ACADEMIA
DE ŞTIINŢE
SOCIALE ŞI
POLITICE A
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

A. MOLDOVA
VOLUMUL II

EDITURA
ACADEMIEI
REPUBLICII
SOCIALISTE
ROMÂNIA

www.dacoromanica.ro

ROMANIAE

DOCUMENTA A HISTORICA

MOLDOVA

VOL. II

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA DE ŞTIINŢE SOCIALE ŞI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
SECŢIA DE ISTORIE ŞI ARHEOLOGIE

DOCUMENTA ROMANIAE HISTORICA

COMITETUL DE REDACŢIE

MIHAI BERZA, CONSTANTIN CIHODARU, DAMASCHIN MIOC, FRANCISC PALL, ŞTEFAN PASCU şi ŞTEFAN ŞTEFĂNESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

www.dacoromanica.ro

ACADEMIA DE ŞTIINŢE SOCIALE ŞI POLITICE
A REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

INSTITUTUL DE ISTORIE ŞI ARHEOLOGIE „A. D. XENOPOL"
IAŞI

A. MOLDOVA
VOLUMUL II
(1449 — 1486)

VOLUM ÎNTOCMIT
DE
LEON ŞIMANSCHI
în colaborare cu
GEORGETA IGNAT şi DUMITRU AGACHE

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA
Bucureşti, 1976

www.dacoromanica.ro

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Calea Victoriei 125
București, sector 1, tel. 50 76 80

www.dacoromanica.ro

În memoria
lui Ioan Bogdan
și a lui Mihai Costăchescu

www.dacoromanica.ro

PREFAȚĂ

Cel de al doilea volum din seria A, Moldova, a colecției Documenta Romaniae Historica *însumează 292 de acte interne referitoare la perioada 1449—1486. Limita cronologică inferioară a volumului coincide, deci, cu începutul domniei lui Alexăndrel, fiul lui Iliaș și nepotul lui Alexandru cel Bun, în timp ce limita superioară corespunde acelui moment din domnia lui Ștefan cel Mare care marchează începutul unei noi etape în activitatea de guvernămînt a marelui voievod.*

Redactate, în marea lor majoritate, de către dieci ai cancelariei oficiale de stat și cuprinzînd, obișnuit, dispoziții domnești referitoare la multiplele aspecte ale proprietății feudale, documentele incluse în volum reușesc totuși să transmită o cantitate apreciabilă de informații, directe sau indirecte, asupra desfășurării procesului istoric obiectiv. Primele 61 de acte, provenind din anii imediat premergători domniei lui Ștefan cel Mare, oglindesc, astfel, necontenitele frămîntări politice interne care au făcut ca pe tronul Moldovei să se perinde, în numai 8 ani, 6 domnii, puterea marii boierimi să atingă apogeul dezvoltării sale economice și politice din secolul al XV-lea, sugestive în acest sens fiind privilegiile obținute de Mihail logofăt, iar prima confruntare cu Imperiul otoman în plină expansiune să se încheie în defavoarea Moldovei, prin acceptarea tributului. La rîndul lor, următoarele 204 documente reflectă, de-a lungul a trei decenii, preocupările fără precedent ale lui Ștefan cel Mare de a reînnoi principiile de guvernare a statului feudal, limitînd autonomia politică a marii boierimi și alăturînd-o, în forme de colaborare specifice, responsabilităților sporite care reveneau puterii centrale în noua fază de dezvoltare istorică, de a atenua discrepanțele apărute anterior în structura proprietății feudale, pentru a reda societății echilibrul necesar afirmării plenare a potențialului său creator, de a asigura, în sfîrșit, o ordine internă în măsură să stimuleze aderența obștească la dobîndirea tuturor acelor condiții de viabilitate și prosperare a țării. În general însă, aproape toate aspectele fundamentale ale procesului istoric din această perioadă: activități economice, raporturi sociale, fenomene sau evenimente politice, preocupări administrative, religioase etc. se resfrîng, nemijlocit sau sub alte forme, în cadrul materialului documentar editat. Mai mult chiar, cele 24 de acte false ale volumului, la care se vor putea adăuga eventual și cele trei acte îndoielnice, precum și cele 14 falsuri menționate în comentariul doc. nr. VI, *ilustrează, prin însăși semnificația atribuirii lor acestui interval cronologic, măsura valorilor istorice realizate acum în Moldova, permanența lor în conștiința istorică populară sau cultă.*

Avînd în vedere tocmai această continuă redimensionare pe care a suportat-o și, desigur, o va suporta încă informația documentară a volumului, colectivul de editare a încercat să ofere tuturor cercetătorilor trecutului românesc un instrument de lucru la nivelul cerințelor științifice actuale, preluînd în mod creator contribuția de aceeași natură a predecesorilor și adăugînd elemente noi,

www.dacoromanica.ro

depistate cu prilejul cercetării în detaliu a pieselor incluse în volum. În acest sens, se cuvin a fi remarcate, de bună seamă, cunoscutele ediții de documente slavone moldovene din secolul al XV-lea datorate lui Ioan Bogdan, lui Mihai Costăchescu, precum și colectivului care a participat la alcătuirea primelor două volume ale colecției Documente privind istoria României, *seria A, Moldova. Consemnăm, de asemenea, opera de proporții impresionante, consacrată documentelor domniei lui Ștefan cel Mare, a aceluiași profesor ieșean, Mihai Costăchescu, operă rămasă în manuscris și a cărei primă parte, cuprinzînd actele din perioada 1457—1489, nu a mai fost regăsită, din nefericire, în arhiva sa personală, pentru a putea fi predată Bibliotecii Academiei și utilizată astfel la întocmirea acestui volum, așa cum s-a întîmplat cu partea a II-a (constituind astăzi manuscrisul cu cota A—2 000—XIV) pentru volumul al III-lea din prezenta colecție. Excepție de la această situație fac doar patru piese (nr. 62, 63, 231 și 263), plasate de autor, conform metodei sale de editare, la sfîrșitul perioadei în care ele au putut să apară, dar avînd primul termen în cadrul intervalului cronologic al volumului de față.*

În ceea ce privește forma de prezentare a textelor sau a materialelor anexe, autorii volumului au respectat întocmai regulile stabilite cu prilejul alcătuirii volumului I al seriei, cînd produsul diplomatic din secolul al XV-lea a fost estimat în întreaga sa specificitate. Ca urmare, toate întregirile operate în textul slavon au fost consemnate prin paranteze: rotunde, atunci cînd cauza a constituit-o un procedeu sau altul de prescurtare, și unghiulare, atunci cînd motivul s-a aflat în factorii externi care au acționat asupra documentului de la nașterea sa pînă astăzi. Traducerile actelor păstrate în original au fost efectuate, de asemenea, în spiritul deslavizării lexicale și fonetice a numelor proprii românești, exceptînd, firește, cazurile unor situații cu totul particulare. Datele arhivistice, paleografice și bibliografice, comentariile asupra unor aspecte diplomatice proprii precum și notele, cărora li s-a dat o extindere sporită, au fost întocmite, la rîndul lor, astfel încît să faciliteze înțelegerea adecvată a expresiei documentare. În sfîrșit, în cadrul indicilor de nume și de materii au fost introduse acele titluri care să ușureze depistarea, în forma lor specifică, a informațiilor căutate, iar facsimilele anexe prezintă cu prioritate imaginile actelor care nu au cunoscut pînă acum reproduceri asemănătoare, așa încît aria controlului de necesitate să se poată apropia, chiar și fără consultarea originalelor, de limita maximă.

Firește însă că preocuparea colectivului de lucru al volumului pentru crearea unor condiții mai bune cercetării științifice de specialitate nu se reflectă numai sub aspectele menționate mai sus. Creșterea numerică a pieselor referitoare la perioada 1449—1486, precum și înlocuirea celor deja cunoscute cu forme superioare a constituit un obiectiv de egală însemnătate, sugestivă, în acest sens, fiind comparația cu secțiunile corespunzătoare ale volumelor I și II din vechea colecție academică, D.I.R., *A, Moldova. Astfel, dacă se are în vedere că din rîndul celor 256 de acte publicate în volumele* D.I.R., *A, I și II, 14 piese au fost îndepărtate: cinci fiind trecute la documente îndoielnice și false (vol. I, nr. 284, 397, 447, 448 și 463); șase, contopite cu forme arhivistice provenind de la aceleași documente, dar considerate ca acte distincte (vol. I, nr. 308 = 321, 313 = 315, 326 = 328, 330 = 331, 385 = 386, 394 = vol. II, nr. 40); unul (vol. II, nr. 54), identificat cu falsul original publicat sub aceeași dată (nr. II); iar două, trecute la volumul III al colecției (nr. 351 și 376; pentru datele lor reale vezi lista anexă) — rezultă un spor de 23 de documente. Această cifră nu exprimă însă cu destulă exactitate diferența cantitativă existentă, deoarece, pe de o parte, cinci documente din rîndul celor adăugate (nr. 66, 89, 152, 169*

www.dacoromanica.ro

și 232) nu figurează în volumele vechii colecții din pricina carcterului lor parțial extern, iar pe de altă parte, pentru că numai 161 din cele 242 de documente existente și în volumele colecției D.I.R. *sînt publicate după forme identice, restul de 81 fiind editate după forme mai bune, adică după piesele arhivistice sau după edițiile* princeps *corespunzătoare și nu după texte mijlocitoare. Dintre acestea din urmă, șase acte sînt date după forme superioare cu cel puțin o treaptă valorică celor folosite anterior : două originale (nr. 183 și 203) — pentru un rezumat și, respectiv, o traducere —, trei traduceri (nr. 6, 157 și 190) — toate pentru simple rezumate — și un rezumat cuprinzător (nr. 97) — pentru unul succint.*

Într-un raport similar se află și documentele îndoielnice și false ale volumului, în număr de 27, deci cu 12 mai multe decît cele ale vechii colecții. Cum însă două piese false au fost contopite (vol. I, nr. 12 și 15), iar altele două (nr. 9 și 11) au fost apreciate ca mărturii ale relațiilor externe, sporul falsurilor din prezentul volum se ridică la cifra de 15. Cinci acte neautentice provin, după cum s-a menționat deja, din rîndul actelor autentice, iar unul (nr. VII), dintre actele false ale aceleiași colecții, dar publicat sub o altă dată, așa încît numai nouă (nr. VI, IX, X, XII, XIII, XVIII, XIX, XXI și XXIII) reprezintă piese propriu-zis noi.

Raportat însă nu numai la secțiunile amintite ale colecției D.I.R., *deficitară, în genere, ca metodă de publicare a documentelor medievale, ci la întregul material edit de pînă acum, dintre cele 292 de acte ale volumului numai 15 (nr. 62, 72, 88, 105, 116, 125, 126, 171, 180, 263, VI, X, XII, XIII și XVIII) reprezintă totuși piese complet necunoscute literaturii de specialitate, în timp ce 12 (nr. 30, 63, 68, 71, 91, 236, 242, 256, IX, XIX, XXI și XXIII) au fost preluate din publicațiile anterioare. Acestora li se adaugă un număr de șase documente originale (nr. 11, 265, V, VII, XIV și XXII), al căror text slav se publică pentru prima dată, deoarece în volumele* D.I.R., *A, I și II au apărut doar traducerile lor, precum și un act (nr. 120) rămas fără text slav încă din ediția lui I. Bogdan.*

Deși investigația arhivistică și bibliografică efectuată a reușit să se concretizeze în acumulările de material documentar înfățișate mai sus, autorii volumului sînt conștienți de lacunele acestuia. Nu s-au putut edita, nici acum, de exemplu, textele slave ale documentelor Mitropoliei duse în Polonia de mitropolitul Dosoftei și despre care, în prezent, există aproape certitudinea păstrării lor în depozitele arhivelor vieneze, după cum nu s-au putut procura nici textele slave ale celor 14 falsuri menționate în comentariul doc. nr. VI. Piese noi, poate chiar originale, vor apărea, de asemenea, și în urma explorării metodice a arhivelor sovietice, mai ales a celei centrale, unde se găsește fondul guberniei Basarabia. Dar, chiar și într-o asemenea situație, o cercetare cu adevărat exhaustivă va rămîne încă, pentru multă vreme, și în acest domeniu, doar un deziderat, marcat de relativitatea generală pe care o imprimă rezultatelor obținute progresul necontenit al creației științifice.

După calitatea, raportată la produsul diplomatic primar, a celor 292 de documente ale volumului, 160 sînt publicate după originale, 14 după facsimile, 13 după alte ediții ale originalelor sau ale unor copii exacte făcute după acestea, unul după o transcriere modernă, 10 după copii vechi, 44 după traduceri (din care 7 germane și una latină), iar 49 după rezumate (din care 11 germane și unul grecesc). Așadar, numai 189 de texte reprezintă reproduceri fidele sau cu deosebiri minime ale originalelor slavone, restul de 103, fie că au fost scrise în aceeași limbă ca și modelele — cum este cazul copiilor vechi — fie că traduc conținutul actelor sau doar îl rezumă, constituind imagini trunchiate și, ca atare, putînd oricînd a fi înlocuite cu piese de mai bună calitate. Chiar și documentele din

www.dacoromanica.ro

prima categorie, reproducînd forme neoriginale, vor putea beneficia însă, în viitor, de ediții superioare, întrucît, cu excepția a 10 piese, aflate odinioară în colecții particulare (nr. 59, 144, 147, 149, 153, 195 și 261) sau necunoscute (nr. 200, 224 și XIII), restul de 18 există sau pot fi considerate ca existînd încă în arhive publice: zece în U.R.S.S. (nr. 37, 55, 112, 127, 165, 189, 219, VII, IX și XVI), trei în Turcia (nr. 61, 146 și IV), două în Grecia (nr. 135 și 176), două probabil în Austria (nr. 128 și 193), iar unul în țară (nr. 102.

În ceea ce privește proveniența tuturor formelor după care s-au publicat documentele volumului, 101 se află la Biblioteca Academiei, 61 la Arhivele Statului București, 29 la Arhivele Statului Iași, 12 la Arhiva principală a actelor vechi din Varșovia, 10 la Muzeul județean Suceava, 8 la Arhivele Statului Suceava (3 provenind de la Mănăstirea Putna), 6 la Institutul de istorie și arheologie „A. D. Xenopol" — Iași, 4 la Biblioteca de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin", 3 la Mănăstirea Putna, cîte două la Muzeul literaturii române, la Biblioteca centrală universitară din Cluj-Napoca și la Biblioteca publică „M. E. Saltîcov-Scedrin" din Leningrad, cîte unul la Biblioteca Centrală de Stat, la Arhivele Statului Piatra Neamț, la Arhivele Statului Brașov, la Muzeul de istorie și arheologie al județului Prahova, la Muzeul militar central, la Muzeul „Peleș" — Sinaia și la Biblioteca științifică centrală din Kiev, iar 44 au fost publicate după ediții anterioare. Dintre acestea, 6 documente se află în custodia Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România, fiind preluate de la Arhivele Statului Suceava, de la Muzeul județean Suceava, de la Muzeul literaturii române și, respectiv, de la Muzeul militar central. Menționăm că valoarea acestei statistici este însă provizorie, deoarece acțiunea de centralizare a fondurilor documentare în arhivele de stat — acțiune care continuă și în prezent — va mai produce, probabil, schimbări în structura depozitelor actuale.

Volumul reprezintă rezultatul unei munci colective, în cadrul căreia responsabilitatea și efectuarea principalelor operațiuni: lectura, prelucrarea și traducerea documentelor, întocmirea paragrafelor și a listelor anexe, precum și elaborarea indicilor, aparțin lui Leon Șimanschi, a celor complementare Georgetei Ignat, iar a celor auxiliare lui Dumitru Agache. Colaționarea celor 7 documente slavone aflate în U.R.S.S. a fost făcută de către colegul I. Caproșu. Menționăm, de asemenea, utilizarea bibliografiei actelor moldovene din secolele XV—XVII, precum și a fișierului consemnînd noile achiziții de la Biblioteca Academiei, instrumente de lucru întocmite la Institutul de istorie „N. Iorga" din București și care ne-au fost puse, cu toată bunăvoința, la dispoziție. Mulțumiri deosebite exprimăm încă o dată cercetătorului Al. I. Gonța, a cărui lucrare în manuscris, Indicele numelor de locuri din Moldova, *ne-a fost de un real folos.*

www.dacoromanica.ro

PRESCURTĂRI — BIBLIOGRAFIE

Antonovici, *Bogdana* = Antonovici, economul Ioan, *Istoria comunei Bogdana din plasa Simila, județul Tutova*, Bîrlad, 1906.

Antonovici, *Doc. bîrlădene* = Antonovici, preotul Ioan (episcopul Hușilor Iacov), *Documente bîrlădene*, vol. III—IV, Bîrlad, 1915, 1924.

Antonovici, *Doc.* ⟨ *comunicate* ⟩ = Antonovici, economul Ioan, *Documente* ⟨ *comunicate de* ... ⟩, în „Făt-Frumos“, I (1904), Bîrlad.

Antonovici, *Doc. schituri Tutova* = Antonovici, episcopul Hușilor Iacov, *Documente de ale fostelor schituri Orgoeștii, Bogdănița, Pîrveștii, Cîrțibașii și Mînzații, din județul Tutova*, Huși, 1929.

Aramă, *Regeste* = Aramă, D., *Regeste de documente de la Ștefan cel Mare*, în „Studii și cercetări științifice, istorie“, Iași, VII (1956), fasc. 1, p. 155—157.

Arbore, *Basarabia* = Arbore, Z. C., *Basarabia, țara lui Ștefan cel Mare*, în „Voința națională“, XXI (1904), nr. 5 765, din 2 (15) iulie, p. 1.

Aricescu, *Rev. ist.* = Aricescu, C., *Revista istorică a Arhivelor Statului*, vol. II, București, 1876.

Balan, *Doc. bucovinene* = Balan, Teodor, *Documente bucovinene*, vol. I—V, Cernăuți, 1933—1939, și vol. VI, București, 1943.

Balan, *Două doc.* = Balan, Teodor, *Două documente moldovenești înainte de Ștefan cel Mare*, în „Codrul Cosminului“, VIII (1933—1934), p. 459—462.

Balaur, *Doc. Răzenilor* = Balaur, Dimitrie I., *Documentele Răzenilor*, în „Biserica ortodoxă română“, LIV (1936), nr. 5—6, p. 273—304.

Bălan, *Cetatea Hmielov* = Bălan, Teodor, *Cetatea Hmielov*, Cernăuți, 1927.

Băleanu, *Doc. și reg.* = Băleanu, Alex., *Documente și regeste moldovenești*, în „Cercetări istorice“, VIII—IX (1932—1933), nr. 2, p. 80—150.

Berechet, *Cojurătorii* = Berechet, Șt. Gr., *Particularitățile cojurătorilor la români. După documente slave*, în „Spicuitor în ogor vecin“ [II] III, Chișinău, 1924, p. 1—46.

Berechet, *Procedura de judecată* = Berechet, Ștefan Gr., *Procedura de judecată la slavi și români*, partea III — *Materiale privitoare la procedura de judecată la slavi și români*, Chișinău, 1926.

Beza, *Urme românești* = Beza, Marcu, *Urme românești în răsăritul ortodox*, extras din revista „Boabe de grîu“, București, 1935.

Boga, *Doc. basarabene* = Boga, L. T., *Documente basarabene*, IV — *Hrisoave și cărți domnești (1420—1500)*, Chișinău, 1929 (extras din „Arhivele Basarabiei“, I, 1929, p. 81—96, unde poartă titlul: *Documente din secolul al XV-lea)*.

www.dacoromanica.ro

Bogdan, *Album* = Bogdan, Jean, *Album paléographique moldave. Documents du XIVe et XVIe siècle, recueillis par ..., avec un introduction et des résumés par N. Iorga*, Bucureşti—Paris, 1926.

Bogdan, *Cnejii rom.* = Bogdan, I., *Despre cnejii români*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secţiei istorice", seria a II-a, tom. XXVI (1903—1904), p. 13—44.

Bogdan, *Doc. false* = Bogdan, I., *Documente false atribuite lui Ştefan cel Mare*, Bucureşti, 1913 (extras din „Buletinul Comisiei istorice a României", I, 1913).

Bogdan, *Doc. mold. Braşov* = Bogdan, I., *Documente moldoveneşti din sec. XV şi XVI în Arhivul Braşovului*, Bucureşti, 1905 (extras din „Convorbiri literare", XXXIX, 1903, nr. 7—10).

Bogdan, *Doc. Râzenilor* = Bogdan, I., *Documentul Râzenilor din 1484 şi organizarea armatei moldovene în sec. XV*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secţiei istorice", seria a II-a, tom. XXX (1907—1908), p. 361—439.

Bogdan, *Doc. Ştefan* = Bogdan, Ioan, *Documentele lui Ştefan cel Mare*, vol. I—II, Bucureşti, 1913.

Bogdan, D.P., *Acte 1426—1502* = Bogdan, Damian P., *Acte moldoveneşti din anii 1426—1502*, Bucureşti, 1947.

Bogdan, D. P., *Acte mold.* = Bogdan, Damian P., *Acte moldoveneşti dinainte de Ştefan cel Mare*, Bucureşti, 1938.

Bogdan, D. P., *Dipl. mold.* = Bogdan, Damian, P., *Diplomatica slavo-română din secolele XIV şi XV*, în „Revista istorică română", VIII (1938), p. 95—123.

Bogdan, D. P. *Diplomatica* = Bogdan, Damian P., *Diplomatica slavo-română*, în *D. I. R.*, *Introducere*, vol. II, Editura Academiei, Bucureşti, 1956, p. 3—224.

Bogdan, D. P., *O matrice* = Bogdan, Damian P., *O străveche matrice de pecete românească*, în „Studii şi materiale de istorie medie", vol. I, Editura Academiei, Bucureşti, 1956, p. 245—265.

Bogdan, D. P., *Paleografia* = Bogdan, Damian P., *Din paleografia slavo-română*, în *D. I. R.*, *Introducere*, vol. I, Editura Academiei, Bucureşti, 1956, p. 79—168.

Bogdan, D. P. *Patru acte* = Bogdan, Damian P., *Patru acte de la Ştefan cel Mare*, în „Revista arhivelor", XII (1969), nr. 1, p. 245—262.

Bulat, *Varia documenta* = Bulat, T. G., *Varia documenta (Daniile M-rii Moldoviţa ...)*, în „Arhivele Basarabiei", V (1933), nr. 4, p. 327—348.

Cantemir, *Descriptio Moldaviae* = Cantemirii, Demetrii, Moldaviae Principis, *Descriptio antiqvi et hodierni status Moldaviae (Descrierea Moldovei)*, ad fidem codicum duorum in Bibliotheca Academiae Mosquitanae Scientiarum Servatorum, post Alexandrum Papiu-Ilarian iterum edita; traducere după originalul latin de Gh. Guţu; introducere de Maria Holban; comentariu istoric de N. Stoicescu; studiu cartografic de Vintilă Mihăilescu; indice Ioana Constantinescu; cu o notă asupra ediţiei de D. M. Pippidi, Editura Academiei, Bucureşti, 1973.

Catalog = *Catalogul documentelor moldoveneşti din Arhiva istorică centrală a statului*, vol. I (1387—1620), Bucureşti, 1957; Supliment I (1403—1700), Bucureşti, 1975.

Ciobanu, *Un doc. inedit* = Ciobanu, Ştefan, *Un document inedit din timpurile lui Ştefan cel Mare*, în „Revista istorică română", XIV (1944), fasc. I, p. 79—83.

Codrescu, *Uricariul* = Codrescu, Teodor, *Uricariul*, vol. II, ed. a doua, Iaşi, 1889, vol. VI—VII, Iaşi, 1875, vol. X—XI, Iaşi, 1888—1889, vol. XIV, Iaşi, 1889, vol. XVI—XVII, Iaşi, 1891, vol. XX, Iaşi, 1892, vol. XXII—XXIII, Iaşi, 1893—1895.

www.dacoromanica.ro

Coman, *Murgeni* = Coman, Ghenuţă, *Murgeni. Contribuţii la istoria unei străvechi aşezări*, Comitetul judeţean pentru cultură şi educaţie socialistă, Vaslui, 1973.

Constantinescu, *Doc. mold.* = Constantinescu, D., *Documente moldoveneşti din secolele XV—XVII*, în „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie „A. D. Xenopol" — Iaşi, VII (1970), p. 335—352.

Costăchescu, *Arderea Trg. Floci* = Costăchescu, Mihai, *Arderea Tîrgului Floci şi a Ialomiţei în 1470. Un fapt necunoscut din luptele lui Ştefan cel Mare cu muntenii*, Iaşi, 1935.

Costăchescu, *Doc.* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare*, vol. I (1374—1437) — II (1438—1456), Iaşi, 1931—1932.

Costăchescu, *Doc. Bogdan* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldoveneşti de la Bogdan voevod (1504—1517)*, Bucureşti, 1940.

Costăchescu, ⟨*Doc. comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce". = Costăchescu, M., ⟨*Documente comunicate de* ...⟩, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iaşi", fasc. 4 (1924), p. 176—185, 6 (1926—1927), p. 203—208, 7 (1928), p. 172—175.

Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan* = Costăchescu, Mihai, *Documente moldoveneşti de la Ştefan cel Mare (Supliment la Documentele lui Ştefan cel Mare, de I. Bogdan)*, Iaşi, 1933.

Costăchescu, *Doc. Ştefan* = Costăchescu, M., *Documente de la Ştefan cel Mare*, Iaşi, 1948.

Costăchescu, *Doc. Ştefăniţă* = Costăchescu, Mihai, *Documentele moldoveneşti de la Ştefăniţă voievod (1517—1527)*, Iaşi, 1943.

Costăchescu, *Ms. Doc. mold. Ştefan* = Costăchescu, M., *Documente moldoveneşti de la Ştefan cel Mare*, partea a II-a (1491—1500), manuscris, la Bibl. Acad., A—2 000—XIV.

Costăchescu, *Neamul lui Oană* = Costăchescu, M., *Neamul lui Oană dvornic de Suceava şi satele lui*, în „Cercetări istorice", V—VII (1929—1931), p. 41—79.

Costăchescu, *Opis. Drosu* = Costăchescu, M., *Opisul documentelor, donaţiunea N. Drosu*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului Municipal din Iaşi", I, fasc. 2 (1922), p. 352—362.

Costăchescu, *Regeste* = Costăchescu, Mihai, *Regeste după documente interne moldoveneşti, înainte de Alexandru cel Bun*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iaşi", fasc. 3 (1923), p. 197—199.

Costăchescu, *Satul Cristeşti* = Costăchescu, Mihai, *Satul Cristeşti cu trupurile sale, Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti, din jud. Iaşi (Schiţă istorică)*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iaşi", fasc. 8 (1930), p. 23—59.

Costăchescu, *Sâneştii* = Costăchescu, Mihai, *Sâneştii, cu trupurile sale: Onişcanii, Podobiţii, Bătărăştii, Storneştii şi Pleşeştii (din jud. Iaşi) — Schiţă istorică*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iaşi", fasc. 4 (1924), p. 1—45.

Creşterea colecţiunilor = Biblioteca Academiei Române, *Creşterea colecţiunilor în anul* 1907—1942, Bucureşti, 1907—1944.

Creţulescu, *Doc. Neamţ* (a) = Creţulescu, arh. Narcis, *Documentele Mânăstirei Neamţu*, în „Arhiva. Organul Societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi", XXI (1910), p. 341—350.

Creţulescu, *Doc. Neamţ* (b) = Creţulescu, arh. Narcis, *Documentele Mânăstirei Neamţu*, în „Arhiva. Organul Societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi", XXIII (1912), p. 234—235.

Creţulescu, *Ist. cet. Neamţ.* = Creţulescu, arh. Narcis, *Istoria cetăţii Neamţu*, Bucureşti, 1905.

Cronicile = *Cronicile slavo-române din sec. XV—XVI, publicate de Ion Bogdan*, ediţie revăzută şi completată de P.P. Panaitescu, Editura Academiei, Bucureşti, 1959.

Dan, *Episc. Rădăuţi* = Dan, Dimitrie, *Cronica Episcopiei de Rădăuţi. Cu apendice de documente slavone, originale şi traduse, şi mai multe ilustraţiuni*, Viena, 1912.

www.dacoromanica.ro

Dan, *M-rea Putna* = Dan, Dimitrie, *Mânăstirea și comuna Putna. Cu două apendice*, București, 1905.

Dan, *M-rea Sucevița* = Dan, Dimitrie, *Mânăstirea Sucevița. Cu anexe de documente ale Suceviței și Schitului celui Mare*, București, 1923.

Dimitriu, *Bacăul istoric* = Dimitriu, Const. V., *Bacăul istoric. Monografie istorică a 12 sate de răzeși de pe valea Tazlăului Mare, jud. Bacău*, București, 1936.

D.I.R., A, I = *Documente privind istoria României*, veacul XIV—XV, A, Moldova, vol. I (1384—1475), Editura Academiei, București, 1954.

D.I.R., A, II = *Documente privind istoria României*, veacul XV, A, Moldova, vol. II (1476—1500), Editura Academiei, București, 1954.

D.I.R., A, XVI, vol. I—IV, = *Documente privind istoria României*, veacul XVI, A, Moldova, vol. I (1501—1550), II (1551—1570), III (1571 — 1590), IV (1591—1600), Editura Academiei, București, 1951—1953.

D. R. H., A, I = *Documenta Roamaniae Historica*, A, Moldova, vol. I (1384—1448), întocmit de C. Cihodaru, I. Caproșu și L. Șimanschi, Editura Academiei, București, 1975.

D. R. H., A, III = *Documenta Romaniae Historica*, A, Moldova, vol. III (1487—1504), volum întocmit de C. Cihodaru și I. Caproșu, manuscris.

Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei* = Erbiceanu, C., *Istoria Mitropoliei Moldavviei și Sucevei și a catedralei mitropolitane din Iași*, București, 1888.

„Foaie" = „Foaie pentru minte, inima shi literatura", Brașov, III (1840).

Ghibănescu, *Arh. Muz. Iași* = Ghibănescu, Gh., *Arhiva Muzeului Municipal Iași. Documente slavo-romîne*, fasc. I (1400—1653), Iași, 1928.

Ghibănescu, *Breasla mișeilor* = Ghibănescu, Gh., *Breasla mișeilor și locul calicilor din Iași*, în „Ioan Neculce. Buletinul Muzeului municipal din Iași", fasc. 4 (1924), p. 81—111.

Ghibănescu, *Din domnia lui Ștefan—doc.* = Ghibănescu, Gh., *Din domnia lui Ștefan cel Mare. Studiu și documente slavo-romîne*, Iași, 1904 (extras din „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași", XV, 1904, unde doc. au apărut sub titlul *Documente slavone*).

Ghibănescu, *Două doc.* = Ghibănescu, Gh., *Două documente slavone ale domnitorilor țărei Moldovei, Alexandru voevod și Ștefan voevod.* în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași", XI (1900), p. 85—88 (titlul, după sumar).

Ghibănescu, *Gramatica* = Ghibănescu, Gh., *Gramatica limbei vechi slavone*, Iași, 1900.

Ghibănescu, *Ispisoace* = Ghibănescu, Gh., *Ispisoace și zapise*, vol. I, partea I, Iași, 1906, și vol. IV, partea II Iași, 1915.

Ghibănescu, *Ms. Surete* = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, manuscris.

Ghibănescu, *Opt urice* = Ghibănescu, Gh., *Opt urice slavone (1459—1502)*, Iași, 1904.

Ghibănescu, *Surete* = Ghibănescu, Gh., *Surete și izvoade*, vol. I—II, IX, XII, XIV—XV, XVIII—XIX, XXI—XXII, XXIV—XXV, Iași, 1906—1933.

Ghibănescu, „T. Codrescu" = Ghibănescu, Gh., „Teodor Codrescu. Revistă istorică scrisă de . . . ", I (1915—1916), Iași, 1916.

Ghibănescu, *Tîrgu-Ocna* = Ghibănescu, Gh., *Tîrgu-Ocna. Studiu istoric*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași", II (1890—1891), p. 593—644.

Ghibănescu, *Urdești* = Ghibănescu, Gh., *Din documentele moșiei Urdești*, în „Revista arhivelor", I (1924), p. 117—120.

Ghibănescu, *Uricariul* = Ghibănescu, Gh., *Documente slavone*, publicate cu traducere și note de . . , în Codrescu, *Uricariul*, XVIII, Iași, 1892.

www.dacoromanica.ro

Ghibănescu, *Uric din 6968* = Ghibănescu, Gh., *Uric din anul 6968 decembrie 5 (1459)*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași", XV (1904), p. 251—252.

Ghibănescu, *Urice-Bereasa* = Ghibănescu, Gh., *Uricele satului Bereasa (vechiu Murgești), țin(utul) Vaslui*, Iași, 1904 (foaie volantă; extras din „Evenimentul", din 25 septembrie 1904).

Ghibănescu, *Urice sec. XV—XVI* = Ghibănescu, Gh., *Urice slavone din secolul XV și XVI*, în „Arhiva. Organul Societății științifice și literare din Iași", XXV (1914), p. 173—192.

Hăjdeu, *Arch. ist.* = Hăjdeu, B. Petriceicu, *Archiva istorică a României*, tom. I (partea 1—2) și III, București, Imprimeria statului, 1865—1867.

Яцимирскій, *Грамоты молдав.* = Яцимирскій, А. И., *Дарственныя, жалованныя льготныя и подтвердительныя грамоты молдавскихъ господарей XV в.*, în «Древности труды славянской коммисіи Императорскаго Московскаго археологическаго общества», томъ четвертый, выпускъ первый, Москва, 1907.

Ionescu-Gion, *Ist. Bucurescilor* = Ionescu-Gion, G. I., *Istoria Bucurescilor*, București, 1899.

Iorga, *Anciens doc.* = Iorga, N., *Anciens documents de droit roumain*, vol. II, Paris—Bucarest, 1931.

Iorga, *Ist. Rom.* = Iorga, N., *Istoria românilor*, vol. IV, *Cavalerii*, București, 1937.

Iorga, *Ist. Ștefan* = Iorga, N., *Istoria lui Ștefan cel Mare*, povestită neamului românesc de . . . , București, 1904.

Iorga, *St. și doc.* = Iorga, Nicolae, *Studii și documente cu privire la istoria românilor*, vol. V—VII și XI, București, 1903—1906.

Качановскіи, *Неиздан. грамоты* = Качановскіи, Вл., *Неизданныя грамоты изъ Аѳонскихъ архивовъ*, în «Извѣстія общества археологіи, исторіи и этнографіи при Казанск. Университету», VI (1886).

Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki* = Kałużniacki, dr. Emil, *Documente slavone din arhivele imperiale din Moscova*, în *Documente privitoare la Istoria românilor* (colecția Hurmuzaki), vol. I, partea 2, București, 1890, p. 813—889.

Калужняцки и Соболевски, *Альбомъ.* = *Альбомъ снитковъ съ кирилловскихъ рукописей румынскаго происхожденія*, Е. Калужняцкаго и А. Соболевскаго, în *Энциклопедія славянской филологіи*, приложеніе къ выпуску, 4, 2, Петроградъ, 1916.

Кочубинскіи, *Бѣлогородъ* = Кочубинскіи, А. А., *Тура (Тирасъ) —Бѣлгородъ—Аккерманъ*, în «Записки Одескаго общества исторіи и древностей россіискихъ, XXIII (1901), p. 79—198.

Kozak, *Die Inschriften* = Kozak, E., *Die Inschriften aus der Bukovina*, I. Th., Wien, 1903, im Selbstverlag.

Kozak, *Das Kloster Putna* = Kozak, prof. dr. Eugen A., *Die älteste Urkunde des Klosters Putna zur vierhundertjährigen Gedenkfeier des Todes Stephans des Grossen*, herausgegeben von . . . Mit Original photographie, Czernowitz, 1904.

Ligor, *Documente* = Ligor, Alexandru, *Documente privind orînduirea feudală existente la Muzeul militar central*, în „Studii și materiale de muzeografie și istorie militară", nr. 2—3 (1969—1970), p. 253—279.

Marele Dicț. Geogr. = *Marele dicționar geografic al României.* Alcătuit și prelucrat după dicționarele parțiale pe județe de George Ioan Lahovari, general C. I. Brătianu și Grigore G. Tocilescu, vol. III, București, 1900.

Mazérean, *Cond. Voroneț* = Mazerean, Vartolomei, *Condica mănăstirii Voroneț*, ed. de Sim. Fl. Marian, Suceava, 1900.

Măzăreanu, *Catastih Putna* = Măzăreanu, arhimandrit Vartolomeiu, *Catastih de toate scrisorile sfintei Mănăstiri Putnii . . . , în anii . . . 1764*, de . . . , în Dimitrie Dan, *Mănăstirea și comuna Putna*, București, 1905, p. 164—242.

www.dacoromanica.ro

Melchisedec, *Bibl. Sturza* = Melchisedec, episcopul, *Biblioteca domnului Dimitrie Sturdza de la Miclăuşeni, din judeţul Romanului*, în „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie“, an. II (1885), vol. IV, p. 700—713.

Melchisedek, *Chronica Huşilor (Appendice).* = Melchisedek, episcopul Dunării de Jos, *Chronica Huşilor şi a Episcopiei cu aseminea numire, dupre documentele Episcopiei şi alte monumente ale ţerei*, scrisă de .., *Appendice la* ..., Bucureşti, 1869.

Melchisedek, *Chronica Romanului* = Melchisedek, episcopul Dunării de Jos, *Chronica Romanului şi a Episcopiei de Roman*, partea I (1392—1714), Bucureşti, 1874.

<Melchisedek>, *Două urice* = <Melchisedek, episcopul>, *Două urice slavone, unul de la Iliaş voievod, 1432, şi altul de la Ştefan cel Mare, fără dată*, în „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie“, vol. VII (1894), p. 373—376.

Mihailovici, *Album* = Mihailovici, Paul, *Album de documente moldoveneşti din veacul al XV-lea*, publicate de ..., Iaşi, 1934.

Mihailovici, *Doc. Constantinopol* = Mihailovici, Paul, *Documente moldoveneşti găsite la Constantinopol, <1462—1755> (urmare şi sfîrşit)*, în „Cercetări istorice“, X—XII (1934—1936), nr. 1, p. 105—127.

Mihailovici, *Mărturii* = Mihailovici, diacon Paul, *Mărturii Româneşti din Bulgaria şi Grecia, 1468—1866*, Chişinău, 1933 (extras din „Revista Societăţii istorico-arheologice bisericeşti din Chişinău“, XXIII (1933), p. 324—435).

Mihailovici, *Opt. doc.* = Mihailovici, Paul, *Opt documente moldoveneşti dinainte de Ştefan cel Mare*, în „Cercetări istorice“, VIII—IX (1932—1933), nr. 1, p. 185—215.

Mihăilă, *Dicţ. lb. rom. vechi* = Mihăilă, G., *Dicţionar al limbii române vechi (sfirşitul sec. X — începutul sec. XVI)*, Editura enciclopedică română, Bucureşti, 1974.

Miletić-Agura, *Dako-ром.* = Miletić, L., şi Agura, D., *Дакоромънитѣ и тѣхната славянска писменость*, în «Сборникъ за Народни Умотворения и Книжнина, Sofia, IX (1893).

Mohov, Rusev ş.a. *Doc. din arh. sov.* = Mohov, N. A., Rusev, E. M., ş.a., *Documente din arhivele sovietice privitoare la istoria medievală a Moldovei şi Ţării Româneşti*, în „Studii“, XII (1959), nr. 3, p. 135—162.

Nandriş, *Doc. Ştefan* = Nadriş, Grigore, *Patru documente de la Ştefan cel Mare*, în „Academia Română. Memoriile Secţiei istorice“, seria a III-a, tom. VIII (1927—1928), p. 263—278.

Nicolaescu, *Doc. slav.-rom.* = Nicolaescu, Şt., *Documente slavo-române cu privire la relaţiile Ţării Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în sec. XV şi XVI*, Bucureşti, 1905.

Onciul, *Fond. religionar* = Onciul, Isidor, *Fondul religionariu greco-ortodox al Bucovinei*, Cernăuţi, 1891 (extras din „Candela“, VIII—X, 1889—1891).

Opis. Episc. Huşi = *Opisul documentelor Episcopiei Huşilor*, publicat sub îngrijirea lui Iacov <Antonovici>, episcopul Huşilor, Huşi, f. a.

Pacu, *Dicţ. jud. Covurlui* = Pacu, Moise N., *Dicţionar geografic şi statistic al judeţului Covurluiŭ*, de ..., Galaţi, 1892.

Pall, *Acte suspecte şi false* = Pall, Francisc, *Acte suspecte şi false în colecţia „Documentele lui Ştefan cel Mare“ a lui Ioan Bogdan*, în „Revista istorică“, XIX (1933), nr. 4—6, p. 105—113.

<Panaitescu>, *Folosirea izvoarelor* = <Panaitescu, P.P.>, *Pe marginea folosirii izvoarelor cu privire la supunerea Moldovei la tributul turcesc (Vaslui, 1456)*, în „Studii“, V (1952), nr. 3, p. 187—198.

www.dacoromanica.ro

Pântea, *Doc. Ştefan.* = Pântea, Virgil, *Documente moldoveneşti din vremea lui Ştefan cel Mare*, în „Cercetări istorice", X—XII (1934—1936), nr. 1, p. 222—224.

Pârvan, *Alexăndrel şi Bogdan* = Pârvan, Vasile, *Alexăndrel Vodă şi Bogdan Vodă*, Bucureşti, 1904.

Popescu, *Doc. mold.* = Popescu, Orest, *Cîteva documente moldovene*, Cernăuţi, 1895 (extras din „Candela", XIII (1894).

Popovici, *Index Żołkiewiensis* = Popovici, Gh., *Index Żołkiewiensis*, în „Candela", III (1884), nr. 9, p. 541—553, nr. 11, p. 687—700, şi IV (1885), nr. 2, p. 92—103.

Regel ş. a., *Actes de Zographou* = Regel, W., Kurtz, E., et Korablev, B., *Actes de Zographou* (reprezentînd vol. IV, din colecţia *Actes de L'Athos)*, publiés par . ., Adolf M. Hakkert éditeur, Amsterdam, 1969 (Réimpression anastatique de l'édition St. Petersbourg, 1907).

Reli, *Doc. slav.-rom.* = Reli, Simeon, *Documente slavo-române din sec. XV-XVII*, în „Codrul Cosminului", II (1925), p. 431—443.

Repertoriul = *Repertoriul monumentelor şi obiectelor de artă din timpul lui Ştefan cel Mare*, Editura Academiei, Bucureşti, 1958.

Rosetti, *Bohotinul* = Rosetti, Radu, *Cronica Bohotinului*, în „Analele Academiei Române. Memoriile Secţiei istorice", seria a II-a, tom. XXVIII (1905—1906), p. 157—323.

Rosetti, *Despre clase* = Rosetti, Radu, *Despre clasele agricole din Moldova*, în „Revista noua", I (1888), p. 468—477, şi II (1889), p. 70—72, 102—110 şi 185—194.

Rosetti, *Pămîntul* = Rosetti, Radu, *Pămîntul, sătenii şi stăpînii în Moldova*, tom. I, *De la origini pînă la 1834*, Bucureşti, 1907.

Rykaczewski, *Inventarium* = Rykaczewski, E., *Inventarium omnium et singulorum privilegiorum, literarum, diplomatum quaecunque in arhivo regni in arce Cracoviensi continentur*, Lubetiae Parisiorum, 1862, typ. L. Martinet.

Sacerdoţeanu, *Divanele lui Ştefan* = Sacerdoţeanu A., *Divanele lui Ştefan cel Mare*, în „Analele Universităţii « C.I. Parhon » — Bucureşti", seria ştiinţelor sociale, istorie, 5 (1965), p. 157—205.

Sava, *Doc. Orhei* = Sava, Aurel, *Documente privitoare la tîrgul şi ţinutul Orheiului*, publicate cu un studiu introductiv de . . . , Bucureşti, 1944.

Sîrcu, *Uric inedit* = Sîrcu, P., *Un uric inedit de la Ştefan cel Mare, 1470*, în „Revista pentru istorie, arheologie şi filologie", VII (1894), p. 377—383.

Solomon, *Com. Avrămeşti* = Solomon, Constantin, *Monografia comunei rurale Avrămesci, din plasa şi judeţul Tutova*, Bucureşti, 1904.

Срезневский, *Отчетъ—1893* = Срезневский, В. І., în *Отчетъ Императорской Академіи Наукъ*, pe anul 1893, St. Petersburg, ⟨1894⟩.

Станівський, *Дві грамоти* = Станівський, М. Ф., *Дві буковинсько-молдавські грамоті середини XV ст.* «Українська мова в школи», nr. 3, 1960, Kiev, p. 16—19.

Şimanschi, *Autenticitatea şi datarea* = Şimanschi, Leon, *Autenticitatea şi datarea unor acte publicate în ⟨colecţia⟩ „Documente privind istoria României"*, în „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie", Iaşi, I (1964), p. 87—105.

Şimanschi, *Menţiuni* = Şimanschi, Leon, *Menţiuni de acte moldoveneşti de la sfîrşitul secolului al XIV-lea*, în „Cercetări istorice", Iaşi, IV (1973), p. 151—160.

Şimanschi, *Precizări* = Şimanschi, Leon, *Precizări cronologice privind istoria Moldovei între 1432—1447*, în „Anuarul Institutului de istorie şi arheologie « A. D. Xenopol »" — Iaşi, VII (1970), p. 59—81.

www.dacoromanica.ro

Şimanschi, *Un pretins act* = Şimanschi, Leon, *Un pretins act moldovenesc de la Iuga voievod*, în „Revista arhivelor“, LI (1974), vol. XXXVI, nr. 1—2, p. 297—305.

Tocilescu, *534 doc.* = Tocilescu, Gr. G., *534 documente istorice slavo-române din Ţara Românească şi Moldova privitoare la legăturile cu Ardealul, 1346—1603*, Viena, 1905—1906, Bucureşti, 1931.

Turcu, *O trad. necunoscută* = Turcu, Constantin, *O traducere necunoscută a unui document de la Ştefan cel Mare*, în „Revista arhivelor“, I (1958), nr. 2, p. 272—274.

Уляницкій, *Матеріалы* = Уляницкій, В. А., *Матеріалы для исторіи взаимныхъ отношэній Россіи, Полши, Молдавіи, Валахіи и Турціи въ XIV—XV вв.*, Москва, 1887 (extras din «Чтенія Императорскаго общества исторіи и древностей Россійскихъ при Московскомъ Университетѣ»).

Urechia, *Bis. din Cetatea Neamţ* = Urechia, V. A., *Biserica din Cetatea Neamţu şi documente relative la Vasile Lupu şi doamna Ruxandra*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secţiei istorice“, seria a II-a, tom. XI (1888—1889), p. 113—160.

Urechia, *Notiţe* = Urechia, V. A., *Notiţe despre slobozii*, în „Analele Academiei Române, Memoriile Secţiei istorice“, seria a II-a, tom. IX (1886—1887), p. 149—174.

Ursu, *Ştefan şi turcii* = Ursu, I., *Ştefan cel Mare şi turcii*, Bucureşti, 1914.

Wickenhauser, *Bochotin* = Wickenhauser, F.A., *Bochotin oder Geschichte der Stadt Cernäuz und ihrer Umgegend*, Wien, 1874.

Wickenhauser, *Homor* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Gheschichte der Klöster Homor, Sct. Onufri, Horodnik und Petrouz*, Czernowitz, 1881.

Wickenhauser *Moldowiza* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Die Urkunden des Klosters Moldowiza*, Wien, 1862.

Wickenhauser, *Woronetz und Putna* = Wickenhauser, Franz Adolf, *Gheschichte der Klöster Woronetz und Putna*, Czernowitz, 1888.

Xenopol, *Doc. inedite* = Xenopol, A. D., *Documente inedite din arhivul Sf. Spiridon din Iaşi*, în „Columna lui Traian“, VII (1876), tom. I, p. 559—560.

Zotta, *O m-re dispărută* = Zotta, Sever, *O mănăstire dispărută*, în „Revista Societăţii istorico-arheologice bisericeşti din Chişinău“, vol. XV (1924) p. 3—31, şi în „Spicuitor în ogor vecin“, [II] III (1924), p. 1—29.

www.dacoromanica.ro

ABREVIERI

arh.	= arhivă	m-re	= mănăstire
c.	= comună	ms.	= manuscris
cca	= circa	n.	= nota
cond.	= condica	nr.	= număr
c. s.	= comună suburbană	op.	= opis
		or.	= oraş
doc.	= document	orig.	= original
dos.	= dosar	perg.	= pergament
f.	= fila	pl.	= planşă
facs.	= facsimil	r.	= raion; recto (după numere)
fig.	= figura		
foto.	= fotocopie	reg.	= regiune
franc.	= francez	rez.	= rezumat
germ.	= german	rus.	= rusesc
grec.	= grecesc	sec.	= secol
inv.	= inventar	rom.	= românesc
j. (jud.)	= judeţ	top.	= toponimic
lat.	= latin	tr.	= transport
l. c.	= localitate componentă	trad.	= traducere
		ţ.	= ţinut
m.	= municipiu	v.	= vezi; verso (după numere)
menţ.	= menţiune		

www.dacoromanica.ro

REZUMATELE DOCUMENTELOR

1. 1449 (6957) februarie 21. Alexandru voievod întăreşte Maruşcăi lui Stroe mănăstirea Boişte de lîngă Graşi, dăruită ei de mama lui Drăguş.

2. 1449 (6957) aprilie 8, Suceava. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Pobrata obrocul anual acordat acesteia de către tatăl său, Ilie voievod: ceara care se va strînge din cîrciumile de la Tîrgul Frumos şi şapte buţi de vin din desetina domnească. (Cu foto. în anexă, pl. I.)

3. 1449 (6957) mai 26, Tîrgul de Jos. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa posada de pe Moldova, dăruită acesteia de Oană Pîntece. (Cu foto. în anexă, pl. II.)

4. 1449 (6957) iunie 5, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Coste pîrcălab un sat sub Vaslui şi nişte case din Suceava, primite de el de la Gheorghe heregariul, în schimbul sumei de 800 de zloţi pe care i-o datora, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care nu vor respecta învoiala.

5. 1449 (6957) iunie 27, Iaşi. Alexandru voievod acordă egumenului mănăstirii Pobrata şi dregătorilor acestuia dreptul de a-i judeca pe oamenii din satele mănăstireşti pentru orice fel de faptă, interzicînd dregătorilor şi slujitorilor domneşti să intre în aceste sate; de asemenea, hotărăşte ca preoţii din aceleaşi sate să asculte de mănăstirea Pobrata, scoţîndu-i de sub jurisdicţia directă a mitropolitului şi a protopopilor. (Cu foto. în anexă, pl. III.)

6. 1449 (6957) august 26, Suceava. Alexandru voievod dăruieşte mănăstirii Moldoviţa jumătate din lacul Cuhului, de lîngă Dunăre, dispunînd ca jumătate din veniturile obţinute de pe urma pescuitului, a vămuirii peştelui încărcat aici, a taxelor de judecată şi a amenzilor, să revină călugărilor.

7. 1449 (6957) august 27. Alexandru voievod acordă „tarcan" lui Ioan Armenciocul pentru o casă a sa din Suceava şi pentru toate cumpărăturile pe care le va face în ţară.

8. 1450 (6958) ianuarie 23. Bogdan voievod întăreşte mănăstirii Neamţ un loc pentru două mori, din hotarul satului Deleni, pe care i l-au dăruit Şteful şi Mîndre, fiii lui Fumu.

9. 1451 (6959) ianunuarie 10. Bogdan voievod scuteşte casele din Suceava, unde locuieşte armeanca Stana, ale mănăstirii Moldoviţa de toate dările şi slujbele domneşti.

10. 1451 (6959) aprilie 3, Suceava. Bogdan voievod întăreşte lui Colţea satul Micleşti cu cuturile sale.

11. 1451 (6959) iunie 13, Suceava. Bogdan voievod întăreşte lui Dragoş Albescul şi fratelui său, Petru, jumătate din satul Albeşti, pe Stebnic, cumpărată de la Vlad Zlătărescu.

12. 1451 (6959) iulie 14. Bogdan voievod întăreşte lui Zianco satele Huşi, pe Şomuz, Uricheni şi Rădeşti, pe Topoliţa, Davideşti, o parte din Ceahlăieni şi jumătate din Curticeşti, Alexandreni, la gura Zahornei, precum şi trei robi ţigani.

13. 1451 (6959) iulie 31, Tîrgul de Jos. Bogdan voievod întăreşte mănăstirii Neamţ doi robi tătari, Paşco şi Petrică, dăruiţi acesteia de fraţii domnului: Ştefan voievod şi Petru voievod. (Cu foto. în anexă, pl. IV.)

14. 1451 (6959) septembrie 13, Suceava. Bogdan voievod dăruieşte mănăstirii Moldoviţa un obroc anual de zece buţi de vin. (Cu foto. în anexă, pl. V.)

15. 1451 (6959) octombrie 17, Suceava. Bogdan voievod întăreşte lui Pătru Durnea un loc de prisacă, cu hotarul după obiceiul prisăcilor, un loc de moară şi un hlabnic, toate pe Şacovăţ. (Cu foto. în anexă, pl. VI.)

www.dacoromanica.ro

16. 14<52> (69<60>), Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Giurgiu Mijatco satul Dragoşeşti, pe Miletin, precum şi o parte din satul Drăgăneşti, pe Cracău, pe care i-a dăruit-o fratele său, Ion Cuşterca, şi pentru care a fost pîrît de Vlaşin.

17. 1452 (6960) februarie 24, Vaslui. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa hotarul ei de pe Botna, împreună cu toate iezerele, cu două mreje pe Nistru şi cu o prisacă, ascultătoare de acesta, interzicînd, totodată, dregătorilor domneşti de la Tighina să mai încaseze, în hotarul călugărilor, vama şi pripasul. (Cu foto. în anexă, pl. VII.)

18. 1452 (6960) august 9. Alexandru voievod întăreşte lui Stan Păstrăv satul Păstrăveşti, cu două cuturi, pe care acesta l-a cumpărat de la Ştefan, nepotul lui Bogdan stolnic.

19. 1452 (6960) septembrie 7, Suceava. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Neamţ o bucată de pămînt pe Pîrîul Sec, lîngă Săcălîşeşti, cumpărată de la Tuzoana, fiica lui Conatas de la Neamţ, şi de la fiul ei, Leurinţ, punînd o zavescă de 60 de ruble de argint topit celor care vor încerca să strice învoiala. (Cu foto. în anexă, pl. VIII.)

20. 1452 (6960) septembrie 10, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Ignat stolnic satele Şoldeşti, la Dumitra, Cioråşti, Bîrlăleşti, Soltăneşti şi Soci, cu mănăstire, Dănişoara, Ciocăneşti, Borzăşti şi mai multe selişti, pe Prut, Dobromireşti, pe Smila, Balosineşti, pe Smilişoara, satul unde este casa lui şi seliştea Negrileşti, pe Tutova, seliştea unde a fost Frumuşelul, pe Lucoveţ, precum şi mai multe sate pe Tigheci şi pe Soholeţ.

21. 1452 (6960) octombrie 27, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Mihail logofăt seliştile Ivancăuţi, Pogorilăuţi şi Hatcinţi, de lîngă graniţa polonă, pe care le-a cumpărat de la Manu al lui Globnicu şi de la fii săi, Luca, Iurie şi Lazor, punînd o zavescă de 50 de grivne de argint celor care vor încerca să strice învoiala. (Cu foto. în anexă, pl. IX.)

22. 1452 (6960) decembrie 21, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Oană Cîndescul satele Drăgoeşti, pe Dobrotvor, o jumătate din Petreşti, pe Zeletin, Verişeşti, pe Berheci, şi satul la Baicu, pe Pojerita. (Cu foto. în anexă, pl. X.)

23. 1452 (6960) decembrie 21, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Trişor şi fratelui său, Tador, fiii lui Şandru de la Iucaş, satele Oprişeşti, Cîrna şi Răchiţiş, pe Zeletin, satul unde este popa Duma, pe Dobrotvor, precum şi satele unde a fost casa tatălui lor şi Mărgineni, ambele la Iucaş. (Cu foto. în anexă, pl. XI.)

24. 1453 (6961) ianuarie, Suceava. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa un obroc anual de 12 buţi de vin din desetina domnească, posada de pe Moldova, mai sus de tîrgul Baia, precum şi o prisacă pe Tătarca, în braniştea de la Bohotin, pe care i-o dăruise acesteia Coste Orîş. (Cu foto. în anexă, pl. XII.)

25. 1453 (6961) ianuarie 22, Suceava. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Neamţ mai multe sălaşe de ţigani, hotărînd ca oricine va opri sau va ascunde pe aceşti ţigani să-şi plătească vinovăţia „cu gîtul".

26. 1453 (6961) ianuarie 26, Suceava. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Pobrata vechiul obroc anual: toată ceara care se va strînge de la Tîrgul Frumos şi şase buţi de vin din desetina de la Cotnari sau de la Hîrlău, adăugîndu-i douăsprezece coloade de malţ şi patru coloade de grîu de la morile tîrgoveţilor din Baia, cărora le pune o zavescă de 60 de ruble de argint dacă vor încălca această hotărîre; de asemenea, dăruieşte mănăstirii prisaca lui Bozea, din braniştea de la Bohotin, poiana lui Ureacle şi o moară, pe Topliţa, un hotar de-a lungul Neamţului Mare şi un loc pustiu pe Pîrîul Iezerului, pentru a-şi întemeia sat, iaz şi văratec, două locuri, unul pe Bahlui şi altul pe Teliţa, pentru a-şi întemeia mori, doi ţigani şi trei tătari.

27. 1453 (6961) februarie 8, Suceava. Alexandru voievod întăreşte lui Oană postelnic satul Stroeşti, la gura Şomuzului, pe Moldova, cu două cuturi şi o moară, pe care i l-a dăruit mătuşa sa, Maruşca Stroiasa, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint topit celor care nu vor respecta această danie.

28. 1453 (6961) februarie 23, Suceava. Alexandru voievod acordă Mănăstirii lui Iaţco, de lîngă Suceava, dreptul de a-şi întemeia un sat în hotarul mănăstiresc, pe care-l scuteşte de dări şi slujbe către domnie şi-l scoate de sub jurisdicţia dregătorilor domneşti; de asemenea, acordă viitorilor colonişti dreptul de folosinţă a ţarinii tîrgului Suceava şi îi scuteşte de orice vamă în ţară, dacă vor face negoţ.

29. 1453 (6961) aprilie 3, Neamţ. Alexandru voievod dăruieşte mănăstirii Pobrata, două sălaşe din tătarii domneşti de la Neamţ. (Cu foto. în anexă, pl. XIII.)

30. 1453 (6961) mai 1. Alexandru voievod întăreşte lui Giurge şi fraţilor săi satul Iucuşăni, în urma judecăţii cu mătuşa lor, Iucuşoaia.

31. 1453 (6961) mai 31, Suceava. Alexandru voievod întăreşte Mitropoliei de Suceava două sălaşe de ţigani şi îi dăruieşte un al treilea sălaş.

www.dacoromanica.ro

32. 1453 (6961) i u n i e 12, S u c e a v a. Alexandru voievod întăreşte lui Sima şi lui Ştefan Tunsul, precum şi lui Băloş şi lui Ion Horgescul satul Horgeşti şi satul Tunseşti, cumpărat de la Ilca, ambele pe Bogdana.

33. 1453 (6961) i u n i e 20, S u c e a v a. Alexandru voievod întăreşte lui Mihail logofăt şi fraţilor săi, Duma şi Tador, satul Vînători, pe Bistriţa, pe care domnul i-l dăduse în schimbul satului Ciumăleşti, pe Siret, satele Procopeni, Izbişcea şi satele de la Fîntîna Albă, pe Răut, Raşcăuţi, pe Nistru, Gavrilăuţi şi jumătate din Şirăuţi, cumpărată de la Şendrică, lîngă Sneatin, Verijani, pe Moldova, cumpărat de la Petru Hudici şi de la fiul acestuia, Iaţco, satul unde este curtea de jos a lui Neagoe precum şi satele Părtănoşi, Pobrata, Berindeeşti, Valea Seacă şi Heci, cumpărate, împreună cu satul Giuleşti de lîngă Cotnari, de la Oană Pîşco şi de la soţia acestuia. (Cu foto. în anexă, pl. XIV.)

34. 1453 (6961) i u l i e 8, S u c e a v a. Alexandru voievod scuteşte satul Balosineşti al mănăstirii de la Horodnic de dări şi slujbe către domnie.

35. 1453 (6961) i u l i e 20, S u c e a v a. Alexandru voievod dăruieşte mănăstirii Neamţ trei tătari.

36. 1453 (6961) s e p t e m b r i e 7. Alexandru voievod întăreşte lui Vitolt satul Lujani, pe Prut, pe care acesta l-a cumpărat de la Coste Vranici.

37. 1453 (6961) s e p t e m b r i e 30, S u c e a v a. Alexandru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa scutirea de vamă şi de brodină pentru trei care mari ce vor merge după peşte, sare sau miere.

38. 1453 (6961) o c t o m b r i e 22. Alexandru voievod întăreşte lui Ion <Marmure> satul Leucuşeni, pe Bîrlăzel, şi nişte poieni peste Bîrlăzel.

39. 1454 (6962) i a n u a r i e 1, S u c e a v a. Alexandru voievod dăruieşte mănăstirii Neamţ o prisacă la Covasna, în braniştea de la Bohotin, interzicînd brănişterilor să ia desetină de la oamenii care se vor aşeza acolo. (Cu foto. în anexă, pl. XV.)

40. 1454 (6962) a u g u s t 25, B ă i c e n i. Petru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa patru ţigani şi-i scuteşte satul Săsciori de dări şi slujbe către domnie. (Cu foto. în anexă, pl. XVI.)

41. 1454 (6962) a u g u s t 25, C o t n a r i. Petru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa scutirea de vamă pentru trei care ce vor merge după peşte, sare sau miere, precum şi drepturile de stăpînire asupra tătarilor ei de la Baia.

42. 1454 (6962) o c t o m b r i e 5, S u c e a v a. Petru voievod întăreşte mănăstirii Homor scutirea de vamă pentru două care ce vor aduce peşte de la Dunăre, de la Nistru sau de la iezere.

43. 1454 (6962) o c t o m b r i e 6. Petru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa scutirea de dări şi slujbe pentru casa din Suceava pe care i-o dăruise armeanul Ion.

44. 1454 (6962) d e c e m b r i e 8, N e a m ţ. Pentru voievod scuteşte de dări şi slujbe către domnie satele mănăstirii Horodnic: unde este Samoil vătăman, pe Bistriţa, unde a fost Barbă Geamîră, pe Topoliţa, Dvoreneşti, Timişeşti, Crîstieneşti, Băloşeşti, Măneşti, Başoteni, Fîntîrele şi Dragomireşti, precum şi Trestiana şi Telebecinţi, pe Siret. (Cu foto. în anexă, pl. XVII.)

45. 1455 (6963) f e b r u a r i e 8, I a ş i. Alexandru voievod dăruieşte mănăstirii Neamţ un pămînt pe Topoliţa, lîngă tîrgul Neamţ, pe care tîrgoveţii încercaseră mai înainte să-l vîndă.

46. 1455 (6963) i u n i e 6, S u c e a v a. Petru voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa hotarul ei de pe Botna, cu toate iezerele, gîrlele, prisăcile şi cu cele două vaduri cu vamă, pe care acesta le cuprinde, interzicînd dregătorilor şi slujitorilor domneşti să ia ceva din venitul călugărilor. (Cu foto. în anexă, pl. XVIII.)

47. 1455 (6963) i u n i e 7, S u c e a v a. Petru voievod întăreşte lui Gavril spătar satele Steţcani, ocina soţiei sale, Sîrbi şi Mirceşti, pe Siret, şi jumătate din Blăgeşti, pe Topoliţa, cumpărată de la Baico.

48. 1455 (6963) i u l i e 2, S u c e a v a. Petru voievod întăreşte lui Mihail logofăt satul unde este curtea lui, pe Siret, fost al lui Neagoe, şi satul unde sînt juzi Cîrstea şi Danciul, amîndouă judeciile, la gura Pobratei, cumpărat de la verii lui Neagoe, satele Părtănoşi, Heci şi Valea Seacă, pe Siret, Procopeni şi Izbişcea, pe Răut, Gavrilăuţi, lîngă Sneatin, Ivancăuţi şi Pogorilăuţi, ambele cumpărate de la Manea Globnicu, Raşcăuţi, pe Nistru, cumpărat de la Mîndrea Jumătate, precum şi prisaca lui Bileac, cu iezer, tot pe Nistru.

49. 1455 (6963) a u g u s t 15, S u c e a v a. Petru voievod întăreşte lui Petru comis satele Grădeşti, Făuroane, Stănigeşti, pe Tutova, şi Hălmăgeşti, sub Cetăţea, cumpărate de la Mihul logofăt, Glodeni, cumpărat de la Mihul Tudora, şi Borceşti, cumpărat de la fiii lui Negrilă, Dragsini, la obîrşia Studineţului, precum şi prisaca de la Jica. (Cu foto. în anexă, pl. XIX.)

www.dacoromanica.ro

50. 1455 (6963) august 20, Suceava. Petru voievod întăreşte lui Trifu Borzescul satele Beţeşti, în Cîmpul lui Dragoş, răscumpărat de la Beţea, Ştefăneşti, primit de la Beţea în schimbul părţilor din Marişeşti ale soţiei sale, Bolceşti, Ceretiani şi jumătate din Marişeşti. (Cu foto. în anexă, pl. XX.)

51. 1455 (6963) august 23, Suceava. Petru voievod întăreşte lui Tador al lui Limbădulce satele Brănişteri, Giuleşti, Şchei, Bărboşi, Beşicureni, Măsteacîrul, Moişeşti, Liseţul şi Iubăneşti, Frăteşti, pe Pîrul Negru, şi Graşi, pe Neamţ. (Cu foto. în anexă, pl. XXI.)

52. 1455 (6963) august 29, Suceava. Petru voievod dăruieşte lui Duma Micaci un loc pustiu în braniştea de la Bohotin, pe Cozia, pentru a-şi întemeia un sat, cu hotarul de care acesta va avea nevoie „ cu aratul şi cu fîneţele".

53. 1455 (6963) decembrie 12, Suceava. Petru voievod întăreşte mănăstirii Neamţ satul Băloşeşti, pe Neamţ, în urma judecăţii cu boierul Gostilă.

54. 1455 (6963) decembrie 20, Suceava. Petru voievod întăreşte mănăstirii Neamţ satul Băloşeşti, pe Neamţ. (Cu foto. în anexă, pl. XXII.)

55. 1456 (6964) ianuarie 20, Suceava. Petru voievod scuteşte satele Pîrteşti şi unde a fost seliştea lui Dieniş, ale mănăstirii Homor, de toate dările şi slujbele către domnie, interzicînd, totodată, dregătorilor şi slujitorilor domneşti să intre în aceste sate.

56. 1456 (6964) februarie 18, Suceava. Petru voievod întăreşte protopopului Ioil şi fiului său, Giurgea grămătic, satele Oneşti, cu prisacă şi mănăstire, Voroveşti şi Arpăşeşti, la Cîrligătura, Cunicea, cu două cătune, şi Cobîlia, deasupra Nistrului, Armeni, lîngă Suceava, şi Todereşti, seliştea lui Scandal, lîngă Roşiori, poiana făcută de Ştefan Roşul, la Cîrligătura, trei locuri de moară, pe Şacovăţ, pe Stavnic şi la Cîrligătura, prisaca din dreptul Podobitului, la Cîrligătura, precum şi un loc pustiu peste Bahlui, pentru a-şi întemeia un sat. (Cu foto. în anexă, pl. XXIII.)

57. 1456 (6964) martie 1, Neamţ. Petru voievod întăreşte mănăstirii Neamţ iezerul Zagorna, cu gîrlele, prisăcile, vadurile şi gardurile de nuiele din hotarul acestuia, interzicînd, totodată, dregătorilor domneşti să se atingă de desetina sau de vama cuvenită mănăstirii.

58. 1456 (6964) iunie 5, Vaslui. Petru voievod, împreună cu sfatul domnesc, cu mitropolitul Teoctist şi „cu toţi panii, de la mare pînă la mic", hotărăsc să accepte, temporar, darea de două mii de zloţi ungureşti cerută de turci, trimiţînd pe Mihail logofăt să le-o ducă şi să trateze reducerea ei; totodată, se angajează să nu-i aducă nici o învinuire panului Mihail pentru rolul ce-l va avea în această solie, deoarece hotărîrea închinării ţării a fost luată în comun.

59. 1456 (6964) iunie 8, Suceava. Petru voievod întăreşe lui Sin de la Hotin satele Şizcăuţi, pe Prut, Malinţi, alt Şizcăuţi şi Zamcăuţi, Berestia, sub Hotin, Gorodişte, Crainicăuţi, Vîşniveţi şi Boriscăuţi.

60. 1456 (6964) iunie 13, Suceava. Petru voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa hotarul satului La gura Brădăţelului, pe care îl stabilise anterior împreună cu mitropolitul, cu boierii şi cu tîrgoveţii din Suceava. (Cu foto. în anexă, pl. XXIV).

61. 1456 (6964) iunie 30, Suceava. Petru voievod întăreşte pisarului Giurgea al lui Ioil satele Oneşti, cu mănăstire, şi Voroveşti, la Cîrligătură, Ştiubeieni, pe Crasna, precum şi un loc între Bodicica şi Drîngeşti, pe Bahlui, pentru a-şi întemeia un sat. (Cu foto. în anexă, pl. XXV.)

62. ⟨1457 aprilie 12 — 1504 iulie 2.⟩ Ştefan cel Mare voievod dispune asupra stăpînirii satelor Mireşti şi Găureni de către Mirul.

63. ⟨1457 aprilie 12 — 1504 iulie 2⟩. Ştefan cel Mare voievod pentru satele Raşcovul, Onutul de Jos şi Malinţi.

64. 1457 (6965) august 12. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa casele acesteia din Suceava, unde locuieşte armeanca Stana, acordîndu-i pentru ele scutire de dări şi slujbe domneşti.

65. 1457 (6965) septembrie 8, Mănăstirea Adormirea, de la Piatra. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa vama şi pietrele de ceară din tîrgul Bacău, morile întemeiate mai sus de tîrg precum şi vama de la Tazlău, interzicînd tuturor dregătorilor şi slujitorilor domneşti să se atingă de veniturile pe care le va obţine de aici mănăstirea. (Cu foto. în anexă, pl. XXVI.)

66. ⟨1457⟩ septembrie 13, Bacău. Ştefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt şi fraţilor acestuia un salv-conduct pentru a se întoarce din Polonia împreună cu toate slugile şi cu toată averea lor, asigurîndu-i că i-a iertat pentru duşmănia din trecut şi că îşi vor recăpăta poziţia şi ocinile pe care le stăpîniseră înainte; totodată, porunceşte lui Mihail logofăt să îndeplinească „slujba" cu care l-a însărcinat. (Cu foto. în anexă, pl. XXVII.)

www.dacoromanica.ro

67. 1458 (6966) februarie 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ satul Băloşeşti, la Neamţ, mănăstirea Hangu şi două sălaşe de tătari. (Cu foto. în anexă, pl. XXVIII.)

68. <1458 — 1461> (69<6>...) martie 12. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Duşcăi, fiica lui Toader, şi copiilor ei, satele Dolieşti şi Liontenești precum şi cîte o jumătate din Măzănăeşti şi din Poiana Călugăriţei, toate pe Tazlăul Sărat.

69. 1458 (6966) aprilie 7, Tîrgul de Jos. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa hotarul ei de pe Botna, cu toate iezerele, gîrlele şi prisăcile precum şi cu cele două curţi şi cu vama de pe uscat şi de pe apă pe care el le cuprinde; de asemenea, interzice dregătorilor şi slujitorilor domneşti să se atingă de venitul călugărilor şi acordă dregătorului acestora dreptul de judecată asupra oamenilor de acolo.

70. 1458 (6966) aprilie 12, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Mitropoliei de Roman satele Leucuşani, cu moară, mai sus de tîrgul Roman, şi Dragomireşti, cu pod umblător pe Moldova, punîndu-i pe oamenii din aceste sate sub jurisdicţia Mitropoliei şi scutindu-i de toate dările şi slujbele domneşti, de vama pentru tîrguieli precum şi de amenzile orăşeneşti; dăruieşte, de asemenea, aceleiaşi mitropolii două sălaşe de ţigani şi îi acordă dreptul de judecată asupra tuturor oamenilor săraci din satele şi tîrgurile aflate în eparhia sa. (Cu foto. în anexă, pl. XXIX.)

71. <1458 — 1461> (696...) aprilie 25, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toma Cînde satele Vilneşti şi Nahoroie, pe Siret.

72. <1458 — 1459> (6966—6967) iunie 2. Ştefan cel Mare voievod, pentru satele Ciulineşti şi Verejeni, <ale mănăstirii Pobrata>.

73. 1458 (6966) iunie 8. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Pobrata satul unde este casa Onicăi, cu moară, pe Jijia, pe care i l-a dăruit Onica de la Jijia.

74. 1458 (6966) august 31, Tîrgul de Jos. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte mănăstirii Moldoviţa patru sălaşe de ţigani, îi acordă drept de slobozie pentru satul Borhineşti, precum şi dreptul de a-şi face noi iazuri pe Crasna. (Cu foto. în anexă, pl. XXX.)

75. 1458 (6966) august 31, <Tîrgul de Jos>. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa dreptul de a strînge ceara de la toate cîrciumile din tîrgul Baia, de a confisca băutura celor ce nu se vor înscrie în catastiful mănăstirii şi de a-i amenda pe aceştia cu 20 de zloţi; interzice, în acelaşi timp, şoltuzilor şi pîrgarilor, precum şi vornicilor şi slujitorilor domneşti însărcinaţi cu strîngerea cerii să încalce dreptul mănăstirii.

76. 1458 (6966) septembrie 5, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Oană Grama satul unde au fost juzi Draganici şi Dîmba, cu două judecii, şi satul Poiana de la Pîrîu, ambele pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoş, precum şi două poieni şi o moară, de asemenea pe Nechid.

77. 1458 (6966) octombrie 26, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Neagul şi fratelui său, Tatul, satele Ruşi, la Iezer, şi Redeni, pe Tutova, ale unchiului lor, Stan Poiană, pe care le-au primit de la Mălin, de la soţia sa, Vişa, şi de la ginerele acestora, Ivaşco Vitoltescu, în schimbul privilegiului lui Stan Poiană pentru satul Timişeşti.

78. 1458 (6966) noiembrie 11, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Stanciul Sinescul satele Sineşti, Crepătureni şi Sturneşti, o moară pe Bahlueţul Mic şi o prisacă la Şacovăţ, toate în ţinutul Cîrligătura. (Cu foto. în anexă, pl. XXXI.)

79. 1458 (6966) decembrie 14, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa jumătate din satul Slujăşti, cu jumătate de moară, cuturile Oneşti şi Lăbăşeşti, la Maluri, şi un loc de prisacă la fîntîna lui Horga, toate dăruite de Măruşca, fiica lui Andrieş Slujăscul, soţia lui Negrilă.

80. 1459 (6967). Ştefan cel Mare voievod, pentru satul Hlineşti.

81. 1459 (6967) ianuarie 3, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Lînă Rugină satele Rugineni, Tăuţi, Ştoboreni şi Botăşeni, jumătate din satul Telejina, precum şi iezerul Leahului, cu vama şi moara, deoarece privilegiul vechi îi fusese furat cînd i s-a prădat casa.

82. 1459 (6967) ianuarie 11. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petru Puiul seliştea lui Bălan, cumpărată de la Sima Perianul.

83. 1459 (6967) februarie 16, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă mănăstirii din Poiană drept de slobozie pentru satele Drăguşeni şi Oniceni, pe Jijia.

84. 1459 (6967) mai 20, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Bistriţa dreptul de a încasa de la toţi ungurii din satul Lucăceşti darea episcopească, dreptul de a-i judeca pentru orice fel de faptă şi de a lua zeciuiala din stupi şi pripasul, interzicînd, totodată, episcopului, slugilor acestuia şi slugilor domneşti să se amestece în satul mănăstirii.

www.dacoromanica.ro

85. 1459 (6967) i u n i e 12, I a ş i. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion Negoescul satele Bereşti, Drîngeşti şi Havati, pentru care se pîrîse cu unchiul său, Ivaşco din Sereţel, precum şi satul Negoeşti, cumpărat de la Tador Fofîş, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care vor încerca să strice învoiala.

86. 1459 (6967) a u g u s t 30, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Homor un obroc anual de cinci buţi de vin. (Cu foto. în anexă, pl. XXXII.)

87. 1459 (6967) s e p t e m b r i e 3, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Gostilă satele Gostileşti, Negoeşti, Bahna, Făurei, Bîrzoteşti, pe Bistriţa, Măneşti, pe Neamţ, Bran, pe Cneaja, Băloteşti, Comăneşti, unde este Hasniş, Spătoreşti şi Gheuroeşti, precum şi seliştea unde au fost Voroveştii. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIII.)

88. 1459 (6967) s e p t e m b r i e 5. Ştefan cel Mare voievod, pentru satul Hrubna.

89. 1460 (6968) i a n u a r i e 12, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt un nou salv-conduct pentru a se putea întoarce din Polonia, asigurîndu-l că l-a iertat pentru vorbele pe care i le-a spus în Ţara Basarabilor şi pentru faptele duşmănoase din trecut, că se va bucura de cinstea în care sînt ţinuţi toţi ceilalţi boieri moldoveni şi că îşi va recăpăta toate ocinile pentru care va înfăţişa privilegii.

90. 146⟨0⟩ (696⟨8⟩) i a n u a r i e 13, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivaşco Goenescul seliştea lui Conu, pe Rebricea, cumpărată de la Băloş, precum şi seliştea lui Nicoară şi seliştea lui Giurgiu Blidarul, pe Rebricioara Mică, cumpărate de la Bîlea şi de la Malea, fiica lui Ion. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIV.)

91. ⟨1460—1461⟩ (69⟨6⟩...) f e b r u a r i e 24. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa domeniul Leonta, pe Nistru, unde este mănăstirea, cu baltă, prisăci şi fîneţe, precum şi cu drumul şi cu vadul de pe Nistru, scutind, totodată, de zeciuială stupii prisăcilor de aici şi de vamă, carele mănăstireşti care vor transporta peştele.

92. 1460 (6968) a p r i l i e 13, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Giurgiu Galbenu jumătate din satul Căţeleşti, pe Siret, cumpărată de la Roman Temeşescul; acesta cumpărase satul întreg de la Fîrţe Dragoşe, care, la rîndul său, îl dobîndise, prin judecată, de la Andreico şi de la fratele său, Luca, fiii lui Iliaş paharnic. (Cu foto. în anexă, pl. XXXV.)

93. 1460 (6968) a p r i l i e 23, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa vama mare, vama mică şi numărătoarea de la Bacău precum şi vama de la Tazlău. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVI.)

94. 1460 (6968) i u l i e 1, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod hotărăşte ca ţiganii Mitropoliei de Suceava să nu fie folosiţi decît pentru slujbele Mitropoliei.

95. 1460 (6968) s e p t e m b r i e 3. Ştefan cel Mare voievod, pentru satele Răpezeşti (sau Buciumi), Galbeni şi Tuleşti.

96. 1460 (6968) n o i e m b r i e 27, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivul Voinescul satul Voineşti, cu mănăstire, pe care acesta l-a cumpărat de la Ion şi de la Petrică. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVII.)

97. 1460 (6968) d e c e m b r i e 5, B î r l a d. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivaşco comis satele Săseşti, pe Bîrlad, şi Romîneşti, pe Jeravăţ, cîştigate de acesta în urma judecăţii cu Toma Dumitrescul şi Coste Turbure, punînd, totodată, o zavescă de 100 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

98. 1461 (6969) f e b r u a r i e 21, S u c e a v a. Şendrica din Dorohoi şi Iaţco al lui Hudici dăruiesc Mitropoliei de Suceava o prisacă pe Bahlui, numită a lui Balica.

99. 1461 (6969) a u g u s t 8, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivul Solca şi soţiei sale, Cerna, o parte dintr-un sat de la Moisie sau de la Solca, din care ei au cedat nepoatei lor, Stana, şi soţului acesteia, Bogdan, două case şi o slatină, precum şi satul Miculeşti, pe Pîrîul Negru, şi a treia parte dintr-un vad de pe Moldova, pe care le-au primit de la Grada, sora Cernei.

100. 1461 (6969) a u g u s t 12, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Husin şi soţiei sale, Maruşca, deoarece privilegiul pe care înaintaşul lor, Ion Munteanu, l-a avut de la Alexandru cel Bun arsese odată cu biserica unde se afla depus spre păstrare, satele Molniţa, Stroinţi şi Urvicolesa, în urma judecăţii cu Crasnăş postelnic şi Jurja Necorescu, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

101. 1461 (6969) a u g u s t 17. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Luca Pîrcălăbescul satul Fîrloeşti, pe Tazlău, pe care acesta l-a cumpărat, în urma unei judecăţi, de la Petrişor, fiul lui Galin.

102. 1462 (6970) ⟨i a n u a r i e — a p r i l i e ; s e p t e m b r i e — d e c e m b r i e⟩ 15, M ă n ă s t i r e a M o l d o v i ţ a. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ştefan cel Mare voievod, dăruieşte mănăstirii Moldoviţa trei dvere de damasc roşu aurit, un pocrovăţ, mai multe răcaviţe din camhă de damasc, o cădelniţă de argint aurită, un cal şi

www.dacoromanica.ro

25 de zloţi ungureşti pentru a i se face pomenire veşnică, lui, soţiei sale Nastea, şi copiilor lor, Mihul şi Sofia.

Anastasie ieromonah, egumen al mănăstirii Moldoviţa, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduieşte să respecte înţelegerea cu Ignatie.

103. ⟨1462 (6970)⟩ aprilie 22, Suceava. Ştefan cel Mare voievod, într-o pricină a lui Iurie şi Roman, pentru care pune zavescă 100 de ruble de argint.

104. 1462 (6970) mai 15, Bacău. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Stanei, soţia lui Sima Turluianul, jumătate din satul Sperleşti, pe care ea o primise danie de la nepoata sa, Marena, iar soţului ei, selişte lui Coman, cumpărată de el tot de la Marena.

105. 1462 (6970) august 10. Ştefan cel Mare voievod, pentru satul Beneşti (sau Bobuleşti).

106. 1462 (6970) august 20, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Martei, soţia lui Mihul Androinic, satul Unghiul, pe Jijia, cu toate poienile care au ascultat de el, precum şi două iezere între Prut şi Jijia, toate cumpărate de la Bratul, fiul lui Procelnic.

107. 1462 (6970) septembrie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa toate satele, mănăstirile, morile, prisăcile, iezerele şi gîrlele precum şi robii ţigani, tătari sau bulgari pe care aceasta îi stăpînea.

108. 1462 (6970) septembrie 18, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Sima Corcea satul Corceşti, pe Cozancea.

109. 1462 (6970) septembrie 25, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Anei, soţia lui Bîrsan, satele Soci şi Duşeşti, pentru care aceasta se pîrîse cu vărul ei, Şandru Negrul.

110. 1462 (6970) octombrie 5, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petru Glodeanul satul Glodeni, pe Telejna.

111. 1462 (6970) octombrie 6, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petru Negrea satele Dzemeşti, cumpărat de la Timpăşor, şi Săcălişeşti, ambele la gura Tazlăului, precum şi a patra parte din satul Filipeşti, pe Oituz. (Cu foto. în anexă, pl. XXXVIII).

112. 1462 (6970) octombrie 8, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Nicoară Sîrbescu satele sale de pe Rebricea: unde a fost curtea lui Duma Negru, unde au fost Grecii lui Duma Negru, Drăgeşti, Boriseşti, Ţibăneşti, Muncei şi unde a fost Moişă Filosofu, cumpărat de la Ilca, fiica lui Popşa, precum şi de la Danciul şi Maruşca, copiii lui Moişă. (Cu foto. în anexă, pl. XXXIX.)

113. 1462 (6970) decembrie 3, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Laţco, nepotul lui Petru Ponici, şi soţiei sale, fiica lui Romaşco, satele Drăgoeşti, Lucăceşti, Boteşti şi Căcăceni, deoarece privilegiul de la Alexandru cel Bun pentru aceleaşi sate fusese pierdut de Corui, în păstrarea căruia se aflase, punînd, totodată, o zavescă de 100 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească. (Cu foto în anexă, pl. XL).

114. 1463 (6971). Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petre Vitolteanul satul Vitolteşti.

115. 1463 (6971) aprilie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Şteful Cernătescul satul Motişeşti şi seliştea lui Tatul, la obîrşia Corodului, precum şi o poiană din dumbrava de la Deochiaţi, cumpărate de el de la Herman, căruia îi fuseseră dăruite de bunicul său, Oţel, şi de fiica acestuia, Cîrstina. (Cu foto. în anexă, pl. XLI.)

116. 1463 (6971) aprilie 18. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte mănăstirii Pobrata satul Lieşti.

117. 1463 (6971) iulie 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ iezerul Zagorna, interzicînd tuturor slujitorilor domneşti să-i încalce hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XLII.)

118. 1464 (6972). Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Manea Mogoşescul satul Mogoşeşti, pe Vilna.

119. 1464 (6972) aprilie 28, Suceava. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Luca, fiul lui Petru logofăt, jumătate din satul Toporăuţi şi îi întăreşte cealaltă jumătate de sat, pe care o cumpărase soţia sa, Marena.

120. 1464 (6972) iunie 5, Vaslui. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion şi fratelui său, Ignat, satul Găgeşti, pe Ialan, hotărnicit de Cîrstea Negru şi de Plotun şi care fusese cumpărat de la Giurgiu.

121. 1464 (6972) iunie 11, Vaslui. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Muşei, soţia lui Pentelei, şi fiicei sale, Cerna, soţia lui Petru Oţelescul, satul Pînteleeşti, la Iezer, deoarece privilegiul de stăpînire pe care îl aveau de la Iliaş voievod şi de la Ştefan voievod fusese pierdut. (Cu foto. în anexă, pl. XLIII.)

122. 1464 (6972) august 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Misea satul Tîrnauca, în urma judecăţii avute cu Mîndrea şi cu rudele acestuia.

www.dacoromanica.ro

123. 1464 (6972) septembrie 12, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește pisarului Tador Prodan satul Greci, pe Siret, lîngă tîrgul Siret, cumpărat de la chir Teoctist, mitropolit de Suceava, cu aprobarea întregului cler moldovenesc. Se menționează că în schimbul satului vîndut mitropolitul a cumpărat de la Rotîmpan satul Mihăești, pe Brădățel.

124. 1464 (6972) noiembrie 2, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Andreico Ciortorîischi satele Ciortoriia, Dubovățul și Oșihlib.

125. ‹1465›. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Giurgiu satul Hîrtănești.

126. 1465 (6973) februarie 15. Ștefan cel Mare voievod, pentru o jumătate din satul Sîrbi.

127. 1465 (6973) martie 3, Vaslui. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Candrea, fiul lui Greul, o jumătate din satul Giurgești, pe Stavnic, cumpărată de la Costea și de la Stan, fiii lui Giurgiu, și o moară, tot pe Stavnic, pe care i-a dăruit-o unchiul său, Baico.

128. 1465 (6973) aprilie 11, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Suceava satul Mihăești, pe Brădățel, cu mori și șteze, pe care mitropolitul Teoctist l-a cumpărat de la Giurgea Rotompan cu banii obținuți din vînzarea satului Greci, pe Siret.

129. 1465 (6973) decembrie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește Mitropoliei de Tîrgul de Jos mai multe sălașe de țigani, pe care i le-a dăruit Isaia pîrcălab de Chilia. (Cu foto. în anexă pl. XLIV.)

130. 1465 (6973) decembrie 30. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Oană, în urma judecății cu Boldur, cu soția acestuia, Nastea, cu Petre Stravici și cu Fete Brătulescul, satul Stroești, pe care i-l dăruise mătușa sa, Marușca.

131. 1466 (6974). Ștefan cel Mare voievod întărește unchiului său, Vlaicul, o seliște la Fîntîna Albișoara, la Chișinău, pe care acesta o cumpărase de la Toader, fiul lui Fedor, de la fratele lui Toader și de la Fedorel.

132. 1466 (6974) februarie 13. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii Bistrița satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penea și Ananie, pe Bistrița, primit în schimb de la Coste pîrcălab, și îi dăruiește un rob tătar, din tătarii domnești de la Neamț.

133. 1466 (6974) februarie 18, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ioaniș Izvareț satul Munte, ținutul Trotuș, pe care acesta l-a cumpărat de la Ivanco Ungureanu și de la soția sa, fiica lui Furău.

134. 1466 (6974) martie 13, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă „mare slobozenie“, pentru cinci ani, oamenilor care se vor așeza în satul Negoești, al mitropolitului de Roman, Tarasie, de toate dările și slujbele domnești, punîndu-i, totodată, sub jurisdicția mitropolitului sau a dregătorilor acestuia și scutindu-i de vamă pentru orice fel de marfă. (Cu foto. în anexă, pl. XLV.)

135. 1466 (6974) mai 10, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Zografu de la Sfîntul Munte un obroc anual de 100 de ducați unguerești, pentru a i se face pomenire veșnică, lui, soției sale, și copiilor lor, Alexandru și Elena.

136. 1466 (6974) iunie 11. Ștefan cel Mare voievod întărește mănăstirii ‹Bistrița›, din sus de Piatra, mănăstirea unde a fost Marta călugărița, mai sus de Tămaș, pe Siret, precum și balta Martina, depinzînd de această mănăstire, ambele cumpărate de la Șteful din Tămaș.

137. 1466 (6974) iunie 21. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Ion Geamănul și fiului său, Sima, jumătate din satul Roșiori, la Cîrligătura, cumpărată de la Comuz.

138. 1466 (6974) iulie 9, Suceava. Ștefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Pobrata un obroc anual de 10 buți de vin, două măji de pește, jumătate din ceara adunată de la Tîrgul Frumos și berbînțele de miere din zeciuiala care se va strînge din satele ei de la Botne; de asemenea, îi dăruiește un tătar domnesc, îi întărește prisaca lui David, pe Bîc, iezerul de la gura Bîcului, cu gîrlele, dreptul de a-și pune două setci pe Nistru, precum și scutirea oamenilor ei de la prisaca Visoca. (Cu foto. în anexă, pl. XLVI.)

139. 1466 (6974) august 1. Ștefan cel Mare voievod întărește Marușcăi, fiica lui Mihail Misici, satele Horodiște, Mihailăuți, ‹pe Siret›, și Mihuceni, pe Trestiana, ultimelor două indicîndu-le hotarul.

140. 1466 (6974) august 28, Suceava. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Benea, fiul lui Crețu de la Ialan, satele: unde a fost curtea lui Crețu, unde este casa lui Benea și Murgeni, pe Ialan, și Uhrinești, pe Lișcov, precum și un loc de sat la Movile, mai jos de Crăhan, și o prisacă.

141. 1466 (6974) septembrie 15, Suceava. Ștefan cel Mare voievod cumpără de la Stan, Iachim și Simion Babici și de la nepoții acestora satul Jicovul de Sus, pe Suceava, pe care îl dăruiește mănăstirii Putna.

142. 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos. Ștefan cel Mare voievod întărește lui Bodea de la Dumbrava un loc pe Bîrzota, unde a fost mănăstirea, pe care

www.dacoromanica.ro

i l-a vindut Tatul de la Bîrzota ca să-şi întemeieze sat şi prisacă. (Cu foto. în anexă, pl. XLVII.)

143. 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Moica şi fratelui său, Costea, un loc din pustie la Cîrligătura, la Fîntîna lui Ştiubei, între Popîcicani, Ruscani şi Găneşti, cumpărat de la Popîcica şi de la fratele acestuia, Micul, indicîndu-i hotarul.

144. 1467 (6975) ianuarie 1, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Moica şi fratelui său, Costea, o selişte la Fîntîna lui Ştiubei, între Găneşti, Ruscani şi Coşeşti, cumpărată de aceştia de la Costea, fratele lui Popîşco.

145. 1467 (6975) ianuarie 10, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toma, fratelui său, Giurgiu, şi surorii lor, Fedca, satul Mărmureni, pe Bîrlădzel. (Cu foto. în anexă, pl. XLVIII.)

146. 1467 (6975) februarie 3, Suceava. Ştefan cel Mare voievod scuteşte de podvoade pe oamenii mănăstirii Bistriţa din satele: Zvijinţi, Soboleşti, Braşeuţi, Vascăuţi, Bulgari, Mărăţei, Dărmăneşti, Opreşini, Rădăiceşti, Tortoreşti, Căuceleşti, Mîndreşti şi Fauri, toate din ţinutul Neamţ, acordînd, în acelaşi timp, egumenului dreptul de judecată asupra acestora, precum şi dreptul de a încasa gloabele şi pripasul.

147. 1467 (6975) iunie 30, Bîrlad. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Stoica şi fiului său, Manciul, o jumătate din satul Urdeşti, cumpărată de la Ion, Danciul, Mihalco, Sinat, Toma şi Simion, fiii lui Florea.

148. 1467 (6975) septembrie 11, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Homor un loc ca să-şi întemeieze prisacă, împreună cu o jumătate din cîmpul de la Zlătăroaia, mai sus de Noureşti, sub Bohotin, pe care i le-a dăruit Iurie Şerbici, mama acestuia, Fedca, şi sora sa, Anuşca. (Cu foto. în anexă, pl. XLIX.)

149. 1467 (6975) octombrie 2, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Luca Cauteş, ginerele lui Stan Babiş, soţiei sale, Luna, şi fratelui ei, Ivanco, satul Cobîlia de Sus, pe care aceştia l-au răscumpărat de la Albul fost spătar.

150. 1468 (6976). Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Steţco Micotici satul Hîndăşăni, pe care acesta l-a cumpărat de la Grozea Micotici.

151. 1468 (6976) februarie 5, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dragoş părţi din satele Fauri, cu loc de iaz, pe Bistriţa, şi Băhneni, cu loc de iaz şi cu moară, la gura Bahnei. (Cu foto. în anexă, pl. L.)

152. 1468 (6976) iulie 28, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă lui Mihail logofăt şi fraţilor acestuia, în urma rugăminţilor repetate ale regelui polon şi ale panilor lui, precum şi ale mitropoliţilor şi boierilor moldoveni, un nou salv-conduct pentru a se putea întoarce din Polonia împreună cu toate slugile lor, asigurîndu-i, totodată, că i-a iertat pentru cuvintele şi faptele duşmănoase din trecut, că se vor bucura de cinstea în care sînt ţinuţi toţi ceilalţi boieri şi că îşi vor recăpăta curtea de pe Siret, împreună cu două sate: Pîrtănoşi şi Conţeşti. (Cu foto. în anexă, pl. LI.)

153. 1468 (6976) septembrie 12, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Frîncu, lui Trifu, lui Ion şi lui Isaiia satul Frînceşti, pe Bahlui, arătîndu-i hotarul.

154. 1468 (6976) septembrie 24, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Şteful Cernătescul satul Cernăteşti, cumpărat de la Stan Pîtcău, precum şi satul Motişeşti, seliştea lui Tatul şi poiana de la Deochiaţi, cumpărate de la Herman, toate pe Corod, un loc la Fîntîna Călugărului, la obîrşia Bîrzotei, jumătate din iezerul Covurlui şi satul unde a fost Fara, pe Prut, satele Rădiceşti şi unde a fost satul bulgăresc, pe Covurlui, seliştea Cernăteşti, la obîrşia Gerului, satul unde a fost Petru Delţag, pe Bogdana, o moară şi un loc pustiu la obîrşia Smilei, precum şi satul Ruşciori, jumătate din satul Răoseni, cutul Unguraşi, seliştea unde a fost tătarul Petir şi un loc de moară, toate pe Suceava. (Cu foto. în anexă, pl. LII.)

155. 1468 (6976) octombrie 2, Suceava. Ştefan cel Mare voievod cumpără de la Marena, soţia lui Ivanco al lui Brae, fiica lui Iaţco Branici, şi de la copiii ei, Ivaşco şi Iliaş, jumătate din satul Maneuţi, pe Suceava, cu jumătate din moară şi din mănăstire, şi le dăruieşte mănăstirii Putna.

156. 1469(6977) februarie 9, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petrea şi fraţilor săi, Oană şi Duma, satele Brudureşti, Săcălişeşti, pe Bîrlăzel, jumătate din Tonguzeni, cu loc de moară, şi Poiana de Sus, pe Şacovăţ, Andrieşti, cu mănăstire, pe Bîrlad, Bereşti şi Soholeţi, seliştile unde a fost casa bunicului lor, Oană Giuratul, pe Gîrbovăţ, şi Căscioarele, pe Pîrîul Fînaţelor, precum şi un loc, unde a fost moara, pe Bîrlad. (Cu foto. în anexă, pl. LIII.)

157. 1469(6977) februarie 15. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Mitropoliei de Suceava prisaca Balica, lîngă tîrgul Iaşi, şi îi dăruieşte 100 de stupi, pe care îi cumpără de la Nicoară Sîrbescu, o vie între Socola şi Bucium, pe care o cumpără de la Slavoan, şi un heleşteu, la Bucium, în hotarul tîrgului Iaşi.

www.dacoromanica.ro

158. 1469 (6977) iunie 5, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Vlad Mursea jumătate din satul Albeşti, pe Stebnic, şi-i dăruieşte un loc pustiu la fîntîna de la obîrşia Largăi, mai sus de Rîşcani.

159. 1469 (6977) iunie 6, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Oană Păşcu şi fratelui său, Ivaşco Păşcu, satele Lipovăţ, pe Bîrlad, Suhuleţ, pe Hulubăţ, Suhuleţ, pe Gîrbovăţ, şi Negoteşti, ţinutul Suceava, precum şi o prisacă lîngă Veja şi un loc de moară pe Şacovăţ; de asemenea, întăreşte lui Ivaşco Păşcu, din toate aceste sate, părţile surorii sale, Stana, pe care el a răscumpărat-o de la tătari.

160. 1469 (6977) octombrie 13. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Iuga Grasul de la Zăbrăuţi o jumătate din satul Şoldeşti, pe Zăbrăuţ, şi o jumătate din satul Bătineşti, pe Putna.

161. 1469 (6977) octombrie 20, Iaşi. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toader Zvîştală satul Zvîşteleşti, pe Bogdana, pe care i l-au cedat surorile lui, Stana, Marena şi Maruşca, urmînd ca acestea să stăpînească împreună satul Şerbăneşti, tot pe Bogdana (Cu foto. în anexă, pl. LIV.)

162. 1470 (6978) februarie 8, Suceava. Ştefan cel Mare voievod eliberează pe robul domnesc, tătarul Oană, care fugise în Polonia, şi pe copiii acestuia, din starea de robie, îngăduindu-i să revină în ţară şi să trăiască după legea românească, scutit de toate obligaţiile care decurgeau din dreptul robilor şi al tătarilor. (Cu foto. în anexă, pl. LV.)

163. 1470 (6978) aprilie 1, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ prisaca lui Chiprian, la Botne, cu mănăstirea de la obîrşia Vîşnivăţului, satele: Telebecinţi, Başoteni şi Fîntîrele, pe Siret, Trestiana, Dumbrăviţa, pe Şomuz, Buzaţi, pe Moldova, Gemereşti, pe Topoliţa, Timişeşti şi Crîstieneşti, la gura Neamţului, precum şi mai mulţi robi ţigani.

164. 1470 (6978) aprilie 1, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ scutirea de vamă pentru trei care ale sale care vor merge după peşte. (Cu foto. în anexă, pl. LVI.)

165. 1470 (6978) mai 7, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ prisaca lui Chiprian, la Botne, pe care i-a dăruit-o acesteia mătuşa sa, Chiajna, pentru pomenirea ei şi a părinţilor ei, Alexandru voievod şi doamna Marena, arătîndu-i hotarul.

166. 1470 (6978) mai 28, Suceava. Ştefan cel Mare voievod cumpără de la mai mulţi tîrgoveţi din Hîrlău o vie din hotarul tîrgului şi o dăruieşte mănăstirii Putna. (Cu foto. în anexă, pl. LVII.)

167. 1470 (6978) iunie 5. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa satul Hemeiani, pe Tazlăul Mare, primit în schimb, pentru satul Sîrbi, tot pe Tazlăul Mare, de la Iurie vistier, de la cumnatul său, Petraşco, de la soacra sa, Anuşca, şi de la fiicele acesteia, Nastea şi Sofiica.

168. 14<70> (69<78>) iulie 18, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Barsu comis şi fratelui său, Şuşman, satele Cobîlcini şi Bilosăuţi, pe Nistru, dăruite acestora de către vara lor, Ana, sora lui Dobrul logofăt, care le cumpărase împreună cu fiul ei, Ghidea, de la mănăstirea Neamţ.

169. 1470 (6978) august 10, Tîrgul de Jos. Ştefan cel Mare voievod acordă panului Mihul logofăt un nou salv-conduct pentru a se întoarce din Polonia, asigurîndu-l că nu-i va mai aminti de întîmplările trecute, că îi va arăta aceeaşi cinste ca şi celorlalţi boieri şi că îşi va recăpăta satele Negoeşti, Conţeşti, Pîrtănuşi şi Valea Seacă.

170. 1470 (6978) august 25. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ureche şi surorilor sale o parte din satul Dersca.

171. 1470 (6978) <probabil august 25>. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Gheorghe, lui Ivanco şi lui Lazor o parte din satul Dersca.

172. 1471 (6979) iulie 3. Ştefan cel Mare voievod, pentru satul Horleşti.

173. 1471 (6979) august 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toma Bontica şi soţiei sale, Elena, satele de la Poieni unde au fost cneji Băloş şi Danciul, cu moara de pe Moldova. (Cu foto. în anexă, pl. LVIII.)

174. 1471 (6979) august 15, Mănăstirea Putna. Ştefan cel Mare voievod scuteşte mănăstirea Pobrata de vama de la Tuţora, pentru toate mărfurile trimise sau aduse de mănăstire de la Chilia.

175. 1471 (6979) septembrie 10, Suceava. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte mănăstirii Putna satul Balcăuţi cumpărat de la Oană, fratele lui Alexa spătar.

176. 1471 (6979) septembrie 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Zografu de la Sfîntul Munte un obroc anual de 500 de aspri. (Cu foto. în anexă, pl. LIX.)

177. 1471 (6979) octombrie 24, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Giurgiu Coteţ şi fratelui său, Cozma, satul Coteciari, cumpărat de ei de la Greaca, fiica lui Rusu, cu un loc de poiană la Fîntîniţe, dăruit lor de Nastea, soţia lui Delea;

www.dacoromanica.ro

de asemenea, întăreşte numai lui Giurgiu Coteţ o prisacă din acelaşi sat, pe care i-a dăruit-o tot Nastea, soţia lui Delea. (Cu foto. în anexă, pl. LX.)

178. 1471 (6979) noiembrie 3. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Danciul Boldăş satul Cristeşti, pe Calnaş, un loc pustiu la vărsarea pîrîului Muncel în Soloneţ, ca să-şi întemeieze sat, jumătate din poiana de la Muncel, precum şi Poeniţa Calului.

179. 1472 (6980) ianuarie 17, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Cîrstea Negoiu satele Negoeşti şi Ungureni, cu moară, pe Vaslui.

180. 14<72> (69<80>) ianuarie 21. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Cimbala o parte din hotarul satului Tăbăceşti.

181. 1472(6980) ianuarie 22, Suceava. Ştefan cel Mare voievod scuteşte de orice fel de vamă două măji de peşte ale mănăstirii Voroneţ.

182. 1472 (6980) ianuarie 25, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Şandro Tătăreanul şi soţiei sale, Magda, satele Moimeşti, Sîrbi şi Geamiri, mai sus de Iaşi, în urma judecăţii cu Cernu, Romănel şi Drăgoi, deoarece privilegiile acestora s-au dovedit a fi „false". (Cu foto. în anexă, pl. LXI.)

183. 1472 (6980) martie 2, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ilea Huru comis satele Hurueşti, Ochieni şi Căpoteşti, seliştea Stînceoaia, precum şi un loc de moară, toate pe Polocin, satele Urecheşti, pe Trotuş, Cătina, pe Putna, şi Ivăneşti, din ţinutul Suceava, precum şi mai mulţi robi ţigani. (Cu foto. în anexă, pl. LXII.)

184. 1472 (6980) aprilie 25, Suceava. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte mănăstirii Putna satul Ostriţa, cu loc de moară, pe Prut, indicîndu-i hotarul, sat pe care l-a cumpărat de la Tăbuci de la Cobîle, de la fratele acestuia, Pojar, şi de la sora lor, Nastasia.

185. 1472 (6980) iunie 1, Vaslui. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Lazor şi lui Băloş, nepoţii lui Petru Vilna, dania pe care le-a făcut-o acesta: a treia parte din hotarul satului Petreşti, pe Vilna, ca să-şi întemeieze sat, precum şi jumătate din poiana lui Miculiţă, pe Uşiţa.

186. 1472 (6980) iunie 5, Vaslui. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Roman spătărel o parte din satul Miclăuşani, pe care i-o dăruise acestuia mătuşa sa, Stana, fiica lui Miclăuş vornic.

187. 1472 (6980) august 19, Suceava. Ştefan cel Mare voievod scuteşte satele Bodeşti, Tătari şi Iurcani, pe Pobrata, ţinutul Suceava, ale mănăstirii Sfîntul Nicolae, de toate gloabele, în afara celor cuvenite domniei pentru omor şi răpire de fată; de asemenea, acordă dreptul de judecată asupra oamenilor din cele trei sate egumenului şi dregătorilor acestuia, interzicînd amestecul boierilor şi dregătorilor domneşti.

188. <1472 (6980) octombrie 8>. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petru, fiul lui Bîlco, satul Floceşti, pe Tazlăul Mare, întărire prilejuită de arderea vechilor privilegii de stăpînire asupra satului.

189. 1473 (6981) ianuarie 8, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Moldoviţa satul Sîngureni, ţinutul Chigheci, poiana lui Brumar, cu trei fîntîni, la obîrşia Suhăi, un loc de prisacă unde a fost prisaca lui Brumar, iezerele Blisceatul, Blisceţelul, Budoele şi Secriiul, pe Prut, mai multe gîrle precum şi satul Bălţaţi, la Cîrligătura; de asemenea, îi întăreşte jumătate din satul Ostăpceani, partea de sus, la Turia, ţinutul Iaşi, pe care i-a dăruit-o Ivaşco Armencici.

190. 1473 (6981) mai 7, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dragoş uşer satul Ivancăuţi, ţinutul Cernăuţi, pe care acesta l-a cumpărat de la Cîrste.

191. <1473, sfîrşitul lui iunie — înainte de 13 septembrie>. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Hanco ceaşnic şi fraţilor lui, Gavril şi Ivanco, satele Vascăuţi, la obîrşia Viliei, şi Vasileuţi, pe Prut, precum şi un rob ţigan.

192. 1473 (6981) septembrie 3, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă mănăstirii Putna un obroc anual de 12 buţi de vin şi-i dăruieşte morile domneşti din tîrgul Siret. (Cu foto. în anexă, pl. LXIII.)

193. 1473 (6981) septembrie 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Corlat satul Berchişeşti, pe Moldova, o topliţă cu moară şi poiana Muncelul cu mănăstirea, arătîndu-li-se hotarul.

194. 1473 (6981) octombrie 11, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Theodor Periceanul satul Roşiori, cu prisacă, pe valea Rîpcinsca.

195. 1473 (6981) octombie 14, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Petrea stolnic satul Brătieşti, pe Siret, pe care acesta l-a primit drept răscumpărare pentru omorîrea tatălui său, Andrică, de către Petru Ponici, de la fiica acestuia, Ilca.

196. 1473 (6981) decembrie 9, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Stan Horja un sat sub capul Piscului, o fîntînă, numită Fîntîna lui Peperig, şi un loc de iaz, cumpărate de la Dan Socul şi de la fratele acestuia, Purcaru.

www.dacoromanica.ro

197. 1474 (6982) a p r i l i e 5. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Ion Bulbosea şi fratelui său, Mihul, satul Anteleşti.

198. 1474 (6982) a u g u s t 26, V a s l u i. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Maruşcăi, fiica lui Ion Cupcici, şi nepotului ei, Mihno, fiul lui Grozea Cupcici, după ce s-au judecat cu Grozea , fiul lui Vasco de la Horodnic, şi cu fraţii acestuia, toate satele şi toată averea lui Ion Cupici, punînd, totodată, o zavescă de 60 de ruble de argint celor care vor contesta hotărîrea domnească.

199. 1475 (6983) a p r i l i e 14, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Mihul sulger şi fraţilor săi, Ciopei şi Sima, satul Durneşti, cu mănăstirea de acolo. (Cu foto. în anexă, pl. LXIV.)

200. 1475 (6983) a p r i l i e 17, T î r g u l d e J o s. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Horodnic două sate: unde a fost curtea lui Petru Vrană şi <Balosineşti>, scutindu-le de toate dările şi slujbele către domnie.

201. 1475 (6983) a p r i l i e 25, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Homor satele Dvorniceni, Stăuceni şi Glodeni, sub Dumbrava Înaltă, Pîrteşti şi <unde a fost> curtea lui Dieniş, la obîrşia Soloneţului, şi Călugăreni, pe Jijia, muntele Ostra, cu slatina, şi prisaca Zlătăroaia, sub Bohotin.

202. 1475 (6983) m a i 7, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Cozma, fiul lui Băloş, satul Băloşeşti, la Iucaş, indicîndu-i hotarul, şi jumătate din satul Tortoreşti, pe care domnul îl alipise ocolului de la Piatra. (Cu foto. în anexă, pl. LXV.)

203. 1475 (6983) i u n i e 5, I a ş i. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Micul Şoşa a treia parte din satul Măsteacîru, în Cîmpul lui Dragoş, şi poiana de fînaţ, numită Poiana Lungă, cumpărate de la Măgdălina, fiica lui Ilea Ureache.

204. 1475 (6983) s e p t e m b r i e 25. Ştefan cel Mare voievod, pentru satul Mereni.

205. 1476 (6984) i a n u a r i e 25, M ă n ă s t i r e a P u t n a. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ştefan cel Mare voievod, dăruieşte mănăstirii Putna satul Şirăuţi, peste Prut, o cădelniţă şi un chivot, ambele de argint aurit, o sută de zloţi ungureşti şi doi cai buni, pentru a i se face pomenire veşnică, lui, soţiei sale, Nastea, şi copiilor lor, Mihul şi Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduieşte să respecte înţelegerea cu Ignatie. (Cu foto. în anexă, pl. LXVI.)

206. 1476 (6984) m a i 22, I a ş i. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Muşat vornic seliştea Poprincani, pe Jijia, cumpărată de la Şteful pitar.

207. 1476 (6984) i u n i e 1, M ă n ă s t i r e a <P u t n a>. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ştefan cel Mare voievod, dăruieşte mănăstirii Putna satul Şirăuţi, din ţinutul Cernăuţi, o vie la Hîrlău, o cădelniţă şi un chivot, ambele de argint aurit, o sută de zloţi ungureşti şi o sută de oi, pentru a i se face pomenire veşnică, lui, soţiei sale, Nastasia, şi copiilor lor, Mihul şi Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduieşte să respecte înţelegerea cu Ignatie. (Cu foto. în anexă, pl. LXVII.)

208. 1476 (6984) i u n i e 29, M ă n ă s t i r e a <P u t n a>. Ignatie, zis Iuga, mare vistier al lui Ştefan cel Mare voievod, dăruieşte mănăstirii Putna satul Şirăuţi, din ţinutul Cernăuţi, o cădelniţă şi un chivot, ambele de argint aurit, şi o sută de zloţi ungureşti, pentru a i se face pomenire veşnică, lui, soţiei sale, Nastea, şi copiilor lor, Mihul şi Sofia.

Ioasaf arhimandrit, egumen al mănăstirii Putna, împreună cu întreg soborul mănăstirii, făgăduieşte să respecte înţelegerea cu Ignatie.

209. 1477 (6985) a u g u s t 10. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Muşei, soţia lui Vindereu, satul Vinderei, la gura Lipovei, deoarece vechile ispisoace de stăpînire asupra acestui sat fuseseră pierdute „în vremea ce au robit turcii Horincea".

210. 1477 (6985) s e p t e m b r i e 23. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Pătru Bîlco satele Bîlcani şi Idomireşti, pe Tazlăul Mare.

211. 1478 (6986) f e b r u a r i e 11, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Putna satul Sirăuţi, pe Prut, dăruit acesteia de Iuga vistier, care îl cumpărase de la Mihăilă şi de la Piţurcă, nepoţii lui Dan Poiană.

212. 1479 (6987) m a r t i e 4, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dajbog pîrcălab de Neamţ satele Doljeşti, pe Albînea, cumpărat de la Maruşca, fiica lui Oancea Doljescul, şi de la Nistor, fiul vitreg al lui Dolj, şi Donceşti, la Poieni, cumpărat, de la Muşa, fiica lui Manciul, de la soţia lui Danciul şi de la fiul ei, Tador, şi de la Zoica, precum şi două sălaşe de ţigani, cumpărate de la Purcel şi de la Ilca, fiica lui Ponici.

213. 1479 (6987) a p r i l i e 29, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toader, fraţilor săi, Ion, Puiu şi Zaharia, şi surorii lor, Tudora, seliştea Drăncălăeşti, pe pîrîul Telejna, cumpărată de la Anuşca, fiica lui Costea al lui Sărăcin, şi de la fiul ei, Matei aprod.

214. 1479 (6987) m a i 7, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod cumpără de la Misea satul Tîrnauca şi îl dăruieşte apoi mănăstirii Putna.

www.dacoromanica.ro

215. 1479 (6987) m a i 11. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivaşcu Popovschi jumătatea din sus a satului Borodiceni, cu fîntîna Liveni şi cu un heleşteu, cumpărată de acesta de la Armanca, soţia lui Mihăilă Lopatinschi, a patra parte din satul Popeni, cu o jumătate de heleşteu, precum şi heleşteul lui Mihu.

216. 1479 (6987) m a i 14, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Duma pîrcălab de Cetatea Nouă satul Rogojeni, pe Siret.

217. 1479 (6987) m a i 19, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ilea şi fraţilor săi, Duma şi Cozma, jumătatea din jos a satului Hlăpeşti, pe Pîrîul Alb, pe care le-au hotărnicit-o boierii Arbure şi Vîlcea; de asemenea, întăreşte numai lui Cozma o jumătate din satul Măleşti, împreună cu alte 12 pămînturi, pe care acesta le-a cumpărat de la Tador Urdiugaş. (Cu foto. în anexă, pl. LXVIII.)

218. 1479 (6987) m a i 24, S u c e a v a. Ştefan voievod întăreşte lui Hanco satele Zubriceni şi Vancăuţi, cu moară, pe Ciuhur, cumpărate de la Jivert, Roman din Cozăreşti, Vasco, fiul lui Hobiian, ş.a. (Cu foto. în anexă, pl. LXIX.)

219. 1479 (6987) a u g u s t 11, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Anuşcăi şi Mariei, fiicele lui Camarin, satele Grozeşti şi Măneşti, moştenite de la tatăl lor.

220. 1479 (6987) a u g u s t 30, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod acordă episcopului de Rădăuţi, Ioanichie, şi succesorilor acestuia, dreptul de judecată asupra oamenilor din satul Rădăuţi şi din satele de la Coţmani aparţinînd Episcopiei, cu excepţia sfezilor şi furturilor din tîrguri, lăsate în competenţa vornicilor de tîrg, interzicînd, în acelaşi timp, boierilor, dregătorilor şi slujitorilor domneşti, precum şi şoltuzilor şi pîrgarilor de Suceava şi de Siret să se amestece în aceste sate; îi acordă, de asemenea, dreptul de a încasa gloabele şi pripasurile din aceleaşi sate, scutindu-i, totodată, pe locuitorii acestora de slujbe domneşti. (Cu foto. în anexă, pl. LXX.)

221. 1479 (6987) s e p t e m b r i e 20, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod dă Mitropoliei de Suceava, satele Vereşcecani şi Ungureni, pe Siret, în schimbul satului Jicovul de Jos, cu moară şi vamă, pe Suceava, pe care îl dăruieşte mănăstirii Putna.

222. 1479 (6987) d e c e m b r i e 30, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod acordă un privilegiu lui Radul Gîrbovăţ stolnic pentru satele Ruşi, Buciumi şi Bîrgăoani.

223. 1480 (6988) i a n u a r i e 25, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dolga satul Păşcani, pe Bistriţa, în Cîmpul lui Dragoş, pe care acesta îl cumpărase de la Fătul şi de la fraţii lui, Ion, Toader, Dragoş şi Petre, precum şi de la surorile lor, Marina şi Drăgălina, copiii lui Mircea, nepoţii lui Trifu Gîlcoş.

224. ⟨1480 (6988) m a r t i e 15⟩. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Marco Bălaur satul Vîrtop, pe Pîrîul Negru, cumpărat de la Cîrstişor, nepotul lui Cîrstea cel mare.

225. 1480 (6988) m a i 12. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte mănăstirii Putna o moară din satul Feredieni, pe care a cumpărat-o de la Gheorghie mitropolit de Suceava.

226. 1480 (6988) m a i 27, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ştefuł pîrcălab de Hotin satele Ecuşani, la obîrşia Voronei, Drăguşani şi Poprincani, pe Jijia, care i-au revenit acestuia în urma împărţirii, cu rudele sale, a satelor moştenite. (Cu foto. în anexă, pl. LXXI.)

227. 1480 (6988) a u g u s t 29, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Hărman pîrcălab de Cetatea Albă cutul de sus din satul Siminiceani, cumpărat de la Coste Grama, un rob tătar, cumpărat de la Ivaşco şi de la Iurie, fiii lui Călian din Cetatea Albă, precum şi un rob ţigan, cumpărat de la Voica, fiica lui Ponici. (Cu foto. în anexă, pl. LXXII.)

228. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 11, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Stancăi, nepoata Anei şi a lui Dobrul logofăt, satul Dobruleşti, la obîrşia Orbicului, pe care l-a cumpărat de la mătuşa sa. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIII.)

229. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 15, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Duma clucer, soţiei sale, Nastea, precum şi fraţilor şi surorilor ei, fiii lui Petru Brăescu, stăpînirile moştenite de la acesta: satele Cîndeşti, cu moară, pe Siret, cumpărat de la Maruşca, fiica lui Ştefuł Jumătate, Lozna şi Maxineşti, pe Şomuz, precum şi mai mulţi robi ţigani, cumpăraţi de la Iurie, de la Drăgoi şi de la Ivanco. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIV.)

230. 1480 (6988) s e p t e m b r i e 17, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Mircea, fiul lui Micul Orgoaie, satele Orgoeşti şi Neagomireşti, la obîrşia Hovrăiatei, deoarece pirvilegiile pe care acesta le avea de la bunicul său, Ştefan Orgoaie, se pierduseră „cînd a venit împăratul turcesc şi a prădat ţara noastră".

231. ⟨1480 d e c e m b r i e — 1496 i u n i e⟩. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Şerban şi soţiei sale, Ghinda, satul Mărtineşti, de la vadul Trotuşului, pe care l-au cumpărat de la Andrei Dolha, de la fratele acestuia, Miclea, şi de la sora lor, Măruşca.

www.dacoromanica.ro

232. <Cca 1481> ianuarie 1, Tîrgovişte. Tricolici vornic scrie soţiei sale, Negrita, fiicei sale, Neagşa, precum şi nepoţilor şi fraţilor lui că a fost prins şi închis la Tîrgovişte de Basarab voievod, rugîndu-i pe toţi să-i păzească averea şi să încerce să-l elibereze. (Cu foto. în anexă, pl. LXXV.)

233. 1481 (6989) februarie 1, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte Marinei Lolca, fiica lui Ioaniş Borilescu, satul Selivestri, cu două cuturi, la Cobîle; satul este cumpărat de domn de la Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoş viteazul, şi de la nepoţii lui de soră, şi dat Marinei în schimbul satelor Borileşti şi Drăgoteşti, pe Nechid, în cîmpul lui Dragoş, pe care le dăruieşte mănăstirii Tazlău. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVI.)

234. 1481 (6989) <martie 12>. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Tazlău satul Urseşti, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoş, cumpărat de domn de la Ana Nimăiasă şi de la Ion.

235. 1481 (6989) martie 31, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toma şi fraţilor săi vitregi, Petre şi Coste, satul Romînesti şi cîte o jumătate din satele Măzăreşti şi Poiana Călugăriţei, moştenite de la mama lor, Duşca, precum şi satele Costeşti şi Secătura, pe Valea Iepii, moştenite de la tatăl lor, Majar, care le răscumpărase de la Lungul, fiul lui Basea.

236. 14<8>1 (69<8>9) aprilie 19. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Ivaşcu Andronic un loc pustiu pe Răut, în capul Brahnei, la Movila Săpată, pentru a-şi întemeia sat cu iaz şi moară; de asemenea, îi întăreşte un loc de ţarină lîngă Pilişăoani, cumpărat de la Mihai Purcărescu şi de la fratele acestuia, Ion, şi care fusese hotărnicit de Boldur.

237. 1481 (6989) aprilie 20, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Zberea satele Jideşti şi Zbereşti, Jijeşti, pe dealul Putnii, şi Pitici, pe Sireţel, cumpărate de la Sima, Şteful şi Maseico, fiii lui Rotînpan.

238. 1481 (6989) aprilie 25, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion Baico şi fraţilor săi, Toader şi Andriicu, satul Petreşti, pe Zeletin, iar lui Isaiu Muste şi fratelui său, Toader, satele Drăgoeşti, pe Dobrotvor, şi Simeşti, pe Pojerita.

239. 1481 (6989) august 23, Suceava. Ştefan cel Mare voievod acordă episcopului de Rădăuţi, Ioanichie, şi succesorilor acestuia dreptul de judecată asupra oamenilor din satul Rădăuţi şi din satele de la Coţmani aparţinînd Episcopiei, cu excepţia sfezilor şi furturilor din tîrguri, lăsate în competenţa vornicilor de tîrg, interzicînd, în acelaşi timp, boierilor, dregătorilor şi slujitorilor domneşti, precum şi şoltuzilor şi pîrgarilor de Suceava şi de Siret să se amestece în aceste sate; îi acordă, de asemenea, dreptul de a încasa gloabele şi pripasurile din aceleaşi sate, scutindu-i, totodată, pe locuitorii acestora de slujbe domneşti. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVII.)

240. 1481 (6989) octombrie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Mihul Buzatu satul La gura Răcăcinei, pe Siret, deoarece privilegiul de stăpînire pe care acesta îl avea de la Iliaş voievod şi de la Ştefan voievod fusese pierdut cînd Ali-beg, Schender-beg şi Ţepeluş voievod „au prădat ţara noastră pînă sub Lunca Mare".

241. 1481 (6989) octombrie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Grozea comis satul Iucşani, pe Jijia, cumpărat de la Elena, soţia lui Manoil Raicu, şi de la fiicele acestuia, Dumşa şi Zoica.

242. 14<8>1 (69<8>9) octombrie 24. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toader Trudescu satul Trudeşti, pe Valea Neagră.

243. 1482 (6990) martie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivul diac satul Văleni, lîngă Iucaş, ţinutul Neamţ, pe care acesta l-a cumpărat de la Ana, sora lui Dobrul logofăt, şi de la nepotul ei, Stanciul, fiul lui Fetco Starostescul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXVIII.)

244. 1482 (6990) aprilie 15, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Cozma uşar satul Cobîlia, pe Nistru, pe care acesta l-a cumpărat de la Şteful Spineanul şi de la soţia sa, Fetca. (Cu foto. în anexă, pl. LXXIX).

245. 1482 (6990) mai 9, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Neamţ satele Dvoreneşti şi Buzaţi, pe Moldova, precum şi Fîntînele, pe Pobrata. (Cu foto. în anexă, pl. LXXX.)

246. 1482 (6990) august 10. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Stan Horja satul Horjăşti, pe Lăpuşna, cu o fîntînă numită Fîntîna Peperigului, un sat la Gura Ocoalelor şi altul sub Obîrşie, peste Prut, cu loc de prisacă, satul Strîmbeni, la Bujor, precum şi fîntîna lui Muşat.

247. 1483 (6991) februarie 17, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Giurgiu Oniceanul şi vărului său, Ion Oniceanul, două părţi dintr-o jumătate a satului Oniceani.

248. 1483 (6991) februarie 18. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Lazor globnic a patra parte din satul Petia Mare.

www.dacoromanica.ro

249. 1483 (6991) aprilie 12, Suceava Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Vîlcu Purcelescul, copiilor săi şi nepoatei sale, Anuşca, fiica lui Ilie Purcelescul, satul Miteşti, pe Moldova, primit de aceştia în schimb, pentru satul Purceleşti, pe Siret, de la Pătru stolnic.

250. 1483 (6991) august 14. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Necoară şi lui Once, fiii lui Oniţă, precum şi nepoatei lor, Marina, satul Gîrbeşti, pe Şacovăţ, cumpărat de Oniţă de la Sima al lui Draguş; de asemenea, întăreşte numai lui Necoară satul Tungujăni şi o jumătate de poiană de la Ţibăneşti, cumpărate de la Tungul, precum şi o parte din satul Căscoeşti, cumpărată de la fiii lui Casco.

251. 1483 (6991) august 17, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Tăutul logofăt seliştea Leucăuţi, la Botne, precum şi prisaca Vrabia, cu poieni, pe care acesta şi le-a cumpărat de la Lazor Piscu, fiul Anuşei, de la Lazor, fiul Maruşcăi ş. a., nepoţii lui Manoil Şerbescul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXI.)

252. 1483 (6991) septembrie 20, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ignat şi fratelui său, Ion Tintiul, jumătate din seliştea Şopîrleni, cumpărată de la Neagşa, fiica lui Mihăilă Şopîrlă, şi o prisacă mai sus de Hlăpeşti, unde a fost Văleşoae, cumpărată de la Bîlco Bîrlădescul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXII.)

253. 1483 (6991) septembrie 23, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion Dumbravă şi fratelui său, Toader Urdiugaş, satul Obîrşia, pe Pîrîul Alb, jumătate din satul Măleşti, precum şi satul Ivăneşti, pe Şacovăţ; de asemenea, întăreşte numai lui Toader Urdiugaş şi soţiei sale, Nastea, satul Ghigoeşti, la obîrşia Pîrîului Negru. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIII.)

254. 1483 (6991) octombrie 17, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Onică Muşat vornic satul Uncheteşti, la Nistru, cumpărat de la Vasco Unchetea şi de la sora sa, Nastea. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIV.)

255. 1484 (6992). Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Duma clucer satul Băleşti, pe Stemnic, primit în schimb de la Toader, Duma şi Stana, copiii lui Simion Tansa, pentru satul Grozeşti, tot pe Stemnic.

256. 1484 (6992) martie 1. Ştefan cel Mare voievod, pentru moşia Sacaluşa.

257. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dragoşe, şi soţiei sale, Anuşca, precum şi surorii acesteia, Stana, fiicele lui Severin, satele Fundeşti şi Lăţcani, pe Albinea, în acelaşi hotar. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXV.)

258. ‹1484 (6992) mai 13›, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Toader Rohat satul Cuhneşti, pe Rebricea Mare, amîndouă cuturile, pe care acesta l-a cumpărat de la Oană Cuhne.

259. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Oană Tihul satul Glodeni, la obîrşia pîrîului Telejna, cumpărat de la Pătru Glodeanul.

260. 1484 (6992) mai 13, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Mihul pîrcălab de Crăciuna satul Găleşăşti, pe Crasna, pe care acesta l-a cumpărat de la Stanciul, fiul lui Fedco Stărostescul.

261. 1484 (6992) mai 14, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion Parava şi lui Tatul Berivoescul seliştea Berivoeşti, pe Sărata, mai jos de Plotuneşti, cumpărată de la Ştefan Cernătescul.

262. 1484 (6992) mai 29, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Stanciul aurar un loc de moară pe Brădăţel, pe care acesta l-a cumpărat de la Căpăţînă şi de la fiicele sale vitrege, Feodora şi Nastea, nepoatele lui Corui. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVI.)

263. ‹1486 septembrie — 1491 octombrie›, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Iaţco Dolha şi fratelui său, Vlaicul, satul Peletiuceştii de Jos, cumpărat de la Coste şi de la surorile acestuia, Nastea, Vasca şi Ghinda, copiii lui Andreico, nepoţii lui Iliaş ceaşnic. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVII.)

264. 1486 (6994) septembrie 14, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Duma clucer şi fratelui său, Pătru Brudur, satul Ştefăneşti, la Poieni, cu cuturile şi poienile dimprejur, cumpărat de la Oană, de la fratele său, Ioil, de la sora lor, Ceuţea, copiii lui Ştefan Roşu, şi de la nepotul lor, Cozma. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXVIII.)

265. 1486 (6994) noiembrie 21, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion Ulan a treia partea din satul Duhtana, pe Trotuş, cumpărată de la Cerna, fiica lui Balea de la Trotuş.

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A. 1456 (6964) septembrie 20. Petru voievod întăreşte lui Moranciul satul Colibeni, în jumătate cu fiii lui Balea, precum şi o jumătate din satul Bucşeşti, cumpărată de la fiii lui Danciul.

www.dacoromanica.ro

B. 1460 (6968) o c t o m b r i e 2. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Moranciu şi lui Petria Roşca satul unde a fost Petria Roşca, jumătate din satul Bucşăşti, cumpărată de la Pătraşco, jumătate din satul Tocăniceşti, cumpărată de la fiii lui Balea, precum şi fîntîna lui Leurdiş.

C. 1463 (6971) i u l i e 31. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Arbure portar satele Vorona şi Ruşi, cumpărate de la Ivaşcu Orbul şi de la fratele acestuia, Mihul, indicîndu-le hotarul, precum şi mai mulţi robi tătari.

DOCUMENTE FALSE

I. 1449 (6957) m a r t i e 23. Petru voievod întăreşte lui Petre Tîmpe satele Zămişăşti şi Săcăloşeşti, la gura Tazlăului, ţinutul Trotuş, indicîndu-le hotarul.

II. 1453 (6961) a p r i l i e 5. Ştefan voievod întăreşte lui Danu satele Tuleşti şi Aldeşti, pe Siret, ţinutul Neamţ, indicîndu-le hotarul.

III. 1455 (6963) f e b r u a r i e 3. Alexandru voievod şi soţia sa, doamna Marina, întăresc mănăstirii Neamţ un loc din hotarul cetăţii Neamţ, împreună cu muntele Neamţul, indicîndu-i hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. LXXXIX.)

IV. 1458 (6966) o c t o m b r i e 10, P i a t r a l u i C r ă c i u n. Ştefan cel Mare voievod întăreşte mănăstirii Bistriţa braniştea şi locul de fînaţ de pe valea Bistriţei, indicîndu-le hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XC.)

V. ⟨1462 (6970)⟩ o c t o m b r i e 18, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Muranciu satul Bucşeşti, pe Cernu, cumpărat de acesta de la Pătraşco şi de la nepotul său, indicîndu-i hotarul. (Cu foto. în anexă, pl. XCI.)

VI. 1463 (6971). Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Manole Prodan şi mamei sale, Maria, fiica lui Mihail Dan, satele Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică, indicîndu-le hotarul.

VII. 14⟨7⟩0 (69⟨7⟩8) m a r t i e 22, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Simon, Drăgan, Nichita, Ştefan şi Toader Muhrum, precum şi lui Andrei Beiul satele Bieşti, Cegureni şi Hăjdeieni, din ţinutul Orhei, indicîndu-le hotarul.

VIII. 1470 (6978) m a i 28, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ganea căpitan de roată şi vărului său Martin Musteaţă, satul Peciştul, pe Cogîlnic, ţinutul Orhei, indicîndu-i hotarul.

IX. 1470 (6978) s e p t e m b r i e 5, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Nicolae Zîmbrada şi rudelor sale satul Bugeni, ţinutul Lăpuşna.

X. 1470 (6978) s e p t e m b r i e 25, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Nicolae Drăgan, fiul lui Iliaş Drăgan, fost mare vistier, precum şi nepotului său, Ionaşco Heretei, fiul surorii sale, Elena, şi al lui Gavril Heretei, fost mare vornic de Ţarigrad, cîte o jumătate din satul Drăgăneşti, pe Soloneţ, ţinutul Soroca, indicînd hotarul dintre cele două părţi. (Cu foto. în anexă, pl. XCII.)

XI. 1470 (6978) o c t o m b r i e 26, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Nicolae Matosgada şi lui Gligaş Melciul satul Puhoiul, ţinutul Lăpuşna, indicîndu-i hotarul.

XII. 1470 (6978) o c t o m b r i e 31. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte Dobruşei, fiica lui Gherasim şi a Ilenei, satul Probota, din ţinutul Soroca.

XIII. 1470 (6978) n o i e m b r i e 23, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Eustafie Rughi şi rudelor sale satele Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică, pe Nistru, şi Şalviri, între Cubolta şi Căinari, indicîndu-le hotarul.

XIV. 1470 (6978) n o i e m b r i e 26, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ivanco hotnogul şi fratelui său, Cupce Marco Cavadinu, satul Cotiujeni, pe Rîul Negru.

XV. 1470 (6978) n o i e m b r i e 26, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Dumitru Budeci şi fratelui său, Gheorghe, cîte o jumătate din satul Mîrzeşti, ţinutul Orhei.

XVI. 1471 (6979) i u l i e 7, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Gligoraşco Hreapco şi lui Ioan, fiul lui Diordie Şelum, satul Poiana, pe Nistru, ţinutul Soroca, indicîndu-i hotarul.

XVII. 1472 (6980) i u n i e 25. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Ştefan Cudalbul vornic şi lui Ioan Vrabie iuzbaşă o bucată de pămînt peste valea Gerului, indicîndu-i hotarul.

XVIII. 1474 (6982) s e p t e m b r i e 7, S u c e a v a. Ştefan cel Mare voievod porunceşte lui Gavril Boldur mare vornic de Ţara de Jos, precum şi tuturor boierilor, tîrgoveţilor, sătenilor şi slujitorilor domneşti din această parte a ţării să se pregătească pentru lupta cu armata turcească, cu cea tătărească şi cu cea a Ţării Româneşti, care vor ataca Moldova dîndu-le, totodată, instrucţiuni cum să procedeze.

www.dacoromanica.ro

XIX. 1475 mai 12, Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Avram Huiban, ca răsplată pentru vitejia acestuia în lupta de lîngă Vaslui cu turcii, locul de pe Valea Cornilor, unde este judele Sion, pe Bîrlad, dispunînd, totodată, să treacă din corpul darabanilor în cel al călăraşilor şi să asculte de curtea domnească din Vaslui.

XX. 1479 (6987) martie 9, Suceava. Ştefan cel Mare voievod cumpără de la Bogdan stolnic satul Podoleni, cu iaz şi cu mori la Bistriţa, ţinutul Neamţ, şi-l dăruieşte apoi lui Avram Frîncu, indicîndu-i hotarele stabilite de Micotă şi Reaţeş, pîrcălabi de Neamţ. (Cu foto. în anexă, pl. XCIII.)

XXI. 1480 (6988), <Iaşi>. Săracii din tîrgul Iaşi se constituie, din porunca lui Ştefan cel Mare voievod şi cu binecuvîntarea lui Teoctist, mitropolit de Suceava, într-o frăţie şi se leagă să facă praznic în fiecare an de ziua sfinţilor Mihail şi Gavril.

XXII. 1484 (6992) mai 14, Suceava. Ştefan cel Mare voievod întăreşte lui Ion şi fratelui său, Dragoşe, precum şi surorilor lor, Draghiţa şi Anghelina, copiii lui Duma Tătăreanu, satele Tătăreni şi Mireni. (Cu foto. în anexă, pl. XCIV.)

XXIII. <1484 septembrie—1504 iulie 2>. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Teodor Cantemir trei sate în ţinutul Fălciu şi-l numeşte căpitan al călăreţilor tigheceni.

XXIV. 1485 (6993) iunie 8, Suceava. Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Maluşca şi fratelui său, Neicea, precum şi lui Cozma Rîzan şi fratelui său, Draguş, ca răsplată pentru paza hotarului dinspre tătari, făcută în ceata boierului Gangur, cîte o jumătate din pămînturile pustii care se află pe ambele părţi ale pîrîului Vişnovăţ, în dreptul Sultanii şi al Maraşii, pentru a-şi întemeia sate.

www.dacoromanica.ro

RÉSUMÉS DES DOCUMENTS

Mots intraduits :

aprod = fils de boïard remplissant des services usuels à la cour princière, parmi lesquels la fonction de page.
berbînță = récipient confectionné de douves et utilisé autrefois comme unité de mesure.
braniște = terrain réservé, dont la forêt était en défends et la chasse, interdite.
brănișter = boïard chargé de l'administration d'une *braniște*.
brodină = taxe payée pour passer une rivière à gué ou sur un pont mobile.
călăraș = soldat d'une troupe régulière de cavalerie.
ceașnic = v. *paharnic*.
clucer = sommelier à la cour princière.
cneaz = chef de la communauté villageoise.
coloade = mesures pour les grains.
comis = dignitaire chargé de la surveillance des écuries du prince.
daraban = soldat d'une troupe régulière d'infanterie.
diac = scribe (écrivain des actes).
dregător = celui qui représentait les intérêts du pouvoir princier ou d'un couvent.
gloabă = amende pour les infractions graves.
globnic = percepteur de la *gloabă*.
grămătic = v. *diac*.
grivnă = ancienne monnaie d'origine polonaise.
heregar = propriétaire d'un atelier pour la fabrication de la monnaie.
hotnog = chef militaire (centenier).
ieromonah = moine ordonné prêtre.
iuzbașă = chef militaire (centenier),
jude = v. *cneaz*.
judecie = village ou bien subordonné au *jude*.
majă = unité de mesure pour les poids et, en même temps, le chariot qui transportait une seule *majă*.
obroc = donation en nature ou en numéraire renouvelable périodiquement.
ocol = circonscription comprenant les villages qui étaient en dépendance du prince.
paharnic = échanson du prince.
pămînt = subdivision du territoire villageois.
pisar = v. *diac*.
pitar = dignitaire chargé des provisions de pain à la cour princière.
pîrcălab = commandant d'une forteresse et chef du *ținut* environnant.
podvoadă = obligation du charriage.
portar = commandant de l'armée chargée de la garde de la capitale du pays.
posadă = lieu fortifié et point de douane.
postelnic = chambellan de la cour princière.
pripas = amende payée pour les dégâts causés par les bêtes égarées.
sălaș = famille des tziganes qui demeurait séparée des autres.
seliște = emplacement d'un village abandonné.
slobozie = village dont les habitants étaient exemptés temporairement de tous les impôts et les services envers le price.
slujitori = petits boïards au service du gouvernement.
spătar = porte-épée du prince.
spătărel = dignitaire subordonné au *spătar*.
stolnic = dignitaire chargé du service de la table princière.
sulger = intendant des viandes pour la cour princière.
ținut = ancien district administratif en Moldavie.
ușer (ușar) = dignitaire chargé de la surveillance des audiences au prince.
vătăman = v. *cneaz*.
viteaz = sorte de chevalier.
vornic = chef d'un district où siégeait une cour princière.
zavescă = taxe payée par celui qui contestait une décision judiciaire.
zlot = monnaie d'or italienne

www.dacoromanica.ro

1. 21 février 1449 (6957). Alexandre voïévode confirme à Maruşca de Stroe le droit de propriété sur le monastère de Boişte, près de Graşi, qu'elle a reçu en don de la mère de Drăguş.

2. 8 avril 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode confirme au monastère de Pobrata le droit de recevoir *l'obroc* annuel accordé à celui-ci par son père, Ilie voïévode: la cire qu'on perçoit des caboulots de Tîrgul Frumos et sept tonneaux de vin de la dime princière. (Avec photocopie en annexe, pl. I.)

3. 26 mai 1449 (6957), Tîrgul de Jos. Alexandre voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit de propriété sur la *posadă* située sur la Moldova, qu'il a reçue en don de Oană Pîntece. (Avec photocopie en annexe, pl. II.)

4. 5 juin 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode confirme au *pîrcălab* Coste le droit de propriété sur un village situé près de Vaslui et sur plusieurs maisons à Suceava, maisons qu'il avait reçues de Gheorghe *heregar*, pour la somme de 800 *zloţi* qu'il lui devait, en établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette entente.

5. 27 juin 1449 (6957), Iaşi. Alexandre voïévode accorde au prieur du monastère de Pobrata et à ses *dregători* le droit de juger les gens des villages appartenant au monastère pour n'importe quel acte, en défendant aux *dregători* et aux *slujitori* princiers d'entrer dans ces villages; il résolut également que les prêtres de ces villages soient subordonnés au monastère de Pobrata, en restreignant la juridiction du métropolitain et des archiprêtres. (Avec photocopie en annexe, pl. III.)

6. 26 août 1449 (6957), Suceava. Alexandre voïévode fait don au monastère de Moldoviţa d'une moitié du lac de Cuhului, près du Danube, tout en disposant que la moitié de tous les revenus obtenus revienne aux moines.

7. 27 août 1449 (6957). Alexandre voïévode accorde une exemption à Ioan Armenciocul pour sa maison de Suceava et pour tous les achats qu'il va faire dans le pays.

8. 23 janvier 1450 (6958). Bogdan voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur deux emplacements de moulin, aux confins du village de Deleni, qu'il a reçus en don de Şteful et Mîndre, les fils de Fumu.

9. 10 janvier 1451 (6959). Bogdan voïévode exempte les maisons de Suceava où habite l'arménienne Stana, maisons du monastère de Moldoviţa, de tous les impôts et les services envers le prince.

10. 3 avril 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Colţea le droit de propriété sur le village de Micleşti avec ses hameaux.

11. 13 juin 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Dragoş Albescul et à son frère, Petru, le droit de propriété sur la moitié du village d'Albeşti, situé sur le Stebnic, qu'il avait achetée à Vlad Zlătărescul.

12. 14 juillet 1451 (6959). Bogdan voïévode confirme à Zianco le droit de propriété sur les villages de Huşi, situé sur le Şomuz, d'Uricheni et de Rădeşti, situés sur la Topoliţa, sur le village de Davideşti, sur une partie du village de Ceahlăieni et sur la moitié du village de Curticeşti, sur le village d'Alexandreni, situé à l'embouchure de Zahorna, ainsi que sur trois serfs tziganes.

13. 31 juillet 1451 (6959), Tîrgul de Jos. Bogdan voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur deux serfs tartares, Paşco et Petrică, dont les frères du prince, Ştefan voïévode et Petru voïévode, lui avaient fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. IV.)

14. 13 septembre 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode fait don au monastère de Moldoviţa d'un *obroc* annuel de dix tonneaux de vin. (Avec photocopie en annexe, pl. V.)

15. 17 octobre 1451 (6959), Suceava. Bogdan voïévode confirme à Pătru Durnea le droit de propriété sur un emplacement de rucher, avec le territoire dont il aura besoin, sur un emplacement de moulin, et sur un terrain défriché, tous situés sur le Şacovăţ. (Avec photocopie en annexe, pl. VI.)

16. 14<52> (69<60>), Suceava. Alexandre voïévode confirme à Giurgiu Mijatco le droit de propriété sur le village de Dragoşeşti, situé sur le Miletin, et sur une partie du village de Drăgăneşti, situé sur le Cracău, qu'il a reçue en don de son frère, Ion Cuşterca.

17. 24 février 1452 (6960), Vaslui. Alexandre voïévode confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les deux filets de pêche sur le Dniestr et le rucher qui appartiennent à ce terrain, en défendant, en même temps, aux *dregători* princiers de Tighina d'encaisser la paye douanière et le *pripas* aux confins des moines. (Avec photocopie en annexe, pl. VII.)

www.dacoromanica.ro

18. 9 a o û t 1452 (6960). Alexandre voïévode confirme à Stan Păstrăv le droit de propriété sur le village de Păstrăveşti, formé de deux hameaux, qu'il avait acheté à Ştefan, neveu de Bogdan *stolnic*.

19. 7 s e p t e m b r e 1452 (6960), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur un terrain situé sur le Pîrîul Sec, près de Săcălîşeşti, acheté à Tuzoana, la fille de Conatas de Neamţ, et à son fils, Lcurinţ, en établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette entente. (Avec photocopie en annexe, pl. VIII.)

20. 10 s e p t e m b r e 1452 (6960), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au *stolnic* Ignat le droit de propriété sur les villages de Şoldeşti, à Dumitra, de Ciorăşti, de Bîrlăleşti, de Soltăneşti, et de Soci, avec monastère, sur les villages de Dănişoara, de Ciocăneşti, de Borzăşti et sur plusieurs *selişti*, situés tous sur le Prut, sur les villages de Dobromireşti, situé sur la Smila, et de Balosineşti, sur la Smilişoara, sur le village « où se trouve sa maison » et sur la *selişte* de Negrileşti, situés sur la Tutova, sur la *selişte* « où a été Frumuşelul », située sur le Lucoveţ, ainsi que sur plusieurs villages situés sur le Tigheci et sur le Soholeţ.

21. 27 o c t o b r e 1452 (6960), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au logothète Mihail le droit de propriété sur les *selişti* d'Ivancăuţi, de Pogorilăuţi et de Hatcinţi, près de la frontière polonaise, avec leurs anciens confins, qu'il a achetées à Manu, fils de Globnicu, et à ses fils, Luca, Iurie et Lazăr, en établissant une *zavescă* de 50 *grivne* d'argent pour ceux qui ne respecteront pas cette entente. (Avec photocopie en annexe, pl. IX.)

22. 21 d é c e m b r e 1452 (6960), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme à Oană Cîndescul le droit de propriété sur le village de Drăgoeşti, situé sur le Dobrotvor, sur une moitié du village de Petreşti, situé sur le Zeletin, sur le village de Verişeşti, situé sur le Berheci, et sur le village « à Baicu », situé sur la Pojerita. (Avec photocopie en annexe, pl. X.)

23. 21 d é c e m b r e 1452 (6960), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme à Trişor et au frère de celui-ci, Tador, les fils de Şandru de Iucaş, le droit de propriété sur les villages d'Oprişeşti, de Cîrna et de Răchitiş, situés sur le Zeletin, sur le village « où est le prêtre Duma », situé sur le Dobrotvor, ainsi que sur le village « où se trouvait la maison de leur père » et sur le village de Mărgineni, tous les deux situés à Iucaş. (Avec photocopie en annexe, pl. XI.)

24. J a n v i e r 1453 (6961), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit de recevoir un *obroc* annuel de 12 tonneaux de vin de la dîme princière, sur la *posadă* située sur la Moldova, en haut du bourg de Baia, ainsi que sur un rucher situé sur la rivière de Tătarca, dans la *branişte* de Bohotin, qu'il a reçu en don de Coste Orîş. (Avec photocopie en annexe, pl. XII.)

25. 22 j a n v i e r 1453 (6961), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur plusieurs *sălaşe* de serfs tziganes, en décidant que n'importe qui retiendra ou cachera ces tziganes payera « de sa tête » cette culpabilité.

26. 26 j a n v i e r 1453 (6961), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au monastère de Pobrata le droit de recevoir l'ancien *obroc* annuel: toute la cire qui sera collectée du bourg de Tîrgul Frumos et six tonneaux de vin de la dîme de Cotnari ou de Hîrlău, en y ajoutant douze *coloade* de malt et quatre *coloade* de blé des moulins des villageois de Baia, auxquels le voïévode établit une *zavescă* de 60 roubles d'argent pour le cas *où* ils ne respecteront pas cette décision; il fait également don au monastère de rucher de Bozea, situé dans la *branişte* de Bohotin, de la clairière d'Ureacle et d'un moulin situé sur la Topliţa, d'un terrain situé sur le Neamţul Mare et d'un terrain inhabité, situé sur le Pîrîul Iezerului, pour y fonder un village, un étang et un lieu d'estivage, de deux terrains, l'un situé sur le Bahlui et l'autre sur la Teliţa, pour y fonder des moulins, de deux serfs tziganes et de trois serfs tartares.

27. 8 f é v r i e r 1453 (6961), S u c e a v a. Alexandre voïévode confirme au *postelnic* Oană le droit de propriété sur le village de Stroeşti, à l'embouchure du Şomuz, situé sur la rivière de Moldova, avec deux hameaux et un moulin, village qu'il a reçu en don de sa tante, Maruşca Stroiasa, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent fondu à ceux qui ne respecteront pas cette donation.

28. 23 f é v r i e r 1453 (6961), S u c e a v a. Alexandre voïévode accorde à Monastère de Iaţco, près de Suceava, le droit de fonder un village aux confins appartenant au monastère, qu'il exempte de tous les impôts et les services envers le prince, en restreignant, en même temps, la juridiction des *dregători* princiers; il confirme également aux

www.dacoromanica.ro

futurs colonisateurs le droit d'usufruit sur le champ cultivé de bourg de Suceava en les exemptant de toute la paye douanière à l'intérieur du pays.

29. 3 avril 1453 (6961), Neamţ. Alexandre voïévode fait don au monastère de Pobrata de deux *sălaşe* de tartares, des serfs princiers de Neamţ. (Avec photocopie en annexe, pl. XIII.)

30. 1er mai 1453 (6961). Alexandre voïévode confirme à Giurge et à ses frères le droit de propriété sur le village d'Iucuşăni, à la suite d'un procès avec leur tante, Iucuşoaia.

31. 31 mai 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme à la Métropolie de Suceava le droit de propriété sur deux *sălaşe* de serfs tziganes et lui fait don d'un troisième.

32. 12 juin 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme à Sima et à Ştefan Tunsul, tout comme à Băloş et à Ion Horgescul le droit de propriété sur les villages de Horgeşti et de Tunseşti, le dernier acheté à Ilca, tous les deux situés sur la Bogdana.

33. 20 juin 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode confirme au logothète Mihail et à ses frères, Duma et Tador, le droit de propriété sur le village de Vînători, situé sur la Bistriţa, village que le voïévode lui avait donné en échange du village de Ciumăleşti, situé sur le Siret, sur les villages de Procopeni, d'Izbişcea et sur plusieurs villages à Fîntîna Albă, situés sur le Răut, sur le village de Raşcăuţi, situé sur le Dniestr, sur le village de Gavrilăuţi et sur la moitié de Şirăuţi, vendue par Şendrică, tous les deux près de Sneatin, sur le village de Verijani, situé sur la Moldova, vendu par Petru Hudici et par son fils, Iaţco, sur le village «où se trouve la cour d'en bas de Neagoe» et sur les villages de Părtănoşi, de Pobrata, de Berindeeşti, de Valea Seacă et de Heci, vendus, avec le village de Giuleşti, près de Cotnari, par Oană Pîşco et par sa femme. (Avec photocopie en annexe, pl. XIV.)

34. 8 juillet 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode exempte le village de Balosineşti, appartenant au monastère de Horodnic, de tous les impôts et les services envers le prince.

35. 20 juillet 1453 (6961), Suceava. Alexandre voïévode fait don au monastère de Neamţ de trois serfs tartares.

36. 7 septembre 1453 (6961). Alexandre voïévode confirme à Vitolt le droit de propriété sur le village de Lujani, situé sur le Prut, village que celui-ci a acheté à Coste Vranici.

37. 30 septembre 1453 (6961). Alexandre voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit d'être exempté de la paye douanière de la *brodină* pour trois grands chariots qui vont transporter du poisson, du sel et du miel.

38. 22 octobre 1453 (6961). Alexandre voïévode confirme à Ion ⟨Marmure⟩ le droit de propriété sur le village de Leucuşeni, situé sur le Bîrlăzel, et sur plusieurs clairières au-delà de Bîrlăzel.

39. 1er janvier 1454 (6962), Suceava. Alexandre voïévode fait don au monastère de Neamţ d'un rucher à Covasna, dans la *branişte* de Bohotin, en défendant aux *brănişteri* de percevoir la dîme des gens qui s'y établiront. (Avec photocopie en annexe, pl. XV.)

40. 25 août 1454 (6962), Băiceni. Petru voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit de propriété sur quatre serfs tziganes et exempte le village de Săsciori de tous les impôts et les services envers le prince. (Avec photocopie en annexe, pl. XVI.)

41. 25 août 1454 (6962), Cotnari. Petru voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit d'être exempté de la paye douanière pour trois chariots qui transporteront du poisson, du sel et du miel, ainsi que les droits de propriété sur ses serfs tartares de Baia.

42. 5 octobre 1454 (6962), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Homor le droit d'être exempté de la paye douanière pour deux chariots qui apporteront du poisson du Danube, du Dniestr ou des étangs.

43. 6 octombre 1454 (6962). Petru voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit d'être exempté de tous les impôts et les services envers le prince pour la maison de Suceava qu'il avait reçue en don de l'arménien Ion.

44. 8 décembre 1454 (6962), Neamţ. Petru voïévode exempte de tous les impôts et les services envers le prince les villages du monastère de Horodnic: le village « où est Samoil *vătăman* », situé sur la Bistriţa, le village « où a été Barbă Geamîră », situé sur la Topoliţa, les villages de Dvoreneşti, de Timişeşti, de Crîstieneşti, de Băloşeşti, de Măneşti, de Başoteni, de Fîntîrele et de Dragomireşti, ainsi que les vil-

www.dacoromanica.ro

lages de Trestiana et de Telebecinţi, situés sur le Siret. (Avec photocopie en annexe, pl. XVII.)

45. 8 février 1455 (6963), Iaşi. Alexandre voïévode fait don au monastère de Neamţ d'un terrain sur la Topoliţa, près de bourg de Neamţ, que les villageois avaient essayé de vendre.

46. 6 juin 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les ruisseaux, les ruchers et avec les deux gués, qui appartiennent à ce terrain, en défendant aux *dregători* et aux *slujitori* princiers de toucher aux revenus des moines. (Avec photocopie en annexe, pl. XVIII.)

47. 7 juin 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au *spătar* Gavril le droit de propriété sur le village de Steţcani, hérité de sa femme, sur les villages de Sîrbi et de Mirceşti, situés sur le Siret, et sur la moitié du village de Blăgeşti, situé sur la Topoliţă, qu'il a achetée à Baico.

48. 2 juillet 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au logothète Mihail le droit de propriété sur le village « où se trouve sa cour », situé sur le Siret, antérieurement en propriété de Neagoe, sur le village « où sont *juzi* Cîrstea et Danciul », formé de deux *judecii* et situé à l'embouchure de Pobrata, village acheté aux cousins de Neagoe, sur les villages de Părtănoşi, de Heci et de Valea Seacă, situés sur le Siret, sur les villages de Procopeni et d'Izbişcea, situés sur le Răut, sur le village de Gavrilăuţi, près de Sneatin, sur les villages d'Ivancăuţi et de Pogorilăuţi, tous les deux achetés à Manea *Globnicu*, sur le village de Raşcăuţi, situé sur le Dniestr, acheté à Mîndrea Jumătate, ainsi que sur le rucher de Bileac, avec un étang, situé lui aussi sur le Dniestr.

49. 15 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au *comis* Petru le droit de propriété sur les villages de Grădeşti, de Făuroane, de Stănigeşti, situés sur la Tutova, et sur le village de Hălmăgeşti, en bas de Cetăţea, achetés au logothète Mihul, sur le village de Glodeni, acheté à Mihul Tudora, et sur le village de Borceşti, acheté aux fils de Negrilă, sur le village de Dragsini, à la source de Studineţ, ainsi que sur le rucher de Jica. (Avec photocopie en annexe, pl. XIX.)

50. 20 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme à Trifu Borzescul, le droit de propriété sur le village de Beţeşti, dans le Cîmp de Dragoş, racheté à Beţea, sur le village de Ştefăneşti, reçu de Beţea en échange des terrains que possédait sa femme dans le village de Marişeşti, sur les villages de Bolceşti et de Ceretiani et sur la moitié du village de Marişeşti. (Avec photocopie en annexe, pl. XX.)

51. 23 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme à Tador, fils de Limbădulce, les villages de Brănişteri, de Giuleşti, de Şchei, de Bărboşi, de Beşicureni, de Măsteacîrul, de Moişeşti, de Liseţul, et d'Iubăneşti, de Frăteşti, situé sur le Pîrîul Negru, et sur le village de Graşi, situé sur le Neamţ. (Avec photocopie en annexe, pl. XXI.)

52. 29 août 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode fait don à Duma Micaci d'un terrain inhabité, situé sur la Cozia, dans la *branişte* de Bohotin, pour y fonder un village, avec le territoire dont il aura besoin « pour le labour et pour les prés ».

53. 12 décembre 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur le village de Băloşeşti, situé sur le Neamţ, à la suite d'un procès avec le boïard Gostilă.

54. 20 décembre 1455 (6963), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur le village de Băloşeşti, situé sur le Neamţ. (Avec photocopie en annexe, pl. XXII.)

55. 20 janvier 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode exempte le village de Pîrteşti et le village « où a été la *selişte* de Dieniş », appartenant au monastère de Homor, de tous les impôts et les services envers le prince, en défandant, en même temps, aux *dregători* et aux *slujitori* princiers d'entrer dans ces villages.

56. 18 février 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme à l'archiprêtre Ioil et à son fils, Giurgiu *grămătic*, le droit de propriété sur les villages d'Oneşti, avec rucher et monastère, de Voroveşti et d'Arpăşeşti, situés à Cîrligătura, sur les villages de Cunicea, formé de deux hameaux, et de Cobîlia, situés sur le Dniestr, sur les villages d'Armeni, près de Suceava, et de Todereşti, sur la *selişte* de Scandal, près de Roşiori, sur la clairière de Cîrligătura faite par Ştefan Roşul, sur trois emplacements de moulin, sur le Şacovăţ, sur le Stavnic et à Cîrligătura, sur le rucher situé en face de Podobitul, à Cîrligătura, ainsi que sur un terrain inhabité, au-delà de Bahlui, pour y fonder un village. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIII.)

57. 1er mars 1456 (6964), Neamţ. Petru voïévode confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur l'étang de Zagorna, avec les ruisseaux, les ruchers, les gués, et les écrilles pour la pêche situées dans les confins de l'étang, tout en défendant aux *dregători* princiers d'encaisser la dîme ou les payes douanières dues au monastère.

www.dacoromanica.ro

58. 5 juin 1456 (6964), Vaslui. Petru voïévode, avec le conseil princier, avec le métropolitain Teoctist et « tous les boïards, des grands jusqu'aux petits », décident d'accepter, temporairement, de payer le tribut de deux mille *zloţi* hongrois prétendu par les Turcs et envoie le logothète Mihail pour leur remettre cette somme et pour négocier sa réduction; en même temps, tous les assistants s'engagent à ne pas inculper pan Mihail pour le rôle qu'il aura dans l'accomplissement de sa mission, puisque la décision d'accepter la soumission du pays a été prise en commun.

59. 8 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme à Sin de Hotin e droit de propriété sur le village de Şizcăuţi, situé sur le Prut, sur le village de Malinţi, sur un autre village connu sous le nom de Şizcăuţi et sur le village de Zamcăuţi, sur le village de Berestia, en bas de Hotin, et sur les villages de Gorodişte, de Crainicăuţi, de Vîşniveţi et de Boriscăuţi.

60. 13 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme au monastère de Moldoviţa le droit de propriété sur les confins du village « A l'embouchure de Brădăţel », qu'il avait établis antérieurement avec le métropolitain, les boïards et les villageois de Suceava. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIV.)

61. 30 juin 1456 (6964), Suceava. Petru voïévode confirme au *pisar* Giurgea, fils de Ioil, le droit de propriété sur les villages d'Oneşti, avec monastère, et de Voroveşti, situés à Cîrligătură, sur le village de Ştiubeieni, situé sur la Crasna, ainsi que sur un terrain inhabité, situé entre les villages de Bodicica et de Drîngeşti, sur le Bahlui, pour y fonder un village. (Avec photocopie en annexe, pl. XXV.)

62. ‹12 avril 1457 — 2 juillet 1504›. Le voïévode Étienne le Grand décide sur la possession des villages de Mireşti et de Găureni par Mirul.

63. ‹12 avril 1457 — 2 juillet 1504›. Le voïévode Étienne le Grand décide sur la possession des villages de Raşcovul, d'Onutul de Jos et de Malinţi.

64. 12 août 1457 (6965). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldoviţa le droit de propriété sur les maisons que ce monastère possède à Suceava, où habite l'arménienne Stana, en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince.

65. 8 septembre 1457 (6965). Le monastère d'Adormirea, près de Piatra. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur la douane et la cire collectées de la ville de Bacău, sur les moulins fondés en haut du bourg, ainsi que sur la douane de Tazlău, en défendant à tous les *dregători* et les *slujitori* princiers de toucher aux revenus que le monastère en obtiendra. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVI.)

66. 13 septembre ‹1457›, Bacău. Le voïévode Étienne le Grand accorde au logothète Mihail et à ses frères un sauf-conduit pour revenir de Pologne avec tous ses serviteurs et sa richesse, en assurant qu'il leur fait grâce de leur ancienne hostilité et qu'ils rentreront en possession de leurs villages; le voïévode ordonne, en même temps, au logothète d'accomplir la mission dont il a été chargée. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVII.)

67. 13 février 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur le village de Băloşeşti, situé à Neamţ, sur le monastère de Hangu et sur deux *sălaşe* de serfs tartares. (Avec photocopie en annexe, pl. XXVIII).

68. 12 mars ‹1458 — 1461› (69‹6›...). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Duşca, la fille de Toader, et aux fils de celle-ci, le droit de propriété sur les villages de Dolieşti et de Lionteneşti, ainsi que sur la moitié des villages de Măzănăeşti et de Poiana Călugăriţei, tous situés sur le Tazlăul Sărat.

69. 7 avril 1458 (6966), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur son terrain de Botna, avec tous les étangs, les ruisseaux, les ruchers, les deux cours et avec la douane perçue « sur terre et sur l'eau » qui appartiennent à ce terrain; le voïévode défend également aux *dregători* et aux *slujitori* princiers de toucher aux revenus des moines, en décident que le droit de jugement appartiendra au *dregător* du monastère.

70. 12 avril 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropolie de Roman le droit de propriété sur le village de Leucuşani, avec moulin, en aval du bourg de Roman, et sur le village de Dragomireşti, avec un pont mobile sur la Moldova, en soumettant les gens de ces villages à la juridiction de la Métropolie et en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince, de la paye douanière pour leur achat ainsi que des amendes des bourgs; il fait don, également, à la même Métropolie, de deux *sălaşe* de serfs tziganes et lui accorde le droit de juger tous les hommes pauvres des villages et des burgs qui appartiennent à son diocèse. (Avec photocopie en annexe, pl. XXIX.)

www.dacoromanica.ro

71. 25 avril <1458 — 1461> (696...), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma Cînde le droit de propriété sur les villages de Vilneşti et de Nahoroie, situés sur le Siret.

72. 2 juin <1458 — 1459> (6966 — 6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété <du monastère de Pobrata> sur les villages de Ciulineşti et de Verejeni.

73. 8 juin 1458 (6966). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Pobrata le droit de propriété sur le village « où se trouve la maison d'Onica », avec un moulin, situé sur la Jijia, village dont Onica de Jijia lui avait fait don.

74. 31 août 1458 (6966), Tîrgul de Jos. La voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Moldoviţa de quatre *sălaşe* de serfs tziganes et lui accorde le droit de *slobozie* pour le village de Borhineşti ainsi que le droit de fonder de nouveaux étangs sur le ruisseau de Crasna. (Avec photocopie en annexe, pl. XXX.)

75. 31 août 1458 (6966), <Tîrgul de Jos>. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldoviţa le droit de collecter la cire de tous les cabarets du bourg de Baia, de confisquer la boisson à ceux qui ne se feront pas inscrire dans le registre du monastère et de les condamner à une amende de 20 *zloţi;* il défend, en même temps, aux bourgmestres et aux échevins, ainsi qu'aux *vornici* et aux *slujitori* princiers chargés de collecter la cire, d'empiéter sur le droit du monastère.

76. 5 septembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană Grama le droit de propriété sur le village « où ont été *juzi* Draganici et Dîmba», formé de deux *judecii*, et sur le village de Poiana de Pîrîu, tous les deux situés sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoş, ainsi que sur deux clairières et sur un moulin, situés toujours sur le Nechid.

77. 26 octobre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Neagul et à son frère, Tatul, le droit de propriété sur les villages de Ruşi, à Iezer, et de Redeni, sur la Tutova, appartenant à leur oncle, Stan Poiană, qu'ils ont reçus de Mălin et de la femme de celui-ci, Vişa, et du gendre de ceux-ci, Ivaşco Vitoltescu, en échange du privilège de Stan Poiană pour le village de Timişeşti.

78. 11 novembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stanciul Sinescul le droit de propriété sur les villages de Sineşti, de Crepătureni et de Sturneşti, sur un moulin sur le Bahlueţul Mic et sur un rucher à Şacovăţ, situés tous dans le *ţinut* de Cîrligătura. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXI.)

79. 14 décembre 1458 (6966), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur la moitié du village de Slujăşti, avec la moitié d'un moulin, sur les hameaux d'Oneşti et de Lăbăşeşti, à Maluri, et sur un emplacement de rucher situé à la fontaine de Horga, tous reçus en don de Maruşca, fille d'Andrieş Slujăscul et femme de Negrilă.

80. 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Hlineşti.

81. 3 janvier 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lînă Rugină le droit de propriété sur les villages de Rugineni, de Tăuţi, de Ştoboreni et de Botăşeni, sur la moitié du village de Telejina, ainsi que sur l'étang de Leahul, avec la douane et le moulin, puisque l'ancien privilège lui avait été enlevé, lors du pillage de sa maison.

82. 11 janvier 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Puiul le droit de propriété sur la *selişte* de Bălan, achetée à Sima Perianul.

83. 16 février 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Poiană le droit de *slobozie* pour les villages de Drăguşeni et d'Oniceni, situés sur la Jijia.

84. 20 mai 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Bistriţa le droit de prélever des Hongrois du village de Lucăceşti, l'impôt dû à l'évêque, le droit de les juger pour n'importe quel acte, et de leur percevoir la dîme en miel et le *pripas*, en défendant, en même temps, à l'évêque, aux *slujitori* de celui-ci et aux *slujitori* princiers d'intervenir de quelque façon dans le village du monastère.

85. 12 juin 1459 (6967) Iaşi. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Negoescul le droit de propriété sur les villages de Bereşti, de Drîngeşti et de Havati, villages pour lesquels il s'était brouillé avec son oncle, Ivaşco de Sereţel, ainsi que sur le village de Negoeşti, acheté à Tador Fofîş, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la transaction.

86. 30 août 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor un *obroc* annuel de cinq tonneaux de vin. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXII.)

87. 3 septembre 1459 (6967), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gostilă le droit de propriété sur les villages de Gostileşti, de Negoeşti, de

www.dacoromanica.ro

Bahna, de Făurei et de Bîrzotești, situés sur la Bistrița, sur le village de Mănești, situé sur le Neamț, sur le village de Bran, situé sur la Cneaja, sur les villages de Bălotești, de Comănești, de Șpătorești et de Gheuroești, sur le village «où est Hasniș» ainsi que sur la *seliște* «où ont été les Vorovești». (Avec photocopie annexe, pl. XXXIII.)

88. 5 septembre 1459 (6967). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Hrubna.

89. 12 janvier 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde de nouveau au logothète Mihail un sauf-conduit pour revenir de Pologne, en assurant qu'il l'a gracié de ses paroles, prononcées autrefois dans la Valachie, et de ses anciens actes d'hostilité; le voïévode promet en même temps de lui accorder le même honneur qu'à tous de ses boïards et de lui restituer tous les villages pour lesquels il présentera des privilèges.

90. 13 janvier 146‹0› (696‹8›), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivașco Goenescul le droit de propriété sur la *seliște* de Conu, située sur la Rebricea, qu'il a achetée à Băloș, ainsi que sur la *seliște* de Nicoară et la *seliște* de Giurgiu Blidarul, situées sur la Rebricioara Mică, qu'il a achetées à Bîlea et à Malea, la fille de Ion. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXIV.)

91. 24 février ‹1460 — 1461› (69‹6›...). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldovița le droit de propriété sur le domaine de Leonta, situé sur le Dniestr, «où est le monastère», avec un étang, des ruchers et des prés, avec la route et le gué situé sur le Dniestr, en exemptant, en même temps, de la dîme en miel les ruchers, et de la paye douanière les chariots du monastère qui transporteront le poisson.

92. 13 avril 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Galbenu le droit de propriété sur la moitié du village de Cățelești, situé sur le Siret, moitié achetée à Roman Temeșescul; celui-ci avait acheté le village entier de Fîrțe Dragoșe, qui, à son tour, l'avait gagné, à la suite d'un procès, d'Andreico et du frère de celui-ci, Luca, les fils du *paharnic* Iliaș. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXV.)

93. 23 avril 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița la grande douane et la petite douane de Bacău, ainsi que la douane de Tazlău. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXVI.)

94. 1er juillet 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand décide que les serfs tziganes appartenant à la Métropolie de Suceava ne soient assujettis au travail que pour celle-ci.

95. 2 septembre 1460 (6968). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur les villages de Răpezești (ou de Buciumi), de Galbeni et de Tulești.

96. 27 novembre 1460 (6968), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivul Voinescul le droit de propriété sur le village de Voinești, avec monastère, village que celui-ci a acheté à Ion et à Petrică. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXVII.)

97. 5 décembre 1460 (6968), Bîrlad. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Ivașco le droit de propriété sur les villages de Săsești, situé sur le Bîrlad, et de Romînești, situé sur le Jeravăț, tous le deux gagnés par celui-ci à la suite d'un procès avec Toma Dumitrescul et Coste Turbure, en établissant, en même temps, une *zavescă* de cent roubles en argent à ceux qui ne tiendront pas compte de la décision princière.

98. 21 février 1461 (6969), Suceava. Șendrica de Dorohoi et Iațco, fils de Hudici, font don à la Métropolie de Suceava d'un rucher situé sur le Bahlui, nommé le rucher de Balica.

99. 8 août 1461 (6969), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivul Solca et à la femme de celui-ci, Cerna, le droit de propriété sur une partie d'un village situé à Moisie ou à Solca, village duquel ils ont cédé à leur nièce, Stana, et au mari de celle-ci, Bogdan, deux maisons et un marécage salé, ainsi que sur le village de Miculești, situé sur le Pîrîul Negru, et sur le tiers d'un gué situé sur la Moldova, qu'ils avaient reçu en don de Grada, la sœur de Cerna.

100. 12 août 1461 (6969), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Husin et à la femme de celui-ci, Marușca, le droit de propriété sur les villages de Molnița, de Stroinți et d'Urvicolesa, puisque le privilège que leur ancêtre tenait d'Alexandre le Bon avait brûlé en même temps que l'église où il était conservé; le voïévode confirme à Husin et à Marușca le droit de propriété sur ces villages à la suite d'un procès que ceux-ci ont eu avec *postelnic* Crasnăș et Jurja Necorescu, en y établissant une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la décision princière.

101. 17 août 1461 (6969). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Luca Pîrcălăbescul le droit de propriété sur le village de Fîrloești, situé sur le Tazlău, village que celui-ci a acheté, à la suite d'un procès, à Petrișor, fils de Galin.

www.dacoromanica.ro

102. 15 <janvier — avril; septembre-décembre> 1462 (6970), Monastère de Moldoviţa. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïévode Étienne le Grand, fait don au monastère de Moldoviţa de plusieurs objects de culte, d'un cheval et de 25 *zloţi* hongrois, à sa commémoration, à la commémoration de sa femme, Nastea, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Anastasie *ieromonah*, prieur du monastère de Moldoviţa, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie.

103. 22 avril 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand décide dans un procès de Iurie et de Roman et établit une *zavescă* de 100 roubles d'argent.

104. 15 mai 1462 (6970), Bacău. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stana, la femme de Sima Turluianul, le droit de propriété sur la moitié du village de Sperleşti, moitié qu'elle avait reçue en don de sa nièce, Marena, tandis qu'à son mari, le voïévode confirme le droit de propriété sur la *selişte* de Coman, qu'il avait achetée toujours à Marena.

105. 10 août 1462 (6970). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Beneşti (ou bien de Bobuleşti).

106. 20 août 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marta, la femme de Mihul Androinic, le droit de propriété sur le village d'Unghiul, situé sur la Jijia, avec toutes ses clairières, ainsi que sur deux étangs situés entre le Prut et la Jijia, village et étangs achetés à Bratul, fils de Procelnic.

107. 15 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur tous les villages, les monastères, les moulins, les ruchers, les étangs et les bras de rivières ainsi que sur tous les serfs tziganes, tartares ou bulgares que le monastère possédait.

108. 18 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Sima Corcea le droit de propriété sur le village de Corceşti, situé sur la Cozancea.

109. 25 septembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ana, la femme de Bîrsan, le droit de propriété sur les villages de Soci et de Duşeşti, au sujet desquels elle avait eu un procès avec son cousin, Şandru Negrul.

110. 5 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Glodeanul le droit de propriété sur le village de Glodeni, situé sur la Telejna.

111. 6 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Negrea le droit de propriété sur le village de Dzemeşti, acheté à Timpăşor, et sur le village de Săcălişeşti, tous les deux situés à l'embouchure de Tazlău, ainsi que sur le quart du village de Filipeşti, situé sur le Oituz. (Avec photocopiè en annexe, pl. XXXVIII.)

112. 8 octobre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicoară Sîrbescul le droit de propriété sur ses villages situés sur la Rebricea: « où a été la cour de Duma Negru », « où se trouvaient les Grecs de Duma Negru », Drăgeşti, Boriseşti, Ţibăneşti, Muncei, et « où a été Moişă Filosofu », acheté à Ilca, la fille de Popşa, ainsi qu'à Danciul et Maruşca, les fils de Moişă. (Avec photocopie en annexe, pl. XXXIX.)

113. 3 décembre 1462 (6970), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Laţco, le neveu de Petru Ponici, et à sa femme, la fille de Romaşco, le droit de propriété sur les villages de Drăgoeşti, de Lucăceşti, de Boteşti et de Căcăceni, puisque le privilège d'Alexandre le Bon pour les mêmes villages a été perdu par Corui qui devait le garder, en y établissant, en même temps, une *zavescă* de 100 rouble d'argent à ceux qui ne respecteront pas la décision princière. (Avec photocopie en annexe, pl. XL.)

114. 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru Vitolteanul le droit de propriété sur le village de Vitolteşti.

115. 15 avril 1463 (6971), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Şteful Cernătescul le droit de propriété sur le village de Motişeşti et sur la *selişte* de Tatul, à la source de Corod, ainsi que sur une clairière située au bois de chêne de Deochiaţi, achetés par lui-même à Herman, dont son grand-père, Oţel, et la fille de celui-ci, Cîrstina, lui avaient fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLI.)

116. 18 avril 1463 (6271). Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Pobrata du village de Lieşti.

117. 13 juillet 1463 (6971), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur l'étang de Zagorna, en défendant aux *slujitori* princiers de violer son territoire. (Avec photocopie en annexe, pl. XLII.)

118. 1464 (6972). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Manea Mogoşescul le droit de propriété sur le village de Mogoşeşti, situé sur la Vilna.

www.dacoromanica.ro

119. 28 avril 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Luca, le fils du logothète Petru, d'une moitié du village de Toporăuţi et lui confirme le droit de propriété sur l'autre moitié du village, que sa femme, Marena, avait achetée.

120. 5 juin 1464 (6972), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion et à son frère, Ignat, le droit de propriété sur le village de Găgeşti, situé sur le Ialan, avec ses confins établis par Cîrstea Negru et Plotun, village qu'il avait été acheté à Giurgiu.

121. 11 juin 1464 (6972), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Muşa, la femme de Pentelei, et à sa fille, Cerna, la femme de Petru Oţelescul, le droit de propriète sur le village de Pînteleeşti, à Iezer, puisque le privilège qu'elles tenaient d'Iliaş voïévode et d'Étienne voïévode avait été perdu. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIII.)

122. 13 août 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Misea le droit de propriété sur le village de Tîrnauca, à la suite d'un procès avec Mîndrea et ses parents.

123. 12 septembre 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *pisar* Tador Prodan le droit de propriété sur le village de Greci, situé sur le Siret, près du bourg de Siret, acheté par Teoctist, métropolitain de Suceava, avec le consentement du clerge moldave. On y mentionne qu'en échange du village vendu, le métropolitain a acheté de Rotîmpan le village de Mihăeşti, situé sur le Brădăţel.

124. 2 novembre 1464 (6972), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Andreico Ciortorîischi le droit de propriété sur les villages de Ciortoriia, de Dubovăţul et d'Oşihlib.

125. ⟨1465⟩. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu le droit de propriété sur le village de Hîrtăneşti.

126. 15 février 1465 (6973). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur la moitié du village de Sîrbi.

127. 3 mars 1465 (6973), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Candrea, le fils de Greul, la moitié du village de Giurgeşti, situé sur le Stavnic, achetée à Costea et à Stan, fils de Giurgiu, et sur un moulin, situé toujours sur le Stavnic, dont son oncle, Baico, lui avait fait don.

128. 11 avril 1465 (6973), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropolie de Suceava le droit de propriété sur le village de Mihăeşti, situé sur le Brădăţel, avec moulins et moulins à foulon, village que le métropolitain Teoctist avait acheté à Giurgea Rotompan en payant de l'argent qu'il avait obtenu en vendant le village de Greci, situé sur le Siret.

129. 13 décembre 1465 (6973), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropolie de Tîrgul de Jos le droit de propriété sur plusieurs *sălaşe* de serfs tziganes, dont Isaia, *pîrcălab* de Chilia, lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIV.)

130. 30 décembre 1465 (6973). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană, à la suite du procès avec Boldur et sa femme, Nastea, avec Petre Stravici et avec Fete Brătulescul, le droit de propriété sur le village de Stroeşti, dont sa tante, Maruşca, lui avait fait don.

131. 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à son oncle, Vlaicul, le droit de propriété sur une *selişte* située à la fontaine d'Albişoara, à Chişinău, que celui-ci avait achetée à Toader, fils de Fedor, au frère de Toader et à Fedorel.

132. 13 février 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit du propriété sur le village « où ont été *vătămani* Tăvuciu, Penea et Ananie », situé sur la Bistriţa, reçu en échange du *pîrcălab* Coste, et lui fait don d'un serf tartare, choisi des tartares princiers de Neamţ.

133. 18 février 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ioaniş Izvareţ le droit de propriété sur le village de Munte, situé dans le *ţinut* de Trotuş, qu'il avait acheté à Ivanco Ungureanu et à la femme de celui-ci, la fille de Furău.

134. 13 mars 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde « grande *slobozenie* », pendant cinq ans, aux gens qui s'établiront dans le village de Negoeşti, village appartenant au métropolitain de Roman, Tarasie, en les exemptant, en même temps, de tous les impôts, des services envers le prince et de la paye douanière pour n'importe quelle sorte de marchandise et en les mettant sous la juridiction du métropolitain ou des *dregători* de celui-ci. (Avec photocopie en annexe, pl. XLV.)

135. 10 mai 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Zographou de L'Athos un *obroc* annuel de cent ducats hongrois, en sa commémoration, en commémoration de sa femme et de leurs enfants, Alexandre et Hélène.

136. 11 juin 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère ⟨de Bistriţa⟩, en haut de Piatra, le droit de propriété sur le monastère « où a été la re-

www.dacoromanica.ro

ligieuse Marta », en haut de Tămaş, situé sur le Siret, ainsi que sur l'étang de Martina, appartenant à ce monastère, tous les deux achetés à Şteful de Tămaş.

137. 21 juin 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Geamănul et à son fils, Sima, le droit de propriété sur la moitié du village de Roşiori, à Cîrligătura, achetée à Comuz.

138. 9 juillet 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Pobrata un *obroc* annuel de dix tonneaux de vin, de deux *măji* de poisson, d'une moitié de l'impôt en cire de Tîrgul Frumos, et des *berbînţe* de miel de la dîme collectée des villages du monastère de Botne; le voïévode lui fait don également d'un serf tartare, il lui confirme le droit de propriété sur le rucher de David, situé sur le Bîc, sur l'étang situé à l'embouchure de Bîc, avec ses bras des rivières, et il lui accorde le droit de mettre deux seines sur le Dniestr, tout en exemptant des obligations envers le prince les gens du rucher de Visoca. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVI.)

139. 1er août 1466 (6974). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Maruşca, la fille de Mihail Misici, le droit de propriété sur les villages de Horodişte, de Mihailăuţi, situé sur <le Siret>, et de Mihuceni, situé sur la Trestiana, en établissant les confins des deux derniers villages.

140. 28 août 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Benea, le fils de Creţu de Ialan, le droit de propriété sur les villages: « *où* a été la cour de Creţu », « où il y a la cour de Benea » et Murgeni, situés sur le Ialan, sur le village d'Uhrineşti, situé sur le Lişcov, ainsi que sur un emplacement de village à Movile, en bas de Crăhan, et sur un rucher.

141. 15 septembre 1466 (6974), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète à Stan, à Ioachim et à Simion Babici, ainsi qu'aux neveux de ceux-ci le village de Jicovul de Sus, situé sur la Suceava, dont il fait don au monastère de Putna.

142. 8 décembre 1466 (6974), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Bodea de Dumbrava le droit de propriété sur un terrain situé sur la Bîrzota, « où a été le monastère », que celui-ci avait acheté à Tatul de Bîrzota, pour y fonder un village et un rucher. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVII.)

143. 8 décembre 1466 (6974), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moica et à son frère, Costea, le droit de propriété sur un terrain inhabité de Cîrligătura, à la fontaine de Ştiubei, entre les villages de Popîcicani, de Ruscani et de Găneşti, en indiquant les confins, terrain acheté à Popîcica et à son frère, Micul.

144. 1er janvier 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moica et à son frère, Costea, le droit de propriété sur une *selişte* à la fontaine de Ştiubei, entre les villages de Găneşti, de Ruscani et de Coşeşti, achetée par ceux-ci à Costea, le frère de Popîşco.

145. 10 janvier 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma, à son frère, Giurgiu, et à leur sœur, Fedca, le droit de propriété sur le village de Mărmureni, sur le Bîrlădzel. (Avec photocopie en annexe, pl. XLVIII.)

146. 3 février 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte de *podvoade* les gens du monastère de Bistriţa des villages: Zvijinţi, Soboleşti, Braşeuţi, Vascăuţi, Bulgari, Mărăţei, Dărmăneşti, Opreşini, Rădăiceşti, Tortoreşti, Căuceleşti, Mîndreşti et Fauri, tous situés dans le *ţinut* de Neamţ, en accordant en même temps au prieur le droit du juger ces gens ainsi que le droit de prélever les *gloabe* et le *pripas*.

147. 30 juin 1467 (6975), Bîrlad. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stoica et à son fils, Manciul, le droit de propriété sur la moitié du village d'Urdeşti, achetée à Ion, à Danciul, à Mihalco, à Sinat, à Toma et à Simion, les fils de Florea.

148. 11 septembre 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor le droit de propriété sur un terrain, pour y fonder un rucher, avec la moitié du champ de Zlătăroaia, en haut de Noureşti, près de Bohotin, dont Iurie Şerbici, sa mère, Fedca, et sa sœur, Anuşca, lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. XLIX.)

149. 2 octobre 1467 (6975), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Luca Cauteş, le gendre de Stan Babiş, à sa femme, Luna, et au frère de celle-ci, Ivanco, le droit de propriété sur le village de Cobîlia de Sus, que ceux-ci avaient racheté de Albu, ancien *spătar*.

150. 1468 (6976). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Steţco Micotici le droit de propriété sur le village de Hîndăşăni, que celui-ci avait acheté à Grozea Micotici.

151. 5 février 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dragoş le droit de propriété sur quelques parties du village de Fauri, avec un emplacement d'étang, situé sur la Bistriţa, et du village de Băhneni, avec des emplacements d'étang et de moulin, situé à l'embouchure de Bahna. (Avec photocopie en annexe, pl. L.)

www.dacoromanica.ro

152. 28 juillet 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au logothète Mihail et à ses frères, à la suite des sollicitations répétées du roi de Pologne et des nobles de celui-ci, ainsi que du métropolitain et des boïards moldaves, un nouveau sauf-conduit pour revenir de Pologne avec tous leur serviteurs, en assurant, en même temps, qu'il leur a remis leur paroles et leur anciens actes d'hostilités, qu'il leur fera le même honneur comme à tous de ses boïards et qu'il leur restituera la cour située sur le Siret avec deux villages: Pîrtănoşi et Conţeşti. (Avec photocopie en annexe, pl. LI.)

153. 12 septembre 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Frîncu, à Trifu, à Ion, et à Isaiia le droit de propriété sur le village de Frînceşti, situé sur le Bahlui, en indiquant les confins.

154. 24 septembre 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Şteful Cernătescul le droit de propriété sur le village de Cernăteşti, acheté à Stan Pîtcău, ainsi que sur le village de Motişeşti, sur la *selişte* de Tatul et sur la clairière de Deochiaţi, achetés à Herman, tous situés sur le Corod, sur un terrain situé à la fontaine de Călugăru, à la source de Bîrzota, sur la moitié de l'étang de Covurlui et sur le village « où a été Fara », situés sur le Prut, sur le village de Rădiceşti et sur ⟨la *selişte*⟩ « où a été le village bulgare », situés sur le Covurlui, sur la *selişte* de Cernăteşti, située à la source de Ger, sur le village « où a été Petru Delţag », situé sur la Bogdana, sur un moulin et sur un emplacement inhabité, situés à la source de Smila, ainsi que sur le village de Ruşciori, sur la moitié du village de Răoseni, sur le hameau de Unguraşi, sur la *selişte* « où a été le tartare Petir » et sur un emplacement de moulin, tous situés sur la Suceava. (Avec photocopie en annexe, pl. LII.)

155. 2 octobre 1468 (6976), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète à Marena, la femme d' Ivanco, la fille de Iaţco Branici, et à ses enfants, Ivaşco et Iliaş, la moitié du village de Maneuţi, situé sur la Suceava, avec la moitié du moulin et du monastère, et leur fait don du monastère de Putna.

156. 9 fevrier 1469 (6977), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petrea et à ses frères, Oană et Duma, le droit de propriété sur les villages de Brudureşti et de Săcălişeşti, le dernier situé sur le Bîrlăzel, sur la moitié du village de Tonguzeni, avec un emplacement de moulin, sur le village de Poiana de Sus, situé sur le Şacovăţ, sur le village d'Andrieşti, avec le monastère, situé sur le Bîrlad, sur les villages de Bereşti et de Soholeţi, sur les *selişti* « où a été la maison de leur grand-père, Oană Giuratul », située sur le Gîrbovăţ, et de Căscioarele, située sur le Pîrîul Fînaţelor, ainsi que sur un terrain, « où a été le moulin », situé sur le Bîrlad. (Avec photocopie en annexe, pl. LIII.)

157. 15 février 1469 (6977). Le voïévode Étienne le Grand confirme à la Métropolie de Suceava, le droit de propriété sur le rucher de Balica, près du bourg de Iaşi, et lui fait don de cent ruches qu'il achète de Nicoară Sîrbescul, sur une vigne située entre les villages de Socola et de Bucium, qu'il achète à Slavoan, et sur un étang, à Bucium, aux confins du bourg de Iaşi.

158. 5 juin 1469 (6977), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Vlad Mursea le droit de propriété sur la moitié du village d'Albeşti, situé sur le Stebnic, et lui fait don d'un emplacement inhabité, à la fontaine située à la source de Larga, en haut de Rîşcani.

159. 6 juin 1469 (6977), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană Păşcu et à son frère, Ivaşco Păşcu, le droit de propriété sur les villages de Lipovăţ, situé sur le Bîrlad, de Suhuleţ, situé sur le Hulubăţ, de Suhuleţ, situé sur le Gîrbovăţ, et de Negoteşti, dans le *ţinut* de Suceava, ainsi que sur un rucher près de Veja et sur un emplacement de moulin situé sur le Şacovăţ; il confirme également à Ivaşco Păşcu le droit de propriété sur les parties de ces villages appartenant à sa sœur, Stana, qu'il avait rachetée des Tartares.

160. 13 octobre 1469 (6977). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Iuga Grasul de Zăbrăuţi le droit de propriété sur la moitié du village de Şoldeşti, situé sur le Zăbrăuţ, et sur la moitié du village de Bătineşti, situé sur la Putna.

161. 20 octobre 1469 (6977), Iaşi. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Zvîştală le droit de propriété sur le village de Zvîşteleşti, situé sur la Bogdana, que ses sœurs, Stana, Marena et Maruşca, lui ont cédé, en retenant pour elles le village de Şerbăneşti, situé toujours sur la Bogdana. (Avec photocopie en annexe, pl. LIV.)

162. 8 février 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand relâche le serf tartare Oană, qui s'était enfuit en Pologne, et les enfants du serf, en lui permettant de rentrer dans le pays et d'y vivre, exempté de toutes les obligations qui découlaient du droit des serfs et des tartares. (Avec photocopie en annexe, pl. LV.)

163. 1er avril 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur le rucher de Chiprian, à Botne, avec le monastère qui se trouvait à la source de Vişnivăţ, sur les villages de Telebecinţi, de Başoteni et de Fîntîrele, situés sur le Siret, de Trestiana, de Dumbrăviţa,

www.dacoromanica.ro

situé sur le Şomuz, de Buzaţi, situé sur la Moldova, de Gemereşti, situé sur la Topoliţa, de Timişeşti et de Crîstieneşti, situés à l'embouchure de Neamţ, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes.

164. 1er avril 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ l'exemption de la paye douanière pour trois de ses chariots qui iront apporter du poisson. (Avec photocopie en annexe, pl. LVI.)

165. 7 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur le rucher de Chiprian, à Botne, dont sa tante, Chiajna, lui avait fait don, en sa commémoration et en commémoration de ses parents, Alexandre voïévode et la princesse Marena, en établissant ses confins.

166. 28 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète une vigne appartenant à plusieurs bourgmestres de Hîrlău, vigne située aux confins du bourg, et en fait don au monastère de Putna. (Avec photocopie en annexe, pl. LVII.)

167. 5 juin 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistriţa le droit de propriété sur le village de Hemeiani, situé sur le Tazlăul Mare, qu'il avait reçu en échange du village de Sîrbi, situé toujours sur le Tazlăul Mare, du tresorier Iurie, de son beau-frère, Petraşco, de sa belle-mère, Anuşca, et des filles de celle-ci, Nastea et Sofiica.

168 18 juillet 14<70> (69<78>), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Barsu et à son frère, Şuşman, le droit de propriété sur les villages de Cobîlcini et de Bilosăuţi, situés sur le Dniestr, reçus en don de leurs cousine, Ana, sœur du logothète Dobrul, qui les avait achetés, avec son fils, Ghidea, au monastère de Neamţ.

169. 10 août 1470 (6978), Tîrgul de Jos. Le voïévode Étienne le Grand accorde au logothéte Mihail un nouveau sauf-conduit pour revenir de Pologne, en assurant qu'il ne lui rappellera pas ses anciens actes, qu'il lui rendra le même honneur qu'à tous ses boïards et qu'il lui restituera les villages de Negoeşti, de Conţeşti, de Pîrtănuşi et de Valea Seacă.

170. 25 août 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ureche et à ses seurs le droit de propriété sur une partie du village de Dersca.

171. <Problement 25 août> 1470(6978). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gheorghe, à Ivanco et à Lazor le droit de propriété sur une partie du village de Dersca.

172. 3 juillet 1471 (6979) Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Horleşti.

173. 13 août 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma Bontica et à sa femme, Elena, le droit de propriété sur les villages de Poieni « où ont été *cneji* Băloş et Danciul », avec le moulin situé sur la Moldova. (Avec photocopie en annexe, pl. LVIII.)

174. 15 août 1471 (6979), Monastère de Putna. Le voïévode Étienne le Grand exempte le monastère de Pobrata de la paye douanière de Ţuţora, pour toutes les marchandises envoyées ou apportées par le monastère de Chilia.

175. 10 septembre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Balcăuţi, acheté à Oană, le frère du *spătar* Alexa.

176. 13 septembre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Zographou de L'Athos un *obroc* annuel de 500 aspres. (Avec photocopie en annexe, pl. LIX.)

177. 24 octobre 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Coteţ et à son frère, Cozma, le droit de propriété sur le village de Coteciari, acheté par eux à Greaca, la fille de Rusu, avec un emplacement de clairière à Fîntîniţe, emplacement dont Nastea, la femme de Delea, leur avait fait don; il confirme, également, seulement à Giurgiu Coteţ, le droit de propriété sur un rucher situé dans le même village, rucher dont c'était toujours Nastea, la femme de Delea, qui lui avait fait don. (Avec photocopie en annexe, pl. LX.)

178. 3 novembre 1471 (6979). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Danciul Boldăş le droit de propriété sur le village de Cristeşti, situé sur le Calnaş, sur un emplacement inhabité, à l'embouchure du ruisseau de Muncel dans le Soloneţ, pour y fonder un village, sur la moitié de la clairière de Muncel ainsi que sur la Poeniţa Calului.

179. 17 janvier 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cîrstea Negoiu le droit de propriété sur les villages de Negoeşti et d'Ungureni, avec moulin, situés sur le Vaslui.

180. 21 janvier 14<72> (69<80>). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cimbala le droit de propriété sur une partie du village de Tăbăceşti.

www.dacoromanica.ro

181. 22 janvier 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte de toute paye douanière deux *măji* de poisson du monastère de Voroneţ.

182. 25 janvier 1472(6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Şandro Tătăreanul et à sa femme, Magda, le droit de propriété sur les villages de Moimeşti, de Sîrbi et de Geamiri, en haut du bourg de Iaşi, à la suite du procès avec Cernu, Romănel et Drăgoi, puisque les privilèges de ceux-ci sur ces villages se sont avérés être «faux». (Avec photocopie en annexe, pl. LXI.)

183. 2 mars 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Ilea Huru le droit de propriété sur les villages de Hurueşti, d'Ochieni et de Căpoteşti, sur la *selişte* de Stînceoaia, ainsi que sur un emplacement de moulin, tous situés sur le Polocini, sur les villages d'Urecheşti, situé sur le Trotuş, de Cătina, situé sur la Putna, et d'Ivăneşti, dans le *ţinut* de Suceava, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes. (Avec photocopie en annexe, pl. LXII.)

184. 25 avril 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village d'Ostriţa, avec un emplacement de moulin, situé sur le Prut, en indiquant ses confins, village qu'il a acheté à Tăbuci de Cobîle, au frère de celui-ci, Pojar, et à leur sœur, Nastasia.

185. 1er juin 1472 (6980), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Lazor et à Băloş, les neveux de Petru Vilna, le droit de propriété sur la donation de celui-ci: le tiers du territoire du village de Petreşti, situé sur la Vilna, pour y fonder un village, ainsi que la moitié de la clairière de Miculiţă, située sur la Uşiţa.

186. 5 juin 1472 (6980), Vaslui. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *spătărel* Roman le droit de propriété sur une partie du village de Miclăuşani, dont sa tante, Stana, la fille du *vornic*, Miclăuş, lui avait fait don.

187. 19 août 1472 (6980), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand exempte les villages de Bodeşti, de Tătari et d'Iurcani, situés sur la Pobrata, dans le *ţinut* de Suceava, villages appartenant au monastère de Sfîntul Nicolae, de toutes les *gloabe*, sauf celles dues au prince pour crime et enlèvement de jeune fille; il accorde également le droit de juger les gens de ces trois villages au prieur et aux *dregători* de celui-ci, en défendant aux boïards et aux *dregători* princiers de se mêler de leurs affaires.

188. ⟨8 octobre 1472 (6980)⟩. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Petru, le fils de Bîlcu, le droit de propriété sur le village de Floceşti, situé sur le Tazlăul Mare, confirmation occasionnée par le brûlement des anciens privilèges sur le village.

189. 8 janvier 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Moldoviţa le droit de propriété sur le village de Sîngurei, dans le *ţinut* de Chigheci, sur la clairière de Brumar, avec trois fontaines, à la source de Suha, sur un emplacement de rucher, «où a été le rucher de Brumar», sur les étangs de Blisceatul, de Blisceţel, de Budoele et de Secriiul, sur le Prut, sur plusieurs bras de rivières ainsi que sur le village de Bălţaţi, à Cîrligătura; il lui confirme, également, le droit de propriété sur la moitié du village d'Ostăpceni, la partie d'en haut, à Turia, dans le *ţinut* de Iaşi, partie dont c'est Ivaşco Armencici qui lui avait fait don.

190. 7 mai 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'*uşer* Dragoş le droit de propriété sur le village d'Ivancăuţi, dans le *ţinut* de Cernăuţi, village que celui-ci avait acheté à Cîrstea.

191. ⟨La fin de juin — avant le 13 septembre 1473⟩. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *ceaşnic* Hanco et à ses frères, Gavril et Ivanco, le droit de propriété sur les villages de Vascăuţi, à la source de Vilia, et de Vasileuţi, sur le Prut, ainsi que sur un serf tzigane.

192. 3 septembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde au monastère de Putna un *obroc* annuel de 12 tonneaux de vin et lui fait don des moulins princiers du bourg de Siret. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIII.)

193. 13 septembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Corlat le droit de propriété sur le village de Berchişeşti, situé sur la Moldova, sur une source d'eau chaude avec moulin et sur la clairière de Muncel, avec le monastère, en indiquant leur confins.

194. 11 octobre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Theodor Periceanul le droit de propriété sur le village de Roşiori, avec rucher, dans la vallée de Rîpcinsca.

195. 14 octobre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *stolnic* Petrea le droit de propriété sur le village de Brătieşti, situé sur le Siret, qu'il avait reçu en rachat pour le meurtre de son père, Andrică, par Petru Ponici, de la fille de celui-ci, Ilca.

196. 9 décembre 1473 (6981), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stan Horja le droit de propriété sur un village situé sous le Cap du Pisc, sur

www.dacoromanica.ro

une fontaine, nommée Fîntîna de Peperig, et sur un emplacement d'étang, achetés à Dan Socul et à son frère, Purcaru.

197. 5 a v r i l 1474 (6982). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Ion Bulbosea et à son frère, Mihul, du village d'Anteleşti.

198. 26 a o û t 1474 (6982), V a s l u i. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Maruşca, la fille d'Ion Cupcici, et à son neveu, Mihno, le fils de Grozea Cupici, après le procès qu' ils avaient eu avec Grozea, le fils de Vasco de Horodnic, et avec les frères de celui-ci, le droit de propriété sur tous les villages et les biens d'Ion Cupcici, en y établissant en même temps une *zavescă* de 60 roubles d'argent à ceux qui ne respecteront pas la décision princière.

199. 14 a v r i l 1475(6983), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *sulger* Mihul et à ses frères, Ciopei et Sima, le droit de propriété sur le village de Durneşti, avec le monastère qui s'y trouvait. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIV.)

200. 17 a v r i l 1475(6983), T î r g u l d e J o s. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Horodnic le droit de propriété sur deux villages: « où a été la cour de Petru Vrană » et <Balosineşti>, en les exemptant de tous les impôts et les services envers le prince.

201. 25 a v r i l 1475 (6983), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Homor le droit de propriété sur les villages de Dvorniceni, de Stăuceni, et de Glodeni, situés sous la Dumbrava Înaltă, sur les villages de Pîrteşti et « <*où* a été> la cour de Dieniş », à la source de Soloneţ, sur le village de Călugăreni, situé sur la Jijia, sur la montagne d'Ostra, avec marécage salé, et sur le rucher de Zlătăroaia, situé sous le Bohotin.

202. 7 m a i 1475 (6983), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Cozma, le fils de Băloş, le droit de propriété sur le village de Băloşeşti, à Iucaş, en indiquant ses confins, et sur la moitié du village de Tortoreşti, que le prince avait annexé à l'*ocol* de Piatra. (Avec photocopie en annexe, pl. LXV.)

203. 5 j u i n 1475 (6983), I a ş i. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Micu Şoşa le droit de propriété sur le tiers du village de Mesteacîru, dans le Cîmp de Dragoş, et sur la clairière de pré nommée Poiana Lungă, achetée à Măgdălina, la fille d' Ilea Ureache.

204. 25 s e p t e m b r e 1475(6983). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le village de Mereni.

205. 25 j a n v i e r 1476 (6984), M o n a s t è r e de P u t n a. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna du village de Şirăuţi, au-delà de Prut, d'un encensoir et d'un ostensoir, tous les deux en argent doré, de cent *zloţi* hongrois, et de deux bons chevaux, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastasia et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVI.)

206. 22 m a i 1476 (6984), I a ş i. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *vornic* Muşat le droit de propriété sur la *selişte* de Poprincani, située sur la Jijia, achetée au *pitar* Şteful.

207. 1er j u i n 1476 (6984), M o n a s t è r e de <P u t n a>. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïévode Étienne le Grand, fait don au monastère de Putna du village de Şirăuţi, dans le *ţinut* de Cernăuţi, d'une vigne à Hîrlău, d'un encensoir et d'un ostensoir, tous les deux en argent doré, de cent *zloţi* hongrois et de cent moutons, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastasia, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVII.)

208. 29 j u i n 1476 (6984), M o n a s t è r e de <P u t n a)>. Ignatie, surnommé Iuga, grand trésorier du voïévode Étienne le Grand, fait don au monastère de Putna du village de Şirăuţi, dans le *ţinut* de Cernăuţi, d'un encensoir et d'un ostensoir, tous les deux en argent doré, et de cent *zloţi* hongrois, en sa commémoration à lui, en commémoration de sa femme, Nastea, et de leurs enfants, Mihul et Sofia.

Ioasaf archimandrite, prieur du monastère de Putna, avec toute l'assemblée du monastère, promet de respecter l'entente avec Ignatie.

209. 10 a o û t 1477 (6985). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Muşa, la femme de Vindereu, le droit de propriété sur le village de Vinderei, à l'embouchure de Lipova, puisque les anciens privilèges sur ce village ont été perdus « quand les Turcs avaient pillé la région de Horincea ».

www.dacoromanica.ro

210. 23 septembre 1477 (6985). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Pătru Bîlco le droit de propriété sur les villages de Bîlcani et d'Idomireşti, situés sur le Tazlăul Mare.

211. 11 février 1478 (6986) Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Putna le droit de propriété sur le village de Şirăuţi, situé sur le Prut, que le trésorier Iuga l'avait fait don au monastère, après l'avoir acheté à Mihăilă et à Piţurcă, les neveux de Dan Poiană.

212. 4 mars 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dajbog *pîrcălab* de Neamţ le droit de propriété sur le village de Dolješti, situé sur la Albînea, acheté à Maruşca, la fille d'Oancea Doljescul, et à Nistor, le beau-fils de Dolj, sur le village de Donceşti, à Poieni, acheté à Muşa, la fille de Manciul, à la femme de Danciul et au fils de celle-ci, Tador, et à Zoica, ainsi que sur deux *sălaşe* de serfs tziganes, achetées à Purcel et à Ilca, la fille de Ponici.

213. 29 avril 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader, à ses frères, Ion, Puiu et Zaharia, et à leur sœur, Todora, le droit de propriété sur la *selişte* de Drăncălăeşti, située sur le ruisseau de Telejna, achetée à Anuşca, la fille de Costea de Sărăcin, et à son fils, l'*aprod* Matei.

214. 7 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand achète de Misea le village de Tîrnauca et puis le fait don au monastère de Putna.

215. 11 mai 1479 (6987). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ivaşcu Popovschi le droit de propriété sur la moitié d'en haut du village de Borodiceni, avec la fontaine de Liveni et avec un étang, achetée par celui-ci à Armanca, la femme de Mihăilă Lopatinschi, sur le quart du village de Popeni, avec une moitié d'étang, ainsi que sur l'étang de Mihu.

216. 14 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Duma *pîrcălab* de Cetatea Nouă le droit de propriété sur le village de Rogojeni, sitéu sur le Siret.

217. 19 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ilea et à ses frères, Duma et Cozma, le droit de propriété sur la moitié d'en bas du village de Hlăpeşti, situé sur le Pîrîul Alb, dont les confins ont été établis par les boïards Arbure et Vîlcea, et confirme également, seulement à Cozma, le droit de propriété sur la moitié du village de Măleşti, avec autres 12 *pămînturi*, que celui-ci avait achetés à Tador Urdiugaş. (Avec photocopie en annexe, pl. LXVIII.)

218. 24 mai 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Hanco le droit de propriété sur les villages de Zubriceni et de Vancăuţi, avec moulin, situés sur le Ciuhur, achetés à Jivert, à Roman de Cozăreşti, à Vasco, le fils de Hobiian, et à autres. (Avec photocopie en annexe, pl. LXIX.)

219. 11 août 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Anuşca et à Maria, les filles de Camarin, le droit de propriété sur les villages de Grozeşti et de Măneşti, hérités de leur père.

220. 30 août 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde à l'évêque de Rădăuţi, Ioanichie, et à ses successeurs le droit de juger les gens du village de Rădăuţi et des villages de Coţmani appartenant à l'Évêché, à l'exception des querelles et des vols dans les bourgs, dont les *vornici* du bourg étaient chargés, en interdisant, en même temps, aux boïards, aux *dregători* princiers, ainsi qu'aux bourgmestres et aux échevins de Suceava et de Siret de se mêler des affaires de ces villages; il leur accorde, également, le droit de prélever les *gloabe* et les *pripasuri* des mêmes villages, en exemptant, en même temps, les habitants de ces villages des services princiers. (Avec photocopie en annexe, pl. LXX.)

221. 20 septembre 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand donne à la Métropolie de Suceava les villages de Vereşcecani et d'Ungureni, situés sur le Siret, en échange du village de Jicovul de Jos, avec moulin et douane, situé sur la Suceava, dont il fait don au monastère de Putna.

222. 30 décembre 1479 (6987), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand accorde un privilège au *stolnic* Radul Gîrbovăţ pour les villages de Rusi, de Buciumi et de Bîrgăoani.

223. 25 janvier 1480 (6988), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dolga le droit de propriété sur le village de Păşcani, situé sur la Bistriţa, dans le Cîmp de Dragoş, village que celui-ci avait acheté à Fătul et à ses frères, Ion, Toader, Dragoş et Petre, ainsi qu' à leurs sœurs, Marina et Drăgălina, les enfants de Mircea, les neveux de Trifu Gîlcoş.

www.dacoromanica.ro

224. ⟨15 mars 1480 (6988)⟩. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marco Bălaur le droit de propriété sur le village de Vîrtop, situé sur le Pîrîul Negru, acheté à Cîrstişor, le neveau de Cîrstea le Grand.

225. 12 mai 1480 (6988). Le voïévode Étienne le Grand fait don au monastère de Putna d'un moulin du village de Feredieni, qu'il avait acheté à Gheorghie métropolitain de Suceava.

226. 27 mai 1480 (6988), Suceava. Le voïevode Étienne le Grand confirme à Şteful *pîrcălab* de Hotin le droit de propriété sur les villages d'Ecuşeni, à la source de Vorona, de Drăguşani et de Poprincani, situés sur la Jijia, qui lui revenaient, à la suite du partage avec ses parents, des villages hérités (Avec photocopie en annexe, pl. LXXI.)

227. 29 août 1480 (6988), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Hărman *pîrcălab* de Cetatea Albă le droit de propriété sur le hameau d'en haut du village de Siminiciani, acheté à Coste Grama, sur un serf tartare, acheté à Ivaşco et à Iurie, les fils de Călian de Cetatea Albă, ainsi que sur un serf tzigane, acheté à Voica, la fille de Ponici. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXII.)

228. 11 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stanca, la nièce d'Ana et du logothète Dobrul, le droit de propriété sur le village Dobruleşti, à la source d'Orbic, qu'il avait acheté à sa tante. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIII.)

229. 15 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma, à sa femme, Nastea, ainsi qu'aux frères et aux sœurs de celle-ci, les enfants de Petru Brăescul, le droit de propriété sur les villages de Cîndeşti, avec moulin, situé sur le Siret, acheté à Maruşca, la fille de Şteful Jumătate, de Lozna et de Maxineşti, situés sur le Şomuz, ainsi que sur plusieurs serfs tziganes, achetés à Iurie, à Drăgoi et à Ivanco, tous hérités de Petru Brăescul (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIV.)

230. 17 septembre 1480 (6988), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mircea, le fils de Micul Orgoaie, le droit de propriété sur les villages d'Orgoeşti et de Neagomireşti, à la source de Hovrăiata, puisque les privilèges que celui-ci avait eus de son grand père, Ştefan Orgoaie, s'étaient perdus « quand l'empereur turc avait pillé notre pays ».

231. ⟨Décembre 1480 — juin 1496.⟩ Le voïévode Étienne le Grand confirme à Şerban et à sa femme, Ghinda, le droit de propriété sur le village de Mărtineşti, situé au gué de Trotuş, qu'ils avaient acheté à Andrei Dolha, au frère de celui-ci, Miclea, et à leur sœur, Măruşca.

232. 1er janvier ⟨cca 1481⟩, Tîrgovişte. Tricolici écrit à sa femme, Negrita, à sa fille, Neagşa, à ses neveux et à ses frères qu'il est prisonnier du voïévode Basarab à Tîrgovişte, en les priant de garder ses biens et d'intervenir pour sa délivrance. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXV.)

233. 1er février 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Marina Lolca, la fille de Ioaniş Borilescul, le droit de propriété sur le village de Selivestri, avec deux hameaux, à Cobîle; le village a été acheté par le prince à Danco, le fils de Sima, le neveu de Dragoş *viteazul*, et à ses neveux de la part de sa sœur, puis il a été donné à Marina en échange des villages de Borileşti et de Drăgoteşti, situés sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoş, villages dont il fait don au monastère de Tazlău. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVI.)

234. ⟨12 mars⟩ 1481 (6989). Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Tazlău le droit de propriété sur le village d'Urseşti, situé sur le Nechid, dans le Cîmp de Dragoş, acheté par le prince à Ana Nimăiasă et à Ion.

235. 31 mars 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toma et à ses beaux-frères, Petre et Coste, le droit de propriété sur le village de Romîneşti et sur la moitié des villages de Măzăreşti et de Poiana Călugăriţei, villages hérités de leur mère, Duşca, ainsi que sur les villages de Costeşti et de Secătura, situés sur la Valea Iepii, hérités de leur père, Majar, qui les avait rachetés de Lungul, le fils de Basea.

236. 19 avril 14⟨8⟩1 (69⟨8⟩9). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Ivaşcu Andronic d'un emplacement inhabité sur le Răut, en bout de Brahna, à Movila Săpată, pour y fonder un village avec étang et moulin; il lui confirme également le droit de propriété sur un emplacement de champ cultivé, près de Pilişăoani, acheté à Mihai Purcărescu et au frère de celui-ci, Ion, et dont les confins ont été établis par Boldur.

237. 20 avril 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Zberea le droit de propriété sur les villages de Jideşti et de Zbereşti, de Jijeşti, sur la colline de Putna, et de Pitici, sur le Sireţel, achetés à Sima, à Şteful et à Maseico, les fils de Rotînpan.

238. 25 avril 1481 (6989), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Baico et à ses frères, Toader et Andriicu, le droit de propriété sur le village de

www.dacoromanica.ro

Petreşti, situé sur le Zeletin, et à Isaiu Muste et à son frère, Toader, sur les villages de Drăgoeşti, situé sur le Dobrotvor, et de Simeşti, situé sur la Pojerita.

239. 23 a o û t 1481 (6989), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand accorde à l'évêque de Rădăuţi, Ioanichie, et à ses successeurs, le droit de juger les gens du village de Rădăuţi et des villages de Coţmani appartenant à l'Évêché, à l'exception des querelles et des vols dans les bourgs, laissés au compte des *vornici* du bourg, en défendant, en même temps, aux boïards, aux *dregători* et aux *slujitori* princiers, ainsi qu'aux bourgmestres et aux échevins de Suceava et de Siret de se mêler des affaires de ces villages; il lui accorde, également, le droit de prélever les *gloabe* et les *pripasuri* des mêmes villages, en exemptant, en même temps, les habitants des services princières. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVII.)

240. 15 o c t o b r e 1481 (6989), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihul Buzatu le droit de propriété sur le village de l'embouchure de Răcăcina, sur le Siret, puisque le privilège que celui-ci tenait d'Iliaş voïévode et d'Étienne voïévode avait été perdu lors « du pillage du pays jusque sous la Lunca Mare » par Ali-beg, Schender-beg et Ţepeluş voïévode.

241. 15 o c t o b r e 1481 (6989). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *comis* Grozea le droit de propriété sur le village d'Iucşani, situé sur la Jijia, acheté à Elena, la femme de Manoil Raicu, et aux filles de celui-ci, Dumşa et Zoica.

242. 24 o c t o b r e 14<8>1 (69<8>9). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Trudescu le droit de propriété sur le village de Trudeşti, situé sur la Valea Neagră.

243. 15 m a r s 1482 (6980), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *diac* Ivul le droit de propriété sur le village de Văleni, près de Iucaş, dans le *ţinut* de Neamţ, que celui-ci avait acheté à Ana, la sœur du logothète Dobrul, et à son neveu, Stanciul, le fils de Fetco Starostescul. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXVIII.)

244. 15 a v r i l 1482(6990), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *uşar* Cozma le village de Cobîlia, situé sur le Dniestr, que celui-ci avait acheté à Şteful Spineanul et à sa femme, Fetca. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXIX.)

245. 9 m a i 1482 (6990). S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Neamţ le droit de propriété sur les villages de Dvoreneşti et de Buzaţi, situés sur la Moldova, ainsi que de Fîntînele, situé sur la Pobrata. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXX.)

246. 10 a o û t 1482 (6990). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Stan Horja le droit de propriété sur le village de Horjăşti, situé sur la Lăpuşna, avec une fontaine nommée Fîntîna Peperigului, sur un village à Gura Ocoalelor et sur un autre, situé sous la Obîrşie, au-delà du Prut, sur un emplacement de rucher, sur le village de Strîmbeni, à Bujor, ainsi que sur la fontaine de Muşat.

247. 17 f é v r i e r 1483 (6991), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Giurgiu Oniceanul et à son cousin, Ion Oniceanul, le droit de propriété sur deux parties d'une moitié du village d'Oniceni.

248. 18 f é v r i e r 1483 (6991). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *globnic* Lazor le droit de propriété sur le quart du village de Petia Mare.

249. 12 a v r i l 1483 (6991). S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Vîlcu Purcelescul, à ses enfants et à sa nièce, Anuşca, la fille d'Ilie Purcelescul, le droit de propriété sur le village de Miteşti, situé sur la Moldova, reçu par ceux-ci en échange du village de Purceleşti, situé sur le Siret, du *stolnic* Pătru.

250. 14 a o û t 1483 (6991). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Necoară et à Once, les fils d'Oniţă, ainsi qu'à leur nièce, Marina, le droit de propriété sur le village de Gîrbeşti, situé sur le Şacovăţ, acheté par Oniţă, de Sima, fils de Draguş; il confirme, également, seulement à Necoară, le droit de propriété sur le village de Tungujăni et sur la moitié de la clairière de Ţibăneşti, achetés à Tungul, ainsi que sur une partie du village de Căscoeşti, achetée aux fils de Casco.

251. 17 a o û t 1483, (6991), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme au logothète Tăutul le droit de propriété sur la *selişte* de Leucăuţi, à Botne, ainsi que sur le rucher de Vrabia, avec les clairières, que celui-ce avait achetées à Lazor Piscu, le fils d'Anuşa, à Lazor, le fils de Maruşca, et d'autres, les neveux de Manoil Şerbescul. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXI.)

252. 20 s e p t e m b r e 1483 (6991), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ignat et à son frère, Ion Tintiul, le droit de propriété sur la moitié de la *seliste* de Şopîrleni, achetée de Neagşa, la fille de Mihăilă Şopîrlă, et sur un rucher en haut de Hlăpeşti, « où a été Văleşoae », acheté de Bîlco Bîrlădescul. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXII.)

253. 23 s e p t e m b r e 1483 (6991), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Dumbravă et à son frère, Toader Urdiugaş, le droit de propriété sur le

www.dacoromanica.ro

village d'Obîrşia, situé sur le Pîrîul Alb, sur la moitié du village de Mălești, ainsi que sur le vilage d'Ivănești, situé sur le Şacovăţ; il confirme, également, seulement à Toader Urdiugaş et à sa femme, Nastea, le droit de propriété sur le village de Ghigoeşti, à la source de Pîrîul Negru. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIII).

254. 17 octobre 1483(6991), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *vornic* Onică Muşat le droit de propriété sur le village d'Unchetești, situé sur le Dniestr, acheté à Vasco Unchetea et à sa sœur Nastea. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIV.)

255. 1484 (6992). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma le droit de propriété sur le village de Bălești, situé sur le Stemnic, reçu de Toader, de Duma et Stana, les enfants de Simion Tansa, en échange du village de Grozești, situé toujours sur le Stemnic.

256. 1er mai 1484 (6992). Le voïévode Étienne le Grand décide du droit de propriété sur le domaine de Sacaluşa.

257. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dragoșe et à sa femme, Anuşca, ainsi qu'à la sœur de celle-ci, Stana, les filles de Severin, le droit de propriété sur les villages de Fundești et de Lăţcani, situés sur l'Albinea, tous les deux dans les mêmes confins. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXV).

258. ⟨13 mai 1484 (6992)⟩, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Toader Rohat le droit de propriété sur le village de Cuhnești, avec deux hameaux, situé sur la Rebricea Mare, que celui-ci avait acheté à Oană Cuhne.

259. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Oană Tihul le droit de propriété sur le village de Glodeni, à la source du ruisseau de Telejna, acheté à Pătru Glodeanul.

260. 13 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Mihul *pîrcălab* de Crăciuna le droit de propriété sur le village de Găleşăşti, situé sur la Crasna, que celui-ci avait acheté à Stanciul, le fils de Fedco Stărostescul.

261. 14 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Parava et à Tatul Berivoescul le droit de propriété sur la *selişte* de Berivoeşti, située sur la Sărata, en bas de Plotunești, achetée à Ştefan Cernătescul.

262. 29 mai 1484 (6992), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à l'orfèvre Stanciul le droit de propriété sur un emplacement de moulin sur le Brădăţel, que celui-ci avait acheté à Căpăţînă et à ses belles-filles, Feodora et Nastea, les nièces de Corui. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVI.)

263. ⟨Septembre 1486 — octobre 1491⟩, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Iaţco Dolha et à son frère, Vlaicul, le droit de propriété sur le village de Peletiucești de Jos, acheté à Coste et à ses sœurs, Nastea, Vasca et Ghinda, les enfants d'Andreico, les neveux du *ceaşnic* Iliaş. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVII).

264. 14 septembre 1486 (6994), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *clucer* Duma et à son frère, Pătru Brudur, le droit de propriété sur le village de Ştefănești, à Poieni, avec les hameaux et les près environnantes, achetés à Oană, à son frère, Ioil, et à leur sœur, Ceuţea, les enfants de Ştefan Roşu, et à leur neveau, Cozma. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXVIII.)

265. 21 novembre 1486 (6994), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion Ulan le droit de propriété sur le tiers du village de Duhtana, situé sur le Trotuş, acheté à Cerna, la fille de Balea de Trotuş. (Avec photocopie en annexe, pl. XCVIII.)

DOCUMENTS DOUTEUX

A. 20 septembre 1456 (6964). Le voïévode Petru confirme à Moranciul le droit de propriété sur le village de Colibeni, partagé en deux avec les fils de Balea, ainsi que sur la moitié du village de Bucșești, achetée aux fils de Danciul.

B. 2 octobre 1460 (6968). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Moranciu et à Petria Roşca le droit de propriété sur le village « où a été Petria Roşca », sur la moitié du village de Bucşăşti, achetée à Pătraşco, sur la moitié du village de Tocănicești, achetée aux fils de Balea, ainsi que sur la fontaine de Leurdiş.

C. 31 juillet 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme au *portar* Arbure le droit de propriété sur les villages de Vorona et de Ruşi, achetés à Ivaşcu Orbul, et au frère de celui-ci, Mihul, en indiquant les confins, ainsi que sur plusieurs serfs tartares.

www.dacoromanica.ro

I. 23 mars 1449 (6957). Le voïévode Petru confirme à Petre Tîmpe le droit de propriété sur les villages de Zămişăşti et de Săcăloşeşti, à l'embouchure de Tazlău, dans le *ținut* de Trotuş, en indiquant leurs confins.

II. 5 avril 1453(6961). Le voïévode Étienne confirme à Danu le droit de propriété sur les villages de Tuleşti et de Aldeşti, sur le Siret, dans le *ținut* de Neamț, en indiquant leurs confins.

III. 3 février 1455 (6963). Le voïévode Alexandre et sa femme, le princesse Marina, confirment au monastère de Neamț le droit de propriété sur un territoire aux confins de la cité de Neamț, avec la montagne de Neamț, en indiquant ses confins. (Avec photocopie en annexe, pl. LXXXIX.)

IV. 10 octobre 1458 (6966), Piatra lui Crăciun. Le voïévode Étienne le Grand confirme au monastère de Bistrița le droit de propriété sur sa *branişte* et sur l'emplacement de pré situé sur la vallée de Bistrița, en indiquant leurs confins. (Avec photocopie en annexe, pl. XC.)

V. 18 octobre ⟨1462 (6970)⟩, Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Muranciu le droit de propriété sur le village de Bucşeşti, situé sur le Cernu, acheté par celui-ci à Pătraşco et à son neveu, en indiquant ses confins. (Avec photocopie en annexe, pl. XCI.)

VI. 1463 (6971). Le voïévode Étienne le Grand confirme à Manole Prodan et à sa mère, Maria, la fille de Mihail Dan, le droit de propriété sur les villages de Samaleuca Mare et de Samaleuca Mică, en indiquant leurs confins.

VII. 22 mars 14⟨7⟩0 (69⟨7⟩8), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Simon, à Drăgan, à Nichita, à Ştefan et à Toader Muhrum ainsi qu'à Andrei Beiul le droit de propriété sur les villages de Bieşti, de Cegureni et de Hăjdieni, situés dans le *ținut* d'Orhei, en indiquant leurs confins.

VIII. 28 mai 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ganea capitaine d'une compagnie et à son cousin, Martin Musteață, le droit de propriété sur le village de Peciştul, situé sur le Cogîlnic, dans le *ținut* d'Orhei, en indiquant ses confins.

IX. 5 septembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Nicolae Zîmbrada et à ses parents du village de Bugeni, dans le *ținut* de Lăpuşna.

X. 25 septembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicolae Drăgan, le fils d'Iliaş Drăgan, ancien grand trésorier, ainsi qu'à son neveu, Ionaşco Heretei, le fils de sa sœur, Elena, et de Gavril Heretei, ancien grand *vornic* de Țarigrad, le droit de propriété sur une moitié du village de Drăgăneşti à chacun, village situé sur le Soloneț, dans le *ținut* de Soroca, en indiquant les confins qui délimitaient les deux terrains. (Avec photocopie en annexe, pl. XCII.)

XI. 26 octobre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Nicolae Matosgada et à Gligaş Melciul, le droit de propriété sur le village de Puhoiul, dans le *ținut* de Lăpuşna, en indiquant ses confins.

XII. 31 octobre 1470 (6978). Le voïévode Étienne le Grand fait don à Dobruşa, la fille de Gherasim et d'Elena, du village de Probota, dans le *ținut* de Soroca.

XIII. 23 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Eustafie Rughi et à ses parents le droit de propriété sur les villages de Samaleuca Mare et de Samaleuca Mică, situés sur le Dniestr, et sur le village de Şalviri, entre les ruisseaux de Cubolta et de Căinari, en indiquant leurs confins.

XIV. 26 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme au *hotnog* Ivanco et à son frère, Cupce Marco Cavadinu, le droit de propriété sur le village de Cotiujeni, situé sur le Rîul Negru.

XV. 26 novembre 1470 (6978), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Dumitru Budeci et à son frère, Gheorghe, le droit de propriété sur une moitié du village de Mîrzeşti à chacun, village dans le *ținut* d'Orhei.

XVI. 7 juillet, 1471 (6979), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Gligoraşco Hreapco et à Ioan, le fils de Diordie Şelum, le droit de propriété sur le village de Poiana, situé sur le Dniestr, dans le *ținut* de Soroca, en indiquant ses confins.

XVII. 25 juin 1472 (6980). Le voïévode Étienne le Grand fait don au *vornic* Ştefan Cudalbul et au *iuzbaşă* Ioan Vrabie d'un terrain situé au-delà la vallée du Ger, en indiquant ses confins.

XVIII. 7 septembre 1474 (6982), Suceava. Le voïévode Étienne le Grand ordonne à Gavril Boldur, grand *vornic* de Țara de Jos, ainsi qu'à tous les boïards, les bourgmestres, les villageois et les serviteurs princiers de cette région du pays de faire

www.dacoromanica.ro

leurs préparatifs en vue de la lutte avec l'armée turque, celle tartare et celle de Țara Românească qui attaqueront la Moldavie, en leurs donnant, en même temps, des indications.

XIX. 12 m a i 1475. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Avram Huiban, en récompense de sa vaillance pendant la guerre des Turcs, près de Vaslui, du terrain situé sur la Valea Cornilor, « où se trouve le *jude* Sion », sur le Bîrlad, en disposant, en même temps, de le faire passer du corps de *darabani* au corps de *călărași* et d'obéir à la cour princier de Vaslui.

XX. 9 m a r s 1479 (6987), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand achète au *stolnic* Bogdan le village de Podoleni, avec étang et moulins à Bistrița, dans le *ținut* de Neamț, et puis le fait don à Avram Frîncu, en indiquant les confins établis par Micotă et Reateș, *pîrcălabi* de Neamț. (Avec photocopie en annexe, pl. XCIII.)

XXI. 1480 (6988), I a ș i. Les gens pauvres du bourg de Iași se constituent, sur la commande d'Étienne le Grand voïévode et avec la bénédiction de Teoctist, métropolitain de Suceava, dans une confrairie et s'engagent de faire un repas commémoratif chaque année, le jour des Saints Mihail et Gavril.

XXII. 14 m a i 1484 (6992), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand confirme à Ion et à son frère, Dragoșe, ainsi qu'à ses sœurs, Draghița et Anghelina, les enfants de Duma Tătăreanu, le droit de propriété sur les villages de Tătăreni et de Mireni. (Avec photocopie en annexe, pl. XCIV.)

XXIII. <S e p t e m b r e 1484 — 2 j u i l l e t 1504>. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Teodor Cantemir de trois villages dans le *ținut* de Fălciu et le nomme commandant des cavaliers de la région de Tigheci.

XXIV. 8 j u i n 1485 (6993), S u c e a v a. Le voïévode Étienne le Grand fait don à Malușca et à son frère, Neicea, ainsi qu'à Cozma Rîzan et à son frère, Draguș, en récompense de la garde de la frontières qui délimite le territoire du pays de celui tartare, garde effectuée dans le détachement de Gangur, des emplacements inhabités qui se trouvent des deux côtés du ruisseau de Vișnovăț, en face de Sultana et de Marașa, pour y fonder des villages.

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE

1 **1449 (6957) februarie 21.**

Uricu sîrbăscu mic ot Alicsandru vodă, din velet 6957 ⟨1449⟩ fev(ruarie) 21, scriindu precum au dat şi-au întărit Măruşcăi lui Stroi o[1] măn(ă)stire, Boi[ş]şte, lîngă Graş(i), unde este hramul Na[ş]ştire presfintii de Dumnedzău născători, ce i-au dat ei maica lui Draguş[2], ca să-i fie ei neclătit, şi cu poian(a) ce este supt ascultare acei mîn(ă)stiri şi cu tot vinitul.

Arh. St. Iaşi, CLVIII/41, ⟨nr. 1⟩. Rez. într-un izvod din 7224(1715) decembrie 12, cu „uricili Stroe[ş]ştilor", pe Moldova.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (acelaşi rez.), şi XXIV, p. 120 (rez. editorului, după acelaşi izvod — transcris în *Ms. Surete*, XLII, p. 10 b — în cadrul unui comentariu privind satul Stroeşti); Costăchescu, ⟨*Doc. comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce", fasc. 4, p. 177 (acelaşi rez.); idem, *Doc.*, II, p. 376—377 (acelaşi rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 239 (rez., după Costăchescu).

---

[1] Semnul grafic de deasupra lui „o" permite fie lectura „ot", ca mai sus, în „ot Alicsandru", fie „o", ca în rezumatul următor din izvod, după documentul din 1453 februarie 8, în cuvîntul „Onei". Ultima lectură este cerută însă şi de sensul general al frazei.

[2] Pentru „Drăguş".

2 **1449 (6957) aprilie 8, Suceava.**

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, н[1] мы, н[1] Алеѯанъдръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чннмъ знаменнто нсн м(ъ)[2] нашнм(ъ) лнстом(ъ), всѣмъ кто на нъ оуꙁрнтъ нлї его оуслышнт(ъ) чтѵчн, колнж(е) того комѵ бѵдетъ потребнзно, ѡже пронзволн г(оспо)дство мн, въсе бл(а)гым(ъ) пронзволеннемъ н въсе свѣтлым(ъ) н чнстым(ъ) нашнм(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), за д(ѵ)ша нашнх(ъ) роднтелен, Нлїа воеводы, н за наше здравне, аже даем(ъ) н потвержаемъ данїе нашнх(ъ) роднтелнн[3] нашемѵ монастнрю ѡт(ъ) Побраты, ѡт(ъ) Полѣны, ндеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѧ)т(о)го ѡ(ть)ца Ннколы, да ест(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), нашемѵ монастнрю воскъ ѡт(ъ) Красного Торгѵ: оу вес(ъ) колко корчым(ъ)[4] сѧ чннѧтъ оу Красном(ъ) Торгѵ, а ѡнн да берѵт(ъ), калѵгерн ѡт(ъ) Побраты, воскъ нашемѵ монастнрю. И також(е), ѡт(ъ) внна ѡт(ъ) нашен десѧтнны, на кажтын[5] год(ъ), по седемъ вочок(ъ) внна, нашемꙋ монастнрю[6] да ест(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), оурнк(ъ), непорꙋшено ннколн, на вѣкы.

Протож(е), колнж(е) кто нмет(ъ) рѵбнтн десѧтннѵ ѡт(ъ) внна, ѡт(ъ) нас(ъ), по нашен зем<л>[7]н, а ѡн(ъ) бы далъ нашемѵ монастнрю выше пнсанномѵ

www.dacoromanica.ro

по седем(ъ) бочок(ъ) вина. А инак(ъ) бы не смѧл(ъ) оучинити ни ѡдин(ъ) наш(ъ) оурѧдник(ъ).

А кто, коли которыи наш(ъ) оурѧдник(ъ), задержит(ъ) и прѣстѹпит(ъ) наш(ъ) листъ и наше данїе, тот(ъ) оузрит(ъ) нашѹ казнъ и ѡргню[8] г(оспо)дства ми.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, выше писанаго Алеѯан(ъ)дра[9] воеводы, и въсѣх(ъ) боѧръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшее потверъжение[1] нашемѹ листѹ, велѣхмо нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Михаилѹ логофетѹ, писати и печатъ нашѹ привѣсити къ семѹ нашемѹ листѹ.

А писа Васко граматик(ъ), оу Соч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцнз април(їе) и҃.

† Din mila lui Dumnezeu, şi[1] noi, şi[1] Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea, cu toată bunăvoinţa cea bună şi cu toată inima noastră curată şi luminată, pentru sufletul părinţilor noştri, Ilie voievod, şi pentru sănătatea noastră, şi dăm şi întărim dania părinţilor noştri mănăstirii noastre de la Pobrata, din Poiană, unde este hramul sfîntului părinte Nicolae, să fie, de la noi, mănăstirii noastre ceara de la Tîrgul Frumos: din toate cîrciumile cîte se vor face în Tîrgul Frumos, ei, călugării de la Pobrata, să strîngă ceara mănăstirii noastre. Şi de asemenea, din vinul din desetina noastră, în fiecare an, cîte şapte buţi de vin să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricine va însemna[10] desetina din vin, din partea noastră, prin ţara noastră, acela să dea mănăstirii noastre mai sus-scrise cîte şapte buţi de vin. Şi altfel să nu cuteze să facă nici un dregător al nostru.

Iar cine, oricare dregător al nostru, va opri şi va trece peste cartea noastră şi peste dania noastră, acela va vedea pedeapsa noastră şi urgia domniei mele.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi a tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a cărţii noastre, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Şi a scris Vasco grămătic, la Suceava, în anul 6957 ⟨1449⟩ aprilie 8.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:⟩ Uric de la Alexandru v(oie)v(o)d, pentru ceară şi vin, leat 6957 ⟨1449⟩ ap(rilie) 8.

Arh. St. Bucureşti, Peceţi, nr. 133. Orig., perg. (21,5×26,5 cm), pecete mică (diam. = 2,2 cm), atîrnată, şnur de mătase roşie şi violet; legenda: † Печат Александра воевод.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 162—164, şi o foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/396.

EDIŢII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 101—102 (text slav prescurtat şi trad., cu data 6950 ⟨1442⟩ aprilie 8 şi cu observaţia, *ibidem*, p. 120, că data corectă (sic!) este 6960 ⟨1452⟩); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 377—379 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 240 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.

[2] Pentru ис сим(ъ).

[3] Mai sus: родителеи.

[4] о făcut din р.

[5] Pentru каждыи.

[6] Între и şi р, o tăietură.

www.dacoromanica.ro

[7] Omis.
[8] Deasupra lui ѡ, un spirit făcut ca litera г.
[9] Pentru (ъ), vezi şi mai sus, în *intitulaţie*.
[10] În trad. lui M. Costăchescu: „va tăia“, iar în cea din *D.I.R.*, A, I, „va cresta“.

3 — 1449 (6957) mai 26, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) ѹзритъ[1] или его ѹслышитъ чтѹчи, оже прїиде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими болѣри, болѣрина нашего вирного, пана Ѡани Пынтеча, по своею доброю волею, и чинил за д(ѹ)шѹ с(вѧ)топочившаго родителѣ своего, и за свое [2] здравїе [3] и за свою д(ѹ)шѵ и далъ, ѡт(ъ) своего ѹрика, монастирю нашемѵ ѡт(ъ) Молдавицѹ, идеже ест(ъ) храмъ Бл(а)говѣщенїю прѣс(вѧ)тыѧ Б(огороди)ци, посадѵ що ест(ъ) на Молдавѣ. Ино, ми, видѣвше его доброе произволенїе на тѡ, також(е) и мы оучинили есмо за наше здравїе и за нашихъ д(ѹ)ши[4] и дали есми тое прѣд(ъ) реченое посадѹ, и[де]же ест(ъ) на Молдавѣ, да естъ монастирю нашемѵ ѡт(ъ) Молдавицѣ оурикъ, съ въсѣмъ доходомъ, непорѹшенно николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писаннаго, мы, Александра[5] воеводы, и вѣра нашихъ болѣръ: вѣра пана Петра Гѹдича, вѣра пана Дѵми Браевича, вѣра пана Станчѹла, вѣра пана Маноила Хотинского, вѣра пана Мирчи Дѵлческѵла, вѣра пана Кости дворника и брат(а) его, пана Петра пръкалаба Бѣлоградског(о), вѣра пана Кости Андроника, вѣра пана Ивана Балчана, вѣра пана Шандрика апрод(а), вѣра пана Петра вистїѧрника и вѣра въсѣхъ болѣръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшее потвержденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ жѹпанѹ, Михаилѵ логофетѹ, писати и привѣсити нашѹ печат(ъ) к семѹ нашемѵ листѹ.

Пис(а) Бѵлпашъ граматикъ, оу Долнем(ъ) Тръгѹ, в(ъ) л(ѣ)тѡ х҃ѕ҃ц҃н҃з҃ м(ѣ)с(ѧ)ца маи, к҃ѕ҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, boierul nostru credincios, pan Oană Pîntece, de bunăvoia sa, şi a făcut pentru sufletul sfîntrăposatului părintelui său, şi pentru sănătatea sa şi pentru sufletul său şi a dat, din uricul său, mănăstirii noastre de la Moldoviţa, unde este hramul Bunavestirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, posada care este pe Moldova. Deci, noi, văzînd bunăvoinţa lui pentru aceasta, de asemenea şi noi am făcut pentru sănătatea noastră şi pentru sufletul nostru şi am dat această mai înainte-zisă posadă, care este pe Moldova, să fie mănăstirii noastre de la Moldoviţa uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Alecsandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Petru Hudici, credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Manoil de Hotin, credinţa panului Mircea Dulcescul, credinţa panului Costea vornic şi a fratelui său, pan Petru pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Costea Androinic, credinţa panului Ion Balcean, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Şăndrică aprod, credinţa panului Petru vistier şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş grămătic, la Tîrgul de Jos, în anul 6957 ⟨1449⟩, luna mai, 26.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ Posada pe Moldova.

Bibl. Acad., LXVII/118. Orig., perg. (22,5 × 29,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie, albastră şi verde.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/25, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 233, f. 165—166, şi o trad., din 1804 ianuarie 2, autentificată de Isaia Băloşescu, în 1811, ibidem, XIX/109. Alte foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 49 b, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/397.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 40 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63 (rez. germ.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 379—380 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 241 (trad.).

---

[1] ъ, făcut din и.
[2] с, făcut ca є.
[3] а, făcut din д.
[4] La M. Costăchescu, lectură şi întregire greşită: дѣт<ми>.
[5] În *intitulaţie:* Ѧлеѯандръ.

4 — 1449 (6957) iunie 5, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Ѧлеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листѡм(ъ) нашим(ъ), каждомоу добромоу[1], коли кто на нем(ъ) ȣзрит(ъ) али бѡ его чтȣч(и) оуслышит(ъ), колиже того комȣ боудет(ъ) потрѣбизна, оже прїиде, прѣд(ъ) нас(ъ)[2] и прѣд(ъ) оусѣми нашими боꙗре, пан(ъ) Косте пръкалаб(ъ) и тѣгал(ъ) на Гергѣ херегарѣ, рекоуч: „Дал(ъ) есмъ тобѣ оу роуках(ъ) ѡсмъ сот(ъ) злат(ъ) на подержанїе, как(ъ) прїꙗтелю; дай ми их(ъ)!".

И Герге сꙗ тоут(ъ) не запрѣлъ; рек(ъ) прѣд(ъ) нас(ъ)[2]: „Правда еси! Дал(ъ) ȣ моих(ъ) рѵк(ъ) твои злати на подержанїе, али ꙗ есмъ хотил(ъ) себѣ зискъ оучинити твоими пинѣзми: кȣпил(ъ) есмъ ѡт(ъ) Петра воевод(ъ) мыто и херегїю, и оу том(ъ) сꙗ есмъ схитрил(ъ), и твои пинѣзи есмъ стравил(ъ) и теперъ есмъ тобѣ виноват(ъ)".

И пан(ъ) Косте рек(ъ): „Не бȣд(и) иинмъ виноват(ъ), дай мои пинѣзи!"

Ѧ Герге, стоꙗвши, рек(ъ): „Не имаю иное при д(ȣ)ши, тоулко село що ми дал(ъ) Стефан(ъ) воевод(а), подли Басл{у}ꙗ, съ млиномъ, и домове мои, що есмъ сам(ъ) добȣвал(ъ) на розѣ оу Сȣчавѣ; возми, пане Косте, тое! бо иное ничог(о) не имаю, а що бȣдеть болше, ты ми, про Б(ог)ъ, ѡтпȣсти!

Ино тоут(ъ) были мног(и) рѣчи, заиȣж(е) панȣ Кости сꙗ видѣло аже мало имает(ъ) за свои пинѣзи. Ино на послид(ȣ), Герге, ȣставши сꙗ з добрыми людми, перепросил(ъ) пана Костю а бы его простил(ъ) на тое село и на домы, и пан(ъ) Косте сꙗ смиловал(ъ) на нег(о). И дал(ъ) емȣ Герге своею волею тое село выш(е) пис(а)ное, що ест(ъ) подли Басл{ȣ}ꙗ, и домы свои Сȣчавскы, и съ въсемъ правомъ, панȣ Кости пръкалабȣ, за его питомы товаръ, за ѡсмъ сот(ъ) злат(ъ) готовых(ъ), пред(ъ) нами и пред(ъ) нашими боꙗри.

www.dacoromanica.ro

И мы, того видѣвши, щож(е) Герге з доброи воли дал(ъ), за свою винѹ, село и домы свои, и мы також(е) дает(ъ) и дали есмѡ нашемоу вѣрномоу паноу, Кости пръкалабѹ, тое прѣдъ реч(е)нное село, под(ъ) Васлѹемъ, и съ млиномъ оу Бърлад(ъ), и домы Гергеви, Сѹчавскы, що бы емоу ѡт(ъ) нас(ъ) ѹрик(ъ), съ въсѣмь доходом(ъ), емоу и братїам(ъ) его, и ѹноучатом(ъ) его, и прѣоунѹчатомъ его, и прѣщѹрѣтѡм(ъ) его и въсемоу родѹ его, или ближнемѹ, непорѹшенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаромъ старимъ село, що Стефан(ъ) воевода хотарилъ, а домы, съ въсемъ правомъ.

А завѣзкѹ меж(е) ними поставлѣемъ $\tilde{\text{з}}$ рубли чистог(о) сребра: аже бы почал(ъ) Герге или дѣти его или братїа его или бѹд(ь) кто ѡт(ъ) его племене, бѹд(ь) коли, или пред(ъ) нас(ъ)[2] или пак(ъ) перед(ъ) иним(ъ) воеводою, ког(о) Б(ог)ъ изберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ оу наше земли, тѣгати на пана Кости или на братїю его или бѹд(ь) на ког(о) ѡт(ъ) его наслѣдки, бѹд(ь) коли, оу которых(ъ) д(е)нох(ъ) и часѡх(ъ), тогди тот(ъ) имает(ъ) с правие завѣзкѹ тоую заплатити, $\tilde{\text{з}}$ рѹбли сребра, заноуж(е) Герге дал(ъ) тое селѡ и тоты домы за его правы товар(ъ), ꙗкож(е) стоит(ъ) выш(е) пис(а)нно.

А при том(ъ) были наши панове: был(ъ) пан(ъ) Маноило, пан(ъ) Враевич(ъ), пан(ъ) Станчюлъ, пан(ъ) Лазоръ, пан(ъ) Ѳана Пынтече, пан(ъ) Иван(ъ) Бaнчан(ъ), пан(ъ) Козма Шандрѡвич(ъ), пан(ъ) Косте Андрѡиник(ъ), пан(ъ) Ѳанчѣ лѡг(о)ѳет(ъ), пан(ъ) Албѹл(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Шендрика апрод(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Скѹртоул(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) Баскан(ъ), панъ Тадор(ъ) Монкă, пан(ъ) Радулъ[3] Пискъ, пан(ъ) Хотко Крецѣнъ, пан(ъ) Лазм, пан(ъ) Шендрика Тол(о)чко, пан(ъ) Жѹржм комис(ъ), и при иных(ъ) наших(ъ) болꙗрь, велици и малы. И мѣстич(ъ) добри люди при том(ъ) были, именѹем(ъ) их(ъ): Басилчѣ мытник(ъ), Никил(ъ) воит(ъ), Серкиз(ъ) воит(ъ) ѡрмѣнскы, Томан(ъ) и ины добры людї що при том(ъ) были.

А на болшее потвьрежденїе томоу въсемоу выше пис(а)нномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Михаилоу лог(о)ѳетѹ, привѣсити нашѹ печ(а)тъ к семѹ нашемоу листоу.

Пис(а) Шандро граматик(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ $\widetilde{\text{хѕцнз}}$ юн(їе) $\tilde{\text{е}}$.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră fiecărui om[4] bun, oricine o va vedea sau o va auzi citindu-se, cînd[5] aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, pan Coste pîrcălab şi a pîrît pe Gherghe heregariul, zicînd: „Ţi-am dat în mîini opt sute de zloţi în păstrare, ca unui prieten; dă-mi-i!"

Şi Gherghe atunci nu a tăgăduit; a zis înaintea noastră: „Aşa a fost! Ai dat în mîinile mele zloţii tăi în păstrare, însă eu am voit să-mi fac cîştig cu banii tăi: am cumpărat de la Petru voievod vama şi hereghia, şi întru aceasta m-am înşelat, şi banii tăi i-am cheltuit şi acum sînt dator faţă de tine".

Şi pan Coste a zis: „Să nu fii dator faţă de alţii, dă-mi banii mei!"

Iar Gherghe, ridicîndu-se, a zis: „Nu am alta pe suflet, decît satul pe care mi l-a dat Ştefan voievod, sub Vaslui, cu moară, şi casele mele, pe care eu singur le-am clădit în mahalaua Sucevei; ia-le, pane Coste, căci nu am nimic altceva, iar pentru ce va fi mai mult, tu, pentru Dumnezeu, iartă-mă"!

Şi au fost atunci multe cuvinte, pentru că i s-a părut panului Coste că are puţin pentru banii săi. Şi la urmă, Gherghe, ridicîndu-se cu oameni buni, a rugat pe pan Coste ca să-l ierte pentru acest sat şi pentru case, şi pan Coste s-a milostivit de dînsul. Şi i-a dat Gherghe cu voia sa acest sat mai sus-scris, care este sub Vaslui, şi casele sale din Suceava, şi cu tot dreptul, panului

www.dacoromanica.ro

Coste pîrcălab, pentru averea lui proprie, pentru opt sute de zloți gata, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri.

Și noi, văzînd aceasta, că Gherghe a dat de bunăvoie, pentru datoria sa, satul și casele sale, și noi, de asemenea, dăm și am dat credinciosului nostru pan Coste pîrcălab acest sat mai înainte-zis, sub Vaslui, și cu moară în Bîrlad, și casele lui Gherghe din Suceava, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, celui mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul vechi al satului să fie cel pe care l-a hotărnicit Ștefan voievod, iar casele, cu tot dreptul.

Și punem zavescă între dînșii 60 de ruble de argint curat: dacă ar începe Gherghe sau copiii lui sau frații lui sau oricine din neamul lui, oricînd, sau înaintea noastră sau iarăși înaintea altui voievod, pe care Dumnezeu îl va alege să fie domn în țara noastră, să pîrască pe pan Coste sau pe frații lui sau pe oricine din urmașii lui, oricînd, în orice zile și ceasuri, atunci acela va plăti pe drept această zavescă, 60 de ruble de argint, pentru că Gherghe a dat acest sat și aceste case pentru dreapta lui[6] avere, cum stă scris mai sus.

Iar la aceasta au fost panii noștri: a fost pan Manoilo, pan Braevici, pan Stanciul, pan Lazor, pan Oană Pîntece, pan Ion Baicean, pan Cozma al lui Șandru, pan Coste Androinic, pan Oancea logofăt, pan Albul spătar, pan Șendrică aprod, pan Coste al lui Dan, pan Scurtul, pan Tador Vascan, pan Tador Moica, pan Radul Pisc, pan Hotco Crețeanu, pan Lazea, pan Șendrică Tolocico, pan Giurgea comis, pe lîngă alți boieri ai noștri, mari și mici. Și oameni buni tîrgoveți au fost la aceasta, pe numele lor: Vasilcea vameș, Nichil voit, Serchiz voit armean, Toman și alți oameni buni care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Șandro grămătic, la Suceava, în anul 6957 ⟨1449⟩ iunie 5.

Archiwum Główne Akt Dawnych — Varșovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 368. Orig., perg. (30 × 29 cm), pecete mică (diam. = 2,4 cm), atîrnată, șnur de mătase roșie, albastră și cafenie; legenda † Алексадрь воевода.

O foto. mică, la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/63, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 233, f. 167—170. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/65 și la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/398 a și b.

EDIȚII: Уляницкій, *Матеріалы*, p. 75—76 (text slav, cu greșeli); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 385—388 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 241 (trad.).

---

[1] ѵ, scris distinct peste о și ambele, peste м.
[2] Greșit, în loc de нами.
[3] а și ѵ, în ligatură, posibilă datorită suprascrierii lui д.
[4] „om", subînțeles în textul slavon.
[5] În trad. lui M. Costăchescu și în cea din *D.I.R.*, A, I, „cînd" a fost, din greșeală, omis.
[6] Adică: a panului Coste.

5 **1449 (6957) iunie 27, Iași.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, и[1] мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землї Молдавъскои. Чиним(ъ) знаменито нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на нъ оуѕрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтѵчи, ѡже даемъ и дали

www.dacoromanica.ro

есми сес(ъ) листъ нашъ нашемѹ монастирю ѡт(ъ) Полѣнѹ, ѡт(ъ)[1] С(вѧ)т(о)го Николы, на то аже варе колко села прислѹхаютъ кѹ[2] томѹ манастирю нашемѹ, а оу[3] тых(ъ) селах(ъ) да не смѣетъ ходити ни единъ нашъ оурѧдник(ъ), а ни глобник(ъ), а ни припашаръ а ни инъ никто ѡт(ъ) наших(ъ) оурѧдникох(ъ).

А також(е), тоти люди ис тѧх(ъ) монастірьскых(ъ) селъ да не имает(ъ) никто ѡт(ъ) наших(ъ) панов(ъ) и оурѧдников(ъ) сѹдити их(ъ), ни оу чем(ъ)[4], ни оу котором(ъ) дѣлѣ; алі комѹ сѧ имет(ъ) видѣти кривда аже имают(ъ) ѡт(ъ) тых(ъ) людеи, ис тѣх(ъ) селъ, бѹд(ь) оу чем(ъ), иалі за малое дѣло или за великое, а ѡни да тѣжѹтъ и да ищѹт(ъ) их(ъ) прѣд(ъ) игѹменом(ъ), кто коли бѹдет(ъ), оу храма С(вѧ)т(о)го Нико<лы>[5], и прѣд(ъ) оурѧдникы его, бьѹд(ь) оу чем(ъ), хотѣ бы съмъртное дѣло или бѹд(ь) какое дѣло; а иног(о) сѹдъца да не имают(ъ) николи, на вѣк(ы), ни оу чим(ъ)[6] али да сѹдит(ъ) сам(ъ) свои люди и да довидают(ъ) их(ъ) ѡ оусим(ъ), и оу глобах(ъ) и оу въсѣкых(ъ) винах(ъ), що коли бѹдѹт(ъ) сѧ [сѧ] чинити на их(ъ) людех(ъ).

А також(е), варе колко попы бѹдѹт(ъ) оу тѣх(ъ) выш(е) писаных(ъ) монастирьскых(ъ) селох(ъ), а ѡни такождере да слѹхают(ъ) кѹ[7] храмѹ С(вѧ)т(о)го Николы, съ оусим(ъ) приходомъ, или коли имают(ъ) и дают(ъ) митрополітом(ъ) и протопопом(ъ).

Протож(е), митрополит(ъ) кто бѹдѹт(ъ) оу нашеи земли, на наш(е)го[8] столци, оу Сочавѣ, али во протопоп(ъ) да не имает(ъ) ни едно дѣло а [а]ни примѧсѹ жадног(о) до тых(ъ) попов(ъ), занѹж(е) есми дали тот(ъ) триход(ъ)[9] храмѹ С(вѧ)т(о)го Ніколы; за наше здравие и за дѹшѹ наших(ъ) родителии и братии наших(ъ).

Тое въсе выше писаное да ест(ъ) нашемѹ монастирю непорѹшено, на вѣк(ы), ни оу чимъ[6].

А на то ест(ъ) вѣра выше писаннаго г(оспо)дства ми, Алеѯандра воеводы, и вѣра въсѣхъ болѧръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А кто тое наше данне порѹшит(ъ), хотѧ за един(ъ) волосъ, да ест(ъ) проклѣт(ъ) ѡт(ъ) Б(ог)а и ѡт(ъ) прѣчистои его матере и ѡт(ъ) въсѣх(ъ) с(вѧ)тых(ъ) и анатема, емѹ.

А на болшее потверъждение семѹ нашемѹ листѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Михѹлѹ[10] логофетѹ, пис(а)ти и[11] печат(ъ) нашѹ привѣсити.

А писа Васко граматик(ъ), оу Исох(ъ), в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцкз июн(іе) кз.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ За глобе и за попове.

† Din mila lui Dumnezeu, şi[1] noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre din Poiană, a Sfîntului Nicolae, pentru aceea ca oricîte sate ascultă de această mănăstire a noastră, în aceste sate să nu îndrăznească să meargă nici un dregător al nostru, şi nici globnic, şi nici pripăşar şi nici nimeni altul din dregătorii noştri.

Şi, de asemenea, pe aceşti oameni din aceste sate mănăstireşti să nu-i judece nimeni din panii şi dregătorii noştri, pentru nimic, pentru nici un fel de faptă; iar cui i se va părea că are strîmbătate de la aceşti oameni, din aceste sate, pentru orice, sau pentru faptă mică sau pentru mare, ei să-i pîrască şi să-i socotească înaintea egumenului de la hramul Sfîntul Nicolae, oricine va fi, şi înaintea dregătorilor lui, pentru orice, fie chiar omor sau orice fel de faptă; şi alt judecător să nu aibă niciodată, în veci, pentru nimic, ci el însuşi să-şi judece oamenii săi şi să-i urmărească pentru toate, şi pentru gloabe şi pentru orice fel de vini, oricîte se vor face la oamenii lor.

www.dacoromanica.ro

Şi, de asemenea, oricîţi popi vor fi în aceste mai sus-scrise sate mănăstireşti, ei de asemenea să asculte de hramul Sfîntul Nicolae, cu tot venitul, oricare-l au şi-l dau mitropoliţilor şi protopopilor.

Pentru aceea, mitropolitul care va fi în ţara noastră, în scaunul nostru, la Suceava, sau protopopul să nu aibă nici o treabă şi nici un fel de amestec cu aceşti popi, pentru că am dat acest venit hramului Sfîntul Nicolae, pentru sănătatea noastră şi pentru sufletul părinţilor noştri şi al fraţilor noştri.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre neclintit întru nimic, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, Alexandru voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar cine va clinti această danie a noastră, chiar şi cu un fir de păr, să fie blestemat de Dumnezeu şi de preacurata lui maică şi de toţi sfinţii şi asupra lui, anatema.

Şi pentru mai mare întărire a acestei cărţi a noastre, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră.

Şi a scris Vasco grămătic, la Iaşi, în anul 6957 ⟨1449⟩ iunie 27.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Pentru gloabe şi pentru popi.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Pobrata, X/3. Orig., perg. (19 × 24 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi albastră.

O trad. din 1912 mai 28, de Stoica Nicolescu, ibidem.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 171—173. O foto., la Inst. de ist. şi arh.“ A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/399.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 391—393 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 496 (facs. puţin lizibil) şi p. 243 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] Pentru кѣ.
[3] оу, transformat din ѿ(ѣ), de la care se mai observă încă т-eul suprascris.
[4] ч, scris peste к.
[5] Omis.
[6] Mai sus, оу чем(ѣ).
[7] Mai sus, aceeaşi formă.
[8] La M. Costăchescu (v. EDIŢII), greşit: нашо..
[9] În loc de приХод(ѣ).
[10] La M. Costăchescu, greşit: МиХаилѹ.
[11] La M. Costăchescu, în loc de писати и, greşit: на тои; Bogdan, D.P., *Paleografia*, p. 85, presupune, la rîndul său, greşit, cuvîntul пито<моу>ю, legat de печат.

6 **1449 (6957) august 26, Suceava.**

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voevod, domnul Ţării Moldovei. Facem cunoscut, prin această foaie a noastră, tuturor acelora cari o vor privi sau o vor citi înţelegînd-o şi tuturor acelora cari trebuie să cunoască despre aceasta, în aceea că noi, de bunăvoia noastră, am scris şi am hotărît cu sufletul noastră[1] să dăm mănăstirei Moldoviţa, unde este hramul Bunavestirei preasfintei născătoarei de Dumnezeu, jumătatea lacului Cuhului[2], care izvorăşte din Dunărea, şi jumătate din golful Uliglig[3] şi jumătate din lacurile mici care aparţin Cuhuluiului. De la toate acele lacuri: jumătate de cîştig de la pescaria obţinută pe apele Unîrii şi Uvitnii, capetele lacului Cuhului, şi jumătate din vama de la casele[4] umplute de peşte, atît pe mare cît şi pe uscat, şi jumătate de cîştig pentru sporirea lucrului chear pe loc[5].

www.dacoromanica.ro

În aşa fel că [6] nici un dregător de ţinut şi nici unul dintre cei din vamă să nu se amestece în veniturile de jumătate date mănăstirii, după cum e scris mai sus. Cine însă are să îndrăznească şi n-are să se supuie la aceste date ale noastre, acela va fi pedepsit.

Şi aceasta este dreptul mănăstirei noastre pe veci.

Şi aceasta este credinţa domniei mele şi a boerilor mari şi mici.

Pentru mai multă putere, am poruncit noi boerului nostru Şandrea[7] să scrie această şi să puie şi pecetea noastră.

A scris, în Suceava, Savoi[8] gramatic, 6957 ⟨1449⟩ anul, august 26 zile.

De pe copie exact.
A tradus căpitanul Casovschii.

După Bulat, *Varia documenta*, p. 328—329. Trad. din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. rus. din aceeaşi perioadă.

Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5233, f. 176, altul, cu data de zi: 27, într-un perilipsis din 1824, ibidem, LI/50, şi un al treilea, într-un perilipsis din 1804, la Arh. St. Iaşi, CCLIX/3, f. 20 r.

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63 (rez. germ. după orig. sau după o copie slavă); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 393—394 (rez. germ. după Wickenhauser, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 244 (rez. rom., după Costăchescu).

---

[1] În loc de „nostru".
[2] În rez. lui Wickenhauser: „Covur", iar în rez. de la Arh. St. Iaşi: „Covărlui".
[3] În doc. din 1448 septembrie 22 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 287), în loc de „golful Uliglig", se află: „lacul (gîrla) mare, care iese din Cuhului şi se varsă în Ialpug".
[4] Greşit, pentru „carele".
[5] În rez. lui Wickenhauser, ultima prevedere este redată astfel: „und die Hälfte von Allem, so viel dort von Rechtshaderein und Strassen (greşit, pentru Strafen, *n.ns.*) eingeht" (şi jumătate din tot ⟨venitul⟩, oricît va proveni din judecarea pricinilor (certurilor) şi din amenzile de acolo).
[6] Greşit, în loc de: „pentru aceea".
[7] Probabil Şandru grămătic.
[8] Lectură greşită a numelui grămăticului Vasco, pe care acesta şi-l scrie, întradevăr, legat de са, din писа (v. pl. nr. III).

7 **1449 (6957) august 27.**

Alexander Woewoda bestätiget dem Bojarn Iohann Armenciocul[1] Tarkan: wienach er ihn begnädiget, dass er von seinem Hause in Sucawä nichts zu leisten und von dem was, immer, er im moldauischen Lande erkaufe, auch keinen Zoll zu bezahlen habe.

V(om) J(ahre) 6957 ⟨1449⟩, 27(ten) Aug(ust).

Alexandru voievod întăreşte boierului Ion Armenciocul[1] tarcan, precum s-a milostivit de dînsul ca să nu dea nimic din casa lui din Suceava şi, de asemenea, să nu plătească nici o vamă din ceea ce ar cumpăra, oricînd, în Ţara Moldovei.

Din anul 6957 ⟨1449⟩ august 27.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63. (nr. 16). Rez., după orig. sau după o copie slavă.

Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 177, cu data de zi: 26.

www.dacoromanica.ro

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 394 (rez. germ., după Wickenhauser, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 244 (rez. rom., după Costăchescu).

[1] În doc. din 1454 octombrie 6: „Armeanul“ (vezi doc. nr. 43, n. 1).

8 — 1450 (6958) ianuarie 23.

Cu mila lui Dumnezău, noi, Bogdan v(oie)v(o)d, domn Ţări Moldavii. Facem înştiinţarea precum au venit înaintea noastră şi a boearilor noştri dumnalui Şteful, fic(i)or lui Fumu, şi fratile lui, dumnialui Mîndre, de a lor bunăvoe au dat mănăstirii noastre Niamţului, pentru sufletile răposaţilor părinţilor lor, un loc pe hotarul Dilenilor, însă ca să facă doao mori, iar în hotarul pămîntului ca să nu să amestice, numai călugării ca să aibă a-ş(i) face mori pe hotarul acela.

Deci noi, văzîndu a lor bună învoială, am dat şi am întărit acel locu ca să-ş(i) facă călugării de la Niamţu loruş(i) mori.

Pentru aceea, nime din niamul Ştefului sau a Mîndrii sau din ficiorii lor ca să n-aibă a să amestica niciodinioară, în vecu, la acel locu.

Şi credinţa domnii mele şi a toţi boerii noştri.

Iară pentru mai mare întăritura pentru acel loc de mai sus-scris, am poroncit dumisale cinstit credincios boerului nostru, Petre [vel][1] logofăt, să scrie şi a noastră pecete către aciastă carte a noastră să o lege.

6958 ⟨1450⟩ ghenarie 23.

Locul peceţii gospod.

Şi s-au tălmăcit de Evloghie dascal, la anii 7269 ⟨1761⟩ iunie 27.

S-au posleduit, Constantin Leondari sulg(er).

Vel log(o)f(ă)t.

Bibl. Acad., DXIII/2. Copie după trad., într-o condică cu actele moşiei Deleni, scrisă de Theodor Gaşparovici diac de divan, începînd din 1817 mai 20.

Altă copie după trad., se afla într-o altă condică cu actele moşiei Deleni, de la Arh. St. Iaşi, CXL/58; filele pe care ea se afla transcrisă lipsesc însă, astăzi, din condică.

EDIŢII: Urechia, *Bis. din Cetatea Neamţ*, p. 146 (copia de la Bibl. Acad.); Iorga, *St. şi doc.*, XI, p. 73 (rez. după o copie dintr-o altă condică cu actele moşiei Deleni, aflată în păstrarea lui Ghica-Deleni); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 396 (copia, de la Bibl. Acad., după Urechia); *D.I.R.*, A, I, p. 244 (copia de la Bibl. Acad.).

[1] Adaosul traducătorului.

9 — 1451 (6959) ianuarie 10.

Bogdan Woewoda gibt dem heil(igen) Kloster Moldowiza eine Urkunde: dass dasselbe von seinen Häusern in Sucawä, wo die Armenerin Stana wohnhaft ist, keine Art landesherrlicher Abgabe, weder grosse, noch kleine, noch Wachs zu geben habe.

Auch haben diese Häuser bei den landesherrlichen Mühlen nicht zu arbeiten, weder eine Art landesherrlichen Mühlen nicht zu arbeiten, weder eine Art landesherrlicher Steuern abzutragen, noch dem Landesherrn Dienste zu thun, niemals; sondern alle Einkünfte davon sollen dem Kloster Moldowiza allein zugehören, die Kälugär sie nehmen, und andere über sie auch nicht Richter sein.

V(om) J(ahre) 6959 ⟨1451⟩, 10(ten) Jäner.

www.dacoromanica.ro

Bogdan voievod dă sfintei mănăstiri Moldoviţa un uric, ca ea[1] să nu dea din casele sale din Suceava, unde este locuinţa armeancăi Stana, nici un fel de dare domnească, nici mare, nici mică, şi nici ceară.

De asemenea, aceste case[2] să nu lucreze la morile domneşti, nici un fel de dări domneşti să nu plătească, nici slujbe domneşti să nu facă, niciodată, ci toate veniturile de acolo să fie ale mănăstirii Moldoviţa, să le ia călugării ei, şi alt judecător să nu fie peste dînşii.

Din anul 6959 ⟨1451⟩ ianuarie 10.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 63—64 (nr. 17). Rez., după orig. sau după o copie slavă. Un rez., de I. Bogdan, după Wickenhauser, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 1.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 397 (rez. germ., după Wickenhauser, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 245 (rez., după Costăchescu).

---

[1] În text germ.: dasselbe (aceeaşi).
[2] Adică: oamenii de la aceste case.

10 **1451 (6959) aprilie 3, Suceava.**

Bogdan Wojwoda privilegiret das Dorf Mikleszty, nebst attinentia, dem Bojarn Kolz.

D(e) d(a)to Suczawa, 6959 ⟨1451⟩ den 3(ten) Aprill.

Bogdan voievod acordă privilegiu pentru satul Micleşti, cu cuturile sale, boierului Colţea.

Dat la Suceava, 6959 ⟨1451⟩ aprilie 3.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 10. Rezumat.

Un rez., de I. Bogdan, după Popovici (v. EDIŢII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 2, şi altul, rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, ibidem, MXCVII/129 (nr. 64).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, cu trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 398 (rez. germ., după Popovici, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 292 (rez., după Costăchescu).

11 **1451 (6959) iunie 13, Suceava.**

† М(и)л(о)сти б(о)жїею, мы, Богдан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на нъ оузритъ или его оуслышитъ чтѹчи, ѡже тотъ истинъныи слѹга нашъ и болѣринъ, панъ Владъ Злътърескѹл(ъ), прииде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими бояры, по свое доброи воли, и продалъ, ѡт(ъ) своего ѹрика, пол(о)вина села, на имѧ Ялъбещи, на Стебницѣ, частъ Бар<б>[1]ъ Жамъна, за л҃е златыхъ, Драгоши Ялъбескѹл(ъ) и братѹ его, Петрѹ.

Тѣмъ, ми, видѣвши их(ъ) торгоувлю, такиже есми дали тое прѣд(ъ) реченъное пол(о)вина села, да естъ имъ ѡт(ъ) нас(ъ) ѹрикъ, съ въсѣмъ доходомъ, имъ и дѣтемъ их(ъ), и оунѣкомъ их(ъ) [и оунѹч<ат>[1]омъ ихъ], и праоунѹчатомъ их(ъ), и прашѹрѣтомъ их(ъ) и въсемѹ родѹ их(ъ), непорѹшено николиже, на вѣки.

www.dacoromanica.ro

Ꙗ хотаръ томѵ селꙋ, по въсѣми своими хотаръми, кꙋда изъ вѣка ѡживали.

Ꙗ на то естъ вѣра г(оспод)ства ми, више пис(а)нъного Богдан(а) воеводї, и вѣра възлюбленънаго [ми] с(ы)на г(оспод)ства ми, Стефан(а) воеводї, и вѣра боꙗръ нашиⱈ(ъ): вѣра пана Братѵл(а), вѣра пана Ѡцела, вѣра пан(а) Ба<ны>[1]Жѵлича, вѣра пана Дра<го>[2]мира дворника, вѣра пана Данъчꙋла пръкъл(а)ба, вѣра пана Т<ад>[2]ора Въскана, вѣра пана Миндр<ичка вѣр>[1]а, пана Тадора Моическѵла, вѣра пана Сръбѵла, вѣра пана Гоꙗна, вѣра пан(а) Ходка Крецевича, вѣра пан(а) Мик(а) Краꙗ, в<ѣра пан>[1]а Радꙋла Писка, вѣра пана Лази Пит(и)ка, вѣра пан(а) Игната, вѣра пана Юриꙗ ѡт(ъ) Поле, вѣра пан<а> [1]........[1] вѣр<а пана>[1] ....[1], вѣра пана Вланкꙋла, <вѣра пана>[1] .... <в>[1]ѣ<ра пана Ѡни>[1]чка вист<ѧрника, вѣ>[1]ра па<на>[1]........[1], вѣра пана Драг<оша ч>[1]ашника, <вѣр>[1]а пана Станчꙋла коми<са>[1] и вѣра въсѣⱈъ на<шиⱈ(ъ)>[1] боꙗръ м<олдавскиⱈ(ъ), великиⱈ(ъ) и малиⱈ(ъ)>[1].

Ꙗ по нашемъ животѣ, <кто>[1] бꙋдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ ѵ нашеи Земли Молдавскои, варе кого Б(ог)ъ изберетъ <г(о)сп(о)даремъ быти, или ѡт(ъ) дѣ>[1]теи нашиⱈ(ъ) или ѡт(ъ) братеи н<аш>[1]иⱈ(ъ) или бѵдъ кто ѡт(ъ) нашего племене, тотъ имъ ѵкрѣпилъ и ѵтв<ердилъ, заиꙋже ѡнъ слꙋжилъ>[1] намъ право и вѣрно.

Ꙗ на болшее потвържденние томꙋ въсемꙋ више пис(а)нъномꙋ, велѣли есми <н>[1]ашемѵ вѣрном<ѵ>[1] пан<ѵ, Пе>[1]трꙋ лог(о)фетѵ, пис(а)ти и печатъ нашѵ привѣсити къ семѵ нашемѵ листѵ.

Пис(а) Тадоръ Поп(е)вскыи, ѹ Соч(а)вѣ, <в(ъ) л>[3]ѣт(о) ҂ѕцнѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца юн(їꙗ), гї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă și boier al nostru, pan Vlad Zlătărescul, a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, de bunăvoia sa, și a vîndut, din uricul său, jumătate de sat, anume Albești, pe Stebnic, partea lui Bar⟨b⟩[1]ă Geamănu, pentru 35 de zloți, lui Dragoș Albescul și fratelui său, Petru.

De aceea, noi, văzînd tocmeala lor, de asemenea am dat această mai înainte-spusă jumătate de sat, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor și copiilor lor, și nepoților lor [și nepoților lor], și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie pe toate hotarele sale pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Bogdan voievod, și credința iubitului [meu] fiu al domniei mele, Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Oțel, credința panului Oa⟨nă⟩[1] Julici, credința panului Dra⟨go⟩[2]mir vornic, credința panului Danciul pîrcălab, credința panului T⟨ad⟩[2]or Văscan, credința panului Mîndr⟨icica⟩[1], credința panului Tador Moicescul, credința panului Sîrbul, credința panului Goian, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Micu Crai, ⟨credința panului⟩[1] Radul Pisc, credința panului Lazea Pitic, credința panului Ignat, credința panului Iurie de la Cîmp[4], credința panului ...,[1] credința ⟨panului⟩[1]...[1], credința panului Vlaicul, ⟨credința panului⟩[1]...[1], credința ⟨panului Oni⟩[1]cică vist⟨ier⟩[1], credința pa⟨nului⟩[1]...[1], credința panului Drag⟨oș⟩[1] ceașnic, credința panului Stanciul comis și credința tuturor boierilor noștri mo⟨ldoveni, mari și mici⟩[1].

Iar după viața noastră, ⟨cine⟩[1] va fi domn în țara noastră, Moldova, pe oricine îl va alege Dumnezeu ⟨să fie domn, sau din⟩[1] copiii noștri sau din frații noștri sau oricine din neamul nostru, acela să le întărească și să le împuternicească, ⟨pentru că el ne-a slujit⟩[1] nouă drept și credincios.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, ⟨Pe⟩[1]tru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador al lui Popa, la Suceava, ⟨în⟩[3] anul 6959 ⟨1451⟩, luna iunie, 13.

Muzeul de istorie al R. S. România (preluat de la Muzeul literaturii române, colecţia Callimachi, sub nr. inv. 2899/8). Orig., perg. (26,5×33cm), rupt la îndoituri şi o bucată lipsă, pecete atîrnată (şnur de mătase vişinie şi albastră), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/400.

Un rez., cu datele de lună şi zi: iulie 19, într-o copie după o carte de judecată a divanului din 1819 martie 12, la Arh. St. Iaşi, CDXXV/262, f. 1 v.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 167 (rez., cu data de zi: 10, după cartea de judecată a divanului din 1819), şi XVIII, p. 154 (acelaşi rez., dar cu data de zi: 19, după transcrierea din *Ms. Surete*, cond. nr. XX); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 398—399 (rez., după Ghibănescu, *Surete*, II); *D.I.R.*, A, I, p. 245—246 (trad.).

---

[1] Rupt.
[2] Omis.
[3] În perforaţia pentru şnur.
[4] În trad. din *D. I. R.*, A, I: „de la Poiană".

12 — 1451 (6959) iulie 14.

Suret de la Bogdan v(oie)vod l(ea)t 6959 ⟨1451⟩ iul(ie) 14.

† Facem înştiinţare pentru adevărat şi cred⟨incios⟩[1] boieriul nostru, Zianco[2], că, slujind noao cu dreaptă credinţă, miluitu-l-am pre dînsul, osebit de altă milă a noastră, sate anume Husii, pe Şomuz, unde au fost casele Oncii, şi, pe Topoliţă, Urichenii şi Răteştii, und(e) sint casele lui, şi Davideştii, und(e) au fost curţile lui cele vechi, şi parte lui din Ceahlăeni şi Alexandrenii, în gura Zahornii, şi giumătate de Curticeşti şi ţiganii lui, anume: Coste şi nepoţii lui: Văsiiu şi Vlaico.

Pe toate acéle de mai sus-scris(e) ca să-i fie lui, de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, nepoţi⟨lor lui⟩[1], şi strănepoţilor lui şi a tot neamul ce să va alége mai aproape, neruşuit niciodată, în véci.

Iar hotarăl(e) satelor acelora să fie lui despre toate părţil(e), dup(ă) hotarul cel vechiu, pe und(e) au umblat din veacu.

Pentru acéia, credinţa domnii méle şi a preaiubit fiiul(ui) domnii méle, Stefan v(oie)vod, şi cred(inţa) tuturor boierilor noştri.

Şi pentru mai mare întăritura a celor de mai sus-scrise, am poroncit cinst(it) şi cred(incios) boieriul(ui) nostru, dum(nealui) Petru log(o)f(ăt), să scrie şi a noastră pecéte către această cart(e) să o lége.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(ea)t 7270 ⟨1762⟩ iulie 2.

Bibl. Acad., CCXX/2.

Traducere.

O foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 52—53.

EDIŢII: Bogdan, D.P., *Acte 1426—1502*, p. 44 (aceeaşi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 246 (trad., după Bogdan D.P.).

---

[1] Omis.
[2] Nu este exclusă o lectură greşită pentru: Zeaico (vezi. doc. nr. 58).

www.dacoromanica.ro

13 1451 (6959) iulie 31, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Богданъ воевод(ъ), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), оусимъ кто на нъ оузрїтъ или его оуслишитъ чтоучи, ѡже бл(а)гопроизволи г(ос)п(о)дство ми благим(ъ)[2] произволенїем(ъ) и с(вѧ)тлим(ъ) и чистимъ ср(ъ)д(ь)цемъ[3] и дали есми нашемѵ монастирю ѡт(ъ) Немца, идеже ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)т(о)е Възнесенїе, и потвръждаем(ъ) два татари, на имѣ Пашко и Петрика, съ чед(ъ) нихъ, да соут(ъ) нашемоу монастирю оурик(ъ), съ въсѣм(ъ) доходом(ъ), неподвижено николи, на вѣки, ꙗко дал(ъ) их(ъ) ис перва братием(ъ) нашим(ъ), Стефана воевода и Петра воевода, и потвръдил(ъ) имъ листом(ъ) своим(ъ).

А на то <ес>[4]т(ъ) вѣра выше писаннаго, мы, Богданъ воевода, и вѣра възлюбленнаго ми <сына>[5], Стефана воеводъ, и вѣра боѧръ наших(ъ): вѣра пана Братоула, вѣра пана Ѡцела, вѣра пана Драгомира дворника, вѣра пана Еани Пинтеча, вѣра па<на>[5] Ѡничщи вистиѧрника, вѣра пана Чопеа постелника и вѣра въсѣхъ боѧръ наших(ъ), и великих(ъ), и малих(ъ).

А на болшеи крѣпостъ томѵ въсемѵ <вы>[4]ше писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномоу панѵ, Петроу логоѳетоу, при<вѣ>[6]сити нашъ печатъ к семѵ нашемѵ листоу.

Пис(а) Соломон(ъ), оу Долни Тръгѵ, въ лѣто ҂ѕцнѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца юли(а), л҃а.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoință și cu inimă curată și luminată și am dat mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Sfînta Înălțare, și întărim doi tătari, anume Pașco și Petrică, cu copiii lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci, precum i-au dat de la început frații noștri, Ștefan voievod și Petru voievod, și le-au întărit cu cărțile lor.

Iar la aceasta este credința mai sus-scrisului, noi, Bogdan voievod, și credința iubitului meu ⟨fiu⟩[5], Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Oțel, credința panului Dragomir vornic, credința panului Oană Pîntece, credința pa⟨nului⟩[5] Onicică vistier, credința panului Ciopei postelnic și credința tuturor boierilor noștri, și mari, și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Solomon, la Tîrgul de Jos, în anul 6959 ⟨1451⟩, luna iulie, 31.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ в҃ тътар: Пашко и Петрика (2 tătari: Pașco și Petrică).

Arh. St. București, D.S. Moldova, nr. 11. Orig., perg. (17 × 22,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase galbenă.

O trad., de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 3—4. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/401.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 400—401 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 497 (facs.) și p. 247 (trad.).

---

[1] ч, făcut uneori ca ѵ.
[2] л, transformat din р.

www.dacoromanica.ro

³ Un є suprascris de prisos.
⁴ Rupt.
⁵ Omis.
⁶ Şters.

14 1451 (6959) septembrie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Богданъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чинимъ знаменито ис самъ листомъ нашимъ, въсамъ кто на нъ оузрит(ъ) или его оуслышитъ чтꙋчи, аже оумыслили есмꙗ добрым(ъ) нашимъ оумыслѡмъ и нашею доброю волею и имаеми давати, на кажды год(ъ), по ї бочкы вина, монастырю нашемꙋ ѡт(ъ) Молдавици, <идеж(е) ест(ъ)>[1] храм(ъ) <С(вѧ)т(о)го>[2] Бл(а)говѣщенїа[3]; и тое вино имаеми <давати>[2] хотѣ <родит(ъ) сѣ>[2] ... [4] или не родит(ъ) сѣ. И да ест(ъ)[5] за д(ꙋ)шѧ родител(ей) наших(ъ) и за <н(а)ше здравїе>[2] и за здравїе дѣтей наших(ъ). И тое да ест(ъ) непорꙋшенно монастырю нашемꙋ, до нашего живота.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми и вѣра въсѧх(ъ) болѣръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

Пис(а) Добрꙋл(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцнѳ сеп(тебрїе)[6] гі.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ За ї бочкъ <вина>[2].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am gîndit cu gîndul nostru bun şi cu bunăvoinţa noastră şi vom da, în fiecare an, cîte 10 buţi de vin, mănăstirii noastre de la Moldoviţa, ⟨unde este⟩[1] hramul ⟨Sfînta⟩[2] Bunavestire; şi acest vin îl vom ⟨da⟩[2] fie ⟨de va fi rod⟩[2] ... [4] sau de nu va fi. Şi să fie[5] pentru sufletul părinţilor noştri şi pentru ⟨sănătatea noastră⟩[2] şi pentru sănătatea copiilor noştri. Şi aceasta să fie neclintit mănăstirii noastre, pînă la sfîrşitul vieţii noastre.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6959 ⟨1451⟩ septembrie[6] 13.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Pentru 10 buţi ⟨de vin⟩[2].

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. general nr. 72 594/1 907 (luat în custodie de la Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 162). Orig., perg. (17,5 × 15,5 cm), pecete mică, atîrnată, şnur de mătase roşie şi albastră; legenda: Печат Богдана воеводы.

O copie, de I. Bogdan, după Popescu (v. EDIŢII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 5. Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/402 şi III/37.

EDIŢII: *D.I.R.*, A, I, p. 498 (facs. parţial lizibil); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 5—6 (text slav şi trad., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 401—402 (text slav, după Popescu, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 247 (trad.).

---

¹ Omis.
² Şters.
³ Ultimul а, făcut din є.
⁴ În ştersătură mai încap încă 5—6 litere.
⁵ În textul editat de M. Costăchescu şi în trad. din *D.I.R.*, A, I, greşit: даємъ (dăm).
⁶ Numele lunii întărit ulterior de altă mînă şi cu altă cerneală.

www.dacoromanica.ro

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Богдана воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чнннм(ъ) нс сѣмъ лнстом(ъ) нашнмъ, оусѣмъ кто на нем(ъ) оузрнт(ъ) нлн его чтоучн оуслышнт(ъ), оже тот(ъ) нстннїн слꙋга нашъ, Пътрꙋ Дꙋрнѣ, слꙋжнл(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм, мы, вндѣвшн его правон н вѣрною слꙋжбꙋ до нас(ъ), жаловалн есмн его особною нашею м(н)л(о)стїю н далн и потвердилн есмн емоу, оу нашен землн, оу Молдавс<кон, едно [1] мѣ>[2]сто ѡт(ъ) <паснкоу>[2] ѡт(ъ) поустннн, на Шаковцн, на нмѣ оу конецъ Деренок(ъ), где оупадает(ъ) Гроуецъ на Шаковцн, на тоун сторон(ъ) Шаковцѣ, н мѣсто ѡт(ъ) млнн(ъ) на маткн Шаковцн н хлабннкъ що ест(ъ) вншє Гроуецѣ, а вн емоу бнл на сножатъ н а бн прнслоуха<лъ>[3] тот(ъ) хлабннк(ъ) къ томоу паснкоу.

Тое въсе выше пнсанное да ест(ъ) емоу ѡт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ), съ въсѣмъ доходом(ъ), емоу н дѣтем(ъ) его, н оунꙋчатом(ъ) его, н прѣоунꙋчатом(ъ) его, н пращоурѣтом(ъ) его н въсемоу родоу его, кто сѣ емоу нзберетъ нан блнжнїн, непороушено нлколнже, на вѣкн.

А хотаръ томоу мѣстꙋ ѡт(ъ) паснкоу да ест(ъ) по ѡбнчаю паснкам(ъ), на оуснх(ъ) сторон(ъ).

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, выше пнсанного, мы, Богдана воевода, н вѣра възлюбленнаго мн с(ы)на, Стефана воеводн, н вѣра въсѣх(ъ) дѣтен нашнх(ъ) н вѣра въсѣх(ъ) болѣръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

А на болше<е>[2] крѣпостн н поoутвержденїе томоу въсемоу вншє пнсанномоу, нашем<оу>[2] да<анїю[4], вел>[5]ѣ<лн>[2] ес<мн сло>[2]уѕѣ на<шемо>[2]у вѣр<номоу, пан>[5]оу Петроу <лого>[2]ѳетоу, пнсатн н нашоу печат(ъ) завѣснтн к семоу лнстоу нашемоу.

Оу Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцнѳ ѡк(томврїе) зї[6].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Bogdan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Pătru Durnea, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ⟨un⟩[1] loc de ⟨prisacă⟩[2] din pustie, pe Şacovăţ, anume la capătul Derenului[7], unde cade Grueţul în Şacovăţ, pe cealaltă parte a Şacovăţului, şi loc de moară în matca Şacovăţului şi hlabnicul care este mai sus de Grueţ, pentru că i-a fost lui de fînaţ şi pentru că a ascultat acest hlabnic de această prisacă.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc de prisacă să fie după obiceiul prisăcilor, din toate părţile.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Bogdan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Ştefan voievod, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, a da⟨niei⟩[5] noastre[4], am ⟨poruncit slu⟩[2]gii noastre credincioase, ⟨pan⟩[5] Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

www.dacoromanica.ro

La Suceava, în anul 6959 ⟨1451⟩ octombrie 17[6].

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea: † Ѡт(ъ) Богдана воеводї, потвръжденїе Пътровн Дѫрнѣ на едни(ъ) пасицѣ, на Шековцѣ. († De la Bogdan voievod, întăritură lui Pătru Durnea pe o prisacă, pe Şacovăţ).

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 115. Orig., perg. (34 × 24,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie.

Două foto., la B.ol. Acad., Fotografii, IV/3 şi XXVI/4, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 6—7, şi alta, din secolul al XVIII-lea, ibidem, CXX/1. Alte două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/79 şi III/25.

EDIŢII: *D.I.R.*, A, I, p. 499 (facs.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 6—7 (text slav şi trad., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 402—404 (text slav, după Popescu, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 248 (trad.).

---

1 În textul editat de M. Costăchescu, едно (un) a fost omis, deşi urmele literelor, ca şi spaţiul, îl atestă.
2 Şters.
3 Rupt.
4 нашем⟨оу⟩ да⟨анїю⟩, lectură şi întregire nesigură.
5 Rupt şi şters.
6 Pentru implicaţiile datei de zi, cf. Şimanschi, *Precizări*, p. 76 şi n. 130.
7 M. Costăchescu traducere: „Corniş“.

16 14⟨52⟩ (69⟨60⟩), Suceava.

Wir, Alexander Waywod, aus Gothes Gnaden, Fürst der Landschaft Moldau. Thun mittelst gegenwärtigen Briefe unserer Herrlichkeit allen die ihn sehen oder hören werden, kund, dass unser wahrer Diener, H(err)[1] Zurzu Myźatko, uns getreu gedienst habe. In deren Rücksicht, wir ihm besonders belohnen und gebreichen ein Dorf Dragoteszczy[2], am Miliatyn, sammt allen Einkünften, damit er ihme in Ewigkeit eine ungestörte Urschrift seye.

Anbey, kamm vor uns und vor unsere Bojaren Iohann Kuszczerca und gab freywillig seinem Bruder Myźatko Zurzu, einen eigenthümlichen Antheil zu Draganeszczy. Da unsere Herrlichkeit, diese freywillige Schenkung sahen, haben dieses Dorf Draganeszczy, am Krakova, unserem Diener Zurźu, seinen Kindern, Enkeln, Urenkeln und seinem sämmtlichen von ihm abstamenden Geschlechte, damit es selben sammt allen Einkünften ein ungestörtes Erbeigenthum seye gegeben.

Hier wird angeführt dass ein gewisser Właszyn wider den Zurzu wegen das Dorf Draganeszczy Klage geführt, wobey dem Kläger die sonstigen Beschwerden eine Strafe von 100 Zehner verbothen wurden[3], [velches sich wegen Faulniss nicht übersetzen lässt][4].

Hierzu ist die Versicherung unserer Herrlichkeit Alexander Waywod, unserer Bojaren: des H(errn) Brajewicz Richters und dessen Kinder, des H(errn) Manila[5] und dessen Kinder, des H(errn) [Ka][6] Lazar und seines Bruders, des H(errn) Stancziul, des H(errn) Coste Stadtkommandanten und dessen Bruders, H(errn) Peter, des H(errn) Iohann Salczan[7] [corrosum][4], des H(errn) Kozma Szander, ⟨...⟩[8] Truchsess, des H(errn) Theodor Monka[9], des H(errn) Chodka Krecewicz, des H(errn) Szandryka [corrosum][4] und die Versicherung aller unserer grossen und kleinen Bojaren.

Der nach unserem Ableben, zum Beherscher unserer Landschaft erwählet wird, derselbe soll unsere Schenkung und Bestäthigung nicht zerstören.

Und zu grösserer Bestättigung alles des oben geschriebenen, haben wir unserem getreuem ... [10] [Gross] Kanzler zu schreiben und unser Jansiegel diesem unserem Briefe anzuhängen befohlen.

www.dacoromanica.ro

Thomas diak hat geschrieben, zu Suczawa, im Jahre 69⟨60⟩[11]. [Der Tag und Monat ist unlesbar][4].

Verdolmetscht von Iohann Marcińkiewicz illyrischen beeideten Dolmetscher. Oryg(inal) bra⟨c⟩k. Putna, Litt. A., Fasc. 18.

Noi, Alexandru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a domniei noastre, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi ⟨citindu-se⟩[12], că ⟨această⟩[12] adevărată slugă a noastră, pan Giurgiu[13] Mijatco, ne-a slujit ⟨cu dreptate şi⟩[12] cu credinţă. De aceea, noi, ⟨văzînd a lui bună şi credincioasă slujbă cătră noi⟩[12], l-am răsplătit[14] pe el, ⟨osăbit de a noastră milă[15]⟩[12], şi i-am dat ⟨şi am întărit pe a lui ocină⟩[12], un sat, ⟨anume⟩[12] Dragoteşti[16], pe Miletin, cu tot venitul, pentru ca să-i fie lui uric nestricat, în veci.

De asemenea, a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Ion Cuşterca[17] şi a dat de bunăvoie fratelui său, Mijatco Giurgiu[13], o parte a sa din Draganeşti[18]. Deci, domnia noastră, văzînd această ⟨învoială şi⟩[12] danie ⟨şi miluire⟩[12] de bunăvoie, am dat acest sat Draganeşti[18], pe Cracău, slugii noastre Giurgiu[13], copiilor săi, ⟨şi fraţilor lui, şi⟩[12] nepoţilor ⟨lui şi⟩[12] strănepoţilor şi întregului său neam ⟨ce se va alege mai aproape⟩[12], pentru ca să-i fie uric[19] nestricat, ⟨nici odănăoară⟩[12], cu tot venitul.

Aici s-a arătat că un oarecare Vlaşin l-a pîrît totodată pe Giurgiu [13] pentru satul Draganeşti, pîrîşul fiind oprit de la alte pîri cu o amendă de 100 de zloţi[20].

⟨Iară hotarul acelor sate de mai sus-scrise să fie după hotarăle céle véchi pe unde au umblat din veacu⟩[12].

Şi la aceasta este credinţa domniei noastre, Alexandru voievod, a boierilor noştri: a panului Braevici vornic şi a copiilor acestuia, a panului Manila[5] şi a copiilor acestuia, a panului [Ca][6] Lazar şi a fratelui său, a panului Stanciul, a panului Coste pîrcălab şi a fratelui acestuia, pan Petru, a panului Ion Salcean [7] ... [21], a panului Cozma Şandru, ⟨a panului Ion⟩[8] stolnic, a panului Teodor Monca[9], a panului Hodco al lui Creţu, a panului Şandrică ... [21] şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici

După viaţa noastră, cine va fi ales domn al ţării noastre, acela nu trebuie să strice dania şi întărirea noastră, ⟨ci, mai ales, să dea şi să întărească de vréme ci este, lor danie pentru a lui driaptă şi credincioasă slujbă⟩[12].

Şi pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit ⟨cinstitului şi⟩[12] credinciosului nostru ... [10] [mare] logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma diac, la Suceava, în anul 69⟨60⟩[22] ⟨1452⟩.

Tradus de Iohann Marcińkiewicz, traducător autorizat pentru sîrbă. „Original stricat", „Putna", Litt. A, Fasc. 18.

Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 28—29. Copie, de I. Bogdan, după o trad. germ., care se afla în păstrarea lui A. Czołowski — Liov, a originalului provenit de la M-rea Putna.

O trad., de Evloghie dascăl, din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cu paragraful despre pîra lui Vlaşin şi cu numele boierilor de sfat lipsă, dar cu alte elemente în plus, la Arh. St. Iaşi, DCCXII/1.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 437—439 (text germ., după I. Bogdan, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 248—249 (trad. rom., după Costăchescu).

---

[1] În textul lui I. Bogdan, peste tot: „H.".
[2] Corectat din „Dragoszeszczy": grupul „cz" este folosit de traducător atît pentru „şt", cît şi pentru „ci" (vezi mai jos).

www.dacoromanica.ro

[3] De la „Hier“ pînă aici, text redat în trad. liberă; în copia lui I. Bogdan el se află în notă.
[4] Explicaţia traducătorului.
[5] Greşit, pentru „Manoil“.
[6] Lectură greşită a silabei на, din пана, cum era în textul slav.
[7] Greşit, pentru „Balczan“.
[8] Traducătorul a omis, evident, un nume, probabil cel al lui Ion (v. doc. nr. 23), întrucît Cozma Şandru nu a fost stolnic.
[9] Greşit, pentru „Moica“.
[10] Numele logofătului lipseşte şi în trad. de la Arh. St. Iaşi, dar în orig. nu putea fi, desigur, decît „pan Mihail“.
[11] Cifra zecilor, completată după trad. de la Arh. St. Iaşi.
[12] Completat după trad. de la Arh. St. Iaşi.
[13] În aceeaşi trad.: „Jurjea“.
[14] În aceeaşi trad.; „l-am miluit“.
[15] Expresia a fost redată în trad. germană prin adverbul „besonders“ = mai ales, îndeosebi.
[16] Corectat din Dragoşeşti, ca şi în trad. de la Arh. St. Iaşi.
[17] În trad. de la Arh. St. Iaşi: Ivan Cuşterţa.
[18] În aceeaşi trad.: „Drăgăneşti“.
[19] În trad. germană: „Erbeigenthum“ = moştenire.
[20] De la „Aici“ pînă la „zloţi“ redat în trad. liberă în textul germ.; în acelaşi text urmează explicaţia: „paragraf care nu s-a putut traduce din cauza stricăciunii actului“. În trad. de la Arh. St. Iaşi acest paragraf lipseşte.
[21] În trad. germ. urmează: „corrosum“ (ros, şters).
[22] Cifra zecilor, completată după trad. de la Arh. St. Iaşi. În textul germ. urmează explicaţia: „Ziua şi luna sînt indescifrabile“.

17 — 1452 (6960) februarie 24, Vaslui.

† М(и)л(о)ст<ї>[1]ю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, оусимъ кто на нъ оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтучи, ѡже благопроизволи г(оспод)ство ми, нашимъ бл(а)гым(ъ) произволенїемъ и ч(и)стым(ъ) и с(вѧ)тлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, и оучинили есми въ зад(у)шии св(ѧ)топочившїи родителеи наших(ъ) и за наше здравїе и даемъ и дали есми сес(ъ) нашъ лист(ъ) монастырю нашему ѡт(ъ) Быстрици. На то, потвержаемъ[2] им(ъ) Ботна, и съ оусими ѡзерами кулко прислухают(ъ) ѡт(ъ) Ботна и куда ест(ъ) им(ъ) стыры[3] хотаръ, и двѣ сиж(и)[4] над(ъ) Нистрїа, где из давна был(ъ), и пасику их(ъ). Тое въсе выше писанное да ест(ъ) им(ъ) оурик(ъ) и съ оусимъ приходом(ъ), непорушенно николи, на вѣкы.

Протож(е), буд(ь) кто будет(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) держати Тегинѣ, ни ины[5] никто, да сѣ не оумѣшает(ъ) оу тых(ъ) ѡзеры ни ȣ чом(ъ), ни мыто оузѧти ѡт(ъ) их(ъ) хотаръ, а ни припасы а ни иное ницо, але тот(ъ) приход(ъ) вес(ъ) и припасы да берет сами калугери, а ины никто[5].

А кто сѣ покусит(ъ) оузѧти ѡт(ъ) них(ъ) бȣд(ь) що, тот(ъ) ест(ъ) противник(ъ) намъ <и>[1] нашему листȣ.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ств(а) ми, выше писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра въсѣх(ъ) боѧръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшею крѣпостъ тому[6] въсему, и[7] нашу печат(ъ) привѣсихом(ъ) к сему листу нашему.

Пис(а) Добрул(ъ), оу Васлуи, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕц҃ѯ фев(руарїе) к҃д.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Єзеро ѡт(ъ) Ботна.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaților noștri părinți și pentru sănătatea noastră și dăm și am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistrița. Pentru aceea, le întărim Botnə, și cu toate iezerele cîte ascultă de Botna și pe unde le este hotarul vechi, și două mreje[8] pe Nistru, unde au fost de demult, și prisaca lor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricine va cîrmui de la noi la Tighina[9], nici nimeni altul, să nu se amestece la aceste iezere întru nimic, nici vamă să nu ia din hotarul lor, și nici pripas și nici nimic altceva, ci tot acest venit și pripas să-l adune înșiși călugării, și nimeni altcineva.

Iar cine s-ar încumeta să ia orice de la ei, acela ne este potrivnic nouă ⟨și⟩[1] cărții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor acestora, am atîrnat și pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Vaslui, în anul 6960 ⟨1452⟩ februarie 24.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Iezerul de la Botna.

Arh. St. București, M-rea Galata, XI/2. Orig., perg. (21 × 14 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase cafenie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 9—10. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/404.

EDIȚII: *D. I. R.*, A, I, p. 500 (facs.); Ghibănescu, *Surete*, XV, p. 12 (rez., cu extrase din textul slavon); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 141 (text slav prescurtat și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 407—408 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 249—250 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Construcție deficitară în textul slavon: în loc de ꙗко да потвержаемъ (ca să întărim) sau на то що бы потвержаемъ (pentru aceea, ca să întărim).
[3] Așa în orig.
[4] Primul н, făcut ca ѡ.
[5] н, făcut ca ѡ.
[6] мг, scris între rînduri.
[7] н, transformat din в.
[8] În trad. lui B. P. Hăjdeu, сиже a fost tradus prin „pescărie", iar în cea a lui M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I, prin „năvoade". Pentru înțelesul exact al cuvîntului v. și doc. nr. 46 și 69.
[9] În edițiile anterioare, paragraful „oricine ... Teghina" s-a tradus: „oricine va ținea (va stăpîni) de la noi Teghina", conferindu-se textului un alt înțeles (v. și doc. nr. 29 și 39).

18 — 1452 (6960) august 9.

6960 ⟨1452⟩ avgust 9.

Ispisoc sîrbăscu, cu tălmăcire lui, di la domnul Alicsandru, prin cari întărești satul Păstrăveștii, ⟨amândouă coturile, (ѡба кꙋтьи)⟩[1], lui Stan Păstrăv, ci l-au cumpărat di la Ștefan, nepotul lui Bogd⟨an⟩[2] stolnic, ⟨drept 60 zloți tătărești⟩[1].

www.dacoromanica.ro

Arh. St. Iaşi, Tr. 1 788, op. 2 039, dos. 241, secţ. 1, f. 179 r. Rez. într-un „opis de scrisorile moşii Păstrăveştii“, din anul 1845.

EDIŢII: Rosetti, *Despre clase*, p. 188 şi *Pămîntul*, p. 175 (rez., după orig. care se afla în arhiva moşiei Fîntînele, j. Bacău, a principelui de Schönburg-Waldenburg); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 409 (rez. de la Arh. St. Iaşi, completat cu rez. lui Rosetti); *D. I. R.*, A, I, p. 250 (rez., după Costăchescu).

---

[1] Completat după R. Rosetti (v. EDIŢII).
[2] Rupt.

19 **1452 (6960) septembrie 7, Suceava.**

† Мл(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеξандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито нс сѣмъ листом(ъ) нашимъ, въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузритъ или его оуслышитъ чтучи, ѡже тоты истинни Тvзоане[1], дочка Конатасова ѡт(ъ) Нѣмца, и съ своимъ синомъ, Леоурницем(ъ), по своею доброю воли и продал(а) едну вукатv землю, що ест(ъ) им(ъ) ѡтчина, монастырю нашемv ѡт(ъ) Нѣмца и Симонv егvменv, за три десѧт(ъ) и пѧт(ъ) златых(ъ), на имѣ за Сvхом(ъ) Потоцѣ и, где ест(ъ) кр(ъ)стъ на поли, мало ниже кр(ъ)ста и поиниж(е) Сакалышещем(ъ), ѡт(ъ) Тополци ѡт(ъ) Сакалышещем(ъ) хотаръ прости на Сvхомъ Потоцѣ.

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброе произволенїе и лагодv, также и мы есми дали томv бугатv[2] землю монастырю нашемv ѡт(ъ) Нѣмца, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)томv Бъзнесенїю, да ест(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ) и съ въсѧм(ъ) доходомъ, имъ, непорушенно николиж(е), на вѣкы.

А кто бы хотил(ъ) тѣгати ѡт(ъ) тых(ъ) люди или ѡт(ъ) их(ъ) родv, бvди кто, за томv бугатv[2] землю, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзкv ҃г рvбли литого сребра.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ств(а) ми, выше писанного Алеξандра воеводы, и вѣра боꙗръ <наших(ъ)>[3]: вѣра пана Браевича дворника, вѣра пана Кости пръкалаба, вѣра пана Лазара, вѣра пана Радvла Писка, вѣра пана [вѣра пана] Лази Пинтика, вѣра пана Дvми вистїарника, вѣра пана Петрика постелника и вѣра въсѧх(ъ) боꙗръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшее крѣпостъ томv въсемv выше писанномv, велѣли есми нашемv вѣрномv пану, Михаилv логофетv, писати и нашv печат(ъ) привѣсити к семv листv нашемv.

Пис(а) Добрvл(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕ҃ц҃ѯ, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевр)їа, ҃з д(ь)нъ.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Землѣ ѡт(ъ) Леѡрниць, на Сухом(ъ) Потоцѣ, пониж(е) Сакалишещ(и).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Tuzoana, fiica lui Conatas de la Neamţ, şi cu fiul ei, Leurinţ, de bunăvoia sa a vîndut o bucată de pămînt, care le este lor ocină, mănăstirii noastre de la Neamţ şi lui Simon egumen, pentru treizeci şi cinci de zloţi, anume peste Pîrîul Sec şi, unde este o cruce pe cîmp, puţin mai jos de cruce şi pe din jos de Săcălîşeşti, de la Topoliţa din hotarul Săcălîşeştilor drept la Pîrîul Sec.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi înţelegere, de asemenea şi noi am dat această bucată de pămînt mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul

www.dacoromanica.ro

Sfînta Înălţare, să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine din aceşti oameni sau din neamul lor, oricine, ar voi să pîrască pentru această bucată de pămînt, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint topit.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor ⟨noştri⟩[3]: credinţa panului Braevici vornic, credinţa panului Costea pîrcălab, credinţa panului Lazăr, credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului [credinţa panului] Lazea Pitic, credinţa panului Duma vistier, credinţa panului Petrică postelnic şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6960 ⟨1452⟩, luna septembrie, 7 zile.

⟨Pe verso însemnare contemporană:⟩ Pămîntul ⟨cumpărat⟩[4] de la Leorinţ, pe Pîrîul Sec, mai jos de Săcălişeşti.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, LXIII/3. Orig., perg. (22,5 × 18,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi cafenie.

O trad., din 1801 iunie 12, de Pavel Debrici polcovnic, cu data de lună: aprilie, ibidem. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXVI/5, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5234, f. 15—16, şi o copie, după trad. din 1801, ibidem, CC/147. Altă foto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/405.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 409—411 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 501 (facs. ilizibil) şi p. 250—251 (trad.).

---

[1] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: Тизоане.
[2] Aşa în orig.
[3] Rupt.
[4] Subînţeles în textul slavon.

20 **1452 (6960) septembrie 10, Suceava.**

Suret urecului de la Alicsandru vodă [cel Bătrîn], din let 6ЅЄ0 ⟨1452⟩ sep(tem)v(rie) 10.

Facem ştire cu această carte a noastră, tuturor cui pe dînsa ⟨o va vedea⟩[1] sau cetindu-o va auzî, precum acest adevărat a nostru credincios boier, giupînul Ignat postelnicul[2], slujind noî cu dreptate şi cu cre⟨dinţă⟩[1], am văzut a lui dreptă şi cu credinţă slujbă către noi, l-am miluit ⟨pre⟩[1] dînsul şi din osebită mila noastră i-am întărit pre a lui dreaptă ocin(ă) ş(i) moşii, sate anum(e): Şoldeştii, la Dumitra, şi Cioră̆ştii, şi Bîrlăleştii, i Soltăneştii, ş(i) Socii, cu mănăstiri ş(i) cu Stanul[3], ş(i), pe Prut, Dănişoara, ş(i) Ciocăneştii, ş(i) Borzăştii, şi, tot acolo, ⟨la⟩[4] Vadul Ruşilor[5], unde este Niag, ş(i), de acolo, cîmpul pînă agiunge la altă săleşti, unde au fost Mane, ş(i) s⟨ăleşti⟩[1] ... [1] Ştelunova[6], ş(i), pe din sus, la gura Sărăţîi, sileşte Buvina, i us ... [7] os⟨e⟩[1]bit alte săleşti, ş(i) pe din sus de Husova[8], ş(i) Dobromireştii, pe Smila, şi Balosineşti, pe Smilişoara, ş(i), pe Tutova, unde este fratele lui, Romîneşti[9], şi unde este casa lui, la Moina, şi sileşte Negrileşti, şi sileşte pe Lucoveţ, unde au fost Frumuşelul, şi Zorilă, pe Tegheci, ş(i), la Prut, pe gîrla Soholeţul, un⟨de au⟩[1]

www.dacoromanica.ro

avut ş(i) moară ş(i) iaz[10]. Aceste toate de mai sus-scrisă sate ca să-i fii lui şi de la noi uric, cu tot hotarul[11] neclătit, neruşuit stătător în v⟨eci⟩[1], lui şi ficiorilor, ş(i) fraţilor lui, ş(i) nepoţilor lui, ş(i) a strănepoţilor ş(i) a tot rodul lui, care să va alegi mai de aproape a lui.

Iar hotarul acestor sate de mai sus-⟨s⟩[12]cris(ă) ca să fii tot pe hotarăle vechi, pe ⟨un⟩[1]de au îmblat de vechi.

Şi întru aciasta este credinţa a însuş(i) domnul de mai sus-numitul, Alecsandru voivod, ş(i) credinţa boerilor noştri: credincios boeriu nostru D⟨uma Braevici⟩[13] vornic, postelnicul[14] ...[13] le ...[1], ⟨Coste⟩[1] postol[15] ...[1] ⟨şi fratele său⟩[1], Petre, ...[1] Ivan Bălcian, ş(i) Coste D⟨anovi⟩[1]ci, şi credinţa giupînului ...[1], ş(i) Petre stolnic[16], ...[1] ⟨Giurgiu⟩[1] comis şi credinţa tuturor ⟨boerilor⟩[1] noştri, a mari şi ⟨mici⟩ [1].

⟨Iar după⟩[1] a noastră viaţă şi domnie, ⟨pe cine va⟩[1] alege Dumnezeu a fi domn ⟨în ţara noastră⟩[1], or(i) din fii noştrii or(i) din neamul nostru, acesta ⟨să nu strice această danie şi⟩[1] întăritură, ce mai vîltos ⟨să o întărească şi să o împuternicească, pentru că i-am dat⟩[1] pentru a lui dreaptă slujbă.

Şi pentru mai mare întăritură a tuturor de mai sus-scris(ă), poroncit-⟨am credinciosului nostru⟩[1], giupînului Mihail logofăt, ⟨să scrie şi⟩[1] a noastră peceti ş(i) ⟨să o spîn⟩[1]zure cătră aciastă adevărată carte a noastră.

Au scris în Suceava.

... [1] stolnicel, 7251 ⟨1743⟩ aprilie 20.

Bibl. Acad., MCDXXV/14. Traducere.
O copie, de I. Bogdan, după Iorga (v. EDIŢII), ibidem, ms. nr. 5 234, f. 17.

EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, VII, p. 284 (rez. al editorului, după o altă trad. din secolul al XVIII-lea, care se afla în colecţia C. Em. Krupenski); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 412—413 (rez., după Iorga); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 52—53 (trad. din 1743); *D. I. R.*, A, I, p. 251—252 (trad., după Bogdan, D. P.).

---

[1] Şters.

[2] Lectură greşită, pentru „stolnic", aşa cum este arătat panul Ignat în 1441 iulie 7 (*D.R.H.*, A, I, nr. 216) şi în 1554 aprilie 30 (*D. I. R.*, A, XVI, vol. II, nr. 59).

[3] Probabil traducere greşită a expresiei slavone съ ставомъ (cu iaz).

[4] Omis.

[5] Probabil greşit, în loc de „Huşilor" (Хȣсовъ în orig. slav?).

[6] Îmbinare greşită a traducătorului, a terminaţiei „şte", poate din „sălişte", cu numele propriu care urma, descifrat însă şi el incorect, sau lectură greşită pentru „Ştefulova", căci unul din satele stăpînite de urmaşii panului Ignat se numea în 1554 (v. mai sus): „unde a fost Ştefan Negrul".

[7] Indescifrabil (6 litere).

[8] Cuvînt rămas în forma genitivală slavonă, întrucît în textul original era, desigur expresia: повыше Хȣсова (mai sus de Husu).

[9] Pătat; lectură nesigură.

[10] În textul editat de D.P. Bogdan: „unde au avut şi Mojov şi Vaz".

[11] Probabil greşit, pentru „venitul".

[12] În trad., un singur „s".

[13] Rupt şi şters.

[14] Lectură greşită a traducătorului, probabil pentru „pan Stanciul", întrucît locul menţionării postelnicului nu este aici, ci la sfîrşitul sfatului.

[15] Probabil lectură greşită, pentru „pîrcăl⟨ab⟩".

[16] În această domnie a lui Alexăndrel, dregătoria de stolnic a fost ocupată de boierul Ion, ceea ce pune sub semnul întrebării corectitudinea traducerii. De fapt, aici ar fi fost, normal, locul menţionării lui Petrică postelnic (v. şi mai sus nota 14). Pentru alţi „Petru", participanţi, vremelnici însă, la hotărîrile sfatului domnesc, vezi şi doc. din 1453 iunie 20 (nr. 33).

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевод(а)[1], г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Свѣдомо чиним(ь)[2] сѧм(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсѧм(ь) кто на нь ꙋзрить а бо его чтꙋчи ꙋслышит(ь), аже пришедши пред(ь) нами и пред(ь) нашими боѧре, своею доброю волею и никим(ь) непонъжден(ь), пан(ь) Мань Глобниковнч(ь) и з дѧтми своими, Лꙋкою и Юрием(ь) и Лазором(ь), и продали селишча своа пꙋстаа, що сꙋт(ь) на граници, а на имѧ Иванковци и Погориловци и Хатчинци, и своими хотарми и с прикꙋткы своими и старым(ь) хотарем(ь), кꙋды на их(ь) старое привилие випиcꙋет(ь), съ ꙋсих(ь) сторон(ь), ѡпроч(ь) Давидовець[3]; а продали их(ь) нашемꙋ вѣрномꙋ боѧринꙋ, панꙋ Михаилꙋ лѡг(о)ѳетꙋ, за сто и два десѧт(ь) злат(ь) тꙋрецскых(ь).

И дал(ь) им'ь пань Михаиль чѧст(ь) пинѣзеи напред(ь), а ѡстаток(ь) имает(ь) имь дати коли ѡны выидꙋт(ь) и ꙋздадꙋт(ь) емꙋ вес(ь) хотарь стары тѧх(ь) то селишчь, подлꙋг(ь) единанїа; заиꙋж(е) так(ь) сѧ единали, иж<е>[4] бы прѧд(ь) реченны пан(ь) Мань, з дѣтми своими, дал(и) под(о)бны день панꙋ Михаилꙋ, а бы вышли с паны и межиашни съ их(ь) старым(ь) привилием(ь), а бы дали и ꙋзнаменали панꙋ Михаилꙋ тоть ꙋ вес(ь) хотарь, съ всих(ь) сторон(ь) тѧх(ь) то селишчах(ь), как(ь) же на старое их(ь) привилие стоит(ь), а, давши и ꙋзнаменавши тое з добрыми и статочними людми, тогди пан(ь) Михаил(ь) имает(ь) имь дати ѡстаток(ь) пинѧзеи панꙋ Маню и дѧтем(ь) ег(о). А мы имаем(ь) тогды потвердити великым(ь) привилием(ь), подлꙋг(ь) справедливости и земли нашеи ѡбычаѧ, а до толѣ и потом(ь) юж(е) пан(ь) Михаил(ь) имает(ь) таа селишча держати и ѡживати и ѡсадити и млины и ставы собѣ чинити, как(ь) ꙋ своем(ь) правым(ь) ѡчизны и ꙋ своем(ь) имѣни, щож(е) дал(ь) свои правы пинѣзы.

И також(е), завѣзкꙋ поставлѣем(ь) и поставили есмы меж(е) ними пѧт(ь) десѧт(ь) гривен(ь) сребра: кто ѡт(ь) них(ь) почнет(ь) иначе, а бо ꙋсхочет(ь) ꙋвернꙋти, или пан(ь) Михаил(ь) и его наслѣдкы или пан(ь) Ман(ь) и з дѧтми своими и их(ь) наслѣдкы, а тот(ь) заплатит(ь) завѣзкꙋ выш(е) писанꙋю.

А тое все имает(ь) быти панꙋ Михаилꙋ и ег(о) братїи и ег(о) наслѣдки ꙋрик(ь), съ въсѧм(ь) доходом(ь), на вѣкы вѣчиѧ.

А при том(ь) были наши боѧре: пан(ь) Дꙋма Браевич(ь) дворник(ь), и пан(ь) Лазор(ь), и пан(ь) Станчꙋл(ь), и пан(ь) Косте пръкалаб(ь), и пан(ь) Петръ, и пань Иван(ь) Балчан(ь), и пан(ь) Ѡана Пынтече, и пан(ь) Козма Шандрович(ь), и пан(ь) Тоадер(ь) Баскан(ь) столник(ь), пан(ь) Шендрика Толочко, пан(ь) Скꙋртꙋл(ь), пан(ь) Козмицѣ и писареве наши: пан(ь) Тоадер(ь) Продан(ь), и Добрꙋл(ь), и Кръстѣ и Бꙋлпаш(ь).

А на бꙋлшꙋю крѧпост(ь) томꙋ въсемꙋ выш(е) пис(а)номꙋ, велѣли[5] есми слꙋѕѣ нашемꙋ, Стецкꙋ писарю, писати а нашꙋ печат(ь) привѣсити к семꙋ то нашемꙋ л<и>[6]стꙋ.

Пис(а) ꙋ Сꙋчавѣ, в(ѣ) лѣт(о) ҂ѕцѯ ѡх(товрїе) кз.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, de bunăvoia sa şi nesilit de nimeni, pan Manu al lui Globnicu şi cu copiii săi, Luca şi Iurie şi Lazor, şi au vîndut seliştele lor pustii, care sînt la graniţă, anume Ivancăuţi şi Pogorilăuţi şi Hatcinţi, şi cu hotarele lor şi cu cătunele lor şi cu hotarele vechi, pe unde le scrie vechiul lor privilegiu, din toate părţile, afară de Davidăuţi;[3] şi le-au vîndut credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, pentru o sută şi douăzeci de zloţi turceşti.

www.dacoromanica.ro

Şi le-a dat pan Mihail o parte din bani înainte, iar rămăşiţa le-o va da cînd vor ieşi ei şi-i vor da tot hotarul vechi al acestor selişti, după înţelegere; pentru că aşa s-au înţeles, ca acel mai înainte-zis pan Manu, cu copiii săi, să dea zi potrivită panului Mihail, să iasă cu pani şi cu megieşi şi cu vechiul lor privilegiu, ca să-i dea şi să-i însemneze panului Mihail în întregime acest hotar[7], din toate părţile acestor selişti, cum stă ‹scris› în vechiul lor privilegiu, şi, dînd şi însemnînd aceasta cu oameni buni şi statornici, atunci pan Mihail să dea rămăşiţa de bani panului Manu şi copiilor lui. Iar noi să-i întărim atunci cu privilegiul cel mare, după dreptate şi după obiceiul ţării noastre, iar pînă atunci şi după aceea pan Mihail să stăpînească şi să folosească[8] şi să întemeieze aceste selişti şi să-şi facă şi mori şi iazuri, ca în ocina sa dreaptă şi în averea sa, pentru că a dat banii săi drepţi.

Şi, de asemenea, am pus şi punem zavescă între dînşii cincizeci de grivne de argint: cine dintre ei va face în alt chip, voind să întoarcă, sau pan Mihail şi urmaşii lui sau pan Manu şi cu copiii săi şi urmaşii lor, acela să plătească zavesca mai sus-scrisă.

Iar toate acestea să fie panului Mihail şi fraţilor lui şi urmaşilor lui uric, cu tot venitul, în vecii vecilor.

Iar la aceasta au fost boierii noştri: pan Duma al lui Brae vornic, şi pan Lazor, şi pan Stanciul, şi pan Coste pîrcălab, şi pan Petru, şi pan Ion Balcean, şi pan Oană Pîntece, şi pan Cozma al lui Şandru, şi pan Toader Vascan stolnic, pan Şendrică Tolocico, pan Scurtul, pan Cozmiţea şi pisarii noştri: pan Toader Prodan, şi Dobrul, şi Crîstea şi Vulpaş.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Steţco pisar, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6960 ‹1452› octombrie 27.

‹Pe verso, însemnare din a doua jumătate a secolului al XV-lea:›
† На Иванковци и Погориловци (Pe Ivancăuţi şi Pogorilăuţi).

Archiwum Główne Akt Dawnych — Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 370. Orig., perg. (28,5 × 21 cm), pecete mică (diam. = 2,3 cm) atîrnată, deteriorată, şnur de mătase roşie; legenda: † Алексан‹др›[9]ъ воевода.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/64, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 18 — 20. Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/67, şi la Inst. de ist. şi arh." A.D. Xenopol" —Iaşi, Fotografii, II/406, a şi b.

EDIŢII: *D.I. R.*, A, I, p. 502 (facs.); Уляницкій, *Матеріалы* p. 77—78 (text slav prescurtat, cu greşeli); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 72—74 (trad., după Уляницкій, de N. Beldiceanu, cu greşeli şi cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p.421—423 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 252—253 (trad.).

---

[1] о, făcut deseori, în continuare, ca ь.
[2] ч, făcut peste tot ca г.
[3] Pentru înţelesul acestei expresii, v. şi Şimanschi, *Menţiuni*, p. 155—156.
[4] Omis.
[5] ве, transformat din есмн, pe care diacul îl scrisese din greşeală înaintea verbului predicativ.
[6] н, în tăietura pentru şnur.
[7] În trad. din *D.I.R.*, A, I, pasajul: „ca să-i dea ... hotar", a fost, din greşeală, omis.
[8] „şi să folosească", a fost omis, atît în trad. lui M. Costăchescu, cît şi în cea din *D.I.R.*, A, I.
[9] Stricat.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Алеѯандрь воевод(а), г(о)с(по)дар<ь>[1] Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) ис сѣмь нашимь листомь, въсѣмь кто на нем(ь) оузрить али бо его чтѵчи[2] оуслышит(ь), ѡже тоть истины и наш(ь) вѣрны слѵга, пань Ѡна Кындескѵл(ь), слѵжил(ь) намь право и вѣрно. Тѣм, мы, видѣвши его правою и вѣрною слѵжбою до нась, жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми емѵ его ѡтины: Дрѫгоещи, на оусти Добротвора, и, на Зелетинѣ, половина ѡт(ь) Петрещи, и, на оусти Пожериты, оу Баика[3], и, на оусти Берхѣча, Веришещи. Тоеже выше писанное да ест(ь) емѵ оурик(ь), съ ꙋсимь доходом(ь), емѵ и дѣтем(ь) его, и братиамь его, и оунѵчатом(ь) его, и праоунѵчатом(ь) его, и пращѵрѣтом(ь) его и въсемѵ родѵ его, непорѵшено николиже, на вѣки.

А хотарь тѣмь селомь да ест(ь) по въсѣмь старым(ь) хотарем(ь), кѵда из вѣка оужинвали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра наших(ь) боꙗрь: вѣра пана Дѵмы Браевича дворника, вѣра пана Манѵила Хотинского, вѣра пана Станчѵла, вѣра пана Косте пръкалава и брата его, пана Петра , вѣра пана Баичана, вѣра пана Братѵла, вѣра пана Козмы Шандровича, вѣра пана Ваны Жѵлича, вѣра пана Косте Ѡрыша, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Тадора Монки, вѣра пана Шандра ѡт(ь) Дорогонѣ, вѣра пана Жѵржа Гъоурича, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Влашина, вѣра пана Дѵмы вистиарника, вѣра пана Алба спатарѣ, вѣра пана Гоꙗна чашника, вѣра пана Жѵржи ко<ми>[1]са и вѣра оуси х(ь) наших(ь) боꙗрь, и великих(ь), и малыхь.

А по нашем(ь) животѣ, кто боудеть г(о)с(по)дарь оу нашеи земли, ѡт(ь) д<ѣтеи наш>[1]их(ь) илї ѡт(ь) нашего племене илї боуд(ь) кто, ко<го Б(ог)ъ>[4] изберет(ь) быти, тот(ь) що бы емѵ не порѵшил(ь) нашего даaниꙗ, ал<е>[1]що бы емѵ оутвердил(ь) и записал(ь), занѵж(е) есми емѵ дали за его правѵю и за вѣрнѵю слꙋжбоу.

А на болшее потвърждение томѵ въсемѵ выше писанномѵ, велѣли есми наш<е>[1]мѵ вѣрномѵ боꙗринѵ, панѵ Михаилѵ логофетѵ, писати и привѣсити нашѵ печат(ь) к семѵ нашемѵ листꙋ.

Пис(а) Тадор(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о), ҂ѕцѯ, м(ѣ)с(ꙗ)ца дек(евріа), ка.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată şi credincioasă slugă a noastră, pan Oană Cîndescul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit ocinele lui: Drăgoeşti, la gura Dobrotvorului, şi, pe Zeletin, jumătate din Petreşti, şi, la gura Pojeritei, la Baicu[3], şi, la gura Berheciului, Verişeşti. Acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manuil de Hotin, credinţa panului Stanciul, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Coste pîrcălab şi a fratelui său, pan Petru, credinţa panului Baicean, credinţa panului Bratul, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Coste Orîş, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Tador Vascan, credinţa panului Tador Moica, credinţa panului Şandru de la Dorohoi, credinţa panului Giurgiu Găurice, credinţa panului Hodco Creţeanu[5], credinţa panului Vlaşin, credinţa panului Duma vistier, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Goian ceaşnic, credinţa panului Giurgea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, din ⟨copiii noştri⟩[1] sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o scrie, pentru că i-am dat pentru dreapta şi pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, în anul 6960 ⟨1452⟩, luna decembrie, 21.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Mănăstirea Răchitoasa, nr. 1.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Răchitoasa, III/1. Orig., perg. (27 × 29 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi albastră.

Două foto. şi o trad., din 1912 iunie 4, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 24—25. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/407.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 425—427 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 253—254 (trad.).

---

[1] Rupt.
[2] ч, făcut aici ca şi deseori în restul textului, la fel ca ѵ.
[3] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: Банка (Banca).
[4] Rupt şi şters.
[5] În trad. din *D. I. R.*, A, I, ultimii doi boieri au fost din greşeală omişi.

23 **1452 (6960) decembrie 21, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Алеѯандрь воевод(а), г(о)с(по)дарь Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис(ь) сѣмь нашимь листомь, въсѣмь кто на нем(ь) възрит(ь) али бо его чтꙋчи оуслышить, иже тоть истины и наш(ь) вѣрны слѵга, пан(ь) Тришор(ь), син(ь) Шандра ѡт(ь)Юкаша, слꙋжиль намь право и вѣрно. Того радї, мы, видѣвши его правѵю и вѣрнѵю слѵжбоу, жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми емѵ ѡтчины его, села на имѣ: Ѡпришещи, на Зелетинѧ, и Кръна, и Ръкитиш(ь), и, на Добротворѣ, где ест(ь) поп(ь) Дꙋма, и, на Юкаши, где ест(ь) домь ѡт(ь)цѣ его, и Маржи<нѣ>[2]ни и Мелѣ...[3]. <Тое оусе>[4] да ест(ь) емл оурик(ь), съ въсѣмь доходом(ь), емѵ и братѵ его, Тадорѵ, и дѣтемь их(ь), и оуничатом(ь) их(ь), и праоуничатом(ь) их(ь), и праш<оурѣтом(ь)>[3] их(ь) и въ<се>[3]мѵ родѵ их(ь), непорѵшено николиже, на вѣк<ы>[3].

А <х>[3]отарь тѣмь селомь да ест(ь) по въсѣмь старымь хотарем(ь), кѵда из вѣка оуживали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писанного Алеѯандра воеводы, и вѣра нашиx(ь) бояр(ь): вѣра пана Дѵмы Браевича дворника, вѣра пана

www.dacoromanica.ro

Манvила Хотинского, вѣра пана Станчvла, вѣра пана Косте пръкалаба, вѣра пана Петра, вѣра пана Баичана[5], вѣра пана Братvла, вѣра пана Козмы Шандровича, вѣра пана Ваны Жvлича, вѣра пана Косте Ѡрыша, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Тадора Васкана, вѣра пана Тадора Моики, вѣра пана Шандра ѿт(ь) Дорогонѣ, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Жvржа Гъоурики, вѣра пана Радvла Писка, вѣра пана Влашина, вѣра пана Дvмы вистиѧрника, вѣра пана Албa спатарѧ, вѣра пана Гоѧна чашника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Жvржи комиса и вѣра оусих(ь) наших(ь) боѧрь молдавских(ь), великих(ь) и малых(ь).

А по нашем(ь) животѣ, кто боудет(ь) господарь оу нашеи земли, ѿт(ь) дѣтеи наших(ь) илї ѿт(ь) нашего племене илї боуд(ь) кто, кого[6] Б(ог)ъ изберет(ь) быти, тоть а бы имь не порvшил(ь) нашего даанї<ѧ, али>[3] що бы имь оутвердил(ь) и оукрѣпил(ь), заиvж(е) есми имь дали за их(ь) правvю и з<а>[3] в<ѣ>[3]рнvю слvжбоу.

А на болшее потвьрждение том<v въсемv>[7] выше писанномv, велѣли есми нашемv вѣрномv боѧринv, панv Михаилv логофетv, писати и печать нашv привѣсити к семv нашемv листоу.

Пис(а) Тадорь, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѕ҃, м(ѣ)с(ѧ)ца дек(еврїа), к҃а.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată şi credincioasă slugă a noastră, pan Trişor, fiul lui Şandru de la Iucaş, ne-a slujit drept şi credincios. Pentru aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit ocinile lui, satele anume: Oprişeşti, pe Zeletin, şi Cîrna, şi Răchiţiş, şi, pe Dobrotvor, unde este popa Duma, şi, la Iucaş, unde este casa tatălui său, şi Mărgi⟨ne⟩[2]ni şi Mele ... [3]. Toate ⟨acestea⟩[4] să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi fratelui său, Tador, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manuil de Hotin, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Coste pîrcălab, credinţa panului Petru, credinţa panului Baicean[5], credinţa panului Bratul, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Coste Orîş, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Tador Vascan, credinţa panului Tador Moica, credinţa panului Şandru de la Dorohoi, credinţa panului Hodco Creţeanu, credinţa panului Giurgiu Găurice, credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului Vlaşin, credinţa panului Duma vistier, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Goian ceaşnic, credinţa panului Ion stolnic, credinţa panului Giurgea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, din copiii noştri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ⟨ci⟩[3] să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

www.dacoromanica.ro

A scris Tador, la Suceava, în anul 6960 ⟨1452⟩, luna decembrie, 21.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Satul Oprişăştii; ⟨şi, în continuare, cu altă cerneală:⟩ ţinut Tecuci.

Bibl. Acad., LXXV/1. Orig., perg. (26,5 × 32 cm), pecete atîrnată, pierdută. O trad., din 1785 iulie 24, de Gheorghe Evloghie, ibidem, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 22—23. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"— Iaşi, Fotografii, II/408.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 431—433 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 254—255 (trad.)

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Omis.
[3] Rupt.
[4] Şters.
[5] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: Болчани.
[6] кого, omis în textul editat de M. Costăchescu.
[7] Rupt şi şters.

24 — 1453 (6961) ianuarie, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, азь, рабь вл(а)д(ы)ки моего, Ї(сус)у Х(ри)ста, Їѡ Алеѯандрь воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавской. Знаменито чиним(ь)[1] исѣмь[2] нашим(ь) листом(ь), вьсѣмь кто на нем(ь) оузрить али бо его чтоучи[3] оуслышит(ь), ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашимь бл(а)гымь произволением и ч(и)стымь и добры⟨мь⟩[4] оумысломь, и наставлением(ь) Б(о)жїемь и наоучаемь добраго сьвѣта, и оучинили есми вь зад(ѵ)шїе с(вѧ)топочивших(ь) передковь наших(ь) и пак(ь) и за наше здравие, и дали и потвердили есми ѡброк(ь) нашемѵ монастирю ѡт(ь) Молдавице, идеже ест(ь) храм(ь) С(вѧ)таго Бл(а)говѣщение пр҃ѣс(вѧ)тѣи Б(огороди)ци, до колѣ дасть намь Б(ог)ь г(о)с(подо)вати вь Молдавѣ, а г(оспод)ство ми да давает(ь) на кажды год(ь) томѵ прѣд(ь) реченномѵ монастирю по ві҃ бочки вина ис(ь) нашеи десѧтины.

И також(е), потвержаемь даание передков наших(ь) и даемь с(вѧ)томѵ монастирю Молдавици посадѵ що ест(ь) на Молдавѣ, выше ѡт(ь) Бани, и сь оусими приходы и хотарем(ь) и изворы.

И також(е), прїиде, прѧд(ь) нами и прѧд(ь) нашими боѧры, наш(ь) боѧрин(ь), пан(ь) Косте Ѡрыш(ь), по своеи доброи воли, и оучинил(ь) радї б(о)жїи м(и)л(о)стї а бы емѵ вѣчнои памѣти и дал(ь) свою пасикѵ, що ест(ь) оу нашем(ь) браницѵ, оу Бохотинѣ, на изворѵ, на Татарцѣ, и дал(ь) еи нашемѵ монастирю ѡт(ь) Молдавици.

Ино мы, видѣвше доброе их(ь)[5] произволение и ѡт(ь) Б(ог)а наставление, а мы також(е) дали тотѵ прѧд(ь) реченнѵю пасикѵ нашемѵ монастирю, да ест(ь) оурик(ь) сь в⟨ьс⟩[4]ѣмь доходомь. И кто коли имет(ь) оу тои пасици ставити свои бчолы[6], а десѣтиноу бы калѵгери ѡт(ь) Молдавице брали, а ни⟨ь⟩[7] никто.

Тое оусе выше писанное да ест(ь) монастирю оурик(ь), сь вьсѣмь доходомь, на вѣки вѣчныѧ.

А хотар(ь) тои пасицѣ да ест(ь) по еи старомѵ хотарю, кѵда был(ь) из давна.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писанного Алеѯандра воеводы, и вѣра наших(ь) боѧр(ь): вѣра пана Дѹмы Браевича дворника, вѣра пана Манѵила Хотинского, вѣра пана Станчѵла, вѣра пана Косте прькалаба и брата его, пана Петра, вѣра[8] пана Бакчана, вѣра пана Братѵла, вѣра пана Козмы Шан-

www.dacoromanica.ro

дровнча, вѣра пана Ваны Жѹлнча, вѣра пана Косте Ѿрыша, вѣра пана Косте Дановнча, вѣра[8] пана Тадора Монкн, вѣра пана Тадора Васкана, вѣра пана Шандра ѡт(ь) Дорогонѧ, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Гъоурнча, вѣра пана Радѵла[8] Пнска, вѣра пана Влашнна, вѣра пана Ꙗлва, вѣра пана Дѵмы внстнарннка, вѣра пана Гоѧна чашннка, вѣра пана Жѹржн комнса н вѣра оусн χ(ь) нашн χ(ь) боѧрь молдавскн χ(ь), н велнкн χ(ь), н малы χ(ь).

Ꙗ по нашемь жнвотѣ, кто боудет(ь) г(о)с(по)дарь оу нашен землн, ѡт(ь) дѣтен нашн χ(ь) нлн ѡт(ь) нашего родѵ н<лн>[4] пак(ь) боуд(н) кто, кого Б(ог)ъ нзберет(ь) быти, а бы не порѵшнл(ь) нашего даннѧ, але щѡ бы оукрѣпнл(ь). Ꙗ кто сѧ покѵснт(ь) разорнтн щѡ ѡт(ь) выше пнсаннаго, таковы да ест(ь) прклѧт(ь) ѡт(ь) Г(о)с(под)а Б(ог)а въсе дръжнтелѧ, н ѡт(ь) прѣч(н)сты Б(о)го м(а)тере н ѡт(ь) въсѣхь с(вѧ)тыхь, Б(о)гѵ нз вѣка оугождѧшн χ(ь), амнн(ь).

Ꙗ на болшее потвыржденне, велѣлн есмн нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Мнχанлѵ логофетѵ, пнсатн н печат(ь) нашѵ прнвѣснтн к семѵ н(а)шемѵ лнстѵ.

Пнс(а) Тадор(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцꙁа ген(аріе)[9].

† Din mila lui Dumnezeu, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Io Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu gîndul curat şi bun, şi cu învăţătura[10] lui Dumnezeu şi cu îndemnul[11] sfatului bun, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor înaintaşi ai noştri şi încă, şi pentru sănătatea noastră, şi am dat şi am întărit obroc mănăstirii noastre de la Moldoviţa, unde este hramul Sfînta Bunavestire a preasfintei născătoare de Dumnezeu, pînă cînd ne va da Dumnezeu să domnim în Moldova, ca domnia mea să dea în fiecare an acestei mănăstiri mai sus-zise cîte 12 buţi de vin din desetina noastră.

Şi, de asemenea, întărim dania înaintaşilor noştri şi dăm sfintei mănăstiri Moldoviţa posada care este pe Moldova, mai sus de Baia, şi cu toate veniturile şi hotarele şi izvoarele.

Şi, de asemenea, a venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, boierul nostru, pan Coste Orîş, de bunăvoia sa, şi a făcut pentru ca din mila lui Dumnezeu să-i fie veşnică pomenire şi a dat prisaca sa, care este în braniştea noastră, la Bohotin, la izvor, pe Tătarca, şi a dat-o mănăstirii noastre de la Moldoviţa.

Deci, noi, văzînd bunăvoinţa lor[5] şi învăţătura de la Dumnezeu, şi noi de asemenea am dat această prisacă mai înainte-zisă mănăstirii noastre, ca să-i fie uric cu tot venitul. Şi cine îşi va aşeza cîndva în această prisacă albinele sale, desetina s-o ia călugării de la Moldoviţa, şi nimeni altul.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii uric, cu tot venitul, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci să fie după hotarul ei vechi, pe unde a fost de demult.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manuil de Hotin, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Coste pîrcălab şi a fratelui său, pan Petru, credinţa panului Baicean, credinţa panului Bratul, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Coste Orîş, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Tador Moica, credinţa panului Tador Vascan, credinţa panului Şandru de la Dorohoi, credinţa panului Hodco Creţeanu, credinţa panului Găurice, credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului Vlaşin, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Albu spătar, credinţa panului Duma vistier[12], credinţa panului Goian ceaşnic, credinţa panului Giurgea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, să nu clintească dania noastră, ci să i-o întărească. Iar cine se va încumeta să nimicească cele de mai sus-scrise, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu atotţiitorul, şi de preacurata maică a lui Dumnezeu şi de toţi sfinţii, care din veac au plăcut lui Dumnezeu, amin.

Şi pentru mai mare întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, anul 6961 ⟨1453⟩ ianuarie[9].

Arh. St. Iaşi, CCCXL/5. Orig., perg. (24 × 34 cm), pecete (diam. = 7,7 cm) atîrnată, cu marginile deteriorate, şnur de mătase roşie şi violet; legenda: † Печа ь Iωа(на) Ѧлеѯандр<а во>[13]евωдѣ, господарѣ Земли Молдав<ск>[13]он * * *.

Trei foto, ibidem, DCCVI/14, şi MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 54—55. O trad., din 1804 ianuarie 2, autentificată de Isaia Băloşescu, în 1811, cu data de zi: 1, la Bibl. Acad., XIX/52, şi trei copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 31—33 (după trad.), f. 34 (după rez. lui Wickenhauser — v. EDIŢII) şi f. 43—45 (după orig.). O oto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/409.

EDIŢII: Iorga, *Ist. Rom.*, IV, fig. 12, p. 100—101 (facs. greu lizibil); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ.); Codrescu, *Uricariul*. XVIII, p. 21—26 (text slav şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 453—456 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 255 — 256 (trad., cu data de zi: 1).

---

1 ч, făcut deseori ca ѵ.
2 Pentru нс сѣмь.
3 ѵ, scris distinct peste о.
4 Omis.
5 Greşit, pentru его (lui).
6 În loc de пчелы.
7 Rupt.
8 Ultimul а, făcut ca α.
9 Originalul nu a avut dată de zi. Întregirea din *D. I. R.*, A, I, după trad. de la Bibl. Acad. (vezi descrierea arheografică), este, de aceea, greşită. Probabil că traducătorul, la rîndul său, a presupus cifra 1.
10 În trad. lui M. Costăchescu: „rînduiala", iar în cea din *D. I. R.*, A, I, „îndemnul".
11 În ambele trad. menţionate: „învăţătură", deşi „îndemnul" izvorît din „sfatul bun" nu putea preceda însuşi sfatul.
12 În trad. din *D. I. R.*, A, I, ordinea ultimilor doi boieri a fost, din greşeală, inversată.
13 Stricat.

25 — 1453 (6961) ianuarie 22, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Ѧлеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ, въсѧмъ кто на нъ оузрнтъ или его оуслышитъ чтѵчи, ѡже благопронзволи г(оспод)ство ми, нашимъ благымъ пронзволенїемъ и ч(и)стимъ и свѣтлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), и оучинили есми въ зад(ѵ)шїе с(вѣ)топочивших(ъ) родит<ел>[1]ен наших(ъ) и за наше здравїе, ꙗко да оутвръдим(ъ) нашъ монастыръ ѡт(ъ) Нѣмцѣ, идеже ест(ъ) храмъ С(вѣ)тое Възнесенїе г(оспод)а б(ог)а и спас(а) нашего, Ї(сус)а Х(рист)а, и дали есми томѵ с(вѣ)томѵ нашемѵ прѧд(ъ) реченномѵ монастырю

www.dacoromanica.ro

челѣди цигaнскых(ъ), на имѣ: Наноул(ъ), синъ Владов(ъ), и братїа его[2], Михул(ъ) и Воика, и Радул(ъ), и синомъ[3] Лацковимъ, Лука[4] и Алекса, и Завид(ъ), съ челѣдми своими, и Алекса, син(ъ) Хѣрцин(н), и Динга, син(ъ) Никулеви. Тоты оуси, съ челѣдми своими и съ дѣтми своими, да ест(ъ) нашемѹ монастырю оурик(ъ), съ въсѣмъ доходомъ, непорѹшенно николиж(е) [николиже], на вѣкы вѣчныя; ꙗкож(е) дал(ъ) был(ъ)[5] их(ъ) наш(ъ) родител(ъ) томѹ монастырю, також(е) и мы даемъ и потверждаемъ нашемѹ монастырю.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, выше писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Дѹми Браевича дворника, вѣра пана Маноило Хотинского, вѣра пана Лазора и брата его, пана Станчула, вѣра пана Кости пръкалаба и брата его, пана Петра, вѣра пана Баичана, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Вани Жулича, вѣра пана Кости Оръша, вѣра пана Витолта, вѣра пана Кости Да<но>[6]вича, вѣра пана Шандра, вѣра пана Алба спатарѣ, вѣра пана Тадера Баскана, вѣра пана Тадора Монческула, вѣра пана <Ходко>[1] Крецевича, вѣра пана Писка, вѣра пана Гоꙗна чашника, вѣра пана Дѹми вистїарника, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Журжи комиса и вѣра въсѣх(ъ) боꙗръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А також(е), аре кто ѹсхочет(ъ) ѿт(ъ) наших(ъ) боꙗръ тих(ъ) цигани задръжати или затаити прѣд(ъ) калѹгерми, тот(ъ) да заплатитъ свои шїю.

А по нашемъ животѣ, кто бѹдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѿт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѿт(ъ) нашего племене или бѹд(ь) кто, кого Б(ог)ъ извеpетъ быти, тот(ъ) що бы не порѹшил(ъ) н(а)ш(е)мѹ монастырю нашего данїа, що родител(ъ) нашъ дал(ъ) и ми[7] дали за его д(ѹ)шѹ и за наше здравїе. А кто бы хотил(ъ) тое порѹшити тот(ъ) да ест(ъ) непростъ ѿт(ъ) Б(ог)а.

А на болшее потвръжденїе томѹ всемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Михаилѹ логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Писа Добрѹл, оу Сѹч(а)вѣ, <въ лѣто>[1] ҂ѕцѕ҃а, мѣс(я)ца ген(арїа), кв.

<Pe verso, însemnare contemporană:> За цигани монастырю ѿт(ъ) Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră, ca să întărim mănăstirea noastră de la Neamţ, unde este hramul Sfînta Înălţare a domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, şi am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre mai înainte-spuse sălaşele de ţigani, anume: Nanul, fiul lui Vlad, şi fraţii lui, Mihul şi Voica, şi Radul, şi cu fiul[3] lui Laţco, Luca şi Alexa, şi Zavid, cu sălaşele lor, şi Alexa, fiul lui Herţa, şi Dinga, fiul lui Nicula. Toţi aceştia, cu sălaşele lor şi cu copiii lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor; precum i-a dat părintele nostru acestei mănăstiri, de asemenea şi noi îi dăm şi-i întărim mănăstirii noastre.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manoilo de Hotin, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul, credinţa panului Costea pîrcălab şi a fratelui său, pan Petru, credinţa panului Baicean, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Costea Orîş, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Costea al lui Da<n>[6], credinţa panului Şandru, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Albu spătar, credința panului Tader Vascan, credința panului Tador Moicescul, credința panului ⟨Hodco⟩[1] al lui Crețu, credința panului Pisc, credința panului Goian ceașnic, credința panului Duma vistier, credința panului Petrică postelnic, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Și de asemenea, oricine din boierii noștri ar dori să oprească acești țigani sau să-i ascundă înaintea călugărilor, acela să plătească cu gîtul său.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri, sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clintească mănăstirii noastre dania noastră, pe care a dat-o părintele nostru și am dat-o și noi pentru sufletul său și pentru sănătatea noastră. Iar cine ar vrea să clintească aceasta, acela să fie neiertat de Dumnezeu.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, ⟨în anul⟩[1] 6961 ⟨1453⟩, luna ianuarie, 22.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Pentru țiganii mănăstirii de la Neamț.

Arh. St. București, D. S. Moldova, 12. Orig., perg. (32 × 32 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase albastră și roșie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 35 — 37. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol“ — Iași, Fotografii, II/410.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 442—444 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 503 (facs.) și p. 256 — 257 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] є, scris, peste им(ъ).
[3] Greșit, în loc de сыноми (cu fiii); vezi doc. nr. 163.
[4] În traducerea din *D. I. R.*, A, I, „Luca“ a fost omis.
[5] Așa în orig.; în textul editat de M. Costăchescu, greșit: дѣла(ъ).
[6] Omis; în textul editat de M. Costăchescu, greșit: Давнга, iar în traducerea din *D. I. R.*, A, I: Davinovici, fără nici o observație.
[7] и, transformat din а.

26 — 1453 (6961) ianuarie 26, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїю, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавской. Чиним(ъ)[1] знаменито нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрїтъ или єгѡ чтоучи оуслышит(ъ), ѡже бл(а)гопроизволи г(ос)п(о)дство ми, нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) произволенїем(ъ) и с(вѧ)тлым(ъ) и чистим(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), и оучиних(о)м(ъ) въ зад(ѵ)шие с(вѧ)топочивших(ъ) наших(ъ) предкох(ъ) и дали и потвръдили єсми, нс сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), нашемѵ монастири ѡт(ъ) Побрати, идеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѧ)т(о)го ѡ(ть)ца нашего, Николы чюдотворца, и где ест(ъ) поп(ъ) Євстатие игѹмен(ъ), ѡскъ вес(ъ) ѡт(ъ) Красного Тръга и ѡт(ъ) Котнарѣ или ѡт(ъ) Хорлова шестъ бочкы вина нс нашеи десѣтины и еще пасика, оѵ[2] нашеи бранище, ѹ Бохотинъ, на имѣ Бозова.

Єще єсми[3] дали, с волею шолтоѵзы[2] и пръгары ѡт(ъ) Баии, що бы имали ѡт(ъ) их ь млинъ, на кажды год(ъ), по дванадесѣт(ъ) колод(ъ) солод(ъ) и четири колод(ъ) пшеницє[4] и то що бы давали на кажды год(ъ) нашемѵ монастирю, без забава[5].

www.dacoromanica.ro

Протож(е), варе коли сасове ѡт(ъ) Бани имет(ъ) ѡтстоупити ѡт(ъ) своих(ъ) томѧкл(ъ), бѵд(ь) коли, тогди сасове нам(ъ) имет(ъ) платити ѯ соубли сребра.

Єще Оурѣклева полѣна оусѣ и три татары, на имѣ: Банко, и съ челѣдю и съ именїем(ъ) его, и Дȣмша, съ челѧдю и съ именїем(ъ), и Щефан(ъ), съ челѣдю и съ именїемъ, и млинъ оу Топлицю, и хотаръ ѡт(ъ) оусти Каковѣ, що пȣт(ъ) з лѣса исходит(ъ), ѡт(ъ) конецъ прости дѣла и черес(ъ) полѣ, то на столпъ, таже на рȣптȣрȣ, и ѡт(ъ) толѣ прости на оустие Саскȣ, таже гори на Велики Немецъ, та по водȣ и до оусти потока, меже полѣны Оурѣклева и Рȣскова. Той вес(ъ) хотар(ъ). А хотарник(ъ) былъ Ѡана Жѵличȣ и межнѧши.

Єще едно поустиню оу Поток(ъ) Єзеров(ъ), став(ъ) и лѣтовище и село садити. А хотар(ъ) той пȣстини: на верхъ долины, ниже пȣтѣ, столпъ, таже, долиною, оу Хрицоне, таже потоком(ъ) и до ȣсти, столпъ ниже могилицȣ, та прости на дѣл(ъ), на малой могилици, та, черес(ъ) долини, на Могилȣ Великою, на имѣ Щȣбеꙗ, таже, прости черес(ъ) поле, на великою могилоу, выше пѵтѣ, таже прости оу Кроуглий Глод(ъ), таже гори на дѣл(ъ), на столпъ, та прости на Тȣржоук(ъ) рѵбѣжи, та прости ниже пȣтѣ, на столпъ. То им(ъ) вес(ъ) хотар(ъ). А хотарни<ци>[6] были: пан(ъ) Тадор [о] Баскан(ъ)[7], и пан(ъ) Иван(ъ) Къцелѣи(ъ) и оуси межнѧши що сѵт(ъ) ѡколо.

Єще два цигани, на имѣ Лалȣ, и съ челѣдми своими, и Бана[8], съ челѣдми, и един(ъ) татарин(ъ), на имѣ Кожѣ, и съ челѣдю.

Єще есми дали двѣ[9] потоцѣ, на верхъ поле, що падают(ъ) на Бахлѵи, да ставѣть млин(ъ); еще едно мѣсто млиновы, выше оустие Телици.

Тое въсе выше писаное да ест(ъ) имъ, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ въсѣм(ъ) дохѡдом(ъ), непороушено николиже, на вѣки вѣчина.

А на то ест(ъ) вѣра выше писанного, мы, Алеѯандръ воевода, и вѣра боꙗр наших(ъ): вѣра пана Доумѣ Браевича дворника, вѣра пана Манойло Хотинского, вѣра пана Станчоула[10] пръкалаба Бѣлоградскаго, вѣра пана [пана] Петра пръкалава[11], вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Кости Ѡръша, вѣра пана Братѵла, вѣра пана Бани Пинтеча, вѣра пана Шандра Дорогѵиского, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Албѵла спатарѣ, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Ходко Крецевича, вѣра пана Тадора Моика, вѣра пана Жѵржȣ Гъоурича, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана <Доу>[12]ми вистиꙗрника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Жȣржи комисѵла и вѣра въсѣхъ боꙗръ наших(ъ), и великих(ъ), и малих(ъ).

А по нашим(ъ) животѣ, кто бȣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашей земли, или ѡт(ъ) братие наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племени, бѵд(и) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ быти, тот(ъ) що бы им(ъ) не порȣшилъ нашего данїа, али що бы им(ъ) оутвръдилъ и оукрѣпил(ъ), заиоуже есми дали въ зад(ȣ)ши с(вѧ)топочившиꙗ(ъ) предкох(ъ) и за наше здравие.

А на болше потвръжденїе томѵ въсемѵ выше писанномȣ, велѣ<ли ес>[13]ми нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Михаилѵ логоѳетȣ, писати и привѣсити нашъ печат(ъ) к семȣ листоу нашемѵ.

<Пис(а) Соло>[14]мон, оу Сȣчавѣ, въ лѣт(о) ҂ѕцѯа, м(ѣ)с(ѧ)ц(а) ген(арїа), кѕ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaților noștri înaintași și am dat și am întărit, cu această carte a noastră, mănăstirii noastre de la Pobrata, unde este hramul sfîntului nostru părinte Nicolae, făcă-

www.dacoromanica.ro

torul de minuni, şi unde este egumen popa Eustatie, toată ceara de la Tîrgu Frumos şi şase buţi de vin din desetina noastră de la Cotnari sau de la Hîrlău şi încă o prisacă în braniştea noastră, la Bohotin, anume a lui Bozea.

Încă am dat, cu voia şoltuzilor şi pîrgarilor de la Baia, ca să aibă din morile lor, în fiecare an, cîte douăsprezece coloade de malţ şi patru coloade de grîu şi acestea să fie date în fiecare an mănăstirii noastre, fără piedică.

Pentru aceea, cînd saşii din Baia vor călca tocmelile lor, oricînd, atunci saşii ne vor plăti 60 de ruble de argint.

Încă am dat[15] toată poiana lui Ureacle şi trei tătari, anume: Baico, şi cu sălaşul şi cu averea lui, şi Dumşa, cu sălaşul şi cu averea, şi Ştefan, cu sălaşul şi cu averea, şi moara de la Topliţa, şi hotarul de la gura Cacovei, unde iese drumul din pădure, de la capăt drept la deal şi peste cîmp, apoi la stîlp, apoi la ruptură, şi de acolo drept la gura Sascăi, apoi în sus pe Neamţul Mare, apoi pe apă şi pînă la gura pîrîului, între poienile lui Ureacle şi a lui Rusco. Acesta este tot hotarul. Iar hotarnic a fost Oană Julici şi megieşii.

Încă am dat[15] o pustie pe Pîrîul Iezerului să întemeieze iaz şi văratec şi sat. Iar hotarul acestei pustii: la obîrşia văii, mai jos de drum, un stîlp, apoi, pe vale, la Hriţone, apoi pe pîrîu şi pînă la gură, un stîlp mai jos de moviliţă, apoi drept la deal, la moviliţa mică, apoi, peste vale, la Movila Mare, anume a lui Ştiubei, apoi, drept peste cîmp, la movila mare, mai sus de drum, apoi drept la Glodul Rotund, apoi în sus pe deal, la stîlp, apoi drept la marginea Turjucăi, apoi drept mai jos de drum, la stîlp. Acesta le este tot hotarul. Iar hotarnici au fost: pan Tador Vascan, şi pan Ion Căţelean şi toţi megieşii care sînt împrejur.

Încă am dat[15] doi ţigani, anume Lalu, şi cu sălaşele sale, şi Bana, cu sălaşele, şi un tătar, anume Cojea, şi cu sălaşul.

Încă am dat două pîraie care cad în Bahlui, la capătul cîmpului, să-şi aşeze moară; încă un loc de moară, mai sus de gura Teliţei.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa mai sus-scrisului, noi, Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manoilo de Hotin, credinţa panului Stanciul[10] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului [panului] Petru pîrcălab, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Ion Baicean, credinţa panului Costea Orăş, credinţa panului Bratul, credinţa panului Oană Pîntece, credinţa panului Şandru de la Dorohoi, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Tador Vascan, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Tador Moica, credinţa panului Giurgiu Găurice, credinţa panului Petrică postelnic, credinţa panului ⟨Du⟩[12]ma vistier, credinţa panului Ion stolnic, credinţa panului Giurgea comisul şi credinţa tuturor boierilor noştri, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din fraţii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că am dat pentru pomenirea sfîntrăposaţilor înaintaşi şi pentru sănătatea noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

⟨A scris Solo⟩[14]mon, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩, luna ianuarie, 26.

www.dacoromanica.ro

⟨Pe verso, două însemnări din secolul al XVIII-lea:⟩ Uric de la Alexandru v(oie)v(o)d pentru vin, ceară, grîu, pește, săcară, slad, 6961 ⟨1453⟩ ghen(arie) 26; ⟨continuată apoi:⟩ și moară în Topliță, cu hotar împregiur, și un pustiu pe Pîrîul Ezărului, și iaz și loc de văratecu, și să așezi sat și cu hotar denpregiur, cu sămni; ⟨și:⟩ Milostenie de la domnie pentru vin, pentru grîu, pește, săcară, slad, ceară, med.

Arh. St. București, Peceți, nr. 134. Orig., perg. (45,5 × 40 cm), pecete (diam.= 7,8 cm), atîrnată, șnur de mătase roșie, albastră și cafenie; legenda: † Печать Їѡ Олеѯандра *воевода* г(оспод)нна Земле Молдавьской (după elementele sale distinctive, această pecete se identifică cu cele de la sfîrșitul domniei lui Alexandru cel Bun; v. D. P. Bogdan, *O matrice*, p. 259—260).

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/5, și o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 38—41. Altă foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/411.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 42 (facs.); Bogdan, D. P., *O matrice*, fig. 11 (facs. greu lizibil); Wickenhauser, *Bochotin*, p. 11 (rez. germ.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 102—104 (text slav prescurtat și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 444—448 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 257—259 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] ѵ, scris distinct deasupra lui о.
[3] с, redat prin punct în rînd.
[4] Ultimul е făcut peste ц.
[5] În loc de без забава.
[6] Omis.
[7] е, transformat din ѵ de la оу, întrucît inițial diacul scrisese оуаскан.
[8] În textul editat de M. Costăchescu, greșit: Босна, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I,: Bona.
[9] ѣ, scris peste а.
[10] Stanciul, probabil greșit, pentru Costea (pîrcălab de Cetatea Albă în acea vreme și fratele lui, Petru pîrcălab, care urmează în toate documentele după el), sau Costea a fost omis, așa cum poate sugera repetarea cuvîntului „pan", în continuare.
[11] ъ, transformat din а.
[12] Șters și rupt.
[13] Rupt.
[14] Rupt; în textul editat de M. Costăchescu și în *D. I. R.*, A, I, întregit greșit: ⟨Ги⟩днон și, respectiv, Ghi⟨dion⟩, deși se citește clar .... мон(ъ). Dealtfel, ductul scrisului este identic cu cel al actului din 1451 iulie 31 (vezi nr. 13), scris de Solomon.
[15] „am dat", subînțeles în textul slavon.

27 — 1453 (6961) februarie 8, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис(ъ) сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтѵчи, ѡже прїиде, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими болѧры, Строѧсова Марѵшка, по своею доброю воли, и дал(ъ) непотѵ своеи, панѵ Ѡани постелникѵ, село свое, Строещи, на оустїе Шимѵзѧ[1], на Молдавѣ[2] ѡба кѵты. Ино, мы, видѣвше их(ъ) доброе произволенїе, также[3], и мы есми дали тое прѧд(ъ) реченное село Строещи, ѡба кѵты, и съ млином(ъ), да ест(ъ) панѵ Ѡани оурик(ъ) и съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), емѵ и дѣтемъ ⟨его⟩[4], и брат⟨ї⟩[4]амъ его, и ѡнѵчатомъ и въсемѵ родѵ его, непорѵшенно николиж(е), на вѣкы.

А також(е), варе кто бы хотил(ъ) тѣгати за тое село, ѡт(ъ) иных(ъ) еи братїи или непотїи или бѵд(и) кто ѡт(ъ) еи родѵ или ѡт(ъ) родѵ ѡ(ть)цоу еи или

www.dacoromanica.ro

ѡт(ъ) родѵ матери ен [ен], бѵд(и) кто имет(ъ)[5] тѣгати на Ѡана за тое село, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзкꙋ ѯ҃ рѵбли литого сребра.

А при том(ъ) был(ъ) мартори: пан(ъ) Дѵмѣ Браевич(ъ) дворник(ъ), и пан(ъ) Маноило, и пан(ъ) Станчѵл(ъ), пан(ъ) Косте пръкалаб(ъ) и брат(ъ) его, пан(ъ) Петръ, пан(ъ) Иван(ъ) Банчан(ъ), пан(ъ) Бана Жѵлич(ъ), и пан(ъ) Козмѣ Шандрович(ъ), пан(ъ) Витолтъ, пан(ъ) Кости Данович(ъ), пан(ъ) Албъ спатарѵла, пан(ъ) Дѵмѣ вистїарник(ъ), пан(ъ) Петръ постел<никъ>[6], пан(ъ) Щиборъ, пан(ъ) Иван(ъ) столник(ъ), пан(ъ) Жѵржѣ комис(ъ) и инкыχ(ъ) оѵсиχ(ъ) нашиχ(ъ) боꙗръ, и великыχ(ъ), и малыχ(ъ).

А на болшею крѣпостъ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Миχаилѵ логофетѵ, писати и нашѵ печат(ъ) привѣсити к семѵ листѵ наш(е)мѵ.

Пис(а) Добрѵл(ъ), оѵ Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯа фе(врꙋа)р(їе) и҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celui care o va vedea sau o va auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, Maruşca Stroiasa, de bunăvoia sa, şi a dat nepotului său, pan Oană postelnic, satul său, Stroeşti, la gura Şimuzului, pe Moldova, amîndouă cuturile. Deci, noi, văzînd bunăvoia[7] lor, de asemenea şi noi am dat acest sat mai înainte-zis Stroeşti, amîndouă cuturile, şi cu moara, să-i fie panului Oană uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor ⟨lui⟩[4], şi fraţilor lui, şi nepoţilor şi întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Şi, de asemenea, oricine ar voi să pîrască pentru acest sat, din alţi fraţi sau nepoţi ai ei sau oricine din neamul ei sau din neamul tatălui ei sau din neamul mamei ei, oricine va pîrî pe Oană pentru acest sat, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint topit.

Iar la aceasta au fost martori: pan Duma al lui Brae vornic, şi pan Manoilo, şi pan Stanciul, pan Coste pîrcălab şi fratele său, pan Petru, pan Ion Baicean, pan Oană Julici, şi pan Cozma al lui Şandru, pan Vitolt, pan Costea al lui Dan, pan Albu spătarul, pan Duma vistier, pan Petru postel⟨nic⟩[6], pan Ştibor, pan Ion stolnic, pan Giurgea comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, şi mari, şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩ februarie 8.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Alexandru v(oie)vod, din leat 6961 ⟨1453⟩ fevr(uarie), din 8, pe satul Stroeştii, în gura Şomuzului, pe Moldova.

Arh. St. Iaşi, CCCXL/6.

Orig., perg. (18 × 14,5 cm), pecete mică (diam. = 2,3 cm) atîrnată, deteriorată, şnur de mătase roşie; legenda: Александръ воеводa.

O foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 56, o trad., din 1768 iunie 19, de Evloghie dascăl, ibidem, CLVIII/2, şi alta, din 1815 iunie 13, de Pavel Debrici clucer, ibidem, CDXVII/3. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/412.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 60—62 (text slav şi trad.); Costăchescu, ⟨*Doc. comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce", fasc. IV, p. 176—177 (text slav şi trad. din 1768); idem, *Doc.*, II, p. 458—459 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 259 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.

[2] а, făcut ca оѵ.

[3] Mai jos, також(е).

[4] Rupt.

www.dacoromanica.ro

5 În textul slav editat de M. Costăchescu, loc gol pentru иметь.
6 Omis.
7 În trad. lui M. Costăchescu și în cea din *D. I. R.*, A, I: „învoială".

28   1453 (6961) februarie 23, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Алеѯандръ воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслы<ши>[1]т<ъ> чтучи, ωже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашимъ благым(ъ) произволенїемъ и чистим(ъ) и с(вѧ)тлымъ ср(ъ)д(ь)це<мъ>[1], и оучинили есми въ задушїе с(вѧ)топочившиχ(ъ) родителем(ъ) нашим(ъ) и за н(а)ше здравїе и дали есми монастырю нашему що ест(ъ) подли Сωчавѣ, Ѧцкову Монастырю, где ест(ъ) храмъ Оуспенїе с(вѧ)тѣи Б(огороди)це, где ест(ъ) старицѣ Февронїа, да ωсадит(ъ) село оу монастырскыχ(ъ) χотаръ, ωколо монастырю, где имет(ъ) любити.

И варе кто имет(ъ) звати, или ωт(ъ) чужеи земли или ωт(ъ) Лѧдцкую Земли или ωт(ъ) нашеи земли, а тоты люди, оуси кулко имут(ъ) быти оу тоту монастыр(ю), да ест(ъ) им(ъ) слободно ωрали соби и жито сїати и сино косити оу торговскою царин8 Сωчавское, ꙗкож(е) торговескыχ(ы) людїе.

А також(е), тоты люди да имают(ъ) слободу, или маст(е)рове имут(ъ) бы или кожухари или буд(и) какы мастеръ, или русин(ъ) или гръчин(ъ) или буд(и) какы ѧзык(ъ), да не даст(ъ) тыχ(ъ) люди ни дан(ъ), ни посаду, ни илиш(ъ), ни на млиноχ(ъ) нашиχ(ъ) да не робѧт(ъ), ни на город(ъ), ни десѧтину ωт(ъ) бчел(ъ) да не даст(ъ), ни ωт(ъ) виноград(ъ), а ни иное нищо да не даст(ъ), николи, на вѣкы.

А також(е), тыχ(ъ) люди да ест(ъ) им(ъ) слободно и доброволно χодити съ χорн(е)цом(ъ) или с солею, или по рибу, или живым(ъ) товаром(ъ) имет(ъ) χодити или мр(ъ)твым(ъ), чим(ъ) мочї имут(ъ) годовати сѣ, везде по нашеи земли продаючи и куп8ючи, и по тръгом(ъ) и по селом(ъ), а мыто нигде да не даст(ъ) ни грош(ъ), или продаи на мы<та[2]>[1] или непродаина.

А також(е), ни дворници Сωчавскыχ(ъ) а ни ин(ъ) никто да не имают(ъ) дила с тими людми, ни судити иχ(ъ) а ни иное нищо не иниχ(ъ) не брати. А кому сѣ оузрит(ъ) кривда на[3] тыχ(ъ) люди, а ωн(ъ) да ищет(ъ) иχ(ъ) прѧд(ъ) старицѣ али бо прѧд(ъ) г(оспод)ство ми[4], а иного суд(ь)цѣ да не имают(ъ), але тот(ъ) приχод(ъ) оу вес(ъ) да ест(ъ) монастырю нашему.

Тое все выше писанное да ест(ъ) монастырю нашему оурик(ъ) и съ въсѣм(ъ) доχодом(ъ), непорушенно, на вѣкы.

А на то ест(ъ) вѣра наш(е)го г(оспод)ства, выш(е) писаннаго Алеѯандра воєводы, и вѣра боꙗръ нашиχ(ъ): вѣра пана Думи дворника, вѣра пана Маноило, вѣра пана Станчула, вѣра пана Кости пръкалаба и брата его, пана Петра, вѣра пана Балчана, вѣра пана Жулича, вѣра пана Козмиша, вѣра пана Думи вистїарника, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана Журжи комиса и вѣра въсѣχ(ъ) боꙗръ нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ), великыχ(ъ) и малыχ(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ н(а)шеи земли, тот(ъ) бы не порушил(ъ) монастырю н(а)ш(е)му нашего данїа. А кто имет(ъ) порушити сїе н(а)ше данїе, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣт(ъ) ωт(ъ) г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са н(а)ш(е)го, И(су)су Х(рист)а, и ωт(ъ) прѣч(и)ста его м(а)т(е)ри, и ωт(ъ) тиі ωт(ъ)ци Никеискыχ(ъ) и ωт(ъ) въсѣχ(ъ) с(вѧ)тыχ(ъ) <и да естъ подобенъ ...[5] и тѣмъ>[1] иж(е) възъпиша: кров(ъ) его на ниχ(ъ) и на чадѣχ(ъ) иχ(ъ).

www.dacoromanica.ro

А на болшею крѣпост(ъ) велѣли есми н(а)ш(е)му вѣрному пану, Михаилу лого⟨ѳету⟩[1], пис(а)ти и привѣс(и)ти нашу печат(ъ) к сему листу н(а)ш(е)му.
Пис(а) Добрул(ъ), оу Сўч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯа фев(руаріе) кг.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat mănăstirii noastre care este lingă Suceava, Mănăstirii lui Iaţco, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este stareţă Fevronia, să-şi întemeieze sat în hotarul mănăstiresc, în jurul mănăstirii, unde-i va plăcea.

Şi pe oricine vor chema, sau din ţară străină sau din Ţara Leşească sau din ţara noastră, toţi aceşti oameni, cîţi vor fi la această mănăstire, să fie slobozi să-şi are şi să semene grîne şi să cosească fîn în ţarina tîrgului Suceava, ca şi oamenii tîrgoveţi.

Şi, de asemenea, aceşti oameni să aibă slobozenie, fie că vor fi meşteri sau cojocari sau orice fel de meşteri, fie rus sau grec sau de orice fel de limbă, să nu dea aceşti oameni nici dare, nici posadă, nici iliş, nici la morile noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici să nu dea desetină din albine, nici din vii şi nici altceva nimic să nu dea, niciodată, în veci.

Şi, de asemenea, aceşti oameni să fie slobozi şi să umble în bunăvoie cu oale sau cu sare, sau după peşte, fie că vor umbla cu marfă vie sau moartă, cu ce vor putea să aibă[6], pretutindeni în ţara noastră, vînzînd şi cumpărînd, şi prin tîrguri şi prin sate, iar vamă să nu dea nicăieri nici un groş, fie că vama este vîndută, fie că este nevîndută.

Şi, de asemenea, nici vornicii de Suceava şi nici nimeni altul să nu aibă treabă cu aceşti oameni, nici să-i judece şi nici nimic altceva să nu ia de la ei. Iar cui i se va părea că are strîmbătate de la aceşti oameni, acela să-i cheme înaintea stareţei sau înaintea domniei mele[4], iar alt judecător să nu aibă, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise să fie ale mănăstirii noastre uric şi cu tot venitul, neclintit, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma vornic, credinţa panului Manoilo, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Costea pîrcălab şi a fratelui său, pan Petru, credinţa panului Balcean, credinţa panului Julici, credinţa panului Cozmiş, credinţa panului Duma vistier, credinţa panului Petrică postelnic, credinţa panului Giurgea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, acela să nu clintească mănăstirii noastre dania noastră. Iar cine va clinti această danie a noastră, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul şi mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, şi de preacurata lui maică, şi de cei 318 părinţi de la Nichei a şi de toţi sfinţii ⟨şi să fie asemenea ..... [5] şi celor⟩[1] care au strigat: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logo⟨făt⟩[1], să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩ februarie 23.

Bibl. Acad., XL/3. Orig., perg. (36,5 × 26 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie.

O trad. modernă, din 1880, de episcopul Melchisedek, ibidem, o trad. germ., din 1782 martie 23, de Harsany, ibidem, CLIX/42, o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms.

www.dacoromanica.ro

nr. 5 234, f. 48—50, şi o foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/24. O copie, cu greşeli, în Arh. de Stat a regiunii Cernăuţi (R.S.S. Ucraineană), şi o trad. germ., tot din 1782, ibidem, fond. 1 024, op.1, nr. 3, f. 1—4. O foto., la Inst, de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/413.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 43 (facs.); Codrescu, *Uricariul*, XX, p. 98—100 (trad.); Iorga, *St. şi doc.*, V, p. 393—394 (rez., după trad. din 1782, de la Cernăuţi); Reli, *Doc. slavo-rom.*, p. 437—438 (text slav, după copia din Arh. de Stat a regiunii Cernăuţi, R.S.S. Ucraineană); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 461—463 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 260—261 (trad.)

---

[1] Omis.
[2] În textul edidat de M. Costăchescu, greşit: прода(н) намы.
[3] În loc de wт(ъ)?
[4] În textul editat de M. Costăchescu, în loc de г(оспод)ство ми (domniei mele), greşit: свои моужи (oamenilor săi).
[5] Diacul a omis, probabil, întreaga formulă, pentru care vezi doc. următor.
[6] În trad. publicată de M. Costăchescu şi în cea din *D. I. R.*, A, I, tradus impropriu: „cu ce vor putea trăi", întrucît verbul годовати сѣ înseamnă, de fapt, „a-şi permite", „a-şi îngădui".

29 **1453 (6961) aprilie 3, Neamţ.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтучи, wже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашим(ъ) благым(ъ) произволенїемъ и ч(и)стым(ъ) и св(ѧ)тлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), и оучинили есми въ зад(у)шїе св(ѧ)топочившиχ(ъ) родителеи нашиχ(ъ) и далї есми монастырю н(а)ш(е)му wт(ъ) Побратѧ, идеж(е) ест(ъ) χрам(ъ) С(вѧ)т(о)го Николи, едного wт(ъ) нашиχ(ъ) татаре wт(ъ) Нѣмца, на имѣ Банко, и син(ъ) ег(о) Думитру, съ челѣдми своими, да ест(ъ) монастырю нашему оурик(ъ), съ оусим(ъ) приχодом(ъ), да прислуχают(ъ) къ нашему монастырю.

Протож(е), никто по нашем(ъ) животѣ, кто будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ оу нашеи земли или буд(и) кто будет(ъ) тwгдїи Немецъ держати, да не имают(ъ) wтнѣти тыχ(ъ) выш(е) писанныχ(ъ) татаре wт(ъ) нашего монастырю. А кто бы χотил(ъ) порушити или wтнѣти тыχ(ъ) татаре, тот(ъ) да ест(ъ) проклѣтъ wт(ъ) г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашего, И(су)су Х(ри)ста, и wт(ъ) т҃иї wт(ь)ци, иже въ Никеи, и wт(ъ) въсѧχ(ъ) св(ѧ)тыχ(ъ) и да ест(ъ) подобен(ъ) Іоудѣ <и>[1] проклѣтому Арїи и <тѣмъ иже>[1] възъпиша: кръв(ъ) ег(о) на ниχ(ъ) и на чадѣχ(ъ) иχ(ъ). И да ест(ъ) тому съперник(ъ) С(вѧ)того Никола.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, выш(е) писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра боꙗръ нашиχ(ъ): вѣра пана Браевич(а) дворника, вѣра пана Маноило, вѣра пана Станчула, вѣра пана Кости пръкалаба, вѣра пана Банчана и вѣра въсѧχ(ъ) боꙗръ нашиχ(ъ), великыχ(ъ) и малыχ(ъ).

А на болшею крѣпостъ, велѣли есми жупану Миχаилу логофету писати и нашу печат(ъ) привѣсити к сему листу н(а)ш(е)му.

Пис(а) Добрул(ъ), дїак(ъ) наш(ъ), оу Немцѣ, в(ъ) лѣтw ҂ѕцѯа, ап(рилїе), г҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celui care o va vedea sau o va auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi şi am dat mănăstirii noastre de la Pobrata, unde este hramul Sfîntul Nicolae,

www.dacoromanica.ro

pe unul din tătarii noştri de la Neamţ, anume Baico, şi fiul său, Dumitru, cu sălaşele lor, să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, să asculte de mănăstirea noastră.

Pentru aceasta, nimeni după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră sau oricine va cîrmui[2] atunci Neamţul[3], să nu ia pe aceşti mai sus-scrişi tătari de la mănăstirea noastră. Iar cine ar voi să clintească sau să-i ia pe aceşti tătari, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul şi mîntuitorul nostru, Isus Hristos, şi de cei 318 părinţi, care au fost la Nicheia, şi de toţi sfinţii şi să fie asemenea lui Iuda ⟨şi⟩[1] blestematului Arie şi ⟨celor care⟩[1] au strigat: sîngele lui, asupra lor şi asupra copiilor lor. Şi aceluia să-i fie pîrîş Sfîntul Nicolae.

Şi la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Braevici vornic, credinţa panului Manoilo, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Costea pîrcălab, credinţa panului Baicean şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit jupanului Mihail logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, diacul nostru, la Neamţ, în anul 6961 ⟨1453⟩ aprilie, 3 zile.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, 13. Orig., perg. (21 × 13,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi albastră.

O trad., din 1796 iunie 24, de Andrei Tălmaci căpitan, şi alta, din 1912 iunie 6, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 52—53. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/414.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 504 (facs. puţin lizibil); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 142 (text slav prescurtat şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 465—467 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 261—262 (trad.).

---

[1] Omis.

[2] În trad. lui M. Costăchescu şi în aceea din *D. I. R.*, A, I, вꙋдєт(ъ) держати s-a tradus prin „va stăpîni", ceea ce conferă textului un alt înţeles (vezi şi doc. nr. 17 şi 39).

[3] Adică: ţinutul Neamţ.

30 — 1453 (6961) mai 1.

Suret de la Alexandru vod(ă), l(e)t 6961 ⟨1453⟩ mai 1.

Facem înştiinţare cu această carte a noastră, precum au venit, înainte noastră şi înnainte tuturor boerilor noştri, Giurge, nepotul Ecuşoae, şi cu fraţii săi şi au pîrît pe Icoşoae pentru satul Iucuşăni ⟨ş⟩[1]i pintru dresurile ⟨di⟩[1]n Iucuşăni; iar Iucuşoae au zis ⟨că⟩ ... [1] dresuri acelui ⟨sat⟩[1] de mai sus-scris s-au stri⟨cat cînd s-au g⟩[1]iudecat ⟨cu d⟩[1]înşii dup(ă) dreptate şi ... ⟨v⟩[1]réme că ⟨s-au str⟩[1]icat acele dresuri ... [1] car⟨e⟩[1] l⟨e-au avut pe acel⟩[1] sat Iucuşănii ... [1] giudeca⟨ta⟩[1] noastră. Iar Iucuşoae ... [1], pintru cari i-a⟨m⟩[1] dat şi noi acestŭ uric ⟨de la noi pe⟩[1] acel sat Iucuşănii, ca să fie a Giurgii şi a fra⟨ţilor lui⟩[1], lor şi copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţi⟨lor⟩[1] şi a tot neamul ce să va alége mai aproape, neruşuit nici odănăoară, în véci. Iar altul niminea ca să n-aibă treabă cu acel sat, fără numai Giurge şi cu fraţii săi. Iar di s-ar mai scula cineva din rudeniile lor să [nu] mai pîrască pintru acestŭ sat sau să pomenească de dînsul, acela să dea gloabă 60 de ruble.

Şi la aceasta au fostŭ toţ(i) boerii noştri: dum(nealui) Dima Graevici[2] [vel] vol(nic)[3], şi dum(nealui) Coste pîrcălab, şi dum(nealui) Petre post(elnic), şi dum(nealui) Ivan [vel] stol(nic), şi dum(nealui) Giurge [vel] com(is) şi alţi mulţi boer(i), mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

⟨Şi pent⟩ru[1] mai mare cridinţă şi întăr⟨i⟩[1]tura, ⟨am poruncit ci⟩[1]nstitului şi credin⟨ciosului⟩[1] boieriu⟨lui nostru, dum(nealui)⟩[1] Mihail [vel] logof(ă)t ⟨să scrie⟩[1] şi ⟨să atîrne pecetea noastră⟩[1] către aceast[r]ă ⟨carte a noastră⟩[1].

S-a⟨u tălmăcit de⟩[1] Evloghie dasc⟨ăl, la leat 72⟩[1]67 ⟨1759⟩ mai 16.

⟨Pe verso, însemnări ulterioare:⟩ Iucşenii. Copie du⟨pă⟩[1] ispisocul l⟨ui⟩[1] Alexandru vod(ă), let 6961 ⟨1453⟩ mai ⟨1⟩[1]; Dumitru Savin; Suret al lui Iucşe; Nr. 213, iulie 23 — 1859.

Arh. St. Neamţ, Colecţia de documente şi scrisori, Fond D. Constantinescu, sub dată. Traducere.

EDIŢII: Constantinescu, *Doc. mold. sec. XV—XVI*, p. 336.

---

[1] Loc ars şi rupt.
[2] Greşit, în loc de „Duma Braevici".
[3] Greşit, în loc de „vor(nic)".

31 — 1453 (6961) mai 31, Suceava.

Alecsandru v(oie)v(o)d întăreşte dania părintelui său, Ilie v(oie)v(o)d, carele au dat Mitropolii ⟨din Suceava, a Sfîntului Gheorghe⟩[1], ţigani: pe Voico, Balt⟨ă⟩[2] şi Roman, cu a lor săminţie, adăugînd şi de la sine a lui Căliman sălaş, cu niamu lui.

Sociava, 6961 ⟨1453⟩ mai 31 zile.

Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 527 (Condica Mitropoliei Moldovei), f. 67v.—68r. (nr. 12). Rez. din 1815.

Un rez. germ., cu datele de lună şi zi: martie 5, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie, germ., de la sfîrşitul sec. al XVIII-lea sau începutul sec. al XIX-lea după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Žółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 41.

Avînd în vedere conţinutul identic al celor două rezumate, posibilitatea de confuzie, oferită de scrisul slavon, a lunilor маи şi мар(тїе), cu ultimele litere suprascrise, precum şi înregistrarea unui singur act în ambele piese arhivistice se poate considera că, în prima parte a anului 1453, cancelaria domnească nu a emis decît un singur document pentru ţiganii Mitropoliei de Suceava.

EDIŢII: Popovici, *Index Žółkiewiensis*, III, p. 690 (rez. germ. şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 465 (rez. germ., după Popovici, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 261 (rez. rom., după Costăchescu), şi p. 262 (rez. din 1850).

---

[1] Completat după *Index Žółkiewiensis:* „an die Suczawaer ... ad S⟨anc⟩tum Georgium".
[2] Omis.

32 — 1453 (6961) iunie 12, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевод(а), господаръ Земли Молдавскои. Зна<ме>[1]нито чиним(ъ) ис сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на нъ оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтѵчи, ѡже тоти исти<ны>[1] наши слѵгы, на имѧ Сима Тѵисѵлѵ, и Бълош(ъ) Хоржескѵл(ъ), и Штефан(ъ) Тѵисѵлѵ,

www.dacoromanica.ro

и Ѡана[2] Хоржескул(ъ), <слу>[1]ж<ил>[1]и нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣвше правую и вѣрную служвою до нас(ъ), жаловали есми их(ъ) wсобною на<шею>[1] м(и)л(о)стїю <и>[1] дали есми имъ, оу нашеи земли, едно село на Богданѣ, на имѧ Хоржещи, щож(е) их(ъ) wт<иина>[3].

И також(е), <прї>[1]иде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боѩръ Юка[4], своею доброю волю, и продал(ъ) имъ, wт(ъ) своего оурик<ка, е>[1]дно село на Богданѣ, на имѧ Тунсещии, за пг злат(ъ). Тое въсе в<ы>[1]ш(е) писано[5] да ест(ъ) имъ оурик(ъ) и съ въсѣм(ъ) доходом(ъ), и<мъ р>[1]авно и дѣтем(ъ) их(ъ) равно, и оунучатом(ъ) их(ъ), и прѧоунучатом(ъ) <их(ъ)>[1], и прѧщурѧтом(ъ) их(ъ), и въсему их(ъ) <роду>[6], непору<шенно>[1] николиже, на вѣки.

А хотар(ъ) тѣм(ъ) селом(ъ), по старому хотару, куда из вѣка wжи<в>[7]али.

А на то ест(ъ) вѣр<а>[1] нашего г(оспод)ства, выше писаннаго Алеѯандра воевод(ы), и вѣра боѩръ наших(ъ): вѣра пана Браевича дворника, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Петра пръкалава, вѣра пана Ѡанѣ Пынтеч(а), вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Кости Ѡрыша, вѣр<а п>[1]ана Кос<ти Дан>[1]овича, вѣра пана <Ш>[1]андра Хроловского[8], вѣра пана Тадора Басковича, вѣра пана <Т>[1]адора Монк<и>[1], вѣ<р>[1]а пана Хо<дк>[1]а Кр<еце>[1]вича, вѣра пана Мика <Кралѣ>[1], вѣра пана Радоула Пыска, вѣра пана Гоїана, <вѣра пана>[7] <Алба>[1] спатара[9], <вѣра>[1] <пана>[7] Козмица в<ист>[1]ѣрника, <вѣр>[1]а пана Ивана столника, вѣра <пана Жꙋр>[7]ж<и комис>[1]а и в<ѣр>[1]а въсѣхъ <во>[1]ѩрь наших(ъ) молдавскы<хъ, и в>[1]еликых(ъ), и малых(ъ).

А по нашем(ъ) живот<ѣ, кто>[7] <будетъ>[1] господаръ земли нашеи, wт(ъ) дѣ<т>[1]еи и<аши>[1]х(ъ) <или>[1] wт(ъ) братїи наших(ъ) или wт(ъ) нашего племене, <буд(ь)>[7] кто, кого <Б(ог)ъ избе>[1]рет(ъ) быти, тот(ъ) що бы имъ не порушил(ъ) нашего даанїа, але що бы имъ оутвръдил(ъ) <и о>[1]укрѣпил(ъ), заниже <дали есми>[1] имъ за ихъ правовѣрную служву.

А на болши крѣпостъ тому въсему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану Михаилу лог(о)ѳету, писати[сати] и нашу печат(ъ) привѣсити к сему листу нашему.

Писа Лука, оу Соч(а)вѣ, въ лѣто ҂ѕцѯа юн(їе) вї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, anume Sima Tunsulu, şi Băloş Horgescul, şi Ştefan Tunsulu, şi Oană[2] Horgescul, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă ⟨şi⟩[1] le-am dat, în țara noastră, un sat pe Bogdana, anume Horgeşti, care le este lor ocină[3].

Şi, de asemenea, a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Iuca[4], de bunăvoia sa, şi le-a vîndut lor, din uricul său, un sat pe Bogdana, anume Tunseştii, pentru 83 de zloți. Toate acestea mai sus-scrise[5] să le fie uric şi cu tot venitul, lor deopotrivă şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoților lor, şi strănepoților ⟨lor⟩[1], şi răstrănepoților lor şi întregului lor ⟨neam⟩[6], neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credința boierilor noştri: credința panului Braevici vornic, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Oană Pîntece, credința panului Cozma al lui Şandru, credința panului Costea Orîş, credința panului Costea al lui ⟨Dan⟩[1], credința

www.dacoromanica.ro

panului Şandru de Hîrlău[8], credinţa panului Tador al lui Vasco, credinţa panului ⟨T⟩[1]ador Moica, credinţa panului Ho⟨dc⟩[1]o al lui Cr⟨eţu⟩[1], credinţa panului Micu ⟨Crai⟩[1], credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului Goian, ⟨credinţa panului⟩[7] ⟨Albu⟩[1] spătar[9], ⟨credinţa⟩[1] ⟨panului⟩[7] Cozmiţă v⟨isti⟩[1]er, ⟨credinţa⟩[1] panului Ion stolnic, credinţa ⟨panului Giur⟩[7]gea ⟨comis⟩[1] şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, ⟨şi⟩[1] mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, ⟨cine⟩[7] ⟨va fi⟩[1] domn al ţării noastre, din copiii noştri ⟨sau⟩[1] din fraţii noştri sau din neamul nostru, ⟨ori⟩[7]cine, pe cine îl va alege ⟨Dumnezeu⟩[1] să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească ⟨şi⟩[1] să le-o împuternicească, pentru că le-⟨am dat⟩[1], pentru slujba lor dreptcredincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Luca, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩ iunie 12.

Bibl. Acad., CXCIX/2. Orig., perg. (22,5 / 19,5 × 28,5/29,5 cm), şters şi rupt la îndoituri, tăiat în partea de jos, pecete atîrnată, pierdută.

O trad., din 1814 iunie 18, de Ion Stamati fost mare pitar, ibidem, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 54—55. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/415.

EDIŢII: Ghibănescu, *Două doc.*, p. 85—86 (text slav şi trad.); idem, *Surete*, I, p. 163—166 (text slav, cu data de zi: 2, şi trad.); Antonovici, *Bogdana*, p. 3—6 (trad. cu data de zi: 2); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 467—469 (text slav., cu lista boierilor completată după doc. din 20 iunie 1453 şi cu menţiunea că data de zi poate fi 2 sau 12, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 262—263 (trad.).

---

[1] Şters.

[2] În textul editat de M. Costăchescu şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: и Иwан (şi Ioan).

[3] În trad. din 1814: „ci esti a lor dreaptă ocină şi moşie"; mărimea ştersăturii nu permite însă o astfel de întregire.

[4] Toate literele, întărite ulterior; în trad. din 1814: Iuga, iar în confirmarea din 1546 martie 23 (v. *D. I. R.*, A, XVI, I, p. 423): „Ilca", aşa cum pare să fi fost scris şi în aceste doc., întrucît, înainte de ю, se află o linie verticală care ar putea proveni de la un и (deci ю a rezultat, în acest caz, din întărirea greşită a lui ил).

[5] De la Тунсещии (Tunseştii), pînă aici, scris mai strîns, cu altă cerneală.

[6] Omis.

[7] Rupt.

[8] Probabil greşit, în loc de Дорогоучиского (de Dorohoi).

[9] În textul editat de M. Costăchescu, între Гоиана (Goian) şi Козмица (Cozmiţa) se află numele a încă 4 boieri; mărimea spaţiului rupt şi şters nu permite însă o astfel de întregire.

33 — 1453 (6961) iunie 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Алеѯандрь воевода, господарь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1], ис(ь) сѣмь нашим листомь, въсѣмь кто на немь оузрить али бо его чтѹчи оуслышить, ѡже тоть истины и почесны и нашь вѣрны боꙗрин(ь), пань Михаило логофеть, слоужиль переже с(вѧ)топочившимь передкомь нашимь право и вѣрно, а дънес(ь) намь слѵжит(ь) и приꙗеть право и вѣрно, ꙗко присны хр(ь)стїанин(ь). Того радї, мы, видѣвше его правѵю и вѣрнѵю[2] слѵжбоу до нас(ь), жаловали есмо его особною нашею м(и)л(о)стїю и даемь и дали есми емѵ села, оу нашеи земли, оу Молдавскои: едно село на Бистрицѣ, на имѣ Ловци

www.dacoromanica.ro

нашн, що сүть поннже торгү ѡт(ь) Короченева Каменѣ, щож(е) мы нх(ь)[3] самн далн ѡтлинн8 за его село, за Чүмалецін, що сүт(ь) на Серетѣ.

И також(е), потвержаемь емү его села н выслүженна н ѡтнины правы щож(е) нмаеть ѡт(ь) нашнх(ь) передков(ь): на Ревтѣ, на нмѣ Прокопѣне, н съ млином(ь), н Извнціча, н съ паснкамн що к тым(ь) селам(ь) прнслүшалн н прислүхают(ь), н, поннже Ревтомь, оу Бнлон Кръннцн, где снлн, н, повыше нашего города Хотннѧ, едно село над(ь) Днестрн, на нмѣ Рашковцн, що нх(ь)[3] кўпнл(ь) за свон товар(ь) правы, а дрүгое село, подлн Снѧтнна, на нмѧ Гаврнловцн, н, выше ѡт(ь) Боүднлачн, на нмѧ половнна Шнровцн, що нх(ь)[3] кўпнл(ь) ѡт(ь) Шендрнкн.

А ешче прїнде прѧд(ь) намн н прѣд(ь) нашнмн болѧры пан(ь) Петрь Гүднч(ь) н сын(ь) его, Мицко, н зѧт(ь) его, пан(ь) Шандро, н продалн едно село, що ест(ь) на Молдавѣ, на нмѧ Бернжане, оусн трн кўты, нашемү вѣрномү болѧрнну, панү Мнханлү логофетү, по нх(ь) добромү[4] пронзволенню, за сто н за м҃ золотых(ь). И заплатнл(ь) пан(ь) Мнханло оусе перед(ь) намн, а ѡнн далн свое прнвнлне перед(ь) намн, що нмалн на тое село ѡт(ь) нашнх(ь) передков(ь), панү Мнханлү логофетү. Ино, мы, внд҃ѣвше нх(ь) доброе пронзволенне, а мы такожь далн панү Мнханлү тое село, Бернжане, а бы емү ѡт(ь) нас(ь) оурнк(ь), оусн трн кўты.

И також(ь), потвержаемь емү его правая села що нх(ь) кўпнл(ь), за свон правы пннѧзн, ѡт(ь) пана Баны Пышка н ѡт(ь) его жоны, ѡт(ь) Ранчнновы сестры, на нмѣ: двор ннжнн Нѧгоевь[5], що ест(ь) на Серетѣ, а дрүгое село повыше ѡт(ь) двора, на нмѧ Пръгъношн, а дрүгаѧ села на дрүгон сторонѧ Серета, на нмѣ: Побрата, н Бернндеецін, н Вале Сѣкъ н Хѧч(ь), а дрүгое село, подлн Котнарѣ, на нмѧ Жүлецін.

Тое оусе выше пнсанное да ест(ь) паноу Мнханлү, ѡт(ь) нас(ь), оурнк(ь), съ оуснмь доходом(ь), емү н дѣтемь его, н братнамь его, панү Дүмѣ н[6] панү Тадорү, н оүнүчатом(ь) нх(ь), н праоүнүчатом(ь) нх(ь), н прашүрѣтом(ь) нх(ь) н въсемү родү нх(ь), непорүшено нннколнже, на вѣкн вѣчныѧ.

А хотарь тѣмь селом(ь) въсѣмь да ест(ь) по оуснмь нх(ь) старымъ хотарем(ь), кўда нз вѣка оүжнвалн.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше пнсаннаго Алеѯандра воеводы, н вѣра нашнх(ь) болѧрь: вѣра пана Дүмы Браевнча дворннка, вѣра пана Манүнла Хотннского, вѣра пана Станчүла, вѣра пана Банчана, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Баны Жүлнча, вѣра пана Косте Орыша, вѣра пана Братүла, вѣра пана Козмы Шандровнча, вѣра пана Косте Дановнча, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Данчүла пръкалаба, вѣра пана Шандра ѡт(ь) Дорогонѧ, вѣра пана Алва спаѳарѣ, вѣра пана Тадора Монкн, вѣра пана Ходка Крецѣна, вѣра пана Радүла Пнска, вѣра пана Голина, вѣра пана Жүржа Гъоүрнча, вѣра пана Петра Мнкнмова, вѣра пана Юрна Мнханлашевнча, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Петра Скүртүла, вѣра пана Козмы внстнарннка, вѣра пана Ивана столннка, вѣра пана Жүржн комнса н вѣра оуснх(ь) нашнх(ь) [нашнх(ь)] волѧр(ь) молдавскнх(ь), н велнкнх(ь), н малы<х(ь)>[7].

А по нашем(ь) жнвотѣ, кого Б(ог)ъ нзберет(ь) бытн г(о)с(по)дарем оу нашен землн, ѡт(ь) дѣтен нашнх(ь) нлї ѡт(ь) нашего племене нлї пак(ь) боүд(н) кто бүдет(ь), тот(ь) а бы нмь не порүшнл(ь) нашего даання н потвыржденнѧ, але а бы емү оутвырднл(ь) н запнсал(ь), занүж(е) есмн емү далн за его вѣрнүю слүжбоү н статочнүю прнѧзнь.

А на болшее потвырждение томү оусемү выше пнсанномү, велѣлн есмн слүѕѣ нашемү, Тадорү Продановнчү, пнсатн н печат(ь) нашү прнвѣснтн к семү нашемү лнстү.

Пнс(а) оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ц҃ѯ҃а, м(ѣ)с(ѧ)ца юн(їа), к҃.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat și cinstit și credincios boier al nostru, pan Mihail logofăt, a slujit mai înainte sfîntrăposaților noștri înaintași drept și credincios, iar astăzi ne slujește și ni se arată prieten drept și credincios, ca un adevărat creștin. Pentru aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și îi dăm și i-am dat satele, în țara noastră, în Moldova: un sat pe Bistrița, anume Vînătorii noștri, care sînt mai jos de tîrgul de la Piatra lui Crăciun, pe care noi înșine i-am[3] dat în schimb pentru satul lui, pentru Ciumălești, care sînt pe Siret.

Și, de asemenea, îi întărim satele lui și vislujenia și ocinile drepte pe care le are de la înaintașii noștri: pe Răut, anume Procopeni, și cu moară, și Izbișcea, și cu prisăcile care au ascultat și ascultă de aceste sate, și, mai jos pe Răut, la Fîntîna Albă, unde sînt satele, și, mai sus de cetatea noastră Hotin, un sat pe Nistru, anume Rașcăuți, pe care i-a[3] cumpărat cu banii săi drepți, și alt sat, lîngă Sneatin, anume Gavrilăuți, și, mai sus de Budilcea, anume jumătate din Șirăuți, pe care i-a[3] cumpărat de la Șendrică.

Și încă a venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri pan Petru Hudici și fiul său, Ialco și ginerele său, pan Șandro, și au vîndut un sat, care este pe Moldova, anume Verijani, toate trei cătunele, credinciosului nostru boier, pan Mihail logofăt, de bunăvoia lor, pentru o sută și pentru 40 de zloți. Și a plătit pan Mihail totul înaintea noastră, iar ei au dat înaintea noastră privilegiul lor, pe care l-au avut de la înaintașii noștri pe acest sat, panului Mihail logofăt. De aceea, noi, văzînd bunăvoia lor, și noi, de asemenea, am dat panului Mihail acest sat, Verijani, să-i fie de la noi uric, toate trei cătunele.

Și, de asemenea, îi întărim satele lui drepte, pe care le-a cumpărat pe banii săi drepți de la pan Oană Pîșco, și de la soția lui, sora lui Raicu, anume: curtea de jos a lui Neagoe[5], care este pe Siret, și alt sat mai sus de curte, anume Părtănoși, și alte sate de cealaltă parte a Siretului, anume: Pobrata, și Berindeești, și Valea Seacă și Heci, și alt sat, lîngă Cotnari, anume Giulești.

Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Mihail, de la noi, uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, pan Duma și[6] pan Tador, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor și întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate să fie după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri; credința panului Duma al lui Brae vornic, credința panului Manuil de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului Baicean, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Oană Julici, credința panului Coste Orîș, credința panului Bratul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Coste al lui Dan, credința panului Tador Vascan, credința panului Danciul pîrcălab, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Albu spătar, credința panului Tador Moica, credința panului Hodco Crețeanu, credința panului Radul Pisc, credința panului Goian, credința panului Giurgiu Găurice, credința panului Petru al lui Iachim, credința panului Iurie al lui Mihăilaș, credința panului Petru Ponici, credința panului Petru Scurtul, credința panului Cozma vistier, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri [noștri] moldoveni, și mari, și mici.

www.dacoromanica.ro

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine va fi, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să le întărească şi să le scrie, pentru că i-am dat, pentru dreapta lui slujbă şi prietenia statornică.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Tador al lui Prodan, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩, luna iunie, 20.

Archiwum Główne Akt Dawnych—Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 381. Orig., perg. (38 × 47,5 cm), pecete (diam. 7,7 cm) atîrnată, şnur de mătase roşie şi albastră; legenda: † Печать Їωа(на) Ялеѯандра коевωдѣ господарѣ Земли Молдавскои*.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/65, şi două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 56—59 (după orig.) şi f. 60—63 (după Уляницкій, v. EDIŢII). Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, 1/78 a şi b, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/416 a şi b.

EDIŢII: Уляницкій *Матеріалы*, p. 81—82 (text slav prescurtat); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 76—78 (trad., de N. Beldiceanu, după Уляницкій); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 471—475 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 263—264 (trad.).

---

[1] ч, făcut deseori ca ѵ.
[2] ѵ, greu de diferenţiat aici şi uneori mai jos de ȣ.
[3] Acordul pronumelui se face cu forma plurală a numelui satului.
[4] În loc de доброю.
[5] Adică: <unde este> curtea de jos a lui Neagoie.
[6] и adăugat ulterior, între ѣ şi п.
[7] Omis.

34 — 1453 (6961) iulie 8, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Ялеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним҄ знаменито ис сѣм҄ листом҄ нашим(ъ), въсѣм҄ кто на нъ ȣзрит(ъ) илї его ȣслышит(ъ) чтѵчи[1], ωже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) произволенїем҄ и ч(и)стим҄ и с(вѧ)тлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цем҄, и оучинили есмо въ зад(ѵ)шн с(вѧ)топочївших(ъ) родителем(ъ) нашим҄ и за наше здравїе и дали есми сес(ъ) лист(ъ) нашъ оусим(ъ)[2] людем(ъ) монастирю ωт(ъ) Городника, идеже(е) ест(ъ) храм(ъ) чес<т>[3]наго и животворищаго Бъздвижение Кр(ь)ста, а на нѣ людем(ъ) ωт(ъ) Балосиновци, и потвердили есмо им(ъ) даанїе[4] наших(ъ) предков(ъ), на то ꙗко да имают(ъ)[5] слободѵ на вѣки, ω всим(ъ): да не дадѵт(ъ) дан(ъ), ни посадȣ, ни подводȣ, ни илиша, ни на млинох(ъ) наших(ъ) да не робѣть, ни[6] на город(ъ), ни на сторожѵ да не ходѧт(ъ), ни горщинѵ ωт(ъ) свини да не[7] дадȣт(ъ), ни десѣтинѵ ωт(ъ) [в]п<ч>[3]ел, ни вино да не возѧтъ тоты людї, а ни иное никоторое наше даание и слȣжбы да не имают(ъ) тых(ъ) людї на вѣки, ни ȣ воиско да не ходѧт(ъ) николи.

Также(е), ȣ тое село, ȣ Балосинещи, да не имают(ъ) ходити ни гловищи, ни припъшари, ни ωслѵхари, ни перерȣбцѣ; никакы ȣрѧдник(ъ) ни сѵдити тих(ъ) людї, а ни глобѵ не брати ис них(ъ), а ни третинѵ[8], а ни иное нищо, ни з<а[9]>[10] котором(ъ) дилѣ, ни ω великом(ъ), ни ω малом(ъ). Тое въсе да ест(ъ) им(ъ) непорѵшено, <на>[10] вѣки[11], ни ѵ чем(ъ).

Я на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства м(и)[12], выше писанн аго Ялеѯандра воеводы, и вѣра въсѣх҄ боꙗр҄ наших(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

www.dacoromanica.ro

Ꙗ кто сѧ покѹсит(ъ) порѵшити им(ъ) даанїе г(оспод)ство ми, такови да ест(ъ) проклѧт(ъ) ѡт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а и ѡт(ъ) въсѧх(ъ) с(вѧ)тых(ъ). Также(е), и ѡт(ъ) нас(ъ) имает(ъ) видѣти на себѣ казнъ и ѡргїю.

Ꙗ на болшее потвержденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есми жѵпанѵ Михаилѹ логофетѹ привѣсити нашѵ печат(ъ) к семѵ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Бѵлпаш(ъ), ѹ Сѹч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯа, м(ѣ)с(ѧ)ца їюлїа, и҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat această carte a noastră tuturor oamenilor mănăstirii de la Horodnic, unde este hramul Înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci, şi anume oamenilor din Balosinăuţi, şi le-am întărit dania înaintaşilor noştri, pentru aceea ca să aibă slobozenie în veci, de toate: să nu dea dare, nici posadă, nici podvoadă, nici iliş, nici la morile noastre să nu lucreze, nici la cetate, nici la strajă să nu meargă, nici gorştină din porci să nu dea, nici desetină din albine, nici vin să nu care aceşti oameni, şi nici oricare altă dare şi slujbă a noastră să nu aibă aceşti oameni în veci, nici la oaste să nu meargă niciodată.

De asemenea, în acest sat, în Balosineşti, să nu aibă a umbla nici globnici, nici pripăşari, nici osluhari, nici pererubţi; nici un fel de dregător să nu-i judece pe aceşti oameni, şi nici gloabă să nu ia de la dînşii, şi nici tretină şi nici nimic altceva, ⟨pentru⟩[10] nici un fel de faptă, nici pentru mare, nici pentru mică. Toate acestea să le fie lor neclintit, întru nimic, ⟨în⟩[10] veci[11].

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar cine s-ar încumeta să le clintească dania domniei mele, unul ca acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu şi de toţi sfinţii. De asemenea, şi de la noi va vedea asupra lui pedeapsă şi urgie.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit jupanului Mihail logofăt să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩, luna iulie, 8 zile.

Bibl. Acad., LXXXV/43. Orig., perg. (16 × 22 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi cafenie.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/6, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 64—65. Alte foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 57 a, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/417.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 44 (facs.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 491—493 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 265 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: моим(ъ).
[3] Omis.
[4] нїе, adăugat între rînduri, de aceeaşi mînă.
[5] ю.ъ, transformat din егъ.
[6] ни, adăugat între rînduri de aceeaşi mînă.
[7] е, omis iniţial, scris peste д, care a fost repetat.
[8] În textul editat de M. Costăchescu: р ... нѹ.
[9] În acelaşi text, greşit: не ни.
[10] Şters.

www.dacoromanica.ro

[11] În textul editat de M. Costăchescu şi în traducerea din *D. I. R.*, A, I, s-a citit, în plus, вѣчным (vecilor), cuvînt inexistent în orig.
[12] , scris deasupra lui гм ; în textul editat de M. Costăchescu, м(и) a rămas necitit; iar în traducerea din *D. I. R.*, A, I, s-a indicat greşit: „loc şters".

35 — 1453 (6961) iulie 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдаеской. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листо<мъ>[1] нашим(ъ), въсѣмъ кто на нъ узрить или его услышит(ь) чтучи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, бл(а)гым(ъ) нашим(ъ) произволенїемъ и ч(и)стимъ и свѣтлимъ ср(ъдь)цем(ъ), и дали и потвердили есми монастирю нашему ѡт(ъ) Нѣмца, идеже ест(ъ) храм(ъ) Възнес(е)нїе г(оспод)а б(ог)а и спас(а) нашего, Ї(сус)у Х(рист)а, татари, на имѣ: Пантѧ и Журжѧ и Иѡнъ, а бы были монастирю нашему выше писанному уриk(ъ) и съ усимъ доходом(ъ), непорушено николиже, на вѣкы.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писанаго Алеѯандра воеводы, и вѣра наших(ъ) боıаръ: вѣра пана Думи Браевича дворника, вѣра пана Маноила Хоти<н>[2]ского, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Ивана Баичанула, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Ѡани Пынтеча, вѣра пан<а Козми>[2] Шандровича, вѣра пана Кости Ѡрыша, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Тадора Басковича, вѣра пана Братул<а, вѣра па>[2]на Тадора Моическула, вѣра пана Радула Писка, вѣра пана Албула спатарѣ, вѣра пана Петра постели<ника, вѣра пана>[2] Гоѧна чашника, вѣра пана Козми[3] вистиѧрника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Журжи комиса и вѣра <въсѣхъ боıаръ>[2] наших(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

А по нашемъ животѧ, кто бүдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѧтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег<о племе>[2]не, буд(и) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(ода)ремъ быти оу нашеи земли, у Молдавской, тот(ъ) що бы не порушил(ъ) нашего даанї<а, але що>[2] бы утвердилъ и укрѣпил(ъ).

А на болшее потвержденїе тому въсему выше писанному, велѣли есми наш<ему вѣр>[2]ному пану, Михаилу логофету, писати и привѣсити нашу печатъ к сему листу нашему.

Пис(а) Бу<л>[2]па<шъ>[2], у Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯа, м(ѣ)с(ѧ)ца юл(їа), к҃ д(ь)нъ.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Мо<на>стырю Немецкому.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am dat şi am întărit mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul Înălţarea domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, tătarii, anume: Pantea şi Giurgea şi Ion, ca să fie mănăstirii noastre mai sus-scrise uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Manoil de Hoti⟨n⟩[2], credinţa panului Stanciul, credinţa panului Ion Baiceanul, credinţa panului Petru pîrcălab, credinţa panului Oană Pîntece, credinţa panului ⟨Cozma⟩[2] al lui Şandru, credinţa panului Costea Orîş, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Tador al lui Vasco, credinţa panului Bratul, ⟨credinţa pa⟩[2]nului Tador Moicescul, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Radul Pisc, credinţa panului Albul spătar, credinţa panului Petru posteln⟨ic, credinţa panului⟩[2] Goian ceaşnic, credinţa panului Cozma vistier, credinţa panului Ion stolnic, credinţa panului Giurgea comis şi credinţa ⟨tuturor boierilor⟩[2] noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu clintească dania noastră ⟨ci⟩[2] să i-o întărească şi să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vu⟨l⟩[2]pa⟨ş⟩[2], la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩, luna iulie, 20 zile.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Mănăstirii Neamţ; ⟨şi alta, tîrzie:⟩ 2 tătari: Pîntea şi Jurgea.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, 14. Orig., perg. (20,5 × 29 cm), rupt în partea dreaptă, pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 67—68, şi o foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/418.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 493—495 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 265—266 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Rupt.
[3] и, cu barele verticale apropiate în partea superioară, ca la ѧ.

36 — 1453 (6961) septembrie 7.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевѡда, господаръ Земли Молдавской. Чиним(ъ) знаменито ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) чтоучи оуслышит(ъ), ѡже тот(ъ) истинныи слоуга наш(ъ), пан(ъ) Косте Браничь(ъ), прїиде прѣд(ъ) нами и пред(ъ) нашими боѧре, своею доброю волею и своим(ъ) добрым(ъ) оумыслом(ъ), и продал(ъ) свое село, свою правȣю ѡтчинȣ, на имѣ Лȣжане, що сȣт(ъ) пониже Рипоужници, на Прȣтѣ; а продал(ъ) их(ъ)[1] панȣ Битолтȣ, за чотыри ста злати тоурецкых(ъ), съ всыми хотарми и съ всим(ъ) правом(ъ), ничого собѣ не ѡставлѣючи а ни ближшим(ъ) своим(ъ).

Тѣмъ, мы, видѣвше доброю их(ъ) волю к томȣ и правȣю заплатȣ, даем(ъ) и дали есмо нашемȣ вѣрномȣ боꙗринȣ, панȣ Битолтȣ, тое выше писанное село, на имѣ Лȣжаны, що бы емȣ оурик(ъ), съ всим(ъ) доходѡм(ъ), емȣ и дѣтем(ъ) егѡ, и оунȣчатом(ъ) его, и прѣоунȣчатом(ъ) егѡ, и прѣшчюрѧтом(ъ) его и въсемȣ родȣ его, непорȣшено николи, на вѣки.

А хотаръ томȣ выш(е) писанномȣ селȣ, съ всѣми старыми хотарми, кȣда из вѣка ѡжили, исъ всих(ъ) сторон(ъ).

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выш(е) писаннаго Алеѯандра воеводы, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Дȣмы Браевича дворника, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Косте пръкалаба и брата ег(о), пана Петра, вѣра пана Банчана, вѣра пана Баны Жоулича, вѣра пана Албa спатарѣ, вѣра пана Радȣла Писка, вѣра пана Гоѧна, вѣра пана Данчоула пръкалаба, вѣра пана Косте Ѡрыша, вѣра пана Козмы Шандровича, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Шандра спатарѣ,

www.dacoromanica.ro

вѣра пана Тадора Васкана, вѣра пана Моики, вѣра пана Жѹржи Гъоургнча, вѣра пана Петрика постелника[2], вѣра пана Жѹржики комиса и вѣра въсѣх(ъ) нашиx(ъ) бояръ молдавскиx(ъ), великиxже и малыx(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(ода)ръ оу нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи нашиx(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племене, бѹд(и) кто, ког(о) Б(ог)ъ изберет(ъ) быти, тот(ъ) що бы не порѹшил(ъ) наша потвержденїа, записы и даанїа.

А на воуляшее потвержденїе томѹ въсемѹ выш(е) писанномѹ, велѣли есмо слѹѕѣ нашемѹ, Михаил(ѹ) лог(о)фет(ѹ), пис(а)ти и печат(ъ) нашѹ привѣсити к семѹ листоу нашемѹ.

Лѹка писа, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃ц҃ѯ҃а, сеп(тевріе), ѕ҃ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Coste Vranici, a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, de bunăvoia sa şi cu gîndul său bun, şi a vîndut satul său, dreapta sa moştenire, anume Lujani, care sînt mai jos de Ripujinţi, pe Prut; şi i-a[1] vîndut panului Vitolt, pentru patru sute de zloţi turceşti, cu toate hotarele şi cu tot dreptul, neoprindu-şi nimic lui şi nici rudelor sale.

De aceea, noi, văzînd buna lor voie pentru aceasta şi plată dreaptă, dăm şi am dat credinciosului nostru boier, pan Vitolt, acest sat mai sus-scris, anume Lujani, ca să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac, din toate părţile.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae vornic, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Coste pîrcălab şi a fratelui său, pan Petru, credinţa panului Baicean, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului Goian, credinţa panului Danciul pîrcălab, credinţa panului Coste Orîş, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Şandru spătar, credinţa panului Tador Vascan, credinţa panului Moica, credinţa panului Giurgiu Găurice, credinţa panului Petrică postelnic[2], credinţa panului Giurgică comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească întărirea, înscrisul şi dania noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre, Mihail logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Luca, în anul 6961 <1453>, septembrie, 7 zile.

Archiwum Główne Akt Dawnych — Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 369. Orig., perg (33 × 27,5 cm), pecete mică (diam. = 1,5 cm), atîrnată, şnur de mătase roşie; legenda: † М[3]... [4] Алеѯандра.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/66, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 69—70. Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/66, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/419 a, b.]

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 505 (facs.); Улянацкій, *Матеріалы*, p. 78—79 (text slav prescurtat); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 8—9 şi 74—75 (traduceri de N. Beldiceanu, după Улянацкій, cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 495—497 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 266—267 (trad.).

---

[1] Acordul pronumelui, făcut cu forma de plural a numelui satului.
[2] De la постилникы în continuare, scris mai mărunt şi cu altă pană.
[3] Aşa în inscripţie.
[4] Indescifrabil.

37 **1453 (6961) septembrie 30, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Алеѯандръ воевода, господаръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), всѧм(ъ) кто на ни оузритъ али бо его чътоуч(и) оуслышит(ъ), комоуже то требна боудет(ъ), ѡж(е) бл(а)гопроизволи г(оспод)ства ми бл(а)гым(ъ) произволенїем(ъ) и дали есми и потвръдили, и ѡт(ъ) нас(ъ), даанїе нашиҳ(ъ) с(вѧ)топочившиҳ(ъ) предков(ъ) с(вѧ)томоу манастирю ѡт(ъ) Молдавицѹ, да имают(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) три возы таркани великиҳ(ъ) оу все земли г(оспод)ства ми: и по търгом(ъ) и селам(ъ), и по оусиҳ(ъ) болѹтаҳ(ъ) и ѡзераҳ(ъ), и по оусиҳ(ъ) мытаҳ(ъ) и по оусиҳ(ъ) ѡкнаҳ(ъ) соли. Где коли имѵм(ъ)[1] покластиа на тыҳ(ъ) три возы или рыбѹ или соли или ѧблыка или иного търговлѣ, що ест(ъ) храна с(вѧ)томоу манастирю и с(вѧ)тои ц(ъ)к(ъ)ви[2], везде, по оусиҳ(ъ) мѣстаҳ(ъ), с тими три возы прѣнти[3] слободно, и доброволно и безабави[4], и по оусим(ъ) бродам(ъ), а мыта ис того, къ оусег(о), що бы не платили нигде всеи земли г(оспод)ства ми, или боудет(ъ) проданои мито или бодет(ъ) непроданои. А такиж(е), коли медѵ привезѹт(ъ) ѡт(ъ) своиҳ(ъ) пасикъ, а бы не платили мыта ни оу Ѧсоҳ(ъ) ни инде нигде[5], ни бродинѹ що бы не платили ни оу которог(о) брода. Тое все више писанное да ест(ъ) им(ъ), с(вѧ)томоу манастирю и с(вѧ)тои цр(ъ)к(ъ)ви, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), непорѹшено николи, на вѣки.

А кто бы сѣ покоусит(ъ), ѡт(ъ) нашиҳ(ъ) болѧръ или ѡт(ъ) нашиҳ(ъ) мытници или [или] бѵд(ь) какыи наш(ъ) оурѣдник(ъ), да оусҳочет(ъ) сего нашег(о) даанїа и потвръжденїа, престанити и оузѣти ис тиҳ(ъ) три возы цр(ъ)к(ъ)вниҳ(ъ), ҳоте цинѹ за пол(ъ) гроша, тот(ъ) ест(ъ) нам(ъ) противник(ъ) и листоу нашемѹ прѣстъпникъ и мы сами, того истиног(о), ҳочем(ъ) показнити его нем(и)лостивно.

А на то ест(ъ) вѣра выше писаннаг(о) г(оспод)ства ми, Алеѯандра воевод(ы), и вѣра оусиҳ(ъ) болѧръ г(оспод)ства ми, великиҳ(ъ) и малыҳ(ъ).

А на боулшеи крѣпост(ъ) выше писанномѹ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѹ панѹ Миҳаилѹ писати и печатъ нашю привѣсити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Петръ, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯа сеп(тебрїе) л҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cui îi va fi aceasta de trebuinţă, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţă şi am dat şi am întărit, şi de la noi, dania sfînträposaţilor noştri înaintaşi sfintei mănăstiri de la Moldoviţa, să aibă de la noi trei care mari scutite în toată ţara domniei mele: şi prin tîrguri şi sate, şi pe la toate bălţile şi iezerele, şi pe la toate vămile şi pe la toate ocnele de sare. Oriunde vor încărca în aceste trei care sau peşte sau sare sau mere sau altă tîrguială, care este hrana sfintei mănăstiri şi sfintei biserici[2], peste tot, în toate locurile, să treacă cu aceste trei care slobod, şi în bunăvoie şi fără piedecă, şi pe la toate vadurile,

www.dacoromanica.ro

iar vamă din aceasta, pentru orice[6], să nu plătească nicăieri în toată ţara domniei mele, sau de va fi vama vîndută sau de va fi nevîndută. Şi, de asemenea, cînd vor aduce miere de la prisăcile lor, să nu plătească vamă nici la Iaşi, nici nicăieri altundeva, nici brodină[7] să nu plătească la nici un fel de vad. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, sfintei mănăstiri şi sfintei biserici, de la noi, uric, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine s-ar încumeta, din boierii noştri sau din vameşii noştri sau [sau] oricare dregător al nostru, să treacă peste această danie şi întărire a noastră, să oprească şi să ia din aceste trei care ale bisericii, chiar preţ de o jumătate de groş, acela ne este nouă potrivnic şi călcător al cărţii noastre şi noi înşine, pe unul ca acela, îl vom pedepsi fără milă.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, Alexandru voievod, şi credinţa tuturor boierilor domniei mele, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan Mihail să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru, la Suceava, în anul 6961 ⟨1453⟩ septembrie, 30.

După Станівський, *Дві грамоти*, p. 18. Facs. după orig., perg. (24 × 27 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi verde; actul se păstrează în Arh. de Stat a regiunii Cernăuţi (R.S.S. Ucraineană), fond. 1 023, op. 1, nr. 27, f. 1.

Text slav în lectura editorului, *ibidem*, p. 18—19. O foto., după acelaşi facs., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/420.

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ., după orig. sau după o copie slavă, cu data greşită: 1453 ianuarie 1 — vezi, mai jos, comentariul); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 441 (rez. rom., după Wickenhauser); Balan, *Două doc.*, p. 460—462 (text slav., după orig., şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 256 (rez. rom., după Costăchescu) şi p. 267—268 (trad., după Balan), considerate ca două documente distincte.

Eroarea de lectură a lui Wickenhauser: „ianuarie 1“, în loc de „septembrie 30“, este evidentă. Atît numele lunilor cît şi cifrele datelor de zi: ген(арїе) а҃ şi сеп(тврїе) л҃, se pot lesne confunda în scrisul slavon; conţinutul documentului rezumat de Wickenhauser este identic cu cel al actului din 30 septembrie; în sfîrşit, autorul nu a cunoscut decît o singură scutire acordată de Alexandrel mănăstirii Moldoviţa în anul 1453.

---

[1] Aşa în orig.
[2] După цр(ъ)к(ъ)ви (biserici), în orig., un spaţiu liber.
[3] În textul editat de Th. Balan: прѣ и ...
[4] În loc de без за гави.
[5] În textul editat de Th. Balan: ни едни.
[6] În trad. lui Th. Balan expresia не того къ оусего a fost redată: „din toate acelea“, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „din acestea, pentru toate“.
[7] În aceleaşi ediţii: „o plată“ şi, respectiv, „o brodină“.

38 **1453 (6961) octombrie 22.**

Uric sîrbăscu de la Alecsandru vodă, din vălet 6961 ⟨1453⟩ octomvrie 22, scriind că au miluit pre adevărată slug(ă) Ivan Arbure[1] cu un sat, anume Leucuşenii, pe Bîrlădzăl, und(e) i-au fost casa lui, şi, piste Bîrlădzăl, poieni[2].

Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fond. Spiridonie, LIII/21 (Moşia Băceşti). Rez., într-o copie după mărturia hotarnică din 7254 ⟨1746⟩ august 5, pentru satul Armăşeni şi pentru Valea Rîngoaei, pe Bîrlăzel.

www.dacoromanica.ro

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, IV, 2, p. 71 (rez. din Fond. Spiridonie); idem, *Surete*, XXIV, p. 162 (rez. cu data de an greșită: 6900, într-o altă copie a aceleiași mărturii hotarnice, care se afla în „Condica Stînca Roznovanului, caet XLIV"); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 499 (rez. din Fond. Spiridonie); *D.I.R.*, A, I, p. 268 (rez., după Costăchescu).

---

[1] Desigur, lectură greșită, pentru „Marmure", arătat în doc. din 1467 (6975) ianuarie 10 ca stăpîn în Mărmureni, și ai cărui descendenți vor fi menționați frecvent, în secolul al XVII-lea, în satele din jurul Leucușenilor (Băcești: *D. I. R.*, A, I, XVII, vol. I, p. 15; Gîrcini: *ibidem*, vol. III, p. 117; Bozieni: *ibidem*, p. 147; Clicești: Ghibănescu, *Ispisoace*, III, 1, p. 60 ș. a.), mai ales dacă textul originalului era parțial deteriorat. Pentru istoria satului Leucușeni, v. și Ghibănescu, *op. cit.*, V, 1, p. 111—120.

[2] Nu este vorba de un al doilea sat, Poieni, cum a înțeles Ghibănescu, *Surete*, XXIV, p. 162, ci de mai multe poieni de peste Bîrlăzel, care depindeau de Leucușeni, așa cum se menționează în zapisele de vînzare din secolele XVII—XVIII ale copărtașilor din sat (Ghibănescu, *op. cit.*, IV, 1, p. 159—160, 177 ș.a.).

39 **1454 (6962) ianuarie 1, Succava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Ꙗлеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), всѧм(ъ) кто на нъ оуѕрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтȣчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашимъ благым(ъ) произволенїемъ и ч(и)стымъ и св(ѧ)тлымъ ср(ъ)д(ь)цемъ, и оучинили есми въ за д(ȣ)шїе св(ѧ)топочившиχ(ъ) родителей нашиχ(ъ) и дали есми монастырю нашемȣ ѡт(ъ) Нѣмца, идеже ест(ъ) χрамъ Св(ѧ)т(о)мѵ Възнесенїю, ѡт(ъ) нашей браници ѡт(ъ) Боχотинъ, а на имѣ, ѡт(ъ) пѫтъ що идет(ъ) къ Нȣѡрецѵ, Кобасна съ въсѣми еѫ ѡбръшїи, а пасика що бы была ѡт(ъ) страни Козїю къ Великой той Горѵ и да ѡсадитъ собѣ люди, кѵлко оуѕмогѵтъ ѡсадити до той пасикȣ.

Того радї, ни един(ъ) браницѣръ, бѵд(и) кто бѵдетъ ѡт(ъ) нас(ъ) Боχотин(ъ) держати, да не имают(ъ) ни жадного примѣсѵ и той пасикȣ и до иχ(ъ) люди, а ни десѣтинѵ ѡт(ъ) ниχ(ъ) не брати, але тот(ъ) приχод(ъ) оу вес(ъ) да ест(ъ) монастырю нашемѵ. Тое все выше писанное да ест(ъ) монастырю нашемȣ ѡт(ъ) Нѣмца оурик(ъ) и съ всѧмъ доχодомъ, непорѵшенно николиже, на вѣкы.

Ꙗ на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспод)ства, выше писаннаго Ꙗлеѯандра воеводы, и вѣра боꙗръ нашиχ(ъ): вѣра пана Браевича дворника, вѣра пана Манойло Хотинского, вѣра пана Станчȣла, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Братѵла, вѣра пана Вани Жȣлича, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Банчанȣла, вѣра пана Кости Ѡ[т]рыша, вѣра пана Кости Дановича чашника, вѣра пана Шандра Дорогонского, вѣра пана Тадора Баскана, вѣра пана Тадора Монки, вѣра пана Мик(а) Кралѣ, вѣра пана Крецевича, вѣра пана Радѵла Писка, вѣра пана Ꙗлба спатарѣ, вѣра пана Петрика постелника, вѣра пана Козми вистїарника, вѣра пана Ивана столника, вѣра пана Жȣржи комиса и вѣра всѧχ(ъ) боꙗръ нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ), великыχ(ъ) и малыχ(ъ).

Ꙗ по нашемъ животѣ, кто бȣ[бѵ]детъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашей земли, ѡт(ъ) дѣтей нашиχ(ъ) или ѡт(ъ) нашего племение, бѵд(и) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашей земли, оу Молдавской, тот(ъ) бы не порȣшилъ нашего данїа монастырю нашемѵ, але що бы имъ потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ). Ꙗ кто бы χотил(ъ) порȣшити или прѣстъпити сїе наше данїе, тот(ъ) да бѫдетъ проклѣтъ ѡт(ъ) Б(ог)а, и ѡт(ъ) прѣч(и)ста его м(а)т(е)ри, и ѡт(ъ) тиї Б(о)гоносныχ(ъ) ѡт(ь)ци Никейскыχ(ъ) и да ест(ъ) подобен(ъ) Іоудѣ <и>[1] проклѣтомѵ Ꙗрїю <и тѣмъ>[1] що възъпиша на г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашего, І(сѵ)сѵ Х(ри)ста: кръвъ ег(о) на ниχ(ъ) и на чадѧχ(ъ) иχ(ъ).

Ꙗ на болшее потвръжденїе томѵ всемѵ выше писаномѵ, велѣли есми [есми] нашемѵ вѣрномѵ жѵпанȣ, Миχаилѵ логофетѵ, писати и привѣсити нашѵ печат(ъ) к семȣ листѵ наш(е)мѵ.

www.dacoromanica.ro

Пис(а) Добрѹлъ дїакъ, оу Сwч(а)вѣ, в(ъ) лѣтw ҂ѕцѯв, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(а)рїа), а҃, оу ден(ь) С(вѧ)т(о)го Васїлїа.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Ковасна, монастырю wт(ъ) Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, și am făcut pentru pomenirea sfînträposaților noștri părinți[2] și am dat mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Sfînta Înălțare, din braniștea noastră de la Bohotin, și anume, de la drumul care merge către Nuorețu, Covasna, cu toate obîrșiile ei, iar prisaca să fie de la marginea Coziei către Dealul cel Mare și să-și așeze oameni, cît vor putea să așeze la acea prisacă.

Pentru aceea, nici un brănișter, oricine va cîrmui[3] de la noi Bohotinul, să nu aibă nici un fel de amestec la această prisacă și la oamenii lor[4], și nici desetină să nu ia de la ei, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre. Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre de la Neamț uric și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Braevici vornic, credința panului Manoilo de Hotin, credința panului Stanciul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Bratul, credința panului Oană Julici, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Costea O[t]rîș, credința panului Costea al lui Dan ceașnic, credința panului Șandru de Dorohoi, credința panului Tador Vascan, credința panului Tador Moica, credința panului Micu Crai, credința panului Crețevici, credința panului Radul Pisc, credința panului Albu spătar, credința panului Petrică postelnic, credința panului Cozma vistier, credința panului Ion stolnic, credința panului Giurgea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu clintească dania noastră mănăstirii noastre, ci să le-o întărească și să le-o împuternicească. Iar cine ar voi să strice sau să încalce această danie a noastră, acela să fie blestemat de Dumnezeu, și de preacurata lui maică, și de cei 318 părinți purtători de Dumnezeu de la Nicheia și să fie asemenea lui Iuda ⟨și⟩[1] blestematului Arie ⟨și celor⟩[1] care au strigat împotriva domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos, sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru jupan, Mihail logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul diac, la Suceava, în anul 6962 ⟨1454⟩, luna ianuarie, 1, în ziua Sfîntului Vasile.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Covasna, mănăstirii de la Neamț; ⟨și alta, din secolul al XVII-lea:⟩ Prisaca ot Bohotin.

Arh. St. Buc., D.S. Moldova, 15. Orig., perg. (23,5 × 36,5 cm), pecete atîrnată pierdută, șnur de mătase roșie.

O trad., încredințată de Paisie arhimandrit și stareț al M-rii Neamț, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 71—73. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/421.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 501—503 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 268—269 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] În trad. din *D. I. R.*, A, I, „părinţi“, omis.
[3] În trad. lui M. Costăchescu şi în cea din *D. I. R.*, A, I, ѕѵдєтъ держати s-a tradus prin „va ţine“ (va stăpîni), ceea ce conferă textului un alt înţeles (v. şi doc. nr. 17 şi 29).
[4] Adică: ai călugărilor.

40 **1454 (6962) august 25, Băiceni.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Петръ[1] воєвωда, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои[2]. Знаменито чиним(ъ) из[3] сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), [ꙋ]всим(ъ) кто на н(ъ) ꙋзрит(ъ) или єго ꙋслышит(ъ) чтꙋч(и), ωже тот(и) истинныи калꙋгери наши ωт(ъ) Молдавици принесли привилїє наших(ъ) предков(ъ), прѣд(ъ) нами, на потверждєнїє, що дали наши родителе, за свою д(ꙋ)шꙋ, монастирꙋ выше писанномꙋ, храмꙋ С(вѧ)т(о)го Бл(а)говѣщенїа, цигани, на имѣ: Бъра, и Бадю и Комана, и съ дѣтми их(ъ), и Карамана, брата Берина, и съ дѣтми єго.

И так(о)же, єсми дали селꙋ манастирскомꙋ слобозїю, а бы не имали дила до того села ни глобници и ни илишаре, и ни подводꙋ да не дадꙋт(ъ) ωт(ъ) того села, и ни дан(ъ), и ни посадꙋ, и ни на млинох(ъ) наших(ъ) да не робѣт(ъ) и ни иное ничого не имают(ъ) нам(ъ) слꙋжити и ни дати николи, але вес(ъ) приход(ъ) ωт(ъ) того села да идет(ъ) къ выше писанномꙋ монастирꙋ, и слидꙋ злодїиского да не платит(ъ) тое село ωт(ъ) своего хотарѣ, и ни на город(ъ) да не робѣт(ъ) людї ωт(ъ) Сасчори[4] и ни иное ничого.

А на въсеи выше писанное потверждєнїє наших(ъ) предков(ъ) даанїє єст(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, выше писаннаго Петра воєводы, и вѣра наших(ъ) боıар(ъ): вѣра пана Ваны Пынтеча, вѣра пана Дꙋми пъркалаба, вѣра пана Кости Ѡрыша, вѣра пана Петра бывшаго логоѳета, вѣра пана Дꙋми <с>[5]патарѣ Микачѧ, вѣра пана Лази Питика, вѣра пана Иωна вистиѧрника, вѣра пана Томы Кындевича, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Игнат<а П>[5]опескꙋла, вѣра пана Микꙋла постелника, вѣра пана Иωна Бꙋωрѣна, вѣра пана Ѳедора[6] Посадников<ич>[7]а, вѣра пана Синѣ столника, вѣра пана Драгоши чашника, вѣра пана Петра Єзерѣна комиса и вѣра [ꙋ]всих(ъ) наших(ъ) боıар(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ), и малих(ъ).

А на болшее потверждєнїє въсемꙋ выше писанномѵ, велѣли єсми нашемꙋ вѣрномѵ боıаринꙋ, панꙋ Козмѣ логоѳетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) привѣсити къ семѵ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Жꙋржь Иωнилевич(ь), ꙋ Баичанех(ъ), в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯв авг(ꙋстъ) ке.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ ... Молдавиц(и).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceşti adevăraţi călugări ai noştri de la Moldoviţa au adus, înaintea noastră, privilegiile de întărire ale înaintaşilor noştri, pe care le-au dat părinţii noştri, pentru sufletul lor, mănăstirii mai sus-scrise, hramului Sfînta Bunavestire, ţiganii, anume: Bîra, şi Badiu şi Coman, şi cu copiii lor, şi Caraman, fratele lui Berea, şi cu copiii lui.

Şi, de asemenea, am dat slobozie satului mănăstirii[8], ca să nu aibă treabă în acest sat nici globnici şi nici ilişari, şi nici podvoadă să nu dea din acest sat, şi nici dare, şi nici posadă, şi nici la morile noastre să nu lucreze şi nici altceva nimic să nu ne slujească şi nici să nu ne dea niciodată, ci tot

www.dacoromanica.ro

venitul din acest sat să meargă la mănăstirea mai sus-scrisă, şi urmărirea[9] răufăcătorului din hotarul său să nu plătească acest sat, şi nici la cetate să nu lucreze oamenii din Săsciori[4] şi nici altceva nimic.

Iar la toată întărirea mai sus-scrisă a daniei înaintaşilor noştri este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Oană Pîntece, credinţa panului Duma pîrcălab, credinţa panului Costea Orîş, credinţa panului Petru fost logofăt, credinţa panului Duma Micaci spătar, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Ion vistier, credinţa panului Toma al lui Cînde, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Ignat ⟨P⟩[7]opescul, credinţa panului Micul postelnic, credinţa panului Ion Buoreanu, credinţa panului Thedor[6] al Posadnicului[10], credinţa panului Sin stolnic, credinţa panului Dragoş ceaşnic, credinţa panului Petru Ezereanu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Cozma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Giurgiu al lui Ioil, la Băiceni, în anul 6962 ⟨1454⟩ august 25.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ ... Moldoviţa; ⟨din secolul al XVIII-lea:⟩ Ţigani, 6962 ⟨1454⟩ av(gust) 25; ⟨şi, cu litere latine:⟩ Ex. Ias b 4 $\frac{1}{2}$ No. 2.

Bibl. de Stat a U. R. S. S., „V. I. Lenin", Secţia manuscrise, Colecţia Markevici — Lukaşevici, fond. 159, nr. 7. Orig., perg. (22 × 30 cm), pătat în întregime, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, fond. 780, nr. 7. Altă foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXXII/6, şi trei copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 78 (după orig.), f. 79—80 (după *Яцимирскiи*) şi f. 81 (după o trad. germ. de Iohann Marcińkiewicz). O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/422. Un clişeu, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 715.

EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64—65 (rez. germ., după orig., sau după o copie slavă, cu data de zi: 22); Уляницкiй, *Матерiалы*, p. 82 (rez.); Яцимирскiи, *Грамоты молдав.*, p. 295 (text slav); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 505—507 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 269—270 (trad.).

---

[1] п, transformat din в.
[2] д, transformat din з,
[3] Aşa în orig.
[4] Sau Сосчори (Sosciori).
[5] În îndoitura pergamentului.
[6] În doc. nr. 41: Федора (Fedor).
[7] Rupt.
[8] În trad. lui M. Costăchescu, greşit: „am dat satului mănăstiresc, Slobozia . . .".
[9] În textul slavon: слидꙋ = urma.
[10] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „posadnic".

41 1454 (6962) august 25, Cotnari.

† М(и)л(о)стїю, мы, ‹б(о)›[1]жїю, Петръ воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним[ъ] исим(ъ)[2] нашим(ъ) листом(ъ), оусим(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтуч(и), ѡже тот(и)[3] истиныи калꙋгери наши ѿт(ъ) Молдавицъ принесли привїлие наших(ъ) передков(ъ) прѣд(ъ) нами. Протож(е), ми, видѣвше их(ъ) привїлиꙗ, и потвръдили есми даанїе наших(ъ) родителѣ и дали есми наш(ъ) лист(ъ) нашемꙋ манастирꙋ иже естъ на Молдавици, храмꙋ С(вѧ)т(о)го Бл(а)говѣщенїе, на то що бы ходили три возове их(ъ) на

www.dacoromanica.ro

рнб8, нлн на Дѵ<на>[4]ю нлн на Нистрн нлн бѵд(ь) на котораꙗ[5] блата, що бы ходнлн доброволно н безъ забавѣ н що бы не платнлн мыто нигде, н 8 проданнх(ъ) мытох(ъ) н не8проданнх(ъ): ни 8 Красномъ Търг8, нн 8 Ꙗ҆скомъ тръг8, а нн 8 Лоп8шною, нн 8 Бродѵ Калѵгорскомѵ, нн ѵ Васлѵю, нн ѵ Цоцорнн(ъ) бродъ, а нн 8 Могошещн, а нн ѵ Романовѵ тръгѵ, н також(е), що вы не давалн тоты трне возове мыта колн нмѵтъ ходнтн на солн н також(е), що вы не давалн мыто нх(ъ) возове колн нмѵт(ъ) возитн мед(ъ) ѿт(ъ) Бохотина.

Протож(е), нн еднн(ъ) наш(ъ) 8рѣдннк(ъ) що бы сѣ не смѣлъ покоусити сѣ[6] оузѣтн мыто ѿт(ъ) тых(ъ) выше писанных(ъ) возовъ, прн нашеи[7] великое казнн.

И також(е), къ нх(ъ) татаром(ъ), щож(е) с8т(ъ) оу Банн, що бы не нмалн сасове ѿт(ъ) Банн нн еднно дѣло, а нн дворннцн, а нн нлншарн, а нн еднн(ъ) наш(ъ) 8рѣдннк(ъ), н що бы былн волнн тотн татарове продаватн н к8пнтн н що бы не с8днл(ъ) нх(ъ) ннкто, токмо г(оспо)дств(о) мн н калѵгерн.

И на то ест(ъ) въсемѵ выше писаномѵ[8] вѣра г(оспо)дств(а) мн, Петра воеводъ, н вѣра нашнх(ъ) боꙗръ: вѣра пана Ѡана Пынтече, вѣра пана Доума пръкалаба, вѣра пана Косте Ѡрыша, вѣра пана Петра логофета, вѣра пана Дѵ<мы>[9] спътарѣ Микача[8], вѣра пана Лазѣ Питика, вѣра пана Ї҆ѡна внстѣрннка, вѣра пана Тома Кындевнчѣ, вѣра пана Ходко Крецовнча, вѣра пана Игната Попескѵла, вѣра пана Мик8ла постелннка, вѣра пана Ї҆ѡна Бѵѡрѣна, вѣра пана Федора Посаднника, вѣра пана <Сина>[9] столннка, вѣра пана Драгоше чашннка, вѣра пана Петра Єзерѣна комнса н вѣра въсѣхъ наш(н)х(ъ) боꙗр(ъ) молдавскнх(ъ), великнх(ъ) н малых(ъ).

А на болшее потвръжденїе въсемѵ выше писаном8, велѣлн есмн нашемѵ вѣрномѵ боꙗрнну, пан8 Козмѣ логофетоу, писатн н нашѵ печат(ъ) прнвѣсити къ семѵ нашемѵ листѵ.

Писа Ивашко дїак(ъ), оу Котнарн, в(ъ) лѣт(о) ҂ꙅцѯв аѵг(ѵстъ) ке.

† Din mila lui Dumnezeu, noi[10], Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceşti adevăraţi călugări ai noştri de la Moldoviţa au adus înaintea noastră privilegiul înaintaşilor noştri. Pentru aceea, noi, văzînd privilegiul lor, le-am şi întărit dania părinţilor noştri şi am dat cartea noastră mănăstirii noastre care este la Moldoviţa, hramului Sfînta Bunavestire, pentru aceea ca să umble trei care ale lor după peşte, sau la Dunăre sau la Nistru sau la oricare baltă, ca să umble în bunăvoie şi fără piedică şi ca să nu plătească vamă nicăieri, şi la vămile vîndute şi la cele nevîndute: nici la Tîrgul Frumos, nici la tîrgul Iaşi, şi nici la Lăpuşna, nici la Vadul Călugărilor, nici la Vaslui, nici la vadul Ţuţorei, şi nici la Mogoşeşti, şi nici la tîrgul Roman, şi, de asemenea, ca să nu dea aceste trei care vamă cînd vor merge după sare şi, de asemenea, ca să nu dea vamă carele lor cînd vor căra miere de la Bohotin.

Pentru aceea, nici un dregător al nostru să nu cuteze să se încumete să ia vamă de la aceste care mai sus-scrise, sub pedeapsa noastră cea mare.

Şi, de asemenea, cu tătarii lor, care sînt la Baia, saşii de la Baia să nu aibă nici o treabă, şi nici vornicii, şi nici ilişarii, şi nici un dregător al nostru, şi să fie volnici aceşti tătari să vîndă şi să cumpere şi să nu-i judece nimeni, decît numai domnia mea şi călugării.

Şi la toate acestea mai sus-scrise este[10] credinţa domniei mele, Petru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Oană Pîntece, credinţa panului Duma pîrcălab, credinţa panului Coste Orîş, credinţa panului Petru logofăt, credinţa panului Du(ma)[9] spatar Micaci[8], credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Ion vistier, credinţa panului Toma al lui Cînde, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Ignat Popescul, credinţa panului Micul postelnic, credinţa panului Ion Buoreanu, credinţa panului Fedor Posadnicu, credinţa panului <Sin>[9] stolnic, credinţa panului Dragoş ceaşnic, credinţa panului Petru Ezereanu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Cozma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivaşco diac, la Cotnari, în anul 6962 <1454> august 25.

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. general nr. 72109/1904 (preluat de la Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 152). Orig., perg. (20,5 × 28,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase vînătă.

O copie şi un rez., de I. Bogdan, după Popovici şi, respectiv, după Wickenhauser (v. EDIŢII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 74—76 şi 77. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, III/191.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 506 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65 (rez. germ., după orig. sau după o copie slavă); Улянецкій, *Матеріалы*, p. 82 (rez.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 8—10 (text slav şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 508—510 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 270—271 (trad.).

---

1 Omis, din cauza plasării greşite a lui мы.
2 În loc de нс снмъ.
3 În rînd, diacul scrie тотн, dar şi тоты (vezi mai jos).
4 Omis? Titla pentru prescurtare lipseşte.
5 ра, adăugat ulterior de diac între rînduri.
6 сѣ, adăugat ulterior de diac între rînduri.
7 є, adăugat ulterior de diac între ш şi н.
8 Ca şi la începutul actului, diacul a inversat ordinea normală a cuvintelor.
9 Omis.
10 În textul slavon, ordinea cuvintelor a fost inversată.

42 — 1454 (6962) octombrie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Петръ воєвода гѡсподаръ Землн Молдавскон. Чннйм(ъ) знаменнто нс снм(ъ) лнстом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) ѹзрнт(ъ) нлн єго ѹслншнт(ъ) чтѹчн, ѡже бл(а)гопронзволн г(оспод)ство мн, своим(ъ) бл(а)гым(ъ) н чнстнм(ъ) н свѣтлнм(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, н далн єсмн сесъ лнст(ъ) монастнревн нашемѵ, гдє ест(ъ) храм(ъ) < Оуспеніє>[1] прѣс(вѧ)тѣн Б(огородн)цн, ѡт(ъ) Хѡмора, за наше здравїє н за дѹшїє с(вѧ)топочнвшнх(ъ) нашнх(ъ) рѡднтел(ен), на то варе колн нмет(ъ) послатн монастнръ тън два возн по рнбѹ на Дѹнавъ нлн на єзера нлн на блатех(ъ) нлн на Днпстрн нлн бѹд(ь) кѹда пошлют(ъ), а тотїє возн да не нмают(ъ) датн мыта нпгде оу нашен землн, на бродох(ъ) н на прѣвозох(ъ); н гдє нмѹт(ъ) кластн рнбѹ ѹ тнх(ъ) возох(ъ), нлн бѹдѵт(ъ) проданна мыта нлн непродана, а мнто да не дадѵт(ъ) нигде ѹ нашен землн, але да ндѵт(ъ) доброволно, без(ъ) въсѣкоі забавн, н тамо ндѹчн н ѡпѧт(ъ) за се.

Протож(е), нн єднн(ъ) мнтннк(ъ) нс нашен землн да се не смѣт(ъ) покѵснтн ѹзетн мыто нс тнх(ъ) вnше пнс(а)ных(ъ) два возн. А к<о>[1]торн мнтннк(ъ) нлн ѹредннк(ъ) наш(ъ) покѵснт(ъ) се ѹзетн мнто н порѹшнтн се наше данїє н пнсанїє, тогда тот(ъ) ѹзрнт(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) велїкѵю казнъ н ѡргїю г(оспод)ства мн.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, вnше пнс(а)наго Петра воєводї, н вѣра въсѣх(ъ) боѧръ нашнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

Пнс(а) Геѡргїє Сръбнн(ъ) н певец(ъ), оу Соч(а)вн, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯв ѡк(товрїє) є̃[2].

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu inima mea bună și curată și luminată, și am dat această carte mănăstirii noastre, unde este hramul ⟨Adormirea⟩[1] preasfintei născătoare de Dumnezeu, de la Homor, pentru sănătatea noastră și pentru sufletul sfînträposaților noștri părinți, pentru aceea ca oricînd va trimite această mănăstire două care după pește, la Dunăre sau la iezere sau la bălți sau la Nistru sau oriunde le va trimite, aceste care să nu dea vamă nicăieri în țara noastră la vaduri și la trecerile peste ape[3]; și unde vor încărca pește în aceste care, fie că vămile vor fi vîndute sau nevîndute, să nu dea vamă nicăieri în țara noastră, ci să umble în voie, fără nici o zăbavă, și mergînd acolo și întorcîndu-se.

Pentru aceea, nici un vameș din țara noastră să nu cuteze a încerca să ia vamă de la aceste două care mai sus-scrise. Iar care vameș sau dregător al nostru se va încumeta să ia vamă și să clintească dania și înscrisul nostru, atunci acela va vedea de la noi mare pedeapsă și urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința tuturor boierilor noștri, mari și mici.

A scris Gheorghie al Sîrbului și cîntăreț, la Suceava, în anul 6962 ⟨1454⟩ octombrie 5[2].

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ De la Petru vod(ă), pentru 2 cară cu pești de la bălți, să nu de vamă și brod(i)nă. Leat 6962 ⟨1454⟩.

Bibl. Acad., LXXXV/44. Orig., perg. (25 × 16,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase cafenie și violet.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/8, două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 83 (după orig., și cu data de zi: 10) și f. 84—85 (după o trad. germ. de Johann Marcińkiewicz), și un rez., cu data de zi: 8, ibidem, ms. nr. 111 (Cond. M-rii Homor), f. 81. Alte foto., la Arh. St. Iași, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 576, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/424.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 45 (facs.); Pârvan, *Alexăndrel și Bogdan*, p. 124—125 (rez., cu data de zi: 5); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 62—63 (text slav, după I. Bogdan (?), cu data de zi: 3 și cu văleatul socotit în stilul de 1 septembrie, și trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 513—514 (text slav și trad., cu data de zi: 2) și p. 515—516 (rez. din Cond. M-rii Homor, considerat ca reprezentînd un act deosebit); *D. I. R.*, A, I, p. 271—272 (trad., cu data de zi: 2) și p. 272 (rez. după Costăchescu).

Pentru identitatea rez. cu doc. orig., v. și Șimanschi, *Precizări*, p. 70, precum și cazul similar al actului din 1445 septembrie 27 (*D. R. H.*, A, I, nr. 258).

---

[1] Omis.

[2] D. P. Bogdan, *Paleografia*, p. 84, consideră că data de zi a actului este, mai curînd, Ї (10).

[3] În trad. lui M. Costăchescu, прѣвозоѵъ a fost tradus greșit, prin „încărcături", iar în cea din *D. I. R.*, A, I, prin „vămile de trecere". Termenul nu definește însă decît acțiunea de trecere a mărfurilor de pe un mal pe altul al unei ape, deci transbordarea, deosebită calitativ de trecerea prin vad, așa cum rezultă dealtfel, și din context.

43 **1454 (6962) octombrie 6.**

Peter Woewoda bestätiget dem heil(igen) Kloster Moldowiza die Herrschaft und die Abgabenfreiheit des Hauses in Sucawä, das der Armenier Iohann dem Kloster als Schenknis gegeben hat: keine Art Steuern oder Fron-

www.dacoromanica.ro

schuldigkeit sei dem Landesherrn zu geben, so wie auch kein Dienst zu leisten, sondern alle Einkünfte und alle Dienstleistung soll das Kloster erhalten.

V(om) J(ahre) 6962 ⟨1454⟩, Oct(ober) 6.

Petru voievod întărește sfintei mănăstiri Moldovița stăpînirea și scutirea de dări pentru casa din Suceava pe care armcanul[1] Ion a dat-o danie mănăstirii: să nu dea domniei nici un fel de dări și, de asemenea, să nu facă nici un fel de robotă, ci toate veniturile și robotele să fie ale mănăstirii.

Din anul 6962 ⟨1454⟩ octombrie 6.

Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65 (nr. 23). Rez., după orig. sau după o copie slavă. Același rez., în copia lui I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 82.

ALTE EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 515 (rez. germ., după Wickenhauser, și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 272 (rez. rom., după Costăchescu).

---

[1] Probabil în orig. nume propriu: „Armeanul" (vezi și doc. nr. 7).

44 1454 (6962) decembrie 8, Neamț.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листом(ъ) нашимъ, въсѧмъ кто на нъ оузрит ъ или его ȣслышитъ чтȣчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство[1] ми, бл(а)гымъ нашимъ произволенїемъ и чистимъ и св(ѧ)тлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ[2], и дали есми, монастырю нашемѵ ѡт(ъ) Немца, сес(ъ) нашъ лист(ъ), идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)т(о)го Възнесенїе Г(о)с(по)д(н)не, а дали есми на то варе колк<о>[3] сел(ъ) прислѵхаютъ к нашемȣ монастырю, на имѣ: где ест(ъ) Самоилъ[4] ватаман(ъ), на Быс<трици>[3], и Двоpенеции, и Тимишеции, и Кырстїенеции, и Бълошеции, и Манеции, <и, на Топо>[3]лици, где былъ Барбъ Цамыръ, и Башотѣни, и Фынтырѣли, и Драгомире<ции, и Трестиıан>[3]ѧ и Телебѣчиици, на Серетѣ, да соутъ выше писаннаѧ села, монас<тырю нашемȣ>[3], слободникы ѡ въсемъ, да не дадоутъ тоты люди ис тѧх(ъ) селах(ъ) ни дан(ъ), ни поса<доу, ни и>[3]лиша, ни подводоу, ни десѣтинȣ ѡт(ъ) бчол(ъ) а ни ѡт(ъ) свиии, ни на жолдъ да не ходѣт<ъ ни>[3] на город(ъ) да не робѧт(ъ), ни на млиноx(ъ), <ни>[5] на ставох(ъ) да не робѧт(ъ), а ни иное никоторое наше данїе и слȣжбȣ да не имают(ъ) намъ давати а ни слȣжити.

А також(е), оу тѧх(ъ) селах(ъ) да не имаютъ ходити ни глобници, ни припашари, ни илишаре а ни перерѵбци; а ни нъ никто ѡт(ъ) наших(ъ) оурѣдникох(ъ), ни сѵдци а ни нъ никто, ни соудити их(ъ) а ни глобȣ ис них(ъ) не брати, ни третинȣ, ни за д(ѵ)шегȣбство, ни за великое д(ѣ)ло, ни за малое.

Але коли комѵ сѣ оузрит(ъ) бѵд(ь) какое кривдȣ ѡт(ъ) тых(ъ) людеи ис тѧх(ъ) селах(ъ), а ѡн(ъ) да ищетъ их(ъ) прѧд(ъ) егȣменомъ ѡт(ъ) Нѣмца и прѣд(ъ) оурѣдникы монастырскыи, а иного сѵд(ь)цѣ да не имаютъ.

Також(е), ни сѵд(ь)ци а ни ѡслȣхаре да не имают(ъ) ходити оу тѧх(ъ) селах(ъ), а ни глобȣ не брати коли имет сѧ с(ъ)мр(ъ)тъ оучинити котораѧ, але сами калȣгери да возмоут(ъ) глобȣ.

А кто имет сѣ покȣсити ѡт(ъ) наших(ъ) оурѣдникох(ъ) и рȣшати сїе наше [наше] выш(е) писанное, бѵд(ь) ȣ чемъ, тот(ъ) ест(ъ) противник(ъ) намъ и нашемȣ листȣ.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, выш(е) писаннаго Петра воеводы, и вѣра въсѧх(ъ) болѣръ наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на то есми дали сес(ъ) лист(ъ) поѵд(ъ) нашеи печати.

Пис(а) оу Немца, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕц҃ѯв дек(ебрїе) и҃.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ За въсѧ сел(ъ).

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoința noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Neamț, unde este hramul Sfînta Înălțare a Domnului, şi am dat pentru aceea ca oricîte sate ascultă de mănăstirea noastră, anume: unde este Samoil vătăman, pe Bis⟨triț⟩[3]a, şi Dvoreneşti, şi Timişeşti, şi Cîrstieneşti, şi Băloşeşti, şi Măneşti, şi, pe ⟨Topo⟩[3]lița, unde a fost Barbă Geamîră, şi Başoteni, şi Fîntîrele, şi Dragomire⟨şti, şi Trestiian⟩[3]a şi Telebecinți, pe Siret, să fie satele mai sus-scrise, mănăs⟨tirii noastre⟩[3], slobode de toate, să nu dea aceşti oameni din aceste sate nici dare, nici posa⟨dă, nici i⟩[3]liş, nici podvoadă, nici desetină din albine şi nici din porci, nici la jold să nu meargă, ⟨nici⟩[3] la cetate să nu lucreze, nici la mori, ⟨nici⟩[5] la iazuri să nu lucreze, şi nici vreo altă dare şi slujbă de-a noastră să nu ne dea şi nici să nu ne slujească.

Şi, de asemenea, în aceste sate să nu umble nici globnici, nici pripăşari, nici ilişari şi nici pererubți; şi nici nimeni altul din dregătorii noştri, nici judecători şi nici nimeni altul, să nu-i judece şi nici să nu ia gloabă de la ei, nici tretină, nici pentru omor, nici pentru faptă mare, nici pentru mică.

Iar ori cui i se va părea că are vreo strîmbătate din partea acestor oameni din aceste sate, acela să-i cheme înaintea egumenului de la Neamț şi înaintea dregătorilor mănăstirii, iar alt judecător să nu aibă.

De asemenea, nici judecătorii şi nici osluharii să nu umble în aceste sate, şi nici gloabă să nu ia cînd se va face vreo moarte, ci înşişi călugării să ia gloaba.

Iar cine din dregătorii noştri s-ar încumeta şi ar strica aceste ale noastre mai sus-scrise, întru orice, acela ne este potrivnic nouă şi cărții noastre.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credința tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru aceasta am dat această carte sub pecetea noastră.

Scris la Neamț, în anul 6962 ⟨1454⟩ decembrie 8.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Pentru toate satele.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamț, XXI/6. Orig., perg. (21 × 28,5 cm), o ruptură la mijloc, pecete atîrnată, pierdută.

O trad., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, ibidem, XXI/6 a. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 87—88. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/425.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 516—518 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 273 (trad.).

---

[1] в, transformat din в.
[2] є, scris peste а.
[3] Rupt.
[4] л, făcut ca п.
[5] Omis.

45 **1455 (6963) februarie 8, Iaşi.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Алеѯандръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито <ис>[1] сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит̾ или его оуслышит(ъ) чтꙋчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)д-

www.dacoromanica.ro

ство ми, нашим(ъ) бл(а)гым(ъ) произволенїемъ, и ч(и)стимъ и св(ѧ)тлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, и ѡт(ъ) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїа, ꙗко да оутвръдим(ъ) наш(ъ) цр(ъ)ков(ъ)[2], монастырю ѡт(ъ) Немца, и дали есми монастырю нашемѹ ѡт(ъ) Нѣмца, идеже <есть>[3] храм(ъ) С(вѧ)томѹ Възнесенїю, наш<е>[1]и землѝ що ест(ъ) подли Немца, на Тополцѣ, -що коли хотили мистичи ѡт(ъ) Нѣмца продавати того земли <С>[1]тецкови-, где хотарил(ъ) Косте Цолич(ъ) съ межїашми. Тое въсе выше писанное да ест(ъ), тот(ъ) землю, монастырю нашемѹ ѡт(ъ) Нѣмца оурикъ и съ въсѧм(ъ) дохо<до>[3]м(ъ), непорѹшенно николиже, на вѣкы.

А хотаръ да ест(ъ), ѡт(ъ) оусих(ъ) ст<оро>[4]н(ъ), кѹда хотарил(ъ) Косте Цолич(ъ).

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выш(е) писанного Алеѯандра воеводы, и вѣра боꙗръ <нашн>[5]х(ъ): вѣра пана Дѹми Браевича, вѣра пана Маноило Хотинского, вѣра пана Станчѹла, вѣра пана Петра <п>[4]ръкалаба, вѣра па<на>[3] Бани Жѹлича, вѣра пана Данчѹла пръкалаба, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Федора дворника, вѣра пана Алба спатарѣ, вѣра пана Петрика постелника и вѣра въсѧх(ъ) бо<ꙗ>[4]ръ нашиx(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А пакли имет(ъ) мистичи ѡт(ъ) Немца тѣгати или оуспомѣнѹти за тот(ъ) хот<аръ>[1], бѹд(ь) кто ѡт(ъ) тръговского ч(е)л(ове)ка, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзкѹ сто рѹбли сребра.

А на болшею крѣпост(ъ), велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Шандро логофетѹ, привѣсити нашѹ печат(ъ) к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Добрѹл(ъ), оу Ясwх(ъ), в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцⷢ҃г, м(ѣ)с(ѧ)ца февр(ѹ)арїа), н҃.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ И землѣ ѡт(ъ) Тополици, и мѣсто Цолич(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Alexandru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut ⟨cu⟩[1] această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Neamţ, şi am dat mănăstirii noastre de la Neamţ, unde ⟨este⟩[3] hramul Sfînta Înălţare, pămîntul nostru care este lîngă Neamţ, pe Topoliţa, — acel pămînt pe care au voit să-l vîndă tîrgoveţii de la Neamţ lui ⟨S⟩[1]teţco —, unde a hotărnicit Coste Ţolici cu megieşii. Toate acestea mai sus-scrise, acest pămînt, să fie mănăstirii noastre de la Neamţ uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul să fie, din toate părţile, pe unde a hotărnicit Coste Ţolici.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoilo de Hotin, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Petru ⟨p⟩[4]îrcălab, credinţa pa⟨nului⟩[3] Oană Julici, credinţa panului Danciul pîrcălab, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Fedor vornic, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Petrică postelnic şi credinţa tuturor bo⟨ie⟩[4]rilor noştri, mari şi mici.

Şi iarăşi, dacă vor pîrî tîrgoveţii de la Neamţ sau vor pomeni de acest hota⟨r⟩[1], oricine dintre oamenii de tîrg, acela să plătească zavescă o sută de ruble de argint.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Şandro logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

www.dacoromanica.ro

A scris Dobrul, la Iaşi, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna februarie, 8.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Şi pămîntul de la Topoliţa, şi locul lui Ţolici; ⟨şi alta, tîrzie:⟩ Moşia pentru Topoliţa, 6963 ⟨1455⟩ fevr(uarie).

Bibl. Acad., XXX/87. Orig., perg. (17 ×22,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie.
Două copii, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 91 (incompletă) şi f. 92 (completă). O trad., din 1801 iunie 12, de polcovnic Pavel Debriţ de la Mitropolie, fără dată de zi, la Arh. St. Bucureşti, M-rea Secul, I/1, şi alta, ibidem, M-rea Neamţ, LXIII/4. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/426.

EDIŢII: Rosetti, *Pămîntul*, p. 138 (rez., după orig. — v. comentariul —, cu data greşită: 1455 mai 12); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 63—65 (text slav, după I. Bogdan, ms. nr. 5 234, f. 92, şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 525—527 (text slav şi trad.) şi p. 528 (rez., după Rosetti, considerat ca reprezentînd un act deosebit); *D. I. R.*, A, I, p. 273—274 (trad.) şi p. 274 (rez., după Costăchescu).

În ciuda aparenţelor, pe care M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 528, le-a luat în în consideraţie, documentul regestat de R. Rosetti, sub data de 1455 mai 12, nu poate fi decît cel emis de cancelaria lui Alexăndrel la 8 februarie. Elementele care dovedesc, incontestabil, această situaţie, sînt următoarele: asemănarea cotei indicate de către R. Rosetti: XXXIII/87 (unde se află un zapis din 7278 ⟨1770⟩ februarie 20), cu cea a documentului din 8 februarie: XXX/87 (rămas, curios, în afara celor de la Bibl.Acad. folosite de autor); posibilitatea de interpretare a prescurtării м ца (cu с suprascris) ca numele unei luni: маи, iar a datei de zi: н (8), urmată de semnul de încheiere a actului, ca ві (12), în condiţiile eludării numelui propriu-zis al lunii: фев(рꙋаріе), ascuns de îndoitura pergamentului — împrejurări facilitate, într-adevăr, de originalul din 8 februarie — ; posibilitatea unei înţelegeri eronate a pasajului, rău conservat: землн що ест(ъ) подлн Немца, citindu-se малнъ şi поннже Немца. şi a deducerii cuvîntului мѣсто din мнстнчн, întrucît ultimele două litere ale acestuia sînt aproape şterse. În plus, în acelaşi sens, este de reţinut şi informaţia vechilor letopiseţe slavone privind data luptei de la Mohile, dintre Alexăndrel şi Petru Aron: 25 martie 1455 (v. *Cronicile*, p. 15) — dată care nu poate fi supusă îndoielii pornind de la un regest atît de discutabil şi după care emiterea unui document de către Alexăndrel devine prea puţin probabilă.

1 Rupt.
2 În textul editat de M. Costăchescu, în loc de наш(ъ) цр(ъ)ков(ъ), greşit: наш⟨емꙋ⟩.
3 Omis.
4 Şters.
5 Rupt şi şters.

46 — 1455 (6963) iunie 6, Succava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиннм(ъ) знаменнто нс сѣмъ лнст(о)мъ нашнм(ъ), въсѧмъ кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлн ег(о) оуслышнтъ чтꙋчн, ѡже бл(а)гопронзволн г(оспо)дство мн, нашнмъ бл(а)гымъ пронзволенїемъ, н ч(н)стымъ н свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, н ѡт(ъ) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ н ѡт(ъ) Б(ог)а помощнѧ, ꙗко да оутвръ⟨днмъ⟩[1] наш(ъ) цр(ъ)к(ъ)въ, монастырю ѡт(ъ) Быстрнцн, ндеж(е) ест(ъ) храмъ Оуспенїе С(вѣ)тѣн Б(огородн)цн, на нмѣ Ботна, н съ оуснмн ѡзерамн, н гырламн[2] н ѡзерканн, н ѡт(ъ) Червленого Кешенева до дил(ъ) Загорнн, а выше, Нистромъ, н поннж(е), н оусн пасикы елнко сꙋт(ъ) оу томъ хотарѣ, оу нх(ъ) хотаръ, н два броды, н съ мытомъ н по сꙋхꙋ н по водѣ.

А также(е), ннкто да не смѣют(ъ) снжы оучннити оу нх(ъ) хотаръ, над(ъ) Нистрн нлн оу ѡзеры, нлн плоты, а нн ловнтн ннкто оу нхъ хотаръ.

Також(е), ннкто ѡт(ъ) нашнх(ъ) боꙗръ нлн десѧтннк(ъ) да не смѣютъ братн десѣтннꙋ ѡт(ъ) бчол(ъ)[3], а нн пасичннцн бантоватн нн оу чемъ, але тот(ъ) прнход(ъ) оусе да ест(ъ) монастырю нашемꙋ.

www.dacoromanica.ro

Тое въсе выше писанное да ест(ъ) монастырю нашему оурикъ и съ въсѧм(ъ) доходомъ, непорушенно николиж(е), на вѣкы.

А кто быхъ хотилъ порушити сїе наше даанїе и запис(ъ) или мыто им(ъ) брати или бѹд(ь) що, кто бы хотил(ъ) порушити или прѣстъпити буд(ь) оу чемъ, таковы да бъдет(ъ) проклѣтъ ѡт(ъ) г(оспод)а[4] б(ог)а и сп(а)са нашего, И(су)су Х(ри)ста, и ѡт(ъ) прѣч(и)ста его м(а)т(е)ри, и ѡт(ъ) тнї Бого(но)[5]сных(ъ) ѡ(ть)ци Никенскых(ъ) и ѡт(ъ) въсѧх(ъ) с(вѧ)тых(ъ) и да ест(ъ) <под>[6]обен(ъ) Їоудѣ, проклѣ<то>[7]му Арїю <и тѣмъ>[1] що възъпиша на г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашего, И(су)су Х(ри)ста: кръвъ его на них(ъ) и на чѧдѣхъ их(ъ).

И тот(ъ) будет(ъ) под(ъ) нашеи великои казни[8] и ѡргїю г(оспод)ства, ми, без того.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра въсѧх(ъ) боıаръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшею крѣпост(ъ), велѣли есми нашему вѣрному пану, Петру логофету, привѣсити нашу печат(ъ) к сему листу наш(е)му.

Пис(а) Добрул(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯг юн(їе) ѕ҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră, şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, anume Botna, şi cu toate iezerele, şi cu gîrlele şi cu iezercanele, şi de la Cheşenăul Roşu pînă la dealul Zagorna, iar în sus şi în jos, pe Nistru, şi toate prisăcile cîte sînt în acest hotar, în hotarul lor, şi două vaduri, şi cu vama şi pe uscat şi pe apă.

Şi, de asemenea, nimeni să nu îndrăznească să facă mreje sau garduri de nuiele[9] în hotarul lor, pe Nistru sau în iezere, şi nici să nu prindă peşte nimeni în hotarul lor.

De asemenea, nimeni din boierii sau desetnicii noştri să nu cuteze să ia desetina din albine şi nici pe prisăcari să nu-i tulbure cu nimic, ci tot acest venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar cine ar voi să clintească această danie şi înscris al nostru sau le va lua lor vama sau orice, cine ar voi să clintească sau să treacă peste ⟨aceasta⟩[10], întru orice, acela să fie blestemat de domnul dumnezeul şi mîntuitorul nostru, Iisus Hristos, şi de preacurata lui maică, şi de cei 318 părinţi purtători de Dumnezeu, de la Nicheia, şi de toţi sfinţii şi să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, ⟨şi celor⟩[1] care au strigat împotriva domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Şi în afară de aceasta, acela va fi sub marea noastră pedeapsă şi urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩ iunie 6.

⟨Pe verso, însemnare veche:⟩ ...ѡт(ъ) ıазер(ъ) ѡт(ъ) Ботна... (din iezerul de la Botna).

Arh. St. Bucureşti, M-rea Galata, XI/4. Orig., perg. (22 × 28,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase alb-gălbui şi cafenie.

www.dacoromanica.ro

O trad., din 1912 iunie 7, de St. Nicolaescu, ibidem. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 99—100. O foto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/427.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 531—532 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 507 (facs. puţin lizibil) şi p. 274—275 (trad.)

---

1 Omis.

2 Al doilea semn grafic al literei ы, adăugat deasupra rîndului, ca un accent; eludat, s-ar cere lectura горламн.

3 Aşa în orig.

4 г, făcut din greşală ca в.

5 Titla omisă.

6 Şters.

7 Rupt.

8 к, scris peste н.

9 Pentru traducerea termenilor slavi din act: сижы şi плоты, vezi şi doc. nr. 17, 57 şi 69.

10 Subînţeles în textul slavon.

47 — 1455 (6963) iunie 7, Suceava.

Noi, cu mila lui D(u)mnăzău, Petru v(oie)v(o)d, domn Ţării Moldovii. Facem şt're cu aciastă carte a [l] noastră, tuturora cine pre dînsa va citi sau citindu-să va auzi, pentru aciastă adevarată slugă a noastră şi credincios[ul] boeriu, Gavril spathariu, au slujit noaî cu driaptă credinţă. Pentru aceea, văzîndu-i a[i] lui driaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosăbită a noastră milă, i-am dat şi i-am întărit lui satul ε nume, Steţcanii[1], a fimeii lui ocină, Sairbii[2], pe Seret, şi Mirceştii, şi jumătate den Bliceşti[3], pe Topoliţă, ce le-au cunparat de la Baica[4] drept 50 de galbini[5]. Acelea toate mai sus-scrisă ca să-i fie lui de la noi uric, cu tot vinitul, lui şi ficiorilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strenepoţilor lui, şi prestrenepoţ lor lui şi tot neamului lui, celui mai de apıoape, nestrămutat niciodinioarea, în veci.

Iară hotarul ace'or sate să-i fie pe unde din vac au înblat.

Iară spre aceea iaste credinţa domnii mele celui mai sus-scris, Petru v(oie)v(o)d, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa arhimandritului chir Evstatie bistriceanul şi credinţa boerilor noştrii: credinţa boeriului Bratului celui Mare, credinţa boeriului Manole[6] de la Hotin, credinţa boeriului Luca uşer[7], credinţa boeriului Lazar şi a fratelui lui, Stan[8], credinţa boeriului Baiceanul, [credinţa boeriului Şandrica din Dorohoi][9], credinţa boeriului Petru pîrcalab, credinţa boeriului Şandrica de ⟨la⟩[10] Dorohoi, credinţa boeriului Danciul pîrcalab...[11] şi credinţa a tuturor boerilor noştrii a Moldovii, a mari şi mici.

[Şi pre cine Dumnăzău][9].

Iară după viaţa noastră, pre cine Dumnăzău îl va alege domnu în pămîntu [lui][9] nostru, din fii noştrii sau den neamul nostru, să nu strice dania [şi][9] ci i-am dat-o lui, ci să o [întărească să][9] înputernicezi şi să o întărească, ce[12] i-am dat-o pentru a[i] lui dreaptă şi credincioasă slubă.

Iară pentru mai mare întărire a celui[13] mai sus-scrisă, am poroncit credinciosului nostru boeriu, Petrei logofătului, să scrie şi pecetea noastră să o spînzure către aciastă carte a noastră.

Au scris Zobrul[14], în Suceava, la let 6963 ⟨1455⟩ iunie 7.

www.dacoromanica.ro

Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, XXVIII/1. Trad. de la începutul secolului al XIX-lea.

O trad., din 1786 august 12, de Gheorghie Evloghie dascăl, fără intitulaţie, sfat şi numele diacului, se afla în fondul de documente de la Creditul funciar rural, moşia Teţcani, dos. nr. 635. Două rez., după trad. din 1786, la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 14, f. 158 v. (din 1837), şi nr. 24, f. 163 v. (din 1839).

EDIŢII: Pârvan, *Alexăndrel şi Bogdan*, p. 81—82 (rez., de V. A. Urechia, după o trad; orig., aflat tot la Creditul funciar rural, avea, după V. A. Urechia, data de zi: 5); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 535 (rez. din 1839); Bogdan, D. P., *Acte mold.*, p. 43—44 (trad. de la începutul secolului al XIX-lea); *D.I.R.*, A, I, p. 275—276 (aceeaşi trad.).

---

[1] În ambele rez. de la Arh. St. Iaşi: „Teţcani".
[2] Aşa în trad.; în rez. de la Arh. St. Iaşi: „Sîrbii".
[3] În rez. de la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 24: „Blăgeşti".
[4] Nume redat de traducător cu terminaţia genitivală din textul slavon.
[5] În rez. de la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 24: „zloţi".
[6] În loc de „Manoil".
[7] Necunoscut în celelalte documente ale perioadei; greşeală de lectură a traducătorului?
[8] În loc de „Stanciul".
[9] Şters cu o linie de traducător.
[10] Omis.
[11] În trad., urmează observaţia: „ De aicea nu s-au mai putut tălmăci, fiind slovile şterse den parte, cîteva nume".
[12] În loc de „că".
[13] Greşit, pentru „celor".
[14] În loc de „Dobrul".

48 — 1455 (6963) iulie 2, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на нъ оузрит ъ или его оуслышитъ чтучи, ѡже тотъ истинны нашъ вѣрныи и почетенны болѣринъ, пань Михаилъ логофетъ, слꙋжилъ прѣжде с(вѧ)топочившиχ(ъ) родителемъ нашимъ право и вѣрно, а днес(ъ) служитъ намъ право и вѣрно. Тѧм(ъ)[1] мы, видѣвше ег(о) правою и вѣрною службою до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали есми ему и потвръдили ег(о) правовѣрное выслуженїе, села на имѣ: дворъ его, на Серетѣ, що былъ Нѣгоева, и Прътъноши, и, на оустїе Побратѣ, где ест(ъ) жуде Кырстѣ и Данчулъ, ѡбѣ жудечїи, и Хѣчулъ, и Сухы Потокъ, що собѣ купилъ ѡт(ъ) Нѣгоевыχ(ъ) племенников(ъ), и, на Ревтѣ, Прокопѣии, съ млиномъ, и Избишчу, где ест(ъ) Даɪ:ило и Будулъ, и пасику его над(ъ) Нистри, на имѣ Билѣково, съ гырло и ѡжеромъ и съ всемъ его приχодомъ, и, на граници, под(ъ) Сиѣтиномъ, Гавриловци, и, пониж(е) того, Ивановци и Погориловци, що иχ(ъ) купилъ ѡт(ъ) Манѣ Глобника и ѡт(ъ) дѣтеи ег(о), и, надъ Нистра, на имѣ Рашковци, що иχ(ъ) купилъ ѡт(ъ) Мындрѣ Жуматаѣтича. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) ему ѡт(ъ) нас(ъ) оурикъ и съ въсѧмъ доχодомъ, ему и дѣтемъ ег(о), и братїамъ ег(о), и ѡнучатомъ ег(о), и прѣѡнучатомъ ег(о), и пращурѣтомъ ег(о) и въсему роду ег(о), кто будетъ иаи ближны, непорушенно николиже, на вѣкы.

А χотаръ тѣмъ селамъ да ест(ъ) по старому χотарю, куда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), кур Ѳеѡктиста, и вѣра архимандрита нашег(о), кур Єустатїе Быстрицскаго, и вѣра боꙗръ нашиχ(ъ): вѣра пана Братула

www.dacoromanica.ro

Великого, вѣра пана Маноила Хотинского, вѣра пана Лазора и брата ег(о), пана Станчула, вѣра пана Ходко дворника, вѣра пана Баичанула, вѣра пана Петра пръкалава, вѣра пана Шендрика Дорогонского, вѣра пана Данчула пръкалаба, вѣра пана Думи пръкалаба, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Думи Микача, вѣра пана Радула[2] спатарѣ, вѣра пана Гоина, вѣра пана Албa, вѣра пана Сина, вѣра пана Стецко Дамакушевича, вѣра пана Микула постелника, вѣра па<на>[3] Иωна вистїарника, вѣра пана Драгоши чашника, вѣра пана Михула столника, вѣра пана Петра комиса и вѣра въсѣх(ъ) боıаръ нашиx(ъ) молдавскыx(ъ), великыx(ъ) и малыx(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто будетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ωт(ъ) дѣтеи нашиx(ъ) или ωт(ъ) нашег(о) племение или бүд(ь) кто, кого Б(ог)ъ изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оү нашеи земли, оү Молдавскои, тот(ъ) бы ему не порушилъ нашег(о) даанїа, але що бы ему потвръдилъ и оүкрѣпилъ, занꙋж(е) есми ему дали за ег(о) правою и вѣрною службу.

А на болшее потвръжденїе тому въсему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Петру логофету, писати и привѣсити нашу печат(ъ) к сему листу нашемꙋ.

Пис(а) Доброул(ъ), оү Сѫч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯг, м(ѣ)с(я)ца юлїа, ꙇ҃е д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat credincios și cinstit boier al nostru, pan Mihail logofăt, a slujit mai înainte sfîntrăposaților noștri părinți drept și credincios, iar astăzi ne slujește nouă drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit dreptcredincioasa lui vislujenie, satele anume: curtea lui, pe Siret, care a fost a lui Neagoe, și Părtănoșii, și, la gura Pobratei, unde este jude Cîrstea și Danciul, amîndouă judeciile, și, Heciul, și Valea Seacă, pe care și le-a cumpărat de la verii lui Neagoe, și, pe Răut, Procopeni, cu moara, și Izbișcea, unde este Danilo și Budul, și prisaca lui pe Nistru, anume a lui Bileac, cu gîrla și iezerul și cu tot venitul lui,și, la graniță, sub Sneatin, Gavrilăuți, și, mai jos de acesta, Ivancăuți și Pogorilăuți, pe care i[4]-a cumpărat de la Manea Globnicu și de la copiii lui, și, pe Nistru, anume Rașcăuți, pe care i[4]-a cumpărat de la Mîndrea Jumătate. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui de la noi uric și cu tot venitul, lui; și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința arhimandritului nostru, chir Eustatie de Bistrița, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul cel Mare, credința panului Manoil de Hotin, credința panului Lazor și a fratelui său, pan Stanciul, credința panului Hodco vornic, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Șendrică de Dorohoi, credința panului Danciul pîrcălab, credința panului Duma pîrcălab, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Dragoslav, credința panului Duma Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Goian, credința panului Albu, credința panului Sin, credința panului Stețco al lui Dămăcuș, credința panului Micul postelnic, credința pa<nului>[3] Ion vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului

www.dacoromanica.ro

Mihul stolnic, credinţa panului Petru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna iulie, 2 zile.

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 373. Orig., perg. (25,5 × 41 cm), pătat şi întărit, pecete atîrnată pierdută.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/69, şi o copie fără dată de zi, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 102—104. Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/70, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/428 a şi b.

EDIŢII: Уляницкій, *Матеріалы*, p. 84—85 (text slav prescurtat, cu data de zi: 20); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 9—11 şi 79—81 (trad., după Уляницкій, cu aceeaşi dată de zi); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 539—542 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 276—278 (trad.).

---

[1] După ultima consoană, paieroc.
[2] Primul а şi ѵ, în ligatură, а fiind suprascris.
[3] Omis.
[4] În textul slavon acordul se face cu forma plurală a numelor satelor.

49 1455 (6963) august 15, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Мѡлдавскѡи. Чиним(ь) знаменито ис сѣмь листом(ь) нашим(ь), въсѧм(ь), кто на н(ь) оѵзрит(ь) или его ꙋслышит(ь) чтꙋч(и), ѡже тот(ь) истинныи и наш(ь) вѣрны боꙗрин(ь), пан(ь) Петрь комис(ь), слꙋжил(ь) нам(ь) право и вѣрно. Тѣм(ь)[1], мы, видѣвши его правѵю и вѣрнѵю слѵжбоѵю[2] до нас(ь), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвердили есми емѵ, оѵ нашеи земли, оѵ Молдавскои, села, на Тѵтовѣ, на имѣ: Гръдещи, где ест(ь) дом(ь) его, и, пониж(е), Фъѵроанѣ, и Стьнижещи, и Хьльмьжещи, под(ь) Четъцѣ, що кѵпил(ь) ѡт(ь) Михѵла лог(о)ѳета за п҃ злат(ь), и Глодѣни, що кѵпил(ь) ѡт(ь) Михѵла Тѵдори за н҃е златых(ь), и Борчещи, що кѵпил(ь) ѡт(ь) с(ы)нове Негриловы за ѯ҃ златых(ь), и, на верх(ь) Стꙋденца, Драгсини, и пасика[3] его ѡт(ь) Жицѣ. Тое выше писанное да ест(ь) емꙋ ѡт(ь) нас(ь) оѵрик(ь), съ въсѧмь дѡходомь, емѵ и дѣтемь ег<о>[4], и б<р>[4]атїѧмь ег(о), и ꙋноѵчатомь его, и прѧꙋнꙋчатом(ь) его, и прѧщꙋрѧтомъ его и въсемѵ родѵ его, кто бѵдет(ь) наи ближнїи, непорѵшенно николиж(е), на вѣк<ы>[4].

А хотарь тѧм(ь) селам(ь) да ест(ь) по старими хотари, кѵда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, выш(е) писанаг(о) Петра воевод(ы), и вѣра митрополита нашег(о), кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра архимандрита нашег(о), кѵр Єѵстатїѧ, и вѣра наших(ь) боꙗръ: вѣра пана Братѵла, вѣра пана Манаила, вѣра пана Хотко дворника, вѣра пана Михаила лог(о)ѳета, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Ѡани Пынтеча, вѣра пана Ивана Балча-

www.dacoromanica.ro

на, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Дꙋми прѣкалаба, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Сина, вѣра пана Дꙋми Микача, вѣра пана Радꙋла[5] спатарѫ, вѣра пана Микꙋла постелника, вѣра пана Иѡна вистїѫрнїка, вѣра пана Драгошѫ чашника, вѣра пана Михꙋла столника и вѣра въсѫх(ь) боꙗр(ъ) наших(ь) молдавскых(ь), великых(ь) и малих(ь).

А по нашемъ животѫ, кто бꙋдет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ѡт(ь) нашего племене, бꙋд(ь) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ь) быти, тот(ь) що бы не порꙋшил(ь) нашег(о) даанїа, али що бы им(ь) ꙋтвердило и ꙋкр<ѣпи>[4]л(о), занꙋж(е) есми дали емꙋ за его правою и за вѣрною слꙋжбꙋ.

А на болшее потвержденїе томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Петрꙋ лог(о)ѳетꙋ, писати и привѣсити нашꙋ печат(ь) к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Бꙋлпашь, ꙋ Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂зцѕг, м(ѣ)с(ѫ)ца аѵг(ꙋста)[6], еі, на д(ь)нъ Ꙋспенїе С(вѫ)тѣи Б(огороди)ци.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat şi credincios boier al nostru, pan Petru comis, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, satele, pe Tutova, anume: Grădeşti, unde este casa lui, şi, mai jos, Făuroane, şi Stănigeşti, şi Hălmăgeşti, sub Cetăţea, pe care le-a cumpărat de la Mihul logofăt pentru 80 de zloţi, şi Glodeni, pe care l-a cumpărat de la Mihul Tudora[7], pentru 55 de zloţi, şi Borceşti, pe care l-a cumpărat de la fiii lui Negrilă pentru 60 de zloţi, şi, la obîrşia Studineţului, Dragsini[8], şi prisaca lui de la Jica. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa arhimandritului nostru, chir Eustatie, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Bratul, credinţa panului Manoil, credinţa panului Hotco vornic, credinţa panului Mihail logofăt, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Petru pîrcălab, credinţa panului Oană Pîntece, credinţa panului Ion Balcean, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Danciul, credinţa panului Duma pîrcălab, credinţa panului Dragoslav, credinţa panului Sin, credinţa panului Duma Micaci, credinţa panului Radul spătar, credinţa panului Micul postelnic, credinţa panului Ion vistier, credinţa panului Dragoş ceaşnic, credinţa panului Mihul stolnic şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta şi pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

www.dacoromanica.ro

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna august, 15, în ziua Adormirii sfintei născătoare de Dumnezeu.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ ... zapisele ce de danie pentru prisaca ot Borceşti; ⟨şi alta:⟩ Comisul Pătru.

Bibl. Acad., CLXXXII/19. Orig., perg. (36 × 34 cm), pecete atîrnată, pierdută. O trad., din 1837 februarie 3, ibidem, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 105—106. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/429.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 65—67 (text slav., după I. Bogdan, şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 543—545 (text slav, tot după I. Bogdan, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 278—279 (trad., după orig.).

---

[1] În text, după ultima consoană, paieroc.
[2] ж, adăugat ulterior de diac între rînduri.
[3] к, transformat din н, ceea ce a înlesnit lectura greşită a lui M. Costăchescu: па<д>ина.
[4] Rupt.
[5] Primul ѧ şi ѵ sînt în ligatură, situaţie permisă de suprascrierea lui д.
[6] ѧ şi ѵ, în ligatură.
[7] În trad. lui M. Costăchescu, greşit: „Tudori", iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Tudosi".
[8] În trad. din *D. I. R.*, A, I: „Dragosini", lectură permisă, într-adevăr, de suprascrierea lui r în orig. şi de folosirea frecventă a acesteia de către diac în restul textului, dar nu obligatorie.

50 — 1455 (6963) august 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис сѣмъ лист<ом(ъ)>[2] нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ь) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтучи, ѡже тотъ истинны слуга нашъ вѣрны, пан Трифу Борзескул(ъ), служилъ намъ право и вѣрно. Тѣм(ъ)[3], мы, видѣвше ег(о) правою и вѣрною службою до нас(ъ), жаловали есми ег(о) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми ему села на имѣ: Бецещи, где домъ ег(о), на Драгошево Поле, где млин(ъ), що бы скупил(ъ) ѡт(ъ) Бецѣ за сто златых(ъ), и Щефанеци, що проминѣли съ Бецею и дал(ъ) чѧсти жони ег(о) ѡт(ъ) Марищеци за Щефанещи, и Болчещи, и половина Марищещи, чѧсти Щефулова и Петрова, и Черетїани, подли того село. Тое въсе выш(е) писанное да ест(ъ) ему, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик и съ въсѣмъ доходомъ, ему и дѣтемъ ег(о), и братїамъ, и ѡнучатомъ, и прѣѡнучатомъ ег(о), <и>[4] прашурѣтомъ ег(о) и въсему роду ег(о), кто бѫдет(ъ) най ближны, непорушенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаръ тѣмъ селамъ да ест(ъ) по старому хотарю, к<уд>[4]а из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), кур Ѳеѡктиста, и вѣра боѧръ наших(ъ): вѣ<ра>[4] пана Братула, вѣра пана Маноило, вѣра пана Ходка дворника, вѣ<ра>[5] пана Михаила логофета, вѣра пана Станчула, вѣра пана Бани Жулича, вѣра па<на Коз>[2]ми Шандровича, вѣра пана Баичаиѹла, вѣра пана Петра <п>[4]ръкалаба, вѣра пана Шендрика, вѣра пана <Дан>[4]чула[6] пръкалаба, вѣра <пана Драгослава[7], вѣра пана>[4] Д<у>[4]мѣ Микача, вѣра пана Радула[8] спатарѣ, вѣра пана С<и>[4]на, вѣра п<а>[4]<на>[2] Иѡна вистїарника, вѣра пана Микула постелника, вѣра пана Драг<оша ч>[4]ашника, вѣра пана Михула столника, вѣра пана Петра к<о>[4]миса и вѣра въсѧх(ъ) боѧръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

www.dacoromanica.ro

А по нашемъ <жи>[4]вотѣ, кто бѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи нашиχ(ъ) [земли ѡт(ъ) дѣтеи нашиχ(ъ)] или пак(ъ) бѹд(ь) кто, кого Б(о)гъ изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу наш<е>[4]и земли, оу Молдавскои, тот(ъ) бы емѹ не порѹшил(ъ) нашего дааніа, але що бы емѹ потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), занѹж(е) есми емѹ дали за его прав<ою с>[4]лѹжбѹ.

А на болшее крѣпост(ъ) томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Петрѹ логофетѹ, писати и привѣсити нашѹ печат(ъ) к семѹ лист(ѹ) н(а)ш(е)мѹ.

Оу Сѡч(а)вѣ, пис(а) Доброул(ъ), в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯг, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ѹ)ст(а), к҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Trifu Borzescul, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit satele, anume: Bețești, unde este casa lui, în Cîmpul lui Dragoș, unde este moara, pe care l-a răscumpărat de la Bețea pentru o sută de zloți, și Ștefănești, pe care l-a schimbat cu Bețea și a dat pentru Ștefănești părțile din Marișești ale soției sale, și Bolcești, și jumătate din Marișești, părțile lui Șteful și ale lui Petru, și Ceretiani, lîngă acest sat. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților, și nepoților, și strănepoților lui ⟨și⟩[4] răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoilo, credința panului Hodco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului Oană Julici, credința pa⟨nului Coz⟩[4]ma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru ⟨p⟩[4]îrcălab, credința panului Șendrică, credința panului ⟨Dan⟩[4]ciul[6] pîrcălab, credința ⟨panului Dragoslav[7], credința panului⟩[4] D<u>[4]ma Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Sin, credința pa⟨nului⟩[2] Ion vistier, credința panului Micul postelnic, credința panului Drag⟨oș⟩[4] ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru c⟨o⟩[4]mis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri [țării, din copiii noștri] sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru <s>[4]lujba lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna august, 20 zile.

Bibl. Acad., Peceți, nr. 593. Orig., perg. (21,5 × 31,5 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (șnur de mătase albă și vișinie), stricată.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 107—108. O trad. rom., de Evloghie dascăl, din 1752 mai 9, la Bibl. Centr. de Stat, Colecția de documente, XVIII/2.

www.dacoromanica.ro

O foto., la Arh. St. Bucureşti, Fotografii, XI/1, şi alta la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/430.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 113 (extras, după orig.); Costăchescu, <*Doc. comunicate*>, în „Buletin I. Neculce", fasc. 7, p. 172—174 (text slav şi trad.); idem, *Doc.*, II, p. 549—551 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 279—280 (trad.).

---

1 ч, făcut deseori ca ѵ.
2 Omis.
3 După ultima consoană, paieroc.
4 Rupt.
5 Şters.
6 M. Costăchescu a presupus, greşit, un Станчула пръкълаба (Stanciul pîrcălab), care însă nu este menţionat în sfatul lui Petru voievod din această vreme. În trad. din *D. I. R.*, A, I, apare, de asemenea, <Stan>ciul.
7 Spaţiul nu permite şi пръкълаба (pîrcălab).
8 Primul а, în ligatură cu ү, situaţie permisă de suprascrierea lui д.

51 — 1455 (6963) august 23, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ лист(о)мъ нашим(ъ), оусѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтѵчи, ѡже тотъ истинны слѵга нашъ вѣрны, панъ Тадоръ Линибъдѵлчевич(ъ), слѵжил(ъ) намъ право и вѣрно. Тѣм(ъ)[1], мы, видѣвше ег(о) правою и вѣрною слѵжбою до нас(ъ), жаловали есми ег(о) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми емѵ ѡтчинѵ ег(о), села на имѣ: где дворъ ег(о), Браницѣри, и Жѵлещи, и Шкѣи, и Бърбоши, и Бешикѵрѣни, и Фратещи, на Чорном(ъ) Потоцѣ, и Мастѣкырѵл, и, на Немца, Грашїи, и Моишещи, и Лисецѵлъ и Юбанещи. Тое въсе выш(е) писанное да ест(ъ) емѵ оурикъ и съ въсѣмъ доходомъ, емѵ и дѣтемъ его, и братїамъ и ѡнѵчатом(ъ) ег(о), и прѣѡнѹча<то>[2]мъ ег(о), и прашѵрѣтомъ его и въсемѵ родѵ ег(о), кто бѵдет(ъ) иаи ближны, непорѵшенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаръ тѣмъ селам(ъ) да ест(ъ) по старомѵ хотарю, кѵда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о) кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра боıаръ наших(ъ): вѣра пана Братѵла, вѣра пана Маноило, вѣра пана Ходка дворника, вѣра пана Михаила логофета, вѣра пана Станчѵла, вѣра пана В<а>[3]ии Жѵлича, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Банчанѵла, вѣра папана Петра пръкалаба, вѣра пана Шендрика, вѣра нана Данчѵла пръкалаба, вѣра <па>[3]на Драгослава, вѣра пана Микача, вѣра пана <Ра>[3]дүла[4] спатарѣ, вѣра пана Сина, вѣра пана Иѡна вистїарника, вѣра пана Микѵла постелника, вѣра <п>[3]ана Драгоше чашника, вѣра пана Михѵла столника[5], вѣра пана Петра комиса и вѣра въсѣхъ боıаръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бѵдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или пак(ъ) бѵд(ь) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) бы емѵ не порѵшил(ъ) нашего даанїа, але цю бы емѵ потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заиѵж(е) есми емѵ дали за ег(о) правою слѹжбѹ.

А на болшее крѣпост(ъ) томѹ всемѵ выш(е) писанномѹ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѹ панѹ, Петрѹ логофетѹ, писати и привѣсити нашѹ печат(ъ) к семѹ листѵ н(а)ш(е)мѹ.

Пис(а) Доброул(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯг, м(ѣ)с(ѧ)ца аүг(ѵ)ст(а), кг д(ь)нь.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Tador al lui Linbădulce ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat și i-am întărit ocina lui, satele, anume: Branișteri, unde este curtea lui, și Giulești, și Șchei, și Bărboși, și Beșicureni, și Frătești, pe Pîrîul Negru, și Măsteacîrul, și, pe Neamț, Grașii, și Moișești, și Lisețul, și Iubanești. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric și cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților și nepoților lui și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine va fi mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoilo, credința panului Hodco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului O⟨a⟩[3]nă Julici, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Șendrică, credința panului Danciul pîrcălab, credința ⟨pa⟩[3]nului Dragoslav, credința panului Micaci, credina panului ⟨Ra⟩[3]dul spătar, credința panului Sin, credința panului Ion vistier, credina panului Micul postelnic, credința ⟨p⟩[3]anului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic[5], credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna august, 23 zile.

Bibl. Acad., LXXVI/123. Orig., perg. (19 × 29 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 109—110. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/431.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 553—555 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 280—281 (trad.).

---

[1] După ultima consoană, paieroc.
[2] Omis.
[3] Rupt.
[4] а și ү, probabil în ligatură.
[5] столника (stolnic), corectat de diac din комиса (comis).

52 **1455 (6963) august 29, Suceava.**

† М(и)л(ос)тїю б(о)жїею, мы, Петрь воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис сѣмь листом(ь) нашим(ь), въсѣм(ь) кто на н(ь) оузрит(ь) или его ѹслишит(ь) чтѹч(и), ѡже тот(ь) истинны слуга нашь вѣр-

www.dacoromanica.ro

ны, пан(ь) Дума Микач(ь), служил(ь) нам(ь) право и вѣрно. Там(ь), мы, видѣвши его правую и вѣрную службу до нас(ь), жаловали есми его особною нашею м(и)л(о)стїю и дали есми емоу, оу нашу браницу, оу Бохотинѣ, едно мѣсто шт(ь) пустини, на имѣ потока Козїа, подли монастирскои пасикы, да шсадит(ь) собѣ село, у конець писка. Тое да ест(ь) ему шт(ь) нас(ь) ѹрик(ь), съ въсамь доходом(ь), ему и дѧтемь его, и братїамь его, и унучатом(ь) его, и прѧунучатом(ь) его, и прѣщурѣтом(ь) его и въсему роду его, кто будеть ему наи ближнїи, непорушено николиж(е), на вѣкы.

А хотар(ь) да имает(ь) тому пустиню шт(ь) ѹсих(ь) сторон(ь) кулко ѹзможет(ь) шживати едно село досыт(ь), и шранїемь и синожетми.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, выш(е) пис(а)нaг(о) Петра воеводы, и вѣра митрополита нашего, кур Өеѡктиста, и вѣра наших(ь) боıаръ: вѣра пана Братула, вѣра пана Маноила, вѣра пана Хотко дворника, вѣра пана Михаила лог(о)өета, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Ѡани Жулича, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Баичанула, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Сина Хотинског(о), вѣра пана Радула[2] спатарѣ, вѣра пана Їѡна пръкалаба, вѣра пана Микула постелника, вѣра пана Драгошѧ чашника, вѣра пана Михула стоника, вѣра пана Петра комиса и вѣра въсѣх(ь) боıарь [боıаръ] наших(ь) молдавскых(ь), великих(ь) и малых(ь).

А по нашемь животѧ, кто будет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ земли нашеи, шт(ь) дѣтеи наших(ь) или ког(о) Б(ог)ъ изберет(ь) быти, тот(ь) що бы им(ь) не порушилъ нашего даанїа, але що бы имъ утвердил(ь) и укрѣпил(ь), занюж(е) есми дали ему за его правовую[3] и вѣрную службу.

А на болшее потвержденїе тому въсему выше писанному, велѣли есм<и н>[4]ашему вѣрному пану, Петру лог(о)өету, пис(а)ти и привѣсити нашу печать к сему листу нашему.

Пис(а) Ѣулпаш(ь), оу Сѡч(а)вѣ, в(ѣ) лѣт(о) ҂ѕцѯг, м(ѣ)с(ѧ)ца ауг(уста)[5], кө.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Duma Micaci, ne-a slujit drept și credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta și credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă și i-am dat lui, în braniștea noastră, la Bohotin, un loc din pustie, anume ⟨pe⟩ pîrîul Coziia, lîngă prisaca mănăstirii, ca să-și întemeieze sat, la capătul piscului. Aceasta să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui și copiilor lui, și fraților lui, și nepoților lui, și strănepoților lui și răstrănepoților lui și întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei pustii să-l aibă din toate părțile cît va putea să folosească destul un sat, și cu aratul și cu fînețele.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, și credința mitropolitului nostru, chir Theoctist, și credința boierilor noștri: credința panului Bratul, credința panului Manoil, credința panului Hotco vornic, credința panului Mihail logofăt, credința panului Stanciul, credința panului Oană Julici, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Baiceanul, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Danciul, credința panului Dragoslav, credința panului Sin de Hotin, credința panului Radul spătar, credința panului Ion pîrcălab, credința panului Micul postelnic, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința

www.dacoromanica.ro

panului Petru comis şi credinţa tuturor boierilor [boierilor] noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cineva fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna august, 29.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ На село Козиıа, на бранище (Pe satul Cozia, în branişte); ⟨şi alta, din secolul al XVII-lea:⟩ Ispisoc pe Cozîe, lîngă Bohotin, de la Pătru v(oie)vod, pe pîrîul Cozîii.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 158. Orig., perg. (27,5 × 29,5 cm), pecete (diam. = 8 cm) atîrnată, parţial deteriorată, şnur de mătase roşie şi alb-gălbuie; legenda: ⟨†⟩[6] Петръ воевода, господаръ ⟨Земли Мол⟩[6]давскои ⟨*[7]⟩[6].

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 111—113, şi o trad., din 1792 noiembrie 24, de Pavel Debrici polcovnic, ibidem, DCXXII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/432.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 508 (facs.); Rosetti, *Bohotinul*, p. 201 (trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 558—560 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 281—282 (trad.).

---

[1] ч, făcut ca ѵ.
[2] Primul а şi ѵ sînt în ligatură, situaţie permisă de suprascrierea lui а.
[3] ѵ, scris distinct deasupra lui о.
[4] Rupt.
[5] а şi ѵ, în ligatură.
[6] Stricat.
[7] Întregire permisă de spaţiu, dar, totuşi, probabilă.

53 — 1455 (6963) decembrie 12, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петрь воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣм(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтѵчи, ѡже прїиде, прѣд нами и прѣд(ъ) нашими боıары, Гостило[1] и тѣгали на калѵгери ѡт(ъ) Немца за едно село, имениѵема Балошещи[2], на Немца. Ино тѣгали сѣ що сѣ тѣгали, и съ своими привилїами, ино пан(ъ) Гостило не моглъ добоѵбати[3] тое село ѡт(ъ)[4] калѵгери, але стратил(ъ) ѡт(ъ) оусего закона, а калѵгери добыл(и) тое[5] село съ оусим(ъ) законом(ъ) и съ своими привилїами.

Ино, мы, тое видѣвше, а мы також(е) есми дали и потвръдили тое прѣд(ъ) реченное село, Балошещи, на Немца, да ест(ъ) монастырю наш(е)мѵ ѡт(ъ) Немца оурикъ и съ въсѣмъ доходом(ъ), имъ, непорѵшенно николиж(е), на вѣкы.

Протож(е), варе коли имет(ъ) оуспомѣнѵти или тѣгати Гостило или дѣти его или бѵд(ь) кто ѡт(ъ) ег(о) родѵ за тое село, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзкѵ сто рѵбли сребра, кто имет(ъ) оуспомѣнѵти на калѵгери за Балошещи, бѵд(ь) коли и оу которых(ъ) д(ь)нех(ъ) и часом(ъ).

А при том(ъ) были мартори: сам(ъ) г(оспо)дство ми, выш(е) писанниго Петра воеводы, и наш(ъ) митрополит(ъ), кѵр Ѳеѡктистъ, и пан(ъ) Братѵл(ъ),

www.dacoromanica.ro

пан(ъ) Манонло, пан(ъ) Ходко дворник(ъ), пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Михаил(ъ) логофет(ъ), пан(ъ) Wана Жюлич(ъ), пан(ъ) Козма Шандровнч(ъ), пан(ъ) Иванъ Баичан(ъ), пан(ъ) Петръ пръкалаб(ъ), пан(ъ) Албул(ъ), пан(ъ) Братул(ъ), пан(ъ) Косте Wрышъ, пан(ъ) Микул(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Илѣ вистїарник(ъ), пан(ъ) Михул(ъ) столник(ъ), пан(ъ) Лазор(ъ), пан(ъ) Драгослав(ъ), пан(ъ) Думѣ Микач(ъ), пан(ъ) Петрь комис(ъ) и иных(ъ), оусих(ъ) наших(ъ) боıаръ, и великых(ъ)[6], и малых(ъ).

А на болшее крѣпост(ъ) томꙋ всемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есми наш(е)мꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Петрꙋ логофетꙋ, привѣсити н(а)шꙋ печат(ъ) к семꙋ листꙋ н(а)ш(е)мꙋ.

Оу Сꙋч(а)вѣ, пис(а) Добрꙋл(ъ), в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯг, дек(емврїа), вı д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră și înaintea boierilor noștri, Gostilo și a pîrît pe călugării de la Neamț pentru un sat, numit Băloșești[2], pe Neamț. Deci s-au pîrît cît s-au pîrît, și cu privilegiile lor, dar pan Gostilo n-a putut să dobîndească acest sat de la călugări, ci a pierdut din toată legea, iar călugării au dobîndit acest sat cu toată legea și cu pivilegiile lor.

Deci, noi, văzînd aceasta, de asemenea și noi am dat și am întărit acest sat mai înainte-zis, Băloșești, pe Neamț, să fie mănăstirii noastre de la Neamț uric, lor [7], și cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Pentru aceea, oricînd vor pomeni sau vor pîrî Gostilo sau copiii lui sau oricine din neamul lui pentru acest sat, acela să plătească zavescă o sută de ruble de argint — cine va pomeni de Băloșești împotriva călugărilor, oricînd și în orice zile și ceasuri.

Iar la aceasta au fost martori: însumi domnia mea, mai sus-scrisul Petru voievod, și mitropolitul nostru, chir Theoctist, și pan Bratul, pan Manoilo, pan Hodco vornic, pan Stanciul, pan Mihail logofăt, pan Oană Julici, pan Cozma al lui Șandru, pan Ion Baicean, pan Petru pîrcălab, pan Albul, pan Bratul, pan Coste Orîș, pan Micul postelnic, pan Ilea vistier, pan Mihul stolnic, pan Lazor, pan Dragoslav, pan Duma Micaci, pan Petru comis și alții, toți boierii noștri, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, a scris Dobrul, în anul 6963 ⟨1455⟩, decembrie, 12 zile.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Băloșești.

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr 17. Orig., perg. (26 × 31,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și galbenă.

O copie, din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. mai veche, ibidem. O copie, după orig., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 117—118. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/433.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 561—563 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 509 (facs. puțin lizibil) și p. 282 (trad.).

---

[1] În textul editat de M. Costăchescu se face, greșit, observația: „În orig. Готило".
[2] ш, (ș), făcut cu altă cerneală peste и (n).
[3] În loc de добоувати.
[4] ѡт(ъ), adăugat de diac între rînduri.
[5] е, omis inițial, scris de diac peste с, care a fost repetat.
[6] е, scris de diac peste un а.
[7] Se subînțelege: călugărilor.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито нс сѣм(ъ) листо<мъ>[1] нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтѹчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашимъ бл(а)гымъ произволенїемъ и ч(и)стимъ и св(ѧ)тлымъ ср(ь)д(ь)цемъ и ѡт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїа, ꙗко да оутвръдим(ъ) наш(ъ) цр(ъ)к(о)въ ѡт(ъ) Немца и дали и потвръдили есми монастырю наш(е)му ѡт(ъ) Немца, идеж(е) ест(ъ) храмъ С(вѧ)тwмоу Възнесенїю, село на имѣ Балошещи, на Немца, да ест(ъ) монастырю н(а)ш(е)моу оурикъ и съ въсѣмъ доходомъ, емоу, непорѹшенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаръ томоу селоу да ест(ъ) по старомоу хотарю, кѹда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выше писаннаго Петра воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), кѵр Өеѡктиста, и вѣра боꙗръ нашиҳ(ъ): вѣра пана Братоула, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчѹла, вѣра пана Ходка дворника, вѣра пана Бани Жѹлича, вѣра пана Миҳаила логофета, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Баичанѹла, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Данчѹла, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Микача, вѣра пана Радѹла[2] спатарѣ, вѣра пана Микоула постелника, вѣра пана Или вистїарника, вѣра пана Драгоши чашника, вѣра пана Миҳѹла столника, вѣра пана Петра комиса и вѣра въсѧҳ(ъ) боꙗръ нашиҳ(ъ) молдавскыҳ(ъ), великыҳ(ъ) и малы(ҳъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли ѡт(ъ) дѣтїи нашиҳ(ъ) или пак(ъ) бѹд(ь) кто, ког(о) Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) бы емоу не порѹшил(ъ) нашег(о) [нашег(о)] даанїа, але що бы емоу потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуж(е) есми емоу дали за С(вѧ)томоу Възнесенїю. А кто бы хотил(ъ) тое и сїе наше даанїе порѹшити монастырю наш(е)мѹ ѡт(ъ) Немца, таковы да ест(ъ) проклѧт(ъ) ѡт(ъ) Б(ог)а, и ѡт(ъ) пр(ѣ)ч(и)ста ег(о) м(а)т(е)ри, и ѡт(ъ) тиї Б(о)гоносиҳ(ъ), <ѡ(тъ)цъ>[1], иже въ Никеи, и ѡт(ъ) въсѧҳ(ъ) св(ѧ)тыҳ(ъ) и да ест(ъ) подобен(ъ) Їѹдѣ, проклѣтомѹ Арїю, <и тѣмъ>[1] що възъпиша на г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са н(а)шег(о), Ї(сѹ)сѹ Х(ри)ста: кръв(ъ) ег(о) на ниҳ(ъ) и на чѣдѧҳ(ъ) иҳ(ъ).

А на болшее потвръжденїе томѹ въсемоу выш(е) писанномоу, велѣли есми н(а)ш(е)моу вѣрномоу панѹ, Петрѹ логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити к семоу листѹ н(а)ш(е)мѹ.

Пис(а) Доброул(ъ), оу Сѹч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ѕцѯг, м(ѣ)с(ѧ)ца дек(емвр)їа, к̃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutor de la Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră de la Neamţ şi am dat şi am întărit mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul Sfînta Înălţare, satul, anume Băloşeşti, pe Neamţ, să fie mănăstirii noastre uric şi cu tot venitul, ei, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Bratul, credinţa panului Manoil, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Stanciul, credința panului Hodco vornic, credința panului Oană Julici, credința panului Mihail logofăt, credința panului Cozma al lui Șandru, credința panului Baiceanul, credința panului Petru pîrcălab, credința panului Danciul, credința panului Dragoslav, credința panului Micaci, credința panului Radul spătar, credința panului Micul postelnic, credința panului Ilea vistier, credința panului Dragoș ceașnic, credința panului Mihul stolnic, credința panului Petru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră [noastră], ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat pentru Sfînta Înălțare. Iar cine ar vrea să clintească aceasta și această danie a noastră mănăstirii noastre de la Neamț, unul ca acela să fie blestemat de Dumnezeu, și de preacurata lui maică, și de cei 318 ⟨părinți⟩[1] purtători de Dumnezeu, cei de la Nicheia, și de toți sfinții și să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, ⟨și celor⟩[1] care au strigat împotriva domnului dumnezeului și mîntuitorului nostru Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor și asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6963 ⟨1455⟩, luna decembrie, 20 zile.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Кал(ȣ)гер(ъ) ѡт(ъ) Св(ѣ)т[т]ѵ Възнес(е)нїю (Călugărilor de la Sfînta Înălțare); ⟨o însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Балошещи (Băloșești); ⟨și alta din secolul al XVII-lea:⟩ **Бо истинȣ, Болъшени Нѣмецкои мънастире есть, без метехно** (În adevăr, Băloșenii ai mănăstirii Neamț sînt, fără meteahnă).

Arh. St. București, D. S. Moldova, nr. 18. Orig., perg. (37,5 × 32,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase roșie și alb-gălbuie.

O copie, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad. veche, ibidem. O copie, după orig., de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 119—120. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/434.

EDIȚII: Costăchescu, *Doc.* II, p. 563—565 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 510 (facs.) și p. 283 (trad.).

---

[1] Omis.

[2] Primul а în ligatură cu ѵ, situație permisă de suprascrierea lui д.

55 — 1456 (6964) ianuarie 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, господаръ Земли Молдавскои. Знаемо чиним(ъ) ис сим(ъ) лист(о)м(ъ) нашим(ъ), кто на нь ȣзрит(ъ) или ег(о) ȣслишит(ъ) чтȣчи, ѡже дали есми сесъ лист(ъ) нашемȣ с(ва)томȣ монастирю и мол(е)бником(ъ) нашим(ъ) ѡт(ъ) Хѡмора, прѣс(ва)тѣи Б(огородиц)и Ѹспенїю, на тї що сȣт(ъ) села их(ъ), на имѣ Прътещи и Дїѡнишево селище[1]. Тотїе людї, що коли сȣт(ъ) ȣ тих(ъ) селах(ъ), що би имѣли ѡт(ъ) нас(ъ) слобоѕїю ѡт(ъ) ȣсих(ъ) нашиx(ъ) дааних(ъ) и работ(ъ), що би не платили дан(ъ), ни посадȣ, ни подводȣ, ни илиш(ъ) що би не давали нам(ъ) николи, ни на жолд(ъ) що би не ходили, ни на горѡд(ъ) що би не робили, ни на млинох(ъ), и никакȣю нашȣ слȣжбȣ или роботȣ що би не робили нам(ъ), ни платити, развѣ да слȣжет(ъ) и робет(ъ) томȣ выше пис(а)нномȣ с(ва)томȣ монастирю. Також(е), и прихѡд(ъ), весъ що колико ест(ъ) ѡт(ъ) тих(ъ) селъ, тое ȣсе що би било монастирю.

www.dacoromanica.ro

Ѧ також(е), сѹдци ѡт(ъ) Соч(а)ви или дворници или бѹдї како ѹредники[2] или припашаре или ѡслѹхаре що би не смѣли бантовати тих(ъ) людї а ни сѹдит(и) их(ъ), ни ѹ чом, а ни грабит(и), ни глобѹ а ни третинѹ ѹзети ѡт(ъ) них(ъ), хотѣ прилѹчит(ъ) се тат(ь)ба, или дѹшегѹбина или дивка волочена. И тое ѹсе що би монастирю бити, ѹси глоби и прихѡд(ъ) весъ, и що би калѹгери сѹдили тїе свои людї или ми сами.

Також(е), що коли ест(ъ) хѡтаръ тим(ъ) селом(ъ), рѣкою или лѣсем(ъ), ѡни да сѹт(ъ) волни боронити. Ѧ кто би се знашол(ъ) ловити рибѹ или рѹбати лисъ ѹ их(ъ) хотарю, без их(ъ) воли, на том(ъ)[3], глоба в҃ї гривни. Також(е), варе колико припас(ъ) бѹдет(ъ) ѹ тих(ъ) селох(ъ), пачеж(е) монастирю да бѹдѹт(ъ).

Ѧ кто би хѡтил(ъ) ѹчинити через(ъ) сесъ лист(ъ) хѡте мало, тот(ъ) заплатит(ъ) нам(ъ) ї҃ рѹбли сребра и да ест(ъ) непростен(ъ) ѡт(ъ) милог(о) Б(ог)а, занеж(е) тим(ъ) ми есми миловали тот(ъ) монастир(ъ), за наше здравїе и за дѹшїе родителеи наших(ъ).

Тое въсе виш(е) писанное що би нашемѹ монастирю на вѣки.

Ѧ на то ест(ъ) вѣра наша и вѣра митрополита нашег(о) и ѹсих(ъ) болѧръ наших(ъ).

Ѧ на болшее ѹкрѣпленїе томѹ виш(е) пис(а)номѹ, велѣли есми пис(а)ти и привѣсит(и) нашѹ печат(ъ) к семѹ листѹ нашемѹ.

Писал(ъ) Геѡргїе Сръбин(ъ), оу Сѡчавѣ, в(ъ) лѣто ҂з҃ѕ҃ц҃д҃, ген(арїе), к҃ д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am dat această carte sfintei noastre mănăstiri, Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, și rugătorilor noștri de la Homor pentru acelea care sînt satele lor, anume Pîrtești și seliștea lui Dieniș[1]. Acești oameni, oricîți sînt în aceste sate, să aibă de la noi slobozie de toate dările și muncile noastre, să nu plătească dare, nici posadă, nici podvoadă, nici iliș să nu ne dea niciodată, nici la jold să nu umble, nici la cetate să nu lucreze, nici la mori, și nici un fel de slujbă sau muncă de-a noastră să nu ne lucreze, nici să nu ne plătească, numai să slujească și să muncească acestei sfinte mănăstiri mai sus-scrise. De asemenea, și venitul, tot cît este de la aceste sate, acesta tot să fie al mănăstirii.

Și, de asemenea, judecătorii de la Suceava sau vornicii sau oricare dintre dregători sau pripășari sau osluhari să nu îndrăznească să-i tulbure pe acești oameni și nici să-i judece pentru ceva și nici să-i prade, nici gloabă și nici tretină să nu ia de la ei, fie că s-ar întîmpla tîlhărie, sau moarte de om sau răpire de fată. Și toate acestea să fie ale mănăstirii, toate gloabele și tot venitul, și ⟨numai⟩[4] călugării să-i judece pe acești oameni ai lor sau noi înșine.

De asemenea, cît este hotarul acestor sate, cu apa sau cu pădurea, ei să fie volnici să-l apere. Iar cine s-ar afla că prinde pește sau taie pădurea în hotarul lor, fără voia lor, asupra aceluia ⟨să fie⟩[3] o gloabă de 12 grivne. De asemenea, oricît pripas va fi în aceste sate, să fie iarăși al mănăstirii.

Iar cine ar voi să facă, peste această carte, chiar și puțin, acela ne va plăti nouă 10 ruble de argint și să fie neiertat de milostivul Dumnezeu, pentru că noi am miluit, cu aceasta, mănăstirea aceasta pentru sănătatea noastră și pentru sufletul părinților noștri.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre în veci.

Iar la aceasta este credința noastră și credința mitropolitului nostru și a tuturor boierilor noștri.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare împuternicire a celor mai sus-scrise, am poruncit să se scrie şi să se atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Gheorghe al Sîrbului, la Suceava, în anul 6964 ⟨1456⟩ ianuarie, 20 zile.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ 6964 ⟨1456⟩ ghenar 20, ot Petra voevoda, pentru Pîrteşti, să nu dé nemărui nemică, nici să lucréze nemica, nici să nu pască nime, făr numai călugării[5].

Bibl. Acad., Fotografii, XXVIII/2. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., pecete atîrnată, stricată (din legendă se mai vede doar: † Печат.... ⟨Мо⟩лдавскои); documentul se păstrează la Arh. istorică centrală de stat — Liov, fond. 129, op. 1, nr. 1.

O copie, de I. Bogdan, după o trad. germ., ce se afla în posesia lui A. Czołowski-Liov, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 125—126, şi un rez., ibidem., ms. nr. 111 (Cond. m—rii Homor), f. 81. Mai multe foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 58, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/435.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 566—568 (text germ., după I. Bogdan, şi trad., şi rez. din ms. nr. 111); Bogdan, D. P., *Acte mold.*, p. 46—48 (text slav, după o copie de P.P. Panaitescu şi după o foto., în posesia aceluiaşi, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 284 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

[1] Adică: ⟨unde a fost⟩ seliştea lui Dieniş.
[2] Terminaţia, neclară în foto.; în orig. ar putea fi şi ци.
[3] După томъ (aceasta) ar fi trebuit să urmeze нмаетъ взети (să aibă a lua), aşa cum se stipulează în doc. din 1458 aprilie 7 (vezi nr. 69), şi nu „să dea", cum se întregeşte în trad. din *D. I. R.*, A, I. Diacul va fi construit însă fraza cu verbul „a fi", pe care a putut astfel să-l elideze.
[4] Subînţeles în textul slavon.
[5] Însemnarea, după Bogdan, D. P. (v. EDIŢII).

56 — 1456 (6964) februarie 18, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис(ъ) сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмь кто на н(ъ) оуѕрит(ъ) или его ѹслишит(ъ) чтѹч(и), ѡже тоты истинны молебник(ъ) нашь, протопоп(ъ) Иѡил(ъ), и сын(ъ) его, пан(ъ) Жѵржѧ граматик(ъ), слѹжили нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ)[1], мы, видѣвши их(ъ) правѵю и вѣрнѵю слѵжбѵю до нас(ъ), жаловали есми их(ъ) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми им(ъ), оу нашеи земли, ѹ Молдавскои, их(ъ) праваѧ ѡтнина и ѡт(ъ) нас(ъ) выслѹженїа, села, на имѣ: Ѻнещи, на Кръличьтѹрѣ, по ѡбѣ сторонѣ потока, и пасика що Жѵржь Чорны ѡсадил(ъ), и монастир(ъ) их(ъ), и мѣсто ѡт(ъ) пасики ѹ томже хотари, и повыш(е), Боровещи, и полѣна ѹ Щефана Червленног(о), що сѣ дал(ъ) Щефан(ъ), по своею доброю волею[2] и, пониже, на томж<е по>[3]токѵ, оу Ѳимїѡнов(ъ) лаз(ъ), мѣсто ѡт(ъ) мли(ъ), и пасика их(ъ) против(ъ) Под(о)битѵла, оу лис(ъ), и Ѧрпъшещи Ѧрпашеви, и, черес(ъ) Бахлѵи, оу Глодове ѡт(ъ) Великои Могылоу и оу Бербеницои кръници, едно мѣсто ѡт(ъ) поустини, да ѡсадитъ собѣ село и сиожат(ъ), и, на Шаковци, едно мѣсто ѡт(ъ) млин(ъ), где мочї имет(ъ) собѣ оучинити, и на Ставницѣ також(е), и, над(ъ) Нистри, Кѵнича, ѡба кѵты, и Кобылїѧ, и Ѧрмѣне, подли Ѳѵчавѣ, и селища Ѳкандалова, подли Рошїѡри, и Тодерещи. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) имъ, ѡт(ъ) нас(ъ), ѹрик(ъ) и съ въсѣмъ доходом(ъ), имъ и дѣтемъ Жѵржевимъ, и ѵноучатом(ъ)

www.dacoromanica.ro

нχ(ъ), н прѣ8нюγчатом(ъ) нχ(ъ), н прѣщvрѣтом(ъ) нχ(ъ) н въсемv родv нχ(ъ), нан влнжнемv, непорvшенно нннколнж(е), на вѣкн.

Ꙗ χотаръ тѣм(ъ)[1] селамъ н селншчам(ъ) да ест(ъ) по старомv χотарv, кvда нз вѣка ѡжнвалн, а тѫм(ъ) пvстннѣмъ, кvлко 8змогvт(ъ) ѡжнвати досыт(ъ).

Ꙗ на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства мн, выш(е) пнс(а)ннаг(о) Петра воевод(ы), н вѣра мнтрополнта нашего, кvр Өеѡктнста, н вѣра нашнχ(ь) боꙗръ: вѣра пана Братvла, вѣра пана Манонла, вѣра пана Хотко дворннка, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Мнχанла лог(о)өета, вѣра пана Ѡанн Жvлнча, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Козмн Шандровнча, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Снна Хотннског(о), вѣра пана Драгослава, вѣра пана Дvмн Мнкача, вѣра пана Радγла[4] спатарѫ, вѣра пана Мнкvла постелннка, вѣра пана Илн внстїѫрннка, вѣра пана Драгошѫ чашннка, вѣра пана Мнχvла столннка, вѣра пана Петра комнса н вѣра въсѣχь боꙗръ нашнχ(ь) молдавскыχ(ь), велнкыχ(ь) н малыχ(ь).

Ꙗ по нашем(ъ) жнвотѫ, кто бvдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен землн, ѡт(ъ) дѣтен нашнχ(ь) нлн ѡт(ъ) нашег(о) племене, бvд(ь) кто, кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бытн оγ нашен землн, 8 Молдавскон, тот(ъ) що бы нмъ не порvшнл(ъ) нашег(о) дааніѫ, але що вы нмъ vтвердил(ъ) н vкрѣпнл(ъ), заноγж(е) есмн далн нмъ за нχ(ь) правvю н за вѣрноγю слvжбv.

Ꙗ на болшее потвержденїе томv въсемv выш(е) пнсанномv, велѣлн есмн нашемv вѣрномv паноγ, Петрv логоөетv, пнсатн н прнвѣснтн нашv печатъ к семv лнстv нашемv.

Пнс(а) Бvлпаш(ь), оγ Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯд, м(ѣ)с(ѧ)ца февр(vарїа), нї д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat rugător al nostru, protopopul Ioil, şi fiul său, pan Giurgea grămătic, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă şi vislujenia de la noi, satele anume: Oneşti, la Cîrligătura, pe amîndouă părţile pîrîului, şi prisaca pe care a întemeiat-o Giurgiu Negru, şi mănăstirea lor, şi loc de prisacă în acelaş hotar, şi, mai sus, Voroveşti, şi poiana de la Ştefan Roşul, pe care le-a dat-o[5] Ştefan de bunăvoia lui[2], şi, mai jos, pe acelaşi pîrîu, la lazul lui Simion, loc de moară, şi prisaca lor din dreptul Podobitului, în pădure, şi Arpăşeştii lui Arpaş, şi, peste Bahlui, la Glodurile de la Movila Mare şi la fîntîna lui Berbeniţă un loc din pustie, să-şi întemeieze sat şi fînaţ, şi, pe Şacovăţ, un loc de moară, unde vor putea să-şi facă, şi pe Stavnic, asemenea, şi, deasupra Nistrului, Cunicea, amîndouă cuturile, şi Cobîlia, şi Armeni, lîngă Suceava, şi seliştea lui Scandal, lîngă Roşiori, şi Todereşti. Toate acestea mai sus-scrise să le fie, de la noi, uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lui Giurgiu, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor, şi întregului lor neam, celui mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate şi selişti să fie după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit, iar al acestor pustii, cît vor putea folosi îndestul.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Bratul, credinţa panului Manoil, credinţa panului Hotco vornic, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Mihail logofăt, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Ion Baicean, credinţa panului Petru pîrcălab, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Dan-

www.dacoromanica.ro

ciul, credinţa panului Sin de Hotin, credinţa panului Dragoslav, credinţa panului Duma Micaci, credinţa panului Radul spătar, credinţa panului Micul postelnic, credinţa panului Ilea vistier, credinţa panului Dragoş ceaşnic, credinţa panului Mihul stolnic, credinţa panului Petru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta şi pentru credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6964 ⟨1456⟩, luna februarie, 18 zile.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ † Здє сєло Ѡнєщи ѡт(ъ) Крълигътѹръ (Aici satul Oneşti de la Cîrligătura); ⟨şi alta, mai tîrzie:⟩ Petru v(oie)vod, din leat 6964 ⟨1456⟩ fev(ruarie) 18, pe Oneşti şi altele.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 179. Orig., perg. (32 × 37 cm), pecete (diam. = 8 cm.) atîrnată, deteriorată, şnur de mătase roşie şi alb-gălbuie; legenda: <† Пє>[6]тръ воєвода, госп<одаръ Землн Мол>[6]давско<и *[7]>[6].

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 128—129, şi o trad., din 1766 aprilie 18, de Evloghie dascăl, cu data de zi: 11, ibidem, CLXXXIII/176. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/436.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 568—571 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 284—285 (trad.).

---

[1] În text, după ultima consoană, paieroc.
[2] În textul editat de M. Costăchescu urmează un токѵ, superfluu, tradus „pe pîrîu", ca şi în trad. din *D. I. R.*, A, I.
[3] Omis.
[4] Primul а şi ѵ în ligatură, datorită suprascrierii lui а .
[5] În trad.din *D.I.R*, A, I: „a făcut-o" sens nejustificat de context.
[6] Stricat.
[7] Vezi nota de la pecetea doc. nr. 52.

57 — 1456 (6964) martie 1, Neamţ.

† М(и)л(о)стїєю[1] б(о)жїєю, мы, Петръ воєводъ[2], господаръ Землн Молдавскои. Чиним҄ зна<мени>[3]то сѣм҄ листом(ь) нашим(ь), въсѣм҄ кто на нъ оуѕрит(ь) нлї єго оуслышит҄, комѹ боудет(ь) того потрєбизна, <ѡжє>[3] дали єсми и потв<ръ>[3]днлї данна родителѣ нашего, с(вѧ)т(о)го почившаго Ѧлеѯан-<дра>[3] воєводи, що бы нє смѣли сѣ ѹмышати, ѡт(ь) наши рѣдъници и ѡт(ь) наши болѣръ, никто, ѹ єзєра Загорнѣи, заиѹжє єст(ь) дано ѡт(ь) наших(ь) передъков(ь) монастырю ѡт(ь) Нѣмца, також(є) єсми дали и потвръдилї съ ѹсим(ь) доходом(ь).

Ѧ хотаръ єи[4], долѹ Нистром(ь), ѡт(ь) Киш(и)на[5] долѵ, до ѵстиє Загорнѣи, и съ въсѣми гръламн колико ѹпадаєт҄ ѹ Загорнѣ и Гръли Воиводины и съ пасикою Иванкова и пасика Загорнѣи и три бродъвє надъ Нистрѣ: Хаворонѣ и Корабька[6] и на ѹсти Загорнѣи, и въсѧ плѵты, колико чинѣт(ь) ѹ том(ѹ) хотарѹ. И ѹ них(ь) доброви що бы нє ходилъ никто безь них(ь) воли, ни ѹ блатох(ь), ни ѵ чим(ь) да сѧ нє смѣєт҄ ѵмишати никто.

www.dacoromanica.ro

А также, оу тон хотар(ъ), десѧтинꙋ wт(ь) пчолн, бꙋд(ь) чии бꙋдит(ь), да имает(ь) берет(ь) десѧтинꙋ монастирскомꙋ рѣдъцн[7], а також(е), мыта що бꙋдꙋть брати рибꙋ[8] ꙋ хотар(ъ)[9] Загорнѣи.

А та есть вѣра г(оспо)дьства ми и вѣра всѧхь болѧръ нашь, велїкы[8] и малїхь.

Пис(а) оу Немца, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯд м(а)рт(їе) а.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Блато Загорнѣї, на Нистрѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi, cui îi va fi aceasta de trebuinţă, ⟨că⟩[3] am dat şi am întărit dania părintelui nostru, sfîntrăposatul Alexan⟨dru⟩[3] voievod, ca să nu cuteze să se amestece nimeni din dregătorii noştri şi din boierii noştri la iezerul Zagorna, pentru că este dat de înaintaşii noştri mănăstirii de la Neamţ, ⟨şi noi⟩[10], de asemenea, am dat şi am întărit cu tot venitul.

Iar hotarul ei să fie în jos pe Nistru, de la Chişinău în jos, pînă la gura Zagornei, şi cu toate gîrlele cîte cad în Zagorna şi în Gîrla Voievodului şi cu prisaca lui Ivanco şi prisaca Zagornei şi trei vaduri la Nistru: Havoronea şi Corabca[6] şi la gura Zagornei, şi toate gardurile de nuiele[11] cîte se fac în acest hotar. Şi în dumbrăvile lor să nu umble nimeni fără voia lor, nici în bălţi, şi nimeni întru nimic să nu cuteze să se amestece.

Şi, de asemenea, în acest hotar, desetina din albine, ori ale cui vor fi, să ia desetina dregătorii mănăstirii, şi de asemenea, şi vama care va fi luată pe peşte în hotarul Zagornei.

Iar aceasta este credinţa domniei mele şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Scris la Neamţ, în anul 6964 ⟨1456⟩ martie 1.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Balta Zagorna, pe Nistru; ⟨şi alta, tîrzie:⟩ Petru v(oie)vod, din leat 6964 ⟨1456⟩ mart(ie) 1: întăritură pe iazerul Zahorna şi cu toat(e) gîrlele cîte cad în Zahorna şi în prisăci şi 3 vaduri la Nistru.

Bibl. Acad., MDCXLV/10. Orig., perg. (23,5 × 20 cm), înălbit pe ambele feţe, pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase verde.

O trad., din 1812 martie 28, încredinţată de Ioan arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul şi de Veniamin mitropolit şi autentificată în 1817 aprilie 27, ibidem, MDCXLV/11, şi o copie, cu caractere ruseşti, din 1835 iunie 27, ibidem, MDCXLV/12. O copie, tot cu caractere ruseşti şi o trad., adeverită în 1814 septembrie 10, de Silvestru arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul, şi autentificată în 1815 ianuarie 16, la Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, CVI/4; o copie, după trad. din 1814, ibidem, CX/2 (nr. 2). O copie slavă, de V. Grigorovici, la Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin", Secţia manuscrise, nr. 1 733, filă nenumerotată. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/437.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 511 (facs.); Creţulescu, *Doc. Neamţ* (a), p. 344—345 (trad. din 1812); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 67—68 (text slav şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 575—576 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 286 (trad.).

---

[1] În orig., în loc de мастїю, diacul a scris, din neatenţie, мїсалїю,

[2] д şi ъ în ligatură şi suprascrise, aşa cum se procedează apoi în toate cazurile similare: рѣдъници, передъков(ъ), бродъве etc.

[3] Omis.

[4] Acordul se face cu forma feminină a numelui iezerului.

www.dacoromanica.ro

[5] În textul editat de M. Costăchescu, apare greşit: кнш<к>а, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Chişa“. Evident, însă, este vorba de Cheşenăul Roşu, întîlnit şi în doc. din 1455 iunie 6 (vezi nr. 46), silaba на trebuind a fi legată de кнш şi nu de долг.

[6] În textul editat de M. Costăchescu: Кораввка, iar în trad. din *D. I. R.*, A, I: „Corabeea“ (pentru Corabeca?), ambele lecturi nefiind justificate însă de grafia semnului-destul de şters acum, care urmează după в.

[7] Mai sus: рѣдънници.

[8] Aşa în orig.!

[9] În orig., după ultima consoană, paieroc.

[10] Subînţeles în textul slavon.

[11] Pentru traducerea termenului slav: плътъ, v. şi doc. nr. 46 şi 67.

58 — 1456 (6964) iunie 5, Vaslui.

† Мы, Петрь воевод(а), з[1] б(о)жїею м(и)л(о)стїю, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской, с паны радою нашею молдавской а ис нашим(ь) митрополитом(ь), кир Θеωктистом(ь), и съ всѧми паны, ωт(ь) велика даже и до мала, радили есмы и много подѹмали меж(е) собою ω ѹтисненїе и погибели[2] земли нашеи, щож(е) съ ѹсих(ъ) сторон(ь) имаем(ь), а наи бѹлше ωт Тѹрков(ь), иже набрали и берѹт(ь), по кѹлко съ разов(ъ) и просѧт(ь) ѹ нас(ь) даны двѣ тисѣчи[3] ѹгорскых(ь) злат(ь). Ино мы не дѹж(ь) быхом(ь) дати еи, а воронити сѣ нам(ь) никак(ь), заиѹж(е) помоч(ь) и подпоры жадной не имаем(ь) ни ωт(ь) колѣ[4], как(ь) предци наши имѣли; а не давши, им(ь) сами собѣ возмѹт(ь), как(ь) и до тѹлѣ[5] брали жоны и дѣти братеи наших(ь).

Того длѣ, рад(и)ли есмы ѹси посполѹ поднѣти собѣ неволю как(ь) мочї имем(ь) и похилити соби головѹ томѹ поганстѹ, наити и дати имь на що мочї имем(ь), их(ь) ѹпросити, до кѹлѣ[6], аче и сѣ Б(ог)ъ м(и)л(остив)ы смилѹет(ь) а быхом(ь) тиж(е) могли, ωт(ь) Б(ог)а помоч(ь), имѣти и стороны свои наити, как(ь) и наши предци имѣли.

Протож(е), ѹрад(и)вши то ѹси посполѹ, просили есмы нашего волѣрина, пана Михаила лωг(о)θета а бы пошел(ь) до тѹрков(ь), поднѣти нашѹ тѣготѹ, ѹзѣвши Б(ог)а на помоч(ь), и ѹчинити нам(ь) миръ, как(ь) вы наша землѣ не гибла дале; мочї иметли иже що, так(ь) и добро, а пакли не мочї имет(ь) с тог(о) спросити а вынѣти, тогди дати и тоты двѣ тисѣчи злат(ь) ѹгорскых(ь), а бы нам(ь) ѹпокои был(ь), а бы землѣ наша дале не гыбла[7].

И слюбили есмы и слюбѹем(ь), с сим(ь) нашим(ь) лист(о)мь, панѹ Михаилѹ лωг(о)θетѹ, а быхом(ь) не спѹстили жаднаа слова на него, николи, а ны вы пак(ь) моглъ никто на него речи, аже ωн(ь) тои даны ѹчиныл(ь), заиѹж(е) мы его ѹси посполѹ послали и тотѹ дан(ь) дати по нашеи неволи.

И на то лист(ь) наш(ь) дали есмы панѹ Михаилѹ лωг(о)θетѹ и съ ѹсими нашими паны и радою молдавскою, под(ь) нашѹ печат(ь) и под(ь) печати ѹсих(ь) вол҃рь наших(ь), а вы ωн(ь) съ ѹсим(ь) ср(ъ)д(ь)цемь нашег(о) ѹпокоѧ длѣ ходил(ь). Я панове наши, по имени: а наи первы митрополита нашег(о), кир Θеωктиста, а пана Братѹла, пана Дѹмы Браевича, пана Лазора, пана Станчѹла, пана Маноило, пан(ь)[8] Иван(ь) Балчан(ь), пан(ь) Юана Пынтече, пан(ь) Козма Шандрович(ь), пан(ь) Ходко Щиворь дворникъ, пань Петръ пръкалав(ь), пан(ь) Петръ лωг(о)θеть, пань Ходко Крецевич(ь), пань Монка и врат(ь) его, пан(ь) Тоадеръ, пан(ь) Гоѧн(ь), пань Косте Юрышь, пан(ь) Косте Данович(ь), пан(ь) Шендрика Толочко, пань Лазѧ Питик(ь), пань Яндрѹшко, пань Иωнь Бѹчѹм(ь), пан(ь) Мик(ь) Крал(ь) дворник(ь), пан(ь) Тоадерь Дѹлчевич(ь), пань Михѹл(ь) Старостич(ь), пан(ь) Сина Хотински, пан(ь) Бьлвосѣ постелник(ь), пан(ь) Роман(ь) Хѹдич(ь), пан(ь) Яцко Хѹдич(ь), пан(ь) Ивашко Хриикович(ь), пан(ь) Илѣ вистиарник(ь), пан(ь)

www.dacoromanica.ro

Васко Левич(ь), пань Хрнико Левич(ь), пан(ь) Данч8л(ь) Кнѣжнич(ь), пан(ь) Нѧг(ь) Кымпѧн(ь), пан(ь) Ивашко Ѹстекли, пан(ь) Драгослав(ь), пан(ь) Негои и брат(ь) его, пан(ь) Брат8л(ь), пан(ь) Єремиа, пан(ь) Порка, пан(ь) Єзерѧн(ь) комис(ь), пан(ь) Мих8л(ь) столник(ь), пан(ь) Ганг8р(ь) спатарь, пан(ь) Негрилъ дворник(ь), пан(ь) Дракоше[9] чашник(ь), пан(ь) Зѧнко, пан(ь) Д8ма Микач(ь), пан(ь) Д8ма Галбин(ь), пан(ь) Косте Цолич(ь), пан(ь) Петрь Сръбеск8л(ь), пан(ь) Мик8л(ь) спатарь[10] и пан(ь) Ж8ржь Лѣнцѣ и наши писари: пань Тоадер(ь) Продан(ь), и пан(ь) Добр8л(ь), и пан(ь) Кръстѣ, и пан(ь) Б8лпаш(ь) и пан(ь) Соломон(ь) и ины 8сы.

Ѧ Стецко писа, 8 Басл8и, в(ъ) лѣт(о) хѕцѮд <ю>[11]н(їе) е[11].

† Noi, Petru voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Moldovei, cu panii sfatului nostru moldovenesc și cu mitropolitul nostru, chir Theoctist, și cu toți panii, de la mare și pînă la mic, ne-am sfătuit și mult am socotit între noi despre cotropirea și pierirea țării noastre, pe care le avem din toate părțile, dar mai ales de la turci, care au prădat și pradă de atîtea ori și cer de la noi dare două mii de zloți unguresti. Noi însă nu am fost datori să le-o dăm, dar să ne apărăm ⟨nu putem⟩[12] nicidecum, pentru că nu avem nici un fel de sprijin și de ajutor din nici o parte[4], așa cum au avut înaintașii noștri; iar nedîndu-le, ei singuri vor lua, așa cum au luat și pînă acum soțiile și copiii fraților noștri.

Pentru aceea, am chibzuit toți împreună să ne înlăturăm nevoia după putința ce o avem și să ne plecăm capul în fața acelei păgînătăți, să găsim și să le dăm ceea ce vom putea, ca să-i îmblînzim, pînă cînd și milostivul Dumnezeu se va îndura să putem iarăși avea, cu ajutorul lui Dumnezeu, și să ne găsim aliați, așa cum au avut și înaintașii noștri.

De aceea, sfătuindu-ne toți împreună, am rugat pe boierul nostru, pan Mihail logofăt, ca să plece la turci, să înlăture greutatea noastră, luînd pe Dumnezeu în ajutor, și să ne facă nouă pace, așa ca țara noastră să nu se mai piardă; dacă va putea ⟨să facă⟩[12] cu ceva mai puțin, e bine, și iarăși, dacă nu va putea să-i roage și să izbîndească întru aceasta, atunci să dea și acei două mii de zloți unguresti, ca să avem noi pace, iar țara noastră să nu se mai piardă.

Și am jurat și jurăm, cu această carte a noastră, panului Mihail logofăt, să nu spunem niciodată nici un cuvînt împotriva lui și, de asemenea, nimeni să nu poată spune împotriva lui că el a făcut acea dare, pentru că noi toți împreună l-am trimis să dea acea dare pentru nevoia noastră.

Și pentru aceasta am dat cartea noastră panului Mihail logofăt și cu toți panii noștri și cu sfatul moldovenesc, sub pecetea noastră și sub pecețile tuturor boierilor noștri, ca el să umble din toată inima pentru pacea noastră. Iar panii noștri, anume: mai întîi mitropolitul nostru, chir Theoctist, și pan Bratul, pan Duma al lui Brae, pan Lazor, pan Stanciul, pan Manoilo, pan Ion Balcean, pan Oană Pîntece, pan Cozma al lui Șandru, pan Hodco Știbor vornic, pan Petru pîrcălab, pan Petru logofăt, pan Hodco al lui Crețu, pan Moica și fratele lui, pan Toader, pan Goian, pan Coste Oriș, pan Coste al lui Dan, pan Șendrică Tolocico, pan Lazea Pitic, pan Andrușco, pan Ion Bucium, pan Micu Crai vornic, pan Toader al lui Dulce, pan Mihul Starostici, pan Sin de Hotin, pan Bilbosea postelnic, pan Roman Hudici, pan Iațco Hudici, pan Ivașco al lui Hrinco, pan Ilea vistier, pan Vasco al lui Leu, pan Hrinco al lui Leu, pan Danciul Cneajnici, pan Neagu[13] Cîmpeanu, pan Ivașco Usteclă, pan Dragoslav, pan Negoi și fratele lui, pan Bratul, pan Ere-

www.dacoromanica.ro

mia, pan Porcu, pan Ezereanu comis, pan Mihul stolnic, pan Gangur spătar, pan Negrilă vornic, pan Dragoşe ceaşnic, pan Zeaico, pan Duma Micaci, pan Duma Galbinu, pan Coste Ţolici, pan Petru Sîrbescul, pan Micul spătar[10] şi pan Giurgiul Lenţea şi pisarii noştri: pan Toader Prodan, şi pan Dobrul, şi pan Crîstea, şi pan Vulpaş[14], şi pan Solomon şi alţii toţi.

Iar Steţco a scris, la Vaslui, în anul 6964 ⟨1456⟩ ⟨iu⟩[11]nie 5[11].

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakówskie, Moldaviae), nr. 5 384.

Orig., perg. (30 × 18 cm), 9 peceţi atîrnate, din care se păstrează numai una, boierească, însă deteriorată; şnururi de mătase roşie [15]. O foto. mijlocie, la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/73, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 153—155. O foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/438.

EDIŢII: Калужняцки и Соболевски, *Альбомъ*, pl. nr. 118 (facs.); Rykaczewski, *Inventarium*, p. 139 (rez., cu data: 1456 iunie 5, şi cu locul de emitere greşit: Suceava); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 86—88 (text slav, cu data: 1456 iunie 15); Hăjdeu, *Arch. ist.*, II, p. 56 (rez. lat., după Rykaczewski, şi trad.); Kałužniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 669—671 (text slav, numai cu data de an şi trad. lat.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 797—800 (text slav, cu data: 1456 ⟨iulie-septembrie⟩, şi trad.); ⟨Panaitescu⟩, *Folosirea izvoarelor*, p. 197—198 (trad. fără sfat, cu data: 1456 martie-mai); *D. I. R.*, A, I, p. 286—287 (trad., datată după ⟨Panaitescu⟩).

În legătură cu data de lună şi zi a acestui document, stabilită în urma cercetării din nou a originalului, se impun cîteva precizări. Astfel, în ciuda răstimpului scurt care separă momentul emiterii acestui document de cel al privilegiului comercial acordat negustorilor moldoveni de către Mahomed al II-lea: 9 iunie, în urma primirii haraciului, distanţa dintre Vaslui şi Sahran Begli (în apropiere de Tatar Bazargic, în R. P. Bulgaria: cf. Babinger, *Cel dintîiu bir*, p. 7—8), unde se afla sultanul, putea fi parcursă de către solia condusă de logofătul Mihail. Trebuie avut în vedere, de asemenea, că data de 5 iunie nu reprezintă momentul adunării de la Vaslui, care a precedat-o şi care a durat, desigur, mai multe zile, ci momentul emiterii actului, aşa încît solia moldovenească a putut pleca din Vaslui încă de la începutul zilei de 5 iunie. În ceea ce priveşte posibilitatea prezenţei logofătului Mihail, la 8 iunie, la Suceava, aşa cum rezulta din întregirea operată de M. Costăchescu în textul actului purtînd această dată, nu există nici o certitudine, întrucît spaţiul ilizibil poate fi acoperit cu numele altor boieri (vezi doc. următor). Pentru discuţiile mai vechi privind datarea acestui document, v. şi ⟨Panaitescu⟩, *Folosirea izvoarelor*, p. 187—189.

---

1 Aşa în orig.

2 Greşit, în loc de погнѣленїє.

3 ч, făcut peste tot ca ѵ.

4 Greşit, în loc de долѣ (parte).

5 ȣ, pentru о, ca şi în дȣж(ь) sau кȣл(ѣ).

6 Mai sus, колѣ.

7 Mai sus, гнѣла.

8 De aici pînă la sfîrşitul listei, numele boierilor nu mai sînt puse de diac la genitiv, ci la nominativ (vezi mai jos).

9 În loc de Драгоше.

10 Probabil, greşit, în loc de postelnic.

11 Deasupra unei găuri prin care trece şnurul se vede un н̃ suprascris foarte clar, de la кн(їа). Nu putea fi ген., întrucît la 15 ianuarie domnul se afla la Suceava. Sub gaura următoare a şnurului urmează clar: є̃ (5), şi o bară verticală de la semnul de sfîrşit al actului: / ~. Interpretarea acesteia, aşa cum a procedat Уляницкій (v. EDIŢII), drept ї̃ (10) nu poate fi acceptată, deoarece ea nu formează, din punct de vedere grafic, o unitate organică cu cifra є̃ (5) şi nici cu titla de deasupra (v. şi comentariul).

12 Subînţeles în textul slavon.

13 În trad. din *D.I.R.*,A,I, greşit: Negru.

14 În trad. din *D.I.R.*,A,I, omis.

15 Pe nici unul din şnururi nu se observă urme de atîrnare a mai multor peceţi, aşa cum s-a procedat, de exemplu, la actul din 1421 decembrie 13 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 48).

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣм(ъ) листомъ нашимъ, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслышитъ чтучи, ѡже тотъ и истинны наш(ъ) вѣрны[1] пан(ъ) Синъ Хот<ин>[2]скы служил(ъ) намъ право и вѣрно. Тѣм(ъ)[3], мы, видѣвше ег(о) правою и вѣрною служвою до нас(ъ), жаловали есми ег(о) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили <есми>[2] ему ѡтинꙋ жони ег(о), ѡнꙋка Михаилашева, села на имѣ <Шиз>[2]куци, где был(ъ) Юрїева двора, на Прутѣ, и Малинци, и Шизкоуци, где Ходорич(ъ), и повыше <того Замкоу>[2]ци, и, под(ъ) Хотинѣм(ъ), Берестїа, и Городище, пониж(е) Оурмез<ев>[2]а, ꙋ Краиникоуци, и Вышнивецъ, и, на границ, Борискоуци. Тое въсе выше писан<ое да естъ>[2] ему оурик(ъ), и съ въсѣмъ доходомъ, емꙋ, и дѣтемъ ег(о), и братїамъ ег(о), и ѡнꙋчатомъ ег(о), и прѣѡнꙋчатомъ ег(о), и <пращꙋрѣ>[2]томъ ег(о) и въсему роду ег(о), кто бꙋдет(ъ) наи влижны, непорушенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаръ тѣмъ селамъ да ест(ъ) по старому хотарю, куда из вѣка ѡ<жи-вали>[2].

Такоже, ни однꙋ привилїа що <преди[4]>[2] оучинили на тых(ъ) селах(ъ) да[5] не добꙋвали на своею привилїа, николи, зануж(е) топтаемъ с симъ лист(о)мъ.

А на то <естъ вѣ>[2]ра нашег(о) г(о)сподства, выше писаннаго Пет<ра воеводы>[2], и вѣра митр<ополита>[2] нашег(о), кур Ѳеѡктиста, и вѣра п<а>[6]на Браевичѣ, вѣра пана Братула, вѣра пана Манаила, вѣра пана Ходка дворника, вѣра <пана>[2] Станчꙋла, вѣра пана <Ѡани Жꙋлича, вѣра пана Дума Микача[7]>[2], <вѣра пана>[6] Петра пръкалаб(а), вѣра пана Данчула, вѣра пана Козми, вѣра пана Банчана, вѣра пана Та-<дора Моническꙋла, вѣра пана Стецка Дъмъку>[4]ша, вѣра пана Микꙋла постелника, и вѣра пана Или вистїарника, вѣра пана Д<рагоша чѣшника, вѣра пана Михꙋла столника, вѣра>[2] пана <Петра комиса>[2] и вѣра въсѧх(ъ) боꙗръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бꙋдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или <пак бꙋди кого Богъ>[2] изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) бы ему не пору<шил(ъ) нашего даанїа, але що бы>[2] емꙋ потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), зануже <есми>[2] ему дали за его праву и вѣрною службу.

А на болшее крѣпост(ъ) тому всему выш(е) писанному, вѣлѣли есми н(а)-ш(е)мꙋ вѣрному пану Петрꙋ логофетꙋ писати и привѣсити нашу печат(ъ) к семꙋ листу н(а)ш(е)му.

Пис(а) Добрꙋлъ, оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯд, юнїа, и д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat şi credincios pan al nostru, Sin de Hotin, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi ⟨i-am⟩[2] dat şi i-am întărit ocina soţiei lui, nepoata lui Mihăilaş, satele, anume: ⟨Şiz⟩[2]căuţi, unde a fost curtea lui Iurie, pe Prut, şi Malinţi, şi Şizcăuţi, unde este Hodorici, şi, mai sus de ⟨acesta, Zamcău⟩[2]ţi, şi, sub Hotin, Berestia, şi Gorodişte, mai jos de Urmez, şi Crainicăuţi, şi Vîşniveţ, şi, la graniţă, Boriscăuţi. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui uric, şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

www.dacoromanica.ro

De asemenea, nici un privilegiu pe care l-au făcut ⟨înaintaşii[4]⟩[2] pe aceste sate să nu aibă cîştig asupra privilegiului său, niciodată, pentru că-l călcăm cu această carte.

Iar la aceasta ⟨este credinţa⟩[2] domniei noastre, a mai sus-scrisului Petru ⟨voievod⟩[2], şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa panului Braevici, credinţa panului Bratul, credinţa panului Manoil, credinţa panului Hodco vornic, credinţa ⟨panului⟩[2] Stanciul, credinţa panului⟨Oană Julici, credinţa panului Duma Micaci[7]⟩[2], ⟨credinţa panului⟩[6] Petru pîrcălab, credinţa panului Danciul, credinţa panului Cozma, credinţa panului Baicean, credinţa panului Tado⟨r Moicescul, credinţa panului Steţco Dămăcu⟩[4]ş, credinţa panului Micul postelnic, şi credinţa panului Ilea vistier, credinţa panului D⟨ragoş ceaşnic, credinţa panului Mihul stolnic, credinţa⟩[2] panului ⟨Petru comis⟩[2] şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri ⟨sau iarăşi pe oricine⟩[2] îl va alege ⟨Dumnezeu⟩[2] să fie domn, în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească ⟨dania noastră, ci să i-o⟩[2] întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-⟨am⟩[2] dat pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Dobrul, la Suceava, în anul 6964 ⟨1456⟩, iunie, 8 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIII/57. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în posesia lui Ionescu-Dolj din Bucureşti.

O trad. incompletă, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 130. Două foto., după foto. de la Bibl. Acad., la Arh. St. Iaşi, DCCVI/15, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/438 bis. O trad., din 1810 iulie 16, adeverită de Pavel Debriţ clucer, se afla în Arh. St. Chişinău (azi R.S.S. Moldovenească).

EDIŢII: I. Bogdan, *Un document de la Petru Aron*, în „Convorbiri literare", XXXV (1901), nr. 7, p. 671 (rez. dezvoltat); Boga, *Doc basarabene*, IV, p. 7—8 (trad. din 1810); Costăchescu, *Doc.*, *II*, p. 577—579 (text slav, după orig., şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 287—288 (trad., după Costăchescu).

---

1 În loc de: наш(ъ) вѣрны и истинны.

2 Ilizibil în foto.

3 În text, după ultima consoană, paieroc.

4 Întregit după M. Costăchescu; în foto., ilizibil.

5 În textul editat de M. Costăchescu în loc de да, apare що бы, deşi spaţiul nu îngăduie decît două litere.

6 Rupt.

7 Întregire nesigură. În textul editat de M. Costăchescu, primul nume din cadrul parantezei este Михаила логофета (Mihail logofăt). Acesta nu se afla însă la 8 iunie în ţară (vezi doc. precedent). Oricum, spaţiul ilizibil nu permite decît o întregire de cca 30 litere.

60 1456 (6964) iunie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Петръ воевода, господаръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), всѧм(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтꙋчи оуслышит(ъ), иже[1] бл(а)гопроизволи г(оспод)ства ми и съ въсѣми бомри г(оспод)ства ми, прирадили сѣ есми и дали и потвръдили есми хотаръ с(вѧ)томꙋ манастирю ѡт(ъ) Молдавици, селꙋ их(ъ), На оусти Бръдъцелъ.

www.dacoromanica.ro

[Поченше] Хотаръ томѵ селѵ поченши ѡт(ъ) великои дорогъ Сѡч(а)въскои, ѡт(ъ) мохил(ъ) оу пискꙋ, та, ѡт(ъ) пискъ, прости долиною долꙋ, до Панкова става, та, ѡт(ъ) став(а), долꙋ поточком(ъ), до Калѵгеричинъ ставъ, и съ ставом(ъ) оу вес(ъ) хотаръ манастирскых(ъ), та, ѡт(ъ) того става, гори, и оуси нивы Калꙋгеричини, та, ѡт(ъ) конецъ тых(ъ) нивъ, ѡт(ъ) Шꙋмꙋза, та, пꙋтем(ъ) долꙋ, до Красни, та, ѡт(ъ) Красни долꙋ, оу пискъ царин(ъ), та, ѡт(ъ) пискъ тои царин(ъ) прости черес(ъ) рыт(ъ), оу Шꙋмꙋзы, та, ѡт(ъ) Шюмꙋзь, прости оу манастирскы хотаръ, оу дѣлꙋ. То ест(ъ) емоу полинъ хотаръ, а бы было с(вѧ)томѵ манастирю и съ селомъ, и съ ставом(ъ) Калѵгеричинъ, и съ хотаремъ елико выше пишет(ъ) и съ селом(ъ) нарицаем(ъ), На оусти Бръдецел(ъ). Тое все да ест(ъ) с(вѧ)томꙋ манастирю ѡт(ъ) Молдавици оурик(ъ), непорꙋшено, на вѣки вѣчного.

Ꙗ на то ест(ъ) вѣра выше писанного г(оспод)ства ми, Петра воевод(ъ), и вѣра всѧх(ъ) болѧръ г(оспод)ства ми, великих(ъ) и малих(ъ).

Ꙗ на то, коли есми хотарили тот(ъ) хотаръ, былъ сам(ъ) г(оспод)ства ми и былъ наш(ъ) митрополит(ъ), кир Өеѡктистъ, и пан(ъ) Станчѵлъ пръка<ла>[2]въ, пан(ъ) Мик(ъ) Крал(ъ), пан(ъ) Петръ комис(ъ), пан(ъ) Юрїю Шербич(ъ), пан(ъ) Гринко Мамѵрински, и наш(ъ) Б(о)гомолебник(ъ), поп(ъ) Рѵсин(ъ), съ своим(ъ) сыномъ, Богданом(ъ), и пан(ъ) Тадоръ сюлжарю, пан(ъ) Серкизы воитъ ѡт(ъ) Сѡч(а)вѣ, пан(ъ) Ивашко Ꙗрмѣнчич(ъ), панъ Ивашко Фѵлтѵк(ъ) съ братом(ъ) своим(ъ), и с(ы)нове Ѡпришаков(ъ), и пан(ъ) Михѵл(ъ) столник(ъ), и Романъ Тꙋла и инших(ъ) панове досит(ъ).

Ꙗ на бѵлшеи крѣпостъ всемѵ выше писаномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Петрꙋ логоѳетꙋ, привѣсити печат(ъ) нашю к семѵ листѵ нашемꙋ.

Пис(а) Петрь Ꙗрдановнч(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцꙁд, м(ѣ)с(ѧ)ца юнѣ, г҃і.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea şi cu toţi boierii domniei mele, ne-am sfătuit şi am dat şi am întărit sfintei mănăstiri de la Moldoviţa hotarul satului lor[3], La gura Brădăţelului.

[Începînd] Hotarul acestui sat să fie începînd de la drumul cel mare al Sucevei, de la movila din pisc, apoi, de la pisc, drept pe vale în jos, pînă la iazul lui Pancu, apoi, de la iaz, în jos pe pîrîiaş, pînă la iazul Călugăriţei — şi cu iazul în întregime în hotarul mănăstiresc —, apoi, de la acest iaz, în sus, şi toate ogoarele Călugăriţei, apoi, din capătul acestor ogoare, dinspre Şumuz, apoi, pe drum în jos, pînă la Crasna, apoi, de la Crasna în jos, la piscul ţarinei, apoi, de la piscul acestei ţarine drept peste săpătură, la Şumuz, apoi de la Şiumuz, drept la hotarul mănăstirii, în deal. Acesta îi este tot hotarul, ca să-i fie sfintei mănăstiri şi cu satul, şi cu iazul Călugăriţei, şi cu hotarul cît scrie mai sus şi cu satul numit La gura Brădăţelului. Toate acestea să-i fie sfintei mănăstiri de la Moldoviţa uric, neclintit, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, Petru voievod, şi credinţa tuturor boierilor domniei mele, mari şi mici.

Şi la aceasta, cînd am hotărnicit acest hotar, a fost însumi domnia mea, şi a fost mitropolitul nostru, chir Theoctist, şi pan Stanciul pîrcă<la>[2]b, pan Micu Crai, pan Petru comis, pan Iurie Şerbici, pan Grinco de la Mamurinţi, şi rugătorul nostru întru Dumnezeu, popa Rusu, cu fiul său, Bogdan, şi pan Tador sulger, pan Serchiz voit de Suceava, pan Ivaşco Armeanul, pan Ivaşco Fultuc cu fratele său, şi fiii lui Oprişac, şi pan Mihul stolnic, şi Roman Tula[4] şi alţi destui pani.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, la Suceava, în anul 6964 ⟨1456⟩, luna iunie, 13.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ De la Petru v(oie)vod, hotarul a Sf(intei) mă(nă)stiri Moldaviţei, pe satul ce-i la gura Brădăţelului, leat 6964 ⟨1456⟩ iunie 13.

Bibl. Acad., CCIX/7 a. Orig., perg. (28 × 34 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase roşie şi alb-gălbuie. Două trad., una din 1741 octombrie 5, de preotul Toader Cocoran „ot Mîndreşti", şi alta, fără sfat, din 1799 ianuarie 27, de polcovnicul Pavel Debriţ de la Mitropolie, ibidem, CCIX/7 b şi c. Altă trad., într-o cond. din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu doc. moşiilor din Bucovina, ibidem, MCXXIII/78, f. 112. O copie, de I. Bogdan, după trad. din 1799, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 132—133. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/439.

EDIŢII: Costăchescu, ⟨*Doc. comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce", fasc. 7, p. 174—175 (text slav şi trad.); idem, *Doc.*, II, p. 582 — 584 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 288—289 (trad.).

---

[1] Greşit, în loc de ѡже.
[2] Omis.
[3] Adică: al călugărilor.
[4] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Tuda".

61 — 1456 (6964) iunie 30, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею[1], мы, Петръ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним знаменито ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на нъ оуѕрит(ъ) или его ȣслышит(ъ) чтȣч(и), оже тот(ъ) истинны слȣга нашъ вѣрны, Жоуржѣ Иѡнилевичю, наш(ъ) писар(ъ), слȣжил(ъ) намъ право и вѣрно. Тѣмь, мы, видѣвши его правою и вѣрною слȣжбоую до нас(ъ), жаловали есми его особною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвердили есми емv, оу нашеи земли, села: ѡтчина[2] его, на имѣ Ѡнещи, на Кръингътоурѣ, и съ манастиремъ; а Скȣртоулъ и Козма не имают(ъ) добыти на Иѡнила съ привилїемь що ѡни ȣчинили, ѡт(ъ) Алеѯандра воевод(ъ), ȣ Иѡниловѣ, без веременїи; и Боровещи, и, на Бахлvи, меж(е) Бодичкою и меж(е) Дрижещи, едно мѣсто ѡт(ъ) поустини да ѡсадитъ собѣ село, що бил(ъ) хотарил(ъ) Ѡанца, що кȣпил(ъ) Иѡнилъ ѡт(ъ) Кȣпчи и ѡт(ъ) Филипа, за м҃ златых(ъ), и, на Красной, Щȣбеѧни, ѡтчина его, що сѣ дал(ъ)[3] Бvташ(ъ), по своею доброю волею, Иѡнилеv[3], пред(ъ) нами и пред(ъ) нашими боѩри. Тое въсе що бы емȣ оурик(ъ), съ въсѧмъ доходомъ, емȣ и дѣтемъ его, и ȣноучатомъ его, и прѣȣнȣчатомъ его, и прѣщȣрѣтомъ его, и въсемȣ родv его, наи ближнемv, непорȣшенно николиж(е), на вѣки.

А хотаръ тѣмъ селамъ да ест(ъ) по старими хотари, кvда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выш(е) писаннаг(о) Петра воевод(ъ), и вѣра митрополита нашег(о), кvр Ѳеѡктиста, и вѣра нашиx(ъ) боѩръ: вѣра пана Дvми Браевича, вѣра пана Бр<атула>[4], вѣра пана Манолa, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Хотко дворника, вѣра пана Ѡани Жvлича, вѣра пана Михаила логоѳета, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Ивана Банчана, вѣра пана Козми Шандровича, вѣра пана Данчюла, вѣра пана Їѡна пръкалаба, вѣра пана Драгослава, вѣра пана Дvми Микача, вѣра пана Радула[5] спатарѣ, вѣра пана Микvла постелника, вѣра пана Или вистїѧрника, вѣра пана Драгошѧ чашника, вѣра пана Михȣла

www.dacoromanica.ro

столника, вѣра пана Петра комиса, вѣра пана Мик(а) Кралю[3] дворник(ъ) глотїнски и вѣра въсѧх(ъ) боꙗръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бѹдеть г(о)сп(о)д(а)ръ земли нашеи, ѡт(ъ) <дѣ>[6]теи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племене, бѹд(ь) кто, кого Б(ог)ъ изберетъ быти, тот(ъ) що бы емѹ не порѹшил(ъ) нашег(о) даанїѧ, але що бы емѹ оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуж(е) есми дали емѹ за его правѹю и за вѣрнѹю слѹжбѹ.

А на болшее потвержденїе томѹ въсемѹ выш(е) пис(а)нномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Петроу логоѳетоу, пис(а)ти и привѣсити нашѹ печат(ъ) к семѹ листоу нашемѹ.

Пис(а) Вѹлпаш(ъ), оу Сѹч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯд, м(ѣ)с(ѧ)ца юн(їа)[7], л҃ д(е)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Petru voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, Giurgea al lui Ioil, pisarul nostru, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, satele: ocina lui, anume Oneşti, la Cîrligătură, şi cu mănăstirea; iar Scurtul şi Cozma să nu aibă a cîştiga împotriva lui Ioil cu privilegiul pe care ei şi l-au făcut, fără vreme, de la Alexandru voievod, pe lîngă cel al lui Ioil[8]; şi Voroveşti, şi, pe Bahlui, între Bodicica şi Drîngeşti[9], un loc din pustie ca să-şi întemeieze sat, pe care l-a hotărnicit Oanţa, pe care l-a cumpărat Ioil de la Cupcea şi de la Filip pentru 40 de zloţi, şi, pe Crasna, Ştiubeieni, ocina lui, pe care i-a dat-o Butaş, de bunăvoia sa, lui Ioilel[10], înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri. Toate acestea să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, celui mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Şi la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Petru voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Bra<tul>[4], credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Hotco vornic, credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Mihail logofăt, credinţa panului Petru pîrcălab, credinţa panului Ion Baicean, credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Danciul, credinţa panului Ion pîrcălab, credinţa panului Dragoslav, credinţa panului Duma Micaci, credinţa panului Radul spătar, credinţa panului Micul postelnic, credinţa panului Ilea vistier, credinţa panului Dragoş ceaşnic, credinţa panului Mihul stolnic, credinţa panului Petru comis, credinţa panului Micu Crai vornic de gloată şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta şi pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Petru logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6964 <1456>, luna iunie[7], 30 zile.

www.dacoromanica.ro

⟨Pe verso, însemnările[11]:⟩ х҃ѕц҃ѯд юл[12]⟨їа⟩, Боровєщї; No. a, I, 6954 ⟨1456⟩, ⟨urmează rezumatul actului⟩; Pentru neschimbare, s-au adiverit...[13] ⟨1⟩[13] 846 iuni 14; s-au aeris⟨it⟩[13]...[13].

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/9. Foto. după orig., perg. (19 × 34 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albă şi roz; actul se păstra în Arh. Metohului Sf. Mormînt din Constantinopol.

Alte foto. la Arh. St. Bucureşti, Fotografii, IX/9, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, II/440. Mai multe rez. din anii 1846 — 1848, la Arh. St. Iaşi, Tr. 1 369, op. 1 556, dos. 40, f. 40 r. (cu data de lună: „iulie“), 46 r., 74 r., 171 r., şi Anaforale, nr. 105, f. 53 v.

EDIŢII: Mihailovici, *Album*, pl. X (facs.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 585 (rezumatele de la Arh.St. Iaşi, cu data de lună: iulie); Mihailovici, *Opt doc.*, p. 213—215 (text slav, după orig., şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 289—290 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

1 і şi є apar legate în foto., astfel că s-ar putea citi şi в(о)жню.

2 În textul editat de P. Mihailovici, dintr-o neatenţie, a apărut ѡ(т) нана (vezi şi trad. aceluiaşi).

3 Aşa în orig.

4 Şters.

5 а şi ѵ în ligatură, posibilă datorită suprascrierii lui а.

6 Omis.

7 În foto. pare юн(їа), deşi în însemnările de pe verso şi în rez. ulterioare (vezi mai jos) apare юл⟨їа⟩ şi „iul⟨ie⟩“.

8 În trad. lui P. Mihailovici, ѹ Иѡилов‍ѣ, a fost interpretat: „în contra lui Ioil“, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „asupra ⟨ocinilor⟩ lui Ioil“ deşi repetarea aceluiaşi nume, pus la un alt caz, nu are nici un sens.

9 În trad. lui P. Mihailovici greşit: „Drinieşti“, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „Drineşti“.

10 Adică: lui Giurgiu al lui Ioil.

11 După observaţiile lui P. Mihailovici.

12 În textul editorului, greşit: ю⟨н⟩л.

13 Aşa în textul editat.

62 **⟨1457 aprilie 12—1504 iulie 2⟩.**

„...un uric de la bătrînul Ştefan vod(ă) pe sat pe Mireşti, scriindu într-însul strămoşul lor, Mirul, în care uric scrie şi satul Găurenii...“

Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fond. Spiridonie, VI/156. Menţ. într-o carte de judecată din 1687 aprilie 11.

O copie, de M. Costăchescu, după aceeaşi menţ., la Bibl. Acad., A. 2 000 — XIV (*Ms. Doc. mold. Ştefan*), nr. 482, f. 1 400.

Datat din domnia lui Ştefan cel Mare.

63 **⟨1457 aprilie 12—1504 iulie 2⟩.**

Un hrisov de la Ştefan vodă bătrînul, întru care arată anumi şi scrii pe satul Raşcovul şi Onutul de Gios, ce-i zăc acum şi Balamutiţa[1], şi satul Malinţi şi alti moşii.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 16. Menţ. în extras dintr-o mărturie boierească din anul 1775 august 16; actul se afla la Arh. St. Chişinău, (azi R.S.S. Moldovenească.)

www.dacoromanica.ro

O copie, de M. Costăchescu, tot după Boga, la Bibl. Acad., A. 2 000 — XIV *(Ms. Doc. mold. Ştefan)*, nr. 483, f. 1 401.

Datat din domnia lui Ştefan cel Mare.

[1] Cele două sate s-au păstrat totuşi, distincte, pînă astăzi.

64 1457 (6965) august 12.

Stefan Woewoda, bestätiget und begnädiget das heil(ige) Kloster Moldowiza, dass dessen Häuser in Sucawä, wo die Armenerin Stana wohnt, keine Art landesherrlichen Abgaben, weder grosse noch kleine, auch nicht einen Stein Wachs zu entrichten haben. Auch haben sie bei den landesherrlichen Mühlen nicht zu fronen, weder irgend eine Art Steuer zu entrichten, noch einen landesherrlichen Dienst zu thun, da er alle Einkünfte von diesen zwei Häusern dem genannten Kloster gegeben habe. Auch bestätiget Se(ine) Hoheit demselben die Herrschaft auf diese zwei Häuser in Sucawa.

V(om) J(ahre) 6965 ⟨1457⟩ Aug(ust) 12.

Ştefan voievod întăreşte şi miluieşte sfînta mănăstire Moldoviţa ca să nu dea casele acesteia din Suceava, unde locuieşte armeanca[1] Stana[2], nici un fel de dări domneşti, nici mari, nici mici, şi nici o piatră de ceară. De asemenea, ele să nu lucreze la morile domneşti, nici să nu plătească vreun fel de dări, nici să nu facă slujbe domneşti, fiindcă el a dat numitei mănăstiri toate veniturile de la aceste două case. De asemenea, domnia sa întăreşte aceleiaşi stăpînirea asupra acestor două case din Suceava.

Din anul 6965 ⟨1457⟩ august 12.

După Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 65—66. (nr. 24). Rez. germ., după orig. sau după o copie slavă.

ALTE EDIŢII: Bogdan, *Doc.*, *Ştefan*, I, p. 3 (rez. edit., după Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 290—291 (trad., după rez. lui Wickenhauser).

[1] I. Bogdan a considerat, în ediţia sa, că în originalul slavon ar fi fost: „unde locuiesc Armeanca şi Stana", ceea ce trad. germ. nu lasă să se presupună.

[2] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Stanca".

65 1457 (6965) septembrie 8, Mănăstirea Adormirea, de la Piatra.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслишит(ъ) чтоуч(и), ѡже бл(а)гѡпроизволи г(оспо)дство мы, нашым(ъ) бл(а)гым(ъ) произволенїе<мъ>[1] и ч(ис)тым(ъ) и с(вѧ)тлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, и ѡт(ъ) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїѫ, ꙗко да оутвръдим(ъ) нашъ цр(ъ)к(ъ)въ, монастироу ѡт(ъ) Бистрици, идеже естъ храмъ Оуспенїе прѣч(и)стѣи Б(огороди)ци, даем(ъ) и потвръждаем(ъ) сим(ъ) нашим(ъ) листѡм(ъ) даанїе дида наше[е]г(о), свѧтопочивъшаго стараго Ѧлеѯанъдра воеводи, и пак нашых(ъ) предковъ, мито ѡт(ъ) Баковскаго тръга и ѡт(ъ) Тазловѣ, и камены воскоу ѡт(ъ) Баковскаго тръга и млины по више Баковѣ, що ѡны ѡселилы на свои пинѣзы, и млинъ ѡт(ъ) Полѣ, еже из вѣка прислоушаютъ тоѫ мита томоу монастирю.

www.dacoromanica.ro

А також(ъ), оу тихъ више писаных(ъ) митахъ и wт(ъ) каменъ воскоу ни един(ъ) тарканъ да не боудет(ъ), ни великаго а ни малог(о), ни <и>[2]съ нашеи земли а ни <и>[2]с(ъ) чоужеи, ни едъным(ъ) нашым(ъ) листwм(ъ), хотѣ съ великою печатею боудет(ъ) тарканствw. А также ни жадныи наш(ъ) болярин а ни слоуга нашъ а ни инъ никто да не имают(ъ)[3] николи поставити дроугое мито противъ тых(ъ) митах(ъ) и оуси коупъци, хотѣ ис(ъ) нашеи Земли хотѣ исъ чоужеи, а би послоушъни били платити мито оу роукы оурѣдниковъ монастирскых(ъ), и камен(ъ) wт(ъ) воскоу, а иномоу[4] никомоу.

А также, ни жадныи наш(ъ) волярин(ъ)[5] а ни оурѣдник(ъ), а ни митник(ъ), а ни глобъник(ъ) а ни инъ никто да сѧ не смѣет(ъ) оумешати оу монастирскыи доход(ъ), хот(ѣ) цинноу за единъ грош(ъ).

Тое въсе више писанное да ест(ъ) монастирю нашемоу више писаномоу, wт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ въсѣмъ доходwм(ъ), непороушенно николиже, на вѣкы вѣчнїа.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, выше писанаго Стефана воеводи, и вѣра наших(ъ) болярь: вѣра пана Козмы Шандровича, вѣра пана Маноила бившаго Немецкаго, вѣра пана Юана Жоулича, вѣра пана Петра паркалаба, вѣра пана Билаикоу[нкоу]ла паркалабовъ Белоградскых(ъ), вѣра пана Кости Юрниша, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Нлъѧша и пана Петра Поинча, паркалабовъ Соучавскых(ъ), вѣра пана Чопеѧ паркалаба Немецкаго, вѣра пана Юцела, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Мик(а) Краѧ, вѣра пана Стецъка Дамъникоушевыча, вѣра пана Исаиѧ постелъника, вѣра пана Станимира внстиѧръника, вѣра пана Звѣры столника, вѣра пана Тадора чашъника, вѣра пана Иwна комиса и вѣра всѣх(ъ)[6] боꙗр нашых(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, wт(ъ) дѣтеи нашых(ъ) или wт(ъ) нашего племене, боуд(ь) кто, кого Б(ог)ъ избере(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти[7] оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) що би не пороушил(ъ) нашего даанїа и потвержденїа. А кто би хотил(ъ) пороушити сїе наше данїе, боуд(ь) ми сами или боѧре наши или боуд(ь) кто, таковыи да ест(ъ) проклѧтъ wт(ъ) г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашег(о), И(су)с(а) Х(рист)а, и wт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стиа его матеръ, и wт(ъ) ві въръховъных(ъ) с(вѧ)тых(ъ) ап(о)ст(о)лъ, и wт(ъ) д еу(аг)г(ел)сти, и wт(ъ) тиі, иже въ Никеи, с(вѧ)тых(ъ) w(тъ)цъ и wт(ъ) всѣх(ъ)[6] с(вѧ)тых(ъ) Б(ог)оу оугождъших(ъ), и[4] да ест(ъ) подобенъ Июдѣ прѣдателю и проклѧтомоу Арїю и да имает(ъ) оучестїе съ тѣми ѧже възпиша на вл(а)д(ы)ка Х(рист)а: кръвъ его на них(ъ)[8] и на чѧдѣхъ[9] их(ъ)[8].

А на болшее потвержденїе и крѣпостъ томоу въсѣмоу више писанномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу и почесномоу паноу, Доброулоу логоѳетv[10], писати и привесити нашоу печат(ъ) к семоу листоу нашемоу.

Пис(а) Тома, оу монастирѣ идеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспение прѣчистѣи Б(огороди)цы, wт(ъ) Камена, в(ъ) лѣт(о) ҂зцѕе, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевр)їа), и.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Мито wт(ъ) Баковѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim biserica noastră, mănăstirii de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, dăm şi întărim cu această carte a noastră dania bunicului nostru, sfîntrăposatul Alexandru voievod cel bătrîn, şi, de asemenea, a înaintaşilor noştri, vama din tîrgul Bacău şi de la Tazlău[11], şi pietrele de ceară din tîrgul Bacău şi morile din sus de Bacău, pe care le-au întemeiat ei cu banii lor, şi moara de la Cîmp, care din veac ascultă de această vamă a acestei mănăstiri[12].

www.dacoromanica.ro

De asemenea, la aceste mai sus-scrise vămi şi de la pietrele de ceară să nu fie nici unul scutit[13], nici cel mare nici cel mic[14], nici din ţara noastră, şi nici din ţară străină, cu nici o carte a noastră[15], chiar dacă ar fi scutire cu pecetea cea mare. De asemenea, nici un fel de boier al nostru şi nici o slugă a noastră şi nici nimeni altul să nu pună niciodată altă vamă în dreptul acestor vămi şi toţi negustorii, fie din ţara noastră, fie din ţară străină, să fie supuşi să plătească vama şi pietrele de ceară în mîinile dregătorilor mănăstirii, iar altcuiva nimănui.

Şi, de asemenea, nici un fel de boier al nostru, şi nici un dregător, şi nici un vameş, şi nici un globnic, şi nici nimeni altul să nu îndrăznească să se amestece în venitul mănăstirii, fie chiar pentru preţ de un groş.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre mai sus-scrise, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Cozma al lui Şandru, credinţa panului Manoil fost pîrcălab [16] de Neamţ[17], credinţa panului Oană Julici, credinţa panului Petru pîrcălab, credinţa panului Vlaicu[icu]l pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Costea Orîş, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Iliiaş şi a panului Petru Ponici, pîrcălabi de Suceava, credinţa panului Ciopei pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Cţel, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Steţco al lui Dămăncuş, credinţa panului Isaia postelnic, credinţa panului Stanimir vistier, credinţa panului Zbearea stolnic, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră. Iar cine ar voi să clintească această danie a noastră, fie noi înşine, sau boierii noştri sau oricine, unul ca acela să fie blestemat de domnul dumnezeul şi mîntuitorul nostru Iisus Hristos, şi de preacurata lui maică, şi de cei 12 sfinţi apostoli de frunte, şi de cei 4 evanghelişti, şi de cei 318 sfinţi părinţi, cei care au fost la Nicheia şi de toţi sfinţii care au plăcut lui Dumnezeu, şi să fie asemenea lui Iuda trădătorul şi blestematului Arie şi să aibă parte cu acei care au strigat asupra stăpînului Hristos: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar spre mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului şi cinstitului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la mănăstirea unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, de la Piatra, în anul 6965 ⟨1457⟩, luna septembrie, 8.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Vama de la Bacău.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, nr. 19. Orig., perg. (22 × 44 cm), colţul de sus, din stînga, rupt, pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albastră.

O copie, din secolul al XVIII-lea, cu greşeli, ibidem, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 451. O foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 59, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/441.

EDIŢII: Hăjdeu, *Arch. Ist.*, I, 1, p. 154 (text slav, cu prescurtări, şi trad.); Bogdan, *Doc.*, Ştefan, I, p. 3—5 (text slav şi îndreptări ale trad. lui Hăjdeu); *D. I. R.*, A, I, p. 291—292 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Omis, din cauza lui и precedent.
[3] Între нє şi нмаютъ, două litere şterse.

www.dacoromanica.ro

[4] и, făcut ca н.
[5] ѡ, corectat din а.
[6] Mai sus: въсе, въсѧмъ.
[7] Aşa în orig.
[8] н, făcut peste а.
[9] ъ, făcut peste н.
[10] логоѳетѵ, adăugat între rînduri.
[11] În trad. din *D. I. R.*, A, I, urmează pasajul: „vama care din veac adunată de acea mănăstire", adus, greşit, de la sfîrşitul frazei.
[12] În trad. din *D. I. R.*, A, I, pasajul: „care ... mănăstiri", urmează după „Tazlău" (vezi mai sus).
[13] Sau: nici o scutire.
[14] În comentariul lui I. Bogdan: „scutire ...., nici mare nici mică", opinîndu-se că este vorba de „scutirea completă (mare) sau incompletă (mică)". Precizarea de la sfîrşitul frazei, ca şi raporturile cazuale ale pasajului în discuţie nu lasă însă nici un dubiu asupra sensului cuvintelor.
[15] Pasajul: „cu ... noastră", lipseşte în trad. din *D. I. R.*, A, I.
[16] „pîrcălab", subînţeles.
[17] Probabil greşit, în loc de „Hotin".

66 ⟨1457⟩ septembrie 13, Bacău.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Свѣдомо чиным(ъ) ис сѣм(ъ) нашым(ъ) листом(ъ), каждомѵ добромѵ кто коли на нем(ъ) оузрит(ъ) а во ег(о) чтоучи оуслишыт(ъ), колиж(е) того комѵ боудет(ъ) потребизна, аже слоубоуем(ъ) и слоубили есмы и даем(ъ) и дали есмы сес(ъ) наш(ъ) лист(ъ) глеитовъныи, правым(ъ) хр(и)стїанскым(ъ) глеитом(ъ), ꙗкож(е) на всѣм(ъ) с(вѣ)тѣ стоит(ъ), нашемѵ вѣрномѵ болѣри-ноу, паноу Михаилоу логоѳетоу, слободно и доброволно и без никоторои забави емѵ к нам(ъ) приити, съ всѣми своимы братиꙗмы и слоугами и съ всѣмы кто коли с ным(ъ) прїидет(ъ), и съ всѣм(ъ) своим(ъ) имением(ъ) що коли имет(ъ) имѣти при соби, заноуж(е) тѣ есмы простили и оувес(ъ) гнѣв(ъ) и мерьзечькоу есмы ѡтпоустили ѡт(ъ) оусего нашего ср(ъдь)ца. И не имаем(ъ) оуспомѣноути николи, на вѣкы, до нашего живота, ѡ мимошедшых(ъ) рѣчех(ъ) и члѣкох(ъ), але хочоум(ъ) тѣ миловати и оу великои ч(ес)ты и ласцѣ держати, равно с нашимы вирнимы и почесними боꙗры. И села, твоꙗ отчини, оусꙗ есмы тоби воротили. Але к нам(ъ) прїиди, как(ъ) оуделаешъ нам(ъ) тотоу слѵжбѵ що ми есмы наказали к тоби. Тое свѣ[1] више писаное слоубоуем(ъ) тоби здержати и пополнити подлоуг(ъ) сего нашег(о) листоу, при нашеи ч(ес)ти и хр(и)стїанскои вѣри, без лъсти и въсѣкои хитрости.

А на то ест(ъ) вѣра и д(ѵ)ша г(оспо)дства ми, више писанаго, ми, Стефана воеводи, и вера и доуша боꙗр нашых(ъ): вѣра и доуша пана Козма Шандровича, вѣра и д(ѵ)ша пана Ѡана Ж(ѵ)лича, вѣра и д(ѵ)ша пана Петра паркалаба, вѣра и д(ѵ)ша пана Бланкоула паркалаба, вѣра и д(ѵ)ша пана Гоꙗна дворника, вѣра и д(ѵ)ша пана Петра Поинча, вѣра и д(ѵ)ша пана Исаиꙗ постелника, вѣра и д(ѵ)ша пана Станимира вистꙗрника, вѣра и д(ѵ)ша пана Збѣри столника, вѣра и д(ѵ)ша пана Тадора чашника, вѣра и д(ѵ)ша пана Иѡана комиса и вѣра и д(ѵ)ша всѣх(ъ) боꙗр наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малих(ъ).

А на болшее потвръжденїе всѣмѵ више писанномѵ, вѣлѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Добрѵлѵ логоѳетѵ, писати и печат(ъ) привѣсити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) ѵ Баковѣ, сеп(тебрїе) гі҃.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta carte a noastră, fiecărui om[2] bun care o va vedea cîndva sau o va auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că făgăduim şi am făgăduit şi dăm şi am dat această carte a noastră de trecere, pentru dreaptă şi creştinească trecere, cum se obişnuieşte în toată lumea, credinciosului nostru boier, panului Mihail logofăt, ca să vie la noi slobod şi în bunăvoie şi fără nici o piedică, cu toţi fraţii săi şi cu toate slugile sale, şi cu toţi cei care ar veni împreună cu dînsul, şi cu toată averea pe care ar avea-o la sine, fiindcă te-am iertat şi am alungat toată mînia şi duşmănia din toată inima noastră. Şi nu vom pomeni nici o dată, în veci, cît vom trăi, de vorbele şi faptele[3] trecute, ci te vom milui şi te vom ţine în mare cinste şi dragoste, deopotrivă cu boierii noştri credincioşi şi cinstiţi. Şi satele, ocinile tale, pe toate ţi le-am întors. Vino, deci, la noi, îndată ce ne vei face acea slujbă cu care te-am însărcinat. Toate acestea mai sus-scrise îţi făgăduim să le ţinem şi să le îndeplinim după această carte a noastră, pe cinstea şi pe credinţa noastră creştinească, fără înşelăciune şi fără nici un vicleşug.

Şi spre aceasta este credinţa şi sufletul domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa şi sufletul boierilor noştri: credinţa şi sufletul panului Cozma al lui Şandru, credinţa şi sufletul panului Oană Julici, credinţa şi sufletul panului Petru pîrcălab, credinţa şi sufletul panului Vlaicul pîrcălab, credinţa şi sufletul panului Goian vornic, credinţa şi sufletul panului Petru Ponici, credinţa şi sufletul panului Isaia postelnic, credinţa şi sufletul panului Stanimir vistier, credinţa şi sufletul panului Zbearea stolnic, credinţa şi sufletul panului Tador ceaşnic, credinţa şi sufletul panului Ioan comis şi credinţa şi sufletul tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea la această carte a noastră.

S-a scris la Bacău, septembrie 13.

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 389. Orig., perg. (35 × 46 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, cu legenda: † Печать Стефана воеводы ∗.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/30. Alte foto la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/86, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/565 a, b.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 46 (facs.): Улянецкій, *Матеріалы*, p. 99 (text slav, cu data de an: ⟨1460⟩); Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 683 — 684 (text slav şi trad. lat., cu data de an neprecizată: 1457—1504); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 257 — 259 (text slav şi trad.).

Datat după componenţa sfatului domnesc.

---

[1] În loc de все.

[2] „om", subînţeles în textul slavon.

[3] În trad. lui I. Bogdan: „lucrurile şi întîmplările trecute", reţinîndu-se doar sensul general al expresiei; juxtapunerea celor două cuvinte este însă de natură să precizeze înţelesul amîndurora, primul referindu-se, evident, la cele spuse iar al doilea la cele înfăptuite de Mihail logofăt împotriva lui Ştefan cel Mare.

67 1458 (6966) februarie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листωм(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) оуѕрит(ъ) или ег(о) оуслышит(ъ) чтѹчи, ωже бл(а)гопроизволи г(ос-

www.dacoromanica.ro

по)дство ми, нашимъ бл(а)гымъ произволенїемъ и ч(и)стымъ и с(вѧ)тлымъ ср(ъ)д(ь)цемъ, и ѡт(ъ) весеѫ нашеѫ доброѫ волеѧ, и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїѧ и нашимъ добрымъ оумысломъ, ꙗко да оутвръдїм(ъ)[1] наш(ъ) цр(ъ)к(ъ)въ и наш(ъ) монастыръ ѡт(ъ) Немца, идеж(е) ест(ъ) храмъ С(вѧ)т(о)мꙋ Възнесенїю, и дали и потвръдили есми монастырю нашемꙋ ѡт(ъ) Немца село на имѣ Балошещи, на Нѣмцѣ, и монастыръ ѡт(ъ) Хангꙋ, по старомꙋ хотарю, и два татаре, именꙋема Ѡанча и с(ы)нъ ег(о), Петраш(ъ), и жони их(ъ) и дѣти их(ъ), и Пантѣ с братомъ своимъ, Жꙋржемъ, и матї их(ъ) и дѣти их(ъ). Тое въсе выше писанное да ест(ъ) монастырю нашемꙋ оурик(ъ), съ въсѣмъ доходомъ, непорꙋшенно николиж(е), на вѣкы.

А хотаръ томꙋ селꙋ и монастыреви да ест(ъ) по старомꙋ хотарю, кꙋда из вѣка ѡжнвали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, выш(е) писаннаго Стефана воеводы, и вѣра митрополита нашег(о), кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Маноила, вѣра пана Влаикꙋла, вѣра пана Петра пръкалаба, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Цибора, вѣра пана Томѣ Кынде, вѣра пана Илїаша Модрꙋза, вѣра пана Мик(а) Кралѣ, вѣра пана Алба, вѣра пана Поиича, вѣра пана Лази Питика, вѣра пана Шандра ѡт(ъ) Дорогонѣ, вѣра пана Ходка[2] Крец(е)вича[3], вѣра пана Стецка Дамакꙋша, вѣра пана Ѡловѣнка, вѣра пана Сина, вѣра пана Сѣкыша спатарѣ, вѣра пана Станимира вистїарника, вѣра пана Исаиѧ постелника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Збѣри столника, вѣра пана Бꙋѡрѣна комиса и вѣра въсѣх(ъ) боꙗръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто бꙋдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или пак(ъ) бꙋд(ь) кто, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) бы не порꙋшил(ъ) нашег(о) даанїа, але що бы потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ) монастырю нашемꙋ, нашег(о) даанїа.

А на болшее потвръжденїе томꙋ въсемꙋ выш(е) писанномꙋ, велѣли есми слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ, Добрꙋлови логофетꙋ, писати и привѣсити намꙋ печат(ъ) к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯѕ, м(ѣ)с(ѧ)ца фев(рꙋ)арїа), гі.

<Pe verso, două însemnări conteporane:> † Балошещи; <şi, de altă mînă:> † Пръвѣе, егда сътвори привїлїе велико Стефанъ воевод(ъ), а ѡн(ъ) постави свои печат(ъ) новї и великы и на сеи привїлїи Нѣмецкаго монастирѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu gîndul nostru bun, ca să întărim biserica noastră şi mănăstirea noastră de la Neamţ, unde este hramul Sfînta Înălţare, şi am dat şi am întărit mănăstirii noastre de la Neamţ satul anume Băloşeşti, pe Neamţ, şi mănăstirea de la Hangu, pe vechiul hotar, şi doi tătari, anume Oancea şi fiul său, Petraş, şi femeile lor şi copiii lor, şi Pantea cu fratele său, Giurgiu, şi mama lor şi copiii lor. Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat şi al mănăstirii să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Petru pîrcălab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Ştibor, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Iliaş Modruz, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Albu, credinţa panului Ponici, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Şandru de la Dorohoi, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Olovenco, credinţa panului Sin, credinţa panului Seacîş spătar, credinţa panului Stanimir vistier, credinţa panului Isaia postelnic, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbearea stolnic, credinţa panului Buoreanu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu clintească dania noastră, ci să întărească şi să împuternicească dania noastră mănăstirii noastre.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit slugii noastre credincioase, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

La Suceava, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna februarie, 13.

⟨Pe verso, două însemnări contemporane:⟩ † Băloşeşti; ⟨şi, de altă mînă:⟩ † Cînd a făcut întîiul mare privilegiu Ştefan voievod şi a pus el pecetea sa cea mare şi nouă pe acest privilegiu al mănăstirii Neamţ.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, nr. 20. Orig., perg. (28 × 46 cm); pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albastră.

O trad. rom. modernă, de la mijlocul secolului al XIX-lea, ibidem. O foto. la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 60, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotogafii, II/442.

EDIŢII: Bogdan, *Doc.*, *Ştefan*, I, p. 6—7 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 292—293 (trad.).

---

[1] ∧ім(ъ), adăugat deasupra rîndului.
[2] ∧к∧, adăugat deasupra rîndului.
[3] ц(є), adăugat deasupra rîndului.

68 **⟨1458—1461⟩ (69⟨6⟩...) martie 12.**

6907[1] mart(i) 12.

Uric de la domnul Ştefan v(oie)v(o)d, cu tălmăcire lui, întăritori unei Duşca, fata lui Toader, şi nepoţilor ei[2], pe două sate pe Tazlăul Sărat, anume Dolieştii şi Liontenieştii, şi giumătate din Măzănăeşti şi giumătate din Poiana Călugăriţei, ca toate aceste să le fie uric, cu tot venitul.

Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 18, f. 9v. Rez., într-o anafora din 1838 martie 26.

EDIŢII: Costăchescu, *Regeste*, p. 198—199, şi *Doc.*, I, p. 20 (acelaşi rez., sub anul 1399, indicat de văleatul greşit: 6907); *D. I. R.*, A, I, p. 4 (rez., după Costăchescu, *Doc.*).

Data transmisă de rezumatul publicat mai sus este, neîndoielnic, greşită, întrucît Toader Dobrişan, tatăl Duşcăi, primeşte, împreună cu fratele său, Roman, un act de stăpînire pentru satele Doleşti (ulterior Româneşti) şi Leontineşti, abia în 1412 februarie 19 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 32). De asemenea, în 1440 august 3 satul Măzănăeşti (sau Măzărăeşti) era încă stăpînit împreună de boierii Mihul şi Tatul ⟨*ibidem*, nr. 204⟩.

www.dacoromanica.ro

Emitentul actului în discuţie nu putea fi, aşadar, decît Ştefan cel Mare, în vremea căruia Duşca obţinuse, ca urmare a căsătoriei sale cu unul din proprietarii satului Măzărăeşti şi, ulterior, a decedării acestuia, dreptul de a stăpîni jumătate de sat. Iar văleatul descifrat greşit de rezumator aparţinea, desigur, începutului domniei lui Ştefan cel Mare, deoarece la 31 martie 1481 (v. doc. nr. 235) cancelaria domnească emite un nou document pentru aceleaşi sate, însă, de data aceasta, în favoarea fiilor Duşcăi. Avîndu-se în vedere posibilitatea de confuzie a literelor slavone cu valoare cifrică se poate, totodată, admite că cifra unităţilor din văleatul rezumatului: з҃ (7), reprezenta în actul original cifra zecilor ѯ҃ (60), iar semnul grafic care urma a rămas necitit. Anii care se impun astfel a fi luaţi în consideraţie sînt: 6966—6969 (1458—1461).

---

[1] Văleatul greşit (v. comentariul).
[2] Greşit, în loc de „fiilor ei“ (vezi doc. nr. 235).

69 1458 (6966) aprilie 7, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стию б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито нс сѣм(ъ) лист(о)мъ нашим(ъ), въсям(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) или ег(о) ѵслышит(ъ) чтѵчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ъ) бл(а)гим(ъ) произволением(ъ) и ч(и)стымъ и свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), и ѡт(ъ) въсея нашея доброя волея и ѡт(ъ) Б(ог)а помоцния, ꙗко да ꙋтвръдим(ъ) цр(ъ)к(о)въ монасти<рю>[2] ѡт(ъ) Быстрици, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) Ꙋспение с(вѣ)тѣи Б(огоро)д(и)ци, на имя Ботна, и съ ꙋсими ѡзерами, и грылами и ѡзерками, и ѡтъ Червеног(о) Кешенева до дил(ъ) Загории, и, више [д][3] Нистром(ъ) и пониж(е), ѵси пасики елико сѵт(ъ) ꙋ том(ъ) хотари, ꙋ их(ъ) хотаръ[4], и два двори, и съ митом(ъ) и по сѵхѵ и по водѣ.

А також(е), никто да не смѣют(ъ) сижи ѵчїнити[5] ѵ их(ъ) хотар(и), над(ъ) Нистри или ꙋ ѡзеры, или плоты, а ни ловити никто ѵ их(ъ) хотари. А кто имѵт(ъ) ловити без(ъ) их(ъ) воли, на том(ъ) имаем(ъ) ꙋзети м҃ гривен(ъ).

А також(е), никто ѡт(ъ) наших(ъ) боꙗр(ъ) или десетник(ъ) да не смѣ<ютъ>[2] брати десятинꙋ ѡт(ъ) пчел(ъ), а ни берби(н)цю медѵ а ни пасичници бантовати ни ꙋ чем(ъ). А кто що имет(ъ) имати до их(ъ) люд(и) бѵд(ь) которое дѣло, или великое или за малое, а их(ъ) ꙋ<р>[2]едник(ъ) сам(ъ) своег(о) ч(е)л(овѣ)ка да сѵдят(ъ) али бо пред(ъ) г(оспод)ство ми; иногос ѵд(ь)цю да не имают(ъ), але тот(ъ) прихо(д)(ъ) вес(ъ) да ест(ъ) монастирю нашемѵ.

Тое въсе више писанное да ест(ъ) монастирю нашемѵ ꙋрик(ъ) и съ въсям(ъ) доходом(ъ) и непорꙋшенно николиж(е), на вѣки.

А кто бы хотил(ъ) порꙋшити сие наше даание и запис(ъ) или мито им(ъ) брат(ь), или бѵд(ь) що, кто вы хотил(ъ) порѵшити или прѣстяпити бѵд(ь) ꙋ чем(ъ), таковы да ест(ъ) проклят(ъ) ѡт(ъ) Г(оспод)а Б(ог)а въседръжителѣ, и ѡт(ъ) прѣчистыя ег(о) м(а)т(е)ре, и ѡт(ъ) т҃ні Богоносних(ъ) ѡт(ь)ци Никеиских(ъ), и ѡт(ъ) всях(ъ) с(вѣ)тых(ъ) и да ест(ъ) подобен(ъ) Июдѣ, проклетомѵ Арїю, <и тѣмъ>[2] що възяпиша на г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашег(о), Ї(сѵ)сѵ Х(ри)ста: кръвъ ег(о) на них(ъ) и на чядѣх(ъ) их(ъ). И тот(ъ) бꙋдет(ъ) под(ъ) нашею казнию и ѡргию г(оспод)ства ми, без(ъ) тог(о).

А на то ест(ъ) вера нашег(о) г(оспо)дства, више писанаго Стефана воеводы, и вѣра въсях(ъ) бояр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А на болшꙋю кръпостъ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панꙋ Добрѵлꙋ лог(о)фетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) привѣсити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Исаи, ꙋ Долнем(ъ) Тръгѵ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃ц҃ѯ҃ѕ, м(ѣ)с(я)ца ап(ри)лїа), з҃.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutor de la Dumnezeu, ca să întărim bisericii mănăstirii de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, anume Botna, şi cu toate iezerele, şi gîrlele şi iezercanele, şi de la Chişinăul Roşu pînă la dealul Zagornei, şi în sus şi în jos pe Nistru, toate prisăcile cîte sînt în acest hotar, în hotarul lor, şi două curţi, şi cu vama şi pe uscat şi pe apă.

Şi, de asemenea, nimeni să nu îndrăznească să facă mreje[6] în hotarul lor, pe Nistru sau în iezere, sau garduri de nuiele[7], şi nici să nu prindă peşte nimeni în hotarul lor. Iar cine va prinde peşte fără voia lor, de la acela vom lua 40 de grivne.

Şi, de asemenea, nimeni din boierii sau desetnicii noştri, să nu îndrăznească să ia desetina din albine, şi nici berbeniţa de miere şi nici pe prisăcari să nu-i tulbure cu nimic. Iar cine va avea cu oamenii lor orice fel de treabă, sau mare sau mică, însuşi[8] dregătorul lor să judece pe omul său sau să se judece[9] înaintea domniei mele; alt judecător să nu aibă, ci tot acel venit să fie al mănăstirii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric şi cu tot venitul şi neclintit niciodată, în veci.

Iar cine ar voi să clintească această danie şi zapis al nostru sau să le ia vamă sau orice, cine ar voi să clintească sau să încalce cu orice, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu atotţiitorul, şi de preacurata lui maică, şi de cei 318 părinţi purtători de Dumnezeu de la Nicheia, şi de toţi sfinţii şi să fie asemenea lui Iuda, blestematului Arie, ⟨şi celor⟩[2] care au strigat asupra domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor. Şi, pe lîngă aceasta, acela va fi sub pedeapsa noastră şi urgia domniei mele.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Tîrgul de Jos, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna aprilie, 7.

⟨Pe verso, două însemnări ulterioare:⟩ † **Ботна** (Botna); ⟨şi⟩ **Єзєрѹл ѿт Ботна** (Iezerul de la Botna).

Arh. St. Bucureşti, M-rea Galata, XI/5. Orig., perg. (35 × 16,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albastră.

O trad., din 1796 mai 31, de Andrei Tălmaci căpitan, ibidem, XI/6. Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/10, la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII(pachet Costăchescu), nr. 61, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/443.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 47 (facs.); idem, *Doc. Ştefan.*, I, p. 8—9 (text slav, cu data de zi: 10); *D. I. R.*, *A*, I, p. 293—294 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Omis.
[3] д, scris deasupra lui ш (din вишє), fără nici o legătură ortografică cu Нистрѹ(ъ).
[4] Mai jos: хотари.
[5] жї scris între rînduri.
[6] În rez. lui I. Bogdan şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, termenul сижи a fost tradus prin „colibe". Pentru înţelesul exact al cuvîntului, v. şi doc. nr. 17 şi 46.
[7] Pentru traducerea termenului slav плоты, v. şi doc. nr. 46 şi 57.
[8] În trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de „însuşi" apare „împrejur".
[9] „Să se judece", subînţeles în textul slavon.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, господаръ Земли Молдавскои. Чиним(ь) знаменито ис(ь) сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ) въсѣм(ь) кто на н(ь) оузрит(ь) или его ѹслишит(ь) чтѹч(и), иже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашим(ь) благым(ь) произволенїемь и ч(и)стим(ь) и с(вѧ)тлым(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, и дали и потвердили есми митрополїю нашемѹ ѿт(ь) Романова тръга, идеже ест(ь) храмь с(вѧ)тои м(ѹ)ч(е)н(и)ци Параскеви, села, оу нашеи земли, оу Молдавскои, на имѣ Левкѹшани, выш(е) торгѹ, и Драгомирещи, съ порѹмом(ь); а Левкѹшани съ млиномь, але порѡм(ь) есть на Молдавѣ.

А кто бѹдет(ь) жити оу тых(ь) сель, боуд(ь) каки ѧзык(ь), ѡни да не имают(ь) платити ни илїша, ни дан(ь), ни подводѵ, ни на млиноx(ь) нашиx(ь), да не робѧт(ь). Також(е), да не имают(ь) ходити меж(е) ними ни сѹд(ь)ци, ни глобници, ни припашари, ни ѡслѹхари, ни перерѹбци, ни ни(ь) никто ѿт(ь) нашиx(ь) слѹг(ь), ни сѹдити иx(ь), а ни глобѹ не брати ис(ь) ниx(ь), а ни третиноу а ни иное нищо, ни за великое дило, ни за малое.

Також(е), даемь и потвержаемь нашїмѹ[1] митрополїю млины що сѹт(ь) на Молдавѣ, иж(е) Романова тръга[2], и съ валилами.

И також(е), тоты людї ис(ь) тѧx(ь) сел(ь) да не имают(ь) ни мыто ѿт(ь) иx(ь) тръговли платити, ни ѿт(ь) рибѹ ни ѿт(ь) капѹста. А також(е), варе колико люди слѹхають къ митрополїю да не имает(ь) иx(ь) сѹдѹти[1] ни шолтѹзы а ни пр(ъ)гаре[3], ни гло<бь>[4] брати ис(ь) ниx(ь), ни рѧдци търговскыx(ь), ни за свадѹ, ни за Илїинь д(е)нь, а ни мытници що бї им(ь) мыто не ѹзѧли, ни дан(ь) да не дадѵт(ъ) съ ними мистичи, ни подводѵ, ни на млиноx(ь) нашиx(ь) да не робѧт(ь), але вес(ь) прїход(ь) да слѹхает(ь) митрополїю нашемоу.

И еще есми дали два челѧд(ь) цигански(ь), на имѣ Чернат(ь) и Каба.

Також(е), ѹси оубоги да слѹхают(ь) нашеи митрополїи и иного сѵд(ь)цѧ да не имает(ь) иxь сѹдити развѣ митрополита или его протопопа или его ѹрѧдника, или по тръгом(ь) или по селом(ь).

Тое[5] въсе выше писанное да ест(ь) митрополїю нашемѵ, ѿт(ь) нас(ь), ѹрик(ь), съ въсѧм(ь) доходом(ь), непорѹшенно на вѣки.

А хотар(ь) селам(ь) по старомѹ хотарѵ, кѹда из вѣка ѡживали. А хотар(ь) млинам(ь), ѿт(ь) тѣснины, где ѹтиснѣет сѧ Молдова, иж(е) млина, ѿт(ь) того мѣста да ест(ь) хотарь млинѹ[6].

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, выше писаннаго Стефана воеводы, и вѣра нашиx(ь) боѧрь: вѣра пана Манаила, вѣра пана Бланкѵла, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Хотко Шикора, вѣра пана Томѣ Гынде[7], вѣра пана Їлиѧша Модрѵза, вѣра пана Мик(а) Кралѣ, вѣра пана Лази Питика, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Шандричина, вѣра пана Хотко Крецовича, вѣра пана Стецко Дама<кѹш>[8]евича, вѣра пана Їсаи Немецкаг(о), вѣра пана Ѡловѣнки, вѣра пана Станимира вистїѧрника, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Збїѧри столника, вѣра пана Бѹѡрѣна комиса и вѣра въсѧx(ь) бѡѧрь нашиx(ь) молдавскиx(ь), великыx(ь) и малиx(ь).

А по нашемь животѧ, кто бѹдет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѿт(ь) дѣтеи нашиx(ь) или ѿт(ь) нашег(о) племене, боуд(ь) кто, тот(ь) що бы не порѹшилъ нашег(о) даанїа и потвержденїа.

А на болшее потвержденїе томѹ въсемѹ выш(е) писанномѵ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѵ панѹ Добрѹлѹ лог(о)ѳетѹ пи<сати и>[8] привѣсити нашѵ печат(ь) к семѵ листѹ нашемѵ.

www.dacoromanica.ro

Пис(а) Вѹлпаш(ь) дїак(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯѕ, м(ѣ)с(ѧ)ца ап(ри-лїа), в҃i д(е)нь.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Митрополие.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoia noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am dat şi am întărit mitropoliei noastre din tîrgul Roman, unde este hramul sfînta mucenică Paraschiva, în ţara noastră, în Moldova, satele anume: Leucuşani, mai sus de tîrg, şi Dragomireşti, cu pod umblător; iar Leucuşani, cu moara, şi podul umblător sînt pe Moldova.

Iar cine va trăi în aceste sate, de orice fel de limbă, ei să nu plătească nici iliş, nici dare, nici podvoadă, nici la morile noastre să nu lucreze. De asemenea, să nu umble între ei nici judecători, nici globnici, nici pripăşari, nici osluhari, nici pererubţi, nici nimeni altul din slugile noastre, nici să nu-i judece, şi nici să nu ia gloaba de la ei, şi nici tretina şi nici nimic, altceva, nici pentru faptă mare, nici pentru mică.

De asemenea, dăm şi întărim mitropoliei noastre morile care sînt pe Moldova, mai jos de tîrgul Roman, şi cu şteze.

Şi, de asemenea, aceşti oameni din aceste sate să nu plătească nici vamă din tîrguielile lor, nici din peşte nici din varză. Şi, de asemenea, pe oricîţi oameni ascultă de mitropolie să nu-i judece nici şoltuzii şi nici pîrgarii, nici să nu ia gloabe de la ei, nici dregătorii tîrgului, nici pentru ceartă, nici pentru ziua ⟨Sfîntului⟩[9] Ilie, şi nici vameşii să nu le ia vamă, nici dare să nu dea cu alţi tîrgoveţi, nici podvoadă, nici la morile noastre să nu lucreze, ci tot venitul să asculte de mitropolia noastră.

Şi încă am dat două sălaşe de ţigani, anume Cernat şi Caba.

De asemenea, toţi săracii să asculte de mitropolia noastră şi alt judecător să nu-i judece afară de mitropolit sau de protopopul lui sau de dregătorul lui, fie prin tîrguri, fie prin sate.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mitropoliei noastre, de la noi, uric cu tot venitul, neclintit în veci.

Iar hotarul satelor să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac. Iar hotarul morilor, de la strîmtori, unde se strîmtează Moldova, mai jos de moară, din acel loc să fie hotarul morilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hotco Ştibor, credinţa panului Toma Gînde[7], credinţa panului Iliiaş Modruz, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Şandrişor, credinţa panului Hotco al lui Creţu, credinţa panului Steţco al lui Dămă⟨cuş⟩[8], credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Oloveanca, credinţa panului Stanimir vistier, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbiiarea stolnic, credinţa panului Buorean comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie ⟨şi⟩[8] să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş diac, la Suceava, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna aprilie, 12 zile.

www.dacoromanica.ro

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Mitropolie; ⟨o însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ За послꙋшничи ѡт(ъ) тръг(ъ) (Pentru posluşnicii din tîrg); ⟨şi alta, tîrzie:⟩ 6966 ⟨1458⟩ apr(ilie) 12. Leucuşăni cu mori, Dragomireştii cu pod, morile de gios de tîrg, la strîmtura Moldovii. Posluşnicii şi calicii a fi neamestecaţi cu tîrgu şi nesupăraţi, nici giudecaţi de alţii decît de Episcopie.

Bibl. Acad., LXIV/3. Orig., perg. (37 × 33,5 cm), pecete atîrnată, pierdută.
O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/20, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/444.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 512 (facs.); Bogdan, *Album*, nr. 48 (facs.); Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 118—121 (text slav şi trad., cu multe greşeli); Urechia, *Notiţe*. p. 151 (trad. incompletă şi cu data de lună greşită: august); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 9—11 (text slav şi corecturi ale trad. lui Melchisedek); *D. I. R.*, A, I, p. 294—296 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] Mai sus: тръга, торгꙋ.
[3] În orig., după primul р, paieroc.
[4] Omis.
[5] є, adăugat deasupra rîndului, asemenea unui spirit.
[6] Greşit, pentru маннамъ (vezi mai sus).
[7] Pentru Кындє (Cînde).
[8] Rupt.
[9] Subînţeles în textul slavon.

71 ⟨1458—1461⟩ (696...) aprilie 25, Suceava.

Stephan Wojwoda privilegiret die Dörfer Wlineszty und Nahoroye[1], nächst des Flusses Seret, für den Thoman Ginde[2].
D(e) d(a)to Suczawa[3], 6960[4] den 25(ten) April.

Ştefan voievod acordă privilegiu lui Toma Ghinde[2] pentru satele Vilneşti, şi Nahoroie[1], pe Siret[5].
Dat la Suceava[3], 6960[4] aprilie 25.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 25. Rezumat.
Alt rez. germ., cu acelaşi văleat, după o copie, provenind de la boierul „Constantinovici", a aceluiaşi doc., ibidem, Fasc. lit. B, nr. 144, şi un rez. rom., tot cu văleatul 6960 ⟨1452⟩, într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 65).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 553 şi IV, p. 97 (ambele rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, cu trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.,); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 287 (rez., după Erbiceanu, cu data: 1443 aprilie 25 — 1447 aprilie 25).

Datat după beneficiar: Toma Cînde, cunoscut boier de sfat al lui Ştefan cel Mare în prima parte a domniei, precum şi după cifra zecilor din văleat, care, neputîndu-se confunda din punct de vedere grafic cu alta, obligă la acceptarea unei omisiuni de lectură a cifrei unităţilor.

---

[1] În rez. copiei din acelaşi Inv. al doc. Mitropoliei (v. descrierea arhivistică): „Nihowoj", iar în rez. publicat de Erbiceanu (v. EDIŢII): „Naharoe".
[2] Pentru „Cînde", alternanţa к/г (c/g) fiind, într-adevăr, întîlnită şi în alte acte slavone ale vremii.

www.dacoromanica.ro

[3] În rez. copiei menţionate, greşit: „Bania" (Baia).
[4] Ultima literă a văleatului a rămas, evident, necitită (vezi comentariul).
[5] În trad. lui O. Popovici (v. EDIŢII), greşit: „Suceava".

72 ⟨1458—1459⟩ (6966—6967) iunie 2.

Γραμμοτα Τζουλινετζιου ή Βερεζνιου.

....

Χρυσόβουλλος δοῦ Στεφαν β(οε)β(ο)ς ἐξό ἔταους 6967 'Ιούνιου[1] 2.

Privilegiile pentru Ciulineşti şi Verezeni.

....

Hrisovul lui Ştefan voievod, din anul 6967 ⟨1459⟩ iunie 2.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Pobrata, VI/9 (nr. 14). Menţ. grec., într-un perilipsis. Altă menţ., cu văleatul 6966 ⟨1458⟩, ibidem, VI/15 (nr. 1).

EDIŢII: *Catalog*, I, p. 42, nr. 126 (menţ., cu data de lună „iulie").

Avînd în vedere posibilitatea de confuzie a literelor ѕ҃ (6) şi з҃ (7) din văleat, documentul original a putut să fie emis atît în anul 1458, cît şi în anul 1459. Pentru situaţia acestui act faţă de celelalte privind aceleaşi sate, vezi comentariul din D.R.H., A. III, nr. 259.

---

[1] ου, redat peste tot prin ѹ slavon.

73 1458 (6966) iunie 8.

Suret de la Stefan v(oie)voda, v(ă)l(ea)t 6966 ⟨1458⟩ iun(ie) 8.

Facem înştiinţare pentru adevărată ⟨sluga noastră⟩[1], Onica de la Jijiia, că au venit, înainte noastră şi înainte boiarilor noştri, de a lui bunăvoe, şi au dat al său sat şi a sa moară din Jijiia, unde este casa lui, şi a sale diresuri, mînăstirei Pobratii, unde este hramul Sf(î)ntului Nicolae.

Deci, noi, văzind a lor bună învoială şi plăcére, aşijderea am dat şi am întărit pre acel de mai sus-zis sat, unde este casa Onicăi, pe Jijiia, şi cu moară şi cu tot venitul şi hotarul ce să cuvine acelui sat, să fie mănăstirii Pobratei, und(e) est(e) hram Sf(î)ntul Nicolai, uric, neruşuit niciodănăoară, în veci.

Iară hotarul acelui sat ⟨să fie⟩[2] cu toate hotarăle céle vechi, pe und(e) au umblat din veac.

Pentru acéia ⟨este⟩[2] credinţa domnii meli de mai sus-scris(e), Stefan v(oie)vod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa tuturor boiarilor noştri, mari şi mici.

Iară după a noastră viaţă, cine va fi domnŭ ţărei aceştiia să nu strice a noastră danie şi întăritură, ci mai ales să dea şi s(ă) întăriască.

Iar(ă) pentru mai mare credinţa şi întărirea acelor de mai sus-scrise, am poroncit cinst(it) şi credincios boiariului nostru, dum(nealui) Dobrii logof(ă)t, să scrie şi a noastră pecet(e) către această carte a noastră să o lége.

S-au tălmăcit de Eulogheie dascal, l(ea)t 7268 ⟨1760⟩ iunie 16.

Bibl. Acad., VII/32. Traducere.
O copie, după această trad., de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 229.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 12—13 (aceeaşi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 296 (aceeaşi trad.).

---

[1] Omis.
[2] În textul slavon verbul „a fi“ se subînţelege.

74 1458 (6966) august 31, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, господари[1] Земли Молдавской. Знаменито чиним(ъ) ис сѣм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), всемь кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ), <чтоучи>, еже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, бл(а)гым(ъ) произволенїем(ъ) и чъстимъ промыслом(ъ), и с(вѧ)тлѣишим(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ) и оусею радою, и потвръдили и дали есми с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви[2] ѡт(ъ) с(вѧ)того монастирѣ ѡт(ъ) Молдавици, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) Прѣс(вѧ)той Бл(а)говѣщенїю, ꙗко да соут(ъ) и ѡт(ъ) г(оспод)ства ми, к той с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви, тоти цигани, на имѣ: Хръман(ъ), и Бера, и[3] Бадꙋ и Команъ, и съ оусими челѣдми их(ъ), и дѣтми их(ъ), и оусим(ъ) родом(ъ) и племенем(ъ) их(ъ) и оунꙋци их(ъ), да соут(ъ) къ той с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви оурик(ъ), в(ъ)сѧм(ъ)[4] приходом(ъ).

А також(е), дали есми слобозию селꙋ манастирскомꙋ, на имѣ Борхинеци, ꙗко да не ходѣтъ оу тꙋм(ъ)[5] сели ни глоб<и>[6]ници ѡт(ъ) Сѡч(а)вѣ, и ни илишари[7], ни подвод(ъ) не дают(ъ), ни посадꙋ, ни на млинох(ъ) наших(ъ) да не робѣтъ, ни вино да не возѣтъ, и десѣтинꙋ ѡт(ъ) бчол(ъ) и ѡт(ъ) свиии да не дают(ъ), ни слид(ъ) злодиискых(ъ) да не гонѣтъ оу село[8] том(ꙋ) хотарꙋ и не принимꙋтъ, и на город(ъ) ѡт(ъ) Сѡч(а)вѣ не робѣтъ ѡт(ъ) тог(о) село[8]. А на воиско то кто да идꙋт(ъ) тоти люди коли прилꙋчит сѧ самомꙋ г(оспод)ства ми ити на воиско, тогди и тоты люди да идꙋт(ъ) на воискꙋ, а иногди, николи. Алеж(е) тот(ъ) приход(ъ) и оуси слꙋжбъ<ı>[6] ѡт(ъ) тог(о) село[8], то оуси да прислꙋхает(ъ) къ с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви ѡт(ъ) М(о)лдав(и)ци.

А також(е), ѡт(ъ) г(оспод)ства ми дали есми с(вѧ)томꙋ монастирꙋ ѡт(ъ) М(о)лдавицꙋ да оучинѣтъ ставы с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви, на Красном(ъ), повише их(ъ) став(ъ), да ест(ъ) с(вѧ)той цр(ъ)к(ъ)ви оурик(ъ) на вѣки, в(ъ)сѧм(ъ)[4] приходом(ъ), непорꙋшено николи, на вѣки.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми и вѣра оусих(ъ) боѧръ г(оспод)ства ми, великих(ъ) и малых(ъ).

А на бꙋлшеи кр(ѣ)пост(ъ), велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Добрꙋлꙋ логофетꙋ, привѣсити нашю печат(ъ) к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Петръ Ардан<ов>[9]ич(ъ), оу Долнем(ъ) Тр(ъ)гꙋ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯѕ а(ꙋ)г(ꙋст)ъ ла҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi, ⟨citindu-se⟩[5], că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţă, şi cu gînd curat, şi cu inima luminată şi cu tot sfatul, şi am întărit şi am dat sfintei biserici de la sfînta mănăstire de la Moldoviţa, unde este hramul Preasfînta Bunavestire, ca să fie şi de la domnia mea, acestei sfinte biserici, aceşti ţigani, anume: Hărman, şi Bera, şi Badu şi Coman, şi cu toate sălaşele lor, şi cu copiii lor, şi cu toate rudele şi neamurile lor şi nepoţii lor, să fie acestei sfinte biserici uric, cu tot venitul.

Şi, de asemenea, am dat slobozie satului mănăstiresc, anume Borhineşti, ca să nu umble în acest sat nici globnicii de la Suceava şi nici ilişarii, nici pod-

www.dacoromanica.ro

voadă să nu dea, nici posadă, nici la morile noastre să nu lucreze, nici să nu care vin, nici să nu dea desetină din albine şi din porci, nici să nu gonească în hotarul acestui sat[10], pe urma răufăcătorilor, şi nici să nu-i prindă, şi la cetatea Sucevei să nu lucreze ‹nimeni›[11] din acest sat. Iar la oaste să meargă aceşti oameni, cînd se va întîmpla însumi domniei mele să meargă la oaste, atunci şi aceşti oameni să meargă la oaste, iar altcîndva, niciodată. Iar acest venit şi toate slujbele din acest sat, totul să asculte de sfînta biserică de la Moldoviţa.

Şi, de asemenea, am dat de la domnia mea sfintei mănăstiri de la Moldoviţa să facă iazuri sfintei biserici, pe Crasna, mai sus de iazurile lor, să fie sfintei biserici uric în veci, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele şi credinţa tuturor boierilor domniei mele, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, la Tîrgul de Jos, în anul 6966 ‹1458› august 31.

‹Pe verso, două însemnări din secolul al XVIII-lea:› Pe ţigani şi pe slobodziia Borghineşti, 6966 ‹1458› avgust 31; ‹şi:› Borhineşti, cu ţigan(i). ‹Altă însemnare, cu litere latine:› Ex Iaso, b $4\frac{1}{2}$, No. 3°.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, Secţia manuscrise, Colecţia Markevici-Lucaşevici, fond, nr. 159, doc. nr. 9. Orig., perg. (21 × 30,5 cm), pecete mică (diam. 2,5 cm), atîrnată, şnur de mătase albastră; legenda: † Печать Стефана воеводы.*

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/31, o trad., din secolul al XVIII-lea (cu data de lună şi zi: mai 27), de Ioan ieromonah de la M-rea Moldoviţa, ibidem, LXXXIV/151, şi o copie, de I. Bogdan, după această trad., ibidem, ms. nr. 5 234, f. 230—231. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II 445. Un clişeu, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Microfilme U. R. S S., rola 61, c. 721.

EDIŢII: Уляницкій, *Матеріалы*, p. 95 (extras slav); Яцимирскій, *Грамоты Молдав.*, p. 9—10 (text slav); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 66 (trad. germ. incompletă); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 13—16 (text slav şi trad. ieromonahului Ioan); *D. I. R.*, A, I, p. 296—297 (trad.).

---

1 În loc de господаръ.
2 În text: црвкн.
3 н, adăugat între rînduri.
4 În text, всам(ъ) cu titlă.
5 În loc de тѣм(ъ).
6 Omis.
7 Primul н, adăugat între rînduri.
8 Aşa în orig.
9 Rupt.
10 Sau „în satul acelui hotar“.
11 Subînţeles în textul slavon.

75 **1458 (6966) august 31, ‹Tîrgul de Jos›.**

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), всѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтѹчи ѹслышит(ъ), еже благопроизволи[1] г(оспод)ства ми, благым(ъ) произволением(ъ) и чыстим(ъ) промислом(ъ) и с(вѣ)тлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цем(ъ), и дали и потвръдили есми, и мы, ѡт(ъ) нас(ъ), даанїе наших(ъ) предков(ъ), с(вѧ)т(о)моу монастирю ѡт(ъ) М(о)лдавици, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)тои Бл(а)говѣщенїю, ꙗко да прислѹхает(ъ) и да сѣ берет(ъ) воскъ ѡт(ъ) Бани, ѡт(ъ) оуси кръчмах(ъ), как(ъ) и Стефан(ъ) воевода дал(ъ) к тои

www.dacoromanica.ro

с(вѧ)тои цр(ъ)к(ъ)ви, також и г(оспод)ство ми даемъ воскъ ѿт(ъ) оуси кръчмах(ъ) ѿт(ъ) Бани, да прислꙋхает(ъ) к тои с(вѧ)тои манастиръ, къ с(вѧ)тои цр(ъ)к(ъ)ви ѿт(ъ) Молдавици, всѧм(ъ) прихόдом(ъ).

А кто бы хотил(ъ) кръчмꙋ чинити, да [не] имет сѧ написати оу катастих(ъ) оу калоугери, а которїи[2] не[3] имет сѧ написати оу их(ъ) катастих(ъ), а калꙋгери имают(ъ) волю ѿт(ъ) нас(ъ) оузѣти емоу тото питїе и пак(ъ) да възмꙋт(ъ) с того чл(о)в(ѣ)ка к͠ злат(и)х(ъ).

А також(е), шолтоузи и пръгари и дворници или кто имет(ъ) брати ѿт(ъ) нас(ъ) воскъ по иних(ъ) тръгох(ъ), а оу Бани никто ѿт(ъ) тых(ъ), ѿт(ъ) оусих(ъ), да сѣ не оумишаетъ ни оу чем(ъ), але сами калꙋгери да берꙋтъ воскъ ѿт(ъ) Бани, ѿт(ъ) оусих(ъ) кръчмъ, занꙋж(е) г(оспод)ства ми дали и потвръдили тое данїе с(вѧ)тои цр(ъ)к(ъ)ви, да ест(ъ) тое даанї<е>[4] с(вѧ)тои цр(ъ)к(ъ)ви оурик(ъ) на вѣки, непорꙋшено николи, на вѣки.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писанного Стефана воевод(ы), и вѣра оусим(ъ) нашим(ъ) боѧри, великих(ъ) и малих(ъ).

А кто бы хотыл(ъ) порꙋшити сїе потвръжденїе и даанїе, тот(ъ) ест(ъ) нам(ъ) противник(ъ) и листоу нашемꙋ прѣстꙋпник(ъ), <и>[4] имаетъ видѣти нашоу великою казни и оургїю.

А на бꙋлшею крѣпост(ъ) все више писанное, велѣли есми[5] нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Добрꙋл(ꙋ) логоѳетꙋ, привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ нашꙋ печат(ъ).

Писа Петры Ардановичь(ъ), в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕ͠цѯѕ, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ꙋста), л͠а.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţă şi cu gînd curat şi cu inima luminată, şi am dat şi am întărit şi noi, de la noi, dania înaintaşilor noştri, sfintei mănăstiri de la Moldoviţa, unde este hramul Sfînta Bunavestire, ca să asculte[6] şi să-şi adune ceara de la Baia, din toate cîrciumile, cum a dat şi Ştefan voievod acestei sfinte biserici, tot astfel şi domnia mea dăm ceara din toate cîrciumile de la Baia, ca să asculte de această sfîntă mănăstire, de sfînta biserică de la Moldoviţa, cu tot venitul.

Iar cine ar voi să facă cîrciumă, să aibă a se înscrie în catastif la călugări, iar cine nu se va înscrie în catastiful lor, călugării au voie de la noi să-i ia lui acea băutură şi încă să ia de la acel om 20 de zloţi.

De asemenea, şoltuzii şi pîrgarii şi vornicii sau cine va lua din partea noastră ceara pe la alte tîrguri, nimeni dintre toţi aceştia să nu se amestece la Baia întru nimic, ci numai călugării să ia ceara de la Baia, din toate cîrciumile, pentru că domnia mea am dat şi am întărit această danie sfintei biserici, ca să fie această danie sfintei biserici, uric în veci, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar cine ar voi să clintească această întărire şi danie, acela este potrivnic nouă şi călcător al cărţii noastre 〈şi〉[4] va vedea marea noastră pedeapsă şi urgie.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Petru al lui Ardău, în anul 6966 〈1458〉, luna august, 31.

Arh. St. Iaşi, CCCXL/7. Orig., perg. (21 × 30,5cm,) pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, şnur de mătase albastră; legenda: † Печать Стефана воеводы *.

Două foto., ibidem, DCCVI/16 şi MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 62, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/446. O trad., încredinţată în 1811 februarie 9, de Isaia Băloşescul arhimandrit, la Bibl. Acad., XIX/51.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 49 (facs.); *D. I. R.*, A, I. p. 513 (facs.); Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 66 (rez. germ.); Codrescu, *Uricariul*, X, p. 126—128 (trad., de N. Beldiceanu, cu greşeli); Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 26—29 (text slav şi trad., cu aceleaşi greşeli ale lui N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 16—18 (text slav şi trad. lui Isaia Băloşescu); *D. I. R.*, A, I, p. 297—298 (trad.).

---

[1] Al doilea ѻ, adăugat ulterior deasupra, între н şi р, sub o titlă devenită în acest fel superfluă.
[2] тѻ, adăugat ulterior, deasupra rîndului.
[3] ı, făcut din ь.
[4] Omis.
[5] ѥсмн, adăugat ulterior deasupra rîndului.
[6] În textul slavon, construcţie defectuoasă; înţelesul este însă acesta: ca ⟨toate cîrciumile de la Baia⟩ să asculte de această sfîntă mănăstire (vezi mai jos).

76 — 1458 (6966) septembrie 5, Suceava.

† М(н)л(о)стїю[1] божїю, мы, Стефан(ъ) в(ое)вода, г(о)сп(о)даръ Земли Мωлдавской. Ѿж(е) тот(ъ) истинїи нашѣ вернїи слуга и богарин(ъ), пан(ъ) Ѡана[2] Грама, служил(ъ) нам(ъ) право и верно. Темже <мы>[3], видевше его правою и верною службо<ю>[3] до нас(ъ), дали ему и потвръдили ему его ωтн(н)на, села его, на имѣ: на Драгошева[4] Полѣ, Некидом(ъ), два ѫдѣчїи[5], где бил(ъ) ѫде Драганич(ъ) и где[6] бил(ъ) ѫд(е) Дъмба, и Погана ωт Потока, где цр(ъ)к(о)въ ест(ъ), и половина Долгои[3] Пол·ѣна и, на връх(ъ) дѣл(а), Рѹнк(ѹ)шорѹл, и млин(ъ) що ест(ъ) ѹ Никид(ѣ). Тое въсе да ест(ъ) емѹ ωт(ъ) нас(ъ) ѹрик(ъ), съ въсем(ъ) доходом(ъ), и дѣтим(ъ) его, и братїам(ъ) его, и ѹнѹчатом(ъ) его, и преѹнѹчатом(ъ) его, [и преѹнѹчатомъ его] и пращоргатом(ъ) его.

А тоти[8] два ѫдечїи[5] и поени, ѹсе више писаних(ъ), все по старому хотару, кѹда из века ωживали, и ωт(ъ) долу и ωт(ъ) пръха[9], непорушении николиже, на <в>[10]ѣкїи вечнаго.

Тое пишем(ъ).
Ѿт(ъ) Сучав(а), ҂ѕцѯѕ септ(еврїе) є҃.

⟨Boierii a⟩[10]nume: Ходко Крецовнекул(а)[11], Исаи[12] Немецкаго, Стецка Домокуш(а), Петре Єкимович(а), Котмица[13], Бухте, Фетиωна, Сак(и)ше спът(арѣ), Юга вист(иiарника), Тоа<дер(а) чашника, Краснш(а)>[10] пост(елника), <Збиiар>[10]а стол(ника), <Бѹωрѣнѹл(а)>[10] комис(а)[14].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Iată această adevărată slugă şi boier al nostru credincios, pan Oană Grama, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, ⟨noi⟩[3], văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, i-am dat şi i-am întărit ocina lui, satele lui, anume: la Cîmpul lui Dragoş, pe Nechid, două[15] judecii, unde a fost jude Draganici şi unde a fost jude Dîmba, şi Poiana de la Pîrîu, unde este biserica, şi jumătate din Poiana Lungă, şi, la vîrful dealului, Runcuşorul, şi moara care este la Nichid. Toate acestea să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui [şi strănepoţilor lui] şi răstrănepoţilor lui.

Iar aceste două judecii şi poieni, toate cele de mai sus-scrise, ⟨să fie⟩[16] toate după vechiul hotar, pe unde din veac au folosit, şi din vale şi din vîrf, neclintit niciodată, în ⟨v⟩[10]ecii vecilor.

Aceasta scriem.

www.dacoromanica.ro

Din Suceava, 6966 ⟨1458⟩ septembrie 5.

⟨Boierii, a⟩[10]nume: Hodco Creţovnecul[11], Isan[12] de Neamţ, Steţco Domocuş, Petre al lui Echim, Cotmiţă[13], Buhte[17], Fetion, Sachiş spătar, Iuga vistier, Toa⟨der ceaşnic, Crasniş⟩[10] postelnic, ⟨Zbiiarea⟩[10] stolnic, ⟨Buoreanul⟩[10] comis[14].

Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 392v. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. — Iaşi, ms. III/99, p. 11.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 18—19 (aceeaşi copie); *D. I. R.*, A, I, p. 298 (trad., după aceeaşi copie).

---

[1] Prescurtările din această copie au fost tratate la fel ca cele ale documentelor originale, deoarece scrisul ei, chiar dacă nu păstrează, repetă, evident, particularităţile ortografiei iniţiale.

[2] Primul а, adăugat deasupra rîndului.

[3] Omis.

[4] го, adăugat deasupra rîndului.

[5] În trad. din *D. I. R.*, A, I, menţionat greşit: „sudecii în textul slav".

[6] г, adăugat deasupra rîndului.

[7] În copie долго и.

[8] и, îndreptat din ъ.

[9] Greşit, pentru връхїа.

[10] Rupt.

[11] Greşit, în loc de Крецовнч(а) (al lui Creţu) sau Крецескул(а) (Creţescul).

[12] Greşit, în loc de Исаа (Isaia).

[13] Greşit, în loc de Козмица (Cozmiţă).

[14] De la а тоти (iar aceste) pînă aici, copistul a rezumat, evident, cu cuvintele sale, textul slavon original, a modificat ordinea formulelor şi a renunţat la altele.

[15] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „după".

[16] Subînţeles în textul slavon.

[17] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Buftea".

77 — 1458 (6966) octombrie 26, Suceava.

† М(и)л(о)стїю божїю, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Зе<мли>[1] Молдав<с>[2]кои. Чиним(ъ) знаменїто ис(ъ) сам(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслишит(ъ) чтѹчи, ѡже приидоша, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашиχ(ъ) болѣре, Мълинъ и Быша и зят(ъ) иχ(ъ), Ивашко Битолтескоул(ъ), по иχ(ъ) добрую волю и непоноужені ни ѡт(ъ) кого, и дали и ѡтстоупили слѹгам(ъ) нашим(ъ), Нѣгоулови и Татоулови, синовцем(ъ) Поѡнином(ъ), села що имъ дал(ъ) и лишил(ъ) оу<и>[1]ко иχ(ъ), Поѡна Стан(ъ), на имѣ Роуси, ѡт(ъ) Єзера, и, на Тvтовѣ, Редѣни, а Нѣгоул(ъ) и Татоул(ъ) дал(ъ) имъ привилїа Поѡнина, що имъ пишет(ъ) на село на Тимишещи. Тѣм мы, видѣвше иχ(ъ) доброе произволенїе[3] и токмежѹ на то, такожде дали есми и потвердили слvгамъ нашим(ъ), паноу Нѣгоулоу и паноу Татvлѹ, тая села, Рvси, ѡт(ъ) Ѩзера, и Редѣни, на Тvтовѣ, да соут(ъ) имъ оурик(ъ), съ въсѣмъ доχодо<м(ъ) и>[2] дѣтем(ъ) иχ(ъ) равно, и братиямъ иχ(ъ), и оунѹчатом(ъ)[4] иχ(ъ), и праоунѹчатомъ иχ(ъ) и въсемѹ родѹ иχ(ъ), кто сѣ изберет(ъ) наи-ближе, непорvшено николи, на вѣки.

А χотаръ там(ъ) селамъ да ест(ъ) имъ съ въсѣми старми[3] χотарми[3], кvда ис[3] вѣчного вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства [ми][5] више писанного Стефанъ[6] воеводи, и вѣра митрополита нашего, кvр Θеѡктиста, и вѣра болѣр(ъ) нашиχ(ъ):

www.dacoromanica.ro

вѣра пана Манонла, вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Ходка Щнбора, вѣра пана Томѣ Кннде, вѣра пана Мнка Краѧ, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ѧлбула, вѣра пана Лазы, вѣра пана Ходка Крецовнча, вѣра пана Нсаню ѡт(ъ) Нѣмца, вѣра пана Стецка Дъмъкуше<в>[2]нча, вѣра пана Петрїка Ꙗкнмовнча, вѣра пана Козмнцн, вѣра пана Бухтн, вѣра пана Фетнѡна, вѣра пана Сакнш<а>[2] спътарѣ, вѣра пана Югн внстнѥрннка, вѣра пана Краснниша постелннка, вѣра пана Тадора чашннка, вѣра пана Збнѥ<рн столннк>[2]а, вѣра пана Буѡрѣноула комнса, н вѣра въсѣхъ болѣръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнхъ.

Ѧ по нашемъ жнвотѣ, кто боу<детъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашен землн, нлн>[2] ѡт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн ѡт(ъ) нашего племене нлн боуд(ь) кто, н кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) бытн г(о)сп(о)д(а)ремъ[7] нашен Землн Молдавско<н, тот(ъ) що>[2] бн нмъ не порꙋшнл(ъ) нашего даанїе н потвер<жденїе, а>[8]ле що бы нмъ потверднл(ъ) н ꙋкрѣпнл(ъ), занꙋже есмн далн нм(ъ) за нх(ъ) правою н вѣр<но>[2]ю слꙋжбꙋ.

Ѧ на болшꙋю крѣпост(ъ) н по<т>[2]верждენї<е>[1] тому въсему выше пнсанноуму, велѣлн есмн нашему вѣрному пану, Доброулу логофетоу, пнсатн н печат(ъ) нашꙋ прнвѣснтн к сему нашему лнсту.

Пнса Щефул(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцѯѕ, мѣсяца ѡх(товрїа), кѕ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, Mălin şi Vişa şi ginerele lor, Ivaşco Vitoltescu, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi au dat şi au cedat slugilor noastre, Neagul şi Tatul, nepoţii lui Poiană, satele pe care li le-a dat şi li le-a lăsat unchiul lor, Stan Poiană, anume Ruşi, de la Iezer, şi Redeni, pe Tutova, iar Neagul şi Tatul le-au dat privilegiul lui Poiană, în care li se scrie satul Timişeşti. De aceea, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală pentru aceasta, de asemenea am dat şi am întărit slugilor noastre, panului Neagul şi panului Tatul, aceste sate, Ruşi, de la Iezer, şi Redeni, pe Tutova, ca să le fie uric, cu tot venitul, ⟨şi⟩[2] copiilor lor deopotrivă, şi fraţilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să le fie cu toate vechile hotare, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco al lui Dămăcuş, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Cozmiţa, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, credinţa panului Sachiş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Crasneş postelnic, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbiia⟨rea stolnic⟩[2] credinţa panului Buoreanul comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi ⟨domn al ţării noastre, sau⟩[2] din copiii noştri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, ⟨acela⟩ [2] să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Şteful, la Suceava, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna octombrie, 26.

⟨Pe partea îndoită a pergamentului, în interior, încercarea de pană a diacului:⟩ <Ѿ>[9](н)лостїю (Din mila).

Bibl. Acad., CLXXIV/1. Orig., perg. (27,5 × 38,5 cm), rupt şi şters la îndoituri, colţul din stînga, jos, lipsă, pecete atîrnată, pierdută.

O trad., din 1835 martie 14, de ieromonahul Hrisant de la m-rea Golia, ibidem. O copie, după aceeaşi trad., la Arh. St. Iaşi, DLXXVII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/447.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 19—21 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 299—300 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Rupt.
[3] Aşa în orig.
[4] ч, făcut deoseori ca ѵ.
[5] Aceeaşi repetare: нашего ... мн, apare şi în celelalte documente scrise de diacul Şteful (vezi nr. 83, 87 şi 90).
[6] Greşit, în loc de Стефана.
[7] є, scris peste ъ.
[8] Şters.
[9] Nescris.

78 — 1458 (6966) noiembrie 11, Suceava.

† Ѿ(н)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чннм(ъ)[1] з<нам>[2]еннто нс сѣмъ лнстомъ нашнм(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрнт(ъ) нлн єг(о) ѵслышнт(ъ) чтѵчн, ѡже тот(ъ) нстнныи слѵга наш(ь) вѣрны, пан(ъ) Станчѵл(ъ) Сннєскѵл(ъ), слѵжнл(ъ) нам(ъ) право н вѣрно. Тѫмъ мн, вндѣвше єг(о) правѵ[3] н вѣрнѵю слѵжбѵ до нас(ъ), жаловалн єсмн єго ѡсобною нашею м(н)л(о)стїю н далн н потвръднлн єсмн ємѵ, ѵ нашен землн, ѵ Молдавскон, правое єго ѡтнны, села ѵ волостн Крълнгътѵрѣ, на нмѣ: Снне-щїн, на Чнрешнннцн, пѵд(ъ)[4] лнсомъ, н Крепътѵрѣнїн, н Щѵрнещїн[5], н млнн(ъ) на маткн Малом(ъ) Бахлѵецѣ н паснкѵ на конец(ъ) Грѵнѣ ѡт(ъ) Шаковцн, на Потока Кръннцѣмъ. Тоє въсє выше пнсанноє да єст(ъ) ємѵ ѡт(ъ) нас(ъ) ѵрнк(ъ) н съ въсѫмъ доходомъ, ємѵ н дѣтємъ <єг>[2]о, н ѵнѵчатомъ єго, н прѣѵнѵча-томъ єго, н пращѵрѣтомъ єго н въсємѵ родѵ єго, кто съ ємѵ нзберет(ъ) наи блнжнїн, непорѵшенно нноколнже, на вѣкн.

Ѧ хотаръ тѫмъ селам(ъ) да єстъ по старомѵ хотарю ѡт(ъ) ѵснх(ъ) сторон(ъ), кѵда нз вѣка ѵжнвалн; а хотаръ тон паснцн да єст(ъ) колнко может(ъ) ѡжнватн єдно паснкѵ.

Ѧ на то єст(ъ) вѣра нашего г(оспод)ства, внше пнсанънаго[4] Стефана вое-воды, н вѣра нашег(о) мнтрополнта, кнр Ѳеѡктнста, н вѣра бояр нашнх(ъ): вѣра пана Манонла бывша<го>[6] Хотннскаго, вѣра пана Бланкѵла паркалаба, вѣра пана Гоѫна дворннка, вѣра пана Ходка Щнбора, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Мнка Краѫ, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Ѧлба спатарѣ, вѣра пана Лазн, вѣра пана Ходка Крецовнч(а), вѣра пана Їсаїн паркалаба Немецкаго, вѣра пана Стецка Дъмъкѵша, вѣра пана Петрнка Ѩкнмовнч(а), вѣра пана Козмнцн, вѣра пана Бѵхтн, вѣра пана Фетнѡна, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы

www.dacoromanica.ro

внстнарннка, вѣра пана Тадора чашннка, вѣра пана Збнарн столннка, вѣра пана Красныша постелннка, вѣра па<н>[2]а Ишна комнса н вѣра всѧх(ъ) боꙗр нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

Ꙗ по нашем(ъ) жнвотѣ, <кт>[2]о бѵдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен <землн>[7] шт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн шт(ъ) нашег(о) плем<е>[2]не нлн пак(ъ) бѵд(ь) кто, н ког(о) Б(ог)ъ <н>[6]зберет(ъ) бытн г(о)сп(о)д(а)ремъ ѵ нашен землн, ѵ Молдавскон, тот(ъ) щоб бы емѵ не порѵшнл(ъ) нашег(о) дааніе н потвръжденіе, але що бы емѵ ѵтвръднл(ъ) н ѵкрѣпнл(ъ), занѵж(е) есмн емѵ далн за его правѵ н вѣрнѵю слѵжбѵ.

Ꙗ на болш<е>[8] потвръжденіе н крѣпост(ъ) томѵ въсемѵ вище пнсанномѵ, велѣлн есмн нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Добрѵлѵ логоѳетѵ, пнсатн н нашѵ печат(ъ) прнвѣснтн н[9] семѵ лнстѵ нашемѵ.

Пнс(а) Исаїѧ, ѵ Сѵч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯѕ, м(ѣ)с(ѧ)ца нωем(врїа), аї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă credincioasă a noastră, pan Stanciul Sinescul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele din ţinutul Cîrligăturii, anume: Sineştii, la Cireşniţa, sub pădure, şi Crepăturenii, şi Şturneştii[5], şi moara de pe matca Bahlueţului Mic şi prisaca de la capătul Gruiului de la Şacovăţ, pe Pîrîul Fîntînilor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde din veac au folosit; iar hotarul acestei prisăci să fie cît va putea folosi o prisacă.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil fost pîrcălab[10] de Hotin, credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu spătar, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Cozmiţa, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, credinţa panului Crasnîş postelnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn ⟨al ţării⟩[7] noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaiia, la Suceava, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna noiembrie, 11.

⟨Pe verso, două însemnări tîrzii:⟩ Sineştii ot Cîrligătura, ot Ştefan vodă; ⟨şi:⟩ Ştefan vodă, ... Stanciu Sinescu, Sineştii şi altele.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., XLVII/237. Orig., perg. (26,5 ×38 cm), palimpsest[11], pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, Fotografii, XXXIII/12. Alte foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 63, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/448.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 24—25 (text slav); Costăchescu, *Sâneştii*, p. 7 (trad. naraţiei); *D. I. R.*, A, I, p. 300—301 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ҹ.
[2] Rupt.
[3] Aşa în orig; vezi şi mai jos.
[4] Aşa în orig.
[5] În textul editat de I. Bogdan: Шѹрнєщїи; azi Storneşti.
[6] Omis.
[7] Rupt şi şters.
[8] Şters.
[9] Greşit, în loc de к.
[10] „pîrcălab", subînţeles în textul slavon.
[11] Textul slavon răzuit, de la care se mai observă, peste tot, urme de litere, reprezenta un act de proprietate emis de cancelaria unui Стєфана воєвода — al cărui nume se mai poate citi sub actualul нан ванжнїн.

79 — 1458 (6966) decembrie 14, Suceava.

Malurile, ţinutu Bacău, let 6966 ⟨1458⟩ dechemvre 14.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voevod, domn Ţărei Moldaviei. Facem înştiinţare cu această carte a domniei mele, tuturor cine o va vide sau cetindu-se o va auzi, că viind înnainte noastră şi înnaintea boerilor noştri, mari şi mici, Măruşca, fata lui Andrieş Slujăscul, giupîneasa lui Negrilă, de a sa bunăvoe, şi-au dat satele sale şi moară, parte a ei, ci ş-au împărţit, înnainte noastră şi înnainte boerilor noştri, cu fraţii săi şi cu surorile sale, şi au dat mănăstirei Bistriţei, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoarei de Dumnezeu; numele satelor: giumătate de Slujeşti, unde au fost curti tatălui ei, şi giumătati di moară, şi din tot venitul, giumătate, şi, la Maluri, amîndouă coturi, Oneştii i Lăbăşeştii[1], şi, la fîntîna Horgului, unde au fost mănăstirea tătâni-său, ca se-şi facă pe locul acela prisacă; şi să o pomenească scriind-o la pomelnic.

Iar domnia mea, văzînd bunavoinţa a ei şi danie, am întărit, cu uric, ca să fie sfintei mănăstiri Bistriţii cu tot venitul.

Iar hotarul numitelor sate să le fie pe unde din vechi s-au stăpînit.

Pre care este credinţa a domniei mele, noi, Ştefan voevod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi credinţa tuturor boerilor noştri, mari şi mici.

S-au scris la Suceava.

Dobrul logofăt.

Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 23. Copie după altă „copie, scrisă cu litere latine", a unei trad. care se afla la Arh. St. Iaşi, Tr. 1470, dos. nr. 16 (Tribunalul Neamţ), f. 23 v. (dosarul indicat nu a mai putut fi găsit însă în fondul acestor arhive.).

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 25—26 (aceeaşi trad., după o altă copie particulară); *D. I. R.*, A, I, p. 301 (aceeaşi trad., după Bogdan).

---

[1] În copie: „Ilăbăşeştii".

www.dacoromanica.ro

Izvod de urice şi alte scrisori de moşii a răposatului Miron logofăt ..., leat 7222 ⟨1714⟩ martie 1.

Un uric pe Hlineşti, din leat 6967 ⟨1459⟩, ot Ştefan vodă.

După Iorga, *St. şi doc.*, VI, p. 151. Menţiune.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 20 (aceeaşi menţ.); *D. I. R.*, A, I, p. 151 (aceeaşi menţ., după Costăchescu).

81 **1459 (6967) ianuarie 3, Suceava.**

† М(и)л(о)стїєю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)дар(ь) Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) сим(ь) нашем(ь) листом(ь), вьсем(ь) кто на н(ь) възрит(ь) или ег(о) оуслышит(ь) <чтоучи>[1], ѡж(е) тоти[2] истиннїи наш(ь) слꙋга, панъ Льнь Рꙋжинъ, слꙋжил(ь) нам(ь) правою <и>[1] верно. Тем(ь), мы [и], видевше его правою слꙋжбо<ю>[1] до нас(ь), жаловал(и) есмы его особною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есмы емꙋ, ꙋ нашїи Земли Молдавскои, его ѡтн(и)ни и села[м], на имѧ: Рꙋжїнѣнїи, где бил(ь) дом(ь) его, и Тьоуцїи, и пол(ь) Тележина, и Стоборѣнїи, и Ботьшѧнїи, ї ѡзеро Лахѡм(ь), ѡт(ь) грьла Сл(ъ)н(ь)це, съ митѡм(ь) и съ млином(ь), ї езѣром(ь) Лахом(ь), сь гринд ѡт(ь) Богата, долнеи ѡт(ь) Рѣн<т>[1]е, Богата до оустїе грьла Андрїеша, ї еще сь шипоте, где ꙋпадает(ь) ꙋ Прꙋтецꙋ.

А привїлїе що имал(ь) на тех(ь) селах(ь) и на ѡзера, ѡни емꙋ покради коли ем<ꙋ>[1] дом(ь) злодѣи покрадили, како тои сведїтели нам(ь) межїꙗши, пред(ь) нами и пред(ь) нашими болѣри.

Тое въсе више писанное како да ест(ь), ѡт(ь) нас(ь), емꙋ оурик(ь), съ въсем(ь) доходом(ь), емꙋ и дѣти его, и ꙋнꙋчатом(ь) его, и прѣонꙋчатом(ь) его, и прашоꙗтѡм(ь) <его>[1], и вьсем(ꙋ) родом(ь)[3] его, кто бꙋдет(ь) емꙋ ма(и)[4] близнїи, да ест(ь) им(ь) непорꙋшено николиже, на вѣкїи.

А хотаром(ь)[5] тем(ь) селом(ь) да ест(ь) по старомꙋ хотар(ꙋ), по кꙋда из вѣка ꙋживали[6]. Ї ѡзером(ь), хотар(ь) есть <до>[1] Рѧнте.

А на то ест(ь) вѣра г(о)сп(о)дств(а) ми, више писанном(ꙋ)[7] Стефана воевода, и вѣра нашего митрополита, кир Ѳеѡктиста, и вѣра боери[6] наши: вера пана Маноила, и вера пана Бланкꙋла пьркьлабове[8] Билоградскаго, и вера пана Гоꙗна дворника, вера пана Хѡдка Ж[9]<ибора>[10], вера пана Томи Гинде, вера пана Мика Крале, вера пана Петра Поинча, вера пана Албꙋла, вера пана Лази Питика, вера пана Крецо[ꙗ]скꙋла[11], вера пана Исаїе прькьлаба Немецскаго, вера пана Стецка Дьмокуша, вера пана Петра Ѡкимовича[12], вера пана Козмици, вера пана Бꙋхти, вера пана Фетиѡна, <вѣра пана Сакыша>[10] спатаре, вѣра пана Юга вистерника, вера пана Красньша постелника, и пана Тьꙋтꙋла, вера пана <Тадора чашника>[10], вера пана Звера столника, вера пана Їѡанна комиса и вера вьсех(ь) боери наши, великꙑми ї малами.

А на болше потврьжден<їе и>[13] крѣпост(ь) ꙋрика[14], велѣл(и) есмы нашемꙋ верномꙋ Добри[15] логофет(ꙋ) писати и нашемꙋ печати прївесити кь семꙋ листом(ꙋ) нашем(ꙋ).

Писал(ь) Исаїе, ꙋ Сꙋчаве[13], ҂ѕцѯз, ген(арїе), г҃ д(ь)ни.

⟨Pe verso, la sfîrşitul traducerii aceleiaşi copii:⟩ Acest uric este scris din cuvînt în cuvînt înainte noastră, Iordachi Canta vel logofăt. Tanas(ă) biv căminar am scris, l(ea)t 7261 ⟨1753⟩ mai 29.

www.dacoromanica.ro

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi ⟨citindu-se⟩[1], că această adevărată slugă a noastră, pan Lînă Rugină, ne-a slujit drept ⟨şi⟩[1] credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, Moldova, ocinile şi satele lui, anume: Ruginenii, unde a fost casa lui, şi Tăuţii, şi jumătate din Telejina, şi Ştoborenii, şi Botăşenii, şi iezerul Leahului, de la gîrla lui Soare, cu vama şi cu moara, şi cu iezerul Leahului, cu grindul de la Bogata[17], mai jos de Rentea, Bogata pînă la gura gîrlei lui Andrieş, şi încă cu şipotele, unde cad în Pruteţ.

Iar privilegiul pe care l-a avut pe aceste sate şi pe iezere, i l-au furat cînd nişte răufăcători i-au prădat casa, cum ne-au mărturisit aceasta megieşii, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor ⟨lui⟩[1], şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac. Şi hotarul iezerelor este ⟨pînă la⟩[1] Rentea.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, şi credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Cetatea Albă, şi credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Şt⟨ibor⟩[10], credinţa panului Toma Ghinde[18], credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Creţescul, credinţa panului Isaie pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămocuş, credinţa panului Petru al lui Ochim, credinţa panului Cozmiţa, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, ⟨credinţa panului Sacîş⟩ [10] spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Crasnîş postelnic şi a panului Tăutul, credinţa panului ⟨Toader ceaşnic⟩[10], credinţa panului Zbere stolnic, credinţa panului Ioan comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a uricului[14], am poruncit credinciosului nostru Dobrea[15] logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaie, la Suceava, 6967 ⟨1459⟩, ianuarie, 3 zile.

Arh. St. Iaşi, CLVIII/3. Copie cu o trad. prescurtată pe verso, ambele de acelaşi autor.

O copie, din prima jumătate a sec. XIX, după aceeaşi trad. prescurtată, ibidem, şi alta, autentificată de Divanul apelativ al Ţării de Sus, în 1843 august 2, ibidem. Tr. 1765, op. 2 014, dos. 77, f. 699 r. O copie, din 1926, după această din urmă trad., la Bibl. Acad., DLXIV/3.

EDIŢII: Ghibănescu, *Arh. Muz. Iaşi*, I, p. 3—6 (aceeaşi copie, cu trad. edit., şi trad. veche); idem, *Surete*, XXI, p. 3—6 (aceeaşi copie şi trad. veche), şi XXIV, p. 42 (rez., cu văleatul greşit: 7006 ⟨1498⟩, într-un act din 7261⟨1753⟩ iulie 2); Băleanu, *Doc. şi reg.*, p. 81—82 (copia din 1843); Costăchescu, *Doc.* ⟨*comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce", fasc. 6, p. 203—204, şi *Doc. mold. Ştefan*, p. 21—23 (aceeaşi copie, cu trad. editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 302—303 (trad., după Costăchescu).

---

1 Omis în copie.
2 În loc de тотъ.
3 În loc de родȣ.
4 În loc de нан.
5 În loc de Хотаръ.

www.dacoromanica.ro

[6] Aşa în copie.
[7] În loc de писанног(о).
[8] În loc de пьркьлаба.
[9] În copie, greşit: ж pentru щ.
[10] Loc alb în copie.
[11] În loc de Крецескꙋла sau Крецъскꙋла.
[12] În loc de Ѡкимовича.
[13] Rupt.
[14] Dacă ꙋрика (uric) nu reprezintă, eventual, interpretarea de către copist a unui text ilizibil, formula constituie o inovaţie, rămasă însă solitară chiar în contextul celorlalte acte scrise de Isaia.
[15] În loc de Добрꙋлꙋ (Dobrul).
[16] Aici, ca şi, deseori, pe parcursul textului: (боери, вера, спатаре etc.), е pare să reprezinte, în scrisul copistului, pe ѧ sau ѣ.
[17] Copia slavă este probabil defectuoasă aici, întrucît Bogata se află pe stînga Prutului, iar iezerul Leahului pe dreapta.
[18] Pentru „Chinde".

82 — 1459 (6967) ianuarie 11.

⟨Uric⟩ din anul 6967 ⟨1459⟩ ghen(a)ri 11, de la domnul Stefan v(oie)vod bătrînul, prin carile întăreşti boieriului său, Petre Puiul, între altile, şi săliște lui Bălan, ci au cumpărat-o de la Sima Periianul.

Arh. St. Iaşi, Cond. K, nr. 373, f. 172. Rez. într-o carte de judecată din 1805 septembrie 18, privind o pricină a răzeşilor din Cociorbeni, pe Berheci, pentru moşia Vrăjitoarea.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 27 (acelaşi rez., înp relucrarea editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 303 (rez., după Bogdan).

83 — 1459 (6967) februarie 16, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) на<ш>[1]имъ листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) в<ъз>[1]рит(ъ) али бо его чтоучи оу<слышит(ъ), ко>[1]ли комоу того потребизна бѵдет(ъ), ѡже даемъ и п<отвръжда>[1]емъ ис сим(ъ) нашим(ъ) листом(ъ) людем(ъ) монастирю нашем<оу ѡт(ъ) Полѣни, и>[1]деже ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)т<ого Ник>[1]олы, на имѣ, оусим(ъ) людем(ъ) <ѡт(ъ) Дрьгꙋшен>[1]и[2] и ѡт(ъ) Ѡнича<ни, по>[1] Жежїи, на то ꙗко да им<аютъ[3] слобо>[1]дѵ да не ходѣт(ъ) оу тых(ъ) селах(ъ) соуд(ь)ци ѡт(ъ) Дорогѵнѣ а <ни оурѣдни>[1]ци их(ъ). Також(е), ни подводѵ да не дадоут(ъ).

Про тож(е), ни едни(ъ) наш(ъ) сѵ<де>[1]цъ, а ни глобник(ъ), а ни припашар(ъ) да не смѣет(ъ) тых(ъ) люди сѵдити, а ни глобѵ ис(ъ) ных(ъ) ѵзѣти а ни третїнѵ, ни едни(ъ) грош(ъ). А комѵ що сѣ оузрит(ъ) кривдо на тых(ъ) люди, тот(ъ) да ишчет(ъ) их(ъ) съ законом(ъ) прѣд(ъ) егѵменом(ъ) или пред(ъ) их(ъ) оурѣдником(ъ), а иног(о) сѵд(ь)цѣ да не имают(ъ) над(ъ) собою, заноуж(е) есмы дали им(ъ) неподвижно, на вѣкы.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства [ми][4] и вѣра митрополита нашег(о), кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра боꙗр(ъ) наших(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А на болшею крѣпост(ъ), велѣли есмы панѵ Добрѵлѵ логоѳетоу <писати>[5] и нашѵ печат(ъ) привѣсити к семѵ листоу нашемѵ.

Пис(а) оу Сѵчавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцꙁꙁ ф(еврѵа)р(їе) ѕі.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ За глобе.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi întărim cu această carte a noastră oamenilor mănăstirii noastre ‹din Poiană›[1], unde este hramul Sfîntul Nicolae, anume, tuturor oamenilor ‹din Drăguşen›[1]i[2] şi din Onice‹ni, pe›[1] Jijia, ca să aibă slobozie să nu umble în acele sate judecătorii de la Dorohoi şi nici dregătorii lor. De asemenea, nici podvoadă să nu dea.

Pentru aceasta, nici un judecător al nostru, şi nici globnic, şi nici pripăşar să nu îndrăznească să-i judece pe aceşti oameni, şi nici să nu ia de la ei gloabă şi nici tretină, nici un groş. Iar cui i se va părea vreo strîmbătate la acei oameni, acela să-i tragă cu legea înaintea egumenului sau înaintea dregătorilor lui, iar alt judecător să nu aibă deasupra lor, pentru că le-am dat lor nestrămutat, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit panului Dobrul logofăt ‹să scrie›[5] şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6967 ‹1459› februarie 16.

‹Pe verso, însemnare contemporană:› Pentru gloabe; ‹şi alta, tîrzie:› De la Stefan v(oie)v(o)d, de scuteală, leat 6967 ‹1459› fev(ruarie) 16.

Arh. St. Bucureşti, Peceţi, nr. 135. Orig., perg. (24,5 × 15 cm), mai multe porţiuni din jumătatea superioară lipsă, pecete mică (diam. = 2,5 cm) atîrnată, şnur de mătase albastră; legenda: † Пєчать Стєфана воєводы *.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXIII/75 şi LXXVIII/9, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/449.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 28 (facs.); idem, *Doc. Ştefan*, I, p. 28—29 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 304 (trad.).

---

[1] Rupt.

[2] Întregirea ‹ѡт Полѣн›и, aparţinînd lui I. Bogdan şi preluată în trad. din *D. I. R.*, A, I, nu poate fi acceptată, întrucît spaţiul rupt cere un cuvînt de cca 10 litere. Dintre stăpînirile m-rii Pobrata, satul Drăguşeni, pare a fi singurul care întruneşte elementele necesare întregirii, aflîndu-se în aceeaşi zonă geografică cu satul Oniceni, şi, deci, putînd fi supus aceleiaşi jurisdicţii, iar în doc. din 1554 ‹martie 20› (vezi *D. I. R.*, A, XVI, II, p. 53) urmînd, în şirul proprietăţilor mănăstireşti imediat după acesta.

[3] În textul editat de I. Bogdan, greşit: ни ‹єєг...›.

[4] нашєг(о) г(оспо)дства [мн], expresie greşită, întrebuinţată de diacul Şteful (vezi doc. nr. 77, 87 şi 90).

[5] Omis.

84 — 1459 (6967) mai 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, господарь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис сѣмь листомь нашимь, въсѣмь кто на немь възрит(ь) али бо его оуслишить чтоучи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ь) бл(а)гимь произволенїем(ь) и чистым(ь) и с(вѧ)тлим(ь) ср(ъ)д(ь)цем(ь), и даемь и дали есми сес(ь) лист(ь) нашь нашемѵ монастирю ѡт(ь) Бистрици, идеже есть храм(ь) Оуспенїи с(вѧ)тѣи Б(огороди)ци, идеже естъ егоумен(ь) кѵр попоу Еѵстатїе архимандрит(ь), на то, а би оуси оугрове ѡт(ь) Лоукачещи, ѡт(ь) тою монастирское селѡ, коулко боудѵт(ь), а би платили бискѵпов(ь) дан(ь) нашемѵ монастирю ѡт(ь) Быстрици. Про тож(е), ни

www.dacoromanica.ro

един(ь) бискѵп(ь) а ни ѡдин(ь) их(ь) слѵг(ь), а ни един(ь)[2] ѡт(ь) наших(ь) слѵг(ь), да не смѣет(ь) оузѧти ѡт(ь) них(ь) бискоуповь[3] дан(ь), ни един(ь)[3] грош(ъ).

А также(е), соуд(ь)ци ѡт(ь) Баковѣ или их(ь) глобници или их(ь) слѵги да не имаетъ ты[4] люди монастирских(ь) ѡт(ь) Лоукачещи соудити ни ѡ котором(ь) дилѣ, ни ѡ великое дило[5] а ни ѡ малое, а ни глобоу ис них(ь) брати, ис тими людми ис того села, ни един(ь) грошъ, ни ѡ великое дѣло а ни ѡ малое, але да их(ь) соудѣть сами калоугери наши ѡт(ь) Бистрици свои люди, а инь сѵдецъ да не имают(ъ) тыи люди ѡт(ь) Лѵкачещи, ни ѡ котором(ь) дилѣ, развѣ егоумен(ь) Бистрическїи и съ калѵгъри да их(ь) сѵдѣт(ь).

А також(е), да не дадѵт(ь) ни десѣтиноу ѡт(ь) бчол(ь); да не имают(ь) наши слоуги оузѧти, але сами калѵгъри да берѵт(ь) ѡт(ь) своих(ь) люди. Такиж(е) и припас(ь) що оупадет(ь) оу их(ь) хотар(ь), тиж(е) да ест(ь) нашемоу монастирю ѡт(ь) Бистрици.

Тое оусе више писаное да ест(ъ) монастирю нашемѵ ѡт(ь) Бистрици неподвижно николиже, на вѣки. А кто сѣ покоусит(ь) порѵшити сїе наше даанїе и записѵ, тот(ь) боудет(ь) под(ь) нашеи великои казни.

А на то естъ вѣра нашего г(оспо)дства, више писанаго, ми, Стефана воеводи, и вѣра нашего митрополита, кѵр Ктеѡктиста[6], и вѣра въсѣх(ь) боıарь наших(ь) молдавских(ь) великих(ь) и малих(ь).

А на боулшею крѣпост(ь) и поутверждение томѵ въсемѵ више писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Добрѵлоу лѡгѡфетѵ, писати и привѣсити нашѵ печат(ь) к семѵ листоу нашемѵ.

Пис(а) Гедеѡк(ь)[7], оу Сѵчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂цѕѯз, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, к҃ д(е)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen chir popa Eustatie arhimandrit, pentru aceea ca toţi ungurii din Lucăceşti, din acest sat al mănăstirii, cîţi vor fi, să plătească darea episcopească mănăstirii noastre de la Bistriţa. Pentru aceea, nici un episcop[8] şi nici o slugă de-a lor şi nici una din slugile noastre să nu îndrăznească să ia de la ei darea episcopească, nici un groş.

Şi, de asemenea, judecătorii din Bacău sau globnicii lor sau slugile lor să nu-i judece pe aceşti oameni ai mănăstirii, din Lucăceşti, pentru nici un fel de faptă, nici pentru faptă mare şi nici pentru ⟨faptă⟩[9] mică, şi nici gloabă să nu ia de la ei, de la aceşti oameni din acest sat, nici un groş, nici pentru faptă mare, nici pentru ⟨faptă⟩[9] mică, ci să-i judece singuri călugării noştri de la Bistriţa pe oamenii lor, iar alt judecător să nu aibă aceşti oameni din Lucăceşti, pentru nici o faptă, ci numai egumenul de la Bistriţa şi cu călugării să-i judece.

Şi, de asemenea, să nu dea nici desetină din albine; să nu o ia slugile noastre, ci numai călugării să o ia de la oamenii lor. De asemenea, şi pripasul care va cădea în hotarul lor, să fie tot al mănăstirii noastre de la Bistriţa.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie mănăstirii noastre de la Bistriţa nemişcate niciodată, în veci. Iar cine s-ar încumeta să clintească această danie şi înscris al nostru, acela să fie sub marea noastră pedeapsă.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ghedeon, la Suceava, în anul 6967 ⟨1459⟩, luna mai, 20 zile.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Tazlău, VIII/1. Orig., perg. (31,5 × 42,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase vişinie.

O trad., din 1912 iunie 15, de St. Nicolaescu, ibidem. Altă trad., ibidem, M-rea Bistriţa, III/1, şi o copie slavă, ibidem, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 326. Două foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 64, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/450.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 514 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 113—114 (text slav, cu prescurtări, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 29—31 (text slav şi îndreptări ale trad. lui Hăjdeu); Iorga, *Anciens doc.*, II, p. 535—536 (text slav, după Bogdan, şi trad. franc.); *D. I. R.*, A, I, p. 305 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Mai sus, ѡдни(ь).
[3] ь, făcut ca о.
[4] Mai jos: нмают(ъ) тын.
[5] Mai jos: дѣло.
[6] Aşa în orig.
[7] к, greşit pentru н.
[8] Desigur, „catolic" (v. şi nota din *D. I. R.*, A, I.,p.305), întrucît scutirea se referă doar la populaţia ungurească.
[9] Subînţeles în textul slavon.

85 — 1459 (6967) iunie 12, Iaşi.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стїефан(ъ)[1] воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) ѹзрит(ъ) или его ѹслишит(ъ) чтоѹч(и), колиж(е) тог(о) комоѹ бѹдет(ъ) потрѣбизна, ѡже прїидошѧ прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими боꙗри Ивашко ѡт(ъ) Серецел(ъ) и тѣгал(ъ) сѧ съ непотом(ъ)[1] своим(ъ), съ Иѡном(ъ) Негоескѹлом(ъ), за села именѵема Берещи, и Дрижещи и Хавати. И тѣгали сѧ що сѧ тегали <и>[2] Ивашко ѡт(ъ) Серецел(ъ) стратил(ъ) тота села ѡт(ъ) ѹсег(о) закона, заиѵж(е) Їѡн(ъ) поставил(ъ) великое привилие, как(ъ) емѹ дал(ъ) Ивашко тота села по своею доброю волею, а ни Ивашко, тѹт(ъ), прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боꙗри, никаким лицю не моглъ сѣ ѹприти. Про то, мы, видѣвши Ивашково произволенїе, и мы ѡт(ъ) нас(ъ) дали и потвердили есми слѹѕѣ нашемѹ, Їѡноѹ, ѹсѣ тота выш(е) писанна села, да сѵт(ъ) емѹ оѹрик(ъ), съ въсѣмъ доходом(ъ), непорѵшенно на вѣки.

И еще емѵ потвердили есми село на имѣ Нежещи, на Бозовѣ Потоцѣ, що их(ъ)[3] кѹпил(ъ) ѡт(ъ) Тадора Фофыша, за о҃ злат(ъ).

Тог(о) ради, ни Ивашко ѡт(ъ) Серецела а ни его дѣти а никто ни(ъ) ѡт(ъ) его рода да не имают(ъ) николи болше тѣгати, ни съ единимь листом(ъ), николи, на вѣки, на тота выше писанна села, а никто ѡт(ъ) Фофышещим(ъ) племене да не имают(ъ) ѹпоминати за Нежещи, на вѣки. Ꙗ кто коли ѹпоминет(ъ), бѹд(ь) оѹ которых(ъ) д(ь)нох(ъ) и часох(ъ), или <И>[2]вашко или Фофышещем(ъ) племене, тот(ъ) да заплатит(ъ) завѣзкѵ ѯ҃ рѵбли сребра.

Ꙗ при том(ъ) марторїа сам(ъ) г(оспод)ства ми, выш(е) писанны Стефан(ъ) воевода, и нашн боꙗре: пан(ъ) Бланкѵл(ъ), пан(ъ) Гоѧн(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Станчюлъ, пан(ъ) Хотко Щибоpъ, пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Петрь Понич(ъ),

www.dacoromanica.ro

пан(ъ) Мик(ъ) Крал(ъ), пан(ъ) Ісана, пан(ъ) Албъ, пан(ъ) Іwн(ъ) Бꙋчюм(ъ), пан(ъ) Козмица, пан(ъ) Лазѫ, пан(ъ) Хотко Крецович(ъ), пан(ъ) Радꙋлъ[4] Пискь, пан(ъ) Сакыш(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистїѧрник(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Збїѧрѫ столник(ъ), пан(ъ) Бѵwрѣнь комис(ъ) и ины болѣре що при том(ъ) были, велици и малы.

А н<а бо>[5]лшее потвержденїе томѵ въсемѵ выше пис<анно>[5]мѵ, велѣли есми нашемоу вѣрномѵ панѵ Добрѵлоу лог(о)ѳетꙋ, писати и привѣсити нашѵ печат(ъ) к семѵ листꙋ нашемѵ.

Пис(а) Бѵлпаш(ъ), ѵ Ясех(ъ), в(ъ) лѣто ҂ѕѵѯз іюн(їе) вї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, Ivaşco din Sereţel şi s-a pîrît cu nepotul său, cu Ion Negoescul, pentru satele numite Bereşti, şi Drîngeşti şi Havati. Şi s-au pîrît ce s-au pîrît şi Ivaşco din Sereţel a pierdut aceste sate din toată legea, pentru că Ion a adus un privilegiu mare, cum i-a dat Ivaşco aceste sate de bunăvoia sa, şi nici Ivaşco, aici, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, n-a putut să se apere nici într-un chip. Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoia lui Ivaşco, şi noi am dat şi am întărit de la noi slugii noastre, Ion, toate aceste sate mai sus-scrise, ca să-i fie lui uric, cu tot venitul, neclintit în veci.

Şi încă i-am întărit satul anume Negeşti, pe Pîrîul Carului, pe care l-a cumpărat de la Tador Fofîş, pentru 70 de zloţi.

Pentru aceea, nici Ivaşco din Sereţel şi nici copiii lui şi nici altcineva din neamul lui să nu mai pîrască niciodată, cu nici o carte, niciodată, în veci, pentru aceste sate mai sus-scrise, şi nimeni din neamul Fofîşeştilor să nu pomenească în veci de Negeşti. Iar cine va pomeni cîndva, în orice zile şi ceasuri, sau ⟨I⟩[2]vaşco sau neamul Fofîşeştilor, acela să plătească zavescă 60 de ruble de argint.

Iar la aceasta este mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi boierii noştri: pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Stanciul, pan Hotco Ştibor, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Micu Crai, pan Isaia, pan Albu, pan Ion Bucium, pan Cozmiţa, pan Lazea, pan Hotco al lui Creţu, pan Radul Pisc, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Crasnîş postelnic, pan Tador ceaşnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buoreanu comis şi alţi boieri care au fost la aceasta, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Iaşi, în anul 6967 ⟨1459⟩ iunie 12.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 216. Orig., perg. (21,5× 30,5 cm), pecete mică domnească, atîrnată, cu legenda: † Печать Стефана воеводы*, şi şase peceţi boiereşti, atîrnate, penultima (considerîndu-le de la stînga la dreapta) pierdută, primele patru rotunde, iar a şasea octogonală, toate în ceară neagră, cu legendele descifrabile: nr. 2) Печатъ ⟨пан⟩[6]а....[7]Иwна; nr. 3 † Печатъ пана Дwбрꙋла логофета; nr. 4 † Панъ Гоѧнъ дворник⟨ъ⟩[6]; şi indescifrabile: nr. 1) † П⟨анъ С⟩танчоулъ; şi nr. 6) ⟨† Печатъ⟩ пана Петра Пw⟨ни⟩ча (ambele în lectura lui I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 328).

Două foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/31 şi LXXX/26, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/451.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 50 (facs.); idem, *Doc. Ştefan*, I, p. 31—34 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 306 (trad.).

www.dacoromanica.ro

[1] Aşa în orig.
[2] Omis.
[3] Acordul se face cu forma plurală a numelui satului.
[4] а, în ligatură cu ү, datorită suprascrierii lui д.
[5] Şters şi rupt.
[6] Şters.
[7] Ilizibil.
[8] Deşi autorul afirmă, pentru toate peceţile, o „lectură singură“, lectura celei dintîi nu a putut fi probată prin urmele literelor încă vizibile, iar a celei din urmă pare parţial greşită, deoarece semnele grafice, extrem de stîngaci săpate în matrice şi solicitînd, de aceea, o adevărată interpretare, nu ajung decît pentru: † Пан Пониче. Menţionăm, de asemenea, că I. Bogdan a prezentat textul peceţilor boiereşti, conform numerotării noastre, în următoarea ordine: 4, 1, 3, 2, 6.

86 — 1459 (6967) august 30, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)даръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменнто ис сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), всам(ъ) кто на н(ъ) взрит(ъ)[2] или ег(о) чтүчи үслышит(ъ), колиж(е) тог(о) комү бүдет(ъ) потребизна, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашим(ъ) бл(а)гымъ произволением(ъ) и ч(и)стымъ и свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, ѡт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощиѧ, и үчинили есми въ задүшие с(вѧ)топочившиχ(ъ) родителеи нашиχ(ъ) и за наша здравие, ꙗко да үтвръдим(ъ) наш(ъ) монастыр(ъ) именүем(ъ) Хоморъ, идеж(е) ест(ъ) χрам(ъ) С(вѣ)тое Үспение пр(ѣчи)стыѧ Б(огоро)д(и)цѧ, ꙗко да имает(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) ѡброк(ъ), на кажды год(ъ), по пет(ъ) бочки вина. Тое да ест(ъ) нашемү монастирю ѡт(ъ) Хомора үрик(ъ).

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго Стефана воеводы, и вѣра нашег(о) митрополита, кир Теѡктиста, и вѣра боѧр нашиχ(ъ): вѣра пана Маноила, вѣра пана Бланкүла пръкалаба, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Ходка Щибора, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Мика Кралѣ, вѣра пана Петра Пониче, вѣра пана Албүла, вѣра пана Лази Питика, вѣра пана Ходка Крецовича, вѣра пана Исаїи Немецкаго, вѣра пана Стецка Дъмъкүша, вѣра пана <Пе>[4]трика, вѣра пана Козмици, вѣра пана Фетиѡна, вѣра пана Бүχти, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиарника, вѣра пана Красныша постелника, вѣра па<н>[2]а Тадора чашника, вѣра пана Збиѧри столника, вѣра пана Иѡна комиса и вѣра въсѧχ(ъ) боѧр нашиχ(ъ) молдавскиχ(ъ), великиχ(ъ) и малыχ(ъ).

А по нашем(ъ) животѧ, кто бүдет г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи нашиχ(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племене или пак(ъ) бүд(ь) кто, и ког(о) Б(ог)ъ изберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ ү нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ) що бы им(ъ) не порүшил(ъ) нашег(о) даанна и запис(ү), але що бы им(ъ) потвръдил(ъ) и үкрѣпил(ъ).

А на болшүю крѣпост(ъ), велѣли есми нашемү вѣрномү панү Добрүлү логоѳетү, писати и нашү печат(ъ) завесити к нашемү листү.

Пис(а) Исаиѧ Шүшманович(ъ), ү Сүч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯз, м(ѣ)с(ѧ)ца аүг(үста), л҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut întru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi şi pentru sănătatea noastră, ca să întărim mănăstirea noastră numită Homor, unde este hramul Sfînta Adormire a preacuratei născătoare

www.dacoromanica.ro

de Dumnezeu, ca să aibă de la noi obroc, în fiecare an cîte 5 buţi de vin. Aceasta să fie uric mănăstirii noastre de la Homor.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Toma[5] Cînde, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului ⟨Pe⟩[4]trică, credinţa panului Cozmiţa, credinţa panului Fetion[6], credinţa panului Buhtea, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Crasnîş postelnic, credinţa pa⟨n⟩[4]ului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbiiarea stolnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, Moldova, acela să nu le clintească dania şi înscrisul nostru, ci să le întărească şi să le împuternicească.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la cartea noastră.

A scris Isaiia al lui Şuşman, la Suceava, în anul 6967 ⟨1459⟩, luna august, 30.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Ѿт(ъ) Стефана воеводи, с(вѧ)т(ом)ѹ Хоморѹ, да имает(ъ) ѡброк(ъ) ѡт(ъ) год(ъ) до год(ъ)[7] по единна бочка вин(а) (De la Ştefan voievod, sfintei ⟨mănăstiri⟩[8] Homor, să aibă obroc, din an în an, cîte o bute de vin).

Bibl. Acad., LXXXV/45. Orig., perg. (24,5 ×24 cm), pecete atîrnată, pierdută. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/452.

EDIŢII: Bogdan *Doc. Ştefan*, I, p. 34—35 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 306—307 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Aşa în orig.
[3] гол(ъ), scris între rînduri.
[4] Şters.
[5] În trad. din *D. I. R.*, A, I, „Toma", omis.
[6] În trad. din *D. I. R.*, A, I, numele ultimilor doi boieri au fost omise.
[7] Peste ѡт(ъ) год(ъ) до годъ, scris ulterior: по г҃ (cîte 3).
[8] Subînţeles.

87 — 1459 (6967) septembrie 3, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито исѧм(ъ)[2] нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслишит(ъ) чтоучю, ѡже тот(ъ) истинний слоуга и болярин(ъ) наш(ъ) вѣрныи, пан(ъ) Гостилъ, слоужил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм, мы, видѣвше его правою и вирною слоужбою до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашеи м(и)л(о)стї и дали и потвръдили есми емоу, оу н<а>[3]шеи земли, оу Молдавскои, его правою ѡтинноу и дѣдинноу, села на имѣ Гостилещи, где емѵ дом(ъ), и Негоещи, и ...[4] лещи[5] и Бахна, и Фъоурен, и Бръзотещи, на Быстрици,

www.dacoromanica.ro

и Мънещи, на Немцѣ[6], и, на Кнѣжѣ, Бран(ъ), и селище где били Боровещи, и Бълотещи, и, пониже, Комънещи, и где ест(ъ) Хасниш(ъ), и Шпъторещи и Геоурое щи. Тое, ему ѡт(ъ) нас(ъ) оурик(ъ), <съ въ>[3]сѣмъ приходом(ъ), емоу и <дѣтем(ъ) ег(о)>[7], и оуноучатом(ъ) его, и прѣоуноучатом(ъ) его, и прѣщоурѣтом(ъ) его и въсемоу роду его, кто с<ѣ>[3] иаи бли<ж>[3]е изберет(ъ), непороушено на вѣкы вѣчниѧ.

<А хо>[3]таръ тѣмъ селам(ъ) съ, въсѣми старими хотарми, <коу>[8]да из вѣка оужнвали, а хотар(ъ) Бръзотещем(ъ) ѡт(ъ) Б(ыстриц)а да[9] <ест(ъ)>[8] коуда хотарилъ пан(ъ) Алъулъ и пан(ъ) Козмица.

А на то ест(ъ) вѣр<а>[3] нашего г(оспо)дства [ми][10], више писанного Стефана воевод(и), и вѣра митрополита нашег(о), кур Ѳеѡктиста, и вѣра боıаръ наших(ъ): вѣра пана Маноила, вѣра пана Влаикоула, вѣра пана Гоıана дворника, вѣра пана Хотка Щибора, вѣра пана Томѣ Кинди, вѣра пана Мика Кралѣ, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Албула ,вѣра пана Лазы, вѣра пана Хотка Крецовича, вѣра пана Исаню Немецскаго, вѣра пана Стецка Дъмъкоуша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Козмици, вѣра пана Боухти, вѣра пана Фетиѡна, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиıарника, вѣра пана Красниша постелника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Збиѧри столника, вѣра пана Боуѡрѣноула комиса и вѣра въсѣх(ъ) боıаръ наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, или ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племени или пак(ъ) ког(о) Б(ог)ъ изберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)р(е)мъ оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) що бы имъ не пороушил(ъ) нашего потвр(ъ)ждение, але що <бы>[11] им(ъ) потвръдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуж(е) <дали и>[8] потвердили есми им(ъ) за их(ъ) правою и за вирною слоужбу.

А на <болшо>[3]ую крѣпости, велѣли есмы намемоу вѣрномоу [вѣрномоу] паноу, Доброулови логоѳетоу, писати и печат(ъ) нашоу привѣсити к семоу нашемоу листоу.

Оу Соучавѣ, писа Щефоул(ъ), в(ъ) лѣт(о) ҂ѕц҃з҃з, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевріа), г҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier credincios al nostru, pan Gostilă, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, dreapta lui ocină şi dedină, satele anume: Gostileşti, unde îi este casa, şi Negoeşti, şi ... [4]aeşti[5], şi Bahna, şi Făurei, şi Bîrzoteşti, pe Bistriţa, şi Măneşti, pe Neamţ[6], şi Bran, pe Cneaja, şi seliştea unde au fost Voroveştii, şi Băloteşti, şi, mai jos, Comăneşti, şi unde este Hasniş[12], şi Şpătoreşti şi Gheuroeşti. Aceasta să-i fie de la noi uric, ⟨cu⟩[3] tot venitul, lui şi ⟨copiilor lui⟩[3], şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit în vecii vecilor.

⟨Iar ho⟩[3]tarul acestor sate să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac, iar hotarul Bîrzoteştilor de la Bistriţa[9] să ⟨fie⟩[8] pe unde au hotărnicit pan Albul şi pan Cozmiţa.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hotco Ştibor, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hotco al lui Creţu, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Cozmiţa, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Crasniş postelnic, credinţa panului Tador ceaşnic, credinţa panului Zbiiarea stolnic, credinţa panului Buoreanul comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească întărirea noastră, ci ‹să›[11] le-o întărească şi ‹să›[11] le-o împuternicească, pentru că le-am ‹dat şi›[8] le-am întărit pentru dreapta şi pentru credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului [credinciosului] nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Şteful, la Suceava, în anul 6967 ‹1459›, luna septembrie, 3 zile.

‹Pe partea îndoită a pergamentului, în interior (colţul din stînga), încercarea de pană a diacului:› М(и)л(о)сти, Стефана † (Din mila, Ştefan †).

Bibl. Acad., LXIV/4. Orig., perg. (25,5 ×38,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albastră şi alb-gălbuie.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 232—233.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/453.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, *p*. 35—37 (text slav şi un fragment de trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 307—308 (trad.).

---

1 ч, făcut peste tot ca г.

2 În loc de не сам(ъ).

3 Rupt.

4 Două litere indescifrabile.

5 ...аещи (aeşti), lectură nesigură; oricum, nu putea fi scris „Obadia“, aşa cum apare în trad. din *D. I. R.*, A, I, mai ales că nici în hotarnică nu se menţionează acest nume (vezi mai jos, nota 9).

6 De la Гостилещи pînă aici, cu excepţia numelui Фъоурен, textul este şters cu o linie neagră.

7 Rupt; se văd însă bazele tuturor literelor.

8 Şters.

9 În trad. din *D. I. R.*, A, I, după „Bîrzoteştilor“, greşit:„ şi al Obadiei“.

10 Aceeaşi repetare: нашего....ми, apare şi în celelate doc. scrise de diacul Şteful (vezi nr. 78, 83 şi 90).

11 Omis.

12 În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „unde au fost Hăsnaş“.

88 — 1459 (6967) septembrie 5.

Moşiia Hrubna[1].

6967 ‹1459› sept(embrie) 5.

Ispisoc de la Ştefan v(oie)v(od), ce iaste la Avram din Lucăceni, prin cari arată nişti sămni de hotară.

Arh. St. Iaşi, DCCXCI, p. 438. Menţ. într-un perilipsis dintr-o condică de documente ale moşiilor roseteşti din anul 1809.

Aceeaşi menţiune, în trei izvoade asemănătoare, de la începutul secolului al XIX-lea, ibidem, CXLVI/7, p. 8, şi CCLIX/2, şi Bibl. Acad., CCXXIX/35a, f. 2 v.

---

1 În rez. de la Bibl. Acad.: „Hrobne“.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиным(ъ) ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашым(ъ), каждым(ъ) добрым(ъ) кто на н(ъ) ѵзрит(ъ) или его чтоуч(и) ѵслишит(ъ), колиж(е) того комѵ потребизна бѵдетъ, ѡже даем(ъ) и дали есми сес(ъ) лист(ъ) наш(ъ) и слѵгоуем(ъ) и слȣбили есми нашемѵ вѣрномѵ и почесномѵ боꙗринѵ, панѵ Михаилѵ логоѳетѵ, и глентѵемъ и глентовали есми его, правим(ъ) глентом(ъ) хр(и)стїꙗнским(ъ), щожъ на всѣм(ъ) свѣте стоит(ъ), ꙗко да ест(ъ) емѵ слободно и доброволно и без н<и>[1]которои забави к нам(ъ) прїити, до его правѵю и вирънѵю слѵжвоу. А за никоторои неѵспомнѣныи рѣчи, щож(ъ) голижъ[2] състали ѵ Басарабех(ъ) или бѵд(ь) где, бѵд(ь) ѵ которих(ъ) днех(ъ) или часох(ъ), тии рѣчи и ни жаднѵю меръзечкȣ не имаем(ъ) ȣсъпомѣнѵти николи, на вѣкы вѣчныꙗ, до нашего живота, ни ми сами а ни пак(ъ) боꙗре наши. Але хочѵм(ъ) его м(и)ловати и ѵ ч(ес)ти и ѵ великои ласцѣ держати, равно с нашими вѣрними и почесними боꙗре. И села, именна твоꙗ, ȣсѣ есми тоби воротили, на що имеш(ъ) поставити привилиѧ ис(ъ) права. Тое ѵсе више писанное слѵбѵюм(ъ) панѵ Михаилѵ логоѳетѵ здержати и пополнити, подлѵг(ъ) сего нашего листѵ, при нашеи ч(ес)ти и хр(и)стїꙗнскои вѣри, без лъсти и въсѣкои хитрости.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писанного Стефана воевод(ы), вѣра митрополита нашег(о), кѵр Теѡктиста, вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Влаикѵла, вѣра пана Гоꙗна дворника, вѣра пана Ходка Щибора, вѣра пана Илꙗша Модрѵза, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Исаиꙗ Немецскаго, вѣра пана Станимира вистиѧрника, вѣра пана Сак(ы)ша спатарѣ, вѣра пана Красиша постелника и вѣра ȣсих(ъ) боꙗръ наших(ъ), великых(ъ) и малих(ъ).

А на болшѵю крѣпостъ, велѣли есми панѵ Добрѵлѵ логотеѳѵ писати и печат(ъ) прївесити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Тома, ѵ Соуч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃цѯи ген(арїа)[3] в҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, fiecărui om [4] bun, care o va vedea sau o va auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi am dat această carte a noastră şi făgăduim şi am făgăduit credinciosului şi cinstitului nostru boier, panului Mihail logofăt, şi-i îngăduim şi i-am îngăduit libera trecere, cu o carte de trecere, adevărată şi creştinească cum se obişnuieşte în toată lumea, ca să fie slobod să se întoarcă la noi, la slujba sa dreaptă şi credincioasă, în bunăvoie şi fără nici o zăbavă. Şi despre nici una din vorbele ce nu se cade a mai fi pomenite [5], care sînt de cînd ne-am întîlnit în Ţara [6] Basarabilor sau oriunde, în orice zile sau ceasuri, de acele vorbe şi nici de orice fel de duşmănie nu ne vom aduce aminte niciodată, în vecii vecilor, cît vom trăi, nici noi înşine şi nici boierii noştri. Ci vrem să-l miluim şi să-l ţinem în cinste şi în mare dragoste, deopotrivă cu boierii noştri cei credincioşi şi de cinste. Şi satele, averile tale, pentru care vei avea numai de arătat privilegiile cu drepturile tale, pe toate ţi le-am întors. Toate acestea mai sus-scrise făgăduim panului Mihail logofăt să le ţinem şi să le împlinim, după această carte a noastră, pe cinstea şi pe credinţa noastră creştinească, fără înşelăciune şi fără nici un vicleşug.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, credinţa mitropolitului nostru, chir Teoctist, credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Iliaş Modruz, credinţa panului Petru Ponici,

www.dacoromanica.ro

credinţa panului Isaiia de Neamţ, credinţa panului Stanimir vistier, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Crasniş postelnic şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie şi să atîrne pecetea la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6968 ⟨1460⟩ ianuarie[3] 12.

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5390. Orig., perg., tăiat neregulat (45 × 35/30 cm), pecete mică atîrnată, stricată.

O foto. la Bibl. Acad., Fotografii, V/33, alta la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/87, şi alta la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/566.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 52 (facs.); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 96—97 (text slav); Kałužniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 285—286 (text slav şi trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 269—271 (text slav şi trad.) — în toate ediţiile, sub data de lună: iunie.

Atît locul emiterii acestui salv-conduct, cît şi data sa calendaristică au suferit ulterior transformări radicale. V Соуч(а)вѣ a fost scris, astfel, peste numele unei alte localităţi, avînd ca iniţială litera к (vizibilă încă în conturul lui ν şi с), după care urmau alte trei litere în rînd (cea din mijloc fiind, probabil, н) şi două litere suprascrise. Presupunem, de aceea, că numele anterior a fost Кѡтнар (avînd literele т şi р aruncate deasupra), cu atît mai mult cu cît, după el, urma cuvîntul тръгѵ, răzuit apoi, dar descifrabil cu uşurinţă pe baza elementelor grafice conservate. În ceea ce priveşte văleatul, ultima sa cifră: и (8) a fost scrisă, evident, peste un ѕ (6) parţial răzuit, după cum numele lunii poate fi citit şi acum юн (lectură propusă de I. Bogdan) în loc de ген, întrucît noile sale elemente sînt greu de disociat de cele vechi. Data anterioară a documentului a fost deci 6966 (1458) iunie 12, aşa cum atestă, dealtfel, şi componenţa sfatului domnesc, Isaia devenind pîrcălab de Neamţ în aprilie 1458 (vezi doc. nr. 70), iar Stanimir fiind visternic numai pînă în septembrie 1458, cînd locul lui este luat de Iuga (vezi doc. nr. 76).

Dar, cu toate că documentul a fost redactat în vara anului 1458, motive care urmează a fi precizate ulterior, au determinat amînarea expedierii sale în Polonia, astfel încît, la începutul anului 1460 (vezi şi Iorga, *Ist. Ştefan*, p. 322, nr. 57), cînd Ştefan cel Mare a revenit asupra hotărîrii sale, poate tocmai ca urmare a întoarcerii lui Duma Brăescul în ţară (vezi doc. următor), s-a impus şi modificarea datei. Fireşte, în această situaţie rezultă că salv-conductul poate fi folosit ca sursă informativă pentru ambele momente cronologice pe care le atestă, deşi, în cadrul volumului de faţă el nu figurează decît sub ultima dată.

---

[1] Omis.
[2] În loc de колнжъ; ли, adăugat, cu aceeaşi cerneală, deasupra rîndului.
[3] Locul şi data, transformate ulterior; vezi comentariul.
[4] „om", subînţeles în textul slavon.
[5] Vezi şi nota 3 de la doc. nr. 66.
[6] „Ţara", subînţeles în textul slavon.

90 146⟨0⟩ (696⟨8⟩) ianuarie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Чиним(ъ)[1] знаменито исꙏм(ъ)[2] нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ)[3] чтоучи[3], ѡже тот(ъ) истинни слоуга наш(ъ) вѣрнїи, Ивашко Гоенескоул(ъ), слоужил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ), [м] мы, видѣвше его правою и вѣрною [и вѣрною] слоужбѵ до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми емоу, оу нашеи земли, оу Молдавскои, селище що было Коно[но]во[4], на Ребричи, що коупи-⟨л(ъ)⟩[5] оу Бълоша за ҃м златы, и, черес гороу, на Малою Ребрїчоарѣ, селище Ни-

www.dacoromanica.ro

кѡарино и селище Жоуржа Бландарѣ, що коупил(ъ), ѡбѣ селищи, оу Бълы и оу дочкы Ивановии[6], оу Малн, за м҃ златы. Тое въсе выш(е) писанное да ест(ъ) ѡт(ъ) <нас(ъ)>[7] оурик(ъ), съ оусим(ъ) прїходом(ъ), емѵ и дѣтем(ъ) его, и братиꙗм(ъ) его, и оунучатом(ъ) его, и прѣоунучатом(ъ) ег(о), и въсемоу племени его, кто сѣ иаи ближе избЕрет(ъ), непороушено на вѣкы.

А хотаръ тѣмъ селищамъ, съ оусими старими хотарми, коуда из вѣка оуживали.

А на то естъ вѣра нашего г(оспо)дства [ми][8], више писаннаго Стефана воеводї, и вѣра митрополита нашего, кѵр Феѡктиста, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Дѵмы Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѵла, вѣра пана Гоꙗна дворника, вѣра пана Ходка Щибора, вѣра пана Томѣ Кынде, вѣра пана Мика Кралѣ, вѣра пана Петри Поинча, вѣра пана Албѵла, вѣра пана Лазы, вѣра пана Ходка Крецовича, вѣра пана Исаии Немецскаго, в<ѣра па>[5]на Петрїка Мкымовича, вѣра пана Козмици бывшаго выстиꙗри<ника>[5], вѣра пана Бѵхти, вѣра пана Фетиѡна, вѣра пана Са<кыша сп>[5]атарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Красниша постелника, вѣра пана Тоѡадера чашника, <вѣра>[5] пана Збиꙗри столника, вѣра пана Иѡна Бѵѡрѣнѵ<ла комиса и вѣра въсѣ>[9]хъ б<оꙗ>[9]ръ на<ших(ъ) молдавских(ъ), великых(ъ)>[9] и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто <бѫдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)р(ъ) нашеи земли>[9], ѡт(ъ) дѣтеи <наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак(ъ) кого Б(ог)ъ>[9] изб>[9]ере<т(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем>[5]ъ быти[10] оу нашеи земли, оу Молда<вск>[5]ои, <т>[5]о<т(ъ)>[5] що бы им(ъ) не порѫшил(ъ) нашего даан<їе>[5] и потвръжденїе, <але>[5] що бы имъ потвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуже дали и потвръдили есми имъ за их(ъ) право и за вири<ою с>[11]лоужбѵ.

А на болшею крѣпости тѡмоу въсемѵ выше пи<санномо>[9]у, велѣли есмы нашемоу вѣрномоу панѵ, Доврѵлови логофетѵ, писати и печат(ъ) нашоу привѣсити к семѵ нашемоу листоу.

Оу Сѡчавѣ, писа Щефѫл(ъ), въ лѣто ҂ѕцѯз[12] ген(арїе) г҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă credincioasă a noastră, Ivaşco Goenescul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă [şi credincioasă] către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, seliştea care a fost a lui Conu[4], pe Rebricea, pe care a cumpărat-o de la Băloş pentru 40 de zloţi, şi, peste deal, pe Rebricioara Mică, seliştea lui Nicoară şi seliştea lui Giurgiu Blidaru, pe care, amîndouă selişti, le-a cumpărat de la Bîlea şi de la Malea, fiica lui Ion, pentru 40 de zloţi. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la <noi> [7] uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit în veci.

Iar hotarul acestor selişti să fie cu toate hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Cozmiţă fost vistier, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, credinţa panului Sa⟨cîş sp⟩[5]ătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Crasniş postelnic, credinţa panului Toader ceaşnic, ⟨credinţa⟩[6] panului Zbiiarea stolnic, credinţa panului Ion Buoreanu⟨l comis şi credinţa⟩[9] tuturor boierilor noştri ⟨moldoveni, mari⟩[9] şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine ⟨va fi domn al ţării noastre⟩[9], din copiii ⟨noştri sau din neamul nostru sau iarăşi[11] pe cine⟩[9] îl va[7] alege ⟨Dumnezeu⟩[9] să fie domn[10] în ţara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ⟨ci⟩[5] să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Şteful, la Suceava, în anul 6967[12] ⟨1459⟩ ianuarie 13.

⟨Pe partea îndoită a pergamentului, în interior (colţul din stînga), însemnarea de pană a diacului:⟩ ⟨М⟩[13](н)л(о)стїю (Din mila).

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 172. Orig., perg. (27 × 39,5 cm), pecete atîrnată, ruptă în două şi cu imprimarea sigilară stricată, şnur de mătase albastră; din legendă se mai vede doar: † Печать ......⟨Молдав⟩скои.

O copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 234—235, şi alta, din 7260 ⟨1751—1752⟩, cu data de lună: octombrie, ibidem, CV/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/454.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 27—28 (text slav, sub data 1459 ianuarie 13); *D. I. R.*, A, I, p. 303—304 (trad., sub aceeaşi dată).

Ultima cifră a văleatului, ştearsă aproape complet, pare a fi fost, după urmele care se mai observă, ѕ҃ (6) sau, mai degrabă, ѕ҃ (7). Dar, chiar şi în acest din urmă caz, greşeala diacului Şteful, firească pentru zilele de început ale unui an nou, este evidentă, deoarece Duma al lui Brae nu apare în sfatul lui Ştefan cel Mare decît începînd cu doc. din 23 aprilie 1460 (vezi nr. 93). Avînd totuşi în vedere că de la 13 aprilie 1460(vezi nr. 92), în acelaşi sfat, apar doi boieri noi, Costea al lui Dan şi Ion Bucium, iar, pe de altă parte, că doi dintre boierii menţionaţi în actul discutat: Cozmiţă şi Fetion, nu depăşesc limita anului 1460 (v. nr. 97), rezultă o redactare a privilegiului obţinut de Ivaşco Goenescul la începutul anului 1460.

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] În loc de нс сѣм(ъ).
[3] ѵ, suprascris distinct peste о.
[4] Vezi acelaşi nume în doc. de întărire din 1529 martie 19 (*D. I. R*, A, XVI, I, p. 309—310).
[5] Şters.
[6] Ultimul н, scris peste оу.
[7] Omis.
[8] нашего г(оспо)дства ми, expresie greşită, întrebuinţată de diacul Şteful (v. doc. nr. 78, 83 şi 87).
[9] Şters şi rupt.
[10] În trad. din *D. I. R.*, A, I, de la нашеи землн (al ţării noastre), pînă aici, omis.
[11] Rupt.
[12] Ultima cifră a văleatului, greu lizibilă; pare ѕ҃ (7), dar în acest caz ea sete greşită (v. comentariul).
[13] Nescris.

www.dacoromanica.ro

Stefan (?)[1] Woewoda gibt und bestätiget dem heil(igen) Kloster Moldowiza eine Lache obern Nistru, Namens Leonta, von der Mündung bis zum Ursprunge, wo die Kirche ist, mit allen Bienengärten und allen Bächen, den kleinen Lachen, so viele als Wasser haben, und allen Wieswachs, so viel die Länge der erwähnten Lache, von oben bis zu ihrer Mündung begreist, dann die Mulde mit allem Obigen und den Steig mit der Furt übern Nistru. Auch soll man von Wägen, die Fische zuführen, keinen Zoll und von allen Stöcken dieser Bienengärten keinen Zehent nehmen.

Aber das Gemärke soll sein dort, wo es der Bojar Wälc'a vor langer Zeit abgerainet hat.

V(om) J(ahre) 6917/1409[1], Horn(ung) 24.

Ştefan (?) [1] voievod dă şi întăreşte sfintei mănăstiri Moldoviţa o baltă pe Nistru, anume Leonta, de la gură pînă la obîrşie, unde este mănăstirea, cu toate prisăcile şi cu toate gîrlele şi cu şomuldoacele, cu toate apele ce le cuprinde, şi cu toate fîneţele care se întind de-a lungul bălţii sus-numite, de la obîrşie pînă la gură, apoi lunca cu toate cele de mai sus-pomenite şi drumul cu vadul de pe Nistru. De asemenea, să nu se ia vamă de la carele care duc peşte şi desetină din nici un stup al acestor prisăci.

Iar hotarul să fie pe acolo pe unde l-a hotărnicit de demult boierul Velcea.

Din anul 6917/1409[1] februarie 24.

După Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 55. (nr. 2). Rez. dezvoltat.

ALTE EDIŢII: Arun Pumnul, *Privire repede*..., Cernăuţi, 1865, p. 65 (rez. rom., după Wickeuhauser); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 285 (trad., după Wickenhauser, sub data: 1443 februarie 24 — 1447 februarie 24, dar cu observaţia: „nu ar fi exclus ca documentul să fie şi de la Ştefan cel Mare").

Contradicţia dintre data acestui act, aşa cum ne-a fost ea transmisă de Wickenhauser, şi emitent, nu poate fi rezolvată decît în favoarea ultimului element, deoarece boierul Vîlcea, amintit ca hotarnic, a fost contemporanul lui Alexandru cel Bun, în domina căruia se încadrează văleatul. Datarea propusă de M. Costăchescu nu poate fi însă acceptată, deoarece expresia „de demult" sugerează un răstimp mai îndelungat, iar anii de domnie ai lui Ştefan, fiul lui Alexandru cel Bun, nu oferă posibilitatea unei astfel de lecturi eronate a văleatului. De aceea, este cu mult mai probabilă emiterea acestui act de către cancelaria lui Ştefan cel Mare, şi anume la începutul domniei acestuia, în anii care cuprindeau cifra zecilor ѯ҃ (60) — confundată cu ѕ҃ (7) — şi o cifră de unitate apropiată ca formă de і҃ (10), deci и҃ (8) sau ѳ҃ (9), ultima făcută ca o bară verticală tăiată orizontal (ca în doc. din 1461 august 8).

[1] Aşa în textul lui Wickenhauser; v. comentariul.

92 1460 (6968) aprilie 13, Suceava.

†М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскои. Чиным(ъ) знаменито исам(ъ)[1] листωм(ъ) нашым(ъ), въсам(ъ) кто үзрит(ъ) или его үслишыт(ъ) чтүчи[2], коли тог(о) комү потребизна бүдет(ъ), ωже прїиде прѣд(ъ) намы и прѣд(ъ) оүсимы нашими боѧре, великими и малими, слүга наш(ъ), Фръце Драгоше, по ег(о) доброи воли и никым(ъ) поиѹжен(ъ), и продал(ъ) свое село, правүю ег(о) ωтинү, що ωн(ъ) добил(ъ)[3] ωт(ъ)

www.dacoromanica.ro

оусего права и закона ѡт(ъ) Анъдренка и ѡт(ъ) брата его, Лукы, Илѧша пахарника сиповъ, на имѣ селꙋ Кецелецьіи, на Серетѣ, слꙋѕѣ нашемꙋ, Романꙋ Темешескоулꙋ, за ѻ҃ злати татарскых(ъ).

А ꙋ томле[4], пак(ъ) оустал(ъ) Роман(ъ) Темешескꙋл(ъ), такожъ по ег(о) доброи воли, и продал(ъ) половина села ѡт(ъ) Кецелецъ, ѡт(ъ) своег(о) ꙋрика, слꙋѕѣ нашемꙋ, паноу Жоуржа Галбенꙋ, за л҃е злати татарскых(ъ).

Ино мы, видѣвшы их(ъ) добрꙋю волю и токмежъ, а ми такожъ есми дал(и) и потврьдили ѡт(ъ) нас(ъ) тое пред(ъ) реченъное половина села ѡт(ъ) Кецелецьі слꙋѕѣ нашемꙋ, панꙋ Жꙋржꙋ Галбенꙋ, да ест(ъ) емꙋ оурик(ъ), съ оусим(ъ) пол(ъ) доходом(ъ), такожде и детем(ъ) его, и братиѧм(ъ) его, и оуноучатомъ ег(о), и правнꙋчатомъ ег(о), и пращоурѣтом(ъ) его и оусемꙋ родꙋ ег(о), кто емꙋ боудет(ъ) наи ближни, непорꙋшан(ъ)но[5] николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хотаръ ег(о) да ест(ъ) ѡт(ъ) ꙋсих(ъ) сторон(ъ) пол(ъ) хотарѣ. А половина села ѡт(ъ) Кецелецьіи и пол(ъ) хотарѣ и ѡт(ъ) ꙋсего приходꙋ половина да держит(ъ) Романъ[6].

А на то ест(ъ) великаѧ марторнѧ нашего г(оспо)дства, више писан(ъ)наго[5] Стефана воеводи, и оусих(ъ) болѧр(ъ)[3] нашых(ъ): пан(ъ) Манило, пан(ъ) Станъчоул(ъ), пан(ъ) Бланкꙋл(ъ), пан(ъ) Гоѧнъ дворник(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Ходко Цьиборъ, пан(ъ) Тома Гинде[7], пан(ъ) Мик(ъ) Кран, пан(ъ) Петръ Понич(ъ), пан(ъ) Албъ спатар(ъ)[8], пан(ъ) Лазѧ, пан(ъ) Ходко Крецевич(ъ), пан(ъ) Исаиѧ Немецскыи, пан(ъ) Стецко Дъмъникꙋшевич(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Козмица, пан(ъ) Бꙋхте, пан(ъ) Фетиѡн(ъ), пан(ъ) Сакиш(ъ) спатар(ъ)[8], пан(ъ) Юга вистїѧрника, пан(ъ) Красниш(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ)[3] чашник(ъ), пан(ъ) Збиѧрѣ столникъ, пан(ъ) Иѡн(ъ) комис(ъ) и ины[9] наши ꙋси болѧре, велици и мали, и ꙋси межиѧшеве их(ъ), що прї том(ъ)[3] били.

А на болшꙋю крѣпостъ томꙋ оусемꙋ више писан(ъ)номꙋ[5], велѣли есми панꙋ Добрꙋлꙋ логофетꙋ писати и печат(ъ) нашꙋ прївесити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцз҃и ап(рилїе) г҃ї, ꙋ ден(ъ) Бъскресенїѧ Христова.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, sluga noastră, Fiıţe Dragoşe, de bunăvoia lui şi nesilit de nimeni, şi a vîndut satul său, dreapta lui ocină, pe care el a dobîndit-o din tot dreptul şi din toată legea de la Andreico şi de la fratele său, Luca, fiii lui Iliaş paharnic, anume satul Căţeleştii, pe Siret, slugii noastre, Roman Temeşescul, pentru 70 de zloţi tătăreşti.

Şi întru aceea, iarăşi s-a ridicat Roman Temeşescul, tot de bunăvoia lui, şi a vîndut jumătate de sat din Căţeleşti, din uricul său, slugii noastre, panului Giurgiu Galbenu, pentru 35 de zloţi tătăreşti.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală, şi noi de asemenea am dat şi am întărit de la noi această jumătate de sat mai înainte-spusă, din Căţeleşti, slugii noastre, panului Giurgiu Galbenu, să-i fie uric, cu jumătate din tot venitul, de asemenea şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul lui să fie din toate părţile jumătate din hotar. Însă jumătate de sat din Căţeleşti şi jumătate din hotar şi jumătate din tot venitul să stăpînească Roman[6].

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a tuturor boierilor noştri: pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Hodco Ştibor, pan Toma Ghinde[7], pan Micu Crai, pan Petru Ponici, pan Albu spătar, pan Lazea, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaiia de Neamţ, pan Steţco al lui Dămăncuş, pan Petrică, pan Cozmiţa, pan Buhte, pan Fetion, pan Sachiş spătar, pan Iuga vistier, pan Crasniş postelnic, pan Tador ceaşnic, pan Zbiiarea stolnic, pan Ion comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, mari şi mici, şi toţi megieşii lor, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6968 ⟨1460⟩ aprilie 13, în ziua Învierii lui Hristos.

⟨Pe îndoitura pergamentului, în interior, însemnarea de pană a diacului:⟩ М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), тражи[4]; ⟨iar pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Pe giumătate de sat din Căţeleşti, din ţinutul Niamţului, uric de la Ştefan vodă.

Arh. St. Iaşi, CCCXL/86. Orig., perg. (26 × 29 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), domnească, atîrnată (şnur de mătase albastră), cu legenda: † Печать Стефана воеводы *, şi opt peceţi boiereşti, şapte pierdute şi una (nr. 6 considerîndu-le de la stînga spre dreapta) păstrată, circulară, în ceară neagră, cu legenda ştearsă.

O foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 65. O trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, jumătate lipsă şi numai cu data de an, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 2, şi o copie, după o trad. de Tănase uricar, la Arh. St. Vaslui, fond 20, pachet I, nr. 2. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/455.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 43 (trad. din Cond. Asachi); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 68—70 (text slav, după transcrierea din *Ms. Surete*, XXV, f. 399, şi trad.); Costăchescu, *Doc. mold.*, *Ştefan*, p. 33—35 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 308—309 (trad.).

---

1 În orig. исам, iar după ultima consoană, paieroc.
2 Al doilea ч, făcut ca ѵ, aici ca şi uneori în continuare.
3 În text, după ultima consoană, paieroc.
4 Aşa în orig.
5 În text, după primul и, paieroc; vezi mai sus реченъное şi mai jos Станъчоул(ъ).
6 да держит(ъ) Романъ (să stăpînească Roman), scris deasupra rîndului.
7 Pentru Кинде (Cînde).
8 Paierocul final a fost interpretat de M. Costăchescu drept, л, rezultînd, astfel, terminaţia ѵл.
9 În textul lui M. Costăchescu, greşit: иныХ.

93 — 1460 (6968) aprilie 23, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним̃ъ[1] знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, въсѧмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо его чтѵчи ѹслышит(ъ), ѡже б(ла)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ъ) благымъ произволением(ъ) и ч(и)стымъ и свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, ѡт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощиѧ, и дали и потвръдили есми даание предков(ъ) [на][2] наших(ъ) нашемѵ монастырю идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) Ѵспение прѣс(вѣ)тѣи Б(огоро)д(и)ци, що ест(ъ) на Быстрици,

www.dacoromanica.ro

где ест(ъ) старецъ кѵр Єѵстатїе, мыто великое и малое и перепис(ъ) ѡт(ъ) Бакова, а также, и мыто ѡт(ъ) Тазлова. А также(е), варе що закупци и бу-д(ь) ѡт(ъ) колѣ[3] прїидут(ъ), та имут(ъ) складати свое товаръ у Бакові, а ѡни с них(ъ) да возмут(ъ) великое мыто ѡт(ъ) гривны, а <ѡтъ>[4] товаръ що проминет(ъ), а ѡни да берут(ъ) ѡт(ъ) воза как(ъ) право. Тое въсе да ест(ъ) прѣд(ъ) реч(е)нному монастиреви урик(ъ), съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), непору-шенно николиже, на вѣки.

А на то ест(ъ) вѣра наше<го>[4] г(оспод)ства, выше писаннаго Стефана[2] воеводы, и вѣра нашего митрополита, кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра болѧр наших(ъ): вѣра пана Маноила, вѣра пана Думы Браевича, вѣра пана Влаикула пръкалава, вѣ-ра пана Гоѧна[2] дворника, вѣра пана Ходка Щибора, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Албула, вѣра пана Мика Кралѣ, вѣра пана Лази Питика, вѣра пана [вѣра пана] Ходка Крецовича, вѣра пана Исаїи Немецкого, вѣра пана Стецка Дъмъкуша, вѣра пана Петрика Ѩкимовича, вѣра пана Козмици, вѣра пана Иѡна Бучюма, вѣра пана Бухти, вѣра пана Фети-ѡна, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Тадора чашника, вѣра пана Красныша постелника, вѣра пана Збиари столника, вѣра пана Иѡна комиса и вѣра въсѧх(ъ) болѧр наших(ъ) молдавских(ъ), великых(ъ) и ма-лых(ъ).

А по нашем(ъ) животѧ, кто будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, илї ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племене или пак(ъ) кого Б(ог)ъ избе-рет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ у нашеи земли, у Молдавскои, тот(ъ) що бы им(ъ) не порушил(ъ) нашего даанна и запису, але що бы им(ъ) потвръдил(ъ) и укрѣ-пил(ъ). А кто бы хотѣлъ тое порушити, таковы да естъ прокле<тъ>[5] ѡ<тъ>[5] Г(оспод)а, и ѡт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стыѧ его м(а)т(е)ре, и ѡт(ъ) въсѧх(ъ) с(вѣ)ты-хъ иже ѡт(ъ) в<ѣка Б(ог)ꙋ оугодъшихъ и да естъ подобенъ Їоу>[5]дѣ и про-клетому Арїи.

А на болшее потвр<ъ>[5]ждение тому въсему выше писанному, велѣли ес-ми нашему вѣрному пану, Добрулу ло<гофету>[5], писати и нашу печат(ъ) заве-сити и к(ъ) сему листу нашему.

Пис(а) Исаиѧ Шушманович(ъ), у Суч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ×ѕцѯи, м(ѣ)с(ѧ)-ца ап(рилї)а, кг, на ден(ъ) Св(ѣ)того Геѡргїа[2].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi cu ajutor de la Dumnezeu şi am dat şi am întărit dania înaintaşilor noştri, mănăstirii noastre unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, care este la Bistriţa, unde este stareţ chir Eustatie, vama mare şi mică şi numărătoarea de la Bacău, şi de asemenea, şi vama de la Tazlău. Şi, de asemenea, oricare negustor şi ori de unde va veni, şi va depozita marfa sa la Bacău, iar ei să ia de la dînşii vama cea mare din grivne, iar ⟨din⟩[4] marfa care va trece, ei să ia de car cît este drept. Toate acestea să fie mănăstirii noastre mai sus-spuse uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Hodco Ştibor, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Albul, credinţa panului

www.dacoromanica.ro

Micu Crai, credința panului Lazea Pitic, credința panului [credința panului] Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Dămăcuș, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Cozmița, credința panului Ion Bucium, credința panului Buhtea, credința panului Fetion, credința panului Sacîș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Tador ceașnic, credința panului Crasnîș postelnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, sau din copiii noștri, sau din neamul nostru, sau iarăși pe cine va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească înscrisul și dania noastră, ci să le întărească și să le împuternicească. Iar cine ar vrea să clintească aceasta, acela să fie blestemat de Domnul și de preacurata lui maică, și de toți sfinții care din veac ⟨au plăcut lui Dumnezeu și să fie asemenea lui⟩ [5] Iuda și blestematului Arie.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul lo⟨gofăt⟩[5], să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaiia al lui Șușman, la Suceava, în anul 6968 ⟨1460⟩, luna aprilie, 23, în ziua Sfîntului Gheorghe.

Arh. St. București, M-rea Sf. Sava — Iași, XXXIV bis/2. Orig., perg. (32×39 cm), pecete atîrnată, pierdută, șnur de mătase albastră.

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/32, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/456.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 47 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 515 (facs. greu lizibil); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 2, p. 6—7 (text slav, cu prescurtări, și trad.); Nicolaescu, *Doc. slav.—rom.*, p. 145—146 (text slav și trad., cu greșeli); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 37—38 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 309—310 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] ѧ, făcut ca α, ceea ce a permis lectura ȣ din textul lui I. Bogdan.
[3] колѣ, probabil greșit, pentru голѣ.
[4] Omis.
[5] Rupt.
[6] Șters.

94 — 1460 (6968) iulie 1, Suceava.

Derseble[1] verordnet, dass die zur Suczawaer Mitropolie gehörige Zigeuner zu keinen anderen als zu Metropolie-Bedienstungen sollen angewendet werden.

D(e) d(a)to Suczawa, 6968 ⟨1460⟩ den 1ten July.

⟨Ștefan voievod⟩ hotărăște ca țiganii aparținînd Mitropoliei Sucevei să nu fie întrebuințați la altceva decît pentru slujbele Mitropoliei.

Dat la Suceava, 6968 ⟨1460⟩ iulie 1.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ. de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 19. Rezumat.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Popovici, *Index Žółkiewiensis*, III, p. 552 (acelaşi rez. germ. şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 39 (rez. rom., după Popovici); *D. I. R.*, A, I, p. 310 (rez., după Bogdan).

---

[1] Adică: Stephan Wojwoda.

95 — 1460 (6968) septembrie 3.

„... ispisoc de la Stefan voevod, sărbesc, din leat 6968 ⟨1460⟩ sept(embrie) 3".

Din mărturia hotarnică, făcută în 1793 oct(ombrie) 3, ... pentru moşiile Buciumi, ce s-au numit şi Răpezeştii, Galbenii şi Tuleştii, din porunca is(prăvniciei) de Neamţ ...

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 155. Menţ., într-un extras din mărturia hotarnică de la 1793 (transcrisă în *Ms. Surete*, III, p. 538), şi nota autorului.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 37 (aceeaşi menţ., după Ghibănescu); *D. I. R.*, A, I, p. 311 (menţ., după Costăchescu).

96 — 1460 (6968) noiembrie 27, Suceava.

† М(и)л(о)стїю божїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) али бо чтꙋчи оуслишит(ъ), колиж(е) того комѵ боуде⟨тъ⟩[1] потребизно, ѡже тотъ истинны слꙋга наш(ъ) вѣрни, панъ Ивоул(ъ) Боинескоул(ъ), слѵжил(ъ) нам(ъ) право и вѧрно. Тѧм(ъ), ми, выдѣвше его право и вѣрною слꙋжбо[2] до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есмы его правою ѡтчина, село на имѣ Боинещїи, и съ манастирею, що коупил(ъ) ѡт(ъ) Їѡноу и ѡт(ъ) Петрика за н҃ злати, ꙗко да ест(ъ) емѵ ѡт(ъ) нас(ъ) ꙋрик(ъ) и съ оусем(ъ) приходом(ъ), варе що прислѵхает(ъ) к томѵ село[2] и к тою манастирю, емꙋ, и дѣтем(ъ) его, и братиѧм(ъ) ег(о), и оуноучатом(ъ) его, и прѣꙋнꙋчатом(ъ) его, и пращоуратом(ъ) его и въсемоу родоу его, варе кто емꙋ иаи близнемоу боудет(ъ), непороушено им(ъ) николиж(е), на вѣк(и).

Ѩ хотаръ томоу село[2] и тои манастиры да ест(ъ) по стариммы своимы хотари, коуда из(ъ) вѣка ѡживали.

Ѩ на то естъ вѣра наша, господства мы[3], выше писаанаго Стефана воеводѣ, и вѣра боѧръ наших(ъ): вѣра пана Доумы Браевич(а), вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Бланкꙋла, вѣра пана Хотка Щивора, вѣра пана Косте Данович(а), вѣра пана Тома Кинде, вѣра пана Мык(а) Крал(ѣ), вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Ѩлбоула, вѣра пана Лази, вѣра пана Хотко Крецескꙋл(ъ), вѣра пана Исаиѧ Немецкого, вѣра пана Стецко Дъмъкꙋш(а), вѣра пана Козмица, вѣра пана Боухты, вѣра пана Фетиѡна, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиѧрника, вѣра пана Тоадера чашника, вѣра пана Красныша постелника, вѣра пана Збиѧри столника, вѣра пана Иѡна комиса и вѣра въсѧх(ъ) боѧр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Ѩ по нашим(ъ) животѣ, кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) нашею земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племени или род(ꙋ)[2], тот(ъ) що бы емѵ не порꙋшил(ъ) нашего даание и записꙋ, али що бы емѵ оутвердил(ъ) и ꙋкрѧпил(ъ).

www.dacoromanica.ro

Ꙗ на болшею потвержденне <томѹ>[1] въсемѹ вынше пнсаномѵ, велѣлн есмн нашемѵ вѣрномѹ панѹ, Доброѹл(ѹ) логофетѹ, пнсатн н прнвѣснтн нашѹ печат(ъ) [прнвѣснтн] к семѹ нашемѹ лнстѹ.

Пнс(а) Ꙗндре<н>[1]ко, ѹ Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯн, м(ѣ)с(ѧ)ца ноемврн, кз.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Ivul Voinescul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit dreapta lui ocină, satul anume Voineştii, şi cu mănăstirea, pe care l-a cumpărat de la Ion şi de la Petrică pentru 50 de zloţi, ca să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, oricît ascultă de acest sat şi de această mănăstire, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, oricine îi va fi mai apropiat, neclintit lor niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat şi al acestei mănăstiri să fie după hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa noastră, a domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Hotco Ştibor, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Micu Crai, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hotco Creţescul, credinţa panului Isaiia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Cozmiţă, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetion, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Toader ceaşnic, credinţa panului Crasnîş postelnic, credinţa panului Zbiiarea stolnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul sau din seminţia noastră, acela să nu-i clintească dania şi înscrisul nostru, ci să-i întărească şi să-i împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor ⟨celor⟩[1] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andre⟨i⟩[1]co, la Suceava, în anul 6968 ⟨1460⟩, luna noiembrie, 27.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ † Ив<оу(лъ)> ѿт(ъ) Во<ннещн>, ҂ѕцѯн ноем(врїа) кз (Ivul de la Voineşti, 6968 ⟨1460⟩ noiembrie 27); ⟨şi alta, tîrzie:⟩ Voineştii şi mănăstioara.

Bibl. Acad., CXXXV/182. Orig., perg. (24 × 30,5 cm), pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase albastră.

O trad., din 1812 octombrie 5, de Ion Stamate fost mare pitar, ibidem, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 170—171. O foto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/457.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 40—42 (text. slav, după copia lui I. Bogdan, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 311—312 (trad., după orig.).

---

[1] Omis.
[2] Aşa în orig.
[3] мы, pentru ми.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито нс сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо ег(о) чтуч(и) ѹслышит(ъ), колиж(е) того кому будет(ъ) потребизна, иже прїидоша пред(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими болѣре наши слугы, на имѣ Ивашко комис(ъ) и То[то]ма Димитрескул(ъ)[2] и Косте Турбуре, и тѧгали сѧ за села на имѣ Съсеци, на Бръладѣ, и за село Ромънеци, где был(ъ) Роман(ъ), на Жеравци, обѣ части. И тѧгали сѧ що сѧ тегали, але Ивашко, съ прївилиами тестѣ своег(о), пана Ивана вистиарника, добыл(ъ) съ въсего права и суду, а Тома Думитрескул(ъ) и Косте Турбуре, съ своим(ъ) ѹсим(ъ) племенем(ъ), стратили съ своими привилиами съ въсего права и закона. И не имают(ъ) болше тѣгати, а ни упоминати за таа села, николиже на вѣкы.

Ино мы, видѣвше изыскъ пана Ивашков(ъ), и мы також(е) есми дали и потвръдили таа прѣд(ъ) реч(е)наа села, на имѣ Съсеци, на Бръладѣ, и Ромънеци, на Жеравци, обѣ части, слуѕѣ нашему, пану Ивашку комису, да ут(ъ) от(ъ) нас(ъ) урик(ъ), съ въсѧмъ доходом(ъ), ему и дѣтем(ъ) его, и унучатом(ъ) его, и праунучатом(ъ) ег(о), и пращурѣтом(ъ) ег(о) и въсему роду ег(о), кто будет(ъ) иаи ближии, да ест(ъ) им(ъ) непорушено николиже, на вѣки.

А хотар(ъ), по старому хотарю, куд(а) из вѣка ужива̑ли.

А черес(ъ) тое усе, а мы есми поставили завезку р̃ рубли серебра слуѕѣ нашему, пану Ивашку, и дѣтем(ъ) ег(о) и усему роду ег(о), варе коли и у которых(ъ) д(ь)нех(ъ) и часох(ъ) бы хотили Тома или Косте, или их(ъ) лѣти, или братиа <их(ъ)>[3], или их(ъ) вес(ъ) род(ъ) тѣгати или упоминати на Ивашка, или на ег(о) дѣти, или на ег(о) братиа, или на ег(о) вес(ъ) род(ъ), тот(ъ) нам(ъ) заплатит(ъ) выш(е) писанную завезку, р̃ рубли серебра.

А при том(ъ) есми мартор(ъ) сам(ъ) г(оспо)дство ми, выше п[и]сании Стефан(ъ) воевода, и наш(ъ) митро<по>[4]лит(ъ), кир Өеоктист(ъ), и наши панове: пан(ъ) Дума Браевич(ъ), п<а>[4]н(ъ)> Манаило, пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Бланкул(ъ) пръкалаб(ъ), пан(ъ) Гоѧн(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Ходко Щибор(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Пет<ръ>[4] Поинч(ъ), пан(ъ) Мик(ъ) Кран, пан(ъ) Лазѧ, пан(ъ) Албул(ъ), пан(ъ) Ходко Крецович(ъ), пан(ъ) Исаиѧ Не<мец>[4]скы, пан(ъ) Стецко, Дъмъкуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ) Ѩкимович(ъ), па<н(ъ)>[4] Козмицѣ, пан(ъ) Ион(ъ) Бучюм(ъ), пан(ъ) Бухтѣ, пан(ъ) Фетион(ъ), пан(ъ) Сакыш(ъ) спътар(ъ), пан(ъ) Юга вистиарник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Збиарѣ[5] столник(ъ), пан(ъ) Ион(ъ) комис(ъ) и иных(ъ) панов(ъ) досыт(ъ), великых(ъ) и малых(ъ)[6].

А на болшую крѣпостъ тому въсему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному[7] пану, Добрулу логоѳету, писати и нашу печат(ъ) завесити к(ъ) сему листу нашему.

Пис(а) Исаиѧ Шушманович(ъ), у Бръладѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцѯи, м(ѣ)с(ѧ)ца дек(емврїа), е̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri slugile noastre, anume Ivaşco comis şi To[to]ma Dimitrescul şi Coste Turbure, şi s-au pîrît pentru satele anume Săseşti, pe Bîrlad, şi pentru satul Romîneşti, unde a fost Roman, pe Jeravăţ, amîndouă părţile. Şi s-au pîrît ce s-au pîrît, însă pan Ivaşco, cu privilegiile socrului său, pan Ion vistier, a cîştigat cu toată dreptatea şi judecata, iar Toma Dumitrescul şi Coste Turbure, cu toate neamurile lor, au pierdut cu privilegiile lor

www.dacoromanica.ro

cu toată dreptatea şi legea. Şi mai mult să nu pîrască, nici să nu pomenească pentru aceste sate, niciodată în veci.

Deci, noi, văzînd cîştigul panului Ivaşco, şi noi de asemenea am dat şi am întărit aceste sate mai înainte-spuse, anume Săseşti, pe Bîrlad, şi Romîneşti, pe Jeravăţ, amîndouă părţile, slugii noastre, pan Ivaşco comis, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Şi peste toate acestea, noi am pus zavescă 100 de ruble de argint slugii noastre, panului Ivaşcu, şi copiilor lui şi întregului său neam, ca oricînd şi în orice zile şi ceasuri ar voi Toma sau Coste, sau copiii lor, sau fraţii ⟨lor⟩[3], sau tot neamul lor să pîrască sau să pomenească lui Ivaşco, sau copiilor lui, sau fraţilor lui, sau întregului său neam, acela să ne plătească zavesca mai sus-scrisă, 100 de ruble de argint.

Iar la aceasta a fost martor însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi mitropolitul nostru, chir Theoctist, şi panii noştri: pan Duma al lui Brae, p⟨an⟩[4] Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul pîrcălab, pan Goian vornic, pan Hodco Ştibor, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Pet⟨ru⟩[4] Ponici, pan Micu Crai, pan Lazea, pan Albul, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaiia de Nea⟨mţ⟩[4], pan Steţco Dămăcuş, pan Petrică al lui Iachim, pa⟨n⟩[4] Cozmiţea, pan Ion Bucium, pan Buhtea, pan Fetion, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Tador ceaşnic, pan Crasnîş postelnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis şi alţi destui pani, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi la această carte a noastră.

A scris Isaiia al lui Şuşman, la Bîrlad, în anul 6968 ⟨1460⟩, luna decembrie, 5.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 243. Orig., perg. (25 × 34 cm), pecete mare (diam. = 7,8 cm) domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефань воеводა господар Земли Мωлдавском, şi 8 peceţi boiereşti, atîrnate, pierdute. Emblema peceţii domneşti: cap de bour cu botul rotunjit, coarnele arcuite înăuntru, steaua cu cinci raze între ele, soarele (cinci petale în jurul unei calote) şi luna (crai nou) de o parte şi de alta a capului, într-un scut de formă neregulată: aproape pătrat în partea superioară (3/4) şi triunghi în cea inferioară (1/4), înconjurat de şase lobi, dispuşi asimetric faţă de axul scutului şi cu cîmpuri umplute de motive spiraliforme, şi de două cercuri continui, între care se află inscripţia.

O trad., din 1824 martie 19, de Vasilii Zotov tălmaci, cu datele de lună şi zi greşite: iulie 14, la Arh. St. Iaşi, DXI/1, şi un rez., după această trad., ibidem, Anaforale, nr. 65, f. 33. şi altul din 1819 după orig. dar tot cu data greşită ibidem, MLXII/227. O foto., la Inst de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/458.

EDIŢII: Ghibănescu, *Opt urice*, p. 5—10 (text slav şi trad., ambele cu greşeli şi cu văleatul socotit în stitlul de 1 septembrie); idem, *Uric din 6968*, p. 251—252(acelaşi text slav şi aceeaşi trad.) şi pl. nenumerotată (facs. ilizibil); Antonovici, *Doc. bîrlădene*, IV, p. 5—6 (trad., după Ghibănescu); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 40—42 (text slav, îndreptări ale trad. lui Ghibănescu şi trad. paragrafului despre zavescă; rez. din Anaforale); *D. I. R.*, A, I, p. 312—313 (trad.)

---

[1] ч, făcut, peste tot, ca ѵ.
[2] Aşa în orig.; mai jos Дѵмнтрескѵл(ъ).
[3] Omis.
[4] Şters.
[5] ρ şi ѣ, în ligatură.
[6] De la ныхъ(ъ) pînă aici, toate cuvintele puse greşit, la genitiv.
[7] в şi ѣ, în ligatură.

www.dacoromanica.ro

Schendrika aus Dorohoy und Iatzko Chudetschevicz schencken der Metropolitan Kirche, unter den Metropoliten Deocktisch[1], ihr eigen rechtmäsigen Gut, einen Bienen Garten, nahmenß Palikova[2], auf den Bachluj, mit allen seinem Grenzen.

Deto Sotschava, d(a)t(um) 29[3] Febru(arie) 6969 <1460>[4].

Şendrica din Dorohoi şi Iaţco al lui Hudici dăruiesc bisericii mitropolitane, de sub mitropolitul Theoctist, ocina lor proprie şi dreaptă, o prisacă, anume a lui Balica, pe Bahlui, cu toate hotarele sale.

Dat la Suceava, data 29[3] februarie 6969 <1460>[4].

Arh. St. Bucureşti, Consiliul aulic de război, XIV/69, f. 7 v. (nr. 11). Rezumat. Alt rez. germ., cu data de zi: 21, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 23, şi altul, fără dată şi cu numele primului donator „Şendrică", citit greşit: „sin Draga", într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 49).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 553 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 44 (rez. rom., după Popovici); *D. I. R.*, A, I, p. 313 (rez., după Bogdan).

---

[1] Pentru „Theoctist".

[2] Greşit, în loc de „Balikova" (a lui Balica), cum este în rez. din Inv. doc. Mitropoliei şi în doc. de întărire din 1469 februarie 15.

[3] Data de zi, greşită; originalul a avut, probabil, 21, cum atestă rez. din Inv. doc. Mitropoliei, deoarece anul 1461 nu a fost bisect.

[4] Transpunerea greşită a văleatului în anii erei noastre aparţine rezumatorului.

99 1461 (6969) august 8, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито исим(ъ)[1] листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) ѹзрит(ъ) илї его ѹслишит(ъ) чтоучи, коли тог(о) комѹ аще потребизна боудет(ъ), ѡже прїиде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѹсими нашими, великыми и малыми, болѣре пан(ъ) Ивоул(ъ) Сѡлка и зѣтъ[2] их(ъ)[3], Богдан(ъ), Херманов(ъ) с(ы)нъ, по их(ъ) доброи воли и неким(ъ) непоноужені, и токмили сѣ за их(ъ) ѡтинноу: и дал(ъ) Ивоул(ъ), Богданоу, и оунѹцѣ свои, Станѣ, едно привилие[4] ѡт(ъ) старог(о) Алеѯандра воеводї, що им(ъ) пишет(ъ) на три села ѡт(ъ) Моисии и ѡт(ъ) Солкы, ѡт(ъ) Ивѵлови част(ъ), в҃ хижи и едноу слатиноу, а Богдан(ъ) и жена его, Стана, ѡтпѵстили прѣд(ъ) нас(ъ) а вы болше не имали тѣгати а ни оупоминати, на вѣкы, на Ивѵла, за его част(ъ) села, а ни на ег(о) дѣти, а ни на его оунѵки, а ни на его оувес(ъ) род(ъ), ни сами ѡни, а ни дѣти их(ъ) а никто ѡт(ъ) их(ъ) род(а), але а бы имали мир(ъ) на вѣкы.

А також(е), приидe прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими болѣре Града и своими оунѵкы, тиж(е) по их(ъ) доброю волю, и стокмили сѣ исвоею[5] сестрою, Черною пании Ивоулова, и дал(а) Град(а) и своими оуноукы сестр<и своеи>[6], Черни, ѡт(ъ) вислѹженїе ѡт(ь)ца их(ъ), едно село на Чорном(ъ) Потоцѣ, на имѣ Микоулещи, где <был(ъ)>[6] дом(ъ) ѡ(ть)ца их(ъ), Никола, и третїа част(ъ) ѡт(ъ) <бродѹ на Мол>[7]давѣ.

www.dacoromanica.ro

Тѣм мы, видѣвше их(ъ) доброю волю и токмежѵ со оусих(ъ) сторон(ъ), а ми такожде, и ѡт(ъ) нас(ъ), дали и потврънили паноу Ивоулови <его част(ъ) села>[7] и съ оусим(ъ) приходом(ъ) и хотарем(ъ) що из вѣка оужывали и прислоухало к тои его част(ъ) села, и, на Чорном(ъ) Потоцѣ, Микоулещи, <и трет>[8]їа частъ ѡт(ъ) бродѵ на Молдавѣ. Тое въсе више писанное а бы емѵ оурик(ъ) и съ оусим(ъ) приходом(ъ), емѵ и женѣ его, Чернѣ, и дѣтем(ъ) их(ъ), и оунюучатом(ъ) их(ъ), и прѣоунꙋчатом(ъ) их(ъ), и прѣщѵрѣтом(ъ) их(ъ) и въсемоу родѵ их(ъ), неподвижно на вѣкы вѣчныа.

А хотар(ъ) Микоулещем(ъ), коуда им(ъ) хотарил(ъ) пан(ъ) Албꙋл(ъ), и пан(ъ) Лазѣ, и пан(ъ) Козмица и съ межиꙗшми.

А на то ест(ъ) великаа мартꙋ<рї>[8]а г(осподст)во ми више писаннаг(о) Стефана воеводї, и митрополитоу нашемоу, кѵр Ѳеѡктистоу, и нашим(ъ) боꙗром(ъ): пан(ъ) Браевич(ъ), пан(ъ) Манoило, пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Гоꙗн(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Хотко Щибор(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кинде, пан(ъ) Мик(ъ) Крал(ъ), пан(ъ) Петръ Поничъ, пан(ъ) Хотко Крецович(ъ), пан(ъ) Исаиа Немецскыи, пан(ъ) Стецко Дъмъкоуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Боухтѣ, пан(ъ) Бꙋчюм(ъ), пан(ъ) Сакыш(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистиꙗрник(ъ), пан(ъ) Пашко постелник(ъ), пан(ъ) Тадор(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Збиꙗрѣ столник(ъ), пан(ъ) Иѡн(ъ) комис(ъ) и иии наши панове, велици и малы, що при том(ъ) были.

А на болшею крѣпости томѵ въсемоу више писанномоу, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Добрѵлови логоѳетоу, писати и печат(ъ) нашоу привѣсити к семѵ листѵ нашемѵ и печати болѣрь наших(ъ).

Писа Щефоул(ъ), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцѯѳ аѵг(ѵста)[9] и҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, pan Ivul Solca şi ginerele[2] lui, Bogdan, fiul lui Herman, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi s-au tocmit asupra ocinei lor: şi a dat Ivul lui Bogdan şi nepoatei sale, Stana, un privilegiu[4] de la bătrînul Alexandru voievod, care le era scris pe trei sate de la Moisie şi de la Solca, din partea lui Ivul, două case şi o slatină, iar Bogdan şi soţia lui, Stana, s-au lăsat înaintea noastră, ca mai mult să nu pîrască şi nici să nu pomenească, în veci, lui Ivul, pentru partea lui de sat[10], şi nici copiilor lui şi nici nepoţilor lui şi nici întregului său neam, nici ei înşişi, şi nici copiii lor, şi nimeni din neamul lor, ci să aibă pace în veci.

Şi, de asemenea, au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Grada şi nepoţii ei, tot de bunăvoia lor, şi s-au tocmit cu sora sa, Cerna, a panului[11] Ivul, şi a dat Grada şi nepoţii ei surorii ⟨sale⟩[6], Cerna, din vislujenia tatălui lor, un sat pe Pîrîul Negru, anume Miculeşti, unde ⟨a fost⟩[6] casa tatălui lor, Nicola, şi a treia parte din ⟨vadul de pe Mol⟩[7]dova.

De aceea, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală cu toate părţile, şi noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit panului Ivul ⟨partea lui de sat⟩[7] şi cu tot venitul şi cu hotarele pe care le-a folosit din veac şi care ascultă de această parte a lui de sat şi, pe Pîrîul Negru, Miculeşti, şi a treia parte din vadul de pe Moldova. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie uric şi cu tot venitul, lui şi soţiei lui, Cerna, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, nestrămutat în vecii vecilor.

Iar hotarul Miculeştilor, să fie pe unde le-au hotărnicit pan Albul, şi pan Lazea, şi pan Cozmiţa şi cu megieşii.

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi a boierilor noştri: pan Braevici, pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Hotco Ştibor, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Micu Crai, pan Petru Ponici, pan Hotco al lui Creţu, pan Isaia de Neamţ, pan Steţco Dămăcuş, pan Petrică, pan Buhtea, pan Bucium, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Tador ceaşnic, pan Zbiiarea stolnic, pan Ion comis şi alţi pani ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră şi peceţile boierilor noştri.

A scris Şteful, la Suceava, în anul 6969 ⟨1461⟩ august 8.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Микулецин на Чорном(ъ) Потоцѣ, и съ три част(ъ)[12] у брvд на Молдавѣ, что сѣ нинѣименует [сѧ] Трифецїи (Miculeşti, pe Pîrîul Negru, şi cu trei părţi[12] la vadul de la Moldova, care se numeşte acum Trifeştii); ⟨şi alta, mai tîrzie:⟩ Pe satele Moisinii, Solca şi Volovăţu[13].

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 204. Orig., perg. (34,5 × 34, 5 cm), pecete mică, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Стефана воеводы * şi opt peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră), pierdute.

O foto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/459.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 44—46 (text slav şi trad., de la promulgaţie pînă la hotarnică); *D. I. R.*, A, I, p. 313—314 (trad.).

---

1 În loc de нс сим(ъ).

2 Bogdan nu era ginerele lui Ivul, ci probabil, al unui frate al acestuia, răposat, deoarece Stana îi era nepoată şi avea drepturi de stăpînire deosebite de ale sale (vezi mai jos).

3 Greşit, în loc de его.

4 Probabil greşit, în loc de ѿт(ъ) єдного привилїа (dintr-un privilegiu).

5 În loc de нс своею.

6 Şters.

7 Rupt

8 Omis.

9 а şi у, în ligatură.

10 În trad. lui I. Bogdan şi în cea din *D. I. R.*, A, I, greşit: „din sate"; dealtfel, obiectul neînţelegerii îl forma împărţirea unui singur sat, din moment ce Ivul cedează doar două case şi o slatină.

11 Adică: paniţa panului ...".

12 Greşit, în loc de третаа част(ъ) (a treia parte).

13 Probabil lectură greşită a cuvintelor Исулову част(ъ), facilitată de ortografia ultimului (ча seamănă cu ц).

100 **1461 (6969) august 12, Suceava.**

Cu mila lui Dumnezeu[1], noi, Stefan v(oie)v(o)d, domnitoriu Ţării Moldovii. Facem ştire cu această carte a noastră, tuturor ce vor căuta pe dînsa sau cetindu-o vor auzi, că iată credincios boeriul nostru, d(umnealui) Crasnăş, şi d(umnealui) Jurja Necorescu, au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri şi au părăt pe sluga noastră, Husin[2], şi pe soţia lui, Marişca[3], fata lui Ion Munteanu, pentru satul Urvicolesa, şi Strointii, şi Molniţa, şi au

www.dacoromanica.ro

arătat şi un ispisoc ce l-au avut Dima[4] Negru de la moşii noştri, Ilieş şi Stefan v(oie)v(o)d. Iar Husin [2] şi soţia lui, Marişca [3], au zis: „şi noi avem ispisoc vechiu de la Alicxandru v(oie)v(o)d cel bătrîn, dat părintelui nostru, lui Ion Munteanu, nepot lui Onufreiu, şi să află la mîna preotului rusăsc ce ieste în mahalaoa[5] tărgului".

Deci, ve⟨n⟩[6]ind şi preotul acest rusăsc, au zis cum că drept iaste că au fost acel ispisoc de la Alicxandru v(oie)v(o)d cel bătrîn în mîna me, şi era scris de mîna lui Brătei, pe acele trii sate ce era date lui Ion Munteanu, dar acel ispisoc au arsu atuncea cînd au arsu şi biserica cea dinnaintea tărgului Sucevii, ce s-au aprins de tunet, mai la vale de Sf(întul) Atanasie.

Deci, cercetînd noi, înpreună cu boerii noştri, adevărul, am poruncit preotului rus ca să aducă marturi şase preuţi, şi el al şeptilea împreună cu dînşii, să giure cum că acel ispisoc au fost adevărat. Şi aducînd preotul rus întru aceeaş zi alţi şesă preoţi, şi el al şeptilea, au giurat pe preoţia lor precum că acel ispisoc a lui Ion Munteanu, ce era de la Alicxandru v(oie)v(o)d, pe trei sate, anume pe Molniţa, Stroinţii şi Urvicolesa, au fost adevărat, şi era scris de mîna lui Brătei, şi au arsu înpreună cu biserica, de s-au prefăcut în cenuşă. Şi aşa Husin[2] şi soţia sa, Marişca[3], au căştigat toată dreptatea, iar d(umnealui) post(elnicul) Crasnăş şi d(umnealui) Jurja Necorescu au pierdut giudecata înnaintea tuturor boerilor noştri.

Şi văzînd noi această izbîndă cu cale, am dat lui Husin[2] şi soţiei sale, Marişcăi[3], fetii lui Ion Munteanu, pe acele trei sate: Molniţa, Stroinţii şi Urvicolesa, ca să le fie lor uric de stăpînire, cu tot venitul, după uricul cel vechiu al lor, copiilor ⟨lor⟩[6] şi strănepoţilor ⟨lor⟩[6] ce să va alegi mai aproape, necletit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor trei sate să fie din toate părţile după hotarăle vechi, pe unde din veac au stăpînit.

Şi la aceasta am pus legătură[7] vecinică 60 de ruble în argint, ca vrînd cîndva cineva din neamul lui Dima [4] Negru a se scula cu acel ispisoc asupra neamului lui Ion Munteanu, ori în care zile şi vreme, să aibă a răspunde acei bani de legătură.

Şi la aceasta este mărturia a însuşi domniei meli, mai sus-scrisului Stefan voevod, şi a preosfinţitului mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi a boerilor noştri: a d(umnealui) Dima[4], d(umnealui) Manoil, ⟨d(umnealui)⟩[6] Stanciu, d(umnealui) Goian vornic, ... [8] a d(umnealui) Zbera stolnic, a d(umnealui) Baureanu[8] comis şi a altor boeri ai noştri.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, poroncit-am credinciosului boeriului nostru, d(umnealui) Dobrea[9] logofătul, a scrie şi a lega pecetea noastră ş-a boerilor noştri către această carte.

Scrisu-s-au în Suceavă, la velet 6969 ⟨1461⟩ avgust 12, Toader Prodan.

După „Foaie pentru minte, inimă şi literatură", nr. 19, din 5 mai 1840, p. 145—147. *(Ispisocul domnului Ştefan vv. cel mare)*. Traducere, probabil din prima jumătate a secolului a XIX-lea, după orig., perg., pecete mare atîrnată, şnur de mătase roşie şi „vînătă".

ALTE EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 81—84 (aceeaşi trad.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, III, 148—149 (trad., după „Foaie ..."); Bogdan, *Doc. Ştefan*, p. 47—49 (trad., după „Foaie . . .": *D. I. R.*, A, I, p. 314—315 (trad., după I. Bogdan).

---

[1] Particularităţile ortografice ale textului: ĭ şi ŭ, nu au mai fost reproduse.

[2] Probabil dintr-o greşeală de transcriere, în textul editat de Th. Codrescu a apărut „Husiu", în loc de „Husin".

www.dacoromanica.ro

[3] Greşit, în loc de „Maruşca".
[4] Greşit, în loc de „Duma".
[5] „Orig. avea probabil прѣдградїе" (nota lui I. Bogdan — v. EDIŢII).
[6] Omis în textul editat.
[7] În orig. probabil загаскꙋ (nota lui I. Bogdan — v. EDIŢII).
[8] Aşa în textul editat.
[9] Greşit, în loc de „Dobrul".

101 1461 (6969) august 17.

Suret di pe uric sirbescu din v(ă)leat 6969 ⟨1461⟩ avgust 17.

† Miluit de Dumnezeu, noi, Stefan voevoda, domnu pămîntului Moldovii. Înştiinţare facem cu această carte a noastră, tuturor cui se cade a şti sau citindu-se să înţeleagă, precum au venit, înnainte noastră şi înnainte boerilor noştri, sluga noastră Petrişor, ficiorul lui Galin, şi s-au părăt cu Luca Părcălăbescul pentru satul Fărloeştii, di pe Tazlău. Şi după ce s-au părăt, s-au sculat sluga noastră Petrişor, cu a sa bunăvoe, înnainte noastră şi înnainte a lor noştri boeri, şi s-au lăsat de acest sat, ce-i numit mai sus, şi au dat-o[1] Lucăi. Şi dumnialui Luca i-au dat 20 galbeni lui Petrişor.

Deci şi noi, văzînd a lor de bunăvoe tocmală, aşijdere şi noi am dat şi am întărit dumisale Lucăi Părcălăbescului pre acel de mai sus-numit sat, Fărloeştii, pe Tazlău, dăndu-i de la noi uric pe tot vinitul, lui şi ficiorilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi a tot neamul lui, care se vor alege mai de aproape, neclătit şi neruşeit nici odănăoară, în veci.

Iară hotarul acestui sat s-au dat după semnele hotarălor vechi, carele din veci s-au pojovăit.

Şi la aceasta sînt martur sîngur domnie me, Stefan voevod, ce s-au scris mai sus, şi cu tot sfatul nostru şi cu ai noştri boeri: pan Duma, pan Manoil, pan Vlaico părcălab, pan Stanciul, pan Poiană [2] vornic şi alţi boeri, mari şi mici.

S-au scos pe moldovenie la v(ă)leat 7251 ⟨1743⟩ mart(ie) 20.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 50—51. Trad.; actul se afla în colecţia C. Em. Krupenski din Bucureşti.

ALTE EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, VII, p. 284 (rez. editorului, cu extrase, după aceeaşi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 316 (trad., după I. Bogdan).

---

[1] În loc de: „I-au dat" (observaţia editorului).
[2] Greşit, pentru „Goian" (observaţia editorului); în extrasul lui N. Iorga apare, totuşi, „Goianŭ".

102 1462 (6970) ⟨ianuarie—aprilie; septembrie—decembrie⟩ 15, Mănăstirea Moldoviţa.

† Изволенїемь Ѡт(ь)ца, поспѣшенїе<мь>[1] Сына и съвръшенїемь Свѧтаго Доуха. Се азъ, рабь владыкы моего Ісꙋсꙋ Христа, пань Игнатїе, рекωм<ь>[2]ін Юга, великын вистѧрникь Іωанна Стефана воевωды, ωже благопроизволих(ь) нашем(ь) благымь произволенїемь и чистым(ь) и свѣтлым(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, ωт(ь) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ, пачеже и ωт(ь) Бога помощїа и любовїѫ юже по Бозѣ къ свѧтомоу мѣстꙋ свѧтаго и славнаго Бла-

www.dacoromanica.ro

говѣщенїа прѣсвѧтѣи и чистѣи владычици нашеи Богородици и приснодѣвѣи Марїи, иже ест(ь) на Молдавици, дали есмы трои двери ѡт(ь) дамаскы чръвенои съ златѡм(ь), и единь покровець, и нарѫквици ѡт(ь) тожде камхы дамаскы, и една каделница сребрънаа и по<злащенаа[3]>[2], и единь кѡнь, и ке златых(ь) оугорскых(ь), ꙗко да творѧт(ь) ми памѧть, на вѣкы вѣчныѧ, единь день въ гѡдь, в(ъ) че(твръто)[4]к(ь) прѣд(ь) свѧтым(ь) великомѫченикѡм(ь) Димитрїемь, в(ъ) срѣд(ѣ)[4] вечерь парастась, а в(ъ) че(твръто)[4]к(ь) свѧтаа литоургїа, за доушѧ нашѧ и за подроужїе, кнѣгынѣ Настѣ, и чѧдо любимое ми, Михоула, и дъщере ми драгои, Сѡфїи, рекомѣи Сѡпцѣ.

А се азь, см[р]ѣреныи игоумень честнѣи ѡбитѣли свѧтаго Благовѣщенїа и свѧщенномонах(ь) Анастасїе, и съ въсѣм(ь) братство<м(ь)>[2] ꙗже ѡ Х(рист)ѣ, видѣвше мы, сыноу цръкѡвныи и добрыи нашь приѧтелю правыи, твое произволенїе, сътворихѡм(ь) ѡ тѡм(ь) що мы слюбихѡм(ь) твоеи милости, пане Игнате, и твоемȣ подрȣжїȣ, и твоим(ь) чѧдѡм(ь) и вноучатѡм(ь) твоим(ь), и правноучатѡм(ь), доколѣ боудет(ь) свѧтое мѣсто сїе, да ѡт(ь) нас(ь) боудет<ь>[2] тое произволенїе за ваше здравїе и за доушѧ вашѧ.

А которыи, по нашем(ь) животѣ, ѡт(ь) наставникь <и ѡт(ь) братїи свѧтаго>[5] мѣста сего, кто не боудет(ь) стоати въ семь нашем(ь) токмѣжи, таковыи да боудеть <под(ь) клѣтвою ѡтеческою. А ино нѣст(ь) и и>[6]е боудет(ь).

Пис(анъ)[4] ȣ свѧтѡм(ь) монастыри Молдавицкѡм(ь), в(ъ) лѣто ҂ѕцо, мѣсѧца .... [7], еі день.

<И>[2]с<пис>[2]ах(ь) <м>[2]онах(ь)[8] Иларишнь.

† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Iată eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Ignatie, numit Iuga, marele vistier al lui Ioan Ştefan voievod, am binevoit cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi mai ales cu ajutorul lui Dumnezeu şi din dragostea cea întru Dumnezeu pentru sfîntul locaş al sfintei şi slăvitei Bunavestiri a preasfintei şi curatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, care este la Moldoviţa, am dat trei dvere de damasc roşu cu aur, şi un pocrovăţ, şi răcaviţe din aceeaşi camhă de damasc, şi o cădelniţă[9] de argint aurită, şi un cal, şi 25 de zloţi ungureşti, ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, într-o zi din an, în joia de dinaintea sfîntului mare mucenic Dimitrie, <şi anume>[10] miercurea seara parastas, iar joia sfînta liturghie, pentru sufletul nostru şi pentru al soţiei, cneaghina Nastea, şi pentru iubitul meu copil, Mihul, şi pentru fiica mea dragă, Sofia, numită Sopţea.

Iată şi eu, smeritul egumen al cinstitului locaş al sfintei Bunavestiri şi ieromonah, Anastasie, şi cu toţi fraţii cei întru Hristos, văzînd noi, fiule bisericesc şi bunule prieten drept al nostru, bunăvoia ta, am făcut întru aceasta ceea ce am jurat milostivirii tale, pane Ignate, şi soţiei tale, şi copiilor tăi, şi nepoţilor tăi, şi strănepoţilor, pînă cînd va fi acest sfînt locaş să fie de la noi această bunăvoinţă pentru sănătatea voastră şi pentru sufletul vostru.

Iar după viaţa noastră, cine din nastavnici <şi din fraţii>[5] acestui <sfînt>[5] locaş nu se va ţine de această întocmire a noastră, unul ca acela să fie <sub blestemul părintesc. Şi altfel nu este şi nu>[6] va fi.

Scris în sfînta mănăstire Moldoviţa, în anul 6970 <1462>, luna ... [7], 15 zile.

Am scris <eu>[8], monahul Ilarion.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 70—71. Text slav după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută, şnur de mătase neagră; actul nu mai figurează astăzi în inventarul m-rii Putna.

www.dacoromanica.ro

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 70 (rez. germ., fără dată); *D. I. R.* A, I, p. 317 (trad., după Bogdan).

Intervalul: mai-august, din datarea acestui act a fost exclus, deoarece evenimentele militare binecunoscute din istoria Moldovei şi a Ţării Româneşti contravin, desigur, prezenţei marelui vistier al domnului, acum, la M-rea Moldoviţa.

---

[1] Omis.
[2] Şters sau rupt în orig.
[3] De la и єдна (şi o), pînă aici, adăugat pe margine.
[4] Întregirea editorului.
[5] Şters; întregit de I. Bogdan după actul de danie al lui Anastasie, episcopul Vadului din Transilvania, către m-rea Putna, din 1539 iunie 13.
[6] Întregit după doc. asemănător, din 1476 ianuarie 25 (vezi nr. 205).
[7] Şters
[8] Întregirea ierurilor ne aparţine
[9] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „candelă“.
[10] Subînţeles.

103 ⟨1462 (6970)⟩ aprilie 22, Suceava.

. . . на и. . . . . .[1] и на. . . . . .[1] <на Ро>[2]мана и на Юриа и на их(ь) дѣти, тогды що . . . .[2] или ины, кто имет на нь тѣгати, р҃ рꙋбли чистого серебра.

А на т<о, ве>[2]лика марторыа, сам г(оспод)ство ми, више писаны Стефан(ь) воевод(а), и наши болѣре: был(ь) пан(ь) Дꙋма Браевичь[3], <и пан(ь)>[2] Маноило, и пан(ь) Станчꙋл(ь), и пан(ь) Вланкꙋл(ь), и пан(ь) Гоѩнь, и пан(ь) Косте Данович(ь), и пань Понич(ь), и пан(ь) Т<ома К>[2]ынде, и пан(ь) Албꙋл(ь), пань Ходко Крецевич(ь), пань Исаиа, пан(ь) Сакыш(ь) спатар(ь), пан(ь) Юга вистиарникь, <пан(ь) П>[2]ашко постелник(ь), пан(ь) Негрило чашникь, пан(ь) Збиарѣ столник(ь), пан(ь) Бꙋѡрѧн(ь) комис(ь), и ины до<сыть ѡт(ь) н>[2]аших(ь) болѣрь молдавскых(ь), великых(ь) и малых(ь).

А на болшеи крѧпост(ь) томꙋ въсемꙋ више(е) писанном<ꙋ, велѣ>[2]ли есмы панꙋ Добрꙋлꙋ лѡгѡѳетꙋ писати и нашꙋ печат(ь) и печати болѣрь наших(ь) <привѣ>[2]-сити к семꙋ нашемꙋ листꙋ.

Пис(а) Стецк<о>[2], ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) <лѣто ҂ѕ҃ц҃о[4]>[2] ап(рилїе) к҃в.

... şi ... [1] şi ...[1] asupra lui ⟨Ro⟩[2]man şi a lui Iurie şi asupra copiilor lor, atunci ... [2] sau alţii, cine îl va pîrî, 100 de ruble de argint curat.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi boierii noştri: a fost pan Duma al lui Brae, ⟨şi pan⟩[2] Manoilo, şi pan Stanciul, şi pan Vlaicul, şi pan Goian, şi pan Coste al lui Dan, şi pan Ponici, şi pan T⟨oma Cînde⟩[2], şi pan Albul, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaia, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, ⟨pan P⟩[2]aşco postelnic, pan Negrilo ceaşnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buorean comis şi alţi destui ⟨din⟩[2] boierii noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Steţco, la Suceava, în ⟨anul 6970[4]⟩[2] ⟨1462⟩ aprilie 22.

Arh. St. Iaşi (fond. Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu“ — Iaşi, Documente, nr. 3). Fragment de orig., perg. (. . . × 24,5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Стефана воеводы * şi 6 peceţi boiereşti atîrnate (şnururi de mătase albastră[5]), patru pierdute şi două păstrate (nr. 2 şi 3, considerîndu-le de la stînga spre dreapta), circulare, în ceară neagră, cu legendele descifrabile:

www.dacoromanica.ro

nr. 2) † Пе<чать Юги> вист<іар>ника; şi nr. 3) Печать пана Звѣрѣ постелника[6]; o pecete pierdută avea legenda: † Пань Косте Дановичь (în lectura lui Bogdan, însă cu observaţia: „nesigură").

O copie, după acelaşi fragment, la Bibl. Acad., CCXLVII/2. O foto., la Inst. de ist. şi Arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/461.

EDIŢII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 30—32 (text slav şi trad., cu văleatul întregit greşit: 6969 ⟨1461⟩); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 53—54 (text slav, cu văleatul 6970 ⟨1462⟩ întregit — v. nota 4); *D. I. R.*, A, I, p. 318 (trad., cu aceeaşi dată de an).

---

[1] Partea de început a documentului s-a pierdut.

[2] Rupt şi şters.

[3] ч, făcut, peste tot, ca ѵ.

[4] Locul văleatului este astăzi rupt, dar I. Bogdan observase încă umbrele a trei litere, deci ҂ѕѡо, 6970 ⟨1462⟩; după componenţa sfatului domnesc (ceaşnic fiind menţionat Negrilă în locul lui Toader), actul ar putea să dateze însă şi din anul 1463).

[5] Se păstrează doar două, unul tiind bifurcat.

[6] Lectura lui I. Bogdan: Гедеѡнь дьакь, este greşită.

104 — 1462 (6970) mai 15, Bacău.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) <воевода>[1], г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ)[2] сам(ъ) лист(о)мь нашим(ь), въсамь кто на н(ь) ѹзрит(ь) или ег(о) ѹслишит(ь) чтѹчи, коли ж(е) того комѹ бѹдет(ь) потребизна, ѡже прїиде прѣд(ь) нами и прѣд(ь) нашими болѣры Марена, дочка Ѹлина, и дала, по своеи д<об>[1]рои воли и некым(ь) непонъждена, тютци своеи, Станы, жоны Симины, половина села ѡт(ь) Сперлещи, <ѡт(ь)>[1] потока що ест(ь) по серед(ь) села долѹѹ, що ест(ь) их(ь) же права ѡтнина. И також(е), за тым(ь) едианы и ток<меж>[3]и, а <Ма>[1]рена, дочка Ѹлина, а ѡна по своеиж(е) воли продала и своего правого ѹрика, едно селишче, на и<мѣ Кома>[1]ново селишче, та ис полѣною, за сед(е)м(ь) десат(ь) злат(ь) тѹрецьскых(ь), слѹѕѣ нашемѹ Сими Тѹрлѹанѹлѹ, <за свои пр>[1]авы <и ч>[3]исты пинѣзы, що былы ѡпроч(ь) его жены, Станы.

Ино мы, видѣвши промежи ни<ми едианы[4] и полною заплатѹ[5]>[1], а мы есмы дали ѡт(ь) нас(ь) <Станы, жоны>[1] Симины, тотѹ половина села ѡт(ь) Сперлещи, що ест(ь) поток<ом(ь) по с>[1]еред(ь) села долѹѹ, а бы юи било ѡт(ь) нас(ь) ѹрик(ь), съ <въсѣм(ь)>[1] доходом(ь), юи самои а и дѣтем(ь) еи, и братиам(ь) еи, и <ѹнѹ>[1]чатом(ь) еи, и прѣѹнѹчатом(ь) еи, и прѣщѹрѣтом(ь) еи и въсемѹ племению еи, кто бѹдет(ь) юи иаи ближны, не<пор>[1]ѹшено ни ѹ чем(ь), на вѣкы. А тое селишче, на имѣ Команово селишче, та ис полѣною, що еи кѹпил(ь) слѹ<га и>[1]ашь, Сима, ѡт(ь) Марены, за ег(о) пинѣзы, ѡпроч(ь) своеи жоны, а ѡно а бы било ѡт(ь) нас(ь) ѹрик(ь) слѹѕѣ нашем<ѹ>[1], Сими, и дѣтем(ь) его, и братиам(ь) его, и ѹнѹчатом(ь) его, и прѣѹнѹчатом(ь) его, и прѣщѹрѣтом(ь) его и въсе<мѹ п>[1]лемению его, кто сѣ пак(ь) емѹ ѡт(ь) его племене изберет(ь) иаи ближны, непорѹшено николи ни ѹ чем(ь), на вѣкы.

<А хо>[1]тарь томѹ селѹ, що ест(ь) половина ѡт(ь) Сперлещи, да ест(ь) на полы ѹсе, за еднѡ з дрѹгою половиною ѡ<тара>[1]. А хотарь тои селишчи и полѣны, кѹды из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) велика марторна сам(ь), г(оспо)дство ми, в<ише пис>[1]аны Стефан(ь) воевод(а), и митрополит(ь) нашь, кир Θеѡктист(ь), и наши болѣры: был(ь) пан(ь) Дѹм<а Б>[3]рае<вич(ь)>[3], и <пан(ь) Маном>[1]ло, и пан(ь) Станчюл(ь), и пан(ь) Бланкѹл(ь), и пан(ь) Г<оан(ь) д>[1]ворник(ь), и пань Щиборь, и пан(ь) Косте Данович(ь), и пан(ь) <Тома Кынде>[1], и па<н(ь)>[1] Петрь Поничь, и п<ан(ь)> Албѹ[6], и пан(ь) Лазѣ Пи>[1]тик(ь), и пан(ь) Ходко Крецевич(ь), и пан(ь) Исаиа Немец<кїи, и п>[1]а<н(ь)>[3] Стецко Дамакѹш(ь), и пан(ь) Петри<к(ь)>[3], и пан(ь) <Боухтѣ>[1], и пан(ь) Сакыш(ь) спатарь, и пан(ь) Юга вистиарникь, и па<н(ь) П>[1]а<ш>[3]ко постелник(ь), и пан(ь) Звѣрѣ столник(ь), и пан(ь) Тоадер(ь) чашник(ь), и пан(ь) Бѹ-

www.dacoromanica.ro

wрѣнь комись, и ины доснт(ь) w<т(ь) наш>[1]нх(ь) болѣрь молдавскых(ь), велнкых(ь) н малых(ь).

Ӑ на б8лшен крѣпост(ь) том8 въсем8 внш(е) писаном8, велѣли есмы на<ше>[1]м8 вѣрном8 пан8, Добр8л8 лwг(w)ѳет8, писати и наш8 печат(ь) и болѣрь нашнх(ь) привѣснти к сем8 то нашем8 лист8.

Пнс(а) Стецко, 8 Баковѣ, в(ъ) лѣто х҃ѕ҃цо май е҃ı.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan ⟨voievod⟩[1], domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri Marena, fiica lui Ulea, şi a dat, de bunăvoia ei şi nesilită de nimeni, mătuşii sale, Stana, soţia lui Sima, jumătate de sat din Şperleşti[7], ⟨de la⟩[1] pîrîul care este în mijlocul satului la vale, care este ocina lor dreaptă. Şi, de asemenea, după această înţelegere şi tocmeală, ⟨Ma⟩[1]rena, fiica lui Ulea, ea de bunăvoia sa a vîndut şi uricul său drept, o selişte, anume seliştea lui ⟨Coma⟩[1]n, cea din poiană, pentru şaptezeci de zloţi turceşti, slugii noastre, Sima Turluianul, ⟨pentru⟩[1] banii ⟨săi⟩[1] drepţi ⟨şi⟩[3] curaţi, care au fost deosebiţi de cei ai soţiei lui, Stana.

Deci noi, văzînd ⟨înţelegerea[4]⟩[1] dintre dînşii ⟨şi plata deplină[5]⟩[1] şi noi am dat de la noi ⟨Stanei, soţia⟩[1] lui Sima, această jumătate de sat din Şperleşti[7], care este de la pîrîul ⟨din⟩[1] mijlocul satului, la vale, ca să-i fie de la noi uric, cu ⟨tot⟩[1] venitul, ei singure şi copiilor ei, şi fraţilor ei, şi nepoţilor ei, şi strănepoţilor ei, şi răstrănepoţilor ei şi întregului ei neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit întru nimic, în veci. Iar acea selişte, anume seliştea lui Coman, cea din poiană, pe care a cumpărat-o slu⟨ga⟩[1] noastră, Sima, de la Marena, pe banii lui, deosebiţi de cei ai soţiei sale, aceea să-i fie de la noi uric slugii noastre, Sima, şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege iarăşi din neamul lui cel mai apropiat, neclintit niciodată întru nimic, în veci.

⟨Iar ho⟩[1]tarul acestui sat, care este jumătate din Şperleşti[7], să fie peste tot pe jumătate, pentru una cît şi pentru cealaltă jumătate de hotar. Iar hotarul acelei selişti şi al poienii să fie pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi mitropolitul nostru, chir Theoctist, şi boierii noştri: a fost pan Dum⟨a al lui B⟩[3]rae, şi ⟨pan Manoi⟩[1]lo, şi pan Stanciul, şi pan Vlaicul, şi pan G⟨oian⟩[1] vornic, şi pan Ştibor, şi pan Coste al lui Dan, şi pan ⟨Toma Cînde⟩[1], şi pa⟨n⟩[1] Petru Ponici, şi p⟨an Albu[6], şi pan Lazea Pi⟩[1]tic, şi pan Hodco al lui Creţu, şi pan Isaia de Neamţ, ⟨şi p⟩[1]a⟨n⟩[3] Steţco Dămăcuş, şi pan Petri⟨că⟩[3], şi pan ⟨Buhtea⟩[1], şi pan Sacîş spătar, şi pan Iuga vistier, şi pa⟨n P⟩[1]a⟨ş⟩[3]co postelnic, şi pan Zbearea stolnic, şi pan Toader ceaşnic, şi pan Buorean comis şi destui alţii din boierii noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi ale boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Steţco, la Bacău, în anul 6970 ⟨1462⟩ mai 15.

Bibl. Centr. Univ. — Cluj-Napoca, Colecţia „Gh. Sion", nr. 1. Orig., perg. (33 × 28 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Стефана воеводы * şi mai multe peceţi boiereşti[8] atîrnate (şnururi de mătase albastră), din care se păstrează doar trei (una în stînga şi două în dreapta celei domneşti), circulare, în ceară neagră, două cu legendele deterioate şi ilizibile, iar una cu inscripţia: † Печать п<ана>..........[9]ечіча.

www.dacoromanica.ro

O copie din 1837 mai 14, după o trad. din 1820 ianuarie 18, de Ioniţă Stamate pitar, ibidem, nr. 2, şi două foto., ibidem, Fotocopii, nr. 393 şi 394. Alte foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/83 şi 462. O copie, după aceeaşi trad. din 1820, la Bibl. Acad., CCLXV/2.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, X, p. 146—147 (copia din 1837); Ghibănescu, *Uricariul*, XXIII, p. 1—6 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 55—58 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 319 (trad.).

---

[1] Rupt şi şters.
[2] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[3] Şters.
[4] Sau тoкмєж(ь) (tocmeală).
[5] Întregirea lui I. Bogdan: нх(ь) добрыи тoкмєж(ь)—buna lor tocmeală —, este mai puţin probabilă, deoarece spaţiul rupt şi şters permite încă 4—5 litere, iar expresia: и полною заплатѹ, nu putea lipsi, în mod obişnuit, din cadrul acestei formule.
[6] Sau Алъбѹл(ь) — Albul —.
[7] În textul slavon, grupul „şp", redat prin „sp".
[8] Documentul fiind parţial deteriorat şi lipit pe un carton nu se poate preciza numărul iniţial al peceţilor. Oricum, rîndul inferior însumează şapte perforaţii (două în stînga şi cinci în dreapta), şnururi se păstrează numai de la nr. 1, 2, 3, 5, 6 şi 7, iar peceţi, de la nr. 1, 3 (sau 5) şi 7 (considerate de la stînga la dreapta). Avînd în vedere simetria dispunerii peceţilor boiereşti faţă de pecetea domnească ar rezulta, deci, că originalul a fost întărit cu cel puţin 10 sigilii boiereşti, dacă nu chiar cu 12, presupunînd încă o perforaţie în porţiunea ruptă, din dreapta, a pergamentului.
[9] Stricat şi şters. După urmele care se mai observă şi după terminaţia foarte clară nu pare să fi fost scris, totuşi, cum a citit I. Bogdan: <Пєтр>а Понича, şi cu atît mai puţin: Костє Данович, cum a descifrat Gh. Ghibănescu.

105 — 1462 (6970) august 10.

6970 ⟨1462⟩ avgust 10.

Un ispisoc sîrbesc, fără suret, cari niputîndu-să ceti nu să ştii pi ci loc scrii[1].

Acesti mai sus arătati scrisori s-au luat di mini ca să să pui în păstrare cuprindirili lor.

Costachi Benescu cămăraş ⟨m.p.⟩.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Ştoboreni, IV/39 (nr. 2). Menţ. într-o listă de acte, din 1797 august 10.

EDIŢII: *Catalog*, I, p. 43, nr. 130 (menţ.).

---

[1] Nu este exclus ca documentul original să se fi referit tocmai la satul Beneşti (c. Tanacu, j. Vaslui), dăruit lui Bena şi fraţilor săi, în 1429, de către Alexandru cel Bun (vezi, *D. R. H.*, A, I, nr. 93) şi unde, la 1803, căminarul Costachi Benescu era copărtaş (vezi Codrescu, *Uricariul*, VII, p. 366), sau la satul dispărut, din aceeaşi zonă, Bobuleşti, numit ulterior Boldeşti, la care se referă primele două menţiuni din listă (vezi, şi *Catalog*, I, nr. 1 220 şi 1 240) şi pentru care cancelaria lui Ştefan voievod emisese, într-adevăr, un document (vezi *D. I. R.*, A, XVI, I, nr. 321, p. 354).

106 — 1462 (6970) august 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стєфан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зємли Молдавской. Знамєнито чиним(ъ) исѣм(ъ)[1] листомъ нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нъ оузрит(ъ) или єго чтоучи оуслышит(ъ), ѡжє прїидє, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ)

www.dacoromanica.ro

нашими оусими молдавскими боiаре, великими и малими, наш(ъ) вѣрныи пан(ъ), Братоул(ъ), Прочелников(ъ) с(ы)нъ, по своею доброю воли, никим(ъ) поноужен(ъ) а ни силован(ъ), и продал(ъ) свою правою ѡтиноу, ѡт(ъ) своего праваго оурика, едно село, на имѣ Оунгоул(ъ)[2], где бил(ъ) жоуде Доумичка, пониже Флъфое, на Жежїю, и двѣ ѡзера що соуть меже Проутомъ и меже Жежїю и полѣны оуси колко слоухали <и>[3]з давна того села. Та продалъ тое село Марти, пани пана Михоула Андроиника[4], за р҃ч злат(ъ) татарскых(ъ). И оуставши Марта, паны пана Михоула Андроиника, та заплатила оуси тоти више писаныи пинѣѕи, р҃ч злат(ъ) татарскых(ъ), оу роукы пана Братоула, Прочелникова с(ы)на, прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими боiаре.

Ино мы, видѣвше доброю волю и токмежъ и полною заплатоу, а ми, такожде и ѡт(ъ) нас(ъ), есми дали и потвръдили Марти, пани пана Михоула Андроника, тое прѣд(ъ) реч(е)ное село, на имѣ Оунгюл(ъ), где бил(ъ) жоуде Доумичка, на Жежїю, ниж(е) Флъфое, и двѣ ѡзера що соут(ъ) меже Проутом(ъ) и меже Жежїю и полѣни оуси колко слоухали <и>[3]з давна тог(о) села. Тое въсе да боудет(ъ) еи, и ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ въсѣмъ доходом(ъ), еи и дѣтем(ъ) еи, и братїам(ъ) еи, и оуноучатом(ъ), и прѣоуноучатом(ъ), и прѣщоурѣтом(ъ) и въсемоу родоу еи, кто сѣ изберет(ъ) на<и>[3] ближ(е), непороушено николи, на вѣкы.

А хотар(ъ) томоу селоу и ѡзерам(ъ) и полѣном(ъ) тѣм(ъ) ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) да ест(ъ) по старомоу их(ъ) хотарю, коуда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) велика марторїа, самь г(ос)п(о)дства ми, Стефан(ъ) воевода, и наши боiаре: бил(ъ) пан(ъ) Доума Браевичъ, и пан(ъ) Маноило, и пан(ъ) Станчоул(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Гоѣнъ дворник(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кинде, пан(ъ) Петръ Понич(ъ), пан(ъ) Албоу, пан(ъ) Лазѣ Питик(ъ), пан(ъ) Ходко Крецѣноул(ъ), пан(ъ) Исаиа Немецкїи, пан(ъ) Стецко, пан(ъ) Петрикъ, пан(ъ) Боухтѣ, пан(ъ) Сакиш(ъ) спатаръ, пан(ъ) Юга вистїарник(ъ), пан(ъ) Пашко постелник(ъ), пан(ъ) Негрилъ чѣшник(ъ), пан(ъ) Збiарѣ с<тол>[5]ник(ъ), пан(ъ) Боуѡрѣнъ комис(ъ) и инїи доситъ ѡт(ъ) наших(ъ) боiаръ молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А на болшею крѣпостъ томоу въсемоу выше писаномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу паноу, Доброулоу логофетоу, писати и нашоу печатъ и печатъ боiаръ наших(ъ) привѣсити къ семоу листоу нашемоу.

Пис(а) Стецко, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃цо аyг(оустъ)[6] к҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, credinciosul nostru pan, Bratul, fiul lui Procelnic, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept, un sat, anume Unghiul, unde a fost jude Dumicica, mai jos de Fîlfoe, pe Jijia, şi două iezere care sînt între Prut şi între Jijia şi toate poienile cîte au ascultat de demult de acest sat. Şi a vîndut acest sat Martei, paniţa panului Mihul Androinic[4], pentru 190 de zloţi tătăreşti. Şi ridicîndu-se Marta, paniţa panului Mihul Androinic, a şi plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 190 de zloţi tătăreşti, în mîinile panului Bratul, fiul lui Procelnic, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci noi, văzînd bunăvoia şi tocmeala şi plata deplină, şi noi, de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit Martei, paniţa panului Mihul Androinic, acest sat mai înainte-spus, anume Unghiul, unde a fost jude Dumicica, pe Jijia, mai jos de Fîlfoe, şi două iezere care sînt între Prut şi între Jijia şi toate poienile cîte au ascultat de demult de acest sat. Toate acestea să-i fie, şi de la noi, uric, cu tot venitul, ei şi copiilor ei, şi fraţilor ei, şi nepoţilor, şi

www.dacoromanica.ro

strănepoţilor, şi răstrănepoţilor şi întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat şi al iezerelor şi al acestor poieni să fie din toate părţile după vechiul lor hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie însumi, domnia mea, Ştefan voievod, şi boierii noştri: a fost pan Duma al lui Brae, şi pan Manoilo, şi pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goean vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazea Pitic, pan Hodco Creţeanul, pan Isaia de Neamţ, pan Steţco, pan Petrică, pan Buhtea, pan Sachiş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Negrilă ceaşnic, pan Zbiarea s⟨tol⟩[5]nic, pan Buoreanu comis şi alţi destui dintre boierii noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Steţco, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩ august[6] 20.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ † S-au scris la condică; ⟨şi două însemnări din secolul al XIX-lea:⟩ Ştefan voievod, din leat 6970 ⟨1462⟩ avg(us)t 20. Pe sat Unghenii, pe Prut, cu doao ozere şi cu toate poienile; ⟨şi:⟩ Uric de la Ştefan vodă pe satul p⟨e P⟩ [5]rut, cu dou bălţi, ce este între Pr⟨ut⟩[5] şi între ⟨Jijia⟩ ... [5]

Bibl. publică „M. E. Saltîcov-Şcedrin“ — Leningrad, Secţia manuscrise, Fondul Societăţii iubitorilor scrierii vechi, F. 456. Orig., perg. (28,5 × 34 cm), pecete mică domnească (diam. = 2,5 cm), atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печат⟨ь Стефан⟩а воєводы ⟨*⟩, şi şase peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră, din care se păstrează numai două), cinci pierdute şi una păstrată (nr. 3, considerîndu-le de la stînga la dreapta), diam. = 2 cm, anepigrafică.

O trad., din 1801 mai 7, de Pavel Debrici, însoţea odinioară originalul (v. I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 53). O copie după această trad. (arătată însă ca datînd din 1807), la Bibl. Acad., CLXXXVI/157. O trad. incompletă (jumătate de act lipsă), din sec. XVIII, la Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 3 — în toate piesele menţionate, data de lună a doc. orig. este „aprilie“. O trad. grec., din 1812, cu data de lună citită corect, la Bibl. Acad., DCXLVIII/2. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/463.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 381—383 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 51—53 (text slav, după o copie de I. Tanoviceanu, care observase însă posibilitatea lecturii ·ѵг, în loc de ап, la numele lunii); *D. I. R.*, A, I, p. 317 — 318 (trad., după Bogdan).

---

1 În loc де не сѣм(ъ).
2 Mai jos: Оунгюлъ (Unghiul).
3 Omis.
4 на corectat din ар, iar primul н din н.
5 Şters.
6 În textul editat de I. Bogdan, greşit: ап(рилїа), lectură preluată şi de trad. din *D. I. R.*, A, I; eroarea lui I. Tanoviceanu, ca şi cea a lui Pavel Debrici (v. indicaţiile arhivistice) a fost provocată de ligatura а + ѵ, foarte clară, dealtfel, în textul original.

107 1462 (6970) septembrie 15, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дар Земли Молдавскои. Знаменїто чиним(ъ) нс сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) оуслишит(ъ) чтѹчи, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ъ) бл(а)гим(ъ) произволенїем(ъ) и светлим(ъ) и чистим(ъ) ср(ъ)д(ь)-

www.dacoromanica.ro

ц<емъ>[1], и ѡт(ъ) въсеѧ нашеа добраѧ волеа, и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїа, ꙗко да оутвердим(ъ) нашъ монастиръ ѡт(ъ) Корочина Каменѣ, идеже ест(ъ) храмъ Оуспенїе пресв(ѧ)теи Б(огороди)ци <и>[2] приснодеви Ма<рїѧ, и г>[1]де ест(ъ) архимандридъ[3] молебъникъ наш(ъ), поп(ъ) Є<ѵс>[1]таф<їе>[1], дали и потвердили есми томꙋ с(вѧ)томꙋ монастирꙋ села, оу нашеи Земли Молдавскои, на имѣ селом(ъ) и млином(ъ), <ве>[1]ликыи млин(ъ)[4] що е<ст(ъ) на Бист>[1]рици[5], и оу Здвижиньци ѡт(ъ) <Доа>[6]мна, и Соболеще, <и Фаоурїи[7]>[1] и Баскоꙋци, и Брашеꙋци, и Блъгар<е>[1], и Мъръцеї, и Дръма<нещ>[1]їи, на Кивѣжди и Ѡпрешане, тиж(е), на Кивѣжди, и Ръндъчещїи[8] и Торторещїи, два части — единоу част(ъ), що ѡнї коупили ѡт(ъ) К<озм>[9]и, с(ы)на Бълошева, за ҃ое злати татарскых(ъ) —, и Къоучелещїи, на Краковѣ, и съ млином(ъ), и Мъндрещїи, на Ѡрбикоу, и село Распопа Шервыно[10], и Стаѵчане, ѡба коутове, и с(ъ) млином(ъ) и съ ставом(ъ), и млины ѡт(ъ) Баковѣ, що ѡни ѡсадили ѡт(ъ) пꙋстины, и пасика оу Фоуиъд(ъ) за Серетом(ъ)[11] где, ѡсадил(ъ) Мартїе[3], и виноград(ъ) ѡт(ъ) сол(ъ) оу Баковѣ, ѡт(ъ) Дѣл(ъ) Солевъ, и Блъсънещїи, повише ѡт(ъ) Баковѣ, и съ жорстенлом(ъ), и Лоукъ<чещїи, на Со>[1]лоноум(ъ) Таз<ловѣ>[1], и село на имѣ Хечане, и съ млины, на Серетѣ, що им(ъ) дал пан(ъ) Ходко Щїборъ ѡт(ъ) своего ꙋрика, за свою д(ꙋ)шꙋ, и монастиръ где ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)т(о)го Б(о)гослова, и монастиръ, и съ млином(ъ), ѡт(ъ) Бахлѵи, <и>[2] манастиръ <ѡт(ъ) Бо>[1]готин(ъ), и съ млином(ъ), и пасика Козиѧ, ѡт(ъ) Боготин(ъ)[3], <и>[2] Ботна, на Нїстроу, и съ пасикою и съ Ѡзером(ъ) Билїи и съ ꙋсими гръламн, що из века прїслѵхает(ъ) Ботнои, и млин(ъ) ѡт(ъ) оустие оу Кивѣждѵ, под(ъ) Корочином(ъ) Каменем(ъ), и пасика ѡт(ъ) Итъкил(ъ), и поѧною[12] под(ъ) Чахъ<лъѡ>[1]м(ъ), и поѧ<ны>[1] ѡт(ъ) Кивѣждоу.

А такоже, есми потвердили монастироу наше<моу оуси татаро>[1]ве и цигане, на имѣ татаром(ъ): <Илѣ>[13] ватаман(ъ) съ челѣдъю си, Ананїе и с(ъ) челѣдъю си и с(ъ) оуноучатом(ъ) и прао<ѵноучато>[1]м(ъ), и Щефан(ъ) Ротъ стѵденїи съ челѣдъю си, Ръчканоул(ъ) съ челѣд(ъ)ю си, синов(е) .... [1], синове Фимови: Козма и Роман(ъ), и с(ъ) своими дѣтми, Коша и с(ъ) челѣдъю си, Тора и с(ъ) челѣдъю си, Касап(ъ) и с(ъ) челѣдъю си, Пѣток(ъ) и съ челѣдъю си, Нѣкъшюл(ъ) и съ челѣдъю си, Ѡанча и с(ъ) челѣд(ъ)ю си и с(ъ) братїꙗ<ми своими>[1] .... [14] а <и съ чел>[1]ѣдъю си, Стека съ челѣдъю си и съ своим(ъ) пасинком(ъ), Алекса съ челѣдъю си, Козма и съ братом(ъ), Пантѣ Чюрлика и съ челѣдъю си, Торка, син(ъ) Крꙗков(ъ), Циг(а)ника[15] и съ челѣдѣю си, и оуси болгаре: ....[16] и син(ъ) Ѡнчин(ъ), Щефоул(ъ), а на имѣ, циганом(ъ): Трꙋцѣ и съ челѣдъю си, Некоулаи съ челѣдъю си, Косте, брат(ъ) его и съ челѣдъю си, Чимбрѣ и се[3] челѣдъю си, Команиа и съ челѣдъю си, Шофълтѣ и съ челѣд(ъ)ю си, Бадика и съ челѣдъю си, Тома ситаръ и съ челѣдъю си, Ѡнца[17] и съ челѣдъю си, Коурка, брат(ъ) его, и съ челѣдъю си, Кича и съ челѣдъю си, Иан(ъ) и съ <че>[1]лѣдъю си.

Тое оусе више писаннаа села, и млинове, и ставове, и жорстенла, и пасикы, и монастиреве, и ѡзера, и гръли, и татаре, и цигане да ест(ъ) монастироу нашемоу ѡт(ъ) Корочина Камена, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ оусим(ъ) доходом(ъ) непорѵ<шена николи>[1]же, на вѣки вѣчныꙗ.

А хотаръ тѣмъ селам(ъ), и ѡзерам(ъ), и гръламъ, и пасикам(ъ) <да ест(ъ)>[1] по старомѵ хотарю, кѵда из века ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго Стефана воеводи, <и>[1] вѣра боꙗр нашиx(ъ): вѣра пан(а) Доумн Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана <Станч>[1]юла, вѣра па<на>[2] Бланкѵла, вѣра пана Го<ꙗна>[1] дворнїка, вѣра па<на>[2] Кости Да<новича[18], вѣра пана Томи Кын>[1]де, вѣра пана Петра Понича, вѣра пана Алба, вѣра пана Лази, вѣра <па>[2]на Ходка Крецевича, вѣра пан(а) Исаиа Немецкаго, вѣра пана Стецка Даманкѵша, вѣра <пана Петрика>[1], вѣра <пана>[1] Бѵхти, вѣра па<на>[2] Сакеша спатарѣ, вѣра пана Ю<ги>[1] вистїарника, вѣра пана Пашка пос-

www.dacoromanica.ro

телника, вѣра пана Негрила пахарника, вѣра пана Збїари столника, <вѣра пана Иwна комн>[1]са и вѣра оусих(ъ) боıар наших(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бѸдет(ъ) г(о)с(по)дарь нашеи Земли Молдавскои, или wт(ъ) детеи наших(ъ) или wт(ъ) нашего <племене или пак кого>[1] Б(о-г)ъ изберет(ъ) г(о)с(по)дарем(ъ) бити оу нашеи земли, оу Молдавскои, тот(ъ) що би не порѵшил(ъ) имъ наше данїе и потвържденїе, але що <би>[1] монастиревн нашемѵ <wт(ъ) Корочина Камена>[1].

<А на бол>[1]шее потврьжденїе и трѣпостъ[19] томоу оусемѵ више писанномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномѵ болѣрииноу, жоупаноу Доброулоу лог(о)фетоу, <писати и нашоу>[1] печатъ привесити к семоу листоу нашемѵ.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в лѣт(о) ҂ЅЦО, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевріа), ЕІ ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima luminată şi curată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim mănăstirea noastră de la Piatra lui Crăciun, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu ⟨şi⟩[2] pururea fecioară Maria, şi unde este arhimandrit rugătorul nostru, popa E⟨us⟩[1]ta⟨fie⟩[1], am dat şi am întărit acestei sfinte mănăstiri satele, în ţara noastră, Moldova, anume satele şi morile: moara cea mare care ⟨este pe Bist⟩[1]riţa[5] şi în[3] Zdvijinţii de la ⟨Doa⟩[6]mna şi Soboleşti, ⟨şi Faurii[7]⟩[1], şi Vascăuţi, şi Braşeuţi, şi Bulgari, şi Mărăţei, şi Dărmăn⟨eşt⟩[1]ii, pe Chivejdi, şi Oprişani, de asemenea pe Chivejdi, şi Răidăceştii[8], şi Tortoreştii, două părţi — o parte pe care ei au cumpărat-o de la Co⟨zm⟩[9]a, fiul lui Băloş, pentru 75 de zloţi tătăreşti —, şi Căuceleştii, pe Cracău, şi cu moară, şi Mîndreştii, pe Orbic, şi satul lui Şerbu Răspop[10], şi Stăuciani, amîndouă cuturile, şi cu moară şi cu iaz, şi morile de la Bacău, pe care ei le-au întemeiat din pustiu, şi prisaca de la Fundu, dincolo de Siret[11], unde a întemeiat Martie[3], şi via de la sare, la Bacău, în Dealul Sării, şi Vîlsăneştii, mai sus de Bacău, şi cu dîrsta, şi Lucă⟨ceştii, pe⟩[1] Tazlăul Sărat, şi satul anume Heciani, şi cu morile, pe Siret, pe care l-a dat lor pan Hodco Ştibor din uricul său, pentru sufletul său, şi mănăstirea unde este hramul Sfîntul Bogoslov, şi mănăstirea de la Bahlui, şi cu moara, ⟨şi⟩[2] mănăstirea ⟨de la B⟩[1]ohotin, şi cu moara, şi prisaca Cozia, de la Bohotin, ⟨şi⟩[2] Botna, pe Nistru, şi cu prisaca şi cu Iezerul Alb şi cu toate gîrlele, care din veac ascultă de Botna, şi moara de la gura Chivejdiului, sub Piatra lui Crăciun, şi prisaca de la Itchil, şi poiana de sub Ceahlău, şi poienile de la Chivejdi.

Şi, de asemenea, am întărit mănăstirii noastre, ⟨toţi tătarii⟩[1] şi ţiganii, tătarii anume: ⟨Ilea⟩[13] vătăman cu sălaşul său, Ananie, şi cu sălaşul său şi cu nepoţii şi strănepoţii, Ştefan Gurărece cu sălaşul său, Răcicanul cu sălaşul său, fiii ...,[1] fiii lui Fimu: Cozma şi Roman, şi cu copiii lor, Coşa şi cu sălaşul său, Tora şi cu sălaşul său, Casap şi cu sălaşul său, Petoc şi cu sălaşul său, Neacşul şi cu sălaşul său, Oancea şi cu sălaşul său şi cu fraţii ⟨săi⟩,...[14] a cu sălaşul său, Steca cu sălaşul său şi cu fiul său vitreg, Alexa cu sălaşul său, Cozma şi cu fratele, Pantea Ciurlica şi cu sălaşul său, Torca, fiul lui Criacu, Ţiganca[15] şi cu sălaşul său, şi toţi bulgarii: ...[16] şi fiul lui Oancea, Şteful, şi ţiganii anume: Truţea şi cu sălaşul său, Neculai şi cu sălaşul său, Coste, fratele lui, şi cu sălaşul său, Cimbrea şi cu sălaşul său, Comanna şi cu sălaşul său, Şofîltea şi cu sălaşul său, Badica şi cu sălaşul său, Toma sitarul şi cu sălaşul

www.dacoromanica.ro

său, Onţa[17] şi cu sălaşul său, Curca, fratele lui, şi cu sălaşul său, Chicea şi cu sălaşul său, Nan şi cu sălaşul său.

Toate aceste mai sus-scrise sate, şi mori, şi iazuri, şi dîrste, şi prisăci, şi mănăstiri, şi iezere, şi gîrle, şi tătari şi ţigani să fie mănăstirii noastre de la Piatra lui Crăciun, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate şi iezere şi gîrle şi prisăci ⟨să fie⟩[1] după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, ⟨şi⟩[1] credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma a lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului ⟨Stanc⟩[1]iul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Go⟨ian⟩[1] vornic, credinţa panului Coste al lui Dan[18], ⟨credinţa panului Toma Cîn⟩[1]de, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de la Neamţ, credinţa panului Steţcu Dămăncuş, credinţa ⟨panului Petrică⟩[1], credinţa ⟨panului⟩[1] Buhtea, credinţa panului Sacheş spătar, credinţa panului Iu⟨ga⟩[1] vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă paharnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, ⟨credinţa panului Ion comi⟩[1]s şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, sau din copiii noştri sau din ⟨neamul⟩[1] nostru, ⟨sau iarăşi pe cine⟩[1] îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să ⟨fie⟩[1] mănăstirii noastre ⟨de la Piatra lui Crăciun⟩[1].

⟨Iar pentru⟩[1] mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am por ncit credinciosului nostru boier, jupan Dobrul logofăt, ⟨să scrie şi⟩[1] să atîrne pecetea ⟨noastră⟩ [1] la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩, luna septembrie, 15 zile.

⟨Pe verso, însemnare din sec. XIX:⟩ Ispisoc a domnului Ştefan v(oie)v(o)d prin cari dănueşte mănăst(i)rii Bistriţii satul Tătăraşi, ci este în ţinut(ù) Neamţului, lîngă tîrgul Petrii, cu tot venitul.

Muzeul de istorie al R.S. România (preluat de la Muzeul literaturii române, cu inv. nr. 2 120/20). Orig., perg. (39,5×52,5 cm), foarte şters şi ros la îndoituri, pecete, atîrnată, deteriorată; din legendă se mai desluşeşte doar; ⟨†Пє⟩ча ь Їѡ Стєф⟨ань⟩... O foto. la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 66.

EDIŢII: Beza, *Urme româneşti*, p. 89 (facs. greu lizibil); Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 4 (trad. incompletă şi fără dată de zi); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 270 (trad., după Mihailovici); *idem*, *Doc Ştefan*, p. 10—14 (text slav, după foto., şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 320 (trad. incompletă) şi p. 320—322 (trad. integrală), ambele după ediţiile lui Costăchescu, considerate însă ca documente deosebite (v. şi Şimanschi, *Autenticitatea şi datarea*, p. 103).

---

[1] Şters.
[2] Omis.
[3] Aşa în text.
[4] Nu este своа, aşa cum sugerează trad. din *D. I. R.*, A, I: „moara sa".
[5] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „pe rîul Bistriţa".
[6] 2 sau 3 litere ilizibile; întregit după M. Costăchescu. În trad. din *D. I. R.*, A, I, apare, greşit: „de la arie" (ulterior, satul s-a numit, într-adevăr, Арѣ: v. *D.I.R.*, A, XVI, III, p. 68). Sfîrşitul: мна este însă sigur.
[7] Satul apare în doc. din 1467 februarie 3 şi nu putea, desigur, lipsi, nici în această întărire asupra tuturor proprietăţilor m-rii.
[8] În doc. din 1467: Рѣдѣичещи (Rădăiceşti).
[9] Întregire nesigură.
[10] De la и село (şi satul) pînă aici, literele au fost ulterior înătrite.

www.dacoromanica.ro

[11] În ediţia lui M. Costăchescu: Кротол(ъ), iar în trad. din *D.I.R.*, A, I: „Croton“. Eroarea a fost facilitată de grafia nesigură a literei iniţiale. În general însă cuvîntul este scris la fel cum apare şi cu două rînduri mai jos: на Серетѣ (pe Siret).

[12] ою, lectură nesigură: M. Costăchescu a citit оу şi он.

[13] Întregit după M. Costăchescu; a doua literă pare să fi fost însă: в(v).

[14] Un nume de cca 5—6 litere.

[15] În ediţiile anterioare greşit: Цинка (Ţinca).

[16] Ilizibile cca 15—16 litere.

[17] În ediţiile anterioare. greşit: Шока (Şoca).

[18] Terminaţia -вича interpretată în trad. din *D. I. R.*, A, I ca dregătorie şi tradusă: „vornic“.

[19] În loc de крѣпость.

108 — 1462 (6970) septembrie 18, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, ми, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавской. Знаменїто чи<ным ис сѣм(ъ)>[1] листом(ъ) нашымъ, въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслишит(ъ) чтоуща[2], ѡже тот(ъ) истынны слоуга наш(ъ) вѣрный, пан(ъ) Сима Корча, слоужи<л(ъ)>[1] нам(ъ) право и вирно. Тѣм(ъ) ми, видѣвши его правоую и вирноую слоужбоу до нас(ъ), жаловали есмы его ѡсовъною нашею м(и)л(о)стїю, далї и потвердили есми емоу, оу нашей земли, оу Молдавской, село, его пр<ав>[3]да ѡтнїна, на имѣ Корчещїи, на Козанчи. Тое више писанное село да ест(ъ) емоу, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ оусым(ъ) доходом(ъ), емоу и детем(ъ) его, и братїам(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и праоуноучатом(ъ) его, и пращоурѣтом(ъ) его, и оусемоу родоу его, кто емѵ боудет(ъ) иан ближный, непороушенно нїколиже, на вѣкы.

А хотаръ томѵ селѵ да ест(ъ) ѡт(ъ) оусых(ъ) сторон(ъ) <коуда>[1] из века ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго Стефана воеводи, <и>[3] вѣра болѧръ нашых(ъ): вѣра пана Д<оу>[1]мы Браевича, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкъла, вѣра пана Гоѧна дворнїка, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томи Кинде, вѣра пана Петра Понїча, вѣра пана Албa, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Исаѧ, вѣра пана Стецка Дамакоу<ша>[4], вѣра пана Боухти, вѣра пана Петрїка, вѣра пана Сакеша спа<та>[4]рѣ, вѣра пана Юга вистїарника, вѣра пана Пашка постелнїка, вѣра пана Негрила пахарнїка, вѣра пана Збиари столника, вѣра пана Иѡна комиса, и вѣра ѵсых(ъ) болѧръ нашых(ъ) молдавскых(ъ), велїкых(ъ) и малих(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто бѵдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рь нашей земли, илї ѡт(ъ) дѣтей нашихъ(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)с(по)дарем бити оу нашей земли, оу Молдавской, тот(ъ) що <би емѵ>[1] не порѹшил(ъ) наше даанїе, <але>[1] що би емѵ оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), заноуже есми емѵ дали за его вернѵю слоужбоу.

А на болшей крѣпости томѵ ѵсемѵ више писанномѵ, велѣли есми паноу Добрѵлѵ логофетѵ писати и печат(ъ) нашоу прївесити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцо, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевріе), иї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut ⟨cu această⟩[1] carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Sima Corcea, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satul anume Corceştii, pe Cozancea. Acest sat mai sus-scris să-i fie de la noi uric, cu tot

www.dacoromanica.ro

venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, ⟨şi⟩[3] credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al luiBrae, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia, credinţa panului Steţco Dămăncu⟨ş⟩[4], credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică, credinţa panului Sacheş spă⟨ta⟩[2]r, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă paharnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri-moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ⟨ci⟩[1] să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩, luna septembrie, 18.

⟨Pe verso, însemnări din secolul al XVIII-lea:⟩ ѕцѯе[5] сеп(тебрїа) иї (6965 ⟨1457⟩[5] septembrie 18); Coroceni; ⟨şi:⟩ Moşia Corceşti.

Muzeul de istorie al R.S. România, Inv. nr. 9 200 (luat în custodie de la Arh. St. Suceava, Fond, M-rea Putna, I/4; Inv. vechi, al m-rii, nr. 1). Orig., perg. (21 × 33 cm), pecete atîrnată, pierdută.

O trad. germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, ibidem, I/5 (Inv. vechi al m-rii, nr. 123). O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/465.

EDIŢII: Kozak, *Das Kloster Putna*, p. 4—5 (text slav şi trad. germ., sub văleatul greşit: 69⟨65⟩ — 14⟨57⟩[6]), cu un facs. la sfîrşitul lucrării; Dan, *M-rea Putna*, p. 87 (rez. sub acelaşi văleat greşit[6]); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 58—59 (text slav, cu precizări, privind data de an); *D. I. R.*, A, I, p. 322—323 (trad., după Bogdan).

---

[1] Şters.
[2] Aşa în orig.
[3] Omis.
[4] Rupt.
[5] Văleatul greşit.
[6] Luîndu-se în consideraţie, probabil, însemnarea de pe verso.

109 **1462 (6970) septembrie 25, Suceava.**

Suret de pe ispisoc vechiu, pe sîrbie, de la Ştefan v(oie)vod, scris de Petri Ardanevic(i), în Suciav(a), din leat 6970 ⟨1462⟩ sept(embrie) 25.

Înştiinţare facem prin această carté noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi citindu-se, cui va fi trebuinţa a şti, pentru aciastă adevărată Annă, sora Simii log(o)f(ă)t(u)lui, că au venit înnaintea domnii mele şi

www.dacoromanica.ro

înnaintea tuturor boerilor domnii méle şi au pîrît pe vărul[1] său, pe Şandru Negrul, pentru un ispisoc ce l-au avut ia de la unchiul nostru, de la bătrînul Stefan v(oie)vod, pe doao saté, anume Socii şi Duşeştii. Şi s-au pîrît cît s-au pîrît, iar mai la urmă au mărturisit drept Şandru, denaintea domnii méle şi denaintea tuturor boerilor domnii méle, precum că acel de mai sus-numit ispisoc a Annei, giupînesii a giupînului Bîrsanului, adevărat au fost în mîna lui, dar l-au pierdut în Cetate Albă.

Deci, văzind noi această driaptă mărturisirea lui, drept aceia şi noi am dat de la noi şi am întărit acelé de mai sus-numitile doao saté, Socii şi Duşeştii, Annei, giupînesei giupînului Bîrsanului, ca să-i fie şi de la noi uric şi cu tot venitul, şi fiilor ei, şi fraţilor, nepoţilor, strănepoţilor, préstrănepoţilor şi la tot niamul ei cel mai de aproape, şi cu toate hotarăle sale celé vechi, p(ă)n unde s-au apucat din veac. Însă nime să nu mai poată nici a pîrî, nici a mai dobîndi nici cu un feliu de ispisoc, nici odinioară, în vécii vécilor, ci, dup(ă) cum scriem mai sus, să fie a Annei, nestrămutaté în véci.

Precum spre aceasta este credinţa a mai sus-numitei domnii méle, Stefan v(oie)vod, şi credinţa a tuturor boerilor noştri a Moldovei, a mari şi mici.

Şi spre mai mare tăriia tuturor acestor de mai sus-scrise, poroncit-am credincios boeriului nostru Dobrul log(o)f(ă)t să scrie şi, cătră adevărată cartea noastră această, pecetea noastră să lege.

De pe sîrbie pe limba moldoveniasc(ă) am tălmăcit, la anul 1805 avg(u)st 7, polc(ovnic) Pavel Debrici ot Mitr(opolie).

Bibl. Acad., CCXLVII/1. Traducere.
Altă trad., din 1718 decembrie 8, de Axinte Uricariul, cu unele lacune, ibidem, LXXIX/148.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 60—61 (trad. lui Axinte Uricariul); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 56—57 (trad. lui Pavel Debrici); *D.I.R.*, A, I, p. 323 (trad., după D. P. Bogdan).

---

[1] În trad. lui Axinte Uricariul: „semenţie".

110 — 1462 (6970) octombrie 5, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдав<ской. Чи>[1]нимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) <а>[1]ли бо его чтѹчи[2] ѹслышит(ъ), ѡже тот(ъ) истинныи наш(ъ) слѹга, пан(ъ) Петръ Глодѣнѹл(ъ), жаловали е<сми>[1] его ѡсѡбною нашею м(и)л(о)стию и дали и потвердили есми емѹ, ѹ нашеи земли, ѹ Молдавскои, его правѹю ѡтчинѹ, село на имѣ Глодѣни, на Телѣжии, повыше ѡт(ъ) Мѹрга. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) ѹрик(ъ), съ въсѣмъ доходомъ, емѹ и дѣтемъ его, и братиам(ъ) его, и ѹнѹчатом(ъ) его, и праѹнѹчатомъ его, [<и>[1] пр<аѹ>[1]нѹчатомъ его], и прашѹрѣтомъ его, и въсемѹ родѹ его, кто бѹдет(ъ) или ближнїи, да ест(ъ) емѹ непорѹшенно николиже, на вѣки.

А хотаръ томѹ селѹ да ест(ъ) ѡт(ъ) ѹсих(ъ) сторон(ъ) по старомѹ хотарѹ, кѹда из вѣка ѹживали.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, више писаннаго Стефана воеводы, и вѣра нашег(о) митропол<и>[3]та, ки<р>[1] Теѡ<к>[1]тиста, и вѣра болѧр наших(ь): <вѣр>[4]а пана <Дꙋмы Брае>[4]вича, вѣр<а пана Ма>[4]но<ила, в>[4]ѣр<а пан>[4]а Станчюла, вѣра пана Бланкꙋла пар<ка>[4]лаба, вѣра пана Гоѡана дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томи К<ы>[1]нди, вѣра пана Петра Поиича, вѣра пана Ил-

www.dacoromanica.ro

ба, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецовича, <вѣ>[5]ра па<н>[5]а Исаѧ Немецкаго, вѣра пана Стецка Дъмъкꙋша, вѣра пана Петрика, вѣра пана <Б>[5]ꙋхти, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негри<ла>[3] чашника, вѣра пана Збиари столника, вѣра <пана Ї>[1]ѡна комиса и вѣра всѣх(ъ) боıар наших(ъ) молдавских(ъ), великых(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бꙋдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племе<не ил>[1]и пак(ъ) бꙋд(ь) кто и кого Б(ог)ъ изберет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ ꙋ нашеи земли, ꙋ Молдавскои, тот(ъ) що бы емꙋ не порꙋшил(ъ) нашего даания, але що бы емꙋ потвръдил(ъ) и ꙋкрѣпил(ъ), заиꙋж(е) есми емꙋ дали и потвердили за его правꙋ и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ.

А на болшꙋю крѣпост(ъ) томꙋ въсемꙋ више писанномꙋ, велѣли есми наше<мꙋ>[1] вѣрномꙋ панꙋ, Добрꙋлꙋ лѡг(о)фетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) завѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Исаиѧ, ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ЅЦО, м(ѣ)с(ѧ)ца ѡк(товрїа), Е.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră, pan Petru Glodeanul, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satul anume Glodeni, pe Telejna, mai sus de Murgu. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, [şi strănepoţilor lui], şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chi⟨r⟩[1] Teo⟨c⟩[1]tist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului ⟨Duma⟩[4] al lui ⟨Brae⟩[4], credinţa ⟨panului Ma⟩[4]no⟨il⟩[4], credinţa ⟨pan⟩[4]ului Stanciul, credinţa panului Vlaicul pîr⟨că⟩[4]lab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma C⟨î⟩[1]nde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului ⟨B⟩[5]uhtea, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negri⟨lă⟩[3] ceaşnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, credinţa ⟨panului I⟩[1]on comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine şi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩, luna octombrie, 5.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Iar Sandul şi Mih⟨ail⟩[1] sînt dintru un bătrîn......[1] Gligoraş.

Bibl. Acad., MDLXXV/1. Orig., perg. (19 × 40 cm), partea îndoită lipsă, pecete atîrnată, pierdută.
O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/466.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 91—94 (text slav şi trad.); idem, *Urice — Bereasa* (trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 61—62 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 324 (trad., după Bogdan).

---

[1] Şters.
[2] ч, făcut ca ѵ, aici ca şi deseori în continuare.
[3] Omis.
[4] Rupt şi şters.
[5] Rupt.

111 **1462 (6970) octombrie 6, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскои. Знаменїто чиным(ъ)[1] ис сѣмъ листом(ъ)[2] нашым(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) ѵзрит(ъ) или его ѵслишит(ъ) чтоучи, ѡже тот(ъ) истыиныи нашъ вѣрныи боꙗрин(ъ), пан(ъ) Петр(ъ) Чоръныи, слоужил(ъ) нам(ъ)[2] право и вирно. Тѣмъ ми, видѣвши ег(о) правѵю и вирнѵю слоужбоу д<о>[3] нас(ъ), жаловали есми ег(о) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвердили есми емѵ, ѵ нашеи земли, ѵ Молдавскои, села, ег(о) правад ѡтчина, на имѣ Ѕѣмещїи, на оусти Тазловѣ, що ѡн(ъ) коупил(ъ) ѡт(ъ) Тимпъшора, за р͠ златыи, и четвертѵю част(ъ) ѡт(ъ) Филїпещїи, на Ѡктѵз[4], и Сакълишещїи, на самоум(ь) оусти Тазловѣ. Тое оусе више писаннаа села да ест(ъ) емоу, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ оусим(ъ) доходом(ъ), емѵ и детем(ъ) его, и братїамъ ег(о), и оуноучатомъ ег(о), и праѵноучатомъ ег(о), и пращоурѣтом(ъ) его, и оусемѵ родоу ег(о), кто емѵ боудет(ъ) наи влижныи, непорѵшанно нїколиже, на вѣкы.

А хотаръ тѣмъ селам(ъ) ѡт(ъ) ѵсых(ъ) сторонъ да ест(ъ) по старомѵ хотарю, коуда из века ѡжнвали.

А на то ест(ъ) бѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго Стефана воеводи, бѣра боꙗр(ъ)[2] нашых(ъ): вѣра пана Дѵмы Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѵла, вѣра пана Гоꙗна дворнїка, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томи Гииде, вѣра пана Петра Понїча, вѣра пана А<л>[3]ва, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Исаиа Немецскаго, вѣра пана Стецка Дамакѵша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Бȣхт<и>[5], вѣра пана Сакеша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиарнїка, вѣра пана Пашка постелнїка, вѣра пана Негрила пахарника, вѣра <пана>[6] Звїар<и столника. вѣра пана Їѡ>[6]на <ко>[7]миса и вѣра ѵсих(ъ) воꙗръ нашич(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) г(о)с(по)даръ нашеи Земли <Мол>[7]-давскои, или ѡт(ъ) детеи нашых(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)с(по)дарем(ъ) бити ѵ нашеи земли, ѵ Молдавскои, тот(ъ) що би емѵ не порѵшилъ наше даанїе, але що би емѵ оутвердил(ъ) и ѵкрѣпил(ъ), заиѵже есмы емѵ дали и потвердили за его правѵю и вирнѵю слоужвоу.

А на волшее потвръжденїе и крѣпостъ томоу ѵсемѵ више писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ боꙗринѵ, панѵ Доброулѵ логофетѵ, писати и печат(ъ) нашѵ привесити к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕ͞цо[8] ѡк(товрїе) ѕ͠.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Petru Negrea[9], ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satele anume: Dzemeştii, la gura Tazlăului, pe care el l-a cumpărat de la Timpăşor, pentru

www.dacoromanica.ro

100 de zloţi, şi a patra parte din Filipeşti, pe Octuz[4], şi Săcălişeştii, chiar la gura Tazlăului. Toate aceste sate mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile pe hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Ghinde[10], credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului A⟨l⟩[3]bu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Buht⟨ea⟩[5], credinţa panului Sacheş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă paharnic, credinţa ⟨panului⟩[6] Zbiar⟨ea stolnic, credinţa panului Io⟩[6]n ⟨co⟩[7]mis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, ⟨Mol⟩[7]dova, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970[8] ⟨1462⟩ octombrie 6.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 527. Orig., perg. (21,5 × 41 cm), pecete (diam. peste 7 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), deteriorată; din legendă se mai citeşte doar: ⟨†Печ⟩ать Їѡ Стефань вое⟨вода⟩....

O foto., ibidem, Fotografii, IV/7. O copie şi o trad., din 1903, de Ilie Bărbulescu, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 17—18. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/467.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 63—64 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 324—325 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

1 ч, făcut, peste tot, ca ѵ.
2 După ultima consoană, în orig., paieroc.
3 Omis.
4 De la и четвертию (şi a patra) pînă aici, textul este tăiat cu mai multe linii (aceeaşi cerneală).
5 Rupt.
6 Pătat cu aceeaşi cerneală.
7 Şters.
8 о҃ (70) transformat în а҃ (1), cu altă cerneală.
9 Sau „Negru".
10 Pentru „Chinde".

112 — 1462 (6970) octombrie 8, Suceava.

†М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)дар(ъ)[1] Земли Молдавской. Знаменїто чиным(ъ) ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашым(ъ), вьсѧм(ъ) кто на н(ъ) ѵзрит(ъ) или ег(о) ѵслишыт(ъ) чтѹчи, ѡже тот(ъ) истинныи наш(ъ)

www.dacoromanica.ro

вѣрны<и бо>[2]ꙗрин(ъ), пан(ъ) Никоръ Сръбескꙋл(ъ), слꙋжил(ъ) нам(ъ) право и вирьно. Тѣмъ ми, видѣвшы его правую и вирънию службу д<о>[2] нас(ъ), жаловали есмы его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потверъдили есми ему, у <наш>[2]еи земли, у Молдавскои, села ег(о), правая ѡтнина, на имѣ селам(ъ) <що>[2] на Ребричѣ: где бил(ъ) дворъ Дꙋми Чоръного, <и, по>[2]више, где били грекове Чоръного Дꙋмы, и, повише, Дръжещи, и Борисещи, и Ц<ибъ>[2]нещи, и Мунчеи, где бил(ъ) город(ъ) Думы Чоръного, и где бил(ъ) Моиш(ъ) Философъ, на Ребричи, що кꙋпил(ъ) Никоа<ръ ѡт(ъ)>[2] Илкы, дочкы Попшини, и ѡт(ъ) сини Моишова, ѡт(ъ) Данчюла и ѡт(ъ) Марушка, за ѯ҃ злат<и>[2]. Тое усе [више писаннаа села да ест(ъ) ему, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), съ усым(ъ) доходом(ъ), ему и детем(ъ) его, и братїам(ъ) ег<о, и>[2] унучатомъ ег(о), и праунучатомъ ег(о), и пащурѣтомъ ег(о) и усему роду ег(о), кто <е>[2]му будет(ъ) иаи ближныи, непорушанно николиже, на вѣкы,

А хотаръ тѣм(ъ)[1] селам(ъ) да ест(ъ) по старому хотарю, куда из века ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, више писаннаго Стефана <во>[2]-еводи, вѣра боꙗръ нашых(ъ): вѣра пана Думи Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчюла, в<ѣр>[2]а пана Бланкула, вѣра пана Гоꙗна дворнїка, вѣра пана Кости Дановича, вѣра[3] пана Т<о>[2]ма Гинде[4], вѣра пана Петра Понїча, вѣра пана Алба, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Исаїа Немецскаго, вѣра пана Стецка Даманкуша, вѣра пана Петр<и>[2]ка, вѣра пана Бухти, вѣра пана Сакъша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиаръиїка, вѣра пана Пашка п<ос>[2]телника, вѣра пана Негрила пахарнїка, вѣра пана Збиари столника, вѣра пана Иѡна комиса и вера[5] ꙋсых(ъ) боꙗр(ъ)[1] нашых(ъ) молдавскых(ъ), великых(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кт<о б>[2]удет(ъ) г(о)сп(о)даръ нашеи Земли Молдавскои, или ѡт(ъ) де<те>[2]и нашых(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) племени <или>[2] буд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)дарем(ъ) бити у нашеи земли, у Молдавскои, тот(ъ) що би ему не порушил(ъ) наш<е даани>[2]е, але що би ему оутвердил(ъ) и укрѣ<пил(ъ), за>[2]нуже есмы ему дали за его пра<вую и вер>[2]иꙋю службу.

А на болшее потвръжденїе и крѣпост(ъ) тому оусему више писанному, велѣли е<смы>[2] нашему вѣрному боꙗрину, пану Добрулу <лого>[2]фету, писати и печат(ъ) наш<у>[2] п<ривес>[2]ити к сему листу нашему.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцо ѡк(товрїе) и҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru, pan Nicoară Sîrbescul, ne-a slujit drept şi credincios. Deci noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, satele lui, ocina dreaptă, anume satele ⟨care⟩[2] sînt pe Rebricea: unde a fost curtea lui Duma Negru, ⟨şi⟩[2], mai sus, unde au fost grecii lui Duma Negru, şi, mai sus, Drăgeşti, şi Boriseşti, şi Ţ⟨ibă⟩[2]neşti, şi Muncei, unde a fost cetatea lui Duma Negru, şi unde a fost Moişă Filosofu, pe Rebricea, pe care l-a cumpărat Nicoa⟨ră de la⟩[2] Ilca, fiica lui Popşa, şi de la fiii lui Moişă, de la Danciul şi de la Maruşca, pentru 60 de zloţi. Toate aceste sate mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, ⟨şi⟩[2] nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie pe vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan ⟨vo⟩[2]ievod, credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului T⟨o⟩[2]ma Ghinde[4], credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăncuş, credinţa panului Petr⟨i⟩ [2]că, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco p⟨os⟩[2]telnic, credinţa panului Negrilă paharnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru ⟨sau⟩[2] pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească ⟨dania⟩[2] noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă ⟨şi⟩[2] credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul ⟨logo⟩ [2]făt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩ octombrie 8.

Bibl. Acad., Fotografii, II/4. Foto. după orig., perg. (23 × 45 cm), pecete atîrnată, stricată; actul se păstrează în Arh. Secţiei din Leningrad a Inst. de ist. al Acad. de Ştiinţe a U.R.S.S., colecţia 226, op. 2, nr. 1, împreună cu o trad., din 1810, de Pavel Debriţ.

Altă foto., ibidem, XXVIII/3, şi alta la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"— Iaşi, Fotografii, II/468.

EDIŢII: Срезневский, *Отчетъ—1893*, p. 64—65 (text slav, cu văleatul socotit în stilul de 1 septembrie şi cu greşeli de lectură); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 64—65 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 325—326 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

[1] În orig., după ultima consoană, paieroc.
[2] Şters.
[3] Corectat din вєра.
[4] Pentru Кинде (Chinde).
[5] Aşa în text.

113 — 1462 (6970) decembrie 3, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис(ь) сѣм(ь) листомь нашим(ь), всѣмь кто на н(ь) възрит(ь) али бо его чтуч(и) услышит(ь), ѡже тот(ь) истинныи наш(ь) вѣрны слуга, пан(ь) Лацко, унук(ь) пана Петра Понича, прїиде пред(ь) нами и пред(ь) усими нашими болѣре, великими и малыми, и жаловал(ь) нам(ь) и свидчил(ь), съ своими межиаши, аже прїбилна що была великаго пана Дръгоа и тестѣ его, пана Ромашка, ѡт(ь) дида нашего, стараго Алеѯандра воеводы, на их(ь) ѡтины, на села Дръгоещи, и на .... [2], и на Лукъчещи, и на Ботещи и на Къкъчани, а таа привилна была у руках(ь) пана Коруга и ѡн(ь) их(ь) сказил(ь) и загубил(ь).

Ино мы есми ѡсмотрили с нашими паны и жаловали есми пана Лацка ѡсобною нашею милости⟨ю⟩[3] и дали и потвердили есми ему, у нашеи земли, у Молдавскои, правая ѡтина жены его, дочкы пана Ромашка, више писанна села: Дръгоещи, и......... [4], и Лукъчещи, и Ботещи и Къкъчани, да сут(ь) ѡт(ь) нас(ь) урик(ь), съ въсѣмъ доходом(ъ), им(ь) и дѣтем(ь) их(ь), и унучатом(ь) их(ь) и

www.dacoromanica.ro

правнучатом(ь) их(ь), и праццурѣтом(ь) их(ь) и въсему роду их(ь), кто будет(ь) иан ближны, да ест(ь) им(ь) непорушенно ни[ни]колиже, на вѣки.

А хотаръ там(ь) селом(ь) да ест(ь) съ усих(ь) сторон(ь) по старому хотару, куда из века <ужив>[5]али.

А такожде, есми поставили завезку ρ̃ рубли <чиста>[6]го серебра, варе коли и у которих(ь) д(ь)нех(ь) и часох(ь) <бы хотѣли варе[7] к>[6]то тѣгати или впоминати на пана Лацка али во на его жену за таа села више писанна и на сее[8] п<ривилї>[6]е, тот(ь) нам(ь) заплатит(ь) више писанную завезку, ρ̃ рубли серебра, але да не имают(ь) никто, на вѣки, довывати на сее[8] прївилие ни съ щдным(ь) своим(ь) привилием(ь).

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дства ми, више писаннаго Стефана воеводы, и вѣра нашего митрополита, кир Теwктиста, и вѣра болѧр наших(ь): вѣра пана Думи Браевича, вѣра пана Манойла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкула пиркалаба, вѣра пана Гоѧна дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Алва, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецовича, вѣра пана Исаѧ Немецкаго, вѣра пана Стецка Дъмъкуша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Бухти, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Збери столника, вѣра пана Иwна комиса и вѣра всѧх(ь) болѣр наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

А по нашем(ь) животе, кто будет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, wт(ь) дѣтей наших(ь) или wт(ь) нашего племене или пак(ь) буд(ь) кто и кого Б(ог)ъ изберет(ь) бытии г<(о)сп(о)>[5]д(а)<рем(ь) нашеи>[5] Земли Молдавской, тот(ь) що бы им(ь)[9] не порушил(ь) нашег(о) даания и записи, але що бы ему потвръдил(ь) и укрѣпил(ь), зануж(е) есми ему дали и потвердили за его прав8[8] и вѣрную службу.

А на болшую крѣпость тому въсему више писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Добрулу логофету, писати и наш8 печат завесити к(ъ) сему листу нашему.

Пис(а) Исаиѧ, у Сучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцо̃, м(ѣ)с(ѧ)ца дек(евріа), г̃ д(е)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Laţco, nepotul panului Petru Ponici, a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, şi ni s-a jeluit şi a mărturisit, cu megieşii săi, că privilegiile pe care le-a avut marele pan Drăgoi şi socrul său[10], pan Romaşco, de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, pe ocinile lor, pe satul Drăgoeşti, şi pe ... [2], şi pe Lucăceşti, şi pe Boteşti şi pe Căcăciani, acele privilegii au fost în mîinile panului Corui şi el le-a stricat şi le-a pierdut.

Deci, noi am socotit cu panii noştri şi l-am miluit pe pan Laţco cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina dreaptă a soţiei lui, fiica panului Romaşco, satele mai sus-scrise: Drăgoeşti, şi ... [4], şi Lucăceşti, şi Boteşti şi Căcăciani, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Şi, de asemenea, am pus zavescă 100 de ruble de argint curat, ca oricînd, în orice zile şi ceasuri, ⟨s-ar încumeta⟩[6] cineva să pomenească sau să pîrască pe pan Laţco sau pe soţia lui pentru aceste sate mai sus-scrise şi pentru acest p⟨rivilegiu⟩[6], acela să ne plătească mai sus-scrisa zavescă, 100 de ruble de argint,

www.dacoromanica.ro

însă nimeni, în veci, să nu aibă a dobîndi împotriva acestui privilegiu cu nici un alt privilegiu al său.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Zberea stolnic, credinţa panului Ion comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării ⟨noastre⟩[5], Moldova, acela să nu-i clintească înscrisul şi dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaiia, la Suceava, în anul 6970 ⟨1462⟩, luna decembrie, 3 zile.

Bibl. Acad., LXXXV/46. Orig., perg. (42,5 × 39,5 cm), rupt în două, pecete atîrnată, pierdută.

Un rez., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, numai cu data de an, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 569. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/469.

EDIŢII: Mazereanu, *Cond. Voroneţ*, p. 45 (rez., cu data de zi: 13;) Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 66—69 (text slav şi trad. *contextului*); *D. I. R.*, A, I, p. 326—328 (trad.).

---

[1] Aici, ca şi deseori în continuare, ч făcut ca ѵ.
[2] Ţăncuşă; numele satului se compune din 9—10 litere.
[3] Omis.
[4] Ţăncuşă scoasă cu numele aceluiaşi sat.
[5] Şters.
[6] Rupt şi şters.
[7] Sau вѵѧ(ѣ).
[8] Aşa în orig.
[9] Mai jos: ємꙋ.
[10] Adică, al panului Laţco.

114 — 1463 (6971).

„...hrisoave pre acel loc, care ar fi din a stînga Prutului, punînd înainte şi hotărârea domnului Scarlat Calimah voevod cuprinsă în hrisovul din 1819 april 28, ce face pe Vitolteşti osebit hotar, în care se arată şi un ispisoc din 6971 ⟨1463⟩, de la domnul Stefan voevod, întăritor unui Petre Viltoteanul[1] pe Vitolteşti, lîngă Băseşti".

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 156. Rez., într-un extras „din hrisovul lui I. Sandu Sturza voevod, din 1824 iunie 22, în pricina dintre Ioniţă Anton Ciolpan, ce ţin de Viltoteşti, şi între stolnic Ieremia Giuşcă, stăpîn în Cîrpeşti", după *Ms. Surete*, XIX, p. 145.

www.dacoromanica.ro

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 58 (rez., după Ghibănescu); *D. I. R.*, A, I, p. 328 (rez., după Costăchescu).

---

[1] Aşa în textul editat.

115 1463 (6971) aprilie 15, Suceava.

† Ѿ(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ъ) воєвода, господар<ъ>[1] Земли Молдавскои. Знаменито чиным(ъ) ис сѣм(ъ) листомъ нашимъ, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или єго ȣслишит(ъ) чтоучи, колиж(е) того комоу потребизна боудет(ъ), ѡже прїиде пред(ъ) нами и прѣд(ъ) оусими нашими бояре, великими и малими, старими и молодими, наш(ъ) вѣрныи боярин(ъ), пан(ъ) Ѡцел(ъ), и съ своєю дочкою, Кръстїною, по своеи доброи воли и неким(ъ) непоиȣ<жде>[2]ниы, и дали ѡт(ъ) своег(о) правого оурика и ѡтчинȣ[3] єдино село, на имѣ Мотишещїи, на верхъ Корода, и повише, где сѣ зовет(ъ) Селище Татоулово, на тоу<мже>[4] хотарѣ, на верх(ъ) Корода, и єдиноу полѣноу ѡт(ъ) дѣл(ъ), що єст(ъ) оу доу<б>[4]р<о>[4]в<ѣ>[4] ѡт(ъ) Деѡкяци, братанїчоу своємоу, паноу Херманоу.

А оу томле[5], пак(ъ) оустал(ъ) пан(ъ) Херман(ъ), по свои доброи воли и иикым(ъ) непоноужен(ъ), пред(ъ) нами и прѣд(ъ) оусими нашими бояре, и продал(ъ) тоє више писанноє село и селище и полѣноу, що ємоу дал(ъ) оуико єг(о), пан(ъ) Ѡцел(ъ), и дочка єго, Кр(ъ)стина, на имѣ селоу Мотишещїи, на верхъ Корода, повиш(е) двора Черматова, и Селище Татоулово, тиж(е) на верхъ Корода, на тоумже хотарѣ, и єдъноу[6] полѣноу ѡт(ъ) дѣл(ъ), що єст(ъ) оу доубровѣ ѡт(ъ) Деѡкяци, нашемоу вѣрномоу боярииоу, паноу Шефоулоу Черматескоулоу, за ѻ҃е злати татарских(ъ), оусе за готовїи пинѣзи. И заплатил(ъ) пан(ъ) Шефоул(ъ) Чермат(ъ)[7] оусе готовими пинѣзи оу рꙋкы паноу Херьманоу, пред(ъ) нами и пред(ъ) оусими нашими бояре.

Ино ми, видѣвши их(ъ) доброую волоу и єдънание и заплатоу, оусе готовими пинѣзи, а ми такоже єсми дали и потвердили нашемꙋ вѣрномоу боярин<оу>[2], паноу Шефоулоу Черматоу[7], тоє више писанноє село, Мотишещїи, на верхъ Корода, и Селище Татꙋлово, тиж(е) на верхъ Корода, на тоумже хотарѣ, и <єдъноу полѣ>[4]ноу <ѡт(ъ) дѣл(ъ)>[1] що єст(ъ) ȣ доубровѣ ѡт(ъ) Деѡкяцїи, да єст(ъ) ємоу оурик(ъ), съ оусим доход<ом(ъ)>[2], ємоу и детем(ъ) єго, и братїам(ъ) єго, и оуиꙋчатом(ъ) єго, и праоуиоучатом(ъ) <єго, и пращоурѣтом(ъ) е>[4]го и оусемоу родоу єг(о), кто ємоу боудет(ъ) иаи ближнїи, непороу<шенно>[2] николиже, на вѣкы вѣчнїа.

А хота<ръ>[2] томоу <селꙋ и селищꙋ и полѣиꙋ ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) да єст(ъ) по>[2] старомȣ хотарю, коуда из вѣка вѣчного ѡживали.

А на <то єст(ъ) вели>[4]каꙗ мартория нашего г(оспо)дства, више писаннаго Стефана в<оєводи, и бояр(ъ) наших(ъ): пан(ъ) Доума Браевич(ъ)[8]>[4], пан(ъ) Маноил(ъ), пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Бланкоул(ъ), пан(ъ) Гоянъ дворник(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кинде, пан(ъ) Петир[9] Понич(ъ), пан(ъ) Албъ[10], пан(ъ) Шан<дро>[2], пан(ъ) Лазꙗ, пан(ъ) <Ходко Кре>[11]цевич(ъ), пан(ъ) Исаиа Немецскыи, пан(ъ) Стецко Даманкоуш(ъ), пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Боухте, пан(ъ) Сакеш(ъ) спатар(ъ)[12], пан(ъ) Юга вистиарник(ъ), пан(ъ) Пашко постелник(ъ), пан(ъ) <Негрилъ>[11] пахарник(ъ), пан(ъ) Збиарѣ столник(ъ), пан(ъ) Иѡн(ъ) комис(ъ) и иныи оуси наши бояре, великыи и малїи, що при том(ъ) били.

А на болшеє потвръжденїє и крѣ<пос>[11]ть томꙋ оусемꙋ више писанномꙋ, велѣли єсми нашемꙋ вѣрномꙋ боярииоу, паноу Доброулоу лог(о)фетоу, писати и печат(ъ) нашоу привесити к семꙋ листоу нашемꙋ и печати бояр(ъ)[12] нашых(ъ).

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕ҃ц҃о҃а апр(илїє) є҃ї.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, bătrîni şi tineri, boierul nostru credincios, pan Oţel, şi cu fiica sa, Cîrstina, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi au dat din uricul şi din ocina lor dreaptă un sat, anume Motişeştii, la obîrşia Corodului, şi mai sus, unde se chiamă Seliştea lui Tatul, în acelaşi hotar, la obîrşia Corodului, şi o poiană de la deal, care este în dumbrava de la Deochiaţi, nepotului lor de frate, pan Herman.

Şi întru aceea, iarăşi s-a ridicat pan Herman, de bunăvoia lui şi nesilit de nimeni, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, şi a vîndut acest sat mai sus-scris şi seliştea şi poiana, pe care i le-a dat unchiul său, pan Oţel, şi fiica sa, Cîrstina, anume satul Motişeşti, la obîrşia Corodului, mai sus de curtea lui Cernat, şi Seliştea lui Tatul, tot la obîrşia Corodului, în acelaşi hotar, şi o poiană de la deal, care este în dumbrava de la Deochiaţi, credinciosului nostru boier, pan Şteful Cernătescul, pentru 75 de zloţi tătăreşti, totul pe bani gata. Şi a plătit pan Şteful Cernat[7] totul cu bani gata în mîinile panului Herman, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi înţelegere şi plată, totul cu bani gata, şi noi de asemenea am dat şi am întărit credinciosului nostru boier, pan Şteful Cernat [7], acest sat mai sus-scris, Motişeştii, la obîrşia Corodului, şi Seliştea lui Tatul, tot la obîrşia Corodului, în acelaşi hotar, şi ⟨o poia⟩[4]nă ⟨de la deal⟩[1], care este în dumbrava de la Deochiaţi, să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor ⟨lui, şi răstrănepoţilor⟩[4] lui, şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui ⟨sat şi al seliştii şi al poienii să fie din toate părţile după⟩[4] vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la ⟨aceasta este⟩[4] marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, ⟨şi a boierilor noştri: pan Duma al lui Brae[8]⟩[4] pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu[10], pan Şan⟨dro⟩[2], pan Lazea, pan ⟨Hodco⟩[11] al lui ⟨Cre⟩[11]ţu, pan Isaia de Neamţ, pan Steţco Dămăncuş, pan Petrică, pan Buhte, pan Sacheş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan ⟨Negrilă⟩[11] paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărie şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6971 ⟨1463⟩ aprilie 15.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Adam, III/1. Orig., perg. (32 × 43 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete domnească şi şase peceţi boiereşti, atîrnate, pierdute.

Două foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 67, şi la Inst. de ist. şi arh. A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/470.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 73—74 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 328—329 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Şters.
[3] Aici, ca şi, deseori, în continuare, ч făcut ca ѵ.
[4] Şters şi rupt.
[5] Aşa în orig.
[6] Mai sus, ѥлинѹ.
[7] Mai sus, Чєрнатєскоулоу (Cernătescul).

www.dacoromanica.ro

[8] După mărimea spațiului șters și rupt, ca și după formularul întrebuințat de diacul Toma în această perioadă (vezi doc. nr. 112 și 121), sfatul domnesc începea, fără nici o îndoială, cu numele lui Duma al lui Brae.

[9] În loc de Петри?

[10] În textul editat de I. Bogdan, ca și în trad. din *D. I. R.*, A, I, după „Albu" urmează, superfluu, „spătar".

[11] Rupt.

[12] În orig., după р, paierоc.

116 — 1463 (6971) aprilie 18.

Un ispisoc a domnului Stefan v(oie)vod, din let 6971 ⟨1463⟩ apr(ilie) 18, prin care dăruești m(ănă)st(irii) Pobrata moșia Lieștii, din ținut(u) Sucev[v]ii.

Arh. St. Iași, DCCCXXXVI/24, f. 1 v. Rez., într-un „jurnal" al judecătoriei ținutului Suceava, din 1841 noiembrie 4, privind o pricină de hotar între Costache Bosie, proprietarul moșiei Sirețelu, și M-rea Probota, proprietara moșiilor Liești și Prisaca.

117 — 1463 (6971) iulie 13, Suceava.

† Ꙟ(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дар Земли Ꙟолдавскои. Знаменито чиним(ъ)[1] ис сѣм листом(ъ) нашимъ, въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оүзрит(ъ)[2] или его ѵслишит(ъ) чтоүчи, ѡже даем(ъ) и потвръждаем(ъ) с(вѧ)т(о)мѵ монастирю нашемоү ѡт(ъ) Немца, идеж(е) ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)таго Възнесенїѧ г(оспод)а нашего, І(сѵ)сѵ Хр(и)ста, оүвес(ъ) хотаръ[3] монастиреб(ъ) що ест(ъ) оү Загорнои, али по старомоү хотарю, що из давна прислѵхает(ъ) ѡт(ъ) Немецкаго монастирѣ, также и ѡт(ъ) сева на перед(ъ) да прислоүхает(ъ) ѵвес(ъ) тот(ъ) хотаръ нашег(о) монастирѧ ѡт(ъ) Немца, али и съ грълами и с полѣни, везде по старомѵ хотарю, що ест(ъ) монастирскїи хотаръ.

Ꙗ також(е), варе кто имет(ъ) брати ѡт(ъ) нас(ъ) десѣтиноү ѡт(ъ) бчел(ъ), а тоти наши десѣтници що би не имали брати десѣтинѵ ѡт(ъ) бчел(ъ) ѡт(ъ) манастирских(ъ) пасиках(ъ), хотѣ половина грош(ъ), и що би не имали жадного дила до хотарѣ манастирского, или до пасики, или бѵд(ь) к чемоү що ест(ъ) манастирское, ни сами десѣтници а ни пак(ъ) их(ъ) слѵги, варе кто и(ъ)[4] бѵдет(ъ), заноүж(е) тотѵ десѣтинѵ есми ѡвешчѣлї и дали с(вѧ)томоү манастирю.

Ꙗ тиж(е), сотирѣ али бо его слѵги, а нї ни(ъ) никто ѡт(ъ) наших(ъ) боꙗр или ѡт(ъ) наших(ъ) слоүги, ава ни жадна дѵша, да не имает(ъ) жадного примѣсѵ до манастирских(ъ) пасиках(ъ) и до гръли и до полѣни и до ѵсего хотарѣ ѡт(ъ) Загорна. Єлико ест(ъ) старїи хотаръ та слѵхает(ъ) нашего манастирѣ ѡт(ъ) Нѣ<мца>[5].

Ꙗ кто сѣ покѵсит(ъ) черес(ъ) сес(ъ) лист<ъ н>[5]аш(ъ) да имет(ъ) сѧ ѵмѣшати, бѵд(ь) оү чем(ъ), оү манастирев(ъ) хотаръ ѡт(ъ) Загорна, тот(ъ) ест(ъ) противник(ъ) наш(ъ) и нашемѵ листоү и ѵзрит(ъ) над(ъ) собою нашѵ казнъ.

Тое ѵсе више писаное да ест(ъ) непороүшено.

Ꙗ на болше крѧпост(ъ) велѧли есми нашемѵ вѧрномоү паноү, Доброүлови логофетѵ, писати[6] и нашѵ печат(ъ) завѣсити к семоү листѵ нашемѵ.

Пис(а) оү Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ЅЦОА юл(їе) ГІ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm și întărim sfintei noastre mănăstiri de la Neamț, unde este hramul Sfînta Înălțare a domnului nostru, Iisus Hristos,

www.dacoromanica.ro

tot hotarul mănăstirii care este la Zagorna, însă după hotarul vechi, care ascultă de demult de mănăstirea Neamţ, tot aşa să asculte şi de acum înainte întreg acest hotar de mănăstirea noastră de la Neamţ, însă şi cu gîrlele şi cu poienele, pretutindeni după hotarul vechi, care este hotarul mănăstirii.

Şi, de asemenea, oricine va lua pentru noi desetina din albine, aceşti desetnici ai noştri să nu ia desetina din albine de la prisăcile mănăstirii, fie chiar o jumătate de groş, şi să nu aibă nici o treabă în hotarul mănăstirii, sau la prisăci, sau cu orice este al mănăstirii, nici desetnicii înşişi, şi iarăşi nici slugile lor, oricine ar fi acela, pentru că am făgăduit şi am dat această desetină sfintei mănăstiri.

Şi, de asemenea, sotirea[7] sau slugile lui, şi nici altcineva din boierii noştri sau din slugile noastre, şi nici un suflet, să nu aibă nici un amestec la prisăcile mănăstirii şi la gîrle şi la poieni şi la întreg hotarul de la Zagorna. Cît este hotarul vechi, acesta să asculte de mănăstirea noastră de la Nea⟨mţ⟩[5].

Iar cine se va încumeta să se amestece peste această carte a noastră, în orice, în hotarul de la Zagorna al mănăstirii, acela este potrivnicul nostru şi al cărţii noastre şi va vedea asupra sa pedeapsa noastră.

Toate acestea mai sus-scrise să fie neclintite.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

S-a scris la Suceava, în anul 6971 ⟨1463⟩ iulie 13.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Ştefan v(oie)vod, din leat 6971 ⟨1463⟩ iulie 13, întăritură pe Zagorna, cu tot hotarul vechi, şi altele.

Bibl. Acad., MDCXLV/13. Orig., perg. (24 × 42,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din 1812 martie 28, încredinţată de Veniamin mitropolit şi de Ioan arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul, ibidem, MDCXLV/14, şi o copie, cu caractere ruseşti, din 1838 iulie 27, ibidem, MDCXLV/15. Altă copie cu caractere ruseşti şi o trad., din 1814 septembrie 10, adeverită de Silvestru arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul şi, în 1815 ianuarie 16, de Departamentul Pricinilor Străine, la Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, nr. 22. O copie slavă, de Victor Grigorovici, la Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin", secţia manuscrise, nr. 1733, filă nenumerotată. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/471.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 516 (facs.); Creţulescu, *Doc. Neamţ* (a), p. 345—346 (trad. veche); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 75—77 (text slav, după o copie a lui V. Grigorovici, şi trad. din 1814); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 45—46 (text slav, după orig., şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 329—330 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] ѵ, scris distinct peste о.
[3] х, scris peste н.
[4] În loc de кто он(ъ).
[5] Şters.
[6] т şi н final în ligatură.
[7] În trad. din *D.I.R.*, A,I, interpretat: „cel ce ia suta".

118   1464 (6972).

Uric de la Stefan vodă cel Bun, din vălet 6972 ⟨1464⟩ [pen][1], întăritură Manii Mogoşescului pe sat pe Mo⟨go⟩[2]şeşti, di pe Vilna, [de la ţînutlu[3] Vasluiului][4].

Bibl. Acad., DCCLXXVII/1.

Rez., într-un perilipsis de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 62 (rez., după acelaşi perilipsis); *D. I. R.*, A, I, p. 331 (rez., după Costăchescu).

---

[1] De la un „pentru“, anulat ulterior de rezumator.
[2] Omis.
[3] Aşa în rez.
[4] Probabil adaosul rezumatorului.

119 — 1464 (6972) aprilie 28, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господар(ъ) Землї Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито нс сѣм(ъ)[1] нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ)[1] кто на нъ ѹзрит(ъ)[2] или его чтоучи[3] оуслышит(ъ), ѡже тот(ъ) истинныи слоуга наш(ъ) вѣрныи, панъ Лоука, с(ы)нъ пана Петра логофета, слоужил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ)[1] мы, видѣвше его правои и вѣрнои слоужбоу до нас(ъ), жаловали есмы его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми емоу, оу нашеи земли, оу Молдавскои, ѡчиноу жонѣ его, Мареною, половина село[4] ѡт(ъ) Топорѡвци, що ѡна коупила нс Михнею за свои пинѣзи; а дроугоую половиноу село ѡт(ъ) Топоровци, паноу Лѹцѣ за его правои и вѣрнои слоужвѹ. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) емѹ ѡт(ъ) нас(ъ) ѹрикъ, емоу, и дѣтем(ъ) его, и оунѹчатом(ъ) его, и праѹнѹчатом(ъ) его, и прашоурѣтом(ъ) его и въсемоу родоу его, кто бѹдет(ъ) нан ближныи, да ест(ъ) непорѹшенно николиже, на вѣки вѣчнаѧ.

А хотаръ томоу селоу да ест(ъ) по старомѹ хотароу, коуда из вѣка ѡжиꙗали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, выше писанаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра възлюбленнаго мы с(ы)на, Алеѯандра, и вѣра боѧр(ъ)[1] нашиx(ъ): вѣра пана Доумы Бравевича, вѣра пана Манаила, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Бланкоула, вѣра <пана>[5] Гоина Хотинскаго, вѣра пана Краснеша дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра <пана>[5] Томѣ Кинде, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Албоула, вѣра пана Лази[6] Пнтика, вѣра пана Ходка Крецевича[7], вѣра пана Исаїи Немецкаго, вѣра пана Стецка Домокоуша, вѣра пана Кости Ѡрниша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Радѹла Писка, вѣра пана Боухтн[8], вѣра пана Сакиша спатарѣ, вѣра пана Юзи вистѣрника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Зивѣрѣ[9] столника, вѣра пана Боуѡрѣна комиса и вѣра въсѣх(ъ) боѧр(ъ)[1] нашиx(ъ), в<еликиx(ъ) и>[10] малиx(ъ)[11].

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет г(о)сп(о)д(а)р(ь)[1] нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи нашиx(ъ) <или>[12] ѡт(ъ) нашего племении или пак(ъ) бѹд(ь) кто, кого Б(о)г(ъ) изберет(ъ) господарем(ъ) бити оу нашеи земли, ѹ Молдавскои, тот(ъ)[13] вы емѹ не порѹшил(ъ) нашего даанїа, али що вы емѹ оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ), занѹже есми дали емѹ за его правои и вѣрною слоужбоу.

А на боулшею крѣпост(ъ) и поѹтвръжденїе томѹ въсемоу выше писанномоу, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Доброулѹ логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити к семѹ нашемѹ листѹ.

Пис(а) Тъоутоул(ъ), оу Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ЅЦОВ, м(ѣ)с(ѧ)ца ап(ри)лїа), КИ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Luca, fiul panului Petru logofăt, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit lui, în ţara noastră, în

www.dacoromanica.ro

Moldova, ocina soției lui, Marena, jumătate de sat[14] din Toporăuți, pe care ea a cumpărat-o, împreună cu Mihnea, pe banii săi; iar cealaltă jumătate de sat din Toporăuți ⟨să fie⟩[15] panului Luca pentru dreapta și credincioasa lui slujbă. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, lui și copiilor lui, și nepoților lui, și strănepoților lui, și răstrănepoților lui și întregului său neam cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința iubitului meu fiu, Alexandru, și credința boierilor noștri; credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința ⟨panului⟩[5] Goian de Hotin, credința panului Crasneș vornic, credința panului Costea al lui Dan, credința ⟨panului⟩[5] Toma Chinde, credința panului Petru Ponici, credința panului Albul, credința panului Lazea Pitic, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Stețco Domocuș, credința panului Costea Oriș, credința panului Petrică, credința panului Radul Pisc, credința panului Buhtea, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Pașco postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Zbearea stolnic, credința panului Buorean comis și credința tuturor boierilor noștri ⟨mari și⟩[10] mici[11].

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri ⟨sau⟩[12] din neamul nostru sau iarăși oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru dreapta și pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră[16] la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6972 ⟨1464⟩, luna aprilie, 28.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:⟩ † Ѡ[17] село Топоровци, ꙋ волостꙋ Черъноѹци, в(ъ) лѣто х҃ѕцов. († Pentru satul Toporăuți, în ținutul Cernăuți, în anul 6972 ⟨1464⟩).

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 142. Orig., perg. (27,5 × 40,5 cm), pecete atîrnată, deteriorată, șnur de mătase vișinie.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 168 r.-v. Două foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/82 și 472.

EDIȚII: Wickenhauser, *Bochotin*, p. 66—67 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, p. 78—79 (rez. al editorului după Wickenhauser); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 59—61 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 331 — 332 (trad.).

---

1 În orig., după ultima consoană, paierос.
2 De la început și pînă aici, întărit ulterior cu altă cerneală.
3 Al doilea ч, făcut aici, precum și deseori în continuare, ca ѵ.
4 În textul editat de M. Costăchescu, după село urmează un що superfluu.
5 Omis.
6 În textul editat de M. Costăchescu, greșit: Ласн, cu nota: „Sic!".
7 ч, scris peste н.
8 În textul editat de M. Costăchescu, greșit: ПоѹХтн.
9 Primul ѣ, făcut ca ъ.
10 Șters și rupt.
11 În textul editat de M. Costăchescu, greșit: молдавскнХъ (moldoveni).
12 Rupt.

www.dacoromanica.ro

[13] În textul editat de M. Costăchescu urmează що, cuvînt inexistent în orig. şi nefolosit încă în formular de diacul Tăutul (vezi doc. nr. 127 şi 165).
[14] În trad. lui M. Costăchescu: „Jumătate de sat ce-i din Toporăuţi“, iar în cea din *D. I. R.*, A, I: „sătuc“ (v. şi nota 4).
[15] Subînţeles în textul slavon.
[16] În trad. din *D. I. R.*, A, I, omis.
[17] Sau за.

120 — 1464 (6972) iunie 5, Vaslui.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавской. Чинимъ[1] знаменито ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо ег(о) чтꙋч(и) ꙋс<лиши>[2]т(ъ), <коли>[2] тог(о) комꙋ бꙋдет(ъ) потре<бизна>[2], ѡже прїиде пред(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими болѣре, <ве>[2]ликими и малими, наш(ъ) слꙋга Жꙋржь........[3], <по своеи>[2] добр<ои>[2] воли, ни ким(ъ) непонꙋжен(ъ), а продал(ъ) своꙋю правꙋю ѡтчинꙋ, село на имѣ Г<ъ>[2]жещи, на Иланꙋ, за н̃ златых(ъ), слꙋгам(ъ) нашим(ъ),...........[4] и Игнатꙋ и Иванꙋ. <И запл>[2]атили емꙋ ꙋсе сполна, готовыми пинѣзми, прѧд(ъ) нами и пред(ъ) нашими болѣре.

Ино мы, видѣвше их(ъ) добрꙋю волю, токмеж(ъ) и доб<рꙋю платꙋ>[2], а ми такождере есми дали и потвердили тое прѣдъ реченное село, Гъженїи[5], на Иланꙋ, слꙋгам(ъ) нашим(ъ)..........[3] и Иванꙋ и Игнатꙋ, да ест(ъ) <им(ъ)>[6] ѡт(ъ) нас(ъ) ꙋрикъ, съ всѣ<м(ъ)>[6] доходомъ, им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ) равно, и ꙋнꙋчатом(ъ), и̃ правнꙋчатом(ъ), и пращꙋрѣтом(ъ) их(ъ), и въсемꙋ родꙋ их(ъ), кто бꙋдет(ъ) <иаи>[2] ближни, да ест(ъ) имъ непорꙋшенно николиже, на вѣк<ы>[2].

А хотар(ъ) томꙋ селꙋ да ест(ъ) старым(ъ) хотарем(ъ), с верха, ближ(е) до ставꙋ Банкова, <а з>[2] долꙋ, до п(е)нѣ, кꙋда хотарил(ъ) пан(ъ) Кръстѣ Чорного съ Плот<ꙋном(ъ)>[7].

А на то ест(ъ) велика мартꙋриа, сам(ъ) г(оспод)ство ми, выше писанное <Стефан(ъ) воевода, и митрополит(ъ) наш(ъ) кѵр[8]. Теѡктист(ъ), и нашим(ъ) болѣре: пан(ъ) Дꙋма <Браевич(ъ)>[2], пан(ъ) Ман<оило, пан(ъ) Станчюл(ъ)>[2], пан(ъ) <Бланкꙋл(ъ), пан(ъ) Гѡан(ъ) Хотинскыи, пан(ъ) Краснеш(ъ) дворник(ъ)>[8], пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома <Кынде, пан(ъ) Петръ>[2] Поинч(ъ), пан(ъ) <Албъ>[2] ....[9] пан(ъ) Петри<къ Икимович(ъ)>[10] ....[11] великих(ъ) и малих(ъ), <що при том(ъ) были>[2].

<А на болшꙋю крѣпостъ томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ>[8], Добрꙋлꙋ лог(о)фетоу, писати и нашꙋ печатъ завѣсити <и печатъ боѧръ наших(ъ)>[2] к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

<Пис(а) Ис>[2]аѧ, ꙋ Васлꙋи, в(ъ) лѣто ҂ѕцоб, м(ѣ)с(ѧ)ца юн(їа) е̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, ⟨cînd⟩[2] aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, mari şi mici, sluga noastră, pan Giurgiu...[3], de bunăvoia ⟨sa⟩[2], nesilit de nimeni, şi a vîndut ocina sa dreaptă, satul anume G⟨ă⟩[2]geşti, pe Ialan, pentru 50 de zloţi, slugilor noastre, ...[4] şi Ignat şi Ion. ⟨Şi⟩[2] i-au plătit toţul deplin, cu bani gata, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie, tocmeală şi bună ⟨plată⟩[2], şi noi, de asemenea, am dat şi am întărit acest sat mai înainte - spus, Găgenii[5], pe Ialan, slugilor noastre, ...[4] şi Ion şi Ignat, ca să ⟨le⟩[6] fie de la noi uric,

www.dacoromanica.ro

cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor, şi strănepoţilor, şi răstrănepoţilor lor, şi întregului lor neam, cine va fi <cel>[2] mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechile hotare, din sus, pînă aproape de iazul lui Bancu, <iar din>[2] vale, pînă la buturugă, pe unde au hotărnicit pan Cîrstea Negru cu Plot<un>[7].

Iar la aceasta este mare mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul <Ştefan voievod, şi mitropolitul nostru, chir>[8] Teoctist, şi boierii noştri: pan Duma <al lui Brae>[2], pan Man<oilo, pan Stanciul>[2], pan <Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneş vornic>[8], pan Coste al lui Dan, pan Toma <Cînde, pan Petru>[2] Ponici, pan <Albu>[2]... [9], pan Petri<că al lui Iachim>[10]...[11], mari şi mici, <care au fost la aceasta>[2].

<Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan>[8], Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră, <şi peceţile boierilor noştri>[2] la această carte a noastră.

<A scris Isa>[2]ia, la Vaslui, în anul 6972 <1464>, luna iunie, 5.

<Pe verso, însemnare ulterioară:> Гъџецiїи (Găgeştii).

Arh. St. Bucureşti, Episc. Huşi, XXXVIII/1. Orig., perg. (30 × 40 cm), şters şi rupt, pecete domnească atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută, şi patru peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră, din care se păstrează doar unul), pierdute.

Mai multe foto., la Arh. St. Iaşi, DCCXVII/45 şi MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 68, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/473.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 79 (rez. al editorului, însoţit de cîteva extrase din orig.); *D.I.R.*, A, I, p. 332—333 (trad.).

---

[1] ч făcut peste tot ca ѵ.
[2] Şters.
[3] Şters un nume de cca 5—6 litere.
[4] Şters un nume de cca 6—7 litere.
[5] Aşa în orig.; mai sus, Гъжецiи (Găgeşti).
[6] Omis.
[7] În extrasele lui I. Bogdan şi în trad. *D. I. R.*, A, I, greşit: съ глоти (cu gloatele). Vezi şi doc. de întărire din 1518 martie 24 (Costăchescu, *Doc. Ştefăniţă*, p. 44—46).
[8] Şters şi rupt.
[9] Sfîrşitul rîndului al zecelea, şters, iar două treimi din rîndul următor şterse şi rupte.
[10] Rupt.
[11] Sfîrşitul rîndului al unsprezecelea, şters, iar două treimi din rîndul următor, şterse şi rupte.

121 — 1464 (6972) iunie 11, Vaslui.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господар(ъ) Земли Молдавскои. Знаменито чиным(ъ) нс сѣмь листомь нашымь, въсѣмь кто на н(ъ) ѹзрит(ъ) или его ѹслишыт(ъ) чтѵчи, колиже того комѵ потребизна бѵдет(ъ), ѡже прїндоша, пред(ъ) нами и прѣд(ъ) ѹсими нашими боꙗре, великими и малими, старими и молодими, Мѵша, панїи пана Пентелеа, тешча Петра Ѡцелескѵла[1], съ своею дочкою, Черною, паныи Петра Ѡцела, и свидчили нс(ъ) своими межнаши, добрими люди[2], аже привилна щ҇о имали ѡт(ъ) нашых(ъ) предков(ъ)[3], ѡт(ъ) ѹнка нашего, Илїа воеводи и Стефана воеводи, колї ѡни били ѵ их(ъ) добрѵм(ъ) и ѵ ласкавѵм(ъ) мирѵ, на села Пынтелеещын, на Ѡзери, а тое привилїе више писаных(ъ) предков(ъ) нашых(ъ) изгинѵли ѡт(ъ) рѵкы Кръстинн, с(ы)на Пантелеева и

www.dacoromanica.ro

панеи его, Мѹши, коли Кръстѣ с конѣ упаль и ѹмерьл(ь) безь ꙗзика и ѡ привилїе нам(ь), ѡ нашѹ правую ѡтчину, не мог(ь) повисти где ест(ь)[4].

Ино ми, видѣвшы сведетелство нашых(ь) боꙗр(ь)[3] а их(ь) правих(ь) межиашы, аже тота их(ь) привилиа, ѡт(ь) нашиx(ь) предков(ь)[3], що имали на тое село, на Пантелеещьин[5], у Єзьртак(ь) згинули как(ь) ѡни свѣдетелствуют(ь), а ми, такоже, по их(ь) правои свѣдетелствы, такоже дали и потвердили есми тое више писанное село, Пантелїещы, на Ѡзери, ѹрик(ь) да ест(ь), съ ѹсим(ь) доходо<мь>[6], Мѹши жены пана Пантелеа, и зету еи, Петру Ѡцелескулу, и дъщери еи, Черны, и детем(ь) их(ь), и унучатомь их(ь), и праунучатом(ь) их(ь), и прашурѣтом(ь) их(ь) и усему роду их(ь), кто им(ь) будет(ь) наи ближны, але ѡт(ь) тои части[1] к<о>[2]мѹ ест(ь) ѡтчина.

А также, нїкто, николи на вѣкы, никоторим(ь) привилием(ь), да не может(ь) добивати на сие наше привилїе, заниже их(ь) <с>[8]тараа привилиа изьги<ну>[9]ли коли Кръстѣ умерьл(ь), бо били у его руках(ь), ꙗко и више пишем(ь).

А хотарь тому селу ѡт(ь) усих(ь) сторон(ь) да ест(ь) по старому хотарю, куда из века вичного ѡживали.

А на то ест(ь) великаа и праваа марторыи нашего г(оспо)дства, више писанаго Стефана воеводи, и митрополита нашего, кур Теѡктиста, и боꙗр(ь)[3] нашых(ь): пан(ь) Дума Браевич(ь), пан(ь) Манаил(ь), пан(ь) Станчюл(ь), пан(ь) Бланкул(ь), пан(ь) Гоꙗн(ь) Хотинскыи, пан(ь) Краснеш(ь) дворник(ь), пан(ь) Косте Данович(ь), пан(ь) Тома Кынде, пан(ь) Петру Понич(ь), пан(ь) Албь, пан(ь) Лазꙗ, пан(ь) Ходко Крецевич(ь), пан(ь) Исаїа Немецкыи, пан(ь) Стецко Даманкуш(ь), пан(ь) Косте Ѡриш(ь), пан(ь) Радул(ь) Пискь, пан(ь) Иѡн(ь) Бучум(ь), пан(ь) Сакеш(ь) спатар(ь)[3], пан(ь) Юга вистиар(ь)ник(ь)[10], пан(ь) Пашко постелник(ь), пан(ь) Негрилъ пахарник(ь), пан(ь) Збиарѣ столник(ь), пан(ь) Иѡн(ь) комис(ь) и иныи уси наши боꙗре, велици и мали, що прї том(ь) били.

А на болшее потвръжденїе, велѣли есмы пану Добрулу логофету писати и нашу печат(ь) привесити к сему листу нашему.

Пис(а) Тома, у Баслуи, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцов юн(їе) ај.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, bătrîni şi tineri, Muşa, paniţa panului Pentelei, soacra lui Petru Oţelescul, cu fiica sa, Cerna, paniţa lui[11] Petru Oţel, şi au mărturisit cu megieşii lor, oameni buni, că privilegiul pe care l-au avut de la înaintaşii noştri, de la unchii noştri, Ilie voievod, şi Ştefan voievod, cînd ei au fost în bună şi binevoitoare pace, pentru satul Pînteleeşti, la Iezer[12], acel privilegiu al înaintaşilor noştri mai sus-scrişi s-a pierdut din mîinile lui Cîrstea, fiul lui Pantelei şi a paniţei lui, Muşa, cînd Cîrstea a căzut de pe cal şi a murit fără grai şi despre privilegiul nostru, al ocinei noastre drepte, nu a putut spune unde este[4].

Deci, noi, văzînd mărturia boierilor noştri şi a megieşilor lor drepţi, că acest privilegiu al lor, de la înaintaşii noştri, pe care l-au avut pentru acest sat, Panteleeşti[5], la Iezer, aşa l-au pierdut cum mărturisesc ei, şi noi, de asemenea, după mărturiile lor drepte, de asemenea am dat şi am întărit acest sat mai sus-scris, Pantelieşti[5], la Iezer, să le fie uric cu tot venitul, Muşei, soţia panului Pantelei, şi ginerelui ei, Petru Oţelescul, şi fiicei ei, Cerna, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, însă pentru acea parte a cui este ocina.

www.dacoromanica.ro

Şi, de asemenea, nimeni, niciodată în veci, cu nici un fel de privilegiu, să nu poată cîştiga peste acest privilegiu al nostru, pentru că privilegiul lor vechi s-a pierdut cînd a murit Cîrstea şi a fost în mîinile lui, cum scriem şi mai sus.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din vecii vecilor.

Iar la aceasta este marea şi dreapta mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi a boierilor noştri: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazea, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaia de Neamţ, pan Steţco Dămăncuş, pan Coste Oriş, pan Radul Pisc, pan Ion Bucium, pan Sacheş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Ion comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Vaslui, în anul 6972 ⟨1464⟩ iunie 11.

⟨Pe verso, însemnare ulterioară:⟩ Pinteleeştii.

Arh. St. Bucureşti, Episc. Huşi, XXXIV/1. Orig., perg. (29,5 X 38,5 cm), pecete domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), şi şase peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră), toate pierdute.

Mai multe foto., la Arh. St. Iaşi, DCCXVII/46 şi MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 69, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol — Iaşi, Fotografii, II/474.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 517 (facs.); Melchisedek, *Chronica Huşilor (Appendice)*, p. 8—13 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 80—81 (text slav şi corecturi ale trad. lui Melchisedek); *D.I.R.*, A, I, p. 333—334 (trad.).

---

[1] ч făcut aici, precum şi, deseori, în continuare, ca ȣ.
[2] н, făcut din є.
[3] În orig.; după ultima consoană, paieroc.
[4] De la коли (cînd) pînă aici, text redat în vorbirea directă.
[5] Mai sus: Пынтелеєщын (Pînteleeştii).
[6] Omis, din cauza lui м din cuvîntul posterior.
[7] ч, făcut ca ѵ.
[8] Şters.
[9] Omis.
[10] În orig.: вистнар'ник(ь); v. şi mai sus: ѵмерьл(ь).
[11] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „a panului ...“, subînţelegîndu-se, deci: „fiica panului ...“!
[12] În trad. din *D. I. R.*, A, I: „la Bălţi“.

122 — 1464 (6972) august 13, Suceava.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan W(oe)w(oda)[1] ⟨Hospodar des moldauischen Landes. Tun kund durch diesen unsern Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören⟩[2] und insofern dies jemandem zu wissen erfors derlich sein wird, wienach vor all[3] unseren moldauischen Bojaren, den grossen und kleinen, den alten und den jungen, gekommen sein unser Diener Mandrä, mit seinem Weibe und seinen Schwägerinen, Woinag's[3] Töchtern, und gegen H(er)r Misio wegen eines Dorfes namens Tîrnawka gerechtet habe. Und hiebei hat Misê behauptet, das ihm dieses Dorf sein Ohm, Bära, aus

www.dacoromanica.ro

seinem guten Willen, mit seinem sonstigen Vermögen, auf den Todesfall gegeben habe.

Und sie haben auf das heftigste gerechtet, und viel Wortstreit war unter ihnen, wobei Misê auch eine Schrift Beras vorgebracht hat, dass ihm Bera dieses Dorf auf den Todesfall gegeben habe.

Wir aber mit unseren Bojaren haben ihnen den Spruch nach dem Landesgefesse gemacht, dass Miso wegen dieses Dorfes mit dem Pfaffen Chanko, dem H(er)r Stan Babić, H(er)r Grosa Koabinć und H(er)r Todor Anschanul schwöre. Nach diesem für Miso gegebenen Spruch, hat er mit all diesen Eidesleuten wegen dieses Dorfes geschworen und es nach allem Recht und Gefess gewonnen, Mandră aber verloren.

Da wir, nun seinen Eid gesehen, haben wir, unserem Diener Misê dieses vorbenannte Dorf, Tîrnowka gleichfalls gegeben und bestätiget, auf dass es ihm von uns eine Handveste sei ⟨mit allen Einkünften ihm, seinen Kindern, seinen Brüdern, seinen Enkeln, seinen Urenkeln und seinen Ururenkeln und seinen ganzen Geschlechte, der aus all ihrem Geschlechte der nächste sein wird⟩[4] für immer in Ewigkeit.

Und der Hotar soll nach dem alten Hotar sein, wo [er von jeher bestanden.

Und hierauf ist das Zeugnis uns(erer) H(err)sch(af)t selbst des obgeschriebenen Stefan W(oe)w(oda), und unseres Metropoliten, H(er)r Teoktist, und H(er)r Wenascho[5], H(er)r Duma Braewić, H(er)r Manoil, H(er)r Stanćul, H(er)r Wlaikul, H(er)r Gojan von Hotin, H(er)r Krasnisch Hofrichter, H(er)r Koste Danowić, H(er)r Toma Kînde, H(er)r Peter Ponoćeu, H(er)r Albul, H(er)r Lasar, H(er)r Chodki Krezewić, H(er)r Isaia von Nemz, H(er)r Stezko Domakusch, H(er)r Peter Simowić, H(er)r Buchtê, H(er)r Iakisch Schwertträger, H(er)r Iuga Schassmeister, H(er)r Negril Mundschänks, H(er)r Paschko Kämmerers, H(er)r Sbiarê Truchsessen, H(er)r Buorên Marstallers und all unserer anderen Bojaren, der grossen und der kleinen, die dabei waren.

Und zu mehrerer Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserm getreun H(er)r Dobrul den Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's Roman zu Soćewa, im J(ahre) 6972 ⟨1464⟩ des Mon(ats) Aug(ust) 13.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se şi dacă aceasta îi va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, bătrîni şi tineri, sluga noastră Mîndre, cu soţia lui şi cu cumnatele lui, fiicele lui Voineag, şi s-au pîrît împotriva panului Misea pentru un sat, anume Tîrnauca. Iar la aceasta Misea a spus că acest sat i l-a dat unchiul său, Bera, de bunăvoia lui, împreună cu celelalte averi ale sale, la moartea lui. Şi s-au pîrît ce s-au pîrît, şi între ei au fost multe vorbe, la care Misea a adus şi un înscris al lui Bera, că i-a dat Bera acest sat, la moartea lui.

Noi, însă, cu boierii noştri i-am făcut lege după legea ţării, ca să jure Misea pentru acest sat, împreună cu popa Hanco, cu pan Stan Babici, pan Groza Coabinci[6] şi pan Tador Anşanul[7]. După ce am dat această lege pentru Misea, el a jurat cu toţi aceşti jurători pentru acest sat şi l-a cîştigat cu tot dreptul şi cu toată legea, iar Mîndrea a pierdut.

www.dacoromanica.ro

Iar noi, dacă am văzut jurămîntul, noi, de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre, Misea, acest sat mai sus-numit, Tîrnauca, pentru ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui, copiilor lui, fraţilor lui, nepoţilor lui, strănepoţilor lui, răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, care îi va fi cel mai apropiat, pentru totdeauna, în veci.

Iar hotarul să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este mărturia domniei noastre însăşi, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a mitropolitului nostru, chir[8] Teoctist, şi ⟨a boierilor noştri⟩[5]: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasniş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponoceu[9], pan Albul, pan Lazar[10], pan Hodco al lui Creţu, pan Isaia de la Neamţ, pan Steţco Domacuş, pan Petru al lui Sima[11], pan Buhtea, pan Iachiş [12] spătar, pan Iuga vistier, pan Negrilă ceaşnic, pan Paşco postelnic, pan Zbiarea stolnic, pan Buorean comis şi a tuturor celorlalţi boieri ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6972 ⟨1464⟩, luna august, 13.

După Wickenhauser, *Homor*, p. 175—177. Trad. germ. după orig., perg., pecete domnească şi şase peceţi boiereşti atîrnate.

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 153 (nr. IX, rez.); Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 13 a, în Dan, *M-rea Putna*, p. 174 (rez., cu luna greşită: februarie); Iorga, *St. şi doc.*, v, p. 394 (rez., după o trad. germ., din 1782, care se afla în Arh. Tabulei provinciale din Cernăuţi); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 82 (rez. al editorului după trad. lui Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 334—335 (trad. rom., după aceeaşi trad. a lui Wickenhauser).

---

[1] În trad. lui Wickenhauser urmează litera „M“, reprezentînd prescurtarea formulei la care se face, în continuare, trimiterea.

[2] În aceeaşi trad.: „[w(ie) b(ei) II^{ten}, III^{ten}]“, adică doc. din 1429 (6937) februarie 5 (v. *D. R. H.*, A, I, nr. 83) şi doc. din 1430 (6938) februarie 21 (*ibidem*, nr. 97).

[3] Aşa în trad.

[4] În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b⟨ei⟩ II^{ten}, IV^{ten}]“; în doc. de la nr. II formula este însă mai restrînsă decît în cel de la nr. IV, după care s-a făcut şi întregirea noastră.

[5] „H(er)r Wenascho“, greşit, întrucît în textul slavon era, desigur: боıароке наши (boierii noştri). I. Bogdan a considerat însă că Wenascho reprezintă o lectură greşită pentru „Tarasie“, nume redat în *D. I. R.*, A, I: „Tanasie“.

[6] În rez. lui N. Iorga, după o altă trad. germ. (v. EDIŢII): „Minovici“, nume corectat în ediţia lui I. Bogdan şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, în „Micotici“.

[7] În ediţia lui I. Bogdan, corectat în: „Toderaş Auşanul“.

[8] În trad. germ: „Herr“.

[9] În loc de „Ponici“.

[10] În loc de „Lazea“.

[11] În loc de „Iachim“.

[12] În loc de „Sachiş“.

123 — 1464 (6972) septembrie 12, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефань воевода г(о)с(по)дар(ь)[1] Земли Молдавскои. Чиним(ь)[2] знаменито нс сѣм(ь)[1] нашим(ь) листомь, въсам(ь) кто на нь ѹзрит(ь) или его чтѹчи ѹслышит(ь), колиж(е) того комоу аще потребизна боу-

www.dacoromanica.ro

деть, ѡже прїиде пред(ь) нами и пред(ь) ȣсими нашими болѣри, великими и малими, старыми и молодыми, родител(ь) наш(ь), митрополит(ь) Сочавскїи, кир Ѳеѡктист(ь), по своеи доброи воли и ником(ь) непоноужен(ь), и съ произволенїем(ь) въсѧх(ь) наших(ь) великих(ь) монастиреи Молдавских(ь) и съ въсѣми своими калȣгери и цръковники митрополскими, и продал(ь) нашемȣ вѣрномȣ панȣ Тадорȣ Проданȣ, нашемȣ писарю, ѡдно село митрополское, на имѣ Грикове, на Серетѣ, подли Серетского торгȣ, за три ста золотых(ь) тȣрецкых(ь). И <ȣ>[3]ставши <п>[4]ан(ь) Тадорь писар(ь) и заплатил(ь) тото село оусе готовими пинѣзми, перед(ь) нами и перед(ь) ȣсими нашими боꙗри. А митрополит(ь) наш(ь), кир(ь)[1] Ѳеѡктисть, коупил(ь), за тоты пинѣзи, нашеи мытрополїи[5] дрȣгое село, оу пана Ротымпана, на Бръдьцелѣ, на имѣ Михаещи.

Ино мы, видѣвше их(ь) доброи воли и токмеж(ь) и заплатоу полно<ую>[3], а ми также есми дали и потвердили тое пред(ь) реченное село, на имѣ Грикове, на Серетѣ, подли Серецкого торгȣ, да ест(ь) нашемȣ вѣрномȣ панюу, Тадорȣ Проданюу, ȣрикь — и млин(ь) соби да ȣчинит(ь) на Сер<етѣ>[4] —, и съ въсѣм(ь) доходом(ь), емȣ, и дѣтем(ь) его, и ȣноучатом(ь) его, и прѣȣноучатом(ь) его, и прашȣрѣтом(ь) его и въсемȣ родоу его, кто боудет(ь) нан ближныи, да ест(ь) им(ь) непорȣшенно николиже, на вѣки вѣчныѧ.

А хотарь томȣ селȣ да ест(ь) по старомȣ хотарȣ, кȣда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) великаѧ марторїѧ, сам(ь) г(оспо)дства <ми>[3], више писанного, мы, Стефана воеводы, и син(ь) наш(ь), Алеѯандрь, и пископ(ь) наш(ь), кир Тарасие ѡт(ь) Долнего Тръга, и игȣмени: поп(ь) Ѳеѡдорь Бистрицкїи, поп(ь) Исафь Немецкїи, поп(ь) Анастасие Молдавицкїи, поп(ь) Стахїе Побратскїи, и боꙗри наши: пан(ь) Доума Браевич(ь), пан(ь) Маноило, пан(ь) Станчȣлȣ, пан(ь) Бланкȣл, пан(ь) Гоꙗн(ь)[1] Хотинскїи, пан(ь) Краснешь дворник(ь), пан(ь) Косте Дановнч(ь), пан(ь) Тома Кынде, пан(ь) Петръ Понич(ь), пан Албъ спатарь, пан(ь) Лазѧ Питик(ь), пан(ь) Ходко Крецевич(ь), пан(ь) Исаїѧ Немецкыи, пан(ь) Стецко Домокȣш(ь), пан(ь) Косте Ѡрыш(ь), пан(ь) Радоул(ь) Пискь, пан(ь) Иѡн(ь) Боучȣм(ь), пан(ь) Шендрика, пан(ь) Бȣхтѣ, пан(ь) [Радȣл(ь) Пис<кь]п>[4]а<н(ь) С>[4]акышь спатарь, пан(ь) Юга вистѣрник(ь), пан(ь) Пашко постелник(ь), пан(ь) Негрило чашни<кь>[4], пан(ь) Збѣрѣ с<тол>[4]ник(ь), пан(ь) Иѡн(ь) <Бȣорѣнȣл(ь)[6]>[7], пан(ь) Ѡанца Пресѣкъ, пан(ь) Нѣгь комис(ь), пан(ь) Лȣка столник(ь), пан(ь) Мирча плоскарь и инїи ȣси наши панове, велици и мали, що при то<мь б>[7]ыли.

А на боулшее крѣпость и поȣтвръжденїе томȣ ȣсемоу выше писанномȣ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Дѡбрȣлȣ лѵгофетȣ, писати и печат(ь) наш(ь) и печат(ь) боꙗр(ь)[1] наших(ь) привѣсити к семȣ нашемȣ листȣ.

Писа Тъȣтȣл(ь), ѵ Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцов, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тебрїа), вї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, bătrîni şi tineri, părintele nostru, chir Theoctist, mitropolit de Suceava, de bunăvoia lui şi nesilit de nimeni, şi cu voia tuturor marilor noastre mănăstiri din Moldova şi cu toţi călugării lor şi cu ţîrcovnicii mitropoliei, şi a vîndut credinciosului nostru pan Tador Prodan, pisarul nostru, un sat al mitropoliei, anume Greci, pe Siret, lîngă tîrgul Siret, pentru trei sute de zloţi turceşti. Şi ridicîndu-se pan Tador pisar a şi plătit tot acest sat cu bani gata, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri. Iar mitropolitul nostru, chir Theoctist, pentru aceşti bani, a cumpărat mitropoliei noastre alt sat de la pan Rotîmpan, anume Mihăeşti, pe Brădăţel.

www.dacoromanica.ro

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată deplină, şi noi de asemenea am dat şi am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Greci, pe Siret, lîngă tîrgul Siret, ca să fie, credinciosului nostru pan Tador Prodan, uric, şi să-şi facă mori pe Sir⟨et⟩[4], şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia ⟨mea⟩[5], mai sus-scrisul, noi, Ştefan voievod, şi fiul nostru, Alexandru, şi episcopul nostru, chir Tarasie de Tîrgul de Jos, şi egumenii: popa Theodor de la Bistriţa, popa Iasaf de la Neamţ, popa Anastasie de la Moldoviţa, popa Stahie de la Pobrata, şi boierii noştri: pan Duma al lui Brae, pan Manoilo, pan Stanciulu, pan Vlaicul[8], pan Goian de Hotin, pan Crasneş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Petru Ponici, pan Albu spătar, pan Lazea Pitic, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaiia de Neamţ, pan Steţco Domocuş, pan Coste Orîş, pan Radul Pisc, pan Ion Bucium, pan Şendrica, pan Buhtea, pan [Radul Pis⟨c], p⟩[4]a⟨n S⟩[4]acîş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Negrilo ceaşni⟨c⟩[4], pan Zbiarea s⟨tol⟩[4]nic, pan Ion ⟨Buoreanul[6]⟩[7], pan Oanţa Priseacă, pan Neagu comis, pan Luca stolnic, pan Mircea ploscar şi toţi ceilalţi pani ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne, la această carte a noastră, pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6972 ⟨1464⟩, luna septembrie, 12.

Archiwum Główne Akt Dawnych — Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 6 179. Orig., perg. (33 × 44 cm), pecete mică domnească (diam. = 2,4 cm), atîrnată (şnur de mătase vişinie), cu legenda: † Пєчать Стєфана воєводы *, şi 12 peceţi boiereşti (nouă pierdute şi trei păstrate), atîrnate, şnururi de mătase albastră (din care au rămas doar opt); sigiliile păstrate (nr. 1, 8 şi 11 considerîndu-le de la stînga la dreapta) sînt rotunde, în ceară neagră, nr. 1 (diam. = 1,4 cm), fără inscripţie marginală, cu reprezentarea chipului şi a numelui lui Iisus Hristos în emblemă, nr. 8 (diam. = 2 cm), stricat o treime, cu legenda: ⟨† Пєчать па⟩[9]на Красниша[10] дворника⟩[9], iar nr. 11 cu legenda: † Пєчать па⟨на⟩[4] Юги вистѣрника[11].

EDIŢII: Головацкiи, *Матерiалы*, nr. 2, p. 4—5 (text slav); Iorga, *St. şi doc.*, V. p. 385—386 (rez. al editorului, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc, Ştefan*, I, p. 83—84 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 335 — 336 (trad., după I. Bogdan).

---

1 În orig., după ultima consoană, paieroc.
2 ч, făcut deseori ca ѵ.
3 Omis.
4 Şters.
5 După м, diacul a scris iniţial ь, adăugînd ulterior, înaintea acestuia, ı.
6 Sau комись (comis).
7 Rupt.
8 În trad. din *D. I. R.*, A, I, „pan Vlaicul", omis.
9 Stricat.
10 н în ligatură cu н şi ш.
11 н şi н în ligatură.

124 — 1464 (6972) noiembrie 2, Suceava.

⟨† М⟩[1](и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стефан(ь) воєвода, господар(ь)[2] Земли Молдавскои. Знаменито чиным[3] ис сѣмь листомь нашым(ь), въсѣмь кто на н(ь) оузрит(ь) или єго чтоучи оуслишит(ь), ѡже тот(ь) истинныи наш(ь)[2] вѣрныи бо-

www.dacoromanica.ro

ıарин(ь), пан(ь) Андреико Чорторыискын, слоужил(ь) намь право и вирно. Тѣмь и мн, видѣвши ег(о) правоую и вирноую слоужбоу до нас(ь), жаловали есмн его шсобною нашею м(н)л(о)стїю, дали и потвердили есмн емоу, оу нашен земли, оу Молдавскон, села его, правам штнина, на нмѣ селам(ь): Чорторїа и Дѫбовъцоул(ь) и Ѡшихлибь. Тое оусе внше писанная села да ест(ь) шт(ь) нас(ь) оурик(ь), съ оусым(ь) доходомь, паноу Андреикоу Чорторыискомоу, емоу и детемь его, и братиам(ь) его, и оуноучатомь его, и праоуноучатомь его, и прашоурѣтомь его и оусемоу родоу его, кто емоу боудеть наи ближнын, непороушенно николиже, на вѣкы вѣчныа.

А хотар(ь)[2] тѣмь селамь, шт(ь) оусих(ь) сторонь да ест(ь) по старомоу хотарю, коуда из вика вичного шжнвали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра възлюбленнаго с(ы)на г(оспо)дства ми, Александра, <и>[4] вѣра бонар(ь)[2] нашых(ь): вѣра пана Доумн Браевича, вѣра пана Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкоула, вѣра пана Гоиана Хотинского, вѣра пана Краснеша дворника, вѣра пана Кости Ѡрыша, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Книды, вѣра пана Петра Поннча, вѣра пана Алба, вѣра пана Лази, вѣра пана Шандра Дорогоунскаго, вѣра пана Стецка Даманкоуша, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Исана Немецскаго, вѣра пана Родоула Пиской, вѣра пана Петрика Икимовича, вѣра пана Ишна Боучоума, вѣра пана Боухты, вѣра пана Ицка Хоудича, вѣра пана Сакиша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиарника, вѣра пана <П>[3]ашка постелника, вѣра пана Негрила пахарника, вѣра пана Збиари столника, вѣра пана Ишна комиса и вѣра оусих(ь) бонар(ь)[2] наших(ь) молдавскых(ь), великих(ь) и малих(ь).

А по нашем(ь) животѣ, кто боудет(ь) г(о)с(по)дарь оу нашен земли, оу Молдавскон, или шт(ь) детен наших(ь) или шт(ь) нашего племене или пак(ь) коли кого Б(ог)ь изберет(ь) г(о)с(по)дарем вити оу нашен земли, тот(ь) що би емоу не пороушил(ь) наше даанїе и потвръжденїе, але а би емоу оутвердил(ь) и оукрепил(ь), заноуже есмн емоу дали и потвердили за его правоую и вирноую слоужбоу.

А на болшее потвръжденїе томоу оусемоу више писанномоу, велѣли есмн нашемоу вѣрномоу бонарноу, паноу Доброулоу логофетоу, писати и печат(ь) нашоу привесити к семоу листоу нашемоу.

Пис(а) Тома, оу Соучавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцов ное(врїе) ѕ.

<Pe verso, *adresa*:> Андреико Чорторыискын.

<†>[1] Din <m>[1]ila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier credincios al nostru, pan Andreico Ciortorîischi, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea şi noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, satele lui, ocină dreaptă, anume satele: Ciortoriia şi Dubovăţul şi Oşihlib. Toate aceste sate mai sus-scrise să fie panului Andreico Ciortorîischi, de la noi, uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, <şi>[4]

www.dacoromanica.ro

credința boierilor noștri: credința panului Duma al lui Brae, credința panului Manoil, credința panului Stanciul, credința panului Vlaicul, credința panului Goian de Hotin, credința panului Crasneș vornic, credința panului Costea Orîș, credința panului Costea al lui Dan, credința panului Toma Chindea, credința panului Petru Ponici, credința panului Albu, credința panului Lazea, credința panului Șandru de la Dorohoi, credința panului Stețco Dămăncuș, credința panului Hodco al lui Crețu, credința panului Isaia de Neamț, credința panului Radul Pisc, credința panului Petrică al lui Iachim, credința panului Ion Bucium, credința panului Buhtea, credința panului Ițco Hudici, credința panului Sachiș spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului ⟨P⟩[5]așco postelnic, credința panului Negrilă paharnic, credința panului Zbiarea stolnic, credința panului Ion comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, în Moldova, sau din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn în țara noastră, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru dreapta și credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră,

A scris Toma, la Suceava, în anul 6972 ⟨1464⟩ noiembrie 2.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Andreico Ciortorîischi.

Archiwum Główne Akt Dawnych—Varșovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 399. Orig., perg. (23,5 × 43,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Їw Стефань[6] воевwда гwсподарь[6] Землн Мwлдавскон.

O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 218, și două foto., ibidem V/38 și XXIII/77. Alte foto., la Arh. St. București, Colecția Fotocopii Polonia, I/96, și la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/475 a și b.

EDIȚII: Улянищкiи материалы, p. 104 (rez.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 91—92 (trad., de N. Beldiceanu, după rez. lui Улянищкiи, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 85—86 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 336—337 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

[1] Loc alb.
[2] În orig., după ultima consoană, paieroc.
[3] ч, făcut deseori ca г.
[4] Omis.
[5] Rupt și șters.
[6] Așa în inscripție.

125 **⟨1465⟩.**

...un ispisoc vechiu, de la Ștefan vodă, de 300 de ani, ce întărești unui Giurgiu pe satul Hîrtănești...

Arh. St. Iași, CDXVII/142. Rez., într-o carte de judecată a marilor boieri, din 1765 martie 4, pentru satul Hîrtănești, pe Oituz.

Datat după vechimea actului atestată de rezumat.

www.dacoromanica.ro

6973 ⟨1465⟩ fev(ruarie) 15.
Ispisoc sîrbăscu de la Ştefan vodă pe pol sat Sîrbii.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, LXXV/16 (nr. 6). Menţiune.

EDIŢII: *Catalog*, I, p. 45, nr. 140 (menţ.).

127 **1465 (6973) martie 3, Vaslui.**

† Милостїю божїею, мы, Стефанъ воевода, господар Земли Молдавской. Чиним знаменито ис сѣм нашим листом, въсѧм кто на нь[1] ѹзрит алюбо[2] его чтѹчи ѹслышит, ѡже тот истинный слѹга наш, пань[3] Кандрѣ, сынъ Греѹлѡв, слѹжиль[4] нам право и вѣрно. Тѧ<м>[5] мы, видѣвше его правою и вѣрною слѹжбою до нас, жаловали есми его ѡсобною нашею милостїю и дали и потвръдили есми емѹ, ѹ нашеи земли, ѹ Молдавской, половина село[2], на имѣ Жѹржещи, на Ставницѣ, щож(е) ѡн кѹпил ѡт Косте и ѡт Стана, сынове Жѹржевич(и)[5], за п̃ злат, и такѡж(е), мли его на Ставницѣ, що ест на конець вишнеи полѣни, що емѹ дал ѹико его, Банко, по своею доброю волею. Тое[6] ѹсе више писанное[7] да ест емѹ ѡт нас ѹрикъ и съ въсѧм доходом, емѹ и дѣтем его, и ѹнѹчатом его[8], и пращѹрѣтом его, и въсемѹ родѹ его, кто бѹдет наи ближный, да ест им непорѹшенно николиже, на вѣкы.

А хотар томѹ селѹ да ест им на полѹ.

А на то ест вѣра нашего господства, више писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго ми сына, Алеѯандра, и вѣра болѧр нашиχ: вѣра пана[9] Дѹмы Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчѹла, вѣра пана Бланкѹла, вѣра пана Гоѩна, вѣра пана Краснешѹ[2] дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Кынди, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Алба, вѣра пана Лази Пиника, вѣра пана Исаїю[2], вѣра пана Шендрики, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Ивна Бѹчѹма, вѣра пана Петрика, вѣра пана Баска, вѣра пана Стецка Домокѹша, вѣра пана Бѹѡрѣнѹла Немецкаго, вѣра пана Бѹχти, вѣра пана Радѹла Писка, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистїарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Збѣрѣ столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра въсѧм[10] <болѧр нашиχ, великыχ и малыχ.

А по нашем жи>[5]вотѣ[11], кто бѹдет господаръ тои земли, ѡт дѣт<е>[5]и нашиχ или ѡт нашего племении или пак <бѹд кого Богъ изберет господарем быти нашеи Земли>[5] Молдавской, тот бы емѹ не порѹшил нашего данїѧ, але що бы емѹ ѹтвердил и ѹк<р>[5]ѣпил, заиѹже есми дали емѹ <и потвердили за его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас>[5].

А на бѹлшею крѣпост и поѹтвръжденїю[2] томѹ ѹсемѹ више писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Добрѹлѹ логофетѹ, писати и печат наш привѣсити к семѹ нашемѹ листѹ.

Пис(а)[5] Тъѹтѹл, ѹ Васлѹи, в(ъ) лѣто ҂ЅЦО̃Г, м(а)р(тїе), г̃ денъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Candrea[12], fiul lui Greul[13], ne-a slujit nouă drept şi credincios. Deci, noi, văzînd slujba

www.dacoromanica.ro

lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, jumătate din satul anume Giurgeşti, pe Stavnic, pe care el l-a cumpărat de la Costea şi de la Stan, fiii lui Giurgiu, pentru 80 de zloţi, şi, de asemenea, moara lui de pe Stavnic, care este la capătul poienii de sus[14], pe care i-a dat-o unchiul său, Baico, de bunăvoia lui. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui[8], şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat să le fie pe jumătate.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian, credinţa panului Crasneş vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Cîndea, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Isaia, credinţa panului Şendrica, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Ion Bucium, credinţa panului Petrică, credinţa panului Vasco, credinţa panului Steţco Domocuş, credinţa panului Buoreanul de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Radul Pisc, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Zbearea stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor ⟨boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după⟩[5] viaţa ⟨noastră⟩[5], cine va fi domn al acestei ţări, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi ⟨pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre⟩[5], Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat ⟨şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi⟩[5].

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Vaslui, în anul 6973 ⟨1465⟩, martie, 3 zile.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 87—88. Text slav după o copie de I. Tanoviceanu; doc. orig. se afla în „Muzeul Suruceanu" din Chişinău (azi R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 337 — 338 (trad., după Bogdan).

---

[1] În copia lui Tanoviceanu на нѣ (nota lui I. Bogdan).
[2] Aşa în textul editat.
[3] În aceeaşi copie пана (nota lui I. Bogdan).
[4] În aceeaşi copie слꙋжило (nota lui I. Bogdan).
[5] Întregirea lui I. Bogdan.
[6] După тоє urmează în aceeaşi copie un мꙋ superfluu (nota lui I. Bogdan).
[7] În aceeaşi copie писанион.
[8] и праꙋнꙋчатом єго (şi strănepoţilor lui) lipseşte în copie (nota lui I. Bogdan).
[9] În textul editat de I. Bogdan, peste tot, scris prescurtat: в.п.
[10] Greşit în copia lui Tanoviceanu, în loc de ꙗсаѫ.
[11] În aceeaşi copie, greşit: остѣ(nota lui I. Bogdan).
[12] Într-o confirmare ulterioară, din 1548 aprilie 12 (v. *D. I. R.*, A, XVI, I, p. 575—576): „Condrea".
[13] În aceeaşi confirmare: „fiul lui Negrilă".
[14] În aceeaşi confirmare: „la capătul de sus al poienii".

www.dacoromanica.ro

† Myłostiju božijeju, my, Stefan wojewoda, hospodar Zemły Mołdawskoi. Czynym znamenyto is sim naszym łystom, wsiakomu kto na ń uzryt iły jeho cztuczy usłyszyt, koły toho aszcze komu potrebyzna budet, ože pryde pred namy i prid usymy naszymy mołdawskymy boiare, wełykymy i małymy, starymy i mołodymy, nasz wirnyj bojaryn, pan Žurža Rotompan, po swojej dobroj woły i pak nykym neponužen, i prodał swoje pytomoje seło i prawuju otnynu, szczo on kupył, toje soło, od pana Žuły, brata pana Ioana Pyntecze, a na imi, sełu Michajeszczyi, na Bradecełi, powysze ot Borchyneszczyi, rodytełu naszemu, kyr Theoktystu mytropołytu, u cenu za 270 złoty turecskych. I u tomu stał [1] rodytel nasz, kyr Theoktyst mytropołyt, pred namy i pred usymy naszymy mołdawskymy bojare, i zapłatył u ruky panu Žuržu Rotompanu use hotowymy pynizy, ot tych pynizy szczo uział rodytel nasz, kyr Theoktyst, od pana Tadera Prodana za seło Hrekowe, szcze sut na Sereti, podły Seretskoho tyrhu.

Ino my, wydiwszy ich dobruju wołiu i jednanije i zapłatu, a my takože jesmi dały ot nas toje wysze pysannoje selo, Mychajeszczyi, na Bradecełi, powysze Borchybeszczyi, da jest uryk, s usym dochodom, s młynom i s wałyłamy szczo k tomu sełu prisłuchajet, mytropołyi naszei ot Suczawi, ideže jest'chram swiatoho muczenyka Heorhia, neporuszanno nikolyže, na wiku wicznya.

A chotar tomu sełu, ot usych storon, da jest' po staromu chotarju, kuda z wika wicznaho užywały.

A na to jest' wełykaja martorya naszeho hospodstwa [2], wysze pysannaho Stefana wojewody, i jepyskopa naszeho, kir Tarasyje ot Romanowi, i bojar' naszych: pan Duma Brajewycz [3], pan Manoił, pan Stanczuł, pan Właikuł, pan Hojan Chotynskyj, pan Krasnesz dwornik, pan Koste Danowycz, pan Toma Kynde, pan Petru Ponycz, pan Ałb, pan Łazia, pan Isaja [4] parkałab Kełijskyi, pan Stecko Damankusz, pan Chod'ko Krecewycz, pan Ion Buori(a) [5]-nul parkałab Nemecskyj, pan Ion Buczium [6] parkałab, pan Szandro Dorohujskyj, pan Buchti, pan Jacko, pan Sakysz spatar, pan Juha wystiarnyk, pan Paszko postełnyk, pan Nehrył pacharnyk, pan Zbyary stołnyk, pan Nyh [7] komys, i innyi usy naszy bojare, wełycyi i małyi, szczo pry tom były.

A na bołszeje potweržđenie i kripost' tomu usemu wysze pysannomu, wełiły jesmy naszemu wirnomu bojarynu, panu Dobrułu łogofetu, pysaty i peczat' naszu i peczaty bojar naszych prywesyty k temu łystu naszemu.

Pys(ał) [5] Toma, u Suczawi, w łit(o) [5] 6973 ⟨1465⟩, mis(ia) [5] ca ap(rila) [5], 11.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, bătrîni şi tineri, boierul nostru credincios, pan Giurgea Rotompan, de bunăvoia sa şi, de asemenea, nesilit de nimeni, şi a vîndut satul său propriu şi ocina sa [8] dreaptă, pe care, acel sat, l-a cumpărat de la panul Julea, fratele panului Ioan Pîntece, anume satul Mihăieşti, pe Brădăţel, mai sus de Borhineşti, părintelui nostru, chir Theoctist mitropolit, în preţ de 270 de zloţi turceşti. Şi, întru aceea, s-a ridicat părintele nostru, chir Theoctist mitropolit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, şi a plătit în mîinile panului

www.dacoromanica.ro

Giurgiu Rotompan totul cu bani gata, din acei bani pe care i-a luat părintele nostru, chir Theoctist, de la pan Tader Prodan pentru satul Greci, care este[8] pe Siret, mai jos de tîrgul Siret.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi înţelegere şi plată, şi noi, de asemenea am dat de la noi acest sat mai sus-scris, Mihăieşti, pe Brădăţel, mai sus de Borhineşti, să fie uric, cu tot venitul, cu moara şi cu ştezele[9] care ascultă de acest sat, Mitropoliei noastre de Suceava, unde este hramul sfîntului mucenic Gheorghe, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, din toate părţile, să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Şi la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a episcopului nostru, chir Tarasie de Roman, şi a boierilor noştri: pan Duma al lui Brae, pan Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasneş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Chinde, pan Petru Ponici, pan Albu, pan Lazia, pan Isaia pîrcălab de Chilia, pan Steţco Dămăncuş, pan Hodco al lui Creţu, pan Ion Buorianul pîrcălab de Neamţ, pan Ion Bucium pîrcălab, pan Şandru de Dorohoi, pan Buhtea, pan Iaţco, pan Sachiş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Zbiarea stolnic, pan Neagu comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6973 ⟨1465⟩, luna aprilie, 11.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 89—90. Copie, după transliteraţia, în alfabetul polonez, a lui Frańcisek Ksawery Wolański, publicată în „Dodatek tygodniowy przy Gazecie Lwowskiej („Supliment săptămînal al Gazetei Liovului"), 1854, nr. 44; acest număr nu figurează în fişierul central al publicaţiilor de la Biblioteca Narodowa din Varşovia ca existînd astăzi în vreuna din bibliotecile publice din R.P. Polonă.

O trad. germ., de Aaron, legalizată la Cernăuţi, de Orlandini, la 26 iulie 1784, fără numele boierilor din sfat, dar cu menţiunea că originalul avea pecetea domnească şi 11 peceţi boiereşti atîrnate (6 în dreapta şi 5 în stînga), la Arh. St. Bucureşti, Fond. Consiliul aulic de război, XVII/23 b (nr. 1), f. 8 r.-v. Un rez. germ., cu echivalarea văleatului greşită: 6973 = 1464, ibidem, XIV/69 (nr. 9), f. 6 v. Alt rez. germ., într-o copie după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda, Privilegii, nr. 18, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5, şi altul, rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 5).

ALTE EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 552 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); *D. I. R.*, A, I, p. 338 — 339 (trad., după Bogdan).

---

[1] Greşit, în loc de: „u tom ustał".
[2] Îndreptat din „hospodara" (nota lui I. Bogdan).
[3] Îndreptat din „Boajewycz" (nota lui I. Bogdan).
[4] Îndreptat din „Isaj Saja" (nota lui I. Bogdan).
[5] Parantezele lui I. Bogdan.
[6] Îndreptat din „Bucziuł" (nota lui I. Bogdan).
[7] Neag (nota lui I. Bogdan).
[8] În textul slavon acordul se face cu numele, la plural, al satului.
[9] În ediţia lui I. Bogdan şi în cea din *D. I. R.*, A, I: „pive", pentru care însă, în doc. slavone moldoveneşti, se întrebuinţează termenul стѫпы.
[10] Omis în textul slavon.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, господарь Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито сѧм(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсѧм(ь) кто на н(ь) ꙋзрит(ь) или его чтꙋчи ꙋслышить, ѡже влагоризволи г(оспод)ство ми, нашим(ь) благым(ь) и свѣтлым(ь) и чистым(ь) ср(ъ)д(ь)цемь[2], ѡт(ь) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ь) Б(ог)а помощиѧ, и дали и потвръдили есмы нашеи митрополїи ѡт(ь) Долнего Тръга, идеже ест(ь) храм(ь) С(вѣ)тои Параскеви, еи питомы цигань, на имѣ: Мъчкать и своими[3] дѣтми и челѣдию, и Каба и своими дѣтми и челѣдю, и Косте и своими дѧтми и челѧдю, и Бабꙋл и своими дѧтми и челѧдю, и Быздыга и своими дѧтми и челѣдию, и Карфина и своими дѧтми и челѣдию, и Нань и своими дѧтми и челѣдию, що его[4] даль пань Исаиа, пръкалав(ь) Келїискы, С(вѣ)тои Параскевїи, по своеи доброи воли и ни ѡт(ь) кого непосиловань. Тыи ꙋсы више писанны цигань да сꙋть, ѡт(ь) нас(ь), С(вѣ)тои Параскевїи ꙋрикь, съ ꙋсым(ь) доходомь[5], неподвижны николиж(е) ни ꙋ чемь, на вѣкы вѧчныѧ.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, више писаннаго, ми, Стефана воеводы, и вѣра боѧрь наших(ь): вѣра пана Дꙋмы Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра Станчꙋла, вѣра пана Бланкꙋла, вѣра пана Гоѧна Хотинского, вѣра пана Красныша дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Алвꙋла, вѣра пана Лазы Питика, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Стецка Дамакꙋша, вѣра пана Исаиа <и>[6], вѣра пана Иѡна Бꙋчꙋма, пръкалавы Келїиских(ь), вѣра пана Иѡна Бꙋѡрѣна Немецског(о), вѣра пана Петрика Икымовича, вѣра пана Бꙋхти, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Звиары столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра въсѧх(ь) боѧрь наших(ь) молдавскых(ь), великых(ь) и малых(ь).

А по нашем(ь) животѣ, кто бꙋдеть г(о)с(по)д(а)рь нашеи земли, или ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ѡт(ь) нашего племене, бꙋд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ь) бити г(о)с(по)д(а)ремь, тот(ь) що вы не ѡтнимал(ь) тых(ь) цигановь ѡт(ь) с(вѣ)тои митрополи ѡт(ь) Долнего Тръга, але що вы их(ь) имь ешче ꙋтвръдил(ь) и ꙋкрѣпиль, понеж(е) есмы и мы им(ь) их(ь) дали и потвръдили за наше здоровие и за д(ꙋ)шꙋ с(вѣ)топочивших(ь) предковь наших(ь).

А на бꙋлшеи крѣпост(ь) томꙋ въсемꙋ више писанномꙋ, велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Добрꙋлꙋ лѡг(ѡ)ѳетꙋ, писати и нашꙋ печат(ь) привѣсити к семꙋ нашемꙋ листꙋ.

Пис(а) Стецко диѧкь, ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) лѣто х̅ѕцог, дек(еврїа) м(ѣ)с(ѧ)ца, гї.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Митрополїи ѡт(ь) Долнего Тръга.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu inima noastră bună şi luminată şi curată, din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am dat şi am întărit mitropoliei noastre de Tîrgul de Jos, unde este hramul Sfînta Paraschiva, ţiganii ei proprii, anume: Măşcat cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Caba cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Coste cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Babul cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Bîzdîga cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Carfina cu copiii săi şi cu sălaşul, şi Nan cu copiii săi şi cu sălaşul, pe care i-a dat Sfintei Paraschiva, pan Isaia pîrcălab de Chilia, de bunăvoia sa şi nesilit de cineva. Toţi aceşti ţigani mai sus-scrişi să fie, de la noi, Sfintei Paraschiva uric, cu tot venitul, nestrămutat niciodată întru nimic, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, cre-

www.dacoromanica.ro

dinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian de Hotin, credinţa panului Crasnîş vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Isaia ⟨şi⟩[6] credinţa panului Ion Bucium, pîrcălabi de Chiliia, credinţa panului Ion Buorean de Neamţ, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Buhtea[7], credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Zbiarea stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru, pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu ia aceşti ţigani de la sfînta mitropolie de Tîrgul de Jos, ci, încă, să-i întărească şi să-i împuternicească, pentru că şi noi i-am dat şi i-am întărit pentru sănătatea noastră şi pentru sufletul sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Steţco diiac, la Suceava, în anul 6973 ⟨1466⟩, luna decembrie, 13.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Mitropoliei de Tîrgul de Jos.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 133. Orig., perg. (28 × 36 cm), înălbit pe ambele feţe, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), stricată; din legendă se mai vede doar:... <воєвѡ>да, гѡс<подар>...
O trad. veche incompletă, de Efrem ieromonah, ibidem, LXIV/5.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 91—92 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 339—340 (trad.) şi p. 518 (facs.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Sub д, suprascris, un punct (= с) superfluu.
[3] Aici, ca şi mai jos, se poate citi şi нс своими, cunoscut fiind rolul dublu pe care, deseori, îl juca с în astfel de situaţii (de exemplu: нсѣмь pentru нс сѣмь).
[4] Greşit pentru, нХъ (pe ei)?
[5] Al doilea д, făcut din Х.
[6] Omis.
[7] În trad. din *D. I. R.*, A, I, ultimele două nume de boieri, omise.

130 — 1465 (6973) decembrie 30.

Alt uric de la Ştefan vod(ă), cu peceţ(i) mult(e), din velet 6973 ⟨1465⟩, dech(emvrie) 30, precum au vinit Boldur, cu giup(î)nias(a) lui, Naste, şi Petre Stravici, şi Fete Brătulescul, şi au pîrît pre Ona, pentru un sat ce i-au dat lui mătuşe lui, Maruşca, di pre Moldov(a) anume Stroeştii, şi aflîndu-s(ă) satul dat denainte lui Alexandru vod(ă) şi denaint(e) boerilor săi, i-au rămas cu giudeţ, după lege ţării, ca să fie satul totu Oanii, precum îi scriu uricil(e), iar Boldur cu ceelanţi boer(i) au rămas, ca să n-aibă nici o triabă la acel sat.

Arh. St. Iaşi, CLVIII/41, ⟨nr. 3⟩. Rez., într-un izvod din 7224 ⟨1715⟩ decembrie 12, cu „uricili Stroe[ş]ştilor", pe Moldova.
O menţ, din 1795 august 5, ibidem, CCCXI, f. 99v.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 81 (acelaşi rez.), şi XXIV, p. 120 (rez. editorului, după acelaşi izvod — transcris în *Ms. Surete*, XLII, p. 10b — în cadrul unui comentariu privind satul Stroeşti); Costăchescu, ⟨*Doc. comunicate*⟩, în „Buletin I. Neculce", fasc. 4, p. 177 (acelaşi rez.); *idem*, *Doc. mold. Ştefan*, p. 64 (acelaşi rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 340 (rez., după Costăchescu).

www.dacoromanica.ro

131 **1466 (6974).**

6974 ⟨1466⟩.

Facem ştire tuturor cui să cade ⟨a şti, cui va fi de trebuinţă, că acest⟩[1] al nostru credincios şi cinstit boier, ⟨unchiul nostru[2], [dum⟩[1]nalui Vlaicul, slujindu-ne cu dreptate şi ⟨cu credinţă⟩[1], pentru aceia dară i-am dat şi i-am întărit lui pre ⟨o silişti⟩[1] la Chişinău, la Fîntîna Albişoara, ce ş-au c⟨umpărat⟩[1] de la Toader, ficiorul lui Fedor, şi de la fratele lui, de la ... [1], şi de la Fedorel, drept 120 arginţi tătărăşti. Deci ⟨i-am dăruit acea si⟩[1]lişti mai sus-numită, la Chişinău, la Fîntîna Albişoara, ca să-i fie dumisale şi de la noi driaptă ocină şi moşie, cu moară şi cu tot venitul şi fiilor dumisale, nepoţilor şi strănepoţilor, stătătoare în veci.

Şi spre aceasta este credinţa domnii mele mai sus-numit(i), Stefan vod(ă), şi a preiubiţi fii [3] domnii mele, Alexandru voivoda, şi credinţa boierilor celor mari: Dobrul [vel][4]logof(ă)t, Duma Braevici, Manoil, Stanciul de Cetati Albă, Goian starostele di Hotin, ⟨Crasniş vornic, Coste Danovici, Toma Cînde, Petre P⟩[5]onici, ⟨Albul, Lazea, Zbiarea⟩[5] de Cetatea Albă, Isaiia, Ion Bucium, pîrcălabi de Chilie, Ion [Bucium de Chilie] Buorianul pîr(călab) de Niamţu, Hodca[6] Creţăvici, Steţca[6] Damacuş, Petrica[6], Buhte, Sacoş spat(ar), Iuga vist(ier), Paşco post(elnic), Negrilă pah(arnic) [Că] Luca stol(nic), Niagul comisul.

Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 4. Trad. din prima jumătate a secolul al XVIII-lea.

EDIŢII: B. P. Hasdeu, *Codice diplomaticum; Unu uricu den 1466*, în „Ateneulu Romanu", 1861, Iassi, p. 155—156 (aceeaşi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 116 (aceeaşi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 340—341 (aceeaşi trad.).

---

[1] Rupt.
[2] Spaţiul din copie permite această întregire, pe care lipsa lui Vlaicul din sfatul domnesc o sugerează.
[3] Greşit, pentru „preaiubitului fiu".
[4] Adaosul traducătorului.
[5] Rupt; întregit după componenţa sfatului domnesc din aceeaşi vreme şi după numărul rîndurilor lipsă.
[6] Aşa în copie: nume cu terminaţiile genitivale pe care le aveau în textul original.

132 **1466 (6974) februarie 13.**

Un ispisoc din 6974 ⟨1466⟩ fevr(uarie) 13, de la domn(ul) Ştefan v(oie)v(o)d, cu care întăreşte m(ănăstiri)i Bistriţa satu, pe Bistriţă, unde au fost vătăman(i) Tăvuciu şi Penea şi Ananie, şi moara din cîmp, cu heleşteu, care acel sat ei ar ⟨fi⟩[1] făcut schimb cu Costea pîrcălabul.

Şi ar fi mai dat m(ănăstiri)i un tatar din tătarii domneşti de la Niamţu; numeli tătar(u)lui Oana. Şi tot acest de mai sus-numit sat şi tatar să fii mănăstiri)i nestrăm(u)tat, în veci.

Bibl. Acad., CCXCI/166, f. 21v. (a). Rez. dintr-o anafora a marilor boieri de la 1804 martie 1, copiată într-un perilipsis cu doc. moşiei Mărăţăi (Neamţ), a vornicului Iordache Costachi, din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 341 (acelaşi rez.).

---

[1] Omis.

www.dacoromanica.ro

133 — 1466 (6974) februarie 18, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чннм(ъ)[1] нсѣмь[2] лнстом(ь) нашнм(ь), въсѧмъ кто на 'н(ь) оузрнт(ь) нлн его чтvчн оуслнш<т(ь)>[3], ѡже прїндошѣ, прѣд(ь) намн н прѣд(ь) нашнмн>[3] боѧрн, пан(ь) Иванко Vнгvрѣновь, нс(ь) панею своею, дочка Фvръѡва, по нх(ь) доброн волн, ннкнм(ь) непоноуждени, н продалї свою правоую ѡтнноу, панен его, на нмѣ селv Мvнте, оу Тотрvшскон волостн, оу цннv за ч҃ златн, слоуѕѣ нашемv Иѡанншv Изварецоу. И заплатнл(ь) нм(ь) Иѡаннш(ь) оусн тотн выше пнсаныи пннѧзн, прѧд(ь) намн н прѧд(ь) нашнмн боꙗрн.

Ино мы, вндѣвшн нх(ь) доброую волю н еднанїе н заплатv, а мн також(е) есмн далї н потверднлн тое прѧд(ь) реченое село, на нмѧ Мvнте, слоуѕѣ нашемv, Иѡанншю Изварецю, да ест(ь) емоу ѡт(ь) нас(ь) оурнк(ь), съ оуснм(ь) доходом(ь), емоу н дѣтемь его, н оунvчатом(ь) его, н прѣоунюучатом(ь) его, н прѣщvрѣтом(ь) его н въсемоу родv·его, кто боудет(ь) нан блнжнїн, непорvшено ннколнже, на вѣкн.

А хотар(ь) томv селоу да ест(ь) по старомv хотарю, кvда нз вѣка ѡжнвалн.

А на то ест(ь) мартор<їа>[3] сам(ь) г(оспо)дство мн, Стефан(ъ) воевода, н панове нашн: пан(ь) Дvма Браевнч(ь), пан(ь) Манонло, пан(ь) Станчюл(ь), пан(ь) Бланкvл(ь), пан(ь) Гоѧн(ь) Хотнискїн, пан(ь) Краснш(ь) дворннк(ь), пан(ь) Косте Дановнч(ь), пан(ь) Петрv Поннч(ь), пан(ь) Тома Кннде, пан(ь) Албь, пан(ь) Лазѣ, пан(ь) Ходко Крецевнч(ь), пан(ь) Исанѧ, пан(ь) Иѡн(ь) Боучюм(ь), пан(ь) Боуѡрѧн(ь) Немецкїн, пан(ь) Стецко Дъмъкоушь, пан(ь) Сакнш(ь) <с>[4]патар(ь), пан(ь) Юга <вистнар>[4]ннк(ь), пан(ь) Негрнло пахарннк(ь), пан(ь) <Пашко пост>[5]елннк(ь) пан(ь) <Нѣг(ь) комн>[4]с(ь).

<А на б>[4]vлшее крѣпост(ь) томv оусемv выше пнсаномоу, велѣл<н есмн н>[4]ашемоу вѣрномv паноу, Добрvлv логофетv, пнсатн н нашю печат<(ь)>[4] прнвѣснтн к семv лнстv нашемv.

Пнс(а) Роман(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣ<т(о)>[4] ҂ѕцод, м(ѣ)с(ѧ)ца фев(рvарїа), иї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, pan Ivanco Ungureanu, cu paniţa sa, fiica lui Furău, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni, şi au vîndut ocina lor dreaptă, a paniţei lui, anume satul Munte, în ţinutul Trotuşului, în preţ de 90 de zloţi, slugii noastre Ioaniş Izvareţ. Şi le-a plătit Ioaniş toţi aceşti bani mai sus-scrişi, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi înţelegere[6] şi plată, şi noi ,de asemenea, am dat şi am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Munte, slugii noastre Ioaniş Izvareţ, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mărturie însumi domnia mea, Ştefan voievod, şi panii noştri: pan Duma al lui Brae, pan Manoilo, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian de Hotin, pan Crasniş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Petru Ponici, pan Toma Chinde, pan Albu, pan Lazea, pan Hodco al lui Creţu, pan Isaiia, pan Ion Bucium, pan Buoreanu de Neamţ, pan Steţco Dămăcuş, pan Sachiş spătar, pan Iuga ⟨vistier⟩[4], pan Negrilo paharnic, pan ⟨Paşco post⟩[5]elnic, pan ⟨Neag comi⟩[4]s.

www.dacoromanica.ro

⟨Iar pentru⟩[4] mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, ⟨am⟩[4] poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna februarie, 18.

Bibl. Centr. de Stat, Colecţia de documente, LXVII/1. Orig., perg (39×25, 5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Стефана воеводы *, şi şase peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră), două pierdute (nr. 5 şi 6 socotindu-le de la stînga spre dreapta) şi patru păstrate, dintre care una stricată (nr. 1), alta în ceară verde, anepigrafă (nr. 2), iar două, în ceară neagră, una în dreapta (nr. 3,; diam. = 2,3 cm), cu legenda: † Печать пана Бланкѹла, iar alta în stînga (nr. 4), cu legenda: † Печать <пана К>[7]ѡст<и>[7]

O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, IV/4, o trad., din 1800 ianuarie 12, de polcovnicul Pavel ⟨Debrici⟩, fără sfat, ibidem, LXIX/9, şi o copie, din 1898, după această trad., ibidem., DLXIX/10. Alte două foto., la Inst., de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/477 a şi b. O copie şi o trad., din 1903 iunie, ambele de I. Bărbulescu, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 24—25; altă trad., din 1785 iulie 8, de ieromonahul Toader Gora, într-o copie din 1831 martie 7, adeverită de inginerul hotarnic Leon von Braun, ibidem, A.N., MCCXX/1.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 519 (facs.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 270 (menţ., după copia lui Pavel Debrici, într-un „izvod de scrisorile moşiei Rădiana, ţ. Bacău"); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 92—93 (text slav, după o copie a lui R. Rosetti, şi trad. lui Pavel Debrici); *D. I. R.*, A, I, p. 341—342 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] În loc de не сѣмь.
[3] Omis.
[4] Rupt.
[5] Rupt şi şters.
[6] În textul slavon: єдинїє (unire).
[7] Şters.

134 1466 (6974) martie 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)даръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито[м(ъ)] исъ сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) али бо его чтоучи оуслишит(ъ), колиж(е) тог(о) комоу боуде<тъ>[1] потребизно, ѡже тот(ъ) истини[х(ъ)] нашъ митрополит(ь), кир Тарасие, ѡт(ъ) Романова търгѵ, даемъ и дали есми сес(ъ) лист(ъ) наш(ъ) оусим(ъ) его людем(ъ) ѡт(ъ) его село, ѡт(ъ) Негоещи, що соут(ъ) на Чороном(ъ) Потоцѣ.

А тих(ъ) люди, баре кто имоут(ъ) сѧ селити[2] оу том(ъ) село, а ѡни да имают(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) великою тарканство и великою слобоѕию за є҃ лѧт(ъ) ѡ въсѣком(ъ) наше даанїе и слоужбѣ и да не даст(ъ) нам(ъ) ни лиш(ъ), ни подводоу, ни посадоу, ни жолдъ, а ни на город(ъ) да не робѣти, а ни на млини, а ни бочки да не возѧт(ъ), ни сино да не косѣтъ, а ни иное наше даание или слоужбѣ да не имает(ъ).

И такожде, ни паркалабове ѡт(ъ) Немцѣ, а ни старости ѡт(ъ) тою волости, а ни глобници их(ъ), а ни припашаре, ни ѡслоухаре, а ни слидогонци, а ни за тадбѣ, ни за дѵшегоубство, а ни за дивкоу волоченїю, а ни за которою дѣло, или за великое дѣло или за малое, никто их(ъ) да не смѣют(ъ) их(ъ) соудити, лише сам(ъ) митрополит(ъ) или его оурѣдници. А комѵ сам(ъ) митрополит(ъ) не имет(ъ) право ѵчинити, а тот(ъ) имает(ъ) исправом(ъ) пред(ъ) нами о ѵсем(ъ) ѡправити сѣ, а иного соудцѣ над(ъ) собою да не имают(ъ).

www.dacoromanica.ro

Ѧ кто vсхочет(ъ) тих(ъ) люди сvдити или диѱковати или мито ѡт(ъ) них(ъ) брати ѡт(ъ) оусего их(ъ) товароу: или ѡт(ъ) риба свижаа, или ѡт(ъ) мажи соленои, или ѡт(ъ) соли, или ѡт(ъ) соукно, или ѡт(ъ) платно, или ѡт(ъ) желѣзо, или ѡт(ъ) плавъ, или ѡт(ъ) горнци, или ѡт(ъ) древѣном(ъ) соудинам(ъ), или ѡт(ъ) капоуста, или ѡт(ъ) ꙗблок(ъ), или пак(ъ) ѡт(ъ) воскv или ѡт(ъ) присною медv, коли имvти продавати, или боуд(и) ѱо имvтї продавати; или пак(ъ) где боудvт(ъ) коуповати, или живих(ъ) товаръ или мертвих(ъ): или воли, или ꙗловици, или барановъ, или кони, или кобили, или пак(ъ) боуд(и) ѱо за товаръ: или звири, или коуници, или вилици, или боуд(и) ѱо за товаръ, а имъ никто[3] да[а] не заборонено и вез(ъ) мито боуди где и v котором(ъ) мѣстѣ: или оу тр(ъ)говъ, или оу ѡзерах(ъ), или на[д(ъ)] Нистрю, или оу Бѣломъ Градѣ, или оу Кїелии, или на Доунае, или боуди где оу нашеи землю, везде да ест(ъ) имъ слободно и без(ъ) мито, или v проданаа мита или оу непроданое. Ѧ кто сѣ имет(ъ) [сѣ] покоусити, черес(ъ) сес(ъ) лист(ъ) наш(ъ), та возмет(ъ) имъ цинv хотꙗ за един(ъ) грош(ъ), а тот(ъ) ест(ъ) противник(ъ) нам(ъ) и нашемv листоу и на тот(ъ) боудет(ъ) наше казни и великою ѡргїю г(осподства ми.

Ѧ на то ест(ъ) наше вѣра и дvша г(оспо)дства ми, Стефана воевода, и вѣра наших(ъ) боꙗре молдавских(ъ), велких(ъ) и малих(ъ), заноуже есми дал(и) свѣтои цр(ъ)к(ъ)ви за дvше с(вѣ)топочившим(ъ)[4] родителем(ъ) нашим(ъ) и за нашv здровие.

Ѧ на волшею крѣпост(ъ) <томоу>[1] въсемоу више писанномv, велѣли есми нашемоу вѣрномv боꙗринv, паноу Доброуловн лѡгоѳетv, писати и <печать наш8>[1] привѣсити к семv листоу нашемv.

Пис(а) Ѧндре<и>[1]ко, оу Соч(а)вѣ, в(ъ) лꙗт(о) ҂ЅЦОД, м(ѣ)с(ꙗ)ца м(а)р(тїа) ГІ.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Кир Тарасїе митрополит(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că am dat şi dăm această carte a noastră acestui adevărat mitropolit al nostru, chir Tarasie, de tîrgul Roman, tuturor oamenilor lui din satul său, Negoeşti, care sînt pe Pîrîul Negru.

Şi acei oameni, oricine se va aşeza în acel sat, ei să aibă de la noi mare scutire şi mare slobozie pe 5 ani de fiecare din dările şi slujbele noastre şi să nu ne dea nici iliş, nici podvoadă, nici posadă, nici jold, şi nici la cetate să nu lucreze, şi nici la mori, şi nici buţi să nu care, nici fîn să nu cosească, şi nici vreo altă dare sau slujbă a noastră să nu aibă.

Şi, de asemenea, nici pîrcălabii de Neamţ, şi nici staroştii din acel ţinut, şi nici globnicii lor, şi nici pripăşarii, nici osluharii, şi nici gonitorii pe urma ⟨răufăcătorilor⟩[5], nimeni să nu îndrăznească să-i judece, nici pentru furt, nici pentru omor, şi nici pentru răpire de fată, şi nici pentru oricare faptă, fie pentru faptă mare, fie pentru mică, ci numai mitropolitul însuşi sau dregătorii lui. Iar celui căruia mitropolitul însuşi nu-i va face dreptate, acela să aibă îndreptare[6] înaintea noastră pentru a se îndrepta întru toate, iar alt judecător să nu aibă asupra sa.

Iar cine va voi să-i judece pe acei oameni sau să le ia zălog sau să ia vamă de la ei din orice marfă a lor: ori din peşte proaspăt, ori din majă sărată, ori din sare, ori din postav, ori din pînză, ori din fier, ori din plute, ori din oale, ori din vase[7] de lemn, ori din varză, ori din mere, ori, încă, din ceară, ori din miere curată, cînd le vor vinde, sau pentru orice vor vinde; sau iarăşi

www.dacoromanica.ro

unde vor cumpăra, ori marfă vie ori moartă: sau boi, sau ialoviţe, sau berbeci, sau cai, sau iepe, sau iarăşi orice fel de marfă: sau fiare, sau jderi, sau helgii, sau orice fel de marfă — să nu le oprească nimic şi fără vamă ⟨să meargă⟩[5] oriunde şi în orice loc: sau în tîrguri, sau la iezere, sau la Nistru, sau la Cetatea Albă, sau la Chilia, sau la Dunăre, sau oriunde în ţara noastră, peste tot să le fie lor slobod şi fără vamă, fie la vămile vîndute, fie la cele nevîndute. Iar cine s-ar încumeta, peste această carte a noastră, şi le va lua preţ chiar de un groş, acela ne este potrivnic nouă şi cărţii noastre şi asupra aceluia va fi pedeapsa noastră şi marea urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este credinţa şi sufletul domniei mele, Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, pentru că am dat sfintei biserici pentru sufletul sfîntrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră.

Iar pentru mai mare putere a tuturor ⟨celor⟩[1] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne ⟨pecetea noastră⟩[1] la această carte a noastră.

A scris Andre⟨i⟩[1]co, la Suceava, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna martie, 13.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Chir Tarasie mitropolit; ⟨şi o însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Село Негоещ(и), что ест(ъ) на Чорном(ъ) Потоцѣ, ѡт(ъ) Стефана воевода (Satul Negoeşti, care este pe Pîrîul Negru, de la Ştefan voievod).

Bibl. Acad., LXIV/6 a. Orig., perg. (27,5×34,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, incompletă, ibidem, LXIV/6 b, şi o foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/23. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" —Iaşi, Fotografii, II/478.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 54 (facs.); Melchisedek, *Chronica Romanului*, I, p. 126—129 (text slav, după o copie dintr-o condică a Episcopiei, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 94—98 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 342—343 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] ти, scris aici, ca şi deseori în continuare, în ligatură.
[3] Greşit, în loc de нищто.
[4] Ultimul и, făcut peste о.
[5] Subînţeles în textul slavon.
[6] Adică, drept de a se „îndrepta".
[7] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „case".

135 **1466 (6974) mai 10, Suceava.**

† Въ имѣ Ѡ(ть)ца и Сина и С(вѧ)таго Д(оу)ха, Троица с(вѧ)таа и нераздѣлимаа. Се азь, раб(ь) вл(а)дики моего Исоуса Х(ри)ста, Їѡань Стефан(ь) воевода, м(и)л(о)стїю б(о)жїю г(о)с(по)д(и)нь въсеи[1] Молдовлахїискои Земли. Знаемо чиним(ь) съ симь нашимь истинымь и светлимь хрисовоулом(ь), въсѣкомоу четоущомоу и хотѣщомоу разоумѣти, ѩко азь, съ произволениемь Б(ог)а въседръжителѣ, промислих(ь) съ добрым(ь) промисломь г(оспо)дства ми и съ б(о)жїѡмь помощиѡм(ь) ѩко да оучиним(ь) за д(оу)шевное мое спасение, и пак(ь), и за тѣлесное здравие, и пак(ь), и за д(оу)шоу родїтелеи[2] моихь, и придадох(ь) сѣ и ѡвещах сѧ да оутвръдим(ь) с(вѧ)ты монастир(ь) еже ест(ь) въ С(вѧ)тои Горѣ, именоуемыи Зографь, идеже ест(ь) храм(ь) с(вѧ)таго велико мъченика и побѣдоносца Геѡргиа, и ѡвещахмо сѧ на свакїи[3] год(ь) да давамо и послıамо по

www.dacoromanica.ro

сто доукат(ь) оугръскнх(ь). То да ест(ь) wброк(ь) на свакїн[3] год(ь) монастирю нашемv Зографоу.

Ѧ за дрvгоую м(н)л(о)сть, що ке Б(ог)ъ дать[4] сръдоведець н въсевндещее wко, а с(вѧ)ты монастирь н цр(ъ)ковь божїа, н нгоумен(ь), н с(вѧ)[т]щеннннцн, н въсѣ нже тоу прѣбываѧща, нже w Х(рн)стѣ, братїа да нмаоут(ь) сїн оустав(ь) дръжатн н плъннтн по оуставоу с(вѧ)тыѧ црък(о)ве н пакь, по желанню нашемоу, ꙗкоже хощемь напрѧд(ь) оузѧвнтн: прѣжде въсего[1] да оупншоут(ь) г(оспо)дство мн оу с(вѧ)тон прохомндїн[5], по прѣданню с(вѧ)тых(ь) wтец(ь) н по оуставоу с(вѧ)тыѧ цр(ъ)к(о)ве, н да оупншоут(ь) н госпождоу мою кон(ь) г(оспод)ства мн а наша Богом(ь) дарованнаѧ детца, Ѧлександра н Єленоу, н оу с(вѧ)томь поменннкоу да стонть ꙗкоже ест(ь) н оупнсанно. И пак(ь), до где[6] боуде на нас(ь) м(н)л(о)сть въседръжнтелѣ Б(ог)а н боудемо жнвн ї на wвомь светоу, а с(вѧ)таѧ цр(ъ)ковь да нн поет(ь) оу соуботѹ вечер(ь) параклнс(ь) н оу неделю, на wбедоу, да се дае прнлнбокь, оу вторнкь, да нн се пое с(вѧ)таѧ лнтоургнѧ н на wбедоу да се дае прнлнвок(ь), н да ме помннаоу ї на всакїн дан(ь) на вечернн, н на павечерннцн, н на полоуношннцн, н на оутрънїн, н на лнтоургїн, н оу с(вѧ)тон проскомндїн, н где ест(ь) wбнчан с(вѧ)ты<ѧ>[7] н б(о)жественыѧ цр(ъ)к(о)ве, по прѣданню с(вѧ)тых(ь) wтець а оу помѣннкоу да нн поменоу по оуставоу. То да нн се пое до гдесмо[8] жнвн. Ѧ по прѣтеченїн лѣть нашнх(ь), по wшествїн жнвота нашего, оу пръвое годнще да нн се оучннн н да нн се wтпое с(вѧ)ты проводннк(ь) съборно н пак(ь) третнне, н пак(ь) девѣтнне, н два десѣтнне, н четнрн десѣтнне, н пол(ь) год(ь) н пак(ь) год(ь). Ѧ по прѣтеченн wного лета, а wт(ь)[9] толн да мн се пое на свакїн[3] год(ь), еднн(ь) дънь съборно, въ зад(оу)шне, вечер(ь) парастас н колнво н прнлнков(ь), а за оутра с(вѧ)таѧ лнтоургїѧ н колнво, н пак(ь) на wбедоу прнлнвок, на оутѣ<в>[6]шенне братнам(ь). То тако да стонт(ь), до где ке стоат(ь) с(вѧ)ты монастнр(ь).

Ѧ мы еже се оупнсахмо дасмо[8] хтнторн н да [да] давамо на свакїн[3] год(ь) сто доукат(ь) оугръскнх(ь), то да давамо до нашен съмрътн. Ѧ по нашем(ь) жнвотѣ, аще нзберет(ь) кого м(н)л(о)стївы Б(ог)ъ бнтн господарем(ь) оу нашен землн, нлн wт(ь) дѣтен нашнх(ь) нлн wт(ь) съродствна нашего нлн пак(ь) на ком(ь) ще бытн б(о)жїа м(н)л(о)сть, а wн(ь) да дае н да плънн с(вѧ)ты wброк(ь) монастнрскїн на свакое[3] годнще, по моемѹ оуставоу.

Тое въсе пнсанное да ест(ь) нашемоу монастнрю, нменоуемомѹ Зограф(ь), оурнк(ь) на векн неподвнжно, въ[1] вѣроу г(оспод)ства мн, выше пнсаннаго Стефана воеводе, н въ вероу снна г(оспо)дства мн, Ѧлеѯандра, н въ вероу болѣр нашнх(ь): вера жоупана Маноунла, вѣра жоупа<на>[7] Станчоула, вера жоупана Бланкоула, вера жоупана Доброула логофета, вера жоупана Гоѧна, бера жоупана Краснеша дворннка, бера жоупана Косте Дановнча, бера жоупана Тома, вера жоупана Петра Поннча, вера жоупана Ѧлбоула, вера жоупана Лазора Пнтнка, вера жоупана Шандра, бера жоупана Югн внстнѧрѣ, вера жоупана Петрнка н вера нашнх(ь)>[7] болѣрь, н големых(ь), н малех(ь).

Ѧ <на>[7] болшее потвырждение[10] бъсемоу еже выше пншем(ь), повелѣло ест(ь) г(оспо)дство мн выше оупоменоуемомѹ нашемоу верномоу властелнноу, жоупаноу Їwаноу, сїн рѣчь Доброулоу логофетоу, пнсатн н прнвѣснтн нашѹ печат(ь) големоую къ семоу хрнсовѹлоу нашемоу.

Пнс(а) Теwдор(ь) Продановнк(ь)[11], оу Сочавском(ь) градѹ, в(ъ) лѣт(о) ҂ЅЦОД, м(ѣ)с(ѧ)ца ман, Ї дан(ь)[12].

† În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, Treime sfîntă şi nedespărţită. Iată, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ioan Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn a toată Ţara Moldovlahiei. Facem cunoscut cu acest adevărat şi luminat hrisov al nostru, fiecăruia care va citi şi care va voi

www.dacoromanica.ro

să înţeleagă, că eu, cu bunăvoinţa lui Dumnezeu atotţiitorul, m-am gîndit cu gîndul bun al domniei mele şi cu ajutorul lui Dumnezeu ca să fac pentru mîntuirea mea sufletească, şi de asemenea, şi pentru sănătatea mea trupească, şi de asemenea, şi pentru sufletul părinţilor mei, şi m-am legat şi am făgăduit să întăresc sfînta mănăstire care este la Sfîntul Munte, numită Zografu, unde este hramul sfîntului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie, şi am făgăduit să dau şi să trimit în fiecare an cîte o sută de ducaţi ungureşti. Aceasta să fie obroc în fiecare an mănăstirii noastre Zografu.

Iar pentru această[13] milă, pe care o dăm către Dumnezeu, cunoscătorul de inimi şi ochiul atotvăzător, sfînta mănăstire şi biserică a lui Dumnezeu, şi egumenul, şi preoţii, şi toţi fraţii care vieţuiesc acolo întru Hristos, să ţină şi să implinească acest aşezămînt după aşezămîntul sfintei biserici şi, de asemenea, după dorinţa noastră, cum vom arăta mai înainte: înainte de toate să scrie pe domnia mea la sfînta proscomidie, după datina sfinţilor părinţi şi după aşezămintul sfintei biserici, şi să scrie şi pe doamna mea lîngă domnia mea şi pe copiii noştri dăruiţi de Dumnezeu, Alexandru şi Elena, şi să stea în sfîntul pomelnic cum este scris. Şi iarăşi, pînă cînd[14] va fi asupra noastră mila atotţiitorului Dumnezeu şi vom fi în viaţă pe lumea aceasta, sfînta biserică să ne cînte sîmbăta seara paraclis şi duminica, la prînz, să se dea băutură, marţea să ni se cînte sfînta liturghie şi la prînz să se dea băutură şi să mă pomenească şi în fiecare zi la vecernie, şi la pavecerniţă, şi la miezul nopţii, şi la utrenie, şi la liturghie, şi la sfînta proscomidie, şi unde este obiceiul sfintei şi dumnezeieştii biserici, după obiceiul sfinţilor părinţi, iar în pomelnic să ne pomenească după aşezămînt. Aceasta să ni se cînte pînă cînd[14] vom fi în viaţă. Iar după trecerea anilor noştri, după trecerea vieţii noastre, în primul an să ni se facă şi să ni se cînte sfîntul prohod în sobor şi apoi de a treia zi, şi apoi de a noua zi, şi de a douăzecea zi, şi de a patruzecea zi, şi de o jumătate de an şi apoi de un an. Iar după trecerea acelui an, de atunci să mi se cînte în fiecare an într-o zi, în sobor, pentru pomenire, seara parastas şi colivă şi băutură, iar dimineaţa sfînta liturghie şi colivă, şi iarăşi la prînz băutură, spre mîngîierea fraţilor. Aceasta să rămîie aşa pînă cînd[14] va dăinui sfînta mănăstire.

Iar noi care ne-am scris să fim ctitori şi să dăm în fiecare an o sută de ducaţi ungureşti, să-i dăm pînă la moartea noastră. Iar după viaţa noastră, pe cine l-ar alege milostivul Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, sau din copiii noştri sau din rudele noastre sau iarăşi cel asupra cui ar fi mila lui Dumnezeu, el să dea şi să împlinească sfîntul obroc al mănăstirii în fiecare an, după aşezămîntul meu.

Toate acestea scrise să fie mănăstirii noastre, numită Zografu, uric, în veci nestrămutat, întru credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi întru credinţa fiului domniei mele, Alexandru, şi întru credinţa boierilor noştri: credinţa jupanului Manuil, credinţa jupa⟨nului⟩[7] Stanciul, credinţa jupanului Vlaicul, credinţa jupanului Dobrul logofăt, credinţa jupanului Goian, credinţa jupanului Crasneş vornic, credinţa jupanului Coste al lui Dan, credinţa jupanului Toma, credinţa jupanului Petru Ponici, credinţa jupanului Albul, credinţa jupanului Lazor Pitic, credinţa jupanului Şandru, credinţa jupanului Iuga vistier, credinţa jupanului Petrică şi credinţa boierilor noştri, şi mari, şi mici.

Iar ⟨pentru⟩[7] mai mare întărire a tuturor celor ce scriem mai sus, a poruncit domnia mea mai sus-pomenitului vlastelin al nostru credincios, jupan

www.dacoromanica.ro

Ioan, numit Dobrul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră cea mare la acest hrisov al nostru.

A scris Teodor al lui Prodan, în cetatea Sucevii, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna mai, 10 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, XXII/78. Foto. după orig., perg., pecete atîrnată; documentul se afla la m-rea Zografu de la muntele Athos.

Un rez. grec, cu numele lunii citit greșit: iunie în loc de mai, ibidem, DXCV/11. O foto., după foto de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/479..

EDIȚII: Victor Langlois, *Le Mont Athos et ses monastères*, Paris, 1867, p. 92 (rez., cu data de lună: iunie); Качановскій, *Неиздан. грамоты*, p. 50—52 (text slav); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 99—103 (text slav și trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 343—344 (trad.).

---

[1] ѥ și ъ, în ligatură.
[2] ді, suprascris.
[3] În loc de ѥсакї н.
[4] În loc de дамь?
[5] Așa în textul slavon; mai jos проскомидїи.
[6] г, scris deasupra rîndului.
[7] Omis.
[8] În loc de гдѣ ѥсмо.
[9] ѿт(ь), adăugat deasupra rîndului.
[10] т și ѥ, în ligatură.
[11] Așa în textul slavon: к final, în loc de ч.
[12] În loc de дьн(ь).
[13] În textul slavon: дрѹгоую (altă), însă, după înțelesul general al frazei, este vorba, evident, de aceeași „milă".
[14] În textul slavon: до гдѣ (pînă unde).

136 1466 (6974) iunie 11.

Suret de la Ștefan v(oie)vod, v(ă)leto 6974 ⟨1466⟩, luna iunie, 11.

Facem înștiințare precum au venit înaintea noastră și înaintea tuturor boiarilor noștri, mari și mici, sluga noastră, Șteful din Tămaș, di a lui bunăvoe, de nime sîliți, și au vîndut dintru al său drept uric o mănăstire din sus de Tămaș, undi au fost Marta călugărița, de ceia parte de Siret, mănăstirii noastre, ce este din sus de Piatră, undi esti hramul Adormirii preasfintei născătoarii de Dumnezău, unde este egumen popa Teodor, și o baltă, anume Martina[1], din obîrșie pînă în gură, pe di amîndouă părțîle. Deci, ace baltă, anume Martina, și cu tot venitul ce să vinia aceii mănăstiri, s-au prețuit drept 60 ugh(i), tot bani gata. Și, după aceea, s-au sculat popa Teodor egumenul și au plătit toț(i) acii bani în mînule Ștefului din Tamaș, dinaintea noastră și dinaintea boierilor noștri.

Deci, noi, văzînd a lor bunăvoe [învoială] și tocmală și plată, așîjdirea și noi am dat și am întărit pre acea de mai sus-zisă mănăstire, unde au fost Marta călugărița, și cu tot venitul, mănăstirii noastre ce este din sus de Piatră, unde este hramul Adormirii preasfintei născătoarii de Dumnezeu, ca să-i fii lui, de la noi, uric, cu tot venitul, neruşuit nici odînăoară, în veci.

Iar hotarul acii mănăstiri ca să fie pe unde au umblat din vechi.

Și la aceasta sînt martur însumi domniia mea de mai sus-scris(ă), Ștefan voivod, și mitropolitul nostru, chir Teoctist, și boiarii noștri: dum(nealui) Duma Braevici, dum(nealui) Manoil, dum(nealui) Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă, dum(nealui) Vlaicul, dum(nealui) Goian pîrcălab de Hotin, dum(nealui) Crasniș vornic, dum(nealui) Coste Danovici, dum(nealui) Zbiarea pîrcălab de

www.dacoromanica.ro

Cetatea Albă, dum(nealui) Toma Chindea, dum(nealui) Petrŭ Ponici, dum(nealui) Albŭ, dum(nealui) Lazea, dum(nealui) Isaiia, dum(nealui) Bucium, pîrcălabul de Chiliia, dumnialui Buorianul, pîrcălabul de Niamţu, dum(nealu)i Petre, dum(nealui) Sachiş spatar, dum(nealui) Iuga vist(ier), dum(nealui) Negrilă păh(a)r(nic), dum(nealui) Paşco post(elnic), dum(nealui) Luca stol(nic), dum(nealui) Niagul comis.

Iar pentru mai mare întăritură celor de mai sus-scrise, am poruncit cinstit credincios boeriului nostru, dumnialui Dobro log(o)f(ăt), să scrie şi a noastră pecete către această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Evloghie, dascal slavenesc, v(ă)let 7268 ⟨1760⟩ mai 29, şi s-au scris de fiul său, Gheorghie.

Giudecătoria ţînutului Eşii. Copia aceasta, posleduindu-să din cuvînt în cuvînt cu orighinalu şi fiind întocmai, să încredinţază pi formă, potrivit cererii ci prin jalobă au făcut dumnelui paharnicu Ioan Giuşcă, înreghistrată supt nr..., P. Balş, 1841 mart(ie).

După Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 66. Copie după trad.; actul se afla la Arh. St. Iaşi, Tr. 1 765, op. 2 014, dos. 55, f. 459 — fond care s-a pierdut în timpul celui de-al doilea război mondial.

ALTE EDIŢII: Zotta, *O m-re dispărută*, p. 3—4 (aceeaşi copie după trad. din 1760); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 71—72 (copie, posleduită la 1831 iulie 8 în Divanul apelativ al Ţării de Sus, după aceeaşi trad., cu văleatul acesteia indicat greşit: 7261 = 1763!); *D. I. R.*, A, I, p. 345—346 (copia trad. din 1760, după Costăchescu).

[1] Probabil: a lui Martie (sau a Martei); v. şi doc. nr. 107.

137 **1466 (6974) iunie 21.**

† Suret de la Stefan v(oie)vod, l(ea)t 6974 ⟨1466⟩ iun(ie) 21.

Facem înştiinţare pentru adevărată sluga noastră, Comuz, precumu au venit înainte noastră şi înainte boerilor noştri, mari şi mici, de nime silit, nici asuprit, ş-au vîndut a sa driaptă ocină şi moşie, dintru al său dreptu uricu, satul său la Cîrlegătură, anume giumătate de Roşiori, partea... [1], slugii noastre, lui Ivan Geamănul[2], şi fiiului său, Simii, dreptu 150 de zloţ(i).

Deci, văzîndu ş(i) noi a lor bună învoială şi tocmală şi plat(ă) deplin(ă), şi noi am dat ş-am întărit slugilor noastre, lui Ivan Geaminul ş(i) ficiorului său, Simii, pre acea de mai sus-dzis(ă) giumătate de sat, Roşiorii, partea lui Comuz, ca să fie lor, şi de la noi, ocină şi cu tot venitul, lor ş(i) copiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor şi a tot neamul Geaminului şi a fiiului său, Simii, neruşuit nici odănăoară, în veci.

Ş(i) moara ce-i în sat şi mănăstirea încă au dat-o Geaminul, de a lui bunăvoie, fiiului său, Simii.

Iar hotarul acei giumătate de sat de Roşiori, la Cîrlegătură, să încépe dintr-un ulmu, ce iaste la marginea pădurii, deci prin mijlocul satului la podul vechiu, deci după hotarul cel vechiu, iar din Şiverde, drumul, deci pîrîul pînă la sărături, deci la dial, deci dealul pînă la o movilă. Atîta este tot hotarul.

Pentru aceia, credinţa domnii mele ş-a boerilor noştri: ⟨...⟩[3], dum(nealui) Crasniş [vel] vor(nic), dum(nealui) Iuga [vel] vist(iernic),⟨...⟩[3], ş(i) dum(nealui) Negrilă [vel] păh(arnic), ş(i) dum(nealui) Savin[4] [vel] spăt(ar), ş(i) dum(nealui) Luca [vel] stol(nic), ş(i) dum(nealui) Sima[5] [vel] post(elnic), ş(i) dum(nealui) Neagul [vel] com(is) ş(i) credinţa tuturor boerilor noştri.

www.dacoromanica.ro

Iar după a noastră viață[6] [danie][7], cine va fi domnu țării aceștiia să nu strice a noastră daniie și întăritură, ci mai vîrtos să dea și să întărească.

Iar pentru mai mare credința, am poroncit cinstitului și credinciosului boeriului nostru, dum(nealui) Dobrii [vel] logof(ăt), să scrie și a noastră pecéte către această adevărată carte a noastră să o lége.

S-au tălmăcit de Evloghie dascal, l(ea)t 1766 april(ie) 18.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol"—Iași, Fond Spiridonie, VIII B/39. Traducere.

EDIȚII: Ghibănescu, *Ispisoace*, I, p. 20—21 (aceeași trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 103—104 (aceeași trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 346 (aceeași trad.).

---

[1] Un cuvînt de cca 6—7 litere (ultima probabil „z"; deci „lui Comuz" ca mai jos?), indescifrabil din cauza unei pete contemporane de cerneală.
[2] Mai jos: „Geaminul".
[3] Omisiunea traducătorului.
[4] Greșit, pentru „Sachiș".
[5] Greșit, pentru „Pașco".
[6] „viață", adăugat între rînduri.
[7] „danie", șters de traducător cu două linii.

138 — 1466 (6974) iulie 9, Suceava.

† Ѩ(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господар(ъ)[1] Землн Молдавскон. Знаменнто чнннмъ нс сѣмъ лнстомъ нашымъ, въсѣмъ кто на н(ъ) ѹзрнт(ъ) алн бо его чтѹчн оуслншнт(ъ), ѡже пронзволн г(оспо)дство мн, нашымъ бл(а)гымъ пронзволеннемъ н свѣтлнмъ н чнстымъ[2] ср(ъ)д(ь)цемъ, н ѡт(ъ) въсеа нашеѧ доброѧ волеа н ѡт(ъ) Б(ог)а помощїа, ꙗко да ѹтвердлмъ н ѹкрѣпнмъ наш(ъ)[1] монастнр(ъ)[1] ѡт(ъ) Побратѣ, ндеже ест(ъ) храмъ с(вѣ)т(а)го ѡ(ть)ца нашего, Ннколы, н где ест(ъ) егѵмен(ъ) молебннк(ъ) нашъ, кѵр поп(ъ) Селевестрѵ, н дораднлн сѣ есмо с нашымъ мнтрополнтомъ, кѵр Теѡктыстомъ, н епнскѹпомъ нашнмъ, кѵр Тараснемъ ѡт(ъ) Романовѣ <тръга>[3], н съ ѹсею нашею радою н ѹчннлы есмо за д(ѹ)шѵ н за спасенїе свѣтопочнвшаго днда нашего, стараго Ѩлександра воеводн, н за д(ѹ)шѵ н за спасенїе свѣтопочнвшаго роднтелѣ нашего, Богдана воевода, н за д(ѹ)шѵ н за спасенїе матерн нашен, Марїа, н за д(ѹ)шѵ н за здравне нашего г(оспо)дства, н за д(ѹ)шѵ н за здравне кнегнны г(оспо)дства мн, Ѡвдотїа, н за здравые възлюбленых(ъ) чада г(оспо)дства мн, Ѩлександра н Ѡлены, н за д(ѹ)шѵ н за спасенїе ѹсых(ъ) с(вѣ)топочнвшых(ъ) предков(ъ)[1] нашых(ъ), далн н потверднлн есмо вечный ѡброк(ъ) томѵ свѣтомѵ монастнрѵ ѡт(ъ) Побратѣ, да нмают(ъ) на каждїн год(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) по ї҃ бочкы вннa н два мажн рыбн, едъна мажа морѵн(ъ), а дрѹгаѧ коропнна, н половнна камен(ъ) воскѵ ѡт(ъ) Красного Тыргѵ, н ѹсы бербенцы медѵ ѡт(ъ) десетннѵ що бѵдет(ъ) ѡт(ъ) селах(ъ) нх(ъ), що бѵдет(ъ) ѡт(ъ) нх(ъ) людьн ѹ Ботне, н ѡзеро ѡт(ъ) ѹстна Бъка н съ ѹснмы гырламы, н паснка Давндова, на Бнцы, н протнвъ ѹстна Бъка, над(ъ) Ннстрн, да ѹчннѣтъ собн в҃ сѣтннкы.

Еще есмо далн наше<мѹ>[3] монастнрю еднного нашего пнтомого татарнна, ѡт(ъ) нашых(ъ) татар(ъ)[1] ѡт(ъ) Немца, на нмѣ татарннѵ Дѵмнтрѵ, нс(ъ) жоною, нс(ъ) детмн н съ ѹсымъ свонмъ наслѣдкомъ.

Ѩ такожъ, що бнла нх(ъ) паснка ѹ Ботне, на нмѣ Бнсока, а бн не нмал(ъ) ннкто до нен днло а нн до нх(ъ) людїн.

Тое ѹсе выше пнсанное да ест(ъ) монастнрю нашемѹ оурнк(ъ), съ оусымъ доходомъ, непорѹшанно нннколн, на вѣкы.

www.dacoromanica.ro

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писанного Стефана воеводи, вѣра възлюбленнаго с(ы)на г(оспо)дства ми, Александра, вѣра болѧр(ъ)[1] нашиχ(ъ): вѣра пана Думи Браевича, вѣра пана Маноила, вѣра пана Станчюла Белоградского, вѣра пана Бланкула, вѣра пана Гоина Хотинскаго, вѣра пана Краснеша дворника, вѣра пана Косты Дановича, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Петра Поинча, вѣра пана Алба, вѣра пана Лази, вѣра пана Збиари Белоградского, вѣра па<на>[3] Исана, вѣра пана Бу<ч>[4]ума, пркалабов(ъ)[1] Келїискыχ(ъ), вѣра пана Иωана пркалаба Немецкаго, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Стецка Даманкуша, вѣра пана Петрика, вѣра пана Бу<χтѣ>[4], вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила паχарника, вѣра пана Лукы столника, вѣра пана Нѣгъ комиса и вѣра усыχ(ъ) болѧр(ъ)[1] нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ), и великыχ(ъ), и малыχ(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто будетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ωт(ъ) детеи нашиχ(ъ) или ωт(ъ) нашего племене или пакъ кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)с(по)даремъ бити у нашеи земли, у Молдавскои, тот(ъ) що би не моглъ порушити нашему монастирю наше данїе, але що би имъ утвердил(ъ) и укрѣпил(ъ) и над(ъ) дал(ъ). А кто имъ порушит(ъ) и разорит(ъ), того да побиетъ Б(ог)ъ зде телωм(ъ), а въ бъдѫ[де]щым(ъ)[1] вѣцѣ душеа, и на страшиемъ сѫдѣ да му е съпрник(ъ) Свѣтїи Никола, и да ест(ъ) подобенъ Июдѣ предателю и проклѣтому Арию, <и тѣмъ иже възъпишѧ>[3]: кръвъ его на иχ(ъ) и на чадаχ(ъ) иχ(ъ), иже ест(ъ) и бѫдетъ въ безконечныа вѣкы, амин(ъ).

А на болшее потвръжденїе тому оусему више писанному, велѣли есмо нашему вѣрному пану, Доброулу логофету, писати и печат(ъ)[1] нашу прївесити к сему листу нашему.

Пис(а) Тома, у Сучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцод юл(їе) ѳ.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Ѡзерω Бѣлев(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră de la Pobrata, unde este hramul sfîntului nostru părinte, Nicolae, şi unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Selevestru, şi ne-am sfătuit cu mitropolitul nostru, chir Teoctist, şi cu episcopul nostru, chir Tarasie din ⟨tîrgul⟩[3] Roman, şi cu tot sfatul nostru şi am făcut pentru sufletul şi pentru mîntuirea sfîntrăposatului nostru bunic, Alexandru voievod cel bătrîn, şi pentru sufletul şi pentru mîntuirea sfîntrăposatului părintelui nostru, Bogdan voievod, şi pentru sufletul şi mîntuirea mamei noastre, Maria, şi pentru sufletul şi pentru sănătatea domniei noastre, şi pentru sufletul şi sănătatea cneaghinei domniei mele, Ovdotia, şi pentru sănătatea iubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Olena, şi pentru sufletul şi pentru mîntuirea tuturor sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi, am dat şi am întărit obroc veşnic acestei sfinte mănăstiri de la Pobrata, ca să aibă în fiecare an de la noi cîte 10 buţi de vin şi două măji de peşte, o maje de morun, iar cealaltă de crap, şi jumătate de piatră de ceară de la Tîrgul Frumos, şi toate berbînţele de miere din desetina care va fi din satele lor, ceea ce va fi de la oamenii lor de la Botne, şi iezerul de la gura Bîcului şi cu toate gîrlele, şi prisaca lui David, pe Bîc, şi, în dreptul gurii Bîcului, pe Nistru, să-şi facă două setci.

Încă am dat mănăstirii noastre un tătar al nostru propriu, din tătarii noştri de la Neamţ, anume tătarul Dumitru, cu femeia, cu copiii şi cu toţi urmaşii lor.

www.dacoromanica.ro

Şi, de asemenea, ceea ce a fost prisaca lor de la Botne, anume Visoca, nimeni să nu aibă treabă cu ea, nici cu oamenii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, credinţa iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian de Hotin, credinţa panului Crasneş vornic, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa pa⟨nului⟩[3] Isaia, credinţa panului Bu⟨ci⟩[4]um, pîrcălabi de Chiliia, credinţa panului Ioan pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Steţco Dămăncuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Bu⟨htea⟩[4], credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă paharnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu poată clinti mănăstirii noastre dania noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească şi să le-o sporească. Iar cine le-o va clinti şi le-o va strica, aceluia să-i chinuiască Dumnezeu trupul aici, iar în veacurile viitoare, sufletul, şi la cumplita judecată să-i fie pîrîş Sfîntul Nicolae şi să fie asemenea trădătorului Iuda şi blestematului Arie, ⟨şi celor care au strigat⟩[3]: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, care este şi va fi în veacurile cele fără de sfîrşit, amin.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6974 ⟨1466⟩ iulie 9.

⟨Pe verso, însemnare contemporană⟩: Iezerul Beleul; ⟨alta, din secolul al XVII-lea:⟩ Uric pe moşie den parte din josu de Prut, anume Beleul, de la Ştefan v(o)d(ă), din leat 6974 ⟨1466⟩ iul(ie) 9; ⟨şi alta, din secolul al XVIII-lea:⟩ A domnului Ştefan v(oie)v(o)d, ca să aibă tain pe tot anul m(ănăstir)i Pobrata zeci poloboace vinu, doî cîntari peşti, un cîntar de crap, un cîntariu de morun, giumătati de cîntariu de ciară de la Tîrgu Roşu[5], şi toate bărbunţile de mieri şi desătina ce va fi den satele m(ănăstiri)i, şi ezărul din gura Bîca[6] şi toate pîraile, şi prisaca lui David.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Pobrata, I/2. Orig., perg. (35 × 53,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 70, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/480.

EDIŢII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 114—115 (text slav, cu prescurtări, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 104—106 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 347—348 (trad.).

---

1 După ultima consoană, în orig., paieroc.
2 Aici, ca şi, uneori, în continuare, ч, făcut ca ѵ.
3 Omis.
4 Rupt.
5 Traducere greşită, în loc de Tîrgul Frumos, a numelui slavon Красного Търгѵ.
6 Rezumatul a păstrat terminaţia slavonă a numelui din act.

www.dacoromanica.ro

Suret de pe ispisoc vechiu, pe sirbie, de la Ştefan v(oie)vod domn Ţării Moldovii, din let 6974 ‹1466› aug(ust) 1.

Înştiinţare facim, prin această carte noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, pentru această adivărată Maruşca, fata lui pan Mihail Misici, că o am miluit cu osăbită a noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit ei, în ţara noastră, a Moldavii, chear diriaptă ocinili ei şi cîştigare din slujbi a părintelui ei, a lui Mihail Misiciul, carili au slujit la moşul nostru, la Alexandru v(oie)vod, sate anumi Mihailăuţii, undi ari e să-ş(i) facă aşezare şi undi au fost giudi Petrinco, şi Mihuceni, pi Tresteiiana, în gura Rudii, şi Horodişte, cu toate poenili di supt codru, ci să numeşte Bozleşcoiu[1], pentru ca toate celi di mai sus aratate să-i fii ei, di la noi, [vinit][2] uricu, cu tot vinit(u), şi fiilor ei, nepoţilor, strănepoţilor, prestrănepoţilor şi la tot niamul ei, cini i să va alegi mai de aproape, nestrămutat nici odineoară, în veci.

Iar hotar(u) acestui sat, Mihăilăuţii, să fie începîndu-să de la Patruzăci di Movili, apoi la pîrîul ‹Cea›[3]horni... [4], apoi la Soloniţu, undi dă în Nistru[5], iar di acole drept piste... [4], la salce, apoi la movila (rosohovata [6]) [7]... [8] apoi drept piste dumbravă la... [4], movilă, apoi la altă movilă, iar di acole la movilă... [4] lîngă drum, şi apoi la stejar, drumul... [4] movilă în mijlocul drumului, iar de acole drept la altă movilă, di acole iarăş(i) la altă movilă şi di acole iarăş(i) la altă movilă, apoi la fîntîna ce putredă [9], apoi di acole drept la un... [4], ci esti din gios di baltă, iar di acole drept piste movila ce din mijlocu, diasupra morilor, la trii movili, apoi drum(u)l pîn(ă) la Patruzăci di Movili. Iar hotar(u) Mihucenilor, începîndu din drumul cel mare a Movilăului[10], în gios pără la pîrîul Trestiiana... [4] Trăstieni, iar di acole drept la dial, la un stejar ci esti la o fîntînă (hrescetată) [7], ... [11], din vale di dumbrava aceasta, iar di acole pist(e)... [4] drept la codru. Acesta li esti tot hotar(u), şi din sus şi din gios şi în toati părţile, după vechiul hotar, pără undi s-au apucat din vechiu.

Precum spre aceasta esti credinţa a mai sus-numitii domnii noastre, Ştefan v(oie)vod, şi credinţa a tuturor boerilor noştri a Moldavii, a mari şi mici.

Iar spre mai mare tărie şi întărire acestor di mai sus-scrisă, am poroncit credincios boeriului nostru, pan Dobrul [vel] log(o)f(ă)t să scrie şi către adivărată carte a noastră această pecete noastră să legi.

Suret(u) acesta di pi suret(u) ci l-am scos la an(u) 1808 dechemvri 19, poslăduindu-l din cuvînt în cuvînt cu suret(u) cel vechiu, acum, la 1809 iunie 16, şi fiind întocma şi fără nici-o greşală adiverez, cliucer Pavel Debrici.

‹Pe verso:› Copie espisocului pe doîă moşii de la Hotin, anumi Mihiiliuţii şi Viidinciu[12], iar cel adivărat ispisoc s-au dat la Ioniţă.

Bibl. Acad., CCXLVII/13. Copie după trad.
Un rez., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după o trad., cu data de zi: 30, ibidem, II/88, şi o menţ., într-o jalbă din 1814 ianuarie 20, ibidem, DCCCLXVIII/1. O copie din 1810 mai 18, după copia din 1809, la Arh. St. Iaşi, XCIV/36.

EDIŢII: Antonovici, *Doc. ‹comunicate›*, p. 143—144 (copia din 1810 a trad. din 1808); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 107—109 (aceeaşi copie, după Antonovici); *D. I. R.*, A, I, p. 348—349 (copia de la Bibl. Acad.).

Atît traducerea hotarnicii acestui document, cît şi nota de pe verso-ul suretului cuprind erori de lectură şi de interpretare care au determinat identificarea greşită pînă acum a satelor întărite Maruşcăi, fiica lui Mihail Misici. Conform documentului original

www.dacoromanica.ro

din 1518 noiembrie 9, prin care Ştefan cel Tînăr întăreşte Anuşcăi, fiica Maruşcăi, aceleaşi proprietăţi, satul Mihăilăuţi se afla acolo „unde se împreună Sireturile“, iar satul Mihuceni, în apropiere, pe pîrîul Trestiana, aşa cum rezultă, dealtfel, şi din hotarnica parţială a celui din urmă, cuprinzînd numele pîrîurilor Cotoveţ şi Derehlui. În această situaţie, lecturile „Nistru“ şi „Movilău“, din traducerea actului emis de cancelaria lui Ştefan cel Mare, apar ca evidente greşeli, după cum nici întregirea lui I. Bogdan: „<Za>horni“, la rîndul ei, nu se justifică (vezi notele 3, 5 şi 10). Confuziile traducătorului au fost însă alimentate de sinonimia existentă între toponimele şi hidronimele diferitelor zone geografice moldovene, întrucît în ţinutul Hotin, în bazinul rîului Racoveţ, se aflau într-adevăr toponime asemănătoare: Mihăileni şi Trestieni. Numai aşa se explică, dealtfel, şi justificarea stăpînirii unor sate din acest ţinut cu un act referitor la alte aşezări, sau pretenţia de stăpînire, în baza aceluiaşi act, a unor moşii din ţinutul Orhei, cum rezultă din jalba din 1814 ianuarie 20: „o moşie, Niporotova, de la ţin(ut) Hotin(ului) . . . <se> stăpîneşti, cu numi de Mihuceni, cu un alt ispisoc, tot de la acelaş(i) pomenit domn, Ştefan v(oie)vod, din velet 6974 <1466> ... cari moşii ... să dovideşti a fi aice, în ţin(u)t(u) Orheiului, la Vadul lui Vodă, după sămnile ispisocului . . . ce iesti arătat“.

---

[1] În trad. din *D. I. R.*, A, I; „Bazleşcoiu“; grafia literelor permite, de asemenea, şi lectura „Botleşcoiu“.

[2] „vinit“, şters de traducător cu mai multe linii.

[3] Omis; întregit greşit: „<Za>horni“, de I. Bogdan, după numele satului Zahorna (azi R. S. S Modovenească, Saharna, r. Rezina), unde considera editorul că pot fi localizate satele menţionate în document, greşeală preluată apoi şi de trad. din *D. I. R.*, A, I (vezi şi comentariul).

[4] În trad. se află nota: „lipsă“.

[5] Greşeală de interpretare de către traducător a textului slavon: на Острн (la Ostra), pîrîul Ostra aflîndu-se într-adevăr în apropierea satelor menţionate în document (vezi şi comentariul).

[6] Adică: îngemănată.

[7] Parantezele traducătorului.

[8] În trad. se află explicaţia: „cum s-ar zice, giamănă sau făcută ca o furcă“.

[9] Traducere improprie; în alte doc. rom. se menţionează fîntîni „puturoase“ sau „împuţite“, cum va fi fost şi în originalul acestui act.

[10] Greşeală de lectură a traducătorului, întrucît Movilăul se află la cîteva sute de kilometri de zona satelor menţionate în act. În orig. a fost, probabil, „drumul Hmielovului“, amintit şi în doc. nr. 190 (vezi şi comentariul).

[11] În trad. se află explicaţia: „fîntîna cu cruce“.

[12] Identificare greşită a satelor amintite în act (vezi comentariul).

140 — 1466 (6974) august 28, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Зе>[1]мли Молдавскои. <Чи>[2]ннмъ знаменнтѡ нс сѣм(ъ) лнстѡм(ъ) нашнмъ, въсѣмь кто на н(ъ) ꙋзрнтъ нлн его чтꙋчн[3] оуслншнт(ъ), ѡже тот(ъ) нстнныи слꙋга наш(ъ) вѣрныи, пань Бенѣ[4], <с(ы)нъ Крецъвн>[5] ѡт(ъ) Млана, слꙋжнлъ нам(ъ) право н вѣрно. Тѣм(ъ) мы, <вн>[2]дѣвшн его правою н вѣрною слꙋжбою до нас(ъ), жаловалн есмн его ѡсобною нашею м(н)л(о)стїю н дали н <потверднлн есмн е>[6]мꙋ, оу нашеи землн, ꙋ Молдавскои, его правая ѡтнина, села на нмѣ: где бнл(ъ) дворъ Крецъвн, на Млан ѣ, н Мꙋрџанїн, где ест(ъ) домъ Б<енѧ[7], н>[6] . . . .[8] н, поннже ѡт(ъ) Кръханѣ, ꙋ Мохнлн, мѣсто да ѡсаднт(ъ) собн село, н, на Лнчковѣ, Ꙋхнрнещїн, н една паснка що кꙋпнл(ъ) ѡт(ъ) . . . .[8]. Тое въсе внше пнсаное да ест(ъ) емꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), оурнкъ, съ <въс>[3]ѣмъ доходомъ, емꙋ н дѣтемъ его равно, н братнамъ его, н ꙋнꙋча<томъ его, н прѣꙋнꙋчатомъ его, н п>[8]рѣщꙋрѣтомъ его н въсемꙋ родоу его, варе <кто>[6] бꙋ<де>[1]ть нан блнжнїн, непороушено ннколн, на в<ѣ>[6]кы.

А хотаръ тѧм(ъ) селамъ да ест(ъ) <ѡт(ъ) ꙋснх(ъ) сторон(ъ) по ст>[8]аромꙋ хотарю, кꙋда нз вѣка ѡжнвалн.

www.dacoromanica.ro

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, више писанаго, ми, Стефана воевод<и>[6], и вѣра възлюбленаго [ми] с(ы)на <г(оспод)ства ми, Алеѯан>[8]дра, и вѣра бояр нашиχ(ъ): вѣра пана Дȣмы Браевича, вѣра пана Мънъила, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкȣла, вѣра пана Гояна Х<отинск>[8]аго, вѣра пана Красниша дворника, вѣра пана Кости Дановича, вѣра пана Томы Кинде, вѣра пана Петра Пониче, вѣра пана А<л>[1]ва, вѣра пана Лази, вѣра пана Ходка Крецевича, вѣра пана Исаиꙗ и пана Бȣхти, пръкалаби ѡт(ъ) Келию, вѣра пана Иѡна пръкалава Немецка<го>[2], вѣра пана Стецка Дъмъкȣшѣ, вѣра пана Петрика Ꙗкимовичѣ, вѣра пана Сакишѣ спътарѣ, вѣра пана Юги вистиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра па<на>[2] Негрила паχарника, вѣра пана Лȣка столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра ȣсиχъ бояр нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ), великиχ(ъ) и малыχ(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бȣдеть г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи нашиχ(ъ) или ѡт(ъ) нашего п<лемене или пак(ъ) боуд(ь) ко>[6]го Б(ог)ъ избереть(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти ȣ нашеи земли, ȣ Молдавскои, тот(ъ) що бы емȣ не порȣшил(ъ) нашего даниꙗ и пот<връждениꙗ, але що бы емȣ ȣтвердил(ъ) и>[1] ȣкрѣпил(ъ), заиȣже есми емоу дали и ȣкрѣпи<ли з>[6]а его правȣю и вѣрнȣю слѵжбѵ.

А на бȣлшее крѣпост(ъ) томȣ въсемоу ви<ше писаном>[6]ȣ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ боꙗ<ринȣ>[2], панȣ <Добр>[1]ȣлȣ логофетȣ, писати и нашȣ печат(ъ) завѣсити к семȣ листȣ нашемȣ.

Пис(а) Роман(ъ), ȣ Сочавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцод, м(ѣ)с(ꙗ)ца аѵг(ȣста), ки.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Benea[4], ⟨fiul lui Creţu⟩[5] de la Ialan, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-⟨am întărit⟩[6] în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satele anume: unde a fost curtea lui Creţu, pe Ialan, şi Murgeani, unde este casa lui B⟨enea[7], şi⟩[6] ... [8] şi, mai jos de Crăhan, la Movile, un loc să-şi întemeieze sat, şi, pe Lişcov, Uhrineştii, şi o prisacă pe care a cumpărat-o de la...[8]. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui deopotrivă, şi fraţilor lui, şi nepoţilor ⟨lui, şi strănepoţilor lui, şi⟩[8] răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, ori⟨cine⟩[6] va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie ⟨din toate părţile după⟩[8] hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubitului [meu] fiu ⟨al domniei mele, Alexan⟩[8]dru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Mănăilă, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian de H⟨otin⟩[8], credinţa panului Crasniş vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Petru Ponici, credinţa panului A⟨l⟩[1]bu, credinţa panului Lazea, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Isaia şi a panului Buhtea, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Ion pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Sachiş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa pa⟨nului⟩[2] Negrilă paharnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru ⟨sau iarăşi pe⟩[6] oricine îl va alege Dumnezeu să fie

www.dacoromanica.ro

domn în țara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania și întărirea noastră, ⟨ci să-i întărească și⟩[1] să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-⟨scrise⟩[6], am poruncit credinciosului nostru boier, pan ⟨Dobr⟩[1]ul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna august, 28.

Bibl. Acad., CVIII/15. Orig., perg. (29,5 × 40,5 cm), rupt și șters la îndoituri, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/481.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 109—111 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 349—350 (trad.); Coman, *Murgeni*, p. 66, 69 și 71 (trad., după *D. I. R.*) și p. 70 (facs.).

---

[1] Rupt.
[2] Omis.
[3] Al doilea ч, făcut aici și, deseori, în continuare, ca v.
[4] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: Binea (vezi și nota 5).
[5] Șters cca 10—11 litere; întregit după doc. din 1497 martie 20 (v. *D. I. R.*, A, II, p. 280—281; *D. R. H.*, A. III, nr. 228) și din 1500 aprilie 5 (*ibidem*, p. 311—312; *D. R. H.*, A, III nr. 260) de unde rezultă filiația: Crețu de la Ialan — Benea — Sima Benea.
[6] Șters.
[7] Lectură și întregire nesigură.
[8] Șters și rupt.

141 — 1466 (6974) septembrie 15, Suceava.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda, Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief allen, die in solchen sehen oder ihn vorlesen hören, wienach vor uns und unseren Metropoliten, H(er)r Theoktist von Soćaw und H(er)r Tarasi von Roman, und vor unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen, den jungen und den alten, gekommen ist unser Bojar, namens H(er)r Stan Babić, sein Bruder, H(er)r Iakim, und ihr Bruder, H(er)r Simion Babić, dann die Söhne des Iakim Babić, Wasko und Fedko sammt ihren übrigen Neffen, aus all ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltiget, und haben uns ihr Dorf, das oben an der Soćawa namens Ober-Jashekowa[1] ist, um 200 tatarische Gulden verkauft, jedoch mit allen Almen und Heuschlägen, mit Büheln und Quellen, allen Einkünften und der Hotarung, wie sie von jeher zu diesem Dorfe gehört hat.

Wir aber haben uns vor unseren Metropoliten und vor all unseren moldauischen Bojaren erhoben, und haben ihnen 200 Gulden vollständig, all bares Geld gegeben und sie nach ihrem Willen gänzlich ausbezahlet. Und sie haben sich erhoben und uns ihre alten Vorrechtsbriefe gegeben, die sie auf dieses Dorf von den beiden Hospodarschaften, Eliä dem Woewoden und Stefan dem Woewoden hatten und uns das Dorf auf ewig übergeben.

Wir aber haben uns nach göttlicher Fügung erhoben und haben mit der Gnade der reinsten Mutter Gottes und aller Heiligen, und mit der Segnung unserer heil(igen) (ssw(e)tiĭ)[2] Väter, der moldauischen Metropoliten, H(er)r Theoktist und H(er)r Tarasie, mit unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchtetem Gemüte, und haben auf dass es uns ein ewiges Gedenknis sei, gemacht und gegeben dieses vorbenannte Dorf, namens Ober-Jushikowa, mit all seinen alten Hotaren, mit Feldern und Almen, mit Büheln, Heuschlägen

www.dacoromanica.ro

und Quellen, unserem heil(igen) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der heiligsten und reinsten Mutter Gottes und ihrer heiligsten Entschlafung (Himmelfahrt)[3] ist, damit dieses Dorf, Ober-Jashikowa, unserm Kloster Putna eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit, ewiglich.

Und hierauf gebe ich selbst (As)[4] unsere H(err)sch(af)t der obgeschriebene Stefan Woewoda Zeugnis und unsere moldauischen Metropoliten: H(er)r Theoktisto von Soćaw und H(er)r Tarasi von Roman, dann unsere ersteren Räte, die moldauischen Bojaren, namens: H(er)r Duma Braewić, H(er)r Manuil, H(er)r Stanćul, H(er)r Wlaikul, H(er)r Gojan, H(er)r Krasnîsch gross(er) Hofrichter, H(er)r Koste Danowić, H(er)r Toma Kînde, H(er)r Stêre Parkalab von Bêlograd, H(er)r Isaia Parkalab von Kelia, H(er)r Albul, H(er)r Lasă, H(er)r Schendrik Toloćko, H(er)r Oanze Parkalab von Nowograd, H(er)r Buorên Parkalab von Nemz, H(er)r Stezko Dămăkusch, H(er)r Radul Gangur, H(er)r Peter Iakimowić und sein Bruder, H(er)r Wasko, H(er)r Sakîsch Schwertträger, H(er)r Ioga[5] Schassmeister, H(er)r Negrilo Mundschänk, H(er)r Paschko Kämmerer, H(er)r Luka Truchsess, H(er)r Nêgo Marstaller und auch all unsere anderen moldauischen Bojaren, die grossen und die kleinen.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserem getreuen Bojarn, H(er)r Dobrulŭ Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe und unter unserem Siegel auch die Siegel unserer Bojaren.

Geschrieben hats Todor[6] Prodan zu Soćaw im J(ahre) 6974 ⟨1466⟩, im zweiten Tag nach der Erhöhung des verehrten und lebengebenden Kreuzes, am Montag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră, şi a mitropoliţilor noştri, chir[7] Theoctist de Suceava şi chir[7] Tarasi⟨e⟩[8] de Roman, şi înaintea boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, tineri şi bătrîni, boierul nostru, anume pan Stan Babici, fratele său, pan Iachim, şi fratele lor, pan Simion Babici, precum şi fiii lui Iachim Babici, Vasco şi Fedco, împreună cu ceilalţi nepoţi ai lor, din toată bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi ne-au vîndut satul lor care este în sus pe Suceava, anume Jicovul de Sus, pentru 200 zloţi tătăreşti, împreună cu toate poienile şi fîneţele, cu muncelele şi izvoarele, cu toate veniturile şi hotarele care au ascultat de demult de acest sat. Iar noi ne-am ridicat înaintea mitropoliţilor noştri şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni şi le-am plătit deplin 200 de zloţi, totul cu bani gata, după voia lor. Şi ei s-au ridicat şi ne-au dat pe deasupra vechile lor privilegii, pe care ei le-au avut pe acest sat de la cei doi domni, Ilie voievod şi Ştefan voievod, şi ne-au dat satul pe vecie.

Iar noi, după îndemn dumnezeiesc, ne-am ridicat şi, cu mila preacuratei maici a lui Dumnezeu şi a tuturor sfinţilor, şi cu binecuvîntarea sfinţilor noştri părinţi, a mitropoliţilor moldoveni, chir[7] Theoctist şi chir[7] Tarasie[8], cu bunăvoia noastră, cu cugetul curat şi luminat, am făcut să ne fie veşnică pomenire şi am dat acest sus-numit sat, anume Jicovul de Sus, cu toate hotarele sale vechi, cu cîmpurile şi poienile, cu muncelele, fîneţele şi izvoarele, sfintei noastre mănăstiri Putna, unde este, hramul[9] preasfintei şi preacuratei maici[10] a lui Dumnezeu şi a preasfintei ei Adormiri, pentru ca acest sat, Jicovul de Sus, să fie mănăstirii noastre Putna uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta[11] eu însumi sînt mărturie, domnia noastră, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi mitropoliţii noştri moldoveni: chir[7] Theoctist de Suceava şi chir[7] Tarasi⟨e⟩[8] de Roman, apoi cei dintîi sfetnici ai noştri, boierii moldoveni, anume: pan Duma al lui Brae, pan Manuil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasnîş [mare] vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Zbeare pîrcălab de Cetatea Albă, pan Isaia pîrcălab de Chilia, pan Albul, pan Lazea, pan Şendrică Tolocico, pan Oanţe[12] pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Buorean pîrcălab de Neamţ, pan Steţco Dămăcuş, pan Radul Gangur, pan Petru al lui Iachim, şi fratele său, pan Vasco[13], pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Negrilo ceaşnic, pan Paşco postelnic, pan Luca stolnic, pan Neago comis şi, de asemenea, toţi ceilalţi boieri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră şi, sub pecetea noastră, şi peceţile boierilor noştri.

A scris Tador Prodan, la Suceava, în anul 6974 ⟨1466⟩, a doua zi după Înălţarea cinstitei şi de viaţă făcătoarei cruci, luni.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 153—154 (nr. X). Trad. germ. după orig., perg., pecete domnească şi opt peceţi boiereşti, atîrnate.

Altă trad. germ., din 1782, de M.S. Łopeisky, la M-rea Putna, Inv. nr. 102. O menţ. germ., fără dată de lună şi zi şi cu locul de emitere indicat greşit: Iaşi, la Arh. St. Bucureşti, Fond. Consiliul Aulic de război, VIII/62, f. 1.

ALTE EDIŢII: Onciul, *Fond religionar*, p. 18 (rez.) Măzăreanu, *Catastih*, f. 5 a, în Dan, *M-rea Putna*, p. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 111—112 (rez. editorului după trad. lui Wickenhauser şi după altă trad. germ., tot după orig., din ⟨1782⟩, care se afla în Arh. Tabulei din Cernăuţi); *D. I. R.*, A, I, p. 350—351 (trad. după Wickenhauser).

---

1 Mai jos: „Jushikowa", „Jashikowa"; toate transcrierile redau însă defectuos numele satului Jicov.

2 Aşa în trad.

3 Probabil Wickenhauser nu a fost sigur de lectura sau de înţelesul cuvîntului slavon, redînd ambele posibilităţi: Adormirea şi, în paranteze, Înălţarea.

4 Desigur, Wickenhauser a redat în paranteze pronumele slavon: аз.

5 Greşit, pentru „Iuga"; probabil Wickenhauser, a redat *ad litteram* vocala slavonă ю.

6 Pentru „Tador".

7 În trad. lui Wickenhauser: „Herr".

8 În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Tanasie".

9 În aceeaşi trad.: „lăcaş", deşi sensul iniţial al cuvîntului, „hram" este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

10 În aceeaşi trad. greşit: „născătoare".

11 În trad. germ.: după aceea (hierauf).

12 În trad. din *D. I. R*, A, I: „Oancea"; în textul slavon numele boierilor erau însă la nominativ.

13 În aceeaşi trad., greşit: „Voico".

142 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменн[мъ]то нс сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) ѹзрит или его ѹслишит(ъ) чтѹч(и), колиж(е) того комѵ боудеть потребизна, оже прїидоша[1] пръд(ъ) нами и пръд(ъ) ѹсими нашими болѣри, великими и малими, слѹга наш(ъ), Татоул(ъ) ѡт(ъ) Бръзотъ, по своею доброю волею, неким(ъ) непонѵжен(ъ), и продал(ъ) ѡт(ъ) своего ѹрика и ѡт(ъ) своего хотара едно мѣсто ѡт(ъ) пѵстини на Бръзотѣ, на имѣ где монастирѣ была, и тою потокѵ,

www.dacoromanica.ro

и до χотар(а) Крачюнов(а) и до устн тог(о) парова. Та продал(ъ) слȣѕѣ н(а)ше-му, Бодн wт(ъ) Дуброву, за четнрн десѧт(ъ) златы готовы, да wсадит(ъ) Бо-дѣ собн село н да учннт(ъ) собн паснку.

Ино мы, вндѣвшн[2] нχ(ъ) доброе пронзволенїе н лагоду на то, також(е) н мы, wт(ъ) нас(ъ), далн н потверднлн есмн тое прѧд(ъ) реченное мѣсто слуѕѣ нашему, Боднн, да ест(ъ) емȣ, wт(ъ) нас(ъ) , ȣрнк(ъ), съ въсѣмъ доχодом(ъ), ему н дѣтем(ъ) его, н братїѧм(ъ) его, н ȣноуча том(ъ) его, н прѧ[д(ъ)]ȣнуча-том(ъ) его, н прѧщȣрѣтом(ъ) его н въсему роду его, непорушенно нниколиж(е), на вѣкн.

А χотар(ъ) тому мѣстȣ куда ест(ъ) выше пнсанное.

А на то ест(ъ) велнкаа мартурїѧ, сам(ъ) г(оспод)ства мн, выше пнсанны Стефан(ъ) воевода, н нашн боꙗрн, на нмѣ: пан(ъ) Манонло, н пан(ъ) Станчю-л(ъ), пан(ъ) Влайкул(ъ), панъ Гоѧн(ъ), пан(ъ) Красныш(ъ) дворннк(ъ), пан(ъ) Косте Дановнч(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Збїѧрѣ пръкалабъ, пан(ъ) Албȣлъ, пан(ъ) Лазѧ Пнтнк(ъ), пан(ъ) Шандро, панъ Їсанѧ н пан(ъ) Буχтѧ, Келенскн, пан(ъ) Буwрѣнъ Немецкн, пан(ъ) Сакыш(ъ) спатар(ъ), пан(ъ) Юга внстїѧрннк(ъ), н пан(ъ) Пашко постелннк(ъ), пан(ъ) Негрнло чашннк(ъ), пан(ъ) Лука столннк(ъ), пан(ъ) Нѣгъ комнс(ъ) н нны нашн боꙗрн що прн том(ъ) былн, велнкын н малы.

А на бол<шее пот>[3]връжденїе томȣ въ<сем>[3]у выш(е) пнсанномȣ, велѣлн есмн нашемȣ вѣрномȣ паноу, Добрулу логоѳету, пнсатн н прнвѣснтн нашу печа-т(ъ) к сему лнсту нашему.

Пнс(а) Вулпашъ дїѧк(ъ), оу Долнем(ъ) Тръгу, в(ъ) лѣто ҂ѕцод, м(ѣ)-с(ѧ)ца дек(еврїа), н҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, sluga noastră, Tatul de la Bîrzota, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, şi a vîndut din uricul său şi din hotarul său un loc din pustie pe Bîrzota, anume unde a fost mănăstirea, şi pe acest pîrîu, şi pînă la hotarul lui Crăciun, şi pînă la gura acestui pîrîu. Şi l-a vîndut slugii noastre, Bodea de la Dumbrava, pentru patruzeci de zloţi gata, ca să-şi facă Bodea sat şi să-şi facă prisacă.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi învoială la aceasta, de asemenea şi noi, de la noi, am dat şi am întărit acest loc mai înainte-spus slugii noastre, Bodea, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc să fie pe unde este mai sus-scris.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi boierii noştri, anume: pan Manoilo, şi pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasnîş vornic, pan Costea al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Zbiiarea pîrcălab, pan Albul, pan Lazea Pitic, pan Şandro, pan Isaiia şi pan Buhtea, de Chiliia, pan Buoreanu de Neamţ, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, şi pan Paşco postelnic, pan Negrilo ceaşnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis şi alţi boieri ai noştri care au fost la aceasta, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş diac, în Tîrgul de Jos, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna decembrie, 8 zile.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., XIII/7 a. Orig., perg. (29 × 42,5 cm), pecete domnească şi şase peceţi boiereşti atîrnate, ultimele cu şnururi de mătase albastră, pierdute.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D.Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/482.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 112 — 113 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 351—352 (trad.).

---

[1] Greşit, în loc de прїидє.
[2] дѣв, suprascris.
[3] Rupt şi şters.

143 — 1466 (6974) decembrie 8, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис(ь) сѣмь нашимь листом(ь), въсѣмь кто на нем(ь) оузрить или его чтоучи оуслышит(ь), гдеж(е) того[2] комѵ боудеть потребизна, ѡже прїидоша прѣд(ъ) нами и прѣд нашими болѧры, и великими, и малыми, слоуги наши, на имѣ Попычка и непот(ь) его, Микоул(ь), по их(ь) доброи воли и ииким(ь) неприсиловани, и продали слоугам(ь) нашим(ь), Монкови и братоу его, Кости, ѡдно мѣсто въ[3] поустини на Крълигътоурѣ, межи Попычкани и межи Роускани и межи Гънещи, оу Щоубеевы Крънице, за р͠е[4] златих(ь) татарских(ь). И <оу>[5]ставши[6] Монка и брат(ь) его, Косте, и заплатили Попычкови и непотоу его, Микоулоу, оусе исполна.

Ино мы, видѣвши их(ь) добры токмежь и заплат(ь) полны, а мы також(е) дали и потвердили слоугам(ь) нашим(ь), Монцѣ и братоу его, Кости, тото выше писанное мѣсто, на Крълигътоурѣ, оу Щовеевы Крънице, межи Попычкани и межи Роускани и межи Гънещи, да оучинит(ь) соби село и да ест(ь) имь оурик(ь) и съ оусим(ь) доходом(ь), имь равно, и дѣтем(ь) их(ь), и оуноучатом(ь) их(ь), и праоуноучатомь их(ь), и пращоурѣтом(ь) их(ь) и оусемоу родѵ их(ь), кто сѧ изберет иаи ближнїи, непороушенно николиже, на вѣки.

А хотар(ь) томоу мѣстоу да ест(ь) почениши ѡт(ь) потока, Драгошева, дорогою, на верх(ь) дила, та дилом(ь), оу столп(ь), а ѡт(ь) столпа, по верх(ь) дила, та черес(ь) царинoу, до серед(ь) царины, где поставили столп(ь), та ѡт(ь) столпа, дорогою[7], <на>[5] верх(ь) дила, оу знаменаны доуб(ь), а ѡт(ь) дѵба, черес(ь) рѣдю, до великои дороги, та на знаменаны дроугїи доуб(ь), а ѡт(ь) толѣ, малою дорогою, черес(ь) рѣдь, до полѣна Писка[8], на самоую великоую дорогоу що иде<т(ь)>[9] <к>[10]ъ Гънещи, а ѡт(ь) великои дороги, черес(ь) поле, до хотарѣ Кошотова. То им(ь) оу весь хотар(ь) ѡт(ь) тои стороны, а ѡт(ь) Гънещи да ест(ь) имь по старомѵ хотарю.

А на то ест(ь) великаѧ мартоурнѧ, сам(ь) г(оспо)дство ми, выше писаны Стефан(ь) воевода, и болѧре наши, по имени: пан(ь) Маноуил(ь), пан(ь) Станчоул(ь), пан(ь) Еланкоул(ь), пан(ь) Гоѧн(ь), пан(ь) Красныш(ь) дворник(ь), пан(ь) Косте Данович(ь), пан(ь) Звѣрѣ пръкалаб(ь), пан(ь) Тома Кынде, пан(ь) Албоул(ь)[11], пан(ь) Исаиѧ Келїискїи, пан(ь) Лазѣ Питик(ь), пан(ь) Шендрика, пан(ь) Боуѡрѣнь Немец<кї>[10]и, пан(ь) Стецко Дъмъкоуш(ь), пан(ь) Петрик(ь), пан(ь) Боухтѣ, пан(ь) Сакыш(ь) спатарь, пан(ь)[10] Юга вистиѧрник(ь), пан(ь) Негрило чашник(ь), пан(ь) Пашко постелник(ь), па<н(ь) Лоука с>[10]толникь, пань Нѣгь комис(ь) и ины наши болѧре молдавскїи, и великїи и мали.

А на болшее потвырждение томоу оусемѵ выше писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномоу болѧрииоу, паноу Доброулоу логофетоу, писати и печат(ь) нашоу и печати болѧр нашиx(ь) привѣ<си>[12]ти къ семѵ листоу нашемѵ.

Пис(а) Тадор(ь), оу Долнемь Тръгоу, в(ъ) лѣто ҂ѕцод, м(ѣ)с(ѧ)ца дек(еврїа), и͠ ден(ь).

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, unde aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, şi mari, şi mici, slugile noastre, anume Popîcica şi nepotul său, Micul, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi au vîndut slugilor noastre, Moica şi fratelui său, Costea, un loc din pustie la Cîrligătura, între Popîcicani şi Ruscani şi Găneşti, la Fîntîna lui Ştiubei, pentru 105[4] zloţi tătăreşti. Şi ridicîndu-se[6] Moica şi fratele său, Costea, au şi plătit lui Popîcica şi nepotului său, Micul, totul deplin.

Deci, noi, văzînd buna lor tocmeală şi plată deplină, noi de asemenea am dat şi am întărit slugilor noastre, Moica şi fratelui său, Costea, acest loc mai sus-scris, la Cîrligătura, la Fîntîna lui Ştiubei, între Popîcicani şi Ruscani şi Găneşti, ca să-şi facă sat şi să le fie uric şi cu tot venitul, lor deopotrivă, şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc să fie începînd de la pîrîul lui Dragoş, pe drum, la vîrful dealului, apoi, pe deal, la stîlp, iar de la stîlp, pe vîrful dealului, apoi, peste ţarină, pînă la mijlocul ţarinei, unde au aşezat stîlp, apoi de la stîlp, pe drum, ⟨la⟩[5] vîrful dealului, la stejarul însemnat, iar de la stejar, peste rediu, la drumul mare, apoi la alt stejar însemnat, iar de acolo, pe drumul mic, peste rediu, la poiana Piscului[8], chiar la drumul mare care duce la Găneşti, iar de la drumul mare, peste cîmp, pînă la hotarul lui Caşotă. Acesta le este tot hotarul dinspre această parte, iar dinspre Găneşti să le fie pe hotarul vechi.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi boierii noştri, anume: pan Manuil, pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasnîş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Zbearea pîrcălab, pan Toma Cînde, pan Albul[11], pan Isaiia de Chilia, pan Lazea Pitic, pan Şendrica, pan Buoreanu de Neamţ, pan Steţco Dămăcuş, pan Petrică, pan Buhtea, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Negrilo ceaşnic, pan Paşco postelnic, pa⟨n Luca s⟩[10]tolnic, pan Neagu comis, şi alţi boieri ai noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Tador, la Tîrgul de Jos, în anul 6974 ⟨1466⟩, luna decembrie, 8 zile.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie⟩: Uric pe Popîşcani, lîngă Găneşti, de la Ştefan vodă.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 439. Orig., perg. (25,5 × 40,5 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda deteriorată şi ştearsă, şi şase peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră), din care se păstrează numai trei: nr. 1, 4 şi 5 (considerîndu-le de la stînga spre dreapta), toate în ceară neagră (diam. = 2 cm), una cu legenda ştearsă şi idescifrabilă (nr. 4), iar celealte două cu inscripţiile: † Печат[13] пана ......[14] ⟨şi⟩ † Печат пана....[14].

Mai multe foto., ibidem, IV/5 şi XXIII/79, şi la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/483.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 114—115 (text slav, după foto., şi trad. hotarnicei); Costăchescu, *Satul Cristeşti*, p. 24 (extras slav, din *context*, după Bogdan, şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 352—353 (trad., după foto. de la Bibl. Acad., cu omisiuni în lista boierilor martori).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] г, scris peste un п.

www.dacoromanica.ro

3 ъ, asemănător cu ѣ.
4 În textul editat de I. Bogdan şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit, р҃н (150).
5 Omis.
6 În textul editat de I. Bogdan şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, urmează, superfluu: слоугн нашн (slugile noastre).
7 ю, scris deasupra rîndului.
8 În trad. din, *D. I. R.*, A, I, greşit: „poiana lui Miscea“.
9 Şters.
10 Rupt.
11 Omis în textul editat de I. Bogdan.
12 În locul găurit pentru trecerea şnurului peceţii.
13 т şi ѧ în ligatură.
14 Stricat.

144 — 1467 (6975) ianuarie 1, Suceava.

† Мнлостїю божїю, мы, Стефан воевода, господаръ З<е>[1]млн Молдавскон. Знаменнтѡ чнннм нс сѣмъ нашнм лнстѡм, въсѣмъ ктѡ на нем ȣзрнтъ алн во его чтоугн ȣслышнт, ѡже тоты нстнны слоугы нашн вѣрны, Монка н брат его, Косте, слȣжнлн намъ право н вѣрнѡ. Тѣм мы, вндѣвшн нх правȣю н вѣрноую слȣжбȣ до нас, жаловалн есмѡ нх ѡсобнѡю нашею мнлостїю н далн н потверднлн есмѡ нм, оу нашен землн, оу Молдавскон, нх правое выслȣженїе н кȣпленїе, ѡднѡ селнще щож(е)[2] где[3] сѣ зовет Щюбеева Кръннца, межн Гънещїн н межн Роусканїн н межн Кошещїн, що ѡнн коупнлн ѡт Костн, брата Попычкына, за р҃ке златых татарскых. Тое въсе выше пнсаннѡе селнще да ест нм, ѡт нас, ȣрнк, съ въсѣмъ доходѡм, нм н дѣтем нх, н оунoучатом нхь, н праȣнȣчатѡм нх, н прашчюрѣтом нх н въсемȣ родоу нх, ктѡ бȣдет нмъ нан блнжнїн, непороушеннѡ нnколнже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хѡтаръ да ест, томȣ выше пнсанѡмȣ селнщȣ, ѡт оусн х сторѡн по старѡмȣ хотарȣ, кȣда нз вѣка вѣчнагѡ ѡжнвалн.

А на тѡ ест вѣра господства мн, выше пнсаннаго Стефана воеводы, н вѣра възлюбленнаго мн сына, Алеѯандра, н вѣра боѧрь нашнх: вѣра пана[4] Манонла, вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланка, оунка нашего, вѣра пана Гоꙗна Хотннскаго, вѣра пана Красныша дворннка, вѣра пана Збїарѣ Белоградскаго, вѣра пана Косте Дановнча, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Нсаїа н пана Бȣхтн, пръкалабн ѡт Келїн, вѣра пана Алба, вѣра пана Лазѧ Пнтнк, вѣра пана Шандра Толочка, вѣра пана Бȣѡрѣна Немецкаго, вѣра пана Стецка Дъмъкȣша, вѣра пана Хѡдка Крѣцевнча, вѣра пана Гангȣра, вѣра пана [вѣра пана] Петрнка н брата его, Васка Ѧкымовнчн, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы внстїарннка, вѣра пана Пашка постелннка, вѣра пана Лȣка столннка, вѣра пана Негрнла чашннка, вѣра пана Нѣгȣ комнс(а)[5] н вѣра въсѣх боꙗръ нашнх молдавскых, н велнкых, н малых.

А по нашем жнвотѣ, кто бȣдет господарь нашен землн, нлн ѡт дѣтен нашнх нлн ѡт нашего съродствїа нлн пак варе кого Богь нзберет господарем бытн, тот а бы нм не порȣшнл нашего дааніа н запнсȣ, але да нм потверднт н оукрѣпнт, занȣже есмо нм далн за нх правоую н вѣрнȣю слȣжбȣ.

А на болшее потвръжденїе н крѣпост томȣ въсемȣ выше пнсанномȣ, велѣлн есмо нашемȣ вѣрномȣ боꙗрнноу, паноу Доброулȣ логофетȣ, пнсатн н печат нашȣ прнвѣснтн къ семȣ нашемȣ лнстȣ.

Пнс(а)[5] Нван Владычнн, оу Сѡч(а)[5]вѣ, в(ъ)[2] лѣтѡ ҂ѕц҃ ⸱, мѣсѧца ген(арїа)[2], а҃.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, Moica şi fratele său, Costea, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, dreapta lor vislujenie şi cumpărătură, o selişte care ⟨este acolo⟩[6] unde se cheamă Fîntîna lui Ştiubei, între Găneşti şi Ruscani şi Coşeşti, pe care ei au cumpărat-o de la Costea, fratele lui Popîşco, pentru 125 de zloţi tătăreşti. Toată această selişte mai sus-scrisă să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei selişti mai sus-scrise să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manoil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicu, unchiul nostru, credinţa panului Goian de Hotin, credinţa panului Crasnîş vornic, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Isaia şi a panului Buhtea, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Albu, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Şandru Tolocico, credinţa panului Buoreanu de Neamţ, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Hodco al lui Creţu, credinţa panului Gangur, credinţa panului [credinţa panului] Petrică şi a fratelui său, Vasco al lui Iachim, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din rudele noastre sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clintească dania şi înscrisul nostru, ci să le întărească şi să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivan al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6975 ⟨1467⟩, luna ianuarie, 1.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 117—118. Text slav, după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în posesia lui P. P. Carp, la Ţibăneşti-Vaslui.

O trad., din 1807 iulie 1, de polcovnicul Pavel Debriţ, la Arh. St. Bucureşti, A. N., MMDCCIII/1.

ALTE EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, VI, p. 73 (rez. editorului, cu greşeli, după orig.); *D. I. R.*, A, I, p. 353—354 (trad. după Bogdan).

[1] Şters sau rupt în orig., aşa cum indică parantezele drepte folosite, în ediţia sa, de I. Bogdan, pentru astfel de situaţii.

[2] Completarea noastră.

[3] Aşa în textul editat.

[4] În textul lui I. Bogdan, scris peste tot prescurtat: ж. п.

[5] Întregirea lui I. Bogdan.

[6] Subînţeles în textul slavon.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)с(по)дарь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис(ь) сѣмь нашимь листомь, въсѣмь[2] кто на нем(ь) оузрить али во его чтоучи оуслышит(ь), ѡже тоты истины и наши вѣрны слоуги, сынове Мармоуревы ѡт(ь) Бръласела, на имѣ Тома и брат(ь) его, Жоуржа, слоужили нам(ь) право и вѣрно. Тѣмь, мы, видѣвши нхь правою и вѣрною слоужбою до нас(ь), жаловали есми ихь ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили[3] есми имь их(ь) ѡтинноу правоую, на имѣ Мърмоурѣне, на Бръласелѣ, где соут(ь) домове их(ь). Тое оусе выше писанное да ест(ь) имь, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь) и съ оусимь доходом(ь), и сестрѣ ихь, Федцѣ, и дѣтемь их(ь) рабно, и оунꙋчатомь их(ь), и праоунюучатом(ь) ихь, и пращюурѣтомь их(ь) и оусемоу родꙋ ихь, кто сѧ изберет(ь) наи ближнїи, непороушено николиже, на вѣки.

А хотарь томоу селоу да ест(ь) по оусимь старым(ь) хотаремь, и ѡт(ь) Ѡничан(и), и ѡт(ь) Бозиан(и), и ѡт(ь) Бъчещи.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго ми сына, Алеѯандра, и вѣра наших(ь) боѧрь: вѣра пана Маноуила, вѣра пана Станчоула, вѣра пана Бланкоула, вѣра пана Гоѧна, вѣра пана Красныша дворника, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Збѣри пръкалаба, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Албоула, вѣра пана Исаиѧ и пана Боухтѣ, пръкалабовь Келїиских(ь), вѣра пана Лази Питика, вѣра пана Боуѡрѣна Немецкого, вѣра пана Ѡанцы Новоградского, вѣра пана Шендрики, вѣра пана Стецка Дъмъкоуша, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Икима Хоудича, вѣра пана Ивашка Хриковича, вѣра пана Петрика, и вѣра пана <Са>[4]кыша спатарѣ, вѣра пана Юги вистиѧрника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Лоуки столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра оусих(ь) наших(ь) боѧрь молдавских(ь), и великих(ь), и малых(ь).

А по нашемь животѣ, кто боудеть г(о)с(по)дарь оу нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ѡт(ь) нашего родꙋ или <п>[5]ак(ь) боуд(ь) кто, ко<го>[5] ми<лы>[5] Б(ог)ъ изб<е>[5]р<е>[5]т(ь) <б>[5]ыти, тот(ь) щ<о бы>[6] имь <не по>[5]рꙋшил(ь) нашего даання, але що бы имь оукрѣпил(ь), заноуж(е) есми имь дали за их(ь) правоую и за вѣрноую слоужбоу.

А на болшее потвържденіе томꙋ оусемѹ выше писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ боѧринꙋ, паноу Доброулꙋ логофетоу, писати и печат(ь) нашоу привесити къ семꙋ листоу нашемꙋ.

Пис(а) Тадор(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцое, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(арїа), ї ден(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate şi credincioase slugi ale noastre, fiii lui Marmure de la Bîrlădzel, anume Toma şi fratele său, Giurgea, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit ocina lor dreaptă, anume Mărmureni, pe Bîrlădzel, unde sînt casele lor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie lor, de la noi, uric şi cu tot venitul, şi surorii lor, Fedca, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după toate hotarele vechi, şi dinspre Oniceani, şi dinspre Boziani, şi dinspre Băceşti.

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Manuil, credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian, credinţa panului Crasnîş vornic, credinţa panului Costea al lui Dan, credinţa panului Zbearea pîrcălab, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Albul, credinţa panului Isaia şi a panului Buhtea, pîrcălabi de Chiliia, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Buoreanu de Neamţ, credinţa panului Oanţa de Cetatea Nouă, credinţa panului Şendrica, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Gangur, credinţa panului Iachim Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Petrică, şi credinţa panului <Sa>[4]cîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege bunul Dumnezeu să fie, acela <să nu>[6] le clintească dania noastră, ci să le-o întărească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tador, la Suceava, în anul 6975 <1467>, luna ianuarie, 10 zile.

Bibl. Acad., XXXVII/2. Orig., perg (30,5 ×42 cm), pecete atîrnată, pierdută. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" —Iaşi, Fotografii, II/484.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 66—68 (trad., de N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 118—119 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 354—355 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ч.
[2] в şi ъ în ligatură.
[3] т şi е, în ligatură.
[4] Omis.
[5] Şters şi rupt.
[6] Şters.

146 — 1467 (6975) februarie 3, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїи[1], мы, Стефан(ь) воевода, г(о)спо(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) ис сѣм(ь) нашим(ь) листом(ь), въсам(ь) кто на нь ѹзрить али во[2] чтоучи[3] его ѹслышит(ь), ѡже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство мы нашим(ь) бл(а)гым(ь) произволенїем(ь) и чистым(ь) и свѣтлым(ь) ср(ъ)д(ь)цемь и даем(ь) и дали есми сес(ь) наш(ь) листь нашемоу монастирю ѡт(ь) Бистрици, идеже ест(ь) храмь Оуспеніе свѣтѣи Б(огороди)ци, идеже ест(ь) егоумень кирь попоу[4] наш(ь), Теѡдороу[4] архимандрыт(ь), на то, а би оуси их(ь) люди имали ѡт(ь) нас(ь) слобоѕїю, ѡт(ь) оусих(ь) их(ь) селах(ь) ѡт(ь) Немецкои волости, а би не водыли подводоу.

А также, наши паркалаби ѡт(ь) Нѣмца, боуд(ь) кто боудеть ѡт(ь) нас(ь) оу Нѣмца паркалабъ, а ни соуд(ь)ци ѡт(ь) Немецкои волости, а ни их(ь) глобници, а ни их(ь) слоугы, и ни(ь) никто, да не смѣетъ тых(ь) монастирских(ь) люди: ѡт(ь) Звижинци[5], и ѡт(ь) С[с]оболещи, и ѡт(ь) Брашеоуци, и ѡт(ь) Васкоуци, и ѡт(ь) Блъгаре, и ѡт(ь) Мъръцеи, и ѡт(ь) Дръмънещи, и ѡт(ь) Ѡпрѣшиии, и ѡт(ь) Ръдънчещи, и ѡт(ь) Торторещи, и ѡт(ь) Кънчелещи, и ѡт(ь) Мъндре-

www.dacoromanica.ro

щи, и ѡт(ь) Фаври, соудити, а ни глобоу ис них(ь) брати, ни за д(ȣ)шегоубство, ни за слид(ь)[6], ни за разбои, ни за татсво, ни за дїȣкоу волоченїи, ни <за>[7] кръвавъи рани а ни за синыи рани, а ни за иное, ни за которое дило, ни за великое дило а ни за малое, да не смѣют(ь) тых(ь) монастирских(ь) люди соудити, а ни бантовати, а ни глобоу ис них(ь) брати, ни циноу за грош(ь), але да соудѧт(ь) наши калȣгери ѡт(ь) Быст<рици>[8] сами свои люди и глобоу да берѧт(ь) егȣмен(ь) и съ калугере ѡт(ь) своих(ь) люди, а иного соуд(ь)цѣ над(ь) собою да не имают(ь), заиоуже есми дали оу вес(ь) приход(ь) що ȣпадаеть ȣ тых(ь) монастирских(ь) селах(ь) да ест(ь) неподвижнь нашему монастирю ѡт(ь) Бистрици николиже на вѣки.

А також(е), припас(ь) що ȣпадаетъ оу их(ь) селах(ь), тиж(е) да ест(ь) нашемоу монастирю ѡт(ь) Бистрици.

А кто сѣ покусит(ь) порушити сие наше данїю и записоу що выше пишем(ь), тот(ь) бодет(ь)[4] под(ь) нашеи великои казни.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дство мы, выше писанн<а>[7]го, мы, Стефана воеводы, и вѣра въсѧх(ь) боıар(ь)[9] наших(ь) молдавских(ь), великых(ь) и малих(ь).

А на боулшее крѣпост(ь) тому оусему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному болѣриноу, пану Добрулу лѡгѡфетоу, писати и печат(ь) наш(ь) привѣсити к семоу нашему листоу.

Пис(а) Тъутул(ь), у Сучавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцое, м(ѣ)с(ѧ)ца фев(рȣарїа), г҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată şi dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea sfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen chir popa nostru, Teodoru arhimandrit, pentru aceea ca toţi oamenii lor, din toate satele lor din ţinutul Neamţ, să aibă slobozenie de la noi, să nu care podvoade.

Şi, de asemenea, pîrcălabii noştri de la Neamţ, oricine va fi de la noi pîrcălab la Neamţ, şi nici judecătorii de la ţinutul Neamţ, şi nici globnicii lor, şi nici slugile lor, şi nimeni altul, să nu îndrăznească să-i judece pe aceşti oameni ai mănăstirii: din Zvijinţi, şi din Soboleşti[10] şi din Braşeuţi şi din Vascăuţi, şi din Bulgari, şi din Mărăţei, şi din Dărmăneşti, şi din Oprişeni, şi din Rădăiceşti, şi din Tortoreşti, şi din Căuceleşti, şi din Mîndreşti, şi din Fauri, şi nici gloabă să nu ia de la ei, nici pentru omor[11], nici pentru urma ⟨răufăcătorilor⟩[6], nici pentru tîlhărie, nici pentru furt, nici pentru răpire de fată, nici ⟨pentru⟩[7] rană sîngeroasă şi nici pentru lovitură cu vînătăi, şi nici pentru altceva, nici pentru vreo faptă, nici pentru faptă mare şi nici pentru ⟨faptă⟩[12] mică, să nu îndrăznească să-i judece pe aceşti oameni ai mănăstirii şi nici să nu-i tulbure, şi nici să nu ia gloabă de la ei, nici preţ de-un groş, ci să-i judece înşişi călugării noştri de la Bist⟨riţa⟩[8] pe oamenii lor şi gloaba să o ia de la oamenii lor egumenul şi cu călugării, iar alt judecător să nu aibă asupra lor, pentru că am dat să fie mănăstirii noastre de la Bistriţa, neclintit niciodată, în veci, tot venitul care va cădea în aceste sate mănăstireşti.

Şi, de asemenea, pripasul care va cădea în satele lor, de asemenea să fie al mănăstirii noastre de la Bistriţa.

Iar cine s-ar încumeta să strice această danie şi înscris al nostru pe care îl scriem mai sus, acela va fi sub marea noastră pedeapsă.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6975 ⟨1467⟩, luna februarie, 3.

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/11. Foto. după orig., perg. (22 × 30,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roz), pierdută; actul se afla în Arh. Metohului Sf. Mormînt din Constantinopol.

Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Fotografii de documente, IX/11, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/485.

EDIŢII: Mihailovici, *Album*, pl. nr. 12 (facs.); idem, *Doc. Constantinopol*, p. 125—127 (text slav şi trad.); Costăchescu, *Doc. Ştefan*, p. 23—26 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 355—356 (trad.).

---

1 În loc de божїю.
2 б, făcut peste tot ca в.
3 Aici, ca şi în restul textului, ч, făcut ca ѵ.
4 Aşa în orig.
5 жи, adăugat deasupra rîndului.
6 Subînţeles злодїискои (a răufăcătorilor).
7 Omis.
8 Rupt.
9 În orig., după ultima consoană, paieroc.
10 În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Voboleşti“.
11 În aceeaşi trad., greşit: „deşugubină mare“.
12 Subînţeles în textul slavon.

147 — 1467 (6975) iunie 30, Bîrlad.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) или его чтꙋчи оуслышит(ъ), колиж(е) того аще комоу потребизна боудет(ъ), ѡже тоти истинны с(ы)нове Флорины, на имѣ Иѡн(ъ), и Данчюл(ъ), и Михалко, и Сиинат(ъ), и Тома и Симиѡн(ъ), оуси братиици, прїидоша пред(ъ) нами и пред(ъ) нашими болѣри, и великыми, и малыми, по своеи им[1] воли и никым(ъ) непоноуждени а ни присилованн, и продали слꙋгам(ъ) нашим(ъ) Стойкъи и с(ы)нꙋ его, Манчюлоу, половина села ѡт(ъ) Оурдещїи, за ме злотых(ъ) татарскых(ъ) . И оу том(ъ), оустал(и) Стойка и с(ы)нъ его, Манчюлѵ, и заплатили оу рѵкы Иѡнѵ, и Данчюлѵ, и Михалкови, и Сиинатꙋ, и Томѣ и Симиѡнꙋ, въсѧм(ъ) братїам(ъ), с(ы)ном(ъ) Флорины, готовыми пинѣзми исполна.

Ино мы, видѣвше межи ними доброю их(ъ) волю и заплатѵ, оусе исполна, ме златых(ъ), а мы такождере есми дали и потвръдили, и ѡт(ъ) нас(ъ), слѵгам(ъ) нашим(ъ), Стойцѣ и с(ы)нꙋ его, Манчюлѵ, да ест(ъ) им(ъ) оѵрик(ъ) тое половина села ѡт(ъ) Оурдещи и съ въсѣмъ доходом(ъ), им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ), и оунѵчатом(ъ) их(ъ), и праоунѵчатом(ъ) их(ъ), и пращѵрѣтом(ъ) их(ъ) и въсемоу родоу их(ъ), кто бꙋдет(ъ) им(ъ) нам ближнїи, непорѵшено николиже, на вѣкы вѣчнїѧ.

А хотар(ъ) да ест(ъ) томѵ половина села ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) половина хотарь, по старомѵ хотароу.

А на то ест(ъ) велика марторїа, сам(ъ) г(о)сп(о)дства м(и), выше писаны Стефана воеводы, и болѣре наши, по имени: пан(ъ) Станчюл(ъ), пан(ъ) Бланкѵл(ъ), пан(ъ) Гоѧнъ, пан(ъ) Краснеш(ъ) дворник(ъ), пан(ъ) Косте Данович(ъ), пан(ъ) Тома Кынде, пан(ъ) Збиарѣ, пан(ъ) Исаиѧ, пан(ъ) Бꙋхтѣ пръкалабы Келїи, пан(ъ) Шандро Толочико, пан(ъ) Алботѵл(ъ), пан(ъ) Лазѧ Питик(ъ), пан(ъ)

www.dacoromanica.ro

Іацко Дъмъкуш(ъ), пан(ъ) Боωрѣнѹл(ъ), пан(ъ) Гангур(ъ), пан(ъ) Ѡанца Новоградскы, пан(ъ) Сакыш(ъ) спатарѣ, пан(ъ) Юга вистѣрник(ъ), пан(ъ) Лѹка столник(ъ), пан(ъ) Негрилъ чашник(ъ), пан(ъ) Пашко постелник(ъ), пан(ъ) Нѣгое пан(ъ) Сынъ ключник(ъ) и инїи въси наших(ъ) болѣре и меж<и>[2]ашим(ъ).

А на болшее потвръжденїе и крѣпост(ъ) тому въсему вышь писанному, велѣли есмь нашемѹ вѣрномѹ пану, Добрулу логофету, писати и печат(ъ) нашю и печати болѣръ наших(ъ) привѣсити къ сему нашему листу.

Пис(а) Иван(ъ), оу Берлад(а), в(ъ) л(ѣ)то ҂ЅЦОЕ юн(їе) Л.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că aceşti adevăraţi fii ai lui Florea, anume Ion, şi Danciul, şi Mihalco, şi Sinat, şi Toma şi Simion, toţi nepoţi de frate[3], au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, şi mari, şi mici, de <bună>[1]voia lor şi nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut slugilor noastre, Stoica şi fiului său, Manciul, jumătate de sat din Urdeşti, pentru 45 de zloţi tătăreşti. Şi întru aceasta, s-au sculat Stoica şi fiul său, Manciul, şi au plătit în mîinile lui Ion, şi ale lui Danciul, şi ale lui Mihalco, şi ale lui Sinat, şi ale lui Toma şi ale lui Simion, tuturor fraţilor, fiii lui Florea, deplin, cu bani gata.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi plată între ei, totul deplin, 45 de zloţi, şi noi de asemenea am dat şi am întărit, şi de la noi, slugilor noastre, Stoica şi fiului său, Manciul, să le fie lor uric această jumătate de sat din Urdeşti şi cu tot venitul, lor şi copiilor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei jumătăţi de sat să fie din toate părţile jumătate de hotar, după hotarul vechi.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi boierii noştri, anume: pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Goian, pan Crasneş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Cînde, pan Zbiarea, pan Isaiia, pan Buhtea, pîrcălabi de Chilia, pan Şandro Tolocico, pan Albul, pan Lazea Pitic, pan Iaţco Dămăcuş, pan Booreanul, pan Gangur, pan Oanţa de Cetatea Nouă, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Luca stolnic, pan Negrilă ceaşnic, pan Paşco postelnic, pan Neagoe, pan Sîn cliucinic şi toţi ceilalţi boieri ai noştri şi cu megieşii.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Ion, la Bîrlad, în anul 6975 <1467> iunie 30.

După Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 68—69. Text slav probabil după orig., perg., pecete domnească şi mai multe peceţi boiereşti atîrnate, pierdute; actul s-a aflat în posesia lui C. Diamandi, din Gura Idriciului-Fălciu, şi a ars împreună cu întreaga arhivă a acestuia. Cu trad. editorului, *op. cit.*, p. 69—70.

O trad., din 1766 martie 18, de Evologhie dascăl, la Arh. St. Iaşi, DCLXXII/2 şi un rez., cu luna greşită: iulie, într-un perilipsis din jurul anului 1800, ibidem, CDXXII/37. Alt rez., într-un act din 1786, cu data greşită: 6985 <1477> iulie 15, la Bibl. Acad., MCMXXV/48.

ALTE EDIŢII: Ghibănescu, *Urdeşti*, p. 117—118 (text slav, după transcrierea din *Ms. Surete*, XLIV, p. 41, 95 şi 225, şi trad.); idem, *Surete*, XVIII, p. 72—74 (acelaşi text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 356—357 (trad., după Costăchescu).

---

[1] Aşa în textul lui M. Costăchescu, probabil transcriere greşită pentru доброи(bună).
[2] În textul editat, omis.
[3] Aşa în textul slavon; mai jos, „fraţi".

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), оусимъ кто на нем(ъ) оузрит(ъ) али бо его оуслышит(ъ) чтꙋчи, оуже[1] съ изволенїемъ Ѡт(ь)ца и съ поспѣшенїемъ С(ы)на и съвръшенїемъ С(вѧ)того Д(оу)ха и бл(а)гопроизволили бл(а)гымь своимь произволенїемь и ч(и)стимъ и свѣтлимь ср(ъ)д(ь)цемь, и ѡт добраго своего помысла прїидоша перед(ъ) нами и перед(ъ) оусими нашими болѧре, и великими и малими, нашь вѣрни болѧрин(ь), пан(ь) Юрїи Шербич(ь), и м(а)т(е)ре его, Федка, и сестра его, Анꙋшка, и, по своих(ь) добрих(ь) воли и некимь непоиꙋжени а ни оусиловани, жаловали, <ѡт(ъ) любов(ъ)>[2] къ Б(ог)оу и пр(ѣ)ч(и)стои его м(а)т(е)ре, и дали, ѡт(ъ) своег(о) оурика, правою свою ѡтчиноу нашемоу монастирю ѡт(ъ) Хомора, идеже ест(ъ) храм(ъ) Оуспенїе пр(ѣ)ч(и)стѣи Б(огороди)ци, едно мѣсто да ѡсадѧт(ъ) пасикоу и половина ѡт(ъ) тое поле, на имѣ на Злътъроныи, межи бродове под(ъ) Бохотиномь, повыше Ноуѡрещи, але да ест(ъ) томꙋ монастирю нижнѧѧ част(ъ). Тое дали въ зад(оу)ша родїтелїи своих(ь) и въ зад(оу)ши своих(ь), да ест(ъ) томоу монастирю ѡт(ъ) них(ь) и ѡт(ъ) дѣтїа их(ь), и ѡт(ъ) род(ъ) их(ь), непороушенно николи, на вѣки вѣчныѧ.

Ино мы, видѣвше их(ь) доброе произволенїе и данїе за д(оу)шь своих(ь), и мы також(е) есми дали тое прѧд(ъ) реченное мѣсто ѡт(ъ) пасикоу, да ест(ъ) томоу монастирю ѡт(ъ) Хомора, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), непорꙋшенно николи, на вѣки вѣка[1].

А хотаръ тои пасикоу, половина ѡт(ъ) тои част(ъ) земли, вышна част('ь)[3].

А на та ест(ъ) вѣра г(о)с(по)дство ми, Стефана воеводѣ, и вѣра възлюбленнаго ми с(ы)на, Алеѯандра, вѣра пана Станчоула Белѡгородски, вѣра пана Бланкоула Хотинскїи, вѣра пана Гоѧна, вѣра пана Краснша дворника, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Збѧри Белогородскїи, вѣра пана Томы Кинде, вѣра пана Исаиѧ Келїнскїи, [вѣра пана Исаиѧ Келїнскїи], вѣра пана Албоула, вѣра пана Лазѧ Питик(ь), вѣра пана Боуѡрѧн(ь) Немецкїи, вѣра пана Боухтѧ Келїнскїи, вѣра пана Шандро Дорогꙋнскїи, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Стецко Дъмъкоушь, вѣра пана Петрик(ь), вѣра пана Сакиш(ь) спатар(ь), вѣра пана Юга вистїарник(ь), вѣра пана Негрило чашник(ь), вѣра пана Пашко постелник(ь), вѣра пана Лоука столник(ь), вѣра пана Нѣгь[4] комис(ь) и вѣра оусих(ь) наших(ь) болѧръ, и великыих(ь) и малих(ь).

А по нашемъ животѧ, кто[5] Б(ог)ь изберет(ъ) бити г(о)сп(о)д(а)ръ оу нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) наших(ь) дѣтеи или ѡт(ъ) нашего рода, а тот(ъ) да емоу оутвердит(ъ) и оукрѣпит(ъ) наше данїе и оутвержденїе, але що бы не порꙋшил(ъ) нашемоу монастирю и нашимъ молебником(ъ).

А на болшее крѣпостъ томоу [томоу] въсемоу листоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу паноу, Добрꙋлоу логофетоу, писати и нашоу печать привѣсити к семꙋ листꙋ нашемоу.

Писа Илѣ Стравич(ь), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцое, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тебрїа), аї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că din voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh au binevoit cu bunăvoinţa lor şi cu inima curată şi luminată, şi din gîndul lor cel bun au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, şi mari şi mici, boierul nostru credincios, pan Iurie Şerbici, şi mama lui,

Fedca, şi sora lui, Anuşca, şi, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi nici asupriţi, au miluit, ⟨din dragoste⟩[2] către Dumnezeu şi către preacurata lui maică, şi au dat, din uricul lor, ocina lor dreaptă mănăstirii noastre de la Homor, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, un loc ca să-şi întemeieze prisacă şi jumătate din acel cîmp, anume la Zlătăroae, dintre vadurile de sub Bohotin, mai sus de Nuoreşti, însă să fie acestei mănăstiri partea de jos. Aceasta au dat pentru pomenirea părinţilor lor şi pentru pomenirea lor, să fie acestei mănăstiri de la ei şi de la copiii lor, şi de la neamul lor, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Deci noi, văzînd bunăvoinţa şi dania lor pentru sufletul lor, şi noi, de asemenea, am dat acest loc de prisacă mai înainte-spus, să fie acestei mănăstiri de la Homor, de la noi, uric, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci să fie jumătate din acea bucată de pămînt, partea de sus[3].

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, credinţa panului Stanciul de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul de Hotin, credinţa panului Goian, credinţa panului Crasniş vornic, credinţa panului Costa al lui Dan, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Isaia de Chilia, [credinţa panulu Isaia de Chilia], credinţa panului Albul, credinţa panului Lazea Pitic, credinţa panului Buoreanu de Neamţ, credinţa panului Buhtea de Chilia, credinţa panului Şandro de Dorohoi, credinţa panului Gangur, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Sachiş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Negrilo ceaşnic, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru, acela să aibă a întări şi a împuternici dania şi întărirea noastră şi să nu i-o clintească mănăstirii noastre şi rugătorilor noştri.

Iar pentru mai mare putere a acestei [acestei] cărţi în întregime, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea Stravici, la Suceava, în anul 6975 ⟨1467⟩, luna septembrie, 11.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 159. Orig., perg. (32 × 41 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), deteriorată, cu legenda: † Печать Їѡ Стефань <воевѡда гѡспо>[6]дар Земли Мѡлдавскои.

O trad., din 1805, de polcovnic Pavel Debriţ ot Mitropolie, însoţea odinioară orig. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/486.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, XVI, p. 282—285 (copie, adeverită de inginerul Vasile Pop, după trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 120—121 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 357—358 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] Omis.
[3] Mai sus: нижнаа част(ъ) (partea de jos).
[4] De la Исаиа, pînă aici, numele de boieri sînt puse atît la genitiv, cît şi la nominativ.
[5] Greşit, în loc de кого.
[6] Stricat.

www.dacoromanica.ro

† Милостїю божїею, мы, Стефан воевода, господар Землн Молдавскон. Знаменїто чиным нс сѣм листом нашым, въсѣм [1] кто на н оуѕрит али бо его чтȣчи оуслишит, колиже то<го аще комȣ>[2] потребизна бȣдет, ѡже прїиде пред нами н пред нашым митрополитомь, кvр Теѡктистомь[3], н пред оусими нашими молдавскими боѧре, великимы н малими, старими н молодими, наш вѣрнын н почеснїн боѧрын, пан Ꙗлбȣл бившын[4] спатар, по его доброн воли н нїкым непонȣжен, н продал н ѡтстȣпил село Бабишево, на имѣ Кобълїен Вишнын, где бил дом Стана Бабиша. Та продал зетȣ Стана Бабиша, панȣ Лȣкы Кавтешȣ, н жене его, дощи Бабишевѣ, на имѣ Лȣна, н братȣ ен, синȣ Бабишевȣ, Иванкȣ, оу цинȣ за в҃ конї добрих, так велен как с҃п златих татарскых. И ȣставши Лȣка н жена его, Лȣна, н брат Лȣнын(н), Иванко, н дали оу рȣкы паноу Ꙗлбȣ тоти више писанын кони, пред нами н пред нашими боѧре, н скȣпили свою правою ѡтнїнȣ.

Ино мн, видѣвши их добрȣю волю н токмежь[5] н заплатȣ, а мн также есмо дали н потвердили тое више писанное село, Вишнїн Кобълїен, где бил домь[6] Стана Бабиша[7], да ест н[8] ѡт нас ȣрик панȣ Лȣкы н женѣ его, Лȣна, н братȣ ен, Иванкȣ, съ ȣсым доходом, непорȣшанно нїколиже, на вѣкы, нмь[9] н детемь[9] их равно, н братїамъ их, н ȣноучатомь[3] их, н праȣнȣчатом их, н пращȣрѣтомь[9] их н ȣсемȣ родȣ их, кто им бȣдет иан ближнїн, непорȣшанно нїколиже, на вѣкы.

Ꙗ хотар томȣ селȣ ѡт ȣсых сторон да ест по старомȣ хотарю, коуда из века[10] ѡжнвали.

Ꙗ на то ест велїкаѧ <мартȣ>[11]рна нашего господства, више писанного Стефана воевода, н митрополита нашего, кvр Теѡктиста, н боѧр нашнх: пан Станчюл, пан Бланкȣл Хотинского[12], <пан>[11] Гоѧн, пан Краснешь дворнык, пан Косте Данович, пан Тома Кынде, пан Лазѧ, пан Исана н пан Бȣхте, Келїнскын, пан Иѡн Немецкын, пан Стецко Даманкоуш, пан Шандро Дорогȣнскын, пан Петрик(ъ)[13], пан Сакыш спатар, пан Юга вистиарник, пан Пашко постелник, пан Негрилъ пахарник, пан Лȣка столник, пан Нѣг комис н иныи ȣси наши боѧре, велици н малїн, що прї том били.

Ꙗ на болшее потвръжденїе томȣ оусемȣ више писанномȣ, велѣли[14] есмн панȣ Добрȣлȣ логофетȣ писати н печат нашȣ н печати боѧр нашнх прївесити[15] к семȣ листȣ нашемȣ.

Пис(а)[13] Тома, ȣ Соучавѣ, в(ъ)[16] лѣто ҂ѕцое ѡк(товрїе)[16] в҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă ⟨cuiva⟩[2], că a venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, bătrîni şi tineri, credinciosul şi cinstitul nostru boier, pan Albul fost spătar, de bunăvoia lui şi nesilit de nimeni, şi a vîndut şi a cedat satul lui Babiş, anume Cobîlia de Sus, unde a fost casa lui Stan Babiş. Şi l-a vîndut ginerelui lui Stan Babiş, panului Luca Cauteş, şi soţiei lui, fiica lui Babiş, anume Luna, şi fratelui ei, Ivanco, fiul lui Babiş, la preţul de doi cai buni, aşa de scumpi cît 280 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se Luca şi soţia lui, Luna, şi Ivanco, fratele Lunei, au şi dat în mîinile panului Albu aceşti cai mai sus-scrişi, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, şi şi-au răscumpărat ocina lor dreaptă.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată, şi noi, de asemenea, am dat şi am întărit acest sat mai sus-scris Cobîlia de Sus, unde a fost casa

www.dacoromanica.ro

lui Stan Babiş, să fie şi de la noi uric panului Luca şi soţiei lui, Luna, şi fratelui ei, Ivanco, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi fraţilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este marea mărturie a domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi a boierilor noştri: pan Stanciul, pan Vlaicul de Hotin, ⟨pan⟩[11] Goian, pan Crasneş vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Cînde, pan Lazea, pan Isaia şi pan Buhte de Chilia, pan Ion de Neamţ, pan Steţco Dămăncuş, pan Şandro de Dorohoi, pan Petrică, pan Sacîş spătar, pan Iuga vistier, pan Paşco postelnic, pan Negrilă paharnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Dobrul logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6975 ⟨1467⟩ octombrie 2.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 122—123. Text slav, după o copie a lui I. Tanoviceanu după orig., perg., pecete domnească şi mai multe peceţi boiereşti, din care se păstrau doar două, atîrnate; actul se afla în posesia lui I. D. Friedmann, din Plăineşti — Rîmnicul Sărat.

O trad., din 1810 septembrie 21, de Pavel Debrici clucer, la Bibl. Acad., CXVI/5, şi un rez., de R. Rosetti, cu menţionarea peceţii mitropolitului Teoctist, şi a peceţilor boiereşti, ibidem, CMLII/d, p. 267. O copie, după trad. din 1810, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 1 258 (Cond. moşiei Cobîla), f. 4.

ALTE EDIŢII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan-doc.* p. 30 (rez., cu anul socotit în stilul de 1 septembrie şi cu data de zi greşită: 15); idem, *Surete*, XII, p. 16 (acelaşi rez., într-un „jurnal de alegerea trupului moşiei Dorohoiului", din 1838 decembrie 18, cu menţionarea mai multor peceţi atîrnate: „atît a mitropolitului Teoctist cît şi cu unele din a veliţilor boieri"); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 124—125 (trad. lui Pavel Debrici); *D. I. R.*, A, I, p. 358—359 (trad., după textul slav publicat de Bogdan).

---

[1] În copia lui I. Tanoviceanu, cu doi є (nota lui I. Bogdan).
[2] Şters în orig.; întregit după copia lui I. Friedmann, menţionată de I. Bogdan în notă.
[3] În copia lui Tanoviceanu, омѣ (nota lui I. Bogdan).
[4] În copia lui Tanoviceanu, бисшон (nota lui I. Bogdan).
[5] În copia lui Tanoviceanu, токмєжо (nota lui I. Bogdan).
[6] În copia lui Tanoviceanu, домѣ (nota lui I. Bogdan).
[7] În copia lui Tanoviceanu, Бабиша, în a lui Friedmann, *Babişa* (nota lui I. Bogdan).
[8] În copia lui Tanoviceanu, єи, în a lui Friedmann lipseşte (nota lui I. Bogdan).
[9] Copia lui Tanoviceanu are ѣ în loc de ь, a lui Friedmann are ă (= ь sau ъ) (nota lui I. Bogdan).
[10] În copia lui Friedman, *vieka* (= вѣка?) (nota lui I. Bogdan).
[11] Completarea lui I. Bogdan.
[12] În copia lui Friedmann, *Hotinski* (nota lui I. Bogdan).
[13] Parantezele lui I. Bogdan.
[14] În copia lui Friedmann, *vieleli* (nota lui I. Bogdan).
[15] În copia lui Friedmann, greşit: *priviesti* (nota lui I. Bogdan).
[16] Întregirea noastră.

www.dacoromanica.ro

Izvod de urice şi alte scrisori de moşii a răposatului Miron log(o)f(ăt)..., l(ea)t 7222 ⟨1714⟩ mart(ie) 1.

. . . .

Un uric pe Hindăşăni[1], vechiu, de la Ştefan vod(ă), din l(ea)t 6976 ⟨1468⟩, ce-au vîndut Grozea Micotici lui Steţco Micotici.

După Iorga. *St. şi doc.*, VI, p. 151. Rezumat.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 71 (acelaşi rez., după Iorga); *D. I. R.*, A, I, p. 359 (acelaşi rez., după Costăchescu).

[1] Greşit, pentru Heghedişani (vezi *D. I. R*, A, XVI, vol. I, p. 290).

151 — 1468 (6976) februarie 5, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдав<скои. Зна>[1]менито чи<ни>[2]м(ъ) исим(ъ)[3] листѡм(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышит(ъ) чтои[4], ѡже тотъ истины слꙋѕѣ[5] наш(ъ), Драгѡш(ъ), слꙋжил(ъ) нам(ъ) право[ю] и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣвше его правоювѣрно[6] с<ло>[7]ужбꙋ до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвръдили есмы емꙋ, оу нашеи земли, оу Молдавскои, села, ѡтинна его, на имѣ Фаꙋрие, на Бистрици, и съ мѣстъ за став ꙋ <Б>[7]истрицꙋ, а ѡт(ъ) толѣ, правостїю, сел(о) Бъхнѣни, въ оустъ Бахна, и съ мѣстъ за став(ъ) и съ млын(ъ), да естъ емоу, ѡт(ъ) нас(ъ), ꙋрикъ и съ въсем(ъ) доходом(ъ), емоу и дѣти его, и оуночатом(ъ) его, и прѣѡночатом(ъ) его, и пращорѣтом(ъ) его и въсем(ꙋ) родꙋ его, что[8] боудетъ иаи ближныи, непорошено им(ъ) николиже, на вѣкы.

А хотар(ъ)[9] тѣмъ выше писаних(ъ) [за] ѡтинни, части ѡт(ъ) села Фаꙋри и Бъхнѣни, въ оустъ Бахна, и съ мѣстъ за став(ъ) и съ млини, како сѣ изберетъ на части, а ѡт(ъ) иниих(ъ) сторони, по старомꙋ хотарꙋ, по кꙋда из вѣка ѡживали.

А на то естъ вѣра г(оспо)дства ми, више писанно Стефана воевод(ы), и вѣра възлюбленаго мы с(ы)на, Алеѯа<н>[2]дра, и вѣра боꙗръ молдавскых(ъ): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкола, вѣра пана Гоꙗна, вѣра пана Косте Дановича, вѣра пана Збѣрꙗ, вѣра пана Томи Кинде, вѣра пана Исаиле[10], вѣра пана Албота[11], вѣра пана Боѡрꙗн(ъ), вѣра пана Бꙋхтѧ, вѣра пана Гангѡр(а), вѣра пана Стецко Дамакꙋш(ъ), вѣра пана Петрик(ъ), вѣра пана Сакыш(ъ) спътар(ъ)[9], вѣра пана Юга вистѣрникъ, вѣра пана Негрило чашникъ, вѣра пана Пашко постелникъ, вѣра пана Лоука столникъ[12], вѣра пана Нѣга комис(а) и вѣра оусих(ъ) наших(ъ)[9] боꙗръ, великыи[10] и малих(ъ).

А по нашим(ъ) животѣ, кто боу<де>[1]тъ г(о)сп(о)д(а)ръ ꙋ нашеи Земли Молдавскых(ъ), ѡт(ъ) нашеи дѣти или ѡт(ъ) нашего родꙋ или кого Б(ог)ъ изберетъ, а тотъ а би емоу оутвръдил(ъ) и ꙋкрѣпил(ъ), а не порꙋшил(ъ) наше данїе, заноуж(е) есми дали емꙋ за его правою слꙋжбоу.

А на болшеи оутвръжденїе и крѣпѡстъ томоу въсемоу више писаномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу панꙋ, Добрꙋло[10] логофетꙋ, писати и нашемоу[13] печатъ привесити къ семоу листоу нашемоу.

Пис(а) Илѣ, оу Сꙋчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ ҂ѕцоѕ, м(ѣ)с(ѧ)ца фев(рꙋарїа), е҃ д(ь)нъ.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Dragoş, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreptcredincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina lui, satele anume: Faurii, pe Bistriţa, şi cu loc de iaz la ⟨B⟩[7]istriţa, iar de aici, drept în faţă, satul Băhneni, la gura Bahnei, şi cu loc de iaz şi cu mori, ca să-i fie lui, de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit lor niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor ocine mai sus-scrise, părţi din satele Fauri şi Băhneni, la gura Bahnei, şi cu loc de iaz şi cu mori, să fie cum se va alege pe părţi, iar din celelalte părţi, după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexa⟨n⟩[2]dru, şi credinţa boierilor moldoveni: credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian, credinţa panului Coste al lui Dan, credinţa panului Zbearia, credinţa panului Toma Chinde, credinţa panului Isaiie, credinţa panului Albotă[11], credinţa panului Boorian, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Gangur, credinţa panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petrică, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Negrilo ceaşnic, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine îl va alege Dumnezeu, acela să-i întărească şi să-i împuternicească şi să nu clintească dania noastră, pentru că i-am dat pentru dreapta lui slujbă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6976 ⟨1468⟩, luna februarie, 5 zile.

Bibl. Acad., CCIX/6. Orig., perg. (30,5 × 47,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/487.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 125—126 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 359—360 (trad.).

---

1 Rupt.
2 Omis.
3 În loc de нс сnм(ъ).
4 Aici, ca şi deseori în continuare, о pentru оу.
5 Greşit, pentru слуга.
6 În loc де правовѣрною.
7 Şters.
8 Greşit, pentru кто.
9 În orig., după ultima consoană, paieroc.
10 Aşa în orig.
11 În celelalte doc. ale vremii: Албоула (Albul).
12 De la Боwрин(ь) pînă aici, numele puse la nominativ.
13 În loc de нашоу.

www.dacoromanica.ro

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) сим(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсим(ь) кто на н(ь) ѹзрит(ь) али бо его чтѹчи ѹслышит(ь), колиж(е) того комѹ бѹдеть потребизна, ѡже даемь и дали есмы и слюбѹемь[1] и слюбили есмы и глентѹемь, сим(ь) нашим(ь) правым(ь) и хр(и)стианскым(ь) лист(о)мь и глентом(ь), нашиx(ь) вирных(ь) и почтеных(ь) боярь, на имѣ пана Михаила лѡгофета[1] и брата его, пана Дѹмѹ, и ѹсю инишю его братию и ѹсы их(ь) слѹгь, ѡт(ь) мала до велика. А тако, аже коли мы послали наши вирны бояры и нашѹ наи вишю радѹ, пана Станчюла пръкалаба Бѣлоградского, и пана Тоадера Продановича, нашего писарѣ, до г(о)сд(о)д(а)рѣ[2] нашего, кралѣ его м(и)л(о)стъ, а пань нашь наи милѣишїи, крол(ь) его м(и)л(о)стъ, просил(ь) нас(ь) черес(ь) ты наши паны, през пана Станчѹла и през пана Ѳе<ѡ>[3]дѡра Продана, так(ь), а быхом(ь) простили пана Михаила лѡг(ѡ)ѳета и брата его, пана Дѹмѹ, и ѹсю их(ь) инишѹю братїи и слѹг(ь). И, за тым(ь), ешче до нас(ь) присла(ь) пан(ь) нашь, кроль его м(и)л(о)сть, свои послы и свои паны, на имѣ пана Добка з Бышова, пана Белзког(о), и пана Станислава с Танчина, подкоморнего Холмског(о), такыж(е) нас(ь) просячи г(о)с(по)д(а)рь наш(ь), крол(ь) его м(и)л(о)стъ, а быхом(ь) простили пана Михѹла и бра<та>[3] его, пана Дѹмѹ, и иниxих(ь) ѹсых(ь).

А мы, подлѹг(ь) прозбы кролѣ его м(и)л(о)сть и подлѹг(ь) прозбы панѹв(ь) его м(и)л(о)сти и подлѹг(ь) просбы митрополитов(ь) наших(ь) и, за тым(ь), и панѹв(ь) наших(ь), великых(ь) и малых(ь), а мы есмы простили пана Михаила лѡг(ѡ)ѳета и пана Дѹмѹ и инишеи их(ь) братїи и слѹг(ь) их(ь), ѡт(ь) ѹсего нашего певног(о)ср(ъ)д(ь)[с]ца, и не имаем(ь) имь ѹспомѣнѹти никакых(ь) ѡт(ь) минмошедших(ь) рѣчеи и мерзячкы, що противко нам(ь) стояли, николи ни ѹ чем(ь) на вѣкы. Але яко ѹзрят(ь) сес(ь) нашь лист(ь), так(ь) тым(ь) часѡм(ь), що би до нас(ь) съ ѹсим(ь) пришли, без ѹсего страхѹ и без ѹсег(о) ѹсъмнянина, а мы рад(ь) хочем(ь) их(ь) миловати и ѹ ч(ес)ти и ласци держати, кѹпно с нашими вирнимы бояры, и чест(ь) бѹдем(ь) им(ь) дати поспол(ѹ) с нашими пани. И дворь пана Михѹлов(ь), що ест(ь) на Серети, и к томѹ в҃ села, Пръточоши и Ѡнцещи[4], есми им(ь) их(ь) вернѹли, а коли ѹзриме их(ь) справедливѹю слѹжбѹ, а мы им(ь) и бѹлше бѹдем(ь) ворочати.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, Стефана воевод(ы), и с(ы)на г(оспод)ства ми, Алеѯандра, и вѣра и д(ѹ)ша митрополита нашег(о), кѵр Ѳеѡктиста, и вѣра и д(ѹ)ша боярь наших(ь): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѹла, вѣра пана Гояна, вѣра пана Исаия дворника, вѣра пана Томы Кынде, вѣра пана Збиеры, вѣра пана Бѹхти пръкалаба Келїиског(о), вѣра пана Албѹла пръкалаба Немецског(о), вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана Югы виестиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Лѹкы столника, вѣра пана Няга комиса и вѣра въсях(ь) боярь наши<х(ь)>[3] молдавскых(ь), великых(ь) и малых(ь).

А на пѹлшеи[5] кряпост(ь) томѹ въсемѹ виш(е) писаномѹ, велѣли есмы панѹ Томѣ лѡг(ѡ)ѳетѹ писати и нашѹ печат(ь) привѣсити к семѹ нашемѹ листѹ.

Пис(а) ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцоѕ юл(їе) кн҃.

† Din mila lui Dumnezeu noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi am dat şi făgăduim şi am făgăduit şi îngăduim liberă trecere, cu această adevărată şi creştinească carte şi scrisoare a noastră de trecere, credincioşilor şi cinstiţilor noştri boieri, anume panului Mihail logofăt şi fratelui său, pan Duma, şi tuturor celorlalţi fraţi ai lui şi tuturor slugilor lor, de la mic la mare. Şi aceasta, deoarece atunci cînd am trimis pe credincioşii noştri boieri şi pe

www.dacoromanica.ro

sfetnicul nostru cel mai de frunte, pe pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă, şi pe panul Toader al lui Prodan, diacul nostru, la domnul nostru, milostivirea sa craiul, domnul[6] nostru prea iubit, milostivirea sa craiul, ne-a rugat aşa prin acei boieri ai noştri, prin pan Stanciul şi prin pan Theodor Prodan, ca să iertăm pe panul Mihail logofăt şi pe fratele său, Duma, şi pe toţi ceilalţi fraţi ai lor şi pe toate slugile lor. Şi, după aceea, domnul[6] nostru, milostivirea sa craiul, încă a trimis la noi solii şi boierii săi, anume pe pan Dobco din Bîşov, castelanul de Belz, şi pe panul Stanislav din Tencin, subcămăraşul de Holm, rugîndu-ne aşa domnul nostru, milostivirea sa craiul, să iertăm pe panul Mihul şi pe fratele său, pan Duma, şi pe toţi ceilalţi.

Iar noi, după rugămintea milostivirii sale craiul şi după rugămintea boierilor milostivirii sale şi după rugămintea mitropoliţilor noştri şi, după aceea, şi a boierilor noştri, mari şi mici, noi i-am iertat pe pan Mihail logofăt şi pe pan Duma şi pe ceilalţi fraţi ai lor şi pe slugile lor, din toată inima noastră curată, şi nu le vom pomeni niciodată în veci întru nimic de nici una din vorbele şi duşmăniile trecute, care au fost împotriva noastră. Deci, îndată ce vor vedea această carte a noastră, în acelaşi ceas să vină la noi cu toate ale lor, fără nici o teamă şi fără nici o îndoială, iar noi vom fi bucuroşi să-i miluim şi să-i ţinem în cinste şi dragoste, împreună cu boierii noştri cei credincioşi, şi-i vom cinsti ca şi pe toţi panii noştri. Şi le-am întors lor curtea panului Mihul, care este pe Siret, şi împreună cu ea, două sate, Pîrtonoşi şi Onţeşti[4], iar dacă vom vedea că ne slujesc cu credinţă, le vom întoarce şi altele.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, Ştefan voievod, şi a fiului domniei mele, Alexandru, şi credinţa şi sufletul mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi credinţa şi sufletul boierilor noştri: credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian, credinţa panului Isaia vornic, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Zbiiarea, credinţa panului Buhtea pîrcălab de Chilia, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6976 ⟨1468⟩ iulie 28.

Archiwum Główne Akt Dawnych-Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 402. Orig., perg. (30 × 53 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm), atîrnată, cu legenda: † Пєчать Стєфана воєводы *.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/41 şi XLVIII/51, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/99, şi la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/567 a şi b.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 56 (facs.); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 104—106 (text slav); Kałužniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 705—707 (text slav şi trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 305—308 (text slav şi trad.).

---

[1] Ѕємь, scris peste alte litere, răzuite.
[2] În loc de г(о)сп(о)д(а)рѣ.
[3] Omis.
[4] Greşit, în loc de: Кѡнцєщи (Conţeşti); vezi şi doc. nr. 169.
[5] În loc де вѕлашєн.
[6] În textul slavon: „pan".

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Зе>[1]мли Молдавскои. Знаменито чиним ъ[2] ис сѣм(ъ) <на>[1]шим(ъ) листом(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али во ег(о) чтȣчи оуслышит(ъ), ѡже тоты истины слȣгы наши <вѣрны>[1], на имѣ Фрънкоу, и Тр<иф(ъ)>[1] и Иван(ъ), и Исаиѧ, слȣжили нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвше их(ъ) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до нас(ъ), жаловали есми их(ъ) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), их(ъ) правȣю и питомȣю <ѡти>[1]инȣ, село на имѣ Фрънчещїи. Тое въсе выше писанное д<а>[1] ест(ъ) им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), <оу>[3]рик(ъ) и съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), имъ равно и детем(ъ) их(ъ) равно, и оунѵчатом(ъ) их(ъ), и пра<оу>[1]нѵчатом(ъ) их(ъ), и п<ра>[1]шчюрѣтом(ъ) их(ъ) и въсемȣ <ро>[1]дȣ их(ъ), непорȣшенно николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хотар(ъ) да ест(ъ) тым(ъ) селам(ъ) и селищам(ъ) почънши ѡт(ъ) пискȣ Бахлȣи, гори Бахлȣем(ъ) — и, против(ъ) селȣ, мѣсто ѡт(ъ) м<л>[1]ина — и, ѡт(ъ)[4] толѣ, гори Ба<глȣ>[1]емъ, до млина Косицина, и, ѡт(ъ) толѣ, гори Баглѵем(ъ), до камѣнои крънници — и ѡдно место селȣ гори зъподїа крънници — и, ѡт(ъ) толѣ, гори до самои дорогы Х<ро>[1]ловскои, а ѡт(ъ) толѣ <прос>[1]ти оу пискъ, по меже Кичеры, а ѡт(ъ) толѣ прости оу лак(ъ), а ѡт(ъ) толѣ прости оу лозоу оу матки Бахлѵи Великы, и, маткою Бахлѵѧ, прости долȣв(ъ), до столпа, <и п>[1]рости оу мохилȣ[5] .... [6] а, <ѡт(ъ)>[3] толѣ, прости на дорогȣ Хроловскȣю, где ест(ъ) столпъ, и, долѵв(ъ) дорогою, до против(ъ) мохил(ъ), а ѡт(ъ) толѣ оу мохилȣ и прости на великȣю дорогȣ ....[7]. То ест(ъ) хотар(ъ) вес(ъ).

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, выше писанног(о), мы, С<тефана>[8] воеводы, и вѣра възлюбленнаго ми с(ы)на, Алеѯандра, и вѣра болѣръ наших(ъ): вѣра <пана>[8] Стан<чȣла и с(ы)на его, пана Мы>[8]рз<и[9], в>[1]ѣра пана Бланкѵла и с(ы)на его, пана Дȣма, вѣра па<на Гоѩна и дѣтеи его[10], вѣра>[8] п<ана>[11] Исаи<ѧ>[11] дворника и дѣтеи его, <вѣ>[8]ра пана Тома[12] <Кынде, вѣра пана>[8] .... [13] вѣра <пана Бȣ>[11]хти Келїискаг(о), ... <вѣра пана>[14] Стецка Дъмъ<коу>[1]ша, вѣра пана .... [15], <вѣра пана Ицка>[8] Хȣдича, <вѣра пана Ивашка Хрников>[1]<ича, вѣра пана Сакыша спатарѣ>[8], вѣра пана Югы вистїарника, вѣра пан(а) Лȣка столник(а), вѣра пана <Негрила чашника, вѣра пана Пашка по>[8]<стелника>[1], вѣра пана Нѣгȣ комиса и вѣра въсѣх(ъ) <боѩръ наших ъ мол>[8]давскых(ъ), и великых(ъ), и малых(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто бȣдет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, или ѡт(ъ) дѣтеи на>[8]ших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене и<ли>[3] пак(ъ) варе кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ре<мъ б>[1]ыти, тот(ъ) а бы им(ъ) не порȣшил(ъ) нашего даанїа, але да оутвердит(ъ) и оукрѣпит(ъ), <заиȣже есмо им(ъ)>[1] <дали и потвердили за их(ъ) пра>[8]вȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ.

А на болшее потвръжденїе и крѣпост(ъ) томȣ въсемѵ выше писанномѵ, велѣли есмо нашемѵ вѣрномѵ и почъсномѵ болѣринȣ, <панȣ Томѣ логофетȣ>[1], писати и печат(ъ) нашȣ привѣсити къ семѵ нашемȣ листѵ.

Писа Иванко Владычин(а), оу Сȣчавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцоѕ, <м(ѣ)с(ѧ)ца сек(тев)рїа), вї>[1].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre ⟨credincioase⟩[1], anume Frîncu, şi Tr⟨ifu⟩[1], şi Ion, şi Isaiia, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit

www.dacoromanica.ro

cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, de la noi, ocina lor dreaptă şi proprie, satul anume Frînceştii. Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi ⟨u⟩[3]ric şi cu tot venitul, lor deopotrivă şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate şi selişti să fie începînd de la piscul Bahluiului, pe Bahlui în sus — şi, împotriva satului, loc de moară — şi, de acolo, pe Ba⟨hlu⟩[1]i în sus, pînă la moara lui Cosiţă, şi, de acolo, pe Bahlui în sus, pînă la fîntîna de piatră — şi loc de sat mai sus de zăpodia fîntînii — şi, de acolo, în sus pînă în drumul H⟨îr⟩[1]lăului, iar de acolo drept la pisc, printre Chicere, iar de acolo drept la lac, iar de acolo drept la lozia din matca Bahluiului Mare, şi, pe matca Bahluiului, drept la vale, la stîlp, ⟨şi⟩[1] drept la movila[5] ...[6], şi ⟨de⟩[3] acolo, drept la drumul Hîrlăului, unde este un stîlp, şi, pe drum la vale, pînă împotriva movilei, iar de acolo la movilă şi drept la drumul mare ...[7] Acesta este tot hotarul.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ş⟨tefan⟩[8] voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa ⟨panului⟩[8] Stan⟨ciul şi a fiului său, pan Mî⟩[8]rza[9], credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, credinţa pa⟨nului Goian şi a copiilor lui[10], credinţa⟩[8] p⟨anului⟩[11] Isai⟨a⟩[11] vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Toma[12] ⟨Cînde, credinţa panului⟩[8] ...[13], credinţa ⟨panului Bu⟩[11]htea de Chilia... ⟨credinţa panului⟩[14] Steţco Dămă⟨cu⟩[1]ş, credinţa panului ...[15], ⟨credinţa panului Iaţco⟩[8] Hudici, ⟨credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco⟩[1], ⟨credinţa panului Sacîş spătar⟩[8], credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului ⟨Negrilă ceaşnic, credinţa panului Paşco po⟩[8]⟨stelnic⟩[1], credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor ⟨boierilor noştri mol⟩[8]doveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi ⟨domn al ţării noastre, sau din copiii⟩[8] noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu le clintească dania noastră, ci să întărească şi să împuternicească, ⟨pentru că le-am⟩[1] ⟨dat şi le-am întărit pentru⟩[8] slujba ⟨lor⟩[8] dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului şi cinstitului nostru boier, ⟨pan Toma logofăt⟩[1], să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6976 ⟨1468⟩, ⟨luna septembrie, 12⟩[1].

Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 71. Foto., după orig., perg., pecete atîrnată, deteriorată (legenda este ilizibilă în foto); actul se afla în posesia lui Alex. Cantacuzino-Paşcanu din Iaşi.

O trad., fără sfat din 1817 iulie 8, de Ioan Tăutu spătar, la Bibl. Acad., CLVII/3. Altă trad., din 1793, la Bibl. Centr. de Stat, Colecţia documente, I/2 a, şi cinci copii după această trad., ibidem, I/2 b — f. O foto., după aceea de la Arh. St. Iaşi, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/488.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 127—129 (text slav, după orig., şi trad. hotarnicei); *D. I. R.*, A, I, p. 360—361 (trad., după Bogdan).

---

[1] Ilizibil în foto; întregit în toate cazurile conform textului slavon editat, după orig., de I. Bogdan.

[2] ч, făcut peste tot ca ѵ.

[3] Omis.

[4] ѡт(ъ), scris deasupra rîndului.

[5] моХилꙋ (movilă), lectură nesigură; în trad. din 1817: „fîntînă".

www.dacoromanica.ro

[6] Cca. 6—7 litere, ilizibile în foto; text necitit nici de către autorii trad. din 1793 şi 1817.

[7] Cca 22—23 litere, ilizibile în foto; text necitit nici de către autorii trad. din 1793 şi 1817.

[8] Şters şi rupt.

[9] În textul editat de I. Bogdan şi, implicit, în trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Stanciul pîrcălab".

[10] În textul editat de I. Bogdan şi, implicit, în trad. din *D. I. R.*, A, I, mărturia lui Goian urmează greşit, după cea a lui Isaia.

[11] Şters.

[12] Тома (Toma), lectură nesigură.

[13] Rupt un nume de cca 18—20 litere: Збиари Белоградского (Zbiarea de Cetatea Albă)?

[14] Un rînd şi jumătate distrus în orig.

[15] Rupt un nume de cca 10 litere.

154 — 1468 (6976) septembrie 24, Suceava.

† М(и)л(о)стїю божїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(ос)п(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашимъ, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) ȣзрит(ъ) или его чтȣч(и) ȣслышит(ъ), ѡже тот(ъ) истинныи наш(ъ) вѣрнїи боѧрин(ъ), пан(ъ) Щефȣлъ Чернътескȣл(ъ), слоужил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѧм(ъ) мы, видѣвши его правою и вѣрною слȣжвою до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и далї и потвердили есми емȣ, ȣ нашеи земли, ȣ Молдавскои, ег(о) правaa ѡтинна, села на имѣ: где ест(ъ) емȣ дом(ъ), Чернътещи, на Кородѣ, що кȣпил(ъ) ȣ Стана Пъткъѡа за седем(ъ) десѧт(ъ) златых(ъ), и, близ(ъ) того, повише, <село>[2] на имѣ Мотишещїи, и, повише, на верхъ Кородѣ, селище Татȣлово, и нада[3], полѧна ѡт(ъ) Деѡкїѧци, що кȣпил(ъ) ѡт(ъ) Хермана, ѡт(ъ) его ȣрика, Ѡцелова, щ<о>[4] дал(ъ) Ѡцел(ъ) ȣнȣкȣ своемȣ, Херманȣ, а пан(ъ) Херман(ъ) продал(ъ) тaѧ села и полѧна за седем(ъ) десѣт(ъ) и пет(ъ) злат(ъ), и, на верх(ъ) Бырзотѣ, ȣ Кръници Калȣгеровѣ, ȣ горо[до]дище, и, на Богданѣ, где ест(ъ) дом(ъ) его, где бил(ъ) Пътрȣ <Д>[4]е<л>[4]цагъ, и съ млином(ъ) и съ ȣсими своими старими хотари, и, на верх(ъ) Смилѣ, млин(ъ) где был(ъ) млин(ъ) Делцагъ Петра, ȣ Бȣковѣне, межи млином(ъ) Бȣлпашевѣмъ и межи Жȣржа Плешана и межи млина Щефȣлова и межи млина Плешанȣлова, да ȣчинит(ъ) пан(ъ) Щефȣлъ млин(ъ), <и>[2] место ѡт(ъ) пȣстиню[5] на Смилѣ и на Сȣчавѣ, Рȣшчори, <и>[2] Ръѡсѣни половина, и, на Сȣчавѣ, место да ȣчинит(ъ) соби млин(ъ) и, повише того, кȣтȣлȣ Хȣецѣнїи, на имѣ Ꙋнгȣрашїи, и, доловь Сȣчавȣю, селище где выл(ъ) татар(ь) Пѣтирь и полѧна, и половина ѡзера Ковȣрлȣиское и половина гырло, и село ȣ млинов(ъ) ѡт(ъ) Прȣта, где был(ъ) Фара, и, на Ковȣрлȣи, <село>[2] на имѣ Ръдичещїи, и, повыше, где било село былгарское, и на верх(ъ) Жерȣла, селищ(е) на имѣ Чернътещїи. Тое ȣсе више писаное да ест(ъ) емȣ ѡт(ъ) нас(ъ) ȣрик(ъ), съ въсѣмь доходом(ь), емȣ и дѣтем(ь) его, и братиам(ь) его, и ȣноучатом(ь) его, и прѣȣнȣчатом(ь) его, и прѣщȣрѣтом(ь) его и ȣсемȣ родȣ его, кто бȣдет(ъ) иан близкнїи, непорȣшено николи, на вѣки.

А хотарь тѣм(ь) селам(ь) да ест(ъ) ѡт(ъ) ȣсих(ъ) сторон(ъ) по старомȣ хотарю, кȣда из века ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писанаго, ми, Стефана воеводи, и вѣра боꙗр наших(ъ): вѣра пана Станчюла пръкалаба Бѣлоградского и дѣтеи его, вѣра пана Бланкȣла Хотинскаго и дѣтеи его, вѣра пана Гоѧна и дѣтеи его, и вѣра пана Исаиѧ [и] дворника и дѣтеи его, вѣра пана Томи Кынде, вѣра пана Збиари пръкалаба Белоградского, вѣра пана Алба Немецкаго, вѣра пана Бȣхти пръкалаба Килїискаго, вѣра пана Ѡан<ц>[4]и Новоградского, вѣра пана Блъка пръкалаба Келїиского, вѣра пана Бȣѡрѣна, вѣра пана Стецка Дъмъкȣша, вѣра

www.dacoromanica.ro

пана Петра[6] Ѧкимовича, вѣра пана Га<н>[4]гꙋра, вѣра па<на>[7] <Чо>[4]крълїѧ, вѣра <пана>[4] Ѧцка <Хꙋ>[4]днча, вѣра пана Ивашка Хрнковнч<а в>[4]ѣра пан<а Сакы>[4]ша <с>[4]патарѣ, вѣра пана Ю<ги вис>[8]тиарника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашнїка, вѣра пана Лꙋкы столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра ꙋсих(ъ) болѣр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бꙋдетъ г(ос)п(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак(ъ) кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(ос)п(о)д(а)ремь быти ꙋ нашеи земли, ꙋ Молдавскои, тот(ъ) що бы не порꙋшил(ъ) емꙋ нашего данїѧ, али що бы емꙋ потвердил(ъ) и ꙋкрѣпил(ъ), заниже есми емꙋ далї и ꙋкрѣпили за его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ.

А на болшее крѣпост(ъ) томꙋ въсемꙋ више писаномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ болѣринꙋ, панꙋ Томѣ логофетꙋ, писати и нашꙋ печатъ привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Роман(ъ), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцоѕ сеп(тевріе), кд.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Şteful Cernătescul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina sa dreaptă, satele anume: Cernăteşti, unde îi este casa, pe Corod, pe care l-a cumpărat de la Stan Pîtcău pentru şaptezeci de zloţi, şi, aproape de acesta, mai sus, ⟨satul⟩[2] anume Motişeştii, şi, mai sus, la obîrşia Corodului, seliştea lui Tatul, şi, deasupra, poiana de la Deochiaţi, pe care le-a cumpărat de la Herman, din uricul lui Oţel, pe care l-a dat Oţel nepotului său, Herman, iar pan Herman a vîndut aceste sate şi poiana pentru şaptezeci şi cinci de zloţi, şi la obîrşia Bîrzotei, la Fîntîna Călugărului, la horodişte, şi, pe Bogdana, unde este casa lui, unde a fost Pătru ⟨D⟩[4]e⟨l⟩[4]ţag, şi cu moară şi cu toate hotarele sale cele vechi, şi la obîrşia Smilei, o moară, unde a fost moara lui Petru Delţag, la Bucoveni, între morile lui Vulpaş şi a lui Giurgiu Pleşan şi între moara lui Şteful şi moara Pleşanului, să-şi facă pan Şteful moară, ⟨şi⟩[2] loc din pustie pe Smila, şi, pe Suceava, Ruşciori, ⟨şi⟩[2] jumătate din Răoseni, şi, pe Suceava, loc să-şi facă moară, şi, mai sus de acesta, cutul Hueţenilor, anume Unguraşii, şi, în jos pe Suceava, seliştea unde a fost tătarul Petir şi poiana, şi jumătate din iezerul Covurlui şi jumătate din gîrlă, şi satul de lîngă morile de la Prut, unde a fost Fara şi, pe Covurlui, ⟨satul⟩[2] anume Rădiceşti, şi, mai sus, unde a fost satul bulgăresc, şi, la obîrşia Gerului, seliştea anume Cernăteştii. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi a copiilor lui, credinţa panului Vlaicul de Hotin şi a copiilor lui, credinţa panului Goian şi a copiilor lui, şi credinţa panului Isaia vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Zbiarea pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albu de Neamţ, credinţa panului Buhtea pîrcălab de Chilia, credinţa panului Oan⟨ţ⟩[4]a de Roman, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Bîlco pîrcălab de Chilia, credința panului Buorean, credința panului Steţco Dămăcuş, credinţa panului Petru[6] al lui Iachim, credinţa panului Ga⟨n⟩[4]gur, credinţa panului ⟨Cio⟩[4]cîrlie, credinţa ⟨panului⟩[2] Iaţco ⟨Hu⟩[4]dici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului ⟨Sacî⟩[4]ş ⟨s⟩[4]pătar, credinţa panului Iu⟨ga vis⟩[8]tier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească pentru că i-am dat şi i-am împuternicit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6976 ⟨1468⟩ septembrie 24.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 236. Orig., perg. (31 × 46 cm) pecete mică (diam. 2,5 cm), atîrnată (şnur de mătase roşie şi verde), cu legenda: † Пєчать Стєфана воєводы *.

O copie, într-o cond. a Mitropoliei din 1818, după o trad. din 1773 decembrie 13, de Procopie Ardariovici Golăescul uricar, la Arh. St. Iaşi, CCCXXXIX/1, f. 962. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/489.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 129—131 (text slav şi trad. *dispoziţiei*); *D.I.R.*, A, I, p. 361—362 (trad.).

---

1 ч, făcut peste tot ca ѵ.
2 Omis.
3 În loc de надъ; în doc. din 1463 aprilie 15 (vezi nr. 115): и єдиноу полѣноу шт дѣл...
4 Şters.
5 În loc de пѫстинн.
6 Пєтра (Petru), cu literele parţial şterse.
7 Rupt.
8 Şters şi rupt.

155 — 1468 (6976) octombrie 2, Suceava.

Von Gottes Gnaden, wir Stefan Woewoda ⟨Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören, sofern dies Jemand erforderlich sein wird⟩[1], wienach vor uns, vor unserem Metropoliten H(er)r Theoktist von Soćaw, unserem Bischof H(er)r Tarasi von Romans Stadt (ot Romanwje torgoy)[2] vor allen unseren Igum[n]en aus unseren Klöstern und vor all unseren moldauischen Bolêren den grossen und den kleinen, Marena, Frau des H(er)r(n) Iwanko Braewić, Tochter des Iazko Branić mit ihren Kindern, die sie mit Iwanko Braewić hat, namentlich mit den Kindern Iwaschko und Iliasch gekommen ist, und dieselben aus ihrem guten Willen, von niemand gezwungen oder vergewaltiget, uns(ere) H(err)sch(af)t ihr wahrhaftes Vatergut verkauft haben, vermöge ihrer aufrechten Handveste die Hälfte des Dorfes Maneuz an der Soćawa ihren Teil, die halbe Mühle, die halbe Kirche (Monastir)[2] und die Hälfte vom ganzen Hotar, mit den Einkünften um 130 tatarische Gulden.

Da wir, sonach die gute Uebereinstimmung und Uebereinkunft zwischen uns gesehen, haben wir uns vor unseren Metropoliten, H(er)r Theoktist von Soćawa, und vor unserem Bischof, H(er)r Tarasi von Romans Stadt und vor

www.dacoromanica.ro

all unseren Igum[n]en von unseren Klöstern und vor all unseren Bojaren, den grossen und den kleinen erhoben und haben, in die Hände Marenas und ihrer Kinder alles Geld baar und vollständig bezahlt.

Und hiernach, hat es unsere H(err)sch(af)t für gut befunden, mit all unserem guten Wolwollen, reinem und erleuchtetem Herzen, mit all unserem geehrten Rat (radoiu)[2] nach unserm guten Willen und mit Gottes Hilfe, und haben gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Eltern, für unsere Gesundheit und die Gesundheit unserer Kinder, zur Bestärkung und Bekräftigung unseres Klosters, Putna, allwo das Gotteshaus der Entschlafung (Himmelfahrt)[3] der reinsten Gottesgebärerin und allzeit Jungfrau Maria, und wo der Igumen H(er)r Pop Ioasaf, unser Beter ist, und haben gegeben dieses vorbenannte halbe Dorf Maneuz, an der Soćawa, die halbe Mühle, die halbe Kirche und die Hälfte von allen Einkünften und die Hälfte vom ganzen Hotar, auf dass es unserem Klosters Putna von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer in Ewigkeit, ewiglich.

Und der Hotar dieses Dorfes und der Kirche soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Und hiefür ist das grosse Zeugnis unserer H(err)sch(af)t selbst ⟨des obgeschriebenen Stefan woewoda⟩[4] und das unseres vielgeliebtesten Sohnes, Alexanders, unseres Metropoliten, H(er)r(n) Theoktists von Soćawa, unseres Bischofs, H(er)r(n) Tarasis von der Stadt Roman und all unserer moldauischen Bojaren: d(es) H(er)r(n) Stanciul Parkalaben von Belograd und seines Sohnes H(er)r(n) Mîrsê, d(es) H(er)r(n) Wlaikul Parkalaben von Hotin und seines Sohnes, H(er)r(n) Duma, d(es) H(er)r(n) Goian Parkalaben von Kelia und seiner Kinder, d(es) H(er)r(n) Isaia [Gross] Hofrichters und sein(es) Kinder, d(es) H(er)r(n) Toma Kinde, d(es) H(er)r(n) Sbêrja Parkalaben von Belogorod, d(es) H(er)r(n) Albul Parkalaben von Nemz, d(es) H(er)r(n) Buchte, d(es) H(er)r(n) Wanză von Nowogorod, d(es) H(er)r(n) Belko Parkalaben von Kilie, d(es) H(er)r(n) Buorênul, d(es) H(er)r(n) Petrik Iakimowić, d(es) H(er)r(n) Gangur, d(es) H(er)r(n) Steful des Schwarzen, d(es) H(er)r(n) Ćokrălie, d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(es) H(er)r(n) Hricko[5] Hrinkowić, d(es) H(er)r(n) Sakisch Schwertträgers, d(es) H(er)r(n) Ioga[6] Schassmeisters, d(es) H(er)r(n) Paschko Kämmerers, d(es) H(er)r(n) Negrilo Mundschänks, d(es) H(er)r(n) Luka Truchsessen, d(es) H(er)r(n) Neg Marstallers und all unserer anderen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und zu mehrerer Bekräftigung all des Obgeschriebenen haben wir unserem getreuen Bojaren, H(er)r Tomă, dem Kanzler, befohlen zu schreiben und unser Siegel und die Siegel unserer Bojaren beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben hats Ilie Strawić, zu Soćaw, im Jahre 6976 ⟨1468⟩ Oct(ober) 2ten Tag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, dacă aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră, înaintea mitropolitului nostru, chir[7] Theoctist de Suceava, a episcopului nostru, chir[7] Tarasi⟨e⟩[8] de tîrgul Roman, înaintea tuturor egumenilor noştri din mănăstirile noastre şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Marena, paniţa panului Ivanco al lui Brae, fiica lui Iaţco Branici[9], cu copiii ei, pe care îi are[10] cu Ivanco al lui Brae, anume cu copiii Ivaşco şi Iliaş, şi de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, au vîndut domniei noastre dreapta lor ocină din dreptul lor uric, jumătate

www.dacoromanica.ro

din satul Maneuţi, pe Suceava, partea lor, jumătate din moară, jumătate din mănăstire şi jumătate din tot hotarul, cu venitul, pentru 130 de zloţi tătăreşti.

Deci, noi, văzînd buna învoială şi tocmeală dintre noi, noi ne-am ridicat înaintea mitropolitului nostru, chir[7] Theoctist de Suceava, şi înaintea episcopului nostru, chir[7] Tarasi<e>[8] de tîrgul Roman, şi înaintea tuturor egumenilor noştri din mănăstirile noastre şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, şi am plătit deplin totul cu bani gata, în mîinile Marenei şi ale copiilor ei.

Iar după aceea, domnia noastră am socotit că este bine, cu toată bunăvoinţa noastră, cu inima curată şi luminată, cu tot cinstitul nostru sfat, după bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut pentru sufletele sfîntrăposaţilor noştri părinţi, pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri, pentru întărirea şi împuternicirea mănăstirii noastre, Putna, unde este hramul[11] Adormirea (Înălţarea)[3] preacuratei născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria şi unde este egumen rugătorul nostru, chir[7] popa Ioasaf, şi am dat această mai sus-numită jumătate de sat din Maneuţi, pe Suceava, jumătate din moară, jumătate din mănăstire şi jumătate din tot venitul şi jumătate din tot hotarul, ca să fie de la noi mănăstirii noastre, Putna, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat şi al mănăstirii să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este marea mărturie a însăşi domniei noastre, <a mai sus-scrisului Ştefan voievod>[4], şi a preaiubitului nostru fiu, Alexandru, a mitropolitului nostru, chir[7] Theoctist de Suceava, a episcopului nostru, chir[7] Tarasie[8] de tîrgul Roman, şi a tuturor boierilor noştri moldoveni: a panului Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi a fiului său, pan Mîrzea, a panului Vlaicul pîrcălab de Hotin şi a fiului său, pan Duma, a panului Goian pîrcălab de Chilia şi a copiilor săi, a panului Isaia [mare] vornic şi a copiilor săi, a panului Toma Chinde, a panului Zbearia pîrcălab de Cetatea Albă, a panului Albul pîrcălab de Neamţ, a panului Buhte, a panului Oanţă de Cetatea Nouă, a panului Bîlco pîrcălab de Chilia, a panului Buoreanul, a panului Petrică al lui Iachim, a panului Gangur, a panului Şteful al Negrului[12], a panului Ciocîrlie, a panului Iaţco Hudici, a panului Hrico[5] al lui Hrinco, a panului Sachiş spătar, a panului Iuga vistier, a panului Paşco postelnic, a panului Negrilă paharnic, a panului Luca stolnic, a panului Neagu comis şi a tuturor celorlalţi boieri ai noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Ilie Stravici, la Suceava, în anul 6976 <1468> octombrie, 2 zile.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 154—156. (nr. XI). Trad. germ., după orig., perg., pecete domnească şi 12 peceţi boiereşti, atîrnate.

ALTE EDIŢII: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 8 a, în Dan, *M-rea Putna*, p. 171 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 132—133 (rez. editorului, după Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 363—364 (trad. după Wickenhauser).

---

[1] Parantezele lui Wickenhauser.
[2] Aşa în trad.
[3] Probabil Wickenhauser nu a fost sigur de lectura sau de înţelesul cuvîntului slavon, redînd ambele posibilităţi.
[4] Omis în trad.
[5] Greşit, în loc de: „Iwaschko" (Ivaşco).

www.dacoromanica.ro

[6] Greşit, în loc de „Iuga"; probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ю.

[7] În trad. germ: „Herr".

[8] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Tanasie".

[9] În aceeaşi trad., greşit: „Braevici".

[10] În aceeaşi trad., greşit: „îi va avea".

[11] În aceeaşi trad., „lăcaş", deşi sensul iniţial al cuvîntului „hram" este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

[12] Desigur, greşit: pentru „Cernat" sau „Cernătescu".

156 **1469 (6977) februarie 9, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавской. Знаменито чиним(ъ)[1] ис сѣмъ нашим(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) али во ег(о) чтоучи оуслышит(ъ), ѡже тоти истинїи наши вѣрнїи, пан(ъ) Петрѣ и братїа его, Юана и Доума, слоужили нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвше их(ъ) правоую и в<ѣрн>[2]оую слꙋжбоу до нас(ъ), жаловали есмо их(ъ) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есмо им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), их(ъ) правы и питомы ѡтчины, села на имѣ: Броудоу<рещїи>[3], гдеж(е) ест(ъ) им(ъ) дом(ъ), и Сакалышещїи, на Бырлъѕелꙋ, и половина ѡт(ъ) Тонгоузѣнїи, и место млиноу на Шаковьц(ѣ), и Вышнѣка Полѣна на Шаковец(ѣ), и Андрїещїи, на Бръл<адѣ>[3] и монастир(ъ), и где был(ъ) млин(ъ), на Бърладѣ, и, на Раковцѣ[4], ѡдно селище, где был(ъ) дом(ъ) дида их(ъ), Юана Цоуратꙋл(ъ), и Берещїи, пониже Сохолецїи, и селище н<а и>[3]мѣ Къшчореле, на Потоци Фънацелорꙋ. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) имъ, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсѣмь доходом(ь), им(ъ) равно и дѣтем(ъ) их(ъ), и дѣтем(ъ) Индрини<им(ъ)>[3] равно ис(ъ) их(ъ) дѣтми, и оуноучатом(ъ) их(ъ), и пра<оу>[5]ноучатом(ъ) их(ъ), и прашчюрѣтом(ъ) их(ъ), и въсемꙋ родꙋ их(ъ), непороушено николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хотарь да ест(ъ), тым(ъ) селам(ъ) и селищам(ъ), ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ь) по старомоу хотарю, коуда из вѣка вѣчнаго ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, выше писаннаго Стефана воев<о>[6]да, и вѣра възлюбленнаг(о) ми с(ы)на, Алеѯандра, и вѣра болѧрь нашиx(ь): вѣра па<на>[5] Станчюла и с(ы)на ег(о)[7], Мирзы, вѣра пана Бланкоула и с(ы)на ег(о), Доума, вѣра пана Гогана и дѣтеи ег(о), вѣра пана Исаиѧ дворника и дѣтеи ег(о), вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Збїари Белоградскаго, вѣра пана Албоула Немецкаг(о), вѣра пана Юанца Новоградскаго, вѣра пана Бꙋѡрѣноула, вѣра пана Петрика Акымовича, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Гангоура, вѣра пана Ацка Хоудича, вѣра <п>[6]ан(а) Ивашка Хриковича, вѣра пана Сакыша спатарѣ, вѣра пана <Ю>[6]гы вист<їа>[6]рника, вѣра пана Пашка постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣ<ра па>[6]н(а) Лꙋка столника, вѣ<р>[6]а пана Нѣгꙋ комис(а) <и вѣра въ>[6]сѣхь болѣрь <нашиx(ь) молдавскы>[6]x(ь), великыx(ь) и малыx(ь).

А по нашем(ъ) животѣ, кто боудет(ъ) <г(о)сп(о)[6]д(а)рь нашеи земли, или ѡт(ъ) д>[6]ѣ<теи нашиx(ь) или ѡт(ъ)>[6] нашего съродствїа[8] или пак(ъ) каре кого '<Б(ог)ъ изв>[6]ерет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти нашеи Земли Молдавской, <тот(ъ)>[6] а <бы им(ъ) не порꙋшил(ъ)>[6] наше даанїе, але да оутверди<т(ъ)>[6] и да оукрѣпит(ъ), заиꙋже есмо им(ъ) <дали>[6] за их(ъ) правꙋю и вѣрнꙋю слоужбоу.

А на болшее потвръжденїе <и крѣпост(ь)>[6] томоу въсемоу выше писанномv, велѣли есмо нашемоу <вѣрн>[6]омоу паноу, Томѣ логофетоу, писати и печат(ъ) нашоу привѣсити къ семоу нашемоу листꙋ.

Пис(а) Иванко Владычин(ъ), оу Соучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцоз, м(ѣ)с(ѧ)ца фе(в)р(ꙋарїа), ѳ д(ь)нь.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceşti adevăraţi credincioşi ai noştri, pan Petrea şi fraţii lui, Oană şi Duma, ne-au slujit nouă drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, de la noi, ocinile lor drepte şi proprii, satele anume: Brudu⟨reştii⟩[3], unde le este casa, şi Săcălîşeştii, pe Bîrlădzel, şi jumătate din Tonguzeni, şi loc de moară pe Şacovăţ, şi Poiana de Sus, pe Şacovăţ, şi Andrieştii, pe Bîrl⟨ad⟩[3], şi mănăstirea, şi unde a fost moara, pe Bîrlad, şi, pe Racovăţ[4] o selişte, unde a fost casa bunicului lor, Oană Giuratul, şi Bereştii, mai jos de Soholeţi[9], şi seliştea anume Căşcioarele, pe Pîrîul Fînaţelor. Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor deopotrivă şi copiilor lor, şi copiilor lui Indrea[10] deopotrivă cu copiii lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate şi selişti să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa pa⟨nului⟩[5] Stanciul şi a fiului său, Mîrza, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, Duma, credinţa panului Goian şi a copiilor lui, credinţa panului Isaia vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa panului Albul de Neamţ, credinţa panului Oanţă de Cetatea Nouă, credinţa panului Buoreanul, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Gangur, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa ⟨p⟩[6]anului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Sacîş spătar, credinţa panului ⟨Iu⟩[6]ga vistier, credinţa panului Paşco postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa ⟨pa⟩[6]nului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis ⟨şi credinţa⟩[6] tuturor boierilor ⟨noştri moldoveni⟩[6], mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi ⟨domn al ţării noastre, sau din copiii noştri, sau din⟩[6] rudele noastre, sau iarăşi pe oricine va alege ⟨Dumnezeu⟩[6] să fie domn al ţării noastre, Moldova, ⟨acela⟩[6] să ⟨nu le clintească⟩[6] dania noastră, ci să întărească şi să împuternicească, pentru că le-am ⟨dat⟩[6]pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire ⟨şi putere⟩[6] a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco al Vlădicăi, la Suceava, în anul 6977 ⟨1469⟩, luna februarie, 9 zile.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Uric ⟨pe⟩[3] Bruduleşti.

Bibl Acad., XL/5 a. Orig., perg. (38,5 × 50,5 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din 1785 noiembrie 30, de Gheorghie Evloghie dascăl, ibidem, XL/5b, şi o copie, din 1810, după această trad., ibidem, CXLIV/108. Altă copie, după aceeaşi trad. din 1785, la Arh. St. Iaşi, CDXXII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"—Iaşi, Fotografii, II/490.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 133—135 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 364—365 (trad.) şi p. 521 (facs. greu lizibil).

www.dacoromanica.ro

[1] După consoanele finale, s-a pus ъ sau ь, în spiritul actului și al scrisului diacului Ivanço.
[2] Șters.
[3] Șters și rupt.
[4] Probabil greșit, pentru: Gîrbovăț.
[5] Omis.
[6] Rupt.
[7] єг(о), adăugat deasupra rîndului.
[8] т și є, în ligatură.
[9] După forma, СоХолєщїи, din textul slavon, se poate presupune că diacul a intenționat să scrie и, понижє, СоХолєщїи (și, mai jos, Soholeții), așa cum rezultă și din localizarea celor două sate, dar a omis, din pricina terminației cuvîntului anterior, conjuncția и (și).
[10] Sau „Îndrei" (Andrei), în cazul în care în textul slavon s-a produs alternanța и/ы, cum, dealtfel, pare să și ateste numele de sat „Andrieștii".

157 **1469 (6977) februarie 15.**

In Namen Gott des Vaters, des Sohnes und des heiligen Geistes, der heiligen und unzertheilten Dreyfaltigkeit, ich Knecht meines Herrn Jesu Christi, wir, Stephan Vojvod, von Gottes Gnaden, Herrscher der Moldauer Landschaft. Machen hiemit jeder männiglich denen daran gelegen, bekannt, was massen wir, aus unserm Wohlwollen ⟨mit⟩[1] reinen und erleuchteten Herzen, und mit Beystand Gottes, dem Martyrer George gewiedmete Suczavaer Mitropoli, alwo der Fteoktist Mitropolit ist, den ahweit unterhalb der Stat Iassi liegen, den Bienen Garten Balika genannt, zu geben, und zu verleihen geruhet, welchen Bienen Garten, wo zu von uns aus 100 Bienen Stöcke zugegeben. Wir von unserm Bojarn, Nikore Serbeskul, und dessen Schwester, Czorbinain[2], für baar erlegte 110 st. erkauft. Dieses zwar für den Seelenheil unserer verstorbenen Ehegemahlin, Eudoxia, dessen Ruhestatt daselbst ist[3].

Ferners, haben wir unserer Mitropoli, den auf den Sokul bey Buczum gelegenen, und durch uns aus unserem eigenen für 60 baare Gulden, von Slavoan erkauften Weingarten nebst dem bey Buczum in dem Jasser Hottar befindlichen Fischteich gegeben.

Weshalben, wir uns mit dem Hochwürdigsten Mitropoliten vernahmen und den Dienstag und Montag jede Wochen unabbrüchlich bestimmet haben, dass fiur die Seele meiner verstorbenen Gemahlin, Eudoxia[2], und zwar, Montag abends, ohne Unterlass, die Parastas [oder das Memento abgesungen][4] und dabey die Weiche des Weizen unternahmen werden, Dienstag aber Liturgia [oder eine gesungene Messe][4] gehalten werden solle.

Dieses umordnen soll weder, unterlassen noch unterbrochen werden in alle Ewigkeit.

Die Grenzen aber dieses Bienen Garten fangen sich an bey dem von Sokole, nach Thomestie führen den Weeg, und so weit als der Stephul Tripheskul mit dem Spatar Bolde abgegrenzet haben, bis dahin sollen die Grenzen ahnberührt verbleiben.

Zu dessen mehrerer Bekreftigung haben wir unsern getreuen Bojarn dem Logofet Thoma solches, zu schreiben und unser Pettschaft an diesen unseren wahrhaften Brief anzuhängen, befohlen.

Der Thoader Prodan hat es geschrieben, den 15ten Fevruary 6977 (1469).

www.dacoromanica.ro

În numele Tatălui, al Fiului şi al Sfîntului Duh, a sfintei şi nedespărţitei Treimi, eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, noi, Ştefan voievod, din mila lui Dumnezcu domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu aceasta fiecărui om[5], care se va nimeri la aceasta, că am dat de bunăvoia noastră, ⟨cu⟩[1] inima curată şi luminată şi cu ajutorul lui Dumnezeu, Mitropoliei Sucevei, cu hramul[6] mucenicului Gheorghe, unde este mitropolit Theoctist, prisaca numită Balica, care se află în partea de jos a tîrgului Iaşi, şi la care prisacă am binevoit să adăugăm de la noi 100 de stupi. Noi i-am cumpărat de la boierul nostru Nicoară Sîrbescul şi de la sora acestuia, Ciorbina[in][2], pentru care am plătit deplin 110 zloţi[7]. Aceasta să fie pentru pomenirea răposatei noastre soţii, Evdochia, al cărei loc de odihnă este acolo[3].

În afară de aceasta, am dat Mitropoliei noastre via, care se află între Socola şi Bucium, pe care am cumpărat-o cu proprii noştri 60 de zloţi gata de la Slavoan, cu heleşteul care se află la Bucium, în hotarul Iaşului.

De aceea, noi ne-am înţeles cu înaltpreasfinţitul mitropolit şi am stabilit ca totdeauna, marţea şi lunea, în fiecare săptămînă, să se facă pentru sufletul răposatei mele soţii, Evdochia, şi anume, lunea seara, fără întrerupere, parastas şi colivă[8], iar marţea să se ţină liturghia.

Acestea să-i fie neschimbate şi neclintite niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei prisăci se începe de la Socola, de la drumul care duce la Tomeşti, şi mai departe să fie pe acolo pe unde au hotărnicit Şteful Trifescul cu Bo[l]dea spătar.

Spre mai mare întărire a acestora, am poruncit credinciosului nostru boier, lui Toma logofăt, ca să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această adevărată carte a noastră.

A scris Toader Prodan, la 15 februarie 6977 ⟨1469⟩.

Arh. St. Bucureşti, Fond. Consiliul aulic de război, XVII/23 e, f. 12 r.-v. Trad. germ., de Aaron, legalizată în 1784 iulie 26, la Cernăuţi, de Orlandini.

Un rez. germ., cu echivalarea văleatului greşită: 6977 = 1468, ibidem, XIV/69 (nr. 4), f. 3v. Alt rez., cu data greşită: 6973 ⟨1465⟩ ianuarie 15 (vezi, mai jos, comentariul), într-o copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda, Privilegii, nr. 11, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5, şi altul rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului a XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 26).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 21 (rez., în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 87 (rez., după Popovici); *D. I. R.*, A, I, p. 337 (rez., după Bogdan).

Avînd în vedere data deosebită pe care o poartă rezumatul din Inv. doc. Mitropoliei faţă de cea a traducerii publicate acum pentru întiia oară, s-ar putea presupune, eventual, existenţa a două originale distincte referitoare la acelaşi obiect: prisaca Balica, dăruită Mitropoliei, în 1461 (vezi doc. nr. 98), de boierii Şendrică de la Dorohoi şi Iaţco Hudici. Cum însă motivul întăririi şi al daniei făcute de Ştefan cel Mare a devenit, acum, prin intermediul traducerii, cunoscut: pomenirea soţiei sale Evdochia, răposată, conform inscripţiei funerare (v. *Repertoriul*, p. 247, nr. 50), la 4 septembrie 1467, văleatul rezumatului: 6973 ⟨1465⟩ se dovedeşte, într-adevăr, greşit. Pe de altă parte, prezenţa lui Toma logofăt, în formula *coroboraţiei*, în locul lui Dobrul (amintit pentru ultima dată la 5 februarie 1468 — vezi doc. nr. 151 şi 152), şi menţionarea, ca hotarnic, a lui Bodea spătar (înlocuitorul lui Sacîş, în această dregătorie, după 9 februarie 1469 — vezi doc. precedent şi cel următor) demonstrează, totodată, şi corectitudinea lecturii oferite de traducere pentru numele lunii:“ februarie“, în loc de „ianuarie“, cum apare în rezumat. În sfîrşit, inventarierea unui singur act de acest fel, atît în 1783, de către Manovarda, cît şi la sfîrşitul aceluiaşi secol, de către autorul perilipsisului de la Bibl. Acad. — cuprin-

www.dacoromanica.ro

zînd documentele referitoare la proprietăţile Mitropoliei care nu se aflau în Bucovina — certifică, incontestabil, identitatea modelului folosit de rezumator cu cel redat de traducător.

---

[1] Omis în trad.

[2] Interpretare defectuoasă a traducătorului, întrucît, înlăturînd particula „in" —improprie faţă de numele pe care-l însoţeşte —, rezultă un feminin imposibil: „Ciorbina" sau „Ciorba", dacă presupunem cazul genitiv cerut, în textul slavon, de prepoziţia ѡт (de la), folosită în astfel de cazuri. N-ar fi exclus, de aceea, în ipoteza formei genitivale, ca textul original să fi avut înainte de acest nume apelativul „soţie" sau „paniţă", interpretarea corectă fiind astfel: <soţia> lui Ciorbă. Dar, în această situaţie, înseamnă că numele propriu-zis al surorii lui Nicoară Sîrbescul, dacă originalul îl cuprindea, a rămas netradus. Oricum, toponimul Ciurbeşti, de lîngă Iaşi, atestă un străvechi „Ciorbă" conferind astfel, indiferent de raportul faţă de context, lecturii „Ciorbina" un temei istoric concret.

[3] Piatra de mormînt a Evdochiei se consideră a fi, după cum se ştie, la m-rea Probota.

[4] Desigur, explicaţia traducătorului.

[5] În trad. germ.: „männiglich" (la toată lumea).

[6] În aceeaşi trad.: „gewied-nete" (închinată).

[7] În aceeaşi trad.: „st." probabil Stock (hîrtii de valoare, bani).

[8] În trad. germ.: „die weiche des Weizen" (sfinţirea grîului).

158 — 1469 (6977) iunie 5, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ)[1] исѣмъ[2] нашим(ъ) листом(ъ), въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али во ег(о) чтучи оуслышит(ъ), ѡж(е) тот(ъ) истины наш(ъ) вѣрны слуга, пан(ъ) Влад(ъ) Моурсѣ, служил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ) мы, видѣвше его правую и вѣрную службу до нас(ъ), жаловали есмо его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есмо ему, оу нашеи земли, оу Молдавскои, е<г>[3]о праваа и питомаа ѡтинна, села на имѣ: половина села ѡт(ъ) Ꙗлбещїи, на Стебнику, и мѣсто ѡт(ъ) пустыни оу кръницы на ѡбыршїи Ларцнеи[4], повыше Рышканїи, що есмы мы дали ему за его службу. Тое въсе <вы>[3]ше писанное да ест(ъ) ему, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсѣмъ доходом(ъ), ему и дѣтем(ъ) его, и оуноучатом(ъ) его, и пра<у>[5]нучатом(ъ) его, и прашчюрѣтом(ъ) его и въсему <ро>[3]ду его, непорушенно николиже, на вѣки вѣчныѧ.

Ꙗ хотар(ъ) да ест(ъ) томоу половина селу и пустыни, ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) по старому хотар<оу>[3], коуда из вѣка вечнаго ѡживали.

Ꙗ на то ест(ъ) вѣра г(оспо)дства ми, выше писаннаго Стефана воевода, и вѣра възлюбленаго ми с(ы)на, Ꙗлеѯандра, и вѣра боꙗръ наших(ъ), по имени: вѣра пана Станчюла и с(ы)на его, Мырза, вѣра пана Бланкула и с(ы)на его, Дума, вѣра пана Гоꙗна и дѣтеи его, вѣра па<на>[3] Исаиѧ дворника, вѣра пана Тома Кынде, вѣра пана Ꙗ<л>[3]ба Н<еме>[3]цкаго, вѣра пана Збїарѣ Белоградскаго, вѣра пана Пашка <Ке>[3]лїнскаго, в<ѣра пана Ѡа>[3]нца Новоградскаго, вѣра пана Петрика <Їѡки>[3]мовича, <вѣра п>[3]ана Їѡцка Худича, вѣра пана Ивана Хрин<ко>[3]вича, вѣра пана Бодѣ спата<рѣ>[3], вѣра пана Юга вистїарника, вѣра пана Лука столника, вѣра пана Негрилъ[4] чашник(а), вѣра пана Юга постелник(а), вѣра пана Нѣгу[4] ком<ис(а)>[3], вѣра пана Херман(а) ключник(а), вѣра пана Журжу[4] гуменник(а) и вѣра <вѣ>[3]сѣхъ волѣръ наших(ъ) молдавскых(ъ), и великых(ъ), и малых(ъ).

Ꙗ по нашем(ъ) животѣ, кт<о бꙋ>[3]дет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ земли нашеи, или ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) наше<го>[3] племене или пак(ъ)варе кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ быти, тот(ъ) а вы не порушил(ъ) нашего даанїа, але да утвердит(ъ) и оукрѣпит(ъ), заиꙋже есмо ему дали за его правую и вѣрную службу.

www.dacoromanica.ro

Ꙗ на болшее потвръждені҄е и крѣпост(ъ) томѵ въсемѵ выше писанномѵ, велѣли есмо нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Томѣ логофетоу, писати и печат(ъ) нашѵ привѣсити къ семѵ нашемѵ листѵ.

Пис(а) Иванко <В>[3]лъдика, оу Сѵчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцоз, м(ѣ)с(ѧ)ца юн(ї)а, є҃[6].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Vlad Mursea, ne-a slujit nouă drept şi credincios. Deci, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina sa dreaptă şi proprie, satele anume: jumătate de sat din Albeşti, pe Stebnic, şi un loc din pustie la fîntîna de la obîrşia Largei[4], mai sus de Rîşcani, pe care i l-am dat pentru slujba lui. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei jumătăţi de sat şi al pustiului să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri, anume: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, Mîrza, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, Duma, credinţa panului Goian şi a copiilor săi, credinţa panului Isaia vornic, credinţa panului Toma Cînde, credinţa panului A‹l›[3]bu de N‹eam›[3]ţ, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa panului Paşco de ‹Chi›[3]lia, credinţa ‹panului Oa›[2]nţă de Cetatea Nouă, credinţa panului Petrică al lui ‹Iachi›[3]m, ‹credinţa p›[3]anului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivan al lui Hrin‹co›[3], credinţa panului Bodea spăta‹r›[3], credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Neagu com‹is›[3], credinţa panului Herman cliucinic, credinţa panului Giurgiu humelnic şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească dania noastră, ci să întărească şi să împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ivanco ‹V›[3]lădica, la Suceava, în anul 6977 ‹1469›, luna iunie 5[6].

Arh. St. Bucureşti, M-rea Sf. Ioan Zlataust, IV/1. Orig., perg. (28,5 × 40 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie) pierdută.

O trad. incompletă, din 1787 august 30, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, IV/2. O copie din 1816 iunie 1, după această trad., la Bibl. Acad., CV/2. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/491.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, II, p. 168 (rez., cu data de zi: 1, după trad. din 1787, într-un „jurnal" al divanului, din 1829 martie 12); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 135—136 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 365—366 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] În loc de нс сѣмъ.

www.dacoromanica.ro

[3] Şters.
[4] Aşa în orig.
[5] Omis.
[6] După ѕ, în orig. urmează o ruptură, aşa încît data de zi a putut fi, eventual, şi єі (15).

159 **1469 (6977) iunie 6, Suceava.**

Copie.
Suret di pe ispisocu vechiu, pe sîrbii, de la Ştefan v(oie)vod, domn Ţării Moldovii, scris în Suceavă, de Ilio[1] Stravici, din let 6977 ⟨1469⟩ iuni 6.

Facim ştiri prin această carti a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, pentru acesti adivărate slugili noastre, pan Oană Păşcu şi frati-său Ivaşco Păşcu, că ni-au slujit cu dreptate şi cu credinţi. A cărora văzînd şi noi ce cu dreptate şi cu credinţi cătră noi slujbă, i-am miluit pre dînşii cu osăbită a noastră milă, di li-am dat şi li-am întărit drepti ocinile lor, aice, în ţara noastră a Moldovii, sate anumi: Lipovăţul, pe Bîrlad, din gios de Vasluiu, şi moară pe Bîrlad, şi Suhuleţii[2], în obîrşie Hulubăţului, şi Suhuleţii[2], pe Gîrbovăţ, şi prisacă lîngă Veţie[3] şi loc de moară pe Ţacovăţ[4], din gios de gura Veţii, şi Negoteştii[5], în ţin(u)t(ul) Sucevii. Însă părţile a surorii lor, a Stanii, din toate satile, aceste să fii frăţini-său, lui Ivaşco Păşcu, pentru că Ivaşco au [a] răscumpărat pe soră-sa, pe Stana, de la tătari, precum şi ea sîngură s-au dat şi s-au lasat frăţini-său, lui Ivaşco, pentru că ea copii n-au avut.

Toate aceste mai sus-numite să le fii slugilor noastre, lui pan Oană Păşcu şi frăţini-său, lui Ivaşco Păşcu, de la noi, uric, cu tot venitul, şi fiilor lor, nepoţilor, strănepoţilor, prestrănepoţilor şi la tot niamul lor, cini li să va alegi mai de aproape, nestrămutat niciodinioară, în veci.

Iar hotarul satelor acestora dispre toate părţile să fie după vechiul hotar, păr(ă) undi s-au apucat din vechiu. Iar hotaru prisăci acie, dispre toate părţile, să fie după obiceiu prisăcilor.

Cari spre aceasta esti credinţa însuş domniei mele de mai sus-numit(i), Ştefan vodă, şi credinţa a[l] tuturor boerilor noştri a Moldovii, a mari şi a mici.

Deci, spre mai mare tărie şi întăritura tuturor acestor de mai sus-scrisă, am poroncit credinciosului boer(u)lui nostru, Toma [vel] log(o)f(ă)t, să scrii şi cătră adivărată carte noastră aceasta pecete noastră să legi.

Di pe sîrbie tălmăcit pe limba moldovinească, la anu (1)804 dech(em)vr(ie) 4, polcov(ni)c Pavăl Debriţ ot Mitropolii.

De la med(el)n(ice)r Toad(e)r Buhuş, isprav(ni)c de ţin(u)tu Vasluiului:

Copiia aceasta, poslăduindu-s(ă) din cuvînt în cuvînt cu ce adevărată scrisoare şi fiind întocma, am adeverit, 1812 iuni 27.

Toader Buhuş med(el)n(ice)r ⟨m.p.⟩.

Arh. St. Bucureşti, A. N., MMDCLXXXIII/1. Copie după trad.
Un rez., într-un opis din secolul al XIX-lea, cu scrisorile moşiei Ivăneşti-Vaslui, ibidem, MMDCCIX/37 (nr. 1).

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 340 (rez., numai cu data de an, într-o anafora întărită la 3 februarie 1827); Iorga, *St. şi doc.*, VI, p. 73 (rez., în opisul din secolul al XIX-lea); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 137 (rez., după trad. din 1804, aflată în posesia lui P.P. Carp); Pîntea, *Doc. Ştefan*, p. 223—224 (altă copie, probabil tot după trad. din 1804); *D. I. R.*, A, I, p. 366—367 (aceeaşi copie).

www.dacoromanica.ro

[1] Greşit, pentru „Ilea".
[2] În rez. din opis (publicat de N. Iorga): „Soholeţul".
[3] Pe margine, observaţia copistului: „Veţa, în limba leşască ari înţălegiri de un turn sau stîlp zidit, iar aice să înţălegi a fi ori numile pîrîului ori a unii văi"; într-adevăr, este vorba de pîrîul Veja (Veia), afluent al Şacovăţului, din numele căruia traducătorul a citit greşit: ц (ţ), în loc de ж (j).
[4] Greşit, în loc de „Şacovăţ".
[5] În copie urmează: „ori Nepoteştii".

160 — 1469 (6977) octombrie 13.

Suret de pe uricul lui Ştefan v(oie)voda, ⟨din leat 6977 ⟨1469⟩ octomvrie 13⟩[1], ce întăreşte slugei domnii sale, Iuga Grasul din Zăbrăuţi, pentru că i-a plăcut slujba ce au slujit cu dreptate; domnia sa s-au milostivit cu osăbită milă şi i-au dat şi i-au întărit lui, într-a domniii sale ţară, Moldova, pre a lui dreaptă ocină, pol sat de Şoldeşti, pe Zăbrăuţi, ce au cumpărat de la Aldomir, drept 40 zloţi, şi pe giumătate sat din Bătineşti, la Putna, ce a cumpărat de la Stamnicău[2], drept 20 zloţi.

După Antonovici, *Doc. bîrlădene*, III, p. 283. Rez., într-o condică de documente ale moşiilor Pălădeşti, alcătuită în anul 1767.

ALTE EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 137 (rez. editorului, după rez. comunicat de I. Antonovici); *D. I. R.*, A, I, p. 367—368 (rez. după I. Bogdan).

---

[1] În ediţia lui I. Antonovici, văleatul este pus, înaintea rezumatului. Pentru topica normală a textului, vezi citatul lui I. Bogdan din comentariu, *op. cit.*, p. 137.
[2] În rez. comunicat de I. Antonovici lui I. Bogdan: „Stamnicoi", conjecturat de ultimul în „Stamatin". În orig. a fost însă, probabil, Стан Микоєи (Stan Micu), traducătorul citind litera н, suprascrisă, după м, iar terminaţia оєи interpretînd-o ca de obicei: „ău".

161 — 1469 (6977) octombrie 20, Iaşi.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Зем<ли>[1] Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[2] сѧм(ь) лис<то>[3]мь нашим(ь), въсѧм(ь) кто <на нь оуꙁрит или>[1] его чтѹчи ѹслышит(ь), колиж(е) тог(о) комѹ бѹдеть потребизна, ѡже прїи<до>[1]ша прѣд(ь) нами и прѣд(ь) ѹсими нашими боѧры, великими <и малыми, старыми>[3] и молодимы, и никым(ь) непосиловаины, слѹга нашь вѣрны, пань Тоадер<ь>[4] Звыщалъ, та <съ>[4] своими сестрами, Станою и Мареною и Марѹшкою, и потокмили сѣ ѡны ѹси поспол(ь), по их(ь) доброи воли, та ѡтст<ѹ>[4]пили ѡны братѹ своемѹ, панѹ Тоадерѹ Звищали, еди<о>[1] село, на имѣ селѹ Звыщелещи, где ест(ь) его дом(ь), на Богданѣ. А его ѹсим(ь) <т>[4]рем(ь) сестрам(ь), Станы и Марены и Марѹшци, щобы им(ь) б<ы>[1]ло едно село, на имѣ Шервънещи, на Богданѣ[5].

Ино мы, видѣвши межи ними их(ь) доброи воли и токмеж(ь) на то, а мы також(е) есмы дали <и>[1] потвръдили им(ь) ѹсим(ь), панѹ Тоадерѹ Звищали, его село, Звищелещи, где <есть>[1] его дом(ь), на Богданѣ, а его сестрам(ь) щобы им(ь) било село Шербъкещи, на Богданѣ, щобы им(ь), ѡт(ь) нас(ь), било ѹрик(ь), съ въсѧм(ь) доходом(ь), непорѹшен<о>[1] николи ни ѹ чем(ь), на вѣкы, им(ь) и дѧтем(ь) их(ь), и ѹнѹчатом(ь) их(ь), и пра<ѹн>[4]ѹчатом(ь) их(ь), и пращѹрѣтом(ь) их(ь) и въсемѹ племени их(ь), кто им(ь) иаи ближны б<оу>[1]дет(ь).

www.dacoromanica.ro

А хотарь там(ь) селам(ь) що бы по старомꙋ их(ь) хотарю било, ⟨к⟩[4]ꙋды из вѣка ѡжнвали.

А на то ест(ь) велика мартория, сам(ь) г(оспо)дство ми, виш(е) пис⟨ани Сте⟩[6]фан(ь) воевод(а), и възлюбленыи с(ы)нъ г(оспо)дства ми, Алеѯандрь, и ⟨на⟩[6]ши боꙗре: пан(ь) Станчꙋл(ь) пръкалаб(ь) Бѣлоградскы и с(ы)нъ его, пань Мырз⟨а⟩[1], и пань Владꙋл(ь) и с(ы)нъ его, пан(ь) Дꙋма, старости Хотинск⟨ы, и⟩[1] пан(ь) Гоꙗн(ь) пръкалаб(ь) Келїискы, и пань Исаиа дворник(ь), и пань Збиꙗ⟨рѣ пр⟩[1]ъкалаб(ь) Белоградскы, пань Албꙋл(ь) пръкалабь Немецскы, ⟨пань Бꙋхт⟩[1]ѣ, пан(ь) Пашко[7] пръкалаб(ь) Келїи⟨скы, пань Ѡанца пръкалабь Новоградскы, па⟩[8]нь Бꙋѡрѣнꙋл(ь), па⟩[8]нь Фете Готкъ, ⟨п⟩[1]ань ⟨Пе⟩[1]трик(ь) ⟨Акимович(ь), пань Щефꙋл(ь) Чернат(ь), пань Гангꙋрь, пань⟩[8] Чокырлие, пань Иц⟨ко⟩[1] Х⟨ꙋдич(ь), пань Ивашко⟩[6] Х⟨рникович(ь)⟩[1], пань Бодѣ спатарь, пань Юга в⟨истїарник(ь), п⟩[6]ань Юга постелник(ь), пань Негрило чашник(ь), пань Лꙋка ст⟨ол⟩[1]никь, пань Наг(ь) комис(ь) и ины доситъ ѿт(ь) нашиx(ь) боꙗрь молдав⟨скых(ь)⟩[6], великых(ь) и малых(ь).

А на бꙋлшеи крѣпост(ь) томꙋ въсемꙋ више писаном⟨ꙋ⟩[1], велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Томѣ лѡг(ѡ)фетꙋ, п⟨ис⟩[1]ати и нашꙋ печат(ь) привѣсити и печати боꙗрь нашиx(ь) привѣси⟨т⟩[1]и к семꙋ нашемꙋ листꙋ.

Пис(а) Стецко, ꙋ Ясох(ь), в(ъ) ⟨л(ѣ)т⟩[6]о ҂ѕцоѕ ѡк(товрїе) к.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care ⟨o vor vedea sau⟩[1] o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari ⟨şi mici, bătrîni⟩[3] şi tineri, şi nesiliţi de nimeni, sluga noastră credincioasă, pan Toader Zvîştală, şi ⟨cu⟩[4] surorile sale, Stana şi Marena şi Maruşca, şi s-au tocmit toţi împreună, de bunăvoia lor, şi ele au lăsat fratelui lor, pan Toader Zvîştală, un sat, anume satul Zvîşteleşti, unde este casa lui, pe Bogdana. Iar tuturor celor trei surori ale lui, Stana şi Marena şi Maruşca, să le fie un sat, anume Şerbăneşti, pe Bogdana[5].

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeala dintre dînşii pentru aceasta, şi noi de asemenea le-am dat ⟨şi⟩[1] le-am întărit tuturor, panului Toader Zvîştală, satul lui, Zvîşteleşti, unde este casa lui, pe Bogdana, iar surorilor lui să le fie satul Şerbăneşti, pe Bogdana, ca să le fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit niciodată întru nimic, în veci, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul ⟨Şte⟩[6]fan voievod, şi iubitul fiu al domniei mele, Alexandru, şi boierii noştri: pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi fiul lui, pan Mîrz⟨a⟩[1], şi pan Vlaicul şi fiul lui, pan Duma, staroşti de Hotin, ⟨şi⟩[1] pan Goian pîrcălab de Chilia, şi pan Isaia vornic, şi pan Zbiia⟨rea pîr⟩[1]călab de Cetatea Albă, pan Albul pîrcălab de Neamţ, ⟨pan Buht⟩[1]ea, pan Paşco[7] pîrcălab de Chilia, ⟨pan Oanţa pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Buoreanul, pa⟩[8]n Fete Gotcă, pan ⟨Pe⟩[1]trică ⟨al lui Iachim, pan Şteful Cernat, pan Gangur, pan[8] Ciocîrlie, pan Iaţ⟨co⟩[1] H⟨udici, pan Ivaşco⟩[6] H⟨rincovici⟩[1], pan Bodea spătar, pan Iuga v⟨istier, p⟩[6]an Iuga postelnic, pan Negrilo ceaşnic, pan Luca st⟨ol⟩[1]nic, pan Neagu comis şi alţii destui dintre boierii noştri moldoveni, mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi să atîrne peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Steţco, la Iaşi, în anul 6977 <1469> octombrie 20.

Bibl. Acad., CXCIX/4. Orig., perg. (31,5 × 39 cm), rupt la îndoituri, pecete domnească, atîrnată (şnur de mătase roşie), şi şase peceţi boiereşti, atîrnate (şnururi de mătase albastră), de la care se păstrează cîteva resturi.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/492.

EDIŢII: Ghibănescu, *Două doc.*, p. 86—88 (text slav şi trad., cu data de zi greşită: 25); idem, *Surete*, I, p. 166—169 (text slav şi trad., cu aceeaşi greşeală a datei de zi); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 138—139 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 368 (trad.).

---

[1] Rupt.

[2] ч, făcut peste tot ca ѵ.

[3] Omis.

[4] Şters.

[5] Această propoziţie lipseşte atît în textul editat de I. Bogdan, cît şi în trad. din *D.I.R.*,A,I.

[6] Şters şi rupt.

[7] În textul editat de I. Bogdan şi în trad. din *D.I.R.*,A,I, greşit: <Бъл>ко (Bîlco).

[8] Text aflat în îndoitura distrusă a documentului; întregit după mărimea spaţiului şi după sfatul celorlalte acte ale vremii.

162 — 1470 (6978) februarie 8, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиным(ь)[1] знаменито сѧм(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсѧм(ь) кто на н(ь) ѹзрит(ь) или его чтѹчи ѹслышит(ь), колиж(е) тог(о) комѹ бѹдет(ь) потребизна, ѡже даемь и дали есмы сес(ь) нашь лист(ь) нашемѹ татарин(ѹ) и холопѹ, що ѡн(ь) побиглъ ѡт(ъ) нас(ъ) а ис нашеи земли до Лѣскои Земли, а на имѣ Ѡаны татаринѹ, и дѣтем(ь) его, на то що бы ѡн(ь) ѡпѧт(ь) за сѧ пришол(ь), и своими дѣтми, до нас(ь) и до нашеи земли, а ѡт(ь) холопства що би ѡн(ь) прошчень бил(ь) сам(ь) и дѣти его на вѣкы вѣчныѧ, и що быхом(ь) его ѡпѧт(ь) не ѹводили ѹ холопство, а ны дѣти его, але що бы сидил(ь) ѹ нашеи земли, ѡн(ь) и своими дѣтми, слободно и доброволно и без никотoрои неволи, какже сидѣть и живѹт(ь) ѹ нашеи з<е>[2]мли ѹси волохове своим(ь) волоскы<м(ь)>[3] закономь, также и ѡн(ь) сам(ь), та и своими дѣтми, що бы тым(ь) законом(ь) и ѡбичаем(ь) били и жили ѹ земли г(оспод)ства ми, и що бы не давали и не платили холопскым(ь) и татарскым(ь) прабом(ь) николи ничего, ни колоды, ни дан(ь), що бы никоторомѹ своемѹ панѹ не платили, коли ѹ кого бѹдет(ь) жити.

А кто бѹдет(ь) их(ь) тѧгати бѹд(ь) ѡ котором(ь) дили, или ѡ великом(ь) дили, али бо хотѣ ѡ малом(ь), а ѡны помочное бѹлше що бы ничего не платили, лиш(ь) що бы платили волоскым(ь) законом(ь), как(ь) ест(ь) волоскы законь, а бѹлше того ничего никомѹ що бы не давал(и) и не платили, але що бы был(и) ѹ нашеи земли волоскым(ь) законом(ь). А кто схочет(ь) его или дѣти его ѹвести ѡпѧт(ь) ѹ холопство, чере<с>[4] сес нашь лист(ь), тот(ь) имает(ь) на сѧ видѣти великѹю казнь и ѡргию г(оспод)ства ми.

А на то ест(ь) вѣлика марториа, сам(ь) г(оспод)ство ми, више писаны Стефань воевод(а), и с(ы)[с(ъ)]нъ[5] г(оспод)ства ми, Алеѯандрь, и митрополит(ь) наш(ь), кѵр Θеѡктистъ, и епископь нашь, кѵр Тарасие ѡт(ъ) Долнего Тръга, и егѹмен(ь) кѵр Иѡсафь ѡт(ъ) нашего монастирѣ ѡт(ь) Пѹтнои, и наши

www.dacoromanica.ro

боѧре: был(ь) пань Станчѹл(ь) пръкалабь Бѣлоградскы и с(ы)нъ его, пань Мырза, и пань Бланкѹл(ь) и с(ы)нъ его, пань Дѹма, старости Хотинсци, и пань Гоѧн(ь) пръкалаб(ь) Келїнскы и дѣти его, и пан(ь) Исаиа дворникь и дѣти его, и пань Збиѧрѣ пръкалаб(ь) Бѣлоградскы, и пан(ь) Ѧлбѹл(ь) пръкалаб(ь) Немецскы, и пань Бѹхтѣ, и пань Фете пръкалаб(ь) Новоградскы, и пань Щефѹл(ь) Чернат(ь), и пань Гангѹр(ь), и пань Чокырлие, и пань Ѩцко Хѹдичь, и пань Ивашко Хриникович(ь), и пан(ь) Бодѣ спатарь, и пань Юга вистиарник(ь), и пань Юга постелник(ь), и пань Негриль чашникь, и пань Лѹка столник(ь), и пань Нѧгь комисъ <и>[3] ины досит(ъ) ѡт(ь) наших(ь) боѧрь молдавскых(ь), великых(ь) и малых(ь).

А на бѹлшеи крѣпост(ь) томѹ въсемѹ више писаномѹ, велѣли есмы панѹ Томѣ лѡг(о)ѳетѹ писати и нашѹ печать и[6] печати боѧрь наших(ь) привѣсити к семѹ нашемѹ листѹ.

Пис(а), оу Сѹчавѣ, Стецко, в(ъ) лѣто ҂ѕцон фев(рѹарїе) и̃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi am dat această carte a noastră tătarului şi robului nostru, care a fugit de la noi şi din ţara noastră în Ţara Leşească, anume Oană tătarul, şi copiilor lui, pentru aceea ca el să vină de la sine înapoi, şi cu copiii lui, la noi şi în ţara noastră, iar de robie să fie iertat, el însuşi şi copiii lui, în vecii vecilor, şi să nu-l aducem din nou în robie, şi nici pe copiii lui, ci să se aşeze în ţara noastră, el şi cu copiii lui, slobod şi în bunăvoie şi fără nici o nevoie, aşa cum stau şi trăiesc în ţara noastră toţi românii după legea lor românească, şi să fie şi să trăiască după această lege şi după acest obicei, în ţara domniei mele, tot aşa şi el însuşi, apoi, şi cu copiii lui şi să nu dea şi să nu plătească niciodată nimic după dreptul robilor şi al tătarilor, nici coloade, nici dare, să nu plătească nici unui boier al său, la care va trăi atunci.

Iar cine îi va pîrî pentru orice faptă, sau pentru faptă mare sau chiar pentru <faptă>[7] mică, ei să nu plătească nici o ajutorinţă mai mult, ci numai să plătească după legea românească, cum este legea românească, iar mai mult de aceasta să nu dea şi să nu plătească nimănui nimic, ci să fie în ţara noastră după legea românească. Iar cine va voi să-l tragă înapoi în robie, pe el sau pe copiii lui, peste această carte a noastră, acela va vedea asupra sa marea pedeapsă şi urgie a domniei mele.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi fiul domniei mele, Alexandru, şi mitropolitul nostru, chir Theoctist, şi episcopul nostru, chir Tarasie de Tîrgul de Jos, şi egumenul chir Ioasaf de la mănăstirea noastră de la Putna, şi boierii noştri: a fost pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi fiul său, pan Mîrza, şi pan Vlaicul şi fiul său, pan Duma, staroşti de Hotin, şi pan Goian pîrcălab de Chilia şi copiii săi, şi pan Isaia vornic şi copiii săi, şi pan Zbiiarea pîrcălab de Cetatea Albă, şi pan Albul pîrcălab de Neamţ, şi pan Buhtea, şi pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, şi pan Şteful Cernat, şi pan Gangur, şi pan Ciocîrlie, şi pan Iaţco Hudici, şi pan Ivaşco al lui Hrinco, şi pan Bodea spătar, şi pan Iuga vistier, şi pan Iuga postelnic, şi pan Negrilă ceaşnic, şi pan Luca stolnic, şi pan Neagu comis <şi>[3] alţi destui dintre boierii noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

www.dacoromanica.ro

A scris Steţco, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩ februarie 8.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ De iertăciune, unui rob tătar.

Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Putna, I/6 (Inv. vechi al m-rii, nr. 113). Orig., perg. (29 × 43 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase cărămizie), pierdută.
Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/63 şi 493.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 140—142 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 369—370 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Şters.
[3] Omis.
[4] Omis, din cauza lui є din cuvîntul următor.
[5] Din greşeală, diacul a folosit deasupra lui снъ titla semicirculară, cu un punct în mijloc.
[6] н, corectat din к.
[7] Subînţeles în textul slavon.

163 — 1470 (6978) aprilie 1, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ь) знаменито нс сѣмь листомь нашим(ь), въсѧм(ь) кто на нь оузрить или его ѹслишит(ь) чтѹчи, оже бл(а)гопроизволи г(оспод)ство ми, нашимь бл(а)гымь произволенїемь и ч(и)стимь и с(вѧ)тлымь ср(ъ)д(ь)цемь, и ѹчинїли есми въ зад(ѹ)шие с(вѧ)топоч(и)вших(ь) предков(ь) и родителеи наших(ь), и за наши д(ѹ)ши, и за наше здравїе, и за здравїе дѣтеи наших(ь), и дали и потвердили есми монастирю нашемѹ ѡт(ь) Нѣмца, идеже ест(ь) храм(ь) Възнес(е)нїе г(оспод)а б(ог)а и спас(а) нашего І(су)с Х(рист)а, где ест(ь) егѹмен(ь) молебник(ь) наш(ь), поп(ь) кѵр Силоуань, оу нашеи земли, оу Молдавскои, Кипримнова пасика, оу Ботнех(ь), и съ манастиромь що ест(ь) на верх(ь) Бишнивца и съ ѵсими полѣнами и пасичками колико сѵт(ь) оу томь хотари, що поп(ь) Кипримн(ь) держал(ь), поч(е)нше ѡт(ь) прих(о)дница Моловат(ь)цѵ вода Бишнивцѵ и кѹда полѣна держит(ь) выш(е) монастирѣ, за прѣкоп(ь), на дѣль, и ѡт(ь) толѣ поперек(ь) на Тернавкѹ, до колѣ полѣна держит(ь) и вода Тернавка. То емоу вес(ь) хотар(ь).

И еще есми потвердили монастирю н(а)шемѵ выше пис(а)нномѵ села монастирска, на имѣ: Телебѣчинци, на Серѣти, и Трестиѧна, и, на Шимѹзѧ, Дѹмбравица, и, на Молдавѣ, Бѹзаци, и, на Тополицѣ, Жемерещїи, и, на Серѣтѧ, Башотѣни и Фынтырѣле, и, на Ѹсти Нѣмца, Тимишещи и Кръстиенещи.

И еще есми потве[потве]рдили нашемѵ монастирю оуси монастирски цигане, на имѣ: с(ы)ны Бладови, Иаиѹль и братїа его, Боика и Михѹль, и съ челѣдми своими, и Андрѣ, с(ы)нъ Радоулов(ь)[2], съ челѣдїю си, и Алекса, с(ы)нь Хѣрцинь, съ челѣдїю си, и с(ы)ни Завидови, Ѡаница и братїа его, Циника и Попѹцѣ[3], своими челѣдми, и с(ы)ны Лацкови, Лѹка и брат(ь) его, Алекса, съ челѣдми своими, и с(ы)ны Микѹлини, Динга и брат(ь) его, Манчюл(ь), съ челѧдми своими. Тое въсе выше писанное да ест(ь) монастирю нашемѵ, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ въсѣм(ь)[4] доходомь, непорѹшенно николиж(е), на вѣки вѣчнѧ.

А хотар(ь) оусим(ь) тѧм(ь) выш(е) писаним(ь) селам(ь) ѡт(ь) въсѧх(ь) стран(ь) да ест(ь) по ѹсими своими старими хотари, кѹда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, выше писанаг(о) Стефана воеводы, и вѣра възлюбленнаго с(ы)на г(оспод)ства ми, Алеѯандра, и вѣра наших(ь) боя-

www.dacoromanica.ro

ръ: вѣра пана Станчюла и с(ы)на его, пана Мырзȣ, вѣра[5] пана Влаикȣла Хотинского(о) и с(ы)на его, пана Дѵми, вѣра пана Гоꙗна Келенског(о) и дѣтеи его, вѣра пана Їсаꙗ дворника и дѣтеи его, вѣра пана Ꙗлбȣла Немецкого, вѣра пана Збїꙗри Бѣлоградског(о), вѣра пана Бȣхти, вѣра пана Пашка Келенског(о), вѣра пана Петра Ꙗкимовича, вѣра пана Г<а>[6]ѵгоура Ѡрхенскаго, вѣра пана Фете Новоградског(о), вѣра пана Бȣѡрѣнȣла, вѣра пана Щефѵла Черната, вѣра пана Чокырлїꙗ, вѣра пана Юги вистїꙗрника, вѣра пана Боди спатарѣ, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Лȣки столника, вѣра пана Нѣг(а) комиса и вѣра въсѧх(ь) бояръ наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

Ꙗ по нашем(ь) животѣ, кто бѵдеть г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѿт(ь) дѣтеи наших(ь) или ког(о) Б(ог)ь изберет быти, тот(ь) що бы не порȣшил(ь) нашего даанїа и потвержденїа, але що бы ȣтвердил(ь) и ȣкрѣпил(ь).

Ꙗ на болше<е>[7] потвержденїе томѵ въсемȣ выше писанномѵ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ панѵ, Томѣ лог(о)ѳетȣ, пис(а)ти и привѣсити нашѵ печат(ь) к семȣ листоу нашемоу.

Пис(а) Боулпашь граматик(ь), оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣтѡ ҂ѕцои, м(ѣ)с(ѧ)ца април(їа), а҃ д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor înaintaşi şi părinţi ai noştri, şi pentru sufletul nostru, şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea copiilor noştri, şi am dat şi am întărit mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul Înălţarea domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos, unde este egumen rugătorul nostru, popa chir Siluan, în ţara noastră, în Moldova, prisaca lui Chiprian, la Botne, şi cu mănăstirea care este la obîrşia Vişnivăţului şi cu toate poienile şi cu prisăcioarele cîte sînt în acest hotar, pe care le-a stăpînit popa Chiprian, începînd de la vărsarea Molovateţului în apa Vişnivăţului şi pe unde ţine poiana mai sus de mănăstire, dincolo de şanţ, la deal, şi de acolo de-a curmezişul la Tîrnauca, pînă unde ţine poiana şi apa Tîrnaucăi. Acesta îi este tot hotarul.

Şi încă am întărit mănăstirii noastre mai sus-scrise satele mănăstirii, anume: Telebecinţi, pe Siret, şi Trestiiana, şi Dumbrăviţa, pe Şimuz, şi Buzaţi, pe Moldova, şi Gemereştii, pe Topoliţa, şi Başoteni şi Fîntîrele, pe Siret, şi Timişeşti şi Crîstieneşti, la gura Neamţului.

Şi încă am întărit mănăstirii noastre toţi ţiganii mănăstirii, anume: fiii lui Vlad, Nanul şi fraţii lui, Voico şi Mihul, şi cu sălaşele lor, şi Andrea, fiul lui Radul, cu sălaşul său, şi Alexa, fiul lui Herţa, cu sălaşul său, şi fiii lui Zavid, Oanţă şi fraţii lui, Ţincă şi Popuţea, cu sălaşele lor, şi fiii lui Laţco, Luca şi fratele lui, Alexa, cu sălaşele lor, şi fiii lui Micula, Dinga şi fratele lui, Manciul, cu sălaşele lor. Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate mai sus-scrise să fie din toate părţile după toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrză[8], credinţa panului Vlaicul de Hotin şi a fiului său, pan Duma, credinţa panului Goian de Chilia şi a copiilor lui, credinţa panului Isaia vornic şi a copiilor lui,

www.dacoromanica.ro

credința panului Albul de Neamț, credința panului Zbiiarea de Cetatea Albă, credința panului Buhtea, credința panului Pașco de Chilia, credința panului Petru al lui Iachim, credința panului Gangur de Orhei, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința panului Buoreanul, credința panului Șteful Cernat, credința panului Ciocîrlie, credința panului Iuga vistier, credința panului Bodea spătar, credința panului Iuga postelnic, credința panului Negrilă ceașnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Neagu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să întărească și să împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaș grămătic, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna aprilie, 1-a zi.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ За Кипрıан(а) сєла[9] (Pentru satul[9] lui Chiprian).

Arh. St. București, M-rea Neamț, XXI/7. Orig., perg. (40,5 × 52,5 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie și bej), pierdută.

O copie modernă incompletă și o trad., din 1785 noiembrie 9, de Gheorghe Evloghie, ibidem. O copie, după trad. din 1785, la Arh. St. Bacău, pachet XI, mapa 49, nr. 1. Alte două copii, după aceeași trad. din 1785, la Bibl. Acad., LXXV/10, și o foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/15. Altă foto., la Inst. de ist. și arh., „A.D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/494.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 57 (facs.); idem, *Doc. Ștefan*, I, p. 144—146 (text slav și trad. parțială a *dispoziției*); *D. I. R.*, A, I, p. 370—371 (trad.) și p. 522 (facs.).

---

1 În orig., după т, paieroc.
2 ѫ și ѵ în ligatură, permisă de suprascrierea lui д.
3 ц, corectat din т.
4 În orig., după ultima consoană, paieroc.
5 а, corectat din ѣ.
6 Rupt.
7 Șters.
8 Sau Mîrzu.
9 Greșit, în loc de пасика (prisacă)?

164 — 1470 (6978) aprilie 1, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стєфан(ь) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зємли Молдавскои. Чиним(ь) знамєнито ис сѣмь листом(ь) нашим(ь), въсѣмь кто на нь ѹзрить или єго ѹслишит(ь) чтѹч(и), колиж(є) тог(о) комѹ бѹдєть потрєбизна, ожє даємь и дали єсми сєс(ь) лист(ь) нашь монастирю нашємѹ wт(ь) Нѣмца, идєж(є) єст(ь) храм(ь) Възнєс(є)нїє г(оспод)а б(ог)а и спас(а) нашєг(о) Ї(су)с(а) Х(рист)а, и єгѹмєнѹ нашємѵ, попоу кѵр(ь) Силоуанѹ, на то, ıако да єст(ь) имь слободно и доброволно послати свои три мажи по рибѹ, или до Кєлию или до wзєрах(ь) или до Бѫлограда или над(ь) Нистрѫ[1] или бѹд(ь) на которою сторонѹ по нашєи зємли.

Тоты г҃ мажи за оужди що бы ходили слободно и доброволно, и тамь пои-т<и и wпѫт>[2]ь идѹчи, а мыто нигдє да нє имают(ь) платити, ни по тръгом(ь), ни по сєлом(ь), ни нидє нигдє , или продаина мыта или нєѹпродаинаа, или имѹть

www.dacoromanica.ro

що продавати или коуповати, или оу Келїю или, на Доунавѣ, или оу юзерах(ь), или оу Бѣлом(ь) Градѣ, ни над(ь) Нистрѣ[1] ни оу Лапоушною, ни оу Цоцори, ни оу Ыс(ь), ни оу Калоугерским(ь) Бродоу, ни оу Басльи, ни инде нигде, ни на градов(ь), wт(ь) портоу.

Сего ради, ни единь нашь боıарин(ь) или мытник(ь) да не имают(ь) нигде позабавити монастирски возове, ни оу чем(ь), ни Соучавски мытници.

Тое въсе выше писанное да ест(ь) монастирю нашемоу непорушенно ни оу че-мь, николиже, на вѣки.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, выш(е) писанннаго Стефана воеводы и възлюбленнаго с(ы)на г(оспод)ства ми, Александра, и вѣра въсях(ь) боıаръ на-ших(ь), великых(ь) и малых(ь).

А на болшее потвержденїе томоу въсемоу выше писанномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу паноу, Томѣ логоѳетоу, писати и привѣсити нашоу печать к се-моу листоу нашемоу.

Пис(а) Воулпашь граматик(ь), оу Соуч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ЅЦОИ, м(ѣ)с(я)-ца апр(илїа), А.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul Înălţarea domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru Iisus Hristos, şi egumenului nostru, popa chir Siluan, pentru aceea, ca să fie slobod şi în bunăvoie să trimeată trei măji ale sale după peşte, sau la Chilia, sau la bălţi sau la Cetatea Albă, sau la Nistru, sau în oricare parte prin ţara noastră.

Aceste 3 măji să umble peste tot slobode şi în bunăvoie, şi ducîndu-se acolo şi venind ‹înapoi›[1], iar vamă să nu plătească nicăieri, nici prin tîrguri, nici prin sate, nici nicăieri altundeva, sau la vămile vîndute sau la cele nevîndute, fie că vor avea ceva de vîndut ori de cumpărat, sau la Chilia, sau la Dunăre, sau la bălţi, sau la Cetatea Albă, nici la Nistru, nici la Lăpuşna, nici la Ţuţora, nici la Iaşi, nici la Vadul Călugăresc, nici la Vaslui, nici nicăieri altundeva, nici la cetăţi, la porţi.

Pentru aceasta, nici un boier al nostru sau vameş să nu aibă a opri nicăieri carele mănăstireşti, pentru nimic, nici vameşii de la Suceava.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre neclintite întru nimic, niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş grămătic, la Suceava, în anul 6978 ‹1470›, luna aprilie, 1.

‹Pe verso, însemnare tîrzie:› Pentru mĕj(i) de peşte.

Arh. St. Bucureşti, D.S. Moldova, nr. 23. Orig., perg. (40,5 × 30,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/495, şi două, la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 72 şi 73.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 143—144 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 371—372 (trad.) şi p. 523 (facs.).

---

[1] Expresie pietrificată; în loc de на Днистри.

[2] Rupt.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)с(по)дар Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис сѣм(ь)[2] нашим(ь) листом(ь), въсѧмь кто на нь оузрить или его чтꙋчи ꙋслышить, колиж(е) того комꙋ аще потребизна боудеть, ѡже прїиде прѧд(ь) нами и прѧд(ь) митрополитом(ь) нашем(ь), кир Теѡктистом(ь), и прѧд(ь) оусими нашими болѣри, великими и малими, старыми и молодыми[3], тютка наша, Кнѣжна, по своеи доброи воли и никим(ь) непоноужена, и дала ѡт(ь) свои правои ѡтчины, за д(ꙋ)ши родители еи, Алеѯандра воевода, и за д(ꙋ)ши матери еи, Марина, и за д(ꙋ)ши и за здравие[4] еи, монастиревн[5] нашемꙋ ѡт(ь) Нѣмца идеже ест(ь) храм(ь) Възнес(е)нїе г(оспод)а б(ог)а и спас(а) нашего, И(сꙋ)сꙋ Христа, где ест(ь) егоумен(ь) молебникь нашь, кир поп(ь) Силоуань, оу нашеи земли, ꙋ Молдавскои, Кипрїѧнова пасика, оу Ботнех(ь).

Ино мы, видѣвше их(ь) доброи волю и данїе, а мы также(е) есми, и ѡт(ь) насъ, дали и потвердили тота прѧд(ь) реченаѧ пасика, на имѣ Кипрїѧнова пасика, оу Ботнех(ь), да ест(ь) монастирю нашемꙋ, ѡт(ь) нас(ъ), оурикъ, съ въсѧм(ь) доходом(ь).

А хотаръ тои пасици почеинши из долоу, где оупадаеть Моловатецъ оу Вышнивецъ, та гори Вишнивцем(ь), до верха, и полѣни по верха Вишнивца, въси до хотарѣ кнѣгинина, а ѡт(ь) монастирѣ поперекъ на Трънавкѵ, та черес(ь) Трънавкꙋ, поперек(ъ) на Крълани, ѡпѧть до кнѣгинин(а) хотарѣ. Тое емѵ вес(ь) хотар(ъ).

А пак(ь) еи да ѵчинѧтъ за то помѣнѵ оу монастыр(и) на каждїи вторник(ь), коупно съ родителем(ь) еи, Алеѯандром(ь) воеводом(ь), и госпожди его, Марени, матери еи.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дства ми, выш(е) писаннаго Стефан<а во>[6]еводы, и вѣра възлюбленаго с(ы)на г(оспо)дства ми, Алеѯандра, и вѣра наших(ь) болѧръ: вѣра пана Станчюла и с(ы)на его, пана Мырзѵ[7], вѣра пана Бланкꙋла Хотинскаго и с(ы)на ег<о, пан>[6]а <Дꙋм>[8]ѣ, вѣра пана Гоѩна Келїискаго и дѣти его, вѣра пана Исаиѧ дворника и дѣтеи его, вѣра пана Албѵла Немецскаго, вѣра пана Збїари Белоградскаго, вѣра па<на Бо>[6]ухт<и, вѣра>[8] пана Пашка Келїискаго, вѣра пана Петрика Ꙗкимовича, вѣра пана Гангоура Ѡрхеискаго, вѣра пана Фети Новоградскаго, вѣра пана Бо<уорѣ>[6]нꙋла, вѣра пана Щефѵла Черната, вѣра пана Чокырлїе, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Боди спатарѣ, вѣра пана Югы постелника, вѣра па<на Негр>[8]ила чашника, вѣра пана Лѵки столника, вѣра пана Нѣг(а) комиса и вѣра въсѧх(ь) болѧр(ъ)[2] наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

А по нашем(ь) животѣ, кто боуд<ет>[6]ь г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи наших или ѡт(ь) нашего племении или пак(ь) <боудь>[9] кто, кого Б(ог)ъ изверет(ь) господарем(ь) быти, що бы тот(ь) не порѵшил(ь) нашего даанїѧ и потвръжденїѧ, але що бы ѵтвръдил(ь) и оукрѣпил(ь).

А на болшее крѣпост(ь) и поѵтвръжденїе томѵ оусемѵ выше писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Томѣ логофетоу, писати и печать нашъ привѣсити к семѵ нашемѵ листꙋ.

Пис(а) Тъѵтѵл(ь), оу Сѵчавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцои, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, з д(ь)нъ[10].

. . .

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, bătrîni şi tineri, mătuşa noastră, Chiajna, de bunăvoia ei şi nesilită de nimeni, şi a dat din ocina sa dreaptă, pentru sufletul

www.dacoromanica.ro

părintelui ei, Alexandru voievod, şi pentru sufletul mamei ei, Marina, şi pentru sufletul şi sănătatea ei, mănăstirii noastre de la Neamţ, unde este hramul Înălţarea domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Siluan, în ţara noastră, în Moldova, prisaca lui Chiprian, la Botne.

Deci, noi, văzînd buna ei[11] voie şi danie, şi noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit această prisacă mai înainte-spusă, anume prisaca lui Chiprian, la Botne, să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric, cu tot venitul.

Iar hotarul acestei prisăci să fie începînd din jos, de unde cade Molovateţul în Vişnivăţ, apoi în sus pe Vişnivăţ, pînă la obîrşie, şi poienele de la obîrşia Vişnivăţului, toate pînă la hotarul cneaghinei, iar de la mănăstire drept la Tîrnauca, apoi peste Tîrnauca, drept la Cîrlani, înapoi la hotarul cneaghinei. Acesta îi este tot hotarul.

Iar ei, pentru aceasta, să-i facă la mănăstire pomenire în fiecare marţi, împreună cu părintele ei, Alexandru voievod, şi cu doamna lui, Marena, mama ei.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubitului fiu al domniei mele, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrză[12], credinţa panului Vlaicul de Hotin şi a fiului său, ⟨pan Dum⟩[8]a, credinţa panului Goian de Chilia şi a copiilor lui, credinţa panului Isaia vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Albul de Neamţ, credinţa panului Zbiarea de Cetatea Albă, credinţa pa⟨nului B⟩[6]uht⟨ea, credinţa⟩[8] panului Paşco de Chilia, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Fetea de Cetatea Nouă, credinţa panului Bu⟨orea⟩[6]nul, credinţa panului Şteful Cernat, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa pa⟨nului Negr⟩[8]ilă ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi ⟨ori⟩[9]cine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să o întărească şi să o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna mai, 7 zile[10].

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIV/47. Foto. după orig., perg., pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în 1879 la m-rea Căpriana.

O copie, de I. Bogdan, după Sîrcu (v. EDIŢII), ibidem, ms. nr. 5 234, f. 165—167, şi o copie, din 1814, după o trad. din 1781, ibidem, CCLXXV/11. O foto., după cea de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/496.

EDIŢII: Sîrcu, *Uric. inedit*, p. 377—383 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 147—149 (text slav, după Sîrcu şi trad. hotarnicei); *D. I. R.*, A, I, p. 372—373 (trad., după Bogdan).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] În orig., după ultima consoană, paieroc.
[3] ло, scris deasupra rîndului.
[4] є, adăugat deasupra lui н.

www.dacoromanica.ro

[5] ι, scris peste un н.
[6] Rupt.
[7] Așa în orig.
[8] Șters.
[9] Omis.
[10] Data reprezintă, desigur, momentul redactării documentului și nu pe cel al efectuării daniei, care constituia un act împlinit încă de la 1 aprilie 1470 (vezi doc. nr. 163).
[11] În textul slavon: нх(ъ) = lor, ca în doc. de tocmeală.
[12] Sau Mîrzu.

166 — 1470 (6978) mai 28, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефань воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Чинимь знаменито ис сѣмь листомь нашимь, въсѣмь кто на нь оузрить или его оуслышить чтоучи, колиже того комоу боудеть потребизна, аже прїидоша прѣд(ь) нами и прад(ь) нашимь митрополитомь, кур Теwктистомь wт(ь) Сочавѣ, и прѣд(ь) епискоупомь нашимь, кур Тарасїемь wт(ь) Романомь тръгоу[1], и прѣд(ь) архїимаждритомь нашимь, кур попь Теwдорь, игоумень wт(ь) монастира wт(ь) Бистрици, и прѣд(ь) кур попь Силоаномь, игоумень wт(ь) Немецкаго монастира, и прѣд(ь) оусими нашими игоумени wт(ь) оусих(ь) наших(ь) монастирь и прѣд(ь) оусими нашими молдавскими боаре, великыми и малыми, наши оубози люди wт(ь) Хорловскаго тръгоу, на имѣ: Карлакь Ласловь, и Тоть Ищ(и)фань[2], и Сташко, и Себищїань, и Фасекишь, и Имбривь, по их(ь) доброи воли и никымь[3] непоноужени, и продали намь свою правоую и питомоую w<т>[4] чиноу, едінь виноград(ь) оу Хорловскомь хотара, ѳ҃ фалчїи и д҃ корочинїи, оу циноу за ѱмд злат(ь) татарскых(ь), оусе готови пинѣзи. И ми, оуставши, та есми заплатили оу их(ь) роуки оусе исполна, готовими пинѣзїи.

А оу томь, ми, оуставши нашимь добримь произволенїемь и с(вѣ)тлимь ср(ъ)д(ь)цем(ь)[5], и wт(ь) въсеа нашеа доброа волеа, и wт(ь) Б(ог)а помощїа, іако да оутвердимь и оукрѣпимь нашь монастирь wт(ь) Поутнои, и оучинили есми въ зад(оу)шїе с(ва)топочивших(ь) родитель наших(ь) и за здравїе и за сп(а)сенїе наше, и за здравїе и за сп(а)сенїе дѣтеи наших(ь), и дали есми тот(ь) нашь выше писаии виноград(ь) монастирю нашемоу wт(ь) По⁕тнои, идеже ест(ь) храмь Оуспенїе пр(ѣ)ч(и)стїа Б(огороди)ци и нашь молебник(ь), попь Исафь, да ест(ь) монастирю нашемоу, wт(ь) нас(ь), оурик(ь) и съ оусимь доходомь, и съ оусими еи хотари, и съ въсею землею, що колко прислоухало к томи нашемоу виноградоу, коуда из вѣка ожнвали, непороушено николи, на вѣкы вѣчныа.

А на то ест(ь) велика мартоурїа, самь г(оспо)дства ми, выше писанны Стефань воевода, и прѣвъзлюблени с(ы)нь г(оспо)дства ми, Алеѯандра, и митрополить нашь, кур Теwктисть wт(ь) Сочавѣ, и епискоупь нашь, кур Тарасїе wт(ь) Романомь тръгоу[1], и молебници наши игоумени wт(ь) оусих(ь) наших(ь) монастирь: кур попь Те[те]wдорь, игоумень wт(ь) монастира Бистрици, и кур попь Силоань wт(ь) Немецскаго монастира, и ины оуси наши игоумени, и оуси наши боаре молдавскых(ь): пан(ь) Станчоул(ь) пръкалавь Белоград(а) и с(ы)нь его, пань Мирза, пань Бланкоул(ь) староста Хотински и с(ы)нь его, пань Доума, пань Гоан(ь) пръкалавь Келїински, пань Исаиа дворникь, пань Збїара пръкалабь Белоград(а), пань Алвоуль пръкалавь Немецски, пань Пашко пръкалавь Келїински, пань Боухта, пань Петрикь Акимович(ь), пань Гангоурь пръкалавь Орхїински, пань Фете Готкь Новогород(а), пань Чокрълїе, пань Белко з Белоград(а), пань Ацко Хоудич(ь), пань Ивашко Хрникович(ь), пань Бодѣ спатарь, пань Юга вистїарникь, пань Юга постелникь, пань Негрило чашникь, пань Лоука столникь, пань Нѣгь комись и ины оуси наши боаре що при томь били, великых(ь) и малых(ь).

www.dacoromanica.ro

А на болшее крѣпост(ь) томоу въсемоу выше писаномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу болѣрин8, паноу Томѧ логофетоу, писати и нашоу печать привѣсити к семоу нашемоу листоу.

Писа Илѣ, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцои, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, кн д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist de Suceava, şi înaintea episcopului nostru, chir Tarasie de tîrgul Romanului, şi înaintea arhimandritului nostru, chir popa Teodor, egumen de la mănăstirea de la Bistriţa, şi înaintea popii chir Siloan, egumen de la mănăstirea Neamţ, şi înaintea tuturor egumenilor noştri din toate mănăstirile noastre şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, oamenii noştri săraci din tîrgul Hîrlău, anume: Carlac Laslău, şi Toth Iştifan, şi Staşco, şi Sebiştian, şi Fasechiş şi Imbriv, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi ne-au vîndut ocina lor dreaptă şi proprie, o vie în hotarul Hîrlăului, 9 fălci şi 4 prăjini[6], la preţul de 544 zloţi tătăreşti, totul bani gata. Şi sculîndu-ne, noi am şi plătit în mîinile lor totul deplin, cu bani gata.

Iar întru aceasta, noi, ridicîndu-ne cu a noastră bunăvoinţă şi inimă luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră de la Putna, am făcut întru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi şi pentru sănătatea şi pentru mîntuirea noastră, şi pentru sănătatea şi pentru mîntuirea copiilor noştri, şi am dat această vie a noastră mai sus-scrisă mănăstirii noastre de la Putna, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu şi rugătorul nostru, popa Iasaf, ca să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric şi cu tot venitul, şi cu toate hotarele ei, şi cu tot pămîntul cît a ascultat de această vie a noastră, pe unde au folosit din veac, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi preaiubitul fiu al domniei mele, Alexandru, şi mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, şi episcopul nostru, chir Tarasie de tîrgul Roman, şi rugătorii noştri egumeni de la toate mănăstirile noastre: popa chir Teodor, egumen de la mănăstirea Bistriţa, şi chir popa Siloan de la mănăstirea Neamţ, şi toţi ceilalţi egumeni ai noştri, şi toţi boierii noştri moldoveni: pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi fiul său, pan Mîrzea, pan Vlaicul staroste de Hotin şi fiul său, pan Duma, pan Goian pîrcălab de Chilia, pan Isaiia vornic, pan Zbiarea pîrcălab de Cetatea Albă, pan Albul pîrcălab de Neamţ, pan Paşco pîrcălab de Chilia, pan Buhtea, pan Petrică al lui Iachim, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Fete Gotcă de Cetatea Nouă, pan Ciocîrlie, pan Belco de Cetatea Albă, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Bodea spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Negrilo ceaşnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri care au fost la aceasta, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit boierului nostru credincios, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna mai, 28 zile.

Mănăstirea Putna, Inv. nr. 110. Orig., perg. (59 × 53 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефань воевѡда гѡсподар Земли Мѡлдавскои.

Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"— Iaşi, Fotografii, II/54 şi 497.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 156—158 (trad. germ); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 149—151 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 373—374 (trad.), şi p. 524 facs. greu lizibil).

---

1 În loc de Романова Тръга; calc românesc? (vezi şi construcţia: Хорловскаго тръгоу, precum şi doc. nr. 167, unde situaţia se repetă).
2 În orig. Иш'фань; pentru similitudine, vezi, în continuare: Сѣнцїань.
3 Aşa în orig.
4 Omis.
5 În orig., după ultima consoană, paieroc.
6 În trad. din *D. I. R.*, A, I: „4 paşi", aşa cum a presupus, în ediţia sa, I. Bogdan. Avînd însă în vedere că alăturarea a două unităţi de măsură aflate la extremităţile scării valorice este greu de admis, precum şi faptul că „prăjina" era „crac"(-ă), se poate bănui, credem, o încercare de traducere a termenului românesc folosindu-se un derivat — eventual galiţian — din acelaşi paleo-slav кракъ pe care l-au preluat şi românii.

167 — 1470 (6978) iunie 5.

† М(и)л(о)стїю бо<ж>[1]їю, <мы, Стефан воевода, господар Земли Молдавскои. Зна>[1]<мени>[2]<то ч>[3]<иним>[1] ис сѣм лист<ом нашим, въсѣм кто на нь оу>[1]<зрит или>[3] <его чтꙋ>[2]<чи ꙋслышит, колиж(е)>[1] тог(о) комꙋ п<о>[1]<тревизна>[3] <бꙋдет[4]>[1], <ѡж(е)>[3] <прїидош>[2]<а прѣд нами и прѣд митрополитом>[1] таиим[5], кvр Теѡ<к>[3]тисто<м[6]>[1] <ѡт Сꙋчав>[3]<ѣ, и прѣд епискоупом нашим, кvр Тарасїем>[1] <ѡт[7] Ро>[2]маном тръга, и прѧд оусн<ми нашими егоумени ѡт оусих на>[1]<ших>[3] <монастир и прѣд>[2] ꙋсими нашими болѧръ молдав<скими>[1], <великих и малых, пан Юрїи>[2] <вистиıарник>[3] и пан Петрашко, кꙋмнатъ егѡ, и <съ тешчею своею, ст>[2]<арои кнѣгини Ст>[3]<ецка, ꙋиꙋ>[1]<ковою>[2] Демекоушъскꙋл, Иинꙋшкꙋю, исвои<ми[8] дочками що>[3] <имала <съ>[9] Стецком, на имѣ>[2] Настѧ и съ Софїнкою, и по их д<оброи волы, никим непоиꙋжени и ни>[2] <при>[3]<си>[3]ловани, и потокмили сѧ съ съ наши<м егꙋменом, архиѧ>[2]<мандри>[3]<том[10] Теѡдором[6]>[2] ѡт Бистр(и)цскои монастирѧ, и мѣнили села своа: и <дал пан Юрїе вистиıарник и>[2] пан Петраш<ко>[11] и съ их тешчею, Иинꙋшкою, и дѡчнею[12], Настею и Соф<їнка[13], монастирю на>[2]шемꙋ ѡт Бистрици, гдѣ ест егꙋмен Теѡдор[6], едно село що е<ст им праваѧ ѡ>[2]тиниа[14], и ѡт[7] своего праваго ꙋрина[15], на имѣ селꙋ Хемеѧни, на Вели<ком Та>[2]зловѣ, а Т<е>[9]одоръ[6], дал имъ тиж(е) правꙋю монастирскои[16] ѡтиниꙋ[14] за т<ое, си>[2]ло на имѧ Сынвіı[17], пониже Хемеѧни[18], еще на Великѡм Тазловъ[19].

Того рад<и>[2], м<и, ви>[3]дѣвши[20] их доброи произволенїе[21] и токмеж меже ними, що минѣют совн села своа, такожде и мнѣсми[22] дали тое прѧд реченое[23] село, на имѧ Хомеıанїи[24], монастирю нашемꙋ ѡт Бистрицїи, идеж(е) ест храм Оуспенїе пр(ѣ)ч(и)стыѧ Б(огороди)цѫ и молебник наш игꙋмен, поп Теѡдор, да ест монастирю нашемꙋ, ѡт нас, оурик и съ оусим доходом, непорꙋшенно николи на вѣкы вѣчныѧ.

А хотар томꙋ селꙋ, ѡт оусих сторѡн по старым хотаром, коуда емꙋ хотарил болѧрин наш, пан Жꙋржъ Галвиноул[25] и ѡ[26] межїѧшїи.

А на то ест велика мартꙋрїѧ, сам г(оспо)дств(о) ми, выше писанїе Стефан воевода, и прѧвъзлюблен(а)г(о) ми с(ы)на, Алеѯандра.

Лѣт ҂ЅЦОИ юн(їе) Е.

Toma log(o)f(e)t, ⟨i⟩[27] Stanciul pîrcălab de Tîrgul Albu, ⟨i⟩[27] Mîrze[28], s(î)nŭ Stanciul, ⟨i Vlaicul sta⟩[3]⟨rostele de Hotin, i Duma s(î)nŭ eg(o), i Goe⟨an[29]⟩[9] pîrc(ălabul) de[2] ⟨Chiliia⟩[3] ⟨cu fi-său, Isaiia vornicul⟩[2] ⟨cu fiu său⟩[3], ⟨i Zbiera pîrc(ălabul) de⟩[2] Ce⟨tatea Albă, i Albul pîrcălabul de Neamţu, i Paşco Chiliiscago[30], i Buhte[31], i Gangur, i Petre

www.dacoromanica.ro

E⟩[2]chimovici[32], ⟨i Fe⟩[2]te[33] Gotcă, ⟨i Bel⟩[2]co de la Cetate Albă, ⟨i⟩[27] Şteful Cernat, Ciocîrlie, ⟨i⟩[27] Iaţco[34] Hudeciu[35], Ivaşco Hrincovici, ⟨i⟩[27] Bode[36] spat(ar), ⟨i⟩[27] Iuga vist(iiarnic), ⟨i⟩[27] Iuga post(elnic), ⟨i⟩[27] Negrilă pah(arnic), ⟨i⟩[27] Luca stol(nic), ⟨i⟩[27] Niagu [37] comis[38].

† Din[39] mila lui Dumnezeu, ⟨noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem⟩[1] cunoscut cu această carte ⟨a noastră, tuturor celor care o⟩[1] vor vedea sau o ⟨vor auzi⟩[1] citindu-se, ⟨cînd⟩[1] aceasta ⟨va fi⟩[1] de trebuinţă cuiva, că au venit, ⟨înaintea noastră şi înaintea mitropolitului⟩[1] nostru, chir Teoctist[6] de Suceava, ⟨şi înaintea episcopului nostru, chir Tarasie⟩[1] de tîrgul Romanului, şi înaintea tuturor ⟨egumenilor noştri de la toate⟩[1] mănăstirile noastre şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, pan Iurii vistier şi pan Petraşco, cumnatul lui, şi cu soacra sa, bătrîna cneaghină a lui Steţco, nepotul lui Demecuşescul, Anuşca, şi cu fiicele ei, pe care le-a avut ⟨cu⟩[9] Steţco, anume Nastea şi Sofiica, şi de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi s-au tocmit cu egumenul nostru, arhimandritul Teodor [6] de la mănăstirea Bistriţa, şi şi-au schimbat satele lor: şi a dat pan Iurie vistier şi, deasemenea, pan Pătraşco şi cu soacra lor, Anuşca, şi fiicele ei[12], Nastea şi Sofiica, mănăstirii noastre de la Bistriţa, unde este egumen Teodor[6], un sat care le este ocină dreaptă, şi din uricul lor drept, anume satul Hemeeani, pe Tazlăul Mare, iar Teodor[6] le-a dat, de asemenea, pentru aceasta, ocina dreaptă a mănăstirii, satul anume Si⟨r⟩[9]bi, mai jos de Hemeeani, tot pe Tazlăul Mare.

Pentru aceea, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală dintre dînşii, ca să-şi schimbe satele lor, de asemenea şi noi am dat acel sat mai înainte-spus, anume Homeiani [24], mănăstirii noastre de la Bistriţa, unde este hramul Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu, şi ⟨unde este⟩[40] rugătorul nostru egumen, popa Teodor, ca să fie mănăstirii noastre, de la noi, uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după hotarele vechi, pe unde a hotărnicit boierul nostru, pan Giurgiu Galbinul[25] şi cu megieşii.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi preaiubitul meu fiu, Alexandru.

Anul 6978 ⟨1470⟩ iunie 5[41].

Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 629 (Condica Asachi), f. 6. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, ruptă; completată după cele două piese similare din aceeaşi condică, f. 5 şi 7, care, deşi rupte la rîndul lor, conţin unele elemente în plus.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 152—155 (text slav, după aceleaşi copii, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 374—375 (trad., după aceleaşi copii slave).

---

[1] Rupt în toate copiile.
[2] Rupt în a doua copie; întregit după prima.
[3] Rupt în a doua copie; întregit după a treia.
[4] În cea de a treia copie: ⟨зѫдеr по⟩трѣвнзна.
[5] Greşit, în loc de нашим.
[6] În cea de a treia copie litera iniţială a numelui: Θ (Th).
[7] т, făcut ca un accent.
[8] În loc de нс своими.
[9] Omis.
[10] În cea de a treia copie: архимандритон.
[11] Omis; în celelalte două copii: Пътрашко (Pătraşco).
[12] Greşit, în loc de дочкою; diacul a scris întîi ѡдънею (ѡдънїю în prima copie, şi ѡдънѣю în cea de a treia), cu ѡ scris peste н precedent, pentru ca ulterior să încerce corectarea

www.dacoromanica.ro

erorii, modificînd ъ în ч. În orig. era probabil: и дочкою ею (şi cu fiica sa) sau: и дочки ею (şi fiicele ei).

[13] Greşit, în loc de Софїикою.

[14] În prima şi a treia copie, prescurtat: wти(н)на.

[15] Greşit, în loc d ѹрика; în prima şi a treia copie: ѹрик[и]а.

[16] În prima copie: монастирскою.

[17] Greşit, în loc d Сырби; în orig., р era probabil suprascris.

[18] и, suprascris şi însoţit de paieroc.

[19] е, suprascris în celelalte două copii.

[20] În cea de a treia copie: видѣвше.

[21] În celelalte două copii: произволенїи.

[22] Greşit, în loc de мы есми.

[23] În celelalte două copii: реченное.

[24] Mai sus Хемеѧни (Hemeeani).

[25] În cea de a treia copie: Жѹржѣ Гальбеноул (Giurgea Galbenul).

[26] Greşit, în loc de съ.

[27] Completat după celelalte două copii.

[28] În celelalte două copii: „Mîrzea".

[29] În cea de a treia copie, apare, repetat, „Duma".

[30] De Chilia.

[31] În cea de a treia copie: „Buhtea".

[32] În cea de a treia copie: „Icomovici".

[33] În celelalte două copii: „Fetea".

[34] „Iaţco", scris cu ѧ; în celelalte două copii, cu ю.

[35] În prima copie: „Hudiciu".

[36] În celelalte două copii: „Bodea".

[37] În celelalte două copii: „Neagul".

[38] La sfîrşitul celei de a treia copii urmează o listă de boieri de „la acest velet", similară cu cea a documentelor din anul 1471. Avînd însă în vedere că după 10 august 1470 nu se mai cunosc astăzi alte acte, este posibil ca schimbările operate în sfatul domnesc să fi survenit încă de la sfîrşitul acestui an. Documentul în cauză, dacă el a existat, nu s-a mai păstrat însă.

[39] Pentru a nu îngreuna lectura traducerii, întregirile din textul slavon după celealte două copii slave nu au mai fost semnalate.

[40] Subînţeles în textul slavon.

[41] Vezi sfatul domnesc la sfîrşitul textului slavon.

168 — 14⟨70⟩ (69⟨78⟩) iulie 18, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѣмъ листомъ нашим(ъ), въсѣмъ[1] кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его оуслышитъ чтѹчи, колиж(е) тог(о) комѵ боудетъ потребизна, wже прїидоша[2] прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашим(ъ) митрополитом(ъ), кѵр Теwктистом(ъ), и прѧд(ъ) епискѵпом(ъ) нашим(ъ), кѵр Тарасїемъ, и прѧд(ъ) оусими нашими молдавскими болѧре, Ѩина, сестра Добрѵлова логофет(а), и по своеи доброи воли, никим(ъ) непонѵжена, ни оусилована, и дала своимъ племеником(ъ), панѵ Барсѵ комисѵ и братѵ его, панѵ Шѵшманѵ, два села, на имѣ Коблъчин(и) и Билосовци, над(ъ) Нистри.

Того радї, мы, видѣвши доброе произволенїе и данїе що дает(ъ) Ѩина слѵгам(ъ) нашим(ъ), панѵ Барсѵ комисѵ, и братѵ его, Шѵшманѵ, тих(ъ) прѧд(ъ) реченных(ъ) сел(ъ), що их(ъ) коупил(ъ) с(ы)нъ еи, Гидѣ, wт(ъ) правого оурика монастирѧ нашего wт(ъ) Немецъ wт(ъ) игѵмена именем(ъ) Иwасафъ и wт(ъ) оусих(ъ) братїа живащомѵ въ том(ъ) монастирѣ, идеже ест(ъ) храм(ъ) Възнесенїе г(оспод)а б(ог)а и спаса нашего, Ї(су)су Х(ри)ста, за с҃ злат(ъ) татарских(ъ), ино мы також де есми дали имъ тих(ъ) прѧд(ъ) реченых(ъ) сел(ъ) да ест(ъ) им(ъ), wт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ оусим(ъ) доходомъ, и дѣтемъ их(ъ) равно, и оунѵчатомъ их(ъ), и прѧоунѵчатом(ъ) их(ъ), и праштѵрѧтомъ их(ъ) и въсемѵ родѵ их(ъ), кто сѧ изберет(ъ) иаи ближни, непорѵшено николиж(е), на вѣки.

www.dacoromanica.ro

Ѧ хотар(ъ) тим(ъ) селам(ъ), ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ) по старым(ъ) х<о>[3]тαром(ъ), куда из вѣка ѡживали.

Ѧ на то е<ст(ъ)>[3] велика мартурїа, сам(ъ) г(оспо)дство ми, выше писан<ы>[3] Стефан(ъ) воевода, и прѣвъзлюбленаго ми с(ы)на, Ѧлеѯандра[4], и наш(ъ) митрополит(ъ), кур Теѡктистъ ѡт(ъ) Сочавѣ, и епискуп(ъ) наш(ъ), кур Тарасїе ѡт(ъ) Долнемъ Торгꙋ[5], и оуси нашн бомре молдавских(ъ), великих(ъ) и малых(ъ)[4], пан(ъ) Станчул(ъ) пръкалаб(ъ) Белогород(а) и с(ы)нъ его, пан(ъ) Мирз<а>[3], пан(ъ) Влайкꙋл(ъ) старостѣ Хотинскому и с(ы)нъ его, пан(ъ) Дума, пан(ъ) Гоан(ъ) пръкалав(ъ) Кел<ї>[3]ниски, пан(ъ) Исаиа дворник(ъ), пан(ъ) Ѧлбул(ъ) пръкалаб(ъ) Немецски, пан(ъ) Збїарїн[6] пръкалаб(ъ) Белогорѡда, пан(ъ) Бухта, пан(ъ) Пашко Келїнскїн, пан(ъ) Гангꙋр(ъ) Ѡрхїнски, пан(ъ) Фете Готкъ, пан(ъ) Шефꙋл(ъ) Чернат(ъ), пан(ъ) Белко з Белград(а), пан(ъ) Чокрълїе, пан(ъ) Ацко Хꙋдич(ъ), пан(ъ) Ивашко Хриникович(ь), пан(ъ) Бодѣ спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистїарник(ъ), пан(ъ) Юга постелник(ъ), пан(ъ) Негрило чашник(ъ), пан(ъ) Лꙋка столник(ъ), пан(ъ) Нѣгъ комис(ъ) и ины оуси н<а>[3]ши <бомре молдавски>[3]х(ъ) що при том(ъ) били.

Ѧ на болшее крѣпост(ъ) и оутвържденїе <тому вьс>[3]ему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному <болѣр>[3]ину, па<ну Томѣ логофетꙋ, пис>[3]ати и наш(ꙋ)[7] печат(ъ) и печат(и) <бомрь>[7] наши(хъ)[7] привѣсити к сему <нашем>[3]у листу.

Пис(а) Илѣ Стравич(ъ), оу Сочавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕц<он>[3], м(ѣ)с(ѧ)ца юл(їа), ні д(е)нь.

⟨Pe verso, *adresa:*⟩ <Б>[3]арсꙋ комис(ъ) и Шꙋшман(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist, şi înaintea episcopului nostru, chir Tarasie, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, Ana, sora lui Dobrul logofăt, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni, nici asuprită, şi a dat verilor săi, panului Barsu comis şi fratelui său, panului Şuşman, două sate, anume Cobîlcini şi Bilosăuţi, deasupra Nistrului.

Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoinţa şi dania pe care o dă Ana slugilor noastre, panului Barsu comis şi fratelui său, Şuşman, aceste sate mai înainte-spuse, pe care le-a cumpărat fiul ei, Ghidea, din uricul drept al mănăstirii noastre de la Neamţ, de la egumenul pe nume Ioasaf şi de la toţi fraţii care vieţuiesc în această mănăstire, unde este hramul Înălţarea domnului dumnezeului şi mîntuitorului nostru, Iisus Hristos, pentru 200 de zloţi tătăreşti, deci noi de asemenea am dat aceste sate mai înainte-spuse ca să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi preaiubitul meu fiu, Alexandru, şi mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, şi episcopul nostru, chir Tarasie de Tîrgul de Jos, şi toţi boierii noştri moldoveni, mari şi mici: pan Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă şi fiul lui, pan Mîrz⟨a⟩[3], pan Vlaicul staroste de Hotin şi fiul lui, pan Duma, pan Goian pîrcălab de Chil⟨i⟩[3]a, pan Isaia vornic, pan Albul pîrcălab de Neamţ, pan Zbiaria pîrcălab de Cetatea Albă, pan Buhtea, pan Paşco de Chilia, pan Gangur de Orhei, pan Fete Gotcă, pan Şteful Cernat,

www.dacoromanica.ro

pan Belco de Cetatea Albă, pan Ciocîrlie, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Bodea spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Negrilo ceaşnic, pan Luca stolnic, pan Neagu comis şi toţi ceilalţi ⟨boieri⟩[3] ai noştri ⟨moldoveni⟩[3] care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor ⟨celor⟩[3] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan ⟨Toma logofăt⟩[3] să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile ⟨boierilor⟩[7] noştri la această carte ⟨a noastră⟩[3].

A scris Ilea Stravici, la Suceava, în anul 69⟨78⟩[8] ⟨1470⟩[8], luna iulie, 18 zile.

⟨Pe verso, *adresa:*⟩ ⟨B⟩[3]arsu comis şi Şuşman.

Bibl. Acad., XIII/9. Orig., perg. (46,5 × 57 cm), pecete domnească atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută, şi 12 peceţi boiereşti atîrnate (şnururi de mătase roşie, din care se păstrează doar zece), pierdute.

O trad., din 1885, de episcopul Melchisedek, ibidem. O copie, cu văleatul greşit: 6901 ⟨1393)⟩, de Mihail Boldescu, după o altă copie, din 1812 ianuarie 20, de Vasile Danu, a unei trad. din 1809 iunie 10, de Ioan Stamate pitar, la Arh. St. Bucureşti, A. N., MMDCXXXVIII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/498.

EDIŢII: ⟨Melchisedek⟩, *Două urice*, p. 373—375 (text slav şi trad., fără dată de an); Bogdan, *Doc. Ştefan*, p. 155—156 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 375—376 (trad.).

---

[1] в şi ъ în ligatură.
[2] Greşit, în loc de прїиде.
[3] Şters.
[4] Punerea ultimelor cuvinte la cazul genitiv se explică, desigur, prin contaminarea dintre această formulă a mărturiei şi cea construită cu ajutorul substantivului вѣра.
[5] În loc de Долнего Тръга; v. şi doc. nr. 166.
[7] În loc de Звїарїа sau Звїарѧ.
[8] Rupt.
[9] Ultimele două cifre ale văleatului, ilizibile în orig.; întregite în funcţie de componenţa sfatului domnesc.

169 1470 (6978) august 10, Tîrgul de Jos.

† М(и)л(о)стию б(о)жию, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо его чтѹчи ѹслышит(ъ), колиж(е) того комѹ бѹдет(ъ) потребизна, ѡже даем(ъ) и дами[1] есми сес(ъ) наш(ъ) листъ почесномѹ болѣринѹ, панѹ Михѹлѹ лѡгофетѹ, на то, ѹзрѣвши лист(ъ) г(оспо)дства ми, а ти прїиди к нам(ъ) вез никоторои боазни и ѹсымнѣнна, заиѹж(е) тѣ есми простили и вес(ъ) гнѣв(ъ) есми тобѣ ѡтпѹстили ѡт(ъ) въсего нашего ср(ъ)д(ь)ца. Але вас(ъ) хочем(ъ) держати и ѹ великои м(и)л(о)сти и ласцѣ [держати] и ч(ес)ти, равно с нашими иаи вышшими болѣры, и не имаемъ тоби ѹспоминати ѡ ми⟨мо⟩[2]шедших(ъ) рѣчех(ъ), до нашего живота. И ѡтинны села есми тобѣ ѹвернѹли, на имѣ Негоещи и Концещи и Пръгънѹши и Балѣ Сѣкъ. Тое выше писанное слѹбѹем(ъ) емѹ здержати и пополнити до нашего живота, подлѹг(ъ) сего нашего листѵ и записѹ, при нашеи ч(ес)ти и вѣрѣ хр(и)стианскои.

А на то ест(ъ) вѣра и д(оу)ша г(оспо)дства ми, и вѣра и д(оу)ша нашего митрополита ѡт(ъ) Сѹчавѣ, кир Теѡктиста, и вѣра и д(оу)ша митрополита г(оспо)д-

www.dacoromanica.ro

ства ми ѡт(ъ) Романова тръга, кир Тарасиа, и вѣра болѣр наших(ъ): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѹла старосты Хотинского, вѣра пана Гоіана паркалаба Келинскаго, вѣра пана Исаїи дворника, вѣра пана Ялба паркалаба Нѣмецкаго, вѣра пана Пашка Келїнскаго, вѣра пана Фети паркалаба ѡт(ъ) Нова Град(а), вѣра пана Боди спатарѣ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Негрила чашника, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Лѹки столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра въсѣхъ болѣр наших(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Я на болшѹю крѣпост(ъ) томѹ въсемѹ више писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ болѣринѹ, панѹ Томѣ лѡгофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) ѹ Долнемъ Тръгѹ, в(ъ) лѣто ҂ѕцо҃и, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ѹста), ї҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că dăm şi am dat această carte a noastră cinstitului boier, pan Mihul logofăt, pentru aceea ca, „văzînd cartea domniei mele, tu să vii la noi fără nici o teamă şi îndoială, fiindcă te-am iertat şi am lepădat întreaga mînie pe care o aveam asupra ta din toată inima noastră. Şi vrem să te ţinem în mare miluire şi dragoste şi cinste, deopotrivă cu boierii noştri cei mai de frunte, şi cît vom fi în viaţă nu-ţi vom mai pomeni de cele trecute. Şi satele de ocină, anume Negoeşti şi Conţeşti şi Pîrtănuşi şi Valea Seacă, ţi le-am dat îndărăt". Acestea mai sus-scrise îi făgăduim să le ţinem şi să le împlinim cît vom trăi după această carte şi zapis al nostru, pe cinstea şi pe credinţa noastră creştinească.

Iar spre aceasta este credinţa şi sufletul domniei mele şi credinţa şi sufletul mitropolitului nostru de Suceava, chir Teoctist, şi credinţa şi sufletul mitropolitului domniei mele de tîrgul Roman, chir Tarasie, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul staroste de Hotin, credinţa panului Goian pîrcălab de Chilia, credinţa panului Isaia vornic, credinţa panului Albu pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Paşco de Chilia, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Tîrgul de Jos, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna august, 10.

Archiwum Główne Akt Dawnych—Varşovia, Zbiór dokumentow pergaminowych (Archiwum Koronne Krakowskie, Moldaviae), nr. 5 403. Orig., perg., pecete domnească (diam. = 3 cm.), în ceară roşie, atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефана воеводы и[3] г(оспод)нь, şi două peceţi eclesiastice, rotunde (diam. = 2 cm), în ceară verde, atîrnate (şnururi de mătase cafenie), aparţinînd mitropolitului Sucevei (cu emblema parţial ştearsă) şi, respectiv, episcopului de Roman (cu inscripţia: С(вѧ)та Петка[4], de o parte şi de alta a chipului Sf. Vineri).

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, V/42 şi XXIII/81, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Fotocopii Polonia, I/100, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/568 a şi b.

EDIŢII: Чляницкій, *Матеріалы*, p. 107—108 (text slav); Kałužniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II,2, p. 707—708 (text slav şi trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, 309—311 (text slav şi trad.).

www.dacoromanica.ro

[1] Greşit, în loc de далн.
[2] Omis.
[3] н, în ligatură cu ѡ şi г.
[4] Пєтка, scris trietajat, cu т deasupra şi ка dedesubt.

170 **1470 (6978) august 25.**

6978 ⟨1470⟩ avgust 25.
Ispisoc de la domn(u) Stefan v(oie)v(o)d, tălmăcit la 1787, întăritor lui Ureche şi surorilor sale pe sat Derţsca, arătătoriu unde anume să-ş(i) stăpînească parte sa.

Arh. St. Iaşi, Ms. nr. 1 965 (fost Tr. 212/82, nr. 4), f. 1 v. Rez., alcătuit cu prilejul unei pricini pentru moşia Lozna, ţinutul Dorohoi, într-o condică de acte prezentate Divanului judecătoresc în anul 1832.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 73 (acelaşi rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 376 (rez., după Costăchescu).

171 **1470 (6978) ⟨probabil august 25⟩.**

Daniia di la dom(nul) Ştefan, prin cari dă lui Gheorghi, Ivanco şi Lazor satul Dersca, 6978 ⟨1470⟩[1].

Arh. St. Iaşi, CCLIX/3, f. 13 v. Rez., într-un „izvod“, din 1804 septembrie 27, „de scrisorile moşiei Dersca ţinutul Dorohoi“.

[1] Pentru data de lună şi zi, v. doc. anterior.

172 **1471 (6979) iulie 3.**

Ispisoc sirbăsc, cu suret moldovinesc, de la Ştefan v(oie)vod, pe toată moşiia Horleştii[1], din let 6979 ⟨1471⟩, iulie 3.

Bibl. Acad., CXVIII/123 b, nr. 41. Menţ., într-o „însămnari de scrisorile moşiei Horleşti“, din 1806 iulie 6.

Altă menţ., într-o copie, din 1825 iunie 30, după aceeaşi „însămnari“, ibidem, CXVIII/123 a, nr. 41.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 379 (aceeaşi menţ.).

[1] În cea de-a doua menţ.: „Hîrleşti“.

173 **1471 (6979) august 13, Suceava.**

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевод(а), г(о)с(по)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито сим(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсамъ кто на н(ь) ѹзрит(ь) или его ѹслышит(ь) чтѹчи, ѡже тот(ь) истины слѹга нашь вѣрны,

www.dacoromanica.ro

панъ Тома Бонтика, слꙋжилъ нам(ъ) право и вѣрно. Тамъ мы, видѧвши его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбою до нас(ъ), жаловали есмы его wсовною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвръдили есмы емꙋ, ꙋ нашеи земли, ꙋ Молдавскои, wтчины и дидины жоны его, Єлены, на имѧ села на Полѣны, где были кнѧѕове Бълошъ и Данчꙋл(ъ), и млинъ на Молдавѣ, що ест(ъ) ꙋ тѧх(ъ) селах(ъ). Тое въсе више писаное да ест(ъ) имъ, wт(ъ) нас(ъ), ꙋрик(ъ), съ въсѧм(ъ) доходомъ, непорꙋшено николи ни ꙋ чемъ, на вѣкы, им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ), и ꙋнꙋчатом(ъ) их(ъ), и праꙋнꙋчатом(ъ) их(ъ), и прашꙋрѧтом(ъ) их(ъ) и въсемꙋ родꙋ их(ъ), кто им(ъ) иди ближны бꙋдет(ъ).

А хотаръ тѧм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) wт(ъ) ꙋсих(ъ) сторонъ по старомꙋ их(ъ) хотарю, кꙋды из вѣка wживали.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, више писанаго, ми, Стефана воеводы, и вѣра възлюбленаго [ми] с(ы)на[2] г(оспод)ства ми, Алеѯандра, и вѣра болѧръ нашиx(ъ): вѣра пана Станчꙋла и с(ы)на его, пана Мырзы, вѣра пана Влаикꙋла и с(ы)на его, пана Дꙋмы, старости Хотинсцıи, вѣра пана Боды дворника, вѣра пана Звиары, вѣра пана Лꙋкы и пана Блъка, пръкалавове Бѣлоградсцıи, вѣра пана Бꙋхти, вѣра пана Нѣга и пана Ивашка, пръкалабове Келїисцıи, вѣра пана Арбꙋре пръкалаба wт(ъ) Нѧмца, вѣра пана Фете пръкалаба Новоградского, вѣра пана Гангꙋра пръкалаба Ѡрхїнского, вѣра пана Чокырлие, вѣра пана Шефꙋла Черната[3], вѣра пана Ѩцка Хꙋдича, вѣра пана Ивашка Хриниковича, вѣра пана Бранчана спатарѧ, вѣра пана Югы вистиарника, вѣра пана Югы постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра па[на] на Томы столника, вѣра пана[4] Хꙋрꙋ комиса и вѣра въсѧх(ъ) болѣръ нашиx(ъ) молдавскыx(ъ), великыx(ъ) и малыx(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бꙋдет(ъ) г(о)с(по)д(а)ръ нашеи земли, wт(ъ) дѣтеи нашиx(ъ) или wт(ъ) нашего племене, бꙋд(ъ) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) быти г(о)с(по)д(а)ремъ, тот(ъ) що бы им(ъ) ꙋтвръдил(ъ) и ꙋкрѣпил(ъ), понеж(е) есмы емꙋ дали и ꙋкрѣпили за его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ.

А на бꙋлшеи потвръждены томꙋ въсемꙋ више писаномꙋ, велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ болѣринꙋ, панꙋ Томѣ лwг(w)ѳетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) привѣсити к семꙋ нашемꙋ листꙋ.

Пис(а) Стецко дидѧкъ, ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ЅЦОѲ авг(ꙋстъ)[5] гі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Toma Bontica, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocinele şi moşiile soţiei lui, Elena, anume satele de la Poieni, unde au fost cneji Băloş şi Danciul, şi moara de pe Moldova, care este a acestor sate. Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit întru nimic niciodată, în veci, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după hotarul lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubitului [meu] fiu al domniei mele, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, staroşti de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Luca şi a panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Neagu şi a panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Gangur pîrcălab de Orhei, credința panului Ciocîrlie, credința panului Șteful Cernat, credința panului Ιațco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Vrînceanu spătar, credința panului Iuga vistier, credința panului Iuga postelnic, credința panului Dajbog ceașnic, credința panului Toma stolnic, credința panului Huru comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, din copiii noștri sau din neamul nostru, pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să le întărească și să le împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit pentru slujba lui dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stețco diac, la Suceava, în anul 6979 ⟨1471⟩ august 13.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ † Село Полна (Satul Poiana).

Bibl. Acad., Peceți, nr. 136. Orig., perg. (31 × 46 cm), pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), stricată.

O copie, din în 1830 iunie 17, adeverită de episcopul Romanului, după o trad. veche, la Arh. St. București, Episc. Roman, VI/1 (nr. 1). O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/499.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 157—158 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 379—380 (trad.), p. 525 (facs. greu lizibil).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Sub titlă, un punct (= с) superfluu.
[3] т, făcut din н.
[4] Inițial, diacul a omis silaba на, pentru ca apoi s-o adauge în rînd, cu а întors și în ligatură cu н, iar acesta, cu (ҳ).
[5] а și ү în ligatură.

174 1471 (6979) august 15, Mănăstirea Putna.

† Мл(н)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чинимъ[1] знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо его чтѵчи ѹслишит(ъ), колиж(е) того комѵ бѵдет(ъ) потребизна, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашимъ благимъ произволениемъ и чистимъ и свѣтлимъ ср(ъ)д(ь)цемъ, ѿт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѿт(ъ) Б(ог)а помощиѧ, и ѵчинили есми, въ зад(ѵ)шие с(вѣ)топочившиҳ(ъ) род(и)тели нашиҳ(ъ) и за наше здравие и за здравие дѣтеи нашиҳ(ъ), ꙗко да ѹтврьдимъ наш(ъ) монастиръ ѿт(ъ) Побраты, идеже ест(ъ) ҳрам(ъ) с(вѣ)т(о)го иерарҳа чюдотворца Николы и <идеже>[2] ест(ъ) егѵменъ кир Өеѡктистъ, и даем(ъ) и дали есми сес(ъ) наш(ъ) листъ на то варе кого ѡн(ъ) пошлет(ъ) ѿт(ъ) слѵг(ъ) монастирскиҳ(ъ) или ѿт(ъ) братїи з манастирѣ с потрѣбами монастирскими до Келїи, или житомъ или медомъ или по рибѵ или пак(ъ) бѵд(ь) ис чимъ, а мито да не имают(ъ) платити ни тамъ идѵчи а ни назад(ъ), ѹ Цоцори, ни бродѵ, ни ѡдин(ъ) грош(ъ).

Про тож(е), ни ѡдин(ъ) болѣрин(ъ), а ни сѵдец, а ни мытник(ъ), ава ни ѡдин(ъ) наш(ъ) слѵга или болѣрин(ъ) да не смѣют(ъ) брати мыто ѿт(ъ) товара манастирского. А кто сѣ покѵсит(ъ), черес(ъ) сес(ъ) наш(ъ) листъ, ѹзѧти мыто, хотѧ и ѡдин(ъ) грош(ъ), тот(ъ) ѵзрит(ъ) нашѵ казнъ.

www.dacoromanica.ro

Тое выше писанное хочемъ нашемѵ монастирю здержати и пополнити подлѵг(ъ) сего нашего листѵ и записѵ, до нашего живота.

А на болшѵю крѣпостъ томѵ въсемѵ выше писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ болѣринѵ, панѵ Томѣ лωг(ω)фетѵ, писати и нашѵ печат(ъ) привѣсити к(ъ) семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) ѵ монастири ωт(ъ) Пѵтнои, в(ъ) лѣто ҂ѕцоѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ѵста)[3], еі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut, întru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi şi pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri, ca să întărim mănăstirii noastre de la Pobrata, unde este hramul sfîntului ierarh făcător de minuni Nicolae şi ⟨unde⟩[2] este egumen chir Theoctist, şi dăm şi am dat această carte a noastră pentru ca pe oricine va trimite el dintre slugile mănăstireşti sau dintre fraţii din mănăstire cu treburile mănăstirii la Chilia, sau cu grîu sau cu miere sau după peşte sau iarăşi cu orice, să nu plătească vamă la Ţuţora nici mergînd acolo şi nici înapoi, nici un groş.

Pentru aceea, nici un boier, şi nici un judecător, şi nici un vameş, nici măcar unul dintre boierii sau slugile noastre să nu îndrăznească să ia vamă din marfa mănăstirii. Iar cine se va încumeta să ia vamă peste această carte a noastră, chiar şi un singur groş, acela va vedea pedeapsa noastră.

Acestea mai sus-scrise le vom ţine şi le vom împlini mănăstirii noastre, după această carte şi înscris al nostru, pînă la ⟨sfîrşitul⟩[4] vieţii noastre.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la mănăstirea de la Putna, în anul 6979 ⟨1471⟩, luna august, 15.

Arh. St. Bucureşti, Peceţi, nr. 136. Orig., perg. (27 × 37 cm), pecete mică (diam. = 2,5 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Стефана воевода ✶.

Mai multe foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/33, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/500.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 58 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 115—116 (text slav prescurtat şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 158—159 (text slav); Iorga, *Anciens doc.*, II, p. 536—537 (text slav, după Hăjdeu şi trad. franc.); *D. I. R.*, A, I, p. 380 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Omis.
[3] а iniţial, în ligatură cu ѵ.
[4] Subînţeles în textul slavon.

175 — 1471 (6979) septembrie 10, Suceava.

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис(ъ) сѣмъ листомъ нашимъ, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) али бо его чтѵчи ѹслишит(ъ), колиж того комѹ бѵдет(ъ) потребизна, ωже прїиде пред(ъ) нами и прѧд(ъ) нашим(ъ) митрополитом(ъ), кѵр Ѳеωктистомъ, и пред(ъ) нашимъ епискѵпом(ъ), кѵр Тарасием(ъ) ωт(ъ)

www.dacoromanica.ro

Романова тръга, и пред(ъ) усими нашими молдавскими болѣры, великими и малыми, слуга наш(ъ) Ѡана, брат(ъ) Алексы спатарѣ, по своеи доброи воли, никим(ъ) непонужен(ъ), и продалъ нам(ъ) самым(ъ) свою правую ѿтинину и викупление, село на имѣ Балковци, пониже Серецкаго тръгу, що купил(ь) Алекса, брат(ъ) его, ѿт(ъ) пана Юргича и ѿт(ъ) его праваго ꙋрика, и продал(ь) нам(ъ) за р҃к зла-тиҳ(ъ) татарскиҳ(ъ). И ми есми зап<лати>[2]ли, ꙋ руки Ѡани, усе исполна, готовыми пинязми, пред(ъ) нашими митрополиты и пред(ъ) усими нашими молдавскими болѣре.

А мы, за тимъ, ꙋставши нашею доброю волею и ѿт(ъ) Б(ог)а помощию, ꙗко да утвръдимъ и укрѣпим(ъ) наш(ъ) монастир ѿт(ъ) Путнои, идеже ест(ъ) ҳрам(ъ) Ꙋспение пресв(ѧ)тѧи, чистѣи и прѣбл(а)гословенѣи влад(ы)чици нашои Б(огороди)ци и приснод<ѣ>[3]вѣи, Марїи, и где ест(ъ) игумен(ъ) молебник(ъ) наш(ъ), кур поп(ъ) Иѡасаф(ъ), и ꙋчинили есми въ зад(у)шие и за спас(е)ние с(вѧ)-топочившиҳ(ъ) родителеи нашиҳ(ъ), и за наше здравие и за здравїе дѣтеи нашиҳ(ъ), и дали есми тому св(ѧ)тому нашему монастирю ѿт(ъ) Путнои тое више писанное наше село, на имѣ Балковци, ниже Серецкаго тръгу, наше выкупление, да ест(ъ) монастирю нашему урик(ъ), съ в(ъ)сѣмъ[4] доҳодомъ, непорушенно николиже, на вѣки вѣчныѧ.

А ҳотар тому селу да ест(ъ) съ усиҳ(ъ) сторон(ъ) своими старыми ҳотарми, куда из века уживали.

А на то ест(ъ) велика марторна, сам(ъ) г(оспо)дство ми, више писанныи Стефан(ъ) воевода, и наши митрополити, кир Ѳеѡктистъ ѿт(ъ) Сучавѣ и кур Тарасие ѿт(ъ) Романова тръга, и наши болѣре: пан(ъ) Станчюл(ъ) и син(ъ) его, пан(ъ) Мырза, пан(ъ) Бланкул(ъ) староста Хотинскы и син(ъ) его, пан(ъ) Дума, пан(ъ) Бодѣ дворник(ъ), пан(ъ) Збѣрѣ, пан(ъ) Лука и пан(ъ) Блъко, пaркалабове ѿт(ъ) Бѣлограда, пан(ъ) Нѣг(ъ), пан(ъ) Ивашко, паркалабове ѿт(ъ) Келїи, пан(ъ) Арбуре паркалаб(ъ) ѿт(ъ) Нѣмца, пан(ъ) Фете паркалаб(ъ) Нóвоград-скїи, пан(ъ) Гангур(ъ) паркалаб(ъ) Ѡрҳенскыи, пан(ъ) Буҳтѣ, пан(ъ) Чокрълие, пан(ъ) Щефул(ъ) Чернат(ъ), п<а>[2]н(ъ) Ацко Гудич(ъ), пан(ъ) Ивашко Хрнико-вич(ъ), пан(ъ) Бранчан(ъ) спата<р(ъ), па>[2]н(ъ) <Ю>[2]га вистиарник(ъ), пан(ъ) Юга постелник(ъ), пан(ъ) Дажбог(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Тома столник(ъ), пан(ъ) Хуру комис(ъ) и инїи наши болѣре, велїцїи и малїи.

А на болшую крѣпост(ъ) тому въсему више писанному, велѣли есми нашему болѣрину, пану Томѣ логофетꙋ, писати и н(аш)у[5] печат(ъ) и печати нашиҳ(ъ) митрополитовъ и нашиҳ(ъ) болѣръ привѣсити к(ъ) сему нашему листу.

Пис(а) Исаїѧ диꙗк(ъ), у Сучавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцоѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевріа), і҃ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi înaintea episcopului nostru, chir Tarasie de la tîrgul Roman, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră Oană, fratele lui Alexa spătar, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, şi ne-a vîndut nouă înşine ocina şi cumpărătura lui dreaptă, satul anume Balcăuţi, mai jos de tîrgul Siret, pe care l-a cumpărat Alexa, fratele său, de la pan Iurghici şi din dreptul lui uric; şi ni l-a vîndut nouă pentru 120 de zloţi tătăreşti. Şi noi am plătit totul deplin, cu bani gata, în mîinile lui Oană, înaintea mitropoliţilor noştri şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

www.dacoromanica.ro

Iar noi, sculîndu-ne, după aceea, cu bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră de la Putna, unde este hramul Adormirea preasfintei, curatei şi preabinecuvîntatei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară, Maria, şi unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Ioasaf, am făcut întru pomenirea şi pentru mîntuirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi, şi pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri, şi am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna acest sat al nostru mai sus-scris, anume Balcăuţi, mai jos de tîrgul Siret, cumpărătura noastră, ca să fie mănăstirii noastre uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după hotarele sale vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi mitropoliţii noştri, chir Theoctist de Suceava şi chir Tarasie de tîrgul Roman, şi boierii noştri: pan Stanciul şi fiul său, pan Mîrza, pan Vlaicul staroste de Hotin şi fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbearea, pan Luca şi pan Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, pan Neagu, pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamţ, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Buhtea, pan Ciocîrlie, pan Şteful Cernat, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrincu, pan Vrînceanu spăta⟨r, p⟩[2]an ⟨Iu⟩[2]ga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Huru comis şi alţi boieri ai noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile mitropoliţilor noştri şi ale boierilor noştri şi la această carte a noastră.

A scris Isaiia diac, la Suceava, în anul 6979 ⟨1471⟩, luna septembrie, 10 zile.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ За Балковцн (Pentru Balcăuţi); ⟨şi alta, din secolul al XIX-lea:⟩ Balcăuţii.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin", Secţia manuscrise, Colecţia Markevici-Lukaşevici, fond. 159, nr. 10. Orig., perg. (43 × 53 cm), pecete domnească şi 12 peceţi boiereşti, atîrnate, pierdute.

O foto., ibidem, fond 780, nr. 10. O copie, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 223, şi o foto., ibidem, Fotografii, V/43. Alte foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/501 şi 502. O trad. germ., din 1782 februarie 7, de M. S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Putna, I/7 (Inv. vechi al m-rii, nr. 140). Un clişeu, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 717.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 59 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. 526 (facs.); Уляницкій, *Матеріалы*, p. 108 (extras slav); Яцимирскій, *Грамоты молдав.*, p. 10 (text slav, cu data de an socotită în stilul de 1 septembrie); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 158—159 (trad. germ.); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 92 (trad., de N. Beldiceanu, după Уляницкій); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 159—160 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 380—381 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca г.

[2] Rupt.

[3] Omis.

[5] În text., după в, paieroc.

[4] Deşi semnul prescurtării lipseşte, este evident că în acest caz nu este vorba de o omisiune.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис(ъ) сѣмъ листом(ь) нашим(ь), въсѣми кто на н(ь) възрит(ь) или его чтѵчи ѵслишит(ь), ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ь) бл(а)гымь произволенїем(ь) и ч(и)стимь и св(ѧ)тьлим(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, и ѡт(ь) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ, и ѡт(ь) Б(о)га помощиѧ, ꙗко да ꙋтвръдимь и ѵкрѣпимь наш(ь) монастир ѡт(ь) С(вѧ)тои Горѣ, идеже ест(ь) храм(ь) с(вѧ)таго и славнаго велико мъченика и победоносца Геѡргиа, глаголемыи Зѵграф(ь), и где ест(ь) негꙋмен молебник(ь) наш(ь), кѵр поп(ь) иеромонах(ь) Варлаам(ь), и ꙋчинили есми въ зад(ѵ)шие с(вѧ)топочивших(ь) родителеи наших(ь) и за наше здравїе, и за здравие дѣтеи наших(ь), и поставили есми ѡброк(ь) нашеи болници ѡт(ь) нашего с(вѧ)таго монастирѣ ѡт(ь) Зѵграфа, що ми, по б(о)жїеи воли, тотѵ болницю, сами смо[2] ѵтвръдили; и да ест(ь) ѡт(ь) нас(ь) тои болници, на каждѵю годинѵ, ф҃ аспра, ѡбретаѧщим(ь) сѧ в(ъ)[3] тои болници, и да молѣт(ь) Б(ог)а за д(ѵ)шѵ род(и)тели наших(ь), и за наше здравие, и за здравие дѣтеи наших(ъ). Тои више писанныи ѡброк(ь), ф҃ аспра, да ест(ь) непорѵшенно нашои болници ѡт(ь) С(вѧ)тои Горѣ, ѡт(ь) Зѵграфа, николиже, на вѣки.

А на то ест(ь) вѣра нашег(о) г(оспо)дства, више писаннаго Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленных(ь) с(ы)нов г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Петра, и вѣра въсѣх(ь) дѣтеи наших(ь), и вѣра въсѣх(ь) болѣр наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

А на болшѵю крѣпост(ь), велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ болѣринѵ, панѵ Томѣ логоѳетѵ, писати и нашѵ печат(ь) завѣсити и к семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Исаїѧ, въ Сѵчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕ҃ц҃о҃ѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тевріа), г҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră de la Sfîntul Munte, unde este hramul sfîntului şi slăvitului mare mucenic şi purtător de biruinţă Gheorghie, numită Zugrafu, şi unde este egumen rugătorul nostru, chir popa ieromonah Varlaam, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea copiilor noştri, şi am aşezat obroc bolniţei noastre din sfînta noastră mănăstire de la Zugrafu, pe care, această bolniţă, noi înşine am întărit-o cu voia lui Dumnezeu; şi să fie de la noi acestei bolniţi, celor care se află în această bolniţă, în fiecare an, 500 de aspri, şi să se roage lui Dumnezeu pentru sufletul părinţilor noştri, şi pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri. Acest mai sus-scris, obroc, 500 de aspri, să fie bolniţei noastre de la Sfîntul Munte, de la Zugrafu, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei noastre, Alexandru şi Petru, şi credinţa tuturor copiilor noştri, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi la această carte a noastră.

A scris Isaia, la Suceava, în anul 6979 ⟨1471⟩, luna septembrie, 13.

Bibl. Acad., Fotocopii, XXVII/15. Foto., după orig., perg., pecete mare atîrnată; actul se afla la M-rea Zograf de la Muntele Athos.

www.dacoromanica.ro

Altă foto., după cea de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/503.

EDIŢII: Langlois, *Le Mont Athos...*, p. 92 (rez.); Beza, *Urme româneşti*, p. 36 (facs.); *D.I.R.*, A, I, p. 527 (facs.); Качановскіи, *Неиздан грамоты.*, p. 52—53 (text slav); Regel ş.a., *Actes de Zographou*, p. 175—176 (text slav, cu caractere ruseşti şi cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 161—163 (text slav, după Качановскіи, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 382 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Aşa în orig.
[3] În orig., după ѥ, paieroc.

177 — 1471 (6979) octombrie 24, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевод(а), господаръ Земли Молдавскои. Чиным(ь)[1] знаменито сим(ь) лист(о)мь нашим(ь), въсим(ь) кто на н(ь) ѹзрит(ь) или его чтѹчи ѹслышит(ь), ѡже тоты истинии слѹгы наши вѣрны, Жѹржь Котець и брат(ь) его, Козма Котець, слѹжили нам(ь) право и вѣрно. Тим(ь) мы, видѧвши их(ь) правѹю и вѣрнѹю слѹжбою до нас(ь), жаловали есмы их(ь) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми имь, их(ь) правѹю ѡтчинѹ, село на имѧ Котечарыи, що ѡны кѹпили ѡт(ь) Гримкы, дочка Рѹсѡва, за п҃ злат(ь) татарскых(ь).

И також(е), ѹстала Настѧ, дочка Бекова, жена Дѣлина, и дала ѡна, по своеи добрӧи воли, ѡдно мѣсто <ѡ>[2]т(ь) <полѣна>[3] ла Фынтыници. И тиж(е) дали[4] Жѹржѹ Котецѹ, ѡт(ь) своего стар<аго> ѹрика Ко>[3]течары, и пасика, що бы ѡсобно била емѹ, Жѹржи Котецѹ.

Тое въсе више писаное да ест(ь) имь, ѡт(ь) нас(ь), равно ѹрик(ь), и дѣтем(ь) их(ь) равно, и ѹнѹчатом(ь) их(ь), и праѹнѹчатом(ь) их(ь), и прашѹрѧтом(ь) их(ь) и вьсемѹ родѹ их(ь), кто им(ь) иди близжны бѹдет(ь), непорѹшено николи, ни ѹ <че>[3]м(ь), на вѣкы.

А хотарь томѹ селѹ да ест(ь) ѡт(ь) ѹсих(ь) сторонь по старомѹ его хотарю, кѹды из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) вѣра г(оспод)ства ми, више писанаго, ми, Стефана воеводы, и вѣра възлюбленаго [ми] с(ы)на[5] г(оспод)ства ми, Алеѯандра, и вѣра болѧрь нашиx(ь): вѣра пана Станчѹла и с(ы)на[5] его, пана Мырзы, вѣра пана Бланкѹла и с(ы)на[5] его, пана Дѹмы, старости Хотинсци, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Збиѓары, вѣра пана Лѹка и пана Блъка, пръкалабы Бѣлоградсци, вѣра пана Нѧга и пана Ивашка, пръкалабы Келїинсци, вѣра пана Арбѹре пръкалаба Немецского, вѣра пана Бѹхти, вѣра пана Фети Новоградского, вѣра пана Ганѓѹра пръкалаба Ѡрхенского, вѣра пана Шефоула Черната, вѣра пана Чокырлїи, вѣра пана Мицка Хѹдича, вѣра пана Ивашка Хри<н>[6]ковича, вѣра пана Бранчана спатарѧ, вѣра пана Югы <ви>[3]стиарника, вѣра пана Югы постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Томы столника, вѣра пана Или Хѹрѹ комиса и вѣра въсѧх(ь) болѧрь нашиx(ь) молдавск<ых(ь)>[3], великых(ь) и малых(ь).

А по нашем(ь) животѣ, кого Б(ог)ь из<бер>[3]ет(ь) бити г(о)с(по)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи нашиx(ь) или ѡт(ь) нашего племене, бѹд(ь) кто бѹдет(ь), тот(ь) що бы им(ь) <не порѹшил(ь) нашего даанїа>[6] и потвръжденїа, але що бы им(ь) ѹтвръдил(ь) и ѹкрѣпил(ь), понеж(е) есмы им(ь) дали и ѹкрѣпили за их(ь) правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ.

А на бѹлшеи потвръжденїе томѹ въсемѹ више писан<омѹ>[6], велѣли есмы нашемѹ вѣрномѹ болѣринѹ, панѹ Томѣ лѡг(о)ѳетѹ, писати и нашѹ печат(ь) привѣсити к семѹ нашемѹ листѹ.

Пис(а) Стецко диѧкь, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃ц҃о҃ѳ ѡх(товрїе) к҃д.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, Giurgiu Coteţ şi fratele lui, Cozma Coteţ, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit ocina lor dreaptă, satul anume Coteciarii, pe care ei l-au cumpărat de la Greaca, fiica lui Rusu, pentru 80 de zloţi tătăreşti.

Şi, de asemenea, s-a sculat[7] Nastea, fiica lui Becu, soţia lui Delea, şi a dat ea, de bunăvoia ei, un loc ⟨de poiană⟩[2] la Fîntîniţe. Şi, de asemenea, i-a dat lui Giurgiu[8] Coteţ, din ⟨uricul⟩[3] său vechi ⟨pe satul Coteciari⟩[3], şi prisaca, pentru ca să-i fie deosebit lui Giurgiu Coteţ.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi deopotrivă uric, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine le va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată întru nimic, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după hotarul lui vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, noi, Ştefan voievod şi credinţa iubitului [meu] fiu al domniei mele, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, staroşti de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiiarea, credinţa panului Luca şi a panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi a panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Fetea de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Şteful Cernat, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hri⟨n⟩[6]co, credinţa panului Vrînceanu spătar, credinţa panului Iuga ⟨vi⟩[3]stier credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, oricine va fi, acela să nu le ⟨clintească dania şi⟩[6] întărirea ⟨noastră⟩[6], ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Steţco diac, la Suceava, în anul 6979 ⟨1471⟩ octombrie 24.

Arh. St. Iaşi, CCCXL/55. Orig., perg. (25 × 46 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete atîrnată, pierdută.

O foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 74, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/504.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, I, p. 60—63 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 163—165 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 382 (trad.).

---

1 ч, făcut peste tot ca г.
2 Şters.
3 Rupt.
4 În loc de дала.
5 Sub titlă, un punct (= с) superfluu.

www.dacoromanica.ro

[6] Rupt şi şters.
[7] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „a lăsat“.
[8] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „a dat Giurgea“.

178 **1471 (6979) noiembrie 2.**

Un ispisoc din anii 6979 ⟨1471⟩ noiemvrie 2, de la domnul Stefan v(oie)vod, întăritori lui Danciul Boldăş pe drepti ocine de miluire ci i-au dat, satile lui, anume satul Cristeştii, pe Calnaş, cum şi la gura pîrîului Muncelului, unde dă în Solonţul, ca să-ş(i) facă descălicătură de sat, şi giumătate de poiană în Muncel, cum şi Poeniţa Calului.

Iar hotarul acestor sate şi pustietăţi şi a poenilor, despre toate părţile să fii după vechiul hotar, pînă unde s-au apucat din vechi.

Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 57, f. 4 r.-v. Rez., într-o mărturie hotarnică din 1842 decembrie 23.
O menţ., ibidem, f. 7, şi ms. nr. 1 965, nr. 52.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 165 (acelaşi rez., în prelucrarea editorului); *D. I. R.*, A, I, p. 383—384 (rez., după Bogdan).

179 **1472 (6980) ianuarie 17, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефана в(ое)вода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис съм(ъ)[1] нашим(ъ) листом(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) ѵзрита[2] алю[3] бо его чтоучи[ю] услишито[2], ѡже тота[2] истинныи слуга нашъ, Кръстѣ Негою, служил(ъ) нам(ъ) право ю[3] вѣрно. Тѣм(ъ) <мы>[4] видѣвше его правою и вѣрнои[5] службою до нас(ъ), жаловали есми егѡ ѡсобною нашїю м(и)л(о)стїю и дали и потверъдили есми ему, у нашїи Земли Молдавск<о>[4]и, его правои[5] ѡтчину, села на имѣ: Негоещи, где ему дом(ъ), и Ѹнгурѣни[6], и млин(ъ) на Баслуѧ, противъ Ѹнгурѣни[6]. Тое въсе выше писанное да ест(ъ) <е>[4]му, ѡт(ъ) нас(ъ), урика[2] и съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), ему и дѣтем(ъ) егѡ, и унучатом(ъ) его, и прѣу<ну>[4]чатом(ъ) егѡ, и прашурѣтом(ъ) его, и въсему роду его, кто будето[2] иаи ближнїи, да ест(ъ) и<м(ъ)>[4] непорушено николиже, на вѣки вѣчнїѧ.

А хотар(ъ) тѣм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) ѡт(ъ) усими[7] сторон(ъ) по старому хотару, куда ич[8] вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашегѡ г(ос)п(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана в(ое)воды, и вѣра прѣвъзлюблених(ъ) дѣтеи г(ос)п(о)дства ми, Алеѯандра и Петра, и вѣра боѩр наших(ъ): вѣра пана Станчула и с(ы)на его, пана Мръзу, вѣра пана Бланкула и с(ы)на его, пана Думѣ, паркалаб(ъ)[9] Хотински, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Збїари, вѣра пана Луки и вѣра пана Белка, паркалабо<ве>[4] Белоградски, вѣра пана Нѣгъ и [и] вѣра пана Ивашка, паркалабове Келиски, вѣра пана Арбуре, паркалаб(ъ) Немецкїи, вѣра пана Фети, паркалав(ъ) Новоградски, вѣра пана Пашка, вѣра пана Гагурѧ[10] Ѡрхеинскаго, вѣра пана Чокърлїе, вѣра пана Бухти, вѣра пана <Пе>[4]трика Ѡкимовича, вѣра пана Ѡцка Худича, вѣра пана Ивашка Хришковича[11], вѣра пана Бръичана спатаръ[1], вѣра пана Юги вистерника, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Томѣ столника и вѣра въсѧм(ъ)[7] боѩри[2] нашем(ъ)[7], великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) жаветѣ[12], что[13] будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашїи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) наис(ъ)[14] племении или воч(ъ)[15] [у] кто, кого <Б(ог)ъ изберет(ъ)>[16] г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) быти у нашеи Земли Молдавскои, то-

www.dacoromanica.ro

ть <ціо>[4] боч(ъ)[17] емȣ не порȣшил(ъ) нашего даніе, али що бъ<і>[4] емȣ [с]ȣтвръдил(ъ) и[18] ȣкрѣпил(ъ), заиȣже <есми емȣ дали>[16] за его правою и вѣрною слȣжбъ[19].

Ꙗ на болшее прѣпостъ[20] и поȣтвръжденіе томȣ въсемȣ выше писаномȣ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Томѣ логофетȣ, писати и нашȣ печатъ привѣсити[21] к семȣ нашемȣ листȣ.

Пис(а) Тъȣтȣл, ȣ Сȣчавѣ, в(ъ) лето ҂ѕцп, м(ѣ)с(ѧ)ца генар(ія), зі д(ь)ни.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Crîstea Negoiu, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, ⟨noi⟩[4], văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, Moldova, dreapta lui ocină, satele anume: Negoeştii, unde îi este casa, şi Ungureni, şi moara de pe Vaslui, din faţa Ungurenilor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului lui neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrză[22], credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, pîrcălab de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Luca şi credinţa panului Belco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi [şi] credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Paşco, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Buhtea, credinţa panului ⟨Pe⟩[4]trică al lui Iachim, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Vrînceanu spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau oricine, pe cine îl ⟨va alege Dumnezeu⟩ [16] să fie domn în ţara noastră, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că ⟨i-am dat⟩[16] pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la Suceava, în anul 6980 ⟨1472⟩, luna ianuarie, 17 zile.

Bibl. Acad., DIV/63. Copie, de Iustin monah, într-o condică din 1835, ianuarie, cu actele moşiei Codăeşti-Vaslui.

O trad., de acelaşi monah, ibidem, DIV/64.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. Ştefan*, p. 26—28 (text slav, după aceeaşi copie, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 384—385 (trad.).

---

[1] ъ, greşit în copie, în loc de ѣ.
[2] În orig., vocala finală era, probabil, ь.
[3] ю, greşit în copie, în loc de и.

www.dacoromanica.ro

[4] Omis în copie.
[5] и, greşit în copie, în loc de ю.
[6] În copie Ѹ'гѹрѣни.
[7] м, greşit în copie, în loc de Х.
[8] ч, greşit în copie, în loc de ѕ.
[9] Pentru (ъ) vezi mai jos, pluralul.
[10] În copie Га'гѹрѧ.
[11] ш, greşit, în copie, în loc de и.
[12] În loc de животѣ.
[13] În loc de кто.
[14] În loc de нашег(о).
[15] În loc de боуд(ь).
[16] Loc gol în copie.
[17] În loc de бы.
[18] н, greşit în copie, în loc de и.
[19] ъ, greşit în copie, în loc de ѹ.
[20] Primul п, greşit în copie, în loc de к.
[21] ѣ, făcut din а.
[22] Sau Mîrzu.

180 — 14⟨72⟩ (69⟨80⟩) ianuarie 21.

Suret de la 6950 ⟨1442⟩[1] ghenarie 21, di la mărie sa Ştefan v(oie)vod, în care scrie parte ci tragi Cimbala din hotarul Tăbăceştilor.

Arh. St. Iaşi, DCXIII/19. Rez., într-un act din 1797 februarie 13, de la isprăvnicia ţinutului Tutova.

Avînd în vedere că pentru prima jumătate a secolului al XV-lea ieşirea dintr-o stăpînire boierească devălmaşă este puţin probabilă, iar ca emitent al actului apare numai Ştefan voievod, deşi natura hotărîrii nu ar fi justificat omiterea, din intitulaţie, a fratelui său, Iiaş voievod, acceptarea lecturii greşite a văleatului de către rezumator se impune; şi aceasta, cu atît mai mult cu cît confuzia între literele slavone cu valoare cifrică: п҃ (80) şi н҃ (50) este una dintre cele mai des întîlnite.

---

[1] Vezi comentariul.

181 — 1472 (6980) ianuarie 22, Suceava.

†М(и)л(о)стию б(о)жию, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис(ъ) сѣм(ь) листом(ь) нашим(ь), всѣм(ь) кто на н(ь) възрит(ь) али бо ег(о) чтуч(и) услишит(ь), колиж(е) того кому будет(ь) потребизна, ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашим(ь) благим(ь) произволением(ь) и чистим(ь) и свѣтлим(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, ѡт(ь) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ь) Б(ог)а помощиѧ, и учинили есми въ зад(у)шие св(ѧ)топочившиx(ь) родителеи нашиx(ь) и за наше здравие, и за здравие дѣтеи нашиx(ь), и даем(ь) и дали есми сес(ь) наш(ь) листь нашему манастирю ѡт(ь) Воронец, идеже ест(ь) храм(ь) с(вѧ)т(о)го велико м(у)ч(е)ника и побѣдоносца Хр(и)ст(о)ва, Геѡргїа, и где ест(ь) игумен(ь) поп(ь) Мисаим(ь)[2], на то ꙗко да ест(ь) волно и слободно послати свои в҃ мажи по рыбу, на кажды год(ь), що бы на годувлю братиам(ь), или до Келїи, или на ѡзера, или буд(ь) где у нашеиземли, ни там(ь) идуч(и) по рибу, ни пак(ь) <ѡпѧт(ь)>[3] с рибою до монастирѣ, а мито ни жадное да н(е)[4] дадут(ь) ѡт(ь) тиx(ь) в҃ маж(ь), по усеи нашеи земли, ни ѡ<д>[5]ин(ь) грош(ь), ни у проданныx(ь) митоx(ь), нї неупрод<ан>[5]н<ы>[5]x(ь).

Пр<о то>[5]ж(е), <ни ѡ>[5]дин(ь) болѣрин(ь), а ни судец, а ни урѣдник(ь), а ни мытник(ь), ав<а ни>[5] ѡдина слуга или болѣри<н(ь)>[5] да им(ь) не смѣют(ь) <брат>[5]и мыто ѡт(ь) тиx(ь) дву маж(ь) ни <ѡдинь>[3] грош(ь). А кто сѣ покусит(ь), че-

www.dacoromanica.ro

рес(ь) сес(ь) наш(ь) лист(ь), ѡт(ь) них(ь) мыто брати, ѡт(ь) тых(ь) маж(ь) выше писании<х(ь)>[5], тот(ь) ест(ь) противник(ь) нам(ь) и нашемѵ листѵ.

Тое въсе више писанное слюбѵем(ь) нашемѵ монастирю ѡт(ь) Воронец здр(а)жати и пополнини[6] до на<ше>[3]го живота.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дста ми, Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленнаго ми с(ы)на, Алеѯандра, и вѣра въсѣх(ь) болѣр наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

А на болшѵю крѣпость томѵ въсемѵ више писанномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ болѣринѵ, панѵ Томѣ логофетѵ, писати и нашѵ печат(ь) завѣсити и к(ъ) семѵ нашемѵ листѵ.

Пис(а) Исаиѧ, ѵ Сѵчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕ҃ц҃п, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(арїа), к҃в.

<Pe verso, *adresa*:> † Монастыр(ь) Воронец(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut întru pomenirea sfînträposaţilor noştri părinţi şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea copiilor noştri, şi dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre de la Voroneţ, unde este hramul sfîntului mare mucenic şi purtător de biruinţă al lui Hristos, Gheorghie, şi unde este egumen popa Misaim[2], pentru aceea ca să fie volnic şi slobod să trimită 2 măji ale sale după peşte, în fiecare an, pentru ca să fie pentru îndestularea fraţilor, sau la Chilia, sau la izere, sau oriunde în ţara noastră, şi nici mergînd acolo după peşte, nici iarăşi ⟨înapoi⟩[3] cu peştele la mănăstire, să nu dea nici un fel de vamă din acele 2 măji prin toată ţara noastră, nici un groş, nici la vămile vîndute, nici la cele nevîndute.

Pentru aceea, nici un boier, şi nici judecător, şi nici dregător, şi nici vameş, şi nici o slugă sau boier să nu îndrăznească să ia vama de la acele două măji nici ⟨un⟩[3] groş. Iar cine s-ar încumeta, peste această carte a noastră, să ia vamă de la ei, din acele măji mai sus-scrise, acela este potrivnic nouă şi cărţii noastre.

Toate acestea mai sus-scrise făgăduim mănăstirii noastre de la Voroneţ, să le păstrăm şi să le împlinim pînă la sfîrşitul vieţii noastre.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, Ştefan voievod, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi la această carte a noastră.

A scris Isaiia, la Suceava, în anul 6980 ⟨1472⟩, luna ianuarie, 22.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ Mănăstirea Voroneţ; ⟨o însemnare din secolul al XVII-lea:⟩ ... [8] pe măji; ⟨şi alta, cu caractere latine, din secolul al XIX-lea:⟩ Lit. A, Ias, 3 b.

Bibl. de Stat a U.R.S.S., „V. I. Lenin“, Secţia manuscrise, Colecţia Markevici — Lukaşevici, fond. 159, doc. nr. 11. Orig., perg. (22,7 × 36,5 cm), rupt la mijloc, pecete atirnată, pierdută.

O foto., ibidem, fond. 780, nr. 11. O copie de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5234, f. 129, şi o foto., ibidem, Fotografii, V/44. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/505. Un clişeu, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 722.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 60 (facs.); Улявицкій, *Матеріалы*, p. 109 (rez.); Яцимирскій, *Грамоты молдав.*, p. 11 (text slav); Kozak, *Die Inschriften*, p. 200—201 (text slav, după o copie modernă); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 166—168 (text slav şi trad.), *D. I. R.*, A, I, p. 385 (trad., după foto).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Greşit, în loc de Мисаиль (Misail)?
[3] Omis.
[4] и, scris deasupra lui да anterior.
[5] Rupt.
[6] Greşit, pentru пополни"и.
[7] Subînţeles în textul slavon.
[8] Şters.

182 — 1472 (6980) ianuarie 25, Suceava.

† Ⅿ(и)л(о)стию б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис сѣм(ъ) листомъ нашим(ъ), всѣмъ кто на н(ъ) възрит(ъ) али во его чтѵч(и) ѹслишит(ъ), иже тот(ъ) истинны наш(ъ) вѣрны слѵга, пан(ъ) Шандро Тътърѣнѵл(ъ), слѵжил(ъ) нам(ъ) пра<во>[2] и вѣрно. Тѣмъ ми, видѣвши его правѵ и вѣрнѵю слѵжбѵ до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашего милостию и дали и потвердили есми емѵ, ѵ нашеи Земли Молдавскои, правѵю ѡтинѵ жоны его, Магды, села на имѣ: Моимещи и Сръби и Жамири, повыш(е) Ясского тръга. Тое въсе више писаное да ест(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) ѵрик(ъ), съ всѣмъ доходомъ, имъ и дѣтемъ их(ъ), и ѵнѵчатомъ их(ъ), и праѵнѵчатомъ их(ъ), и прашѵрѣтомъ их(ъ), и въсемѵ родѵ их(ъ), кто бѵдет(ъ) им ближни, да ест(ъ) имъ непорѵшенно николиже, на вѣки.

А хотар там(ъ) селомъ да ест(ъ) съ ѵсих(ъ) сторон(ъ) своими старими хотарми, кѵда из вѣка ѵживали.

А такождере, Чернъ и Ромънел(ъ) и Дръгон и их(ъ) вес(ъ) род(ъ) да не имают(ъ), ѡт(ъ) селѣ на прѧд(ъ), волше тѣгати а ни ѵпоминати за тота села више писанаа на пана Шандра, а ни на его, жонѵ, на Магдѹ, а ни на их(ъ) дѣти, а нї на их(ъ) вес(ъ) род(ъ), николиже, на вѣки, заниж(е) Чернъ и Ромънел(ъ) и Дръгон стратили ис(ъ) своими привилиами, заниж(е) [нѵж(е)] была фалшевна и есми их(ъ) сказили.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писанаго Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленнаго ми с(ы)на, Алеѯандра, и вѣра болѣр нашиx(ъ): вѣра пана Станчѵла и с(ы)на его, па<на>[2] Мырзы, вѣра пана Бланкѵла старости Хотинского и с(ы)на его, пана Дѵми, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Звѣри, вѣра пана Лѵки <и>[2] вѣра пана Блъка, пркалабов<е>[2] ѡт(ъ) Бѣлоград(а), вѣра пана Нѣга и вѣра пана Ивашка, паркалабов(е) Келїиских(ъ), вѣра пана Арбѵрѣ паркалаба Нѣмецкаго, вѣра пана Гангѵра паркалаба Ѡрхеискаго, вѣра пана Фети паркалаба ѡт(ъ) Нова Града[3], вѣра пана Бѵхти, вѣра пана Шефѵла Черната, вѣра пана Яцка Хѵдича, вѣра пана Ивашка Хрниковича, вѣра пана Юги вистиарника, вѣра пана Бръничана спатарѣ, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Томы столника, вѣра пана Хѵрѵ комиса и вѣра всѣх(ъ) болѣр наших(ъ) молдавскихъ, великих(ъ) и малих(ъ)[4].

А по на<ше>[5]мъ животѣ, кто бѵдет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак(ъ) бѵд(ь) кто и[6] кого Б(ог)ъ извѣрет(ъ) быти г(о)сп(о)д(а)ремъ ѹ нашеи земли, ѵ Молдавскои, тот(ъ) що бы им(ъ) не порѵшил(ъ) нашего даа<ниа>[5] и записѹ, але що бы им(ъ) п<от>[5]вердил(ъ) и ѵкрѣпил(ъ), заниж(е) есми емѵ дали и потвердили за его правѵ и вѣрнѵю слѵжбѵ.

www.dacoromanica.ro

Ꙗ на болшую крѣпость томꙋ въсемꙋ више пи<санно>[7]мꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ болѣринꙋ, панꙋ Томѣ логофетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) завѣсити и к(ъ) семꙋ нашемꙋ листꙋ.

Пис(а) Исаїа[8], ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) лѣ<то>[2] ҂ЅЦП, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(арїа), КЕ.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Шандро Тътърѣнꙋл(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Şandro Tătăreanul, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, Moldova, ocina dreaptă a soţiei lui, Magda, satele anume: Moimeşti şi Sîrbi şi Geamiri, mai sus de tîrgul Iaşi. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie din toate părţile cu hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac.

Şi de asemenea, Cernu şi Romănel şi Drăgoi şi tot neamul lor să nu mai pîrască şi nici să nu mai pomenească de aici înainte de aceste sate mai sus-scrise împotriva panului Şandro, şi nici împotriva soţiei lui, Magda, şi nici împotriva copiilor lor, şi nici împotriva întregului lor neam, niciodată, în veci, pentru că Cernu şi Romănel şi Drăgoi au pierdut cu privilegiile lor, deoarece au fost false şi le-am stricat.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubitului meu fiu, Alexandru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul staroste de Hotin şi a fiului său, pan Duma, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbearea, credinţa panului Luca ⟨şi⟩[2] credinţa panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Şteful Cernat, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Vrînceanu spătar, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic, credinţa panului Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi oricine, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu le clintească da⟨nia⟩[5] şi înscrisul nostru, ci să le întărească şi să le împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Isaia[8], la Suceava, în anul 6980 ⟨1472⟩, luna ianuarie, 25.

⟨Pe verso, *adresa:*⟩ † Şandro Tătăreanul.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 265. Orig., perg. (35 × 52,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), deterioarată, cu legenda: <†Пєчать Їѡ Стєфа>[9]нь воє<вѡда г>[9]ѡсп<одар Землн М>[9]ѡлдавск<он>[9].

www.dacoromanica.ro

O copie, de Papadopol Calimah, numai cu datele de lună şi zi, ibidem, ms. nr. 929, f. 447—448 v. şi o trad., din 1789 august 4, de Gheorghe Evloghie, ibidem, MDLXXIX/95. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"—Iaşi, Fotografii, II/506.

EDIŢII: D. *I. R.*, A, I, p. 528 (facs.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, p. 168—169 (rez., după Cond. K, nr. 380, f. 16 de la Arh. St. Iaşi); Ghibănescu, „T. Codrescu", I, p. 177—179 (text slav şi trad.); idem, *Surete*, XVIII, p. 74—77 (text slav şi trad.); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 76—79 (text slav, după Ghibănescu, Ms. Surete, XXXV, f. 709, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 386—387 (trad., după orig.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Omis.
[3] Aşa în orig.
[4] Greşit, în loc de малиχ(ъ).
[5] Rupt şi şters.
[6] Înainte de и, aflat la începutul unui rînd, un иі scris cu altă cerneală, mai deschisă, şi nefăcînd deci parte din text, aşa cum a crezut M. Costăchescu.
[7] Şters.
[8] Numele diacului, şters aproape complet; în textul editat de M. Costăchescu, greşit: Їѵрїѧ (Iurie); v. şi Bogdan, D. P., *Paleografia*, p. 82.
[9] Stricat.

183 — 1472 (6980) martie 2, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиным(ь) знаменито ис сѣмь листом(ь) нашим(ь), въсѣм(ь) кто на нь оузрит(ь) или его оуслышит(ь) чтѵчи, ѡже тот(ь) истинныи и вѣрныи нашь боѩринь, пань Илѣ Хѵроу комись, слоужил(ь) намь право и вѣрно. Тѣм(ь)[1] мы, видѣвши его правоую и вѣрноую слоужбоу до нас(ь), жаловали есми [емꙋ] его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю, дали и потвердили есми емѵ, оу нашеи земли, оу Молдавскои, правыи его ѡтчинныи, села на имѧ: Хоурѵещи, на Полочиие, где ест(ь) емꙋ[2] дворь, и, повыше, Ѡкїѧнїи, и селище Стъничоанѣ, и К<ъп>отещїи[3], и мѣсто ѡт(ь) малина на под(ь) лесоу, где сѧ снимают(ь) обѣ <потока>[4], под(ь) лѣси, да оучинить совѣ малин(ь), и Оурекещїи, що сѵт(ь) на Тотрѵша, противь(ь) Ꙗжѵд(ѵ), и, на Поутною, село на имѧ где сѧ зовет(ь) Кътина, и, на Сочавскои волости, едно село, на имѧ Ивънещїи[5], поиниже Сакѵѧнїи, и цигани его, на имѧ: Лал(ь) съ челѣдею своею, и Радѵл(ь) съ челѣдеи, и Боша и Федорь, с(ы)нове Лаловыχ(ь), и съ иχ(ь) челѣдми. Тое оусе выше писанное да ест(ь) емоу, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ оусим(ь) доχодомь, емоу и дѣтемь его, и оунѵчатом(ь) его, и прѣоунѵчатомь его, и праштоурѣтомь его и въсемѵ родѵ его, кто бѵдет(ь) нан влижнїи, непороушенно николи, на вѣкы вѣчныѧ.

А χотарь тым(ь) селамь выше писанымь, по старым(ь) χотарем(ь) ѡ оусиχ(ь) сторон(ь), кѵда из вѣка ожнвали.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дства ми, выше писанныи Стефан(а) воевод(ы), и вѣра[6] въселюбезни дѣтеи г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Петра, и вѣра оусиχ(ь) нашиχ(ь) молдавскыχ(ь) воѩрь: вѣра пана Станчоула и с(ы)на его, пана Мырзи, вѣра пана Бланкоула и с(ы)на его, пана Доумѣ, старостѣ Хотински, вѣра пана бодѣ дворника, вѣра пана Звѣрїи, вѣра пана Лоука и вѣра пана Белка, пръкалабове Белогородскїи, вѣра пана Нѣга и вѣра пана Ивашка, пръкалавове Келенски, вѣра пана Арбѵре, пръкалавь Немецски, вѣра пана Пашка, вѣра пана Фете, пръкалав(ь) Новогородскїи, вѣра пана Гангѵра, пръкалаб(ь) Орχїнски, вѣра пана Ивана Чокрълїе, вѣра пана Петрик(а) Ѧкимович(а), вѣра пана Ѩцка Хоудича, вѣра пана Ивашка Хриковнч(а), вѣра пана Бранчань спатарѧ, вѣра пана Юга вистиарника, вѣра пана Юга постелника, вѣра пана Дажбогь[7] чашника, вѣра пана Тома столника и вѣра оусиχ(ь) боѧрь молдавскыχ(ь), великыχ(ь) и малыχ(ь).

www.dacoromanica.ro

Ꙗ по нашемь животѣ, кто <б>[8]ѵдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашеи Земли Мол-давскои, ѡт(ь) наших(ь) дѣтеи или ѡт(ь) нашего <родꙋ[8] или пак(ь) боуд(ь) кто, кого>[9] Б(ог)ь изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь быти, тот(ь) що би емѵ не порѵши-л(ь) нашего даанїѧ и оутвырждение, але що би емѵ оутвердил(ь) и оукрѣпил(ь), заноуж(е) есми дали е<мѵ>[9] и потвердили за его правоую слоужбѵ.

Ꙗ на болшее крѣпост(ь) и п<отве>[10]рждение томѵ оусемѵ выше писанно-моу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу паноу, Томѣ логофетѵ, писати и нашѵ пе-чат(ь) привѣсити к сем<оу>[10] нашемоу листоу.

Пис(а) Илѣ, оу Сѡчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцп, м(ѣ)с(ѧ)ца м(а)р(тїа), в҃ ден(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat şi credincios boier al nostru, pan Ilea Huru comis, ne-a slujit nouă drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele anume: Hurueşti, pe Polocini, unde îi este curtea[2], şi, mai sus, Ochienii, şi seliştea Stînceoaia, şi C⟨ăp⟩oteştii[3], şi un loc de moară pe sub pădure, unde se unesc amîndouă ⟨pîraiele⟩[4], sub pădure, să-şi facă moară, şi Urecheştii, care sînt pe Trotuş, în faţa Ajudului, şi, pe Putna, satul anume care se chiamă Cătina, şi, la ţinutul Sucevii, un sat, anume Ivăneştii[5], mai jos de Săcueni, şi ţiganii lui, anume: Lal, cu sălaşul său, şi Radul cu sălaşul, şi Boşa şi Fedor, fiii lui Lal, şi cu sălaşele lor. Toate acestea mai sus-scrise să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie pe vechile hotare din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa iubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbearea, credinţa panului Luca şi credinţa panului Belco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Paşco, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur pîcălab de Orhei, credinţa panului Ion Ciocîrlie, credinţa panului Petrică al lui Iachim, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Vrînceanu spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic şi credinţa tuturor boierilor moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din ⟨neamul⟩[8] nostru ⟨sau iarăşi oricine, pe cine⟩[8] îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu-i clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Suceava, în anul 6980⟨1472⟩, luna martie, 2 zile.

www.dacoromanica.ro

Muzeul de istorie al R. S. România, Inv. nr. 5 270 (luat în custodie de la Muzeul militar central, Documente, III/52). Orig., perg. (33,5 × 42 cm), pecete atîrnată, pierdută.

O trad., din 1813 ianuarie, la Bibl. Acad., DLXIV/4, şi o foto., ibidem, Fotografii, LXXIV/48. Altă foto., în dublu exemplar, la Arh. St. Bucureşti, A. N., XXII/29, şi altele, la Arh. St. Iaşi, DCCXVIII/47, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/507.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 82 (rez. dezvoltat de la Arh. St. Iaşi, Tr. 1 357, op. 1 543, dos. 60, f. 16 r. — fond distrus în timpul celui de-al doilea război mondial); *D. I. R.*, A, I, p. 387 (rez. dezvoltat, după Costăchescu); Ligor, *Documente*, p. 262—264 (text slav şi trad.) şi p. 263 (facs.).

---

[1] În orig., după ultima consoană, paieroc.

[2] De la Хоурᴜєщи (Hurueşti) pînă aici, text anulat ulterior cu mai multe linii.

[3] Cuvînt anulat ulterior cu mai multe linii şi devenit, astfel, parţial indescifrabil. În rez. de la Arh. St. Iaşi (vezi EDIŢII): „şi Stîncioiţa", dar urmele vizibile încă ale unor litere nu permit această lectură, ci pe aceea de „Căpoteşti", transmisă de trad. din 1813.

[4] Omis.

[5] În rez. de la Arh. St. Iaşi, greşit: „Ibăneşti".

[6] в şi ѣ, în ligatură.

[7] Ultimele nume, puse greşit la nominativ.

[8] Şters.

[9] Şters şi rupt.

[10] Rupt.

184 — 1472 (6980) aprilie 25, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаме<ни>[1]то ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмъ кто коли на немъ оузрит(ь) или его ѹслишить чтоуч(и), колижь того комѹ боудеть потребизна, оже прїидошѧ прѧд(ь) нами и перед(ь) нашимь митрополитомь, кѵр Феwктистомь Сwч(а)вскимъ, и перед(ь) нашими їепискоупи, кѵр Тарасїе wт(ь) Долнего Тръга и перед(ь) Їwанїкиѧ епискѹпа wт(ь) Радовцех(ь), и перед(ь) оусими нашими боꙗри, слѹги наши вѣрни, пан(ь) Тъбоуч(ь) wт(ь) Ковылех(ь) и брат(ь) его, Пожарь, и сестра их(ь), Настасїѧ, и съ оусимь оунѹкомь своимь[2], и торговали сѣ съ г(оспод)ство ми за wдно село що есть на Прѹтѧ, на имѣ Wстрица, и мѣсто wт(ь) млины[3] оу Прѹт(ь), що имают(ь), на тое село, старое[4] привилїе wт(ь) нашего дида, wт(ь) Александра воеводы, и wт(ь) иних(ь) наших(ь) предков(ь) и що есть ихь част(ь) и[5] правая wтнина. И продали нам(ь) тое село по их(ь) доброи воли и никим(ь) непоиѹжени, за двѣ стѣ златы татарски. И заплатили есми имь оусе готовми пинѣзми.

Сего ради, мы, оу томъ видѣвши их(ь) доброе произволенїе и доброю лагодоу меж(е) нами на то, а мы сѧ есми оумыслили н(а)шимь добримь промислом(ь), и ч(и)стимь и с(вѣ)тлым(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, и съ въсею нашею радою, и б(о)жїемъ помощїемь, ꙗко да ѹтвръдим(ь) и оукрѣпим(ь) наш(ь) мо<на>[1]стирь wт(ь) Поутнои, идеж(е) ест(ь) храм(ь) Оуспенїе прѣс(вѧ)тѣи Б(огороди)ци, идеж(е) ест(ь) егѹмен(ь) п(о)пь кѵр Іwасафь, и оучинили есми въ зад(оу)шие с(вѧ)топоч(и)вшимь предкомь и родителемь нашим(ь), и за наши д(оу)ши, и за д(оу)ши дѣтеи наших(ь), и за наше здравїе, и за здравїе въсѧхь дѧтеи наших(ь), и дали и потвердили есми тое прѧд(ь) ре(ч)енное село, на имѣ Ѡстрица, на Прѵтѣ, и мѣсто wт(ь) млины[3] оу Проуть, монастирю нашемѹ выш(е) писанномѹ, wт(ь) Пѹтнои, оурик(ь), съ въсѣмь доходомь, що коли к томѹ селѹ прислѹхало, и съ оусими своими старими хотари, коуда из вѣка вичного ожнвали, непорѹшенно николиж(е), на вѣки.

www.dacoromanica.ro

Ꙗ на то ест(ь) велика мартоурїѧ и вѣра выш(е) писанаго Стефана воеводы и възлюбленных(ь) с(ы)новь г(оспод)ства ми, Ꙗлександра и Петрашка, и нашего митрополита, кѵр Феѡктиста, и наши епискоупи, Тарасїѧ ѡт(ь) Романова тръг(а) и кѵр Iѡанникиѧ ѡт(ь) Радовцех(ь), и наши боѩри: пан(ь) Станчюл(ь) и с(ы)нь его, пань Мърза, пан(ь) Бланкоуль и с(ы)нь его, пан(ь) Доума Хотински, пан(ь) Бодѣ дворник(ь), пан(ь) Збїѧрѧ, пан(ь) Лоука и пан(ь) Бълко Бѣлоградски, пан(ь) Нѣгь и пан(ь) Ивашко Келенски, пан(ь) Ꙗрбоуре Немецки, пан(ь) Фете Новоградски, пан(ь) Радуль[6] Гаоугоур(ь)[7] Ѡрхенски, пан(ь) Боухтѣ, пан(ь) Петрь Ѧкимович(ь), пан(ь) Иван(ь) Чокырлїе, пан(ь) Ѧц<ко>[8] Хоу<дич(ь)>[8], пань Ивашко Хринкович(ь), пан(ь) Бран<ча>[8]нь спатарь, пан(ь) Юга вистїѧри<и>[8]к(ь), <пан(ь)>[8] Юга посте[те]лник(ь), пан(ь) Дажбог(ь) чашник(ь), пан(ь) Тома столник(ь), пан(ь) Хоуроу комис(ь) и инн <оу>[1]си наши боѩри молдавски, велики и мали.

Ꙗ по нашем(ь) животѣ, кто боудеть г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ког(о) Б(ог)ь изберетъ быти, тот(ь) що бы не пороушилъ сїе наше потвержденїе, але[9] що бы оутвердилъ и оукрѣпиль, занѵж(е) есми тое потвердили за д(оу)ши с(вѧ)топоч(и)вших(ь) предков(ь) и родители наших(ь), и за наши доуши, и за наше здравїе, и за наших(ь) дѣтеи здравїе.

Ꙗ на болше потвержденїе томоу въсемѵ выше писанномоу, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ паноу, Томѣ лог(о)фетоу, писати и привѣсити нашѵ печать и печати наших(ь) боѩрь к семоу листоу н(а)шемоу.

Пис(а) Боулпашь, оу Сѡч(а)в(ѣ), в(ъ) лѣто ҂ѕцп, м(ѣ)с(ѧ)ца ап(рилїа), ке.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Theoctist de Suceava, şi înaintea episcopilor noştri, chir Tarasie de Tîrgul de Jos şi înaintea lui Ioanichie episcop de Rădăuţi, şi înaintea tuturor boierilor noştri, slugile noastre credincioase, pan Tăbuci de la Cobîle şi fratele lui, Pojar, şi sora lor, Nastasia, şi cu toţi nepoţii lor, şi s-au tocmit cu domnia mea pentru un sat care este pe Prut, anume Ostriţa, şi cu loc de moară[3] la Prut, pe care au, pe acest sat, privilegiu vechi de la bunicul noastru, de la Alexandru voievod, şi de la alţi înaintaşi ai noştri şi care le este lor parte şi ocină dreaptă. Şi ne-au vîndut nouă acel sat de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, pentru două sute de zloţi tătăreşti. Şi le-am plătit lor totul cu bani gata.

Pentru aceasta, noi, văzînd bunăvoia lor pentru aceasta şi buna înţelegere dintre noi pentru aceasta, noi ne-am gîndit cu gîndul nostru cel bun, şi cu inima curată şi luminată, şi cu tot sfatul nostru, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mă<nă>[1]stirea noastră de la Putna, unde este hramul Adormirea preasfintei născătoare de Dumnezeu, unde este egumen popa chir Ioasaf, şi am făcut întru pomenirea sfîntrăposaţilor înaintaşi şi părinţi ai noştri, şi pentru sufletele[7] noastre, şi pentru sufletele copiilor noştri, şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea tuturor copiilor noştri, şi am dat şi am întărit acest sat mai înainte-spus, anume Ostriţa, pe Prut, şi cu loc de moară[3] la Prut, mănăstirii noastre mai sus-scrise, de la Putna, uric, cu tot venitul, oricît a fost ascultător de acest sat, şi cu toate vechile lui hotare, pe unde au folosit din veacul veacului, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este marea mărturie şi credinţă a mai sus-scrisului Ştefan voievod şi a iubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Petraşco, şi a mitropolitului nostru, chir Theoctist, şi a episcopilor noştri, Tarasie de tîrgul Roman şi chir Ioanichie de Rădăuţi, şi a boierilor noştri: pan Stanciul şi fiul lui, pan Mîrza, pan Vlaicul şi fiul lui, pan Duma de Hotin, pan Bodea

www.dacoromanica.ro

vornic, pan Zbiiarea, pan Luca şi pan Bîlco de Cetatea Albă, pan Neagu şi pan Ivaşco de Chilia, pan Arbure de Neamţ, pan Fete de Cetatea Nouă, pan Radul Gangur de Orhei, pan Buhtea, pan Petru al lui Iachim, pan Ion Ciocîrlie, pan Iaţ⟨co⟩[8] Hu⟨dici⟩[8], pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Vrînceanu spătar, pan Iuga vistier, ⟨pan⟩[8] Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Huru comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clintească această întărire a noastră, ci să o întărească şi să o împuternicească, pentru că am întărit aceasta pentru sufletele sfîntrăposaţilor înaintaşi şi părinţi ai noştri, şi pentru sufletele[7] noastre, şi pentru sănătatea copiilor noştri.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6980⟨1472⟩, luna aprilie, 25.

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2141. Orig., perg. (44,5×55,5 cm), pecete domnească atîrnată (şnur de mătase roşie), cu imprimarea sigilară stricată, şi 12 peceţi boiereşti, atîrnate (10 şnururi de mătase albastră, unul de mătase vişinie — nr. 6, socotind de la stînga la dreapta — şi unul lipsă: nr. 7), din care opt s-au pierdut, două (nr. 1 şi 2) sînt complet stricate, iar două, nr. 5 (diam.=2 cm) şi nr. 6 (diam. = 2.4), circulare, în ceară neagră, se păstrează şi au inscripţiile: (nr. 5) † Печать пана Боди дворника; nr. 6) С(вѣ)та Петка[10] (de o parte şi de alta a chipului Sf. Vineri).

O trad. germ., din 1782 febr. 7, de M. S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Putna, I/8 (Inv. vechi al m-rii, nr. 132), şi alta, tot germ., ibidem, Fond. M-rea Dragomirna, nr. 5 (Inv. vechi al m-rii, nr. 118). O foto. la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/508.

EDIŢII: Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 159—160 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 169—170 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 387—388 (trad.) şi p. 529 (facs.).

---

[1] Omis.

[2] и съ оусимь оунѹкомь своимь, expresie pusă, greşit, la singular.

[3] и мѣсто ѡт(ь) млины, construcţie gramaticală deficitară: nu se poate înţelege nici dacă locul este sau nu dependent de sat şi nici dacă este vorba de una sau mai multe mori.

[4] а, adăugat deasupra rîndului.

[5] част(ь), adăugat la sfîrşitul rîndului al cincilea, iar и la începutul rîndului al şaselea.

[6] а şi ѵ în ligatură, posibilă datorită suprascrierii lui д.

[7] Aşa în orig.

[8] Rupt.

[9] а, făcut peste з.

[10] Scris trietajat, cu т deasupra şi ка dedesubt.

185 1472 (6980) iunie 1, Vaslui.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефанъ воевода г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ь)[1] знаменито ис сѣм(ь) нашим(ь) листом(ь), въсѧм(ь) кто на нь оузрить или его чтоучи оуслышит(ь), колиже того комоу аще потребизна боудеть, ѡже прїиде, прѧд(ь) нами и прѧд(ь) оусими нашими болѣри, слоуга наш(ь), Петръ Бипла, по своею доброю волю и никим непонѵжень, а ни присилован(ь), и дал(ь) своим(ь) оуноуком(ь), нашим(ь) слѵгам(ь), Лазорѹ и Бълошоу, ис(ь) своего праваго ѹрика, третїю част(ь) ѡт(ь) хотарь ѡт(ь) его село, ѡт(ь) Петрещи, на Бипнои, пониже Потока Корнилор(ь), абы совѣ ѡсадили[2] село, и половина полѣна Микѵлицина, на Ѵшица.

www.dacoromanica.ro

Ино мы, видѣвше его доброю волю и даанїе, що wн(ъ) дал(ь) своим(ь) оунꙋком(ь) по своею доброю волю, мѣсто wт(ь) село wт(ь) своем(ь)[3] хотарѣ и половина полѣни, а ми також(е) есми, и wт(ь) нас(ь), дали и потврьдили слугам(ь) нашим(ь), Лазорꙋ и Бълошоу, тое прад(ь) реченое мѣсто wт(ь) село, wт(ь) Потока Корнилорь долꙋ, да wсадѧт(ь)и собѣ село, и половина полѣни Микꙋлицина, на Ушицѣ, да ест(ь) им(ь) оурик(ь) и съ въсѧмь доходом(ь)[4], им(ь) и дѣтем(ь) их(ь), и ꙋнꙋчатом(ь) их(ь) равно, и прѣꙋнꙋчатом(ь) их(ь), и праоурѣтом(ь) их(ь) и въсемꙋ родꙋ их(ь), да ест(ь) им(ь) непорꙋшенно николиже, на вѣкы.

А хотар(ь) томꙋ мѣсто wт(ь) село да ест(ь) третїю част(ь) wт(ь) ꙋсего хотара <П>[5]етрещилор(ь).

А на то ест велика марторїа, сам(ь) г(оспо)дства <ми>[6], више писаннаго, мы, Стефана воеводы, и прѣвъзлюбленних(ь) дѣтей г(оспо)дства ми, Александра и Петра[7], и бояр(е) наши: пан(ь) Станчоул(ь) и с(ы)нъ его, пан(ь) Мрьза, пан(ь) Влайкоул(ь) и с(ы)нь его, пан(ь) Дꙋма, <па>[5]н(ь) Бодѣ дворник(ь), пан(ь) Збїарѣ, пан(ь) Лꙋка[8] и пан<(ь)>[9] Бълко, паркала<бо>[9]ве Бѣ<лоградски>[9], пан(ь) Нѣгь и пан(ь) Ивашко, паркалабове Келїиски, пан(ь) Арбꙋре паркалаб(ь) Не<ме>[9]цски, пан(ъ) Фете паркалаб(ь) Новоградски, пан(ь) Пашко, пан(ь) Гангꙋр(ь) Wрхенски, пан(ь) Чокырлие, пан(ь) Боухтѣ, пан(ь) Петрикъ[10], пан(ь) Яцко Хꙋдич(ь), пан(ь) Иваш-<ко>[9] Хрникович(ь), пан(ь) Врънчанꙋл(ь) спатар(ь), пан(ь) Юга вистїарник(ь), пан(ь) Юга постелник(ь), <п>[9]ан(ь) Дажбог(ь) чашник(ь), пан(ь) Тома столник(ь), пан(ь) Илѣ Хꙋрꙋ комис(ь) и инїи ꙋсї[11] наши м<олд>[9]авскии бояре, велици и мали, що при том(ь) были.

А на болше крѣпость и поꙋтврьжденїе томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ <вѣр>[9]номꙋ паноу, Томѣ логофетꙋ, писати и печат(ь) наш(ь) и печати бояр(ь)[12] наших(ь) привѣсити к семꙋ нашемꙋ листоу.

Пис(а) Тъꙋтꙋл(ь) оу <Ва>[9]слꙋи, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцн[13], м(ѣ)с(ѧ)ца юнїа, а день(ь).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, sluga noastră, Petru Vilna, de bunăvoia lui şi nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a dat nepoţilor săi, slugilor noastre, Lazor şi Băloş, din dreptul său uric, a treia parte de hotar din satul său, din Petreşti, pe Vilna, mai jos de Pîrîul Cornilor, ca să-şi întemeieze sat, şi jumătate din poiana lui Miculiţă, pe Uşiţa.

Deci, noi, văzînd buna lui voie şi danie, pe care el a dat-o nepoţilor săi de bunăvoia sa, un loc de sat din hotarul său şi jumătate din poiană, şi noi, de asemenea, şi de la noi am dat şi am întărit slugilor noastre, Lazor şi Băloş acest loc de sat mai înainte-spus, de la Pîrîul Cornilor în jos, ca să-şi întemeieze sat, şi jumătate din poiana lui Miculiţă, pe Uşiţa, ca să le fie uric şi cu tot venitul[4], lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor deopotrivă, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, ca să le fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui loc de sat să fie a treia parte din tot hotarul ⟨P⟩[5]etreştilor.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia ⟨mea⟩[6], mai sus-scrisul, noi, Ştefan voievod, şi preaiubiţii copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi boierii noştri: pan Stanciul şi fiul său, pan Mîrza, pan Vlaicul şi fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbiiarea, pan Luca[8] şi pan Bîlco, pîrcălabi ⟨de Cetatea Albă⟩[9], pan Neagu şi pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Nea⟨mţ⟩[9], pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Paşco, pan

www.dacoromanica.ro

Gangur de Orhei, pan Ciocîrlie, pan Buhtea, pan Petrică[10], pan Iaţco Hudici, pan Ivaş<co>[9] al lui Hrincu, pan Vrînceanul spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis şi toţi[11] ceilalţi boieri ai noştri m<old>[9]oveni, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Tăutul, la <Va>[9]slui, în anul 6980 <1472>, luna iunie, 1-a zi.

Muzeul Peleş — Sinaia, j. Prahova., Inv. nr. 1. Orig., perg. (26,5×43 cm), pecete domnească (diam.=3 cm), atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефана воєводы и[14] г(осподи)нь, şi şase peceţi boiereşti pierdute împreună cu şnururile de care atîrnau. O foto. la Bibl. Acad., Fotografii, LXXIV/49. O trad., cu data greşită: 6913 <1405> iulie 1, din 1814 martie 19, de Constantin Sîrcul logofăt de divan, ibidem, CV/3, şi o copie după această trad., ibidem, CLIII/1. Altă trad., din 1820 decembrie 20, de Vasile Zotov tălmaci, la Arh. St. Iaşi, CDVII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/509.

EDIŢII: Ghibănescu, *Urice sec. XV—XVI*, p. 180—182 (text slav şi trad.); ibidem, *Surete*, XVIII, p. 156 (rez. după trad. din 1820, copiată în *Ms. Surete*, XIX, p. 754); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 245—246 (trad. din 1814); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 87—89 (text slav, după copia lui Gh. Ghibănescu din *Ms. Surete*, XIX, f. 747, şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 388—389 (trad., după Costăchescu).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Mai jos: ѡсадать(ь).
[3] Greşit, în loc de своєго.
[4] Cuvînt adăugat ulterior de diac pe marginea documentului.
[5] Şters.
[6] Omis.
[7] Punerea primelor mărturii la cazul genitiv, spre deosebire de cele care urmează, se explică, desigur, prin contaminarea dintre această formulă şi cea construită cu ajutorul substantivului вѣра.
[8] Atît în textul editat de M. Costăchescu, cît şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, numele ultimilor doi boieri apar, greşit, înainte de Пашко (Paşco).
[9] Rupt.
[10] Atît în textul editat de M. Costăchescu, cît şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: єтрнчнкъ (Petricică).
[11] сї, adăugat ulterior de diac deasupra rîndului; în textul editat de M. Costăchescu şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de ѹсї (toţi), greşit: слѹгї (slugi).
[12] În orig., după р, paieroc.
[13] и, greşit în loc de п.
[14] и, în ligatură cu ы şi г.

186 — 1472 (6980) iunie 5, Vaslui.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[1] знаменито ис(ъ) сам(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) али во его чтѹчи оуслышит(ъ), кол(и)же того аще комѹ потребизна бѵдет(ъ), ѡже прїиде, прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) ѵсими нашими болѣри, Стана, дочка Миклъоуша дворника, по своєю доброю волю, никим(ъ) непонѹжена а ни присилована, и дала оуниѵкоу своемѵ, слѹѕѣ нашемѵ, Романѵ спатарелѵ[2], част(ъ) ен ѡт(ъ) Микл ъѵшани, варе. колико ѡна дръжала. Ино мы, видѣвше ен доброю волю и даанїе, що ѡна дала своемѹ оуниѵкѹ, слѵѕѣ нашемѵ, Романѵ спатарелѵ; свою част(ъ) ѡт(ъ) село Микл ъѵшани, а мы, такождере, есми дали и потвръдили слѹѕѣ нашемѵ, Романѵ спатарелѵ, тою прѧд(ъ) реч(е)ною част(ъ) ен ѡт(ъ) село

www.dacoromanica.ro

Миклъушани, да ест(ъ) емꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), емꙋ и дѣтем(ъ) его, и оунꙋчатом(ъ) ег(о), и прѣѹноучатом(ъ) его, и пращѹрѣтом(ъ) его и въсемꙋ родꙋ его, кто бꙋдет(ъ) наи ближнии, непорꙋшено николиже, на вѣки.

А хотар(ъ) тою част(ъ) села ѡт(ъ) Миклъушани да ест(ъ) по старомꙋ хотарꙋ, кꙋда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) велика марторіа, сам(ъ) г(оспо)дство ми, више писаны Стефан(ъ) воевода, и прѣвъзлюбленых(ъ) дѣтеи[3] г(оспо)дства ми, Александра и Петра, и боꙗри наши: пан(ъ) Станчꙋл(ъ) и с(ы)нъ его, пан(ъ) Мырза, пан(ъ) Влаикꙋл(ъ) и с(ы)нь его, пан(ъ) Дꙋма, паркалаб(ъ) Хотинскыи, пан(ъ) Бодѣ дворник(ъ), пан(ъ) Збіарѣ, пан(ъ) Лꙋка и пан(ъ) Бълко, пръкалабове Белоградскы, пан(ъ) Нѧг(ъ) и пан(ъ) Ивашко, пръкалабове Келіискы, пан(ъ) Арбꙋре паркалаб(ъ) Нѣмецскы, пан(ъ) Фете Новоградскы, пан(ъ) Пашко, пан(ъ) Гангꙋр(ъ) Ѡрхенскы, пан(ъ) Бꙋхтѣ, пан(ъ) Чокырліе, пан(ъ) Петрик(ъ), пан(ъ) Іацко Хꙋдич(ъ), пан(ъ) Ивашко Хриинкович(ъ), пан(ъ) Врънчан(ъ) спътар(ъ), пан(ъ) Юга вистіарник(ъ), пан(ъ) Юга постелник(ъ), пан(ъ) Дажбог(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Тома столник(ъ), пан(ъ) Илѣ Хꙋрꙋ комис(ъ) и инии оусы наши молдавскыи боꙗри, велици и мали, щ̈о при том(ъ) били.

А на болшею крѣпост(ъ) и потвръжденіе томꙋ въсемꙋ више писаномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ болѣринꙋ, панꙋ Томѣ логофетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) и печат(и) боꙗрь наших(ъ) привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Негрилаш(ъ), оу Васлꙋи, в(ъ) лѣто ҂ѕ҃ѵ҃п юн(іе) е҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, Stana, fiica lui Miclăuş vornic, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni şi nici asuprită, şi a dat nepotului său, slugii noastre, Roman spătărel, partea ei din Miclăuşani, atît cît a stăpînit ea. Deci, noi, văzînd buna ei voie şi danie, pe care ea a făcut-o nepotului său, slugii noastre, Roman spătărel, partea sa din satul Miclăuşani, de asemenea, şi noi am dat şi am întărit slugii noastre, Roman spătărel, acea mai înainte-spusă parte a ei din satul Miclăuşani, ca să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelei părţi de sat din Miclăuşani să fie după hotarul vechi, pe unde din veac au folosit.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul, Ştefan voievod, şi preaiubiţii copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi boierii noştri: pan Stanciul şi fiul său, pan Mîrza, pan Vlaicul şi fiul său, pan Duma, pîrcălab[4] de Hotin, pan Bodea vornic, pan Zbiarea, pan Luca şi pan Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, pan Neagu şi pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure, pîrcălab de Neamţ, pan Fete de Cetatea Nouă, pan Paşco, pan Gangur dè Orhei, pan Buhtea, pan Ciocîrlie, pan Petrică, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Vrîncean spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Negrilaş, la Vaslui, în anul 6980 ⟨1472⟩ iunie 5.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., Peceți, nr. 127. Orig., perg. (28 × 44 cm), pecete domnească (diam. =3 cm), atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефана воеводы н[6] г(оспод)нь, și 6 peceți boierești, atîrnate (șnururi de mătase albastră), două deteriorate și șterse (nr. 2 și 6, socotindu-le de la stînga la dreapta), iar patru cu legendele: nr. 1) * Печать Тома столник; nr. 3) Печать Илѣ комиса; nr. 4) Ї(со)с Х(ристо)с (în partea de sus a imprimării circulare, de o parte și de alta a chipului Mîntuitorului) și Гєѡр(гїє) (în centrul cîmpului, de o parte și de alta a chipului patronului Mitropoliei Sucevei); nr. 5) Печать Юга <вистѣр>[5]ник.

Două foto., ibidem, Fotografii, LXXV/53 și LXXVIII/28, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/510. O copie și o trad., din 1782 iunie 9, de Pavel pisar de la Episc. Huși, la Arh. St. București, Ms. nr. 818(Cond. moșiei Miclăușeni), f. 1—2. O copie, după trad. din 1782, la Arh. St. Iași, ms. nr. 65, p. 430—431.

EDIȚII: Bogdan, *Album*, nr. 61 (facs.); Melchisedek, *Bibl. Sturza*, p. 700—701 (text slav și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 171—172 (text slav): *D. I. R.*, A, I, p. 389—390 (trad.); Mihăilă, *Dicț. lb. rom. vechi*, p. 288—291 (text slav și trad.)

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Așa în orig.
[3] În loc de прѣвъзлюбленыи дѣти; expresia a fost preluată întocmai din formula: а на то ест вѣра..., care cerea întrebuințarea cazului genitiv.
[4] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greșit: „pîrcălabi".
[5] н, în ligatură cu ы și г.
[6] Sau <постел>ник; la I. Bogdan, greșit: † Пе<ча>ть па<на> Боди>.

187 — 1472 (6980) august 19, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской. Знаменито чиним(ъ)[1] ис(ъ) самъ нашим(ъ) листомъ, въсам(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его чтоучи оуслышит(ъ), ѡже даемъ и дали есми сес(ъ) лист(ъ) наш(ъ) нашемѵ монастирю ѡт(ъ) Полѣнѣ, идеже ест(ъ) храм(ъ) С(вя)т(о)го Николи, на то <що>[2] оу трїех(ъ) монастирских(ъ) села що прислоухают(ъ) къ монастирю, именемъ селамъ: Бодещїи, и Татарїи и Юрканїи, на Побрата, ѡт(ъ) Сѣчавской волости, а оу тих(ъ) монастирских(ъ) г҃ селах(ъ) да не смѣетъ ходити[3] ни единъ наш(ъ) оурядник(ъ) а ни глобникь, а ни припашар(ъ), а ни ин(ъ) никто ѡт(ъ) наших(ъ) оурядникох(ъ) да не имают(ъ) дрѣгое глобѣ оузяти ѡт(ъ) тих(ъ) г҃ монастирских(ъ) селахъ и ѡт(ъ) монастирских(ъ) люди, тоулко[4] да имают(ъ) наши глобници оузяти нам(ъ) нашѣ глобоу ѡт(ъ) дѣшегѣ<б>[2]ство[5] и ѡт(ъ) волоченїе дивкоу, ѡт(ъ) тих(ъ) монастирских(ъ) люди ѡт(ъ) трих(ъ) селох(ъ), а иное глобѣ и дило да не имают(ъ), ни за великое дило, а ни за малое.

И такоже, тоти люди ис тях(ъ) трих(ъ) монастирских(ъ) селахъ да не имает(ъ) никто ѡт(ъ) наших(ъ) панох(ъ) и оурядникох(ъ) сѣдити их(ъ) ни оу чем(ъ) а не[4] оу котором(ъ) дилѣ, але комоу сѣ оузрит(ъ) кривда аже имает(ъ) ѡт(ъ) тих(ъ) люди ис(ъ) тях(ъ) селах(ъ) бѣд(ь) оу чем(ъ), или за великое дило, или за малое, а ѡни да тѣжѣть и да иштоут(ъ) их(ъ) пряд(ъ) егѣменом(ъ), кто ко<ли>[2] боудетъ оу храм(ъ) С(вя)т(о)го Николи, и пряд(ъ) оурядником(ъ) его, а иног(о) сѣд(ь)ца да не имають николи ни оу чоумъ[3], але да соудятъ сами своими люди ѡт(ъ) тих(ъ) трих(ъ) монастирских(ъ) селах(ъ) и да довидают(ъ) их(ъ) ѡ оусемъ, и оу глобах(ъ) и оу въсяких(ъ) вินах(ъ), що коли бѣдет(ъ) на тих(ъ) люди чинити сѣ. А ѡни такождере да пряслухаютъ къ храмоу С(вя)т(о)го Николи, оуси оубоги люди ѡт(ъ) тих(ъ) трїех(ъ) селах(ъ).

Тое въсе выше писанное да ест(ъ) нашемѵ монастирю ѡт(ъ) Полѣноу неподвиженно николиже ни <оу>[2]чемъ.

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и прявъзлюбленых(ъ) дѣтеи г(оспод)ства ми, Алеѯандра и Петра, и вѣра въсяхъ боярыⷩ наши, велики и мали.

www.dacoromanica.ro

Ѧ на болшее крѣпость и поутвръжденїе том҄ въсемv више писанномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу боѧринv, панv Томѣ логофет҄, писати и нашоу печат(ъ) привѣсити къ семоу нашемоу листоу.

Пис(а) Борчѣ, оу Соч(а)вѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцп, м(ѣ)с(ѧ)ца агоуст(а), ѳі ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că dăm şi am dat această carte a noastră mănăstirii noastre din Poiană, unde este hramul Sfîntul Nicolae, pentru ca în cele trei sate mănăstireşti care ascultă de mănăstire, satele numite: Bodeştii[6], şi Tătarii şi Iurcanii, pe Pobrata, din ţinutul Suceava, în aceste 3 sate mănăstireşti, să nu îndrăznească să umble nici un dregător al nostru, şi nici globnic, şi nici pripăşar, şi nici altcineva din dregătorii noştri să nu ia altă gloabă din aceste 3 sate mănăstireşti şi de la oamenii mănăstirii, ci numai să ia globnicii noştri, pentru noi, gloaba noastră pentru omor şi pentru răpire de fată, de la aceşti oameni ai mănăstirii din tustrele satele, iar altă gloabă şi treabă să nu aibă nici pentru faptă mare, şi nici pentru ⟨faptă⟩[7] mică.

Şi, de asemenea, pe aceşti oameni din aceste trei sate mănăstireşti să nu-i judece întru nimic şi pentru nici o faptă nimeni dintre panii şi dintre dregătorii noştri, iar cui i se va părea că are vreo strîmbătate de la aceşti oameni din aceste sate întru orice, sau pentru faptă mare, sau pentru ⟨faptă⟩[7] mică, ei să-i pîrască şi să-i tragă înaintea egumenilor, oricine va fi atunci la hramul Sfîntul Nicolae, şi înaintea dregătorilor lui, iar alt judecător să nu aibă niciodată întru nimic, ci să-şi judece singuri oamenii lor din aceste trei sate mănăstireşti şi să-i urmărescă[8] pentru toate, şi pentru gloabe şi pentru orice vinovăţii, cîte vor fi să se săvîrşească la aceşti oameni. Iar ei, toţi oamenii săraci din aceste trei sate, de asemenea, să asculte de hramul Sfîntul Nicolae.

Toate acestea mai sus-scrise să fie mănăstirii noastre din Poiană nestrămutat niciodată întru nimic.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi a preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6980 ⟨1472⟩, luna august, 19 zile.

⟨Pe verso, două însemnări tîrzii:⟩ Uricul iar de la Stefan vod(ă), pentru moşia Bodeştii şi Tatarii i Iurcanii, de apărare pentru toate angheriile, leat 6980 ⟨1472⟩ av(gust) 19; ⟨şi:⟩ ⟨Uricul⟩ domnului Ştefan v(oie)v(o)d pe moşiile Bodeştii, Tatarii şi Iurcanii, de la ţin(u)t Sucevii, a m(ănă)st(irii) Pobrata, închinată Sfîntului Mormînt, de scuteli.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Pobrata, I/3. Orig., perg. (30,5 × 27,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din 1840 septembrie 12, de Hrisant ieromonah, ibidem, I/4. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, LXXVIII/18, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/511.

EDIŢII: Bogdan *Album*, nr. 62 (facs.); *D. I. R.*, A, I, p. '530 (facs.); Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 124 (text slav, cu prescurtări şi trad.); I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p.

www.dacoromanica.ro

173—177 (text slav, îndreptări ale trad. lui Hăjdeu şi trad. din 1840); Iorga, *Anciens doc.*, II, p. 538—539 (text slav după Bogdan şi trad. franc.); *D. I. R.*, A, I, p. 391—392 (trad.).

---

[1] ч, făcut deseori ca ѵ.
[2] Omis.
[3] т şi н, în ligatură.
[4] Aşa în orig.
[5] т şi ı, în ligatură.
[6] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Boldeşti".
[7] Subînţeles în textul slavon.
[8] În trad. din *D. I. R.*, A, I: „să-i pedepsească".

188 **⟨1472 (6980) octombrie 8⟩.**

⟨6980 ⟨1472⟩ octombrie 8⟩[1]

Стефан(ъ) в(ое)вода, г(о)сп(о)даръ Землн Мwлдавскон. Ѡж(е) тотъ нстнннин н вернїн слѵга наш(ъ), Петръ, с(ы)нъ Бълков(ъ), слѵжнл(ъ) нам(ъ) право н верно. Тем(ъ) мн, вндевше его правою н верною слѵжбо<ю>[2] до нас(ъ), далн н потвръднлн есмн его правою wтннн8, едно село, на нмѣ Флочещнн, на Белнком(ъ) Тазлове, понеже що н сфедптелствовал(ъ)[3] пред(ъ) намн н пред(ъ) 8снмн нашнмн бо<ѧ>рн, велнкнмн н малнмн, н се[4] 8снмн свонмн мецнѧшн, аже превелна що нмал(ъ) wн(ъ) на тое село, на Флочещнн, на Белнком(ъ) Тазлове, wт(ъ) нашего дѣда, wт(ъ) Ѧлеѯандрѵ в(ое)вод(ъ), н wт(ъ) нашнхъ 8нкове, wт(ъ) Їлнѧше в(ое)вод(ы) н wт(ъ) Стефан(а) в(ое)вод(ы), а тотн его прнвнлїе, що нмал(ъ), 8сн емѵ пахорнлн[5] въ домовı[6] Р8солов(ъ) wт(ъ) Флочещн, тогдн колн погорнлн н превелїе пана Бланк8ла, 8нка нашего.

И нам(ъ)[7] мн, вндевше его доброе н правое сфедптелство, а мн также(е) есмн далн н потвръднлн емѵ правою его wтн(н)н8, <тое>[8] пред(ъ) реченное село, Флочещнн. И нн кто нколн <да не нмает(ъ)>[8] доб(н)вати тое село, Флочещнн, ннкото<рым(ъ) прнвнлнем(ъ)[9], нн>[8], 8 которнх(ъ) д(ь)нех(ъ) н 8 часох(ъ), нн перед(ъ) намн, <нн перед(ъ) нннымн>[8], кто бѵдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Землн Мwлдав<скон. Тое въсе выше п>[8]нсанное да ест(ъ) ем8 wт(ъ) нас(ъ) 8р<н>[8]к(ъ), <съ 8сем(ъ) доходом(ъ)[10], ем8 н дѣтем(ъ) его>[8], н 8н8чатом(ъ), н преѵнѵчатом(ъ) е<го н въсем8 род8 его, съ въсѣ>[8]мн старнмн своимн х<отармн, по к8да нз вѣка вѣчного w>[8]жнвалн.

[Тое пн<шем>[8]][11].

⟨6972 ⟨1472⟩ octombrie 8⟩[1].

Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Iată această adevărată şi credincioasă slugă a noastră, Petru, fiul lui Bîlco, ne-a slujit nouă drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, i-am dat şi i-am întărit ocina lui dreaptă, un sat, anume Floceştii, pe Tazlăul Mare[12], pentru că el a şi mărturisit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, şi cu toţi megieşii săi, că privilegiile pe care le-a avut pe acel sat, pe Floceşti, pe Tazlăul Mare, de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod, şi de la unchii noştri, de la Iliaş voievod şi de la Ştefan voievod, aceste privilegii ale lui, pe care le-a avut, toate i-au ars în casa lui Rusul din Floceşti, atunci cînd a ars şi privilegiul unchiului nostru, pan Vlaicul.

Deci, noi, văzînd mărturia lui bună şi dreaptă, de asemenea şi noi i-am dat şi i-am întărit ocina lui dreaptă, ⟨acel⟩[8] sat mai înainte-spus, Floceştii. Şi niciodată ⟨să nu⟩[8] dobîndească nimeni acel sat, Floceştii, cu nici un ⟨pri-

www.dacoromanica.ro

vilegiu⟩[9], în oricare zile şi ceasuri, nici înaintea noastră, ⟨nici înaintea altora⟩[8], cine va fi domn al ţării noastre, Moldova. ⟨Toate acestea mai sus⟩[8]-scrise să-i fie de la noi uric, ⟨cu tot venitul,[10] lui şi copiilor lui⟩[8], şi nepoţilor, şi strănepoţilor lui ⟨şi întregului său neam, cu toate⟩[8] hotarele sale vechi, ⟨pe unde⟩[8] au folosit ⟨din veacul veacului⟩[8].

[Aceasta scriem][11].

Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 392. Copie din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data 6980 ⟨1472⟩ octombrie 8, într-o condică din anul 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu" — Iaşi, ms. III/99, p. 1.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 177—178 (text slav, după aceeaşi copie, şi trad. rez. grec.); *D. I. R.*, A, I, p. 392 (trad., după aceeaşi copie).

---

[1] Rupt; întregit după rezumatul grec.
[2] Omis.
[3] Aşa în copie.
[4] Greşit, pentru съ.
[5] Mai jos, погорили.
[6] в, îndreptat din р.
[7] и нам(ъ), greşit, în loc de ино.
[8] Rupt.
[9] În textul editat de I. Bogdan şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de привилием(ъ) (privilegiu), s-a întregit cu обычаем şi, respectiv, „obicei", termen pe care formularul documentelor similare nu-l justifică (vezi nr. 113, 121).
[10] Mărimea rupturii, de cca 23 litere, permite şi includerea clauzei съ ȣсем(ъ) доходом(ъ)(cu tot venitul), pe care atît textul publicat de I. Bogdan, cît şi traducerea din *D. I. R.*, A, I au omis-o.
[11] Formulă adăugată, evident, de copist, întrucît ea nu apare în actele originale ale vremii.
[12] În trad. din *D. I. R.*, A,I, urmează greşit: „mai jos....".

189 — 1473 (6981) ianuarie 8, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ ⟨Земли Молдавскои. Знамени⟩[1]то чиним нс сѣм нашим листом, въсѣм кто на нь възрит(ь) или его чтȣчи оуслышить, ѡжь бл(а)гопроизволи г(о)с(по)дство ми, нашим благим произволенїем и свѣтлим и чистим ср⟨д(ь)⟩[2]цем, и ѡт(ь) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ, и ѡт(ь) Б(ог)а помощїѧ, ꙗко да оутвръдим и оукрѣ⟨пим⟩[2] нашь монастирь ѡт(ь) Молдавица, идеже есть храм С(вѣ)т(а)го Благовещенїа и где есть игȣмень нашь молебник, попа Ꙗнастасїе, и оучинили есмо въ зад(оу)шїе и за спасенїе родитель нашихь, и за на(ш)е[3] здравїе, и за здравїе детеи нашихь, и дали и потвьрдили есми томȣ свѣтомоу нашемȣ монастирю ѡт(ь) Молдавица, оу нашеи земли, ȣ Молдавскои, села на имѣ: Сынгȣрѣнїи, що соуть ȣ волости Кигнѧчю, и поѧна Брȣмарева съ кръницами, на имѣ кръницам: Кръница Берестова и два кръници ȣ верха Сȣхои, и една пасика где была пасика Брȣмарева, и, на Прȣтѣ, едно ѡзеро, на имѣ Бли(с)чѣтȣл(ь)[4], и съ Бл(а)счецелом[5], малым езером, и, выше ѡзера Блисчатȣла, дрȣгое ѡзеро, на имѣ Бȣдоеле, и дрȣгое ѡзерце, Секрилюль, и една гръла що есть оу ȣглȣ Прȣта и оупадает оу ѡзера, и една гръла що сѣ зовет Гръла Бȣлхакова, и дрȣгаѧ гръла, що выходит изь ѡзера долȣ до мостȣ, и едно село оу гръли гътȣри[6], на имѣ Блъцацїи.

И такождере, оусталь Ивашко Ꙗрмѣничич(ь), прѣд(ь) нами и прѧд(ь) ȣсими нашими боѧры, по своеи доброи воли, и даль с(вѣ)томȣ монастирю нашемȣ ѡт(ь) Молдавици половина села ѡт(ь) Ѡстъпчань, вышнїю част(ь)[7], где был(ь) Ѡстап-

www.dacoromanica.ro

ко вътъман(ь), оу Тꙋрїн, оу волости Іаскои. Ино ми, видѣвше ег(о) доброе произволенїе и да(а)нїе[8], а ми такождере есми дали и потвръдили с(вѣ)томꙋ монастирю нашемꙋ ѿт(ь) Молдавица тꙋю половина села ѿт(ь) Ѿстъпчань, вишнию част(ь)[7], где быль Ѿстапко вътъман(ь), ꙋ Тꙋрїн, ꙋ волости Іаскои.

Тое въсе выше писанное да ест(ь)[8] ѿт(ь) нас(ь) оурикь и съ въсѣмь доходомь с<вѣ>томꙋ монастирю нашемꙋ ѿт(ь) Молдавица и да ест(ь)[8] непороушанно[8] николиже, на вѣки вѣчныѧ.

А хотарь тимь селомь више писаным(ь) да есть ѿт оусиχь сторонь по старомꙋ хотарю, кꙋда из вѣка ѡжив али.

А на то ест(ь)[8] в<ѣра г(о)с(по)дства>[1] ми, више писанныи Стефан(ь) воевода, и прѣвъзлюбленныχь дѣтеи г(о)с(по)д(ст)ва ми, Алеѯандра и Петра, и вѣра болрь нашиχь: вѣра пана Станчюла и с(ы)на его, пана Мырзѧ[9], вѣра пана Бланкꙋла и с(ы)на его, пана Дꙋмы, старосѣ Хотинскїи, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Збиѧри, вѣра пана Л<ꙋ>[1]ка и пана Блъка, пръкалаби Белоградскы, вѣра пана Нѧг(а) и пана Ивашка, пръкалаби Келїнскы, вѣра пана Арбꙋре, пръкалабь Немецьскыи, вѣра пана Фети Новоградского, вѣра пана Гангꙋра Ѿр<χеинск>[1]ого, вѣра пана Пашка, вѣра пана Бꙋχти, вѣра пана Ивана Чокрълїи, вѣра пана Пе<три>[1]ка Іакимовичѣ, вѣра пана Іацка Хꙋдичѣ, вѣра пана Ивашка Хриниковича, вѣра пана Бръиичана спътарѣ, вѣра пана Юги вистїарника, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Томы столника, вѣра пана Илиѧ Хꙋрꙋ комиса и вѣра въсѣχь болрь нашиχь молдавьскиχь, великиχь и малыχь.

А по нашемь животѣ, кто бꙋдет(ь) господарь нашн земли, ѿт(ь) дѣтеи нашиχь или ѿт(ь) нашего родꙋ или бꙋдь кого Б(ог)ъ изберет(ь) господаремь быти нашеи Земли Молдавскои, тоть а би не порꙋшиль нашего даанїа, заиꙋже есми дали и потвръдили с(вѣ)томꙋ монастирю нашемꙋ ѿт(ь) Молдавици въ задꙋшїе и за спасенїе родителїе нашиχь и за наше здравїе и за здравїе детеи нашиχь, іако и више пишемь.

А на болшею крѣпость и поꙋтвръжденїе томꙋ въсемꙋ више писаномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Томѣ логофетꙋ, писати и нашꙋ печать привѣсити к семꙋ нашемоу листоу.

Писа Андреика, оу Сꙋчѣвѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ꙅцпа, м(ѣ)с(ѧ)ца ген(арїа), и д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al ⟨Ţării Moldovei⟩[1]. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră de la Moldoviţa, unde este hramul Sfînta Bunavestire şi unde este egumen rugătorul nostru, popa Anastasie, şi am făcut întru pomenirea şi pentru mîntuirea părinţilor noştri, şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea copiilor noştri, şi am dat şi am întărit acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Moldoviţa, în ţara noastră, în Moldova, satele anume: Sîngurenii, care sînt în ţinutul Chigheci, şi poiana lui Brumar, cu fîntînile, anume cu fîntînile: Fîntîna Mesteacănului şi două fîntîni la obîrşia Suhăi, şi o prisacă unde a fost prisaca lui Brumar, şi, pe Prut, un iezer, anume Blisceatul şi cu Blisceţelul, iezerul cel mic, şi, mai sus de iezerul Blisceatul, alt iezer, anume Budoele, şi alt iezeraş, Secriiul, şi o gîrlă care este în cotul Prutului şi se varsă în iezer, şi o gîrlă care se chiamă Gîrla Bulhacului, şi altă gîrlă, care iese din iezer în jos pînă la pod, şi un sat la Cîrligătura, anume Bălţaţii.

Şi, de asemenea, s-a sculat Ivaşco Armencici, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, de bunăvoia sa, şi a dat sfintei noastre mănăstiri

www.dacoromanica.ro

de la Moldoviţa jumătate de sat din Ostăpceani, partea de sus, unde a fost Ostapco vătăman, la Turia, în ţinutul Iaşi. Deci noi, văzînd buna lui voie şi danie, şi noi de asemenea am dat şi am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Moldoviţa această jumătate de sat din Ostăpceani, partea de sus, unde a fost Ostapco vătăman, la Turia, în ţinutul Iaşi.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric şi cu tot venitul sfintei noastre mănăstiri de la Moldoviţa şi să fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa ⟨domniei⟩[1] mele, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi a preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrzea, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, staroşti de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiiarea, credinţa panului L⟨u⟩[1]ca şi a panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi a panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orh⟨ei⟩[1], credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Ion Ciocîrlie, credinţa panului Pe⟨tri⟩[1]că al lui Iachim, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Vrîniceanu spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania noastră, pentru că am dat şi am întărit sfintei noastre mănăstiri de la Moldoviţa întru pomenirea şi pentru mîntuirea părinţilor noştri, şi pentru sănătatea noastră, şi pentru sănătatea copiilor noştri, cum scriem şi mai sus.

Şi pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6981 ⟨1473⟩, luna ianuarie, 8 zile.

După Ciobanul, *Un doc. inedit*, p. 80—81. Text slav după orig. (18 rînduri scrise), perg. (37 × 61 cm), pecete (diam. = 8,5 cm[10]) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: ⟨†⟩[11] Пєчать Їѡ ⟨Стєфа⟩нь воєвѡ⟨да гѡспо⟩[12]дар Зємли Молдавскои[13]; actul se afla în Bibl. Acad. de Ştiinţe a R.S.S. Ucrainene din Kiev, Secţ. a II-a, neinventariat (achiziţie 1930, Man. XXV, nr. 831). Trad. editorului, ibidem, p. 82—83.

O trad., din 1766 iulie 16, de Evloghie dascăl, la Arh. St. Suceava, Colecţia de documente, I/2.

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 68 (rez., după orig. sau după o copie slavă); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 178—179 (rez. editorului, după Wickenhauser); *D. I. R.*, A, I, p. 392—394 (trad., după o copie slavă).

---

[1] Probabil şters în orig.
[2] Probabil omis în transcriere.
[3] Aşa în textul lui Şt. Ciobanu; probabil greşit, în loc de наш(є).
[4] с, probabil suprascris în orig.
[5] Greşit, în loc de Бл(и)счєцєломь.
[6] Aşa în textul lui Şt. Ciobanu; greşit, în loc de Крълигътѹри.
[7] În textul lui Şt. Ciobanu, decalchiat.
[8] Aşa în textul lui Şt. Ciobanu.

www.dacoromanica.ro

[9] În textul lui Şt. Ciobanu, deasupra lui Мырза apare suprascris un ч; în org., va fi fost, probabil, un accent.
[10] Diametrul peceţii lui Ştefan cel Mare, avînd inscripţia care urmează, este de 7,8 cm. Probabil s-a măsurat circumferinţa maximă a deschiderii bulbului de ceară.
[11] Întregirea noastră.
[12] La Şt. Ciobanu, greşit: воєвѡ<дь госп>дар.
[13] Greşit; în loc de Мѡлдавскои.

190 — 1473 (6981) mai 7, Suceava.

Noi, Ştefan, din mila lui Dumnezeu domn Ţării Moldovii. Facem ştire cu această a noastră scrisoare, tuturor şi fiecăruia cui se cade a vedea şi a auzi, precum au vinit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri moldoveneşti, Cîrste ... [1] episcop de Rădăuţi[2] ... [1] şi au vîndut a sa moşie[3] şi ocină, satul Ivancăuţi, ţinutul Cernăuţi, ... [1] slugii noastre credincioase, lui Dragoş Uşar[4] ... pentru 170 zloţi tătăreşti. Şi a dat Dragoş Uşar[4] aceşti 170 zloţi drept[5] în mînile slugii noastre, lui Cîrste, şi în mînile ... [1] în faţa preaosfinţiei sale, lui Tarasie, metropolitul Ţării de Jos[6], şi a lui ⟨Ioanichie⟩[7], episcop de Rădăuţi, şi în faţa tuturor boierilor noştri moldoveneşti, a mari şi a mici.

Văzînd a lor bună învoială şi plata deplină făcută cu bani gata, dăm şi noi această întăritură cumpărătorului, d-lui[1] Dragoş Uşar[4], pentru mai sus-numitul sat Ivancăuţi, ţinutul Cernăuţi, ca să-i fie de la noi ocină şi moşie [3] în veci, cu toate veniturile, lui şi urmaşilor lui de ambele sexe[8], care se va alege mai aproape, cari să o stăpînească neruşiit în veci şi în pace[9].

Hotarele acelui sat către Coţman sunt cele vechi, adecă: lîngă drumul Hmielovului şi de aici drept spre Oşohlib, pînă la părăul Volhoveţ[10], şi earăşi[1] pînă la drumul Hmielovului şi de aici ... [1] la drumul Suhoverschei[11], de aici ...[1] de la Havrileşti pînă la Volhoveţ cum au stăpînit din timpuri străvechi. De la Volhoveţ ...[1] la ...[1].

Şi pentru mai mare credinţă ⟨am dat⟩[1] iscălitura noastră domnească[12], Ştefan voevod ... [1] şi a iubiţilor noştri fii, Alexandru şi Petru ... [1].

Pentru a întări cumpărătura mai sus-numitului sat, am poruncit slugii noastre, Toma logofăt, ca să scrie aceasta şi să atîrne acestei scrisori pecetea noastră şi a tuturor boerilor noştri.

Suceava, 6981 ⟨1473⟩ mai 7.
[12 iscălituri [1]] [13].

După Bălan, *Cetatea Hmielov*, p. 14, Trad. editorului, după un text reconstituit pe baza a două trad. germ. lacunare, ambele autentificate de locotenentul Harsany, la 1782, şi care se păstrau la Arh. St. Cernăuţi (azi R. S. S. Moldovenească), pachet Ivancăuţi, nr. 263 şi, respectiv, Liber Granicialium, IV, p. 261.

ALTE EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, V, 1, p. 394 (rez. editorului, după cea de-a doua trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 180 (rez. editorului după prima trad., iar dispoziţia şi hotarnica în extras germ.); *D. I. R.*, A, I, p. 394 (rez., după Bogdan).

---

[1] Aşa în textul lui T. Bălan.
[2] Se poate înţelege că vînzătorul era rudă cu episcopul de Rădăuţi, mai ales că, în continuare, el primeşte, alături de încă o persoană, preţul satului. Nu este, însă, exclus ca în original începutul *naraţiei* să fi cuprins numele celor trei ierarhi moldoveni, iar traducătorul, necitind decît calitatea ultimului, a corelat-o şi a plasat-o greşit în text.
[3] „moşie", desigur pentru „uric" din orig.
[4] Probabil nu este vorba de un nume propriu, ci de numele comun: uşar, uşer (azi uşier).
[5] Greşit, în loc de „zloţi drepţi".

www.dacoromanica.ro

[6] Față de forma celorlalte atestări ale aceleiași mitropolii în actele vremii: „de Tîrgul Romanului" sau „de Tîrgul de Jos", traducerea germană (sau textul lui T. Bălan sub influența rez. lui I. Bogdan — v. EDIȚII) pare, mai curînd, o interpretare, firește greșită, în funcție de realități administrative ulterioare din Moldova. Oricum, în rez. lui N. Iorga (v. EDIȚII) nu apare și „Țării", ci doar, „Mitropolit de Jos", ceea ce lasă să se înțeleagă o lectură incompletă a text. orig. de către autorul trad. germ.

[7] Întregit după rez. lui N. Iorga.

[8] Deși această stipulație ar fi putut exista în orig., este de presupus mai degrabă o interpretare greșită a slavonescului равно = la fel, deopotrivă, atît de des întîlnit în actele vremii. Observăm, totodată, că nu este vorba de „urmași" în general, ci doar de „copii", chiar în trad. germ. (v. n. 9).

[9] Textul acestui paragraf trădează o redare mult prea liberă a trad. germ., cel puțin față de extrasul prezentat de I. Bogdan în ediția sa: „. . . so gaben wir diese Bekräftigung dem Käufer Dragosch Uschar über das obgenannte Dorf Ivashkoutz (în loc de Ivankoutz — *n.n.*) des Czernowitzes Kreises, damit es selben von uns auf ewig mit allen Einkünften in die Besitzung falle und durch denselben auf die Kinder beiderlei Geschlechts und deren ihnen näher anverwandte Descendenten erblich fallen möge welche es unbeweglich ewig und ruhig besitzen sollen". (. . . astfel dăm noi această întăritură cumpărătorului Dragoș Ușar peste sus-numitul sat Ivancăuți, din ținutul Cernăuți, pentru ca să-l stăpînească de la noi cu tot venitul în veci, lui și copiilor lui de ambele genuri și rudelor lor mai apropiate, ca să-l stăpînească neclintit niciodată, în veci).

[10] În același extras, greșit: „bis auf den Volchovczer Berg" (pînă la dealul Volhoveț); în trad. germ., după T. Bălan: „Volchovetzer Bach", deci „pîrîul Volhoveț".

[11] În același extras: „auf die Suchowesker Strasse".

[12] Interpretare greșită, de către autorul trad. germ., a textului slavon, dar este greu de precizat care anume formulă va fi fost folosită în orig.: „Iar la aceasta este credința . . . " sau „Iar la aceasta este mare mărturie, . . . ". În această situație, nici întregirea lui T. Bălan: ⟨am dat⟩, nu poate fi, desigur, acceptată.

[13] După această notă, este posibil ca cele două trad. germ. să nu fi fost făcute totuși pe baza doc. orig., ci folosindu-se o copie slavă care, la sfîrșit, avea însemnate, cum se obișnuia în epocă, locurile peceților boierești, prin siglele: L.S., interpretate apoi ca „iscălituri".

191 ⟨1473 sfîrșitul lui iunie — înainte de 13 septembrie⟩.

† М<(и)л(о)стїю>[1] б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ <Земли Молдавскои. Знаменито>[2] чиним нс(ь) сѣмь листомь нашимь, <въсѣмь кто на нь възрит(ь)>[3] или его чтѹчи оуслышит(ь), оже тот(ь) <истин>[2]ыи боıарин(ь) наш(ь) вѣрныи, пан(ь) Ханко, чашник наш(ь), и братїа его, <Гаврил(ь) и И>[1]ванко, <с(ы)нове ...[4], слѹ>[5]жили намь право и вѣрно. Того радї, мы, в<идѣ>[2]вше их(ь) правою и вѣрною <сл>[1]оужбою до нас(ь), жаловали <есмы их(ь)>[1] особною нашею м(и)л(о)стїю и дали есми имь и потврьдили, оу наш<еи>[1] земли, оу Молдавскои, их(ь) правоую и питомоую ѡтчиноу, села на имѣ Васкъоуци, на верхь Вилїи, на Днистри, и дроугое село, на имѣ Басилевци, на Проутѣ.

И такождере, есми дали и потврьдили слоу<ѕѣ>[1] на<ше>[2]моу, паноу Ханкоу чашникоу, опроч(ь) ѡт(ь) его братїи, ѡт(ь) Гаврила и ѡт(ь) Иванка, его правыи и питомыи цигани, на имѣ Доумьбравъ и жена его, на имѣ Киранъ, щоже ѡн(ь) добыл(ь) того циган<ина и его жена>[5], оу Басарабскои Земли, коли есми воевал(ь) г(оспо)дство ми та есми зажегль[6] Флочи и Ѫловинцоу.

Тое въсе выше пи<санн>[1]ое да ест(ь) имь, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь) и съ въсѣмь доходом(ь), имь и дѣтемь их(ь) рав<но, и оуноучатомь их(ь)>[1], и прѣоуноучатомь их(ь), и прашоурѫтомь их(ь) и въ<се>[2]моу родѵ их(ь), кто боудет(ь) иан ближнїи, да ест(ь) имь непорѹшен<но ни>[1]колиже, на вѣки вѣчны.

А хотарь тѫмь прѣд(ь) реч(е)нным(ь) селом(ь) ѡт(ь) <оусих(ь) сторон(ь) да есть по>[5] старымь хотаремь, коуда из вѣка ѡжива<л>[2]и.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дства ми, <вы>[1]ше писаннаго, мы, Сте<фана>[1] воеводы, и вѣра прѣвъ<злю>[1]бленных(ь) дѣтїи г(оспо)дства ми, Александра и

www.dacoromanica.ro

Пе<тра и Богдана>[5] и Їлїи, и вѣра болѧрь нашиχ(ь): вѣра пана Стан<чоула и>[1] вѣра с(ы)на его, пана Мырзи, вѣра пана Бланкоула старости Хотинского <и вѣра>[1] с(ы)на его, пана Доума, вѣра пана <Боди дворника, вѣра пана>[3] Збїари, вѣра пана Лоука и вѣра пана <Бълка[7]>[1], паркалабове Бе<лоградскыи, вѣ>[1]ра пана Нѧг(а) и <вѣ>[1]ра пана Ивашка, парка<лабове Келїнскыи, вѣра пана Арбоуре паркалаба Немецского, вѣра>[3] пана Фети паркалаб(а) Новоградского, <вѣра па>[3]на Гангоура <паркалаба Ѡр>[3]χеи<ского, вѣра пана Паш>[3]ка, вѣра пана Боу<χти, вѣра пана Чокрълїи, вѣра пана Петрика, вѣра пана Ѧцка Хоудич>[3]а, вѣра пана <Ивашка Х>[2]рнико<вича, вѣра пана Миχъоу спатарѣ, вѣра>[3] пана Юга вист<ѧрника, вѣра пана Юга постелника, вѣра пана Дажбога паχарника, вѣра пана>[2] Тома столн<ика>[2] ....[8]

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn ⟨al Ţării Moldovei⟩[2]. Facem ⟨cunoscut⟩[2] cu această carte a noastră, ⟨tuturor celor care o vor vedea⟩[3] sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boier al nostru credincios, pan Hanco, ceaşnicul nostru, şi fraţii lui, ⟨Gavril şi I⟩[1]vanco, ⟨fiii lui ... [4]⟩[5], ne-au slujit drept şi credincios. Pentru aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, ⟨i-am⟩[1] miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă şi proprie, satele anume: Vascăuţi, la obîrşia Viliei, deasupra Nistrului, şi alt sat, anume Vasileuţi, pe Prut.

Şi, de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre, panului Hanco ceaşnic, deosebit de fraţii lui, de Gavril şi de Ivanco, ţiganii lui drepţi şi proprii, anume Dumbravă şi femeia lui, anume Chirana, pe care, acest ţigan ⟨şi femeia lui⟩[5], el i-a dobîndit în ţara Basarabiei, cînd am lovit cu război domnia mea şi am ars[6] Flocii şi Ialomiţa.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, ⟨şi nepoţilor lor⟩[1], şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat, să le fie lor neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai înainte-spuse să fie din toate părţile după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Şte⟨fan⟩[1] voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Pe⟨tru şi Bogdan⟩[5] şi Ilie, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stan⟨ciul şi⟩[1] credinţa fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul staroste de Hotin ⟨şi credinţa⟩[1] fiului său, pan Duma, credinţa panului ⟨Bodea vornic, credinţa panului⟩[3] Zbiarea, credinţa panului Luca şi credinţa panului ⟨Bîlco[7]⟩[1], pîrcălabi ⟨de Cetatea⟩[1] Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi ⟨de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa⟩[3] panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, ⟨credinţa pa⟩[3]nului Gangur ⟨pîrcălab de Or⟩[3]hei, ⟨credinţa panului Paş⟩[3]co, credinţa panului Bu⟨htea, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Petrică, credinţa panului Iaţco Hudici⟩[3], credinţa panului ⟨Ivaşco al lui H⟩[2]rinco, ⟨credinţa panului Mihău spătar, credinţa⟩[3] panului Iuga vist⟨ier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog paharnic, credinţa panului⟩[2] Toma stoln⟨ic⟩[2] ... [8].

Bibl. Acad., CCXXIV/1. Orig., perg. (... × 49 cm), partea de jos, cu cîteva rînduri, lipsă, şters la îndoituri şi, în general, greu lizibil datorită culorii deschise a cernelii.

O foto. (facs. din lucrarea lui Costăchescu, v. EDIŢII), la Arh. St. Iaşi, DCCVI/17, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/512.

EDIŢII: Costăchescu, *Arderea Trg. Floci*, p. XVII (facs.) şi p. 1—3 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 394—395 (trad., după Costăchescu).

www.dacoromanica.ro

[1] Şters.
[2] Rupt.
[3] Şters şi rupt.
[4] Un nume de 3—4 litere.
[5] Pătat şi şters.
[6] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: та клалъ и жегалъ (şi am aprins şi am ars); есми însă se vede clar.
[7] În textul editat de M. Costăchescu şi în trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: Вълча (Vîlcea).
[8] Partea de jos a documentului s-a pierdut. Pentru datare, v. M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 3—5.

192 — 1473 (6981) septembrie 3, Suceava.

† Въ имѣ Ѡ(ть)ца и С(ы)на и С(вѧ)т(а)го Д(ꙋ)ха, Троицѧ С(вѧ)таа, едииносъш<т>[1](ь)наа[2] и нераздѣлїмаа. Се азь, рабь вл(а)д(ы)ки моего, <Їс>[1]ѵс(ѵ) Х(рист)а, Їѡ Стефан(ъ) воевода, б(о)жїею м(и)л(о)стїю, г(о)с(по)дар(ь)[3] Земли Молдавскои. Знаменїто чиним нс сѣмь листомь нашимь, въсѣмь кто на н(ь) оузрит(ь) или его чтоучи ꙋслишит(ь), ѡже бл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми, нашимь благимь произволенїемь и чистимь и свѣтлимь срь<д(ь)>[1]цемь, и ѡт(ь) оусеа нашеѧ доброѧ волеѧ, и ѡт(ь) Б(ог)а помощїа, и оумислихьмо ꙗко да оутвръдимь и оукрѣпимь наш(ь) питомїи монастирь ѡт(ь) Поутнои, идеже ест(ь) храмь Оуспенїе пречистїѫ наша владичица Б(огороди)ца и приснодеваа, Марїа, и где ест(ь) негоумень молебник(ь) нашь, <поп(ь) кѵр Їѡасафь>[4], и оучинїли есмо въ зад(ꙋ)шїе и за спасенїе с(вѧ)топочившиx(ь) предков(ь)[3] нашиx(ь), и за д(ꙋ)шоу и за спасенїе с(вѧ)топочив(ь)шиx(ь)[5] родителеи нашиx(ь), и <за>[1] здравие и за спасенїе наше, и за здравїе и за <спасе>[6]нїе детеи нашиx(ь), и дали есмо томоу с(вѧ)томоу нашемоу питомомоу монастирю ѡт(ь) Поутнои наши питомїи млини ѡт(ь) Серетскаго тръгоу, що соут(ь) на Серетѣ.

И еще придали есмо ѡт(ь) нас(ь) ѡброк(ь) томоу с(вѧ)томоу нашемоу монастирю ѡт(ь) Поутнои, на каждїи год(ь) по вї бочки вина. Тое оусе више писанное да ест(ь) ѡт(ь) нас(ь), монастирю нашемоу ѡт(ь) Поутнои, оурик(ь), съ оусимь доходомь, непороушенноже николи, на вѣки вѣчнїа.

А хотар(ь)[3] тимь млиномь монастиръскимъ, ѡт(ь) Серетскаго тръга, да ест(ь) коуда имъ[3] хотарил(ь) пан(ь) Ивашко, комис(ь) наш(ь).

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, више пис<аннаго>[6], ми, Стефана воеводѣ, и вѣра възлюбленниx(ь) детеи г(оспо)дства ми, Алексaндра, и Петра, и Богдана и Илꙗша, <и>[1] вѣра болѧръ нашиx(ь): вѣра пана Станчоула и с(ы)на его, пана Мръзи, вѣра пана Бланк<оула пръкала>[6]ба Хотинскаго и сына его, пана Доума, вѣра па<на>[1] Боди дворника, вѣра пана Збиари, вѣра пана Лоука и вѣра пана Бълка, паркалабовъ Белоградскиx(ъ), вѣра пана Нѧг(а) и вѣра пана Ивашка, паркалаб<ов>[1]е Келїинскїи, вѣра пана Арбоуре паркалаба Немецкаго, вѣра пана Фети паркалаба Новоградского, вѣра пана Гангоура паркалаба Ѡрхеискаго[7], вѣра пана Пашка, вѣра пана Боухти, вѣра пана Чокрълїе, вѣра пана Петрика, вѣра пана Ѧцка Хоудича, вѣра пана Ивашка Хриниковича, вѣра пана Щефоула Черната, вѣра пана Михъоу спатарѣ, вѣра пана Юга вистиарнїка, вѣра пана Юга постелнїка, вѣра пана Дажбога пахарника, вѣра пана Тома столника, вѣра пана Илѣ Хоурдоу комиса и вера оусиx(ь) болѧръ нашиx(ь) молдавскиx(ь), великиx(ь) и малиx(ь).

А по нашемь животѣ, кто боудеть г(о)с(по)дар(ь)[3] нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ь) детеи нашиx(ь) или ѡт(ь) нашего родоу или пак(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ь) г(о)с(по)даремъ бити, тот(ь) що би не пороушил(ь) наше данїе нашемꙋ с(вѧ)томоу монастирю ѡт(ь) Поутнои, але що би имъ оутвръдил(ь) и оукрѣпил(ь).

www.dacoromanica.ro

Ѧ на болшее потвръжденїе и крѣпостъ томоу ѹсемоу више писанномоу, вѣлели есмы паноу Томѣ логофетоу писати и печат(ь) нашоу привесити к семоу листоу нашемоу.

Пис(а) оу Соучавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ ҂ѕцпа, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тебрїа), г҃.

† În numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfîntului Duh, Troiţă Sfîntă, de o singură fiinţă şi nedespărţită. Adică eu, robul stăpînului meu, ⟨Iis⟩[1]us Hristos, Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea, cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi ne-am gîndit ca să întărim şi să împuternicim mănăstirea noastră proprie de la Putna unde este hramul Adormirea preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, şi unde este egumen rugătorul nostru, ⟨popa chir Ioasaf⟩[4], şi am făcut întru pomenirea şi pentru mîntuirea sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi, şi pentru sufletul şi pentru mîntuirea sfîntrăposaţilor noştri părinţi, şi ⟨pentru⟩[1] sănătatea şi pentru mîntuirea noastră, şi pentru sănătatea şi pentru mîntuirea copiilor noştri, şi am dat acestei sfinte mănăstiri a noastre, proprii, de la Putna, morile noastre proprii, din tîrgul Siret, care sînt pe Siret. Şi încă am dat obroc de la noi acestei sfinte mănăstiri a noastre de la Putna, cîte 12 buţi de vin pe fiecare an. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi, mănăstirii noastre de la Putna, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor mori ale mănăstirii, din tîrgul Siret, să fie pe unde le-a hotărnicit lor[8] pan Ivaşco, comisul nostru.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru, şi Bogdan şi Iliaş, ⟨şi⟩[1] credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său pan Mîrza, credinţa panului Vlaic⟨ul pîrcăla⟩[6b] de Hotin şi a fiului său, pan Duma, credinţa pa⟨nului⟩[1] Bodea vornic, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Luca şi credinţa panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Petrică, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Şteful Cernat, credinţa panului Mihău spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog paharnic, credinţa panului Toma stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească dania noastră sfintei noastre mănăstiri de la Putna, ci să le[8]-o întărească şi să le[8]-o împuternicească.

Iar pentru mai mare întărire şi putere a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit panului Toma logofăt să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6981 ⟨1473⟩, luna septembrie, 3.

⟨Pe verso, însemnare din prima jumătate a secolului al XVI-lea, aproape ştearsă:⟩ Ѡброк(ь) за вино и за хотар(ь) млином(ь) ѡт(ь) Серецског(о) тръга и за .... (Obroc pentru vin şi pentru[9] hotarul morilor din tîrgul Siret şi pentru ...[6]).

www.dacoromanica.ro

Muzeul județean Suceava, Inv. nr. 2 165. Orig., perg. (46 × 56,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase vișinie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефань воевѡда, гѡсподар Земли Мѡлдавскои.

Două foto., la Bibl. Acad., Fotografii, II/5 și XXIII/83, și alta, la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/513.

EDIȚII: Bogdan, D. P., *Dipl. mold.*, pl. VII (facs.); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 160—162 (trad. germ.); Popescu, *Doc. mold.*, p. 10—13 (text slav și trad., cu data socotită în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 181—182 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 395—396 (trad.).

---

1 Omis.
2 În orig., după ш, paieroc.
3 În orig., după ultima consoană, paieroc.
4 Răzuit.
5 În orig.; după в, paieroc; vezi și mai sus.
6 Șters.
7 ѡ și р, în ligătură.
8 Subînțeles: călugărilor.
9 Adică: uric pentru.

193 **1473 (6981) septembrie 13, Suceava.**

† Милостію божїею, мы, Стефан воевѡда, господаръ Земли Мѡлдавскои. Знаменито чиним ис сѣмь листомь нашим, въсѧмь кто на и оуꙁрит или его чтꙋчи оуслышит, оже тот истиныи слꙋга наш, Корлат, слꙋжил нам право и вѣрно. Тѣм мы, видѣвше его правою и вѣрною слꙋжбою до нас, жаловали есми его особною нашею милостію и дали есми емꙋ и потвръдили, оу нашеи Земли, оу Мѡлдавскои, его правꙋю и питомꙋю ѡтчинꙋ, село на имѣ Беркишещїи, на Мѡлдавѣ, и ѡдна топлица, и млин на топлици, и помна Мꙋнчелꙋл съ мѡнастырем. Тое въсе выше писанное да есть слꙋѕѣ нашемꙋ Кѡрлатꙋ, ѡт нас, оурикь и съ въсѣмь доходомь, емꙋ и дѣтем его, и оунꙋчатѡм его, и п<р>[1]аоунꙋчатѡм его, и прашꙋрѧтѡм его и въсемоу рѡдꙋ его, кто бꙋдет наи ближнїи, да ест имь непорꙋшанно николиже, на вѣки.

А хотарь томꙋ селꙋ, на имѣ Беркишещем, що сꙋт на Мѡлдавѣ, почениe ѡт блота Мъстакинꙋлꙋи на Злїи Брод, и ѡт толѧ, потоком Гога горѣ, до ѡбиршїа потока Гога, и ѡт обръшїа Гога, дрꙋмом возиим, до потока Мꙋнчелелꙋи, и ѡт там, потоком Мꙋнчеловѡм, до ѡбръшїа, и ѡт обръшїа Мꙋнчелꙋлꙋи, дѣлѡм, до ѡбръшїа потѡка Рꙋнкꙋлꙋи, и ѡт там, долѣ потѡкѡм Рꙋнкꙋлꙋи до мѡста Хасиниш, и ѡт мѡста Хасиниш право до ѡбръшїа потока Бръкачелꙋи, и ѡт обръшїа Бръкачелꙋи до обръшїа потока Лꙋпои, и долѣ потокѡм Лꙋпои до брода Фъгꙋлецꙋлꙋи, и ѡт брода Фъгꙋлецꙋлꙋи, право черезь Мѡлдавꙋ, оу шаѕꙋ Влашиновꙋ, и ѡт шаѕа Влашинови право до ꙋстїа Бѫлкое, и ѡт там, долѣ потокѡм Бълкое, до поеница Тодерещем, и ѡт там, дрꙋмѡм по срѣд поеница, идеже ꙋпадает дрꙋм оу брѡд старїи топлици, и ѡт брода, дрꙋмом, до поꙗна Болди, через Мѡлдава, право д<о>[1] ꙋстї<а>[1] Черлеиои, идеже ест блато Мъстекѫнꙋл и ѡт кѫдꙋ ис пръва начахѡм, да бꙋдеть емꙋ съ въсѣмь дохѡдом.

А на то ест вѣра господства мы, выше писаннаго, мы, Стефан(а)[2] воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленных дѣтеи господства ми, Александра и Петра и Богдана, и вѣра бѡꙗр наших: вѣра пана[3] Станчюла и сына его, пана Мырзи, вѣра <пана>[4] Бланкꙋла и вѣра сына его, пана Дꙋма, старости Хѡтинского, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Збїари, вѣра пана Лꙋка и вѣра пана Блъка, паркалабѡве Белоградскїи, вѣра пана Нѧг(а)[5] и вѣра пана Ивашка, паркалабѡве Килїискыи, вѣра пана Арбꙋре паркалаба Немецского, вѣра пана Фети паркалаба Новоградского, вѣра

www.dacoromanica.ro

пана Гангȣра паркалаба Ѡрхенского, вѣра пана Пашка, вѣра пана Бȣхти, вѣра пана Чокрълїн, вѣра пана Петрика, вѣра пана Ꙗцка Хȣдича, вѣра пана Ивашка Хриникꙍвича, вѣра пана Михъȣ спатарѣ, вѣра пана Юга вистїарника, вѣра пана Юга постелника, вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Тꙍми стꙍлника, вѣра пана Илѣ Хȣрȣ кꙍмиса и вѣра въсѧх бꙍѧрь наших мꙍлдавских, великых и малых.

Ӑ по нашемь животѣ, кто бȣдеть господарь нашеи земли, ꙍт дѣтеи наших или ꙍт нашего рꙍдȣ или пак варе кого Богъ извереть господаремь быти нашеи Земли Мꙍлдавскои, тот а би емȣ не порȣшиль нашего даанїа, але а би емȣ оутвръдил и оукрѣпил, занȣже есми емȣ дали и потвръдили за его правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ.

Ӑ на бꙍлшею крѣпость и потвръжденїе томоу въсемȣ выше писанномȣ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Томѣ логꙍфетȣ, писати и нашȣ печать привѣсити к семȣ нашемȣ листȣ.

Пис(а)[2] Ӑндренка, оу Сȣч(а)[2]вѣ, в(ъ)[5] лѣто ҂ѕцпа, мѣсѧца сеп(тебрїа)[5] гї день.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această slugă adevărată a noastră, Corlat, ne-a slujit drept şi credinci os. Deci, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă şi proprie, satul anume Berchişeştii, pe Moldova, şi o topliţă, şi moara de pe topliţă, şi poiana Muncelul cu mănăsirea. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi, slugii noastre, Corlat, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, anume Berchişeşti, care este pe Moldova, începînd de la balta Măsteacănului la Vadul Rău, şi de acolo, pe pîrîul Goga în sus, pînă la obîrşia pîrîului Goga, şi de la obîrşia Gogăi, pe drumul de care, pînă la pîrîul Muncelului şi de acolo, pe pîrîul Muncelului, pînă la obîrşie, şi de la obîrşia Muncelului, pe deal, pînă la obîrşia pîrîului Runcului, şi de acolo, în jos pe pîrîul Runcului, pînă la podul lui Hasniş, şi de la podul lui Hasniş drept la obîrşia pîrîului Bîrcacelui, şi de la obîrşia Bîrcacelui pînă la obîrşia pîrîului Lupoaia, şi în jos pe pîrîul Lupoaia pînă la vadul Făguleţului, şi de la vadul Făguleţului, drept peste Moldova, la şteaza lui Vlaşin, şi de la şteaza lui Vlaşin drept la gura Bîlcoaei, şi de acolo, în jos pe pîrîul Bîlcoaia, pînă la poeniţa Todereştilor, şi de acolo, pe drumul din mijlocul poeniţei, unde cade drumul în vadul topliţei vechi, şi de la vad, pe drum, pînă la poiana lui Boldea, peste Moldova, drept la gura Roşiei, unde este balta Măsteacănul şi de unde am început mai întîi, să-i fie lui cu tot venitul.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Mîrza, credinţa ⟨panului⟩[4] Vlaicul şi credinţa fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Luca şi credinţa panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Petrică, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrincu,

www.dacoromanica.ro

credinţa panului Mihău spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Toma stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să-i întărească şi să-i împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6981 (1473), luna septembrie, 13 zile.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 183—184. Text slav după orig.; actul se afla în Arh. Fondului religionar din Cernăuţi (azi R.S.S. Ucraineană), nr. 5. Trad. hotarnicei, *ibidem*, p. 184—185.

O trad. germ., din 1780, de M. S. Łopeisky, se afla în Arh. Tabulei provinciale, tot din Cernăuţi. Altă trad. germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Dragomirna, I/6 (Inv. vechi al m-rii, nr. 119), şi două trad. rom., din secolul al XVIII-lea, una de Efrem ieromonah, ibidem, I/3 a, şi alta, parţială (numai hotarnica), de Venedict, egumenul m-rii Moldoviţa, ibidem, I/3 b. Aceeaşi trad. parţială, într-un perilipsis de documente ale m-rii Moldoviţa pentru Berchişeşti, la Muzeul judeţean Suceava.

ALTE EDIŢII: Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 68—70 (trad. germ.); *D. I. R.*, A, I, p. 397—398 (trad., după Bogdan).

---

1 Întregirea lui I. Bogdan, pentru loc rupt sau şters în orig.
2 Parantezele lui I. Bogdan pentru marcarea vocalelor elidate în orig.
3 În textul lui I. Bogdan, scris peste tot ѣ. п.
4 пана, omis în orig. (nota lui I. Bogdan).
5 Completarea noastră.

194 1473 (6981) octombrie 11, Suceava.

Stephan Wojwoda privilegieret das Dorf Roszyoryiea so über den Thal Rypczynska[1] liegend nebst einem Antheile vom Bienen-Garten, für den Theodotum[2] Peruszanul[3].

D(e) d(a)to Suczawa, 6981 ⟨1473⟩ den 11ten October.

Ştefan voievod acordă privilegiu lui Theodor Peruşanul[3] pentru satul Roşiori, care este aşezat pe valea Rîpcinsca[1], împreună cu o parte din prisacă.

Dat la Suceava 6981 ⟨1473⟩ octombrie 11.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew de Iohan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 6. Rezumat.

Un rez. rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 66).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 548—549 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., în perilipsisul de la Bibl.

www.dacoromanica.ro

Acad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 185 (rez., în prelucrarea editorului şi textul ambelor rez., după Wickenhauser şi Erbiceanu); *D. I. R.*, A, I, p. 398 (rez., după prelucrarea lui I. Bogdan).

[1] În ediţia lui I. Bogdan: „Rîpicenilor".
[2] În aceeaşi ediţie: „Feodor"; mai curînd, însă, se poate presupune, în orig.: Tehodor.
[3] În rez. de la Bibl. Acad.: „Thador Perecian".

195 — 1473 (6981) octombrie 14, Suceava.

† Милостїю божїею, мы, Стефан воевода, господаръ Земли Молдавскои. <Ч>[1]нным знаменнто нс сѣм лнстом нашнм, въсѣм кто на н(ъ)[2] оуѕрнт нлн его чтѹчн оусл<ы>[1]шнт, колнж(е)[2] того комѹ аще потребнзна бѹдет, ѡже прїндоша прѧд намн н прѧд мнтрополнтом на<шнм, кѵр>[1] Теѡктнстом ѡт Сочавѣ, н прѧд нашнмн епыскѹпы, прѧд кѵр Тарасїе еп<н>[1]скѹп ѡт Долнен Мнтрополїн н прѧд кѵр Иѡаннкїе епнскѹп ѡт Радовцн, н прѧд оуснмн нашнмн молдавскнмн болѣре, велнкымн н малымн, слѹга наш, пан Петрѣ, наш столннк, сынъ Ӑндрнцн, н тѣгал на дочкѹ пана Петра Поннча, на Илцѣ, за съмрътъ ѡтцѣ его, Ӑндрнцѣ.

Ино Илка не запрнла сѧ за <т>[1]отѹ съмрътъ Ӑндрнцева, що его оубнл Петрѹ Поннч, ѡтець Илцѣ, але оустала прѧд намн н прѧд нашнм мнтрополнтом, кѵр Теѡктнстъ ѡт Сочавѣ, н прѧд епнскѹпы нашн, прѧд кѵр Тарасїе, епн<ск>[1]ѹп ѡт Долнен Мнтрополїн н прѧд кѵр Їѡаннкїе епыскѹп ѡт Радовцн, н прѧд оуснмн нашнмн молдавскымн болѣры, велнкымн н малымн, н заплатнла Илка съмрътъ Ӑндрнцева, що его оубнл Петрѹ Поннч, ѡтець Илцѣ, оу рѹкы слѹѕѣ нашемѹ, панѹ Петрѹ столннкѹ, н дала емѹ едно село свое на Серетѧ, нменемъ Брътїещїн, а пан Петръ еще прндал Илцѣ, за тое село, м҃ злат татарскых н сталн на вѣчны мнр.

Того радї, мы, вндѣвше меже нимн добрїн тскмеж н лагодѹ н вѣчны мнр, а мы такождере есмн далн н потвердилн слѹѕѣ нашемѹ вѣрномѹ, панѹ Петрѹ, столннкѹ нашемѹ, тое прѧд реченое село, нменемъ Брътїещїн, на <Се>[1]ретѣ, да ест емѹ, ѡт нас, оурнк н съ оуснм доходом, емѹ н дѣтемъ его, н братїамъ его, н оунѹчатомъ его, н прѧ<о>[1]ѵнѹчатом его, н праштѹрѣтомъ его н въсемѹ родѹ его, кто бѹдетъ нан блнжнїн, непорѹшенно ннколн, на вѣкы вѣчныѧ.

Ӑ хотар томѹ прѧд реченомѹ селѹ, Брътїещн, на Серетѣ, да ест ем<ѹ ѡт>[1] оусих сторѡн по старымн хотаре[3], кѹда нз вѣка ѡжнвалн.

Ӑ на то ест велнка марторїа сам господство мн, выше пнсанны, мы, Стефан воевода, н прѧвъзлюбленных дѣтен господства мн, Ӑлеѯандра н Петра н Богдана, н наш мнтрополнт, кѵр Теѡктнстъ ѡт Сочавѣ, н нашн епыскѹпїн, <кѵр>[1] Тарасїе епыскѹп ѡт Долнен Мынтрополїн н кѵр Іѡаннкїе епнскѹп ѡт Радовцн, н оусн нашн молд<авскы>[1]н болѣре, велнкын н малын: пан Станчѹл н сыно его, панъ Мырзѧ, пан Бланкѹл н с<ынъ>[1] его, пан Дѹма, старостѣ Хотннскын, пан Бодѣ дворннк, пан Звїѧрѣ, пан Лѹка н пан Бъл<ко, пръкалабн Бѣлоградскы>[1], пан Нѣгъ н пан Ивашко, пръкалабн Келїнскы, пан Ӑрбѹре пръкалаб Не<мецск>[1]їн, пан Фете пръкалаб Новградѹ, пан Гангѹр пръ<калав Ѡрхенскїн, пан Пашко, пан Бѹхтѣ, пан Чокрълїе, пан Петрнкъ, пан Ӗцко Хѹднч>[1], пан Ивашко Хрнковнч, пан Мнхъ<ѹ с>[1]п<атар, пан Юга вистїар>[1]ннк, <пан Юга постелннк, пан Дажбог чашннк, пан Тома столннк, пан Илѣ Хѹрѹ комнс>[4] <н ниыи оусн[5] нашн боѧре>[1] що прн том былн, велнкын н малын.

Ӑ на болшее крѣпост<н потвръжденїе>[1] томѹ въсемѹ выше пнсаномѹ, велѣлн есмн нашемѹ вѣрномѹ боѧрнѹ, панѹ Томѣ ло<го>[1]фет<тѹ, пнсатн>[1] н нашѹ печат н печат(н)[6] боѧръ нашнх прнвѣснтн к семѹ нашемѹ лнс<тѹ.

Пнс(а)[2]>[1] Илѣ, оу Сочавѣ, в(ъ)[2] лѣто ҂ѕ҃цп҃а, ѡк(товрїе) [2] д҃ї ден.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, ⟨chir⟩[1] Teoctist de Suceava, şi înaintea episcopilor noştri, înaintea lui chir Tarasie episcop de Mitropolia de Jos şi înaintea lui chir Ioanichie episcop de Rădăuţi, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, pan Petrea, stolnicul nostru, fiul lui Andrică, şi a pîrît pe fiica panului Petru Ponici, Ilca, pentru moartea tatălui său, Andrică.

Deci Ilca nu s-a lepădat de acea moarte a lui Andrică, pe care l-a ucis Petru Ponici, tatăl Ilcăi, ci s-a ridicat înaintea noastră şi înaintea mitropolitului nostru, chir Teoctist de Suceava, şi înaintea episcopilor noştri, înaintea lui chir Tarasie episcop de Mitropolia de Jos şi înaintea lui chir Ioanichie episcop de Rădăuţi, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, şi a plătit Ilca moartea lui Andrică, pe care l-a ucis Petru Ponici, tatăl Ilcăi, în mîinile slugii noastre, pan Petru stolnic, şi i-a dat un sat al ei pe Siret, anume Brătieşti, iar pan Petre i-a dat Ilcăi, pentru acel sat, încă 40 de zloţi tătăreşti şi au rămas în pace veşnică.

Pentru aceea, noi, văzînd între ei tocmeală bună şi înţelegere şi pace veşnică, şi noi de asemenea am dat şi am întărit slugii noastre credincioase, pan Petre, stolnicul nostru, acest sat mai înainte-spus, anume Brătieşti, pe ⟨Si⟩[1]ret, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată[7], în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat mai înainte-spus, Brătieşti, pe Siret, să-i fie ⟨din⟩[1] toate părţile după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul, noi, Ştefan voievod, şi preaiubiţii copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi mitropolitul nostru, chir Teoctist de Suceava, şi episcopii noştri, ⟨chir⟩[1] Tarasie episcop de Mitropolia de Jos şi chir Ioanichie episcop de Rădăuţi, şi toţi boierii noştri moldoveni, mari şi mici: pan Stanciul şi fiul său, pan Mîrzea, pan Vlaicul şi fiul său, pan Duma, staroşti de Hotin, pan Bodea vornic, pan Zbiiarea, pan Luca şi pan Bîl⟨co, pîrcălabi de Cetatea Albă⟩[1], pan Neagu şi pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Ne⟨amţ⟩[1], pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîr⟨călab de Orhei, pan Paşco, pan Buhtea, pan Ciocîrlie, pan Petrică, pan Iaţco Hudici⟩[1], pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Mihă⟨u s⟩[1]p⟨ătar, pan Iuga vistier⟩[1], ⟨pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis⟩[4] ⟨şi toţi[5] ceilalţi boieri ai noştri⟩[1] care au fost la aceasta, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere ⟨şi întărire⟩[1] a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma lo⟨go⟩[1]fă⟨t să scrie⟩[1] şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

⟨A scris⟩[1] Ilea, la Suceava, în anul 6981 ⟨1473⟩, octombrie, 14 zile.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 186—187. Text slav după orig., perg., pecete domnească atîrnată, pierdută, şi şase peceţi boiereşti, atîrnate, 5 pierdute iar una păstrată; actul se afla în arhiva D. A. Greceanu de la Stînca, c. Victoria, j. Iaşi.

ALTE EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 398—399 (trad., după I. Bogdan).

---

[1] Completările lui I. Bogdan pentru locuri rupte sau şterse.
[2] Întregirile noastre.
[3] „Forma românească a cuvîntului, în locul slav. Хотары (Хотари) sau хотарми" (observaţia lui I. Bogdan).

www.dacoromanica.ro

4 În textul editat de I. Bogdan, puncte de suspensie şi nota: „Lipsesc mai multe nume. Comparînd documentele de la 13 septembrie şi 3 decembrie 1473 cu cel de la 14 octombrie, acesta din urmă pare a fi avut mai puţine nume boireşti“. Observăm însă că numele ultimilor dregători din sfatul domnesc nu se omiteau niciodată, aşa încît este de presupus că I. Bogdan a apreciat greşit spaţiul, suficient pentru întregirea noastră, mai ales dacă se ia în consideraţie şi absenţa cuvîntului „вѣра“.

5 În textul completat de I. Bogdan, ѹсн (toţi) lipseşte.

6 Parantezele lui I. Bogdan.

7 În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „de nimeni“,

196 1473 (6981) decembrie 9, Suceava.

†М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскон. Знаменнто чнннмъ нс сѧмь лнс<т>[1]омь на<шнмь, въсѣмь>[1] кто на нь оѵзрнть нлн его чтоѵчн[2] оѵслышнт(ь), ѡже прїндошѧ прѧд(ь) намн н прѧд(ь) нашнмн молдавскымн боѧры, <велнк>[1]нмн <н>[3] малнмн, слѵга нашь Д<ан(ь) Сокѵл(ь) н бр>[3]ат(ь) его, Поркарь, по своих(ь) доб<ро>[1]ю волн, ннкым(ь) непонȣженн а н<н п>[1]рнснлованн, н продалн свое право ѡтнннoѵ, <едно село що ест(ь)[4]>[1] под(ь) конец(ь) Пнска н едно крьнннцоѵ що <сѧ>[3] зовет(ь) Пепернгов<а>[1] н мѧсто ѡт(ь) ст<ав(ь)[5] где ест(ь)>[1] нх(ь) <стѵ>[1]па[6]; та продалн[7] слоѵѕѣ нашемѵ, Станѵ Хоржа, за р҃к злат(ь) татарскнх(ь). И оѵставше слоѵга наш(ь), Стан(ь) Хоржа, та заплатнл(ь) оѵсн <тот>[1]н выше пн<санный п>[1]ннѣзн н ......[8] р҃к <злат(ь)>[1] татарскнх(ь), оѵ <рȣкы>[3] слѵѕѣ нашемоѵ, Даноѵ Сокѵл(ь), н братȣ его, Поѵркарѵ, прѧд(ь) намн н прѧд(ь) наш<н>[3]мн боѧры.

Ино мн, вндѣвше меже ннмн нх(ь) доброн волѵ н токмежь н полно<н>[9] за<платѵ, а мн, н ѡт(ь) нас(ь), тако>[10]жде есмн далн н <потвр>[10]ъднлн слоѵѕѣ нашемѵ, Ст<ан>[10]ѵ Х<оржа>[10], тое выше пнсанное, д<а ест(ь) ем>[10]ѵ, ѡт(ь) <нас(ь), оѵрнк(ь) н>[10] съ въсѣмъ доходо<м>[1]ъ, емоѵ н дѧтемь <его>[10], н оѵнѵчатомь его, н прѣоѵноѵчатомь его, н прѧщоѵрѧтомь его <н>[1] въсемоѵ родоѵ его, кто емоѵ боѵ<дет(ь) нан блнж>[1]нїн, да есть е<моѵ>[1] непороѵшанно нnколнже, на вѣкы.

А хотароѵ[11] да ест(ь) по старомѵ хотарн с ѵснх(ь) стороны, коѵда н<з>[1] вѣка ѡжнвалн.

А на то ест(ь) вѣра в<ыше пнсан>[1]наго, мы, Стефана воеводы, н вѣра прѧвъзлоѵвленных(ь) дѣтен г(оспо)дства мн, Александра н Богдана н Петра, н в<ѣра>[1] боѧрь нашнх(ь): вѣра пана Станч<оѵла н вѣра>[1] с(ы)на его, пана Мыр<зн, в>[1]ѣра пана Бланкоѵла <н>[1] вѣра с(ы)на его, пана Доѵмы, старос<тн>[1] Хотннскаго, вѣра пана Бодн двор<н>[3]нка, вѣра пана Звїарн, вѣр<а>[1] пана Лȣ<кы>[1] н вѣра пана Блъка, паркалабове Белоградскын, вѣра пана Нѧг(а) н вѣра пана Ивашка, пръкалавове Келїнс<кы, вѣра>[10] пана Арбоѵра паркалаба Немецского, <вѣ>[1]ра пана Фетн паркалаба Нов<оградс>[1]кого, вѣра пана Гангоѵра паркал<аба>[1] Ѡрхенско<го>[1], вѣра п<ана Пашка>[3], вѣра пана Боѵхтн, вѣра пана Чокырлїн, вѣра пана Петрнка Ѧкнмов<нча, вѣра па>[1]на Цїцка Хоѵднча, вѣра пана Ивашка Хрнн-к<овнч>[1]а, <вѣра пана Мнхвоѵ[12]>[10] спата<рѣ>[1], вѣра пана Юга вистїѧрннка, вѣра пана Юга <постелннка, вѣра>[10] пана <Да>[1]жбога чашннка, вѣра пана Томн <столннка, вѣра пана Илн Х>[10]оѵрѵ комнса н вѣра въсѧх(ь) боѧрь нашнх(ь) молдавскнх, вел<нкнх(ь) н малнх(ь)>[10].

<А по нашем(ь) жнво>[10]тѣ, кто боѵдет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашен землн, ѡт(ь) дѣт<ен нашнх(ь) нлн ѡт(ь) нашего родȣ>[10] нлн пакъ, <боѵ>[2]дь колн[13], кого <Б(о)г(ь)>[3] нзберет(ь) г(о)сп(о)д(а)[ръ]ремь бытн <нашен землн, тот(ь) що>[10] бн емоѵ не порȣшнл(ь) нашего даанїа, <але що бн емоѵ оѵкрѣпнл(ь) н оѵ>[10]тв<ръднл(ь), занȣж(е) ес>[10]мн <емо>[1]ѵ <да>[3]лн за его правоѵю н вѣр<ноѵю слȣжбȣ>[10].

www.dacoromanica.ro

<А на бол>[10]ше крѣпост(ь) и поутвръждениїе томѹ въсе<мѹ выше писанномоу, велѣли есми и>[10]аше<мѹ вѣрном>[1]оу пакоу, Томи логофетоу, писа<ти и наш>[3]у печать привѣсити к семоу листоу наше<м.оу>[1].

<Писа....дїа>[1]к, въ <Соч>[1]авѣ, в(ъ) л<(ѣ)то>[1] ҂ѕцпа[14], <д>[1]ек(емврїе)[14] ѳ҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, ⟨tuturor⟩ [1] celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri moldoveni, mari ⟨şi⟩[3] mici, sluga noastră D⟨an Socul şi⟩[3] fratele lui, Porcar, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă, ⟨un sat care este [4]⟩ [1] sub Capul Piscului şi o fîntînă care ⟨se⟩ [3] chiamă ⟨Fîntîna⟩[15] lui Peperig şi un loc de iaz[5] ⟨unde este piua[6]⟩[1] lor; şi le-au vîndut slugii noastre, Stan Horja, pentru 120 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, Stan Horja, a şi plătit toţi aceşti bani şi ... [8] mai sus-scrişi, 120 ⟨de zloţi⟩[1] tătăreşti, în ⟨mîinile⟩[3] slugii noastre, Dan Socul şi ale fratelui său, Purcaru, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală dintre ei şi plată deplină, ⟨şi noi, şi de la noi⟩[10], de asemenea am dat şi am întărit slugii noastre, St⟨an⟩[10] H⟨orja⟩[10], acestea de mai sus-scrise, să-i ⟨fie⟩[10] de la ⟨noi uric şi⟩[10] cu tot venitul, lui şi copiilor ⟨lui⟩[10], şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, ⟨şi⟩[1] întregului său neam, cine îi va fi cel ⟨mai⟩[1] apropiat, să-i fie neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul[11] să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanci⟨ul şi credinţa⟩[1] fiului său, pan Mîr⟨za⟩[1], credinţa panului Vlaicul ⟨şi⟩[1] credinţa fiului său, pan Duma, staroste de Hotin, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Lu⟨ca⟩[1] şi credinţa panului Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, ⟨credinţa⟩[10] panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea pîrcălab de ⟨Cetatea⟩[1] Nouă, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa p⟨anului Paşco⟩[3], credinţa panului Buhtea, credinţa panului Ciocîrlie, credinţa panului Petrică al lui Iachim, ⟨credinţa⟩[1] panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, ⟨credinţa panului Mihău[12]⟩[10] spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului .Iuga ⟨postelnic, credinţa⟩[10] panului ⟨Da⟩[1]jbog ceaşnic, credinţa panului Toma ⟨stolnic, credinţa panului Ilea H⟩[10]uru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari ⟨şi mici⟩[10].

⟨Iar după⟩[10] viaţa ⟨noastră⟩[10], cine va fi domn al ţării noastre, din copiii ⟨noştri sau din neamul nostru⟩[10] sau iarăşi, oricînd[13] pe cine îl va alege ⟨Dumnezeu⟩[3] să fie domn ⟨al ţării noastre, acela⟩[10] să nu-i clintească dania noastră, ⟨ci să i-o împuternicească şi⟩[10] să i-o întărească, ⟨pentru că⟩[10] i-am dat pentru ⟨slujba⟩[10] lui dreaptă şi credincioasă.

⟨Iar pentru⟩[10] mai mare putere şi întărire a tuturor celor ⟨mai sus-scrise, am poruncit credinciosului⟩[10] nostru pan, Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea ‹noastră›[3] la această carte a noastră.

⟨A scris ... dia⟩[1]c, la ⟨Suce⟩[1]ava, în anul 6981[14] ⟨1473⟩ decembrie[14] 9.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Stefan v(oie)v(o)d cel Bătrîn; Capul Piscului şi o fîntînă.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 22. Orig., perg. (26 × 37,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), stricată.

O trad., din 1799 ianuarie 17, de Pavel Debriţ polcovnic, ibidem, CLVII/2. O foto., la Inst. de ist şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/515.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 189—191 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 399—400 (trad.).

---

[1] Şters.

[2] Greu lizibil; poate fi şi чоущ.

[3] Rupt.

[4] Întregire nesigură după cele cîteva urme de litere care se mai observă; vezi însă şi doc. de întărire din 1598 aprilie 15 (*D.I.R.*, A,XVI, vol IV, p. 212: „un sat care este în ţinutul Lăpuşnei, la capul Piscului". În trad. doc. din 1482 august 10 (nr. 246), text probabil defectuos: „satul anume Horjăştii, la Lăpuşna, unde au fost casa lui".

[5] În trad. din *D. I. R.*, A, I, în loc de „iaz", greşit: „prisacă"; v. şi doc. cit. din 1598.

[6] ⟨стѵ⟩па (piua), întregire nesigură, în funcţie de ultima silabă şi de cele 2—3 litere care o preced.

[7] Deasupra acestui cuvînt, cîteva litere greu lizibile (ко. нь?).

[8] Un cuvînt de 5—6 litere, indescifrabil.

[9] Omis.

[10] Rupt şi şters.

[11] Aşa în orig.; probabil calc românesc.

[12] În ediţia lui I. Bogdan, întregit greşit: Бранчана (Vrîncean); acesta nu mai apare însă în doc. de după 1473 ianuarie 8.

[13] Greşit, pentru воудь кго (oricine)?

[14] Atît văleatul, cît şi numele lunii, foarte greu lizibile.

[15] Subînţeles în textul slavon (v. şi doc. din 1482 august 10).

197 — 1474 (6982) aprilie 5.

6982 ⟨1474⟩ apr(ilie) 5.
Un ispisoc de la Ştefan v(oie)vod pe sat(u)l întreg Anteleştii, dat lui Ion Bulbosii şi frăţîne-său Mihul din Faraoni.

Arh. St. Bucureşti, A. N., MMCDXXXIV/50 (nr. 1). Rez., într-un „perilipsis de scrisorile moşie⟨i⟩ Antileştii, de la ţinutul Sucevii", din ⟨1⟩793 august 11.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 247 (acelaşi rez.); *D. I. R.*, A, I, p. 400 (acelaşi rez.).

198 — 1474 (6982) august 26, Vaslui.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито исѣмъ[1] листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его чтѹчи оуслышит(ъ), колиж(е) того комѹ потребизна бѹдет(ъ), оже прїидоша прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) оусими нашими [нашими] боѧры, великыми и малыми, Иван(ъ), с(ы)нъ Басков(ъ) ѡт(ъ) Хородник(ъ), и съ своими братїами и тѣгали на кнѣгиню пана Андренкова Щербича, на Марѹшкою, на дочка Ивана Кѹпчича, и на оунѹк(ъ) еи, на Михно, с(ы)нъ Грозни(а) Кѹпчича, и тѣгали на них(ъ) так(ъ) рекѹчи: аже ѡни сѹт(ъ) оунѹки Кѹпчичеви по их(ъ) .матери.

Того радї, ми есми смотрили и сѹдили ис нашими боѧры и дали есми Иванкови и братїамъ его как(ъ) ест(ъ) право и закон(ъ), по ѡбычаю, а би пошол(ъ) Иван(ъ) сам(ъ) съ кд҃ присѣжници и що би присѣгнѹл(ъ) ис ними аже Иван(ъ)

www.dacoromanica.ro

и съ своими братїами соут(ъ) оунуки Купчичеви по их(ъ) матери, такожде аже сут(ъ) и Марушки и Михнови тиж(е) оунукы.

Того радї, Иван(ъ) и съ своими братїами, wни сѣ wтметали wт(ъ) свою присѣгу и не хотили присѣгнути и съ своими присѣжници, али сѣ wтпустили на Марушку, на дочку Ивана Купчина, а би wна пошла сама и присѣгнула рекучи так(ъ): аже Иван(ъ), с(ы)нъ Васков(ъ) wт(ъ) Хородник(ъ), и съ своими братїами нѣст(ъ) оунуки Купчичеви, а ни еи, Марушкыи, а ни Михнови.

Про тож(е), Марушка, ставши оу тот(ъ) нареченны ден(ъ), и присѣгла прѧд(ъ) нами и прѧдъ оусими нашими болѧры, и великыми и малыми, рекучи так(ъ): аже Иван(ъ) и съ своими братїами нѣст(ъ) оунукы Купчичеви, а ни еи самои, Марушци, а ни Михнови.

Сего радї, мы, видѣвши изискъ Марушки, аже нѣст(ъ) Иван(ъ) и съ братїами своими, оунуки Купчичеви, как(ъ) wни тѣгали на Марушку, про тож(е) мы есми дали и потвердили Марушки и Михнови, племенику[2] еи, оусѣ села Купчичева и въсѣ имѣнїе его, да ест(ъ) имъ.

И такождере, Иван(ъ), с(ы)нъ Васков(и) wт(ъ) Хородник(ъ), и съ своими братїами да не имают(ъ) тѣгати наМарушку и на племеник(ъ)[2] еи, на Михно, а ни на дѣтеи их(ъ), а ни на оунукы их(ъ), а ни на увес(ъ) род(ъ) их(ъ), николи, ни оу которых(ъ) д(е)нех(ъ) и часwх(ъ), ни перед(ъ) нами а ни перед(ъ) иными(ъ) г(о)сп(о)д(а)рех(ъ), понеж(е) стратил(ъ) Иван(ъ) и съ братїами своими прѧд(ъ) оусего правого закона и да не имают(ъ) добувати николи, на вѣкы вѣчныѧ.

А кто сѣ покусит(ъ) тегати, буд(ь) оу которых(ъ) д(е)нех(ъ) и часох(ъ), или перед(ъ) нами или перед(ъ) иных(ъ) г(ос)п(ода)рех(ъ), или Иван(ъ), али бо wт(ъ) его братїа или wт(ъ) их(ъ) роду, тот(ъ) тогди да заплатит(ъ) завѣзску ҃ѯ рубли сребра чистого.

Тое оусе выше писаное да ест(ъ) Марушци и племеню[3] еи, Михнови, и дѣтем(ъ) их(ъ), и въсему племеню их(ъ), непорушенно николи, на вѣкы.

А на то ест(ъ) велика марторїа, сам(ъ) г(оспо)дство ми, выше писанны Стефан(ъ) воевода, и прѣвъзлюбленны дѣтеи г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и наши болѧры молдавск<ы>[4]х(ъ): <пан(ъ) Станчюл(ъ) и с>[4](ы)нъ его, пан(ъ) Мирзѧ, пан(ъ) Бланкул(ъ) старостѣ Хотинскыи и с(ы)нъ его, пан(ъ) Думѣ, пан(ъ) Бодѣ дворник(ъ), пан(ъ) Збїарѣ, пан(ъ) Лука и пан(ъ) Бълко, пръкалаби Бѣлограду, пан(ъ) Нѣгъ и пан(ъ) Ивашко, пръка<л>[4]а<би>[4] Келїистии[5], пан(ъ) Арбуре пръкалаб(ъ) Немецскыи, пан(ъ) Фете пръкалаб(ъ) Новограду, пан(ъ) Гангур(ъ) пръкалаб(ъ) Оърхїиски, пан(ъ) Пашко, пан(ъ) Бухтѣ, пан(ъ) Иван(ъ) Чокрълїе, пан(ъ) Петрик(ъ) Акимович(ъ), пан(ъ) Ацко Гудич(ъ), пан(ъ) Ивашко Хрииковичь(ъ), пан(ъ) Михъу спатар(ъ), пан(ъ) Юга вистїарник(ъ), пан(ъ) Юка постелник(ъ), пан(ъ) Дажбог(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) Тома столник(ъ), пан(ъ) Илѣ Хуру комис(ъ) и ины оуси наши болѧры що при том(ъ) били, по имени великыи и малыи.

А на болшее крѣпост(ъ) и пооутвырждение тому оусему выше писанному, велѣли есми нашему вѣрному болѧрину, пану Томѣ логофету, писати и нашу печат(ъ) и печат(и) боѧръ наших(ъ) привѣсити к сему нашему листу.

Пис(а) Илѣ, оу Васлуи, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцпв, м(ѣ)с(ѧ)ца аугу(ста)[6], ҃кѕ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri [noştri], mari şi mici, Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, şi cu fraţii săi şi au pîrît pe cneaghina panului Andreico Şerbici, pe Maruşca, fiica lui Ion Cupcici, şi pe nepotul ei, pe Mihno,

www.dacoromanica.ro

fiul lui Grozea Cupcici, şi i-au pîrît pe ei zicînd aşa: că ei sînt nepoţii lui Cupcici după mama lor.

Pentru aceea, noi am cercetat şi am judecat cu boierii noştri şi i-am dat lui Ivanco şi fraţilor lui cum este drept şi lege, după obicei, ca să vie Ivan însuşi cu 24 de jurători, care să jure cu ei că Ivan şi cu fraţii săi sînt nepoţii lui Cupcici după mama lor, de asemenea că sînt nepoţi şi ai Maruşcăi şi ai lui Mihno.

Pentru aceea, Ivan şi cu fraţii săi, ei s-au lepădat de jurămîntul lor şi nu au voit să jure şi cu jurătorii lor, ci au lăsat pe Maruşca, pe fiica lui Ion Cupcici, ca ea însăşi să vină şi să jure, zicînd aşa: că Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, şi cu fraţii săi nu sînt nepoţii lui Cupcici şi nici ai ei, ai Maruşcăi, şi nici ai lui Mihno.

Pentru aceea, Maruşca, ridicîndu-se în acea zi hotărîtă, a şi jurat înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, şi mari şi mici, zicînd aşa: că Ivan şi cu fraţii săi nu sînt nepoţii lui Cupcici, şi nici ai ei însăşi, ai Maruşcăi, şi nici ai lui Mihno.

Pentru aceea, noi, văzînd cîştigul Maruşcăi, că Ivan şi cu fraţii săi nu sînt nepoţii lui Cupcici, cum au pîrît ei pe Maruşca, pentru aceea noi am dat şi am întărit Maruşcăi şi lui Mihno, rudei[2] ei, toate satele lui Cupcici şi toată averea lui să le fie lor.

Şi, de asemenea, Ivan, fiul lui Vasco de la Horodnic, şi cu fraţii săi să nu mai pîrască pe Maruşca şi pe ruda[2] ei, pe Mihno, şi nici pe copiii lor, şi nici pe nepoţii lor, şi nici pe nimeni din neamul lor, niciodată, nici în oricare zi sau ceas, nici înaintea noastră şi nici înaintea altor domni, pentru că Ivan şi cu fraţii săi au pierdut dinaintea a toată legea cea dreaptă şi să nu cîştige niciodată, în vecii vecilor.

Iar cine s-ar încumeta să pîrască, în oricare zi sau ceas, sau înaintea noastră sau înaintea altor domni, ori Ivan ori cineva din fraţii lui sau din neamul lor, acela să plătească atunci zavescă 60 de ruble de argint curat.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie Maruşcăi şi rudei[2] ei, Mihno, şi copiilor lor, şi întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi preaiubiţii copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi boierii noştri moldoveni: ⟨pan Stanciul şi⟩[4] fiul său, pan Mîrzea, pan Vlaicul staroste de Hotin şi fiul său, pan Duma, pan Bodea vornic, pan Zbiarea, pan Luca şi pan Bîlco, pîrcălabi de Cetatea Albă, pan Neagu şi pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamţ, pan Fete pîrcălab de Cetatea Nouă, pan Gangur pîrcălab de Orhei, pan Paşco, pan Buhtea, pan Ion Ciocîrlie, pan Petrică al lui Iachim, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Mihău spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic, pan Toma stolnic, pan Ilea Huru comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri care au fost la aceasta, anume cei mari şi cei mici.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Toma logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Ilea, la Vaslui, în anul 6982 ⟨1474⟩, luna august, 26.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVIII-lea:⟩ Pentru toate satele lui Cupcicé ... [7]; 6982 ⟨1474⟩ avg(ust) 26; ⟨şi, cu caractere latine:⟩ Lit. B, fas. 9.

Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin", Secţia manuscrise, Colecţia Markevici — Lukaşevici, fond. 159, nr. 12. Orig., perg. (29 × 41 cm), pecete domnească (diam. = 3 cm) atîrnată (şnur de mătase vişinie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефана воеводы ⟨н⟩[8] г(оспод)нь

www.dacoromanica.ro

şi şase peceţi boiereşti, două pierdute (nr. 2 şi 4, socotindu-le de la stînga la dreapta[9]), iar patru, atîrnate (şnururi de mătase albastră), în ceară neagră, una, nr. 3 (diam. = 1,7 cm), cu inscripţia ilizibilă[10], iar trei (diam. = 2 cm), cu legendele: nr. 1) <† Пе>[11]чать Бѹ<х>[11]-тѣ[12]...[11]; nr. 5) † . . [11]Тома[13]...[11]; nr. 6) † Печать пана Тома[14] стол<ник>[11]а.

O copie, incompletă, de I. Bogdan, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 220, şi o foto., ibidem, Fotografii, V/45. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/516. Un clişeu, la Arh. St. Bucureşti, Colecţia Microfilme U.R.S.S., rola 61, c. 723.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, nr. 63 (facs.); Улянвцкій, *Матеріалы* p. 109 (extras slav); Яцимирскій, Грамоты молдав., p. 11—12 (text slav); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 191—196 (text slav şi trad.); Berechet, *Cojurătorii*, p. 25—30 (text slav şi trad.); idem, *Procedura de judecată*, III, p. 93—97 (text slav şi trad., după Bogdan); *D. I. R.*, A, I, p. 401—402 (trad.).

---

[1] În loc de ис сѣмъ.

[2] Mai sus оунукъ (nepotul).

[3] Greşit, în loc de племенникѹ; vezi şi nota 2.

[4] Rupt.

[5] În loc de Келінски.

[6] а şi ѵ, în ligatură.

[7] Şters.

[8] I. Bogdan a văzut clar, înainte de гнь҃, un и, aflat în ligatură atît cu semnul care îl preceda cît şi cu cel care îl urma. Starea de azi a peceţii nu a mai permis însă această lectură.

[9] În ordinea indicată de I. Bogdan (fără a-i prelua fireşte şi numerotaţia proprie) şi controlabilă, parţial, prin fotocopia de la Bibl. Acad., întrucît partea îndoită a pergamentului a fost ulterior întinsă, iar peceţile desfăcute şi legate într-o altă ordine: 5, 3, 6, 1.

[10] I. Bogdan a citit un ш, care ar putea proveni de la Ивашка, Пашка sau чашника.

[11] Stricat sau şters.

[12] I. Bogdan a citit Тъѹтѹла şi în continuare логоф<ета>. Observăm însă că abia *coroboraţia* documentului următor îl indică pe Tăutul în această dregătorie.

[13] м, foarte apropiat ca formă de п.

[14] Тома, lectură nesigură, în ciuda calităţii care urmează.

199 — 1475 (6983) aprilie 14, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис сѫм(ь) листом(ь) нашим(ь), въсѫм(ь) кто на нем(ь) възрит(ь) или его чтѹчи оуслышит(ь), ѡже тот(ь) истинныи слуга наш(ь) вѣрныи, пан(ь) Михул(ь), соулжаръ наш(ь), и его[2] братїа, Чопею и Сима, служили нам(ь) право и вѣрно. Тѫм(ь) мы, видѣвше их(ь) правую и верною службою до нас(ь), жаловали есми их(ь) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали есми им(ь) и потвръдили, оу нашеи земли, оу Молдавскои, правую их(ь) ѡтинноу, село на имѧ Дурнещїи и монастирь ѡт(ь) Дурнещи. Тое въсе выше писанное да ест(ь) слоуѕѧ нашемоу вѣрномоу, пану Михулу, нашемоу соулжарю, и его братїам(ь), Чопею и Симѣ, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь) и съ въсѫм(ь) доходом(ь), имь и дѣтем(ь) их(ь) равно, и ѹнучатом(ь) их(ь), и праоунучатом(ь) их(ь), и пращурѣтом(ь) их(ь) и въсемоу роду их(ь), кто будет(ь) иаи ближнїи, да ест(ь) им(ь) непорушанно николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хотарь тѡмоу селу, Дурнещем(ь), и тому монастиру да ест(ь) ѡт(ь) оусих(ь) сторон(ь) коуда из вѣка ѡживали .

А на то ест(ь) вѣра <нашего>[3] г(оспо)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленных(ь) дѣтеи г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и вѣра болѧрь наших(ь): вѣра пана Станчула и вѣра с(ы)на его, пана Мырзи, вѣра пана Бланкула старости Хотинского и вѣра с(ы)на его, пана Думи, вѣра пана Збїари, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Лоука и вѣра пана Хырмана, паркалабове Белоградскыи, вѣра пана Нѫг(а) и вѣра пана Ивашка, паркала-

www.dacoromanica.ro

бове Келїнскын, вѣра пана Ӑрбѵрѫ, паркалаб(ь) Немецкын, вѣра пана Фетн, вѣра пана Ѣлъчн, паркалаб(ь) Новоградскын, вѣра пана Гангѵра, паркалаб(ь) Ѡрхенскы<н>[3], вѣра пана Пашко, вѣра пана Бѵхтн, вѣра пана Ӏацка Хѵднча, вѣра пана Ивашка Хрннковнча, вѣра пана Мнхъꙋ спатарѫ, вѣра пана Югн внстїарнка, вѣра пана Югн постелннка, вѣра пана Дажбога чашннка, вѣра пана Барсѵ столннка, вѣра пана Илн Хѵрѵ комнса н вѣра въсѫх(ь) болѫр(ь)[4] нашнх(ь) молдавск<нх(ь)>[5], велнкнх(ь) н малых(ь).

Ӑ по нашем(ь) жнвотѣ, кто бѵдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашен земли, ѡт(ь) дѣтен наш<нх(ь)>[5] нлн ѡт(ь) нашего племене нлн пак(ь), варе колн[6], кого Б(ог)ъ нзберет(ь) господарем(ь) бѵ<дет(ь)>[5] нашен Землн Молдавскон, тот(ь) а<лн бы>[6] непорѵшнл(ь) нашего даанїа, алн абн нм(ь) оутвръднл(ь) н оукрѣпнл(ь), занѵже есмн нм далн за нх(ь) правѵю н верною слѵжбоу.

Ӑ на болшею крѣпость н поꙋтвръжденїе томоу въсемѵ выше пнсанномоу, велѣлн есмн нашемоу вѣрномѵ болѣрноу, панѵ Тъꙋтѵлѵ логофетѵ, пнсатн н нашоу печат(ь) прнвѣснтн к семоу нашемѵ лнстоу.

Пнс(а) Иѡн(ь) даскал(ь), ꙋ Сѵчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х҃ѕцпг апрнлїа д҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă, pan Mihul, sulgerul nostru, şi fraţii lui, Ciopei şi Sima, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satul anume Durneştii şi mănăstirea de la Durneşti. Toate acestea mai sus-scrise să fie slugii noastre credincioase, pan Mihul, sulgerul nostru, şi fraţilor lui, Ciopei şi Sima, de la noi, uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine va fi mai apropiat, să le fie neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, Durneşti, şi al acestei mănăstiri să fie din toate părţile pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei ⟨noastre⟩[3], a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri; credinţa panului Stanciul şi credinţa fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul staroste de Hotin şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Luca şi credinţa panului Hîrman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, cre-credinţa panului Fetea, credinţa panului Vîlcea pîrcălab de Cetatea Nouă, dinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Mihău spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Barsu stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi, oricînd[6], pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela ⟨să⟩[5] nu clintească dania noastră, ci să le întărească şi să le împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion dascăl, la Suceava, în anul 6983 ⟨1475⟩ aprilie 14.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 482. Orig., perg. (29,8 × 49,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), deteriorată, cu legenda: <†> Печат<ь Їw Стефань вое-вwд>[7]а гwспо<дар Земл>[7]и Мwлдавской.

O foto., ibidem, Fotografii, XXXVI/9, şi o trad., din 1778 decembrie 14, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, DCCIII/1. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/517.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. Ştefan*, p. 3—5 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, I, p. 402—403 (trad., după foto.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] ѥ, adăugat ulterior deasupra rîndului.
[3] Omis.
[4] În orig., după ultima consoană, paieroc.
[5] Şters.
[6] Greşit, pentru варе кто (oricine)?
[7] Stricat.

200 1475 (6983) aprilie 17, Tîrgul de Jos.

† Милостїю божїею, мы, Стефанъ воевод, господарь Земли Молдавской. Чиним знаменнито <и>[1]с сѣмь нашим листомь, въсѣмь кто на и оузрит илї его оуслишит чтѹчи, wже прїидоша пред нами и пред нашими боꙗре калѹгерици wт нашего монастирѣ wт Хородника и оуказали намъ лист wт нашего родителѣ[2], wт Ꙗлеѯандра воевода, що были имали на двѣ сел(ѣ)[3], а бы робили томѹ манастирю, а иное дѣло що бы не имали ничого. Иниw мы потвръждаемъ с нашим добрим и благим произволенїемь и чистим и свѣтлим сръдцемь тот[4] предреченны монастир, wт Хородникъ, и даемъ томѹ монастирю сес лист нашь на то, ... [5] в҃ села: Петра Бранина, где был дворь[6], и дрѹгое село що тиж(е)[7] слѹхает кь томѹ монастирю[8].

И дали есмы тым селам више писаниим сес лист нашъ на то що бы не платили нам <ни>[9] дан, ни посад ни подвод, ни илиш, ни на город <д>[1]а не робѣтъ, ни на посад, ни оу сторож да не ходѣт, ни на млин(и)[3] да не робѣтъ, ни оу воискѹ да не ходѣтъ, ни глобники, ни припашари да не бантоватъ их и ни жадною нашѹ слѹжбѹ да не имают нам слѹжити, ни платити, ни робити, але що бы wстерегали тот монастир а що бы робили томѹ монастирю.

Ꙗ коли що загинет того монастирѣ[10] или не имѹт робити що требѣ бѹдет томѹ[11] монастирю, ... [12] мы знати ..... [13] ил мѹмшїи[14] тым людем[15], що сѹт съ тих сел више писаних.

Ꙗ кто имет бантовати тых[16] люд wт тыхь[16] сел, бѹд оу чем, ꙗко ест више писанно, тот оузрит великои казни господства ми, занеж(е)[3] есми миловали того монастирѣ wт нашею милост<ї>[1]ю, що Богъ нам дал, за наше[17] здоровїе.

Ꙗ на то[18] ест вѣра господства ми и въсѣхъ боꙗръ наших молдавских, великих и малих.

Ꙗ на болшее крѣпост въсемѹ више писанномѹ, привѣсили нашѹ печат <к>[1] семѹ[19] листѹ нашемѹ.

Пис(а)[3] Ѳанца, оу Долни Тръг, <в(ъ)[7]>[1] лѣто ҂ѕцпг, мѣсѧца ап(рилїа)[7] з҃.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voievod, domn al Țării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri călugărițele de la mănăstirea noastră de la Horodnic și ne-au arătat o carte de la părintele[2] nostru, Alexandru voievod, pe care au avut-o pentru două sate, ca ⟨acestea⟩[20] să lucreze la acea mănăstire și să nu aibă nici o altă treabă. Deci, noi întărim, cu bunăvoința noastră și cu inima curată și luminată, acea mănăstire mai înainte-spusă, de la Horodnic, și dăm acestei mănăstiri această carte a noastră pentru aceea,... [5] două sate: unde a fost curtea lui Petru Vrană[6] și alt sat care de asemenea ascultă de această mănăstire[8].

Și am dat acestor sate mai sus-scrise această carte a noastră pentru aceea, ca să nu ne plătească nouă ⟨nici⟩[9] dare, nici posadă, nici podvoadă, nici iliș, nici la cetate să nu lucreze, nici la posadă, nici la strajă să nu meargă, nici la mori să nu lucreze, nici la oaste să nu meargă, nici globnicii, nici pripășarii să nu-i tulbure și nici un fel de slujbă de-a noastră să nu aibă a ne sluji sau a ne plăti sau a ne lucra, ci să păzească această mănăstire[21] și să lucreze acestei mănăstiri.

Iar dacă vor pierde ceva de al acestei mănăstiri[10] sau nu vor munci ceea ce va fi treaba acestei mănăstiri, ... [15], acestor oameni [16], care sînt din aceste sate mai sus-scrise.

Iar cine va tulbura pe acești oameni din aceste sate, fie pentru orice, cum este mai sus-scris, acela va vedea marea pedeapsă a domniei mele, pentru că am miluit această mănăstire din mila noastră, pe care ne-a dat-o Dmunezeu, pentru sănătatea noastră.

Iar la aceasta este credința domniei mele și credința boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar pentru mai mare putere a tuturor celor mai sus-scrise, am atîrnat pecetea noastră ⟨la⟩[1] această carte a noastră.

A scris Oanța, la Tîrgul de Jos, ⟨în⟩[1] anul 6983 ⟨1475⟩, luna aprilie, 17.

După Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 199—200. Text slav, după o copie, făcută după orig., de F. A. Wickenhauser și care se păstra în Arh. Comitetului Țării din Cernăuți (azi R.S.S.Ucraineană), pachet XXXVI (caietul Horodnic). Trad., editorului, *op. cit.*, p. 201—202.

O trad., de același, după Wickenhauser (v. EDIȚII), la Bibl. Acad., ms. nr. 5 233, f. 76—77.

ALTE EDIȚII: Wickenhauser, *Homor*, p. 204—205 (trad. germ., cu văleatul greșit: 6953 ⟨1445⟩); *D. I. R.*, A, I, p. 402—403 (trad., după Bogdan).

---

[1] Șters, rupt sau omis în copie; întregirea lui I. Bogdan.

[2] Greșit, în loc de дѣдѫ (bunicul)? Presupunerea lui I. Bogdan că diacul „a copiat această formulă din documentul lui Ștefan II de la 1 august 1444 (copie în același pachet al lui Wickenhauser)", nu se verifică, întrucît în documentul menționat formula lipsește (vezi *D. R. H.*, A, I, nr. 249, și Wickenhauser, *Homor*, p. 203—204). Este, de aceea, mai curînd posibil ca în actul original să fi fost родѫ sau родовѣ (neam, rudenie), iar referirea să se fi făcut la actul de scutire al lui Alexăndrel (v. nr. 34), mai ales că în vremea lui Alexandru cel Bun nu s-au emis documente de acest fel.

[3] Parantezele lui I. Bogdan, pentru marcarea vocalelor elidate în orig.

[4] Repetat încă o dată în copia lui Wickenhauser (nota lui I. Bogdan).

[5] Așa în textul lui I. Bogdan (vezi și nota următoare).

[6] Am aștepta aici єдно село гдє бьлл Пєтра Вранина = un sat unde a fost curtea lui Petru Vrană. Greșită ni se pare copia și în pasajul на то ̃в села (nota lui I. Bogdan).

[7] Întregirea noastră.

www.dacoromanica.ro

8 Probabil satul Balosinești (nota lui I. Bogdan).

9 Probabil omis în copia lui Wickenhauser (completarea noastră).

10 Aceste două cuvinte (того монастиρѣ = al acestei mănăstiri) sînt notate la Wickenhauser ca „sehr zweifelhaft“ (foarte nesigur) (nota lui I. Bogdan).

11 La Wickenhauser тємѹ (nota lui I. Bogdan).

12 Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune <а бы на>мь... sau <а> мы...

13 Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune: <дали що бы повелѣли> sau <подамы>.

14 Așa în copia lui Wickenhauser; I. Bogdan presupune: <или инштїим или>.

15 Așa cum a întregit și interpretat I. Bogdan acest paragraf (vezi notele 12—14): „să ne dea de știre ca să trimitem poruncă acelor oameni“ sau „iar noi vom da de știre acelor oameni“ sau „iar noi vom da poruncă altora sau oamenilor ...“, ar rezulta o prevedere contrară chiar celei imediat următoare, ca și, în genere, stipulațiilor care precizau imunitatea feudală. De aceea considerăm că nici cuvîntul знати nu trebuie luat ca sigur în lectura lui Wickenhauser, după cum nu este exclus ca acesta să nu fi citit un întreg rînd. În original putea fi, de exemplu, ѹзнати textul continuîndu-se cu pedeapsa cuvenită celor „aflați“ vinovați, sau ѹзѧти, indicîndu-se, în acest caz, ce anume trebuia „luat“ de la făptași. În același sens poate fi avut în vedere, de asemenea, și verbul казнити (a pedepsi).

16 La Wickenhauser: тъх... тъхь (notele lui I. Bogdan); în orig. ar fi putut fi însă, și тѣх... тѣхъ.

17 La Wickenhauser: наши (nota lui I. Bogdan).

18 La Wickenhauser: тоє (nota lui I. Bogdan).

19 La Wickenhauser тмѹ (nota lui I. Bogdan).

20 Subînțeles în textul slavon.

21 Adică: „să păzească <treaba> acestei mănăstiri.

201 — 1475 (6983) aprilie 25, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) и<с>[1] сѣм(ь) листом(ь) нашим(ь), въсѧм(ь) кто на нем(ь) възрит(ь) или его чтоучи[2] оуслышит(ь), иже оутвръждаем(ь) и оукрѣплѧем(ь) и даем(ь) и дали есми с(вѧ)т(о)моу нашемоу монастирю wт(ь) Хомора, идеже ест(ь) храм(ь) О<ус>[1]пенїе прѣс(вѧ)тѣи, чистѣи и прѣбл(аго)с(ло)веннѣи вл(а)д(ычи)ци нашеи Б(огороди)ци и пр(и)снодевѣи, М(а)рїи, и идеже ест(ь) игумен(ь) молебник(ь) нашь, кур поп(ь) Героидїе, правїи и питомїи села того с(вѧ)т(о)го монас<ти>[1]рѧ, на имѣ селам(ь): Дворничанїи, под(ь) Високоую Доубров<ѣ>[3], и Ставча<н>[1]и, и Глодѣни, и, на верхь Солооуица, село на имѣ Пыртещїи и Дїенишево дворище, и, на Ѕижи, село на имѣ Кълоугърѧ<нїи>[1] и .... [4] едноу планиноу, на имѣ Ѡ<стр>[3]а, и слатиноу оу Ѡстри, щ<о>[1]же wт(ь) давна была их(ь), тота планина и съ слатиною[5], и, под(ь) Бохотином(ь), едноу пасикоу, на имѣ Зльто<роаса>[6], щоже <дал(ь)>[3], тотоу пасикоу, томоу с(вѧ)т(о)моу монастирю пан(ь) Юрїи Шербескоул(ь) и м(а)ти его. Тое вѣсе выше писанное да ест(ь) wт(ь) нас(ь), монастирю нашемоу, оурик(ь), съ оусим(ь) дохо<до-м(ь), неп>[1]орѹ<ше>[3]ннo николиже, на вѣки вѣчныѧ.

А хотарь оусѧм(ь) тамь селам(ь) и пасикам(ь) да ест(ь) wт(ь) оусих(ь) сторон(ь) куда из вѣка вѣчнаго wжнвали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, в<ыше писаннаго>[1], мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленных(ь) дѣтеи г(оспо)дства ми, Алеѯандра, и Петра и Богдан<а>[3], и вѣра болѧръ наших(ь): [и] вѣра пана Станчула и вѣра сына его, па<на Мырзи, вѣра>[1] пана Бланкоула старости Хотинского и вѣра с(ы)на его, пана Думи, вѣра пана Звїари, вѣра пана Бодн дворника, вѣра пана Лоука и вѣра пана Хырма<на, паркалабове>[1] Белоградскыи, вѣра пана Няг(а) и вѣра пана Ивашка, паркалабове Келїнскыи, вѣра пана Арбурѧ, паркалаб(ь) Немецскыи, вѣра пана Фети, вѣра пана <Былчи, паркалаб(ь) Новог>[1]рад>[3]скыи, вѣра пана Гангоура, паркалаб(ь) Ѡрхенскыи, вѣра пана Пашко, вѣра пана Бухти, вѣра пана Ицка Худича, вѣра

www.dacoromanica.ro

пана Ивашка Хрниковича, вѣра па<на Михъѵ спатарѣ>[1], вѣра пана Юги вистїарника, вѣра пана Юги постелника, вѣра пана Дажвога чашника, вѣра пана Барсѵ столника, вѣра пана Или Хѵрѵ комиса и вѣра въс<ѧх(ь) боѧр(ь) нашиx(ь) молдавск>[1]иx(ь), великиx(ь) и малыx(ь).

А по нашем(ь) животѧ, кто бѵдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи нашиx(ь) или ѡт(ь) нашего племене или пак(ь), варе коли[7], кого Б(ог)ъ изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь в<ыти нашеи Земли>[1] Молдавскои, тот(ь) а би не порѵшиль нашего даанїа и ѵтвръжденїа нашемоу монастирѵ, але а би емоу ѵтвръдил(ь) и оукрѣпил(ь).

А на болшею крѣпост(ь) и поѵт<вържденїе томѵ въсе>[1]мѵ выше писанномоу, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Тъѵтѵлоу логофетоу, писати и нашѵ печат(ь) привѣсити к семѵ нашемѵ лист<ѵ>[1].

Писа <Iѡн(ь) даскал(ь)[8]>[1] въ Сѵчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕ҃цп҃г априлїа к҃е.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că întărim şi împuternicim şi dăm şi am dat sfintei noastre mănăstiri de la Homor, unde este hramul Adormirea preasfintei, curatei şi preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară, Maria, şi unde este egumen rugătorul nostru, chir popa Gherondie, satele drepte şi proprii ale acestei sfinte mănăs⟨ti⟩[1]ri, anume satele: Dvorniceanii, sub Dumbrava Înaltă, şi Stăucea⟨n⟩[1]i şi Glodeni, şi, la obîrşia Soloneţului, satul anume Pîrteştii şi curtea lui Dieniş, şi, pe Jijia, satul anume Călugăre⟨nii⟩[1] şi ... [3] un munte, anume O⟨str⟩[3]a, şi slatina de la Ostra, care, acest munte şi cu slatina, au fost de mult ale lor[5], şi, sub Bohotin, o prisacă, anume Zlătă⟨roaia⟩[6], care, această prisacă, ⟨a dat-o⟩[3] acestei sfinte mănăstiri pan Iurie Şerbescul şi mama lui. Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi, mănăstirii noastre, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate şi prisăci să fie din toate părţile pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-⟨scrisului⟩[1] noi, Ştefan voevod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru, şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi credinţa fiului său, pa⟨n Mîrza, credinţa⟩[1] panului Vlaicul staroste de Hotin şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Luca şi credinţa panului Hărma⟨n, pîrcălabi⟩[1] de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea, credinţa panului ⟨Vîlcea pîrcălab⟩[1] de Cetatea ⟨Nouă⟩[1], credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa pa⟨nului Mihău spătar⟩[1], credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Barsu stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor ⟨boierilor noştri moldoveni⟩[1], mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi, oricînd[7], pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ⟨ţării noastre⟩[1], Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, mănăstirii noastre, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor ⟨celor⟩[1] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris ⟨Ion dascăl[8]⟩[1], la Suceava, în anul 6983 ⟨1475⟩ aprilie 25.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ † Ѿт(ь) Стефана воеводї, на Дворн<нч>[9]ѣнн, н на Стѫꙋчѣнь, н на Глодѣн(н), н на Прътещн, н на Кълꙋгѫрѣн(н), н на паснкы н на планнна Ѿстра (De la Ştefan voievod, pe Dvorn⟨ic⟩[8]éni, şi pe Stăucéni, şi pe Glodéni, şi pe Pîrteşti, şi pe Călugăréni, şi pe prisăci şi pe muntele Ostra).

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 100. Orig., perg. (33,5 × 48 cm), tăiat în două şi cu o porţiune din mijloc lipsă, pecete atîrnată, pierdută.

O copie, de F. A. Wickenhauser, se afla în Arh. Comitetului Ţării din Cernăuţi, (azi R.S.S. Ucraineană). O trad. germ., de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Arh. St. Suceava, Fond. M-rea Dragomirna, I/7 (Inv. vechi al m-rii, nr. 120). Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/77 şi 518.

EDIŢII: Wickenhauser, *Homor*, p. 84—85 (trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 203—204 (text slav); *D. I. R.*, A, I, p. 204—205 (trad.).

---

[1] Rupt.
[2] Aici, ca şi deseori în continuare, ч făcut ca ѵ.
[3] Şters.
[4] Cca 10 litere şterse; în orig. putea fi: мѣстом(ь) ѡт(ь) манна (sau манны, cum scriu uneori diecii) numele unui alt sat, sau, mai curînd, o expresie care introducea textul aflat în continuare.
[5] De la єдноу pînă aici, text scris cu altă cerneală, de altă mînă, şi apoi uşor răzuit.
[6] Întregit după documentul de întărire din 1520 iulie (vezi M. Costăchescu, *Doc. Ştefăniţă*, p. 230).
[7] Aşa în orig.
[8] Diacul, identicat după particularităţi de grafie, de ortografie şi de limbă; v. doc. nr. 199.
[9] Omis.

202 — 1475 (6983) mai 7, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Земли Молдавскои. Знаменнто чнннм(ь) нс(ь) сѣмь лнстом(ь) нашнм(ь), въсѣм(ь) кто на нем(ь) оуѕрнт(ь) нлн его чтоучн оуслышнть, ѡже тот(ь) нстннный слоуга наш(ь), Козма, с(ы)нь Бълошев(а), слоужнл(ь) намь право н вѣрно. Тѣм мы, вндѣвшн его правоую н вѣрноую слоужбоу до нас(ь), жаловалн есмы его ѡсобною нашею м(н)л(о)стїю, далн н потвръднлн есмн емоу, оу нашен земли, оу Молдавскон, правїн его ѡтнины, села на нмѣ: Бълошещїн, на Юкашн, где домь его, н половнна ѡт(ь) Торторещь, що бнл(ь) продал(ь) Козма тое половнна ѡт(ь) Торторещн с(вѧ)томоу монастнрю ѡт(ь) Бнстрнцоу, ндеж(е) ест(ь) храм(ь) С(вѧ)тою Оуспенїю Б(огородн)цн, за ⷪ҇є злат(ь) татарскнх(ь), н за тнм лн пак(ь) оуставшн слоуга наш(ь) Козма н верноул(ь) тотн выше пнсаннх(ь) пннѣзн с(вѧ)томоу монастнрю ѡт(ь) Бнстрнцоу, пон<е>[1]же тое село, Торторещн, а мн есмн оузѧлн къ нашемоу хотароу ѡт(ь) Каменню.

Тое въсе выше пнсанное да ест(ь) емоу, ѡт(ь) нас(ь), оурнк(ь) н съ въсем(ь) доходом(ь), н дѣтем(ь) его, н оуноучатом(ь) его, н прѣоуноучатом(ь) его, н прашоурѧтом(ь) его н въсемоу родоу его, кто сѣ емоу нзберет(ь) нан блнжнїн, непороушено нньколн, на вѣкы.

www.dacoromanica.ro

А хотарь Бълошещим(ь) да ест(ь) почениши ѡт(ь) кръницѣ Влъкансва до кръницѣ Корнина, та ѡт(ь) толѣ, потоком(ь) горѣ, на ѡбѣ сторони береги, до конець вишнемоу ставоу, а ѡт(ь) толѣ, на матки потоки горѣ, до Аѡаша, та черес(ь) Аѡаша, та право на доброви, до серед(ь) добровоу, та ѡт(ь) толѣ, повертает(ь) горѣ до конец(ь) доброви, оу столпь, а ѡт(ь) толѣ оу дроугїи столпь, оу дил(ь), та ѡт(ь) толѣ, дилом(ь) долоу, на коулми Вишнїи Градищи, та ѡт(ь) толѣ, право до потока Тоурбата, та, потокою долоу, до коулми Нижнїю Градищи, та, на коулми долоу, до кръницѣ Влъканова. То ест(ь) вес(ь) хотар(ь)[2] томоу селоу, и вишнїи и нижнїи и на оусих(ь) сторон(ь), коуда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспод)ства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра възлюбленных(ь) дѣтеи г(оспод)ства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и вѣра въсѣх(ь) дѣтеи наших(ь), и вѣра боѩрь наших(ь): вѣра пана Станчюла и вѣра с(ы)на его, пана Мырзи, вѣра пана Бланкоула старости Хотинского, и вѣра с(ы)на его, пана Доумы, вѣра пана Збїари, вѣра пана Боди дворника, вѣра пана Лоуки и вѣра пана Хрьмана, паркалабове Белоградского, вѣра пана Нѣг(а) и вѣра пана Ивашка, паркалабове Келїнски, вѣра пана Арбоурѣ паркалаб(а) Немецьского, вѣра пана Фети, вѣра пана Былчи паркалаб(а) Новоградского, вѣра пана Гангоура Ѡрхеиского, вѣра пана Пашка, вѣра пана Боухти, вѣра пана Їцка Хоудича, вѣра пана Ивашка Хрин<ко>[3]вич(а), вѣра пана Михъоу спатарѣ, вѣра пана Югы вистїа<р>[3]ник(а), вѣра пана Дажбога чашника, вѣра пана Барса столника, вѣра пана Или Хоуроу комиса и вѣра оусих(ь) боѩрь наших(ь) молдавских(ь), великых(ь) и малых(ь).

А по нашим(ь) животѣ, кто боудет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли, ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ѡт(ь) нашего родоу, и пак(ь) боуд(ь) кого Б(ог)ь изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь быти нашеи Земли Молдавскои, тот(ь) що вы емоу не пороушил(ь) нашего даанїа, али щѡ бы емоу оутвръдил(ь) и <оу>[3]крѣпил(ь), заноуже ес<мы е>[3]моу дали и потвръдили за его правою и вѣрною слоужбоу и за що ест(ь) праваѧ и питомаѧ ѡтнина.

А на болшею крѣпост(ь) и потвръжденїе томоу въсемоу выше писанномоу, велѣли есмы нашемоу вѣрномоу паноу, Тъоутоулоу лѡг(ѡ)фетоу, писати и нашоу печат(ь) привѣсити к семоу нашемоу листоу.

Писал(ь) Андреика, оу Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцпг, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, з̃ д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Cozma, fiul lui Băloş, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocinile lui drepte, satele anume: Băloşeşti, la Iucaş, unde este casa lui, şi jumătate din Tortoreşti, care, acea jumătate din Tortoreşti, a fost vîndută de Cozma sfintei mănăstiri de la Bistriţa, unde este hramul Sfînta Adormire a născătoarei de Dumnezeu, pentru 75[4] de zloţi tătăreşti, şi după aceea iarăşi s-a ridicat sluga noastră Cozma şi a întors aceşti ban mai sus-scrişi sfintei mănăstiri de la Bistriţa pentru că acel sat, Tortoreşti, l-am luat noi în hotarul nostru de la Piatra.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie lui, de la noi, uric şi cu tot venitul, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul Băloşeştilor să fie începînd de la fîntîna lui Vîlcan pînă la fîntîna lui Cornea, apoi, de acolo, pe pîrîu în sus, pe amîndouă laturi ale malurilor[5], pînă la capătul iazului de sus, iar de acolo, pe matca pîrîului în sus,

www.dacoromanica.ro

pînă la Aoaşa, apoi peste Aoaşa, apoi drept la dumbravă, pînă la mijlocul dumbrăvii, apoi, de acolo, se întoarce în sus pînă la capătul dumbrăvii, la stîlp, iar de acolo la alt stîlp, în deal, apoi, de acolo, pe deal în jos, la culmea Grădiştei de Sus, apoi, de acolo, drept la pîrîul Turbata, apoi, pe pîrîu în jos, pînă la culmea Grădiştei de Jos, apoi pe culme în jos, pînă la fîntîna lui Vîlcan. Acesta este tot hotarul acestui sat, şi în sus şi în jos şi în toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa iubiţilor copii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi credinţa fiului său, pan Mîrza, credinţa panului Vlaicul staroste de Hotin şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Bodea vornic, credinţa panului Luca şi credinţa panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu şi credinţa panului Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Arbure pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fetea, credinţa panului Vîlcea[6] pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Paşco, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrin⟨co⟩[3], credinţa panului Mihău spătar, credinţa panului Iuga vistie⟨r⟩[3], credinţa panului Dajbog ceaşnic, credinţa panului Barsu stolnic, credinţa panului Ilea Huru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru, şi iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că îi este ocină dreaptă şi proprie.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Andreica, la Suceava, în anul 6983 ⟨1475⟩, luna mai, 7 zile.

⟨Pe verso, însemnare tîrzie:⟩ Din luminată poronc(ă) preînălţat domnu nostru, mărie sa Grigori Ion voevodu, ce mi să poronceşte prin luminata carte mării sale ca să iau ispisocu acesta de la Postolach(e) Dîrlă şi să-l scriu în dos şi să-l dau la mîna pîrcălabului Honcului.

L-am luat ş(i) l-am dat la mîna pîrcălabului Honcului.

Gheorghe med(elnicer) is(pravnic); l(ea)t 7271 ⟨1763⟩ martie 4.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 145. Orig., perg. (30,5 × 36,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Пєчать Їѡ Стєфань воєвѡда, гѡсподар Зємли Мѡлдавскои.

O foto., ibidem, Fotografii, LXXVIII/27, şi alta la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/519. O trad., de Iordache Stamate pitar, din 1820 mai 19, încredinţată în 1848 mai 15, la Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, III/2.

EDIŢII: Bogdan, *Album*, pl. nr. 64 (facs.); Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan — doc.*, p. 32—35 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VI, p. 600, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, p. 205—207 (text slav şi trad. hotarnicei); *D. I. R.*, A, I, p. 405—407 (trad.).

---

[1] Şters.
[2] În text, după ultima consoană, paieroc.
[3] Omis.
[4] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „70".
[5] Aşa în textul slavon; în loc de: ale pîrîului.
[6] În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „Vîlcu".

www.dacoromanica.ro

† М(н)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Землн Молдавской. Знаменнто чнннмь нс(ь) сѧмь л<нстомь н>[1]ашнмь, въсѧмь кто на немь оузрнт(ь) нлн его чтоучн оуслышнт(ь), колнже того аще комꙋ потребнзна боудет(ь), ѡже прїнде прѧд(ь) намн н прѧд(ь) въсѣмн нашнмн молдавскнмн боꙗр<е, велнк>[1]нмн н малымн, Мъгдълнна, дочка Илн Оурѧке, по своен доброн волн н ннкнмь непоноужена, а нн прнснлована, н продала, ѡт(ь) своего правагѡ ѵрнка, свою правѵю н пнтомѵ<ю ѡтнн>[2]нѵ, ѡ(ть)ца ен, Илн Оурѧке, свою част(ь) села, третїю част(ь) села ѡт(ь) Мъстѧкырѵ, оу Драгошевѵ Полн, н една полѣна ѡт(ь) сннoжатн, на нмѣ Полѣна Долгаѧ. Та продала слѵꙅѧ нашемоу, М<нкоул>[1]оу Шошн, оу цнноу за ҃р злат(ь) татарскнх(ь). И оу том(ь), оуставшн Мнкоул(ь) Шоша, та заплатнл(ь) оусн тотн пннѣзн, ҃р злат(ь) татарскнх(ь), оу роукн Мъгдълннн, дочцн Илн Оурѧке, п<рѧд(ь) на>[2]мн н прѧд(ь) въсѧмн нашнмн молдавскнмн боꙗры.

Того радн, н мы, вндѣвшн нхь доброую волю н лагодѵ межн ннмн н полнын заплат(ь) на то, оусе нс готовымн[3] пннѣзмн, а мы та<кождере н ѡт(ь) нас(ь) есмн далн н>[2] потвр<ъ>[2]днлн слѵꙅѧ нашемѵ, Мнкоулоу Шошн, тоүн прѧд(ь) реч(е)нноую част(ь) Мъгдълнноу, доч<цн>[2] Илн Оурѧке, третї<ю>[2] част(ь) села ѡт(ь) Мъстѧкырѵ <н>[2] Полѣна Долгаѧ, ка<ко да боудет(ь) е>[2]м<ѵ>[2], ѡт(ь) нас(ь), <оу>[2]рнк(ь) н съ въсем(ь) доходомь, емѵ н дѧтемь его, н оунюуча-томь его, н праꙋноучатом(ь) е<го, н>[2] прашоурѧтомь его н въсемоу род<оу его>[1], кто <боу>[2]дет(ь) нан блнжнїн, да <боудеть емѵ непоро>[2]у<шенно>[2] нн<ко-лн>[2]же, на вѧкн.

А хотарь тон третен частн села ѡт(ь) Мъстѣкырѵ да ест(ь) ѡт(ь) оусих(ь) сторон(ь) коуда хотарнл(н) Ікнм(ь) н съ Борн<л>[2]ам(ь) н съ меж<нашн>[1].

< А на т>[1]о ест(ь) велнкаа мартор<їе нашег(о) г(оспо)дст>[2]ва, внше пнсаннаго, <мн>[2], Стефана во<евод>[2]н[4], н прѣвъзлюбленнын дѣтен г(оспо)дства мн, Алеѯан-дро н Петрашко н Богдан(ь), н боꙗре нашн: пан(ь) <Станч>[2]ѵ<ль>[2] н с(ы)н<ь его, пан(ь) Мырза, пан(ь) В>[1]лан<коу>[2]л(ь) старост<н Хотн>[2]н<скын н с(ы)нь его>[2], пан(ь) <Доу>[2]ма, пан(ь) Звїꙗ<рѧ>[2], пан(ь) Б<о>[2]дѣ дворннк(ь), пан(ь) Лоука <н п>[2]ан(ь) Хръмань, паркала<бвве>[5] Бело<градскы>[1]н, <п>[5]а<н(ь)>[5] Нѧг(ь) н пан(ь) Ивашко, <паркалабове Келїнскын, пан(ь) Арбоуре пръкалаб(ь) Немецскын, пан(ь) Фете, пан(ь) Елъча пръкала>[1]б(ь) <Нѡвоград>[2]скын, <пан(ь)>[2] Гангоурь Ѡрхе<нскын, пан(ь) Пашко, па>[1]н(ь) <Боух>[2]тѣ, пан(ь) Іацко Хоуднч(ь), пан(ь) Ивашко Хрнковнч(ь), пан(ь) Шеф<ѵл(ь) Ѡснфовнч(ь), пан(ь) Мн>[1]хъоу спата<рь, па>[2]н(ь) <Юга вистїꙗрннк(ь), пан(ь) Юга постелннк(ь), пан(ь) Дажбог(ь) чаш-ннк(ь)>[1], пан(ь) Барсѵ столннк(ь), <пан(ь) Нлѣ Хꙋрꙋ ко>[2]мнс(ь) <н ннын>[2] оусн нашн молдавскїн боꙗре, велнцн н малн, що прн <том(ь) вылн>[1].

<А на болшею>[1] крѧпо<сть н пот>[2]връ<жденїе томѵ въсемѵ>[2] внше пнсанномѵ, велѣлн есмн нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Тъоутоулоу логофетоу, пнсатн н нашоу печат(ь) н печатн бо<ѧ>[3]рь <нашнхь прн>[1]вѣ<снт>[3]н к семоу на<шем>[2]ѵ лнстѵ.

<Пнсал(ь) А>[5]ндренка, оу Іасѡх(ь), в(ъ) лѣт(о) ҂ꙅцпг, м(ѣ)с(ѧ)ца <юнїѧ>[6], ҃е ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Măgdălina, fiica lui Ilea Ureache, de bunăvoia ei şi nesilită de nimeni, nici

www.dacoromanica.ro

asuprită, şi a vîndut, din uricul ei drept, ocina sa dreaptă şi proprie, a tatălui ei, Ilea Ureache, partea sa de sat, a treia parte de sat din Măsteacîru, în Cîmpul lui Dragoş, şi o poiană de fînaţ, anume Poiana Lungă; şi a vîndut-o slugii noastre, M⟨icul⟩[1] Şoşa, în preţ de 100 de zloţi tătăreşti. Şi întru aceasta, sculîndu-se Micul Şoşa, a şi plătit toţi aceşti bani, 100 de zloţi tătăreşti, în mîinile Măgdălinei, fiica lui Ilea Ureache, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Pentru aceea, şi noi, văzînd buna lor voie şi înţelegere dintre ei şi plată deplină pentru aceasta, totul cu bani gata[3], şi noi, de asemenea, şi ⟨de la noi, am dat şi⟩[2] am întărit slugii noastre, Micul Şoşa, această mai înainte-spusă parte a Măgdălinei, fiica lui Ilea Ureache, a treia parte de sat din Măsteacîru şi Poiana Lungă, pentru ca ⟨să-i fie⟩[2] de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului ⟨său⟩[1] neam, cine va fi cel mai apropiat, să-⟨i fie neclintit⟩[2] niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei a treia părţi de sat din Măsteacîru să fie din toate părţile pe unde au hotărnicit Iachim şi cu Bori⟨l⟩[2]ă şi cu me⟨gieşii⟩[1].

⟨Iar la⟩[1] aceasta este mare mărturie, domnia noastră, mai sus-scrisul, noi, Ştefan voievod, şi preaiubiţii copii ai domniei mele, Alexandro şi Petraşco şi Bogdan, şi boierii noştri: pan ⟨Stanci⟩[2]u⟨l⟩[2] şi fiul ⟨său, pan Mîrza pan V⟩[1]lai⟨cu⟩[2]l staroste ⟨de Hoti⟩[2]n ⟨şi fiul său⟩[2], pan ⟨Du⟩[2]ma, pan Zbiiarea, pan B⟨o⟩[2]dea vornic, pan Luca ⟨şi p⟩[2]an Hărman, pîrcălabi de ⟨Cetatea⟩[1] Albă, pan Neagu şi pan Ivaşco, ⟨pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamţ, pan Fete, pan Vîlcea, pîrcăla⟩[1]b de ⟨Cetatea Nouă, pan⟩[2] Gangur de Orhe⟨i, pan Paşco, pa⟩[1]n ⟨Buh⟩[2]tea, pan Iaţco Hudici, pan Ivaşco al lui Hrinco, pan Ştef⟨ul al lui Osif, pan Mi⟩[1]hău spăta⟨r, pa⟩[2]n ⟨Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Dajbog ceaşnic⟩[1], pan Barsu stolnic, ⟨pan Ilea Huru co⟩[2]mis ⟨şi ceilalţi⟩[2] toţi boieri ai noştri moldoveni, mari şi mici, care ⟨au fost la aceasta⟩[1].

⟨Iar pentru mai mare⟩[1] putere ⟨şi⟩[2] întărire ⟨a tuturor celor⟩[2] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

⟨A scris A⟩[5]ndreica, la Iaşi, în anul 6983 ⟨1475⟩, luna ⟨iunie⟩[6], 5 zile.

⟨Pe verso, însemnări din secolul al XIX-lea:⟩ Ştefan v(oie)vod, din let 6983 ⟨1475⟩, pe Măstacănul; ⟨şi⟩ Din colecţia mea, Joseff Kaufman, cronicar.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 545. Orig., perg. (24,5 × 51,5 cm), şters şi rupt la îndoituri, pecete domnească atîrnată (şnur de mătase roşie) pierdută, şi şase peceţi boiereşti, trei pierdute (nr. 1, 4 şi 5, socotindu-le de la stînga la dreapta, de la ultima păstrîndu-se însă şnurul) şi trei existente, atîrnate (şnururi de mătase albastră), una (nr. 3) cu imprimarea sigilară căzută, iar două, în ceară neagră: nr. 2, complet stricată, şi nr. 6 (diam. = 2 cm), ştearsă şi deteriorată, cu legenda greu lizibilă (se mai poate citi clar doar începutul: † Печ⟨ат⟩ п...).

O trad. lacunară, numai cu văleatul, din 1806 iulie 27, de Ioan Stamati fost mare pitar, la Arh. St. Iaşi, D/1.

EDIŢII: *D. I. R.*, A, I, p. 402 (trad. din 1806); Bogdan, D.P., *Patru acte*, p. 251—254 (text slav şi trad.) şi p. 253 (facs. greu lizibil).

---

[1] Rupt şi şters.
[2] Şters.
[3] În textul editat de D. P. Bogdan, greşit: ⟨правыми⟩ (drepţi).
[4] Cazul genitiv la care a fost pusă mărturia domnului se explică, desigur, prin contaminarea acestei formule cu cea construită pe baza cuvîntului вѣра.
[5] Rupt.
[6] Numele lunii este ilizibil, dar el a apărut, întreg, atunci cînd textul a fost pus la lampa de cuarţ (v. D.P. Bogdan, *op. cit.*, p. 252, nr. 1).

www.dacoromanica.ro

Ispisoc dat de domnul Ţării Moldovei, Ştefan voevod, în anul 6983 〈1475〉 septemvrie 25 zile, pentru satul Mereni.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 9. Rez., cu văleatul socotit în stilul de 1 septembrie, într-o „cerere a răzeşilor din satul Mereni“, din secolul al XIX-lea.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 94 (rez., după Bogdan); *D. I. R.*, A, I, p. 407 (rez., după Costăchescu).

205 1476 (6984) ianuarie 25, Mănăstirea Putna.

† Изволенїемь Ѡ(ть)ца, поспѣшенїемъ С(ы)на и съвръшенїемъ[1] С(вѧ)т(а)го Д(оу)ха. Се азъ, рабь вл(а)д(ы)кы моего І(сѵс)ѵ Х(рист)а, пань Игнатїе, рекомыи Юга, великыи вистѣрник(ь) Іѡана Стефана воевода, ѡже бл(а)гопроизволих(ь) нашем(ь)[2] благымь произволенїемь и ч(и)стым(ь)[3] и свѣтлим(ь) ср(ъ)д(ь)цемь, ѡт(ь) въсеѫ нашѧѫ доброѫ волеѫ, паче же и ѡт(ь) Б(ог)а помощїа и любовь ꙗже по Б(о)ѕѣ къ с(вѧ)томѵ мѣстоу[4] с(вѧ)т(а)го и славнаго Оуспенїа пр(ѣ)с(вѧ)тѣи, ч(и)стѣи и прѣбл(аго)с(ло)веннѣи вл(а)д(ы)ч(и)ци нашеи Б(огороди)ци и пр(и)сн<од(ѣ)в>[5]ѣи М(а)рїи, иже на Поутнои, далъ есмы едно село за Проутомъ, на имѧ Ширъоуци, також де же и е[6] $\tilde{а}$ каделъница, и е[6] $\tilde{а}$ кѵвѡт(ъ), сребрънимх(ь) и позла<ш>[7]тених(ь), ѡт(ь) $\widetilde{гї}$ сѡми, и е[6] $\tilde{а}$ ста[8] злат(ъ) оугръскых(ь), и $\tilde{в}$ кони добри, ꙗко да творѧт(ь) ми памѧтъ на вѣкы вѣчныѧ, прѣжде съмр(ъ)ти нашеи и по съмр(ъ)ти[9] нашеи: и да ми творѧть в(ъ) нед(ѣли) веч(е)рь параклисъ[10], а в(ь) п(о)нед(ѣлник)ь с(вѧ)таа литоургѵїа, за здравїа нашѧ; а по съмр(ъ)ти[9] нашеи, в(ъ) нед(ѣли) вечеръ парастась, а в(ъ) п(о)нед(ѣлни)к(ь) с(вѧ)таа литоургѵїа[11], за д(оу)ша наша и за подроужїа наше, кнѣгынѣ Настѣ, и чедо любимое, Михоулъ, и дъщерѧ ми драгои, Софїа, рекомое Сѡбцѣ.

Смѣренїи архимандрит(ь), игоуменъ ч(е)стнѣи <ѡбитѣли>[12] и с(вѧ)щенно монах(ь) Іѡасафь и съ[9] въсѣмы бра<т>[7]ство ꙗже о Х(ри)стѣ, видѣвше мь<і, с(ы)ноу цр(ъ)к(ъ)вно>[12]моу[13] и добрїи наш(ь) прїател(ь) правїи, твое произволенїе, сътворихом(ъ) и ѡ том(ъ) мы слоуби<хом(ъ)>[12] твоеи м(и)л(о)сти и твоим(ь) чѧлѣдїемь и твоим(ь) ѡноучатом(ъ), поколи боудет(ь) с(вѧ)тое мѣсто сїе, да боудет(ь) ѡт(ь) нас(ь) тое произволенїе, за вашѧ здравїемъ и за вашѧм(ъ) д(оу)шамъ.

А которїи, по нашамъ животоу, ѡт(ь) наставникь и ѡт(ь) братїах(ь) с(вѧ)т(а)го мѣста сего, кто не боудет(ь) стоати въ сим(ь) нашим(ь) токмѣжим(ь), таковы боудет(ь) под(ъ) клѣтвою ѡтеческою. А ино нѣст(ь) и не боудет(ь).

Пис(а), оу с(вѧ)т(о)мѵ монастирю Поутенскомоу, в(ъ) лѣт(о) $\overline{҂ѕцпд}$, м(ѣ)с(ѧ)цъ ген(арїа), $\widetilde{ке}$, їермонах(ь), тах(а) Паисїе.

† Cu voia Tatălui, cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, pan Ignatie, numit Iuga, marele vistier al lui Ioan Ştefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi mai ales cu ajutorul lui Dumnezeu şi din dragostea cea întru Dumnezeu către sfîntul loc al sfintei şi al slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei şi preabinecuvîntatei stă-

www.dacoromanica.ro

pînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, care este la Putna, am dat un sat peste Prut, anume Şirăuţi şi, de asemenea, încă[6] 1 cădelniţă[14], şi încă[6] 1 chivot, de argint şi aurite, de 13 some, şi încă[6] 1 sută de zloţi ungureşti, şi 2 cai buni[15], ca să-mi facă pomenire în vecii vecilor, înainte de moartea noastră şi după moartea noastră: şi să-mi facă duminica seara paraclis, iar lunea sfînta liturghie, pentru sănătatea noastră; iar după moartea noastră, duminica seara parastas, iar lunea sfînta liturghie, pentru sufletul nostru şi pentru soţia noastră, cneaghina Nastea, şi pentru iubitul meu copil, Mihul, şi pentru fiica mea dragă, Sofia, zisă Sobţea.

Smeritul arhimandrit, egumen al cinstitului ⟨locaş⟩[12] şi ieromonah Ioasaf şi cu toţi fraţii cei întru Hristos, văzînd noi, ⟨fiu al bisericii⟩[12] şi prieten al nostru, bun şi drept, bunăvoinţa ta, am făcut şi întru aceea noi am făgăduit milostivirii tale şi copiilor tăi şi nepoţilor tăi să fie de la noi, pînă cînd va fi acest sfînt loc, această bunăvoinţă, pentru sănătatea voastră şi pentru sufletele voastre.

Iar după viaţa noastră, cine dintre nastavnicii sau dintre fraţii acestui sfînt loc nu va ţine această înţelegere a noastră, acela să fie sub blestemul părintesc. Şi altfel nu este şi nu va fi.

A scris, în sfînta mănăstire de la Putna, în anul 6984 ⟨1476⟩, luna ianuarie, 25, ieromonahul tahigraf[16] Paisie.

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 157. Orig., perg. (26,5 × 32,5 cm), pecete mică (diam. = 2 cm) atîrnată (şnur de mătase albastră), în ceară neagră, fără inscripţie circulară şi cu emblema deteriorată.

Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/520 şi III/35.

EDIŢII: Popescul, *Doc. mold.*, p. 13—15 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 210—214 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 1 (trad.).

---

1 Primii doi ieri (ъ) ai cuvîntului, asemănători cu ѣ.

2 În ediţia lui I. Bogdan, îndreptat, greşit în нашим.

3 ч, făcut peste tot ca ѵ.

4 ѵ, scris distinct deasupra lui о.

5 Rupt.

6 Aşa în orig.; în ediţia lui I. Bogdan, не pentru н, este considerat „o greşeală de pisar"; cum situaţia se repetă însă şi în actul asemănător scris de ieromonahul Ghenadie (vezi doc. nr. 208), unde н є alternează cu н єщє (şi încă), se poate interpreta, mai degrabă, că є are valoarea lui єщє, trebuind, ca atare, să fie despărţit de н.

7 Omis.

8 Greşit, în loc de сто.

9 ъ, asemănător cu ѣ.

10 ра, adăugat între rînduri.

11 р, transformat din ү, care după ce fusese scris în rînd, a fost suprascris.

12 Şters.

13 În ediţia lui I. Bogdan, лоү îndreptat în ноү, după formularea actului asemănător din 1462 (vezi nr. 102). Mărimea ştersăturii, de cca 8 litere, permite însă şi completarea cu cel de al doilea cuvînt al expresiei menţionate, nemaifiind astfel necesară nici corectura operată asupra terminaţiei perfect lizibile.

14 În trad. din *D. I. R.*, A, I, greşit: „o candelă".

15 În doc. similar din 1 iunie 1476 (v. nr. 207), în loc de „2 cai buni", se află „100 de oi".

16 În trad. din *D. I. R.*, A, I, termenul тах(а) din orig., a fost tradus prin „nevrednicul". Explicaţia lui I. Bogdan (*op. cit.*, p. 214, nr. 9) ni se pare însă mai convingătoare.

www.dacoromanica.ro

† Ми(н)л(о)стію б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)рь Зем<ли>[1] Молдавскои. Знаменнтω чннлм(ь) нс самм(ь) лнстωм(ь) нашнм(ь), въсам(ь) ктω на н(ь) възрнт(ь) нлн егω чт8чн оусл<ыш>[1]нт(ь), колнже тωг(о) аще ком8 потребнзна б8дет(ь), ωже прїнде прад(ь) намн н прад(ь) въсамн нашнмн мωлдавскнмн бояре, велнкымн н малымн, слоуга наш(ь), пан(ь) Шеф8л(ь) пнтарюл(ь), оуноук(ь) пана Икоуша внстїарннка, по своен дωброн волн, ннкым(ь) непωноужен(ь) а нн пак(ь) прнснлован(ь), н продал(ь) ωн(ь), ωт(ь) своего праваго оурнка, свою прав8ю ωтнноу, ωт(ь) оурнка деда своегω, пана Ик8ша внстїарннка, едино селнще, на нма Попрннканїн, на Жежїн, межн Посадннчн н межн Кръннчанн, оу Тнхωва; та ен продал(ь) нашем8 вярнωмоу паноу М8шатоу дворннкоу оу цнноу за р̃ злат(ь) татарскнх(ь).

И оу тωм(ь), оуставшн наш(ь) вѣрнын пан(ь), М8шат(ь) дворннк(ь), н заплатнл(ь) ωн(ь) въсн тωты выше пнсанныи пннѣзн, р̃ злат(ь) татарскнх(ь), оу р8кн слоуѕа нашем8, паноу Шефνлоу пнтарю, въсе нсполна, съ готовнмн пннѣзмн, прад(ь) намн н прад(ь) въсамн нашнмн мωлдавскнмн бояре.

Тωг(о) радн, мы, вндѣвше нх(ь) дωбр8ю вωлю н лагодоу межн нимн н полнїн заплат(ь) на тω, въсе нз гωтовнмн пннѣзмн, а мы такождере есмн далн н потвръднлн нашемоу вѣрнωм8 паноу, М8шат8 дворннкоу, тое прад(ь) реч(е)нное селнще, на нма Попрннканын, що соут(ь) на Жежїн, межн Посадннчн н межн Кръннчанн, оу Тнхωва, да ест(ь) ем8, ωт(ь) нас(ь), оурнк(ь) н съ въсам(ь) дохωдωм(ь), ем8 н дѣтем(ь) его, н братїам(ь) егω, н оун8чатωм(ь) его, н праоун8чатωм(ь) его, н прашνрѣтωм(ь) его н въсем8 рωд8 его, ктω б8дет(ь) нан блнжнын, да ест(ь) нмь непор8шано ннколнже, на вѣкн.

А хотар(ь) тон селнщн выше пнсаннон да ест(ь) ....[2] с(ь)[3], на[4] оубях(ь)[5] сторωн(ь), по старым(ь) хωтарем(ь), к8да нз вѣка вѣчного ωжнвалн.

А на то велнкая марторне сам(ь) г(оспо)дства мы, выше пнсаннаго, мы, Стефана воев<одн>[2], н прѣвъзлюбленных(ь) дѣ<тен нашнх(ь), Алеѯан>[6]дра, н Петра н Богдана, н бояре мωл<давск>[2]ын: пан(ь) Станчνл(ь) н с(ы)нь его, пан(ь) Мырза, пан(ь) Бланкоул(ь) <ст>[2]ароста Хωтннскын н с(ы)нь его, пан(ь) Д8ма, пан(ь) З<б>[2]нара, пан(ь) Бодѣ двор<ннк(ь), пан(ь) Лоука н пан(ь) Хырман(ь), п>[6]аркалабове Белоградскын, пан(ь) Н<ѣгь>[6] н пан(ь) Нвашкω, паркалабове Келнскын, пан(ь) Арбоуре пръкалаб(ь) Немецкын, пан(ь) Фете, пан(ь) Блъча пръкалаб(ь) Нωвоградскын, пан(ь) Г<анг8р(ь) пръкалаб(ь) Ѳр>[2]хннскы, пан(ь) Пашко, пан(ь) Боухта, <па>[2]н(ь) Ицкω Х8днч[7], пан(ь) Нва<шк>[2]о Хрннковнч(ь)[8], пан(ь) Шефνл(ь)[9] <Ѳ>[2]снфовнч(ь), пан(ь) Мнхъоу спатарь, пан(ь) Юга внстїарннк(ь), пан(ь) Юга постелннк(ь), пан(ь) Даж<бог(ь) чашннк(ь)>[6], пан(ь) Барсоу стωлннк(ь), пан(ь) Нлѣ Х8рν комнс(ь) н ннын въсн нашн мωлдавскын бояре, н велнцн н малн, що прн тωм(ь) былн.

А на болшею крѣпωст(ь) н по8твръжденїе тωмоу въсемоу выше пнсаннωм8, велѣлн есмн нашемν вѣрнωм8 панν, Тъ8тνл8 лωгофетоу, пнсатн н наш8 печат(ь) н печатн бояре нашнх(ь) прнвѣснтн къ сем8 нашем8 лнст8.

Пнс(а) Нωн(ь) даскал(ь), 8 Ис(ь), в(ъ) л(ѣ)тω хѕцпд маїа кв.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, pan Şteful pitarul, nepotul panului Iacuş vistier, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut el, din uricul său drept, ocina

www.dacoromanica.ro

sa dreaptă, din uricul bunicului său, pan Iacuş vistier, o selişte, aume Poprincanii, pe Jijia, între Posadnici şi între Cîrniceani, la Tihova; şi a vîndut-o credinciosului nostru pan Muşat vornic în preţ de 100 de zloţi tătăreşti.

Şi întru aceea, ridicîndu-se credinciosul nostru pan, Muşat vornic, a şi plătit el toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 100 de zloţi tătăreşti, în mîinile slugii noastre, pan Şteful pitar, totul deplin, cu bani gata, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Pentru aceea, noi, văzînd bunăvoia lor şi tocmeala dintre dînşii şi plata deplină pentru aceasta, totul cu bani gata, şi noi de asemenea am dat şi am întărit credinciosului nostru pan Muşat vornic această selişte mai înainte-spusă, anume Poprincanii, care este pe Jijia, între Posadnici şi între Cîrniceani, la Tihova, să-i fie lui, de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi mai apropiat, să le fie lor neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei selişti mai sus-scrise, să fie .... [2], pe amîndouă[10] părţile, după hotarele vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul, noi, Ştefan voiev⟨od⟩[2], şi preaiubiţii ⟨noştri⟩[6] copii, ⟨Alexan⟩[6]dru, şi Petru şi Bogdan, şi boierii mol⟨doveni⟩[2]: pan Stanciul şi fiul său, pan Mîrzea, pan Vlaicul ⟨st⟩[2]aroste de Hotin şi fiul său, pan Duma, pan Z⟨b⟩[2]iarea, pan Bodea vor⟨nic, pan Luca şi pan Hărman, p⟩[6]îrcălabi de Cetatea Albă, pan N⟨eagu⟩[6] şi pan Ivaşco, pîrcălabi de Chilia, pan Arbure pîrcălab de Neamţ, pan Fete, pan Vîlcea pîrcălab de Cetatea Nouă, pan G⟨angur pîrcălab de Or⟩[2]-hei, pan Paşco, pan Buhtea, ⟨pa⟩[2]n Iaţco Hudici, pan Iva⟨şc⟩[2]o al lui Hrinco, pan Şteful al lui ⟨O⟩[2]sif, pan Mihău spătar, pan Iuga vistier, pan Iuga postelnic, pan Daj⟨bog ceaşnic⟩[6], pan Barsu stolnic, pan Ilea Huru comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, şi mari, şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Ion dascăl, la Iaşi, în anul 6984 ⟨1476⟩ mai 22.

Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fond Spiridonie, XLV/63. Orig., perg. (28×41,5 cm), pecete domnească (diam. = 3 cm), atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стє⟨ф⟩ана воєводы и[11] г(осподи)нь, şi şase peceţi boiereşti; două pierdute (nr. 1 şi 2, socotindu-le de la stînga la dreapta), dar care aveau inscripţiile (după I. Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 209): † Печать Блъчи паркалаб, şi respectiv, † Печать Мица Гѹдичь к. (sau л), şi 4 păstrate, atîrnate (şnururi de mătase albastră), în ceară neagră (trei cu diam. de 2 cm, iar una, nr. 4, de 2,3 cm), cu legendele: nr. 3) † Печать Тъѹтѹла ⟨логофєта⟩[12]; nr. 4, † Печать пана Бланкѹл[13]; nr. 5, † Печать Юга вистиарник; nr. 6) † Печать пан⟨а С⟩тан⟨чѹл⟩[14].

Un rez. dezvoltat, din secolul al XIX-lea, ibidem, XLV-A/64, şi o foto., ibidem, Fotografii, II/521.

EDIŢII: Xenopol, *Doc. inedite*, p. 559—560 (text slav); Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 68—70 (trad., de N. Beldiceanu); Ghibănescu, *Opt urice.*, p. 18—24, şi *Ispisoace*, I, 1, p. 21—25 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 208—209 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 2 (trad.).

---

[1] Rupt.

[2] Şters.

[3] După spaţiu, putea fi: ⟨ємѹ, ѡт(ь) на⟩с(ь), = lui, de la noi; întregire nesigură însă, datorită expresiei care urmează.

[4] на, întăririt ulterior cu altă cerneală.

[5] оуєлх(ь), parţial şters: є se observă totuşi clar, aşa încît corectura lui I. Bogdan: ѹсах, nu poate fi acceptată.

[6] Şters şi rupt.

www.dacoromanica.ro

[7] Хȣдич, întărit ulterior cu altă cerneală.
[8] χ, ρ, и, о şi в, întărite ulterior cu altă cerneală.
[9] є, ф şi ѵ, întărite ulterior cu altă cerneală.
[10] În trad. din *D. I. R.*, A, II, greşit: „din toate părţile"; v. şi n. 3 şi 5.
[11] и, în ligatură cu ы şi г.
[12] Litere şterse şi deformate; cuvîntul a putut fi scris, de aceea, şi prescurtat.
[13] După л, un punct; pentru а?
[14] În afară de primul cuvînt azi nu se mai poate citi nimic din această inscripţie; I. Bogdan, *loc. cit.*, prezintă însă şi el lectura următoarelor două cuvinte ca nesigură.

207 — 1476 (6984) iunie 1, Mănăstirea ⟨Putna⟩.

† Изволенїемъ Ѿ(ть)ца и поспѣшенїемъ С(ы)на и съвръшенїемъ С(вѧ)т(а)го Д(оу)ха. Се азъ, рабъ вл(а)д(ы)кы моего, І(сvс)v Х(рист)а, Игнатїе, рекомїи Юга, великїи вистѣрникъ Іωана Стефана воеводы, ωже бл(а)гоизволихωм(ъ) бл(а)гымь нашимь произволенїем(ъ)[1] и ч(и)стимъ[2] и свѣтлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, ωт(ъ) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ, пачеже и ωт(ъ) Б(ог)а помоцїа и любωв(ь) іаже по Б(оѕ)ѣ къ с(вѧ)томоу мѣстоу с(вѧ)т(а)го и славнаго Оуспенїа прѣс(вѧ)тѣи, чистѣи и прѣбл(а)гословенѣи вл(а)д(ы)ч(и)ци нашеи[3] Б(огороди)ци и пр(и)снод(ѣ)вѣи М(а)рїи, иже на Поутнои, дали есми а҃ кадел(ьни)цоу[4] ωт(ъ) в҃і соми сребра и кvвωт(ъ) ωт(ъ) г҃ соми, позлащени, и р҃ злат(ъ) оугръски<χ(ъ)>[5], и р҃ ωвецъ, и едно село, на имѣ Шировци, оу Черъновскои дръжави, и един(ъ) виноград(ъ), близъ винограда манастиръскаа, оу Хърълов(ъ), и полю колико[6], іако да творѣт(ъ)[7] ми паметъ, на вѣки вѣчнимѧ, ген(арїе) а҃ д(ь)нъ въ[8] с(вѧ)т(а)го Василїа Великаг(о), веч(е)ръ парастасъ, а за ѵтра[9] с(вѧ)таа летоургїа[10], прѣждеже съмр(ъ)ти нашеи и по съмр(ъ)ти, до вѣка вѣкаг(о)[11], за д(оу)шѧ наша и подроужїа нашѧ, Настасїа, и чѧди нашиχ(ъ) любимиχ(ъ)[12], Миχоул(ъ) чѧшникъ и Сωфїѧ.

Смѣренїи архимандрит(ъ) Іωасафъ, игоумен(ъ) Поутенски, и съ въсѣми іаже ω Х(ри)стѣ братїам(и)[13], видѣвше мы с(ы)новство и прїателство и бл(а)гое произволенїе[14] твое, сътворихом(ъ) и ω[15] том(ъ) слюбихом(ъ) твоеи м(и)л(о)сти[15] и твоемоу сѣмѧню и твоемоу рωдоу, поколи боудет(ъ) с(вѧ)тое мѣсто сїе, да боудет(ъ) ωт(ъ) нас(ъ) бл(а)гое т[к]ое[16] изволенїе. А которїи по нашем(ъ) животѣ ωт(ъ) наставник(ъ) или ωт(ъ) братїаχ(ъ) с(вѧ)томоу мѣстоу семоу, кто или которїи, не боудет(ъ) стоати въ семъ нашем(ъ) токмѧжем(ъ), таковы да даст(ъ) ωтвѣтъ въ д(ь)нь сѫднїи, прѣд(ъ) Б(о)гом(ъ) и агг(е)ли его.

Пис(а), въ ман(а)стиръ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцпд юн(їе) а҃, Іеромонаχ(ъ) Паисїе. Игоуме<н(ъ)>[5] Поутенски[17].

† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ignatie, zis Iuga, marele vistier al lui Ioan Ştefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi, mai ales, cu ajutorul lui Dumnezeu şi din dragostea cea întru Dumnezeu către sfîntul loc al sfintei şi al slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei şi preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, care este la Putna, am dat 1 cădelniţă de 12[18] some, de argint, şi un chivot de 3 some, aurite, şi 100 de zloţi ungureşti, şi 100 de oi[19], şi un sat, anume Şirăuţi, în ţinutul Cernăuţilor, şi o vie, aproape de via mănăstirii, la Hîrlău, şi cu cîmpul cît va fi[20], ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, la 1 ianuarie, în ziua Sfîntului Vasilie cel Mare, seara parastas, iar dimineaţa sfînta liturghie, şi înainte de moartea

www.dacoromanica.ro

noastră şi după moarte, în vecii vecilor, pentru sufletul nostru şi pentru soţia noastră, Nastasia, şi pentru iubiţii noştri copii, Mihul ceaşnic şi Sofia.

Smeritul arhimandrit Ioasaf, egumen de Putna, şi cu toţi fraţii cei întru Hristos, văzînd noi dragostea de fiu şi prietenia şi bunăvoinţa ta, am făcut şi întru aceea am făgăduit milostivirii tale şi seminţiei tale şi neamului tău, să fie de la noi, pînă cînd va fi acest sfînt loc, această bunăvoinţă. Iar după viaţa noastră, oricine sau oricare dintre nastavnicii sau dintre fraţii acestui sfînt loc nu va ţine această întocmire a noastră, acela să dea răspuns în ziua judecăţii, înaintea lui Dumnezeu şi a îngerilor lui.

A scris, în mănăstire, în anul 6984 ⟨1476⟩ iunie 1, ieromonahul Paisie.

Egume⟨n⟩[5] de Putna[17].

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 120. Orig., perg. (32 × 27 cm), pecete atîrnată, pierdută[21], şnur de mătase cafenie.

Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/522 şi III/32.

EDIŢII: Popescu, *Doc. mold.*, p. 15—16 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc, Ştefan*, I, p. 215—216 (text slav, după Popescu, şi precizări referitoare la trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 3 (trad., după orig.).

---

[1] и, adăugat deasupra rîndului.

[2] ч, făcut peste tot ca ѵ.

[3] є, adăugat deasupra rîndului.

[4] ни nu poate fi considerat omis, aşa cum a presupus I. Bogdan în textul pe care l-a editat, ci o scriere prescurtată a cuvîntului, aşa cum a procedat şi ieromonahul Ghenadie în doc. următor.

[5] Omis.

[6] Pentru нѣколико (observaţia lui I. Bogdan) sau verbul боүдетъ, care ar trebui să urmeze, este subînţeles?

[7] În orig., după т, paieroc.

[8] În loc de въ д(ь)нъ (vezi doc. următor).

[9] а şi ѵ, în ligatură.

[10] ѵ şi ρ, în ligatură.

[11] Aşa în orig.

[12] Greşit, pentru любимиχ(ъ).

[13] тıам(и) adăugat la începutul celui de-al optsprezecelea rînd, а fiind în ligatură cu в, din cuvîntul următor, iar м, suprascris.

[14] п, corectat din в.

[15] Adăugat între rînduri.

[16] Vezi aceeaşi expresie în documentul asemănător, din 25 ianuarie 1476 (nr. 205).

[17] Subscripţie neautografă, datorată aceluiaşi ieromonah.

[18] În celelalte două doc. similare, din 25 ianuarie şi 29 iunie 1476 (vezi nr. 205 şi 208), se menţionează o cădelniţă de 10 some.

[19] În doc. similar din 25 ianuarie 1476 (vezi nr. 205), în loc de „100 de oi" se află „2 cai buni".

[20] Textul slavon este imprecis; se poate înţelege şi „cu cîtva cîmp" (interpretarea lui I. Bogdan) sau chiar, în cazul unei omisiuni: „cu cît cîmp va fi (va avea) nevoie".

[21] La sfîrşitul secolului trecut, cînd doc. a fost pentru prima dată editat, de către O. Popescu (v. EDIŢII), pecetea, în ceară neagră, însă cu inscripţia indescifrabilă, exista.

208 — 1476 (6984) iunie 29, Mănăstirea ⟨Putna⟩.

† Изволеннемъ Ѿ(ть)ца и поспѣшеннем(ъ) С(ы)на и съвръшеннем(ъ) С(вѧ)т(а)го Д(оу)ха. Се азъ, раб(ъ) вл(а)д(ы)кы моего І(сус)ѵ Х(рист)а, Игнатие, рекоми Юга, великы вистиıарник(ъ) Іωана Стефана воеводи, ωже произволиχ(ъ)

www.dacoromanica.ro

нашим(ъ) бл(а)гимъ произволеннемъ и ч(и)стимъ и свѣтлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ ѿт(ъ) въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ, пачеже и ѿт(ъ) Б(ог)а помоші<а>[1] и любовь ѧже по Б(о)ѕѣ къ с(вѧ)томоу[2] мѣстоу с(вѧ)таго и славнаго Оуспенїа прѣс(вѧ)тѣи, ч(и)стѣи и прѣбл(аго)с(ло)венѣи вл(а)д(ы)ч(и)ци нашеи Б(огороди)ци и пр(и)снод(ѣ)вѣи М(а)рїи, иже на Поутнои, и дали есми а҃ кадилн(и)цоу[3] ѿт(ъ) і҃ соми, сребра и позлащена, також де же и е[4] а҃ кивот(ъ), еще ѿт(ъ) г҃[5] соми и позла<ш>[1]тен(ъ), и еще дали есми а҃ сто злат(ъ) оугрьских(ъ) и а҃ село, на имѣ Шировци, оу Черновскои державы, ꙗко да творѣт ми памѣтъ, на вѣки вѣчнимь, ген(арїе) а҃, въ д(е)нъ С(вѧ)таго Басилїꙗ Беликаго, веч(е)ръ парастас(ъ), а заоутра с(вѧ)таа литоу<р>[1]гїѧ[6], ꙗкож(е) ест(ъ) ѡбич(а)но, прѣжде съмр(ъ)ти нашеи а по съмр(ъ)ти нашеи, на вѣки вѣчнимь, за д(оу)шѧ нашѧ и за д(оу)шѧ подроужїѧ наше, имѣ еи, Настѣ, и чедо любимое, Михоул(ъ) чашник(ъ), и дъщере ми драгои, Софїи[7] рекомое Сопцѣ.

Смѣренїи архимандрит(ъ) Иѡасафъ, игоумен(ъ) ч(е)стнѣи ѡбитѣли Пѹтенскои, и въсѣ братство ꙗже ѡ Х(рист)ѣ, видѣ<в>[1]ше[8] ми с(ы)новство и прїꙗтелство <и>[1] твое произво<ле>[9]нїе, сътворихом(ъ) и ѡ том(ъ) слюбихом(ъ) твоеи м(и)л(о)сти и твоеи ѡтрасли и твоемоу сѣмени, поколи бѫдет(ъ) с(вѧ)тое мѣсто сїе, да бъдет(ъ) ѿт(ъ) нас т[в]ое[10] бл(а)гое произволенїе. А которїи, по нашем(ъ) животѣ, ѿт(ъ) наставник(ъ) и ѿт(ъ) братїꙗх(ъ) с(вѧ)таго мѣста сего, кто не бъдет(ъ) стоати въ сем(ъ) нашем(ы) токмѣжем(ъ), таковїи да даст(ъ) ѿвѣтъ прѣд(ъ) Б(о)гѡм(ъ). А инак(ъ) и не бъдет(ъ).

Пис(а), оу с(вѧ)том(оу) монастири, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцпд҃ юн(їе) к҃ѳ[11], Генадїе їермонах(ъ).

† Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. Adică eu, robul stăpînului meu Iisus Hristos, Ignatie, zis Iuga, marele vistier al lui Ioan Ştefan voievod, iată am binevoit cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, din toată bunăvoia noastră şi, mai ales, cu ajutorul lui Dumnezeu şi din dragostea cea întru Dumnezeu către sfîntul loc al sfintei şi slăvitei Adormiri a preasfintei, curatei şi preabinecuvîntatei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioară Maria, care este la Putna, şi am dat 1 cădelniţă de 10 some de argint şi aurită, de asemenea şi 1 chivot, de încă 3[5] some şi aurit, şi am mai dat 1 sută de zloţi ungureşti şi 1 sat, anume Şirăuţi, în ţinutul Cernăuţi, ca să-mi facă pomenire, în vecii vecilor, la 1 ianurie, în ziua Sfîntului Vasilie cel Mare, seara parastas, iar dimineaţa sfînta litu⟨r⟩[1]ghie, cum este obiceiul, înainte de moartea noastră şi după moartea noastră, în vecii vecilor, pentru sufletul nostru şi pentru sufletul soţiei noastre, pe numele ei, Nastea, şi pentru copilul meu iubit, Mihul ceaşnic, şi pentru fiica mea dragă, Sofia, zisă Sopţea.

Smeritul arhimandrit Ioasaf, egumenul cinstitului locaş de la Putna, şi toată frăţia cea întru Hristos, văzînd noi dragostea de fiu şi prietenia ⟨şi⟩[1] bunăvoia ta, am făcut şi întru aceea am făgăduit milostivirii tale şi odraslei tale şi seminţiei tale, pînă cînd va fi acest sfînt loc, să fie de la noi această bunăvoinţă. Iar care dintre nastavnici şi dintre fraţii acestui sfînt loc, după viaţa noastră, nu va ţine această întocmire a noastră, acela să dea răspuns înaintea lui Dumnezeu. Şi altfel nici să nu fie.

A scris, în sfînta mănăstire, în anul 6984 ⟨1476⟩ iunie 29[11], Ghenadie ieromonah.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVI-lea:⟩ Шѣрѫвц(и) (Şerăuţi).

www.dacoromanica.ro

Muzeul judeţean Suceava, Inv. nr. 2 155. Orig., perg. (24×29 cm), pecete mică (diam. = 2,2 cm) atîrnată (şnur de mătase albastră), în ceară neagră, cu inscripţia şi emblema răzuite.

Două foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"-Iaşi, Fotografii, II/523 şi III/35.

EDIŢII: Popescu, *Doc. mold.*, p. 17—18 (text slav şi trad., fără dată de zi); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 216—217 (text slav, după Popescu, şi precizări referitoare la trad., cu data de zi întregită: <29>); *D. I. R.*, A, II, p. 3—4 (trad., după orig., cu data de zi după I. Bogdan).

---

[1] Omis.
[2] ү, scris distinct peste ѻ, aşa încît s-a transcris, în toate cazurile, ѹ nu ꙋ.
[3] д, adăugat deasupra rîndului.
[4] Pentru и є, vezi nota corespunzătoare de la doc. nr. 205.
[5] г̃ (3), adăugat între rînduri.
[6] л, adăugat deasupra rîndului.
[7] с, adăugat deasupra rîndului.
[8] ѣ, adăugat deasupra rîndului.
[9] Şters.
[10] Vezi, aceeaşi expresie, în documentul din 25 ianuarie 1476 (nr. 205).
[11] Ziua, sub îndoitura actului prinsă cu şnurul.

209 — 1477 (6985) august 10.

Suret tălmăcit de polc(o)v(nicul) Pavel de pe ispisoc sîrbesc din 6985 (1477) av(gu)st 10, de la Stefan v(oie)v(o)d, întăritor Muşii, fimeii lui Vindereu, pe satul anume Vinderii, din gura Lipovii, fiindcă ispisoacele ce au avut de la moşul domniei sale, de la Alexandru v(oie)v(o)d, şi de la unchii domniei sale, de la Ilieş v(oie)v(o)d şi de la Stefan v(oie)v(o)d, s-au prăpădit în vremea ce au robit turcii Horincea.

<Iar hotarăle să fii pe undi au apucat din vac>[1].

Arh. St. Iaşi, CDLVIII/76. Rez., într-o carte de judecată a Divanului, din 1821 martie 10.

Acelaşi rez., într-o copie a cărţii de judecată din 1821, ibidem, DCCCXVI/44 A. Alte rez., mai succinte, ibidem, Tr. 1 146, op. 1 300, cond. 48/1833, f. 128 v. (fără numele destinatarei), şi cond. K, nr. 374, f. 206 (fără lună şi zi, după o tălmăcire a lui Ion <Stamate> pitar).

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 218 (rez. din cond. K); *D. I. R.*, A, II, p. 4 (rez., după Bogdan); Aramă, *Regeste*, p. 156—157 (rez. din 1821).

---

[1] Întregit după rez. din cond. K.

210 — 1477 (6985) <septembrie 23>.

Alt uric, tij de la Stefan v(oie)voda, din velet 6985 <1477> <septembrie 23> [1], întăritură lui Pătru Bîlco pe satul Bîlcanii şi Domireştii[2], ce sînt pe Tazlăul cel Mare, ca să-i fie lui ocine cu tot venitul.

Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 628 (Condica Asachi), f. 545 v. Rez., fără dată de lună şi de zi, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data completă, într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu" — Iaşi, ms. III/99, p. 1.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 217 (rez. editorului, după cele două rez.); *D. I. R.*,A, II, p. 4 (rez. de la Arh. St. Bucureşti, cu data de lună şi de zi după Bogdan).

---

[1] Completat după rez. grec.
[2] În rez. grec.: „Balcani şi Idomireşti".

211 1478 (6986) februarie 11, Suceava.

† М(и)л(о)стїю в(о)жїею, мы, С<тефан(ъ) в>[1]оевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаме<нит>[1]о ис сѣмъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмь кто коли на нь оуѕрить или его ȣслишить чтȣч(и), коли того комȣ бȣдетъ по<тр>[2]е-ви<з>[2]на, ѡже тоты истины слѵги наши, Михъило и Пицȣрко, ȣнȣци Полѣна <Да-н(а)>[2], прїидошѣ прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) ȣсими нашими бо<л>[2]ѣре, великими и малими, по их(ъ) доброю волею и никим(ъ) непонȣжени, а ни присиловани, и продали свою правою ѡтинȣ и выслȣженїе ȣнка их(ъ), Полѣна Дан(а), <ед>[1]но село за Прȣтом(ъ), на имѣ Шировци; та продали нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Юѕи вистїѧр-никȣ, оу цинѵ за т҃ златы татарски.

И ȣставши пан(ъ) Юга вистїѧр<и>[2]ик, и заплатил(ъ) ȣси тоты выше писании пинѣзи, ȣсе готовими пинѣзми. А ѡни також(е) дали панȣ <Юѕ>[2]и вистїѧрникѵ и великое прївилїе ѡт(ъ) старого дида <н>[2]ашего, Александра воеводи, що коли имал(ъ) ȣнко их(ъ), Полѣна Дан(ъ), на тое село выше писанное, на Шировци.

А та<ко>[2], ȣ тотже час(ъ), прѣ<д(ъ)>[3] нами и прѣд(ъ) нашими боꙗри, пан(ъ) Юга <вист>[2]їѧрник(ъ) ȣмисли своим(ъ) добрим(ъ) промислом(ъ) и своею доброю <во>[2]лею и ȣчинил(ъ) за свое з<дравї>[2]е и за д(ȣ)ши с(вѧ)топоч(и)вших(ъ) <ѡ(ть)цъ ег(о)[4] и за>[5] свою д(ȣ)шѵ, и за здравїе и за д(ȣ)шѵ кнѣгын(и) его, Насти, и з<а здр>[1]авїе и за д(ȣ)шїе <д>[2]ѣ<теи>[2] их(ъ), Михȣла, и ѡ Собцѣ>[6], <и дал(ъ) сїе выше>[5] реч(е)нное село, на имѣ Шировци, за Прȣтомъ, и съ ст<арое>[5] прївилїе, манастирю нашемѵ ѡт(ъ) Пȣтнои, <идеже ест(ъ) храм(ъ) Оуcп>[5]енїе пр(ѣ)ч(и)стѣи Б(огороди)ци, <и>[3] где ест(ъ) егȣмен(ъ) поп(ъ) кѵр Іѡа<саф(ъ)>[1].

<Ино мы>[1], видѣвши его доброе произ<воленїе, а мы, такождере, и ѡт(ъ) нас(ъ)>[1] да<ли и потв>[1]ердили есми тое село в<ыше реч(е)нное, на имѣ Шировци, нашемȣ манастирю ѡт(ъ) Пȣтнои, иде>[5]же <ест(ъ) храм(ъ) Оу>[1]спенїе Б(огоро-ди)ци, на <то>[1] щ<о бы им(ъ) бѵдет(ъ) и>[5]епорѵшено н<ико>[1]лиже <на вѣкы>[5].

<А хотаръ тое село да б>[5]ȣ<дет(ъ) по>[1] своими стариими хотари, кȣда и<з вѣка ѡжи>[5]вали[7].

А на то ест(ъ) вѣра г(оспод)ства ми, више <писаннаго, ми, Стефана>[1] воеводы, и вѣра възлюбленим(ъ) с(ы)ном(ъ) г(оспод)ства ми, Алеѯандра <и Пе>[5]тра и Богдана, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣ<ра пана Станчȣ>[1]ла, вѣра пана Бланкѵла и с(ы)на его, пана Дѵми, пръкал<аба>[5] Бѣлоградског(о), вѣра пана Хра<и>[1]а дворника, вѣра <пана Зби>[1]ѧри, вѣра пана Гаȣгȣра, вѣра пан(а)[8] Хръ-мана Бѣлоградског(о), вѣ<ра>[5] пана Нѣг(а) Келенского, вѣра пана Ивашка Келе-нског(о), вѣра пана Дажбога Немецкого, вѣра пана ....[9]леша Ѻрхенског(о), вѣра пана Драгоша Новоградског(о), вѣра пана Ѧц<ка Хȣ>[1]дича, вѣра пана Ивашка Хрииковича, вѣра пана Кости спатарѣ, вѣра пана Германа постел-ника, вѣра пан<а Ї>[1]ѡна <чаш>[1]ника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грози комиса и вѣра въсѣхъ боꙗр(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великых(ъ) <и м>[1]алых(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бȣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи зем<ли>[1], ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или кого Б<ог>ь изв>[1]ерет(ъ) бити, тот(ъ) що бы не порȣ-шил(ъ) сїе даанїе, але що бы ȣтвердил(ъ) и ȣкрѣпил(ъ).

www.dacoromanica.ro

А҆ на болшее потвержденїе томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Тѫтꙋлꙋ лог(о)ѳетꙋ, писати и привѣсити нашꙋ печ(а)ть к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Бꙋлпаш(ъ), ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцпѕ фев(рꙋарїе) аї.

· ⟨În colţul de jos, din dreapta, încercarea de pană a diacului:⟩ М(ило)стїю.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ş⟨tefan⟩[1] voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că aceste adevărate slugi ale noastre, Mihăilă şi Piţurcă, nepoţii lui ⟨Dan⟩[2] Poiană, au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, mari şi mici, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă şi vislujenia unchiului lor, Dan Poiană, un sat peste Prut, anume Şirăuţi; şi au vîndut credinciosului nostru pan, Iuga vistier, în preţ de 300 de zloţi tătăreşti.

Şi ridicîndu-se pan Iuga vistier, le-a şi plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, totul cu bani gata. Iar ei, de asemenea, i-au dat panului ⟨Iuga⟩[2] vistier şi privilegiul cel mare de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn, pe care l-a avut unchiul lor, Dan Poiană, pe acest sat mai sus-scris, pe Şirăuţi.

Şi astfel, în acelaşi ceas, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, pan Iuga ⟨vist⟩[2]ier s-a gîndit cu gîndul său cel bun şi cu bunăvoia sa şi a făcut pentru sănătatea sa şi pentru sufletele sfîntrăposaţilor ⟨lui părinţi şi pentru⟩[5] sufletul său, şi pentru sănătatea şi pentru sufletul cneaghinei lui, Nastea, şi pentru sănătatea şi pentru sufletele copiilor lor, Mihul şi Sobţea[6], ⟨şi a dat acest⟩[5] sat ⟨mai sus⟩[5]-scris, anume Şirăuţi, peste Prut, şi cu privilegiul ⟨cel vechi⟩[5], mănăstirii noastre de la Putna, ⟨unde este hramul⟩[5] Adormirea preacuratei născătoare de Dumnezeu ⟨şi⟩[3] unde este egumen popa chir Ioa⟨saf⟩[1].

⟨Deci noi⟩[1], văzînd bunăvoia lui, ⟨şi noi, de asemenea, şi de la noi⟩[1] am dat ⟨şi⟩[1] am întărit acest sat mai sus-⟨spus, anume Şirăuţi, mănăstirii noastre de la Putna⟩[5], unde ⟨este hramul⟩[1] Adormirea născătoarei de Dumnezeu, pentru ⟨aceea⟩[1] ca ⟨să le fie⟩[5] neclintit niciodată, ⟨în veci⟩[5].

⟨Iar hotarul acestui sat să⟩[5] fie ⟨după⟩[1] hotarele sale vechi, pe unde au folosit ⟨din veac[7]⟩[5].

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-⟨scrisului, noi, Ştefan⟩[1] voievod, şi credinţa iubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru ⟨şi Pe⟩[5]tru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri: credinţa ⟨panului Stanciu⟩[1]l, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Duma, pîrcăl⟨ab⟩[5] de Cetatea Albă, credinţa panului Hra⟨n⟩[1]ă vornic, credinţa ⟨panului Zbi⟩[1]iarea, credinţa panului Gangur, credinţa panului[8] Hărman de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu de Chilia, credinţa panului Ivaşco de Chilia, credinţa panului Dajbog de Neamţ, credinţa panului ... [9]Ieş de Orhei, credinţa panului Dragoş de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţ⟨co Hu⟩dici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Costea spătar, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului ⟨I⟩[1]on ⟨ceaş⟩[1]nic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari ⟨şi⟩[1] mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau pe cine îl va alege Dumnezeu să fie, acela să nu clintească această danie, ci să întărească şi să împuternicească.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vulpaş, la Suceava, în anul 6986 ⟨1478⟩ februarie 11.

⟨În colţul de jos, din dreapta, încercarea de pană a diacului:⟩ Din mila.

Bibl. Acad., CI/41. Orig., perg. (40 × 44,5 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O copie, după o trad. din 1774 ianuarie 8, de Procopie Golăescul, la Arh. St. Iaşi, CCCXXXIX/1, p. 1005. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/524.

EDIŢII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan — doc.*, p. 35—37(text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 218—220 (text slav şi precizări referitoare la trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 4—5 (trad.).

---

[1] Rupt.
[2] Şters.
[3] Omis.
[4] În textul editat de I. Bogdan: родителеи своих, text prea mare pentru cele 4—5 litere care lipsesc.
[5] Şters şi rupt.
[6] În trad. din *D. I.R.*, A, II: „Osobţea"; ѡ, din textul slavon, reprezintă însă, mai curînd, o reluare a prepoziţiei за, în forma: şi de (sufletul) Sobţei (vezi şi doc. nr. 207, 208).
[7] Atît în textul editat de I. Bogdan, cît şi în trad. din *D.I.R.*, A, II, hotarnica apare greşit, contopită cu dispoziţia.
[8] пана (panului), scris deasupra rîndului.
[9] Două litere, şterse; prima pare ar fi fost к, iar a doua, а aşa încît lectura din *D.I.R.*, A, II: „Bileş", nu poate fi acceptată ca sigură.

212 1479 (6987) martie 4, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ) знаменито ис сѣмъ нашим(ь) листѡм(ь), въсѣмь кто на нем(ь) възритъ или чтѹчи его ѹслышить, ѡже тот(ь) истинныи и вѣрныи <нашь>[1] слѹга и боӕринь, пань Дажбогь пръкълабь Немецкїи, слоужилъ намь правою и вѣрною слѹжбою. Тѣмь мы, видѣвше его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас(ь), жаловали есмы его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есмы емѹ, оу нашеи земли, оу Молдавскои, села на имѧ: Должещїи, на оустїе Ӑлбынѣ, що ѡнь кѹпиль, тое село, за свои правїи пинѣзи: первы кѹпиль в҃ чѧсти оу того села ѡт(ь) Марѹшка, дочка Ѡан<ч>[1]и Должескѹла, за четери ста златиχ(ь) татарскиχ(ь), третїѧ част(ь) того села що кѹпиль ѡт(ь) Инстра, пасинокъ Должинъ, за двѣ стѧ златы татарскыχ(ь), дроугое село, на <имѣ>[1] Донч<ещїи[2]>[1] ѡт(ь) <Полӕи[2]>[1]е, що <ѡнь>[1] кѹпил(ь) за свои пинѧзи: една част(ь) ѡт(ь) Мѹша, дочка Манчюлова, за ѯ҃ злати татарскиχ(ь), а дрѹгаѧ чѧст(ь) ѡт(ь) жена Данчюлова и ѡт(ь) с(ы)на ею, ѡт(ь) Тадора, еще за ѯ҃ златы татарскиχ(ь), третїѧ чѧст(ь) що кѹпиль ѡт(ь) Зонка, оуиѹка ...[3] дева, за ѯ҃ златы татарскыχ(ь); и цигане на имѧ: Манчюлъ съ челѣдїю его, що кѹпиль ѡт(ь) Пѹрчела, за м҃ злати татарскиχ(ь), и Пынтѣ <сь челѣдїю его>[1], що кѹпиль ѡт(ь) Илка, дочка Поничева, за ѯ҃ златы татарскыχ(ь).

Тое, емѹ оурикь, съ въсемь доχодѡм(ь), и дѣтемь его, и братїӕмь его, и оуиѹчѧтомь его, и прѣоуиѹчѧтом(ь) его, и пращѹрѧтомь его, и въсемѹ родѹ его, кто сѧ изберет бытн емѹ наи ближнїи, непорѹшенно николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

www.dacoromanica.ro

Й хотарь тѣмь селамъ да естъ по старымь хотаремь, кѹда из вѣка ѡжнвали.

Й на то есть вѣра нашего г(оспод)ства, выше писаннаго, мы, Стефана воеды, и вѣра прѣвъзлюбленниих(ь) сыновь г(оспод)ства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и вѣра боіаръ нашиx(ь): вѣра пана <Станч>[1]юла, вѣра пана Власкѹла, вѣра пана Звїари, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ивашка, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Дѹми и вѣра пана Хръмана, пръкалабове Бѣлоградскиx(ь), вѣра пана Шандра и вѣра пана Маѯима, пръкалабове Келїнскиx(ь), вѣра пана Шандри портарѣ Сѹчавского, вѣра пана Гангѹра пръкалава Ѡрхеискаго, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградскаго, вѣра пана Мацка Хѹдича, вѣра пана Костѣ спатарѣ, вѣра пана Юги вистїарника, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Їѡна чашника, вѣра пана <Петра столника>[1], вѣра пана <Грозн Мико>[1]тича комиса и вѣра въсѣхь боіарь нашиx(ь) молдавскиx(ь), великыx(ь), и малиx(ь).

Й по нашем(ь) животѣ, кто бѹдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, <ѡт(ь) дѣтеи нашиx(ь) или ѡт(ь) нашего племени или>[1] пакь бѹди кого Б(о)г(ь) изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь быти нашеи <Земли Молдавскои, тоть що вы емѹ не>[1] порѹшил(ь) нашего даанїа и оутвръжденїа, али що бы емѹ оутвръдиль и оукрѣпил<ь>[4], <за>[1]нѹже есмы емѹ дали и потвръдили за его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ.

Й на болшеи крѣпости и поѹтвръжденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есмо нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъоутѹлѹ логофетѹ, писати и печатъ нашѹ привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Тома, оу Сѹч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ ҂ѕцпз, м(ѣ)с(ѧ)ца мартїа, д҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată şi credincioasă slugă şi boier al nostru, pan Dajbog pîrcălab de Neamţ, ne-a slujit cu slujbă dreaptă şi credincioasă. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, satele anume: Doljeştii, la gura Albînei, pe care, acest sat, el l-a cumpărat cu banii săi drepţi: întîi a cumpărat 2 părţi în acest sat de la Maruşca, fiica lui Oancea Doljescul, pentru patru sute de zloţi tătăreşti, a treia parte din acest sat a cumpărat-o de la Nistor, fiul vitreg al lui Dolj, pentru două sute de zloţi tătăreşti, alt sat, ⟨anume⟩[1] Donc⟨eştii⟩[2] de la ⟨Poieni[2]⟩[1], pe care el i-a cumpărat pe banii săi: o parte de la Muşa, fiica lui Manciul, pentru 60 de zloţi tătăreşti, iar a doua parte de la soţia lui Danciul şi de la fiul ei, de la Tador, încă pentru 60 de zloţi tătăreşti, a treia parte a cumpărat-o de la Zoica, nepoata lui...[3] de, pentru 60 de zloţi tătăreşti; şi ţiganii anume: Manciul cu sălaşul său, pe care l-a cumpărat de la Purcel, pentru 40 de zloţi tătăreşti, şi Pîntea ⟨cu sălaşul său⟩[1], pe care l-a cumpărat de la Ilca, fiica lui Ponici, pentru 60 de zloţi tătăreşti.

Acestea să-i fie lui uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine se va alege să-i fie cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarele vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului ⟨Stanc⟩[1]iul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Zbiiarea, credinţa panului Neagu,

www.dacoromanica.ro

credinţa panului Ivaşco, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma şi credinţa panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Şandru şi credinţa panului Maxim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Şandrea portar de Suceava, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Costea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului ⟨Petru stolnic⟩[1], credinţa panului ⟨Grozea Mico⟩[1]tici comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, ⟨din copiii noştri sau din neamul nostru sau⟩[1] iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn ⟨al ţării⟩[1] noastre, ⟨Moldova, acela să nu-i⟩[1] clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna martie, 4.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XIX-lea:⟩ N°.18., 6977 ⟨1469⟩[5] mart, 4 dni.

Bibl. Şt. Centr. —Kiev, Secţ. manuscrise, V, nr. 3 596. Orig., perg. (29,5 × 43,5 cm), pecete atîrnată, pierdută.

O foto., greu lizibilă, la Bibl. Acad., Fotografii, XXXV/12, şi alta, mai bună, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/525.

EDIŢII: Sava, *Documente* (trad.); Bogdan, D. P., *Acte 1426—1502*, p. 61—62 (text slav şi trad.); *D. I. R.*, A, II, p. 6—7 (trad., după foto. de la Bibl. Acad.).

---

[1] Şters.

[2] Pentru această întregire, vezi şi doc. de întărire din 1546 aprilie 20 (*D.I.R.*, A, XVI, I, p. 473).

[3] Două litere şterse.

[4] Rupt.

[5] Greşit în loc de 6987 ⟨1479⟩.

213 1479 (6987) aprilie 29, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ)[1] ис(ъ) симъ листом(ъ) нашимъ, въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его <чтѹчи>[2] оуслышит(ъ), коли того комоу аще потребизна бѵдет(ъ), ѡже прїидоша прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими ѹсими молдавскими боѧры, великими и малими, Ѧнѹшка, дочка Костѣ Сърѣчи<нова>[2], и съ с(ы)номь своим(ь), слѹгою нашемоу, Матею, а<прод(ъ) на>[2]ш(ъ), по их(ъ) доброи воли, ником(ъ) непои<ѹжд>[3]енїи а ни присилованїи, и продали свое правое ѡтчинѵ, ѡт(ъ) своего праваго и питомаго ѹрика, едно силище на Телѣжиновѧ потоцѣ, на имѣ Дрънкълъещїи, слѹгам(ъ) нашим(ъ), Тоадерѹ[4], и братїам(ъ) его, Їѡнѵ и Пѵю и Захарїю, и сестри их(ъ), Тод<ора>[5], ѹ цинѵ за ҷ[6] злати татарскїи. И оуставши наши слѵги, Тоадер(ъ), ї Иѡнѵ, и Пѵю и Захарїа, и сестра их(ъ), Тод<ора, и>[5] заплатили ѹси готовими пинѧзми, ѹ рѵки Ѧнѵшци, дочка Сърѣчино<в>[3]а, и оу рѵки с(ы)нѵ еи, Матею, перед(ъ) <нами и перед(ъ)>[2] оусими нашими молдавскими боѧры[и][7].

www.dacoromanica.ro

Ино мы, видѣвши меже ними доброе их(ъ) воли и токмеж(ъ) и полною заплатѵ, а ми такождере, и ѿт(ъ) нас(ъ), <есми дали>[2] и потвердили слꙋгам(ъ) нашим(ъ), Тоадерѵ и братїам(ъ) его, Їѡнѵ, и Пѵю, <и>[3] Захарїю, и сестри их(ъ), Тодора, тое прѧдреченое селищи, на Телѣжиновѣ потоцѣ, <на имѣ>[8] Дрънкълъещїи, да ест(ъ) имь, ѿт(ъ) нас(ь), оурик(ъ) и съ въсем(ь) доходом(ь), им(ь) и дѣтем(ь) их(ь) рабно, <и оун>[3]оучатом(ь) их(ь), и прѧꙋнѵчатом(ь) ихь, <и прѧщꙋр>[3]ѣтомь их(ь) и въсемѵ родѵ <их(ь), к>[3]то сѣ им(ь) изберет(ъ) наи ближнїи, непорѵшено николиже, на вѣки.

А х<отар(ъ)>[3] тои селищи, на Телѣжино<вѣ потоц>[3]ѣ, <на имѣ>[8] Дрънкълъещїи, да ест(ъ) ѿт(ъ) оусих(ъ)[9] сторон(ъ) по старомѵ[4] хотарю, кѵда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) <велика>[3] мартѵрїа сам(ъ) г(оспо)дства ми, више <писанаго>[3], ми, Стефана воевод(и), <и вѣ>[3]р<а прѣвъз>[3]люБленых(ъ)[10] дѣтеи г(оспо)дства ми, Але[к]ѯандра и Петра и Богда<на>[8], и боѧри <наши: пан(ъ) С>[3]танчюл(ъ), пан(ъ) Бланкѵл(ъ), пан(ъ) Збїарѣ, <пан(ъ) Х>[3]рана дворник(ъ), пан(ъ) Дѵма и пан(ъ) Хрьм<ан(ъ)>[2] Белоградскїи, пан(ъ) Шандрѣ Сѵчавскїи, пан(ъ) Дажбог(ъ) Немецкїи, пан(ъ) Ганꙋ<рь Ѡ>[2]рхенскїи, пан(ъ) Драгошъ Новградскїи, пан(ъ) Нѧг(ъ), пан(ъ) Ивашко, па<н(ъ)>[3] Ѧцко Хѵдич, пан(ъ) Косте спътарь, пан(ъ) Юга вистїарник(ъ), пан(ъ) Герман(ъ) постелник(ъ), пан(ъ) Їѡн(ъ) чашник(ъ), пан(ъ) <Пе>[3]трѵ столник(ъ), пан(ъ) Грозѧ комис(ъ) и иныи ѵси наши молдавскїи боѧры, великїи и малїи, щто при <то>[3]м(ъ) были[11].

А <на>[8] болшее крѣпост(ъ) и потвръжденїе том<ꙋ въ>[5]семѵ выше писаномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрном<ѵ>[5] панѵ, Тъѵтѵлѵ логофетѵ, писати и нашѵ печат(ъ) и печати б<оѧр(ъ) наши>[3]х(ъ) привѣсити к(ъ) семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Борчѣ, ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпз, мес(ѧ)ца ап(рилїа), кѳ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi ⟨citindu-se⟩[2], cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Anuşca, fiica lui Costea al lui Sărăci⟨n⟩[2], şi cu fiul său, sluga noastră, Matei, a⟨produl⟩[2] nostru, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept şi propriu, o selişte pe pîrîul Telejna, anume Drăncălăeştii, slugilor noastre, Toader şi fraţilor lui, Ion şi Puiu şi Zaharia, şi surorii lor, Tod⟨ora⟩[2] la preţul de 90[6] de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se slugile noastre, Toader, şi Ion, şi Puiu, şi Zaharia şi sora lor, Tod⟨ora⟩[5], au ⟨şi⟩[5] plătit totul cu bani gata, în mîinile Anuşcăi, fiica lui Sărăcin, şi în mîinile fiului ei, Matei, înaintea ⟨noastră şi înaintea⟩[2] tuturor boierilor noştri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală între ei şi plata deplină, noi de asemenea, şi de la noi, ⟨am dat⟩[2] şi am întărit slugilor noastre, Toader şi fraţilor lui, Ion, şi Puiu, ⟨şi⟩[3] Zaharia, şi surorii lor, Todora, această selişte mai înainte-spusă, pe pîrîul Telejna, ⟨anume⟩[8] Drăncălăeştii, să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, ⟨şi⟩[3] nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, ⟨şi răs⟩[3]trănepoţilor lor şi întregului ⟨lor⟩[3] neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar h⟨otarul⟩[3] acestei selişti de pe ⟨pîrîul⟩[3] Telejna, ⟨anume⟩[8] Drăncălăeştii, să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este ⟨marea⟩[3] mărturie a însumi domniei mele, a mai sus-⟨scrisului⟩[3], noi, Ştefan voievod, şi ⟨credinţa prea⟩[3]iubiţilor[10] copii ai

www.dacoromanica.ro

domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogda⟨n⟩[8], şi boierii ⟨noştri: pan S⟩[3]tanciul, pan Vlaicul, pan Zbiarea, ⟨pan H⟩[3]rană vornic, pan Duma şi pan Hărm⟨an⟩[2] de Cetatea Albă, pan Şandrea de Suceava, pan Dajbog de Neamţ, pan Gangu⟨r⟩[2] de ⟨O⟩[2]rhei, pan Dragoş de Cetatea Nouă, pan Neagu, pan Ivaşco, pan Iaţco Hudici, pan Coste spătar, pan Iuga vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceaşnic, pan ⟨Pe⟩[3]tru stolnic, pan Grozea comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, mari şi mici, care au fost la aceasta[11].

Iar ⟨pentru⟩[8] mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile b⟨oierilor noştri⟩[3] la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna aprilie, 29.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 478. Orig., perg., (17,5 × 30,5 cm), pecete domnească (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Пєчать Їѡ Стєфань воєв<ѡда гꙋсп>[12]одар Зємли Мѡлдавскои, şi 6 peceţi boiereşti, pierdute.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/526.

EDIŢII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan—doc.* p. 37—38 (text slav prescurtat şi trad.); Codrescu, *Uricariul*, II, p. 249—251 (trad., fără sfat, de la începutul secolului al XIX-lea, de Ioniţă Stamatin pitar); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 223—224 (text slav, după copia lui Ghibănescu, din *Ms. Surete*, V, p. 1 073 a, şi precizări referitoare la trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 7—8 (trad., după I. Bogdan).

---

1 ч, făcut peste tot ca ѵ.
2 Şters.
3 Rupt.
4 Aici, ca şi uneori în continuare, ѵ scris distinct deasupra lui о.
5 Şters şi rupt.
6 În textul editat de I. Bogdan, greşit: с̃ (200).
7 н, suprascris.
8 Omis.
9 În textul editat de I. Bogdan: вьсих.
10 În textul editat de I. Bogdan, прѣвъзлюбленнхъ (preaiubiţilor), omis.
11 În textul editat de I. Bogdan, що при том(ъ) были (care au fost la aceasta), omis.
12 Stricat.

214 — 1479 (6987) mai 7, Suceava.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan W(oe)w(oda), ⟨Hospodar des moldauischen Landes. Tun kund durch diesen unsern Brief allen, die in solchen sehen oder ihn lesen hören⟩[1] sofern dies jemand erforderlich sein wird, wienach vor uns und all unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen gekommen unser Diener Misê, aus seinem guten Willen, von niemand genötiget oder gezwungen, und hat verkauft sein wahres Vatergut vermöge seiner warhaften und angestammten Handveste, ein Dorf, namens Tărnawka. Dieses hat er uns(erer) H(err)sch(af)t selbst um 150 tatarische Gulden verkauft. Und hiebei hat sich uns(ere) H(err)sch(af)t erhoben und haben all dieses Geld 150 tatarische Gulden bezalt in die Hände unseres Dieners Misê, vor all unseren moldauischen Bojaren, den grossen und den kleinen. Und da wir all dieses Geld vollständig bezalt, so hat uns unser Diener Misê seine Vorrechtsbriefe, die er auf dieses Dorf, Tărnawka, von unserem Ahne, Alexander dem alten, dem W(oe)w(oden), und unseren Vorfaren hatte, in uns(erer) H(err)sch(af)t Hände gegeben.

www.dacoromanica.ro

Und hiebei hat es uns(ere) H(err)sch(af)t für gut befunden mit unserem guten Wolwollen, mit reinem und erleuchteten Herzen, mit all unserem guten Willen und mit Gottes Hilfe, und haben gemacht ⟨für die Seelen unserer selig ruhenden Vorfaren, für unsere Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder⟩[2] und haben gegeben und bekräftiget dieses Dorf, Tărnawka, unserm heil(igen) Kloster Putna, wo das Gotteshaus der Himmelfahrt[3] der reinsten Herrscherin unserer Gottesgebärerin, und wo der Egumen und Archimandrit unser Beter, H(er)r Paff Iasaf ist, damit dieses Dorf, Tărnawka, unserem heil(igen) Kloster von uns eine Handveste sei mit allen Einkünften, unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit.

Und der Hotar dieses Dorfes soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Auch haben wir Misês Vorrechtsbriefe, die er auf dieses Dorf Tărnawka hatte, unserm heil(igen) Kloster Putna gegeben.

Und hierauf ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t des Obgeschriebenen, wir, Stefan W(oe)w(oda) und die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t viel geliebtesten Kinder: Alexander, Peter und Bogdan, die Begl(aubigung) all unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Stanciol[4], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Wlaikul, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiarê, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Chran Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma und des H(er)r(n) Herman, Pärkalaben von Belograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njago[5], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iwaschko, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander Torwarden von Soćawa, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog Parkalaben von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur Parkalaben von Orhei, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Bor Schandru[6], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Maksim, Parkalaben von Kelia, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosch Parcalaben von Novograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Kosta Schwertträgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ioga[4] Schassmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Herman Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter Truchsessen, d(ie) B(egalubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa Marstallers ⟨und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der grossen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes, sein wird entweder von unseren Kindern oder unserem Geschlechte⟩[7] oder wen immer Gott auserwälen wird Hospodar zu sein unseres moldauischen Landes, der soll doch diese Schenknis und Bekräftigung nicht umstossen, sondern sie unserem heil(igen) Kloster Putna, bestärken und bekräftigen, denn wir haben sie gegeben und bekräftiget, ⟨für die Seelen unserer selig ruhenden Vorfaren, für unsere Aeltern, für unsere Gesundheit und Seligwerdung, für die Gesundheit und Seligwerdung unserer Kinder⟩[8].

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir unserm getreuen H(er)r(n) Tăutul Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unsern Briefe.

Geschrieben hat's Borcê zu Sućawê im J(ahre) 6987 ⟨1479⟩, des Mon(ates) Mai 7(ten) Tag.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, ⟨domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se,⟩[1] cînd aceasta va fi de trebuinţa cuiva, că a venit

www.dacoromanica.ro

înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, Misea, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni, nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept şi propriu, un sat, anume Tîrnauca. Pe acesta l-a vîndut el însăşi domniei noastre pentru 150 de zloţi tătăreşti. Şi, întru aceasta, domnia noastră ne-am ridicat şi am plătit toţi aceşti 150 de zloţi tătăreşti, în mîinile slugii noastre Misea, înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici. Şi, pentru că am plătit toţi aceşti bani deplin, sluga noastră Misea a dat, în mîinile domniei noastre, şi privilegiile sale, pe care el le avea pentru acest sat, Tîrnauca, de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, şi de la înaintaşii noştri.

Iar, întru aceasta, domnia noastră am socotit că este bine, cu bunăvoinţa noastră, cu inima curată şi luminată, cu toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut ⟨pentru sufletele sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi, pentru părinţii noştri, pentru sănătatea şi mîntuirea noastră, pentru sănătatea şi mîntuirea copiilor noştri⟩[2], şi am dat şi am întărit acest sat, Tîrnauca, sfintei noastre mănăstiri Putna, unde este hramul[9] Înălţarea[3] preacuratei stăpînei noastre născătoare de Dumnezeu şi unde este egumen şi arhimandrit rugătorul nostru, chir[10] popa Iasaf, ca să fie, de la noi, acest sat, Tîrnauca, sfintei noastre mănăstiri, uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

De asemenea, privilegiile lui Misea, pe care el le-a avut pentru acest sat, Tîrnauca, le-am dat sfintei noastre mănăstiri Putna.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor copii ai domniei noastre, Alexandru, Petru şi Bogdan, credinţa tuturor boierilor noştri: credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma şi a panului Herman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Niagu, credinţa panului Ivaşco, credinţa panului Şandru portar de Suceava, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Bora Şandru, credinţa panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Herman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Groze comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească această danie şi întărire, ci să întărească şi să împuternicească sfînta noastră mănăstire Putna, pentru că noi i-am dat şi i-am întărit pentru sufletele sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi, pentru părinţii noştri, pentru sănătatea şi mîntuirea noastră şi pentru sănătatea şi mîntuirea copiilor noştri.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna mai, 7 zile.

După Wickenhauser, *Homor*, p. 181—182. (nr. VIII). Trad. germ., după orig., perg., pecete atîrnată.

Altă trad. germ., din 1782, cu data de an greşită: 1474, în Arh. de stat a regiunii Cernăuţi (R.S.S. Ucraineană), fond 1 023, op. 1, nr. 3, f. 2—2v. şi alta, tot din 1782, la m-rea Putna, Inv. nr. 139.

www.dacoromanica.ro

ALTE EDIŢII: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 13 a, în Dan *M-rea Putna*, p. 174—175 (rez.); Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 162 (rez. germ.); Iorga, *St. şi doc.*, V, p. 394 (rez. editorului, după trad. germ. de la Cernăuţi 1782); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 225 (rez. editorului după Wickenhauser şi după aceeaşi trad. germ.); *D.I.R.*, A, II, p. 8—9 (trad., după Wickenhauser).

---

[1] În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) IIten, IIIten]", adică doc. din 1429 (6937) februarie 5 (vezi *D.R.H.*, A, I, nr. 83) şi doc. din 1430 (6938) februarie 21 (*ibidem*, nr. 97).
[2] Parantezele lui Wickenhauser.
[3] Greşit pentru „Entschlafung" (Adormirea).
[4] Probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ·ѵ.
[5] Probabil transcriere greşită a genitivului slavon Нѩгѧ (Njaga).
[6] În trad. germ. din 1782: „Jura Schandra" (observaţia lui Bogdan, *op. cit.*, p. 225, n. 2).
[7] În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) Iten Iten] ", adică doc. din 1428 (6936) decembrie 28 (v. *D.R.H.*, A, I, doc. nr. 81).
[8] În trad. lui Wickenhauser: „w(ie) ob(en)" (ca mai sus).
[9] În trad. din *D.I.R.*, A, II: „locaşul", deşi înţelesul iniţial al cuvîntului „hram" este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).
[10] În trad. germ.: „Herr".

215 — 1479 (6987) mai 11.

Suretu de ⟨la⟩[1] Ştefan voevoda, l(ea)tu 6987 ⟨1479⟩ mai 11.

Facim înştiinţare cu această carte a noastră pentru adevărată sluga noastră, Ivaşcu Popovschii, carele slujînd noî cu dreaptă şi credincioasă slujbă, osăbit de altă milă a noastră, i-am datu şi i-am întăritu lui, întru al nostru pămîntu moldovenescu, pre a lui dreaptă ocină şi cumpărătură, jumătat(e) de sat de Borodiceni[2], cutul den sus, şi, întru acelaş(i) hotar, fîntîna Livenii, şi heleşteul ce est(e) din gios de Borodiceni[2], care au cumpăratu, pre ace jumătat(e) de satu, di la Armanca fimeia lui Mihăilă Lopatinţschii[3], drept 100 zloţ(i) tătăreşti, şi a patra parte de satu de Popeni, parte lui, cutul den sus, unde au fostu casa lui Dumitru, şi jumătat(e) de heleşteu, ce ari înpreună cu frat(e)-său, Pătraşcu, şi heleşteul Mihului. Deci toat(e) aceli de mai sus-scrisă ca să-i fii lui, de la noi, uricu, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, nepoţilor şi strănepoţilor, şi a tot niamul ce să va alegi mai aproapi, neruşiitu nice odinăoară, în veci.

Pentru aceia, credinţa domnii méli, Ştefan v(oe)v(o)da, şi a preiubiţi⟨lor⟩[1] fii ⟨ai⟩[1] domnii méli, Alecsandru şi Petru şi Bogdan v(oe)v(o)da[4], şi credinţa boierilor noştri: dumnalui Hrane [vel][5] vor(nic) şi dumnalui Ştefan[6] [v(e)l][5] spat(ar).

Şi pentru mai mari credinţa şi întăritura, am poruncitu cinstitu⟨lu⟩[1]i şi credinciosului dumnalui Tăutul(ui) [v(e)l][5] log(o)f(ă)t să scrii ⟨şi⟩[1] această pecet(e) cătră această carte să o legi.

S-au tălmăcitu de Evloghii dascal, l(e)t 1765 oct(omvrie) 30.

⟨În continuare, precizarea:⟩ Această gium(ă)tat(e) di sat di Borodiceni, cu fîntîna Livenii, acmu să numeşti cotu Bogdăneştilor şi o stăpîneşti Piliposchie şi esti dată dă zestri lui Vasîle Cracalii, ginerele lui.

Arh. St. Iaşi, CDLVI/9, f. 22 v. — 23 r. Copie după trad., într-o condică de doc. ale familiei Stîrcea, din 1870 februarie 28.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XXII, p. 93—94 (copie, după aceeaşi trad., din Cond. Pomîrlei, f. 1); idem, *Surete*, XXIII, p. 59, nr. 1 (rez. editorului după aceeaşi copie); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 95—96 (aceeaşi copie, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 9—10 (aceeaşi copie, după Costăchescu).

www.dacoromanica.ro

[1] Omis.
[2] În textul editat de Costăchescu şi în cel din *D.I.R.*, A, II, greşit: Borodniceni.
[3] Aşa în copie.
[4] Greşit pentru Bogdan—Vlad? În acest caz, data de zi sau chiar de lună a actului este greşită, întrucît „credinţa" lui Bogdan continuă să fie menţionată pînă la 24 mai 1479 (v. doc. nr. 218 şi 219).
[5] Adaosul traducătorului.
[6] Ştefan, greşit pentru „Costea"?

216 — 1479 (6987) mai 14, Suceava.

Ѿ(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) в(ое)вода, г(о)с[с]п(о)даръ Землн Ѿwлдавскои. Ѡж(е) тоти истииїи и верїи наш(ъ) болѧрин, панъ Д8ма пръкълаб(ъ) Новоградскии[1], сл8жил(ъ) нам(ъ) право[и] и верно. Тем(ъ) ми, ведевше его правою и верно<ю>[2] сл8жбо<ю>[2] до нас(ъ), жаловали есми его wсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есми ему, 8 нашеи земли, 8 Молдавскои, правою его wти(и)н8, два села[3], на име Рогожѣнїи, на Сърет(ъ).

То ему, wт(ъ) нас(ъ), 8рик(ъ), съ въсем(ъ) доходом(ъ), и дѣтим(ъ) его, и 8н8четомъ его, и пре8н8чатом(ъ) его, и пращорѣтом(ъ) его, и въсем(8) род(8) его, кто будет(ъ) ему наи ближнїи, непорушенно николиже, на вѣки вечнии.

Ѧ хотар(ъ) тем(ъ) више писанним(ъ) селам(ъ), Рогоженем(ъ), да ест(ъ) по старом8 хотару, к8да из века wживали.

Ѧ на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дств(а) [ми], више писаннаго, мы, Стефан(а) в(ое)вод(и), и вера превозлюбленних(ъ) <с(ы)нов(ъ)[4]>[2] г(ос)п(о)дств(а) ми, Ѧлеѯандра и Петра и Богдана, и вера болѧри наших(ъ).

[Тое пишем][5].

Сучав а) велет ҂ѕцпз маи ді.

Boiarii cei mari: Tăutul [vel][5] logo[go]făt, Vlaicul, Zbera [vel][5] vornic[5], Hrana [vel][5] vornic, Duma i Hărmănŭ, pîrcălabi de Hotin[6], Niagul, i Ivaşco, i Şendre portar, i Bora i Maxin, pîrcălabi de Chilie.

⟨Pe marginea de sus a paginii, însemnarea:⟩ A Tazlăului, pe Rogojeni, la Săret[7].

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Iată acest adevărat şi credincios boier al nostru, pan Duma pîrcălab de Cetatea Nouă[1], ne-a slujit nouă drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, două sate[3], anume Rogojenii, pe Siret. Aceasta să-i fie lui, de la noi, uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine îi va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise, Rogojeni, să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre [mele], a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor ⟨fii[4]⟩[2] ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri.

[Aceasta scriem][5].

Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩ mai 14[8].

www.dacoromanica.ro

Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 390. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

O trad., din aceeaşi perioadă, ibidem, ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 8 (lipsă o parte), şi un rez. grec., într-o cond. din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu" — Iaşi, ms. III/99, p. 87.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 226—227 (copia slavă şi trad. veche); *D.I.R.*, A, II, p. 10 (trad., după copia slavă).

---

[1] Ново (Nouă), scris peste бил, de la Билоградскии (de Cetatea Albă), cum era, desigur, în orig. şi cum apare în trad. din ms. nr. 629.

[2] Omis.

[3] Probabil un sat cu două judecii.

[4] Sau дѣтєи (copii).

[5] Adaosul copistului.

[6] Greşit, în loc de „Cetatea Albă".

[7] În trad. din *D.I.R.*, A, II, greşit: „la Săcel".

[8] Vezi numele boierilor de sfat la sfîrşitul textului slavon.

217 — 1479 (6987) mai 19, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молда<в>[1]скои. Чиним(ь) знаменито ис сѣмь нашим(ь) листом(ь), въсѣмь кто на нем(ь) възрить или чтѹчи его ѹслышит(ь), ѡже тоти истинїи наши слѹги, на имѧ Илѣ <и>[1] братиѧ его, Дѹма и Козма, слѹжили намь право и вѣрно. Тѣмь, мы, видѣвше их(ь) правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас(ь), жаловали есмы их(ь) ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвръдили есмы имь, оу нашеи земли, оу Молдавскои, правѹю их(ь) ѡтинѹ, половина село ѡт(ь) Хлъпещи, на Биломь Потоци, нижнѣѧ чѧст(ь). Тое що бы имь, ѡт(ь) нас(ь), оурикь, съ въсѧм(ь) доходѡм(ь), и дѣтемь их(ь) равно, и оунѹчѧтомь их(ь), и прѣоунѹчѧтом(ь) их(ь), и пращѹрѣтомь их(ь) и въсемѹ родѹ их(ь), иаи ближнїимь, непорѹшенно николиже, на вѣкы.

А хотарь тои половинѣ селѹ ѡт(ь) Хлъпещи да ест(ь) кѹда имь хотарил(ь) пань Арбѹре и пань Блъча, почениши ѡт(ь) верхъ потока, ѡт(ь) горѣ, и Потоком(ь) Болшїемь долѹ, и по срѣдѧ села доле[2] и, по старом(ѹ) перекопѹ, до хотарѣ Шербещем(ь).

И такожде, есмы дали и потвръдили слѹѕѣ <наше>[1]мѹ, Козмѣ, правое его выкѹпленїе, половина село ѡт(ь) Мълещи, чѧст(ь) ѡт(ь) диль, и, по тои сторсни потока, в҃ї нивы, щоже кѹпиль Козма, тотѹ половинѹ села ѡт(ь) Мълещи и тоти в҃ї нивы, ѡт(ь) Тадора Оурдюгашѧ, за ѯ҃ златых(ь) татарскых(ь). Тое що бы емѹ, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ въсем(ь) доходѡм(ь), и дѣтемь его, и внѹчѧтом(ь) его, и прѣоунѹчѧтом(ь) его, и пращѹрѣтомь его и въсемѹ родѹ его, иаи ближнїим(ь), непорѹшенно николиже, на вѣкы.

А хотарь тои половинѣ селѹ ѡт(ь) Мълещи да есть по старомѹ хотарѹ, кѹда из вика [2] ѡживали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленних(ь) с(ы)новь г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и вѣра боıарь наших(ь): вѣра пана Станчюла, вѣра пана Бланкѹла, вѣра пана Звиѧры, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Дѹмы и вѣра пана Хръмана, пръкалабове Бѣлоградских(ь), вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ивашка, вѣра пана Шандри портарѣ Сѹчавског(о), вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецского, вѣра пана Гаоугѹра[2] пръкалаба Ѡрхенского, вѣра пана Борра Шандра и вѣра пана Маѯима, пръкалабове Келїнскых(ь), вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградскаго,

www.dacoromanica.ro

вѣра пана Иацка Хѹдича, вѣра пана Костѣ спатарѣ, вѣра пана Югы вистїарника, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Їѡна чашника, вѣра пана Петра <сто>[1]лника, вѣра пана Грози комиса и вѣра въсѣх(ъ)[3] болѧрь нашиx(ь) <мол>[4]давскых(ь), великых(ь) и малых(ь).

А по нашемь животѣ, кто бѹдеть г(о)сп(о)д(а)ръ <нашеи земли, или>[1] ѡт(ь) дѣтеи нашиx(ь) или ѡт(ь) нашего рода или <пак(ь)[1] бѹд(ь) кого Б(ог)ъ избере>[1]ть г(о)сп(о)д(а)ремь быти нашеи Земли Молдавскои, тоть що бы имь <не порѹшиль нашего даанї>[1]а и оутвръжденїа, али що бы имь оутвръди<ль и>[1] оукрѣпиль, заиѹже есмы имь дали и ѹтвръдили за иx(ь) правѹю и вѣрнѹю слѹж<бѹ>[1].

А на болшеи крѣпости и оутвръжденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есмы нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъоутѹлоу[5] логофетѹ, писати и печать нашѹ привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Тома, оу Сѡч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцпз маи ѳї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, anume Ilea şi fraţii lui, Duma şi Cozma, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, jumătate de sat din Hlăpeşti, pe Pîrîul Alb, partea de jos. Aceasta să le fie de la noi uric, cu tot venitul, şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, celor mai apropiaţi, neclintit niciodată în veci.

Iar hotarul acestei jumătăţi de sat din Hlăpeşti să fie pe unde le-a hotărnicit pan Arbure şi pan Vîlcea, începînd de la obîrşia izvorului, din sus, şi pe Pîrîul Arinilor în jos, şi prin mijlocul satului la vale şi, pe vechiul şanţ, pînă la hotarul Şerbeştilor.

Şi de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre, Cozma, dreapta lui cumpărătură, jumătate de sat din Măleşti, partea din deal, şi 12 pămînturi pe cealaltă parte a pîrîului, pe care, această jumătate de sat din Măleşti şi aceste 12 pămînturi, le-a cumpărat Cozma de la Tador Urdiugaş, pentru 60 de zloţi tătărcşti. Accasta să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, celor mai apropiaţi, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăţi de sat din Măleşti să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Zbiiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma şi credinţa panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Neagu, credinţa panului Ivaşco, credinţa panului Şandrea portar de Suceava, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, cr dinţa panului Gangur pîrcălab de Orhei, credinţa panului Borra Şandru şi credinţa panului Maxim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Costea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru ⟨sto⟩[1]lnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn ⟨al ţării noastre, sau⟩[1] din copiii noştri sau din neamul nostru sau ⟨iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu⟩[1] să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le ⟨clintească dania⟩[1] şi întărirea ⟨noastră⟩[1], ci să le-o întărească ⟨şi⟩[1] să le-o împuternicească, pentrucă le-am dat şi le-am întărit pentru sluj⟨ba⟩[1] lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩ mai 19.

Bibl. Acad., LXXV/160. Orig., perg. (41,5 × 41,5 cm), rupt în două bucăţi, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, de Efrem ieromonah, la Arh. St. Bucureşti, colecţia Doc. Moldoveneşti (oferta Costinescu), XLIII/1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/527.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 228—229 (text slav şi trad. hotarnicei); *D.I.R.* A, II, p. 10—11 (trad.).

---

[1] Rupt.
[2] Aşa în orig.
[3] в, corectat din б.
[4] Şters.
[5] Ultimul ѵ, scris distinct deasupra lui о,

218 — 1479 (6987) mai 24, Suceava.

†М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(ос)п(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь) с сѣм(ь) нашим(ь) листом(ь), оусим(ь) кто на н(ь) оузрить или чтꙋчи его ꙋслышит(ь), коиж(е) того комꙋ аще потребизна бꙋдет(ь), ѡже прїидошѧ пред(ь) нами и перед(ь) оусими нашими молдавскыми боꙗре, великыми и малыми, Живерть и Роман(ь) ѡт(ь) Козърещи и Васко, с(ы)нь Хобиѧнов(ь), съ сестрою своею, и Юра, шꙋрин(ь) Васков(ь), и Тꙋлѣ, по их(ь) доброи воли и никымь непонꙋжени, а ни присиловани, и продали свою правою ѡтининꙋ, ѡт(ь) праваго их(ь) оурика, села на имѣ: Зꙋбричанїи и оу їномьже хотари, Ванковцїи, и съ млином(ь) на Чюхри; та продали слꙋѕѣ нашемꙋ, панꙋ Ханкꙋ, оу циноу за ҇с золотых(ь) татарских(ь). И заплатиль имь исполна, оусе готовыми пинѣзми, прѣд(ь) нами и перед(ь) нашими боꙗре.

Ино мы, видѣвше их(ь) доброю волю и тъкмеж(ь) межи ними и полнꙋю заплатꙋ, а мы такождере есмы дали и потвръдили та прѣдреч(е)наа се[се]ла, Зꙋбричани и Ванковци[1] и млин(ь) на Чюхри, слꙋѕѣ нашемꙋ, панꙋ Ханкꙋ, да соут(ь) емꙋ, ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ въсем(ь) доходом(ь), и дѣтемь его, и оуноучѧтом(ь) его, и братїѧм(ь) его, и прѣоуноучѧтом(ь) его, и прашꙋрѣтом(ь) его и въсемꙋ родꙋ его, наи ближнїим(ь), непорꙋшенно николиже, на вѣкы.

А хотарь тѣмь выше писаниим(ь) селам(ь) да ест(ь) по старомꙋ хотарꙋ, кꙋда из вика[2] ѡживали.

А на то ест(ь) великаа мартꙋрїѧ, сам(ь) г(о)с(по)дство ми, въше писанныи Стефана воеводы, и прѣвъзлюбленних(ь) с(ы)нов(ь) г(о)с(по)дства ми, Алеѯандра и Петра и Богдана, и боꙗре наши: пан(ь) Станчюл(ь), пан(ь) Влаикꙋл(ь), пан(ь) Збиѧрѣ, пан(ь) Храна дворник(ь), пан(ь) Дꙋма и пан(ь) Хръман(ь) Билогородских(ь)[2], пан(ь) Нѣг(ь), пан(ь) Ивашко, пан(ь) Шандрѣ портарь Сѡчавскыи, пан(ь) Дажбог(ь) Немецкїи, пан Гаоугꙋрь Ѡрхенскыи, пан(ь) Борра Шандро и

www.dacoromanica.ro

пан(ь) Мажннь Келїнскынхь)[2], пан(ь) Драгоше Новградскын, пан(ь) Іацко Хꙋдич(ь), пан(ь) Косте спатарь, пан(ь) Юга вистїарникь, пан(ь) Герман(ь) постелник(ь), пан(ь) Їωн(ь) чашник(ь), пан(ь) Петрь столникь, пан(ь) Грозѣ комис(ь) и иниїи оуси наши бояре молдавскых(ь), и великых(ь) и малых(ь), що при <том(ь) были>[3].

А на болшеи крѣпости и оутвръждение томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Тъоутꙋлꙋ логофетꙋ, писати и печать нашꙋ и печати боярь наших(ь) привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Писа Тома диакь, оу Сꙋчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпз маи кд.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Jivert şi Roman din Cozăreşti şi Vasco, fiul lui Hobiian, cu sora sa, şi Iura, cumnatul lui Vasco, şi Tulea, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă, din uricul lor drept, satele anume: Zubriceanii şi în alt hotar, Vancăuţii, şi cu moară pe Ciuhru, şi le-au vîndut slugii noastre, panului Ilanco, în preţ de 200 de zloţi tătăreşti. Şi le-a plătit lor deplin, totul cu bani gata, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală între ei şi plată deplină, şi noi de asemenea le-am dat şi le-am întărit aceste sate înainte-spuse, Zubriceani şi Vancăuţi, şi moara de pe Ciuhru, slugii noastre, panului Hanco, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi fraţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, celor mai apropiaţi, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este mare mărturie, însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi preaiubiţii fii ai domniei mele, Alexandru şi Petru şi Bogdan, şi boierii noştri: pan Stanciul, pan Vlaicul, pan Zbiiarea, pan Hrana vornic, pan Duma şi pan Hărman de Cetatea Albă, pan Neagu, pan Ivaşco, pan Şandrea portar de Suceava, pan Dajbog de Neamţ, pan Gangur de Orhei, pan Bora Şandro şi pan Maxin de Chilia, pan Dragoşe de Cetatea Nouă, pan Iaţco Hudici, pan Coste spătar, pan Iuga vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceaşnic, pan Petru stolnic, pan Grozea comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, şi mari şi mici, care ⟨au fost la aceasta⟩[3].

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră şi peceţile boierilor noştri la această carte a noastră.

A scris Toma diac, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩ mai 24.

Arh. St. Iaşi, CCXL/52. Orig., perg. (24 × 17 cm), pecete domnească şi şase peceţi boiereşti, atîrnate, pierdute.

O trad., din 1782, mai 22, de Gheorghe Evloghie dascăl, ibidem, CDXXXI/1, şi o foto., ibidem, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 75. Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/528.

EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, VIII, p. 90—92 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, XXV, p. 743, şi trad.); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 98—100 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 12 (trad.).

---

[1] După и, urmează o bară verticală şi un spaţiu liber.
[2] Aşa în orig.
[3] Şters.

www.dacoromanica.ro

219 1479 (6987) august 11, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис(ъ) сим ъ листом ъ нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) узрит(ъ) или его чтучи услишит(ъ), иже тоти истинни Анушка и Марїе, дъщери Камариневи, жаловали есми их(ъ) wсобною нашеи м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми имъ, оу <нашеи>[1] Земли Молдавскои, правое их(ъ) wтинину, wтинина w(ть)ца их(ъ), Камарина, села на имѣ .... [2], и Грозещїи, и Мънещїи, да ест(ъ) им(ъ), wт(ъ) нас(ъ), <оурик(ъ)>[1] и съ въсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ), и унучатом(ъ) их(ъ), и прѣунучатом(ъ) их(ъ), и пращурѣтем(ъ) их(ъ), и въсему роду их(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) наи ближнїи, непорушено николиже, на вѣки.

А хотаръ тим(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старому хотарю wт(ъ) усих(ъ) сторонъ, куда из вѣка wживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(ос)п(о)дства, више писанаго, мы, Стефана воевода[3], и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра и Богдан(а)-Влада, и вѣра болѣр[4] наших(ъ): вѣра пана Влайкула пъркалаба, вѣра пана Збїари, вѣра пана Юги, вѣра пана Хран[4] дворника, вѣра пана Дума и вѣра пана Хърмана, пъркалавове Белоградских(ъ), вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангура, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пъркалавове Келенскии, вѣра пана Шандри портарѣ Сучавского, вѣра пана Дажбога пъркалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша пъркалава Новоградского, вѣра пана Костѣ спатарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистиарника, вѣра пана Ацка Гудичѣ, вѣра пана Щефула Хотинского, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Їwна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра па<на>[5] Грози комиса и вѣра усих(ъ) волѣр[4] наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто будет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, wт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или wт(ъ) нашего роду или пак(ъ) буд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Землї Молдавскои, тот(ъ) що <би им>[1]ъ непорушил(ъ) нашего даанїе и потвержденїе, али що би им(ъ) утвердил(ъ) и укрпил(ъ), зануже есми им(ъ) дали и потвердили за що ест(ъ) им(ъ) права wтинина.

А на болше крѣпостъ и потвержденїе, велѣли есми нашему вѣрному пану, Тъутулу лог(о)фету, писати и наш(ъ) печат(ъ) завѣсити к сему листу нашему.

Пис(а) у Суч(а)вѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцпз аyг(устъ) аї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că pe aceste adevărate Anuşca şi Maria, fiicele lui Camarin, le-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, în ţara ‹noastră›[1], Moldova, ocina lor dreaptă, ocina tatălui lor, Camarin, satele, anume: ... [2], şi Grozeştii, şi Măneştii, să le fie de la noi ‹uric› şi cu tot venitul lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Iuga, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma şi credinţa panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă,

www.dacoromanica.ro

credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Şandrea portar de Suceava, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa pa⟨nului⟩[5] Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit deoarece le este ocină dreaptă.

Iar pentru mai mare putere şi întărire, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea nostră la această carte a noastră.

Scris la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩ august 11.

După Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 101—102. Text slav după orig., perg., pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефань воевѡда гѡсподар Земли Мѡлдавскои; actul se păstrează la Arh. St. Chişinău (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, I/1, însoţit de o trad. veche, ibidem, VII/6. Trad. editorului, *op. cit.*, p. 102—103.

ALTE EDIŢII: Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 158—160 (text slav, după copia din *Ms. surete*, XLVII, p. 713, şi trad.); Boga, *Doc. basarabene*, p. 10—12 (test slav şi trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 12—13 (trad. după Costăchescu).

---

[1] Parantezele lui M. Costăchescu pentru locuri rupte sau şterse.

[2] În orig., o ţăncuşă de cca 18 litere (observaţia lui M. Costăchescu).

[3] Aşa în textul editat.

[4] „Sic" (nota lui M. Costăchescu); în orig., după ultima literă urma, probabil, un paieroc, neobservat de editor.

[5] Omis în orig.

220 1479 (6987) august 30, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис(ь) сѣмь листомъ нашим(ъ), въсѣмь кто на немъ оузрит(ъ) или его чтѵчи[1] 8слышит(ъ), колиж(е) того комѵ аще потребизна бѵдет(ъ), ѡже вл(а)гопроизволи г(оспо)дство ми нашимъ бл(а)гым(ъ) произволенїемь и ч(и)стымъ и свѣтлим(ъ) ср(ъ)д(ь)цемъ, и ѡт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ, и ѡт(ъ) Б(о)га помощїѧ, како да 8твръдим(ъ) и 8крѣпимъ с(вѧ)т8ю цр(ъ)ковь, наш8 митрополїю ѡт(ъ) Радовцех(ъ), идеже ест(ъ) храм(ъ) с(вѧ)т(о)го архиерарха и чюдотворца Николи и идеже ест(ъ) епискѵп(ъ) молеб<ник(ъ)>[2] наш(ъ), кѵр Їѡанникїе, и 8чинили есми въ зад8шїе с(вѧ)топочившиx(ъ) предков(ъ) и родителїе нашиx(ъ), и за здравїе и сп(а)сенїе наше, и за здравїе и сп(а)сенїе дѣтеи нашиx(ъ), на то, ꙗко да не имает(ъ) ни един(ъ) наш(ъ) боѧрин(ъ), а ни старости, а ни шолтѵзи и пръгари Сѵчавски, а ни шолт8зи и пръгари ѡт(ъ) Серетского тръга, а ни дворници ѡт(ъ) тих(ъ) двох(ъ) тръгох(ъ), а ни глобници ѡтсъ) волости С8чавскои, да не имают(ъ) дило до тих(ъ) наши лю<д>[3]и <ѡ>[3]т(ъ) Р<а>[3]д<ов>[3]ци, ѡт(ъ) село нашемѵ митрополию, ни сѵдити их(ъ) а ни глоб8 ис(ь) них(ъ) брати, ни за великое дило а ни за малое дило, ни за д(8)шег8бство, ни за волоченїю дивкѵ, <що сѣ там(ъ)[4]>[3] б8дет(ъ) 8чинити, 8 того села, 8 Радовцех(ъ).

www.dacoromanica.ro

Толко за свадѹ торговскою и за татбȣ що сѣ застанет(ъ) лицемъ ѹ тръгѹ, а би сѹдили дв(о)рницн торговски тоти люди ѡт(ъ) Ра<дов>[3]ц<ех(ъ), а за и>[3]ное а би не имали дило сѹдити их(ъ), али а би сѹдили их(ъ) молебник(ъ) наш(ъ), кѹр Іѡаникїе, или кого Б(ог)ь изберет(ъ) да бѹдет(ъ) епискѹп(ъ) ȣ нашѹ митрополїю ѡт(ъ) Радовцех(ъ) или дворни<ци>[2] их(ъ), а ин(ъ) никто.

И такождере, варе колико села сѹт(ъ) ȣ Коцман<и[5]>[6], що прислѹхают(ъ) ѡт(ъ) нашего митрополїю ѡт(ъ) Радовцех(ъ), а до тих(ъ) люди що сѹт(ъ) ȣ тѣх(ъ) села<х(ъ)>[3] а би не имали дило ни един(ъ) наш(ъ) боѧрин(ъ), а ни старости ѡт(ъ) Цѣцина, а ни глобници, а ни перерѹбци, ни сѹдити их(ъ), а ни глобѹ ȣзѧти ѡт(ъ) их(ъ), ни за великое дило, а ни за малое дило, ни за дѹшегѹбство, ни за волоченїю дибкѹ, що сѣ там(ъ), ȣ Коцмани, бѹдет(ъ) ȣчинити, али що би их(ъ) сѹдили наши епискѹпи или дворници их(ъ), ꙗко више пишем(ъ).

И тиж(е), наши слѹги, перерѹбци, а би не гонили тоти люди ѡт(ъ) Коцмани ни на город(ъ), ни на млины, ни на наши дворове, съ иними землѣне.

И тиж(е), за припасни що сѣ знандѹт(ъ) оѵ Радовцех(ъ) и ȣ Коцмане, ѹ тих(ъ) селах(ъ) що прислѹхают(ъ) ѡт(ъ) митрополїю, а до тих(ъ) припасни никто а би не имал(ъ) ни жадное дило, али а би имал(ъ) дило епискѹпа нашего ѡт(ъ) Радовцех(ъ) или дворници их(ъ).

Тое всъсе више писанное да ест(ъ) ѡт(ъ) нас(ъ) ȣрик(ъ) нашемѹ митрополїю ѡт(ъ) Радовцех(ъ), непорѹшено николиж(е), на вѣки.

А <на>[2] то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаного, мы, Стефань воевода, и вѣра прѧвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Александра и Петра, и вѣра въсѣх(ъ) боѧрь наших(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А на болшее потвержденїе томѹ въсемѹ више писаномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлови логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) завесити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Борчѣ, ѹ Сȣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпз, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ѹ)ст(а), ҃л.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim şi să împuternicim sfînta biserică, mitropolia noastră de la Rădăuţi, unde este hramul sfîntului arhierarh şi făcător de minuni Nicolae şi unde este episcop rugătorul nostru, chir Ioanichie, şi am făcut pentru pomenirea sfîntrăposaţilor noştri înaintaşi şi părinţi, şi pentru sănătatea şi mîntuirea noastră, şi pentru sănătatea şi mîntuirea copiilor noştri, pentru aceea, ca să nu aibă nici un boier al nostru, şi nici staroştii, şi nici şoltuzii şi pîrgarii de Suceava, şi nici şoltuzii şi pîrgarii de tîrgul Siret, şi nici vornicii din aceste două tîrguri, şi nici globnicii din ţinutul Suceava, să nu aibă treabă cu aceşti oameni ai noştri din R⟨ă⟩[3]d⟨ău⟩[2]ţi, din satul mitropoliei noastre, nici să-i judece şi nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, şi nici pentru faptă mică, şi nici pentru omor, nici pentru răpire de fata ⟨care⟩[3] se vor face ⟨acolo⟩[3], în acel sat, Rădăuţi.

Numai pentru sfada în tîrg şi pentru furtul care s-ar dovedi de faţă în tîrg să-i judece pe aceşti oameni din Ră⟨dău⟩[3]ţi vornicii de tîrg, ⟨iar pentru⟩[3] altceva să nu aibă treabă să-i judece, ci să-i judece rugătorul nostru, chir Ioanichie, sau acela pe care îl va alege Dumnezeu să fie episcop la mitropolia noastră de la Rădăuţi sau vornicii lor, şi nimeni altul.

Şi, de asemenea, oricîte sate sînt la Coţmani, care ascultă de mitropolia noastră de la Rădăuţi[7], cu acei oameni din acele sate să n-aibă treabă nici un

www.dacoromanica.ro

boier al nostru, şi nici staroştii de Ţeţin,şi nici globnicii, şi nici pererubţii, nici să-i judece, şi nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, şi nici pentru faptă mică, nici pentru omor, nici pentru răpire de fată care se vor face acolo, la Coţmani, ci să-i judece episcopii noştri sau vornicii lor, cum scriem mai sus.

Şi, de asemenea, slugile noastre, pererubţii, să nu-i mîne pe aceşti oameni de la Coţmani nici la cetate, nici la mori, nici la curţile noastre, împreună cu alţi ţărani.

Şi, de asemenea, pentru pripasurile care se vor găsi la Rădăuţi şi la Coţmani, în aceste sate care ascultă de mitropolie, cu aceste pripasuri nimeni să nu aibă nici un fel de treabă, ci să aibă treabă episcopul nostru de la Rădăuţi sau vornicii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric mitropoliei noastre de la Rădăuţi, neclintit niciodată, în veci.

Iar ⟨la⟩[2] aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alecsandru şi Petru, şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna august, 30.

Arh. M-rii Putna, Inv. nr. 215. Orig., perg. (45 × 28 cm), pecete atîrnată, căzută. Două foto. la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/63 şi 529.

EDIŢII: Dan, *Episc. Rădăuţi*, p. 140—142 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 229—232 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 13—14 (trad.).

---

[1] Din punct de vedere grafic, ѵ şi ȣ se confundă adesea; totuşi este evidentă predilecţia diacului pentru folosirea lui ѵ în mijlocul sau la sfîrşitul cuvintelor.
[2] Omis.
[3] Şters.
[4] Vezi mai jos, aceeaşi expresie.
[5] Vezi mai jos: ȣ Коцманн şi ȣ Коцмані.
[6] Rupt.
[7] Adică: Gavrilăţi, Hliveşti, Davidăuţi, Sadcău, Clivodin, Bludna, Sùhoverhul, Ceaplinţi şi Valeva (v. *D.R.H.*, A, I, nr. 35, şi III, nr. 289).

221 — 1479 (6987) septembrie 20, Suceava.

Von Gottes Gnaden, wir, Stefan Woewoda ⟨Hospodar des moldauischen Landes. Thun kund durch diesen unseren Brief, allen die solchen sehen oder lesen hören⟩[1], wienach wir, aus unserem guten Willen, mit unserem Metropoliten und Vater, H(er)r Georgi überein gekommen sind und unsere angestammten Dörfer vertauscht haben. Und wir haben unserer Mutterkirche in Soćawa, wo das Gotteshaus des heil(igen) grossen Blutzeugen und Siegträgers, Georg ist, unsere wahrhaften Dörfer, namens Wereschćekani[2], am Seret an der Furt, mit den Mühlen, und Ungurêni gegeben. Und unser Vater, Metropolit H(er)r Georgi, hat uns für diese unsere Dörfer, Wereschćekani[2] und Ungurêni, das vermöge wahrhafter Handveste der Soćawer Mitropolie gehörige, Dorf namens Shikow[3], unteren Teils, an der Sućawa, mit der Mühle und der Maut, die in Shikow[3] abgenommen wird, mit allen Einkünften und dem alten Hotar, wo solcher zu diesem Dorfe seit jeher dienstbar war, gegeben. Und den grossen Vorrechtsbrief den uns(erer) H(err)sch(af)t von unserem Ahne,

www.dacoromanica.ro

dem alten Alexander dem Woewoden, auf diese zwei Dörfer, Wereschčekani[2] und Unguiêni hatte, diesen haben wir auch in die Hände unseres Vaters, des H(er)r(n) Mitropoliten Georgi gegeben.

Und hierauf haben wir uns mit unserem guten Willen, mit unserem erleuchteten Gemüte, mit gerechtem und reinem Herzen und mit Gottes Hilfe erhoben, und haben zur Bestärkung und Bekräftigung unseres heil(igen) Klosters Putna, wo die Kirche und das Haus (obitel)[4] unserer reinsten Herrscherin der Gottesgebärerin und ihre verehrte Himmelfahrt[5] und wo der Igumen unser Beter, H(er)r Pop Ioasaf ist, gemacht für die Seelen unserer selig ruhenden Voreltern, für die Seelen und das Seelenheil unserer Eltern, für unsere Gesundheit und die Seligwerdung und für die Gesundheit und Seligwerdung unserer vielgeliebten Kinder, und haben gegeben unserem heil(igen) Kloster, Putna, unser Dorf, Unter-Shikow[3], an der Sočawa, mit der Mühle und der Maut und allen Einkünften, damit es unserem Kloster eine Handveste sei unverbrüchlich für immer, in Ewigkeit ewiglich.

Und der Hotar dieses Dorfes soll von allen Seiten nach dem alten Hotar sein, wo er von jeher bestanden.

Und hiefür ist die Begl(aubigung) uns(erer) H(err)sch(af)t, des Obgeschriebenen Stefan des W(oe)w(oden), und die Begl(aubigung) der vielgeliebtesten Söhne unserer H(err)sch(af)t, Alexanders und Peters, und die Begl(aubigung) unserer Bojaren: d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Wlaikul, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Sbiară[6], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Chran Hofrichters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Duma und d(es) H(er)r(n) Hărman, Parkalaben von Belograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Njagă[6], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iwaschko, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Schander[7] Thorwardens von Sočawa, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Bora und d(es) H(er)r(n) Maxim, Parkalaben von Kelia, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dashbog von Nemz, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Dragosche Parkalaben von Nowograd, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Gangur von Orhei, die B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Feto[7], d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Iazko Hudić, d(ie) B(egalubigung) d(es) H(er)r(n) Kosta[7] Schwertträgers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ioga[8] Schassmeisters, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) German Kämmerers, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Ion Mundschänks, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Peter[7] Truchsessen, d(ie) B(eglaubigung) d(es) H(er)r(n) Grosa[7] Marstallers und die Begl(aubigung) all unserer moldauischen Bojaren, der groseen und der kleinen.

Und nach unserem Leben, wer Hospodar unseres Landes, sein wird von unseren Kindern oder unserem Geschlechte, oder wen immer Gott auserwählen wird, Hospodar zu sein, der soll doch unsere Schenkung unserem Kloster nicht umstossen, sondern sie bestärken und bekräftigen.

Und zu mehrerer Bestärkung und Bekräftigung all des Obgeschriebenen, haben wir Tăutul, dem Kanzler befohlen zu schreiben und unser Siegel beizuhängen diesem unseren Briefe.

Geschrieben zu Sočaw, im J⟨ahre⟩ 6987 ⟨1479⟩, des Mon(ates) Sept(ember), 20.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că ne-am înţeles, de bunăvoia noastră, cu mitropolitul şi părintele nostru, chir[9] Gheorghe, şi am schimbat satele noastre proprii. Şi noi am dat bisericii noastre mame din Suceava, unde este hramul[10] sfîntului mare mucenic şi purtător de biruinţă, Gheorghe, satele noastre adevărate, anume Vereşcecani[2], pe Siret, la vad, cu morile, şi Ungureni. Şi părintele

www.dacoromanica.ro

nostru, mitropolitul chir[9] Gheorghe, ne-a dat pentru aceste sate ale noastre, Vereşcecani[2] şi Ungureni, uricul adevărat al Mitropoliei de Suceava, satul anume Jicov[3], partea de jos, pe Suceava, cu moară şi cu vama care se ia la Jicov[3], cu toate veniturile şi cu hotarul vechi, care a fost ascultător de acest sat din totdeauna. Şi marele privilegiu pe care l-a avut domnia noastră de la bunicul nostru, bătrînul Alexandru voievod, pentru aceste două sate, Vereşcecani[2] şi Ungureni, pe acesta l-am dat, de asemenea, în mîinile părintelui nostru, mitropolitul chir[9] Gheorghe.

Iar după aceasta, ne-am ridicat cu bunăvoinţa noastră, cu gîndul nostru luminat, cu inima dreaptă şi curată şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi am făcut pentru întărirea şi împuternicirea sfintei noastre mănăstiri, Putna, unde este biserica şi locaşul preacuratei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu şi al cinstitei ei Înălţări[5] şi unde este egumen rugătorul nostru, chir[9] popa Ioasaf, pentru sufletele sfînträposaţilor noştri înaintaşi, pentru sufletele şi pentru pomenirea părinţilor noştri, pentru sănătatea şi mîntuirea noastră şi pentru sănătatea şi mîntuirea preaiubiţilor noştri copii, şi am dat sfintei noastre mănăstiri, Putna, satul nostru, Jicovul[3] de Jos, pe Suceava, cu moara şi cu vama şi cu toate veniturile, ca să fie mănăstirii noastre uric, neclintit pentru totdeauna, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit de demult.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei noastre, Alexandru şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Zbiarea[6], credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma şi a panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Niagu[6], credinţa panului Ivaşco, credinţa panului Şandrea[7] portar de Suceava, credinţa panului Bora şi a panului Maxim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog de la Neamţ, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de la Orhei, credinţa panului Fetea[7], credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Costea[7] spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petrea[7] stolnic, credinţa panului Grozea[7] comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Şi după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, acela să nu clintească mănăstirii noastre dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit logofătului Tăutul să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

S-a scris la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna septembrie, 20.

După Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 162—164 (nr. XVII)., Trad. germ., după orig., perg., pecete atîrnată.

Altă trad. germ., rezumativă pe alocuri şi fără sfat, de Aaron, legalizată la Cernăuţi, de Orlandini, în 1784 iulie 26, la Arh. St. Bucureşti, Fond Consiliul Aulic de război, XVII/23 f. (nr. 1), şi alta, cu văleatul greşit: 6981 ⟨1473⟩, din 1782, februarie 4, de M.S. Łopeisky, la Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/9 (Inv. vechi al m-rii, nr. 103). Un rez. germ., cu anul calculat în stilul de 1 septembrie, la Arh. St. Bucureşti, XIV/69 (nr. 12), şi altul, într-o copie de la sfîrşitul sec. XVIII sau începutul sec. XIX, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Iohan Anastasius Manovarda, Privilegii, nr. 27, la Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5. O copie rom., de

www.dacoromanica.ro

Carp vornic de poartă, după trad. de Evloghie dascăl, la Arh. St. Iaşi, DCCCI, f. 54 şi un rez. rom., cu văleatul greşit: 6983 ⟨1475⟩, într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul sec. XVIII, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 3).

ALTE EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 553 (rez. germ., în Inv. doc. Mitropoliei, şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez., cu anul greşit: 1475, în perilipsisul de la Bibl. Acad.); Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 5 b, în Dan, *M-rea Putna*, f. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 233—234 (copie după trad. lui Evloghie, din) Cond. Litenilor aflată în posesia lui C. Krupenski) şi p. 235 (rez. editorului, după trad. lui Wickenhauser, considerată ca reprezentînd un alt doc. decît trad. lui Evloghie); *D.I.R.*, A, II, p. 15—16 (trad. după Wickenhauser).

---

1 În trad. lui Wickenhauser: „[w(ie) b(ei) VIIIten]", adică doc. din 1443 (6951 august 3 (v. *D.R.H.*, A, I, nr. 239).
2 În trad. de la Arh. St. Iaşi: „Vericicanii".
3 În aceeaşi trad.: „Vicove".
4 Aşa în trad. germ.
5 Greşit, pentru: „Entschlafung" (Adormirea); v. şi doc. nr. 155.
6 În trad. de la Arh. St. Iaşi: „Zbera", „Neagul".
7 În aceeaşi trad. „Şandre", „Feti", „Costi", „Petre", „Groze", toate redate cu terminaţia genitivală corectă.
8 Probabil Wickenhauser a redat *ad litteram* vocala slavonă ѩ.
9 În trad. germ.: „Herr".
10 În trad. din *D.I.R.*, A, II: „lăcaşul", deşi înţelesul iniţial al cuvîntului „hram" este tot cel de casă a Domnului (Gotteshaus).

222 1479 (6987) decembrie 30, Suceava.

Stephan Wojwoda priviligieret die drey Dörfer Russy[1], Buczumy und Bragowany[2] für den Radul Gribowitz[3] Stellnick[4].
D(e) d(a)to Suczawa 6987 ⟨1479⟩ den 30ten Dec(amber)[5].

Ştefan voievod acordă stolnicului Radul Gîrbovăţ privilegiu pentru trei sate: Ruşi, Buciumi şi Bîrgăoani[2].
Dat la Suceava, 6987 ⟨1479⟩ decembrie 30.

Arh. St. Suceava, Documente, XIII/5 (copie de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea sau începutul secolului al XIX-lea, după Inv. doc. Mitropoliei, alcătuit în 1783 ianuarie 3, la Żółkiew, de Johan Anastasius Manovarda), Privilegii, nr. 9. Rezumat.
Un rez. rom., într-un perilipsis cu doc. Mitropoliei, de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, la Bibl. Acad., MXCVII/129 (nr. 67).

EDIŢII: Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ., în Inv.doc. Mitropoliei, şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez., din perilipsisul de la Bibl. Acad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 236—237 (rez., după Popovici, în prelucrarea editorului, şi rez. după Erbiceanu); *D.I.R.*, A, II, p. 16 (rez., după Bogdan).

---

1 Pentru: „Ruşi".
2 În rez. de la Bibl. Acad.: „Brucovani": în orig., după „r" urma, probabil iusul mare.
3 În acelaşi rez., greşit: „Crîmcovici".
4 Greşit, în loc de „Stollnick".
5 Într-un doc. de vînzare-cumpărare, din 1508 (7016) martie 2 (v. *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 75), citindu-se actul din 1479, se menţionează în plus: „nişte sate pre Bîrlad, anume Rusii şi mai în gios, Buciumii, şi din sus de Rusi, Bîrgăoanii . . . ci-au fostu cumpărătur(ă) acele trei sate . . . Radului Gîrbovăţ stolnicul de la Greaca, fata lui Toader, din direse ci-au avut părintele ei, Rus⟨u⟩ Toader, de la al nostru preastrămoş, Alecsandru vodă".

www.dacoromanica.ro

Стефан(ъ) в(ое)вод(а), б(о)жїю м(и)л(о)стїю, г(ос)п(о)даръ Земли Мwлдавскои. Ѡж(е) тотъ истиннїи наш(ъ) слуга, пан(ъ) Долга, служил(ъ) нам(ъ) правою и верною <сл8жбою>[1]. Тѣ<м(ъ)>[2] мы, видѣвше его правою и верною службою до нас(ъ), дали и потвръдили есми ему его правою wтчинн8 и въкупленною, село на имѣ Пъщканїи, на Бистрице, 8 Драгощево Полѣ, щоже wн(ъ) купил(ъ) тое село wт(ъ) 8н8ки Трифа Гълкъвина[м][3], с(ы)н(о)ве Мирчинїи, на имѣ Фътул(ъ) и Иван(ъ)[н8ю], и Тоадер(ъ), и Драгоше, и Петре, и сестра их(ъ), Марина и Дръгълина, 8 цину [за][4] за ҃с златни татарских(ъ). А тое село бил(ъ) купил(ъ) Трифо Гълкошъ[5] wт(ъ) Борилѣщи.

Тое въсе више писан<ное>[2] да ест(ъ) сл8ѕѣ нашем8, пан8 Долѕи, 8рик(ъ) wт(ъ) нас(ъ), ему <и>[2] дѣтим(ъ) его, и братиам(ъ) его, и 8н8чатом(ъ) его, <и>[2] преунучатом(ъ) и пращюратом(ъ) его, и вьсему род8 его, кто се ему изберет(ъ) наи ближнии, непорушенно.

[Тое пишем(ъ)][6].

С8чав(а), ҂ѕцпи мес(ѣ)ца ген(арїа), ке.

Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Ţării Moldovei. Iată această adevărată slugă a noastră, pan Dolga[7], ne-a slujit ⟨cu slujbă⟩[1] dreaptă şi credincioasă. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, i-am dat şi i-am întărit ocina şi cumpărătura lui dreaptă, satul anume Păşcanii, pe Bistriţa, în Cîmpul lui Dragoş, pe care, acel sat, el l-a cumpărat de la nepoţii lui Trifu Gîlcă[3], fiii lui Mircea, anume Fătul, şi Ion, şi Toader, şi Dragoş, şi Petre, şi surorile lor, Marina şi Drăgălina, în preţ [de][4] de 200 de zloţi tătăreşti. Iar acest sat îl cumpărase Trifo Gîlcoş de la Borileşti.

Toate acestea mai sus-scrise să-i fie slugii noastre pan Dolga, uric, de la noi, lui ⟨şi⟩[2] copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, ⟨şi⟩[2] strănepoţilor şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit.

[Aceasta scriem][6].

Suceava, 6988 ⟨1480⟩, luna ianuarie, 25.

Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 544. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., într-o cond. din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu" — Iaşi, ms. III/99, p. 11.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 237—238 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 16 (trad.).

---

[1] Omis; în orig. putea fi însă şi: numai: право и вѣрно (drept şi credincios).

[2] Omis.

[3] Mai jos, Гълкошъ (Gîlcoş). Este posibil, de aceea, ca şi „m"-ul final, superfluu în această construcţie, să provină de la un ш suprascris în orig. şi reprezentînd ultima consoană a genitivului Гълкоша. Fireşte, forma Гълкъвина aparţine, în această situaţie, copistului. Oricum însă, intepretarea lui I. Bogdan: Гълкъви на <и>м<ѣ>, nu poate fi acceptată.

[4] за, şters de copist cu mai multe linii.

[5] ъ final, făcut din є.

[6] Adaosul copistului.

[7] În rez. grec.: „Doliţa medelnicerul".

www.dacoromanica.ro

† <Милостію>[1] божїею, мы, Стефанъ воевода, г(о)<с>[2]п<одарь Земли Молдав>[2]ской. Знаменито чиним̃ъ <ис сим(ь)>[2] <листом(ь)>[3] <нашим(ь), вѣсѣм(ъ) кто на н(ь)>[2] <възрит(ъ) или его чтоучи[4] о>[1]услышит(ъ), <иже тот(ъ)>[1] <исти>[2]ни<ый>[1] слуга наш(ь), Марко Бълаоурь[5], <слоужил(ъ)[4] нам(ъ)[4] право[4] и вѣрно[4]>[1]. <Тѣм(ь)>[3] мы, видѣвши его правою <и вѣ>[1]рно<ю сл>[1]оужб<у до>[1] нас(ъ), жа<лова>[2]ли <есми>[1] его wсобною на<шею>[1] м(и)л(о)стїю и дали <и потвр>[1]<ъдил>[3]и есми ему, оу нашеи земли, оу Молдавской, пра<вою его>[2] wтчину, села на имѣ В<ъртwпъ[6]>[1], що <на>[1] <Чорн>[3]омъ Потоцѣ, и половина wт(ъ) став(а) и половина wт(ъ) млин(а), тиж<е на Чорн>[2]омъ[4] Потоци, щоже куп<ил(ъ)>[1], т<ое>[1] се<ло, Бъ>[3]лаурь wт(ъ) пана Кръстишор(ь), непот(ъ) пана Кръсти ве<лико>[2]го[7], за р҃и злати татарски<х(ь). Тое въсе выше>[1] <пис>[3]анное да естъ слуѕѣ нашему, Марку, wт(ъ) нас(ъ), урик(ъ), ему и се<страмъ[4] его>[2], Варвари и Насти, <и дѣтем(ъ)>[1] их(ь), <и оу>[1]<ну>[3]чатомъ их(ь), и прѣунучатомъ их(ь), и працурѣтомъ и<х(ь), и>[2] в<ъсе>[1]му роду их(ь), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) <наи ближнїи, не>[1]<пор>[3]ушено николиже, на вѣки.

А хотар(ь) тому селу <да ест(ъ)> [2] п<о с>[1]тарому хотару wт(ъ) усих(ь) <сторон(ь), куда[4] из>[1] <вѣка[4]>[3] wжывали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, выше пи<са>[4]ни<аго>[1], мы, Стефана <вое>[1]воды, <и вѣра прѣвъзлюбле>[1]<нних(ь)>[3] дѣтеи наших(ь), Александра и Пе<тра и Бог>[1]дана, и вѣра <въсѣх(ь) бояр(ь) наших(ь)>[1] <молдавских(ь): вѣра>[3] пана Бланку<ла>[1], вѣра пана <Зби>[1]ари, <вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Нѣга, вѣра пана>[1] <Думы и вѣра пана>[3] <Хръмана>[2], пръкалабове Белоградскихъ, <вѣра па>[3]на Ивашка и <вѣра пана Максима[4]>[1], <пръкалабове>[3] Келнески<хь>[2], вѣра пана Шандри Сучавс<кого пор>[2]тарѣ, вѣра пана Дажбога п<ръкалаба Не>[1]ме<цког>[3]о, вѣра пана Драгоша пръкалаба Ново<градс>[2]кого, вѣра пана Гангура пръка<лаба Ѡрх>[1]<еис>[3]ког(о), вѣра пана Яцка Гудича, вѣра пана <Костѣ[4]>[2] спатарѣ, вѣра пана <Кираколѣ[4] висті>[1]<арни>[2]ка, вѣра пана Германа постелника, в<ѣра п>[2]ана Їwна чашника, вѣра пана <Петра>[1] <столи>[2]ника, вѣра пана Грози Микотича к<омиса>[2] и вѣра усихъ боярь наших(ь) <мол>[1]<давских(ь)>[2], великихъ и малих(ь).

А по нашимъ жи<вотѣ>[2], кто будетъ г(о)сп(о)д(а)рь нашеи <Земли[4]>[1] <Молдавс>[2]кои, wт(ъ) дѣтеи нашихъ или wт(ъ) наше<го роду>[1] <или>[2] пак(ь) буд(ь) кого Б(ог)ь изб<ере>[1]т(ъ) <г(о)сп(о)даремъ>[1] <быти>[2] нашеи Земли <Молдавской, тот(ъ) би не порушил(ъ)>[3] нашего <да>[3]нїе и пот<връжденїе>[1], <але що би ему у>[3]крѣпил(ь) <и утвердил(ъ), зануж(е) есми ему дали и потвердили за его правою и вѣрною службу>[3].

<А на бол>[3]шее <крѣпост(ъ)>[4] и п>отвръжденїе тому въсему выше писанному, велѣли е>[3]сми наше<му вѣрному пану, Тъутулу логофету, писати и нашу печат(ъ) привѣсити>[3] <к сему[4] нашему[4]>[2] <листу>[3].

<Писа ...., оу ...., в(ъ) лѣто>[3] <҂ѕцпи[8]>[3] <м(а)р(тїе) еі>[9].

† ⟨Din mila⟩[1] lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn ⟨al Ţării Moldovei⟩[2]. Facem cunoscut ⟨cu această⟩[2] ⟨carte⟩[3] ⟨a noastră, tuturor celor care o⟩[2] ⟨vor vedea sau o vor⟩[1] auzi ⟨citindu-se[4], că această⟩[1] ⟨adevărată⟩[2] slugă a noastră, Marco Bălaur[5], ⟨ne-a slujit[4] drept[4] şi credincios[4]⟩[1]. ⟨De aceea⟩[3], noi, văzînd slujba lui dreaptă ⟨şi⟩[1] credincioasă ⟨către⟩[1] noi, l-⟨am⟩[1] miluit cu deosebită noastră milă şi i-am dat ⟨şi⟩[1] i-am ⟨întărit⟩[1], în ţara noastră, în Moldova, ocina ⟨lui⟩[2] dreaptă, satele anume: V⟨îrtop[c]⟩[1], care este ⟨pe⟩[1] Pîrîul ⟨Negru⟩[3], şi jumătate din iaz şi jumătate din moară,

www.dacoromanica.ro

tot ⟨pe⟩[2] Pîrîul ⟨Negru[4]⟩[2], pe care, acest sat, l-a cumpărat ⟨Bă⟩[3]laur de la pan Crîstişor, nepotul panului Crîstea cel Mare[7], pentru 150 de zloţi tătăreşti. ⟨Toate acestea mai sus⟩[1] scrise să fie slugii noastre, Marcu, de la noi, uric, lui şi surorilor ⟨lui⟩[2], Varvara şi Nastea, ⟨şi copiilor⟩[1] lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor ⟨lor şi⟩[2] întregului lor neam, cine li se va alege ⟨cel mai de apropiat⟩[1], neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat ⟨să fie⟩[2] după hotarul vechi din toate ⟨părţile, pe unde[4]⟩[1] au folosit ⟨din veac[4]⟩[3].

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, ⟨şi credinţa preaiubiţilor⟩[1] noştri, copii Alex ndru şi Pe⟨tru şi Bog⟩[1]dan, şi credinţa ⟨tuturor boierilor noştri⟩[1] ⟨moldoveni: credinţa⟩[3] panului Vlaicul, credinţa panului ⟨Zbi⟩[1]area, ⟨credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului⟩[1] Duma şi credinţa panului⟩[3] ⟨Hărman⟩[2], pîrcălabi de Cetatea Albă, ⟨credinţa⟩[3] panului Ivaşco şi ⟨credinţa panului Macsin[4]⟩[1], ⟨pîrcălabi⟩[3] de Chilia, credinţa panului Şandrea portar de Suceava, credinţa panului Dajbog ⟨pîrcălab⟩[1] ⟨de Neamţ⟩[3], credinţa panului Dragoş pîrcălab de ⟨Cetatea⟩[2] Nouă, credinţa panului Gangur pîrcălab de ⟨Orh⟩[1]ei, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului ⟨Coste[4]⟩[2] spătar, credinţa panului ⟨Chiracole vistier⟩[1], credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului ⟨Petru⟩[1] ⟨stoln⟩[2]ic, credinţa panului Grozea Micotici c⟨omis⟩[2] şi credinţa tuturor boierilor noştri ⟨moldoveni⟩[2], mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn ⟨al ţării[4]⟩[1] noastre ⟨Moldova⟩[2], din copiii noştri sau din ⟨neamul⟩[1] nostru ⟨sau⟩[2] iarăşi pe ori cine îl va alege Dumnezeu ⟨să fie⟩[2] ⟨domn⟩[1] al ţării noastre, ⟨Moldova, acela să nu clintească⟩[3] dania şi întărirea noastră, ⟨ci să i-o⟩[3] împuternicească ⟨şi să i-o întărească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă⟩[3].

⟨Iar pentru mai⟩[3] mare ⟨putere[4] şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise⟩[3] am ⟨poruncit credinciosului⟩[3] nostru ⟨pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această[4] carte a noastră[4]⟩[3].

⟨A scris..., la..., în anul⟩[3] ⟨6988 (1480)[8]⟩[3] ⟨martie 15⟩[9].

Bibl. Centr. Univ. Cluj-Napoca, Colecţia „Gh. Sion", Inv. gener. nr. 23 303/1959. Foto. greu lizibilă, după orig., perg., şters şi rupt, pecete atîrnată, pierdută.

O copie, de I. Bogdan, după transcrierea lui R. Rosetti a doc. orig., la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 173—174. O foto., după cea din Colecţia „Gh. Sion", la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/530.

EDIŢII: Nandriş, *Doc. Ştefan*, pl. 1 (facs. greu lizibil, după aceeaşi foto.) şi p. 264—268 (text slav şi trad., cu data: 1479—1480); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 104—106 (text slav, după foto. şi după copia lui I. Bogdan, şi trad., cu data: 1479 sau 1480 noiembrie 15); *D.I.R.*, A, II, p. 16—17 (trad., după copia lui I. Bogdan, cu data: ⟨1480⟩ martie 15).

---

[1] Ilizibil în foto. (şters în orig.).
[2] Ilizibil în foto. (orig. îndoit).
[3] Rupt în orig.
[4] În textul lui I. Bogdan, cuvînt ilizibil (total sau parţial).
[5] ь nesigur: poate fi şi ѹ; în textul lui I. Bogdan: Бълаѹръ ѹ, cu observaţia „lectură nesigură".
[6] În textul lui I. Bogdan: Бырто ..., cu observaţia „lectură nesigură".
[7] În acelaşi text, greşit: Кръсти Марко Великого (Cîrstea Marco cel Mare).
[8] Văleatul, după sfatul boierilor (v. şi Costăchescu, *op. cit.*, p. 107).
[9] Luna şi ziua, ilizibile în foto; întregite după transcrierea lui I. Bogdan (în ediţia lui M. Costăchescu, apare ca sigură luna но(ем)в(рїе) şi, ca urmare, anii 1479 sau 1480).

www.dacoromanica.ro

Suret de la Stefan v(oie vod, let 6988 ⟨1480⟩, mai 12.

Facem înştiinţare precum au venit înnaintea noastră şi înnaintea boerilor noştri, mari şi mic(i), rugătoriul nostru, chir Gheorghie mitropolit Sucevii, de a lui bunăvoie, de nime silit, nici àsuprit, ⟨şi⟩[1] au vîndut domniei mele o moară din Farediieni, carė acea moară au fost cumpărat-o rugătoriul nostru, chir Theoctistŭ mitropolit Sucevii, de la Stanciul, feciorul Spătăroae[2]; acėia au vîndut-o domniei mele drept 60 zloţ(i) tătăreşti.

Deci, domniia mea, de a noastră bunăvoie, cu inimă bună şi curată, pentru sufletul părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi a fiilor noştri, am dat şi am întărit cu acea moară den Feredieni mănăstirii Putnii, unde iaste hramul Adormirea presfintei născătoarei de D(u)mn(e)zău, iară egumen şi arhimandrit, rugătoriul nostru, chir popa Iosaf, ca să fie mănăstirii noastre Putnii uric, cu tot venitul, neruşăit niciodinioară, în vėci.

Şi pentru credinţa şi mai bună întărirė, am poruncit cinstitului şi credinciosului boeriului nostru, dumnalui Tă[l]tul[3] [vel] log(o)fet, să scrie şi a noastră pecete cătră această cart(e) a noastră să o lėge.

Arh. St. Bucureşti, A.N., CXLIV/1. Copie, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, după trad.

EDIŢII: Măzăreanu, *Catastih Putna*, f. 17 b, în Dan, *M-rea Putna*, p. 178 (rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 17—18 (aceeaşi copie după trad.).

---

[1] Omis.
[2] Soţia lui Petru spătar (vezi *D.I.R.*, A, XVI. vol. I. nr. 119. p. 126).
[3] Pentru „Tăutul".

226 **1480 (6988) mai 27, Suceava.**

† М(и)л(о)стію б(о)жіею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавской. Знаменито чинимъ ис(ь) симь листом(ь) нашимь, въсѣмь кто на нем(ь) оуѕрит(ь) или его чтꙋчи[1] ꙋслышит(ь), колиж(е) того комꙋ потребизна бꙋдеть, ѡже прїидоша прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) въсѣми нашими молдавскими боѧры, великими и малими, наш(ь) вѣрнїи пан(ь), Щефѵл(ь) пръкалаб(ь) Хотински, и тютка его, Марена, дъщере пана Акѵша вистїарника, и съ дъщери еи, Анꙋшкою и Васѵткою, и съ своими непоти[2], сынове Бꙋчацкови Июрїеви, и тѣгали сѣ за свои ѡтинии.

Ино тѣгали сѣ що сѣ тѣгали, а потом(ъ) сѣ потокмили и розделили свое правое ѡтинии, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими ꙋсими молдавскими боѧри. Ино сѣ зостали нашемꙋ вѣрномѵ панꙋ, Щефꙋлови пръкълабꙋ, на его части, ѡт(ъ) тиχ(ъ) ѡтинии, три села: ѡдино село на имѣ Єкꙋшанїи, на ѡвръшїе Воронѣ, и дрѵгое село Дрѫгꙋшанїи и третое село Попринканїи, на Жежїи.

Ино мы, видѣвши меже ними доброе иχ(ъ) воли и токмеж(ъ), що сѣ ѡни потокмили перед(ъ) нами и перед(ъ) ꙋсими нашими молдавскими боѧри, а ми такождере, и ѡт(ъ) нас(ъ), есми дали и потвердили нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Щефꙋлови пръкалабꙋ Хотинскомꙋ, тоти прѧд(ъ) реченныχ(ъ) три села, да ест(ь) емꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), оѵрик(ъ) и съ въсем(ь) доχодом(ь), емѵ и дѣтем(ь) его, и братїамь его, и ꙋнꙋчатомь его, и прѣꙋнꙋчатомь его, и пращꙋрѣтомь его и въсемѵ родѵ его, кто сѣ емѵ изберет(ь) наи ближнїи, непорѵшено николиже, ⟨на в⟩[3]ѣки.

www.dacoromanica.ro

А хотарь тѣмь прѣд(ъ) реченимь три селам(ь) да ест(ь) по старомꙋ хотарю, ѡт(ъ) ѵсих(ъ) сторон(ъ), кѵда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ь) вел<ика>[3] мартꙋрїа сам(ь) г(ос)п(о)дства ми, више писанаго, мы, Стефана воевода, и прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи нашиx(ъ), Александра и Петра, и боѧри наш<и>: пан(ь) В>[3]лаикꙋл(ь), пан(ь) Збїарѣ, пан(ь) Нѧг(ъ), пан(ь) Храна дворникъ, пан(ь) Дѵма и пан(ь) Хърмань Белоградски, пан(ь) Ивашко и пан(ь) Максимъ Келенски, пан(ь) Шандрѣ <Сꙋч>[3]авски, пан(ь) Дажбог(ъ) Немецки, пан(ь) Гангꙋрь Ѡрхенски, пан(ь) Драгоше Новоградски, пан(ь) Ѩцко Гоудич(ь)[4], пан(ь) Косте спътарь, пан(ь) Киракол(ь) вистїарникъ, пан(ь) Герман(ь) постелник(ъ), пан(ь) Їѡн(ь) чашник(ъ), пан(ь) Петрѵ столник(ъ), пан(ь) Грозѧ комис(ъ) и иныи ꙋси наши молдавски боѧри, велики и мали, що при томъ били.

А на болшее крѣпостъ и потвержденїе томѵ въсемѵ выше писанномѵ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномѵ панѵ, Тъѵтѵлови логофетꙋ, писати и нашѵ печат(ъ) завѣсити к(ъ)[5] семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Борчѣ, въ Сꙋчавѣ, в(ъ) лѣто ҂ѕцпи, м(ѣ)с(ѧ)ца маїа, кз д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, credinciosul nostru pan, Şteful pîrcălab de Hotin, şi mătuşa sa, Marena, fiica panului Iacuş vistier, şi cu fiicele ei, Anuşca şi Vasutca, şi cu nepoţii săi, fii lui Iurie Buceaţchi, şi s-au pîrît pentru ocinele lor.

Deci s-au pîrît ce s-au pîrît, iar apoi s-au tocmit şi şi-au împărţit ocinele lor drepte, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni. Deci din aceste ocine i-au rămas credinciosului nostru pan, Şteful pîrcălab, în partea sa, trei sate: un sat anume Ecuşanii, la obîrşia Voronei, şi al doilea sat Drăguşanii şi al treilea sat Poprincanii, pe Jijia.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală dintre ei, că s-au tocmit, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, şi noi, de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit credinciosului nostru pan, Şteful pîrcălab de Hotin, aceste trei sate mai înainte-spuse, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi fraţilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege mai apropiat, neclintit niciodată, ⟨în⟩[3] veci.

Iar hotarul acestor trei sate mai înainte-spuse să fie după vechiul hotar, din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este marea mărturie a însumi domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi a preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Petru, şi a boierilor noştri: ⟨pan V⟩[3]laicul, pan Zbiarea, pan Neagu, pan Hrana vornic, pan Duma şi pan Hărman, de Cetatea Albă, pan Ivaşco şi pan Macsim, de Chilia, pan Şandru de ⟨Suce⟩[3]ava, pan Dajbog de Neamţ, pan Gangur de Orhei, pan Dragoşe de Cetatea Nouă, pan Iaţco Hudici, pan Coste spătar, pan Chiracol vistier, pan Gherman postelnic, pan Ion ceaşnic, pan Petru stolnic, pan Grozea comis şi toţi ceilalţi boieri ai noştri moldoveni, mari şi mici, care au fost la aceasta.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor acestor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 ⟨1480⟩, luna mai, 27 zile.

www.dacoromanica.ro

Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fond Spiridonie, XLV/65. Orig., perg. (28 × 27 cm), pecete (diam. = 3 cm), atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Їѡ Стефана воеводы и[6] г(осподи)нь.

O foto., ibidem, Fotografii, II/531. O copie modernă la Arh. St. Bucureşti, D.S. Moldova, nr. 24.

EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, V, p. 3 (rez.); Ghibănescu, *Opt urice*, p. 24—29 (text slav şi trad.); idem, *Ispisoace*, I, p. 25—28 (text slav şi trad., cu data de zi: 26); Codrescu, *Uricariul*, XIV, p. 70—72 (trad., de N. Beldiceanu); Bogdan, *Doc. Ştefan*, p. 240—242 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 18—19 (trad.).

---

[1] Al doilea ч, făcut ca ѵ, aici ca şi deseori în continuare.
[2] Aşa în orig.
[3] Rupt.
[4] ѵ, scris distinct peste о.
[5] În text, după ultima consoană, paieroc.
[6] и, în ligatură cu ы şi г.

227 — 1480 (6988) august 29, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдав<с>[1]кои. Знаменито чиним нс сѣмь листомь нашимь, въсѣмь кто на немь ȣзрит(ь) или его чтȣчи ȣслышить, ѡже тот(ь) истинный слȣга и болѧринь наш(ь) вѣрнїи, пан(ь) Хърмань пръкалабь Б<елог>[2]радскїи, слȣжил(ь) намь право и вѣрно. Тѣм(ь)[3] мы, видѣвши его правою и вѣрною слȣжбою до нас(ь), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми <е>[4]мȣ, ȣ нашеи земли, ȣ Молдавскои, правое его ѡтчинȣ и выкȣпленїю, ѡдино село на имѣ Симиничанїи, вышнїи кȣт(ь), щоже ѡн(ь) кȣпиль, тое село, Симиничанїи, ѡт(ь) <К>[3]осте Грама, за ҃рк злати татарскїи.

И тиж(е), есми емȣ дали и потвердили ѡдного татарина, на имѣ Костꙗ, щоже ѡн(ь) кȣпиль, того татарина, ѡт(ь) Ивашко и ѡт(ь) Юрїи, с(ы)нове Кълиганови ѡт(ь) Белградѣ, за ҃п злати татарскїи.

Тиж(е), есми емȣ дали и потвердили ѡдного циганина, на имѣ Лаль, щоже ѡн(ь) кȣпиль, т<о>[4]г<о>[4] циганина, ѡт(ь) Боика, дочка пана Поинча старого, за ҃о злати татарскїи.

Тое въсе више писаное да ест(ь) нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Хърманȣ пръкалабȣ <Белог>[4]радскомȣ, ѡт(ь) нас(ь), ȣрикь и съ въсемь до<ходо>[5]мь, емȣ и дѣтемь его, и ȣнȣчат<омь его, и прaȣ>[4]нȣчатомь его, и пращȣрѧтомь его и въсемȣ родȣ его, кто сѣ емȣ изберет ь най б<л>[4]ижнїи, непорȣшено николиже, на вѣки.

А хотарь томȣ выше писа<нно>[3]мȣ селȣ, Симиничанїи, вышнїи кȣть, да ест(ь) по старомȣ хотарю ѡт(ь) ȣсих(ь) сторонь, <к>[4]ȣда из вѣка ѡживали.

А того татарина, Костѣ, и того циганина, Л<ал>[4]а, да ест(ь) емȣ и съ дѣтми их(ь), и съ ȣнȣчати и прѣȣнȣчати и пращȣрѣти их(ь).

А на то ест(ь) вѣ<ра>[4] нашего г(оспо)дства, выше писанаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюблен<ых(ь)>[4] дѣтеи наших(ь), Алексан<дра>[5] и Петра, и вѣра болꙗр(ь) наших(ь): вѣра пана Бланкȣла, вѣра пана Збїари, вѣра пана Юги, в<ѣра>[4] пана Нѣга, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Дȣмѣ пръкалаба Б<ело>[4]-градского, вѣра пана Ивашка и вѣра пана М<аксим>[1]а, пръкалабове К<елен>[1]скїи, вѣра <пана Шандри>[2] пор<тар>[4]ѣ Сȣчавского, вѣра <пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Ганг>[2]ȣ<ра>[2] пръкалаба <Ѡр>[1]хеиского, вѣра пана Драгоша <пр>[1]ъкалаба Нов<оград>[4]ского, вѣра пана Ацка Гȣдича, вѣра пана Костѣ спътарѣ, вѣра пана <Кира>[2]колѣ вистїарника, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣ<ра п>[2]ана Петра столника, вѣра пана Грозꙗ М<ик>[4]отича комиса и вѣра въ<сѣх(ь)>[2] болꙗр наших(ь), великих(ь) и малих(ь), молдавских(ь).

www.dacoromanica.ro

Ѧ по нашимоу животѣ[6], кто бѹдеть г(о)сп(о)д(а)рь на<ш>[4]еиЗемли Молдавскои, ѡт(ь) дѣтеи наших(ь) или ѡт(ь) нашего племени или пак(ь) бѹдь кого Б(ог)ь изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь бити наши Земли[7] Молдавскои, тоть що би <не>[2] порѹшил(ь) нашего даанїе и потвержденїе, али що би емѹ ѹтв<ердил>[2]ъ и ѹкрѣпиль, заиѹже есми емѹ дали и потвердили за его правою и вѣ<рною сл>[4]жбѹ.

Ѧ на болшее крѣпость и поѹтвержденїе томѵ въс<емѵ>[4] в<ыше пис>[2]анномѵ, велѣли есми нашемѵ вѣрномѵ панѵ, Тътѵлови логофетѵ, писати и нашѵ печать завѣсити к семѵ листѵ нашемѹ.

Пис(а) Борча, въ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпи, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ѵ)ст(а), кѳ д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier credincios al nostru, pan Hărman pîrcălab de Cetatea Albă, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina şi cumpărătura lui dreaptă, un sat anume Siminiceanii, cutul de sus, pe care, acest sat, Siminiceanii, el l-a cumpărat de la ⟨C⟩[4]oste Grama, pentru 120 de zloţi tătăreşti.

Şi, de asemenea, i-am dat şi i-am întărit un tătar, anume Costea, pe care, acest tătar, el l-a cumpărat de la Ivaşco şi de la Iurie, fiii lui Călian din Cetatea Albă, pentru 80 de zloţi tătăreşti.

De asemenea, i-am dat şi i-am întărit un ţigan, anume Lal, pe care, acest ţigan, el l-a cumpărat de la Voica, fiica panului Ponici cel bătrîn, pentru 70 de zloţi tătăreşti.

Toate acestea mai sus-scrise să fie credinciosului nostru pan, Hărman pîrcălab de Cetatea ⟨Albă⟩[4], de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor ⟨lui, şi⟩[4] strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris, Siminiceanii, cutul de sus, să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar acest tătar, Costea, şi acest ţigan, L⟨al⟩[4], să-i fie lui şi cu copiii lor şi cu nepoţii şi strănepoţii şi răstrănepoţii lor.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexan⟨dru⟩[5] şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Duma pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului M⟨acsim⟩[1], pîrcălabi de Chilia, credinţa ⟨panului Şandrea⟩[2] por⟨tar⟩[4] de Suceava, credinţa ⟨panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Gangur⟩[2] pîrcăl⟨ab⟩[1] de ⟨Or⟩[1]hei, credinţa panului Dragoş pîrcălab de ⟨Cetatea⟩[4] Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului ⟨Chira⟩[2]cole vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea M⟨ic⟩[4]otici comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră[6], cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre[7], Moldova, acela să ⟨nu⟩[2] clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor ⟨mai sus⟩[2]-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 ⟨1480⟩, luna august, 29 zile.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 160, Orig., perg. (31,5 × 42/41,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase vişinie), cu legenda: † Пєчать Їѡ Стєфань воєвѡда гѡсподар Зємли Мѡлдавскои.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/532.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 242—244 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 19—20 (trad.).

---

[1] Rupt.

[2] Şters şi rupt.

[3] În orig., după ultima consoană, paieroc.

[4] Şters.

[5] Omis.

[6] De la Ꙗ по (Iar după) pînă aici, întărit ulterior cu altă cerneală; la нашимꙋ se observă terminaţia veche: ь.

[7] наши земли (ţării noastre), scris ulterior pe loc şters; după spaţiu, iniţial fusese scris: нашеи....

228 — 1480 (6988) septembrie 11, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис(ъ) сѣм(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его чтѵчи оуслышит(ъ), оже тота истинна Ꙗнъ, сестра пана Доброула логофета, прїиде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими въсѣми молдавскими болѣри, великими и малими, по своеи доброи воли и иником(ъ) непоноужена, а ни присилована, и продала свое правое ѡтинноу, ѡт(ъ) своего праваго и питомаго оурика, ѡдино село на имѣ Доброулещїи, на ѡвърсшїе Ѡарвиковѣ; та продала тое село непоти своеи, Станци, за ҏ҃ злати татарских(ъ). И оустала Станка та заплатила ѵси тоти више писаних(ъ) пинѣзи, ҏ҃ злати татарских(ъ), оу рѵки Ꙗнии, сестра пана Добрѵла логофета, перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими оусими молдавскими болѣри.

Ино ми, видѣвши меже ними доброе их(ъ) воли и токмеж(ъ) и полною заплатоу, а ми такождере, и ѡт(ъ) нас(ъ), есми дали и потвердили Станци тое прѣд(ь) реченое село, Доброулещїи, на ѡвършїе Ѡарвиковѣ, да ест(ъ) Станци, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), и дѣтем(ъ) еи, и оуноучатом(ъ) еи, и прѣоуноучатом(ъ) еи и въсемѵ родоу еи, кто сѣ юи изберет(ъ) нaи ближнїи, непороушено николиже, на вѣки.

Ꙗ хотар(ъ) томѵ село, Добрѵлещем(ъ), да ест(ъ) по старомѵ хотарю ѡт(ъ) оусих(ъ) сторон(ъ), кѵда из вѣка ѡживали.

Ꙗ на то ест(ъ) вѣра нашег(о) г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Ꙗлександра и Петра, и вѣра болѣр наших(ъ): вѣра пана Бланкѵла, вѣра пана Юги, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Нѣга, вѣ<ра>[1] пана Дѵми и вѣра пана Хърмана, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Келенских(ъ), вѣра пана Шандри, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Ѧцка Гѵдича, вѣра пана Косте спатарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистїарника, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грози комиса и вѣра ѵсих(ъ) болѣр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Ꙗ по нашим(ъ) животи, кто бѵдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего родѵ или пак(ъ) бꙋд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашеи Земли Молдавскои по нас(ъ), а тот(ъ) а би юи

www.dacoromanica.ro

не порушил(ъ) нашего дѣаніе[2] и потвержденіе, али а би юн оутвердил(ъ) и оукрѣпил(ъ).

А на болшее крѣпости и потвержденіе тому въсему више писанному, вѣлѣли есми нашему вѣрному пану, Тъутулу логофету, писати и нашу печат(ъ) завѣсити къ сему листу нашему.

Пис(а) Роман(ъ), у Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпи сеп(тевріе) аі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Anna, sora panului Dobrul logofăt, a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, de bunăvoia ei şi nesilită de nimeni, nici asuprită, şi a vîndut dreapta ei ocină, din uricul ei drept şi propriu, un sat anume Dobruleştii, la obîrşia Oarbicului; şi a vîndut acest sat nepoatei sale, Stanca, pentru 100 de zloţi tătăreşti. Şi s-a sculat Stanca şi a plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 100 de zloţi tătăreşti, în mîinile Annei, sora panului Dobrul logofăt, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Deci noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală dintre ei şi plată deplină, noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit Stancăi acest sat mai înainte-spus, Dobruleştii, la obîrşia Oarbicului, să fie Stancăi, de la noi, uric şi cu tot venitul, şi copiilor ei, şi nepoţilor ei, şi strănepoţilor ei şi întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Dobruleştii, să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Petru, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Iuga, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului Duma şi credinţa panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Şandrea, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, după noi, acela să nu-i clintească dania şi întărirea noastră, ci să-i întărească şi să-i împuternicească.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6988 ⟨1480⟩ septembrie 11.

Bibl. Acad., V/73. Orig., perg. (32 × 47,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O copie modernă, la Arh. St. Bucureşti, D.S. Moldova, nr. 25. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/533.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 244—245 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 20—21 (trad.).

---

[1] Omis.

[2] Aşa în orig.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ)[1] ис(ъ) сим листом нашим(ъ), въсѣмь кто на нем(ь) оузрит(ъ) или его чтучи услышит(ъ), ѡже тот(ъ) истиныи слуга и боѧрин(ъ) наш(ъ) вѣрнїи, пан(ъ) Дума ключник, слꙋжил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм, мы, видѣвши его правою и вѣрною службою до нас(ъ), жаловали есми его ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми емꙋ, ꙋ нашеи земли, ꙋ Молдавскои, правое ѡтчину и викупленїе панеи его, Насти, дочка пана Петра Бръескула, ѡдино село, на имѣ Кѫндещїи, на Сирѣтѣ, съ млином(ъ) ꙋ Серет(ъ), межди Рꙋсънещии и меже Кѫлинещи[2] щоже купил(ъ), тое село, пан(ъ) Петру Бръескул(ъ) ѡт(ъ) Марушки, дочка пана Щефула Жумътате, панїѧ пана Щивора, за ҃т злат(ъ) татарских(ъ)[3], и другое село, Лозна, ѡтчина и дѣдина пана Петра Бръескула, и Максинещїи, на Щумузѧ, повише ѡт(ъ) Дръгошан(и)[4], и цигани на имѣ: Каꙋ ... [5] и челѣди его ... [5] и Тоадерь и жена его, Фрꙋсина, и съ челѣди их(ъ), що же купил(ъ) пан(ъ) Петру Бръескул(ъ), тоти цигани, ѡт(ъ) Юрие и ѡт(ъ) Дръгоя и ѡт(ъ) Иванка[6] за ҃ме злат(ъ) татарских(ъ)[8].

Тое въсе више писанное да ест(ъ) пану Думѣ ключнику ѡт(ъ) нас(ъ) урик(ъ) и съ въсемь доходомь, ему и панеи его, Насти, и брату еи, Юрїеви, и сестрам(ъ) их(ъ), Федори и Ѡлуцци, с(ы)нове пана Петра Бръескꙋла, и дѣтем(ь) их(ъ) равно, и ꙋнꙋчатомь их(ъ), и прѣуничатом(ь) их(ъ), и пращурѣтомь их(ъ) и въсемꙋ роду их(ъ), кто сѣ имь изберет(ъ) нан близнїи, непорушено ниволиж(е), на вѣки.

А хотаръ тѧм(ъ) селамь да ест(ъ) по старому хотарю ѡт(ъ) усих(ъ) сторонь, куда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра <и П>[9]етра, и вѣра въсѧх(ъ) боѧрь наших(ъ): вѣра пана Бланкула пръкалава, вѣра пана Збїари, вѣра пана Юги, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Д<ꙋми>[9] и вѣра пана Хърмана, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра па<на>[10] Иващка и вѣра пана Максима, пръкалабове Келенских(ъ), вѣра пана Шан<дри порт>[9]арѣ Сучавского, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Гангу<ра, вѣра пана Ѧц>[11]ка Гꙋдича, вѣра пана Костѣ спътара, вѣра пана Киракалѣ висті<арни>[12]ка, вѣра пана Германа постелника, вѣра пана <Їѡна чашника>[9], вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозѧ комиса и вѣра ꙋсих(ъ) боѧрь наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашим(ъ) животѣ, кто будет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)ръ>[12] нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего роду или пак(ъ) буд(ь) кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молд<авскои>[9], тот(ъ) що би не порушил(ъ) нашего даанїе и потвержденїе, али що би ему утвердил(ъ) и укрѣпил(ъ), заиꙋж(е) есми ему дали и потвердили <за его>[9] правою и вѣрно<ю>[13] службу.

А на болшее крѣпостъ и потвержденїе тому въсему више писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Тъутулови логофету, писати и нашу печат(ъ) завѣсити к сему листу нашему.

Пис(а) Борча, въ Сучавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпи, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тебрїа), ҃еі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier credincios al nostru, pan Duma cliucinic, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd dreapta şi credincioasa lui slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră

www.dacoromanica.ro

milă și i-am dat și i-am întărit în țara noastră, în Moldova, dreapta ocină și cumpărătură a paniței lui, Nastea, fiica panului Petru Brăescul, un sat, anume Cîndeștii, pe Siret, cu moară la Siret, între Rusănești și între Călinești[2], pe care, acest sat, l-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Marușca, fiica panului Șteful Jumătate, panița panului Știbor, pentru 300 de zloți tătărești[3] și alt sat, Lozna, ocina și dedina panului Petru Brăescul, și Maxineștii, pe Șumuz, mai sus de Drăgoșani[4], și țiganii anume: Cau... [5] și sălașul său și Toader și femeia lui, Frusina, și cu sălașele lor, pe care, acești țigani, i-a cumpărat pan Petru Brăescul de la Iurie și de la Drăgoi și de la Ivanco[6] pentru 45[7] de zloți tătărești[8].

Toate acestea mai sus-scrise să fie panului Duma cliucinic de la noi uric și cu tot venitul, lui și paniței lui, Nastea, și fratelui ei, Iurie, și surorilor lor, Fedora și Oliușca, fiii panului Petru Brăescul, și copiilor lor deopotrivă, și nepoților lor, și strănepoților lor, și răstrănepoților lor [14] și întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru ⟨și P⟩[9]etru, și credința tuturor boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab, credința panului Zbiarea, credința panului Iuga, credința panului Hrană vornic, credința panului D⟨uma⟩[9] și credința panului Hărman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința pa⟨nului⟩[10] Ivașco și credința panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credința panului Șan⟨drea port⟩[9]ar de Suceava, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Gangu⟨r[11], credința panului Iaț⟩[12]co Hudici, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Gherman postelnic, credința panului ⟨Ion ceașnic⟩[9], credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi ⟨domn⟩[12] al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să-i întărească și să-i împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit ⟨pentru⟩[9] dreapta și credincioasa ⟨lui⟩[9] slujbă.

Iar pentru mai mare putere și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6988 ⟨1480⟩, luna septembrie, 15.

Bibl. Acad., LXVII/119. Orig., perg. (29,5 × 43 cm), rupt la o îndoitură, pecete atîrnată (șnur de mătase roșie), pierdută.

O foto., la Inst. de ist. și arh. „A.D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/534.

EDIȚII: Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 245—247 (text slav și trad. *dispoziției*); *D.I.R.*, A, II, p. 21—22 (trad.).

---

[1] ч, făcut peste tot ca г.

[2] În textul editat de I. Bogdan: межд8 Грамещи и Рогошещи и пониже Калинещи (între Grămești și Rogoșești, și, mai jos, Călinești), iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „între Rusănești și Călienești".

[3] De la ѡанно село (un sat) pînă aici, textul a fost șters ulterior cu mai multe linii.

[4] În trad. din *D.I.R.*, A, II: „Dragoman".

[5] Ilizibil datorită ștersăturii ulterioare.

[6] În textul editat de I. Bogdan: Ивана (Ion).

www.dacoromanica.ro

[7] În textul editat de I. Bogdan: ҃н(50) sau ҃л (30), iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „35".

[8] De la и цигани (şi ţiganii) pînă aici textul a fost şters ulterior cu mai multe linii.

[9] Şters şi rupt.

[10] Şters.

[11] După Ганг<ꙋра>(Gangur) nu urma пръкалаба Ѡрхеиского (pîrcălab de Orhei), întrucît mărimea spaţiului rupt este doar de cca 12—13 litere.

[12] Rupt.

[13] Omis.

[14] „şi răstrănepoţilor lor", omis în trad. din *D.I.R.*, A, II.

230 — 1480 (6988) septembrie 17, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїе<ю>[1], мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Чиним(ъ)[2] знаменити ис сѣм(ъ) листом(ъ) нашимъ, въсѣм(ъ) кто на нь ꙋзрит(ъ) или его чтꙋчи ꙋслишит(ъ), ѡже тоть истинїи слꙋга наш(ь), Мирча, с(ы)нъ Микꙋлов(ъ) Ѡргоане, прїиде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими болѧри и радою та жаловал(ъ) намъ великою жалобою, рекꙋчи так(ъ), аже <пр>[3]ивилиѧ дида своего, Щефана Ѡргоне, що[4] имал(ъ) ѿ(ъ) дида нашего, старого Алеѯандра воевода, и ѿ(ъ) ꙋиковь наших(ъ), ѿ(ъ) Илиѧ воеводѵ и ѿ(ъ) Стефана воводѵ, коли был(и) <ꙋ>[1] миръ, а тоти привилиѧ, що били на села на Ѡргоещи и на Нѣгом<ирещ>[3]и, а ѡн(ъ) загѵбил(ъ) тота привилиѧ коли прїихал(ъ) ц(а)рь тѵрскїи та плѧнил(ъ) нашѵ землю. <И>[3]но <м>[3]ы есми досмотрили с нашими болѧри и радою та есми емѵ ѵчи<ни>[1]ли закон(ъ) подлюг(ъ) земскаго права, а би ѡн(ъ) привел(ъ) к намъ ꙋси свои ѡколнїи межиѧши, а би и ѡни вызнали и мартѵрисали ѡ том(ъ), аже ест(ъ) так(ъ). И ꙋ томъ, ѡн(ъ) ꙋстал(ъ) та <п>[3]ривелъ прѧд(ъ) нами ꙋси свои ѡколнїи межиѧши та визнали и мартѵрисали и ѡни аже ест(ь) так(ъ).

Ино ми, видѧвши их(ъ) бизнание и с<вѣ>[3]дѧтелство, а ми такождере есми дали и потвердили слꙋѕѣ нашемѵ, Мирчи, его правѵю <ѿ>[3]инꙋ, тота села, Ѡргое[го]щи и Нѣгомирещи, на ѡбръшие Ховръѧта, да есть емѵ, ѿ(ъ) нас(ъ), ꙋрик(ъ), съ въсѧмъ доходом(ъ), емѵ и дѣтемъ его, и ѵнѵчатом(ъ) его, и прѣѵнѵчатомъ его, и прѧщѵрѧтомъ его и въсемѵ родѵ его, кто бѵдет(ъ) иаи близнїи, непорꙋшено николиже, на вѣки.

А хотаръ тѧм(ъ) више писаним(ъ) селам(ъ) да есть по старомѵ хотарю, кѵда из вѣка ѡживали.

А на то <ест(ь)>[3] вѣра г(оспо)дства ми, више писанаго, ми, Стефана воевод(и), и вѣра прѣвъзлюбленых(ъ) с(ы)новъ г(оспо)дства ми и вѣра болѧр наших(ъ): в<ѣр>[3]а пана Бланкѵла пръкалаба, вѣра пана Звиари, вѣра пана Юги, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Нѧга, вѣра пана Гангѵра, вѣра пана Дѵми и вѣра пана Хермана, пръкалаби Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана <Мак>[3]сима, пръкалаби Килїиских(ъ), вѣра пана Шѧндри портарѧ Сѵчавского, вѣра пана Даж-бога пръкалава Немецкого, вѣра <па>[3]на Драгоша <пръкалаба>[1] Новоградскаго, вѣра пана Ѧцка Гѵдича, вѣра пана Косте спътарѧ, вѣра пана Кирак<ол>[3]ѣ вистиѧрнїка, вѣра пана Германа постелнїка, вѣра <пана Иѡн>[3]а пахарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грози комиса и вѣра ѵсих(ъ) болѧр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашемь животѣ, кт<о бꙋ>[3]детъ господарь нашеи земли, ѿ(ъ) дѧтеи наших(ъ) или ѿ(ъ) на<шего рода или пак(ъ) бꙋд(ь) кого Б(ог)ъ и>[3]зберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бити ѵ нашеи земли, ѵ Молдавскои, тоть що би емѵ не порѵшил(ъ) нашего даниѧ, але що би емѵ ꙋтвердил(ъ) и ѵкрепил(ъ), <за>[3]иѵж(е) есми [есми] емѵ дали за его правѵю и вѣрнѵю слѵжбѵ.

www.dacoromanica.ro

Ꙗ на болшее крѣпост(ъ) томѵ въсемѵ више писаномѵ, велѣли ⟨есми наше⟩[5]мѵ вѣрномѵ панѵ, Тъѵтѵлѵ логоѳетѵ, писати и нашѵ печат(ъ) привѣсити ⟨к семѵ листѵ⟩[6] нашемѵ.

Пис(а) Роман(ъ), ѵ Сочавѣ, в(ъ) лѣт(о) ҂ѕцпи сеп(тебріе) зі.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Mircea, fiul lui Micul Orgoaie, a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri şi a sfatului şi ni s-a jeluit cu mare plîngere, spunînd aşa, că privilegiile bunicului său, Ştefan Orgoaie, pe care le-a avut de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn, şi de la unchii noştri, de la Ilie voievod şi de la Ştefan voievod, cînd au fost în pace, aceste privilegii, care au fost pe satele Orgoeşti şi Neagom⟨i-reşt⟩[3]i, el a pierdut aceste privilegii cînd a venit împăratul turcesc şi a prădat ţara noastră. Deci noi am socotit cu boierii şi cu sfatul şi i-am făcut lege după dreptul ţării, ca el să aducă la noi pe toţi megieşii lui din jur, ca să recunoască şi să mărturisească şi ei despre aceasta, că este aşa. Şi întru aceea, el s-a sculat şi a adus înaintea noastră pe toţi megieşii lui din jur şi au recunoscut şi au mărturisit şi ei că este aşa.

Deci noi, văzînd recunoaşterea şi mărturia lor, şi noi de asemenea am dat şi am întărit slugii noastre, Mircea, dreapta lui ocină, aceste sate, Orgoeşti şi Neagomireşti, la obîrşia Hovrăiatei, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta ⟨este⟩[3] credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Iuga, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Duma şi credinţa panului Herman, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului ⟨Mac⟩[3]sim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Şendrea portar de Suceava, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Dragoş ⟨pîrcălab⟩[1] de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chirac⟨ol⟩[2]e vistier, credinţa panului Gherman postelnic, credinţa ⟨panului Ion⟩[3] paharnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din ⟨neamul⟩[3] nostru, ⟨sau iarăşi pe oricine⟩[3] îl va alege ⟨Dumnezeu⟩[3] să fie domn în ţara noastră, în Moldova, acela să nu-i clintească dania noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a tuturor acelor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului ⟨nostru⟩[5] pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră ⟨la această carte⟩[6] a noastră.

A scris Roman, la Suceava, în anul 6988 ⟨1480⟩ septembrie 17.

⟨Pe verso, însemnare ulterioară:⟩ 6988 ⟨1480⟩ apr(ilie)[7] 17.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., CLXXXIV/28. Orig., perg. (51 × 60,5 cm), pecete atîrnată, pierdută. O trad., din 1820, cu data de lună: aprilie, ibidem, CCIV/172, şi un rez., din 1837, cu aceeaşi lectură greşită a lunii, la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 14, f. 139, şi Tr. 355, dos. 30, f. 17. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/535.

EDIŢII: Ghibănescu, *Gramatica*, p. 74—75 (text slav), şi *Surete*, I, p. 190—194 (text slav şi trad.) — în ambele cu data de lună şi zi: octombrie 17 şi cu văleatul considerat în stilul de 1 septembrie; Antonovici, *Doc. schituri Tutova*, p. 67—69 (trad., după Ghibănescu, cu aceleaşi greşeli de dată) şi p. 29 (rez. din 1837); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 238—240 (text slav şi rectificări ale trad. lui Ghibănescu, cu data de lună: aprilie); *D.I.R.*, A, II, p. 22—23 (trad., cu data de lună: septembrie).

---

[1] Omis.
[2] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[3] Şters.
[4] Mai sus: Ѡргоане.
[5] Rupt.
[6] Şters şi rupt.
[7] Greşit, în loc de „septembrie".

231 ⟨1480 decembrie—1496 iunie⟩.

Suret scos de pe un uric vechiu de la Ştefan v(oie)vod, scos pe m(o)ld(o)venie, zicîndu aşe:

Vinit-au, înnainte noastră şi-nnainte alor noştrii boieri moldoveneşti, slug(a) noastră Andreiu Dolha şi cu[1] frate-său Miclea şi cu[1] sora lor, Măruşca, nepoţii Oşmeloie, de a lor bun(ă) învoire, de nimene asupriţi, nici înpresuraţi, nici supăraţi, ce de a sale bune învoiri, şi au vîndutu-ş(i) ale sale drepte ocini şi moşii, dintru al său dréptu uric, un sat, anume Mărtîneştii, de la vadul Trotuşului. Aceste li-au vîndut slugii nostre, lui Şerban, şi giupîniesii lui, Ghindii, pentru 120 de zloţi, ban(i) de argintu, zloţi tătărăşti. Şi sculîndu-să sluga nostră Şerban şi c(u) giupîniasa lui, Ghinda, au dat toată plata deplin(ă), précum scriie mai sus, acei bani, 120 de zloţi tătărăşti, în mînule slugii nostré, lui Andreiu Dolhăi şi frăţine-său, Miclii, şi surorii lor, Măruşcăi, nepoţii Oşmeloie, înnainte nostră şi-nnainte a lor noştri boieri moldoveneşti.

Şi noi, văzindu a lor bună învoiré şi tocma⟨lă⟩[2], deplină platé, şi noi aşijdére de la noi li-am dat şi lii-am întărit slugii nostré, lui Şerban, şi femeii lui, Ghindii, acelaşi sat ce s-au zis mai sus, anume Mărtineştii, de la vadul Totruşului; li s-au datu[-se-a][3] de la noi uric a toot niiamului lor, cîţi să vor aliege, dar însăşi li s-au datu[-şi] dintru acel satu în doaî, adec(ă) giumătate dintru acelaşi satu, din Mărtineşti, i s-au datu[-se-a][3] slugii nostré, lui Şerban şi fraţilor lui, şi ficiorilor lor, nepoţilor lor, şi strénepoţilor lor, şi-npră̆ştiiaţilor lor şi a toot niamului lor, cine dintru dînşii să vor aliige mai de aproape, neclintitu, neşeruitu[4], pănă în veci.

Iar hotarul acelui satu, ce iaste mai sus-scrisu, li s-au datu[-se-a][3] însuşi lor după ale sale bătrîneşti hotară, pănă în véci, neclintite, ojevăluite[5].

Ale cărora crédi⟨n⟩[2]ţă li iaste a domnului nostru, mai sus-numitul domnu Ştefan voevod, şi c(u) ai să⟨i⟩[2] preiubiţi fii, Alixandru şi Bogdan, şi a tuturor boierilor m(o)ld(o)v(e)neşti.

V(ă)let 1777 maiu 27.

Bibl. Acad., CXXXIII/39. Traducere.
O copie de M. Costăchescu, ibidem, A. 2 000— XIV *(Ms. Doc. mold. Ştefan)*, nr 380, f. 1 113—1 114, şi un rez., într-un izvod de moşiile Rusăteştilor, din 1765 octombrie, ibidem, LVIII/ 176, p. 3, nr. 7.

www.dacoromanica.ro

EDIȚII: Costăchescu, *Doc. Ștefan*, p. 55—57 (aceeași trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 24 (aceeași trad.).

---

[1] „cu“, adăugat deasupra rîndului.
[2] Omis.
[3] În textul chirilic: сѧ.
[4] Greșit, pentru „nerușeitu“.
[5] În textul slavon a fost, desigur: кѫда нꙋ вѣка ѡживали. (pe unde din veac au folosit).

232 <Cca 1481> ianuarie 1, Tîrgoviște.

† Пан(ъ) Триколич(ъ) дворник(ъ) пишет(ъ)[1] моеи панеи, Негрити, и моеи дочци, Нѧгши, и оунучати моеи, Мара, и оунѵк(оу) моемоу, Михоуци, и Миси, такождере оуноукоу моемоу, и братоу ми, Никоаръ ѡт(ъ) Васлꙋи, и братꙋ ми, Драготъ Тъмъшаноул(ъ), и Пашко, и Милош(ъ), и Козма Моркꙋл(ъ), брат(ъ) Солтанов(ъ), и въсѧм(ъ) моим(ъ) милим(ъ) братїꙗмъ и прїателем(ъ), и ѡ сем(ъ) даю вам(ъ) веданїе, аже до нинѣшного часѣ еще есмъ жив(ъ) и пал(ъ) есмъ въ ръцѧ г(о)с(по)д(и)ноу Басарабе воеводе, та ме дръжит(ъ) ѡкован(ъ), как(ъ) ми Б(ог)ь поръчил(ъ). Про тож(е), прашаю вас(ъ): не забивайте мене и не лишите ми товар(ъ) що би загибло, или товар(ъ), коулко боудет(ъ), или скоулищих(ъ). И що би сѣ есте не сварили за моею именїю, до коул(ѣ) ме имете слышати аже есмъ жив(ъ), але прѧчте и милоуите кони и кобили и ѡвци и свини и оусе товар(ъ), коулко ест(ъ). И такождере мене не забиваете, але варе как(ъ) сѣ вам(ъ) видит(ъ) най липше, так(ъ) оучините, що бих(ъ) не загибалъ.

И такождере, що би есте знали, аже Солтан(ъ), брат(ъ) Козмин(ъ), а ѡн(ъ) ест(ъ) съ мною, жив(ъ), до колѣ нам(ъ) час(ъ) прїидет(ъ).

И милїи Б(ог)ь да оумножит(ъ) вам(ъ) лета, амин(ъ).

Пис(а) ꙋ Тръговищех(ъ), ген(арїа) ҃а.

† Pan Tricolici vornic scriu paniței mele, Negrita, și fiicei mele, Neagșa, și nepoatei mele, Mara și nepotului meu, Mihuță, și lui Misea, tot nepot al meu, și fratelui meu, Nicoară din Vaslui, și fratelui meu, Dragotă Tămășanul, și lui Pașco și lui Miloș și lui Cozma Mocrul, fratele lui Soltan, și tuturor fraților și prietenilor mei iubiți și vă dau știre despre aceasta, că pînă în ceasul de acum sînt încă în viață și am căzut în mîinile domnului Basarab voievod și mă ține ferecat, cum mi-a fost dat de la Dumnezeu. De aceea, vă rog: nu mă uitați și nu lăsați să mi se piardă avutul, fie vite[3], cîte vor fi, fie scule. Și să nu vă certați pentru averea mea cîtă vreme veți auzi despre mine că sînt în viață, ci îngrijiți și vedeți cu milă de cai și de iepe și de oi și de porci și de toată averea cîtă este. Și de asemenea, nu mă uitați nici pe mine, ci cum vi se va părea mai bine, așa să faceți, ca să nu pier.

De asemenea, să știți că Soltan, fratele lui Cozma, este viu împreună cu mine, pînă ce ne-a veni ceasul.

Și bunul Dumnezeu să vă înmulțească anii, amin.

Scris la Tîrgoviște, ianuarie 1.

Arh. St. Brașov, Fond Primăria Brașov, Colecția Stenner, I/516. Orig., hîrtie, pecete mică inelară, aplicată, în ceară neagră, anepigrafă.
O foto., la Bibl. Acad, Fotografii, XIX/19, și alta la Inst. de ist. și arh. A.D. Xenopol—Iași, Fotografii, II/569.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Doc. mold. Braşov*, p. 57—58, şi *Doc. Ştefan*, II, p. 358—359 (text slav şi trad., fără data de zi); Nicolaescu, *Doc. slav.-rom.*, p. 313—315 (text slav şi trad., cu data de an: 1480 — 1481, şi fără dată de zi); Ghibănescu, *Surete*, XV, p. 23 (trad., după Nicolaescu şi Bogdan); Tocilescu, *534 doc.*, p. 533—534 (text slav şi trad.); Mihăilă, *Dicţ. lb. rom. vechi*, p. 292—293 (text slav, după Tocilescu şi trad.).

Datat în funcţie de expediţia lui Ali-beg şi Schender-beg în Moldova: sfîrşitul anului 1480 (vezi Ursu, *Ştefan şi turcii*, p. 102), prilejul cel mai probabil pentru căderea vornicului de gloate, Tricolici, pe mîinile oştenilor lui Ţepeluş (vezi şi Bogdan, *Doc. mold. Braşov*, p. 58).

---

[1] Greşit, în loc de пишемъ.
[2] ми, scris deasupra rîndului.
[3] Evident, тєвдръ este folosit în acest text, atît cu sensul general, de avere, cît şi cu cel de vite; altfel, reluarea lui în opoziţia cu „scule" nu s-ar justifica.

233 1481 (6989) februarie 1, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стєфан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскои. Знамєнито чиним ъ ис(ъ) сим(ъ) листомъ нашим<м(ъ)>[1], въсѣм(ъ) кто на нєм(ъ) ѹзрит(ъ) или єго чтѹчи[2] ѹслышит(ъ), ѡжє прїндоша, прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) въсѣми нашими молдавскими боѧры, вєликими и малими, слѹга наш(ъ), Данко, с(ы)нь Симини(а), нєпот(ь) Драгоша витѧзѧ, и съ своими сєстричичи, на имѣ: Жvржа, и Янvшка, и Васvтка, и Мърїє и Нѧгша, по их(ъ) доброи воли и никимъ нєпонѹжєни, а ни присиловани, и продали своє правоє ѡтинѹ, ѡт(ъ) своєго праваго и питомаго ѹрика, ѡдно сєло ѹ Кобылє, на имѣ Сєливєстрїн, ѡба кvти; та продали тоє сєло самомv г(ос)п(о)дство ми, ѹ цинѹ за ҃с злати татарских(ъ). И ѹставши г(ос)п(о)дство ми, и заплатили єсми ѹси тоти вишє писанныи пинѣзи, ѹсє готовими пинѣзми, ѹ рѹки слѹѕѣ нашємv, Данкѹ, синѹ Симинѹ, нєпот(ъ) Драгоша витѣзѧ, и ѹ рѹки сєстричичи єго: Жѹржи, и Янvшки, и Васѹтци, и Мърїи и Нѧгши, пєрєд(ъ) въсѣми нашими молдавскими боѧри, вєликими и малими.

А за тим(ъ)лє[3], пак(ъ) прїндє прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) въсѣми нашими молдавскими боѧри, вєликими и малими, Мърина Лолк(а), дочка Їѡаныша Борилєскvла, по своєи доброи воли и никимъ нєпонѹжєна, а ни присилована, и проминѣла съ г(ос)п(о)дство ми своа правда ѡтинна, ѡт(ъ) своєго праваго и питомаго ѹрика, два сєла, на имѣ Борилєщїи и Дръготєщїи, ѡт(ъ) Драгошєво Полє, на Нєкндѣ. И дала Мъринъ Лолкъ тоти два сєла, Борилєщїи и Дръготєщи[4], самомѹ г(ос)п(о)дство ми.

И пак, ѹ томжє час(ъ), ѹстах(ъ) г(ос)п(о)дства ми, по нашєи доброи воли, и дали єсми тоти два сєла, Борилєщїи и Дръготєщїи, с(вѧ)томv нашємv монастирю ѡт(ъ) Тазлова.

А пак(ъ) г(ос)п(о)дство ми дал(ъ) єсмъ Марини Лолкї, за тоти два сєла єи, за Борилєщи и за Дръготєщи, вышє писанноє сєло Сєливєстрїн, ѹ Кобылє, ѡба кvти, и єщє приложих(ъ) г(ос)п(о)дство ми Марини Лолкъ, за тоє сєло, за Сєливєстри, ҃см злати татарских(ъ), ѹсє готови пинѣзи, прѧд(ъ) въсѣми нашими молдавскими боѧры, вєликими и малими, на то да єст(ъ) тоє сєло, Сєлєвєстрїн, ѡба кvти, Марини Лолки, ѡт(ъ) нас(ъ), ѹрик(ъ) и съ въсємъ доходомъ, юи и братїамъ єи, и ѹнѹчатомъ єи, и прѧѹнѹчатомъ єи, и прапvрѣтомъ єи и въсємv родv єи, кто сѣ юи извєрєт(ъ) или ближнїи, нєпорvшєно николиж(є), на вѣки.

А хотарь томv сєлv, Сєливєстрїн, ѡба кѹти, ѹ Кобылє, да єст(ъ) съ въсѣми старими хотари ѡт(ъ) vсих(ъ) сторон(ъ), кѹда из вѣка ѡживали.

А на то єст(ъ) вѣра нашєг(о) г(ос)п(о)дства, вышє писаннаго, мы, Стєфана воєводи, и вѣра прѧвъзлюблєнних(ъ) дѣтєи нашних(ъ), Алєксандра и Богдан(а)-

www.dacoromanica.ro

Влада, и вѣра боѧрь нашиҳ(ъ): вѣра пана Бланкула пръкалаба Ѡрҳенского и с(ы)на его, пан(а) Дума, вѣра пана Звїари, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Юга вистїарника[3], вѣра пана Радула[5] Гангура, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Шандри портара Сѹчавскогѡ, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове Белоградскиҳ(ъ), вѣра пана Ивашко и вѣра пана Максина, пръкала[кала]вове Келнескїи, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Мцка Гѹдича, вѣра пана Щефула Хотинского, вѣра пана Костѣ спътарѣ, вѣра пана Киракоаѣ вистїарника, вѣра пана Їѡна пахарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозѧ комиса и вѣра усиҳ(ъ) боѧрь нашиҳ(ъ) молдавскиҳ(ъ), великиҳ(ъ) и малиҳ(ъ).

Ѧ по нашим(ъ) животѣ, кто бѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи нашиҳ(ъ) или пак(ъ) ѡт(ъ) нашего рода или пак(ъ) буд(ь) кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ) що би не порушил(ъ) нашего даанїе и потвержд<ен>[1]їе, али що би юн ѹтвръдил(ъ) и ѹкрѣпил(ъ), занужe есми юн дали и потвръдили тое еи правое промилѣнїе за що ѡна промилѣла съ г(ос)п(о)дство ми за свое правое и питомое ѡтчину.

Ѧ на болеше <крѣпост(ъ)>[6] и поутвержденїе тому въсему више писанному, велѣли есми нашему вѣрному пану, Т<ъоу>[6]тоулу логофету, писати и нашу печать привѣсити к семму листу нашему.

Пис(а) Борчѣ, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҳѕцпѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца фе(в)р(уа)(їа), а д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoş viteazul, şi cu nepoţii lui de soră, anume: Giurgea, şi Anuşca, şi Vasutca, şi Mărie şi Neagşa, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lor drept şi propriu, un sat la Cobîle, anume Selivestrii, amîndouă cuturile; şi au vîndut acest sat însumi domniei mele, în preţ de 200 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se domnia mea, am şi plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, totul cu bani gata, în mîinile slugii noastre Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoş viteazul, şi în mîinile nepoţilor săi de soră: Giurgea, şi Anuşca, şi Vasutca, şi Măria şi Neagşa, înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după aceasta, iarăşi a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Mărina Lolca, fiica lui Ioaniş Borilescul, de bunăvoia sa şi nesilită de nimeni, nici asuprită, şi a schimbat cu domnia mea ocina ei dreaptă, din uricul ei drept şi propriu, două sate, anume Borileştii şi Drăgoteştii, din Cîmpul lui Dragoş, pe Nechid. Şi a dat Mărina Lolca aceste două sate, Borileştii şi Drăgoteştii, însumi domniei mele.

Şi iarăşi, în acelaşi ceas, m-am sculat domnia mea, de bunăvoia noastră, şi am dat aceste două sate, Borileştii şi Drăgoteştii, sfintei noastre mănăstiri de la Tazlău.

Iar domnia mea am dat Marinei Lolca, pentru aceste două sate ale ei, Borileştii şi Drăgoteştii, satul mai sus-scris, Selivestrii, la Cobîle, amîndouă cuturile, şi încă am adăugat domnia mea Marinii Lolca, la acest sat, Selivestri, 240 de zloţi tătăreşti, totul bani gata, înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, pentru aceea ca să-i fie acest sat Selevestrii, amîndouă cuturile, Mărinii Lolca, de la noi, uric şi cu tot venitul, ei şi fraţilor ei, şi nepoţilor ei, şi strănepoţilor ei, şi răstrănepoţilor ei şi întregului ei neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

www.dacoromanica.ro

Iar hotarul acestui sat, Selivestrii, amîndouă cuturile, la Cobîle, să fie cu toate hotarele vechi din toate părțile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credința domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ștefan voievod, și credința preaiubiților noștri copii, Alexandru și Bogdan-Vlad, și credința boierilor noștri: credința panului Vlaicul pîrcălab de Orhei și a fiului său, pan Duma, credința panului Zbiarea, credința panului Hrană vornic, credința panului Iuga vistier, credința panului Radul Gangur, credința panului Neagu, credința panului Hărman, credința panului Șandrea portar de Suceava, credința panului Gherman și credința panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credința panului Ivașco și credința panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credința panului Dajbog pîrcălab de Neamț, credința panului Fete Gotcă, credința panului Dragoș pîrcălab de Cetatea Nouă, credința panului Ialco Hudici, credința panului Șteful de Hotin, credința panului Coste spătar, credința panului Chiracole vistier, credința panului Ion paharnic, credința panului Petru stolnic, credința panului Grozea comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, din copiii noștri sau iarăși din neamul nostru sau iarăși pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al țării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania și întărirea noastră, ci să i-o întărească și să i-o împuternicească, pentru că i-am dat și i-am întărit acest schimb drept al ei fiindcă ea a făcut schimb cu domnia mea pentru ocina sa dreaptă și proprie.

Iar pentru mai mare ⟨putere⟩[6] și întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, T⟨ău⟩[7]tul logofăt, să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6989 ⟨1481⟩, luna februarie, 1-a zi.

Arh. St. București, Peceți, nr. 249. Orig., perg. (42 × 58,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (șnur de mătase roșie), cu legenda, parțial deteriorată: † Печ⟨ать⟩ Їω Стєфа⟩нь воєвωда ⟨гωспо⟩дар Зємли Мωлдавскои.

O trad., din 1806 februarie 21, de Pavel Debrici polcovnic, ibidem. O foto., la Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Fotografii, II/536.

EDIȚII: Hăjdeu, *Arch. Ist.*, I, 1, p. 75—76 (text slav., cu prescurtări, și trad.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 248—249 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 24—26 (trad.).

---

[1] Omis.
[2] Aici, ca și deseori în continuare, ч făcut ca v.
[3] Așa în orig.
[4] го, adăugat deasupra rîndului.
[5] Primul а și Y, în ligatură, permisă de suprascrierea lui д.
[6] Șters și rupt.

234 — 1481 (6989) ⟨martie 12⟩.

Pe Urseşti, în Cîmpii lui Dragoș, a Tazlăului.

† Velet 6989 ⟨1481⟩ ⟨martie 12⟩[1].

Un uric tij de la Stefan vod(ă), întăritură m(ă)n(ă)st(i)rii Tazlăului pe satul Ursăștii cu toate împregiururile, на Ніквдѣ[2], la Dragoșe Cîmpul[3], ce l-au cumpărat măriia sa, drept 200 arginți tătărăști, de la Ana Nimăiasă și Ivan[4] și dîndu-l miluire la m(ă)n(ă)st(i)ri Tazlăul i-au întărit cu uricul acesta.

Arh. St. București, ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 545 v. Rez., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

Un rez. grec., cu data completă, într-o condică din 1795, la Bibl. Centr. Univ. „M. Eminescu" — Iași, ms. III/99, p. 12.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 251 (rez. editorului, după ambele piese arhivistice); *D.I.R.*, A, II, p. 26 (rez. din cond. Asachi).

---

[1] Completat după rez. grec.
[2] Adică: „pe Nechid".
[3] Aşa în rez.; în orig. a fost, desigur: на Драгошеко Поле.
[4] Pentru „Ion".

235 **1481 (6989) martie 31, Suceava.**

Copii scosă întocmai după acel sîrbăscu ispisoc al lui Ştefan vod(ă), din vălet 6989 ⟨1481⟩, mart(e), la zili 31[1].

Cu mila lui D(u)mnezău, noi, Ştefan v(oie)v(o)d, domnu Ţării Moldovi. Ştiut facem cu aceast(ă) a nostră carti, tuturor celor ci spre dinsa vor căuta sau o vor auzi-o cetindu-o, că aceast(ă) adivărată sluga a nostră, Toma, ficioru lui Majar, ci au avut Măjar cu Duşca, fata lui Toder Dobriţaş[2], şi Petre şi Coste, iarăş(i) ficiori Duşcăi, ci au avut Duşca cu alt bărbat, slujind noîo cu dreptă credinţă, cari, noi, văzînd a lor dreptă şi credinciosă slujbă către noi, i-am miluit pre dînşii cu diosăbită a nostră miluiri şi li-am dat şi li-am întărit lor, în al nostru pămînt, al Moldovii, drept(ă) a lor ocină, ocina a mamei lor, Duşca, satul numit Romîneştii, şi jumătate de sat din Măzărăiţi[3], şi jumătati din Poiana Călugăriţii.

Şi iarăş(i) li-am dat lor şi li-am întărit lor satul anumi Costeştii, şi Săcătura, pi Vale Iapei ci au fost aceli ocin(i) a lui Măjar şi s-au fost rătăcit ocinile acele. Deci s-au sculat Măjar şi cu femeii-sa, Duşca, di-au răscumpărat amîndoi ocinili acele şi-au dat 200[4] zloţi în mînile Lungului, ficiorul lui Basă, şi Ne(n)ciul li-au vîndut lor aceli sati, şi Săcătura, de la ruda lor, Basa[5].

Aceli di mai sus-scrisă, amîndoo sate, ⟨să fie⟩[6] slugilor nostre, ⟨To⟩[6]mii şi fraţilor lui, Petre şi ⟨Coste, şi de la noi⟩[6], uric cu tot vinitu, lor, asămine şi ficiorilor ⟨lor, şi⟩[6] nepoţilor, strănepoţilor şi prestrănepoţilor lor şi a tot neamu lor, cari dintr-înşii să vor alegi mai di apropi, niclătit nici odinioră, în veci.

Iar hotarul acelor di mai sus-zisi sati, cu Poiana şi Săcătura, să fi după vechiu hotar, din parte acei pi undi din veci au trăit.

Şi la acei esti adivărata nostră domnescă di mai sus-scrisă[7], noi, Ştifan v(oie)vod, şi credinţa preiubiţilor noştrii fii, Alicsandru ⟨şi⟩[8] Bogdan-Vlad, şi credinţa boi(e)rilor noştrii a Moldovii[9]: credinţa giupînului Vlaicu ⟨pîrcalabul Orhei(u)lui⟩[10], credinţa giupînului Iaosîp[11], credinţa jupînului...[12], ⟨credinţa giupanului Ga⟨n⟩[13]gur⟩[10], ...[12], ⟨credinţa jupînului Şandru părtar[14] Sucevii⟩[10], ...[12], credinţa jupînului Ionaşcu[15] şi credinţa giupînului Macsim, pîrcălabul Băsărabii[16], [credinţa jupînului Şandru părtar[14] Sucevii][17], credinţa jupînului Dajbog al Nemţălui, [credinţa giupanului Ga⟨n⟩[13]gur][17] [pîrcalabul Orhei(u)lui][17], credinţa jupînului Dragoşi pîrcălabul Novogorodului[18], credinţa jupînului Iacuşi Gudina[19] credinţa jupînului Coste spătari, credinţa jupînului Chirii(a)cu[20], vistirnicului, credinţa jupînului Ghirman[21] postelnicului, credinţa jupînului Ion[aşcu][22], credinţa jupînului Pătre stolnic, şi credinţa jupînului Groz(e) ciomis[ar], şi credinţa boi(e)rilor noştrii ai Moldovii, mari şi mici.

Iar după a nostră vii(a)ţă, c⟨n⟩[2] va fi stăpînetor pămîntului nostru, din fii noştri sau din nemul nostru sau iarăşi pră cini va alegi D(u)mnezău

www.dacoromanica.ro

să fii domnu Ţării Moldovii, aciala să nu aibă a strica a noastră dari şi întărire, ci să aibă a întări şi a înnoi, pentru că noi am dat şi am întărit lor păntru a lor dreptă slujbă cătră noi.

Iar pentru mai mari întărire a tuturor celor mai sus-scrisă, poro(n)cit-am credi(n)ciosului boi(e)ri⟨u⟩[8]lui nostru, dum(nealui) Tăutului logofăt, să scrii şi a noastră peceti să o legi la aceast(ă) hîrtii a noastră.

Scris în Suceava, la let 6989 ⟨1481⟩, luna lui mart(e), 31[1].

Acest hrisov, tălmăcindu-să de mini întocmai după cel sîrbăscu, s-au întărit şi cu a me iscălitură; păntru credinţă, isc(ălit) Ion...[23] căpitan, (1)837 mart(ie) 3.

Această copii s-au scris de mini iscălitu şi să dă răzăşilor Româneşti, iar cel adiverat ispisoc iasti la mini, 1837 mart(ie) 6... [23].

Bibl. Acad., DCXXXIV/2. Copie după trad.
O trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, cu omisiuni şi parţial ruptă, cu data de zi: 16, ibidem, DCXXXIV/2 a, şi două rez., cu data de zi: 17, într-un izvod din prima jumătate al secolului al XIX-lea, ibidem, MDLXXIV/32, nr. 2 şi nr. 16. Altă trad., din 1814 decembrie 15, la Bibl. centr. de stat, Colecţia de documente, XIX/1. Un rez., din 1838, la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 18, f. 7.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 251 (rez. de la Arh. St. Iaşi, în prelucrarea editorului); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 108—109 (trad., din 1814, după foto.); *D.I.R.*, A, II, p. 26—28 (copia din 1837).

---

[1] În cea de-a doua trad. de la Bibl. Acad., aflată sub aceeaşi cotă: „16 zili".
[2] Greşit, în loc de „Dobrişan".
[3] În trad. menţionată: Măzăreşti".
[4] În aceeaşi trad.: „70 zloţi", iar în trad. de la Bibl. Centr. de Stat:„ ... sute zloţi".
[5] După preţ, în cele două trad. menţionate în nota anterioară, urmează: „în mînule Nenciului, feciorul lui Basin (Besii), iar (cari numitul) Nenciul le-au vîndut lor acel sat şi cu Săcătura de la (ce i-au fost de la) rudeniile lui (unchiul său) Basii (Basîi)".
[6] Ilizibil în copie.
[7] Traducere greşită a formulei slavone: credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului ....
[8] Omis în copie.
[9] Celelalte două trad. menţionate nu mai prezintă şi sfatul domnesc.
[10] Datorită stării proaste de conservare a originalului, numele boierilor sau calitatea acestora nu apar în ordinea indicată de celelalte documente ale vremii (vezi nr. 233 şi 237). Refăcîndu-se ordinea firească s-a păstrat însă, în paranteze, şi textul greşit al traducerii.
[11] Nume neîntîlnit în sfatul domnesc al vremii; el reprezintă, deci, o lectură greşită, dar este greu de presupus textul slavon corespunzător.
[12] Loc gol în copie.
[13] În ortografia slavonă Гаѯгѹра = Gangur, ceea ce traducătorul a neglijat.
[14] Corectat din „părcalab".
[15] În loc de „Ivaşco".
[16] Deducţia traducătorului, întrucît în orig. n-a putut fi, desigur, decît „pîrcălabi de Chilia".
[17] Vezi mai sus, nota 10.
[18] „Cetăţii Noi".
[19] Greşit în copie, în loc de „Iaţco Hudici".
[20] Greşit în copie, în loc de „Chiracole".
[21] Greşit în copie, în loc de „Ieremia"? sau şi acest cuvînt a fost plasat greşit în sfat.
[22] „-aşcu", desigur lectură greşită a copistului, pentru „ceaşnic", din trad. iniţială.
[23] Semnături indescifrabile.

www.dacoromanica.ro

236 **14⟨8⟩1 (69⟨8⟩9) aprilie 19.**

...un ispisoc den 6959[1], april(ie) ⟨19⟩[2], de la domnul Ştefan voevod, ce scrie că au dat şi au miluit pe Ivaşc(u) Andronic cu a lui drìaptă ocină şi cumpărătură, un loc de pustietate de pe Răut, în capul Briahnii[3], la Movila Săpată, şi cu balta Briahnova, ca să-şi facă acolo sat şi iaz şi moară în matca Răutului, într-acelaşi hotar; şi tij î-au mai întărit un loc de ţarină lîngă Pilişăoani, care acel loc de ţarină şi l-au cumpărat el de la Mihaiu Purcărescu şi de la fratile lui, de la Ion Purcărescu, drept un cal ca de 25 zloţi tătărăşti, ca să-i fie lui uric, cu tot venitu.

Iară hotarul acelui loc di pustietati, di pi Răut, în capul Briahnii, la Movila Săpată, să fie pi de amîndoaî părţile de Răut şi în cît să va puté hrăni din destul un sat, iară hotarul locului aceluia de ţarină să fie pîr(ă) la stîlpul pe unde au hotărît pan Boldur.

După Sava, *Doc. Orhei*, p. 5. Rez., într-o mărturie hotarnică din 1811 referitoare la moşiile Tîrzieni, Braviceni şi Mălăeşti.

Alt rez., mai succint, într-o copie din 1810 iulie 25, după o poruncă domnească din 1803 mai 29, *ibidem*, p. 375, şi altul, într-o carte de judecată din 1804 februarie 12, la Arh. St. Iaşi, cond. K, nr. 370, f.141 r. O menţ., tot cu văleatul greşit, într-un izvod din 1823 iulie 26 referitor la actele moşiilor Braviceni şi Tîrzieni, la Bibl. Acad., CCXCI/118.

ALTE EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 252 (menţ., după cartea de judecată din 1804); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 286 (aceeaşi menţ., datată: „circa 1447 aprilie 19", dintr-o cond. de anaforale nenumerotată de la Arh. St. Iaşi, f. 103 r.); Aramă, *Regeste*, p. 156—157 (rez., din porunca domnească de la 1803, după Sava).

---

[1] „...socotim că data a fost cetită greşit. Cred că data reală este 6989 ⟨1481⟩, iar eroarea este datorită uşoarei confuzii ce se poate face între cifrele respective: н ⟨50⟩ şi п ⟨80⟩" (observaţia lui A. Sava).

[2] Întregit după rez. din 1803 şi 1804.

[3] În rez. din 1804: „Brahnovii".

237 **1481 (6989) aprilie 20, Suceava.**

Suretŭ dinŭ ispisoculŭ lui Ştefanŭ voevoda, dinŭ anii 6989 ⟨1481⟩, aprilii, 20 dzile.

Dinŭ mila lui D(u)mn(e)dzău, noi, Stefanŭ voevoda, d(o)mn Ţărăi Moldovii. Facem ştiré cu această carte a noastră, tuturorŭ acelora ce orŭ vede-o sau cetindu-să or audzi-o, iată că au venitŭ înainte noastră şi înainte a tuturora ai noştri moldoveneşti boeri, mari şi mici, slugile noastre, Sima şi Ştefulŭ şi Maseico, feciorii boerului Rotinŭpan, de a lorŭ bunăvoe, de nime nevoiţi, nici siliţi, şi ş-au vîndut moşiile lorŭ cele drepte, ce-au avutŭ dinŭ părinţi, din uriculŭ lorŭ celŭ vechiu şi dreptŭ adecă din uriculŭ ce-au avutŭ părintele lorŭ, boerulŭ Rotinŭpan, de la moşulŭ nostru, de la bătrînulŭ[1] Alexandrŭ voevoda, patru sate, anume Jodeştii[2], şi Zbereştii, şi Jijeştii[3] pe[4] [lînga[4]][5] dialul Putnîi, şi Piticii, pe Siriţelŭ. Aceste tuspatru sate li-au vîndutŭ slugii noastre, boerului Zberii, dreptŭ o sută zlati tătărăşti. Şi sculîndu-să sluga[4] noastră[6], boerul[4] Zbera, au plătitŭ acea 100 de zlati tătărăşti, totŭ cu bani gata, în mînule slugelor noastre, Simii şi Ştefulŭ şi Maseico, înainte noastră şi înainte a tuturora boerilorŭ noştri moldoveneşti.

Deci, vădzîndŭ şi noi învoinţa lorŭ cea bună şi tocmala şi plata cea deplinŭ, aşijderea şi noi amŭ întăritŭ slugii noastre, boieriului Zberii, acele 4 sate ce s-au scrisŭ mai susŭ: Jodeştii[2], şi Zbereştii, şi Jijeştii[3], pe dealulŭ

www.dacoromanica.ro

Putnîi, şi Piticii, pe Siriţelŭ ca să fiie lui şi de la noi uricŭ, cu toat(e) veniturile acelorŭ sate, şi feciorilorŭ lui, şi nepoţilorŭ lui, şi strănepoţilorŭ lui, şi prestrănepoţilorŭ lui, şi a tuturor niamurilorŭ lui, ce s-or alege mai de aproape, nestrămutate nici odănăoară, în veci.

Iară hotarulŭ acestorŭ patru sate să fiie după vechiulŭ hotarŭ dinŭ toate părţile, pe unde au fostŭ dinŭ vacŭ.

Iară spre aceasta iaste credinţa domniei noastră, noi celŭ mai susŭ-scrisŭ Stefan voevoda, şi credinţa a preaiubiţilorŭ fiilorŭ noştri, Alexandrŭ şi Bogdanŭ-Vladŭ, şi credinţa a boerilorŭ noştri moldoveneşti: credinţa boeriului Vlaicula[7] părcălabulŭ de Orhei, şi credinţa a feciorului lui, a boeriului Dumi, credinţa boeriului Hrană dvornicului, credinţa boeriului Iugăi visternicŭ şi credinţa boeriului Gangurŭ, credinţa boeriului Ninei[8], credinţa boeriului Hărmanŭ, credinţa boeriului Şandrei, portariului de Suceavă, credinţa boeriului Ghermanŭ, ⟨şi⟩[9] credinţa boeriului Oanii, a pîrcălabilorŭ de la Cetatea Albă, credinţa boeriului Ivaşco şi credinţa boeriului Maximŭ, a pîrcălabilor de Chiliia şi credinţa boeriului Dajboga, a pîrcălabului de Niamţŭ, credinţa boeriului Feti Sotcă[10], credinţa boeriului Dragoşu, a pîrcălabului de la Cetate Noao, credinţa boeriului Iaţco Hudici, credinţa boeriului Ştefulŭ, a pîrcălabului de Hotin, credinţa a boeriului Costei spătariulŭ, credinţa boeriului Chiracolii visterniculŭ, şi credinţa boeriului Onii [visternic][5] păharnicŭ, credinţa boeriului Petrii stolnicŭ, credinţa boeriului Hroesculŭ[11] comisŭ, ⟨şi⟩[9] credinţa tuturorŭ boerilor noştri moldoveneşti, mari şi mici.

Iară după a noastră viiaţă, cine a fi domn ţărăi noastre, Moldovii, dinŭ fii noştri sau dinŭ neamulŭ nostru sau pe cine va alege D(u)mn(e)dzău să fiie domnŭ ţărăi noastre, Moldovii, unulŭ ca acela să nu strîce miluirea[4] [daniia][5] şi întărirea noastră, ci încă să o mai întăriască, după cumŭ şi noi i-amŭ dat şi l-amŭ miluitŭ pentru slujba lui cea credincioasă.

Iară pentru mai bună încredinţaré şi întăriré a tuturora acelora ce s-au scrisŭ mai susŭ, amŭ poruncitŭ credinciosului boerului nostru, Tăutului [logofăt][12], logofatŭ, să scrie şi să puie pecete noastră întru această scrisoareé a noastră.

⟨A scris⟩[9] Borce, la Suceavă, în anii 6989 ⟨1481⟩, luna lui aprilii, 20[13] dzile.

Dinŭ adevăratulŭ uricŭ, ci iasté scrisŭ pe sîrbiie, tălmăcit-au şi au scris Vartholomei arhimandrit(ul) Putnîi, în anii 1767, avgustŭ, în 14 dzile.

⟨Pe verso-ul filei a doua, însemnarea traducătorului:⟩ Jodeştii, Zbereştii, Jijeştii, Piticii.

Arh. St. Suceava, Fond M-rea Putna, I/10 (Inv. vechi al m-rii, nr. 200). Traducere.

EDIŢII: Dan, *M-rea Putna*, p. 88 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 252—253 (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 28—29 (trad., după Bogdan).

---

1 „bătrînulŭ", adăugat pe margine.
2 În orig. a putut fi şi Жьдещи (Jideştii).
3 În ediţia lui I. Bogdan, corectat în „Iijeşti"; etimologia toponimului Iugeşti (Iuginţi) nu exclude însă forma din trad.
4 Cuvînt scris deasupra rîndului.
5 Cuvînt şters ulterior de traducător.
6 „noastră" corectat din „nostru".
7 „Vlaicula", corectat din „Vladŭ".
8 Greşit, în loc de „Neagu".
9 Omis în trad.

www.dacoromanica.ro

[10] Greşit, în loc de „Gotcă".
[11] Greşit, în loc de „Grozea".
[12] Cuvînt pus între paranteze rotunde de traducător.
[13] „20", corectat de traducător din „29".

238 **1481 (6989) aprilie 25, Suceava.**

Suret di pe ispisoc sîrbăscu de la Stefan v(oe)vod, din velet 6989 ⟨1481⟩ april(ie) 25.

Facem înştiinţare cu această carte a noastră, tuturor cine pe dînsa va căuta sau cetindu-să va auzi, pentru adivărate slugile noastre, Ion Baico şi Isaiu Muste, slujînd[1] noaî cu dreptate şi cu credinţă, pentru care, văzind noi a lor driaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, i-am miluit pre dînşii cu deosăbită mila noastră, dat-am şi am întărit lor, întru al nostru pămînt, al Moldovii, a lor driaptă ocină, lui Ion Baico şi fraţilor lui, Toader şi Andriicu, satul anume Petreştii, pe Zeletin, cu toate fîntînile ci sint întru acel hotar, ca să fie lor, de la noi, uric, cu tot venitul, şi ficiorilor lor întocma, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor şi a tot niamul lor, ci să va alegi mai aproapi, neruşuit niciodată, în veci.

Iar hotarul acelui sat să fii după hotarul cel vechiu de cătră toati părţile, pe unde au umblat din veci.

Iar lui Isaiu Muste şi fratelui său, Toader, să fie satul anume Drăgoeştii, în gura Dobrotvorului, şi Simeştii[2], în gura Pojeritii, să fie slugii noastre, lui Isaiu şi fratelui său, lui Toader, osăbit de Ion Baico şi de fraţii lui. Toate acele de mai sus-scrise să fie lor de la noi uric şi cu tot venitul, şi ficiorilor lor întocma, şi fraţilor lor, şi nepoţilor, şi strănepoţilor lor şi a tot niamul lor, ci să va alegi mai aproapi, neruşuit niciodată, în veci.

Iar hotarăle acelor sate să fie după hotarăle cele vechi, pe undi au umblat din vechi[3].

Şi spre aceasta esti credinţa domnii meli de mai sus-scris, noi, Ştefan v(oie)vod, şi credinţa a preiubiţi fiilor noştri, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa tuturor boerilor noştri, a mari şi mici.

Iar după a noastră viiaţă, cine va fi domn ţării noastre, Moldovii, din fii noştri sau din niamul nostru sau ori pe cine Dumnezău va alegi a fi domn ţării noastre, Moldovii, acela să nu strîce a noastră danie şi întăritură, ci mai ales să de şi să întăriască, devremi ci şi noi am dat şi am întărit lor pentru a lor driaptă şi credincioasă slujbă.

Şi pentru mai mare tărie şi întăritură a tuturor celor de mai sus-scrise, am poroncit credinciosului nostru boeriu, dum(i)sale Tăutu log(o)f(ă)t, să scrie şi a noastră pecete cătră această carte a noastră să o legi.

S-au scris în Suceavă.

S-au tălmăcit de Gheorghi Evloghi dascal, 1786 iuli 5.

S-au poslăduit cu suretu şi iasti întocma, Grigori sardar.

Divanul: Copie aceasta, posleduindu-să cu suretul talmacit de Gheorghi Eulogi dascal, şi fiind întocma, s-au încredinţat,

Vasili Ros(e)t vel log(o)f(ă)t, Vasili Miclescul vel vor(ni)c.

1826 iulii 22.

Copie aceasta cu cel încredinţat de cătră cinstitul divan suret, poslăduindu-le noi din cuvînt în cuvînt, s-au aflat întocma cu acelaşi adiverit suret, Chirica ban.

www.dacoromanica.ro

⟨Pe verso:⟩ Divanul giudecătoresc al Cnejiei Moldaviei:

La divan, înaintea noastră, copiea aciasta, prin posleduire din cuvînt în cuvînt, s-au aflat întocma cu copie de pe tălmăcire, adiverită de la divan, 1828 dechemvrie.

Th⟨eodor⟩)Balş logofăt ⟨m.p.⟩.
Canta logofăt ⟨m.p.⟩.
Donici logofăt ⟨m.p.⟩.
Vasile Miclescu vornic ⟨m.p.⟩.
.........................[4]
V⟨asile⟩ Balş vornic ⟨m.p.⟩
.........................[4]
Ianachi Crupenschi[5] spatar ⟨m.p.⟩.

Bibl. Acad., CXVI/46. Copie după trad.

Mai multe rez., ibidem, DCCCLXVI/5 (de la începutul secolului al XIX-lea), la Arh. St. Iaşi, Cond. K, nr. 378, p. 172 (din 1817), XXVIII/32 (din 1827) şi Anaforale, nr. 39, f. 43 v. (din 1841).

EDIŢII: Antonovici, *Doc ⟨comunicate⟩*, p. 94—96 (aceeaşi copie după trad.) Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 254—255 (aceeaşi copie, după Antonovici); *D.I.R.*, A, II, p. 29—30 (aceeaşi copie).

---

[1] Traducere greşită, în loc de: ne-au slujit.
[2] În rez. de la Bibl. Acad. urmează precizarea: „care sat Sămeştii se chiamă acum Mohorîţii.
[3] Aşa în trad.
[4] Iscălitură indescifrabilă.
[5] Lectură nesigură.

239 1481 (6989) august 23, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним҄ ис(ь) сѣмь листом(ъ) нашим(ь), въсѣмь кто на нем(ь) ȣзрит(ь) или его чтȣчи ȣслышит(ь), колиж(е) того комȣ аще потребизна бȣдет(ь), ѡже бл(а)гопроизволи г(ос)п(о)дство ми нашим(ь) бл(а)гым(ь) произволенїемь и чистым҄ и свѣтлым(ъ) ср(ъ)д(ь)цем҄, и ѡт(ь) въсеѩ нашеѩ доброѩ волеѩ, и ѡт(ь) Б(ог)а помощїѩ, како да ȣтвръдим(ъ) с(вѧ)тȣю цр(ъ)ковь, нашȣ митрополїю ѡт(ь) Радовцех(ь), идеже ест(ь) храм(ъ) С(вѧ)т(а)го архиерарха и чюдотворца Николи и идеже ест(ь) епискȣп(ъ) молебник(ъ) ⟨наш(ъ)⟩[1] кѵр Їѡаникїе, и ȣчинили есми въ задȣшїе с(вѧ)топочивших(ь) предков(ь) и родителїе наших(ь), и за здравїе и сп(а)сенїе наше, и за здравїе и сп(а)сенїе дѣтеи наших҄, на то ꙗко да не имает(ь) ни един(ъ) наш(ъ) боѩрин(ъ), а ни старости, а ни шолтȣзи и пръгари Сȣчавскыи, а ни шолтȣзи и пръгари ѡт(ь) Сѐретского тръга, а ни дворници ѡт(ь) тих(ь) двох(ь) тръгох(ь), а ни глобници ѡт(ь) волости Сȣчавскои, да не имают(ь) дило до тих(ь) наши люди ѡт(ь) Радовци, ѡт(ь) село нашемȣ митрополїю, ни сȣдити их(ь), а ни глобȣ ис(ь) иих(ь) брати, ни за великое дило а ни за малое дило, ни за д(ȣ)шегȣ⟨б⟩[2]ство, ни за волоченїе дивкȣ, що сѣ бȣдеть ȣчинити ȣ того села, ȣ Радовцех(ь).

Толко за свадȣ торговскою и за татбȣ що сѣ застанет(ь) лицем(ь) ȣ тръгȣ а би сȣдили дворници торговскои тоти люди ѡт(ь) Радовци, а за иное а би не имали дило сȣдити их(ь), али а би сȣдили их(ь) молебник(ъ) ⟨наш(ъ)⟩[1], кѵр Їѡаникїе, или кого Б(о)гь изберет(ь) да бȣдет(ь) епискȣп(ъ) нашȣ митрополїю ѡт(ь) Радовцех(ь), или дворник(ъ) их(ь), а ин(ъ) никто.

www.dacoromanica.ro

И такождере, варе колико села сꙋт(ь) ꙋ Коцмане, що прислꙋхают(ь) ѡт(ь) нашего митрополїю ѡт(ь) Радовцех(ь), а до тих(ь) люди що сꙋт(ь) ꙋ тѣх(ь) села а би не имали дило ни един(ъ) наш(ъ) боꙗрин(ъ), а ни старости ѡт(ь) Цѣцина, а ни глобници, а ни перерꙋбци, ни сꙋдити их(ь) а ни глобꙋ ꙋзꙗти ѡт(ь) них(ь), ни за великое дило, ни за малое дило, ни за дꙋшегꙋбство, ни за волоченїе дивкꙋ, що сѣ там(ъ), ꙋ Коцмане, бꙋдет(ь) ꙋчинити, али що би их(ь) сꙋдили наши епискꙋпи или дворници их(ь), ꙗко више пишемъ.

И тиж(е), наши слꙋги, перерꙋбци, а би не го<ни>[2]ли тоти люди ѡт(ь) Коцмани ни на город(ь), ни на млины, ни на наши дворове, съ ними землѣне.

И тиж(е) за припасии що сѣ знаидꙋт(ь) оу Радовцехъ и ꙋ Коцмане, ꙋ тих(ь) селах(ь) що прислꙋхают(ь) ѡт(ь) митрополию, а до тих(ь) припасии никто а би не имал(ъ) ни жадное дило, али а би имал(ъ) дило епискꙋпа нашего ѡт(ь) Радовцех(ь) или дворници их(ь).

Тое въсе више писанное да ест(ь) ѡт(ь) нас(ь) ꙋрик(ъ) нашемꙋ митрополию ѡт(ь) Радовцех(ь), непорꙋшенꙋ николиже, на вѣкы.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленних(ь) дѣтеи наших(ь), Алеѯандра и Петра[2], и вѣра въсѣхъ боꙗрь наших(ь), великих(ь) и малих(ь).

А на болшее потвержденїе томꙋ въсемꙋ више писаномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Тъꙋтꙋлови логофетꙋ, писати и нашꙋ печатъ завѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Іѡн(ъ), брат(ъ) Лꙋчин(ъ), ꙋ Сꙋчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпѳ, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ꙋ)ст(а), кг ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta i-ar fi de trebuinţă cuiva, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi din toată bunăvoia noastră, şi cu ajutorul lui Dumnezeu, ca să întărim sfînta biserică, mitropolia noastră de la Rădăuţi, unde este hramul sfîntului arhierarh şi făcător de minuni Nicolae şi unde este episcop rugătorul <nostru>[1] chir Ioanichie, şi am făcut pentru pomenirea sfînträposaţilor înaintaşi şi părinţi ai noştri şi pentru sănătatea şi mîntuirea noastră, şi pentru sănătatea şi mîntuirea copiilor noştri, pentru ca să nu aibă nici un boier al nostru, şi nici staroştii, şi nici şoltuzii şi pîrgarii de Suceava, şi nici şoltuzii şi pîrgarii de tîrgul Siret, şi nici vornicii din aceste două tîrguri, şi nici globnicii din ţinutul Suceava, să nu aibă treabă cu aceşti oameni ai noştri de la Rădăuţi, din satul mitropoliei noastre, nici să-i judece şi nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare şi nici pentru faptă mică, nici pentru omor , nici pentru răpire de fată, care se vor face în acel sat, Rădăuţi.

Numai pentru sfadă în tîrg şi pentru furtul care s-ar dovedi de faţă în tîrg să-i judece pe aceşti oameni din Rădăuţi vornicii de tîrg, iar pentru altceva să nu aibă treabă să-i judece, ci să-i judece rugătorul <nostru>[1], chir Ioanichie, sau acela pe care îl va alege Dumnezeu să fie episcop la mitropolia noastră de la Rădăuţi sau vornicul lor, şi nimeni altul.

Şi de asemenea, oricîte sate sînt la Coţmani, care ascultă de mitropolia noastră de la Rădăuţi[3], cu acei oameni care sînt în acele sate să nu aibă treabă nici un boier al nostru[3], şi nici staroştii de Ţeţin, şi nici globnicii, şi nici pererubţii, nici să-i judece şi nici să ia gloabă de la ei, nici pentru faptă mare, nici pentru faptă mică, nici pentru omor, nici pentru răpire de fată, care se vor face acolo, la Coţmani, ci să-i judece episcopii noştri sau vornicii lor, cum scriem mai sus.

www.dacoromanica.ro

Şi de asemenea, slugile noastre, pererubţii, să nu mîne pe aceşti oameni de la Coţmani nici la cetate, nici la mori, nici la curţile noastre, împreună cu alţi ţărani.

Şi de asemenea, pentru pripasurile care se vor găsi la Rădăuţi şi la Coţmani, în aceste sate care ascultă de mitropolie, cu aceste pripasuri nimeni să nu aibă nici un fel de treabă, ci să aibă treabă episcopul nostru de la Rădăuţi sau vornicii lor.

Toate acestea mai sus-scrise să fie de la noi uric mitropoliei noastre de la Rădăuţi, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Petru[2], şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar pentru mai mare întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6989 ⟨1481⟩, luna august, 23 zile.

Arh. M-rii Putna, Inv. nr. 636 d. Orig., perg. (40×25 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O trad., din secolul al XVIII-lea, ibidem, 1577/1. Două foto.. la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"—Iaşi, Fotografii, II/59 şi 537.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 256—257 (text slav); *D.I.R.* A, II, p. 30—31 (trad.).

---

[1] Omis; vezi şi doc. din 1479 august 30 (nr. 220), pe care acesta îl reproduce.

[2] Prezenţa credinţei lui Petru, în locul celei a lui Bogdan-Vlad, se explică prin copierea mecanică a formulelor doc. din 1479.

[3] Vezi nota 7 de la acelaşi doc.

240 **1481 (6989) octombrie 15, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чинимъ[1] ис(ъ) симъ листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмь кто на нем(ъ) оузрит(ъ) или его чтȣчи оуслышит(ъ), ѡже прїиде пред(ь) нами и пред(ь) нашими ȣсими молдавскими бояри, великими и малими, слȣга нашь, Михȣлъ Бȣѕат(ъ), и жаловал(ъ) нам(ъ) великою жалобою, рекȣчи нам(ъ) так(ъ): аже привилїе що ѡн(ъ) имал(ъ) ѡт(ъ) наших(ъ) ȣиков(ъ), ѡт(ъ) Илїа воевода и ѡт(ъ) Стефана воевода, на свое правое ѡтинину, на село на имѣ На Ѹстїи Ръкъчинѣ, на Серетѣ, а ѡн(ъ) загȣбил(ъ) тота привилїе, коли пришли Али-бег(ъ) и брат(ъ) его, Скендерь-бег(ъ), и съ Цапалȣшем(ъ), и поплеинили нашȣ[2] землю до пȣд(ъ) Беликою Лȣгȣ.

Ино ми есми досмотрили ис нашими болѣри и съ ȣсею нашею иан више радою и ȣчинили есми емȣ закон(ъ) подлȣг(ъ) земскаго права, а би ѡн(ъ) привел(ъ) ȣси свои ѡколии межїаши перед(ь) нами и перед(ь) ȣсими нашими молдавскьми бояри, а би и ѡни вызнали и сведетелствовали ѡ том(ъ), аже ест(ъ) так(ъ). Ино ȣ том(ъ), ȣставши слȣга наш(ъ), Михȣл(ъ) Бȣѕат(ъ), и привел(ъ) ȣси свои ѡколии межїаши, ино ѡни еще знали и сведетелствовали ѡ том(ъ), аже загȣбил(ъ) слȣга нашъ, Михȣлъ Бȣѕат(ъ), своа привилїа, що же више пишем(ъ), коли пришли Али-бег(ъ) и брат(ъ) его, Скендерь-бег(ъ), и съ Цапалȣшем(ъ), та поплеинили наша землѣ до пȣд(ъ) Беликою Лȣгȣ.

Ино мы, видѣвши доброе и правое их(ъ) вызнанїе и правое сведетелство, а ми такождере, и ѡт(ъ) нас(ъ), есми дали и потвердили слȣѕѣ нашемȣ, Мȣхȣлȣ[3] Бȣѕатȣ, тое село, на имѣ На Ѹстїи Ръкъчинѣ, на Серетѣ, да ест(ъ) емȣ, ѡт(ъ)

www.dacoromanica.ro

нас(ъ), 8рик(ъ) ис въсемъ доходомъ, ем8 и дѣтем(ъ) его, и 8н8чатомъ его, и прѣ8н8чатомъ его, и прашүрѣтомъ его и въсем8 род8 его, кто сѣ ем8 изберет(ъ) иан ближин, непор8шено николиже, на вѣки.

А хотарь том8 више писанном8 сел8 да ест(ъ) по старом8 хотарю шт(ъ) 8сих(ъ) сторонъ, к8да из века шживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра пръвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра и Богдан(а)-Влада, и вѣра боаръ наших(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Бланк8ла пръкалаба Шрхеиского, и вѣра с(ы)на его, пана Д8мѣ, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Юга вистїарника, вѣра пана Ганг8ра, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Шанн, пръкалабове Белоградскихъ, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Келенскихь, вѣра пана Даж-бога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Ацка Г8дича, вѣра пана Щеф8ла Хотинского, вѣра пана Косте спътара, вѣра пана Кираколѣ вистїарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Гроза комиса и вѣра въсах(ъ) боаръ наших(ъ) молдавскихь, великихъ и малихъ.

А по нашимъ животѣ, кто <б8>[4]детъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Мол-давскои, шт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или шт(ъ) нашего род8 или пак(ь) б8д(ь) кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ) що би ем8 не пор8шил(ъ) нашего даанїе и по8твержденїе, али що би ем8 8твердил(ъ) и 8крепил(ъ), заи8же есми ем8 дали и потвердили за его правою и вѣрною сл8жб8 и за що шн(ъ) свед(е)телс<т>[5]вовал(ъ) нам(ъ) право и 8сими своими школними межїаши.

А на болшее крѣпост(ъ) и по8твержденїе том8 въсем8 више писанном8, велѣли есми нашем8 вѣрном8 пан8, Тъ8т8лови логофет8, писати и наш8 печатъ привѣсити к сем8 лист8 нашем8.

Пис(а) Борчѣ, 8 С8чавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпѳ, м(ѣ)с(а)ца шк(товрїа), єї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, Mihul Buzatu, şi ni s-a jeluit cu mare plîngere, spunîndu-ne aşa: că privilegiul pe care el l-a avut de la unchii noştri, Ilie voievod şi Ştefan voievod, pentru ocina sa dreaptă, pentru satul anume La Gura Răcăcinei, pe Siret, el a pierdut acest privilegiu cînd au venit Ali-beg şi fratele său, Schender-beg, şi cu Ţăpăluş, şi au prădat ţara noastră pînă sub Lunca Mare.

Deci, noi am socotit cu boierii noştri şi cu tot sfatul nostru cel mai de frunte şi i-am făcut lege după dreptul ţării, ca el să aducă pe toţi megieşii lui din jur înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, pentru ca să recunoască şi să mărturisească şi ei despre aceasta, că este aşa. Deci, întru aceea, sculîndu-se sluga noastră, Mihul Buzatu, a şi adus pe toţi megieşii săi din jur, iar ei încă au recunoscut şi au mărturisit despre aceasta, că a pierdut sluga noastră, Mihul Buzatu, privilegiul său, despre care scriem mai sus, cînd au venit Ali-beg şi fratele său, Schender-beg, şi cu Ţăpăluş, şi au prădat ţara noastră pînă sub Lunca Mare.

Deci, noi, văzînd buna şi dreapta lor recunoaştere şi dreapta mărturie, noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit slugii noastre, Mihul Buzatu,

www.dacoromanica.ro

acest sat, anume La Gura Răcăcinei, pe Siret, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu-i clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că el, şi cu toţi megieşii săi din jur, ne-a mărturisit drept.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6989 ⟨1481⟩, luna octombrie, 15.

Arh. St. Bucureşti, D.S. Moldova, nr. 26. Orig., perg. (31 × 45,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.
O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/538.

EDIŢII: Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 116 (text slav, cu prescurtări, şi trad., cu data de zi: 5 şi cu anul socotit în stilul de 1 septembrie); Bogdan, *Doc.*, *Ştefan*, I, p. 258—259 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 31—32 (trad.).

---

[1] Aici, ca şi deseori în continuare, ч făcut ca г.
[2] Aici, ca şi uneori în continuare, ȣ pare г.
[3] În loc de Мнхȣлȣ.
[4] Rupt.
[5] Omis.

241 **1481 (6989) octombrie 15, Suceava.**

Copie după copia tălmăcirei de pe hrisovul domnului Ştefan voevod, întăritor satului Iucşănii, ce-i pe Jijia, în ţinutul Iaşii, din leat 6989 ⟨1481⟩ octomvrie 15.

www.dacoromanica.ro

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voevod, domn pămîntului Moldovei. Facem ştire cu acest hrisov al nostru, tuturor care pre dînsul vor căuta sau citindu-se vor auzi, că au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştıi ai Moldovei, mari[lor] şi mici, Elena, femeia a lui Manoil Raicii, şi cu fetele sale, care sunt fiice a lui Manuil Raicii, anume Dumşa şi Zoica, de a lor bunăvoie, de nimeni silite, nici asuprite, şi au vîndut a lor dreaptă ocină, un sat anume Iucşanii, pe Jijia, şi cu moară în Jijia, care acest sat este dreaptă ocină a fetelor lui Raicii, după Raicii, şi l-au vîndut pre acest sat credinciosului nostru boer, comisului Groza, drept o sută şasezeci galbeni tătăreşti. Şi sculîndu-se credinciosul nostru boer, Groza comisul, au plătit toţi acei de mai sus-scrişi bani, 160 galbeni tătăreşti, în mînile Elenii, femeii lui Manoil Raicii şi în mînile fetelor ei, fiicelor lui Manoil Raicii, Dumşei şi Zoichii, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri ai Moldavei.

Deci şi noi, văzînd a lor bunăvoie, tocmală şi plată deplin(ă), aşijderea şi de la noi am dat şi am întărit credinciosului nostru boer, comisului Grozea, acest de mai sus-zis sat, Iucşanii, pe Jijia, şi cu moară în Jijia, ca să-i fie lui, şi de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, nepoţilor şi strănepoţilor lui, prestrănepoţilor lui şi a tot neamul lui, care i se va alege mai de aproape, nestrămutat nici odinioară, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechiu din toate părţile, pe unde au apucat din vechiu.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voevod, şi credinţa a preaiubiţilor fiilor noştri, Alexandru şi Bogdan [i] Vlad, şi credinţa boerilor noştri ai Moldavei: credinţa d(umi)sale Vlaicului pîrcălab de Orheiu şi credinţa a fiului său, d(umnea)lui Dumei, credinţa d(umi)sale lui Sberea, i a d(umi)sale Hranei vornicul, credinţa d(umi)sale Neagului, credinţa d(umi)sale Iughii vistiernicul, credinţa d(umi)sale Gangurii, credinţa d(umi)sale lui Herman, i a d(umi)sale Gherman şi credinţa d(umi)sale ⟨Oană⟩[1], pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa d(umi)sale lui Ivaşco şi credinţa d(umi)sale ⟨Maxin⟩[1], pîrcălabi Chiliei, credinţa d(umi)sale Dajbogă pîrcălab de Neamţ, credinţa d(umi)sale Feteguş[2], şi credinţa d(umi)sale Dragoş, pîrcălabi[3] Novogradului[4], credinţa d(umi)sale Ivaşcu Gudici, şi credinţa d(umisale) Şteful al Hotinului, credinţa d(umisale) Costea spătar, credinţa d(umisale) Chiracolea vistierul, credinţa d(umisale) Irimia postelnicul, credinţa d(umisale) Ioan paharnicul, credinţa d(umisale) Petrea stolnicul şi credinţa a tuturor boierilor noştri ai Moldavei, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, care va fi domn pămîntului nostru Moldavei, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi ori pre carele îl va alege Dumnezeu ca să fie domn pămîntului nostru Moldavei, acela să nu strămute aceasta a noastră danie şi întăritură, ci mai vîrtos să-i dee lui şi să-i întăriască, pentru că i-am dat lui şi i-am întărit pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, fiindcă el şi-a cumpărat cu ai săi drepţi şi bani curaţi[5].

Iar spre mai mare tărie şi întăritură tuturor celor de mai sus-scrisă, am oruncit credinciosului nostru boer, Tăutului logofăt, ca să scrie şi a noastră pecete să o lege către acest adevărat al nostru hrisov.

S-au scris în Suceava, în anul 6989 ⟨1481⟩ oct(ombrie) 15 zile.

S-au tălmăcit de pe originalul sîrbesc, din cuvînt în cuvînt întocmai, de mine, jos iscălitul, la anul 1840, mart(ie), în 24 zile.

Hrisant ieremonah.

www.dacoromanica.ro

După Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 112. Trad. de la Arh. St. Iaşi, doc. necatalogate (piesa nu a mai putut fi însă identificată după fişierul cronologic al aceloraşi arhive).

Altă trad., din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, cu văleatul greşit: 7000 ⟨1492⟩, la Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 629 (Cond. Asachi), f. 22.

ALTE EDIŢII: Băleanu, *Doc. şi reg.*, p. 82—84 (trad. de la Arh. St. Iaşi); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 514—515 (trad. din Cond. Asachi); *D.I.R.*, A, II, p. 32—34 (trad., după Costăchescu), şi p. 174 (trad. din Cond. Asachi).

---

[1] Completarea lui M. Costăchescu.
[2] Greşit, în loc de Fete Gotcă.
[3] Greşit, în loc de „pîrcălab".
[4] Cetăţii Noi.
[5] În loc de „curaţi bani".

242 **14⟨8⟩1 (69⟨8⟩9) octombrie 24.**

...ispisoc de la Ştefan vodă, 6959[1] octomvrie 24, ce dă şi întăreşte... ⟨lui⟩[2] Toader Trudescu cu acest sat, Trudeştii, pe Valea Neagră[3], ţinutul Neamţului[4]...

După Codrescu, *Uricariul*, XXV, p. 69. Rez., într-o copie, din 1826 aprilie 14, după o mărturie hotarnică din 1667 (7175) martie 10; actul se afla în posesia lui Th. Codrescu.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc.*, II, p. 286 (acelaşi rez., datat: 1442 octombrie 24 — 1446 octombrie 24).

---

[1] Văleatul a fost citit, desigur, greşit, în loc de 6989 ⟨1481⟩.
[2] Completarea noastră; în textul doc. din 1667: „pre moşul lor..."
[3] În orig., probabil: Pîrîul Negru.
[4] „ţinutul Neamţului", probabil adaosul rezumatorului.

243 **1482 (6990) martie 15, Suceava.**

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) ꙋзрит(ъ) или его чтѵчи ꙋслишит(ъ), ѡже прїидоша перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими ꙋсими молдавскими боꙗри, великими и малими, Ꙗнна, сестра пана Добрѵла логофета, и съ своимъ непотомъ, съ Станчѵлом(ъ), с(ы)нъ Фетко Старостескѵла, по их(ъ) доброи воли и никимъ непоиѵжени, а ни присиловани, і продали свое[1] правое ѡтинѵ, ѡт(ъ) своего[1] праваго и питомаго ꙋрика, село на имѣ Бълѣнїи, пѵдли Юкаша, ꙋ Немецкои волости; та продали тое село слѵѕѣ нашемꙋ, Ивѵлѵ дїакѵ, за с҃ злат(ъ) татарских(ъ). И ѵставши слꙋга нашъ, Ивꙋл(ъ) дїакъ, и заплатилъ ѵси исполна, тоти више писаних(ъ) пинези, ꙋ рѵки Ꙗнни, сестра пана Добрѵ<ла>[2] логофета, и ѵ рѵки непотѵ еи, Станчѵлѵ, перед(ъ) нами и перед(ъ) ѵсими нашими <м>[2]олдавскими боꙗр<и, великими>[2] и малими.

Ино ми, видѣвши меже <ними доброе>[2] их(ъ) воли ток<ме>[1]ж(ъ) и полнои заплатꙋ, а ми тако<ждере, и ѡт(ъ) и>[1]а<с(ь)>[1], есми дали и потвердили слѵѕѣ нашемѵ, Ивѵлѵ дїакѵ, тое прѣд(ъ) реченое село Бълѣнїи, пꙋдли Юка<ша>[2], да ест(ъ) емꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), оѵрик(ъ) и съ въсемъ доходомъ, емꙋ и дѣтем(ъ)

www.dacoromanica.ro

єго, и ѹнѹчатом(ъ) єго, и прѣѹнучатом(ъ) єго, и прашѹрѣтомъ єго и въсєму родѹ єго, кто сѣ єму изберетъ нан ближнїи, непорушено николиже, на вѣки.

А хотар(ъ) тому селу, Вълѣном(ъ), да ест(ъ) по старому хотарю ѡт(ъ) усих(ъ) сторон(ъ), куда из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Александра и Богдан(а)-Влада, и вѣра боѧръ наших(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Влаикула пръкалаба и[3] вѣра с(ы)на его, пана Думѣ, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангура, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Келеиских(ъ), вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Готка, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградскаго, вѣра пана Ицка Гудича, вѣра <пана>[4] Шефула Хотинского, вѣра пана Костѣ спътарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистїарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Їѡна ч<аш>[2]ника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозѧ <комиса>[2] и вѣра ѹсих(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ) боѧри, великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашимъ животѣ, кто бѹдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего роду или пак(ъ) буд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ), що би ему не порушил(ъ) нашего дѣанїе[1] и потверждєнїе.

<А на болшее крѣпостъ и потверждєнїе>[5] тому въсєму више писанному, велѣли есми нашему вѣрно<мѹ>[2] панѹ, Тъутуловн логофету, писати и нашу печат(ъ) привесити к сему листу нашему.

Пис(а) Борчѣ, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ЗЦЧ, м(ѣ)с(ѧ)ца марта, ЕІ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Anna, sora panului Dobrul logofăt, şi cu nepotul ei, cu Stanciul, fiul lui Fetco Stărostescul, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vîndut ocina sa[1] dreaptă, din uricul său[1] drept şi propriu, satul anume Vălenii, lîngă Iucaş, în ţinutul Neamţ; şi au vîndut acest sat slugii noastre, Ivul diac, pentru 200 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, Ivul diac, au şi plătit deplin toţi aceşti bani mai sus-scrişi în mîinile Annii, sora panului Dobrul logofăt, şi în mîinile nepotului ei, Stanciul, înaintea noastră, şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, ⟨mari⟩[2] şi mici.

Deci, noi, văzînd ⟨buna⟩[2] lor voie şi tocmeală dintre ⟨ei⟩[2] şi plata deplină, şi noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit slugii noastre, Ivul diac, acest mai înainte-spus sat, Vălenii, lîngă Iuca⟨ş⟩[2], să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Vălenii, să fie după vechiul hotar din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Gotcă, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa ‹panului›[4] Şteful de Hotin, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ce‹aş›[2]nic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea ‹comis›[2] şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela, să nu-i clintească dania şi întărirea noastră.

‹Iar pentru mai mare putere şi întărire›[5] a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 ‹1482›, luna martie, 15.

‹Pe verso, însemnare tîrzie:› Uric pentru Vălenii de lîngă Iucaş, din ţinutul Neamţului.

Bibl. Acad., CLXX/5. Orig., perg. (33 × 41 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.
O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/539.

EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, VII, p. 168 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 259—261 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 34—35 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] Rupt.
[3] и, adăugat deasupra rîndului.
[4] Omis.
[5] Omis; este evident în acest caz că diacul transcria formulele obişnuite după un model, întrucît textul sărit (cf. doc. următor, scris tot de Borcea) se încheia tot cu cuvîntul потвєрждєнїє (întărire).

244 — 1482 (6990) aprilie 15, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїєю, мы, Стєфан(ъ) воєвода, г(о)сп(о)д(а)ръ Зємли Молдавской. Знамєнито чи‹ни›[1]мъ ис(ъ) симъ листомъ нашимъ, въсѣмъ кто на нємъ оузритъ или єго чтоучи оуслышит(ъ), ѡжє прїидє прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) ꙋсими нашими молдавскими боѧри, вєликими и малими, слꙋга наш(ъ), Щєфꙋлъ Спинѣнѵлъ[2], и съ своєю жєною, Фєткою, дочка Камилина, по их(ъ) доброи воли и никимъ нєпоиꙋжєни, а ни присиловани, и продали ѡдино сєло, на имѣ Кобылїѧ, над(ъ) Нистри, ѡчина Фєткова, дочка Камилова, ѡт(ъ) єи праваго и питомаго ꙋрика; та продали тоє сєло слꙋѕѣ нашємꙋ, панꙋ Козмѣ оушарю, за р҃ѯ злати татарских(ъ). И ꙋставши слꙋга наш(ъ), пан(ъ) Козма ꙋшарь, и заплатил(ъ) ꙋси тоти вишє писаних(ъ) пинѣзи, р҃ѯ злати татарских(ъ), оу рꙋки слꙋѕѣ нашємꙋ, Щєфѵлꙋ Спинѣнꙋ, и ꙋ рꙋки жєнѣ єго, Фєтци, ꙋсє готовими пинѣзми, пєрєд(ъ) нами и пєрєд(ъ) ꙋсими нашими молдавскими боѧри, вєликими и малими.

Ино ми, видѣвши мєжє ними доброє их(ъ) воли и токмєжь и полнои заплатоу, а ми такождєрє, и ѡт(ъ) нас(ъ), єсми дали и потвєрдили слꙋѕѣ нашємꙋ, панꙋ Козмѣ ꙋшарю, тоє вишє писанноє сєло, Кобылїѧ, над(ъ) Нистри, да єст(ъ) ємꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), ꙋрик(ъ) и съ въсємъ доходомъ, ємꙋ и дѣтєм(ъ) єго, и ꙋнꙋчатомъ єго, и прѣꙋнꙋчатомъ єго, и пращꙋрѣтомъ єго и въсємꙋ родꙋ єго, кто сѣ ємꙋ избєрєтъ наи ближии, нєпорꙋшєно николиже, на вѣки.

www.dacoromanica.ro

Ѧ хотарь томѵ селѵ да ест(ъ) по старомѵ хотарю ѡт(ъ) ѹсих(ъ) сторон(ъ), кѹда из вѣка ѡжнвали.

Ѧ на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи нашних(ъ), Ѧлександра и Богдан(а)-Влада, и вѣра бомрь наших(ъ) молдавскиx(ъ): вѣра пана Влаикѵла пръкалаба Ѡрхеиского и вѣра с(ы)на его, пана Дѹмѣ, вѣра пана Збїари, вѣра пана Юга, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Нѧг(а), вѣра пана Гангѹра, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡана, пръкалабове Белоградски, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максина, пръкалабове Келїиски, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградскогѡ, вѣра пана Ѩцка Гѹдича, вѣра пана Щефѹла пръкалаба Хотинского, вѣра пана Косте спътарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистїарника, вѣра пана Ѥр<ем>[3]їа постелника, вѣра пана Їѡна чашника, вѣра па<на>[3] Петра столника, вѣра пана Грозѧ Микотича комиса и вѣра ѹсих(ъ) бомр наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

Ѧ по нашимъ животѣ, кто бѵдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего родѹ или пак(ъ) бѵд(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, а тот(ъ) що би не порѹшил(ъ) нашего даанїе и поѹтверждение, али що би емѹ ѹтвердил(ъ) и ѹкрѣпил(ъ), заньже есми емѵ дали и потвердили за его правою и вѣрною слѹжбѹ и за що ѡн(ъ) соби кѵпил(ъ) тое село за свои прави и чисти пинѣзи.

Ѧ на болшее крѣпостъ и пооутверждение томѹ въсемѹ више писаномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѵ панѵ, Тъоутоулови логофетоу, писати и нашѵ печатъ завѣсити къ семѵ листѵ нашемѵ.

Пис(а) Борчѣ, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцч, м(ѣ)с(ѧ)ц(а) ап(рилїа), еї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, Şteful Spineanul, şi cu soţia sa, Fetca, fiica lui Cămilă, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vîndut un sat, anume Cobîlia, pe Nistru, ocina Fetcăi, fiica lui Cămilă, din uricul ei drept şi propriu; şi au vîndut acest sat slugii noastre, pan Cozma uşar, pentru 160 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, pan Cozma uşar, a şi plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 160 de zloţi tătăreşti, în mîinile slugii noastre, Şteful Spineanu, şi în mîinile soţiei sale, Fetca, totul cu bani gata, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală dintre ei şi plata deplină, noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit slugii noastre, pan Cozma uşar, acest sat mai sus-scris, Cobîlia, pe Nistru, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Iuga, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oană, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco

www.dacoromanica.ro

şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Er⟨em⟩[3]ie a postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea Micotici comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că el şi-a cumpărat acest sat pe banii săi drepţi şi curaţi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 ⟨1482⟩, luna aprilie, 15.

⟨Pe verso, însemnări tîrzii:⟩ † ⟨Uricu⟩[3]l Cobîliei; ⟨şi⟩ † Cobîlca.

Arh. St., Bucureşti, Peceţi, nr. 215. Orig., perg. (29 × 55,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), deteriorată; din legendă se mai citeşte doar: † Печать Їѡ Ст<ефань>.... <Зем>ли....

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/540.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 261—263 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 35—36 (trad. după Bogdan).

---

[1] Omis.

[2] Aici ca şi deseori în continuare, diacul scrie ѵ, în loc de ȣ, dar fără a respecta vreo regulă anumită.

[3] Şters.

245 — 1482 (6990) mai 9, Succava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, господаръ Земли Молдавскои. Знаменито чинимъ ис(ъ) симъ листомъ нашимъ, въсѣмь кто на немъ оѵзрить или его чтȣчи ȣслышить, ѡже бл(а)гопроизволи г(ос)п(о)дство ми нашимъ бл(а)гимъ произволенїемъ и чистимъ[1] и свѣтлимъ ср(ъ)д(ь)цемъ, и ѡт(ъ) въсеѧ нашеѧ доброѧ волеѧ и ѡт(ъ) Б(ог)а помощїѧ, и даем(ъ) и потверждаем(ъ) нашемȣ с(вѧ)томȣ монастирю ѡт(ъ) Немца, идеже ест(ъ) храм(ъ) С(вѧ)томȣ Възнес(е)нїю и идеже ест(ъ) егȣменъ молебник(ъ) наш(ъ), поп(ъ) Пимен(ъ), пр вою ѡтинин8 монастирскою, села на имѣ: Двоpенещи[2], на Молдавѣ, и Бȣѕацїи, тиж(е) на Молдавѣ, и Фынтънѣ[не][3]ле, на Повратѧ. Тое въсе више писанное да е т(ъ) нашемȣ с(вѧ)томȣ монастирю ѡт(ъ) Немца, ѡт(ъ) нас(ъ), ȣрик(ъ) и съ въсемъ доходомъ, непорȣшено николиже, на вѣки вѣчного.

А хотарь тѣмь више писаниих(ъ) сел(ъ) да естъ по старомȣ хотарю ѡт(ъ) ȣсихь сторон(ъ), кȣда из вѣка ѡжинвали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленних(ь) дѣтеи нашиx(ь), Алеѯандра и Богдан(а)-Влада, и вѣра боѧрь нашиx(ь) молдавскихь: вѣра пана Бланкȣла пръкалаба Ѡрхенского и вѣра с(ы)на его, пана Дȣмѣ, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворьника, вѣра пана Юга вистїарника, вѣра пана Нѧгь, вѣра пана Радȣла Гангȣра, вѣра пана

www.dacoromanica.ro

Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡанн, пръкалабове Белоградски, вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максина, пръкалабове Келенски, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новоградского, вѣра пана Яцка Гѹдича, вѣра пана Щефѹла пръкалаба Хотинского, вѣра пана Косте спътарѣ, вѣра пана Киракольѣ вистїарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Їѡна паҳарника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозя Микотича комиса и вѣра въсѣҳь бояръ нашиҳ(ь) молдавскиҳ(ь), великиҳ(ь) и малиҳ(ь).

А по нашимъ животѣ, кто бѹдеть г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавской, ѡт(ъ) дѣтеи нашиҳь или ѡт(ъ) нашего родѹ или пак(ь) бѹдь кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ремь бити нашеи Земли Молдавскои, тоть що би не порѹшилъ нашего данїе и потверждение, али що би ѹтвердил(ъ) и ѹкрѣпилъ нашемѹ с(вя)томѹ монастирю ѡт(ъ) Нѣмца, занѹже есми дали и потвердили за що ест(ъ) правое и питомое ѡтинѹ монастирское.

А на болшее крѣпость и поѹтверждение томѹ въсемѹ више писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлови логофътѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити къ семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Борчѣ, ѹ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцч, м(ѣ)с(я)ца маїа, ѳ.

⟨Pe verso, *adresa*:⟩ † Манастир(ъ) ѡт(ъ) Нѣмца.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tututor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a binevoit domnia mea cu bunăvoinţa noastră şi cu inima curată şi luminată, şi cu toată bunăvoia noastră şi cu ajutorul lui Dumnezeu, şi dăm şi întărim sfintei noastre mănăstiri de la Neamţ, unde este hramul Sfînta Înălţare şi unde este egumen rugătorul nostru, popa Pimen, ocina dreaptă a mănăstirii, satele anume: Dvoreneşti, pe Moldova, şi Buzaţii, tot pe Moldova, şi Fîntînele, pe Pobrata. Toate acestea mai sus-scrise să fie sfintei noastre mănăstiri de la Neamţ, de la noi, uric şi cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate mai sus-scrise să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Neagu, credinţa panului Radul Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Coste spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion paharnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea Micotici comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să o întărească şi să o împuternicească sfintei noastre mănăstiri

www.dacoromanica.ro

de la Neamţ, pentru că am dat şi am întărit fiindcă este ocina dreaptă şi proprie a mănăstirii.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Borcea, la Suceava, în anul 6990 ⟨1482⟩, luna mai, 9.

⟨Pe verso, *adresa:*⟩ † Mănăstirea de la Neamţ.

Arh. St. Bucureşti, M-rea Neamţ, XXI/8. Orig., perg. (31,5 × 45 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O copie, cu caractere ruseşti, şi cu văleatul greşit: 6905 ⟨1397⟩, o trad., adeverită de Paisie, arhimandrit şi stareţ al m-rii Neamţ, cu acelaşi văleat greşit, şi o copie, din prima jumătate a secolului XIX-al după această trad., ibidem; altă copie, după aceeaşi trad., la Bibl. Acad., CLXXV/1. O copie slavă, cu trad., la Bibl. de Stat a U.R.S.S. „V. I. Lenin", Secţia manuscrise, ms. nr. 1 733, f. 1. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A.D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/541.

EDIŢII: Creţulescu, *Ist. Cet. Neamţ*, p. 28 (trad.); idem, *Doc. Neamţ* (b), p. 234—235 (text slav, în transliteraţie latină, şi trad., cu văleatul greşit: 6905 ⟨1397⟩); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 263—264 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 36—37 (trad.)

---

[1] ч, făcut deseori ca ѵ.

[2] Răzuit şi scris din nou de acelaşi diac.

[3] Desigur, diacul a repetat aceeaşi silabă, nefiind sigur de valoarea fonetică a celor două litere: ѣ şi є.

246 — 1482 (6990) august 10.

Suret de pe ispisoc ot Ştefan vodă bătrînul, den vălet 6990 ⟨1482⟩ avgust 10 dn(i).

Adecă adevărată sluga noastră, pan Stan Horjă, slujind noaî cu dreptate şi cu credinţă, pentru aceia, văzînd a lur dreaptă şi cu credinţă slujbă, l-am miluit pre dînsul cu deusăbită a noastră milă, am dat şi am întărit pre dînsul, întru al nostru pămînt, al Moldovii, pre a lui dreaptă ocină şi moşie, satul anume Horjăştii, la Lăpuşna, unde au fost casa lui, den sus de Scorţăşti, şi Fîntîna Peperigului, întru acelaş hotar, şi alt sat, la Gura Ocoalelor, şi, peste Prut, supt Obîrşie, unde să pogoară gura Gîrlii, şi cu loc de prisacă a Horjii celui bătrîn la obîrşiia pîrîului Gurşava, şi Strîmbenii, la Bujor, şi fîntîna lui Muşat, ca să-i fiia[1] de la noi uric, cu tot venitul.

Credi⟨n⟩[2]ţa preiubiţi fiilor noştri, Alixandru şi Bogdan voevod[3], şi credinţa boerilor noştri a Moldovii: pana Micula[4] pîrcălaba Orheiscoiu şi ficiorul lui, pan Dume, şi credinţa lui pan Zbiera, şi pan Hran(a) vornic, şi pana Gangura, şi Gherman, şi Oane, pîrcă⟨la⟩[2]bul[5] de Cetate Albă, şi pan Ivaşco şi Maxin, şi Dragoş, pîrcălabul de Cetate Noaă, şi Şteful, pîrcălabul de Hotin, şi Coste spăt(ar), şi Chiracole visternicul, şi Erimiia postelnic[6], şi Oana păh(arnicul), şi Petre stolnicul, şi Groză comisul şi tot[1] boerii, mari şi mici.

Arh. St. Bucureşti, Colecţia Doc. Moldoveneşti, XLV/1. Copie, după o trad. veche.

O transcriere, de I. Bogdan, a aceleiaşi copii, la Bibl. Acad., ms. nr. 5 234, f. 175.

Un rez., într-un izvod de scrisorile moşiei Scorţeşti, la Arh. St. Iaşi, CCCLXXIX/2.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 115 (aceeaşi copie, după I. Bogdan); *D.I.R.*, A, II, p. 37—38 (copie, după Costăchescu).

www.dacoromanica.ro

¹ Aşa în copie.
² Omis.
³ Greşit, în loc de „Bogdan-Vlad".
⁴ Greşit, în loc de „Vlaicul".
⁵ Greşit, în loc de „pîrcălabii".
⁶ De la „Coste" pînă aici, omis în copia lui I. Bogdan.

247 — 1483 (6991) februarie 17, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис(ъ) сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣмь кто на нем(ъ) възрит(ъ) или его чтȣчи ȣслышит(ъ), ѡже тоти истинныи наши слȣги, Жȣржа Ѡничанȣл(ъ) и пръвомȣ племеник<ȣ>[1] его, Іѡнȣ Ѡничанȣл(ъ), слȣжили намъ право и вѣрно. Тѣм мы, видѣвше их(ъ) правою и вѣрною слȣжбою[2] до нас(ъ), жаловали есми ихъ ѡсобною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми им(ъ), ȣ нашеи земли, ȣ Молдавскои, правѧ их(ъ) ѡтнина, ѡт(ъ) половина село ѡт(ъ) Ѡничани, два част(и) села ѡт(ъ) тои половина села ѡт(ъ) Ѡничани. Тое въсе више писанное да ест(ъ) слȣгам(ъ) нашим(ь), Жȣржи и племеникȣ его, Іѡнȣ, ѡт(ъ) нас(ъ), ȣрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), имъ и дѣтем(ъ) их(ъ), и ȣнȣчатом(ъ) их(ъ), и прѣȣнȣчатомъ[3] их(ъ), и праѱȣрѣтом(ъ) их(ъ) и въсемȣ родȣ их(ъ), кто сѣ имъ изберет(ъ) иаи ближкыи, непорȣшено николиже, на вѣки.

А хотаръ тим(ь) двомь чѧстем(ь) селам(ь) да ест(ъ) по старомȣ хотарȣ ѡт(ъ) ȣсих(ъ) сторон(ъ), кȣда из вѣка ѡживали.

А на тое ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писа<н>[1]наго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленых(ъ) дѣтеи наших(ъ), Александра и Богдана-Влада, и вѣра болѧрь наших(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Бланкȣла пръкалаба Ѡ<р>[1]хенского и вѣра с(ы)на его, пана Дȣми, вѣра пана Звѣри, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Юги, вѣра пана Нѣгȣ[4], вѣра пана Гангȣра, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Килїиских(ъ), вѣра пана Дажбог<а п>[1]ръкала<ба>[1] Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша пръкалаба Новогр<адского>[5], вѣра пана Ѧцка Гȣдича, вѣра пан<а Ще>[6]фȣла Хотин<ского, в>[1]ѣр<а пана Костѣ с>[1]пътарѣ, <вѣра пана Ки>[1]ра<колѣ>[1] вистїарника, вѣра пана Єремїѧ постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣра пана Петра ст<олни>[1]ка, вѣра пана Грозѣ комиса и вѣра ȣсих(ъ) болѧрь наших(ъ) молдавских(ъ), и великих(ъ), и малих(ъ).

А по нашим(ь) <ж>[1]ивотѣ, кто бȣдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, <ѡт(ь) дѣ>[1]теи наших(ъ) или ѡт(ь) нашего родȣ или пак(ъ) бȣд(ь) кого Б(ог)ь изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тоть ѱо би не порȣшил(ъ) нашего даанїе и пот<връ>[1]жденїе, али ѱо би имъ ȣтвердил(ъ) и ȣкрѣпил(ъ), заиȣже есми имъ дали и потверд<или>[1] за их(ъ) правою и вѣрною слȣжбȣ.

А на болшее крѣпостъ <и по>[1]твержденїе томȣ въсемȣ више писанномȣ, велѣли есми нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Тъȣтȣлȣ логофетȣ, <писати>[7] и нашȣ печатъ привѣсити к семȣ листоу нашемȣ.

Пис(а) Іѡн(ъ), брать Лȣчин(ь), въ Сȣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ ҂ѕҁча, м(ѣ)с(ѧ)ца фев(рȣарїа), ꙅі д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Giurgea Oniceanul şi vărul lui primar, Ion Oniceanul, ne-au slujit drept şi credincios.

www.dacoromanica.ro

De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, dintr-o jumătate de sat din Oniceani, două părţi de sat din această jumătate de sat din Oniceani. Toate acestea mai sus-scrise să fie slugilor noastre, lui Giurgea şi vărului său, Ion, de la noi, uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor două părţi de sat să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voeivod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului ⟨Şte⟩[6]ful de Hotin, credinţa ⟨panului Coste⟩[1] spătar, ⟨credinţa panului Chi⟩[1]ra⟨cole⟩[1] vistier, credinţa panului Eremia postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru st⟨olni⟩[1]c, credinţa panului Groze comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, şi mari, şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, ⟨din⟩[1] copiii noştri sau din neamul nostru, sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credinsioasă.

Iar pentru mai mare putere ⟨şi⟩[1] întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩, luna februarie, 17 zile.

⟨Pe verso, însemnare din secolul al XVII-lea:⟩ Giurgiu Oniceanu şi Ion Oniceanu.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 148. Orig., perg. (28,5 × 40,5 cm) pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase vişinie), cu legenda: † Пєчать Iѡ Стєфань воєвода, господар землн Молдавскон; iniţial, documentul a început să fie scris pe acelaşi pergament, aşezat însă invers faţă de actuala lui poziţie, după care textul a fost răzuit (din numele beneficiarului se mai cunosc, totuşi, literele: ѹрж).

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/542. Un rez., cu văleatul greşit: 6971 ⟨1463⟩, şi cu data de zi: 13, la Arh. St. Iaşi, Tr. 624, op. I, dos. 83, f. 28.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 73 (rez. de la Arh. St. Iaşi, în prelucrarea editorului) şi p. 267—268 (text slav), considerîndu-se rezumatul ca provenind de la un alt document decît cel cu data 1483 februarie 17; *D.I.R.*, A, I, p. 328 (rez., după Bogdan), şi II, p. 38—39 (trad.), acceptîndu-se distincţia făcută de Bogdan între rez. şi orig.

---

[1] Şters.
[2] ю, adăugat ulterior între д şi о de la cuvîntul următor.
[3] ча, adăugat ulterior, deasupra rîndului.

www.dacoromanica.ro

[4] Aşa în orig.
[5] Şters şi rupt.
[6] Rupt.
[7] Omis.

248 — 1483 (6991) februarie 18.

6991 ⟨1483⟩ fev(ruarie) 18.

Ispisoc de la dom(nul) Ştefan v(oie)vod, care întăreşti lui Lazor globnic a patra parte de Petia cea Mare, cotunul cel din sus.

Arh. St. Iaşi, CCLXXVI/3. Rez., într-un „izvod“ de acte ale moşiei Petia, din prima jumătate a secolului al XIX-lea.

O menţ., ibidem, CCLXXV/160.

EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, VII, p. 275 (rez., într-un perilipsis din 1805); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 268 (rez., după Iorga, în prelucrarea editorului); *D.I.R.*, A, II, p. 39 (rez., după Bogdan).

249 — 1483 (6991) aprilie 12, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)<ръ З>[1]емли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѣм(ь) нашим(ь) листом(ь), въсѧм(ъ) кто на н(ь) <възрит(ъ) или его чтючи оуслишит(ъ), ѡже прїидоша прѧд(ъ) нами и>[2] прѧд(ъ) оусими молдавск<им>[1]и боꙗре, великими и малими, наш(ъ) вѣрнїи боꙗрин(ъ), пан(ъ) Пътрꙋ столник(ъ), и <слꙋга наш(ъ), Влъкꙋ Пꙋрчелескꙋл(ъ), съ его дѣтими и съ своею>[2] братаничею, Ꙗнꙋшкою, дочка <Ил>[1]ина Пꙋрчелескꙋл(а), по их(ъ) доброи воли, никим(ъ) непонꙋжени а ни присиловани, <и проминѣли свои правїи ѡтчини. И пан(ъ) Пътрꙋ столник(ъ) дал(ъ) Влъ>[2]кꙋ Пꙋрчелꙋскꙋлꙋ и дѣтем(ъ) ег(о) и <непо>[1]ти его, Ꙗнꙋшци, дочка Илика Пꙋрчелескꙋла, едно село на имѣ М<итещїи, на Молдавѣ, а ѡни емꙋ дали село Пꙋрчелещїи, на Си>[2]ретѣ.

И прївилїе що имал(ъ) пан(ъ) Пътрꙋ столник(ъ) ѡт(ъ) кꙋпеж(ь) на того село, на Митещїи, тиж(е) дал(ъ) оу рꙋки <слꙋѕѣ нашемꙋ, Влъкꙋ Пꙋрчелескꙋлꙋ. А Влъкꙋ Пꙋрчелескꙋл(ъ) и дѣти ег(о)>[2] и непота ег(о), Ꙗнꙋшка, прївїлие що имали на Пꙋрчелещїи, а ѡни дали оу рꙋки нашемꙋ вѣрномꙋ <панꙋ, Пътрꙋ столникꙋ, прѧд(ъ) нами.

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброи>[2] воли и токмежь и лагодꙋ межи ними и проминѣнїе, а ми також(е) есми им(ъ) дали и потвердили, слꙋ<ѕѣ>[3] наше<мꙋ, Влъкꙋ Пꙋрчелескꙋлꙋ, и дѣтем(ъ) ег(о) и непоти ег(о), Ꙗнꙋшци, да ест(ъ)>[2] им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ), тое прѣд(ъ) реч(е)ное село, на имѣ Митещїи, на Молд<авѣ>[3], и съ въсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ), и ꙋнꙋчатом(ъ) его[4], и прав<нꙋчатом(ъ) их(ъ), и пращꙋрѣтом(ъ) их(ъ), и въсемꙋ родꙋ их(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ)>[2] наи ближнїи, непорꙋшено николиже, на вѣки.

А хотар(ъ) томꙋ селꙋ да естъ по старомꙋ хотарꙋ, кꙋда из вѣка <ѡживали.

А на то естъ вѣра нашего г(ос)п(о)дства, выше писаннаго, мы>[2], Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзл<ю>[1]бленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра <пана Влаикꙋла пръкалаб(а) Ѡрхеиског(о), и с(ы)на ег(о), пана>[2] Дꙋми, вѣра пана Збїари, вѣра пана <Храна дворника>[1], вѣра пана Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангꙋра, вѣра пана <Хръмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове>[2] Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка

www.dacoromanica.ro

и <вѣра пана Максима, пръкала>[1]бове Килїиски, вѣра пана Дажбога пръкалаба <Немец>[3]<ского, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Ми>[2]кота пръкалаба Ново<градского, вѣра пана Ицка Гȣди>[1]ча, вѣра пана Щефȣла Хотинского, вѣра пана <Драгоша спътарѣ, вѣра пана Киракола вистїарника, вѣра па>[2]на Еремїи <постелника, вѣра пана Їѡна чашника[5], вѣра пана Петри[5] столника, вѣра па>[1]на Грози комиса и вѣра оу<сѣх(ъ)>[3] боѩръ <нашиx(ъ)>[3] <молдавскиx(ъ), великиx(ъ) и малиx(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто бȣдет(ъ)>[2] г(о)сп(о)д(а)ръ <нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи нашиx(ъ) или ѡт(ъ) наше>[1]гѡ родȣ или пак(ъ) бȣдь кого Б(ог)ъ изберет(ъ) <г(о)сп(о)д(а)ремъ>[3] <бити нашеи Земли Молдавскои, тотъ що би непорȣшил(ъ) на>[2]шего даанїа и потвръ<жденїа, але що би имъ ȣтвръдил(ъ)>[1] и ȣкрѧпил(ъ), заиȣже есми им(ъ) дали и потвръдили за <що ест(ъ) им(ъ) правое проминѣнїе.

А на болшее крѧпост(ъ) и потвръжденїа, томȣ>[2] въсемȣ више писанномȣ, велѣли <есми нашемȣ>[3] вѣрномȣ панȣ, Тъȣтȣлȣ логофетȣ, писати и на<шȣ печат(ъ) завѣсити к семȣ листȣ нашемȣ>[2].

Пис(а) Косте, брать Їѡн(а) даск<ал(а), ȣ>[3] Сȣчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то х҃ѕцча ап(рилїе) кї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o ⟨vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi⟩[2] înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, credinciosul nostru boier, Pătru stolnic, şi ⟨sluga noastră, Vîlcu Purcelescul, cu copiii lui şi cu⟩[2] nepoata ⟨sa⟩[2] de frate, Annuşca, fiica lui ⟨Il⟩[1]ie Purcelescul, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, ⟨şi au schimbat dreptele lor ocini. Şi pan Pătru stolnic a dat lui Vîl⟩[2]cu Purcelescul şi copiilor lui şi nepoatei lui, Annuşca, fiica lui Ilie Purcelescul, un sat, anume Mi⟨teştii, pe Moldova, iar ei i-au dat satul Purceleştii, pe Si⟩[2]ret.

Şi privilegiul de cumpărătură pe care l-a avut pan Pătru stolnic pe acest sat, pe Miteştii, de asemenea l-a dat în mîinile ⟨slugii noastre, Vîlcu Purcelescul. Iar Vîlcu Purcelescul şi copiii lui⟩[2] şi nepoata lui, Annuşca, ei au dat privilegiul pe care l-au avut pe Purceleşti, în mîinile credinciosului nostru ⟨pan, Pătru stolnic, înaintea noastră⟩[2]. .

⟨Deci, noi, văzînd buna lor⟩[2] voie şi tocmeală şi înţelegerea dintre dînşii şi schimbul, şi noi, de asemenea, am dat şi am întărit, slugii noastre, ⟨Vîlcu Purcelescul, şi copiilor lui şi nepoatei lui, Annuşca, să⟩[2] le fie de la noi uric acest sat mai înainte-spus, anume Miteştii, pe Moldova, şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lui[4], şi ⟨strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege⟩[2] cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după hotarul vechi, pe unde ⟨au folosit⟩[2] din veac.

⟨Iar la aceasta, este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi⟩[2], Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: ⟨credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi a fiului său, pan⟩[2] Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului ⟨Hrană vornic⟩[1], credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului ⟨Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi⟩[2] de Cetatea-Albă, credinţa panului Ivaşco

www.dacoromanica.ro

şi ⟨credinţa panului Macsim, pîrcălabi⟩[1] de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab ⟨de Neamţ⟩[3], ⟨credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Mi⟩[2]cotă pîrcălab de ⟨Cetatea⟩[1] Nouă, ⟨credinţa panului Iaţco Hudi⟩[1]ci, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului ⟨Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa pa⟩[2]nului Eremia ⟨postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic[5], credinţa panului Petru stolnic[5], credinţa pa⟩[1]nului Grozea comis şi credinţa ⟨tuturor⟩[3] boierilor ⟨noştri⟩[3], ⟨moldoveni, mari şi mici⟩[2].

⟨Iar după viaţa noastră, cine va fi⟩[2] domn ⟨al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din⟩[2] neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu ⟨să fie⟩[2] ⟨domn⟩[3] ⟨al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească⟩[2] dania şi întărirea noastră, ⟨ci să le-o întărească⟩[1] şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit ⟨pentru că le este schimb drept⟩[2].

⟨Iar pentru mai mare putere şi întărire⟩[2] a tuturor ⟨celor⟩[2] mai susscrise, am poruncit credinciosului ⟨nostru⟩[3] pan, Tăutul logofăt, să scrie şi ⟨să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră⟩[2].

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩ aprilie 12[6].

Muzeul de istorie şi arheologie al judeţului Prahova, Inv. nr. 656/C. 19 000. Orig., perg. (24 × 31 cm), treimea din dreapta lipsă, pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase vişinie), deteriorată, cu legenda: † Пєчать Іѡ Стєфань воєвода гѡсподар ⟨Зємли Мѡлдав⟩скои.

O foto., greu lizibilă, la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 76 şi alta, după piesa de la Arh. St. Iaşi, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/543.

EDIŢII: Costăchescu, *Doc. Ştefan*, p. 30—33 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 39—40 (trad., după Costăchescu).

---

1 Rupt.
2 Treimea din dreapta a pergamentului, lipsă; întregit, cu mici deosebiri, după M. Costăchescu, în funcţie de conţinutul actului, de formularul diacului Costea şi de mărimea porţiunilor de rînd lipsă: cca 40—45 litere.
3 Şters.
4 Greşit, în loc de нх(ъ) (lor).
5 Credinţa ceaşnicului sau a stolnicului, probabil omisă în orig., deoarece mărimea rupturii, identică cu cea din rîndul următor, de cca 35 litere, nu permite un text mai lung.
6 Data, foarte greu lizibilă, deoarece ulterior s-a scris peste ea o nouă dată: хѕс. (după 7200 ⟨1692⟩.)

250 **1483 (6991) august 14.**

⟨Suret⟩[1] de la Stefan voevod, ⟨6991⟩[1] ⟨1483⟩ avgust 14.

⟨Înştiinţarea pentru adivăra⟩[1]teli slugili noastre, Necoar(ă) şi O⟨n⟩[2]ce, ficiorii lui ⟨On⟩[3]iţ(ă), slujind noî cu dreaptă ş(i) cre⟨dincioasă slujbă, şi noi i-am mi⟩[1]luit pre dînşii, osebit den ⟨a⟩[3] nostră mil(ă), le dăm şi le întărim, întru a nostru pămînt ⟨moldovenesc, pre a lor dria⟩[1]ptă ocin(ă) şi cumpărătur(ă), pre un sat, anume Gîrbeştii, pe Şacovăţ, care l-au cumpă⟨rat tatăl lor, Oniţă, de⟩[1] la Sima a lui Draguş ş(i) de la ficiorul lui, Danco, dréptu 70[4] zloţ(i) ⟨tătărăşti⟩[5], dintr-un uric ce-au avut[6] ⟨Dragoş Gîrbea, tatăl S(imei)[7]⟩[5], ⟨ca să le fii lor uric şi nepoatei lor, Mar⟩[1]inii.

Ş(i) iarăş(i) dăm şi întărim slugii nostre, lui Negoară[8], ficiorul lui Oniţ(ă), osă⟨bit de fraţii lui şi de nep⟩[1]oată-sa, Marina, satul anumi Tungujenii ş(i)

www.dacoromanica.ro

giumătat(e) de poian(ă) la cîmp cu Ţi⟨băneştii, cari au cumpărat el⟩[1] acel sat ş(i) acea gium(ă)tat(e) de poian(ă) de la Tunga[9], dréptŭ 1€0 zloţ(i) tătărăşti. ⟨Iar dresurile ce-au avut el de c⟩[1]umpărătur(ă) le-au dat în mînule [lui] slugii nostre, lui Necoar(ă), sin Oniţ(ă). Iar Tungul au cum⟨părat acel sat, Tungujănii, de⟩[1] la Dima, frat(i)li Simii log(o)f(ă)t, ş(i) de la Şandra[9] cel Negru, dréptu 70 zloţ(i) tătărăşti.

⟨Şi iar au cumpărat Necoară, f⟩[1]iciorul lui Oniţ(ă), de la ficiorii Cascăi, anume Nicoară ş(i) Giurge ş(i) Toader, ş(i) di la ⟨sora lor, Rusca, şi Trîca⟩[1], o bucată de loc dintr-a lor sat, din Cascoeşti, drépt 27[10] zloţ(i) tătărăşti.

Deci ⟨toati aceli scrisă mai sus să⟩[1] le fii lor, de la noi, uric, cu tot vinitul, lor ş(i) copiilor lor, nepoţilor ş(i) stră⟨ncpoţilor şi a tot neamul⟩[1] ci să va alegi mai aprop(e).

Iar hotarul ace⟨lo⟩[11]r sat(e) ca s(ă) fie dinspre toat(e) părţil(e) dup(ă) ⟨hotarul cel vechi, pi undi au⟩[1] umblat din vac.

Pentru acéia, credinţa dom⟨nii⟩[11] méle, ş(i) a preaiubiţ(i) fii a domnii ⟨meli, Alicsandru⟩[1] ⟨şi Bogdan-Vlad⟩[12], ş(i) credinţa a boerilor ⟨noştri ⟨mol⟩[12]dovine⟩[1]şti: dum(nealui) Vlaicu pîrcălab de ⟨Orheiu⟩[3] ⟨şi credinţa fiului dum(i)s(ale)⟩[1], Dima[13], ş(i) dum(nealui) Zbera, ⟨şi dum(nealui) Hrană⟩[14] vornic, ş(i) ⟨d⟩[11]um(nealui) Iuga[15], ş(i) dum(nealui) Nega[9], ş(i) Gangur, ⟨şi Hărman, şi Gherman, şi O⟩[1]anea pîrcălabul[16] de Cetat(e) Arbă[17], ş(i) Maxim ⟨p⟩[11]îrcălabul de Chiliia, ş(i) dum(nealui) Daj[dă]bog ⟨pîrcălabul de Neamţul, şi d(umnea)l(ui)⟩[1] Micul pîrcălabul de Cetat(e), Micotă[18], ş(i) ⟨Iaţ⟩[11]-co Gudici, ş(i) Şteful pîrcălabul ⟨de Hotin, şi Dragul[19] spătar⟩[1], ş(i) Chiracola vist(ier), ş(i) dum(nealui) Ieremie post(elnic), ş(i) Ionaşcu[20] păh(arnic), ş(i) Petre stol(nic), şi Groza comis ⟨şi credinţa tuturor bo⟩[1]erilor noştri, mici şi mari.

Iar după a noastră viaţă, cine va fi domn Ţării Moldovii, ⟨din fiii noştri sau din neam⟩[1]ul ⟨nostru⟩[2] sau pe cine va alegi Dumnezău, să nu strice a noastră danie, ce să dea ş(i) să ⟨întăriască.

Iar pentru mai mari⟩[1] credinţă ş(i) întăriré, am poroncit dum(nealui) Tăutului log(o)f(ă)t să scrii şi a noastr(ă) pecete ⟨către această adevărată⟩[1] carte să o legi.

S-au tîlcuit în Şcoal(ă) Slovenească de Euloghie dascăl.

Arh. St. Iaşi, DCLXXII/3. Trad., cu treimea din stînga a hîrtiei pe care a fost scrisă, lipsă.
O trad. prescurtată şi fără sfat, din 1814 iunie 14, la Bibl. Acad., CXLIII/75.

EDIŢII: Ghibănescu, „T. Codrescu", I, p. 35—36, şi *Surete*, XVIII, p. 78—79 (aceeaşi trad., după copia din *Ms. Surete*, XXXV, p. 401, întregită după sens şi după unele referiri ulterioare din actele satului Gîrbeşti, care se aflau, pe atunci, într-un singur pachet, în posesie particulară); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 118—119 (copie, din 1833 mai 5, după trad. lui Evloghie, făcută înainte de pierderea unei părţi a acesteia din urmă); *D.I.R.*, A, II, p. 40—41 (copia din 1833, după Costăchescu).

---

[1] Întregit după copia din 1833 (v. EDIŢII), făcută înainte de ruperea treimii din stînga a trad. lui Evloghie.
[2] Omis.
[3] Şters.
[4] În copia din 1833: „80".
[5] Întregit după textul editat de Gh. Ghibănescu (v: EDIŢII).
[6] „dintr-un uric ce-au avut", tăiat cu o linie de traducător.
[7] Parantezele lui Gh. Ghibănescu, probabil pentru loc rupt.
[8] Mai sus: „Necoară".
[9] „a" reprezintă, desigur, terminaţia genitivală slavonă.

www.dacoromanica.ro

[10] În copia din 1833: „29".
[11] Rupt.
[12] Rupt şi în copia din 1833.
[13] În loc de „Duma".
[14] Loc alb în trad.
[15] În copia din 1833, greşit: „şi dum(nealui) Zbera, Iuga vor(ni)c ...".
[16] Greşit, în loc de „pîrcălabi".
[17] În loc de „Albă".
[18] „Micotă" reprezintă, probabil, reluarea corectă a numelui pîrcălabului de Cetatea Nouă, redat iniţial sub forma „Micul". Este însă greu de determinat originea greşelii, mai ales că şi numele celorlalţi doi boieri care trebuiau să fie menţionate aici: Fete Gotcă şi Dragoş, lipsesc, iar al celui dintîi putea produce aceeaşi eroare.
[19] În loc de „Dragoş".
[20] În loc de „Ion".

251 — 1483 (6991) august 17, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сам(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсамъ кто на нем(ъ) възрить или чтючи его оуслишит(ь), иже прїдоша, пред(ъ) нами и пред(ъ) нашими ѹсими молдавскими боѧре, слѹги наши, Лазоръ Писку, с(ы)нь Анѹшин(ъ), сестра Маноила Щербескѹла, и Лазоръ, с(ы)нъ[1] Мърѹшчин(ъ), съ своими братїами: Михѹл(ъ), и Мирча[2], и Марко, и Козма Бѹстѣнѹл[3], съ своею женою, Анѹшкои, и Алебѹл(ъ), съ своею женою, Нѣгшею, и Гавнил(ъ)[4] Хабыш(ъ), съ своею женою, Настею, и Мърена, и Шандрѣ, и Васко, с(ы)нове Юрїа Щербескѹла, по своею доброю волю и никим(ъ) непонѹжени, а ни присиловани, и продали свою правою wтинѹ, wт(ъ) своего[5] праваго и питомаго оурика, що бил(ъ) оурик(ъ) оуика их(ъ), старого Мънъила Щербескѹла, едно селище оу Ботнех(ъ), Левкоцїн[6], на Готовцїн, и еднѹ пасикѹ, на имѣ Врабїа, с полѣнами. Та продали тое селище и тотѹ пасикѹ нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлѹ логофетѹ, за п҃ злат(ъ) татарских(ъ). И ѹставше наш(ъ) вѣрнїи пан(ъ), Тъѹтѹл(ъ) логофетъ, и заплатил(ъ) оусе исполна, тоти више писанїи пинѣзи, п҃ злат(ъ) татарских(ъ), пред(ъ) нами и пред(ъ) нашим(и) ѹсими молдавскими боѧре.

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и полнѹю заплатѹ, а ми такождере, и wт(ъ) нас(ъ), есми емѹ дали и потвердили, нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлѹ логофетѹ, тое селиш<т>[7]е и тотѹ пасикѹ, с полѣнами, да ест(ь) емѹ, wт(ъ) нас(ъ), ѹрик(ъ), съ въсемъ доходом(ъ), емѹ, дѣтемъ ег(о), и ѹнѹчатом(ъ) е(го), и прѣѹнѹчатомъ ег(о), и прѣщѹрѣтом(ъ) ег(о) и въсемѹ родѹ егw, кто сѣ емѹ изберет̾ наи ближнїи, непорѹшено николиже, на вѣки.

А хотаръ тои селиш<т>[7]и и тои пасици, с полѣнами, да ест(ь) wт(ъ) ѹсих(ъ) сторонъ по старомѹ хотарѹ, кѹда из вѣка wживали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Але[к]ѯандра и Богдана-Влада, и вѣра боѧръ наших(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Власкѹла пръкалаба Wрхїискаго и вѣра с(ы)на его, пана Дѹми, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѹра, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Wании, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣр пана Ивашка и вѣра пана Мисика[8], пръкалабове Килїиских(ъ), вѣра пана Дажбога пръкал(а)ба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота пръкалаба Новоградского, вѣра пана Ицка Гѹдича, вѣра пана Щефѹла Хотинскаго, вѣра пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Киракола вистїарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Їwна чашника, вѣра пана Петри столника, вѣра

www.dacoromanica.ro

пана Грози комиса и вѣра вьсѧх(ъ) боꙗръ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашемъ животѣ, кто бꙋдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего рода или пак(ъ) бꙋдъ кого Б(ог)ъ изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тотъ що би не порꙋшил(ъ) нашего даанїа и потврьжденїа, али що би емꙋ ꙋтвръдил(ъ) и оукрѧпил(ъ), занꙋж(е) есми емꙋ дали и потвердили за его правою и вѣрноꙋю слꙋжбꙋ и за що ѡн(ъ) соби кꙋпил(ъ)[9] за свои правїи и чистїи пинѣзи.

А на болшее крѧпостъ и потврьжденїа томꙋ вьсемꙋ више писаномꙋ вѣл<ѣли>[10] есми писати и нашꙋ пичатъ[11] завѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ[12].

Пис(а) Косте[13], брат(ъ) Іѡн(а) даскал(а), ꙋ Сꙋчав(ѣ), в(ъ) л(ѣ)то х҃ѕцча, м(ѣ)с(ѧ)ца аѵг(ꙋста), ꙁ҃і д(ь)нъ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, slugile noastre, Lazor Piscu, fiul Anuşei, sora lui Manoilă Şerbescul, şi Lazor, fiul Maruşcăi, cu fraţii săi: Mihul, şi Mircea[2], şi Marco, şi Cozma Buşteanul[3], cu femeia sa, Anuşca, şi Albul, cu femeia sa, Neagşa, şi Gavril Habîş, cu femeia sa, Nasta, şi Mărena, şi Şandrea, şi Vasco, fiii lui Iurie Şerbescul, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, nici asupriţi, şi au vîndut dreapta lor ocină, din uricul lui[5] drept şi propriu, care a fost uricul unchiului[14] lor, bătrînul Mănăilă Şerbescul, o selişte la Botne, Leucăuţii, pe Gotovţea, şi o prisacă, anume Vrabia, cu poienile. Şi au vîndut această selişte şi această prisacă credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, pentru 80 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se credinciosul nostru pan, Tăutul logofăt, a şi plătit totul deplin,aceşti bani mai sus-scrişi, 80 de zloţi tătăreşti, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plata deplină, şi noi, de asemenea, şi de la noi, i-am dat şi i-am întărit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, această selişte şi această prisacă, cu poienile, să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui, copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei selişti şi al acestei prisăci, cu poienile, să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Masin[8], pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petrea stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea

www.dacoromanica.ro

noastră, ci să-i întărească şi să-i împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că el şi-a cumpărat pe banii săi drepţi şi curaţi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit să se scrie şi să se atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩, luna august, 17 zile.

⟨Pe verso, însemnarea:⟩ La 1792 noemvrie 18 s-au tălmăcit de mini şi am iscălit ... [15].

Bibl. Acad., LIX/85. Orig., perg. (41 × 50,5 cm), pecete atîrnată, pierdută. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/544.

EDIŢII: Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan — doc.*, p. 39—41 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VII, p. 40, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 269—270 (text slav); *D. I. R.*, A, II, p. 42—43 (trad.).

---

[1] Mai sus: с(ы)нь.
[2] În trad. din *D.I.R.*, A, II, greşit: „Mirdea".
[3] În ediţia sa, I. Bogdan notează: „Pentru Бѹштѣнѹл", deşi grupul *şt* este frecvent redat în slavonă prin ст.
[4] În loc de Гаврил(ъ).
[5] Acord greşit; ar fi trebuit своихъ (lor).
[6] Greşit, pentru Левкоцїи.
[7] Omis; în loc de щ, diacul a scris numai ш.
[8] Greşit, în loc de Максина (Macsin).
[9] кѹ, adăugat deasupra rîndului.
[10] Şters.
[11] Aşa în orig.
[12] Numele logofătului nu a mai fost scris, acesta fiind însuşi beneficiarul actului.
[13] ко, adăugat deasupra rîndului.
[14] În ediţia lui I. Bogdan, ca şi în trad. din *D.I.R.*, A, II, greşit: „bunicului", deoarece o astfel de interpretare antrenează prea multe modificări ale textului original.
[15] Indescifrabil.

252 — 1483 (6991) septembrie 20, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавско<и. Зна>[1]мените чиним(ъ) ис сам(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсам(ъ) кто на н(ъ) възрит(ъ) или чтючи ег(о) оуслиши<т(ъ)>[2], ѡже прїиде прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими оусими молдавскими болѧре, великими и малими, Нѣгша, дочка <Михънил>[1]а Шопръла, по своею <доб>[2]рою волю, никим(ъ) непонѹжена а ни присилована, и продала свое правое ѡтинѹ, ѡт(ъ) своего праваго и питомаго оурика, половина селищи ѡт(ъ) Шопрълѧнъ, на М ....[3] потокоу, вышна<ѧ част(ъ)>[2]. Та продала тои половина селищи ѡт(ъ) Шопрълѧн(ъ) слоугам(ъ) нашим(ъ), Игнатѹ и братѹ его, Іѡнѹ Типтилѹ[4], за п҃ злат(ъ) татарскых(ъ).

Й так<ож>[1]де, прїид<е, прѧд(ъ) на>[2]ми [и прѧд(ъ) нашими оусими молдавскими болѧре, слѹга наш(ъ), Бълко Бръладескѹл(ъ), по своею доброю волю, никим(ъ) непонѹженъ а ни присилованъ, и продал(ъ) ѡдинѹ пасикѹ <повише ѡт(ъ) Х>[1]лъпещи, оу лѧс(ъ), где <б>[2]ила Бълешоае, тиж(е) слѹгам(ъ) нашим(ъ), Игнатѹ и братѹ его, Іѡнѹ Тинтюлѹ, за н҃і злат(ъ) татарскыхъ.

И оуставше слѹга наш(ъ), Игна<т(ъ) и бр>[2]а<т(ъ) его, Тин>[1]тюл(ъ), и заплатили оусе исполна, тоты више писанїи пинѣзи, п҃ злати, оу рѹки Нѣгши, дочка Михънила Шопръл<а>[1], ... [5]а и тоти н҃і злат(ъ), оу рѹк<и слѹѕѣ нашем>[6]ѹ, Бълко Бръладескѹл(ъ), <пе>[2]р<ед(ъ)>[2] нами и пред(ъ) <на>[1]шими оусими молдавскими болѧре.

www.dacoromanica.ro

Ино мы, видѣвше межи ними доброю волю и токмеж(ъ) и полнȣю заплатоу, а мы такождере, и ѡт(ъ) нас(ъ), есми им(ъ) дали и потврьдили слȣгам(ъ) нашим(ъ), Игнатȣ и братȣ его, Іѡн(ъ) Тинтюлȣ, тои прѧд(ъ) реч(е)нои[7] половина селищи ѡт(ъ) Шопрълещїи[8] и тотȣ пасикȣ повыше ѡт(ъ) Хлъпещїи, оу лѧс(ъ), где была Вълешоае, да естъ им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ) и дѣтем(ъ) их(ъ) равно, и ȣноучатом(ъ) их(ъ), и прѣоуноучатомъ их(ъ), и прѣщоурѧтом(ъ) их(ъ) и въсемȣ родȣ их(ъ), кто сѣ им(ъ) изберетъ на<и>[9] ближнїи, непорȣшено николиж(е), на вѣки.

А хотаръ тои пол(ъ) селищи да ест(ъ), ѡт(ъ) въсего хотарѣ, половина ѡт(ъ) Шопрълѧнъ и ѡт(ъ) оусих(ъ) сторонъ по старомȣ хотарȣ, коуда из(ъ) вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, выше писанаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленных(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра болѧръ наших(ъ): вѣра пана В<л>[1]анкȣла пръкалаба Ѡрхеиского и вѣра с(ы)на его, пана Дȣмы, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храни дворника, вѣра пана Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангȣра, вѣра пана Хръмана, вѣра п<а>[1]на Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Килїиских(ъ), вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецского, вѣра пана Фете <Го>[1]ткъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота пръкалаба Новоградского, вѣра <пана>[9] Ꙗцка Гȣдича, вѣра пана Щефȣла Хотинского, вѣра пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Киракола вистїарника, вѣра пана Єремїа постелника, вѣра пана Іѡна чашника, вѣра пана Петри столника, вѣра пана Грози комиса и вѣра въсѣх(ъ) болѧръ наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто бȣдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего родȣ или пак(ъ) боуд(ь) кого Б(ог)ь избере<тъ>[2] г(о)сп(о)д(а)ремъ быти нашеи Земли Молдавскои, тѡтъ що би не порȣшил(ъ) нашего даанїа и потвръжденїа, али що би емȣ[10] оутвърдил(ъ) и оукрѣпил(ъ), занȣж(е) есми емȣ[10] дали и потвърдили за их(ъ) правȣ слȣжбȣ и за що ѡни со<би кȣ>[11]пил(и) за свои правї<и и>[11] чистїи пинѣ<зи>[2].

А на болшее крѣпост(ъ) и по<твръжденїе>[11] томȣ въсемȣ выше пананномȣ[12], велѣли есми <наше>[2]моу вѣрномȣ панȣ, Тъȣтȣлȣ логофетȣ, писати и нашоу печат(ъ) завѣзити к семȣ листȣ нашемȣ.

Пис(а) Кос<т>[11]е, <б>[11]ра<т(ъ) Іѡна>[11] д<аскала>[11], въ Сȣчав(ѣ), в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцча, м(ѣ)с(ѧ)ца сеп(тебрїа), к҃[13].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, Neagşa, fiica lui ⟨Mihăil⟩[1]ă[14] Şopîrlă, de bunăvoia ei, nesilită de nimeni şi nici asuprită, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul ei drept şi propriu, jumătate din seliştea Şopîrleni[15], pe pîrîul M...[3], ⟨partea⟩ [2] de sus. Şi a vîndut această jumătate din seliştea Şopîrleni slugilor noastre, lui Ignat şi fratelui său, Ion Tintil[4], pentru 80 de zloţi tătăreşti.

Şi, de asemenea, a venit ⟨înaintea⟩[1] noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, sluga noastră, Bîlco Bîrlădescul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut o prisacă ⟨mai sus de H⟩[1]lăpeşti, în pădure, unde a fost Văleşoae, tot slugilor noastre, lui Ignat şi fratelui său, Ion Tintiul, pentru 18 zloţi tătăreşti.

Şi sculîndu-se sluga noastră, Ignat, ⟨şi fratele său, Tin⟩[1]tiul, au şi plătit totul deplin, aceşti bani mai sus-scrişi, 80 de zloţi, în mîinile Neagşei, fiica lui Mihăilă Şopîrl⟨ă⟩ ... [5] şi aceşti 18 zloţi, în mîinile ⟨slugii noastre⟩[6], Bîlco Bîrlădescul, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

www.dacoromanica.ro

Deci, noi, văzînd bunăvoia şi tocmeala dintre dînşii şi plata deplină, şi noi de asemenea, şi de la noi, le-am dat şi le-am întărit slugilor noastre, lui Ignat şi fratelui său, Ion Tintiul, această jumătate mai înainte-spusă din seliştea Şopîrleşti[8] şi această prisacă[16] mai sus de Hlăpeşti, în pădure, unde a fost Văleşoae, să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei jumătăţi de selişte să fie, din tot hotarul, jumătate din Şopîrleni şi din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi a fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrana vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete ⟨Go⟩[1]tcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa ⟨panului⟩[9] Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petrea stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să i[10]-o întărească şi să i[10]-o împuternicească, pentru că i[10]-am dat şi i[10]-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi pentru că ei şi-au cumpărat pe banii lor drepţi şi cinstiţi.

Iar pentru mai mare putere şi ⟨întărire⟩[11] a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele ⟨lui Ion⟩[11] d⟨ascăl⟩[11], la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩, luna septembrie, 20[13].

⟨Pe verso, două însemnări, din sec. XVII şi XVIII:⟩ † На Шопрълѣнии wт(ъ) Прvтv (Pe Şopîrleni de la Prut); ⟨şi⟩ Şopîrleşti, din sus de Hlăpeşti, giumătate de sălişti[17].

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 9, Orig., perg. (28,5 × 41,5 cm), rupt şi şters la îndoituri, pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase vişinie), cu legenda: † Печать Iw Ст⟨е-фа⟩[18]нь воеwда, гw⟨сподар Зема⟩[18]н Мwлдавскои.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/545.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 274—276 (text slav) fără dată de zi); *D.I.R.*, A, II, 43—44 p. (trad. fără dată de zi).

---

[1] Rupt.

[2] Şters.

[3] Aproximativ 6—7 litere şterse. Autorii trad. din *D.IR.*, A, II, au citit: „Zebuştea", lectură care, după litera iniţială, nu pare însă sigură.

[4] Mai jos: Тинтюл (Tintiul).

[5] Aproximativ 3—4 litere şterse, care, nu este exclus, să fi reprezentat însăşi terminaţia cuvîntului precedent: Шопръл⟨ѣноул⟩а (Şopîrl ⟨eanul⟩).

www.dacoromanica.ro

[6] În textul editat de I. Bogdan: паnу, iar în trad. din *D.I.R.*, A, II: „panului"; mărimea spaţiului rupt solicită însă un text mai lung.

[7] и, făcut din є.

[8] Mai sus şi mai jos: Шопрълѧнъ (Şopîrleni).

[9] Omis.

[10] Aşa în orig., în loc de нмъ (le).

[11] Şters şi rupt.

[12] În loc de пнсанномȣ.

[13] Lectură nesigură.

[14] În trad. din *D.I.R.*, A, II, greşit: „Mihăiţă".

[15] În trad. din *D.I.R.*, A, II: „jumătate din seliştea de la Şopîrleni", diferenţiindu-se astfel, greşit (vezi hotarnica), seliştea de sat.

[16] În trad. din *D.I.R.*, A, II, după „prisacă" urmează, superfluu: „mai sus-scrisă".

[17] Autorul însemnării a interpretat greşit textul slavon, întrucît satul Hlăpeşti nu se află mai jos de Şopîrleni, ci mai sus de acesta, pe stînga Prutului.

[18] Stricat.

253 — 1483 (6991) septembrie 23, Suceava.

† М(н)л(о)стїю б(о)жїю, мн, Стефанъ воевода, г(о)сп(о)даръ Землн Молдавскон. Знаменнто чннн м(ъ)[1] нс сѧм(ъ) <н>[2]ашнм(ъ) лнстом(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрнт(ъ) нлн его чтюче[3] оуслншнт(ъ), ѡже тотн нстнныи нашн слоугн, Иван(ъ) Д8мбравъ н брат(ъ) его, Тоадеръ Оурдюгаш8, сл8жнлн нам(ъ) пра<во н>[2] вѣрно. Тѧм(ъ) мн, вндѣвше нх(ъ) правою н вѣрн8ю сл8жб8 до нас(ъ), жаловалн есмн нх(ъ) ѡсобною нашею м(н)л(о)стїю н далн н потвердилн есмн нм(ъ), оу нашен землн, оу Молдавс<кон>[2], нх(ъ) правїн ѡтнны, села на нмѣ: Ѡбръшїа, на верхъ Бнлого Потока, где ест(ъ) дом(ъ) Тоадерѡв(ъ) Оурдюгашев(ъ), н половнна ѡт(ъ) Мълещїн, част(ъ) ѡт(ъ) верха, н Ивънещїн, на Шаковецъ. <То>[2]е да естъ ѡт(ъ) нас(ъ) оурнк(ъ) сл8гам(ъ) нашнм(ъ), Иван8 Д8мбравъ н брат8 его, Тоадер8 Оурдюгашю, нм(ъ) н дѣтем(ъ) нх(ъ) равно.

<И та>[2]кождере, есмн далн н потвръднлн сл8зѣ нашем<8, Т>[2]оадерю Оурдюгаш8, ѡпроче ѡт(ъ) брата его, ѡт(ъ) Иван<а>[2] Д8мбравъ, ѡтнина женѣ его, Настн, село на нмѣ Гнгоещїн, на верхъ Чорного Потока.

Тое въсе вnше пнсан<ное>[2] да естъ нм(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), оурнк(ъ) н съ въсем(ъ) доходом(ъ), нм(ъ) н дѣтемъ нх(ъ), н оун8чатом(ъ) нх(ъ), н прѣоун8чатомъ нх(ъ), н прѣщ8рѧтом(ъ) нх(ъ) н въсем8 род8 нх(ъ), кто сѧ нмъ нзберетъ нан блнжнїн, непор8шено нnколнже, на вѣкн.

А хотаръ тѧм(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старом8 хотар8, к8да нз вѣка ѡжнвалн.

А на то ест(ъ) вѣра нашего г(оспо)дства, внше пнсан<наго>[2], мн, Стефана воеводн, н вѣра прѧвъзлюбленнх(ъ) дѣтен нашнх(ъ), Александра н Богдана-Блада, н вѣра болѧръ нашнх(ъ): вѣра пана Бланк8ла пръкалаба Ѡрхенского н вѣр<а>[2] с(ы)на его, пана Д8мн, вѣра пана Збїарн, вѣра пана Хранн дворннка, вѣра пана Югн, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Ганъг8ра, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Германа н вѣра па<н>[2]а Ѡанн, пръкалабове Белоградскнх(ъ), вѣра пана Ивашка н вѣра пана Макснна, пръкалабове Кнлїнскнх(ъ), вѣра пана Дажбога прѣкалаба Немецского, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Мнкота пръкалаба Новоградского[4], вѣра пана Ѝцка Г8днча, вѣра пана Щеф8ла Хотннского, вѣра пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Кнракола внстїарннка, вѣра пана Еремїа постелннка, вѣра пана Іѡна чашннка, вѣра пана Петрн столннка, вѣра пана Грозн комнса н вѣра оуснх(ъ) болѧръ нашнх(ъ) молдавскнх(ъ), велнкнх(ъ) н малнх(ъ).

А по на<шем(ъ) жнвотѣ, кто б8дет(ъ)>[5] г(о)сп(о)д(а)ръ нашен Землн Молдавск<он, ѡт(ъ) дѣтен нашнх(ъ) нлн ѡт(ъ)>[5] нашего род8 нлн пак(ъ) <боуд(ь) кого Б(ог)ъ нзберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) нашен>[5] Землн Молдавскон, тот(ъ)

www.dacoromanica.ro

що би не порꙋшил(ъ) нашего даниꙗ и потвр<ъждениꙗ>[2], али що би им(ъ) оутвръдил(ъ) и ꙋкрѣпил(ъ), заиꙋж(е) есми <имъ>[6] дали и потвръдили за их(ъ) слꙋжбꙋ.

А на болшее крѫпост(ъ) и потвръждениꙗ томꙋ въсемꙋ више писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Тъꙋтꙋлꙋ логофетꙋ, писати и нашꙋ печат(ъ) завѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Косте, брат(ъ) Їѡна даскала, въ Сꙋчав(ѣ), в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцча, мѣс(ѧ)ца сеп(тевріа), кг.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Ivan Dumbravă şi fratele său, Toader Urdiugaş, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocinile lor drepte, satele anume: Obîrşia, la izvorul Pîrîului Alb, unde este casa lui Toader Urdiugaş, şi jumătate din Măleşti, partea de sus, şi Ivăneştii, pe Şacovăţ. Aceasta să fie de la noi uric slugilor noastre, Ivan Dumbravă şi fratelui său, Toader Urdiugaş, lor şi copiilor lor deopotrivă.

Şi de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre, ⟨T⟩[2]oader Urdiugaş, deosebit de fratele său, Ivan Dumbravă, ocina soţiei sale, Nastea, satul anume Ghigoeştii, la obîrşia Pîrîului Negru.

Toate acestea mai sus-scrise să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrana vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chiliia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petrea stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după ⟨viaţa⟩[5] noastră ⟨cine va fi⟩[5] domn al ţării noastre, Moldova, ⟨din copiii noştri sau din⟩[5] neamul nostru sau iarăşi ⟨pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al⟩[5] ţării ⟨noastre⟩[5], Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că ⟨le⟩[6]-am dat şi ⟨le⟩[6]-am întărit pentru slujba lor.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩, luna septembrie, 23.

www.dacoromanica.ro

Bibl. Acad., CVIII/19 a. Orig., perg. (31 × 45 cm), pecete atîrnată, pierdută.

Două trad., una din 1814 mai 2, de Pavel Panaït căpitan, ibidem, CCXLVII/4, şi alta, din 1827 martie 20, de Neculai ..., ibidem, CVIII/19 c., precum şi două copii, una de la începutul secolului al XX-lea, iar alta din 1824 mai 16, după o trad. veche, ibidem, CVIII/19 b, d. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol — Iaşi, Fotografii, II/546.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 272—274 (text slav şi trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 44—45 (trad., după Bogdan).

---

[1] ч, făcut peste tot ca ѵ.
[2] Şters.
[3] Aşa în orig.
[4] Primul г, corectat din ρ.
[5] Şters şi rupt.
[6] Omis.

254 — 1483 (6991) octombrie 17, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис симь листомь наши<мь, въс>[1]ѣм(ъ) кто на н(ь) възритъ или его чтѹчи ѹслышит(ъ), оже прїиде прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѹсими нашими молдавскими бояри, великими и малими, слѹга наш(ь), Васко Ѹнкятѣ[2], по своюю доброю воли, никим(ъ) непонѹжен(ъ) а ни присилован(ъ), и продал(ъ) свое правое отинѹ, от(ъ) своего праваго и питомаго ѹрика, одино селище, на имѣ Ѹнкетещїи, над(ъ) Нистри, повише Кѹхърещи. Та продал(ъ) тое селище нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Онѹки Мѹшатѹ дворникѹ, за ρ͠л злати татарских.

И ѹставше наш(ь) вѣрнын пан(ъ), Оника Мѹшатъ дворникь, и заплатил(ъ) ѹсе исполна, тоти више писаныи пинѣзи, ρ͠л злати татарских(ь)[3], ѹсе готовми пинѣзми, ѹ рѹки слѹѕѣ нашемѹ, Васко Ѹнкѣтя, перед(ъ) нами и перед(ъ) ѹсими нашими мол<да>[1]вскими бояри.

Ино мы, видѣвше их(ь) доброю воли и токмеж(ь) и полною заплатѹ, а ми такожде, и от(ъ) нас(ъ) есми емѹ дали и потвердили тое прѣд(ъ) реченое селище, на имѣ Ѹнке<те>[1]щїи, над(ъ) Нистри, повише Кѹхърещи, да ест(ъ) емѹ, от(ъ) нас(ъ), ѵрикь и <съ>[4] въсемъ доходомъ, емѹ и дѣтемь его, и сестри его, Насти, и ѹнѹчатомь их(ь), и прѣѹночатомъ их(ь), и прашѹрѣтом(ъ) их(ь), и въсемѹ родѹ их(ь), кто сѣ имъ изберетъ наи ближныи, непорѹшено николиж[5], на вѣкы вѣчныя.

А хотарь тои <селищи>[6] да естъ по старомѹ хотарѹ, кѹда из вѣка вѣчного ожнвали.

<А на то>[1] ест(ъ) вѣра нашего г(ос)п(о)дства више писаннаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленых(ь) сынов г(ос)п(о)дств<а ми, Алеѯандра>[6] и Богдана-Влада, и вѣра боярь наших(ь): вѣра па<на Вланкѹла пръкалаб>[6]а Орхенского <и вѣра с(ы)на>[6] его, пана Дѹми, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворника, вѣ<ра пана Юги, вѣра пана>[6] Нѣга, вѣра пана Гангѵра, вѣра пана Хър<мана, вѣра пана Германа>[6] и вѣра пана <Оани, пръкала>[6]бов<е Белог>[6]радских(ъ), <вѣра пана Ивашка>[7] и вѣра пана Максина, пръ<калабове Килїиских(ъ), вѣра>[3] пана Дажбога пръкалаба Немецкого, <вѣра пана Фете Гот>[6]къ, ѕѣ<р>[6]а пан<а>[6] Дра<гоша, вѣ>[6]ра пана Микота пръкалаба Новоградского, вѣра пана Яцка Гѹди<ча, вѣра пана Шефѹ>[6]ла Хотинского, вѣра пана Драгоша спътарѣ, <вѣра пана Кирако>[6]ла вистїарника, вѣра пана Еремїя постелника, вѣра пана Иона чашника, вѣра пана <Петра постел>[6]ника, вѣра пана Грозѣ комиса и вѣра ѹсих(ь) боярь <наших(ь) м>[1]олдавских(ь), великих и малих(ь).

www.dacoromanica.ro

Ꙗ по нашим(ъ) животѣ, кто бѫдетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, или <ѡт(ъ)>[1] дѣтеи наши<х(ь)>[4] или ѡт(ъ) нашего родѫ, или пак(ъ) бѫд(ь) кого Б(ог)ь изберетъ г(о)сп(о)д(а)ремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ) що би не порѫшилъ нашего даанїе и потвержденїе, али що би имъ ѫтвердилъ и ѫкрѣпилъ, занѫже есми емѫ дали и потвердили за его правою и вѣрною слѫжбѫ и за що ѡн(ъ) соби кѫпил(ъ) за свои правїи и чистїи пинѣзи.

Ꙗ на бѫлшее крѣпости[5] и потвержденїе томѫ въсемѫ више писанномѫ, велѣли есми нашемѫ вѣрномѫ боꙗринѫ, панѫ Тъѫтѫлѫ логофетѫ, писати и нашѫ печатъ привѣсити к семѫ листоу нашемѫ.

Пис(а), въ Сѫчавѣ, Їѡнь, брать Лѫчинь, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцча, м(ѣ)с(ѧ)ца ѡк(товрїа), ѕї ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, Vasco Unchetea[2], de bunăvoia sa, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept şi propriu, o selişte, anume Uncheteştii, deasupra Nistrului, mai sus de Cuhăreşti. Şi a vîndut această selişte, credinciosului nostru pan, Onică Muşat vornic, pentru 130 de zloţi tătăreşti.

Şi sculîndu-se credinciosul nostru pan, Onică Muşat vornic, a şi plătit totul deplin, aceşti bani mai sus-scrişi, 130 de zloţi tătăreşti, totul cu bani gata, în mîinile slugii noastre, Vasco Unchetea, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată deplină, şi noi, de asemenea, şi de la noi, i-am dat şi i-am întărit această selişte mai înainte-spusă, anume Uncheteşti, deasupra Nistrului, mai sus de Cuhăreşti, să-i fie de la noi uric şi ⟨cu⟩[4] tot venitul, lui şi copiilor lui, şi surorii lui, Nastea, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor, şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei ⟨selişti⟩[6] să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veacul veacului.

⟨Iar la aceasta⟩[1] este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei ⟨mele, Alexandru⟩[6] şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa pa⟨nului Vlaicul pîrcălab⟩[6] de Orhei ⟨şi credinţa fiului său⟩[6], pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa ⟨panului Iuga, credinţa panului⟩[6] Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hăr⟨man, credinţa panului Gherman⟩[6] şi credinţa panului ⟨Oana, pîrcăla⟩[6]bi de Cetatea ⟨Albă⟩[6], ⟨credinţa panului Ivaşco⟩[7] şi credinţa panului Macsin, pîr⟨călabi de Chilia, credinţa⟩[6] panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, ⟨credinţa panului Fete Got⟩[6]că, credinţa panului Dra⟨goş⟩[6], credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudi⟨ci, credinţa panului Ştefu⟩[6]l de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, ⟨credinţa panului Chiraco⟩[6]l vistier, credinţa panului Eremia postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului ⟨Petru postel⟩[6]nic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor ⟨noştri⟩[1] moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, sau ⟨din⟩[1] copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania

www.dacoromanica.ro

şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că el şi-a cumpărat pe banii săi drepţi şi curaţi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, pan Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, fratele lui Luca, la Suceava, în anul 6991 ⟨1483⟩, luna octombrie, 17 zile.

Bibl, Acad., MCMXLIII/53. Orig., perg. (16,5 × 47 cm), rupt în mai multe locuri şi cu partea de jos, de care fusese atîrnată pecetea, tăiată.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/547.

EDIŢII: Costăschescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 121—124 (text slav şi trad.); *D.I.R.* A, II, p, 45—47 (trad., după Costăchescu).

---

[1] Şters şi rupt.
[2] În textul editat de M. Costăchescu, greşit: ѹнкатъ, iar în trad. din *D.I.R.*, A, II, „Uncheat".
[3] Al doilea т, scris peste un р.
[4] Omis.
[5] Aşa în orig.
[6] Rupt.
[7] Literele se văd numai pe jumătate.

255 — 1484 (6992).

Ştefan voievod întăreşte un schimb de sate între clucerul Duma şi copiii lui Simion Tansa: Toader, Duma[1] şi Stana; cel dintîiu dă acestora satul Grozeşti, pe Stemnic[2], pentru satul Băleşti, tot pe Stemnic.

După Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 288. Rez., în prelucrarea editorului, de la Arh. St. Bucureşti, M-rea Sf. Ioan Zlataust, VII/36, f. 7; actul nu a mai putut fi însă identificat în fondul de documente al aceloraşi arhive.

Alt rez., după un jurnal al judecătoriei ţin. Vaslui, *ibidem*, p. 289.

ALTE EDIŢII: *D.I.R.*, A, II, p. 41 (rez. , după Bogdan).

---

[1] În cel de al doilea rez.: „Dima".
[2] În acelaşi rez.: „Stemniţa", reproducînd întocmai forma genitivală slavonă.

256 — 1484 (6992) martie 1.

Ispisoc din let 6992 ⟨1484⟩ mart(ie) 1, de la domnul Stefan vodă, cuprinzător pe toată moşiia Sacaluşa.

Arh. St. Iaşi, XV/10.

Menţ., într-o mărturie hotarnică din 1804 august 5, referitoare la moşiile Sacaluşa şi Ruginoasa, ţinutul Vaslui.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 244 (menţ., într-o anafora din 1801 iunie 5).

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ)[1] воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѣм(ъ) кто на нем(ъ) ꙋзрит(ъ) или его чтꙋчи ꙋслишит(ъ), иже тот(ъ) истинїи слуга наш(ъ), Драгоше, зѣт(ъ) Северин(и), слꙋжил(ъ) нам(ъ) право и вѣрно. Тѣм(ъ)[2], ми, видѣвши его правою и вѣрною службу до нас(ъ), жаловали есми его wсовною нашею м(и)л(о)стїю и дали и потвердили есми емоу, ꙋ нашеи зе<мл>[3]и, ꙋ[4] Молдавскои, wтчина женѣ его, Анушци, села на имѣ Фундещїи, на Албинѣ, и также, ꙋ томже хотарю, село на имѣ Лацканїи. Тое що би емꙋ, wт(ъ) нас(ъ), ꙋрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), ему и женѣ его, Анушци, и сестри еи, Стани, дъщери Северинии, им(ъ) равно, и дѣтем(ъ) их(ъ), и ꙋнꙋчатом(ъ) их(ъ), и прѣꙋнꙋчатом(ъ) их(ъ), и пращурѣтом(ъ) их(ъ) и въсему роду их(ъ), кто сѣ им(ъ) изберет(ъ) наи ближнїи, непорушено николиже, на вѣки.

А хотаръ тому селу, Фундещїи, на Албини, и тиж(е), хотар(ъ) Лацканом(ъ), що же ест(ъ) у хотар(ъ) Фундещим(ъ), да ест(ъ) по старим(ъ) хотаром(ъ) wт(ъ) усих(ъ) сторон(ъ), куда из вѣка wживали.

А на то ест(ъ) вѣра нашего гос<п(о)дст>[5]ва, више писанаго, ми, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра болѣрь наших(ъ): вѣра пана <Вл>[5]адикꙋла пръкалаба, вѣра пана Збїари, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангꙋра, вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѳани, пръкалабове Белоградских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, пръкалабове Келенских(ъ), вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Микота пръкала[кала]ба[6] Новоградского, вѣра пана Ѧцка Гудича, вѣра пана Щефула пръкалаба Хотинского, вѣра пана Драгоша спатарѣ, вѣра пана Кираколѣ вистїарника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра пана Їwна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Микотича Грози комиса и вѣра усих(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ) болѣри, великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашимже животи, кто будетъ г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, wт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или wт(ъ) нашего роду или пакъ бꙋдь кого Б(ог)ъ изберет(ъ) господаремъ бити нашеи Земли Молдавскои, тотъ що би имъ не порушилъ нашего даанїе и потвержденїе[7], али що би имъ ꙋтвердилъ и ꙋкрѣпилъ, зануже есми имъ дали и потвердили за прав<ое>[8] и вѣрное их(ъ) службу и за що естъ имъ правда wтчина и дѣдина wт(ъ) дѣда на<ш>[5]его[9], стараго Александра воевода.

А на болшее крѣпостъ и поутвержденїе, велѣли е<сми>[3] нашему вѣрному и прѣпочетенному болѣрину, жупану Тъутуловѣ логофету, писати и нашу печатъ привѣсити к сему листу нашему.

Пис(а) Іwн(ъ), ꙋ Соч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцчв маи гі ден(ъ).

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Dragoşe, ginerele lui Severin, ne-a slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lui dreaptă şi credincioasă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în ţara noastră, în Moldova, ocina soţiei sale, Anuşca, satele anume: Fundeştii, pe Albinea, şi de asemenea, în acelaşi hotar, satul anume Lăţcanii. Aceasta să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi soţiei sale, Anuşca, şi surorii ei, Stana, fiicele lui Severin, lor deopotrivă, şi

www.dacoromanica.ro

copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, Fundeştii, pe Albinea, şi, de asemenea, hotarul Lăţcanilor, care este în hotarul Fundeştilor, să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului ⟨Vl⟩[5]aicul pîrcălab, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsim, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracole vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea Micotici comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să le-o întărească şi să le-o împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă şi pentru că le este lor dreaptă ocină şi dedină de la bunicul nostru, Alexandru voievod cel bătrîn.

Iar pentru mai mare putere şi întărire, ⟨am⟩[3] poruncit credinciosului şi preacinstitului nostru boier, jupan Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Ion, la Suceava, în anul 6992 ⟨1484⟩ mai 13 zile.

Bibl. Acad., L/26. Orig., perg. (31,5 × 45,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.
O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/548.

EDIŢII: Miletić — Agura, *Дако-ром. слав. писм.*, p. 375—376 (extras, cu data de lună şi de zi greşită: ianuarie 14); Bogdan, *Doc.*, *Ştefan*, I, p. 278—279 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 47—48 (trad.).

---

[1] Suprascriind ultima consoană, н, diacul a făcut însă, din neatenţie, un semn grafic asemănător cu с.

[2] În orig., după ultima consoană, paieroc.

[3] Omis.

[4] ѹ, îndreptat din з.

[5] Şters.

[6] в, îndreptat din п.

[7] Aşa în orig.

[8] Rupt.

[9] În textul editat de I. Bogdan urmează: ѡт, prepoziţie inexistentă în orig.

258 ⟨1484 (6992) mai 13, Suceava⟩.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ь) Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ь)[1] ис сам(ь) нашим(ь) листом(ь), въсам(ь) кто на н(ь) оузрит(ь) или ег(о) чтючи оуслышит(ь), ѡж<е прїиде прѣд(ь) нами и прѣд(ь)

www.dacoromanica.ro

ȣсними нашими молдавски>[2]ми боꙗре, слȣга наш(ь), Ѡана Кȣхне, по своєю доброю волю, никим(ь) непонȣжень а ни присилован(ь), и продал(ь) свою правою и питомою ѡтин<нȣ, село на имѣ Кȣхнещїи, на Бєликой Ребричи>[2], ѡба кути. И продал(ь) тоє село слȣѕѣ нашемȣ, Тоадерȣ Рохатȣ, за р҃к злат(ь) татарскых(ь). И ȣставше слȣга наш(ь), Тоадер(ь) Рохат(ь), и <запл>[3]<атил(ь) ȣсе исполна, тоти више писаннїи пинѣзи, р҃к>[2] злат(ь), ȣ рȣки Ѡани Кȣхне.

А Ѡана Кȣхне, <пр>[4]и<ви>[4]лїе що и<мал(ь) ѡн(ь) на>[4] тоє село, на Кȣхнещїи, ѡт(ь) нашим(ь) ȣиковъ, ѡт(ь) Їлїаша воєводи и ѡт(ь) Сте<фана воєводи[5], и дрȣгоє привилїє, що имал(ь) ѡн(ь) ѡт(ь) нас(ь)>[2], ѡт(ь) кȣпеж(ь) на тоє село, на Кȣхнещїи, на <ѡба кȣти, єще ѡн(ь) дал(ь) ȣсꙗ ȣ рȣки>[4] слȣѕѣ нашемȣ, Тоадерȣ Рохатȣ, перед(ь) нами <и перед(ь) ȣсними>[4] <нашими молдавскими боꙗре.

Ино мы, видѣвше их(ь)>[2] доброю волю и токмеж(ь) и полнȣю заплат<ȣ, а>[4] мы та<кождере, и ѡт(ь) нас(ь), ес>[4]ми дали и потвердили слȣѕѣ нашемȣ, Тоадерȣ Рохатȣ, <тоє више писанное село, Кȣхнещїи, на Бєликой>[2] Ребричи, ѡба кȣти, да ест(ь) ємȣ, ѡт(ь) нас(ь), ѹрикъ и съ въ<сѣм(ь) до>[4]ходом(ь), ємȣ и дѣтем(ь) єго, и ȣнȣчатом(ь) єго, <и прѣȣнȣчатом(ь) єго>[6], и прѣщȣрѣтом(ь) єго <и въсемȣ родȣ єго, кто сѣ изберет(ь) или ближнїи, не>[2]порȣшено николиже, на вѣки.

А хотар(ь) томȣ селȣ да ест ѡт(ь) ȣсих(ь) сторон(ь) по старомȣ [по старомȣ] хотарȣ, кȣда из вѣка ѡжива<ли.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, више писаннаго>[2], мы, Стефана воєводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ь) дѣтеи наших(ь), <Але>[4]ѯандра и Богдана-Влада, и вѣра боꙗръ наших(ь) молдавских(ь): <вѣра па>[3]<на Бланкȣла пръкалаба Ѡрхеиского и вѣра с(ы)на>[2] єго, пана Дȣмы, вѣра пана Звїаги, вѣра пана Хр<ана>[3] дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангȣра, <вѣра пана Хърмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡанн[7]>[2], пръкалабове Бєлоградскых(ь), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максима, <пръкалабо>[3]ве Кїлїискых(ь), вѣра пана Дажбога [вѣ] пръка<лаба Немецского, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана>[2] Драгоша, вѣра пана <Мико>[3]та пръкалаба Новоградского, <вѣра пана Ицка>[8] Гȣдинча, вѣра пана Шефȣла Хотинского, <вѣра пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Кираколѣ>[2] вистїарника, <вѣра пана Єремї>[8]а постелника, вѣра пана <Їѡна чашника, вѣра>[8] пана Петри столника, вѣра <пана>[3] <Грози комиса и вѣра въсѣх(ь) боꙗрь наших(ь) молдавских(ь), великих(ь)>[2] <и малих(ь)>[8].

А <по нашем(ь) животѣ, кто>[8] бȣ<дет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ь) дѣтеи>[8] наших(ь) <или ѡт(ь) нашего>[4] <родȣ[9] или пак(ь) бȣд(ь) кого Б(ог)ь изберет(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь бити>[2] нашеи Земли <Молдавскои, тотъ>[4] що би <не порȣшил(ь) нашего даанїа и потвръжденїа, али>[8] що би ємȣ <ѹкрѣпил(ь)>[6] и ѹтвръдил(ь), <занȣж(е) єсмы ємȣ дали и потвърдили за єго правȣю и вѣрнȣю>[2] слȣжбȣ и за що <ѡн(ь) соби кȣп>[8]ил(ь) за свои пинѣзи.

А <на болшеє крѧпост(ь) и потвръжденїє том>[3]ȣ въсемȣ више писан<номȣ, велѣли єсмы нашемȣ вѣрномȣ панȣ, Тътȣлȣ лого>[2]фетȣ, писати и нашȣ печать привѣсити <к семȣ листȣ нашемȣ.

Пис(а)>[8] Косте, брать Їѡна даскала, ѹ <Сȣчав(ѣ), в(ъ) лѣто ҂ѕцчв, м(ѣ)с(ѧ)ца май, ГІ[10]>[8].

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că ⟨a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor⟩[2] boierilor ⟨noştri moldoveni⟩[2], sluga noastră, Oană Cuhne, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă şi proprie ⟨satul anume Cuhneştii, pe Rebricea Mare⟩[2], amîndouă cuturile. Şi a vîndut acest sat slugii noastre, Toader Rohat, pentru 120 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga

www.dacoromanica.ro

noastră, Toader Rohat, ⟨a şi plătit totul deplin, aceşti bani mai sus-scrişi, 120⟩[2] de zloţi, în mîinile lui Oană Cuhne.

Iar privilegiul pe care l-a avut ⟨el⟩[4], Oană Cuhne, ⟨pe⟩[4] acest sat, Cuhneştii, de la unchii noştri, de la Iliaş voievod şi de la Ştefan ⟨voievod[5], şi alt privilegiu, pe care l-a avut el de la noi⟩[2] de cumpărătură pe acel sat, Cuhneştii, ⟨amîndouă cuturile, încă le-a dat, pe toate, în mîinile⟩[4] slugii noastre, Toader Rohat, înaintea noastră ⟨şi înaintea tuturor⟩[4] ⟨boierilor noştri moldoveni.

Deci, noi, văzînd⟩[2] buna ⟨lor⟩[2] voie şi tocmeală şi plata deplină, noi ⟨de asemenea, şi de la noi⟩[4], am dat şi am întărit slugii noastre, Toader Rohat, ⟨acest sat mai sus-scris, Cuhneştii, pe⟩[2] Rebricea ⟨Mare⟩[2], amîndouă cuturile, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, ⟨şi strănepoţilor lui⟩[6], şi răstrănepoţilor lui ⟨şi întregului său neam, cine se va alege cel mai apropiat⟩[2] neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

⟨Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului⟩[2], noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, ⟨Ale⟩[4]xandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: ⟨credinţa pa⟩[3]⟨nului Vlaicul pîrcălab de Orhei, şi credinţa fiului⟩[2] său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hr⟨ană⟩[3] vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, ⟨credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oană[7]⟩[2], pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, ⟨pîrcălabi⟩[3] de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcă⟨lab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului⟩[2] Dragoş, credinţa panului ⟨Mico⟩[3]tă pîrcălab de Cetatea Nouă, ⟨credinţa panului Iaţco⟩[8] Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, ⟨credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracole⟩[2] vistier, ⟨credinţa panului Eremi⟩[8]e postelnic, credinţa panului ⟨Ion ceaşnic, credinţa⟩[8] panului Petrea stolnic, credinţa ⟨panului⟩[3] ⟨Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari⟩[2] ⟨şi mici⟩[8].

Iar ⟨după viaţa noastră, cine⟩[8] va fi ⟨domn al ţării noastre, Moldova, din copiii⟩[8] noştri ⟨sau din neamul⟩[4] ⟨nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn⟩[2] al ţării noastre, ⟨Moldova, acela⟩[4] să ⟨nu clintească dania şi întărirea noastră, ci⟩[8] să i-o ⟨împuternicească⟩[6] şi să i-o întărească, ⟨pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru⟩[2] slujba ⟨lui dreaptă şi credincioasă⟩[2] şi pentru că ⟨el şi-a⟩[8] cumpărat pe banii săi.

Iar ⟨pentru mai mare putere şi întărire⟩[8] a tuturor celor mai sus-scrise, ⟨am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logo⟩[2]făt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră ⟨la această carte a noastră.

A scris⟩[8] Coste, fratele lui Ion dascăl, la ⟨Suceava, în anul 6992 ⟨1484⟩, luna mai, 13[10]⟩[8].

Arh. St. Bucureşti, Peceţi, nr. 160. Orig., perg. (32 × 32 cm), lipsă treimea din dreapta, pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Печать Іѡ Стефань воевода, господар Землн Мѡлдавской.

O foto., ibidem, şi o trad., din 1787 iulie 6, de Gheorghe Evloghie dascăl, cu data: 1484 (6992) mai 13, ibidem, M-rea Văratec, XI/1. Alte foto., la Arh. St. Iaşi, MXXXVIII (pachet Costăchescu), nr. 77 şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/549. Un rez., cu văleatul greşit: 6972⟨1464⟩ într-un „izvod de moşiile Rusăteştilor“, din octombrie 1765, la Bibl. Acad., LVIII/176, p. 4, nr. 3.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 265—266 (text slav, cu data: 6990⟨1482⟩); *D.I.R.*, A, II, p. 48—49 (trad.).

www.dacoromanica.ro

[1] ч, făcut peste tot ca ҹ.

[2] Lipsă treimea din dreapta a doc.; întregit după formularul altor acte din anul 1484 scrise de acelaşi diac, după trad. lui Gh. Evloghie dascăl, după confirmarea din 1515 decembrie 21 pe care o obţin fiii lui Toader Rohat (vezi Costăchescu, *Doc. Bogdan*, p. 24—25), ca şi după mărimea textului, de cca 35-37 litere, care rezultă din corelarea acestor elemente.

[3] Şters.

[4] Rupt.

[5] În textul editat de I. Bogdan şi în trad. din *D.I.R.*, A, II, urmează: коли били оу мирꙋ (cînd au fost în pace). Din trad. lui Gh. Evloghie rezultă însă limpede că Oană Cuhne avea două „drese“ de stăpînire asupra satului, ultimul fiind de la însuşi Ştefan cel Mare, aşa încît introducerea noului text nu mai permite menţinerea vechii completări.

[6] Omis.

[7] Începînd cu acest rînd, mărimea textului rupt creşte cu 4—5 litere.

[8] Rupt şi şters.

[9] Sau племене.

[10] Data, completată după trad. lui Gh. Evloghie.

259 — 1484 (6992) mai 13, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавско<и>[1]. <Знаме>[2]нито чиним(ь) ис сам(ь) листом(ь) нашим(ь), въсам(ь) кто на нем(ь) възрит(ь) или его чтоучи оуслышит(ь), wже прїиде прѣд(ь) нами и прѣд(ь) ꙋсими нашими молдавскими болѣре, слꙋга наш(ь), Пътрꙋ Глодѣнꙋл(ь), по своеи добр<ои>[1] <воли, и>[2]ким(ь) непwнꙋжден(ь) а ни присилован(ь), и продал(ь) свою правꙋю и питомꙋю wтинꙋ, wт(ь) своего праваго и питомаго ꙋрика, едно село, на имѣ Глодѣнїи, на верхь Телѣжинѣи потока. Та продал(ь) т<ое село сл>[2]ꙋѕѣ нашемꙋ, Ѡани Тихꙋлꙋ, за р҃к злат(ь) татарскых(ь).

И ꙋставше слꙋга наш(ь) Т<их>[3]ꙋл(ь) <и[4] запл>[3]ат<и>[2]л(ь) ꙋсе исполна тоти выш<(е) п>[3]исаннїи пинѣзи, р҃к з<лат(ы)>[1] тата<рс>[1]кы<х(ь)>[2], <ꙋ>[1] роуки слꙋѕѣ нашемꙋ[3], Пътр<ꙋ Глодѣнꙋл>[2]ꙋ, пере<д(ь)>[2] нами и пере<д(ь)>[2] нашими болѣре.

Ино м<и>[2], видѣвше и<х(ь)>[1] доброю волю и <ток>[3]м<еж(ь) и>[3] полнꙋю заплатꙋ, а ми, такождере, есми дали и потвръдили[5] слꙋѕѣ нашемꙋ[6], Ѡани[7] Тихꙋлꙋ, тое прѧд(ь) <реченое с>[2]ело, на имѣ Глодѣнїи, на верхь Телѣжиновѣ[8] потока, да ест(ь) емꙋ, wт(ь) нас(ь), ꙋрык(ь) и съ въсем(ь) дохwд<wм(ь)>[9], емꙋ и дѣтем(ь) его, и ꙋнꙋчатwм(ь) его, и прѣꙋнꙋчатом(ь) его, и праџꙋрѣтом(ь) его и въсемꙋ родꙋ его, кто сѣ ем<ꙋ>[1] <изберет(ь)>[2] наи ближнїи, непороушено николиже, на вѣкы.

А хотарь томꙋ выше писаномꙋ селꙋ да ест(ь) по старомꙋ хотарꙋ wт(ь) ꙋсих(ь) сторон(ь), кѵда из вѣка wживали.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(ос)п(о)дства, в<ыше>[3] писанаго, мы, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленных(ь) сынwв(ь) г(о)сп(о)дства ми. Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра болѣр(ь) наших(ь): вѣра пана Ванкꙋла пръкалаба Ѡрхенскаго <и>[9] вѣра с(ы)на его, пана Дꙋми, вѣр<а п>[3]ана Збїари, вѣра пана Храни дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангꙋра, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, пръкалабове Белоградскых(ь), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максина, пръкалабове Келїнскых(ь), вѣра пана Дажбо<га>[2] пръкалаба Немецкого, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота паркалаба Новоградского, вѣра пана Ацка Х<ꙋ>[2]днча, вѣра пана Щефꙋла Хотинского, вѣра пана Драг<оша>[2] спътарѣ, вѣра пана Киракола вистѣрника, вѣра пана Еремїа постелника, вѣра па<и>[1]а Їwна чашника, вѣра пана Петра[10]

www.dacoromanica.ro

столника, вѣра п<а>[2]на Грозѣ комиса и вѣра всих(ь) боꙗрь наших(ь) молдавскых(ь), <велик>[2]ых(ь), и малых(ь).

А по на<шем(ь)>[3] животѣ, кто бѫдет(ь) г(о)сп(о)д(а)рь нашеи Земли Молдавскои, wт(ь) дѣте<и и>[3]аших(ь)>[3] или wт(ь) нашего родѹ или пак(ь) бѫд(ь) кого Б(ог)ь из<бере>[1]т(ь) г(о)сп(о)д(а)ремь бити нашеи Земли Молдавскои, тwт(ь) <що би <и>[2]е порѹшил(ь) наше<го даанїа и>[2] потвръжден<їа>[1], али що би емѹ оутвердил(ь) и ѹкрѣпил(ь), заиѹже есми емѹ дали и потвердили за его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ и за що wн(ь) соби <кѹпил(ь) за свои правїи и чистїи пинѣзи.

А на болшѹю крѣпость и оутвръ>[2]жденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтоулоу логофетѹ, писати и нашѹ печат(ь) прив<ѣси>[3]ти <к(ь)>[2] семѹ листѹ <нашемѹ>[2].

Пис(а) Тоадер(ь), брат(ь) Їwна даскала, ѹ Сwч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)тw ҂ѕцчв, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, г҃і.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, sluga noastră, Pătru Glodeanul, de bună⟨voia⟩[2]sa, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă şi proprie, din uricul său drept şi propriu, un sat, anume Glodenii, la obîrşia pîrîului Telejna. Şi a vîndut acest ⟨sat sl⟩[2]ugii noastre, Oană Tihul, pentru 120 de zloţi tătăreşti.

Şi sculîndu-se sluga noastră, T⟨ih⟩[3]ul, a ⟨şi⟩[4] plătit totul deplin, aceşti bani mai sus-scrişi, 120 de z⟨loţi⟩[1] tătăreşti, ⟨în⟩[1] mîinile slugii noastre, Pătr⟨u Glodeanul⟩[2], înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri.

Deci noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plata deplină, şi noi, de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre, Oană Tihul, acest sat mai înainte-⟨spus⟩[2], anume Glodenii, la obîrşia pîrîului Telejna, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, şi întregului său neam, cine i se ⟨va alege⟩[2] cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat mai sus-scris să fie din toate părţile după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei ⟨şi⟩[9] credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrana vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă[11], credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbo⟨g⟩[2] pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Drag oş⟩[2] spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela ⟨să⟩[2] nu clintească ⟨dania şi⟩[2] întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că

www.dacoromanica.ro

i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui dreaptă şi credincioasă şi pentru că el şi-⟨a cumpărat pe banii săi drepţi şi curaţi⟩[2].

⟨Iar pentru mai mare putere şi⟩[2] întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră ⟨la⟩[2] această carte ⟨a noastră⟩[2].

A scris Toader, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6992 ⟨1484⟩, luna mai, 13.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 612. Orig., perg. (21,5 × 46,5 cm), rupt la îndoituri, pecete atîrnată (şnur de mătase vişinie), pierdută.

O trad., din 1760 (7268) august 28, de Simion Cheşco uricar, la Arh. St. Iaşi, CCCV/1, şi un rez., din 1839, ibidem, Anaforale, nr. 26, f. 122.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/564.

EDIŢII: Ghibănescu, *Urice-Bereasa* (trad.); idem, *Surete*, I, p. 95—98 (text slav, după copia din *Ms. Surete*, VII, p. 354, şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 276—277 (text slav, după copia din *Ms. Surete*); *D.I.R.*, A, II, p. 49—50 (trad., după Bogdan).

---

[1] Şters.
[2] Rupt.
[3] Şters şi rupt.
[4] Înainte de (şi) nu mai încape şi Ѡанъ, cum a întregit I. Bogdan.
[5] т şi ѹ în ligatură.
[6] Intre на şi шемѹ o pată, peste care diacul a sărit.
[7] а, adăugat ulterior de diac, deasupra rîndului.
[8] Mai sus Телѣжинѣн.
[9] Omi.s
[10] т şi р în ligatură.
[11] În trad. din *D.I.R.*, A, II, greşit: „Cetatea Nouă".

260 **1484 (6992) mai 13, Suceava.**

Suret de pe ispisoc sîrbesc de la Stefan v(oie)vod, din l(ea)t 6992 ⟨1484⟩, maiu, 13 dn(i).

Facem înştiinţare, tuturor cui să cade a şti, precum au venit înainte noastră şi înainte tuturor boerilor noştri ai Moldaviei, a mari şi mici, sluga noastră, Stanciul, sin Fedco Stărostescul, de a lui[1] bunăvoe, de nime silit, nici asuprit, şi au vîndut a sa driaptă ocină, dintru al său drept uric, un sat, anume Găleşăştii, pe Crasna, pe amîndoao părţile ţinuturilor[2]. Acela au vîndut acel sat dumisale credincios boeriului nostru, Mihul, pîrcălabul de la Crăciun(a), drept o sută cinci zloţ(i) tătărăşti. Şi s-au sculat al nostru credincios, dumn(e)alui Mihul pîrcălab, ş-au plătit deplin acei bani de mai sus-scriş(i), 105 zloţ(i) tătărăşti, în mînule slugii noastre, Stanciului, sin Fedco Stărostescul, denainte noastră ş(i) înainte boerilor noştri ai Moldaviei.

Deci ş(i) noi, văzind a lor de bunăvoia tocmală şi plată deplin(ă), ş(i) de la noi încă am dat ş(i) am întărit dumisale Mihului bîrcălabul[3] pe acel de mai sus-zis sat, anume Găleşăştii, pe Crasna, pe de amîndoao părţile a ţinuturilor[2], ca să-i fie lui de la noi uric ş(i) cu tot venitul, lui şi feciorilor lui, ş(i) fraţilor lui, nepoţilor ş(i) strănepoţilor lui, ş(i) a tot niamul lui, ce să va alége mai aproape, neruşuit niciodată, în véci.

Iar hotarul acelui sat să fie după hotarul véchiu după toate părţile, pe unde au umblat din vac.

Şi spre aceasta iaste credinţa domniei méle de mai sus-scris, Stefan v(oie)vod, şi credinţa a preaiubiţ(i) fiilor domniei méle, Alexandru, Bogdan-Vlad, şi credinţa a tuturor boerilor noştri ai Moldaviei, a mari ş(i) mici.

Iar după a noastră viaţă, cine va fi domnu ţării aceştie ai Moldaviei, ori din fiii ş(i) niamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege a fi domnu,

www.dacoromanica.ro

să nu strice a noastră danie ş(i) întăritură, ci mai ales să de şi să întăriască, pentru că şi noi am dat ş(i) am întărit, pentru a lui driaptă slujbă şi pentru că el au cumpărat pe ai săi drepţi bani.

Ş(i) pentru mai mare tărie a celor de mai sus-scrise am poroncit credincios boerului nostru, dumi(sale) Tăutul log(o)f(ă)t, să scrie şi a noatră pecete către această carte a noastră să o lege.

S-au tălmăcit de Gheorghie Evloghi, 1777 iul(ie) 25.

Arh. St. Bucureşti, Episc. Huşi, XX/1. Traducere.
Un rez., ibidem, XX/41 (nr. 3).

EDIŢII: Aricescu, *Rev. ist.*, II, p. 62—63 (rez.); Melchisedeck, *Chronica Huşilor, Appendice*, p. 100 (rez.); *Opis Episc. Huşi*, p. 11 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 280—282 (trad.); *D.I.R.*, A, II, p. 50—51 (trad.).

---

[1] „ui", scris peste „or".
[2] „rilor", scris peste „lui". Traducerea lui Gh. Evloghie este însă greşită, întrucît, în orig. a fost, desigur, wѣ част(ъ) жѹдеции (amîndouă părţile de judecie), aşa cum atestă documentul de întărire a acestei stăpîniri, din 1519 iunie 25 (v. Costăchescu, *Doc. Ştefăniţă* p. 119, n. 5).
[3] În loc de „pîrcălabul".

261 — 1484 (6992) mai 14, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан воевода, г(о)сп(о)даръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним ис сим листом нашим, въсѧм кто на нем възрит или его чтоучи оуслышит, иже прїиде прѧд нами и прѣд ѹсими нашими молдавскими боѩре, великими и малими, слѹга наш, пан Щефѹл Чернътескѹл, по своеи доброи воли, никим непонѹжденъ[1], а ни присилован, та продал свою правѹю wтинѹ, wт своего праваго и питомаго ѹрика, едино селище, на имѣ Берневоещїи, на Сърата, понижє Плотѹнещи, слѹгам нашим, Іwнѹ Парава и Татѹл Бернвоесѹлѹ, за л҃з злата[2] татарскых. И ѹставше наши слѹги, Іwн Парава и Татѹл Бернвоескѹл, и заплатил(и)[3] ѹсе исполна, тоти выше писаннїи пинѣзи, л҃з злат, ѹ рѹки панѹ Щефѹлѹ, перед нами и перед нашими боѩре.

Ино мы, видѣвше их доброю волю и токмеж и полнѹю заплатѹ, а ми такождере есми дали и потврълили слѹгам нашим, Іwнѹ Парава и Татѹлѹ Бернвоескѹлѹ, тое прѧд реченое село, на имѣ Бернвѹещїи[4], на Сьратѣ, да ест wт нас ѹрык и съ въсем доходом, им и дѣтем их равно, и ѹнѹчатом их, и прѣѹнѹчатом, и прашѹрѣтом их и въсемѹ родѹ их, кто сѣ им изберет нан ближныи, непорѹшено николиже, на вѣки.

А хотарь томѹ селѹ да ест по старомѹ хотарѹ wт ѹсих сторон кѹда из вѣка wживали.

А на то ест вѣра нашего г(о)сп(о)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводы, и вѣра прѣвъзлюбленных с(ы)новь [ї] г(о)сп(о)дства ми, Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра боѩрь наших: вѣра пана[5] Бланкѹла пръкалаба Wрхенского и с(ы)на его, пана Дѹми, вѣра пана Збѩри, вѣра пана Храна дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѹра, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Wани, пръкалабове Белоградскых, вѣра пана Ивашка <и>[6] вѣра пана Максима, пръкалабове Келїнскых, вѣра пана Дажбога пръкалаба Немецского, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микотъ пръкалаба Новоградского, вѣра пана Лцкѹ[7] Гѹдича, вѣра пана Щефѹла Хотинского, вѣра

www.dacoromanica.ro

пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Киракола вистїарника, вѣра пана Єремїа постелника, вѣра пана Іωна чашника, вѣра пана Петра столника, вѣра пана Грозѣ комиса и вѣра ѹсих боıарь наших молдавскых, великых и малих.

А по нашем животѣ, кто бѹдет г(ос)п(ода)рь[8] нашеи Земли Молдавскои, ωт дѣтеи наших или ωт нашего родѹ или пак бѹд кого Б(ог)ь изберет г(оспода)-[1] ремь[9] бити нашеи Земли Молдавскои, тот що бы <им>[10] не порѹшил '<нашего>[11] даанїа <и потвръжденїа>[11] али <що>[6] би им оутвръдил и оукрѣпил, заниже есми им дали и потвръдили за их правою слѹжбѹ и за що ωни себи кѹпили за свои правїи пинѣзи.

А на болшее крѣпост и ѹтвръжденїе томѹ въсемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлѹ логофетѹ, писати и нашѹ печатк[12] привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Тоадер, брат Їωна даскала, ѹ Сѹч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцчв маю ді.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici, sluga noastră, pan Ştefan Cernătescul, de bunăvoia sa, nesilit de nimeni, şi nici asuprit, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept şi propriu, o selişte, anume Berivoeştii, pe Sărata, mai jos de Plotuneşti, slugilor noastre, Ion Parava şi Tatul Berivoescul, pentru 37 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se slugile noastre, Ion Parava şi Tatul Berivoescul, au şi plătit totul deplin, aceşti bani mai sus-scrişi, 37 de zloţi, în mîinile panului Şteful, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată deplină, noi, de asemenea, am dat şi am întărit slugilor noastre, Ion Parava şi Tatul Berivoescul, acest sat mai înainte-spus, anume Berivueştii[4], pe Sărata, să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor, şi răstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi a fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrană vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco, <şi>[6] credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţcu Hudici, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petru stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu <le>[10] clintească dania <şi întărirea noastră>[11], ci să le-<o>[6] întărească şi să le-<o>[6] împuternicească, pentru că le-am dat şi le-am întărit pentru dreapta lor slujbă şi pentru că ei şi-au cumpărat pe banii lor drepţi.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toader, fratele lui Ion dascăl, la Suceava, în anul 6992 <1484> mai 14.

După Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 39—41. Text slav, după orig., perg. (33 × 50 cm), pecete atîrnată, pierdută; actul se afla în posesia lui D. Berea din Huşi, împreună cu o trad.. din 1780 martie 23, de Gheorghe Evloghie dascăl.

Trad. editorului, *op. cit.*, p. 41—43.

ALTE EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 282—283 (text slav, după Ghibănescu); *D.I.R.*, A, II, p. 51—52 (trad., după Bogdan).

---

[1] Transcriere greşită, în loc de непѡнꙋжденъ.
[2] Probabil transcriere greşită, în loc de златъ; vezi şi mai jos.
[3] Completat după I. Bogdan; în orig. л era ,desigur, suprascris.
[4] Aşa în textul editat; mai sus: Беривоещїи (Berivoeştii).
[5] În textul lui Gh. Ghibănescu, scris peste tot: в. п.
[6] Completarea noastră.
[7] Transcriere greşită, în loc de Лѫка, sau confuzie a genitivului cu dativul?
[8] În textul lui Gh. Ghibănescu: гпръ.
[9] În textul lui Gh. Ghibănescu: гремъ.
[10] Completat după I. Bogdan.
[11] Întregirea lui Gh. Ghibănescu.
[12] Probabil transcriere greşită, în loc de печать.

262 1484 (6992) mai 29, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сѧм(ъ) нашим(ъ) листом(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) чтючи[1] оуслышит(ъ), ѡж(е) прїидоша, прѧд(ъ) нами и прѣд(ъ) нашими болѧре, слꙋга наш(ъ), Холоватїи, и съ своими падчерицами, Федорою и Настею, оунꙋчата[2] пана Корꙋѧ, по их(ъ) доброю воли, никым(ъ) непонꙋжени, а ни присилована, и продали свою правою и питомою и выкоуплѥнꙋю ѡтинꙋ дѣда их(ъ), пана Корꙋѧ, едино мисто ѡт(ъ) млинь на Бръдъцел(ъ), подли стариx(ъ) клїаx(ъ), где выходит(ъ) Бръдъцел(ъ) ѡт(ъ) лиса. И продали тое мисто ѡт млин(ь) слꙋѕѣ нашемꙋ, Станчюлꙋ аꙋрарю, за н҃ злат(ъ) татарскых(ъ). И оуставше слꙋга наш(ъ), Станчюл(ъ), и заплатил(ъ) оусе исполна, тоти више писанїи пинѣзи, н҃ злат(ь), оу рꙋки слꙋѕѣ нашемꙋ, Холоватїи, и ꙋ рꙋки падчерицам(ъ) его, Федори и Насти, оунꙋки пана Корꙋѧ.

И приилїе що имал(ъ) пан(ъ) Короꙋ[1] на тое мисто млиновное ѡт(ъ) кꙋпеж(ъ), щоже бил(ъ) кꙋпил(ъ) пан(ъ) Корꙋю, того миста млиновное, ѡт(ъ) Жꙋржѣ Ротимпана и ѡт(ъ) сестри его, ѡт(ъ) Малѣ, за н҃ злат(ъ) татарскых(ъ), тиже дали оу рꙋки слꙋѕѣ нашемꙋ, Станчюлꙋ аꙋрарю[3], перед(ъ) нами и перед(ъ) нашими болѧре.

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и полнꙋю заплатꙋ, а мы такождере есми дали[4] и потвердили слꙋѕѣ нашемꙋ, Станчюлꙋ аꙋрарю, тое прѧд(ъ) реч(е)ное мисто м<л>[5]иновное на Бръдъцел(ъ), да ест емꙋ, ѡт(ъ) нас(ъ), оурик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), емꙋ и дѣтем(ъ) его, и ꙋнꙋчатом(ъ) его, и прѣщꙋрѣтом(ъ) его и въсемꙋ родꙋ его, кто сѣ емꙋ изберет ь нан ближнїи, непорꙋшено николиже, на вѣки.

А на то есть вѣра нашего г(оспо)дства, више писанного, ми, Стефана воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), Александра и Богдана-Влада, и

www.dacoromanica.ro

вѣра боарь нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ): вѣра пана Бланкѹла прькалаба Ѡрχенского и вѣра с(ы)на его, пана Дѹми, вѣра пана Збїари, вѣра пан(а) Хрании дворника, вѣра пана Югы, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангѹра, вѣра пана Хрьмана, вѣра пана Германа и вѣра пана Ѡани, прькалабове Белоградскиχ(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра пана Максина, прькалабове Килїйскыχ(ъ), вѣра пана Дажбога прькалаба Немецского, вѣра пана Фете Готкъ, вѣра пана Драгоша, вѣра пана Микота прькалаба Новоградского, вѣра пана Щефѹла Хотинского, вѣра пана Іцка Гѹдича, вѣра пана Драгоша спътарѣ, вѣра пана Киракола вистїарника, вѣра пана Єремїа постелника, вѣра пана Їѡна чашника, вѣра пана Петри стольника, вѣра пана Гресин комиса и вѣра оусиχ(ъ) боаръ нашиχ(ъ) молдавскыχ(ъ), великыχ(ъ) и малиχ(ъ).

А по нашем(ъ) животѧ, кто бѹдеть г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи нашиχ(ъ) или ѡт(ъ) нашего племене или пак бѹд(ь) кего Б(ог)ь изберет г(о)сп(о)д(а)ремь бити <на>[е]шеи Земли Молдавскои, тот(ъ) що би не порѹшил(ъ) нашег(о) да<анїа>[7] и потврьжденїа, али що би е<мѹ оу>[6]твьрдил(ъ) и оукрѧпил(ъ) занѹж(е)есми емѹ дали и потвердили за ег(о) слѹжбѹ и за що себи ѡн(ъ) кѹпил(ъ) за свои пинѣзи[1].

А на болшее крѧпост(ъ) и потврьжденїа томѹ всемѹ выше писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѹ, Тъѹтѹлѹ логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) завѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Косте, въ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцчв маи кѳ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, sluga noastră Căpăţînă, şi cu fiicele lui vitrege, Fedora, şi Nastea, nepoatele panului Corui, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă şi proprie şi de cumpărătură a bunicului lor, pan Corui, un loc de moară pe Brădăţel, lîngă chiliile vechi, unde iese Brădăţelul din pădure; şi au vîndut acest loc de moară slugii noastre, Stanciul aurar, pentru 50 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, Stanciul, a şi plătit totul deplin aceşti bani mai sus-scrişi, 50 de zloţi, în mîinile slugii noastre, Căpăţînă, şi în mîinile fiicelor lui vitrege, Fedora şi Nastea, nepoatele panului Corui.

Iar privilegiul de cumpărătură pe care l-a avut pan Corui pentru acest loc de moară cumpărat, pe care, acest loc de moară, l-a cumpărat pan Corui de la Giurgea Rotîmpan şi de la sora lui, Malea[8], pentru 50 de zloţi tătăreşti, de asemenea l-au dat în mîinile slugii noastre, Stanciul aurar, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi plată deplină, şi noi, de asemenea, am dat şi am întărit slugii noastre Stanciul aurar, acest mai înainte-spus loc de moară pe Brădăţel, să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui şi întregului său neam, cine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri copii, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri moldoveni: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Duma, credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Hrana vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, credinţa panului Hărman, credinţa panului Gherman şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa panului Macsin, pîrcălabi de Chilia, credinţa panului Dajbog pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete Gotcă, credinţa panului Dragoş, credinţa

www.dacoromanica.ro

panului Micotă pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Şteful de Hotin, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Dragoş spătar, credinţa panului Chiracol vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Ion ceaşnic, credinţa panului Petrea stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, dintre copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească, pentru că i-am dat şi i-am întărit pentru slujba lui şi pentru că şi-a cumpărat pe banii săi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6992 ⟨1484⟩ mai 29.

Bibl. Acad., XL/8. Orig., perg. (29,5 × 45 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O transcriere şi o trad., din 1880, de episcopul Melchisedek, ibidem. Două copii, de I. Bogdan, una după orig. şi alta după transcrierea lui Melchisedek, ibidem, ms. nr. 5 234, f. 236—240. O copie slavă, la Arh. de stat a reg. Cernăuţi, R. S.S. Ucraineană, fond. 1 024, op. 1, nr. 4, f. 1—3. O trad. germ., din 1782 martie 29, de M. F. Łopeisky, se afla în Arh. Tribunalului şi a Delegaţiei Ţării din Cernăuţi, fasc. 39 (Itzkany), nr. 248. O foto., la de ist. Inst. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/550.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, XX, p. 100—102 (trad., de Melchisedek, cu data de an greşită: 6972 ⟨1464⟩); Iorga, *St. şi doc.*, V, p. 394 (rez. editorului, după trad. germ.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 285—286 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 53—54 (trad.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] ч, făcut deseori ca ѵ.
[3] ѹ, adăugat deasupra rîndului.
[4] дали, adăugat deasupra rîndului.
[5] Omis.
[6] Şters.
[7] Rupt.
[8] În trad. din *D.I.R.*, A, I, greşit: „Maltea".

263 ⟨1486 septembrie —1491 octombrie⟩, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землн Молдавскои>[1]. Знаменнто чиним(ъ) ис(ъ)[2] сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) ѹзрит(ъ) или его чтѹчи <ѹслышит(ъ), ѡже прїидоша прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими боꙗре, великими и малими, слѹги наши, Косте и сестр>[1]и его, Настѣ и Баска и Гинда, с(ы)н(о)ве Андреика, ѹнѹкове Илїѧш<а чашника, по их(ъ) доброи воли, никим(ъ) непонѹжени а ни присиловани, и продали свою правѹю ѡтинѹ>[1], ѡт(ъ) их(ъ) праваго ѹрика, ѡт(ъ) ѹрика дѣда их(ъ), Илїѧша чашника, що и<мал(ъ) ѡн(ъ) ѡт(ъ) дѣда нашего, ѡт(ъ) старого Алеѯандра воеводы, едно село на Серетѣ, на имѣ Нижнїи Пелетючещи[3] с>[1]лѹѕѣ нашемѹ, Ицко Долха, и братѹ его, Бланкѹлѹ, и <............................[4], за р҃ злат(ъ) татарских(ъ). И ѹставше слѹга наш(ъ), Ицко Долха и брат(ъ) его, Бланкѹл(ъ) и ......[4] та заплатили>[1] тоти р҃ злат(ъ), ѹ рѹки Косте и сестрам(ъ) его, Настѣ и Б<аска и Гинда, с(ы)н(о)ве Андреика, прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашими боꙗре.

www.dacoromanica.ro

Ино мы, видѣвше их(ъ) доброю волю и токмеж(ъ)[5] и полнїи зап>[1]лат8 а ми, также(е), и ѡт(ъ) нас(ъ), есми дали и потвръдили <сл8гам(ъ) нашим(ъ), Іацко Долха, и брат8 его, Влаик8л8, и................ [4] тое прѧд(ъ) реченое село на имѣ Ниж>[1]нїи Пелетючещїи[3], да ест(ъ) им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), 8рик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), им(ъ) и <дѣтем(ъ) их(ъ) равно, и 8н8чатомъ ихъ, и прѣ8н8чатомъ ихъ, и прѣщ8рѣтомъ ихъ, и въсем8 род8 ихъ, кто сѣ имъ и>[1]зберет(ъ) наи близнїи, непор8шено николиже, на вѣкы.

А хот<аръ том8 выше писанном8 сел8 да естъ по старом8 хотар8 ѡт(ъ) 8сих(ъ) сторон(ъ), к8да из вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣр>[1]а нашего г(оспо)дства, выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣр<а прѣвъзлюбленних(ъ) с(ы)нѡв(ъ) г(оспод)ства ми, Алеѯандра и Богдана - Влада, и вѣра боꙗръ наших(ъ): вѣра пана Збиарн, вѣра пана Нѧг(а), вѣр>[1]а пана Д8ма, вѣра пана Ганг8ра, вѣра пана Драгоше двор<ника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Іацка Х8днча, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Щеф8ла пръкалаб(а) ѡт(ъ) Хотина, вѣра пана Ми>[1]котъ и Рѣцеша, паркалаби ѡт(ъ) Нѣмца, вѣра пан<а Андренка Чорторовского, вѣра пана Грозѣ пръкалаба ѡт(ъ) Ѡрхеѧ, вѣра пана Їѡн(а) Секаръ пръкалаб(а) ѡт(ъ) Невгеград(а), вѣра пана Кл>[1]ънъ8 спътарѣ, вѣра пана <Бо>[6]л<до>[6]р<а вистѣрника, вѣра пана Петра[7] столника, вѣра пана Андренка>[1] ча<ш>ника[8], вѣра <пана Еремїа постелника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра 8сих(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ) боꙗръ, великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кто б8>[9]деть г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли <Молдавскои, ѡт(ъ) дѣтеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашего род8 или б8д(ь) кого Б(ог)ъ изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)рем(ъ) бити нашеи Земли Молдавскои, тот(ъ) а би им(ъ) не пор8шил(ъ) нашего даанїа>[9] и потвръжденїѧ, али би <им(ъ) 8твръдил(ъ) и 8крѣпил(ъ), заи8же есми им(ъ) дали за що ѡни соби к8пили за свои правїи пинѣзи.

А на болш8ю крѣпост(ъ) и потвръжденїе том8 въсем8>[9] выше писаном8, велѣли е<сми нашем8 вѣрном8 пан8, Тъ8т8л8 логофет8, писати и наш8 печат(ъ) привѣсити к сем8 лист8 нашем8>[9].

Писал(ъ) Тоадер(ъ), 8 Сѹч(а)ви, в(ъ) л(ѣ)т<о> .... [10].

⟨† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei⟩[1]. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor ⟨auzi⟩[1] citindu-se, ⟨că au venit înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri, mari şi mici, slugile noastre Coste şi surorile⟩[1] lui, Nastea şi Vasca şi Ghinda, fiii lui Andreico, nepoţii lui Iliaş ⟨ceaşnic, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut ocina lor dreaptă⟩[1], din uricul lor drept, din uricul bunicului lor, Iliaş ceaşnic, pe care ⟨el îl avea de la bunicul nostru, de la Alexandru voievod cel bătrîn un sat pe Siret, anume Peletiuceştii de Jos[3] s⟩[1]lugii noastre, Iaţco Dolha, şi fratelui său, Vlaicul, şi ⟨... [4], pentru 100 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, Iaţco Dolha, şi fratele său, Vlaicul, şi ... [4] au şi plătit⟩[1] aceşti 100 de zloţi, în mîinile lui Coste şi ale surorilor lui, Nastea şi V⟨asca şi Ghinda, fiii lui Andreico, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi⟩[1] plata ⟨deplină⟩[1], şi noi, de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit ⟨slugilor noastre, Iaţco Dolha şi fratelui său, Vlaicul, şi ... [4] acest mai înainte-spus sat, anume⟩[1] Peletiuceştii de Jos[3], să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi ⟨copiilor lor deopotrivă, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor, şi întregului lor neam, cine li se⟩[1] va alege mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

Iar hotarul ⟨acestui sat mai sus-scris să fie după hotarul vechi din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

www.dacoromanica.ro

Iar la aceasta este credinţa⟩[1] domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa ⟨preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Zbiarea, credinţa panului Neagu, credinţa⟩[1] panului Duma, credinţa panului Gangur, credinţa panului Dragoşe vornic, ⟨credinţa panului Hărman, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Dajbog, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Mi⟩[1]cotă şi a lui Reaţeş, pîrcălabi de Neamţ, credinţa panului ⟨Andreico Ciortorovschi, credinţa panului Grozea pîrcălab de Orhei, credinţa panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Cl⟩[1]ănău spătar, credinţa panului ⟨Bo⟩[6]l⟨du⟩[6]r ⟨vistier, credinţa panului Petru[7] stolnic, credinţa panului Andreico⟩[1] ceaşnic[8], credinţa ⟨panului Eremie postelnic, credinţa panului Şandru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine⟩[9] va fi domn al ţării noastre, ⟨Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania⟩[9] şi întărirea ⟨noastră⟩[9], ci să ⟨le întărească şi să le împuternicească, pentru că le-am dat deoarece ei au cumpărat cu banii lor drepţi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor⟩[9] mai sus-scrise, am poruncit ⟨credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră⟩[9].

A scris Toader, la Suceava, în anul ...[10].

Bibl. Acad., CVIII/61. Orig., perg., patru şesimi lipsă (cele care se păstrează reprezintă mijlocul jumătăţii de sus şi prima parte, din stînga, a jumătăţii de jos).

O copie, de M. Costăchescu, ibidem, A. 2 000 — XIV *(Ms. Doc. mold. Ştefan)*, f. 880—881, nr. 299.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/551.

Deşi se află în această stare de conservare, actul a putut fi reconstituit cu destulă siguranţă, deoarece înfăţişează pentru fiecare rînd o posibilitate de control, sporită de elementele stabile ale formularului diplomatic, precum şi de particularităţile, cunoscute prin alte documente, ale scrisului lui Toader diac. De asemenea, pe baza numelor şi dregătoriilor boierilor de sfat, se poate considera ca certă provenienţa actului din perioada 1486 septebrie — 1491 octombrie.

---

[1] Rupt; întregit după formularul documentelor asemănătoare scrise de diacul Toader şi după mărimea părţilor de rînd lipsă cca 40—45 litere în dreapta şi cca 30—35 litere în stînga.

[2] În orig., după ultima consoană, paieroc.

[3] Vezi doc. din 1500 februarie 10 (D. P. Bogdan, *Patru acte*, p. 260—262, şi *D.R.H.*, A, III, nr. 252), prin care domnul cumpără acest sat.

[4] Conjuncţia и (şi) precum şi raportul dintre textul probabil şi mărimea rîndurilor, aici ca şi mai jos, dovedeşte că a existat încă un cumpărător.

[5] Sau лагоду.

[6] Şters.

[7] Sau Мътею (Mătei).

[8] De la чашника (ceaşnic), textul păstrat reprezintă colţul de jos, din stînga.

[9] Rupt; lipsă cca. 70—80 litere.

[10] Rupt; v. comentariul.

264 — 1486 (6994) septembrie 14, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефанъ[1] воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ь) оузрит(ъ) или чтѹчи его оуслышит(ъ), ѡже прїидоша, прѧд(ъ) нами и прѧд(ъ) нашеми молдавскыми болѣре, наш(и) слѹгы, Ѡана и брат(ъ) его, Їѡнл(ъ), и сестра

www.dacoromanica.ro

их(ь), Чеꙋца, и вноук(ь) их(ь), Козмѣ, оуси с(ы)ни Щефан(ь) Черлен(ь), по их(ь) доброю волю, никым(ь) непоиꙋжени а не[2] присиловани, и продали свою правою wтчинꙋ, wт(ь) оурика w(ть)цꙋ их(ь), Щефань Черлен(ь), едно село, оу Полени, где ест(ь) домь Щефань Черлень, wколо съ оусими полѣни <и>[3] съ прикꙋткы; та продали нашим(ь) вѣрным(ь) болѣре, пан(ь) Доума ключник(ь) и брат(ь) его, пан(ь) Пътрꙋ Брꙋдꙋрь, за сѯ҃ злати татарскых(ь).

И оуставше сѧ наш(и) вѣрни болѣре, пан(ь) Дꙋмѣ ключ<ник(ь)>[3], и брат(ь) его, Пътрꙋ Брꙋдꙋр(ь), та заплатили оуси тоты выш(е) писанїи пинѣзи, сѯ҃ злати, оу рꙋкы слꙋгам(ь) нашим(ь), Ѡани, и брат(ь) его, Иwил(ь), и сестра их(ь), Чеоуцѣ, и внꙋк(ь) их(ь), Козмѣ, прѧд(ь) нами и прѧд(ь) нашеми болѣре.

Ино ми, видѣвше их(ь) доброю волю и лагодꙋ меж ними и полною заплатꙋ, а мы также, и wт(ь) нас(ь), есми дали и потвръдили слꙋгам(ь) нашим(ь) вѣрным(ь), пан(ь) Дꙋма ключник(ь) и врат(ь) его, Пътрꙋ Брꙋдꙋрь, тое прѧд(ь) реч(е)ное село, оу Полени, на имѧ Щефънещїи, где был(ь) Щефан(ь) Черлен(ь), да ест(ь) имь, wт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ въсемь доходом(ь), имь и дѣтем(ь) их(ь), и оунꙋчатом(ь) их(ь), и прѣоунꙋчатом(ь) их(ь), и прашꙋрѧтом(ь) их(ь) и въсемꙋ родꙋ их(ь), кто сѧ емꙋ[1] изберет(ь) или ближнїи, непорꙋшено николиже, на вѣкы вѣчныѧ.

А хотар томꙋ село да ест(ь) wт(ь) ꙋсих(ь) сторwн(ь) по старомꙋ хотарꙋ, кꙋда из вѣка wживали.

А на то ест(ь) вѣра г(оспо)дст(ва)[4] ми, выше писаннаго, мы, Стефана воеводї, и вѣра прѣвъзлюбленных(ь) с(ы)нwв(ь) г(оспо)дст(ва)[4] мы, Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра боıар(ь) наших(ь): вѣра пана Збѣри, вѣра пана Нѣгь, вѣра пана Дꙋми, вѣра пана Гангꙋра, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Ицка Хоудич(а), вѣра пана Дажбога, вѣра пана Щефꙋл(а) паркалаб(а) Хотинскых(ь), вѣра пана Микота и пана Рѣцеш(а), Немецкых(ь), вѣра пана Андреика Чорторwского, вѣра пана Грози паркалаб(а) Ѡрхеиского, вѣра пана Їwн(а) Съкаръ Новоград<ского>[3], вѣра пана Лꙋкы Арбꙋрева[1] портарѣ Сꙋчавского, вѣра пана Клънъꙋ спатарѣ, вѣра пана Бwлдора вистѣрник(а), вѣра пана Єремїа постелника, вѣра пана Андреика чашник(а), вѣра пана Мътею столника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра боıар(ь) наших(ь) молдавскых(ь), великых(ь) и малих(ь).

А по нашим(ь) животѧ, кто бꙋдет(ь) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи земли, wт(ь) дѣт<еи наших(ь)>[5] или wт(ь) нашего родꙋ или пак(ь) бꙋдꙋ[1] кого Б(ог)ъ избе<рет(ь)>[6] г(о)сп(о)д(а)ремь быти на<ше>[3]и Земли Молд<ав>[7]ской, тот(ь) бы им(ь) не порꙋшил(ь) нашег(о) даанїе и потвръжденїе ал<е би и>[7]м(ь) <оутвръдил(ь)> и оукрѣпил(ь), занꙋж(е) есм>[8]и емоу[9] дали и потвръдили за их слꙋж<боу и за>[8] що wни сwби кꙋпили на[1] их правїи пинѣзи.

А на бwлшою[1] <крѣпос>[5]ть и потвръжденїе томꙋ въсемꙋ выше писанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ, Тъоутꙋлꙋ логофетꙋ, писати и на<шꙋ>[5] печат(ь) привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

Пис(а) Тома, оу Сwч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцчд сеп(тєврїє) д҃ї.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri moldoveni, slugile noastre, Oana şi fratele lui, Ioil, şi sora lor, Ceuţea, şi nepotul lor, Cozma, toţi fiii lui Ştefan Roşul, de bunăvoia lor, nesiliţi de nimeni şi nici asupriţi, şi au vîndut dreapta lor ocină, din uricul tatălui lor, Ştefan Roşul, un sat la Poieni, unde este casa lui Ştefan Roşul, cu toate poienile ⟨şi⟩ [3] cu pricuturile dimprejur; şi au vîndut boierilor noştri credincioşi,

www.dacoromanica.ro

panului Duma cliucinic şi fratelui său, panului Pătru Brudur, pentru 260 de zloţi tătăreşti.

Şi sculîndu-se credincioşii noştri boieri, pan Duma cliuci⟨nic⟩[3] şi fratele său, Pătru Brudur, au şi plătit toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 260 de zloţi, în mîinile slugilor noastre, Oană şi fratelui său, Ioil, şi surorii lor, Ceuţea, şi nepotului lor, Cozma, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi învoiala dintre ei şi plata deplină, şi noi, de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit slugilor noastre credincioase, panului Duma cliucinic şi fratelui său, Pătru Brudur, acest sat mai înainte-spus, la Poieni, anume Ştefăneştii, unde a fost Ştefan Roşul, să le fie de la noi uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor, şi răstrănepoţilor lor, şi întregului lor neam, cine li se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie din toate părţile după vechiul hotar, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Zbearea, credinţa panului Neagu, credinţa panului Duma, credinţa panului Gangur, credinţa panului Dragoş vornic, credinţa panului Hărman, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Dajbog, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Micotă şi a panului Reaţeş, de Neamţ, credinţa panului Andreico Ciortorovschi, credinţa panului Grozea pîrcălab de Orhei, credinţa panului Ion Secară de Cetatea Nouă, credinţa panului Luca al lui Arbure portar de Suceava, credinţa panului Clănău spătar, credinţa panului Boldur vistier, credinţa panului Eremie postelnic, credinţa panului Andreico ceaşnic, credinţa panului Mătei stolnic, credinţa panului Şandru comis şi credinţa boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii ⟨noştri⟩[5] sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le clintească dania şi întărirea noastră, ci să le ⟨întărească şi să le împuternicească, pentru că⟩[8] le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor şi pentru că ei şi-au cumpărat pe banii lor drepţi.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Toma, la Suceava, în anul 6994 ⟨1486⟩ septembrie 14.

Bibl. Acad., CLXXXII/1. Orig., perg. (30,5 × 40/41,5 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), pierdută.

O foto., ibidem, Fotografii, IV/8, şi alta, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/552. O copie şi o trad., ambele moderne, cu data greşită: 1466 (6974) septembrie 4, la Arh. St. Bucureşti, ms. nr. 1 252 (Copii particulare), f. 26—27. O copie, din 1846 iulie 15, autentificată de judecătoria ţinutului Roman, după o trad. mai veche, la Bibl. centr. de stat, Colecţia de documente, XXXVII/1.

EDIŢII: Iorga, *St. şi doc.*, V, p. 556 (rez. editorului, cu anul socotit în stilul de 1 septembrie, după copia unei trad. din secolul al XVIII-lea); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 289—290 (text slav după o foto.); *D.I.R.*, A, II, p. 54—56 (trad., după orig.).

---

[1] Aşa în orig.
[2] În loc de нн.
[3] Omis.

www.dacoromanica.ro

[4] Aşa prescurtat în orig.
[5] Rupt.
[6] Probabil pentru a-şi corija omisiunea, diacul a adăugat ulterior, deasupra lui изкі, o titlă.
[7] Şters.
[8] Rupt şi şters.
[9] În loc de им(ъ).

265 1486 (6994) noiembrie 21, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли Молдавскои. Знаменито чиним(ъ)[1] ис сим(ъ) листом(ъ) нашим(ъ), въсим(ъ) кто на нем(ъ) възрит(ъ) или его чтючи оуслишит(ъ), ож(е) тота истина Черна, дочка Балева от(ъ) Тотрѹша, прїиде пред(ъ) нами и пред(ъ) ѹсими нашими молдавскими болѧре, по своею доброю волю, никим(ъ) непонѹжена а ни присилована, и продала свою правою отчинѹ, от(ъ) своего правого и питомаго оурика, третѧ част(ъ) села на имѣ Дѹхтана, на Тотрѹши, слѹѕѣ нашемѹ, Иванѹ Ѹланѹ, за ͠о злат(ъ) татарских(ъ). И ѹставше слѹга наш(ъ), Иван(ъ) Ѹлан(ъ), и заплатил(ъ) ѹсе исполна, готовми пинѣзми, ѹ рѹки Черна, дочка Балева от(ъ) Тотрѹша, перед(ъ) нами и перед(ъ) ѹсими нашими молдавскими боѧре.

Ино мы, видѧвше их(ъ) доброю волю и токмеж(ъ) и лагодѹ межи ними и полнїи заплат(ь), а мы такождере, и от(ъ) нас(ъ), есми дали и потвердили слѹѕѣ нашемѹ, Иванѹ Ѹланѹ, тоѧ прѧд(ъ) реч(е)наѧ третѧ част(ъ) села на имѧ Дѹхтана, на Тотрѹши, да ест(ъ) емѹ, от(ъ) нас(ъ), ѹрик(ъ) и съ въсем(ъ) доходом(ъ), емѹ и дѣтем(ъ) его, и оунѹчатом(ъ) его, и прѣѹнѹчатом(ъ), и прѣщѹрѣтом(ъ) и въсемѹ родѹ его, каре кто сѣ емѹ изберет(ъ) иан ближнїи, непорѹшено николиже, на вѣки вѧчнїѧ.

А хотар(ъ) тои третои част(ъ) села на имѣ Дѹхтана да ест(ъ) по старомѹ хотарѹ, кѹда из(ъ) вѣка ѡживали.

А на то ест(ъ) вѣра г(о)с(по)дства ми, више писанного, мы, Стефана воеводи, и вѣра с(ы)нов(ъ) г(о)с(по)дства ми, Алеѯандра и Богдана-Влада, и вѣра ѹсих(ъ) болѧр(ъ) молдавских(ъ): вѣра пана Збїѧри, и вѣра пана Нѧга, и вѣра пана Дѹми, и вѣра пана Гангѹра, вѣра пана Драгоша дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Юцка Хѹдича, вѣра пана Дажвова[2], вѣра пана Їѡна и вѣра пана Щефѹла, паркалабове от(ъ) Хотин(а), вѣра пана Микота и вѣра пана Рѣцеша, пръкалабове Немецких(ъ), вѣра пана Андреїка[3] Чортороского, вѣра пана Грозн пръкалава Ѡрхенског(о), вѣра пана Їѡна Секаръ паркалаба[4] Новоградского, вѣра пана Клънъѹ спътарѣ, вѣра пана Болдора вистїѧрника, вѣра пана Пътра столника, вѣра пана Андреика чашника, вѣра пана Еремїѧ постелника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра оусих(ъ) болѧр(ъ) наших(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашем(ъ) животѣ, кого изберет(ъ) Б(ог)ь г(о)сп(о)д(а)ръ бити нашеи Земли Молдавскои, от(ъ) дѣтеи наших(ъ) или от(ъ) нашего родѹ или пак(ь) кого Б(ог)ь изберет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ бити нашеи Земли Молдавскои, а тот що би не порѹшил(ъ) нашего даанїѧ и поутвръжденїѧ, али що би емѵ оутвръдил(ъ) и ѹкрѧпил(ъ).

А на болшее крѧпост(ъ) и потвръжденїе томѹ въсемѹ више писанномѹ, велѣли есми нашемѹ вѣрномѹ панѵ, Тъѹтѹлѹ логофетѹ, писати и нашѹ печат(ъ) привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ.

Пис(а) Косте, въ Сѹчавѣ, в(ъ) л(ѣ)тѡ ҂ѕ͠цчд ное(врїе) ͠ка.

www.dacoromanica.ro

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citîndu-se, că această adevărată Cerna, fiica lui Balea de la Trotuş, a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, de bunăvoia sa, nesilită de nimeni şi nici asuprită, şi a vîndut ocina sa dreaptă, din uricul său drept şi propriu, a treia parte din satul anume Duhtana, pe Trotuş, slugii noastre, Ion Ulan, pentru 70 de zloţi tătăreşti. Şi sculîndu-se sluga noastră, Ion Ulan, a şi plătit totul deplin, cu bani gata, în mîinile Cernei, fiica lui Balea de la Trotuş, înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni.

Deci, noi, văzînd buna lor voie şi tocmeală şi înţelegere dintre ei şi plata deplină, şi noi de asemenea, şi de la noi, am dat şi am întărit, slugii noastre, Ion Ulan, această a treia parte mai înainte-spusă din satul anume Duhtana, pe Trotuş, să-i fie, de la noi, uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor, şi răstrănepoţilor şi întregului său neam, oricine i se va alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestei a treia părţi din satul anume Duhtana să fie după hotarul vechi, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa fiilor domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa tuturor boierilor moldoveni: credinţa panului Zbiarea, şi credinţa panului Neagu, şi credinţa panului Duma, şi credinţa panului Gangur, credinţa panului Dragoş vornic, credinţa panului Hărman, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Dajbog, credinţa panului Ion şi credinţa panului Şteful, pîrcălabi de Hotin, credinţa panului Micotă şi credinţa panului Reaţeş, pîrcălabi de Neamţ, credinţa panului Andreico Ciortoroschi, credinţa panului Grozea pîrcălab de Orhei, credinţa panului Ion Secară pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Clănău spătar, credinţa panului Boldor vistier, credinţa panului Pătru stolnic, credinţa panului Andreico ceaşnic, credinţa panului Eremia postelnic, credinţa panului Şandru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn a ţării noastre, Moldova, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să i-o întărească şi să i-o împuternicească.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Coste, la Suceava, în anul 6994 ⟨1486⟩ noiembrie 21.

Arh. St. Iaşi, CCCXL/96. Orig., perg. (30 × 46 cm), pecete atîrnată (şnur de mătase vişinie), stricată pe alocuri, cu legenda: † Пєчать Їѡ Стєфань воєвода гп͠сподар Землѥ Мѡлдавском.

O trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu văleatul greşit: 6974⟨1466⟩, ibidem, CCCXVIII/4, f. 214. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"—Iaşi, Fotografii, II/553.

EDIŢII: Ghibănescu, *Tîrgu Ocna*, p. 601 (rez. autorului, după o copie dintr-o condică ce se afla în posesia lui Iorgu Metaxa din Trg. Ocna); *D.I.R.*, A, II, p. 56—57 (trad.).

---

[1] ч, făcut ca ѵ, aici ca şi, uneori, în continuare.
[2] În loc de Дажбога.
[3] ı, adăugat ulterior deasupra rîndului, dar din neatenţie, între л şi р.
[4] ва, scris deasupra rîndului.

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE ÎNDOIELNICE

A 1456 (6964) septembrie 20.

Copie de pe suret de la Petru v(oie)vod, 6964 ‹1456› săpt(embrie) 20.

Iată acest adivărat sluga noastră, Moranciul, slujindu-ne noaî cu dreptate şi cu credinţă, şi văzînd a lui driaptă şi încredinţată slujbă cătră noi, l-am miluit dintru a[l] noastră osăbită milă şi i-am dat şi i-am întărit lui, în pămîntul nostru al Moldaviei satul anumi Colibeni, ca[1] să fie a lui şi a ficiorilor lui şi a ficiorilor Balii[2] pe giumătate. Şi iarăşi i-am mai dat lui, osăbit de ficiorii Balii, giumătate de Bucşăşti şi giumătate de hotar ci-au cumpărat de la ficiorii Danciului, drept 40 zloţ(i). Aceste, ca să li fie de la domnie me drepte ocini şi moşii, lor, şi ficiorilor, şi nepoţilor, şi strănepoţilor, în veci.

Iar hotarel(e) acestor sate ca să fie din toate ‹părţile›[3] pe hotarăle vechi pe unde din veci au umblat.

Let 7251 iulie 18.

Am posloduit cu uricul cel adevărat den cuvînt în cuvînt şi chiar de nu esti tocma şi tocma după cum să cadi, dar cuprinde şi noima şi numerile tot aceleş(i) sînt şi fără sminteală: 1800 dechem(vrie) 13, pol(covnic) Pavel Debriţ ot Mitr(opolie).

Bibl. Acad., DCXCIII/9a. Copie după trad. incompletă.

Un rez., într-o anafora din octombrie 1835, ibidem, MDLXXIV/84, f. 4v. şi la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 3, f. 29 r.-v. şi alte două, din 1803 şi 1817, cuprinzînd însă numai partea referitoare la Bucşeşti, ibidem, cond. K, nr. 371, f. 155 v., şi, respectiv, nr. 378, p. 254; un al patrulea rez. se afla în fondul de documente al aceloraşi arhive, distrus în timpul celui de al doilea război mondial, sub cota: Tr. 115, op. 132, dos. 3, secţ. 1, f. 40 r.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 259 (menţ., după rez. din 1803) şi p. 311 (menţ., după rez. din 1817); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 588 (rez. din 1835, considerat autentic) *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 419 (rez., după Costăchescu).

Examinat numai din punctul de vedere al elementelor sale specifice, acest document nu prezintă nici o probă evidentă de falsitate. Dimpotrivă chiar, lipsa unei hotarnici dezvoltate pare să ateste absenţa intenţiei ilicite, absolut necesară într-o demonstraţie de acest fel, după cum cumpărarea numai a unei jumătăţi din satul Bucşeşti contravine prevederilor falsului din 1462 (v. doc. nr. V), prin care i se întăreşte din nou lui Murance satul Bucşeşti, cumpărat însă, de această dată, în întregime şi cu o hotarnică indicată amănunţit. Dar, deoarece înşişi beneficiarii falsului cu data de 1462 au înfăţişat toate cele trei acte referitoare la Murance (v. şi doc. următor) în cadrul procesului desfăşurat la începutul secolului al XIX-lea, atribuindu-le, deci, tuturor aceeaşi valoare probatorie, nu este exclus ca şi originalul rezumatului în cauză să fi fost plăsmuit, fireşte, într-o fază mai timpurie a neînţelegerilor privind drepturile de proprietate asupra satului Bucşeşti.

---

1 „ca", scris peste „şi".
2 În toate celelalte rez.: „Bolii".
3 Omis.

www.dacoromanica.ro

6968 ⟨1460⟩ oc(tom)vr(ie) ⟨2⟩[1].

Ispisoc di la domnul Stefan v(oie)vod, tălmăcit de clucer(ul) Pavăl Dibriţ, întăritori lui Moranciu şi Petria Roşca[2] pe a lor ⟨ocini⟩[1] sati ⟨anumi⟩[1], undi au fost Petria Roşca[2] cu niamurili lui, cari ei sînguri din loc pustiiu şi l-au făcut[3], între Cernica[4] şi între Hajburili[5] [ori Hajbur[5]][6] pînă la gura Gîrlii Grigorcăi, şi giumătati Bucşăşti, pe Cerna, şi cu giumătati a tot hotarul ci şi l-au cumpărat di la Patraşcu şi di la niamurile lor, din uricul Danciului Cernului [ori a Negrului][6], drept 50 zloţ(i) tătărăşti, şi giumătati din Tocănieeşti, partia lui Şusăş[7], după tocmiala ci au avut cu fi[e]i lui Balin[8], şi Fîntîna lui Leurdiş. ⟨Toate acelea să le fii uric, cu tot vinitul.

Iar⟩[1] hotarul satelor acestora să fii după vechiul hotar, ⟨pi undi s-au apucat din vechiu⟩[1].

Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 3, f. 29 v. Rez. dezvoltat, după trad., într-o anafora din octombrie 1835.

Alt rez., ibidem, Cond. K, nr. 378, f. 255 (din 1817), şi altul, într-un doc. din 1835 octombrie 17, fără dată de zi, la Bibl. Acad., MDLXXIV/84, f. 4 v. — 5 r.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 312 (menţ. după rez. din 1817); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 39—40 (rez. de la Arh. St. Iaşi, Cond. K, în prelucrarea editorului, fără suspectarea autenticităţii); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 589 (rez. de la Arh. St. Iaşi, Anaforale); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoilenice*, p. 422 (acelaşi rez.).

Aceleaşi observaţii de principiu înfăţişate la doc. anterior împiedică, în lipsa originalului, soluţionarea tranşantă a caracterului acestui act, mai ales că el apare abia cu prilejul procesului din 1817. Spre deosebire însă de confirmarea domnească din 1456, prezenţa lui Petria Roşca, alături de Moranciu, ca beneficiar al actului, complică pînă la imposibilitate raporturile dintre persoane şi proprietăţi, cu atît mai mult, cu cît, după nume, el se înrudea cu Danciul Roşu. Vezi şi doc. fals nr. V.

---

[1] Completat după rez. din Cond. K, nr. 378.
[2] În rez. din aceeaşi Cond. precum şi în cel de la Bibl. Acad. : „Roşcanu".
[3] Pentru pasajul „cu niamurili ... făcut ", rez. din Cond. K, nr. 378, prezintă traducerea: „ci s-au cumpărat di la fetile şi neamurile lui Tălpig, drept 40 zloţi".
[4] În acelaşi rez.: „Cerna".
[5] În acelaşi rez.: „Ajburili" şi, respectiv, „Aşbure". Toate lecturile reprezintă însă, probabil, o deformare a expresiei slavone межє Бѹрєни (vezi doc. nr. V).
[6] Nota traducătorului: în doc. fals din 1462 octombrie 18 (nr. V): „Danciul Roşiul"..
[7] În rez. din Cond. K, nr. 378: „Suşuş", iar în cel de la Bibl. Acad. :„Xucăş".
[8] Greşit, pentru „Balea", aşa cum trebuie tradus Балина din textul slav.

C 1463 (6971) iulie 31.

Suretu scos moldoveneşte de pe ispisocul sîrbescu de la Stefan v(oie)v(o)d, din leat 6971 ⟨1463⟩ iulie 31.

Cu mila lui Dumnezeu, Stefan voevod, domnu ţării Moldavie. Facem ştire cu acestu hrisov a domniei méle, tuturor cui să cadă a şti[1], pentru adevărat şi credincios boiariul nostru, dumnealui, Arbure [vel] portariu[2], că slujind domnii méle cu dreaptă şi credincioasă slujbă, pentru acéea, văzînd domnie mea al lui dreaptă şi credincioasă slujbă cătră domnia mea, osăbit de altă milă, după jaloba lui[2], m-am milostivit domnia mea şi i-am dat şi i-am întărit lui, însumi domnia mea[2], satul anume Vorona şi Rusii, ce le-au

www.dacoromanica.ro

cumpărat de la un Ivaşcu Orbul, partea lui ce să va alége[2], dreptu o sută optuzeci de zloţi turceşti. Şi iarăş(i) au mai cumpărat de la fratele lui Ivaşcu, de la Mihula[3], giumătate[4], dintru a lui părţi, dreptu o sută doaozeci[5] de zloţi turceşti şi tătărăşti[6] şi anoe [7]... [8] cu celeadnicii săi, şi Caraciu cu celeadnicii săi, Anna[9] şi Temlevca, şi Ciupe[10] cu celeadnicii săi... [8] Micula cu celeadiu, şi altu Micula, Narnat, cu celeadiul său, şi Radul cu celeadiul său.

Iar hotarul acestor sati ca să fie după hotarăle céle vechi[11]... [8] Dragomir... [8] Liteanul ... [8] dreptu peste pîrîul Voronei, pînă la popa Andreiu, din cutul Mihului, ce iaste din Sirétiu, iar de acolea pîrîul în sus[12], ce iase din Glodéni, şi de acolea pe la coda hăleşteului din sus, iar de acolea la hăleşteu lui Vanton[13], şi iarăş(i) de acolea la codru, şi iarăş(i) de acolea dreptu la hotarul Lucăi călugărului. Cu acestea toate de mai sus-scrisă hotară am dat domnia mea ca să-i fie uric şi moşie, cu tot venitul, în véci neclătită, lui şi fiilor lui, şi fraţilor lui, nepoţilor şi strănepoţilor lui, şi a tot neamul lui, ce să va alége mai aproape, neruşuit nici odinioară în véci.

Aceasta este credinţa domniei méle de mai sus-scris, Ştefan voevod, şi credinţa tuturor boiarilor domnii méle, mari şi nici: credinţa dum(i)sale Dumii Braevnua[14], şi credinţa dum(i)sale Manoil, şi credinţa dum(i)sale Danciului, şi credinţa dum(i)sale Vlaicului şi credinţa Goiana[3] vornic, şi credinţa dum(i)sale Coste Danoviciu, şi credinţa dum(i)sale Toma Cîndea, şi credinţa dum(i)sale Petra[3] Panicea[15], şi credinţa dum(i)sale Albului, şi credinţa dum(i)sale Isaiea Nemţanul[16], şi credinţa dum(i(sale Lazul Pitic, şi credinţa dum(i)sale Hodca[3] Creţana[3], şi credinţa dum(i)sale Steţco Dăm(ă)cuşa[3], şi credinţa dum(i)sale Petrica[3], şi credinţa dum(i)sale Radului Pisca[3], şi credinţa dum(i)sale Buhtea, şi credinţa dum(i)sale Isac[17] spatariu, şi credinţa dum(i)sale Iugăi vist(iernic), şi credinţa dum(i)sale Paşco postélnic, şi credinţa dum(i)sale Negrilă păharnic, şi credinţa dum(i)sale Bere[18] stolnic, şi credinţa dum(i)sale Ioana[3] Buoreanul comisa[3] şi credinţa tuturor boiarilor domnii méle şi a toată Moldova[2].

Iar după viaţa noastră, pre cine va aléga Domnul Dumnezeu a fi domnu Ţării Moldovii, au din fraţii noştri[2] au din fiii noştri au din neamul nostru au macar dintr-altu neam[2], tot să întărească şi să miluească a noastră danie şi întăritură pre toate hotarăle ce mai sus-scrie[2].

Şi am poroncit domnia mea dumisale credinciosului boiariu Dobrula[3] [vel] logofăt să să scrie hrisovul acesta şi a noastră pecéte de dînsul să să lége.

S-au tălmăcit de Procopie uricar, precum s-au putut cunoaşte slovele.

⟨Pe fila a doua, însemnare ulterioară:⟩ „Ispisocul acel sîrbesc, matca acestui suret, să află la mine; 1801 ghenar 30, Vasile Musteaţă.

Arh. St. Iaşi, DCLXXII/1. Traducere, probabil din 1765 (vezi Turcu, *O trad. necunoscută*, p. 273).

Altă trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, de Ioan Teodorovici, cu multe lipsuri, se afla în fondul de documente al aceloraşi arhive, distrus în timpul celui de-al doilea război mondial, sub cota: Tr. 410, op. 446, dos. 19, f. 38r. (numai cu data de an) şi 29v. Două rez., după trad. lui Ioan Teodorovici, ibidem, Anaforale, nr. 87, f. 147v. şi 149v. (unde traducerea este calificată „plastografă"), precum şi două menţ., ibidem, f. 152 şi 155r. (cu aceeaşi observaţie privind caracterul traducerii). O trad., din 1713 (7221) iulie 19, de Axinte Uricariul, adeverită în 1805 martie 14, la Arh. St. Bucureşti, A. N., XXXVIII/2 şi alta, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea, în ms. nr. 628 (Cond. Asachi), f. 498v.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 77 (menţ., după rez. de la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 87, f. 147v.). si p. 78 (rez., după trad. lui Ioan Teodorovici); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 47—48 (trad. lui Ioan Teodorovici); *D.I.R.*, A, I, p. 330—331 (trad ., după Costăchescu); Turcu, *O trad. necunoscută*, p. 274 (trad. lui Procopie uricar).

www.dacoromanica.ro

Deşi traducerea lui Procopie uricar înlătură unele dintre suspiciunile pe care le provocase deja acest act (v. Turcu, *op. cit.*), elemente discutabile continuă să existe încă: menţionarea lui Arbure ca „portar", în 1463, amintirea unei „jalobe" care ar fi provocat întărirea domnească, cumpărarea unei jumătăţi din „părţile", nealese, ale vînzătorului — toate străine de realităţile vremii. De asemenea, ordinea formulelor diplomatice este, mai ales în cazul *dispoziţiei*, deosebită, iar menţionarea „fraţilor" domnului în cadrul *sancţiunii* contravine stipulaţiilor obişnuite ale documentelor emise de cancelaria lui Ştefan cel Mare. O decizie fără echivoc este însă greu de luat, întrucît existenţa, neîndoielnică, a unui text slavon face posibilă atribuirea unora dintre elementele menţionate traducerii şi nu originalului.

---

[1] În trad. lui Axinte Uricariul: „tuturor cine va căuta pre dînsa sau cetindu-să va auzi."

[2] Vezi mai sus, comentariul.

[3] „a" reprezintă, desigur, terminaţia genitivală slavonă a numelui.

[4] În trad. lui I. Tecdorovici, greşit: „Mihul Giumătate".

[5] În aceeaşi trad.: „150 de zloţi."

[6] În aceeaşi trad., ccrect: „şi pre un tătar", ca şi în trad. lui Axinte Uricariul.

[7] „şi anoe", probabil interpretare eronată a expresiei slavone на имѣ (anume).

[8] Loc alb în trad.

[9] Al doilea „n", neclar; poate fi şi „c".

[10] În celelalte două trad.: „Telcea şi Ciapei (Ciopei)".

[11] În celelalte două trad., după „ca să fie", urmează: „pre undi au (i-au) hotărît dum(nea)lui ... şi dum(nea)lui ... medelnicer, începîndu-se din hotarul lui Dragomir Liteanul" (la Axinte Uricariul: „Dragcmir, piste Nalov"). În orig. puteau exista însă ambele precizări, hotarnica fiind dată numai pentru una din laturile noii stăpîniri.

[12] În aceleaşi trad., după „acolea", urmează: „pe la capul dialului".

[13] În aceleaşi trad., după „sus", urmează: „acolo unde să obîrşeşti coada heleşteului".

[14] În loc de „Braevicea".

[15] În loc de „Ponici".

[16] În loc de „de Neamţ".

[17] Greşit, pentru „Sachiş".

[18] Greşit, pentru „Zberea".

www.dacoromanica.ro

DOCUMENTE FALSE

I **1449 (6957) martie 23.**

Copie după hrisovul domnului Petre v(oie)vod.

Întăritură lui Petre Tîmpe, din uricu de miluire ci au avut bunul lui de la Ştefan v(oie)vod din liat 6901 ⟨1393⟩ pre un sat la gura Tazlăului Mari, în ţinutul Trotuşului, anumi Zămişăştii şi Săcăloşăştii, cari i-au zis Edomireşti, alăture pe den sus cu satul Măneştii.

Iar hotarul acestor, ca să hie precum au hotărît: şi s-au socotit în sămne ci s-au început dentra apa Caraclăului, drept prin muchia Babii Ghiciului, la Tazlău, la mai aproape cot al Tazlăului de sălişte Zămişăştii, şi tot alăture cu Măneştii, peste apa Tazlăului şi piste pîrîu Belicia, la dial, la Rîpa Roşie, şi de acole drept pe rîpă la vali, la Trotuş, ceva mai gois de gura Tazlăului, şi tot Trotuşul în sus la Caraclău, unde esti tot hotarul satului Edumireştii, alăture cu Măneştii, de unde s-au început.

Şi spre aciasta esti credinţa domnului şi credinţa a tuturor boeril(or) a mari şi a mici.

Liat 6957 ⟨1449⟩ martie 23.

Copie întocmai după condica vechi ci să păstriazi aice în Mitropolie şi să adiveriazi.

⟨S-au poslăduit de mine, Ioan (Casu)[1] paharnic⟩[2]. 1833 fev(rua)ri 26.
Iscălit Veniieamin mitropolit Moldaviei.

Arh. St. Bucureşti, Ms. nr. 657 (Cond. moşiei Ocna), f. 74 v. Copie după o trad. prescurtată (vezi, mai jos, comentariul).

Aceeaşi copie, cu foarte mici deosebiri, repetată, în continuare, pe aceeaşi pagină. Altă copie, după aceeaşi trad., într-un „jurnal" din 1834 mai 24, se afla în fondul de documente al Arh. St. Iaşi, distrus în timpul celui de-al doilea război mondial, Tr. 196, op. 219, dos. 175 (Divanul domnesc), f. 211 r.

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, XXII, p. 338 (copie, după aceeaşi trad., aflată în păstrarea editorului); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 8—9 (copie, după trad. din arhiva familiei G. Strat, comuna Heleşteni, jud. Iaşi, în transcrierea editorului din *Ms. Surete*, XLVIII, p. 21, cu însemnările: „Acest uric să află la Mitropolie, în copie, la inginerul Gheorghe Filipescu; să se ştie" şi „S-au tălmăcit de pi cel adevărat sîrbesc, din cuvînt în cuvînt, de mine iscălitul, în Eşi, în anul 1845 august 31, Hrisantie arhimandrit"— pentru care vezi, mai sus, comentariul); Costăchescu, *Regeste*, p. 198 (copia de la Arh. St. Iaşi, după aceeaşi trad.); idem, *Doc.*, II, p. 375, n. 1 (copia de la Arh. St. Iaşi, cu discuţii asupra autenticităţii); *D.I.R.*, A, I, p. 239—240 (copia de la Arh. St. Bucureşti, fără suspectarea autenticităţii).

După conţinut (în anul 6901⟨1393⟩ nu domnea Ştefan voievod, cum se pretinde în act, ci Roman voievod, iar înainte de 1462 octombrie 6 — vezi doc. nr. 111 — satul Săcăloşeşti nu fusese stăpînit de nici un boier Tîmpa, întrucît era ocină a panului Petru Negrea, care îl cumpărase de la Timpăşor — fiul lui Tîmpa din actul discutat? — doar satul Zămi-

www.dacoromanica.ro

şăşti — vezi Şimanschi, *Autenticitatea*, p. 97), formular, atît cît se poate reconstitui (confirmările domneşti din secolul al XV-lea nu menţionau data privilegiului iniţial, după cum din punct de vedere tipologic nu le poate fi atribuită nici hotarnica), dată (în 1449 martie, 23 nu domnea Petru voievod, ci nepotul său, Alexăndrel), consecinţe (transformarea văleatului 6970 ⟨1462⟩: ҂ѕц҃о, din data documentului emis de cancelaria lui Ştefan cel Mare în favoarea panului Negrea, în 6901⟨1393⟩: ҂ѕцҁа, pentru a se justifica întărirea din 1449 — vezi Costăchescu, *Doc.*, II, p. 375, n. 1) şi asemănare izbitoare cu actul fals atribuit domniei lui Iuga voievod (vezi Şimanschi, *Un pretins act*, p. 302), copia din Condica moşiei Ocna reproduce un falsificat evident, produs în secolul al XVIII-lea şi introdus, probabil în mod fraudulos, în condica menţionată, a Mitropoliei Moldovei, pentru acapararea teritoriilor unor sate dispărute. În ceea ce priveşte menţiunea lui Hrisantie arhimandrit că „a tălmăcit di pi cel adevărat sîrbesc, din cuvînt în cuvînt " (vezi EDIŢII), departe de a constitui un argument în favoarea autenticităţii actului, ea demonstrează tocmai falsitatea acestuia, întrucît toate particularităţile sale nefireşti, care s-ar fi putut pune, eventual, pe seama nepriceperii traducătorului de la Mitropolie, devin, astfel, proprii originalului.

---

[1] Identificarea lui Th. Codrescu.
[2] Întregit după textul editat de Th. Codrescu.

II | 1453 (6961) aprilie 5.

Copie.

Suret de pe un ispisoc de la domnul Ştefan vodă, din let 6961 ⟨1453⟩ apr(ilie) 5.

Ascultînd şi cetind pre acest drept dres al nostru, care după dreptă slujbă ce ni-au slujit boeriul nostru Danu şi văzînd domnea me slujba lui ce driaptă, mi-am făcut milă cu dînsul şi i-am dat, dintr-al nostru pămînt [al nostru], al Moldaviei, întărituri cu doî sate, anume Tuleştii şi Vlădeştii[1], ce sînt la ţîn(u)t(u) Niamţului, pe apa Siretiului, care sati s-au pus din vadul Siretului drept un mal(u)-nalt, din gios pren prundul ce să chiamă Prundul Roşu, alăturea cu Călugării, pe unde au fost casa lui Gavril vătăman[2], şi apucînd în sus, alăturea cu Siretiul, păn(a)...[3] cade în Corniasca din Sus.

Şi ei să stăpîniască cu toată voea, pe unde s-au pus semnele cu hotară vechi, înnaintea boerilor domnului acestuea, întărituri cari den poroncă me, Stefan vodă, s-au făcut cu hotară pietri, de dum(nea)lui Cristea pîrcălabu di Tighină, şi Cupcea pîrcălabu de Hotin, şi dum(nealui) vor(ni)cu marăle, şi dum(nealui) Carp vat(a)fu mare, şi dum(nea)lui Negrilă pîrcălabu de Galaţ(i), şi dum(nealui) pîrcălabu Damaschin ot Cernat, şi dum(nea)lui Gavrilă pîrcălabu de Brăila.

Şi s-au făcut înnaintea boerilor domniei mele, a mari şi a mici, şi cu întăritura noastră, să stăpîniască în pace. Iar alţii să nu triacă peste hotărîtura noastră. Şi să-i fie lui şi nepoţilor şi strănepoţilur lui în veci neclintit, niciodinioară, şi nime să nu triacă peste pecetea domniei mele ce am pus. Aşa scriu.

Am iscălit ca să nu să schimbe.
Şerban jîgnicer hotarnic.
1818 mart(ie) 30.

Acest suret l-am scos noi, aflîndu-ne la hotărîtul părţii ce au vîndut domniţa Ralo, a dum(i)s(a)le vist(ier) Matei Canta, lui Ioniţă Bontăş, din Corneşti şi din Filipeşti, aseminea după cel vechiu:
Constandin Alcazi.
Stefan Istrati.

www.dacoromanica.ro

1798 iuli 30.

Pentru întocmai cu orighinalul copie de pe cel adevărat, Dv. Iancu Latif [4].

Bibl. Acad., CCCXLI/4. Copie, din 1836, după trad.

EDIŢII: *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 417 (aceeaşi copie, cu observaţii asupra neautenticităţii actului).

După conţinut (satul Tuleşti se afla, în 1448 iulie 27, în stăpînirea lui Ion Porcu — vezi *D.R.H.*, A, I, nr. 282 —, iar satul Vlădeşti, în 1443 mai 28, în stăpînirea lui Tudor Vlădescul, — *ibidem*, nr. 233 —, pentru ca ulterior să treacă în cea a lui Petru stolnic —vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 203 —; sfatul domnesc este în întregime născocit şi contrar realităţilor din Moldova secolelor XV—XVIII), formular (deosebit din toate punctele de vedere celui din secolul al XV-lea şi chiar de mai tîrziu), dată (în 1453 nu domnea nici un voievod Ştefan, deşi în acest caz nu este exclusă o eroare de lectură a văleatului din original: 6961 <1453>, în loc de 6991<1483>, avînd în vedere grafia particulară a cifrei zecilor: 90(ч), din documentele emise de cancelaria lui Ştefan cel Mare) şi vocabular (atît cît poate fi, desigur, presupus pe baza traducerii), acest act reprezintă un fals evident, alcătuit probabil în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, pentru a justifica anumite interese de stăpînire asupra celor două sate. Nu este exclus ca plăsmuirea lui să fi fost provocată de existenţa documentului din 1460 septembrie 3 (vezi nr. 95), al cărui beneficiar nu ne este încă cunoscut (cf. Costăchescu, *Doc.*, II, p. 347—348).

---

[1] Probabil greşit, pentru Aldeşti, sat aflat în apropiere de locul fostului sat Tuleşti.
[2] În textul publicat în *D.I.R.*, A, I, „greşit: Sităicean".
[3] În copie, se află nota: „(... rupt ...)".
[4] În textul editat în *D.I.R.*, A, I, greşit: „Lascar".

III — 1455 (6963) februarie 3.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, азъ [1], рабь вл(а)д(ы)кы моего И(сүс)ѵ Х(рист)а, Иѡ Алеѯандръ вовода и г(оспо)д(и)нь въсеи Молдовлахїискои Земли, и съ бл(а)г(о)чъстивоѫ г(оспо)жде Мариноѫ. Чиним(ь) знаменитом(ь), а сим(ь) листом(ь) нашим(ь) въсѣмь[2] кто на него възрит(ь) или его оуслышит(ь) чтоүчи, ѡже бл(а)гопроизволих(ь) нашим(ь) бл(а)гым(ь) произволенїем(ь) и съ въсѧ нашѫ доброю волю и [3] <ѡт(ь) Бога>[4] помощїѫ ꙗко дадохом(ь) и поновихом(ь), съматрѣѫщим(ь) и послѣдствꙋѫщем(ь) ѡт(ь) древны г(ос)п(о)д(а)рїе, и оукрѣпихом(ь) и ѡт(ь) нас(ь) даанїе и м(и)лованїе с(вѧ)та наши молбꙋ, рекома Немечискаа Монастир(ь), что ест(ь) на Немцишора, ꙋтвръдихом(ь) ею хотар(ь) из городꙋ, ѡт(ь) выше монастир(ь) и ѡт(ь) ниж(е), и съ планинꙋ зовет сѧ Немца.

А хотар(ь) ею почахом(ь)[5] <и>[4]збрати ѡт(ь) [г]оүст(ь) Извор(ь) Моүстовы, выш(е) городꙋ Нѣмцꙋ, Немца <до>[4] дорогои, а ѡ<т(ь)>[4] толѣ, выше на ѡбрѣжїю, до оүстїю[6] Карпенꙋ, та рѣка Немецка до оүстїю[6] Пепернгнꙋл(ь), та просто Слатинѫ, та ѡбчинꙋ, междо ѡбръшїе Ларголова и Фаркаши, просто въ Камен(ь) Кориꙋлов(ь), и источник(ь) до[7] оүстїю, и, через Быстриц(и), до верхо Бърстатꙋл(ь), та ѡбчиню до верхо Хꙋрдꙋга, та ѡбчиноү до ѡбръшїе Дирептолоүв(ь) и Циблѣшꙋл(ь), и ѡт(ь) толѣ, долоү Боүшмею, до оүстїю Фаркаш(и), и рѣка Фаркаш(а) до обръшїе, междо планини под(ь) Халꙋкы <и>[4] гроюл(ь) Халѫкы, та до верхꙋ Пицигаѧ и до вер<хꙋ>[4] Сихла, на Дѣлꙋ Рꙋсꙋлꙋи, <и>[4], черезь ѡбръшїе Немцꙋ, право до глав(ь) Плешов(ь), та на верхо Плешов(ь) долѣ, до Исто<ч>[4]ника Мостова. То ест(ь) вес(ь) хотар(ь) с(вѧ)т(о)го монастира выш(е) писаннаг(о), рекоми Нѣмца: да бѫдет(ь) ѡт(ь) нас(ь) оүрик(ь), съ въсѣм(ь) доходом(ь), непорошен(ь) неколиж(е), на вѣкы вѣчнѧ.

www.dacoromanica.ro

Ѧ на то ест(ь) вѣра г(оспо)д(ст)в(а) мы, выше писаннаго Ѧлеѯа<н>[4]дръ воевода, и вѣра[го] [бо[8]] болар[9] нашиχ(ь): вѣра пана Д8м<н>[4] Бра<е>[4]вича, вѣра пана Маноил(а) Хотинскаг(о), вѣра <па>[4]на Станч8ла, вѣра пана Петрѣ пъркѫлаба, вѣра пана Ванн Ж8лича и вѣра въ<сѣχь>[4] боларь нашиχ(ь), великыχ(ь) и малыχ(ь).

Ѧ кто бы χотѣли[10] тое пор8шити да бѫдет(ь) проклѣт(ь) <ѡть>[4] Г<оспод>а Б(ог)а и ѡт(ь) с(вѧ)тыχ(ь) ѡт(ь)цъ ти҃і, иже въ Некеи.

Ѧ на болшо крѣпост(ь), и печат(ь) наш(е)м8 есми привѣсили [и] къ симоу лист.

Пис(а) Доброл(ь), в(ъ) лѣт(о) ҂ѕ҃цѯг февр(8арїе) г҃.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Ѹрик за χотар планин8.

† Din mila lui Dumnezeu, eu, robul stăpînului meu Isus Hristos, Io Alexandru voievod şi domn a toată Ţara Moldovlahiei, şi cu binecinstitoarea doamnă Marina. Facem cunoscut, cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că am binevoit cu bunăvoia noastră şi cu ajutor ⟨de la Dumnezeu⟩[4] de am dat şi am înnoit, socotind şi urmînd domnilor de demult, şi am întărit şi de la noi dania şi miluirea sfintei noastre rugi, numită Mănăstirea de la Neamţ, care este pe Nemţişor; am întărit hotarul ei de la cetate, din sus de mănăstire şi din jos, şi cu muntele care se cheamă Neamţul.

Iar hotarul ei am început să-l alegem de la gura Izvorului Mustei, mai sus de cetatea Neamţului, Neamţul ⟨pînă la⟩[4] drum, iar de acolo, în sus pe obrejie, pînă la gura Carpenului, apoi rîul Neamţului pînă la gura Peperigului, apoi drept la Slatină, apoi obcina, între obîrşia Largului şi a Farcaşei, drept la Piatra Cornului, şi izvorul pînă la gură, şi, peste Bistriţa, pînă la vîrful Vîrstatul, apoi obcina pînă la vîrful Hurduga, apoi obcina pînă la obîrşia Direptului, şi Ţibleşul, şi de acolo, la vale pe Buşmei, pînă la gura Farcaşei, şi rîul Farcaşa pînă la obîrşie, între muntele de sub Haluca ⟨şi⟩[4] gruiul Halucăi, apoi pînă la vîrful Piţigaia şi pînă în vîrful Sihla, pe Dealul Rusului, şi, peste obîrşia Neamţului, drept la capul Pleşii, apoi, pe vîrful Pleşii la vale, pînă la Izvorul Mustei. Acesta este tot hotarul sfintei mănăstiri mai sus-scrise, numită Neamţ; să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului Alexandru voievod, şi credinţa panului Duma al lui Bra⟨e⟩[4], credinţa panului Manoil de la Hotin, credinţa ⟨pa⟩[4]nului Stanciul, credinţa panului Petrea pîrcălab, credinţa panului Oană Julici şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar cine ar vrea să clintească aceasta, să fie blestemat ⟨de⟩[4] Domnul Dumnezeu şi de cei 318 sfinţi părinţi, care au fost la Nicheia.

Iar pentru mai mare putere, am atîrnat şi pecetea noastră [şi] de această carte.

A scris Dobrul, în anul 6963 ⟨1455⟩ februarie 3.

⟨Pe verso, însemnare contemporană:⟩ Uric pentru hotarul muntelui; ⟨şi alta, tîrzie:⟩ Ispisocu mu(n)ţilor împregiuru mănăstiri, de la Alisandru vodă.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, nr. 16. Orig., perg. (31,5×29,5 cm), palimpsest, pecete atîrnată (şnur de mătase albastră), pierdută; pergamentul a fost luat, probabil, dintr-un manuscris religios, întrucît pe partea îndoită a documentului, pe faţa interioară, se mai poate citi: ... прѣжде ч(и)стнаго кр(ъ)ста Г(оспод)и гора н(е)в(е)си...

www.dacoromanica.ro

O trad., încredinţată de Paisie arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul, ibidem, M-rea Neamţ, CXXXI/1, şi o copie după trad., ibidem, ms. nr. 571 (Cond. m-rii Neamţ), f. 3. O foto., la Bibl. Acad., Fotografii, XXVI/6, şi o copie, de I. Bogdan, ibidem. ms. nr. 5 234, f. 89—90 (cu observaţia că documentul este fals). Altă foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/554.

EDIŢII: Bogdan, D. P., *Diplomatica*, p. 223, fig. 60 (facs.); Costăchescu, *Doc.*, I, p. 521—523 (text slav şi trad., cu observaţii privid falsitatea actului); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 417—418 (trad.).

După grafie (deosebită de cea a vremii şi a scrisului diacului Dobrul: vezi pl. XVIII = doc. din 1455 iunie 6), limbă (vocabular şi construcţii gramaticale fără similitudini în celelalte acte ale epocii), formular (prezenţa numelui doamnei în intitulaţie, sancţiune şi formulă de validare prescurtată într-o manieră neobişnuită); conţinut (hotarnică diferită, tipologic, de cele întîlnite în alte acte autentice, dar identică cu cea a documentelor false din 1437, 1447 şi 1496: vezi *D.R.H.*, A, I, nr. VIII şi X şi Bogdan, *Doc. false*, p. 128—129) şi material folosit (cerneală, pergament răzuit), acest act constituie, ca şi celelalte din serie, un fals, probabil din a doua jumătate a secolului al XVI-lea, plăsmuit de călugării din m-rea Neamţ pentru stăpînirea muntelui cu acelaşi nume. Pentru neautenticitatea doc., vezi şi Pîrvan, *Alexăndrel şi Bogdan*, p. 78—79 şi 125, I. Bogdan, *Doc. false*, p. 127—128, şi D. P. Bogdan, *Paleografia*, p. 87 şi 123.

---

1 ъ sau ь.
2 в şi ъ, în ligatură.
3 н, scris peste o ştersătură.
4 Omis.
5 ч, făcut ca Ƴ.
6 În falsurile anterioare, din 1437 şi 1447 (vezi *D.R.H.*, A, I, nr. VIII şi X): оуст(ъ).
7 о, adăugat între д şi оу.
8 е sau п.
9 ꙗ şi р în ligatură.
10 ѣ şi н în ligatură verticală, permisă de suprascrierea lui л.

IV 1458 (6966) octombrie 10, Piatra lui Crăciun.

† М(и)л(о)стїю б(о)жїею, мы, Стефан(ь) воевωда, г(о)с(по)д(а)ра Земле Молдавскои, с(ы)нь Богдана воевωда Стараго. Знаменито чиним(ь) ис сим(ь) листωм(ь) нашим(ь), въсѣм(ь) кто на нем(ь) ѹзрит(ь) или чточїи его ѹслишит(ь), ωж(е) прїидош(ѣ) прѣд(ь) нами и прѣд(ь) <ѹ>[1]сими нашеми мωлдавскими болѣри, м(о)л(е)бныкь наши, кѵр ермонах(ь) Євстатїе, їегѹмен(ь) и архїмандрит(ь) Бистрыческаго монастирѣ, идеж(е) ест(ь) храм(ь) Оуспенїе пр(ѣ)с(вѧ)тѣи владїчицї наше Б(огоро)д(и)це и пр(и)снωд(ѣ)вы Марїи, и сь вь<сѣ>[1]м(ь) братїам(ь) ꙗж(е) ω Х(рист)ѣ прѣбїваꙗщим(ь) вь с(вѧ)тое ωбїтѣл(ь) и испросил(ь) ωт(ь) нас(ь) себе, потвръжденїе съ ѹрик(ь) на их(ь) старое бранище, хотар(ь) с(вѧ)тое почииньшїи, монастиръ[2], ѹ Пьнгърац, ωт(ь) дѹба что ест(ь) на нем(ь) кр(ъ)сть, просто чересь полѣ на могїлѹ, а <ωт(ь)>[1] толѣ [могїлѹ] простї на рѹптѹрѹ, а ωт(ь) рѹптѹрѹ, по ωбрѣжїю, ѹ дрѹгое рѹптѹрѹ, а ωт(ь) толѣ, просты черес(ь) полѣ, на велїики пъдѹчел(ь), на ѹстїе потока, где падает(ь) ѹ Бїстрыц(и), а ωт(ь) толѣ, такожде, ωт(ь) противь) седим(ь) дѹбь, по ωбрѣжїю, ѹ лѣсѹ, на велїкωе ωлхѹ, а ωт(ь) толѣ, такожде по ωбрѣжїю, на ѹстїе потока зωвоми Стъжарѹл(ь), где падает(ь) ѹ рѣцѣ Бистриц(и), и такожди, ωт(ь) стльпа на пъть долиѣ на велих(ь) тωполи и ѹ брѹдѹ Быстрыци; такожде синожатї их(ь), что сѣ почїнает(ь) ωт(ь) ѹстїе Сьрата, черес(ь) Бїстрїци, на Доамна и до Ꙗньгърчїꙗ, до ωбрьшїе, на ωбѣ сторонї Ськѹл(ь), по ωбою сторωньї до ωбрьшїе, а ωт(ь) толѣ на Козїꙗ къ Белїкою Горѹ, на полѣнїци ωт(ь) Хитїωана, на Пентенѹл, и сьвѣкѹплѣет сѧ сь Тазльѹскою монастир[3] бранїща до Рькїтишь, и ѹ пискѹл[3] Балиц[3], долѣ, междѹ

www.dacoromanica.ro

Таркъ8 н Быстрнц[3], а шт(ь) толѣ на рѣцѣ Ѡанц8л8н, по шбою сторонн до шврьшїє, такожде простн черес(ь) Бїстрнца на Гроҳотнш[3], н Банк8л[3] съ два полѣнїцн под(ь) Чаҳловѣ, а шт(ь) толѣ до Бѣлаг(о) Потока, а шт(ь) Бѣлаг(о) Потока, черес(ь) Бїстрнца, на Цѫрк<оїа, шт(ь) обр>[4]ъшїє на 8стїє Ц8ркоїа една полѣна, а шт(ь) толѣ на верҳ8 горѵ Чокан8ль, н Ст <.............>[4] аїа до шврьшїє н Коїажд8л[3] до шв<рьшїє>[4] н Мъг8ра до шв<рьшїє Коїа>[4]ждел8л8н н Съво<.... н съвък>[4] 8плѣат сѧ съ ҳотар(ь) Рошканїн до Ѡпрїша<нн, н>[4]а самоє[5] Мефтод<їє, на шб>[4]ѣ сторонн до <шврь>[4]шїє, а <шт(ь) тол>[4]ѣ на врьҳь <гор8 Коз>[4]анчѣ н съ мъ<......, а шт(ь) тол>[4]ѣ такожде на 8стїє Пьньгъръчор8лъ, до ш<брь>[4]шїє, н мѣсто за ....[6] 8 Пънгърацъ, на една гърнїць а шт(ь) толѣ, на Тартрача[7], до шврьшїє.

И нн<кто да не нм>[4]ает[3] тамо швцн пасїтн, нлї рїб8 гоннтн, нлї р8батн 8 лѣс8 дрѣвь, <н>[4]лї пр8тїє, нлн ҳмнль събїраючн, нлї 8рѣҳн, нлї б8д що без нҳ[3] знанїє. А ащ(е) сего шнн знанд8ть тамо, шт(ь) тое прѣд(ь) реченое мѣсто, а шнн да нмають нмь възѣтн сїє что шнн б8д8т[3] нма<ть>[1] прї себѣ. Ино мн съ нашнмн болѣрн нскаҳомь н шврѣтоҳом[3] н чїнїҳомь ҳотарь н бранїще с(вѧ)тѣн Быстрїческон монастнрю, како ест(ь) бранїческон швїчна, нїпор8шена нїколнже, на вѣкї вѣчнїа.

А на то ест(ь) вѣра г(ос)п(о)дства мн, Їш Стефан(ь) воевода, н вѣра болѣрн нашнҳ(ь): вѣра пан(а) Д8мн Браевнчѣ, вѣра пан[3] Манонла, вѣра пан[3] Данч8ла, вѣра пан(а) Бланк8ла, вѣра пан[3] Гомн(ь) дворннка, вѣра пан(а) Щеф8ла, вѣра пан(а) Л8ка Арб8ре портарѣ С8чавскаг(о), вѣра пан(а) Кълнь8 спьтарѣ, вѣра пан(а) Исака вїстѣрнїка, вѣра пан(а) Д8мшн постелннка, вѣра пан(а) Петрїка комїса н вѣра въсѣҳ(ь) болѣр(ь) нашнҳ(ь) молдавскнҳ(ь) велїкнҳ(ь) н малнҳ(ь).

А по нашнм(ь) жївотѣ кто нзберет(ь) Б(ог)ь бытн г(о)сп(о)д(а)рь, шт(ь) дѣтн нашнҳ(ь) нлї шт(ь) нашег(о) рода нлї пак(ь) б8д8 кого Б(ог)ь нзберет(ь) г(о)сп(о)дарьм[3] бїтї нашен Земле Молдавстѣн, тот(ь) бн нм(ь) не пор8шнл[3] наша добро данїє н потврьжденїє, тѣм[3] <мы нм(ь) оутвер>[8]днл(ь) н 8крепнл(ь) занеже ест(ь) правое браннще с(вѧ)тѣн монастнр(ь) 8 Бїстрнц(н).

А на болша крѣпость н потврьжденїє, велѣлн есмн нашем8 вѣрн8м8 ......[8] н почьтеном(8) болѣрнн8, пан(ь) Добрvл(ь) логофет(ь), пїсатн н наша печат(ь) прївѣснтн къ сем8 нстнном(8) лнст8 нашем8.

Пнсал(ь) Тома, 8 Короченон Камен(ь), в(ъ) л(ѣ)то ҂SЦ҃ЗS, м(ѣ)с(ѧ)ца шк(товрїа), ї д(ь)нь.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei, fiul lui Bogdan voievod cel Bătrîn. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, rugătorul nostru, chir ieromonah Eustatie, egumen şi arhimandrit al mănăstirii Bistriţa, unde este hramul Adormirea preasfintei noastre stăpîne născătoare de Dumnezeu şi pururea fecioara Maria, şi cu toţi fraţii care petrec întru Hristos în sfîntul locaş şi au cerut de la noi, pentru ei, întărire cu uric pentru braniştea lor cea veche, hotarul sfintei mănăstiri, care începe[9] la Pîngăraţi, de la stejarul pe care este o cruce, drept peste cîmp la movilă, iar ⟨de⟩[1] acolo[10] drept la ruptură, iar de la ruptură, pe obrejie, la altă ruptură, iar de acolo, drept peste cîmp, la păducelul cel mare, la gura pîrîului, unde se varsă în Bistriţa, iar de acolo, de asemenea, din dreptul celor şapte stejari, pe oarejie, la pădure, la alunul cel mare, iar de acolo, de asemenea pe obrejie, la gura pîrîului numit Stăjarul, unde se varsă în rîul Bistriţa, şi de asemenea, de la stîlp la drumul de jos, la plopii cei mari şi la vadul Bistriţei; de asemenea, pentru fînaţul lor care se începe de la gura Săratei, peste Bistriţa, la Doamna şi pînă la

www.dacoromanica.ro

Angărcie[11], pînă la obîrşie, pe amîndouă părţile Săcului, pe amîndouă părţile pînă la obîrşie, iar de acolo la Cozia, către Muntele Mare, la poieniţa de la Hitioana, pe Pentenul, şi se întîlneşte cu braniştea mănăstirii Tazlău pînă la Răchitiş, şi la piscul Balicăi, în jos, între Tarcău şi Bistriţa, iar de acolo pe rîul Oanţului, pe amîndouă părţile, pînă la obîrşie, de asemenea drept peste Bistriţa la Grohotiş, şi Baicul cu două poieniţe sub Ceahlău, iar de acolo pînă la Pîrîul Alb, iar de la Pîrîul Alb, peste Bistriţa, la Giurc⟨oaia, de la⟩[4] obîrşie la gura Giurcoaiei o poiană, iar de acolo la vîrful muntelui Ciocanul, şi St...[4] aia pînă la obîrşie şi Coiajdul pînă la obîrşie, şi Măgura pînă la obîrşia ⟨Coia⟩[4]jdelului şi Să... ⟨şi se⟩[4] întîlneşte cu hotarul Roşcanilor, pînă la Oprişa⟨ni, la⟩[4] groapa lui Meftod⟨ie, pe⟩[4] amîndouă părţile pînă la obîrşie, ⟨iar de⟩[4] acolo pe vîrful ⟨muntelui Coz⟩[4]ancea şi cu Mă..., ⟨iar de acolo⟩[4] de asemenea la gura Pîngăráciorului, pînă la obîrşie, şi loc de ⟨stînă⟩[6] la Pîngăraţi, la o gîrniţă, iar de acolo, pe Tartarcea, pînă la obîrşie.

Şi nimeni ⟨să nu⟩[4] pască oile acolo sau să prindă peşte, sau să taie lemne în pădure, sau nuiele, sau să adune hamei, sau alune, sau orice, fără ştirea lor. Iar dacă ei vor găsi pe cineva acolo, în acest loc mai sus-zis, ei să aibă a-i lua ceea ce vor găsi asupra sa. Deci, noi, cu boierii noştri, am cercetat şi am aflat şi am făcut hotar şi branişte sfintei mănăstiri Bistriţa, precum este obiceiul braniştei, neclintit niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei mele, Io Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Duma al lui Brae, credinţa panului Manoil, credinţa panului Danciul, credinţa panului Vlaicul, credinţa panului Goian vornic, credinţa panului Şteful, credinţa panului Luca Arbore portar de Suceava, credinţa panului Clănău spătar, credinţa panului Isac vistier, credinţa panului Dumşa postelnic, credinţa panului Petrica comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine îl va alege Dumnezeu să fie domn, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu le clintească buna noastră danie şi întărire, deoarece noi ⟨le-am întărit⟩[8] şi le-am împuternicit pentru că este braniştea dreaptă a sfintei mănăstiri de la Bistriţa.

Iar pentru mai mare putere şi întărire, am poruncit credinciosului ... [8] şi cinstitului nostru boier, pan Dobrul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această adevărată carte a noastră.

A scris Toma, la Piatra lui Crăciun, în anul 6966 ⟨1458⟩, luna octombrie, 10 zile.

⟨Pe verso, mai multe însemnări tîrzii:⟩ Velet 6966 ⟨1458⟩ oct(ombrie). Ispisocu domnului Ştefan v(oie)vod prin cari întăreşte m(ă)n(ăstirii) Băstriţa moşie branăşte împregiurul m(ă)n(ăstirii), arătând şi sămnăle hotară; No. 4. Ştefan v(oie)vod... din let 6966 ⟨1458⟩ oct(om)v(rie) 10, pe braniştea mănăstirei Bistriţei; ⟨şi:⟩ De branişte[12].

Bibl. Acad., Fotografii, XXIX/10. Foto. după orig., perg. (28 × 55 cm), rupt şi tăiat la îndoitura orizontală din mijloc şi cu mai multe găuri mici în jumătatea de jos, pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Пєчать Іѡ Стєфань воєвѡда ⟨гѡсподар Зєм⟩ли Молдавскои (după Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 123).

Alte foto., la Arh. St. Bucureşti, Fotografii de documente, IX/10, şi la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/555. O trad., din 1846 noiembrie 16, de Hrisant ieromonah, cu data de zi: 30, la Arh. St. Bucureşti, M-rea Văratec, XVIII/1, nr. 1, şi o copie după această trad., ibidem, ms. nr. 1 252—(Copii particulare), f. 21—22. O trad., din 1762 decembrie 20, de Evloghie dascăl, cu data greşită, 6965 ⟨1457⟩ octombrie 2, la Arh. St. Iaşi, CDXIX/3, şi o copie, după trad. din 1846, ibidem, Tr. 1 765, op. 2 014, dos. 244, f. 25.

www.dacoromanica.ro

EDIŢII: Mihailovici, *Album*, pl. XI (facs.); idem, *Doc. Constantinopol*, p. 121—124 (text slav şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 21—23 (trad. din 1846, după Arh. St. Iaşi); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 420—422 (trad., cu prezentarea principalelor elemente ale neautenticităţii actului).

După grafie (scris cursiv, de secolul XVI—XVII, deosebit de cel al diacului Toma: vezi pl. nr. XXXV = doc. din 1460 aprilie 13); limbă (vocabular şi construcţii gramaticale specifice confirmărilor acordate m-rii Bistriţa pentru acelaşi hotar în secolul XVI—XVII), conţinut (hotarnică diferită tipologic de cele ale vremii şi sfat cu boieri de la începutul şi de la sfîrşitul domniei lui Ştefan cel Mare) şi formular (menţionarea filiaţiei domnului în intitulaţia actului, prezenţa intervenţiei, introducerea neobişnuită a hotarnicei etc.), documentul constituie un fals, alcătuit de călugării bistriţeni, pentru a-şi justifica stăpînirea braniştei din jur, probabil la sfîrşitul secolului al XVI-lea, cînd, în actele obţinute de ei pentru acelaşi hotar apare menţionat şi „uricul lui Ştefan voievod cel Bătrîn" (vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. III, p. 74: doc. din 1576 iulie 16, şi v. IV, p. 121: doc. din 1595 mai 18). Pentru motivarea falsităţii actului, vezi şi Pall, *Acte suspecte*, p. 106—108.

---

[1] Omis.
[2] În loc de: с(вѧ)тое монастирь, починшї.
[3] După ultima consoană, paieroc.
[4] Rupt.
[5] Greşit, în loc de ѡмы.
[6] În doc. din 1576 iulie 16 (*D.I.R.*, A, veac XVI, vol. III, p. 74, nr. 93): „stînă".
[7] на та ..., îndreptat din шесте, de la care a rămas un с suprascris.
[8] Ilizibil în foto.
[9] „care începe", considerat omis în trad. din *D.I.R.*, A, I, iar cuvîntul slavon: почин-шїи plasat greşit de falsificator între „sfintei" şi „mănăstiri", tradus prin „răposatei".
[10] Sau „iar de la movilă" (v. textul slavon).
[11] În trad. din *D.I.R.*, A, I, greşit: „Oană al Gîrcii".
[12] Însemnările de pe verso, după Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 123.

V ⟨1462 (6970)⟩ octombrie 18, Suceava.

† М(и)л(о)стїю б(о)жею, Стефана воевод(а), г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Мѵлдавскою. Знаменито чиним(ъ) ис сим(ъ) нашем(ъ) листом(ъ), въсѣм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или его чтоучи оуслишит(ъ), колиж(е) того комоу боудит(ъ) потребизна, ѡже придоша прѣд(ъ) нами и прѣд(ъ) ѵсеми нашими болѣре, слоуга наш(ъ), Пътрашко, и съ своим(ъ) оуноуком(ъ), по своии доброии воли и иким(ъ) непоноужени, и продали ѡт(ъ) оурека ѡ(тъ)ца его, Данчола Рошиоула, едно села, на имѣ Боукшещи, оу Черноу, слуѕѣ нашемоу, Моуранче, за шесте десѧт(ъ) <и>[1] и҃ злат(ъ) татарскии. И заплатил(ъ) Моуранчю оусе пълними пинѣзе[2], оу роукоу Пътрашк<оу>[3].

Того ради, ми видѣвше их(ъ) доброволи и токми<ж>[3]но на то, а ми также ес[т]ме дали оурикоу ѡт(ъ) нас(ъ) тое прѧд(ъ) реченое село, Боукшищи, слоуѕѣ нашем<оу>[3], Моуранчю, да ест(ъ) емѵ ѡт(ъ) нас(ъ) оурек(ъ), съ въсѧм(ъ) доходом(ъ), емоу и дѣти его, и <оу>[1]ночатом(ъ) его, и прѣѵноучатом(ъ) его, и прѣщоратѵм(ъ) <его>[1], и въсѧм(ъ) родоу его, кто боудет(ъ) иаи блнжни, нипороушено николиж(е), на вѣки.

А хотар(ъ) тоумоу селѵ да ест(ъ) почениши ѡт(ъ) Тополе Потоука, Плоупова доулена, ѡт(ъ) Плѧш(ъ), та оу кр(ъ)ница Лиоурдешова, върхоу дела и, по срѧд(ъ) дела, потоука Нѧгова, где подает(ъ) доу Чернѵла, <и>[1] чересѵ Черноува, доу Арцѵлоува върътхоу дела, доу корница Лѵзева, соуптоу Мъстѣкъре, и доу роуковѵ Станоува, и доу тритаг(о) <роуковѵ>[1] аж(е) Боурен(и), доу Кечеръ, и Потока Бѵлоувѣ доу лиса Чернова вишние доу ѵсте ли Черновѣ, доу вес[4] прѣд(ъ), правдоуло до оусте ли потѵка Фрѧнцѵве, вишни дѵ Боурен(и), и, върътха дела, доу попи[5] и доу кръница Нанѵва. То ест(ъ) пълиѵ хѵт<ар(ъ)>[6].

www.dacoromanica.ro

Ӑ на то ест(ъ) велнка мартvрїа сам(ъ) г(оспо)дства мн, внш(е) пнсаннаго Стефана воеводн, н <мнтрополн>[3]тъ <наш(ъ) кн>[3]р <Теѡкт>[3]нс<т(ъ), н>[3] болѧрн <н>[6]аш(н): панъ Тома[7] Бр<аевнч(ъ), пан(ъ)>[3] Манонл(ъ), пан(ъ) Ста<н>[3]-чv<л(ъ)>[3], пан(ъ) Бланколv, пан(ъ) Гоѧн(ъ) дворнк(ъ), пан(ъ) Косте Дан(о)-внч(ъ), пан(ъ) <То>[6]ма Бенде[7], панъ Петрѣ Поннч(ъ), пан(ъ) Ӑлболv, пан(ъ) Лазѧ, пан(ъ) Хvдкv Крец<ев>[3]нч(ъ), пан(ъ) Исаиа паркалаб(ъ), пан(ъ) Стецко Домъкош(ъ) н нннн, вес(ъ) наш(н) панvве прн тїем(ъ) бнлн, велнце н малн.

Ӑ на болше крѧпостv томоу <н по>[1]т<в>[1]ръжденїе того въсѧм(ъ) пнсаною, велѧлн есмн нашнм(ъ) вѣрноу панv, Доброл(v) лvгофетv, пнса<тн>[3] н печате наш(е) превнсте лнстоум(ъ) нашнм(ъ).

Оу Сѡчав(ъ), пнса Шнфvл(ъ), въ л(ѣ)тоу <҂ѕцо[8]>[9] ѡк(товрїе) нї.

† Din mila lui Dumnezeu, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, cînd aceasta va fi de trebuinţă cuiva, că au venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri, sluga noastră, Pătraşco, şi cu nepotul său, de bunăvoia lor şi nesiliţi de nimeni, şi au vîndut din uricul tatălui său, Danciol Roşiul, un sat, anume Bucşeşti, la Cernu, slugii noastre, Murance, pentru şaizeci ⟨şi⟩[1] 8 de zloţi tătăreşti. Şi a plătit Muranciu totul cu bani deplin, în mîinile lui Pătraşc⟨o⟩[3].

Pentru aceasta, noi, văzînd tocmeala şi bunăvoia lor la aceasta, noi de asemenea am dat uric de la noi acest sat înainte-spus, Bucşişti, slugii noastre, Murance, ca să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor ⟨lui⟩[1], şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat, neclintit niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie începînd de la Pîrîul Plopilor, pe valea Plopului, de la Pleş, apoi la fîntîna lui Liurdeş, la vîrful dealului, şi, pe mijlocul dealului, la pîrîul lui Neagu, unde cade în Cernul, ⟨şi⟩[1] peste Cernu, pînă la vîrful dealului Arţul, la fîntîna lui Luzea, suptu Măsteacăre, şi pînă la runcul lui Stan, şi pînă la al treilea ⟨runc[1]⟩, care este Bureni, pînă la Chiceră, şi Pîrîul Boului pînă la pădurea Cernului, mai sus de gura Cernului, de unde tot[4] înainte, drept pînă la gura pîrîului lui Freanţu, mai sus de Bureni, şi, pe vîrful dealului, pînă la cîmp[5] şi pînă la fîntîna lui Nan. Acesta este hot⟨arul⟩[6] deplin.

Iar la aceasta este mare mărturie însumi domnia mea, mai sus-scrisul Ştefan voievod, şi ⟨mitropoli⟩[3]tul ⟨nostru chi⟩[3]r ⟨Teoct⟩[3]is⟨t şi⟩[3] boierii noştri: pan Toma[7] al lui Br⟨ae pan⟩[3] Manoil, pan Stanciul, pan Vlaicol, pan Goian vornic, pan Coste al lui Dan, pan Toma Bende[7], pan Petrea Ponici, pan Albol, pan Lazea, pan Hudcu al lui Creţu, pan Isaia pîrcălab, pan Steţco Domăcuş şi alţii, toţi panii noştri care au fost la aceasta, mari şi mici.

Iar pentru mai mare putere a acestora şi întărire a tuturor acestora scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Dobrol logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la cartea noastră.

La Suceava, a scris Ştiful, în anul ⟨6970[8] (1462)⟩[9] octombrie 18.

Arh. St. Bucureşti, D. S. Moldova, nr. 21. Orig., perg. (29 × 42 cm), deteriorat şi lipit pe o pînză, pecete atîrnată, pierdută.

O transcriere şi o trad., ambele moderne, incomplete şi parţial greşite, ibidem. O foto., la Arh. St. Iaşi, DCCXVII/44, şi alta la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol“ — Iaşi, Fotografii, II/556. O trad. din 1801 decembrie 8, de Pavel Debrici polcovnic, cu văleatul citit: 6964⟨1456⟩, la Bibl. Acad., DCXCIII/1. Două rez., unul după orig., însă cu văleatul:

www.dacoromanica.ro

6964⟨1456⟩, şi altul după o copie a trad., din 1801, de Pavel Debrici, cu văleatul 6970⟨1462⟩ dar fără datele de lună şi de zi, la Arh. St. Iaşi, Anaforale, nr. 3, fila 29 v. (din 1835), Cond. K, nr. 371, f. 154—156 (din 1803), şi nr. 378, f. 255 (din 1817), şi la Bibl. Acad., MDLXXIV/84, f. 4 v. — 5 r. (din 1835).

EDIŢII: Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 259 (menţ., după rez. din 1803) şi p. 311 (menţ. după rez. din 1817); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 69 (rezumatele de la Arh. St. Iaşi, după Cond. K, în prelucrarea editorului, considerate ca reprezentînd un singur document, însă fără data de lună şi zi a celui care are văleatul 6964⟨1456⟩); Costăchescu, *Doc.*, II p. 588—589, şi *Doc. mold.*, *Ştefan*, p. 1 şi 44 (aceleaşi rezumate, după Anaforale, apreciate însă ca reprezentînd documente diferite); Bogdan, D.P., *Acte 1426—1502*, p. 58—59 (copie, după trad. din 1800 decembrie 8, de Pavel Debrici polcovnic, din „Arh. Rosetti-Ţeţcani, dcumente Cantacuzino-Enescu, pachet VII, doc. 142“, sub data: 1462 octombrie 18, dar cu observaţia că „suretul are două date: 1456 şi 1462“ şi că el a fost publicat, în colecţia lui M. Costăchescu, greşit, „de două ori — o dată cu data: 18 octombrie 1456, iar a doua oară cu data: 1462“; de asemenea, toate documentele referitoare la Moranciu sînt declarate suspecte: *ibidem*, p. 60); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 420 (rez., cu văleatul 6964 ⟨1456⟩, de la Arh. St. Iaşi, Anaforale) şi p. 422—423 (trad., după D. P. Dogdan, dar considerată ca provenind de la un alt act, decît cel transpus în rezumat).

Documentul, care se editează abia cu acest prilej după original, comportă două precizări. Cea dintîi, se referă la identitatea sa cu modelul rezumatelor purtînd data 6964⟨1456⟩ octombrie 18, iar cea de-a doua, la autenticitatea sa documentară. În sprijinul identităţii, probele sînt evidente: rezumatele din 1803 şi din 1817 au fost alcătuite nu după original, ci după o traducere a lui Pavel Debrici, din 1801, indicînd ca dată a documentului slavon văleatul 6970⟨1462⟩; prima traducere a lui Pavel Debrici, din 1800 decembrie 8 (dacă nu cumva a fost o singură traducere, cea din 1801 reprezentînd doar o copie a celei dintîi), dovedeşte însă că acesta nu a fost sigur de lectura văleatului, menţionînd două posibilităţi: 6964⟨1456⟩ sau 6970⟨1462⟩ (vezi, mai sus, observaţia lui D. P. Bogdan), fapt care a facilitat interpretarea ei ca un document diferit de originalul căruia i s-a atribuit văleatul 6964⟨1456⟩; conţinutul rezumatelor după original şi al traducerii (sau traducerilor) lui Pavel Debrici este identic cu cel al documentului slav, deosebirea de lectură a preţului satului: 60 în loc de 68, de către rezumatori, explicîndu-se prin faptul că cifra unităţilor se afla — cum se observă şi azi la o ruptură a pergamentului.

În ceea ce priveşte falsitatea documentului, evidentă de la prima examinare a originalului, redăm observaţiile lui P. P. Panaitescu, aflate în manuscris printre cîteva materiale care ne-au parvenit dintre cele ce urmau să alcătuiască un supliment al colecţiei *D.I.R.*: „Falsul se constată prin calitatea pergamentului, prin scrierea cursivă, neobişnuită în secolele XV—XVI, <prin> greşelile numeroase de ortografie şi limbă slavă, <prin> formularul diplomatic, cu abateri de la regulă. Lista boierilor nu este completă“. În acelaşi sens, vezi şi, mai jos, notele. Pentru o părere contrară, cf. Sacerdoţeanu, *Divanele lui Ştefan*, p. 159, n. 8.

---

[1] Omis.

[2] Falsificatorul a transcris greşit formula: оусе исполна, готвыми пинѧзи (totul deplin, cu bani gata).

[3] Şters şi rupt.

[4] есе (tot), lectură nesigură.

[5] Sau <То>поли (Plopi), cu primele două litere omise de falsificator.

[6] Şters.

[7] Greşeală de lectură, aparţinînd falsificatorului, a numelor Доума (Duma) şi Кынде (Cînde), pe care le cuprindea, desigur actul folosit ca model.

[8] Văleatul întregit după trad. lui Pavel Debrici, ca şi după perioada din care data, după sfat, modelul: 1459—1463.

[9] Rupt.

VI 1463 (6971).

Suret scos asemine di pi ispisocu lui Ştefan vodă, din leat 6991 ⟨1483⟩[1].

Facim ştiri, cu această carti, pentru adivărat Manoli Prodan şi pentru maica lui, Maria, fata boerului nostru, Mihail Dan, că, osebit de altă milă a noastră, am dat şi am întărit, pentru slujba tătîni-său, Mihai Dan...[2] că tată-

www.dacoromanica.ro

său au slujit la moşul ⟨nostru⟩ Alecsandru vodă, pentru aceasta să fie ale lor satul Samoleuca Mare şi Samoleuca Mică, unde au fost din veci Samoleuca Mare, să fie şi de la noi moşie, cu tot venitul, nerăşluită niciodinoară, în veci, ei[3] şi copiilor lor, şi nepoţilor şi răsstrănepoţilor lor, şi la tot neamul lor, care se va alege mai aproape.

Iar hotarul satului Samoleuca Mare s-au început din partea din gios, din malul Nistrului, undi s-au făcut moviliţă şi s-au pus un hotar de piatră, şi drept la deal, în muche, unde este o zamcă ⟨cu⟩[4] şanţ din pămînt, şi di acolo tot spre apus, alături cu moşia Hriţănki... [2] au purces spre apus printr-un lac cu apă, şi de acolo tot spre apus, la capul unei zămci, s-au pus hotar piatră şi s-au sfîrşit hotarul Hriţănchi; şi au purces de acolo hotarul Samoleucii, alăturea cu moşia Teleşeucăi, tot spre apus, s-a pus hotar piatră într-o aşezătură, şi de acolo tot spre apus, s-au pus hotar piatră într-o moviliţă, şi de acolo tot spre apus, am trecut pisti o vale ci curgi la Teleşeuca şi în deal s-au pus hotar piatră, di acolo, printri ⟨două⟩[4] movile, la capul unii văi s-au găsit hotar vechi de piatră şi s-au sfîrşit ⟨hotarul⟩[4] Teleşeuca; şi de acolo am purces spre apus, ⟨alăturea⟩[4] cu moşia Karacicăuţi, şi tot spre apus au purces, s-au găsit în podiş hotar vechi, şi de acolo⟩[4] spre apus în valea Căinarului, ⟨s-au pus hotar de piatră de aici valea Căinarului⟩[4] drept în sus, tot valea Căinarului, pînă în moşia Arioneştilor, şi acolo s-au pus stîlp de piatră, de acolo au purces drept spre meazănoapte[5] hotarul Samoleucii Mici, alăturea cu moşia Arioneştilor, s-au găsit într-o costişă hotar vechi, şi de acolo tot la deal spre meazănoapte[5], s-au pus hotar, şi de acolo tot spre miazănoapte[5], alături cu moşia Arioneştilor, lîngă drum s-au găsit hotar vechi, şi de acolo tot spre mezunopţi[5] pisti o dubină şi pisti o vălcică, s-au pus hotar, şi de acolo am trecut peste dubină, într-o poeniţă s-au găsit hotar, şi de acolo tot spre mezunopţii[5], s-a pogorît la malu Nistrului, undi iesti o piatră mari în mal, în dreptul unei văi de peste Nistru, şi s-au sfîrşit hotarul Samoilovcii şi cu Arioneştii în malu Nistrului.

Şi i-am întărit şi de la noi, ca să-i fie moşie în veci neruşeită.

Şi ieste credinţa gospodariului nostru, Stefan vodă, şi credinţa boerilor noştri, mari şi mici: credinţa boerului nostru Gravici[6], şi credinţa boerului nostru Manoli, şi credinţa boerului nostru Stanciu stolnic, şi credinţa boerului nostru Vlaicu, şi credinţa boerului Ianăş[7] velichii vornic, şi credinţa boerului nostru Constantin pîrcalab din Cetatea Albă, şi credinţa boerului nostru Toma comisul, credinţa boerului nostru Petre Poenici, şi credinţa boerului nostru Neculai, şi credinţa boerului Vesilinski[8], şi credinţa boerului nostru Nemiţcavo[9], şi credinţa boerului nostru Cricevici[10].

Şi s-a... [2] din[11], credincios boerului Mihail, am dat şi i-am întărit ei să fie dreaptă a ei[12] ocină, neruşeit în veci.

Şi s-au scris de marele credincios boerul nostru velichii logofăt Broul[13] şi s-au întărit cu pecetea noastră.

La leat 1781 s-au tălmăcit di pi cel sîrbesc de mini, popa Afanasie din satul Ozăreni, din graniţa Kiului, cu vorba Anghelinii, fata lui Stefan Prodan, şi nepot(ă) lui Vasile Prodan, care femee se află în vîrsta bătrîneţilor, aproape de suta de ani, şi Dumitru sîn Anghelinii ca o şăpti zăci de ani. Şi s-a scris în curtea satului Ozăreni, înaintea stăpînului satului Cazimir Dembovski stolnic Jitomirski. Şi pentru mai bună credinţă s-au iscălit stăpîn[t]ul satului, cu mîna lui, leşeşti, ca să fie di credinţă.

ss Kazimir Dembovskii stolnic.

www.dacoromanica.ro

Arh. St. Bucureşti, A.N., CCXCI/141, f. 1—4. Copie dactilografiată.
O trad. rus., cu prescurtări şi omisiuni, după aceeaşi trad. rom. din 1781, ibidem, Colecţia doc. mold., XXIV/1.

Documentele false publicate sub nr. VI—XIV fac parte, toate, dintr-o grupă de falsificate cu particularităţi distincte, produse în acelaşi loc şi scrise, probabil, la şcoala aceluiaşi mistificator. Numărul acestor „falsificate nouă", cum le considera I. Bogdan, este însă cu mult mai mare decît cel care rezultă din totalizarea pieselor acestui volum (vezi şi nr. XXIV) sau ale volumului următor al seriei (vezi *D R H.*, A, III nr. XIII) Încă Gh. Ghibănescu, *Surete*, XIX, p—211, semnala, astfel, existenţa unei mape la Arh. St. Chişinău cuprinzînd "zeci de documente falşe" de factură asemănătoare, mapă care ulterior s-a îmbogăţit cu piese noi (vezi Mohov, Rusev ş.a., *Doc. din arh. sov.*, p. 137). Iată, dealtfel, lista acestor acte, făcînd parte din fondul 220 al aceloraşi arhive şi al căror text integral continuă să rămînă, fireşte, inedit:

1. — *1469 (6977) septembrie 25.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Caba (?) satul Cobăeşti, ţinutul Lăpuşna.
2. — *1470 (6978) martie 20.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Maxim un sat în ţinutul Lăpuşna.
3. — *1470 (6978) martie 26.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Miron Strînbanu un sat în ţinutul Orhei.
4. — *1470 (6978) iunie 28.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Cercioba(?) satul Iachimăuţi, ţinutul Orhei.
5. — *1470 (6978) august 3.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Marcu Copci satul Şerpeni, pe Nistru, ţinutul Lăpuşna.
6. — *1470 (6978) august 5.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Mihăilă satul Cetireni, ţinutul Iaşi.
7. — *1470 (6978) august 23.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Gavril satul Cureşniţa, pe Nistru.
8. — *1470 (6978) august 25.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Isaia vornic satul Ohrincea.
9. — *1470 (6978) august 26.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Ionaşcu Albul, pîrcălab de Neamţ, satul Macicăuţi.
10. — *1470 (6978) septebrie 3.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Andronic Budeci şi rudelor acestuia satul Mîrzeşti, ţinutul Orhei (vezi, în legătură cu acesta, şi doc. nr. XV).
11. — *1470 (6978) septembrie 24.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Vasili şetrar satul Voloseni, ţinutul Lăpuşna.
12. — *1470 (6978) octombrie 8.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Dumitraşco un sat pe Botna.
13. — *1470 (6978) octombrie 22.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Isaia Portărescul satele Ohrincea şi Cruglic.
14. — *1470 (6978) octombrie 27.* Ştefan cel Mare voievod dăruieşte lui Hriza satul Mireni.

Dat fiind, deci, numărul într-adevăr neobişnuit al acestor falsificate, nu este exclus ca ele să fi acoperit o zonă unitară de sate şi să fi fost alcătuite nu ca urmare a unor obişnuite interese particulare, ci datorită unor imperative de ordin general, survenite în urma instituirii stăpînirii ţariste.

Deşi nu toate sînt editate după original, identitatea de concepţie şi de redactare se constată cu uşurinţă şi la cele publicate după traduceri sau copii. În ceea ce priveşte critica autenticităţii lor, pentru a nu fi obligaţi să parafrazăm observaţiile, mai mult decît suficiente, ale lui I. Bogdan, *Doc. false*, p. 133—135, vom reproduce textul acestuia, în ceea ce are esenţial: „Deosebirea între aceste trei documente[14] şi cele autentice este aşa de mare, încît neautenticitatea lor este evidentă de la prima vedere: pergamentul e foarte rău lucrat şi unsuros, pe cînd pergamentele din secolul al XV-lea sînt bine lucrate, perfect uscate şi fără nici o urmă de unsoare în partea interioară a lor; cerneala este modernă şi în unele părţi ştearsă aproape cu totul, din pricina grăsimei de pe pergament: învelişul peceţilor, în loc să fie de ceară albă, curată, cum este la cele vechi, e de răşină neagră, iar peceţile au o emblemă şi o legendă aşa de urîte şi aşa de deosebite de cele autentice, încît numai pe baza lor se putea recunoaşte neautenticitatea documentelor de care sînt atîrnate. Pe lîngă acestea, forma literelor din textul documentelor este aşa de urîtă, şi aşa de depărtată de semiunciala sau cursiva chirilică din secolul al XV-lea, încît numai lipsa totală de cunoştinţă a istoriei scrierii chirilice şi de spirit critic a putut să facă pe d. Ghibănescu să recunoască aceste documente drept autentice şi să se silească a explica curiozităţile lor lingvistice prin nedibăcia pisarului Steţco sau prin originea ruteană a acestuia . Dacă studiem cele-

www.dacoromanica.ro

lalte particularităţi interne ale celor trei documente basarabene, vedem că ele prezintă, şi în ce priveşte formulele, acelaşi fel de abateri de la documentele autentice. Astfel, nu vom găsi în nici unul din documentele lui Ştefan cel Mare hotărnicii determinate cu răsăritul sau apusul soarelui, cu miază-noapte sau miază-zi, cum găsim în aceste trei ... Apoi nicăiri în timpul lui Ştefan sau înainte de dînsul, ba multă vreme nici după dînsul, nu se măsură moşiile cu stînjenul, ca în documentul de la 28 mai 1470; nicăiri, de asemenea, nu se găseşte formula „unde sînt casele, grădinile, heleşteele şi codri lor“ ... Am spus că limba acestor documente este o grosolană mistificare a limbii vechi, făcută probabil cu intenţia de a-i da un aer de mai mare vechime. Tot aşa e şi ortografia ... În toate aceste abateri nu e vorba de cine ştie ce schimbări fonetice sau particularităţi morfologice introduse sub influenţa vreunui dialect local, cum i s-a părut lui Kočubinskij; toate sînt schimonosiri intenţionate ale unui plastograf, care n-a cunoscut bine nici limba veche ... nici pe cea actuală. Sigur e că cîteşi trele documentele sînt scrise de acelaşi plastograf şi cu acelaş scop. El a trebuit să cunoască un document al lui Ştefan din 1470, deoarece lista boierilor este exactă, abstracţie făcînd, bineînţeles, de numele schimonosite într-adins“.

Adăugăm, doar, observaţiilor lui I. Bogdan, imposibilitatea traducerii, pe alocuri, a textului slavon, provocată de nepriceperea diacului, fapt care a obligat la operarea unor numeroase completări, eliminări sau rectificări de cuvinte şi expresii, asupra cărora s-a atras de fiecare dată atenţia în note.

---

[1] Greşit în copie, în loc de „6971“ ⟨1463⟩, cum este în trad. rus. şi cum atestă sfatul domnesc.
[2] Aşa în copie; trad. rus. prezintă aceeaşi lacună.
[3] Greşit, în loc de: lor“.
[4] Completat după trad. rus.
[5] În trad. rus.: miază-zi.
[6] Greşit, în loc de „Bravici“.
[7] În trad. rus.: „Iacăş“; greşit în ambele, în loc de „Crasneş“.
[8] Corupţie din (пръкълабо)ве Келійски (pîrcălabi de Chilia).
[9] În trad. rus.: „Niamiţcago“; corupţie din (пръкълаба) Немецкаго.
[10] Greşit, în loc de „Creţevici“.
[11] În trad. rus.: „... dana“, probabil de la „Prodan“.
[12] Greşit, în loc de „lui“.
[13] Greşit, în loc de Dobrul.
[14] Adică, în acest volum, doc. nr. VIII, XI şi XVI.

VII

14⟨7⟩0 (69⟨7⟩8) martie 22, Suceava.

† Мїлостїю божѣю, мѣ, Стефаннъ в(ое)вод(а), господарѣн Ѕ(е)млѣн Молдавсконне. Ѕнаменнтом(ъ) чн<нн>[1]м(ъ) <в>[2]сем(ъ) лнстом(ъ) нашнм(ъ), кто на <немъ>[3] юѕрнтъ нлн чтȣчн <юм(ъ)>[3] ȣслнwȣт(ъ), ѡжѣ тот(ъ) нстннное[ст] слȣгнм(ъ) нашнм(ъ) вѣрномн, панамвн Снмона, Драгана, Нннта н Ще<фан>[4]ȣм(ъ) н <Тоа>[4]днромъ Мȣхрȣм(ъ) н Андреюм(ъ) Бѣюла, слȣжълн нам(ъ) право н верно. Тѧм(ъ) мн, вндевшн нх(ъ) право н верное слȣжбн до нас(ъ), жаловалн н мѣ нх(ъ) ѡсовон н<аш>[1]ȣю <м>[1]нлостю, далн <е>[3]смо н потвѣрднлно мѣ нм(ъ), в(ъ) нашое Ѕѣмлн Молдавскон, на нхж(е) право ѡтннȣ, <нѕь сѣлом(ъ)[2] Бнецын>[1]х(ъ) н Чьгȣра<ннм(ъ)[5]>[1] н <Хъж>[4]дѣѧнѣнх(ъ), что ест(ъ) на рѣкȣ П<ог>[1]рȣб<лѣн>[1]скȣм(ъ)[6], которѣн ѕнвал н Драгоннч<ѣ>[1] ....[1]х(ъ) ....[1] гдє <е>[3]ст(ъ) нх(ъ) домн н ставѣ, леса, садовѧ н внноградн, которѣ<н>[1] находнт сн ȣ Орхенскаго цѣнȣтом(ъ), <гдє>[3] ȣчнннл(н) нм(ъ) ....[1] ѡт(ъ) пȣстннон, нѕь ȣсѧкаго нх(ъ) местам(ъ). И тое <вnше пн>[1]саное да бȣдет(ъ) нм(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), ȣрнкь, со вса доходом(ъ) ѡт(ъ) всѧко нх(ъ) мнстамн, ннпорȣшнно а нннкол(н) на вѣко, нм(ъ), днтѧм(ъ) нм(ъ), внȣкам(ъ) нм(ъ), правнȣкам(ъ) нм(ъ), прапраȣнȣкам(ъ) нм(ъ), прашȣратом(ъ) <нм(ъ)>[3] прапрашȣратом(ъ) нм(ъ) н ȣ вес плнменствȣ <нм(ъ)>[1], кто нан блнжѣ бȣдето.

А хотарȣ сехжѣ вот<чннн>[1]х(ъ), Бнецынх(ъ) н Чьгȣран(н) н Хъждѣѧнѣнх(ъ), бȣдето на вѣкѣм(ъ) овладнт(ъ) его сехжѣ ѕнаках(ъ) хотарох(ъ), ѡтъ кȣда начннант(ъ) сѧ тот(ъ) первон хотарȣ, нѕь <конца долн>[4]нон Мнлоѩла, а на пред(ъ)

www.dacoromanica.ro

коло Борȣтȣ на болотско лакȣлом(ъ), и ȣ пред(ъ) коло Жарканох(ъ), и на пред(ъ) хотарȣ, коло шлѧхом(ъ) <Атач>[1]ȣл(ъ)[7], именȣнто сѧ ....[8] где хотарѣ<ет сѧ>[1] изь Мирѕащах(ъ), и ȣ пред(ъ), ȣ все <гор(ь)>[1], на грѣдо<м(ъ)>[1] ....[9] чȣла..............................[10] около Бириз-логим(ъ), и все <на долȣ>[4], пока ȣ рик<ом(ъ)>[1] Порȣсакою, ниже wт(ъ) ставȣ, и на пред(ъ) черезь рикȣ, кȣда хотарѣет сѧ изь вотчином(ъ) Бол(о)ганȣм(ъ), на Рȣблиского, все грѣдом(ъ), и ȣ пред(ъ) до Щи<ф>[4]ȣла лесом(ъ), ест(ъ) хотарȣ нижѣ леса, и ȣсе на пред(ъ)..[11] <где ест(ъ)>[1] хотарȣ Капр<ичаном(ъ), и на пред(ъ)>[4], ȣ дол(и)ной <Погрȣ>[1]-баского и прѧмо до <первои хотарȣ>[2], wт(ъ) кȣда <начал(ъ) сѧ. И тот(ъ)>[1] хотарȣ, <да ест(ъ) им(ъ)>[2] wтжѣвално.

И на тое ест вѣра господства ми, више писанное гомну[12] Стефанȣ воевод(а), и вѣра болѧрѣх(ъ) наших(ъ): вѣра пана Станчȣла <и синȣ его>[1], пана <Моерзи>[2], паркалаба Болградского, вѣра пана Бланкȣла и синȣ его, пана Дȣма староста Хотинского и синȣ его, вѣра пана Гоѧнȣ перкалабове Килиского и синȣ его, вѣра пана Исаие дворника <и синȣ его>[1], вѣра пана <Ѕбиѧрое>[2] перкалабове Белоградѣ, вѣра пана Алвȣла <перкалаба Немецского>[1], вѣра пана Бȣ<хтина>[2], вѣра пана Петра Иwан Мовичѧ[13], вѣира пана Гашка[14] перкалаба Килиского, вѣра пана Фете Новоградск(о)го, вѣра <пана Гангȣра Wрхенскаго>[2], вѣра пана <Щефан Чернат>[2], вѣра пана <Чокоѧрлие>[2], вѣра пана Ѩцко Хȣдичѧ, вѣра пана Ивашко Хрииковичѧ, вѣра пана Боди спътарѣ, вѣра пана <Югони(а) вистерi>[2]ика, вѣра пана <Югони(а)>[2] пȣстелиика, вѣра пана Лȣки столиика, вѣра пана Нѧга комиса и вѣра всих(ъ) болѧрѣх(ъ) наших(ъ) молда<вских(ъ)>[1], великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашȣ жьвотѣ, кто бȣдет(ъ) господаре нашо Ѕемли Молдавской, <бȣди>[2] кто бȣдет(ъ), <про то>[2] що бь <им(ъ)>[2] непорȣшено некто, на векѣ, <али>[3] да <им(ь) потвръждает(ь) за что ест(ъ) им(ъ) даном(ъ)>[2] и wт(ъ) нас(ъ) по правѣ и верна их(ъ) слȣжби.

А на болшȣю крѣпост(ъ) <томȣ вишн писанѣи, велили есмȣ>[2] вѣрномȣ нашȣмȣ панȣ.......................................[15] wтписати и нашȣ печѧти привисит к симȣ нашемȣ листȣ.

Писал(ъ) Блас<ие Несторимн(ъ)>[4] ди<ѩкь>[1], ȣ Сȣчѧвѣ, во въ лет хѕц<о>[16]и, м(ѣ)с(ѧ)ца марта, кв дни.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[3] va vedea sau ⟨o⟩[3] va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, boierii Simon, Drăgan, Nichita şi Şte⟨fan⟩[4] şi ⟨Toa⟩[4]dir Muhrum şi Andrei Beiul ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit şi noi deosebit cu mila noastră, le-am dat şi le-am întărit noi, în ţara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, ⟨satele Bieşti⟩[1] şi Cegura⟨ni[5]⟩[1] şi ⟨Hăj⟩[4]deieni[17], care sînt pe apa P⟨og⟩[1]rub⟨leni⟩[1]lor[6], care se numeşte şi Drăgonicea... [1] unde sînt casele şi iazurile, pădurile, livezile şi viile lor, care se află în ţinutul Orhei, ⟨unde⟩[3] şi-au făcut... [1] din pustiu, din toate locurile lor. Şi acestea ⟨mai sus⟩[1]-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul de pe toate locurile, neclintit niciodată, în veci, lor, fiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, străstrănepoţilor lor, răstrănepoţilor ⟨lor⟩[3], răsrăstrănepoţilor lor şi întregului ⟨lor⟩[1] neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor vot⟨cine⟩[1], Bieşti, Cegurani şi Hăjdeieni[17], să fie în veci stăpînit după aceste semne de hotar: de unde se începe cel dintîi hotar, din capul văii Miloiala, şi înainte, pe lîngă Vorutu, la mlaştina lacului, şi înainte pe lîngă Jărcani, şi înainte hotarul, pe lîngă şleahul ⟨Ataci⟩[1]ul[7],

www.dacoromanica.ro

care se numește... [8] unde se hotărăște cu Mirzăști, și înainte, tot în <sus>[1], pe culme...[9]ciul...[10] lîngă Birizloghi și tot <la vale>[4], apoi la apa Porusaca, mai jos de iaz, și înainte peste pîrîu, unde se hotărăște cu votcina Bologanul, pe Rubleca, tot pe culme, și înainte pînă la pădurea lui Ști<f>[4]ul, iar hotarul este mai jos de pădure, și tot înainte,... [11] <unde este>[1] hotarul Capr<icenilor și înainte>[4] la valea <Pogru>[1]bei, și drept pînă la <primul hotar>[2], de unde <s-a început. Și acest>[1] hotar <să le fie>[2] nestingherit.

Și la aceasta este credința domniei mele, a mai sus-scrisului, <noi>[12], Ștefan voievod, și credința boierilor noștri: credința panului Stanciul <și a fiului său>[1], pan <Moerdza>[2], pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Vlaicul și a fiului său, pan Duma staroste de Hotin și a fiului său, credința panului Goian pîrcălab de Chilia și a fiului său, credința panului Isaie vornic <și a fiului său>[1], credința panului <Dzbiaroe>[2] pîrcălab de Cetatea Albă, credința panului Albul <pîrcălab de Neamț>[1], credința panului Bu<htea>[2], credința panului Petru Ioan Movici[13], credința lui Gașco[14] pîrcălab de Chilia, credința panului Fete de Cetatea Nouă, credința <panului Gangur de Orhei>[2], credința panului <Ștefan Cernat>[2], credința panului <Ciocoerlie>[2], credința panului Ialco Hudici, credința panului Ivașco al lui Hrinco, credința panului Bodea spătar, credința panului <Iuga vistier>[2], credința panului <Iuga>[2] postelnic, credința panului Luca stolnic, credința panului Niagu comis și credința a tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn al țării noastre, Moldova, <ori>[2]-cine va fi, pentru aceea să nu <le>[2] strice nimeni, în veci, <ci>[3] să <le întărească, deoarece le este danie>[2] și de la noi pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Și pentru mai mare putere <a celor mai sus-scrise, am poruncit>[2] credinciosului nostru pan... [15] să scrie și să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Vlas<ie Nistorian>[4] di<ac>[1], la Suceava, în anul 69<7>[16]8 <14<7>[16]0>, luna martie, 22 zile.

Inst. de ist. și arh. „A. D. Xenopol" — Iași, Copii particulare, I/1. Transcriere după orig., perg. (59 × 46,5 cm), pecete atîrnată, pierdută; actul se păstrează la Arh. St. Chișinău, (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, II/10

O trad., din prima jumătate a secolului al XIX-lea, cu data de zi: 23, la Bibl. Acad., DCCXXIV/3.

EDIȚII: *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 412—413 (trad. de la Bibl. Acad., sub data 1430 (6938) martie 23, dar cu observația că „după sfatul domnesc, documentul ar fi din anul 1470, corespunzător văleatului 6970").

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la nr. precedent.

---

[1] Loc alb în copie.
[2] Întregit după formularul celorlalte doc. false din serie.
[3] Omis.
[4] Întregit după trad. de la Bibl. Acad.
[5] În trad. de la Bibl. Acad.: „Giugureni".
[6] În aceeași trad.: „Rublenca".
[7] În trad. de la Bibl. Acad.: „Alaciul".
[8] În aceeași trad.: „Ivaponosul", corectat apoi în „Răpănosu".
[9] În aceeași trad.: „spre grădini", corectat apoi în „rădiu lui Surtu".
[10] În aceeași trad.: „prin locul Druleul, lîngă fundul pădurii, de acolo drept la vale".
[11] În aceeași trad.: „lîngă Fîntîna Împuțită".
[12] Corupție, provocată de alăturarea terminației cuvîntului precedent la pronumele мы (noi), din model, descifrat însă, și acesta, în mod eronat.

www.dacoromanica.ro

[13] Corupție, din Икнювича (al lui Iachim).

[14] În loc de Пашка (Pașco).

[15] Loc alb în copie; în trad. de la Bibl. Acad. logofătul este numit „Miron Hamza“, dar lectura nu prezintă nici o garanție, din moment ce celelalte doc. false ale seriei prezintă aici corupția: „Tomeilo Thepiul“.

[16] Atît copia slavă, cît și trad. de la Bibl. Acad. au, ca cifră a zecilor, litera ѧ҃ (30). Însă, deoarece documentul face parte din seria falsificatelor datate în perioada 1465—1471 (vezi comentariul de la doc. anterior), iar posibilitatea de confuzie a cifrelor ѧ҃ (30) și ѻ҃ (70) este absolut firească dacă avem în vedere grafia particulară a scrisului celui ce a plăsmuit toate aceste acte (vezi pl. nr. XCII, unde ѻ҃ este făcut ca un triunghi), trebuie admis că mistificatorul a scris sau a intenționat să scrie cifra 70, deci litera ѻ҃.

[17] În trad. de la Bibl. Acad.: „Hoideieni“.

VIII — 1470 (6978) mai 28, Suceava.

† Мїл(о)стю божѣю, мн, Стефан(ъ) в(ое)вод(а), господарѣн Ѕѣмлю Молдавскон. Ѕнам<еннто чн>[1]ннм(ь) всем(ь) лнстмом(ь) нашнм(ь), <к>[1]то на <нем(ь)>[2] юѕрнт(ь) нлн почнт8<ч>[1]н <юм(ь)>[2] 8слнш8, ѡ[т]жѣ то<тн>[3] нстннн<он н>[1] верномн сл8гнм(ь) нашнм(ь), пан(ь) Ганнѣ <роткн>[4] капнтан8 ѡт(ь) .... [1] н плнменнк8м(ь) его, Март<н>[1]н8 М8стѧц8, сл8жнлн нам(ь) п<ра>[1]во н верно. Тѧм(ь) мн, вндевшн нх(ь) право н вѣрное сл8жбѣ д<о>[1] нас(ь), жаловал(ь) есмо мн нм(ь) <особною нашею>[1] мнл(о)стю н дал(ь) н потвердил(ь) есмн нм(ь), в наш8 Ѕѣмлю Молдавскон, <свон>[4] право ѡтннна, нѕе цѣлоем(ь) вотчнн8 сѣлом(ь) Печнщ8л(ь), что ест(ь) юд на Гогълннка, 8 <Ѡрхен>[1]скаго цнн8том(ь), где ест(ь) нх(ь) домн н ставѣ, садовѣ н кодрѣ нх(ь). Тое вншѣ пнсанное далн нм(ь), ѡт(ь) нас(ь), 8рнкъ, со вѣсем(ь) доходом8, на вѣкѣ, нм(ь) н днтѧм(ь) нм(ь), вн8кам(ь) нм(ь), пра8н8кам(ь) нм(ь), прапра8н8кам(ь) нм(ь), пращ8ратом(ь) нм(ь), прапращ8ратом(ь) нм(ь) н 8сем(ь) плнменств8 нм(ь), кто нан блнжѣ б8деть.

А хотаръ сехжѣ вотчнн8 снлом8 Печнщ8ю <да>[2] б8деть по старом8 нх(ь) хотар8, к8да бѣло нѕѣ века вечнаго, которѣн перво хотар8 сочннант[5] цѧ[6] ѡт(ь) сходѣ сонца, <гдѣ>[2] ест(ь) камнн(ь) хотар8, что розделает цѧ[6] нѕѣ ѡтчнн8ем Ф8ѕнвк8 да нѕѣ вотчнн8м Распопѧннм(ь), н ѡт(ь) цюдое, поперькь, прамое ю пол8днѧю, протнвь Перѣ<ном, г>[1]дѣ ест(ь) н камнн(ь) хотар8, н ѡт(ь) ѕдѣс воѕвратнт цѧ[6] ѕа ход(ь) сонцѧ н ндет(ь) прамое .... [1] но <Сах>[1]ал8юм(ь), что роѕдилает цѧ[6] нѕѣ вотчнн8м(ь) Иг<нъцѣн>[1]нх(ь) н Распопѧнѣннх(ь), да ю п ...... [1] о прамое ю пол(8)днѧ н .... [7] пака ювое с8<т(ъ)>[2] хороднцюую, что хотарает цѧ[6] нѕѣ вотчнн8м(ь) .... [7] н вотчнн8м(ь) Самаш<кан>[1]нхь н вь К<нпеш>[7]кол<нѣм>[4].

Снѧ вотчннн .... [1] ест Печнщ8л, <що>[2] ест внше речено, два тншѣцѧ пѧт(ь) сот(ь).............. [7] сажннх(ь) г(о)спод, да ест(ь) ....[1] каммннм хотаром, ювѣ кр8гъ да ювѣ .... [1] правол, ѡт(ь) концѧ до концѧ, по ѕначннних(ь) хотарѣм, ѡтжѣвалнное.

На то ест [г]вѣнрѧ г(оспо)дства мн, внше пнс(а)ное <г>[1]о<м>[1]н8[8] Стнфан8 в(ое)вод, н [г]верое боѣрѣ нашнх(ь): внра пана Станч8ла н снн8 его, пан8 Моерѕн[9], перкалаба Болгра<дск>[1]ого, внра пана Бланк8ла н снн8 его, пана Д8мое[9], староста Хотннскаго, внра пана Гоѩна перкалаба Кнлнскаго, вѣра <пана>[2] <Їсаїа>[1] дворннка н снн8 его, вѣра пана Ѕбнѧрое[9] перкалава Бѣлоградцн, вѣра пана Алб8ла перкалава Ннмецскаго, вѣра пана Б8хтнновѣ, вѣра пана Петрнка Ноан Мовнчѧ[10], вѣра пана Пашка перкалаба Кнлнеского, вѣра пана Фнте Новоградскаго, вѣра пана Ган-г8ра <Ѡрхенск>[1]аго, вѣра пана Черната, вѣра пана Чокоѧрьлїѧ, вѣра пана Х8днча, вѣра пана Ивашка Хрнннковнч8, вѣра пана Боднн <спът>[1]арѣ, вѣра пана Югонн(а) внстѣрннка, вѣра пана Югонн(а) п8стелннка, вѣра пана Ннгрнла чѧшннка, вѣра пана Л8кое[9] столнн<ка, вѣра>[1] пана Нѣнга комнса н вѣра всѣх(ь) болѧрѧх(ь) нашнх(ь) молдавскнх(ь), велнкнх(ь) н малнх(ь).

www.dacoromanica.ro

А по нашꙋ живоտь, кто бꙋдꙋть господар в нашь Ѕѣмлю Молдавскои, ѡт(ь) наши дети и<ли ѡт(ь) наше>[2]го пл<еме>[2]нние, бꙋди кто бꙋдеть или кого Богь избе-рот(ь) про тое, що вь не порꙋ<шѣнно им(ь) нѣкто а нѣкол(ь)>[11] не въ чем(ь), на вѣкѣ <али>[2] да и<мь>[1] потвьрждет(ь) <к>[2]рѣпсо, где бꙋдꙋт поѣвлит сѧ, <како>[1] ест данном(ь) им(ь), ѡт(ь) нас(ь), по право и вѣрно их(ь) с<лꙋжвѣ>[1].

<А на бол>[1]шꙋю крѣпост(ь) <то>[2]мꙋ више писанѣи, ве<ли>[1]ли <е>[2]смꙋ нашемꙋ вѣ<рномꙋ>[1] великꙋмꙋ панꙋмꙋ <Томенлом(ь) Ѳепиꙋл(ь), ѡтписат(ь) и нашꙋ пе-чѧт(ь)>[11] привѣксит(ь) к симꙋ нашмꙋ листꙋ.

Писа Ифрема Хꙋра дiа<к>[1], ꙋ Сачавꙋ, во вѣлето ҂ЅЦОИ, маıа м(ѧ)с(ѧ)ца, КИ днѧ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[2] va vedea sau ⟨o⟩[2] va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi credincioase ale noastre, pan Ganea căpitan de ⟨roată⟩[4] de la... [1], şi vărul lui, Martin Musteaţă, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit ⟨cu deosebita noastră⟩[1] milă şi le-am dat şi le-am întărit,[1] în ţara noastră, Moldova, ocina ⟨lor⟩[4] dreaptă, din votcina întreagă a satului Peciştul, care este pe Gogîlnic[12], în ţinutul ⟨Orhei⟩[1], unde sînt casele şi iazurile lor, grădinile şi codrii lor. Acestea mai sus-scrise le-am dat de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor şi copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor, răsrăsrăstrănepoţilor lor şi întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestei ⟨votcine⟩[13] a satului Peciştul ⟨să⟩[2] fie după hotarul lor vechi, unde a fost din veacul veacului, care hotar se începe întîi de la apusul soarelui, ⟨unde⟩[2] este piatră de hotar, care o desparte de ocina Fudzivca şi de votcina Răspopenilor, şi de acolo, de-a curmezişul, drept spre miazăzi, în dreptul Pere⟨nilor⟩[1], unde este şi piatră de hotar, şi de aici se întoarce spre apusul soarelui şi merge drept la...[1] Sahaluiului, care o desparte de votcina Ig⟨năţenilor⟩[1] şi de a Răspopenilor şi spre...[1] drept spre miazăzi...[7] apoi iarăşi unde sînt horodiştele[14], care o desparte de votcina ...[7] şi de votcina Samaş⟨can⟩[1]ilor şi de a Ch⟨ipeş⟩[7]căe⟨nilor⟩[4].

Această votcină... [1] Pecişhtul, ⟨care⟩[2] este mai sus-zisă, de două mii cinci sute ...[7] stînjeni domneşti, să fie ... [1] cu pietre de hotar de jur împrejur şi de... [1] drept, de la un capăt la altul, pe hotarele însemnate, nestingherit.

La aceasta este credinţa domniei mele, mai sus-scrisului, ⟨noi⟩[8], Ştifan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moerdza[9] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Dumoe[9], staroste de Hotin, credinţa panului Goian pîrcălab de Chilia, credinţa ⟨panului⟩[2] ⟨Isaia⟩[1] vornic şi a fiului său, credinţa panului Dzbiaroe[9] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică al lui Ioan Movici[10], credinţa panului Paşco pîrcălab de Chilia, credinţa panului Fite de la Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de ⟨Orhei⟩[1], credinţa panului Cernat, credinţa panului Ciocoerlie, credinţa panului Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Bodea ⟨spăt⟩[1]ar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Lucoe[9] stolnic, ⟨credinţa⟩[1] panului Neaigu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, Moldova, din copiii noştri ⟨sau din⟩[2] neamul ⟨nostru⟩[2], oricine va fi sau pe cine îl va

www.dacoromanica.ro

alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le fie clintit ⟨de nimeni niciodată⟩[10] întru nimic, în veci, ⟨ci⟩[2] să le întărească cu putere, unde se va prilejui, ⟨cum⟩[11] le este dat lor, de la noi, pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

⟨Iar pentru⟩[1] mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan, ⟨Toma logofăt, să scrie şi pecetea noastră⟩[11] să o atîrne la această carte a noastră.

A scris Ifremo Hura diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna mai, 28 zile.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 245. Orig., perg. (43×52,5 cm), pecete (diam. = 8,5 cm), atîrnată (şnur de mătase cafenie), stricată.

O foto., greu lizibilă, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenipol" — Iaşi, Fotografii, II/557

EDIŢII: Ghibănescu, *Din dmnia lui Ştefan — doc.*, p. 30—32 (trad.); idem, *Opt urice*, p. 11—18 (text slav şi trad.; în ambele ediţii documentul este considerat autentic); Bogdan, *Doc. false*, p. 139—141 (text slav incomplet şi trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndielnice*, p. 423—425 (trad., cu observaţii privind falsitatea).

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

1 Şters.
2 Omis.
3 Suprascris şi şters sau omis.
4 Lectură nesigură
5 Greşit, în loc de почниант.
6 Pentru сѧ.
7 Rupt şi şters.
8 Corupţie; vezi nota 12 de la doc. precedent.
9 оє, reprezintă, evident, o interpretare greşită a literei ы din model.
10 Corupţie a numelui Ѩкимовича (al lui Iachim).
11 Întregit după falsul similar, din 1470 septembe 25 (v. doc. nr. X).
12 Pentru Cogîlnic.
13 Sau: „acestor votcine".
14 Sau: „unde este horodiştea".

IX   1470 (6978) septembrie 5, Suceava.

Мілостїю божїѣю, мѣ, Стнфан в(оє)вод господарѣ Зъмлю Молдавскон. Знаменнто чннмм въсъм лнстом нашъм, кто на <нем(ь)>[1] юзрнт нлн почнтѹчн юм слншѹт, ѡтжъ тот нстнннoє[ст][2] слѹгнм нашъм върномъ, панам Нколан Зъмбрада н плнменнкѹм єго, Бласън, сънѹм Алнксандрѹ Корон, нзѣ снлом Мнтѹлнцѣ, слѹжѣлн наш[3] право н верно. Там мъ, вндъвше право н вѣрно нх слѹжбѣ до нас, жаловалн <є>[1]смо мѣ нх ѡсобѹ ѡт нашѵ мнлосто, дал н потвръдѣло мъ нм, в нашѹ Зъмлю Молдавскон, по нх право ѡтнннo нвъ[4] цѣлом вотчннѹ съла Бѹцанн[5], что ест на Ботнн, ю Лапѹшно цънѹтом, гдъ ест нх домъ н садовѣ, колн дѣл[6] ест нм, ѡт нас, ѹрѣком, съ въсанм[7] доходом, на вѣкѣ, нм, дѣтнм нм, внѹкам нм, праѹнѹкам нм, прапраѹнѹкам нм, працѹратом нм, прапрацѹратом нм н въсъм плнменствѹм єго, кто нан блнжѣм бѹдъто.

А хотаръ сънжъ вотчннн сълом Бѹцаннх бѹдъто по старомѹ нх хотарѹ, кѹда бъла нзъ вѣка вѣчнаго, ѡтжѣвалнннo.

На то ест [г]вѣра г(о)сп(о)д(ст)ва мн, вн[в]шѣ пнс(а)нно<є>[8] гамнѹ[8] Стнфанѹ в(оє)вод, н [г]вѣра боꙗръ нашѣх: вѣра пана <Станчѹлам н сѣнѹм єгом, пана Моєр<ѕ>[1]ѣ, перкалабовѣ Белограда, вѣра пана Бланкѹлам н сѣнѹм>[9] єго, пана Дѹмоє[10], староста Хотннскаго, вѣра пана Гоꙗна перкалаба Кіанскаго, вѣра пана Исака[11]

www.dacoromanica.ro

дворника и с(ѣ)нн8м его, вѣра пана Збнѧрое[10] перкалаба Бело[н]град(а), вѣра пана Ялв8ла перкалаба Немецкаго, вѣра пана Б8ҳтиново, вѣра пана Петрика Иwан Мовичѧ[12], вѣра пана Пашка перкалаба Килинскаго, вѣра пана Фитеи Новградскаго[13], вѣра пана Ганг8ра Ѡрҳенскаго, вѣра пана Стифан Чернат, вѣра пана Чокоѧрлин8, вѣра пана Ѩцко Х8дичѧ, вѣра пана Ивашка Хриковичу, вѣра пана Боден спътарѣн, вѣра пана Югони вистїерника, вѣра пана Югони постелника, вѣра пана Нигрила чѧшника, вѣра пана Л8ка столника, вѣра пана Нънга[14] комиса и вѣра въсѣх боѧрѣх нашѣн молдавских, великих и малих.

Ѧ по наш8 жѣвот, кто б8дѣто господ прѣ наш8 Зѣмлю Молдавскою, wт дѣтиҳ нашиҳ и[15]<ли wт наше>[1]го плѣ<менѣ>[1], б8д кто б8дѣто, кого Богъ[16] изъбирот про то, що бь нипор8шѣто им некто а ни коли <нѣ в>[17]ѣ чем, да ищо[18] повѣрди<т к>[9]рѣсо им, гдѣ б8д8т поѧвитсѧ, что ест дано им wт нас по правдо и вѣрнои сл8жвѣ.

Ѩ на болш8 крѣпостм8 <том8>[1] в(и)шѣ пис(а)но, вилели <ес>[1]м8 нашѣм8 вѣрном8, вилик8м8 пани8м8 Томѣило Фет8[19], wтписат и наш8 пичат привн[к]сит к сѣм8 нашѣм8 лист8.

Писал Стицко дияк, 8 Сачѧвѣ, во в(ъ)лѧто ҳ҃ѕцои, сѣмтѧмбрїа мес(е)цѧ, ҃е д(ь)нѧ.

Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştifan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[1] va vedea sau ⟨o⟩[1] va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase, panul Nicolai Zîmbrada şi nepotul său, Vlasîn, fiul lui Alicsandru Coroi, din satul Mitulița, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, întreaga votcină a satului Bugeani[5], care este pe Botna, în ţinutul Lăpuşna, unde sînt casele şi grădinile lor, codrii lor[6], să le fie uric, cu tot venitul, în veci, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, strănstrănepoţilor lor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor şi întregului său neam, cine va fi cel mai apropiat.

Iar hotarul acestor votcini a satului Bugiani, să fie pe hotarele lor vechi, pe unde au fost din veacul veacului, nestingherit.

La aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, ⟨noi⟩[8], Ştifan voievod, şi credinţa boierilor noştri; credinţa panului ⟨Stanciul şi a fiului său, pan Moerdza[10], pîrcălabi ai Cetăţii Albe, credinţa panului Vlaicul şi a fiului⟩[9] său, pan Dumoe[10], staroste de Hotin, credinţa panului Goian pîrcălab de Chilia, credinţa panului Isac[11] vornic şi a fiului său, credinţa panului Zbiearoe[10] pîrcălab al Cetăţii Albe, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică Ioan Movici[12], credinţa panului Paşco pîrcălab de Chilia, credinţa panului Fite de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ştifan Cernat, credinţa panului Ciocoerlie, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Nigrilă ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, Moldova, din copiii noştri ⟨sau din neamul nostru⟩[1], oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clintească nimeni niciodată ⟨întru⟩[17] nimic, ci încă să le întărească cu putere, unde se va prilejui, că le este danie de la noi pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

www.dacoromanica.ro

Iar pentru mai mare putere ⟨a celor⟩[1] mai sus-scrise, ⟨am⟩[1] poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Fetu[19], să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Stiţco diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna septembrie, 5 zile.

După Ghibănescu, *Surete*, XIX, p. 208—209. Text slav, după orig., perg., pecete atîrnată (şnur de mătase roşie), stricată; actul se păstrează la Arh. St. Chişinău (azi R.S.S.Moldovenească), fond. 220, II/3.

Trad. editorului şi consideraţii privind falsitatea actului, *ibidem*, p. 209—211.

Pentru neautenticitatea actului, vezi şi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] Omis.

[2] În textul lui Gh. Ghibănescu: нстнно ест ; în celelalte falsuri din serie: нстнном(ь).

[3] Greşit, în loc de нам.

[4] În celelalte falsuri din serie: нзь cum este, probabil, şi în original.

[5] Nu este exlcusă o greşeală de lectură a editorului, în loc de Бѹцѧнн (Buţeni), cum se numeşte astăzi satul.

[6] колн дѣл, probabil greşeală de lectură, în loc de кодрѣ нх да (codrii lor, să), cum se află în celelalte falsuri din serie.

[7] În textul lui Gh. Ghibănescu: въса нм.

[8] În textul lui Gh. Ghibănescu: Гамнѹ, ca nume propriu; în celelalte falsuri din serie apare acelaşi cuvînt, care, ortografiat aparte de către falsificator, nu reprezintă, totuşi, decît o corupţie, rezultată din asocierea greşită a terminaţiei cuvîntului anterior го, cu pronumele мы (sau мн), din model.

[9] Probabil omis în textul editat; întregit după falsul asemănător din 1470 septembrie 25 (vezi doc. următor).

[10] ое reprezintă, desigur, interpretarea greşită de către falsificator a vocalei ы, din model.

[11] Greşit, în loc de Нсана (Isaia).

[12] Corupţie, din Ꙗкнмовнча (al lui Iachim).

[13] În textul lui Gh. Ghibănescu: Фнте Нново...; în orig., este probabil: Фнтен Ново...

[14] În orig., probabil: Нѣнга, avînd în vedere confuzia dintre ъ(ь) şi ѣ, pe care o permite grafia falsificatorului (v. pl. nr. XCII).

[15] În textul lui Gh. Ghibănescu, în loc de н, greşit, н.

[16] În acelaşi text, greşit, гогъ.

[17] În acelaşi text, puncte de suspensie; întregit după falsul asemănător, din 1470 septembrie 25 (vezi doc. următor).

[18] În acelaşi text, greşit, ншо.

[19] În acelaşi text: Томѣн лофетѹ; vezi însă şi celelalte falsuri din serie.

X 1470 (6978) septembrie 25, Suceava.

† Мнлостн божѣюм(ь), мѣ, Стнфан(ъ) воевод(а), господ<а>[1]рѣн Ѕѣмлѣм(ь) Молдавскон. Ѕнаменѣто чѣнѣм(ь) всѣм(ь) лнст(о)мом(ь) нашѣм(ь), кто на <нем(ь)>[2] юѕѣрѣт(ь) нлѣ почѣтѹчѣ <юм(ь) ѹ>[2]слѣшѹт(ь), ѡ[т(ь)]жѣ нстнном(ь) тот(ь) в(ѣ)ст(ерѣнѣка)[3], вѣрѣномѣм(ь) слѹгнм(ь) нашѣм(ь), боѧрамѣм(ь) Нѣколаюм(ь) Драганном(ь), сѣнѹм(ь) Нлѣѧшом Драганна, что бѣвѣ вѣл(ь) вѣстерѣнѣка Сачѧвѣскагом(ь), да н внѹкѹм(ь) егом(ь), Нонашком(ь) Херѣтѣѧм(ь), ѡт(ь) сѣстром(ь) егом(ь), Єленом(ь), сѣн(ь) Гавѣрѣнлом(ь) Херѣтѣюм(ь) бѣвь вѣл(ь) дворѣнѣка ѡт(ь) Царьград(а), [которѣх(ь)] слѹжбоѣ нам(ь) прабом(ь) н вѣрѣном(ь). Тѣм(ь) мѣ, вѣдѣвьшѣх(ь) право н вѣрѣном(ь) нхжѣ слѹжбѣх(ь) до нас, жаловал лѣсмом(ь)[4] мѣ нх(ь) особѹ ѡт(ь) нашѹ мѣлостюм(ь), дал(ь) н потверѣдѣлном(ь) мѣ нм(ь), в нашѹм(ь) Ѕѣмлꙗм(ь) Молдавскон, ѡтнѣном(ь), по нх(ь) правом(ь) н вѣрѣном(ь) слѹжбѣхь, ѡт(ь) нас(ь), нзь цѣлоем(ь) вотчѣном(ь) сѣлом(ь) н ѡт(ь) пѹстьнѣм(ь) Драганѣщѣх(ь), что ест по дол(ь) рькѹм(ь) Солонѣ-

www.dacoromanica.ro

цом(ь), ювѣ Сороцьком(ь) цѣнȣтом(ь), гдѣ ест(ь) их(ь) домѣх(ь) и садом(ь), на бокои Старои Горѣ, которои бȣдѣто им(ь) роѕѣдѣл(ь) ѡт(ь) нас(ь), по спол(ь): чѧст(ь) вѣшои бȣдѣто Нѣколаѧм(ь) Драганиом(ь), иѕь ѡбоимѧмѣ[5], <и>[2] начѣнаѧт(ь) роѕѣдѣл(ь) ѡт(ь) Старои Горѣ и праидѣт(ь) чрѣѕь дол(ь) рѣком(ь) Солонѣцом(ь) и на горѣ ȣ прѣд(ь), пока ѕаидѣто ювѣ Могилои Тȣрѣкȣлом(ь), гдѣ там(ь) ест и лес(ь), да вотчѣнаѧ половѣнои бȣдѣто Ионашком(ь) Херѣтѣюм(ь), гдѣ ест и мѣлнѣцои егом(ь), ѡт(ь)[6] ставьшѣ сѧ ѡт Гавѣрѣлом Херѣтѣюм, како да ест(ь) им(ь) нѣно, ѡт(ь) нас(ь), данном(ь) ȣ вѣкѣ, со вѣсѣм(ь) доходом(ь) на вѣкѣ, и дѣтѧм(ь) им(ь), виȣкам(ь) им(ь), праȣиȣкам(ь) [том(ь)] им(ь), прашȣратом(ь) им(ь), прапрашȣратом(ь) им(ь), да и вѣсѣм(ь) плѣменвȣм(ь) им(ь), кто иаи блѣжѣх(ь) бȣдѣто ѡт(ь) их(ь), род(ь) ѡт(ь) род, <и>[2] дрȣгих(ь) нѣ ѕамѣшат нѣ вѣ чѣм(ь), <али>[2] да бȣдѣт(ь) им(ь) на <ю>[2]вѣ по ȣкрȣг по староемѣ их(ь) хотарѣх(ь), кȣда бѣило иѕь вѣка вѣчѣнагом(ь), ѡт(ь)жѣвалнѣно.

На тот(ь) ест [г]венра г(оспо)дства мѣ, вѣшѣх(ь) писаное, гомна[7] Стѣфанном(ь) в(ое)вод(ь), и пролюбѣтном егом(ь) сѣновѣм(ь), Богѣданном воѧводах(ь), и вѣрах(ь) боѧрах(ь) нашѣх(ь): вѣра пана Станчȣлам(ь) и сѣнȣм(ь) егом(ь), панна Моер<ѕ>[2]ѣ[8] перѣкалабовѣ Болградцѣкагом(ь), вѣра пана Бланкȣлам(ь) и сѣном(ь) егом(ь), пана Дȣмое[8], старо<с>[2]ти Хотиицѣкагом(ь), вѣра пана Ивашко дворѣнѣка Сачавьскагом(ь), вѣра пана Ѕбѣѧроем(ь)[8] перѣкалабовьм Бѣѧлом Градскогом(ь), вѣира пана Ѩлбȣла перѣкалабовѣм(ь) Нѣмецкагом(ь), вѣра пана Бȣхтѣновѣ, вѣра пана Петрѣка Иоан Мовѣчѧ[9], вѣра пана Пашка перькалабовим(ь) Килѣнскагом(ь), вѣра пана Фетенном(ь) Новоградцѣкаго, вѣра пана Гангȣра Орѣхинскагом(ь), вѣра пана Стѣфан(ь) Чѧрѣната, вѣра пана Нѣпрѣилом(ь)[10], вѣра пана Ѭцѣком(ь) Хȣдичѧ, вѣра пана Ивашком(ь) Хрѣнковичѧ, вѣра пана Бодин(ь) спатарѣ, вѣра пана Юги вѣстерѣнѣка, вѣра пана Юга пȣстелника, вѣра пана Нѣпрѣилом(ь)[10] чѧшнѣка, вѣра пана Лȣка столнѣка, вѣра пана Нѣнга комѣса и [г]вѣнрах(ь) всѣх(ь) боѧрах(ь) нашѣх(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

Ѭ по нашȣ жѣвот(ь), кто бȣдѣто господ<ар>[2] про нашȣм(ь) Ѕѣмлюм(ь) Молдавскои, ѡт(ь) дѣтих(ь) нашѣх(ь) и<ли ѡт(ь) наше>[2]го плѣ<ме>[2]нѣ, бȣд(ь) кто вȣдѣто, кого Бог(ь) еѕѣбѣрот(ь) про то, що вѣ нѣ порȣшѣнно им(ь) нѣкто а нѣкол(ь) нѣ вѣ чѣм(ь), <али>[2] да ешо даст(ь) и потверѣдѣст(ь) <к>[2]рѣпсоем(ь) им(ь), гдѣ бȣдȣт(ь) поѧвѣт(ь) сѧ, како и мѣ дал(ь) и потвѣрѣдѣлном(ь) мѣ им(ь) по правом(ь) и верѣном их сл(ȣ)жѣбѣ до нас.

Ѭ на болшȣюм крѣпост <то>[2]мȣ вѣщѣ пис(а)наго, вѣлелѣ <е>[2]смȣ нашѣмȣ вьрѣнȣмȣ, вѣлѣкȣмȣ панȣмȣ Томеилом(ь) Ѳепиȣл[11], ѡтписат(ь) и нашȣм(ь) пичѧт(ь) прѣвѣксит к сѣмȣ нашѣмȣ листȣ.

Писал Стѣцько дѣѧкѣ, ȣ Сачѧвѣ, во вѣлетом х͞ѕцои сѣньтѧбра мес(е)цѧ, к͞е днѧ.

Проч(итал) вел лог(о)фет де ...[12] Ѩшкова Сачѧского.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştifan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[2] va vedea sau ⟨o⟩[2] va auzi citindu-se, că acest adevărat vistier, sluga noastră credincioasă, boierul Nicolae Drăgan, fiul lui Iliaş Drăgan, care a fost mare vistier de Suceava, precum şi nepotul său, Ionaşco Heretei, de la sora sa, Elena, fiul lui Gavril Heretei, fost mare vornic din Ţarigrad, [care] ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat şi le-am întărit de la noi, în ţara noastră, Moldova, pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă, o ocină, întreaga votcină a satului şi a pustiei Drăgăneştilor, care este pe valea rîului Soloneţ, în ţinutul

www.dacoromanica.ro

Sorocii, unde sînt casele şi grădinile lor, pe coasta Dealului Vechi, care le-a fost dată lor deosebit de la noi, cîte o jumătate: partea de sus din cele două să fie lui Nicolae Drăgan, ⟨şi⟩[2] începe, deosebit, din Dealul Vechi şi merge peste valea rîului Soloneţ şi pe deal înainte, apoi ajunge la Movila Turcului, acolo unde este şi pădurea, iar jumătate din votcină să fie lui Ionaşco Heretei, unde este şi moara lui, care s-a întemeiat de Gavril Heretei, ca să le fie lor acum, de la noi, danie în veci, cu tot venitul în veci, şi copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor, precum şi întregului lor neam, cine va fi cel mai apropiat din ei, neam de neam, ⟨şi⟩[2] alţii să nu se amestece întru nimic, ⟨ci⟩[2] să le fie de jur împrejur pe vechile lor hotare, pe unde au fost din veacul veacului, nestingherit.

La aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, ⟨noi⟩[7], Ştefan voievod, şi a preaiubitului său fiu, Bogdan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moer⟨dz⟩[2]a[8], pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Dumoe[8], staroste de Hotin, credinţa panului Ivaşco vornic de Suceava, credinţa panului Dzbiaroe[8] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică Ioan Movici[9], credinţa panului Paşco pîrcălab de Chilia, credinţa panului Fetea de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ştefan Cernat, credinţa panului Neprilă[10], credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Neprilă[10] ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neaigu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn pentru ţara noastră, Moldova, din copiii noştri ⟨sau din⟩[2] neamul ⟨nostru⟩[2], oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clintească nimeni cu nimic întru ceva, ⟨ci⟩[2] încă să le fie dat şi întărit cu putere, unde se va prilejui, precum şi noi le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Thepiul[11], să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Steţco diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna septembrie, 25 zile.

A citit marele logofăt ...[12]iaşcu de Suceava.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 290. Orig., perg. (46 × 44 cm), pecete (diam. = 8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie), cu legenda: † Пичата Иоана Стеф⟨ана⟩.,.[13] ⟨Молдавском⟩.
O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/558.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] Şters.
[2] Omis.
[3] Vezi mai jos, reluarea aceluiaşi cuvînt.
[4] Pentru есми.
[5] ωв, neclar; se poate citi şi се sau сф, dar în acest caz textul devine neinteligibil.
[6] În loc de что?
[7] Corupţie; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.
[8] ое reprezintă, evident, interpretarea greşită a literei ы din model.
[9] Corupţie a numelui Икимовича (al lui Iachim).
[10] În loc de Нѣгрѣиломъ (Negrilă).
[11] Corupţie din Томѣ логофетꙋ (Toma logofăt).
[12] Indescifrabile 4—5 litere, aflate în ligatură.
[13] Stricat.

www.dacoromanica.ro

† Милостю божїю[1], мѣ, Стїфан(ъ) в(ое)в(о)д(а), господ(а)рѣ Ѕѣмли Молда<в>[2]ской. Ѕнаменито чиним(ъ) всѣм(ъ) лист[м]ом(ъ) нашѣм(ъ), кто на <и>[2]ем(ъ) юѕрѣт(ъ) или почнтꙋчи юм(ъ) ѡслишꙋт(ъ), ѡ[т]жѣ тот(ъ) истинной[3] слꙋгим(ъ) нашѣм(ъ), вѣрнꙋмꙋ пана пꙋ<с>[4]телника Никꙋлаѧ Матосгада и Глигашꙋм(ъ) Мелчꙋла, слꙋжы<ли>[4] нам(ъ) право и ве<р>[2]но. Тѧм(ъ) мѣ, видѣвшѣ право и вѣ<р>[2]но слꙋжъбѣ до нас(ъ), жа<л>[2]овало исмь мѣ их(ъ) особꙋ ѡт(ъ) нашꙋю милостю, дал(ъ) и потвѣрдило мѣ им(ъ), в нашꙋ Ѕѣмлю Молдавской, по их(ъ) право ѡтчино, иѕѣ цѣлоем(ъ) вотчинꙋем(ъ) сѣлом(ъ) Пꙋхоюлом, <ч>[2]то ест(ъ) ю Лапꙋшиом(ъ) цѣнꙋтом, гдѣ ест(ъ) их(ъ) домѣ, садовѣ и кодрѣ, како то вѣшѣ писанное да ест(ъ) им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), ꙋрѣкѣ, со вѣсем(ъ) доходом(ъ), на вѣкѣ, им, дѣтѧм(ъ) им(ъ), внꙋкам(ъ) им(ъ), праꙋнꙋкам(ъ) им(ъ), прашꙋратом(ъ) им(ъ), прапрашꙋратом(ъ) им(ъ), и <пра>[2]прапрашꙋратом(ъ) им(ъ) и вѣсѣм(ъ) плименствꙋм(ъ) им(ъ), кто иан ближъ бꙋдѣто ѡт(ъ) их(ъ), рода ѡт(ъ) рода.

А хотарѣх(ъ) сѣижѣ вотчини сѣлом(ъ) Пꙋхоюла бꙋдѣто по сѣхжѣ хотарѣ на вѣкѣ, которѣго начинает(ъ) <сѧ>[4] перво хота<р>[2]ѣ ѡт(ъ) сход(ъ) сонца, ест(ъ) камин(ъ) коло Каꙋ[с]шанцкои дрога ѡт(ъ) про Цѧмѣноие, и ѡт(ъ) ѕдѣс(ъ) прамо ю магилих(ъ) цѧмѣинат[х]их(ъ), ест(ъ) камин(ъ) хотарꙋ, и ѡт(ъ) цꙋдо прамои ю починъ сонца, да прѣд(ъ) самое ю рѣка Ботин ест каминѣ, ю вѣрьгꙋ Ботнѣ, и ѡт ѕдѣс(ъ) по рѣкꙋ Ботнѣ, пока ю дол(ъ) Хꙋлтꙋронь, гдѣ там(ъ) ест(ъ) камин(ъ) хотарꙋ, роѕдѣл ѡтчиное Пꙋхоюла ѡт(ъ) вотчинꙋ Гангꙋрое Ст<ар>[4]ои, и ѡт цюдо прамое ю мовилꙋ скаѕꙋ, ест(ъ) <ка>[4]мин(ъ) хотарꙋ, да ест(ъ) ѕдѣс(ъ) во вѣсое по старои дрога Каꙋшанц<к>[4]ого, пока ю камѣню что раѕдѣлает иѕѣ Цѧмѣное, ѡт(ъ) кꙋдое начѧ сѧ; да бꙋдꙋт на вѣкѣ по ꙋкрꙋгь <к>[4]ако бѣло иѕѣ вѣка вѣчнаго, <и>[2] дрꙋгих(ъ) що вѣ ии миша сѧ по нашꙋ милостю, ѡт(ъ)жѣвалиино.

На то ест(ъ) [г]вѣра г(оспод)ства ми, вищѣ пис(а)но гомиꙋ[5] Стїфан(ъ) в(ое)в(о)д(а), с вѣра болѧрѣ нашѣх(ъ): вѣра п<ан>[4]а Станчꙋла и сѣнꙋм(ъ) его, пана Моерѕѣ[6], перкалабовѣ Болградци, вѣра пана Бланкꙋла и сѣнꙋм(ъ) его, пана Дꙋмое[6], староста Хотинцкаго, вѣра пана Гоѧна перкалаба Килиского, вѣра пана Исаи дворника и сѣи<ꙋ>[4]м(ъ) его, вѣра пана Ѕбѣѧрое[6] <пер>[4]калабовѣ Бѣлогра<д>[2]цѣ, вѣра пана Илбꙋла <пер>[4]калава Нимецкаго, вѣра пана Бꙋхтиновѣ, вѣра пана Петрика Иоан Мовичѧ[7], вѣра пана Пашка перкалава Килиского, вѣра пана Фитеи Новградцко<го>[4], вѣра пана Гангꙋра Орхиского, вѣра пана Стїфан(ъ) Чѧрнат(ъ), вѣра пана Чокоѧрли, вѣра пана Ицка Хꙋдичѧ, вѣра пана Ивашка Хриниковичꙋ, вѣра пана Бодин(ъ) спѣтарѣ, и вѣра пана Югоин(ъ) вистерника, вѣра пана Юганн(ъ) пꙋстелника, вѣра пана Нигрило чѧшѣника, вѣра пана Лꙋка столника, вѣра пана Нѣга комиса и вѣра всѧх(ъ) болѧрѣ[х ѣ]х(ъ) нашиx(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А по нашꙋ жѣвот(ъ), кто бꙋдѣто г(о)сп(о)д<ар>[8] прѣ нашꙋ Ѕѣмли Молдавской, ѡт(ъ) дѣти нашѣх(ъ) и<ли ѡт(ъ) нашего>[2] пли<ме>[2]ни[9], бꙋдѣ кто бꙋдѣто про то, що бѣ ии порꙋшѣлио[10] им(ъ) некто а некол(ъ) не вѣ чем(ъ), на вѣкѣ, <али>[2] да ещо потвѣрѣжѣ<д>[4]ит <к>[2]рѣпко им(ъ), гдѣ бꙋдꙋт(ъ) поѧвит(ъ) сѧ[11], которѣѧ ест(ъ) дана им(ъ), ѡт(ъ) нас(ъ), по право и вѣрнои слꙋжѣбѣ.

А на болшꙋю крѣпостмꙋ вишѣ пис(а)ное, вилели <е>см(ы)[12] вѣрнꙋмꙋ нашѣмꙋ, виликꙋмꙋ панꙋмꙋ Томѣило <Ѳе>[4]пиꙋ[13], ѡтписат(ъ) и нашꙋ пичѧт(ъ) привн[к]сѣт(ъ) к сѣмꙋ нашѣмꙋ листꙋ.

Писал Стицко дїѧкѣ, ꙋ Сачѧвѣ, во вѣлѣто ѕ҃ѯ҃ѳ, октомврѣ месецѣ, к҃ѕ днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştifan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[2] va vedea sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, credinciosul pan Niculae Matosgadu postelnic şi Gligaş Melciul, ne-au slujit drept şi credincios. De

www.dacoromanica.ro

aceea, noi, văzînd slujba dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, Moldova, ocina lor dreaptă, întreaga votcină a satului Puhoiul, care este în ţinutul Lăpuşna, unde sînt casele, grădinile şi codrii lor, ca aceste mai sus-scrise să le fie de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor şi ⟨răs⟩[2]răsrăstrănepoţilor lor şi tuturor rudelor lor, cine va fi cel mai apropiat dintre ei, neam de neam.

Iar hotarele acestei votcine a satului Puhoiul să fie în veci după aceste hotare, care hotare se încep întîi de la apusul soarelui, este o piatră lîngă drumul Căuşanilor dinspre Geamăna, şi, de aici, drept la movilele îngemănate, este o piatră de hotar, şi, de acolo, drept spre răsăritul soarelui, şi chiar în faţa rîului Botnei este o piatră, pe malul Botnei, şi, de aici, pe rîul Botnei, apoi în valea Hulturoaei, unde este o piatră de hotar, semn despărţitor al ocinei Puhoiul de votcina Gangurei Vechi, şi, de acolo, drept la movila stricată, este piatră de hotar, şi, de aici, să fie tot pe drumul vechiu al Căuşanilor, apoi la piatra care desparte de Geamăna, de unde s-a început; să fie în veci de jur împrejur cum a fost din veacul veacului, nestingherit, ⟨şi⟩[2] alţii să nu se amestece în această milă a noastră.

La aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, ⟨noi⟩[5], Ştifan voievod, cu credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moerdza[6], pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Dumoe[6], staroste de Hotin, credinţa panului Goian pîrcălab de Chilia, credinţa panului Isaia vornic şi a fiului său, credinţa panului Dzbiaroe[6] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică Ioan Movici[7], credinţa panului Paşco pîrcălab de Chilia, credinţa panului Fite de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ştifan Cernat, credinţa panului Ciocoerlie, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Negrilo ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, Moldova, din copiii noştri ⟨sau din⟩[2] neamul ⟨nostru⟩[2], oricine va fi pentru aceasta, să nu le clintească nimeni niciodată întru ceva, în veci, ⟨ci⟩[2] încă să întărească cu putere, unde se va prilejui, care le este dată de noi pentru slujbă dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru, marelui pan Tomeilo Tepiul [13], să scrie şi să atîrne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris Steţco diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna octombrie, 26 zile.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 244. Orig., perg. (31,5 × 44 cm), pecete (diam. = 8 cm), atîrnată (şnur de mătase grena şi verde, legat înainte de scrierea actului, al cărui text îl evită), cu legenda: † Печата Стифана...[14] госп(о)дар М(о)лдавскои.

O foto., ibidem, Fotografii, XXIII/82, şi alta, greu lizibilă, la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/559.

EDIŢII: Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 32—37 (text slav şi trad. cu echivalarea văleatului conform stilului de 1 septembrie; comentariul în care se relevă particularităţile actului, dar fără a i se respinge autenticitatea: *ibidem*, p. 37—39); Bogdan, *Doc.*

www.dacoromanica.ro

false, pl. 4 (facs. ilizibil) şi p. 141—144 (text slav şi trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 425—426 (trad., cu observaţii privind falsitatea).

Pentru neautenticitatea actului, vezi şi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] Aici, ca şi deseori în continuare, ѣ seamănă cu ь.
[2] Omis.
[3] Ultimul н, transformat din іст.
[4] Şters.
[5] Corupţie; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.
[6] оі, interpretare, evident greşită, a literei ы din model.
[7] Corupţie a numelui Iакимовича (al lui Iachim).
[8] Loc perforat pentru legarea şnurului.
[9] п, scris deasupra rîndului.
[10] поpv şi штѣлно, scrise de o parte şi de alta a şnurului, la cca 1,5 cm, ceea ce dovedeşte că acesta era deja prins de pergament.
[11] сѧ, adăugat ulterior, mai înghesuit, între т şi şnur.
[12] см, scris deasupra lui лн din cuvîntul precedent.
[13] Corupţie din Томѣ логоѳітѹ (Toma logofăt).
[14] Cîteva litere indescifrabile (ввд = в(оі)в(о)д(а)?).

XII

1470 (6978) octombrie 31.

Copie.

Cu mila lui Dumnezău, noi, Stefan voevod, domn Ţărei [în pămîntul] Moldavii. Neschimbat facem ştire tuturor urmaşilor noştri, carii undi vor vide sau cetind vor auzi, iată că este foarte adivărat al slugii noastre Dobruşei[1], fiica lui Gherasem şi al Ilenei, [a lui] din satul Cotijănii Mari, slujînd la al noastră domniască case doisprezăce ani, care-i al nostră domnei, văzînd al său drapta şi credincioasa slujbă la noi, am miluitu noi pre dînsa, deosebit[2] de al nostră milă, i-am dat şi i-am întărit noi eii di astăză cu întriega otcină ce se numeşte şi se zîci Probota, care este pi lîngă al eii votcină, Cotijănei Mari, ce se aflǎ la ţînutul Sorocii.

Din let 6978 <1470>, octovrie, 31 zile.

Bibl. Acad., DCCXXXIV/17. Copie, din prima jumătate a secolului al XIX-lea, după trad. incompletă; orig. se păstra la Arh. St. Chişinău (azi R.S.S. Moldovenească), fond. 220, II/5.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] S-ar putea citi şi „Dobrului", dar după formele de feminin care urmează ca şi după felul slujbei domneşti, actul a fost plăsmuit pentru justificarea stăpînirii unei femei.
[2] După „deosebit", urmează cîteva cuvinte şterse cu aceeaşi cerneală.

XIII

1470 (6978) noiembrie 23, Suceava.

<† Мил(о)стю божѣю, мѣ, Стифан(ъ) в(ое)вод(а), гос>[1]под(а)рѣ Ѕѣмли <Мо>[2]лдавскои. Ѕнаменито чѣнѣм(ь) всѣм(ь) листмом(ь) нашѣм(ь), <кт>[1]о на <нем(ь)>[3] юзѣрѣт(ь) илѣ почѣтѹчѣ юм(ь) <ѹ>[3]слѣшѹт(ь), ѡ[т(ь)]жѣ тот(ь) <истиниои слѹгим(ь) нашѣм(ь), вѣрѣнѹмѹ пана>[1] Євѣстафиѧм(ь) Рѹгѣвь бѣвь вѣл(ь) арѣмаша Сачѧвѣскагом(ь) да и братѹм(ь) егом(ь), Нѣ<ко>[2]лаюм(ь), и сѣстром(ь) егом(ь), Рѹгинои и Марѣѹцои, <да>[2] и виѹкам(ь) егом(ь) .... [4]

www.dacoromanica.ro

ѧм(ь) Бȣгȣшам(ь)[5] бѣвь пȣстелнѣка Ѧскагом(ь), да и Констандѣнȣмȣ, сѣн(ь) Рȣгѣном, ...[6] <М>олдавьскои, Євѣстафиѧ, изь сѣх(ь) своем(ь) внȣках(ь), ю сѣстрѣх(ь) егом(ь), слȣжѣли в нашѣмȣ <ѕѣмлѣм(ь)>[7].

Которои моеи господством(ь), вѣдѣвѣшѣм(ь) право и вѣрѣ<но их слȣжбѣх до нас>[1], изь со вьсѣм(ь) <их(ь)>[2] срѣдѣць, како оиѣх(ь) равьном(ь) и сѣстрѣ их(ь), ю прѣ нашѣм(ь) господством <ѕѣ>[2]млѣим, тѧм(ь), нашои господством(ь) жаловалѣмом(ь) мѣ их(ь) особȣ ωт(ь) нашȣ<ю милостю, даль и>[1] потвѣрдѣлио мѣ <имь>[1], в нашȣм(ь) Ѕѣмлю Молдавскои, по их(ь) правом(ь) ωтиѣиоем(ь), изь цѣлоем(ь) <хота>рѣм[1] вотчѣиѣх(ь) сѣлам(ь) а юменное Белѣком(ь) Самалевьком(ь) и Маленком(ь) Самалеȣком(ь), что назѣвѧт(ь) и Рȣгих(ь), <и>[3] состоѧт(ь) кол(ь) рѣка, ювь бѣрѣгȣл(ь) Нѣстра, ювь горѣ ω[с]т(ь) полȣдном(ь) ωт(ь) Нѣстра, <о>[2]собȣю и цѣлои вотчѣном(ь) сѣлом(ь) Шалвѣрѣх(ь), что ест(ь) мѣжѣдȣ рѣкȣм(ь) Кȣболтȣм(ь) и мѣжѣдȣ рѣкȣм(ь) Каѧнарѧм(ь) состоѥт(ь) ювь канцамѣх(ь), како да ест(ь) данном(ь) им(ь) иѣном(ь) ωт(ь) нас(ь), ȣрѣкь, со вѣсѣм(ь) доходом(ь), по ȣкрȣгь где ест(ь) их(ь), тамо, и домѣх(ь), садовѣ и кодрѣх(ь), ювь Маленкои Самалевьком(ь), которѣх(ь) сѣх(ь) трох(ь) вотчѣиѣх(ь) сѣломѣ Белѣкои Самалевьком(ь) и Маленкои Самалеȣком(ь) и Шалвѣра бѣилом(ь) справедлѣвост(ь) о нашѣм(ь) господством(ь), но мѣ, по их(ь) правоемѣ слȣжьбѣ и врѣноем(ь), дал(ь) им(ь), на вѣкь, им(ь), дѣтѧм(ь) им(ь), внȣкам(ь) им(ь), прадȣиȣкам(ь) им(ь), прашȣратом(ь) им(ь), прапрашȣратом(ь) им(ь) да и всѣм(ь) племенствȣм(ь) им(ь), кто иаи блѣжѣх(ь) бȣдѣто ωт(ь) их(ь), род(ь) ωт(ь) род(ь). <И>[3] дрȣгихь не ѕамешать иѣкогьда а иѣколижь иѣ вѣ чемь.

Да бȣдѣто им(ь) по старом их(ь) хотарѣх(ь), кодо бѣло изь вѣка: начѣнает(ь) цѧ перьвои хотарȣ вотчѣном(ь) Бел(ѣ)ком(ь) Самалеȣком(ь), <что>[3] назѣвѧт(ь) и Рȣгих(ь), оиожѣи Малом(ь) Самалеȣком(ь), <что>[3] роѕьдѣлает(ь) по спол(ь), начаюм(ь) ωт(ь) спротѣвь керьиѣцом(ь) Соколоцьким(ь), что ест(ь) по тȣ сторѣнȣ рѣка Нѣстра, да ȣ ю том(ь) сторонȣ, ювѣ Молдавь, прѧм(о) ювь бѣрѣгȣм(ь), ест(ь) камѣииѣх(ь) старои хотарȣ, роѕьдѣл(ь) вотчѣном(ь) Бел(ѣ)ком(ь) Самалеȣком(ь) ωт(ь) вотчѣном(ь) Ꙗрѣоиѣщахь рогь, и, ωт(ь) тȣда, индот(ь) прам(о) по лѣс(ь), на горь, по скалах(ь), ювѣ сполȣдномь, боком изь вотчѣном(ь) Ꙗрѣоиѣщах(ь), и чрѣѕь горь, да ювь прѣд(ь) ювь Сȣхои Долои, ювь матць сȣхоюм(ь), там(ь) ест(ь) камѣн(ь) старои хот(а)рȣ, на бокои всо роѕьдѣл(ь) ωт(ь) вотчѣном(ь) Ꙗрѣоиѣщахь вотчанои Самалеȣкам(ь), и, ωт(ь) там(ь), ювѣ прѣда, всо ювь горь, по грѧдом(ь), пока ѕаидѣто ювь дрога Ꙗрѣоиѣщѣх(ь), где, чрѣѕь дрога, ест(ь) там(ь) камѣн(ь) роѕьдѣл(ь) всо ωт(ь) Ꙗрѣоиѣщах(ь), да, ωт(ь) тамои, ювь дол(ь), и перѣидѣто чрѣѕь дол(ь) Гȣрьмеѕои, и поперѣкь на горь, да ѕаидѣто ювь шлѧхом(ь) что идѣто ювь Белцах(ь), и чрѣѕь шлѧха ест(ь) камѣн(ь) всо по бокои вдевьшь изь Ꙗрѣоиѣщах(ь), и ωт(ь) тамои спȣстиаѧт(ь) цѧ ювь дол(ь) Кальиашом(ь), и на горь ест(ь) камѣиь всо <ωт(ь)>[3] Ꙗрѣоиѣщѧх(ь), и ωт(ь) тамои идѣто по грȣд(ь) гора и на дол(ь), что стѣкает(ь) ωт(ь) Ꙗрѣоиѣщѧх(ь) дол(ь), гдѣ бѣло старои корьшьма, и всо ювь сполдȣдном(ь) ювь прѣда, пока ѕаидѣто ювь дрогом Каѧнарѧм(ь), и чрѣѕь дрога ест(ь) камѣн(ь) хот(а)рȣ старои и рогѣ роѕьдѣл(ь)жѣ вотчѣном(ь) Бел(ѣ)кои Самале<ȣ>[3]ком(ь ωт(ь) вотчѣном(ь) Ꙗрѣоиѣщѧх(ь) и ωт(ь) вотчаном(ь) госȣдарькомжѣ, ωт(ь) тȣда воѕьврат(ь) ювь иѣѕь да идѣто всо ювь прѣд(ь) по матць долом(ь) Каѧнарѧм(ь), канцамѣ ω[с]т(ь) полȣдиои, и ȣпрѣд(ь) на Новом(ь) Каѧнаром(ь), да перѣидѣто чрѣѕь Новом(ь) Каѧнаром(ь) ювь иѣѕь, и прѧмое ювь рогь ѥст(ь) камѣиь хотарȣм(ь) старои, что состоѧт(ь) ювь горь бочьком(ь) Флокосȣлом(ь), <что>[3] ѥст(ь) протѣвь гдѣ тамо ест(ь) и керѣиѣцои старомȣ Басѣлѣѧм(ь) Ꙗлбȣлам(ь) ωт(ь) Ѕгȣрѣцои, тамое ест(ь) роѕьдѣл(ь) вотчѣном(ь)жѣ Малѣиькои Самалѣȣком(ь) ωт(ь) вотчѣном(ь) Крашѣкаȣцахь, конца ωт(ь) Каѧнарѧм(ь)

www.dacoromanica.ro

дажѣ ѡт(ь) тамоє воѕьврат(ь) ювь сх҃од(ь) сонца, и ꙋпрѣдо по лесом(ь) грѧдом(ь) Крашкаꙋцах(ь), да по бокои, и на горѣ, прѧммоє ювь Бѣла Гора Тѣлѣшоꙋком(ь), тамо и ест(ь) камѣн(ь) старои хотарꙋм(ь), роѕьдѣл(ь) ѡт(ь) вотчѣном(ь) Тѣлѣшоꙋком(ь), и напредь, всо ювь сход сонца, и на доль, поперѣкь шлѧхом(ь), и ꙋпрѣд(ь), чрѣѕь доль Тѣлѣшоꙋком(ь), поперекь, да по лесом(ь) на горь, и поперѣкь шлѧхам(ь) Сороцькагом(ь), и на дол(ь), да ювь прѣда, и поперѣкь чрѣѕь дорога Самалѣꙋкои, по лесом(ь), всо ювь сохдь[8] сонца, и на дол(ь) всо по лесом(ь) вѣл(ѣ)ком(ь), да идѣто прѧмоє ꙋ єдьном(ь) лакомѣ, гдѣ тамои ест(ь) старои хотарꙋ вотчѣном(ь), чѧст(ь) Малои Самалѣꙋком(ь), роѕьдѣл(ь) ѡт(ь) вотчѣном(ь) Тѣлѣшоꙋком(ь) и ѡт(ь) вотчѣном(ь) Тотарѣꙋком(ь) ест(ь) рогь около лаком(ь), <гдѣ тамои вел(ѣ)кои>[7] дꙋба ест(ь) и боꙋром(ь) ю дꙋва, и, ѡт(ь) тамои, всо юве прѣда, ювь дол(ь) по лесом(ь), и прѧм(о) ювь ѕамком(ь) ест(ь) камѣн(ь) хотарꙋ вотчѣном(ь) <Сам>[2]алѣꙋком(ь) ѡт(ь) вотчѣном(ь) Тотарѣꙋком(ь), да напрѣда по лесом(ь), и на дол(ь) по скалах(ь), всо кол(ь) вотчѣном(ь) Тотарѣꙋком(ь), пока ѕандѣто ювь дрогам(ь) что по рѣкꙋм(ь) вѣрѣгом(ь) ест(ь), во где тамои ест(ь) и камѣн(ь) хотаром(ь) старои, нѣжѣ дрогам(ь), ювѣ протѣвь скалом(ь) ѡт(ь) рот ѕамкои, тамѣжѣ и роѕьдѣл(ь) ѡт(ь) вотчаном(ь) Тотарѣꙋком(ь) ест(ь) рогь канцамѣ ѡт(ь) Нѣстра, и ѡт(ь) тꙋдажѣ воѕьврат(ь) ювь горь всо по рѣка Нѣстра, <и>[3] єндѣто каньцюм(ь) вотчѣном(ь) веком(ь) Самалеꙋком(ь), <что>[3] иаѕѣвает(ь) и Рꙋгнхь, вьсо бѣрѣгом(ь) Нѣстра, <ю>[7] лесом(ь) и на горь, пака ѕандѣто ювь пѣрьвом(ь) еи хотарꙋ, ѡт(ь) кꙋда начѧл сѣ. Да бꙋдѣто на вѣкь им(ь) по сѣх(ь)жѣ староем их(ь) хотарѣх(ь), <по кꙋда>[2] бѣлом(ь) иѕь вѣка вотчѣнѣх(ь) Бел(ѣ)ком(ь) Самалеꙋком(ь) и Малои Самалѣꙋком(ь), оиѣжѣ иаѕѣвает(ь) и Рꙋгнх(ь), по дѣдьком(ь) егомь, Ионашкомь Рꙋдѣи.

И вотчѣном(ь) Шалвѣрах(ь) бꙋдѣто им(ь) ѡт(ь) <всѣх(ь) сторонѣх(ь)>[2] по староюм(ь) их(ь) хотарѣх(ь): начинает(ь) перьвом(ь) конца ѡт(ь) могѣлом(ь) что ест(ь) кол(ь) рѣка Кꙋволтꙋюм(ь), роѕьдел(ь) ѡт(ь) вотчѣном(ь) Хородѣщꙋюм(ь), ест(ь) тамо и <камѣн>[2] хотарꙋ старои, ѡт(ь) спочѣх(ь) сонца, и нѣжѣ ест(ь) роѕьдѣлѣх(ь) и вотчаном(ь) Мѣндѣком(ь), прѧм(о) ювь протѣвом(ь) староем(ь) ставом(ь) сѣлѣщꙋюм(ь) Кꙋволтꙋюм(ь), ювѣ бѣрѣгꙋ Кꙋволтꙋюм(ь), ювь могѣлом(ь) <где>[3] состоѧт(ь) камѣнѣх(ь) хотарꙋ, рогь роѕьдел(ь) ѡт(ь) вотчаном(ь) Мѣндѣком(ь), и, ѡт(ь) тꙋдажѣ, прѧмои ювь с<х>[3]од(ь) сонца, на горь, кол(ь) вел(ѣ)ком єдиои могилком(ь), гдѣ ест(ь) роѕьдель ѡт(ь) вотчаном(ь) Мѣндѣком(ь) и ѡт(ь) вотчаном(ь) Ѕгꙋрѣцои, и ꙋпред(ь) чреѕь горь, да прѣм(о) по чреѕь грѧд(ь) и єндот(ь) канцꙋм(ь) ю Бѣкꙋм(ь) Каєнарѧм(ь), прѧммоє ювь матцѣи, роѕьдел(ь) иѕѣ вотчѣном(ь) Ѕгꙋрѣцом(ь) да иѕь вотчѣном(ь) Крашкаꙋцих(ь), ювь Каѧнарѧм(ь), ювь хотарꙋм(ь) Маллои Самелеꙋком(ь), и ѡт(ь) тꙋда вовьврат(ь)[9] ювь горь, по матцѣм(ь) Каѧнарѧм(ь), и ꙋпрѣд(ь), пока заидетом(ь) ювь хотарꙋм(ь) вотчѣном(ь) Хороднщꙋюм(ь), да ѡт(ь) там(ь) воѕьврат(ь) ювь горь, и, по лесом(ь), єндѣто воком(ь) всо иѕь вотчѣном(ь) Хородѣщꙋюм(ь), и чрѣѕь горах(ь) поперѣкь, пока ѕандѣто ювь могилом(ь) ѡт(ь) кꙋда начѧл(ь) сѧ вовь прѣдь цѣлои их(ь) вотчѣном(ь) сѣлом(ь) Шалверах(ь). <Да>[3] бꙋдѣто по сѣх(ь) старѣх(ь) хотарѣх(ь), со вьсем(ь) доходом(ь), по ꙋкрꙋгь ѡтжѣвалиѣном(ь).

На то[т] ест(ь) [г]вѣира г(оспод)ства мѣ, вишѣи писаноє гомиам(ь)[10], Стѣфаииꙋм(ь) в(ое)во[во]ди, и [г]вѣирах(ь) боѧрах(ь) нашѣх(ь): вѣра пана Станчꙋлам(ь) и сѣиꙋм(ь) егом(ь), пана Моерьѕои[11], перкалавови Бо<л>[3]градцькагомь[12], вера пана Бланкꙋла и сѣиꙋм(ь) егом(ь), Дꙋмоє[11], староста Хотиицькагом(ь), вера пана Юган перькалавовѣ Нѣмецькагом(ь), вѣра пана Исаиѧ дворьиѣка Сачѧвѣскагом(ь), вѣра пана Ѕвѣѧрои[11] перькалавовѣ Болградцкагом(ь), вѣра пана Ѧлбꙋла перкалава Сароцькагом(ь), вѣра пана Бꙋхтиновь, вѣра пана Петрѣка Иоаи Мовѣчѧ[13],

www.dacoromanica.ro

вѣра пана Пашка перькалаба Немецькагом(ь), вѣра пана Фетеи Но[м]воградцькагом(ь), вѣра пана Гангȣра Орьхинскагом(ь), вѣра пана Стифан(ь) Чѧрьнатам(ь), вѣра пана Чокоѧрьлѣнь, вѣра пана Іцька Хȣдѣчѧм(ь), вѣра пана Ивашько Хрѣ<н>[3]ковѣчѧ, вѣ<ра пана>[14] Бодинь спатарѣи, вѣра пана Юрьга вистерьнѣка, вѣра пана Юрьга пȣстельнѣка, вѣра пана Нѣпрѣло[15] чѧшнѣка, вѣра пана Лȣка столнѣка, вѣра пана Нѣнга ко<мнса и вѣра>[14] болѧрахь нашѣх(ь) молдавьских(ь), вел(и)кихь и малих(ь),

И по нашȣм(ь) жѣвот(ь), кто бȣдѣто господ(ь) про нашои Ѕѣмьлѣ Молдавьских(ь), ѡт(ь) дѣтих(ь) н<ашѣх>[14] <или ѡт(ь) наше>[16]<го плѣ>[14]<ме>[16]<нѣ, бȣд(ь) кто>[14] бȣдѣто, когь Богь ѥѕьбирот(ь) про то, що бѣ нѣ порȣшьльно им(ь), нѣкьго а нѣкол(ь) не вѣ чем(ь), да ещо даст(ь) и потверьдит(ь) <к>[3]рѣпсом(ь), <им, гдѣ бȣдȣт(ь) поѧвѣтс>[14]ѧ, како и мѣ дал(ь) и потвѣрьдилиом(ь) мѣ им(ь) по правом(ь) [им(ь)] верьном(ь) их(ь) слȣжьбꙑ.

И на болшȣюм крѣпостмȣ <томȣ>[3] вѣшои писано, ѕѣлели <е>[3]смȣ на<шѣмȣ>[14] вѣрѣнȣмȣ, великȣмȣ панȣмȣ Томеило Фепиȣл[17], ѡтписат(ь) и нашȣм(ь) пичѧт(ь) прѣвькьсѣт(ь) к сѣмȣ нашѣмȣм(ь) лѣстȣ.

Пис(а) Стѣцько дѣѧкь, ȣ Сачѧвѣ, во вѣлетом(ь) ҂ѕцⷭи, ноѧмбрѧ месцѧ, кг҃ днѧ.

⟨† Din mila lui Dumnezeu, noi Ştifan voievod⟩[1], domn al Ţării ⟨Mo⟩[2]ldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[3] va vedea sau o va auzi citindu-se, că aceste ⟨adevărate slugi ale noastre, credinciosul pan⟩[1] Eustafie Rughi fost mare armaş de Suceava precum şi fratele lui, Ni⟨co⟩[2]lae, şi surorile lui, Rughina şi Mariuţa, ⟨precum⟩[2] şi nepoţii lui ... [4] Buguş fost postelnic de Iaşi, precum şi Constandin, fiul Rughinei, ...[6] ⟨Mol⟩dova, ai lui Eustafie, din aceşti nepoţi ai săi, de la surorile sale, au slujit în ⟨ţara⟩[7] noastră.

Care[18] domnia mea, văzînd ⟨slujba lor⟩[1] dreaptă şi credincioasă ⟨către noi⟩[1], din toată inima, atît a lor cît şi a surorilor lor, pe pămîntul nostru domnesc, de aceea domnia noastră i-am miluit deosebit din ⟨mila⟩[1] noastră, ⟨le-am dat şi le⟩[1]-am întărit, în ţara noastră, Moldova, ocinile lor drepte, tot hotarul votcinelor satelor anume Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică, care se numesc şi Rughi ⟨şi⟩[3] se află lîngă rîu, pe malul Nistrului, pe dealul de la miazăzi de Nistru, şi, deosebit, toată votcina satului Şalvira, care este între rîul Cubolta şi rîul Căinari, aflate la capete, ca să le fie danie acum de la noi, uric, cu tot venitul, de peste tot, acolo unde le sînt şi casele, grădinile şi codrii, în Samaleuca Mică, care aceste trei votcine ale satelor Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică şi Şalvira au fost ale noastre drepte domneşti, iar noi le-am dat pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă, în veci, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor precum şi întregului neam al lor, cine va fi dintre ei cel mai apropiat, neam de neam. ⟨Şi⟩[3] alţii să nu se amestece niciodată[19] întru nimic.

Să le fie pe vechile lor hotare, pe unde au fost din veac: se începe întîi hotarul votcinei Samaleuca Mare, ⟨care⟩[3] se numeşte şi Rughi, şi cel al Samaleucăi Mici, ⟨pe care⟩[3] îl împart în jumătate, întîi dimpotriva fîntînii lui Socoloţchi, care este de cealaltă parte a rîului Nistru, şi pe această parte, în Moldova, drept în mal, este piatra hotarului vechi, semn despărţitor[20] al votcinei Samaleuca Mare de colţul[21] votcinei Arioneşti, şi, de acolo, merge drept prin pădure, la deal, printre stînci, spre miazăzi, pe latura votcinei Arioneşti, şi peste deal, şi înainte la Valea Seacă, la matca seacă, acolo este piatra hotarului vechi, tot pe latura despărţitoare de votcina Arioneşti a votcinei Samaleuca, şi, de acolo, înainte, tot la deal, pe culme, apoi ajunge

www.dacoromanica.ro

la drumul Arioneştilor, unde, peste drum, este acolo piatră despărţitoare tot de Arioneşti, şi, de acolo, la vale, şi trece peste valea Grumezoaia, şi drept la deal, şi ajunge la şleahul care merge la Bălţi, şi peste şleah este piatră tot pe latura care ţine de Arioneşti, şi de acolo coboară la valea lui Calnăş, şi pe deal este piatră tot ⟨dinspre⟩[3] Arioneşti, şi de acolo merge pe culmea dealului şi la valea care curge din valea Arioneştilor, unde a fost crîşma veche, şi tot înainte spre miazăzi, apoi ajunge la drumul Căinarilor, şi, peste drum, este piatra hotarului vechi şi colţul despărţitor al votcinei Samaleuca Mare de votcina Arioneşti. şi de votcina domnească, de acolo se întoarce în jos şi merge tot înainte pe matca văii Căinari, pînă la capătul de la miazăzi, şi înainte la Căinariul Nou, şi trece peste Căinarul Nou în jos, şi drept în colţ este piatra hotarului vechi, care se află în sus pe coasta Flocosului, ⟨care⟩[2] este împotriva ⟨locului⟩[22] unde este şi fîntîna veche a lui Vasile Albul din Zguriţa, acolo este semn despărţitor al votcinei Samaleucăi Mici de votcina Crăşcăuţi, capătul de la Căinari, şi de acolo se întoarce spre răsăritul soarelui, şi înainte, printr-o latură a pădurii de la Crăşcăuţi, şi la deal, drept la Dealul Mare de la Teleşeuca, acolo este piatra hotarului vechi, semn despărţitor de votcina Teleşeuca, şi înainte, mereu spre răsăritul soarelui, şi la vale, drept la şleah, şi înainte, peste valea Teleşeuca, şi de-a dreptul prin pădure la deal, şi de-a dreptul la şleahul Sorocăi, şi la vale, şi înainte, şi de-a dreptul peste drumul Samaleucăi, prin pădure, mereu spre răsăritul soarelui, şi la vale, tot prin pădurea cea mare, şi merge drept la un lac, unde, acolo, este hotarul vechi al votcinei, partea Samaleucăi Mici, semn despărţitor de votcina Teleşeuca şi de votcina Tătăreuca este colţul de lîngă lac, ⟨unde este⟩[7] stejarul ⟨cel mare⟩[7] şi bour în stejar, şi, de acolo, tot înainte, la vale prin pădure, şi drept la zamcă este piatra hotarului votcinei ⟨Sam⟩[2]aleuca de votcina Tătăreuca, şi înainte prin pădure, şi la vale printre stînci, mereu alături de votcina Tătăreuca, apoi ajunge la drumul care este pe malul rîului, unde, acolo, este şi piatra hotarului vechi, mai jos de drum, împotriva stîncii de la gura zămcii, acolo este şi semn despărţitor de votcina Tătăreuca, colţul de capăt de la Nistru, şi de acolo se întoarce tot în sus pe rîul Nistru, ⟨şi⟩[3] merge capătul votcinei vechi a Samaleucăi, ⟨care⟩[3] se numeşte şi Rughi, mereu pe malul Nistrului, în pădure şi în sus, apoi ajunge la primul ei hotar, de unde s-a început. Să le fie în veci pe aceste vechi hotare ale lor, pe unde au fost din veac votcinile Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică, cele care se numesc şi Rughi, după bunicul lui, Ionaşco Rudi.

Iar votcina Şalvira să le fie din ⟨toate părţile⟩[2] pe hotarele lor vechi: se începe întîi capătul de la movila care este lîngă rîul Cubolta, semn despărţitor de votcina Horodişte, acolo este şi piatra hotarului vechi, de la apusul soarelui, şi mai jos este semn despărţitor şi de votcina Mindic, drept împotriva iazului vechi al seliştii Cubolta, la malul Cuboltei, la movila ⟨unde⟩[3] se află piatră de hotar, colţ despărţitor de votcina Mindic, şi, de acolo, drept la răsăritul soarelui, la deal, lîngă o moviliţă mare, unde este semn despărţitor de votcina Mindic şi de votcina Zguriţa, şi înainte, peste deal, şi drept peste culme, şi merge la capătul din Căinarul Vechi, drept în matcă, semn despărţitor de votcina Zguriţa şi de votcina Crăşcăuţi, la Căinari, la hotarul Samaleucăi Mici, şi de acolo se întoarce în sus, pe matca Căinarului, şi înainte, apoi ajunge la hotarul votcinei Horodiştea, şi de acolo se întoarce la deal, şi, prin pădure, merge mereu pe latura dinspre votcina Horodiştea, şi de-a dreptul peste deal, apoi ajunge la movila de unde s-a început înainte întreaga lor votcină, a satului Şalvira. Să fie pe aceste hotare vechi, cu tot venitul, de peste tot, nestînjenit.

www.dacoromanica.ro

La aceasta este credinţa domniei mele mai sus-scrise, ⟨noi⟩[10], Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moerzoi[11], pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, Dumoe[11], staroste de Hotin, credinţa panului Iuga pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Isaia vornic de Suceava, credinţa panului Zbiaroi[11] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albul pîrcălab de Soroca, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică Ioan Movici[13], credinţa panului Paşco pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Fete de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ştifan Cernat, credinţa panului Ciocoerlie credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hri⟨n⟩[2]co, credinţa ⟨panului⟩[14] Bodea spătar, credinţa panului Iurga vistier, credinţa panului Iurga postelnic, credinţa panului Neprilo[15] ceaşnic, credinţa panului Luca stolnic, credinţa panului Neaigu co⟨mis şi credinţa⟩[14] boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn în ţara noastră, Moldova, din copii ⟨noştri⟩[14] ⟨sau din⟩[16] ⟨neamul⟩[14] ⟨nostru⟩[16], ⟨oricine⟩[14] va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clintească nimeni şi niciodată, întru nimic, ci încă să dea şi să întărească cu putere, ⟨unde se va prilejui⟩[14], cum şi noi le-am dat şi le-am întărit pentru slujba lor dreaptă şi credincioasă.

Iar pentru mai mare putere ⟨a celor⟩[3] mai sus-scrise, ⟨am⟩[3] poruncit credinciosului ⟨nostru⟩ [14], marelui pan Tomeilo Fepiul [17], să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Steţco diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna noiembrie, 25 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, LXXIX/19. Foto., cu colţurile de sus rupte, după orig., perg. pecete atîrnată, stricată.

Altă foto., după piesa de la Bibl. Acad., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/560.

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

1 Foto. ruptă: întregit după falsurile similare, atribuite aceluiaşi an: 1470 (vezi, în special, doc. nr. X şi XI).

2 Ilizibil în foto.

3 Omis.

4 Rupt în foto., cca. 25 litere.

5 г, nesigur; poate fi şi с.

6 O jumătate de rînd ilizibil sau indescifrabil în foto., plus alte 13 litere în ruptura fotografiei.

7 Lectură nesigură.

8 În loc de сходь.

9 În loc de возьврат.

10 Corupţie; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

11 оі (он) reprezintă, desigur, o interpretare greşită a literei ы din model.

12 в, greşit, în loc de в.

13 Corupţie din Ꙗкимовича (al lui Iachim).

14 Text acoperit de şnur.

15 În loc de Негрило (Negrilo).

16 Probabil omis, ca şi în celelalte falsuri similare.

17 Corupţie din Томѣ логофєтꙋ (Toma logofăt).

18 În textul loc de тѣмъ (de aceea).

19 În textul orig., acelaşi cuvînt sub două forme: нѣкогьда şi нѣколижь.

20 розьдѣл din textul slavon nu este, aşa cum ar părea, o formă verbală, ci un substantiv, denumind punctele de hotar, eventual chiar „prăvăţele", indicatoarele de direcţie ale unei ocolniţe.

21 În textul orig. рог = corn, termen hotarnic indicînd tocmai „colţul" unei moşii.

22 Subînţeles.

www.dacoromanica.ro

† Милостїю божїею, мы, Стефанъ воеводъ, господаръ Земли Молдавской. Знаменито чиними сымъ листмо нашимъ, всемъ кто на <нъ>[1] ȣзритъ или почитȣчи ꙋслишитъ, оже тотъ истиномъ слȣги нашїимъ, вꙗрноми панамви Иванко хотногȣлъ и братъ его, Кȣпче Марко Кавадинȣ, слȣжили намъ право и вꙗрно. То[2] мы, видѣвши его правȣ и вꙗрною слȣжбою до насъ, жаловахъ [и] есми ихъ особȣе нашего милостїю, дали и потврꙗдило ми имъ, ȣ наше Сла[3] Молдавско<и>[1], пре[4] его правою отиино, одного село, Котюженїи, где естъ него доми и садва, что естъ на Речкȣ Чорнȣ [естъ]. То више[но] писано да естъ имъ, отъ насъ, ȣрыкъ, се всемъ доходомо, на векъ, имъ и дитемъ его, и ȣнȣчатомъ его, и <в>[1]семъ плимотвȣ его, о<т>[5]живалино.

На то естȣ вꙗра г(осподст)ва ми, више писанаго, ми, Стефана воевода, и вꙗра боѣры наши: вꙗра пана Станчȣла и с(и)на его, пана Моерсое[6], прыкалабави Белоградского, вꙗра панъ Еланкȣла и сина его, пана Дȣмое[6], старости Хотинского, вꙗра пана Гоена прыкалаба Килиского и дꙗте его, вꙗра пана Исание дворника и дите его, вꙗра пана Сбыро[7] прыкалаба Былоградского, вꙗра пана Боди<и>[1]ы спытарȣл, вꙗра <пана>[1] Югои вестерника, вꙗра пана Нѣга комиса, и вꙗра высѣимъ боѣрїи нашихъ молдавскихъ, великихъ и малихъ.

А по наши [смерти] животъ, кто бȣдетъ господъ пре наши с<е>[1]мли[8], отъ господарскихъ дете нашего, <кого Богъ изберетъ>[5] про то, што бъ не порȣшилъ на векъ а николе.

И на болшею крепостȣ <то>[1]мȣ высемȣ писаномȣ, велелїи <ес>[1]ми нашȣмȣ, вꙗрнȣмȣ панȣ, Томенȣ, отписати и нашиго печаты привиситъ къ семȣ нашȣ листȣ.

Писалъ Стецко дїеко, ȣ Сȣчавы, въ лето 6.978, ноеврѣ м(ѣ)с(е)ца, 26 днѣ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care ⟨o⟩[1] vor vedea sau ⟨o⟩[1] vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, credincioşii pani Ivanco hotnogul şi fratele său, Cupce Marco Cavadinu, ne-au slujit drept şi credincios. Aceea[2], noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă, le-am dat şi le-am întărit, în ţara noastră, Moldova[9], pe ocina lor dreaptă, un sat, Cotiujenii, unde sînt casele şi grădinile lor, care este [este] pe Rîuşorul Negru. Aceasta mai sus-scrisă să le fie de la noi uric, cu tot venitul, în veci, lor şi copiilor lor, şi nepoţilor lor, şi întregului lor neam, nestingherit.

La aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moersoe[6], pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Dumoe[6], staroşti de Hotin, credinţa panului Goian[10] pîrcălab de Chilia şi a copiilor[11] lui, credinţa panului Isaie vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Sbîro[7] pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Bodea spătarul, credinţa ⟨panului⟩[1] Iuga vistier, credinţa panului Neagu comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după [moartea] viaţa noastră, cine va fi domn pe ţara noastră, din copiii noştri domneşti, ⟨pe cine il va alege Dumnezeu⟩[5] pentru aceasta, să nu clintească în veci şi niciodată.

Şi pentru mai mare putere a tuturor celor scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Toma, să scrie şi să atîrne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris Steţco diac, la Suceava, în anul 6978 ⟨1470⟩, luna noiembrie, 26 zile.

www.dacoromanica.ro

Arh. St. Bucureşti, A.N., MMDCCLV/1. Copie, cu caractere ruseşti, din 1841 iulie 29, de Caminschi student.

O trad., de P. P. Panaitescu, ibidem.

EDIŢII: *D.I.R.*, A, I, p. 377 (trad., considerîndu-se documentul autentic).

Pentru neautenticitatea actului, semnalată în *Catalog*, I, p. 49, nr. 153, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] Omis.
[2] Greşit, în loc de тѣмъ (de aceea).
[3] Deformare a cuvîntului зємли, din model (v. şi mai jos).
[4] V. mai jos, aceeaşi prepoziţie.
[5] Omis; completat după celelalte falsuri din serie.
[6] оі reprezintă, evident, interpretarea greşită a literei ы din model.
[7] Corupţie din Зъїарѣ (Zbiiarea)
[8] În loc de зємли (v. şi mai sus).
[9] În trad. din *D.I.R.*, A, I, greşit: „în satele noastre, ale Moldovei".
[10] În aceeaşi trad., greşit: „Oană".
[11] În aceeaşi trad., greşit: „fratelui".

XV 1470 (6978) noiembrie 26, Suceava.

Cu mila lui Dumnezău, noi, Ştefan voevod, domn Ţării Moldaviei. [Neschimbat] [1]. Facim ştiut tuturor urmaşilor noştri, cari vor vide sau cetind vor auzi, că iată adivărata şi credincioasă slugile noastri, boerul Dumitri Budeci şi fratile său, Ghiorghie Budeci, slujind noă cu dreptati şi cu credinţă, pentru aceia, văzînd noi a lor dreptati şi credincioasa lor slujbă la noi, i-am miluit pre ei, osăbit de la a[l] nostră milă, le-am dat şi le-am întărit noi, lor, într-al nostru pămînt, al Moldovii, după a lor dreptăţi, de astăzi înainti, cu un sat Mărzăştii, ci esti în ţănutu Orheiului, i undi sînt casili lor şi iazuri, cari sînt într-o parti, cu pădure, livezi şi vii, ci sînt pi vale, ce de ... [2], iar pi părău*l* ci vini de⟨-n⟩[3] izvoară este iaz; şi este înpărţit între fraţi: partea lui Dumitru, giumătati di sat şi cu tot vinitul, esti despre amiază zi, iară partea lui Ghiorghi Budeci este despre răsărit, asăminea pe giumătati di sat şi cu tot vinitul. Aşăjdirea le-am făcut şi osăbire şi din cămp, precum mai sus-scriem. Şi este de la noi giuruit la toţi şi tuturor în veci, neclintită nici odinioară, în veci, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor şi la tot neamul lor, care se vor afla mai de aproape.

Iar hotarul satului Mărzăştii, pi giumătati din satul Mărzăştii şi acum[4] la doi fraţi, şi să fii şi înpregiur după vechile lor hotară, [precum au fost din veci vecilor, pe întreg satul Mărzăştii.

Cu luari amintită aciasta este credinţa mai sus-scrisă domnului Ştefan voevod şi credinţa preiubiţilor ⟨...⟩[5] boerilor noştri: credinţa boerului Stance şi a[l] fiului său, boeriu Moroz[6] părcălab ...[7]. Bielelugrad[8], credinţa boerului Vlaicul[a][9] şi a fiiului său, boeriu Duma staroste Hotinului, credinţa boerului Goian părcălab Chilii şi a fiului său, credinţa boerului Isail[10] dvornicului şi a fiului său, credinţa boerului Zbierea părcălab Belogradscago[8], credinţa Albului părcălab de Neamţ, credinţa boerului Buhtea, credinţa boerului Petrachi Iacomovicea[11], credinţa boerului Vîlco[12] părcălab Chilii, credinţa boerului Fete Novogradscoi[13], credinţa boerului Gangur Orheiscago, credinţa boerului Cernat, credinţa boerului Ciocan[14], credinţa boerului Hudici, credinţa boerului Ivaşcu Hrincovici, credinţa boerului Bodi

www.dacoromanica.ro

spătar, credinţa boerului Iuga vistiernic, credinţa boerului Iuga postelnic, credinţa boerului Negrila[9] ciaşnic[a][9], credinţa boerului Neculai[15] stolnic, credinţa boerului Neaga[9] comis şi credinţa tuturor boerilor noştri a[l] Moldovei, a mari şi mici.

Iară după a noastră viaţă, cine vor mai fi domni în pămîntul nostru, pămîntul Moldovii, dintr-a noştri copii, şi, de vor fi, oricare vor fi pre acest neam, nimeni să nu-l smintească întru nemica în veci, dar încă să-i întăriască scrisorile, 〈...〉 [16] cu dreptati şi credincioasă lor slujbă.

Şi pentru mai mare întăritură de celi mai sus-scrisă, am poroncit [al nostruia] credincios boerului nostru Toma di au scris şi a noastră pecete petrecută pe această a noastră filă.

Am scris Steţco diac, în Suceava, în anul 6978 〈1470〉, noemvrie luna, 26 zile.

S-au tălmăcit de Luca ieromonahul, la Suceava.

După Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 8—9. Trad., cu văleatul socotit greşit, în stilul de 1 septembrie; actul se păstra la Arh. St. Chişinău (azi R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold., Ştefan*, p. 74—76 (trad., după Boga, fără suspectarea autenticităţii); *D.I.R.*, A, I, p. 377—378 (trad., după Costăchescu, fără suspectarea autenticităţii).

Pentru caracterul fals al actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

1 Probabil interpretarea greşită de către traducător a termenului slavon знаменнто. a care a cesta a renunţat ulterior, dar fără a o anula.

2 Loc rupt în original (nota editorului).

3 Completarea noastră.

4 Probabil lectură greşită a editorului, pentru „întocmai", al cărui sens este cerut de context.

5 În orig. urma, probabil: „său fiu, Bogdan voievod" (vezi doc. nr. X), text pe care traducătorul nu l-a mai descifrat, astfel încît adjectivul anterior a fost raportat la pluralul „boieri".

6 Greşit, pentru „Mîrza."

7 Loc rupt în original (nota editorului): dacă pentru editor termenul „original" se referă la traducerea lui Luca ieromonah, atunci, probabil, ruptura fusese anterioară tălmăcirii, întrucît din textul slavon nu pare să lipsească, aici, nici un cuvînt.

8 „de Cetatea Albă".

9 „a", terminaţie genitivală slavonă.

10 În loc de „Isaia"; „l"" provine, desigur, din lectura incompletă a terminaţiei slavone ѧ.

11 Pentru „Petrică Iachimovici".

12 Greşit, în loc de: „Paşco"?

13 „de Cetatea Nouă".

14 În loc de „Ciocîrlie"?

15 Greşit, pentru „Luca".

16 Vezi, pentru textul probabil din orig., omis de traducător, doc. nr. X.

XVI

1471 (6979) iulie 7, Suceava.

† Милост(ю) божью, мѣ, Стнфан(ь) в(ое)вода, господарѣн Ѕѣмлн Молдавскон. Ѕнаменнто чннѣм(ь) всѣм(ь) лнстмом(ь) нашѣм(ь), кто на <нем(ь)>[1] юѕьрнт(ь) нлн почнтѹчн юм(ь) <ѹ>[1]слншѹт(ь), ѡ[т]жѣ тот(ь) нстнноѥ[ст] слѹгнм(ь) нашѣм(ь) вѣрномь, Афьтанасѣѧ, сѣньмѹмѹ Глнгорашком(ь) Хрѧпькѹмѹ, да н Иоанѹмѹ, сѣнѹмѹ Днорьднѧ Шѣлѹмѹ, нзь сѣлом(ь) Бакьсань, что ест(ь)

www.dacoromanica.ro

ю Сороцкаго цѣнȣтом(ь), слȣжѣли нам(ь) право и вѣрьно. Тѧм(ь) мѣ, видѣвьшь право и вѣрь<но>[1] их(ь) слȣжьбѣ до нас(ь), жаловали <е>[1]смо мѣ их(ь) особȣ ѡт(ь) нашȣю милост(ь), даль и п(о)твьрьдѣлно мѣ им(ь) ѡтинно иѕь цѣлоем(ь) вотчинȣм сѣлом(ь) Поѧнином(ь), что ест(ь) на рѣка Нистром(ь), ювь Сороцьком(ь) цѣнȣтом(ь), гдѣ бѣли и домѣ их(ь) дѣдкам(ь), и садовь и лесь, которѣ да ест(ь) им(ь), ѡт(ь) нас(ь), ȣрѣкь, со вьсѣмь доходом(ь), по ȣкрȣгѣ на вь, им(ь), дѣтѧм(ь) им(ь), виȣкам(ь) имь и правȣиȣкам(ь) [том] имь, пращȣратом(ь) им(ь), ѡрапращȣратом(ь) им(ь), всѣм(ь) плименьствȣ им(ь), кто или ближь бȣдѣт(ь) пт(ь) их(ь) родȣ м(ь).

И хотарѣх(ь) сѣнижѣ вотчинои сѣло Поѧнои начинают(ь) цѧ первои ѡт(ь) рѣка Нѣстра, иѕь камѣнь что ест(ь) ю ротдол(ь) краиио, что раѕьдѣлает(ь) цѧ иѕь вотчином(ь) Рашьковом(ь), и ѡт(ь) цѧда на горь ю[ст] полȣдиои, пока ю кȣпанах(ь), ест(ь) и тамое камин(ь) хотарȣ, роѕьдѣл(ь) всо иѕь вотчином(ь) Рашковȣм(ь), и ѡт(ь) тȣдо всо ювь горь, пока ю блиѕьнѧтих(ь) могилих(ь) тами ест(ь) роѕьдѣл(ь) ю конца ѡт(ь) вотчином(ь) Шѣпьком(ь), что наѕѣваѧт(ь) и Главанѣщах(ь), и роѕьдѣл(ь) и<ѕ(ь)>[1] вотчином(ь) Рашковом(ь) ест(ь) ю могил(а) старом(ь) хотарȣ вотчинои Поѧнои, гдѣ ест(ь) им(ь) ȣ камин(ь) хотарѣх(ь) жѣ, ѡт(ь) тамое воѕьврат(ь) ю вьнѣѕ(ь) вотчинoѧ Поѧнои, да всо напрѣдь, около вотчиное Шѣпком(ь), которѣѧ вьѕѣвает(ь) и Главанѣщих(ь), пока задот(ь) ю Бѣлои Скалȣ, тамое естжѣ роѕьдѣл(ь) их(ь) иѕ(ь) вотчином(ь) Шѣпьком(ь), что наѕѣваѧ и Главанѣщи, ест(ь) камин(ь) хотарȣ, ювь дном(ь) вотчином(ь) Поѧноеи, и ѡт(ь) тȣдажѣ ювь до вьшь, ю вьсход(ь) сонца, коло вотчином(ь) Орьчидарѧ, да идот(ь) прѧм(о) ю Тавѣром(ь), гдѣ тамо ест(ь) камѣн(ь) хотарȣ, роѕьдѣл(ь) изь вотчинȣм(ь) Орьчидарьюм(ь), и ѡт(ь) тамое, ѡт(ь) Тавѣром(ь), и идот(ь) по Бѣрхь Овьчȣюм(ь) от(ь) про Орьчидарѧ, и напрѣддоем(ь) ю вьсход(ь) сонца, по грѧдȣ, и повѣшоѣм(ь) ѡт(ь) испитох(ь) кȣратȣрах(ь) ест(ь) камин(ь) хотарȣ вотчином(ь) Поѧнои, и напрѣд(ь) ювь Нѣсьтра, коло вотчином(ь) Тарасовои, да ю вьсо юпрѣдь, пока ю рѣкȣ Нистра, гдѣ ест(ь) ю бѣрѣгȣ рькȣ Нѣстра камин(ь) хотарȣ, роѕьдѣл(ь) вотчинои Поѧнои ѡт(ь) вотчинои Тарасовои, котора хорарȣ ест(ь) ю противь Черьвонои Каминь, что ест(ь) ѕа рѣка Нѣстра, ижѣ ѡт(ь) тамои ювь горѣ, всо по рѣка Нѣстра, пока ѕа<и>[1]дот(ь) ю хотарȣ ѡт(ь) кȣда начѧл(ь) сѧ, ѡт(ь)жѣвалиѣно.

На то ест(ь) [г]вѣра г(оспод)ства мѣ, вѣшѣи пис(а)но<е> гомиȣ[2] Сьтифанȣ, мѣ, в(ое)вод(а), и [г]вѣра боѧрь нашѣх(ь): вѣра пана Станчȣла и сьнȣ его, пана Моерьзѣ[3], перькалабовь Болградцѣкаго, вѣра пана Бланкȣла и сѣнȣм(ь) его и(ь) пана Дȣмое[3], староста Хотиницькаго, вѣра пана Гоѧна перькалабовь Килиского, вѣра пана Исаиѧ дворьнѣка, вѣра пана Ѕбѣѧрое[3], перькалабови Бѣилоградцѣ, вѣра пана Альбȣла перькалава Нимецькаго, вѣра пана Бȣхьтиновь, вѣра пана Петрѣка Ищкѣмовичѧ, вѣра пана Пашька, перькалабови Килиского, вѣра пана Фетень Новоградцькаго, вѣра пана Гангȣра Орьхиского, вѣра пана Стифань Чѧрьнат(ь), вѣра пана Чокоѧрьлинь, вѣра пана Ицька Хȣдичѧ, вѣра пана Ивашѣко Хриньковичѧ, вѣра пана Бодин(ь) спѣтарѣи, вѣра пана Югонь вистерьника, вѣра пана Югонь постелника, вѣра пана Випрѣла[4] чѧшьнѣка, вѣра пана Лȣки столника, вѣра пана [пана на] Нѣнга комиса и вѣра всѣхь боѧрѣхь нашѣх(ь) молдавских(ь), вѣликих(ь) и малих(ь).

А по нашȣ жѣвѡт(ь), кто бȣдȣт(ь) господар(ь) прѣ нашеи Ѕемлю Молдавскои, ѡт(ь) дѣтих(ь) нашѣх(ь) и<ли ѡт(ь) наше>[1]го плимѣ, бȣдь кто бȣдѣто, кого Богь изберот(ь) про то, що вѣ иѣ порȣшьлио им(ь) некьто а некол(ь) не вь чем(ь), <али>[1] да ещо дат(ь) и потвѣрьдит(ь) им(ь), как(ь) и мѣ дал(ь) и подвѣрьдилио мѣ им(ь), по право их(ь) вѣрно их(ь) слȣжьбѣ.

www.dacoromanica.ro

Ѩ на болшꙋ крѣпост(ь) <то>[1]мꙋ вѣшѣ пис(а)ное, велели <е>[1]смꙋ нашѣмꙋ вѣрьнꙋмꙋ болорьѧнꙋ, вѣликꙋмꙋ паннꙋмꙋ [Томѣ][5] Томѣило Ѳепнꙋль[6], ѡтписат(ь) и нашꙋ пичѧт(ь) прѣвикьсит(ь) к сѣмꙋ нашѣмꙋ листꙋ.

Писал ѣс[7], Власѣѩнь Харѣньковь дижкь, ꙋ Сочѧвѣ, во вьлѣтѡ ҂ѕчоѳ, юли мес(е)цѧ з҃ днѧ.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut tuturor cu cartea noastră, cine ⟨o⟩[1] va vedea sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre credincioase Aftanasie, fiul lui Gligoraşco Hreapco, şi Ioan, fiul lui Diordie Şelum din satul Bacsani, care este în ţinutul Soroca, ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba lor dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit deosebit din mila noastră, le-am dat şi le-am întărit ocina lor din toată votcina satului Poiana, care este pe rîul Nistru, în ţinutul Soroca, unde au fost şi casele bunicilor lor, şi grădinile şi pădurea, care să le fie de la noi uric, cu tot venitul, de jur împrejur, lor, copiilor lor, nepoţilor lor şi strănepoţilor, răstrănepoţilor lor, răsrăstrănepoţilor lor, întregului lor neam, care va fi cel mai apropiat din neamul lor.

Iar hotarul acestei votcine a satului Poiana se începe întîi de la rîul Nistru, de la piatra care este în vîrful marginii, care se desparte de votcina Raşcovului, şi, de acolo, în sus spre miazăzi, apoi spre săpături, şi acolo este o piatră de hotar, semn despărţitor[8] tot de votcina Raşcovului, şi, de acolo, tot în sus, apoi spre movilele îngemănate, acolo este semn despărţitor la capăt de votcina Şeapcăi, care se numeşte şi Glăvăneşti, şi semnul despărţitor ⟨de⟩[1] votcina Raşcov este la movila de pe vechiul hotar al votcinei Poiana, unde le este o piatră de hotar, de acolo se întoarce în josul votcinei Poiana, şi tot înainte, pe lîngă votcina Şeapca, ce se numeşte şi Glăvăneşti, apoi o ia spre Stînca Albă, acolo este semnul lor despărţitor de votcina Şeapca, care se numeşte şi Glăvăneşti, este o piatră de hotar în fundul votcinei Poiana şi, de acolo, în sus, spre răsăritul soarelui, pe lîngă votcina Orcidar, şi merge drept la Tabără, acolo unde este o piatră de hotar, semn despărţitor de votcina Orcidar, şi de acolo, de la Tabăra, şi merge pe Vîrful Oilor dinspre Orcidar, şi înainte spre răsăritul soarelui, pe culme, şi pe din sus de curăturile[9] încercate este o piatră de hotar a votcinei Poiana, şi înainte la Nistru, pe lîngă votcina Tarasova, şi tot înainte, apoi la rîul Nistrul unde se află piatră de hotar în malul Nistrului, semn despărţitor al votcinei Poiana de votcina Tarasova, care hotar este împotriva Pietrii Roşii, care este peste rîul Nistru, şi de acolo în sus, tot pe rîul Nistru, apoi o ia spre hotarul de unde s-a început, nestingherit.

La aceasta este credinţa domniei mele, a mai sus-scrisului, ⟨noi⟩[2], Ştifan voievod, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Stanciul şi a fiului său, pan Moerzea[3], pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Vlaicul şi a fiului său, pan Dumoe[3], staroste de Hotin, credinţa panului Goian pîrcălab de Chilia, credinţa panului Isaia vornic, credinţa panului Zbearoe[3], pîrcălab de Cetatea Albă, credinţa panului Albul pîrcălab de Neamţ, credinţa panului Buhtea, credinţa panului Petrică al lui Iiachim, credinţa panului Paşco, pîrcălab de Chilia, credinţa panului Fete de Cetatea Nouă, credinţa panului Gangur de Orhei, credinţa panului Ştifan Cernat, credinţa panului Ciocoerlie, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Ivaşco al lui Hrinco, credinţa panului Bodea spătar, credinţa panului Iuga vistier, credinţa panului Iuga postelnic, credinţa panului Niprealo[4] ceaşnic, credinţa panului Luca

www.dacoromanica.ro

stolnic, credința panului [panului] Neaigu comis și credința tuturor boierilor noștri moldoveni, mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi domn în țara noastră, Moldova, din copiii noștri ⟨sau din⟩[1] neamul ⟨nostru⟩[1], oricine va fi, pe cine îl va alege Dumnezeu pentru aceasta, să nu le clintească nimeni niciodată întru nimic, ⟨ci⟩ [1] încă să le dea și să le întărească, precum și noi le-am dat și le-am întărit pentru slujba lor dreaptă și credincioasă.

Iar pentru mai mare putere a celor mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, marelui pan [Toma] Tomeailo Thepiul[6], să scrie și să atîrne pecetea noastră de această carte a noastră.

A scris[10] Vlaseian Harenco diac, la Suceava, în anul 6979 ⟨1471⟩, luna iulie, 7 zile.

Bibl. Acad., Fotografii, II/561. Foto. după orig., perg., fără urme de atîrnare a peceții; actul se află în Arh. centr. de stat a actelor vechi——Moscova, Fond 135, op. 1, nr. 465, f. 1. Un clișeu la Arh. St. București, Colecția Microfilme U.R.S.S., rola 15. c. 805;

EDIȚII: Kočubinskij, Бѣлогородъ, p. 185—189 (text slav, considerîndu-se actul autentic); Bogdan, *Doc. false*, p. 145—148 (text slav și trad.; critica de autenticitate, *ibidem*, p. 131—136); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 426—427 (trad., după Kočubinskij).

Pentru neautenticitatea actului, vezi comentariul de la doc. nr. VI.

---

[1] Omis.

[2] Corupție; vezi n. 12 de la doc. nr. VII.

[3] оє, reprezintă, evident, interpretarea greșită a literei ы din model.

[4] În loc de Нєгрила (Negrilo).

[5] Lectură nesigură.

[6] Corupție din Томѣ логофєтȣ (Toma logofăt).

[7] În loc de аз (eu)?

[8] розъдѣл din textul slavon nu este, așa cum ar părea, o formă verbală, ci un substantiv, denumind punctele de hotar, eventual chiar „pravățele" — indicatoarele de direcție ale unei ocolnițe.

[9] În trad. din *D.I.R.*, A, I: „Curătura", deci satul cu acest nume de lîngă Poiana, pe care, însă, hotarnica îl înglobează.

[10] Sau: Am scris eu,...

XVII 1472 (6980) iunie 25.

Cu mila lui Dumnezeu, noi, Ștefan voevod, domn Țării Moldaviei. Știre facem cu această carte a domniei meale, tuturor cui vor căuta spre dînsa sau cetindu-se o vor auzi, adică au venit înaintea noastră și înaintea tuturor alor noștri moldovenești boiari, a mari și a mici, ale noastre slugi, Ștefan Cudalbul vornic și Ioan Vrabie izbașă, slujit-au noao cu dreptate și cu credință. Deci noi, văzînd a lor cu dreptate și cu credință slujbă spre noi, miluitu-ni-am spre ei cu osebita noastră milă, datu-le-am și le-am întărit lor, în pămîntul nostru, al Moldaviei, o bucată de pămînt peste valea Gerului, ca să le fie lor, de la noi, uric și cu toate veniturile, lor și copiilor lor, și nepoților, și strănepoților, și răstrănepoților, și la tot neamul lor, cine li se va alege mai de aproape, nerușăit nici odinioară, în veci.

Iar hotarul celei bucăți de pămînt, peste apa Gerului, să fie în curmeziș, spre apus, pînă în matca Hereștilor[1], și, spre răsărit, pînă în valea Țigancei, ce se apropie de apa Mănzinei[2] și merge, marginea din jos, pînă la Filești, și partea de sus, pînă la Troiandol[3], și capetele se hotărăsc cu moșiile Bujoră știi și Gologanul, iar dinspre alte hotare să fie pe unde din veac au îmblat.

Iar spre aceasta iaste credința domniei noastre mai sus-scrisă, noi, Ștefan voevod, și credința preaiubiților fii ai domniei meale, Alexandru și Petru, și credința tuturor boiarilor noștri ai Moldaviei, a mari și a mici.

www.dacoromanica.ro

Iar spre mai mare tărie şi puteare a tot ce s-a scris mai sus, poruncit-am la al nostru credincios boiariu, Tudor logofăt, să scrie şi a noastră peceate la această a noastră carte să o leage.

Văleatu 6980 ⟨1472⟩ iunie, 25 zile.

După Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 157. Trad., după transcrierea din *Ms. Surete*, XIX, p. 707; autorul afirmă că publică documentul după Pacu, *Dicţ. jud. Covurlui*, p. 65—66, unde se află însă, sub aceeaşi dată, trad. doc. fals. similar, din 1526 iunie 25 (vezi *D.I.R.*, A, XVI, vol. I, p. 600—601), situaţie care se repetă şi în *Marele Dicţ. Geogr.*, vol. III, p. 8.

ALTE EDIŢII: Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 90—91 (trad. după Ghibănescu, dar fără a se respinge autenticitatea actului); *D.I.R.*, A, I, p. 390—391 (trad., după Costăchescu, ca doc. autentic).

Deşi originalul acestui act nu este cunoscut încă (după afirmaţia lui M. Costăchescu, *op. cit.*, p. 91, în 1933 el se afla la un locuitor din Cudalbi, j. Galaţi), falsitatea sa este evidentă. Astfel, formula *promulgaţiei* nu este cea a documentelor de danie, ci a celor de vînzare-cumpărare, iar hotarnica cuprinde expresii care o plasează, tipologic, în secolul al XVII-lea. De asemenea, în afara acestei atestări, vornicul Cudalbul rămîne cu totul necunoscut domniei lui Ştefan cel Mare, după cum calitatea de iuzbşă apare, la rîndul ei, mult mai tîrziu. În sfîrşit, similitudinea acestui document, mergînd pînă la identitatea de nume a logofătului: Tudor — cu cel din 1526 iunie 25, a cărui autenticitate este tot atît de îndoielnică, probează, o dată mai mult, caracterul ambelor piese, fie că ele reprezintă traduceri propriu-zise, fie că au fost produse sub această formă de la început. Vezi, în acelaşi sens, şi, Şimanschi, *Autenticitatea şi datarea*, p. 97—98.

---

[1] În confirmarea din 1526 iunie 25 (vezi mai sus), plăsmuită de acelaşi falsificator: „Hereteilor".

[2] În aceeaşi confirmare: „Mănginii".

[3] În modelul folosit, după „Troian" urma probabil: долина (valea).

XVIII — 1474 (6982) septembrie 7, Suceava.

† Иѡ Штефан(ъ) вод(ъ), б(о)жї(ю) мил(о)ст(ю) г(о)спωд(а)р З⟨емли Молдавской[1]⟩[2] Scrim domn⟨ia mea la al⟩[2] nostru şi credincios boer, Gavril Boldur vel v⟨ornic de Ţara de⟩[2] Jos, ş⟨i la t⟩[2]⟨oţi ai noş⟩[2]tri iubiţi boeri şi boiarini şi mazîli şi ⟨pîrcălabi şi⟩[2] căpitani ⟨şi hotno⟩[2]gi şi sutaşi şi giuzîi văilor şi şoltuj⟨i şi pîrgarii t⟩[2]îrgurilor din c⟨ea di⟩[3] jos a noastră moldovenească ţară, precum ⟨domnia mea⟩[2] trimis-am pre ⟨iubit⟩[3] a nostru nepot şi credincios bo⟨er⟩[2], Dra⟨g⟩[2]oş ci ⟨esti Suc⟩[2]evii portar, ca ştir⟨i⟩[2] dia-i-vă precum acmu ştire luăm de ⟨la⟩[2] credincio⟨s boerul n⟩[2]ostrŭ, Copaciu, ca⟨re⟩[2] de noi fu trimis decindea Dunării, cum păgînu ⟨îm⟩[2]părat turcescu, Maham⟨et⟩[2], di-ndemnu ⟨Ra⟩[2]dului vod(ă), cel a nostru vrăjmaş mestirŭ, şi trima⟨să⟩[4] cu vezîr Suliman paşa o sută şasăzăci di mii de oaste turcească şi vine ş-acel Radu vod(ă), cu toată a lui muntenească oaste, făr(ă) de veste ţara noastră ⟨s-o⟩[5] calce şi ⟨s-o⟩[5] strops⟨as⟩[4]că, s-o jărăşteză şi cu to⟨tul de⟩[2] tot s-o pust(i)eză, să tae şi să robască pe to⟨ţi⟩[2] creştenii, şi şieş(i) turcii mo⟨şiia⟩[2] ⟨noastră⟩[5] ţînea-or.

De atare pacoste mestită de păgîni şi de vrăjmaşi noştri mun⟨te⟩[2]nii, cum ştir⟨e⟩[2] luăm, spus-am părente⟨lui⟩[5] nostru, sfinţii sali vlădica Theoctistu mitropolit, şi de sîrgu să pusă sfinţiea sa la rugă şi la agiunari cu toţi preoţii şi călug⟨ării⟩[2] şi poronci agiunari şi rugă în toată ţara şi la toate mănăstire⟨l⟩[2]e, şi noi strînsă⟨m⟩[2] toţi boer⟨i⟩[2]i şi mazîlii şi pe toţi pîrcălabii şi căpitanii şi giuzîi văilor şi ⟨pe⟩[2] toţi şoltuzii şi pîrgarei tîrgurilor şi hotnogii şi s⟨u⟩[2]taşîi şi pe t⟨o⟩[2]ţi vo⟨ini⟩[2]cei de oast⟨e⟩[2] şi făcum la toţi

www.dacoromanica.ro

înt⟨re⟩[2]băciune şi cerum ⟨cu⟩[2]m ⟨de⟩[2] vom face: h⟨iind⟩[5] ⟨noi⟩[2] robi păgînilor, s-or lu... [2]a; şi cu t⟨oţi am zis⟩[2] să nu ne ⟨dăm, şi⟩[4] cu toţi vom muri pentru m⟨oşiia⟩[2] a lor noştri st⟨rămoşi⟩[2], nu cari cumvaş(i)le rob⟨ii⟩[2] păgînilor veri muntenilor ⟨ră⟩[2]mîneri-am n⟨o⟩[2]i ⟨pe moşii⟩[2]le strămoşilor noştri. Şi de sîrgu toţi să m⟨es⟩[2]tiră de lup⟨tă⟩ [2]... [2].

Pentru a⟨ceea⟩[2] vă poroncim ca de sîrgu, cum ci-a sosi la dumn⟨eata nepo⟩[2]tu nostru, Dra⟨goş por⟩[2]tar cel mare, ⟨şi⟩[2] cartea noastră vedere-ţi şi crede⟨re-ţi⟩[5] ce ⟨s⟩[2]pune-v-ar cin-a a... [2] boerii şi... [2] umaşi cu toţi să vă sculaţi şi hiteşcare ⟨la a⟩[2] sali glo⟨a⟩[2]t⟨i să poruncias⟩[2]că pe loni mari agiunari şi rugi facear(e) Dumnezăului a lor noştri parenţi, ⟨să aibă i⟩[2]zbăviri a trimetere slai noăî şărbelor a lor să⟨i⟩[2], de mari potop ⟨ce vine, şi⟩[2] toţi pue foc a arderé satele şi nutreţu tot,·şi ⟨să⟩[2] tragă gloat⟨ele, cu femeile şi m⟩[2]oşne⟨gii⟩[2], cu casăli şi tot bunul lor, ⟨la⟩[4] munţi şi în codri ş⟨i în locuri⟩[2] pă⟨r⟩[2]ăsi⟨t⟩[1]e. Şi toţi pîrcălabii şi şoltuzîi şi căpitanii şi h⟨otnogii şi⟩[2] sutaşîi, cu a lor sale cete de voinici, şi boerii toţi şi moşnenii cu a lor săi curteni, mestiţi cu cele de treabă la război, strîngeră-s la Bîrlad, l-a celui mai mari vornic scaun, şi pre⟨un⟩[2]de luare-ţi limbă cali turcii lua-or a trecere Dunărea, numa ce ⟨cu⟩[5] toată vrîtăciunea punere-ţi să-i zăhăiţi de prin lunce şi de prin zăvoai, faţă nu a dare-ţi cu ⟨n⟩[2]uşăi, cu multă genune de păgîni hiind a sprijdănire-i nu-ţi puteare şi v-⟨a⟩[2]r c⟨uprinde⟩[2] ⟨pe toţi⟩[4].

⟨Şi noi trimas-a⟩[4]m pe iubitu nostru, Costea păharnic cel vrîtăcios ⟨şi v⟩[2]iteazu al nostru, să ţie calea tătarîlor cu lăpuşnenii şi cu orheenii, să nu cumvaşilea şi ciea[7] ⟨ar⟩[5] trecer(e) ⟨Nistru⟩[5]. Şi pe codreni cu a lor mari căpitan la Gălaţi trimate-i.

Şi iată şi domniea mea, cu a noastră toată sîlă şi cu toţi a noştri iubiţi ⟨şi⟩[6] credincioş(i) boeri de Ţara de Sus, cu a lor săi curteni, a pornirea mestiţi, cu a sfîntului Dumnezău duperŭ, cari, mai vrîtăcios cît toţi păgînii ⟨hii⟩[5]ndu, şi c... [2]m şi mari nădej⟨di⟩[2] la ⟨sfi⟩[2]nţîia sa avem că vom vinci şi vom fugări p⟨e vrăjmaşi, cu⟩[2]m dumnavoast⟨ră toţi⟩[2], iubiţii şi credincioşi domnii meli, aşa să cre⟨dere-ţi şi⟩[2] nădedjă ave⟨reţi⟩[2], şi cu toţi bărbăteşte ⟨să avem⟩[5] a ne lupta pentr(u) a lor noş⟨tri străm⟩[2]oşi moşii, c⟨ari⟩[2] lăsatu-au noăî înfrămîntată cu sungele lor, şi a-⟨i⟩[2] v⟨ince, duşma⟩[2]nii de pă⟨gî⟩[2]ni ce-i călcară din veacuri, ş-ai strînge, nu ⟨putu⟩[4]ră.

Şi al⟨t cum să nu face⟩[2]ţi f⟨e⟩[2]ţii mei iubiţi, să staţi la întrebăciuni cu iubit(u) nostru, ⟨n⟩[2]imu nostru, ⟨Drago⟩[2]ş mari portar, cu însul ⟨s⟩[2]ă slimuiţi de toa⟨te⟩[2], şi cum povaţă şi scr⟨isoare ve⟩[6]dere-ţi... [8] şi cum... [9] veste lui Boldur vel ⟨vornic de Ţara de⟩[6] ⟨Jos⟩[2] şi oastea toată... [10] de la Agiud şi toate bucatele... [4] hiré de treaba cétele, ⟨cu⟩[4] luare ⟨ami⟩[4]nte la a ta... [2] s⟨ă⟩[2] daţi gloate⟨lor ca să se⟩[2] tragă la pălănci, nu s(ă) cază în mî⟨na⟩[2] păgînilor, şi pe ⟨la⟩[5] gloate stei barba⟨ţii⟩[2] juni şi zdraveni şi vîno⟨şi⟩[4], ⟨în⟩[6] lunci şi zăvoai şi-n păduri, nu cari, cumva păgînei apucare supună-să, şi copaci oboară ⟨l⟩[2]a zăhăirea ⟨lor⟩[2].

Cum slimuim n⟨oi⟩[2] cu boérei toţi, altfel nu faceţi, şi Dumnézău a lor noştri parenţi hindu mari vrîtăcios şi putérnicu să ne dărui, dupe⟨ru lui⟩[4] trimată-⟨ne⟩[4] şi inemoşi făcă-ne a venciré ş-a fugări vrăjmaşii sventîi str⟨ămo⟩[6]ş⟨ilor⟩[6] n⟨o⟩[6]ştri ⟨moşii⟩[5], ca a sventîi sal⟨i⟩[2] m⟨o⟩[2]şteniri suntem.

Fiţi sănătoşi şi nemiloşi[7], ⟨pre⟩[5]cum moşii şi str⟨ămo⟩[2]şii noştri fusără. Aveţi nădejdi... [4] ⟨nu⟩[4] vă spărieţi de genunea păgînilor, că cu duperu svîntului Dumnezău pe nuşăi noi spîrşiea-vom, ş-or cunoaşti că suntém moldovenii b⟨ărba⟩[4]ţi v⟨rîtăcioşi⟩[4] şi cu noi Dumnezău ne duperă şi ne rătuează...[4].

www.dacoromanica.ro

ѕ Сочав<а>[2], лет ҂ѕцпв, мес(л)ца септ(е)вр(їа), з д(ь)не.
Сам госпѡд в'ѣл<ѣл[11]>[4]
Nu uitare-ţi, féţii méi... [2] micuţii prunci cum părea ... [4]
Ştefan voievod <m.p.>.

Bibl. Acad., CXXXIX/105 a. Orig., hîrtie, difolio, cu marginile deteriorate şi pătat de mucegai, pecete inelară ovală, în tuş roşu.
Cu o transcriere de A. D. Xenopol.

După limbă şi conţinut, actul reprezintă un falsificat erudit, probabil de la mijlocul secolului trecut, într-atît de vădit încît nu mai are nevoie de a fi demonstrat. Efortul mistificatorului de a arhaiza limba, prin folosirea unui vocabular şi a unor construcţii gramaticale mai vechi sau presupuse de el a fi fost în uz altădată merită însă a fi relevat.

---

[1] „† Io Ştefan voievod, din mila lui Dumnezeu, domn al Ţării Moldovei".
[2] Rupt.
[3] Rupt sau şters; întregit după transcrierea lui A. D. Xenopol.
[4] Şters.
[5] Omis.
[6] Pătat.
[7] Lectură nesigură.
[8] După „<ve>dere-ţi", şters şi rupt o jumătate de rînd.
[9] După „şi cum", şters şi rupt un rînd întreg.
[10] După „toată", şters şi rupt o jumătate de rînd.
[11] „La Suceava, anul 6982<1474>, luna septembrie, 7 zile. Însuşi domnul a poruncit".

XIX — 1475 mai 12.

Uric domnesc.
Eu, Ştefan voevod, bozie[1], domn Moldavschi[2].

Cu mila lui Dumnezeu, eu, Ştefan voevod, domnul Ţărei Moldovei. Însciinţăm cu această carte a noastră, pe oricine o vedea sau auzi, cum că acestui adevărat Avram Huiban i-am dat în susul Bîrladului, la Apa Mărului, Valea Cornilor de arce, pe unde este judele Sion. I-am dat lui acest uric cu dreptul de răzăşie, însă atîrnare de la curtea noastră domnească din Vasluiu, pentru vitejia lui în bătălia cu turcii din susul Vasluiului. Cunoscîndu-l daraban de munte, l-am făcut călăraş, să nu plătească nici un bir. Această moşie să fie pentru el, copiii lui, fraţiii lui, nepoţii lui, strănepoţii lui, pînă unde ajunge viţa în şease luni de veară, şi pentru tot neamul lui, neclintit în veci. Amin.

(Urmează copia pecetei cu cap de bou şi data de 12 maiu 1475)[3].

După Solomon, *Com. Avrămeşti*, p. 4. Trad., de Stăvărache Hiban, din 1610; actul se afla în păstrarea editorului.

După conţinut şi formular actul este un falsificat neîndoielnic, menit să justifice anumite drepturi de stăpînire. Deşi editorul pretinde că traducerea a fost făcută după un original slavon, scris pe pergament, existenţa acestuia este totuşi incertă, întrucît la 1610 nu se traduceau încă actele slavone. Mai degrabă este de presupus că falsul a fost conceput chiar sub această formă, a unei traduceri.

---

[1] De la бѡжїю, cum va fi fost în modelul slavon al falsului.
[2] „al Moldovei".
[3] Nota editorului.

www.dacoromanica.ro

† М(и)л(о)стїю б(о)жїю, мы, Стефан(ь) воевода, г(о)сп(о)д(а)ръ Землю Молдавскои. Знаменито чиним ьисимь[1] листомь нашим(ь), оусим(ь) кто на н(ь) оузрит(ь) или его чтоучи оуслышит(ь), ѡже прїидоша прѧдь нами и прѣд(ь) оусими нашеми молдавскими болѣри, боѧрин(ь) наш(ь) вѣр<ныи>[2], пан(ь) Богдан(ь) столник(ь), по его доброю волю, никим непоноуждеиноу а ни присилоуван(ь), и продал [оу] своемоу правого[3] ѡтчиноу и дѣдьнинноу, ѡт(ь) своего правого оурика, едно село, на имѧ Подолѣнїи, оу дръжави Нѣмецкои, на оустиѧ потока Негритѧска, по ѡбѧ сторони потока, и съ едниь став(ь)[4] и съ млини оу Бистрици. Тои продал(ь) самомоу г(оспо)дствоу ми, за ѡсим(ь) сот(ь) и седим(ь) десѣт(ь) и двѣ злата татарских(ь). И оустах(ь) г(оспо)дствоу ми та заплатих(ь) оуси исполна тоти више писании пинѣѕи, ѡ҃ѡв злат(а)[5] татарски<х(ь)>[6], оу роуки Богдан(ѹ) столник(ѹ), прѣд(ь) нами и прѣд(ь) нашеми болѣри.

А г(оспо)дство ми дадох(ь) и пом(и)ловах <съ>[6] правою [и] викоупленїе, съ тое село, на имѣ Подолѣнїи, на оустиѧ потока, по ѡбѣ сторони потока, и съ едниь став(ь)[4] и съ млин(и)[5] оу Бистрици, г(оспо)дство мы помиловах(ь) слоуѕѣ <на>[2]шемоу, <Ав>[2]рам(ь) Фрънкоу, и дадохом(ь) его[7], ѡт(ь) нас(ь), оурик(ь), съ въсем(ь) доходом(ь), <ем8>[6] и дѣтем(ь) его, и оунноучатом(ь) его, и прѣоуноучатом(ь) его, и прашоурѣтомь его, неопороушено николиже, на вѣки.

И [с(ь)] привилїе что имал(ь) пан(ь) Богд<ан(ь)>[8] столник(ь) ѡ<т(ь)>[2] оуикоу нашиx(ь)[9], ѡт(ь) Стефана воевода, еще же [емоу] дадох(ь) оу роуки Аврам(ь) Фрънкоуль.

А хотарь тое село, на имѣ Подолѣнїи, да ест(ь) по коуда хотарил<и>[2] и зна<м>[2]ена<л(ь)>[8] пан<ь Мик>[8]отъ и пана Рѧцеша, пръкълаби ѡт(ь) Нѣмьца: почениш ѡт рѣцѣ Бистрица, оу ед<а>[2] могилъ копана, и ѡть толѣ оу ед<ни>[2](ь)[4] камен, таже паки оу едни(ь)[4] камен, та<же>[2] на дѣль, оу кръница Хрисова, и ѡт(ь) толѣ горѣ, оу едниь доуб(ь)[4] съ боуѡръ, и ѡт толѣ оу една могилъ копана, таже, ѡт(ь) знамень [и] до знамен(ь), до могила До<ш>[2]нева[10], и ѡт(ь) толѣ оу потока Фънва, таже Фънва до матка потока Негритѧска, по на конец(ь)[4] великои став(ь), оу една кръниц(ь)[4], и ѡт(ь) толѣ оу една могила, близ(ь)[4] дорохою, таже оу едни(ь) камен(ь), таже, ѡт(ь) знамен(ь) до знамен(ь), пакиже оу Бистрици. Тои ест(ь) вес(ь) хотарь Подолѣномь.

А на то ест(ь) вѣра нашего г(оспо)дства, више писанного, ми, Стефана воевода, и вѣра прѣвъзлюбленних(ь) с(ы)нѡв(ь) г(оспо)дства ми, Алеѯандра и Богдан(а) - Влада, и вѣра боѧр(ь) наших(ь): вѣра пана Збиара, и вѣра пана Нѣг(а), вѣра пана Доума, вѣра пана Га<н>[2]гоура, вѣра пана Драгоше дворника, вѣра пана Хръмана, вѣра пана Їацка Хоудича, вѣра пана Дажбога, вѣра пана Шефоула пръкалаба ѡт(ъ) Хотина, вѣра пана[11] Андреика, вѣра пана Грозѣ, вѣра пана Съкаръ пъръкалаба Новоградскаго, вѣра пана Клънъоу спътарѣ, вѣра пана Болдоура вистѧрника, вѣра пана Єримїѧ постелника, вѣра пана Андреика чашника, вѣра пана Шандра комиса и вѣра оуcих(ь) боѧр(ь) наших(ь) молдавских(ь), великих(ь) и малих(ь).

А по нашем(ь) животѧ, кто боудеть г(о)сп(о)д(а)рь нашеи земли, ѡт(ь) дѣтїи наших(ь) или ѡт(ь) нашего родоу или пак(ь)[4] боуди кого Б(ог)ъ извереть г(о)сп(о)д(а)ремь в<ы>[2]ти наш<ен>[8] З<емли>[8] Молдавскои, тоть би не пороушили нашего даание и потвръжденїе, але аби его оутвръдиль и оукрѣпиль, за что г(оспо)дствоу ми есемь коупили на мои правїи пинѣѕи и дадохомь его како да ест(ь) емоу ѡтчиноу и дѣдьнинноу.

А кто сѧ покоусить нашего даание и потвръжденїе <пороушити>[6] или раздроушити, тоть таковїи да ест(ь) проклѣт(ь) ѡт(ь) г(оспод)а б(ог)а и сп(а)са нашего,

www.dacoromanica.ro

І(сүс)ѵ Х(рист)а, и ѡт(ь) прѣчистыѧ его матере, и ѡт(ь) с(вѧ)тыχ(ь) д҃ ев(а)г(е)листи, и ѡт(ь) с(вѧ)тыχ(ь) в҃ї ап(о)ст(о)ль връχовниχ(ь), Петра и Пав(ь)ла[12] <и прочиих(ь)>[6], и ѡт(ь) въсѣχ(ь) с(вѧ)тыχ(ь) <и>[2] ѡт(ь) т҃ні с(вѧ)тыχ(ь) ѡ(те)ць, иже въ Некеи, и да ест(ь) подобен(ь) Иоуда и проклѣтомоу Ѧриѧ, и да имаеть оучастїе съ ѡнѣми иоудене еже възъпиша: кръв(ь)[4] его на ниχ(ь) и на чадаχ(ь) иχ(ь), иж(е) ест(ь) и бѫдет(ь).

Ѧ на болшоую крѣпость и даанїе[13] <томѹ въсемѹ>[6] више писанномоу, велѣли есми нашемоу вѣрномоу паноу, Тъоутоулоу логофетоу, писати и нашоу печать привѣсити къ семоу листоу нашемоу.

Пис(а) Ѧлеѯию, въ Соуч(а)вѣ, в(ъ) л(ѣ)то ҂ѕцпз, м(ѣ)с(ѧ)ца мар(тїа), ѳ҃.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea noastră şi înaintea tuturor boierilor noştri moldoveni, boierul nostru credincios, pan Bogdan stolnic, de bunăvoia lui, nesilit de nimeni şi nici asuprit, şi a vîndut ocina şi dedina sa dreaptă, din uricul său drept, un sat, anume Podolenii, în ţinutul Neamţ, la gura pîrîului Negriteasca, pe amîndouă părţile pîrîului, şi cu un iaz şi cu mori la Bistriţa. Acestea le-a vîndut însumi domniei mele, pentru opt sute şi şaptezeci şi doi de zloţi tătăreşti. Şi m-am ridicat domnia mea şi am plătit deplin toţi aceşti bani mai sus-scrişi, 872 de zloţi tătăreşti, în mîinile lui Bogdan stolnic, înaintea noastră şi înaintea boierilor noştri.

Iar domnia mea am dat şi am miluit ⟨cu⟩[6] dreapta cumpărătură, cu acest sat, anume Podolenii, la gura pîrîului, pe amîndouă părţile pîrîului, şi cu un iaz şi cu mori la Bistriţa, domnia mea am miluit pe sluga noastră, ⟨Av⟩[2]ram Frîncu, şi i-am dat de la noi uric, cu tot venitul, ⟨lui⟩[6] şi copiilor lui, şi nepoţilor lui, şi strănepoţilor lui, şi răstrănepoţilor lui, neclintit niciodată, în veci.

Iar privilegiul pe care l-a avut pan Bogd⟨an⟩[8] stolnic de la unchiul nostru[9], de la Ştefan voievod, încă l-am dat în mîinile lui Avram Frîncul.

Iar hotarul acestui sat, anume Podolenii, să fie pe unde au hotărnicit şi au însemnat pan ⟨Mic⟩[8]otă şi pan Reaţeş, pîrcălabi de Neamţ: începînd de la apa Bistriţei, la o movilă săpată, şi de acolo la o piatră, apoi iarăşi la o piatră, apoi la deal, la fîntîna lui Hris, şi de acolo în sus, la un stejar cu bour, şi de acolo la o movilă săpată, apoi, din semn în semn, pînă la movila lui Do⟨ş⟩[2]nea[10], şi de acolo la pîrîul Făiva[14], apoi Făiva[14] pînă la matca pîrîului Negriteasca, pe la capul iazului celui mare, la o fîntînă, şi de acolo la o movilă, aproape de drum, apoi la o piatră, apoi, din semn în semn, iarăşi la Bistriţa. Acesta este tot hotarul Podolenilor.

Iar la aceasta este credinţa domniei noastre, a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor fii ai domniei mele, Alexandru şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri: credinţa panului Zbiare şi credinţa panului Neagu, credinţa panului Duma, credinţa panului Ga⟨n⟩[2]gur, credinţa panului Dragoşe vornic, credinţa panului Hărman, credinţa panului Iaţco Hudici, credinţa panului Dajbog, credinţa panului Şteful pîrcălab de Hotin, credinţa panului Andreico, credinţa panului Grozea, credinţa panului Săcară pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Clănău spătar, credinţa panului Boldur vistier, credinţa panului Erimia postelnic, credinţa panului Andreico ceaşnic, credinţa panului Şandru comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

www.dacoromanica.ro

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, din copiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să nu clintească dania şi întărirea noastră, ci să-i întărească şi să-i împuternicească, pentru că domnia mea am cumpărat pe banii mei drepţi şi i-am dat lui ca să-i fie ocină şi dedină.

Iar cine s-ar încumeta ⟨să strice⟩[6] sau să sfărîme dania şi întărirea noastră, unul ca acela să fie blestemat de domnul dumnezeul şi mîntuitorul nostru, Isus Hristos, şi de preacurata lui maică, şi de cei 4 sfinţi evanghelişti, şi de cei 12 sfinţi apostoli de frunte, Petru şi Pavel ⟨şi ceilalţi⟩[6], şi de toţi sfinţii ⟨şi⟩[2] de cei 318 sfinţi părinţi, cei care au fost la Nicheia, şi să fie asemenea lui Iuda şi blestematului Arie, şi să aibă parte cu acei iudei care au strigat: sîngele lui asupra lor şi asupra copiilor lor, care este şi va fi.

Iar pentru mai mare putere şi danie[13] a ⟨tuturor celor⟩[6] mai sus-scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutul logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

A scris Alexiiu, la Suceava, în anul 6987 ⟨1479⟩, luna martie, 9.

Bibl. Acad., Peceţi, nr. 194. Orig., perg. (35,5 × 43,5 cm), pecete (diam. = 7,8 cm) atîrnată (şnur de mătase roşie şi cafenie), cu legenda: † Пєчать Їѡ Стєфань воєвωда, гωсподар Зємли Мωлдавскои.

O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol"— Iaşi, Fotografii, II/562.

EDIŢII: Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 220—222 (text slav şi trad. hotarnicei, cu relevarea greşelilor de limbă slavă, dar fără suspectarea autenticităţii); *D.I.R.*, A, II, *Doc. îndoielnice*, p. 315—316 (trad., cu motivarea neautenticităţii).

Falsitatea documentului, observată şi demonstrată, pentru prima dată, de Fr. Pall, *Acte suspecte şi false*, p. 108—111, nu mai necesită o argumentare detaliată. Într-adevăr, după sfat (trădînd folosirea unui model de la sfîrşitul anului 1486, sau din anii imediat următori, de cînd apar, dealtfel, şi hotarnicii Micotă şi Reateş în calitate de pîrcălabi de Neamţ), şi limbă (ale cărei particularităţi au fost relevate încă de I. Bogdan), la care se mai pot adăuga grafia (încercînd să imite, dar fără a reuşi scrisul diacului Alexa — vezi doc. din 1490 ianuarie 18 la Bibl. Acad., CVIII/16), calitatea proastă a pergamentului, formularul (în special prezenţa blestemului într-un document de danie către un boier) şi unele elemente de conţinut (preţul exagerat al satului sau hotarnica, de o factură mult mai tîrzie), actul a fost plăsmuit, cu destulă îndemînare, probabil în secolul al XVII-lea, pentru a se justifica pretenţiile de stăpînire asupra satului Podoleni ale descendenţilor lui Avram Frîncu. Sugestive în acest sens sînt, îndeosebi, modalitatea prin care satul trece din stăpînirea lui Bogdan stolnic în cea a lui Avram Frîncu: mijlocirea domnească, şi hotarnica. De notat, în plus, este şi faptul că de la modelul folosit falsificatorul a sustras probabil pecetea, a cărei autenticitate nu poate fi contestată, dar pe care a atîrnat-o cu un şnur nou (mătasea de culoare cafenie, nu cea folosită la peceţile domneşti).

---

1 În loc de не симь.
2 Şters.
3 Greşit, în loc de свою правоую.
4 După ultima consoană, în orig., paieroc.
5 Vezi mai sus, aceeaşi formă.
6 Omis.
7 Greşit, în loc de емȣ.
8 Rupt.
9 După forma plurală a adjectivului pronominal ar trebui să urmeze numele ambilor fraţi: Ilie şi Ştefan.
10 În ediţia lui I. Bogdan: до<м>неа (Doamnei).
11 на, adăugat deasupra rîndului.
12 În orig., după в, paieroc.
13 Greşit, în loc de потврьжденіе (întărire).
14 În trad., din *D.I.R.* A, II: „Făio"; toponimia a conservat însă (v. I. Bogdan, *op. cit.* p. 223); forma: „Făiva".

www.dacoromanica.ro

Изволенїем(ь) Ѿт(ь)ца и съ поспешенїем(ь) С(ы)на и съвръшенїем(ь) С(вѧ)т(о)го Д(ѹ)ха. Нача се съ празник(ъ), въ имѧ с(вѧ)т(о)го архистратига Михаила и Гаврїила и прочи бесплътних(ъ) <сил(ь)>[1], въ д(ь)ны бл(а)гочестиваг(о) и Х(рист)ѹ любиваго г(о)сп(о)д(и)на, Їѡ Стефана воевода стараго, б(о)жїим(ь) м(и)л(о)стїю г(о)сп(о)д(а)ръ Земли Молдавскои, при архїеп(и)ск(о)пе кѵр Θеѡктист(ъ), митрополит(ъ) Сѹчавскаго.

Ѿже съб(ь)равшим(ъ) сѧ нищи ѡт(ъ) Ꙗскаго тръга ѡт(ъ) Б(о)га понъжденїе и ѡт(ъ) пр(ѣ)ч(и)стїе его м(а)т(е)рь, промыслывшим(ъ) междѹ собое, доброволи<а> съставише себѣ <бр(а)т>[2]ство, повелѣнїем(ь) г(о)сп(о)дарем(ь) выш(е) писанаго, стараго Стефана воеводї, и съ бл(а)гословенїем(ь) оѵчителем(ь) нашим(ь), преѡс(ве)щеним(ь) кѵр Θеѡктистом(ь), митрополит(ъ) Сѹчавским(ь). Пакиже въси брати, мы бл(а)гословихом(ъ), съ бл(а)госърдїем(ь) нашим(ь) и б(о)жїем(ь) произволенїем(ь), тогда и свѣтлим(ь) ср(ъ)д(ь)цем(ь) възем(ь)ше Б(ог)а помощника нам(ъ), грѣшним(ъ), и пр(ѣ)ч(и)стаа Б(о)гом(а)т(е)рь, ꙗко да сътворим(ъ) празник(ъ) на въсѣки года, по ѡбичаи православных(ъ) хр(и)стїаным(ъ), в(ъ) л(ѣ)то ҂ЅЦПИ.

Cu voia Tatălui şi cu ajutorul Fiului şi cu săvîrşirea Sfîntului Duh. S-a început acest praznic, în numele sfîntului arhistrateg Mihail şi al lui Gavril şi al celorlalte ⟨puteri⟩[1] fără trup, în zilele binecinstitorului şi de Hristos iubitorului domn, Io Ştefan voievod cel bătrîn, cu mila lui Dumnezeu domn al Ţării Moldovei, pe vremea arhiepiscopului chir Theoctist, mitropolit de Suceava.

Iată, săracii din tîrgul Iaşi, care ne-am adunat, îndemnaţi de Dumnezeu şi de preacurata lui maică, şi care am sfătuit între noi, ne-am alcătuit de bunăvoie, într-o ⟨frăţie⟩[2], din porunca domnului mai sus-scris, Ştefan voievod cel bătrîn, şi cu binecuvîntarea învăţătorului nostru, prealuminatul chir Theoctist, mitropolit al Sucevei. Şi iarăşi, toţi fraţii, noi am binecuvîntat atunci cu buna noastră osîrdie şi cu bunăvoia lui Dumnezeu şi, cu inima curată, l-am luat ca ajutor nouă, păcătoşilor, pe Dumnezeu şi pe preacurata lui maică, ca să facem praznic în fiecare an, după obiceiul dreptcredincioşilor creştini, în anul 6988 ⟨1480⟩.

Bibl. Acad. Ms. nr. 128, f. 4 r.—v. Copie din secolul al XVIII-lea.

EDIŢII: Ionescu-Gion, *Ist. Bucurescilor*, p. 363 (text slav şi trad.); Ghibănescu, *Breasla mişeilor*, p. 101 (text slav şi trad.).

Deşi nici unul din cei doi editori ai actului nu şi-au pus problema autenticităţii acestuia, conţinutul şi forma sa, contrastînd hotărît cu tot ceea ce cunoaştem din producţia diplomatică a secolului al XV-lea, provoacă îndreptăţite suspiciuni. Pe de altă parte, chiar dacă se poate admite, teoretic, constituirea unor astfel de frăţii, în tîrguri, înainte de cele negustoreşti sau meşteşugăreşti, tîrgul Iaşi nu se afla, de bună seamă, la sfîrşitul secolului al XV-lea, în măsură să adăpostească o „sărăcime" de acest fel într-atît de numeroasă încît să apară şi necesitatea constituirii ei într-un cadru organizat.

Dealtfel, cum moartea mitropolitului Teoctist este înregistrată dea nalele moldoveneşti sub data de 1477 noiembrie 8 (*Cronicile*, p. 50 şi 63), iar Ştefan cel Mare poartă atributul de „cel bătrîn", provenienţa actului din anul 1480 devine cu totul imposibilă.

---

[1] Omis.
[2] Rupt; întregire nesigură.

www.dacoromanica.ro

XXII 1484 (6992) mai 14, Suceava.

† М(и)л(о)стïю б(о)ж<ïе>[1]ю, мы, Стефан(ъ) воевода, г(о)сп(о)д(а)р(ъ) Земли[2] Молдавскои. Знамени<то ч>[1]иним(ъ) исѧм(ъ)[3] листом(ъ) нашим(ъ), въсѧм(ъ) кто на н(ъ) оузрит(ъ) или ег(о) ч<т>[1]оми[4] оуслышит(ъ),[5] ѡж(е) тоти истыни <и>[1]аши слꙋги, Иѡн(ъ) и Драгоше, с(ы)нꙋве Дума Тътърѣн<ꙋл(ъ)>, сл<[1]ꙋжили нам(ъ) право[6] и вѣрно. Тѣм(ъ), мы, видѣвше пра<вꙋ>[1]ю и вѣрнꙋ<ю>[7] слꙋжбꙋ до нас(ъ), жалова<ли>[1] есми их(ъ) ѡсобною нашеи м(и)л(о)стïю и дали и по<т-верд>[1]или есми <и>[7]м(ъ) и сестрам(ъ) их(ъ), Драгицѣ и Ангелина, оу наш<еи>[1] земли, оу Молдавскои, их(ъ) правая ѡтчина, села на имѣ: Тътърѣнии и Мирѣнии...
.... [8]. Тое вършн[9] писанïе да естъ им(ъ), ѡт(ъ) н<ас(ъ), о>[1]у-рикъ и съ въсем(ъ) хоходом(ъ)[10], им(ъ) и дѣтем(ъ) <их(ъ)>[1], и ꙋнꙋчатом(ъ) их(ъ), и прѣщꙋратом(ъ) их(ъ), и въсемꙋ родꙋ[11] их(ъ), <кто сѧ им(ъ)>[7] из-веретъ н<аи ближн>[12]и, непорꙋшени николиж(е), на вѣка.

А хотар(ъ) више писаним(ъ) селам(ъ) да ест(ъ) по старомꙋ хот<арꙋ>[1] ѡт(ъ) оусих(ъ) сторонꙋ, кꙋда из вѣка ѡживали.

А на то <ес>[1]т(ъ) <вѣ>[1]ра <нашего>[7] г(ос)п(о)дства, више писанаго, мы, Стефан(а) воеводи, и вѣра прѣвъзлюбленних(ъ) дѣтеи наших(ъ), А<лександра>[12] и Богдана-Влада, и вѣра боıарь наших(ъ) <молдавских(ъ)>[1]: вѣра пана Влаикꙋла пръкълаба Ѡрхïнского и вѣра с(ы)на его, пана Дꙋ<ми, вѣра>[1] пана Збïари, вѣра пана Храни дворника, вѣра <пан>[1]а Юги, вѣра пана Нѣга, вѣра пана Гангꙋра, <вѣра>[1] пана Хръмана, <вѣра пана Гер>[1]мана и вѣра п<ана>[1] Ѡани, пръкълабо<ве Бе>[1]ло-градских(ъ), вѣра пана Ивашка и вѣра <пана>[7] Макси<на>[12], пръкълабове Килиски-<х(ъ)>[12], вѣра <п>[12]ана Да<ж>[12]бога <пръкълаба Немецска>[1]г(о), вѣра <пана Фете Гот>[1]къ, вѣ<ра>[1] пана <Др>[12]агоше, вѣра пана <Микота>[12] пръкѫлаба Ново-градс<к>[12]их(ъ), вѣра пана Ицка <Гꙋ>[1]дича, вѣра пана Шеф<ꙋла>[1] Хотинског(о), вѣра пана Драгоше спѫтарѣ, в<ѣра>[1] пана Кирика[13] вистерника, вѣра пана Еремïа постелника, вѣра пана И<ѡн>[1]а чѧшника, вѣра пана Петре столника, вѣра п<а>[12]на Грози комиса и вѣра ꙋс<и>[12]х(ъ) боıар(ъ) наших(ъ) молдавских(ъ), великих(ъ) и малих(ъ).

А п<о наш>[1]ем(ъ) животѣ, кто бꙋдет(ъ) г(о)сп(о)д(а)ръ нашеи Земли Мол<да>[1]вскои, ѡт(ъ) чадеи наших(ъ) или ѡт(ъ) нашег(о) рода или пак(ъ) боуд(ь) кого [въ][14] изберет(ъ) Б(о)гꙋ г(о)сп(о)д(а)ръ[15] б<ыти>[16] нашеи Земли Молдав-скои, тот(ъ) що би <не порꙋши>[7]л(ъ) нашег(о) даанïе и потвръжденïе, али щꙋ[17] би <пот>[12]връд[д]ил(ъ) [нïе][18] и оукрѣпил(ъ), занꙋж(е) есми им(ъ) дали <за>[16] их(ъ) слꙋжбꙋ.

А на болшее крѣпост(ъ) и потвръжденïе томꙋ въсемꙋ выш(е) писанꙋ<мꙋ, велѣли е>[12]с<м>[12]и нашимꙋ вѣрнимꙋ панꙋ, Тъꙋт<ꙋл>[16]а логофетꙋ, писати и нашимꙋ печат(ъ) завѣси<т>[16]и к семꙋ листо<мꙋ>[7] нашим<ꙋ.

Пис(а)>[12] Кост(е), брат(ъ) Іѡн(а) даскал(а), <въ лѣто>[7] ҂ꙅцчв, м(ѣ)с(ѧ)ца маи, ді.

† Din mila lui Dumnezeu, noi, Ştefan voievod, domn al Ţării Moldovei. Facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor celor care o vor vedea sau o vor auzi citindu-se, că aceste adeăvrate slugi ale noastre, Ion şi Dragoşe, fiii lui Duma Tătărean<ul>[1], ne-au slujit drept şi credincios. De aceea, noi, văzînd slujba dreaptă şi credincioasă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat şi le-am întărit lor şi surorilor lor, Draghiţa şi Anghelina, în ţara noastră, în Moldova, ocina lor dreaptă, satele anume: Tătărenii şi Mirenii... [8] Toate acestea de mai sus[9]-scrise să le fie de la noi uric şi cu tot venitul, lor şi copiilor <lor>[1], şi nepoţilor lor, şi strănepoţilor lor şi întregului lor neam, <cine li se va>[7] alege cel mai apropiat, neclintit niciodată, în veci.

www.dacoromanica.ro

Iară hotarul satelor mai sus-scrise să fie după vechiul hotar din toate părţile, pe unde au folosit din veac.

Iar la aceasta este credinţa domniei ⟨noastre⟩[7], a mai sus-scrisului, noi, Ştefan voievod, şi credinţa preaiubiţilor noştri fii: A⟨lecsandru⟩[12] şi Bogdan-Vlad, şi credinţa boierilor noştri ⟨moldoveni⟩[1]: credinţa panului Vlaicul pîrcălab de Orhei şi credinţa fiului său, pan Du⟨ma, credinţa⟩[1] panului Zbiarea, credinţa panului Hrana vornic, credinţa panului Iuga, credinţa panului Neagu, credinţa panului Gangur, ⟨credinţa⟩[1] panului Hărman, ⟨credinţa panului Gher⟩[1]man şi credinţa panului Oana, pîrcălabi de Cetatea Albă, credinţa panului Ivaşco şi credinţa ⟨panului⟩[7] Macsin, pîrcălabi de Chiliia, credinţa panului Da⟨j⟩[12]bog ⟨pîrcălab de Neamţ⟩[1], credinţa panului ⟨Fete Got⟩[1]că, credinţa panului ⟨Dr⟩[12]agoşe, credinţa panului ⟨Micotă⟩[12] pîrcălab de Cetatea Nouă, credinţa panului Iaţco ⟨Hu⟩[1]dici, credinţa panului Ştef⟨ul⟩[1] de Hotin, credinţa panului Dragoşe spătar, credinţa panului Chirica[13] vistier, credinţa panului Eremia postelnic, credinţa panului I⟨on⟩[1] ceaşnic, credinţa panului Petre stolnic, credinţa panului Grozea comis şi credinţa tuturor boierilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn al ţării noastre, Moldova, din fiii noştri sau din neamul nostru sau iarăşi pe oricine îl va alege Dumnezeu să fie domn al ţării noastre, Moldova, acela să ⟨nu strice⟩[7] dania şi întărirea noastră, ci să o întărească şi să o împuternicească, pentru că le-am dat pentru slujba lor.

Iar pentru mai mare putere şi întărire a tuturor celor mai sus-scrise, am ⟨poruncit⟩[12] credinciosului nostru pan, Tăut⟨ul⟩[16] logofăt, să scrie şi să atîrne pecetea noastră la această carte a noastră.

⟨A scris⟩[12] Coste, fratele lui Ion dascăl, ⟨în anul⟩[7] 6992 ⟨1484⟩, luna mai, 14.

Bibl. Acad., LXXX/58. Orig., perg. (21 × 32,5 cm), rupt şi şters la îndoituri, fără pecete.

O trad., din 1780 mai 23, de popa Mihail, exarh de la Mitropolie, ibidem, CXVI/47. O foto., la Inst. de ist. şi arh. „A. D. Xenopol" — Iaşi, Fotografii, II/563.

EDIŢII: Antonovici, *Doc.⟨comunicate⟩*, p. 126—127 (trad. din 1780); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 284—285 (aceeaşi trad., după Antonovici, fără suspectarea autenticităţii); *D.I.R.*, A, II, p. 52—53 (aceeaşi trad., după Bogdan, ca doc. autentic) şi *Doc. îndoielnice*, p. 316—317 (trad., după orig., considerîndu-se documentul ca fiind fals).

După materialul folosit (hîrtie), grafic (scris cursiv, din secolul al XVII-lea, total deosebit deci de scrisul diecilor din cancelaria lui Ştefan cel Mare, inclusiv Coste, fratele lui Ion dascăl), şi limbă (numeroase greşeli gramaticale sau de nume proprii şi omisiuni — vezi notele), actul constituie un falsificat, alcătuit după modelul unui act autentic cu aceeaşi dată (fapt care a făcut imposibilă observarea caracterului său numai pe baza traducerii din 1780), cu scopul justificării unor drepturi de stăpînire asupra celor două sate.

---

1 Şters şi rupt.
2 н, făcut aici, ca şi deseori în continuare, ca ч.
3 În loc de нс сам(ъ).
4 Greşit, în loc de чточи.
5 с, îndreptat din з.
6 п, îndreptat din в.
7 Omis.
8 Şters şi rupt cca. 17 litere.
9 Greşit, pentru въсе више (toate de mai sus).
10 Greşit, pentru доХодом(ъ).
11 În loc de родȣ.
12 Rupt.
13 În loc de Киракол (Chiracola).
14 въ, adăugat deasupra rîndului.

www.dacoromanica.ro

[15] с, îndreptat din р.
[16] Șters.
[17] Așa în orig.
[18] Inițial diacul a scris потврьжденїе, corectînd apoi pe же în дн, dar fără a anula pe д suprascris și terminația нїе.

XXIII ⟨1484 septembrie — 1504 iulie 2⟩.

Cum Theodorus Cantemyrius, Ciliensis et Smilensis Pircalabus, in defendendis contra Turcarum Tartarorumque irruptiones illis urbibus fidelem se servum, et strenuum pro Cruce militem se praebuerit[1], postea vero Deo ita permittente omnia illa loca a Turcis devastata occupataque, ipse vero illorum vi coactus fuerit, patrias suas possessiones, quas avi proavique ipsius praestitis fideliter servitiis a beatae memoriae antecessoribus nostris dono obtinuerant, deserere. Nos, christiana pietate et clementia, moti praefatum Theodorum Cantemyrium tribus in agro Falcziorum pagis[2], cunctisque adiacentibus sylvis, campis, fluviis, et piscinis donamus, et eum totius Codri (sylvae) Kigiecz praepositum, et equitum kiegiecziensium...[3] Supremum Capitaneum constituimus etc.

Fiindcă Theodor Cantemir, pîrcălabul Chiliei și Ismailului, s-a arătat slujitor credincios și oștean viteaz al crucii în apărarea acelor cetăți contra năvălirilor turcilor și tătarilor, și pentru că după aceea, cu voia Domnului, toate aceste locuri au fost pustiite și ocupate de turci, iar el a fost silit, prin cotropirea acelora, să-și părăsească pămînturile strămoșești, pe care moșii și strămoșii lui le căpătaseră în dar pentru slujbele cu credință făcute de la predecesorii noștri de fericită pomenire, noi, îndemnați de creștinească iubire și îndurare, dăruim pe mai sus-pomenitul Teodor Cantemir cu trei sate[2] în ținutul Fălciilor și cu toate pădurile, cîmpiile, apele și iazurile cîte se țin de ele, și-l rînduim mai mare peste întreg codrul Tigheciului și căpitan suprem al călăreților tigheceni...[3] etc.

După Cantemir, *Descriptio Moldaviae*, p. 262—263. Text lat., și trad. rom. Același text în idem, *De vita et rebus gestis Constantini Cantemiri, principis Moldaviae*, Moscova, 1783, p. 22 și 24 (text lat.) și p. 23 și 25 (trad. rus.).

Actul reprezintă, evident, un falsificat al lui D. Cantemir pentru dovedirea vechimii și nobleței familiei sale, produs, probabil, chiar sub forma cunoscută în prezent (fără a fi avut, deci, vreodată, o individualitate diplomatică). Vezi, în același sens, și observațiile din aceeași ediție a operei lui Cantemir după care se editează și textul, p. 266, n. 4.

În ceea ce privește intervalul cronologic pe care l-a avut, desigur, în vedere, D. Cantemir, pentru a motiva presupusa danie a lui Ștefan cel Mare, el este, neîndoielnic, cel de după cucerirea Chiliei și a Cetății Albe de către turci.

---

[1] În ediția din *Vita Const. Cantemiri*: „gesserit".
[2] Desigur, satele Mănești, Plăvățești și Silișteni, de la obîrșia Elanului (v. Ghibănescu, *Surete*, VII, p. XII—XXIV).
[3] Urmează explicația: qui eo tempore testibus historicis octo millia numerabantur (care în acea vreme după mărturiile istoricilor, erau în număr de opt mii).

XXIV 1485 (6993) iunie 8, Suceava.

† Cu mila lui Dumnezeu, Io Ștefan voevod, domn al pămîntului Moldovei. Facem știre cu această carte a domniei noastre, tuturor celor ce vor căuta pre ea sau vor auzi citind-o, că cu această carte a domniei mele dat-am

www.dacoromanica.ro

slugilor noastre, Maluşca, fratelui său, Neicea, lui Cozma Rîzan şi fratelui său, Draguş, pentru a lor slujbă credincioasă, pămînturile pustii ce se află de ambele părţi ale Vişnovăţului, de lîngă Bîcu, în faţa Sultanii şi Maraşii, ca să facă sat şi să se folosească de tot venitul moşiei. Dar jumătate din moşie să fie în ohab şi neclintită moşia lui Maluşca şi fratelui său, Neicea, iar altă jumătate lui Cozma Rîzan şi fratelui său, Draguş, fiilor lor, nepoţilor şi strănepoţilor, şi de nimeni neclintită să rămîie.

La aceasta este credinţa domniei mele, mai sus-scrisului Io Ştefan voevod, şi credinţa fiilor noştri, Alexandru voevod şi Bogdan voevod, şi credinţa boerilor noştri: Vlaicul, pîrcălabul Orheiului, şi credinţa boerului Zbiearea, credinţa panului Hrean[1] vornicul, credinţa lui pan Oană, credinţa lui Gherman, pîrcălabi, credinţa lui Gangur, credinţa lui pan Ivaşcu, credinţa lui Maxim pîrcălab, credinţa lui pan Dajbog pîrcălab, credinţa lui Micotă pîrcălab, credinţa lui pan Dragoş spătar, credinţa lui Chiracola visternic, credinţa lui pan Eremia postelnicul, credinţa lui Ion paharnicul, credinţa lui pan Petru postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri celor mari şi celor mici.

Iară după săvîrşirea vieţei noastre, cine va fi domn în pămîntul nostru, al Moldovei, sau din fiii noştrii sau din neamul nostru sau pe care îl va alege Dumnezeu a fi domn, acela dania noastră să n-o strice, ci s-o întărească de vreme ce le-am dat lor pentru slujba lor pentru ţară şi să fie pază în contra tătarilor, aşa precum au fost pînă acum, fiind din ceata boerului nostru Gangur.

Iară pentru mai mare credinţă am poruncit credinciosului nostru pan, Tăutu logofăt, ca să scrie şi pecetea noastră s-o atîrne la cartea noastră.

Şi a scris Coste, frate lui Ion dascăl, în Suceava, anul 6993 ⟨1485⟩ iunie 8.

După Arbore, *Basarabia*, p. 1. Trad. editorului, după originalul care se afla în păstrarea locuitorilor din satul Rezeni (azi r. Anenii Noi, R.S.S. Moldovenească).

ALTE EDIŢII: Bogdan, *Doc. Răzenilor*, p. 362 (trad., după Arbore) şi p. 364—365 (text refăcut, după formularul documentelor originale, al aceleiaşi trad., sub data de an: 1484); idem, *Doc. Ştefan*, I, p. 287—288 (textul refăcut, sub aceeaşi dată); Culea, D., *Cum îşi apărau Moldovenii pămînturile lor* ..., în „Albina", XXV (1925), Bucureşti, p. 279—280 (trad., după Arbore); *D.I.R.*, A, II, p. 318 (trad., după Arbore, cu consideraţii privind neautenticitatea documentului).

Făcînd parte din seria falsificatelor basarabene (vezi comentariul de la doc. nr. VI), actul de faţă prezintă totuşi unele elemente deosebite, care trădează, pe de o parte, o mai mare fidelitate faţă de modelul folosit: doc. din 1502 martie 1 (vezi *D.R.H.*, A, III, nr. 267), iar pe de altă parte cunoştinţe istorice mai apropiate de epoca lui Ştefan cel Mare. Aşa cum s-a observat însă de către editorii colecţiei *D.I.R.*, menţionarea pîrcălabilor Cetăţii Albe şi ai Chiliei, deşi acestea fuseseră cucerite încă din vara anului 1484 de către turci, atribuirea titlului de voievod ambilor fii ai domnului, folosirea unor expresii ca „pămînturile pustii" sau „slujba lor pentru ţară" precum şi motivarea daniei după dispoziţie probează indiscutabil neautenticitatea actului. Vezi şi Balaur, *Doc. Rîzenilor*, p. 273 şi urm.

---

[1] În loc de „Hrană".

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

SEMNE SIMBOLICE, LĂMURIRI

* = indică așezări dispărute;
„în" pus înainte de numele localității identificate de editori între paranteze unghiulare arată că aceasta continuă vechea așezare în urma unui proces istoric nedeterminat;
„înglobat", în aceeași situație, arată o unificare administrativă modernă.

< > = între paranteze unghiulare sînt cuprinse intervențiile și identificările editorilor.

( ) = între paranteze rotunde sînt date variantele sau elementele complementare ale cuvîntului-titlu.

(?) = exprimă îndoiala editorilor.

~ = indică repetarea numelui din titlu, iar la topice, în cadrul parantezelor unghiulare, a numelui precedent de localitate.

În cazurile de omonimie, ordinea alfabetică a ținut seama de al doilea cuvînt sau element determinant, iar variantele au fost ordonate alfabetic.

Numele din documentele românești au fost redate întocmai, iar cele din documentele scrise în alte limbi, în echivalența lor românească.

Numele de persoane folosite în documente numai pentru indicarea unor așezări au fost tratate o singură dată.

Așezările indicate în funcție de persoane cu nume dublu sau de mai multe persoane au fost indexate la primul nume.

Trimiterile s-au făcut la numerele documentelor, redate, la cele autentice, prin cifre arabe, la cele îndoielnice, prin litere majuscule, iar la cele false, prin cifre romane.

www.dacoromanica.ro

A

Aaron, traducător de acte slavone în limba germană 128, 157, 221.

⟨**Adjud,** or., j. Vrancea⟩, v. **Adjud;** sat în ~ v. **Mărtineşti.**

Adormirea Maicii Domnului, hram al m-rii Bistriţa 46 65, 69, 79, 84, 93, 107, 136, 146, 202, IV; al m-rii Homor 42, 55, 86, 148, 201; al M-rii lui Iaţco 28; al m-rii Putna 141, 155, 166, 175, 184, 192, 205, 207, 208, 211, 214, 221, 225;
act scris în ziua ~ 49.

Afanasie, popă, din satul Ozăreni; tălmăceşte act VI.

Aftanasie, fiul lui Gligoraşco Hreapco; primeşte întărire pentru satul Poiana XVI.

⟨Agîrcia⟩, pîrîu, v. **Angărcie.**

Ajburili, v. **Hajbur.**

Ajud (Agiud), tîrg; ⟨or. Adjud, j. Vrancea⟩ XVIII; sat lîngă ~ 183.

Albescul, v. **Dragoş ~, Petru ~.**

Albeşti, sat, pe Stebnic; ⟨c. Deleşti, j. Vaslui⟩; jumătate din ~, întărită lui Dragoş Albescul 11, iar cealaltă jumătate, lui Vlad Mursea 158.

Albinea (Albînea), pîrîu; ⟨Albuia, afluent al Siretului la Rotunda, c. Doljeşti, j. Neamţ⟩; sate pe ~ 212, 257.

Albişoara, v. **Fîntîna ~** (la ~).

Albotă, v. **Albul.**

⟨Albuia⟩, pîrîu, v. **Albinea.**

Albul, soţul Neagşăi, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.

Albul (Albotă), spătar, în sfat 4, 22—27, 32, 33, 35, 36, 39, 45;
boier în sfatul lui Petru Aron 48, 53; boier în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 77, 81, 85—87, 90, 93, 96, 97, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147, 148, 151, C, V; hotarnic 87, 99;
fost spătar, în sfat 78, 92; vinde satul Cobîlia de Sus 149;
pîrcălab de Neamţ, în sfat 152, 154—156, 161, 162, 165—159, VII—XI, XV, XVI;
pîrcălab de Suceava, în sfat XIII.

Albul, v. **Vasile ~.**

Alcazi, v. **Constandin ~.**

⟨**Alcedar,** sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩; v. **Orcidar.**

Aldeşti (gr.: Vlădeşti), sat, pe Siret, ţ. Neamţ; ⟨contopit cu Cîrligi, c. Filipeşti, j. Bacău⟩; întărit lui Danu II.

Aldomir; vinde jumătate din satul Şoldeşti 160.

Alexa, spătar, fratele lui Oană; cumpără satul Balcăuţi 175.

Alexa, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.

Alexa, ţigan, fiul lui Herţa; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 25, 163.

Alexa, ţigan, fiul lui Laţco, fratele lui Luca; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 25, 163.

Alexandru (Alecsandru), fiul lui Iliaş voievod 2, 31; domn al Moldovei 1—7, 16—39, 45; acordă danii şi întăriri 1—4, 6, 12, 16—27, 29—33, 35, 36, 38, 45, III, scutiri de dări 5, 7, 28, 34, 39, de vamă 37;
danie de la ~ 130.

Alexandru, fiul lui Ştefan cel Mare şi al Ovdotiei 138, frate cu Bogdan 191—218, cu Bogdan-Vlad 219—265, cu Elena 135, 138, cu Ilie 191, 192, şi cu Petru 176—239; credinţa lui ~ 119, 123, 124, 127, 131, 135, 138, 140, 144, 145, 148, 151—153, 155, 156, 158, 161—168, 173, 176, 177, 179, 181—187, 189—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—221, 224, 226—229, 231, 233, 235, 237—241, 243—247, 249—254, 257—265, XVIII, XX, XXII, XXIV;
danie pentru sănătatea lui ~ 135, 138.

Alexandru ⟨**cel Bun**⟩ (cel bătrîn), soţul Marinei 165, III, tatăl Chiajnei 165, al lui Iliaş şi al lui Ştefan 188, 211, 230, al lui Petru Aron 57, bunicul lui Ştefan cel Mare;
acte de la ~ 99, 100, 113, 184, 188, 200, 209, 211, 214, 221, 222, 230, 237, 263;
act fals atribuit lui ~ 61;
danii şi întăriri făcute de ~ 57, 65, 257, III, VI;
danii pentru pomenirea lui ~ 138, 165.

Alexandru, v. şi **Alicsandru, Sandu.**

⟨**Alexandru Vlahuţă** (fost Părăşcani), c. ~, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Dobromireşti.**

***Alexăndreni,** sat, în gura Zahornii; ⟨lîngă Verşeşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; întărit lui Ziianco 12.

Alexiiu, diac; scrie act XX.

www.dacoromanica.ro

Ali-beg, frate cu Schender-beg; conduce o expediţie de pradă a turcilor în Moldova 240.
Alicsandru Coroi, din satul Mituliţa, tatăl lui Vlasîn IX.
Alicsandru, v. şi **Alexandru.**
Ana Nimăiasa, vinde domnului satul Urseşti 234.
Ana, v. şi **Anna.**
Ananie, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Ananie, vătăman 132;
satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penca şi ~, v. **Mărăţei.**
Anastasie, ieromonah, egumen al m-rii Bistriţa; făgăduieşte pomenire 102.
Anastasie, popă, egumen al m-rii Moldoviţa 189; în sfat 123.
Andrea, ţigan, fiul lui Radul; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 163.
Andrei Beiul, primeşte întărire pentru satele Bieşti, Cegurani ş.a. VII.
Andrei Tălmaci, căpitan; traduce acte 29, 69 (1796).
Andrei, v. şi **Indrea.**
Andreico, ceaşnic; în sfat 263—265, XX.
Andreico, diac; scrie acte 96, 134, 189, 193, 202, 203.
Andreico, fiul lui Iliaş ceaşnic, tatăl lui Coste, al Nastei, al Vascăi şi al Ghindei 263, frate cu Luca; se judecă cu Fîrţe Dragoşe şi pierde satul Căţeleşti 92.
Andreico Ciortorîischi, boier în sfat 263—265, XX; primeşte întărire pentru satele Ciortoria, Dubovăţul şi Oşihlib 124.
Andreico Şerbici, soţul Maruşcăi, ginerele lui Ion Cupcici 198.
Andreiu, popă; hotarul lui ~ C.
Andreiu Dolha, frate cu Miclea şi Măruşca, nepotul Oşmeloiei; vinde satul Martineşti 231.
Andrică, tatăl lui Petrea stolnic; ucis de Petru Ponici 195.
Andrieş (gîrla lui ~), confluentă cu gîrla Bogata, ⟨peste Prut; de la Andruşu de Sus la Roşu, azi R.S.S. Moldovenească, c. Roşu, r. Cahul⟩; gura gîrlii lui ~, punct pe hotar 81.
Andrieş Slujăscul, tatăl Maruşcăi, socrul lui Negrilă 79;
satul unde a fost curtea lui ~, v. ***Slujeşti**; loc unde a fost m-rea lui ~, v. **Horga.**
Andrieşti, sat, cu m-re, pe Bîrlad; ⟨Dumeştii Vechi, c. Dumeşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.
Andriicu, frate cu Ion Baico şi cu Toader; primeşte întărire pentru satul Petreşti 238.
Androinic (Andronic), v. **Coste ~, Ivaşcu ~, Mihul ~.**
Andruşco, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Andruşu de Sus, sat, ⟨azi R.S.S., Moldovenească, c. Roşu, r. Cahul⟩; gîrlă la ~, v. **Andrieş** (gîrla lui ~).
Angărcia, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei, la Agîrcia, c. Viişoara, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Anghelina, fiica lui Duma Tătăreanu, sora lui Ion, a lui Dragoşe şi a Draghiţei; primeşte întărire pentru satele Tătăreni şi Mireni XXII.
Anghelina, fiica lui Ştefan Prodan, mama lui Dumitru; tălmăceşte act VI.
Anna, sora lui Dobrul logofăt, mama lui Ghidea; dăruieşte satele Cobîlcini şi Bilosăuţi 168; vinde satele Dobruleşti 228 şi Văleni 243.
Anna, sora lui Sima logofăt, soţia lui Bîrsan; se judecă cu Şandru Negru şi cîştigă satele Soci şi Duşeşti 109.
Anna, tătăroaică; cumpărată de Arbure portar C.
Anna, v. şi **Ana.**
Annuşca, fiica lui Ilie Purcelescul, nepoata lui Vîlcu Purcelescul; obţine, prin schimb, satul Miteşti 249.
Anşanul, v. **Toader ~.**
Anteleşti (Antileşti), sat, ţ. Suceava (1793); ⟨înglobat în Spătăreşti, c. Vadu Moldovei, j. Suceava⟩; dăruit lui Ion Bulbosea şi fratelui său 197.
Anton, v. **Ioniţă ~ Ciolpan.**
Anuşca, fiica lui Camarin, sora Mariei; primeşte întărire pentru satele Grozeşti şi Măneşti 219.
Anuşca, fiica lui Costea al lui Sărăcin, mama lui Matei aprod; vinde seliştea Drăncăläeşti 213.
Anuşca (Anuşa), fiica Fedcăi, mama lui Lazor Piscu, sora lui Manoil Şerbescul, a lui Iurie Şerbescul şi a Măruşcăi; dăruieşte m-rii Homor loc de prisacă şi jumătate din cîmpul de la Zlătăroae 148; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Anuşca, fiica Marenei, sora Vasutcăi, nepoata lui Iacuş vistier; se judecă pentru moştenire cu Şteful pîrcălab de Hotin ş.a. 226.
Anuşca, fiica lui Severin, sora Stanei, soţia lui Dragoşe; primeşte întărire pentru satele Fundeşti şi Lăţcani 257.
Anuşca, sora lui Giurgea, a Vasutcăi, a Măriei şi a Neagşei, nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selevestri 233.
Anuşca, soţia lui Cozma Buşteanul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Anuşca, soţia lui Steţco, mama Nastei şi a Sofiicăi; obţine, prin schimb, satul Sîrbi 167.
Aoasa, top., la Băloşeşti, ⟨azi Băluşeşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; punct pe hotar 202.
Apa Mărului, pîrîu; ⟨afluent al Vilnei lîngă Ipatele (?), c. ~, j. Iaşi⟩; loc pe ~ XIX.
⟨**Arbore,** sat, c. ~, j. Suceava⟩, v. **Solca.**
Arbure (⟨Cîrstea⟩~), tatăl lui Luca 264; pîrcălab de Neamţ; în sfat 173, 175, 177, 179, 181—186, 189, 192, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;
hotarnic 217.
Arbure, greşit: pentru Marmure 38; v. **Ivan** ⟨**Marmure**⟩.

www.dacoromanica.ro

Arbure, v. şi **Luca ~.**
Ardanevici, v. **Petru al lui Ardău.**
Ardariovici, v. **Procopie ~ Golăescul.**
Ardău, tatăl lui Petru, v. **Petru al lui ~.**
⟨**Ardeoani,** sat, c. ~, j. Bacău⟩; sat în ~, v. **Cristeşti.**
⟨Area⟩, sat, v. **Zdvijinţi.**
⟨**Areni,** sat, inclus în m. Suceava, j. Suceava⟩, v. **Armeni.**
⟨**Aresteuca,** sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Prigorod, r. Hotin, reg. Cernăuţi⟩; v. **Berestia.**
Arioneşti, sat, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; în hotar VI, XIII.
Arioneşti, vale, la Arioneşti, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; hotar XIII.
Armanca, soţia lui Mihail Lopatinţschi; vinde jumătate din satul Borodiceni 215.
Armeanul (Armencici, Armenciocul), v. **Ion ~.**
Armeni, sat, lîngă Suceava, ⟨probabil Areni, inclus în m. Suceava, j. Suceava⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiul său 56.
⟨Aron⟩, v. **Petru ~.**
Arpaş, satul lui ~ 56.
Arpăşeştii lui Arpaş, sat, ⟨la Cîrligătura; Hărpăşeşti, c. Popeşti, j. Iaşi⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiului său 56.
Arţul, deal; la Bucşeşti, ⟨c. Poduri, j. Bacău⟩; hotar V.
Aşbure, v. **Hajbur.**
Ataciul (numit şi Ivaponosu, Răpănosu?), sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Otaci, c. Cuizovca, r. Rezina⟩; drum către ~ VII.
Atanasie, v. **Afanasie, Aftanasie.**
Athos (Muntele ~), v. **Sfîntul Munte.**
Auşanul, pentru Anşanul, v. **Toader Anşanul.**
Avram, din Lucăceni (1809); act în posesia lui 88.
Avram Frîncu; primeşte danie satul Podoleni XX.
Avram Huiban, daraban făcut călăraş, ascultător de curtea domnească din Vaslui; primeşte danie un loc pe Bîrlad XIX.
Axinte Uricariul; traduce act 109 (1718).

B

Baba Ghiciului, deal; ⟨la Caraclău, c. Bîrsăneşti, j. Bacău⟩; hotar I.
Babici, v. **Fedco ~, Iachim ~, Simion ~, Stan ~, Vasco ~.**
Babiş, v. **Stan ~.**
Babul, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, Episcopiei de Roman 129.
Bacău, tîrg; ⟨m. ~⟩; judecători domneşti din ~ 84; morile de la ~ 107; numărătoarea de la ~ 93; vămi din ~ 65, 93; via de lîngă Bacău 107; mori şi sat mai sus de ~ 65, 107;
acte scrise la ~ 66, 104;
sat în ~, v. **Vîlsăneşti.**
Bacău, ţinut (menţ. tîrzie); sat în ~ 79.
Bacsani, sat, ţ. Soroca; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Soroca⟩; om din ~ XVI.
Badica, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
⟨**Badicu Moldovenesc,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul⟩; grind la ~, v. **Bogata.**
Badiu (Badu), ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Moldoviţa 40, 74.
Bahlueţul Mic, pîrîu; ⟨Bahlueţul, afluent al Bahluiului sau actualul pîrîu Sineşti, afluent al Bahlueţului⟩; moară pe ~ 78;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Crasna.**
Bahlueţul Mic (pe ~), moară, ţ. Cîrligătura; ⟨în c. Lungani, j. Iaşi⟩; întărită lui Stanciul Sinescul 78.
Bahlui (Bahluiul Mare), rîu; ⟨afluent al Jijiei⟩; locuri pustii pe ~ 56, 61; m-re şi moară la ~ 107; pîraie care cad în ~ 26; prisacă pe ~ 98; sate pe ~ 153; hotar 153;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Pîrîul Carului.**
Bahlui (la ~), m-re, cu moară; ⟨j. Iaşi⟩; întărită m-rii Bistriţa 107.
Bahlui (pe ~), loc pustiu, între Bodicica şi Drîngeşti; ⟨lîngă Hoiseşti, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; întărit lui Giurgea al lui Ioil 56, 61.
Bahlui (piscul Bahluiului), la Frînceşti, ⟨azi Budăi, c. Podu Iloaiei, j. Iaşi⟩; hotar 153.
· **Bahlui** (pîraie care cad în ~), cu loc de moară; ⟨probabil în Boscoteni, c. Frumuşica, j. Botoşani⟩; dăruite m-rii Pobrata 26.
Bahluiul Mare, rîu, v. **Bahlui.**
Bahna, pîrîu; ⟨afluent al Pîrîului Negru⟩, la Bahna ⟨Mare, c. Bîrgăuani, j. Neamţ⟩; sat la gura sa 151.
Bahna (Băhneni), sat, la gura Bahnei; ⟨Bahna Mare (?), c. Bîrgăuani, j. Neamţ⟩; întărit lui Gostilă 87 şi lui Dragoş 151.
Baia, tîrg; ⟨s. ~, c. ~, j. Suceava⟩; saşi de la ~ 26, 41; şoltuzi şi pîrgari de la ~ 26; tătari de la ~ 41; mori din ~ 26; cîrciumi din ~ 75.
Baia (mai sus de ~), posadă şi hotar, pe Moldova; ⟨în c. Baia sau Cornu Luncii, j. Suceava⟩; întărite m-rii Moldoviţa 24.
Baicean (Balcean), v. **Ion Balcean.**
Baico, boier; vinde jumătate din Blăgeşti 47
Baico, tătar, tatăl lui Dumitru; dăruit, cu sălaşul său, m-rii Pobrata 26, 29.
Baico, unchiul lui Candrea; dăruieşte o moară pe Stavnic 127.
Baico, v. şi **Ion ~.**
Baicu (la ~), loc, v. **Simeşti,** sat.
Baicul, top., ⟨în Munţii Ceahlăului, j. Neamţ⟩; punct pe hotar IV.
Balamutiţa, sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Zastavna, reg. Cernăuţi⟩; identificat greşit cu Onutul de Gios 63 (1775).
⟨**Balcani,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **Bîlcani;** sat probabil lîngă ~, v. **Idomireşti.**

www.dacoromanica.ro

Balcăuţi, sat, mai jos de Tîrgul Siret; ⟨Bălcăuţi, c. ~, j. Suceava⟩; cumpărat de domn de la Oană şi dăruit m-rii Putna 175.
Balcean (Balceanul), v. **Ion ~.**
Balea (Bolea, gr.: Balin), boier; fiii săi primesc întărire pentru Colibeni A şi vînd jumătate din Tocăniceşti B.
Balea de la Trotuş, tatăl Cernei 265.
Balica, pisc; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; punct de hotar IV.
Balica (prisaca lui~, greşit: Palica), pe Bahlui, mai jos de tîrgul Iaşi; ⟨lîngă Vlădiceni, c.s. Tomeşti, m. Iaşi⟩; dăruită Mitropoliei 98, 157.
Balin, greşit: pentru Balea B, v. **Balea.**
Baloşeşti, v. **Băloşeşti.**
***Balosineşti,** sat, pe Smilişoara; ⟨lîngă Ghicani, c. Alexandru Vlahuţă, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
***Balosineşti** (Balosinăuţi), sat, ⟨pe Suceava; lîngă Horodnic, c. ~, j. Suceava⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Horodnic 34, 200.
Balş, v. **Th⟨eodor⟩ ~, V⟨asile⟩ ~.**
Baltă, ţigan; întărit, cu seminţia lui, Mitropoliei 31.
Bana, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Pobrata 26.
Bancu (iazul lui ~), ⟨la Găgeşti, c. ~, j. Vaslui⟩ 120.
***Barbă Geamîră** (unde a fost~), sat, v. **Gemereşti.**
Barbă Jamîn, boier; partea lui din Albeşti vîndută de Vlad Zlătărescu lui Dragoş Albescu 11.
Basarab, voievod, v. **Ţăpăluş.**
Basarabi, v. **Ţara Basarabilor.**
Basarabia, v. **Băsărabia.**
Barsu, comis ⟨al doilea?⟩, frate cu Şuşman, văr cu Ana; primeşte danie satul Cobîlcini şi Bilosăuţi 168;
stolnic; în sfat 199, 201—203, 206.
Basea (Basă), tatăl lui Lungul 235.
Başoteni, sat, pe Siret; ⟨în or. Paşcani, j. Iaşi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ, 44, 163.
⟨**Băbuşa,** sat, c. Băceşti, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. *** Leucuşeni;** poieni la ~, v. **Bîrlădzăl** (peste ~);
vale probabil la ~, v. **Valea Rîngoaei.**
Băceşti, sat, învecinat cu Mărmureni, ⟨c. ~, j. Vaslui⟩; în hotar 145.
Băhneni, sate, v. **Bahna, Crîstieneşti.**
Băiceni, sat; ⟨c. Cucuteni, j. Iaşi⟩; act scris la ~ 40.
Bălan (seliştea lui ~), ⟨pe Berheci; lîngă s. Corcioveni, c. Brăhăneşti, j. Galaţi⟩; cumpărată de Petre Puiul de la Sima Periianul 82.
Bălaur, v. **Marco ~.**
⟨**Bălăbăneşti,** sat, c. ~, j. Galaţi⟩. v. **Romîneşti.**
⟨**Bălăşeşti,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Maşcăuţi, r. Dubăsari⟩; sate lîngă ~, v. **Fîntînă Albă** (la ~).
⟨**Bălcăuţi,** sat, c. ~, j. Suceava⟩, v. **Balcăuţi.**
Bălcian, v. **Ion Balcean.**
⟨**Băleni,** înglobat în Cernu, c. Poduri, j. Bacău⟩, v. **Colibeni.**
Băleşti, sat, pe Stemnic; ⟨c. Deleşti, j. Vaslui⟩; dat, în schimb, de fiii lui Simion Tansa lui Duma clucer 255.
Băloş, boier; vinde seliştea lui Conon 90.
Băloş, nepotul lui Petru Vilna, frate sau văr cu Lazor; primeşte danie parte din Petreşti şi poiana lui Miculiţă 185.
Băloş, tatăl lui Cozma 107, 202.
Băloş, cneaz 173;
v. şi satele unde au fost cneji ~ şi **Danciul.**
Băloş Horgescul, frate cu Oană Horgescul ş.a.; cumpără satul Tunseşti şi primeşte întărire pentru Horgeşti 32.
***Băloş** (unde au fost cneji ~ şi Danciul), sate, cu moară, la Poieni, pe Moldova; ⟨lîngă Boureni, c. Moţca, j. Iaşi⟩; întărite lui Toma Bontica 173.
Băloşescu, v. **Isaia ~.**
Băloşeşti, ⟨sec. XVI: Băloşeni⟩, sat, pe Neamţ; ⟨lîngă Graşi, azi Dumbrava, c. Timişeşti, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutirii, m-rii Neamţ 44, 53, 54, 67.
Băloşeşti (unde este casa lui Cozma al lui Băloş), sat, pe Iucaş; ⟨Băluşeşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; întărit lui Cozma 202.
***Băloteşti,** sat, mai sus de Comăneşti, ⟨c. Cavadineşti, j. Galaţi⟩; întărit lui Gostilă 87.
Bălţaţi, sat, la Cîrligătura; ⟨c. ~, j. Iaşi⟩; întărit m-rii Moldoviţa 189.
Bălţi, ⟨tîrg; azi R.S.S. Moldovenească, or. ~⟩; şleah care merge la ~ XIII.
⟨**Băluşeşti,** sat, c. Girov, j. Neanţ⟩, v. **Băloşeşti.**
Bărboşi, sat; ⟨Brănişteni de Jos, azi Miron Costin, c. Trifeşti, j. Neamţ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Băsărabia, greşit: pentru Chilia 235, v. **Chilia.**
Băseşti, sat, lîngă Vitolteşti; ⟨denumire schimbată în Viişoara, c. ~, j. Vaslui⟩; în hotar 114.
Bătineşti, sat, pe Putna; ⟨c. Ţifeşti, j. Vrancea⟩; jumătate din ~, cumpărată de Iuga Grasul de la Stamatin 160.
Becu, tatăl Nastei, socrul lui Delea 177.
Beiul, v. **Andrei ~.**
⟨Belciul⟩, pîrîu, v. **Belicia.**
Belco, v. **Bîlco.**
Beleu, iezer (sec. XVIII: moşie), pe Prut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Văleni, c. ~, r. Vulcăneşti⟩; însemnare greşită 138.
Belicia, pîrîu; ⟨azi Belciul⟩, afluent al Tazlăului Mare ⟨în c.s. Gura-Văii, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; hotar I.
⟨**Beloci,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rîbniţa⟩; sat lîngă ~, v. ***Piatra Roşie.**
⟨**Belousevca,** sat, c. ~, r. Secureni, reg. Cernăuţi, R.S.S. Ucraineană⟩, v. **Bilosăuţi.**

www.dacoromanica.ro

Belz, ⟨localitate în Polonia⟩; castelan de~ 152.
Bende, greşit: pentru Cînde V, v. **Toma Cînde.**
Benea, fiul lui Creţu de la Ialan; primeşte întărire pentru satele unde a fost curtea lui Creţu, Murgeni ş.a. 140;
satul unde este casa lui ~, v. **Murgeni.**
Benescu, v. **Costachi ~.**
⟨**Beneşti**⟩, sat; ⟨c. Tanacu, j. Vaslui⟩; act probabil pentru ~ 105.
Bera, unchiul lui Misea; înscrisul lui pentru Tîrnauca 122.
Berbeniţă (fîntîna lui ~), peste Bahlui; ⟨probabil lîngă Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iaşi⟩; loc pustiu la ~ 56;
v. şi **Gloduri** (la ~).
Berchişeşti, sat cu topliţă şi moară, pe Moldova; ⟨c. Drăgoieşti, j. Suceava⟩; întărit lui Corlat 193;
poiană lîngă ~, v. **Boldea** (poiana lui ~).
Bera, ţigan, frate cu Caraman, probabil acelaşi cu Bîra, v. **Bîra.**
Bere, greşit: pentru Zberea C, v. **Zbearea.**
⟨**Bereasa,** sat, c. Dăneşti, j. Vaslui⟩; sat în ~, v. **Glodeni;** hotar în ~, v. **Murgu** (hotarul lui ~).
Berestia, sat, sub Hotin; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, probabil Aresteuca, c. Prigorod, r. Hotin, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.
***Bereşti,** sat, ⟨pe Bahlui; lîngă Hoiseşti, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; întărit lui Ion Negoescul 85.
***Bereşti,** sat, pe Gîrbovăţ; ⟨lîngă Tansa, c. ~ j. Iaşi⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.
⟨**Berezeni,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; loc la ~, v. **Soholeţul** (pe gîrla ~).
⟨**Berezlogi,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Susleni, r. Orhei⟩, v. **Birizloghi;**
top. la ~, v. **Druleul.**
Berheci, rîu; ⟨afluent al Bîrladului la Negrileşti, c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galaţi⟩; sat la gura sa 22.
***Berindeeşti,** sat, pe Siret, la gura Pobratei; ⟨lîngă Heci, c. Lespezi, j. Iaşi⟩; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pîşco 33; v. şi ***Cîrstea şi Danciul** (unde este jude ~), sat, menţionat ulterior în locul acestuia.
Berivoescul, v. **Tatul ~.**
Berivoeşti (Berivueşti), selişte (sat), pe Sărata, mai jos de Plotuneşti. ⟨azi Plotoneşti, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; cumpărată de Ion Parava şi de Tatul Berivoescul de la Ştefan Cernătescul 261.
⟨Beşicani⟩, sat. v. **Şerbu Răspop** (satul lui ~).
Beşicureni, sat, pe Pîrîul Negru; ⟨în Dulceşti, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Beţea, boier; vinde lui Trifu Borzescu satul Beţeşti şi obţine, prin schimb, părţi din satul Martineşti 50.
Beţeşti (unde este casa lui Trifu Borzescul), sat, cu moară, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨c. Rediu, j. Neamţ⟩; răscumpărat de Trifu Borzescul 50;
sat probabil lîngă ~, v. ***Ştefăneşti.**
Bicaz, rîu, afluent al Bistriţei; ⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Pîngărăcior.**
Bieşti, sat, pe pîrîul Pogrubenilor, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Chiperceni, r. Orhei⟩; întărit lui Simon, Drăgan ş.a., VII.
Bilbosea, postelnic; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Bileac (prisaca lui ~), pe Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, probabil lîngă Ustia, c. ~, r. Dubăsari⟩; întărită lui Mihail logofăt 48.
Bilcş (?) de Orhei; în sfat 211.
Bilosăuţi, sat, la Nistru; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Belousevca, c. ~, r. Secureni, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Barsu comis şi fratelui său, Şuşman 168.
Birizloghi, sat, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Berezlogi, c. Susleni, r. Orhei⟩; în hotar VII.
Bistriţa, mănăstirea de la (din sus de) Piatra (Piatra lui Crăciun); ⟨în s. Bistriţa, c. Viişoara, j. Neamţ⟩; hram, v. **Adormirea Maicii Domnului;**
primeşte: danii 79, 132, întăriri 107, 136, IV, scutiri 17, 46, 69, 146, venituri 17, 65, 84, 93; vinde parte dintr-un sat 202; schimbă sate 132, 167; prisaca sa 52; egumeni ai m-rii ~ 47, 48, 84, 93, 123, 136, 146, 166; v. şi **Eustatie, Teodor;**
călugări de la ~ 84, 146; dregători ai m-rii ~ 65;
acte scrise la ~ 65.
Bistriţa, rîu; ⟨afluent al Siretului⟩; sate pe ~ 33, 44, 87, 132, 151, 223, XX; iaz la ~ XX; loc de iaz pe ~ 154; mori pe ~ 107, XX;
hotar 107, III, IV, XX;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Angărcie, Buşmei, Chivejdi, Direptul, Farcaşa, Giurcoaia, Largul, Nechid, Negriteasca, Oanţul, Orbic, Pîrîul Alb, Săcul, Sărata, Stejarul, Tarcău.**
⟨**Bistriţa,** sat, c. Viişoara, j. Neamţ⟩; moară probabil în ~, v. **Bistriţa** (pe ~).
Bistriţa (pe ~), moară; ⟨probabil în Bistriţa, c. Viişoara, j. Neamţ⟩; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Bîc, rîu; ⟨afluent al Nistrului⟩; locuri pustii pe ~ XXIV; iezer şi prisacă pe ~ 138;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Gotovţea, Vişnivăţ.**
Bîc (la gura Bîcului), iezer; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lacul Bîc, la Gura Bîcului, c. ~, r. Anenii Noi⟩; întărit m-rii Pobrata 138.
⟨**Bîcu,** sat, c. Ipatele, j. Iaşi⟩; v. **Giurgeşti.**
Bîlcani, sat, pe Tazlăul Mare; ⟨Balcani, c. ~, j. Bacău⟩; întărit lui Pătru Bîlco 210.
Bîlco (Belco), pîrcălab de Chilia 154, 155, 161; pîrcălab de Cetatea Albă 166—168, 173, 175, 179, 182—186, 189, 191, 192, 195, 196, 198.

www.dacoromanica.ro

Bîlco, tatăl lui Petru; privilegiul lui pentru satul Floceşti 188.
Bîlco Bîrlădescul, boier; vinde o prisacă de lîngă Hlăpeşti 252.
Bîlco, v. şi **Petru ~.**
Bîlcoaia, pîrîu; <afluent al Moldovei la Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava>; hotar 193.
Bîlea, boier; vinde seliştea lui Nicoară ş.a. 90.
Bîra (probabil acelaşi cu Bera), ţigan, frate cu Caraman; întărit, cu sălaşul său, m-rii Moldoviţa 40, 74.
Bîrcaci, pîrîu; la Berchişeşti, <c. Drăgoieşti, j. Suceava>; hotar 193.
***Bîrgăoani** (greşit: Brucovani), sat, pe Bîrlad, mai sus de Ruşi; <lîngă Costeşti, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Radu Gîrbovăţ stolnic 222.
Bîrlad, rîu; <afluent al Siretului>; sate, locuri şi mori pe ~ 4, 97, 156, 159, XIX;
<pîraie confluente cu ~>, v. **Bîrzota, Corod, Gerul, Gîrbovăţ, Hovrăiata, Jeravăţ, Rebricea, Smila, Stavnic, Stamnic, Şacovăţ, Telejina, Vilna.**
Bîrlad, tîrg; <m. ~, j. Vaslui>; loc de adunare al oştirii stabilit de domn XVIII; scaunul marelui vornic de Ţara de Jos XVIII;
acte scrise la ~ 97, 147.
Bîrlădescul, v. **Bîlco ~.**
Bîrlădzăl (peste ~), poieni, lîngă Leucuşeni, <probabil la Băbuşa, c. Băceşti, j. Vaslui>; întărite lui Ivan <Marmure> 38;
v. şi **Valea Rîngoaiei.**
Bîrlădzel (Bîrlădzăl), pîrîu; <Bîrlădel sau Bîrlăzel, denumire a Bîrladului de la obîrşie pînă la Băceşti, c. ~, j. Vaslui>; sate şi poieni pe ~ 38, 145, 156; boier de la ~ 145.
Bîrlăleşti, sat, pe Dumitra; <c. Epureni, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
sat lîngă ~, v. ***Cioră ştl.**
<**Bîrleşti**, sat, c. Erbiceni, j. Iaşi>, v. **Havati.**
<Bîrlăzel>, pîrîu, v. **Bîrlădzel.**
Bîrsan, soţul Anei, cumnat cu Sima logofăt 109.
Bîrzota, pîrîu; <afluent al Bîrladului la Criveşti, c. Tutova, j. Vaslui>; locuri pe ~ 142, 154; boier de la ~ 142.
Bîrzota (pe ~, unde a fost mănăstirea), loc pustiu; <probabil lîngă s. Cîrlomăneşti, c. Cerţeşti, j. Galaţi>; cumpărat de Bodea de la Dumbravă de la Tatul de la Bîrzota 142.
***Bîrzoteşti**, sat, pe Bistriţa, <probabil lîngă Zăneşti, c. ~, j. Neamţ>; întărit lui Gostilă 87.
<**Bîrzuleşti**, sat, c. Sănduleni, j. Bacău>; sat lîngă ~, v. ***Şperleşti.**
Bîşov, <localitate în Polonia>; nobil din ~ 152.
Bîzdîga, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, episcopiei de Roman 129.
***Blăgeşti** (greşit, Bliceşti), sat, pe Topoliţa; <lîngă Praxia, c. Vadu Moldovei, j. Suceava>; întărit lui Gavril spătar 47.
<**Blăgeştl**, sat, c. ~, j. Vaslui>; sate lîngă ~, v. ***Creţu** (unde a fost curtea lui ~), ***Uhrineşti.**
Blidaru, v. **Giurgiu ~.**
Blisceatul (rom.: Gemenele), iezer, pe Prut, <la confluenţa cu Larga; azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Chircani, c. Larga Nouă, r. Cahul>; întărit m-rii Moldoviţa 270.
Blisceţelul, iezer, pe Prut, <la confluenţa cu Larga; azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Chircani, c. Larga-Nouă, r. Cahul>; întărit m-rii Moldoviţa 189.
<***Bludna**>, sat de la Coţmani al Mitropoliei de Rădăuţi; <cătun al satului Coţmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, lîngă Suhoverca, înglobat în or. Coţmani, reg. Cernăuţi>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
***Bobuleşti** (numit ulterior Boldeşti), sat; <mai jos de Popeşti, c. Micleşti, j. Vaslui>; întărit 105.
Bodea de la Dumbrava; cumpără loc pustiu pe Bîrzota 142.
Bodea (Bode, Bodi), spătar; în sfat 158, 161 — 163, 165 — 169, VII — XI, XIII — XVI;
vornic; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206.
Bodeşti, sat, pe Pobrata, ţ. Suceava; <în Tătăruşi, c. ~, j. Iaşi>; al m-rii Pobrata, scutit de dări şi slujbe 187.
Bodicica, top., pe Bahlui; <lîngă Holm (?), c. Podu Iloaiei, j. Iaşi>; loc pustiu între ~ şi Drîngeşti 61.
Bogata, baltă, <peste Prut; lîngă Zărneşti, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul>; întărită lui Lînă Rugină 81.
Bogata, gîrlă, de la balta ~ la gîrla lui Andrieş; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Zărneşti şi Roşu, r. Cahul>; întărit, cu iezerul, lui Lînă Rugină 81.
Bogdan, fiul lui Herman, soţul Stanei, ginerele lui Ivul Solca; primeşte case şi parte dintr-un sat de la Moisie sau de la Solca 99.
Bogdan, fiul popii Rusu; martor la o hotărnicire 60.
Bogdan, fiul lui Ştefan cel Mare voievod, frate cu Alexandru, cu Petru 186—214, 215(?) — 218 şi cu Ilie 186, 191;
credinţa lui 186, 191, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211 — 218, X.
Bogdan, stolnic; bunicul sau unchiul lui Ştefan 18.
Bogdan, stolnic; vinde domnului satul Podoleni XX.
Bogdan, voievod, tatăl lui Ştefan cel Mare voievod 11, 13, 15, 138, IV;
dăruieşte şi întăreşte: sate 10—12, 15, prisacă 15, loc pentru mori 8, tătari 13, obroc 14, scutiri 9;
danie pentru pomenirea lui ~ 138;
~ cel Bătrîn IV.
Bogdan-Vlad, fiul lui Ştefan cel Mare voievod, frate cu Alexandru 215, (?), 219—265, cu Petru 224; credinţa lui 219, 224, 231, 233,

www.dacoromanica.ro

235, 237, 238, 240, 241, 243 — 247, 249— 254, 257 — 265, XX, XXII, XXIV.
⟨**Bogdana**, sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Şerbăneşti**; sat în ~, v. **Zvîşteleşti**.
Bogdana, pîrîu; ⟨afluent al Smileila Coroieşti, c. ~, j. Vaslui⟩; sate pe ~ 32, 154, 161.
***Bogdăneşti**, cut al satului Borodiceni; ⟨lîngă Liveni, (azi George Enescu), c. George Enescu, j. Botoşani⟩ 215 (menţ. sec. XVIII).
⟨**Bogdăneşti** (fost Rîpa Iepii), sat, c. Scorţeni, j. Bacău⟩; sat în ~, v. **Secătura**.
Boguş, v. **Buguş**.
Bohotin, branişte domnească, ⟨la confluenţa Jijiei cu Prutul; j. Iaşi⟩; prisăci 24, 26, 39, 41, 107, 201;
locuri 52, 148; vaduri 148;
brănişter de la ~ 39.
Bohotin, m-re; ⟨în Bohotin, c. Răducăneni, j. Iaşi⟩; întărită m-rii de la Bistriţa 107.
***Boişte**, m-re cu hramul Naşterea Maicii Domnului, lîngă Graşi; ⟨în Schitul, contopit cu Petricani, c. ~, j. Neamţ⟩; dăruită Maruşcăi lui Stroe 1.
⟨**Bolaţi**, sat, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; selişte probabil lîngă~, v. **Nicoară** (seliştea lui~).
Bolceşti, sat, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨în Cîndeşti (?), c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Trifu Borzescul 50.
Boldăş, v. **Danciul** ~.
Boldea (poiana lui ~), pe malul drept al Moldovei; ⟨lîngă Capul Cîmpului, c. Valea Moldovei, j. Suceava⟩; în hotar 193.
Boldeşti, numit anterior Bobuleşti, sat, v. **Bobuleşti**.
Boldur, soţul Nastei; se judecă cu Ona şi pierde satul Stroeşti 130.
Boldur (⟨Sima⟩ ~), vistier 263—265, XX; hotarnic 236.
Boldur, v. şi **Gavril** ~.
Bolea, v. **Balea**.
Bologanul, sat, pe Rublenca, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Bolohani, c. Lazo, r. Orhei⟩; hotar VII.
⟨Bolohani⟩, sat, v. **Bologanul**.
Bontăş, v. **Ioniţă** ~.
Bontica, v. **Toma** ~.
Booreanul, v. **Ion Buoreanul**.
Bora (Borra) **Şandru** (Şandro) pîrcălab de Chilia 212, 214, 216— 218, 221.
⟨Borăuţi⟩, sat, v. **Boriscăuţi**.
Borcea, ⟨diac⟩; scrie acte 187, 213, 214, 220, 226, 227, 229, 233, 237, 240, 243—245.
***Borceşti**, sat, ⟨pe Tutova; probabil lîngă Cristeşti, c. Puieşti, j. Vaslui⟩; cumpărat de Petru comis de la fiii lui Negrilă 49;
prisacă la ~ 49 (menţ. tîrzie).
***Borhineşti**, (La Gura Brădăţelului, sec. XVIII: Borghineşti), sat, ⟨pe Şomuzul Mare⟩, şi pe Brădăţel; ⟨lîngă Mihăieşti, c. Horodniceni, j. Suceava⟩; hotărnicit şi întărit m-rii Moldoviţa 60, cu scutiri 74; în hotar 128.
Borilă, boier; hotarnic 203.
Borilescul, v. **Ioaniş** ~.
Borileşti, neam; vinde satul Paşcani 223.
Borileşti, sat, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨Borleşti, c. ~, j. Neamţ⟩; cumpărat de domn de la Marina Lolca şi dăruit m-rii Tazlău 233.
Boriscăuţi, sat, la graniţa leşească; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, probabil Borăuţi, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.
Boriseşti, sat, pe Rebricea; ⟨Boroşeşti, c. Scînteia, j. Iaşi⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
⟨**Borleşti**, sat, c ~, j. Neamţ⟩, v. **Borileşti**; sat probabil în ~, v. **Ursăşti**; sate lîngă ~, v. ***Draganici şi Dîmba** (unde au fost juzi~), ***Drăgoteşti**.
⟨**Borniş**, sat, c. Dragomireşti, j. Neamţ⟩; sate lîngă ~, v. **Măleşti** şi **Obîrşia**.
***Borodiceni**, sat, cu cuturi şi heleşteu; ⟨lîngă Liveni (azi George Enescu), c. George Enescu, j. Botoşani⟩; jumătate din ~, cutul de sus, cumpărată de Ivaşcu Popovschi de la Armanca 215.
⟨**Boroşeşti**, sat, c. Scînteia, j. Iaşi⟩, v. **Boriseşti**; sat lîngă~, v. ***Ţibăneşti**.
Borra, v. **Bora Şandru**.
***Borzăşti**, sat, pe Prut, lîngă Vadul Huşilor; ⟨probabil lîngă Stănileşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Borzescu, v. **Trifu** ~.
⟨**Bosanci**, sat, c. ~, j. Suceava⟩; sat lîngă ~, v. ***Hueţeni**.
⟨**Boscoteni**, sat, c. Frumuşica, j. Botoşani⟩; pîraie şi loc de moară la~, v. **Bahlui**.
⟨**Bosia**, sat, c. ~, j. Iaşi⟩; hotar probabil în ~, v. **Filfoe** (hotarul lui ~).
Boşa, ţigan, fiul lui Lal, frate cu Fedor; întărit, cu sălaşul său, lui Ilea Huru comis 183.
***Botăşeni**, sat; ⟨probabil lîngă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galaţi⟩; întărit lui Lînă Rugină 81.
Boteşti, sat; ⟨c. Horodniceni, j. Suceava⟩; întărit lui Laţco 113.
Botna, hotar, cu iezere, gîrle, prisăci, vamă şi curte, pe Nistru, de la Chişinăul Roşu pînă la dealul Zagorna; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Chiţcani şi Copanca, r. Tiraspol⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Bistriţa 17, 46, 69, 107.
Botna, rîu; ⟨afluent al Nistrului⟩; sat pe ~ IX; hotar XI.
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Tîrnauca**.
Botne, ⟨şir de dealuri, mărginind, spre sud, bazinul rîului Bîc, de la obîrşia acestuia pînă la confluenţa cu Bîcovăţul, azi R.S.S. Moldovenească, r. Ungheni, Călăraşi şi Străşeni⟩; sate şi prisăci la ~ 138, 163, 165, 251.
⟨Boul⟩, v. **Dragoş** ~.
Boureanul, v. **Ion** ~.
⟨**Boureni**, sat, c. Moţca, j. Iaşi⟩; sate lîngă ~ v. ***Băloş** (unde au fost cneji ~ şi Danciul).

www.dacoromanica.ro

Bozea (prisaca lui ~), în braniştea de la Bohotin; ⟨lîngă Covasna, c. Costuleni, j. Iaşi⟩; întărită m-rii Pobrata 26.
Bozlani, sat; ⟨Bozieni, c. ~, j. Neamţ⟩; în hotar 145.
⟨Bozieni⟩, sat, v. **Bozlani.**
Bozieşcoi, codru; ⟨la Nistru, lîngă Horodişte, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩; sat cu poieni sub ~ 139.
Brae (Braevici), v. **Duma al lui ~, Ivanco al lui ~.**
Braevnua, greşit: pentru Braevici C, v. **Duma al lui Brae.**
Brahnova, v. **Briahna.**
⟨Braicău⟩, pîrîu, v. **Căinarul Vechi.**
Bran, sat, pe Cneaja; ⟨Brăneşti, c. Vlădeşti, j. Galaţi⟩; întărit lui Gostilă 87.
Branici, v. **Iaţco ~.**
Braniştori, sat, pe Pîrîul Negru; ⟨Brăniştenii de Sus, înglobat în Miron Costin, c. Trifeşti, j. Neamţ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Braşeuţi, sat, ⟨pe Bistriţa⟩, ţ. Neamţ; ⟨Brăşăuţi, c.s. Dumbrava Roşie, m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Bistriţa 107, cu scutiri 146.
Bratei, v. **Brătei.**
Bratul, fiul lui Procelnic; vinde satul Unghiul 106.
Bratul, fratele lui Negoi; în sfat 53, 58.
Bratul cel Mare, în sfat 11, 13, 22—24, 26, 33, 35, 39, 47—54, 56, 58, 59, 61.
Brădăţel, pîrîu; ⟨afluent al Şomuzului Mare la Mihăieşti, c. Horodniceni, j. Suceava⟩; sate, morij şi şteze, pe ~ 60, 123, 128, 262.
Brădăţel (La Gura Brădăţelului), sat, v. ***Borhineşti.**
Brădăţel (unde iese Brădăţelul din pădure), loc de moară, lîngă chiliile vechi; ⟨probabil în Brădăţel, c. Horodniceni, j. Suceava⟩; cumpărat de Stanciul aurar de la Fedora ş.a. 262.
Brăescul, v. **Petru ~.**
Brăila, cetate; ⟨în m. ~, j. ~⟩; pîrcălab de ~ II.
⟨**Brăneşti,** sat, c. Vlădeşti, j. Galaţi⟩, v. **Bran.**
⟨**Brăniştenii de Jos şi de Sus** (azi Miron Costin), sat, c. Trifeşti, j. Neamţ⟩, v. **Bărboşi, Braniştori.**
⟨**Brăşăuţi,** sat, c.s. Dumbrava Roşie, m. Piatra Neamţ⟩, v. **Braşeuţi.**
Brătei, ⟨logofăt al cancelariei lui Alexandru cel Bun⟩; scrie act 100.
Brătieşti, sat, pe Siret; ⟨înglobat în or. Paşcani, j. Iaşi⟩; primit, ca despăgubire, de Petrea stolnic de la Ilca 195.
⟨**Brătila,** sat, c. Helegiu, j. Bacău⟩, sat lîngă ~, v. ***Măneşti.**
Brătulescu, v. **Fete ~.**
⟨**Breanova,** sat, c. Morozeni, r. Orhei, R.S.S. Moldovenească⟩; baltă lîngă ~, v. **Briahna;** top. la ~, v. **Briahna** (în capul Briahnii).
Briahnova, baltă, pe Răut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, în Breanova, c. Morozeni, r. Orhei⟩; loc pustiu, cu balta ~ 236.
Briahna (capul Briahnii, Brahnoii), top., pe Răut; ⟨la Breanova, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei⟩; sat întemeiat la ~ 236.
⟨**Briţcani,** sat, c. Dulceşti, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Frăteşti.**
⟨Broasca Veche⟩, sat, v. **Floreni.**
Broul, greşit: pentru Dobrul VI, v. **Dobrul.**
Brucovani, greşit: pentru Bîrgăoani 222, v. **Bîrgăoani.**
Brudur v. **Petrea ~.**
Brudureşti (unde este casa lui Petrea, Oană şi Duma), sat, ⟨pe Suhuleţ; Tansa, c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.
Brumar (poiana lui ~), cu trei fîntîni, pe Suha, ţ. Chigheci; ⟨probabil lîngă iezerele Gemenele de pe Prut; azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul⟩; întărită m-rii Moldoviţa 189.
Brumar (prisaca lui ~), ţ. Chigheci ⟨probabil lîngă iezerele Gemenele de pe Prut; azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul⟩; întărită m-rii Moldoviţa 189.
Buceaţchi, v. **Iurie ~.**
Bucium, ⟨sat; înglobat în m. Iaşi, j. Iaşi⟩; vie între Socola şi ~ 157.
Bucium, v. **Ion ~.**
***Buciumi,** sat, pe Bîrlad, mai jos de Ruşi; ⟨lîngă Rădeşti, c. Costeşti, j. Vaslui⟩; cumpărat de Radu Gîrbovăţ stolnic de la Greaca 222.
Buciumi, sat, numit anterior Răpezeşti, v. **Răpezeşti.**
Bucoveni, top., la obîrşia Smilei; ⟨probabil lîngă Floreşti, c. Poieneşti, j. Vaslui⟩; moară la ~ 154.
Bucşeşti (Bucşăşti, Bucşişti), sat, pe Cernu; ⟨c. Poduri, j. Bacău⟩; jumătate din ~, cumpărată de Moranciul de la Pătraşco ş.a. A, B, V.
⟨**Buda,** sat, c. Alexandru Vlahuţă, j. Vaslui⟩; moară probabil lîngă ~, v. **Giurgiu Pleşan** (moara lui ~).
⟨**Buda Mare şi Mică,** sate, azi R.S.S. Ucraineană, c. Buda Mare, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩, v. **Stroinţi şi Urvicoleasa.**
⟨**Budăi,** sat, c. Podu Iloaiei, j. Iaşi⟩, v. **Frînceşti.**
Budeci, v. **Dumitri ~, Ghiorghie ~.**
Budilcea, sat, mai jos de Şirăuţi; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, în Zadobreni, c. Şirăuţii de Sus, r. Zastavna, reg. Cernăuţi⟩; în hotar 33.
Budoele, iezer, pe Prut, ţ. Chigheci; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Goteşti, c. ~, r. Cahul⟩; întărit m-rii Moldoviţa 189.
Budul (unde sînt Danilo şi ~), sat, v. **Izbişcea.**
Bugeani (Bugiani), probabil greşit: pentru Buţeni IX, v. **Buţeni.**
Buguş, fost postelnic de Iaşi, nepotul lui Eustafie Rughi; primeşte întărire pentru Samaleuca Mare, Samaleuca Mică şi Şalvira XIII.

www.dacoromanica.ro

Buhtea (Buhte), boier; în sfat 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 122—124, 127—129, 131, 138;
pîrcălab de Chilia; în sfat 140, 142—145, 147—149, 151—154;
boier în sfat 155, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182, 184—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, C, VII—XI, XIII, XV, XVI;
pecetea lui 198.
Buhuş, v. **Toader ~.**
⟨**Buimăceni,** sat, c. Albeşti, j. Botoşani⟩; sat lîngă ~, v. ***Corceşti.**
Bujor, ⟨pîrîu; afluent al Nîrnovei în c. Bujor, azi R.S.S. Moldovenească, r. Kotovsk⟩; sat la ~ 246.
***Bujorăşti,** moşie a satului ~, pe Gerul; ⟨lîngă Cudalbi, c. ~, j. Galaţi⟩; în hotar XVII.
Bulbosii, v. **Ion ~.**
Bulgari, sat, ţ. Neamţ; ⟨în m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Bisitriţa 107, cu scutiri 146.
⟨Bulgari⟩, v. şi **Satul bulgăresc, Sîrbi.**
Bulhacul, v. **Gîrla Bulhacului.**
Bunavestirea, hram al m-rii Moldoviţa 3, 6, 14, 24, 40, 41, 74, 75, 102, 189.
Buoreanul (Buorianul), v. **Ion ~.**
Bureni, sat; ⟨lîngă Gura Cornului, înglobat în Româneşti, c. Bereşti—Tazlău, j. Bacău⟩; în hotar V.
⟨**Bursuci,** sat, c. Epureni, j. Vaslui⟩; sat în ~, v. Soci.
Buşmei, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la Buşmei, c. Farcaşa, j. Neamţ⟩; hotar III.
Buşteanul, v. **Cozma ~.**
Butaş, boier; dăruieşte satul Ştiubeieni 61.
⟨**Buţeni**⟩ (probabil greşit: Bugeani, Bugiani), sat, pe Botna, ţ. Lăpuşna; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Kotovsc⟩; întărit lui Nicolai Zîmbrada IX.
Buvina, selişte, pe Prut, la gura Sărăţii; ⟨probabil lîngă Vetrişoaia, c. ~, j. Vaslui⟩; întărită lui Ignat stolnic 20.
Buzatu, v. **Mihul ~.**
Buzaţi, sat, pe Moldova; ⟨azi Lunca Moldovei, c. Străveni, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Neamţ 163, 245.
⟨**Buznea,** sat, c.s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iaşi⟩; sat lîngă ~, v. ***Ruscani.**

C

Caba, ţigan; întărit, cu sălaşul său, Episcopiei de Roman 70, 129.
Cacova, pîrîu; ⟨afluent al Neamţului în c. Vînători-Neamţ, j. Neamţ⟩; hotar 26.
Calimah, v. **Scarlat ~.**
⟨Callimachi⟩, voievod, v. **Grigore Ion ~.**
Calnaş, pîrîu; ⟨afluent al Tazlăului Sărat la Ardeoani, c. ~, j. Bacău⟩; sat pe ~ 178.
Calnăş (valea lui ~), între Arioneşti şi Rudi; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Arioneşti şi Rudi, r. Donduşeni⟩; hotar XIII.
Camarin, tatăl Maruşcăi şi al Mariei 219.
Candrea (Condrea), fiul lui Negrilă, nepotul lui Baico; cumpără satul Giurgeşti şi primeşte danie o moară pe Stavnic 127.
Canta, logofăt; autentifică act 238 (1828).
Canta, v. şi **Matei ~.**
Cantemir, v. **Teodor ~.**
Capriceni, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Chiperceni, c. ~, r. Orhei⟩; în hotar VII.
⟨**Capul Cîmpului,** sat, c. Valea Moldovei, j. Suceava⟩; poiană lîngă ~, v. **Boldea** (poiana lui ~).
⟨**Capu Codrului,** sat, c. Păltinoasa, j. Suceava⟩; vad lîngă ~, v. **Vadul Rău**;
baltă lîngă ~, v. **Mesteacănul.**
Capul Piscului, top.; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Horjeşti, c. Mînjir, r. Leova⟩; sat sub ~ 196.
Capul Piscului (sub ~), sat, v. **Horjeşti.**
Caracicăuţi, sat, probabil greşit: pentru Crăşcăuţi VI, v. **Crăşcăuţi.**
Caraciu, tătar; cumpărat de Arbore portar C.
Caraclău, pîrîu; ⟨afluent al Trotuşului lîngă m. Gheorghe Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; hotar I.
⟨**Caraclău.** sat, c. Bîrsăneşti, j. Bacău⟩; deal la ~, v. Balea Ghiciului;
sat lîngă ~, v. ***Zămişăşti.**
Caraman, ţigan, fratele lui Berca; întărit m-rii Moldoviţa 40.
Carfina, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, Episcopiei de Tîrgul de Jos 129.
Carlac Laslău; vinde domnului o vie de la Hîrlău 166.
Carp, mare vătaf; hotarnic II.
Carpenul, pîrîu; ⟨afluent al Neamţului la Stînca, c. Pipirig, j. Neamţ⟩; hotar III.
Casap, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Casco, tatăl lui Necoară, al lui Giurge ş.a. 250.
***Cascoeşti,** sat, ⟨lîngă Tungujei, c. Ţibăneşti, j. Iaşi⟩; parte din ~, cumpărată de Necoară de la fiii lui Casco 250.
Casovschii, căpitan; traduce act 6 (sec. XIX).
⟨Casu⟩, v. **Ioan ~.**
Caşotă (hotarul lui ~), v. **Coşeşti,** sat.
Cauteş, v. **Luca ~.**
⟨**Cavadineşti,** sat, c. ~, j. Galaţi⟩; sat lîngă ~, v. ***Tăuţi.**
Cavadinu, v. **Cupce Marco ~.**
Cazimir Dembovschi, stolnic polonez, de Jitomir, stăpîn al satului Ozăreni; act scris înaintea lui ~ VI.
***Căcăceni,** sat; ⟨lîngă Drăgoieşti sau Lucăceşti, c. Drăgoieşti, j. Suceava⟩; întărit lui Laţco 113.
⟨Căciuleşti, sat, c. Girov, j. Neamţ⟩, v. **Căuceleşti.**
Căinari, rîu; ⟨afluent al Răutului la Gura Căinari, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Floreşti⟩; hotar VI; sat între Cubolta şi ~ XIII;
v. şi **Căinarul Nou şi Căinarul Vechi,** pîraie.
Căinarul Nou, pîrîu; ⟨probabil rîul Căinari de la izvor pînă la confluenţa cu pîrîul Braicău, la sud de Sudarca, azi R.S.S.

www.dacoromanica.ro

Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; hotar XIII.
Căinarul Vechi, pîrîu; ⟨probabil pîrîul Braicău, afluent al Căinarului la sud de Sudarca, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; hotar XIII.
Călian de Cetatea Albă, tatăl lui Ivaşco şi al lui Iurie 227.
Căliman, ţigan; dăruit Mitropoliei de Suceava 31.
⟨**Călimăneşti**, sat, c. Puieşti, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Dumbrava**.
Călineşti, sat, pe Siret, mai jos de Cîndeşti; ⟨c. Mihăileni, j. Botoşani⟩; în hotar 229.
Călugăreni, sat, pe Jijia; ⟨c. Ungureni, j. Botoşani⟩; întărit m-rii Homor 201.
Călugări, v. **Vadul Călugărilor**.
***Călugării** (unde a fost casa lui Gavril vătăman), sat, pe Siret, ţ. Neamţ; ⟨lîngă Corneşti, c. Filipeşti, j. Bacău⟩; în hotar 11.
Călugăriţa (iazul Călugăriţei), ⟨pe unul din afluenţii Şomuzului Mare⟩, în hotarul satului La Gura Brădăţelului 60.
Călugăriţa (ogoarele Călugăriţei), în hotarul satului La Gura Brădăţelului 60.
Cămilă, tatăl Fedcăi, socrul lui Şteful Spineanul 244.
Căpăţînă, tatăl vitreg al Fedorei şi al Nastei; vinde un loc de moară pe Brădăţel 262.
Căpoteşti (greşit: Stîncioiţa), sat cu loc de moară, ⟨pe Polocini; c. Hurueşti, j. Bacău⟩; întărit lui Ilea Huru comis 183.
⟨**Căpriana**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Străşeni⟩, v. **Chiprian** (prisaca lui ~); hotar lîngă ~. v. **Hotarul cneaghinei**; m-re în ~, v. **Vişnivăţ** (la obîrşia Vişnivăţului).
⟨Cărhăneşti, sat⟩, v. ***Crăhan** (hotarul lui ~).
Căscoeşti, v. **Cascoeşti**.
Căşcioarele, selişte, pe Pîrîul Fînaţelor; ⟨probabil lîngă Suhuleţ, c. Tansa, j. Iaşi⟩; întărită lui Petrea şi fraţilor săi 156.
***Cătina**, sat, pe Putna; ⟨azi top. în s. Ivănceşti, c Boloteşti, ⟨j. Vrancea⟩; întărit lui Ilea Huru comis 183.
Căţelean, v. **Ion ~**.
⟨**Căţeleşti**, sat, azi Siretu, c. Săuceşti, j. Bacău⟩, v. **Cheţeleşti**.
Căuceleşti, sat, pe Cracău; ⟨Căciuleşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107, cu scutiri 146.
Căuieşti, sat, c. Drăguşeni, j. Galaţi⟩; loc lîngă ~, v. **Fîntîna Călugărului**.
Căuşani (drumul Căuşanilor), sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, ⟨or. ~, r. ~⟩; hotar XI.
Ceahlăeni, sat, ⟨Ceahlăeşti, Cehlăeşti, în Săcăluşeşti, c. Agapia, j. Neamţ⟩; parte din ~ întărită lui Zianco 12.
⟨Ceahlăeşti⟩, sat, v. **Ceahlăeni**.
Ceahlău, munte; ⟨j. Neamţ⟩; poieni de sub ~ 107, IV.
Ceahlău (sub ~), poieni; ⟨probabil la Secu, or. Bicaz, j. Neamţ⟩; întărite m-rii Bistriţa 107, IV.
Ceahorn (pîrîul Ceahorni); ⟨afluent al Derehluiului (?) la Ceahorn, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; hotar 139.
⟨**Ceaplinţi**⟩, sat de la Coţmani al Mitropoliei de Rădăuţi; ⟨cătun al satului Coţmanul Mare (1503), azi R.S.S. Ucraineană, înglobat în or. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
Ceguranі (Giugureni), sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Cegoreni, c. Chiperceni, r. Orhei⟩; întărit lui Simon, Drăgan ş.a. VII.
⟨Cehlăeşti⟩, sat, v. **Ceahlăeni**.
Ceretiani, sat; ⟨probabil Certieni, c. Bîrgăuani, j. Neamţ⟩; întărit lui Trifu Borzescul 50.
Cerlen, în loc de Roşul, v. **Ştefan Roşul**.
Cerna, fiica lui Balea de la Trotuş; vinde parte din Duhtana 265.
Cerna, fiica Muşei şi a lui Pantelei, soţia lui Petru Oţelescul; primeşte întărire pentru satul Pînteleeşti 121.
Cerna, fiica lui Nicola, soţia lui Ivul Solca; primeşte întărire pentru satul Miculeşti ş.a. 99.
Cerna, pîrîu, v. **Cernu, Rîuşorul Negru**.
Cernat, ţigan; întărit Episcopiei de Roman 70.
Cernat, v. şi **Şteful ~** (Cernătescul).
Cernat, sat; pîrcălab din ~ 11.
⟨**Cernaţi**, sat, înglobat în Cepeşti, c. Bogdăniţa, j. Vaslui⟩, v. **Şteful Cernat** (unde este casa lui ~).
Cernătescul, v. **Şteful Cernat** (Cernătescul).
Cernăteşti, selişte, la obîrşia Gerului; ⟨lîngă Gorneşti, c. Smulţi, j. Galaţi⟩; întărită lui Şteful Cernătescul 154.
***Cernăteşti** (unde este casa lui Şteful Cernătescul), sat, pe Corod; ⟨azi top. Cernăteşti, lîngă Fundeanu, c. Drăguşeni, j. Galaţi⟩; cumpărat de Şteful Cernătescul de la Stan Pîtcău 154.
Cernăuţi, ţinut; sate în ~ 119 (sec. XVII), 207, 208.
Cernica, pîrîu, v. **Cernu**.
Cernu, se judecă cu Şandro Tătăreanul şi pierde satele Moimeşti, Sîrbi şi Geamiri 182.
Cernu, v. şi **Danciul ~**.
Cernu, pădure; la Bucşeşti, ⟨c. Poduri, j. Bacău⟩; în hotar V.
Cernu (Cerna, Cernica), pîrîu; ⟨afluent al Tazlăului Mare, la Stroeşti, contopit cu Romăneşti, c. Bereşti — Tazlău, j. Bacău⟩; sate pe ~ B, V;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Freanţu, Gîrla Grigorcăi, Neagu** (pîrîu lui ~), **Pîrîul Plopilor**.
⟨Certieni, sat, c. Bîrgăuani, j. Neamţ⟩, v. **Ceretiani**;
sat lîngă ~, v. ***Marişeşti**.
Cetatea Albă (Tîrgu Albu), pîrcălabi de ~ 3, 26, 65, 81, 131, 136, 138, 141, 144, 148, 152, 154—156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216 — 219, 221, 224, 226—230, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, VI—XI, XIII—XVI, XXII;
scutire de vamă la ~ 134, 164;
act pierdut la ~ 109;

www.dacoromanica.ro

v. şi **Bîlco, Dragoş, Duma, Gherman, Hărman, Luca, Micotă, Mîrza, Oana, Petru, Stanciul, Vlaicu, Zbierea.**
Cetatea Nouă, pîrcălabi de ~ 141, 145, 147, 154—156, 158, 161—163, 165, 166, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 228—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XX, XXII;
v. şi **Dragoş, Fetea Gotcă, Ion Secară, Micotă, Oanţa, Vîlcea.**
Cetăţea, deal, ⟨pe stînga Tutovei; de la Gîrdeşti şi Stîncăşeni, c. Voineşti, j. Vaslui, spre sud⟩; sat sub ~ 49.
Ceuţea, fiica lui Ştefan Roşul, sora lui Oană şi a lui Ioil, vinde satul Ştefăneşti 264.
Checeră, v. **Chiceră.**
Cheşco, v. **Simion ~.**
⟨**Chetreni,** sat, c. Motoşeni, j. Bacău⟩, v. **Petreşti.**
Cheţeleşti, ⟨menţ. tîrzie: Căţeleşti⟩, sat, pe Siret; ⟨azi Siretu, c. Săuceşti, j. Bacău⟩; cumpărat de Roman Temeşescul de la Fîrţe Dragoşe, care vinde, apoi, o jumătate lui Giurgiu Galbenu 92.
Chiajna, fiica lui Alexandru voievod şi a Marinei, mătuşa lui Ştefan ⟨cel Mare⟩ voievod; dăruieşte m-rii Neamţ prisaca lui Chiprian 165.
Chicea, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Chiceră, top.; la Bucşeşti, ⟨c. Poduri, j. Bacău⟩; punct pe hotar V.
Chicere, top; ⟨la Sîrca, c. Bălţaţi, j. Iaşi⟩; punct pe hotar 153.
Chigheci, ţinut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, r. Leova, Cahul şi, parţial, Comrat şi Vulcăneşti⟩; sat în ~ 189;
v. şi **Codru, Tigheci.**
Chilia, (Chilia, greşit: Băsărabia), cetate; pîrcălabi de ~ 128, 129, 131, 136, 138, 140—145, 147—149, 152, 154, 155, 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, 212, 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, VI—XI, XIV—XVI, XXII, XXIII;
scutire de vamă la ~ 134, 164, 181; grîu şi miere duse de o m-re la ~ 174;
v. şi **Bîlco, Bora Şandru, Buhtea, Goian, Ion Bucium, Isaia, Ivaşco, Maxim, Neagu, Paşco.**
⟨**Chilişoaia,** sat, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; sate în ~, v. **Roşiori, Todereşti;** selişte lîngă ~, v. **Scandal** (seliştea lui ~).
Chinde, pentru Cînde, v. **Toma Cînde.**
⟨Chineja⟩, pîrîu, v. **Cneaja.**
⟨**Chiperceni,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei⟩, v. **Capriceni.**
Chipeşcăeni, sat, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Chipeşca, c. Răspopeni, r. Rezina⟩; în hotar VIII.
Chiprian, popă; întemeietor al unei m-ri şi al unei prisăci la obîrşia Vişnevăţului 163, 165.
Chiprian (prisaca lui ~, sec. XVI, satul lui ~), cu mănăstire şi poieni; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Căpriana, c. ~, r. Străşeni⟩; dăruită m-rii Neamţ 163, 165;
v. şi **Vişnivăţ** (la obîrşia Vişnivăţului), m-re.
Chiracol (Chiracole, Chracolea, greşit: Chiriiacu, Chirica), vistier; în sfat 219, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
Chirana, ţigancă, soţia lui Gavril; întărită lui Hanco ceaşnic 191.
⟨Chircani, sat⟩, v. **Blisceatul, Bliscețelul,** iezere.
Chirica, ban; autentifică act 238 (1826).
Chirica, Chiriiacu, greşit: pentru Chiracola 235, XXII, v. **Chiracol.**
Chişinău, top., ⟨pe Bîc; azi R.S.S. Moldovenească, în or. Chişinău⟩; selişte la ~ 131.
Chişinău, top., pe Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Chiţcani c. ~, r. Tiraspol⟩; punct de hotar 57.
Chişinăul (Cheşenăul) **Roşu,** top., la confluenţa Botnei cu Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Chiţcani, c. ~, r. Tiraspol⟩; punct de hotar 46, 69.
⟨**Chiţcani,** comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Tiraspol⟩; hotare în ~, v. **Botna, Zagorna;**
vaduri în ~, v. **Corabca, Havoronea.**
Chivejdi (Coiajdul), pîrîu; ⟨Cuejdiu, afluent al Bistriţei în m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; sate, moară şi poeni pe ~ 107; hotar IV.
Chivejdi (moara de la gura Chivejdiului), sub Piatra lui Crăciun; ⟨în m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Chivejdi (la ~), poieni; ⟨probabil la Cuejdiu, c. Gîrcina, j. Neamţ⟩; întărite m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Ciapei (Ciopii, Ciupe), tătar; vîndut lui Arbure portar C.
Cimbala, partea ei din hotarul satului Tăbăceşti 180.
Cimbrea, ţigan, întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Ciocanul, munte; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; vîrful muntelui ~, punct pe hotar IV.
***Ciocăneşti,** sat, pe Prut; ⟨probabil lîngă Stănileşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
⟨**Ciocîrleşti,** sat, c. Scînteia, j. Iaşi⟩, v. **Moişă Filosofu** (unde a fost ~); sat probabil lîngă ~, v. ***Drăgeşti.**
Ciocîrlie, v. **Ion ~.**
Ciolpan, v. **Ioniţă Anton ~.**
Ciopei, fratele lui Mihul sulger şi al lui Sima; primeşte întărire pentru satul Durneşti 199.

www.dacoromanica.ro

Ciopei, postelnic; în sfat 13;
pîrcălab de Neamţ; în sfat 65.
***Ciorăşti,** sat, <pe Dumitra; între Bîrlăleşti, c. Epureni şi Schineni, c. Murgeni, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
Ciorbă, <soţia (?)> lui ~, v. **Ciorbina.**
Ciorbina (sau: a lui Ciorbă), sora lui Nicoară Sîrbescul; vinde prisaca Balica 157.
<**Ciortea,** sat, înglobat în Brătila, c. Helegiu, j. Bacău>; sat lîngă ~, v. ***Măneşti.**
Ciortoriia, sat; <azi R.S.S. Ucraineană, c. Brusniţa r. Coţmani, reg. Cernăuţi>; întărit lui Andreico Ciortorîischi 124.
Ciortorîischi, v. **Andreico ~.**
Cireşniţa, top.; la Sineşti, <c. ~, j. Iaşi>; sat la ~ 78.
Ciuhru, rîu; <Ciuhur, afluent al Prutului>; sat pe ~ 218.
Ciulineşti, sat, <pe Prut; înglobat în Probota, c. ~, j. Iaşi>; privilegiu pentru ~ 72;
sat lîngă ~, v. ***Verezeni.**
Ciumaşi, c. Bereşti-Bistriţa, j. Bacău>; sat lîngă ~, v. ***Păstrăveşti.**
***Ciumăleşti,** sat, pe Siret; <lîngă or. Paşcani, j. Iaşi>; dat în schimb de Mihail logofăt lui Alexandru voievod 33.
Ciurbeşti, sat; <c. Miroslava, j. Iaşi> 157.
Ciurlica, v. **Pantea ~.**
Cîmp, top.; boier de la ~ 11.
Cîmpeanu, v. **Neagu ~.**
Cîmpul (Cîmpii) **lui Dragoş,** <zonă între Bistriţa şi Tazlău, la nord şi la sud de Nechid, j. Neamţ>; sate în ~ 50, 65(?), 76, 203, 223, 233, 234.
Cînde (Cîndea), v. **Toma al lui ~.**
Cîndescul, v. **Oană ~.**
Cîndeşti, sat, cu moară, pe Siret, între Rusăneşti şi Călineşti; <c. Mihăileni, j. Botoşani>; întărit lui Duma cliucinic 229.
<**Cîndeşti,** sat, c. ~, j. Neamţ>; sat probabil în ~, v. **Bolceşti.**
<**Cîrja,** sat, c. Murgeni, j. Vaslui>; hotar lîngă ~, v. **Crăhan** (hotarul lui ~);
loc lîngă ~, v. **Movile** (la ~).
Cîrlani, sat (?); <azi R.S.S. Moldovenească, Stejăreni, c. Lozova, r. Călăraşi>; în hotar 165.
Cîrligătura, <zona deluroasă de pe dreapta Bahlueţului şi apoi a Bahluiului pînă la Coasta Iaşilor, j. Iaşi>; sate, prisăci şi mori la ~ 56, 61, 78, 137, 143, 189.
<**Cîrlomăneşti,** sat, c. Cerţeşti, j. Galaţi>; lcc lîngă ~, v. **Bîrzota** (pe ~).
Cîrna, sat, <pe Zeletin; ulterior Lunca, contopit cu Tochilea, c. Răchitoasa, j. Bacău>; întărit lui Trişor şi lui Tador 23.
Cîrniceani, (Fîntînele), sat, pe Jijia, lîngă Poprincani; <Cîrniceni, c. Ţigănaşi, j. Iaşi>; întărit m-rii Neamţ 245; în hotar 206.
Cîrpeşti, sat; <azi R.S.S. Moldovenească, c. Lărguţa, r. Leova>; în stăpînirea lui Ieremia Giuşcă stolnic 114 (1824);
loc pustiu lîngă ~, v. **Larga** (la obîrşia Largei); sat lîngă ~, v. ***Rişcani.**
Cîrstea, boier; vinde satul Ivancăuţi 190.
Cîrstea (Crîstea), fiul lui Pantelei şi al Muşei, fratele Cernei, cumnatul lui Petre Oţelescul; pierde privilegiul satului Panteleeşti 121.
Cîrstea, jude 48; v. şi satul unde este jude ~ şi Danciul.
***Cîrstea şi Danciul** (unde este jude ~), sat, cu două judecii, la gura Pobratei; <lîngă Heci, c. Lespezi, j. Iaşi>; cumpărat de Mihail logofăt 48;
v. şi satele ***Pobrata** şi ***Berindeeşti;** menţionate anterior în locul acestuia.
Cîrstea (Crîstea) **cel Mare,** bunicul sau unchiul lui Cîrstişor 224.
<Cîrstea> Arbure, v. **Arbure.**
Cîrstea (Crîstea) **Negoiu,** primeşte întăriri pentru satele Negoeşti şi Ungureni 179; satul unde este casa lui ~, v. ***Negoeşti.**
Cîrstea (Crîstea) **Negru,** hotarnic 120.
Cîrstea, v. şi **Crîstea.**
Cîrstina (Crîstina), fiica lui Oţel, vara lui Herman; dăruieşte satul Motişeşti ş.a. 115.
Cîrstişor Crîstişor, nepotul lui Cîrstea cel Mare; vinde satul Vîrtop 224.
Clănău, spătar; în sfat 263—265, IV, XX.
<**Cliveşti,** sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Malatineţi, r. Coţmani, reg. Cernăuţi>, v. <**Hliveşti**>.
<**Clivodin,** sat, de la Coţmani al Mitropoliei de Rădăuţi; <cătun al satului Coţmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
Cneaja, pîrîu; <Chineja, afluent al Covurluiului la Umbrăreşti, c. ~, j. Galaţi>; sat pe ~ 87.
Cneajnici, v. **Danciul ~.**
Coabinci, v. **Groza ~.**
<**Cobîla,** sat, înglobat în Şendriceni, c. ~, j. Botoşani>, v. **Cobîlia de Sus.**
Cobîlcini, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Ucraineană, Cobălcini, c. ~, r. Secureni, reg. Cernăuţi>; primit danie de Barsu comis şi de fratele său, Şuşman, de la Ana 168.
Cobîle, <zona deluroasă, de pe stînga Siretului, de la Gîdinţi, c. Sagna, j. Neamţ, pînă la Secuieni, c. ~, j. Bacău>; sat la ~ 233; boier de la ~ 184.
Cobîlia, sat, pe Nistru; <azi R.S.S. Moldovenească, Cobîlnea Veche, c. Cobîlnea, r. Rezina>; întărit lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56; cumpărat de Cozma uşar de la Şteful Spineanul şi de la Fetca 244.
Cobîlia de Sus (satul lui Babiş, unde a fost casa lui Stan Babiş); <Cobîla, înglobat în Şendriceni, c. ~, j. Botoşani>; cumpărat de Luca Cauteş ş.a. de la Albul fost spătar 149.
<**Cobîlnea Veche,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Cobîlnea, r. Rezina>, v. **Cobîlia.**
Cociorbeni, sat, pe Berheci; <Corcioveni, c. Brăhăneşti, j. Galaţi>; pricină a răzeşilor din ~ 82 (1805).
Cocoran, v. **Toader ~.**
Codăeşti, sat, ţ. Vaslui; <c. ~, j. Vaslui>; condică cu actele moşiei ~ 179 (1835).

www.dacoromanica.ro

⟨**Codru**⟩ (căpitan al codrenilor), ținut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, r. Leova, Cahul și, parțial, Comrat și Vulcănești⟩ XVIII; v. și **Chigheci, Tigheci.**
Cogîlnic, pîrîu; ⟨afluent al Răutului la Isacova, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei⟩; sat pe ~ VIII.
⟨**Cogurlui**⟩, lac, v. **Cuhului.**
Coiajdelul, pîrîu; ⟨afluent al Cuejdiului⟩; hotar IV.
Coiajdul, pîrîu, v. **Chivejdi.**
Cojea, tătar; întărit, cu sălașul său, m-rii Pobrata 26.
Colibeni (unde a fost Petria Roșca sau Roșcanul), sat, între Cernica și Hajburili; ⟨probabil Băleni, înglobat în Cernu, c. Poduri, j. Bacău⟩; întărit lui Moranciu și fiilor lui Bolea A.
Colțea, boier; primește întărire pentru satul Micleşti 10.
Coman, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Moldovița 40, 74.
Coman (seliștea lui ~); ⟨s. ~, c. Sănduleni, j. Bacău⟩; cumpărată de Sima Turluianul de la Marena, fiica lui Ulea 104.
Comana, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
Comănești, sat, mai jos de Bălotești; ⟨c. Cavadinești, j. Galați⟩; întărit lui Gostilă 87.
Comuz, boier; vinde jumătate din satul Roșiori 137.
Conatas de la Neamț, tatăl Tuzoanei, bunicul lui Leurinț 19.
Condrea, v. **Candrea.**
Constandin, fiul Rughinei, nepotul lui Eustafie Rughi, vărul lui Buguș; primește întărire pentru satele Samaleuca și Șalvira XIII.
Constandin Alcazi; traduce act II (1798).
Constantin, pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat VI.
Constantin Leondari, sulger; posleduiește act 8 (sec. XVIII).
Constantin Sîrcul, logofăt de divan; traduce act 185 (1814).
Conțești (greșit: Onțești), sat; ⟨c. Valea Seacă, j. Iași⟩; confiscat și promis a fi restituit de domn lui Mihail logofăt 152, 169.
Conu (seliștea care a fost a lui ~), pe Rebricea; ⟨lîngă Gura Văii, azi Rebricea, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; cumpărată de Ivașco Goenescul de la Băloș 90.
Copaciu, boier; trimis de domn peste Dunăre, la turci, în recunoaștere XVIII.
⟨**Copanca,** comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Tiraspol⟩; hotare în ~, v. **Botna, Zagorna.**
⟨**Copăcești,** sat, c. Ruginești, j. Vrancea⟩, v. **Urechești.**
Corabca, vad la Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Chițcani, c. ~, r. Tiraspol⟩; întărit m-rii Neamț 57.
Corcea, v. **Sima ~.**
***Corcești** (Coroceni), sat, pe Cozancea; ⟨lîngă Buimăceni, c. Albești, j. Botoșani⟩; întărit lui Sima Corcea 108.
⟨**Corcești,** sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; sat probabil lîngă ~, v. ***Zberești.**
⟨**Corcioveni,** sat, c. Brăhășești, j. Galați⟩, v. **Cociorbeni;**
moșie lîngă ~, v. **Vrăjitoarea;** seliște lîngă ~, v. **Bălan** (seliștea lui ~).
Corlat, boier; primește întărire pentru satul Berchișești ș.a. 193.
⟨**Corlata,** sat, c. Drăgoiești, j. Suceava⟩; poiană, cu m-re, în ~, v. **Muntele.**
⟨**Cornățelu,** sat, numit anterior Mohorîți, iar mai înainte Simești, c. Motoșeni, j. Bacău⟩, v. **Simești.**
Cornea (fîntîna lui ~); ⟨la Bălușești, c. Girov, j. Neamț⟩; punct de hotar 202.
Cornești, sat; ⟨c. Filipești, j. Neamț⟩; om din ~ II (1798);
sat lîngă ~, v. ***Călugării;** top. la ~, **Corniasca de Sus, Prundul Roșu.**
Corniasca din Sus, top.; ⟨la Cornești, c. Filipești, j. Bacău⟩; în hotar II.
⟨**Cornul Luncii,** comună, j. Suceava⟩; posadă în ~, v. **Baia** (mai sus de ~).
Coroceni, sat, v. **Corcești.**
Corodul, pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Barcea, c. ~, j. Galați⟩; sate și seliști pe ~ 115, 154.
Coroi, v. **Alicsandru ~.**
Corui, bunicul Fedorei și al Nastei; cumpără loc de moară pe Brădățel 262; pierde un privilegiu 113.
Cosiță (moara lui ~), pe Bahlui; ⟨la Cosițeni, c. Podu Iloaei, j. Iași⟩; punct de hotar 153.
⟨**Cosițeni,** sat, c. Podu Iloaei, j. Iași⟩, v. **Cosiță** (moara lui ~).
⟨**Costache Negri,** sat, c. ~, j. Galați⟩; sat lîngă ~, v. ***Filești.**
Costachi Benescu, cămăraș; păstrează acte 105 (1798).
Coste, diac; scrie acte 262, 265.
Coste, diac, frate cu Ion dascăl; scrie acte 249, 251, 252, 253, 258, XXII, XXIV.
Coste, fiul lui Andreico, fratele Nastei, al Vascăi, și al Ghindei, nepotul lui Iliaș ceașnic; vinde satul Peletiucești de Jos 263.
Coste, fiul Dușcăi, fratele lui Petre și al lui Toma, nepotul lui Toader Dobrișan; primește întărire pentru satele Românești, Măzărești ș.a. 235.
Coste, fiul lui Giurgiu, fratele lui Stan; vinde jumătate din satul Giurgești 127.
Coste (Costea), fratele lui Moica; cumpără o seliște la Cîrligătura 143, 144.
Coste, fratele lui Popîșco; vinde o seliște de la Cîrligătură 144.
Coste (Costea), pîrcălab, v. **Coste ⟨Percecichi .**
Coste (Costea), spătar; în sfat 211—214, 215 (?). 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247.
Coste, tătar; cumpărat de Hărman pîrcălab 227.
Coste, țigan; dăruit, cu sălașul său, Mitropoliei de Tîrgul de Jos 129.
Coste, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.

www.dacoromanica.ro

Coste, țigan, bunicul lui Văsiiu și al lui Vlaico; întărit lui Zianco 12.
Coste, vornic, v. **Coste** <**Perecichi**>.
Coste (Costea) **al lui Dan** (Danovici), boier în sfatul lui Alexandru voievod 4, 20, 22—27, 32, 33, 35, 36;
ceașnic; în sfat 39; martor în sfatul lărgit ide la Vaslui 58;
boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 140—145, 147, 149, 151, C, V; pecetea lui 103, 133.
Coste al lui Sărăcin, tatăl Anușcăi, bunicul lui Matei aprod 213.
Coste Andronic, boier în sfat 3, 4.
Coste Grama, boier; vinde o parte din satul Siminiceni 227.
Coste (Costea) **Orîș,** boier în sfatul lui Alexandru voievod și al lui Petru voievod 22—26, 32, 33, 35, 36, 39—41, 53, 58; dăruiește o prisacă m-rii Moldovița 24;
boier în sfatul lui Ștefan cel Mare 65, 119, 121, 123, 124.
Coste (Costea) <**Perecichi**>, pîrcălab (vornic), frate cu Petru; în sfat, 3, 16, 19, 20—25, 27—30, 36; se judecă pentru o datorie 4; dă, în schimb, satul unde au fost vătămani Tăvuciu, Penea și Ananie 132.
Coste Turbure, boier; se judecă și pierde satele Săsești și Romînești 97.
Coste Țolici, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58; hotarnic 45.
Coste Vranici, boier; vinde satul Lujani 36.
Costea, paharnic XVIII.
Costești, sat, pe Valea Iepei; <în Șesuri (?), c. Măgirești, j. Bacău>; întărit lui Toma și fraților săi 235.
<**Costești,** sat, c. ~, j. Vaslui>; sat probabil lîngă ~, v. ***Bîrgăoani.**
Coșa, tătar; întărit cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.
Coșești (hotarul lui Cașotă), sat, la Cîrligătura; <în Cristești, c. Brăești, j. Iași>; în hotar 143, 144.
***Coteciari,** sat, cu prisacă; <probabil lîngă Tîrzii, c. Oltenești, j. Vaslui>; cumpărat de Giurgiu și Cozma Coteț de la Greaca 177.
Coteț, v. **Cozma ~, Giurgiu ~.**
Cotijănii Mari, sat, v. **Cotiujeni.**
Cotiujeni (Cotijănii Mari), sat, cu grădini, pe Rîușorul Negru, ț. Soroca; <azi R.S.S. Moldovenească, Cotiujenii Mari, c. Cotiujeni, r. Florești>; întărit lui Cupce Marco Cavadinu XIV; în hotar XII; sat lîngă ~, v. ***Probota.**
Cotmiță, greșit: pentru Cozmiță 76, v. **Cozmiță.**
Cotnari, tîrg; deseatina din vin de la ~ întărită m-rii Pobrata 26; sat lîngă ~ 33; act scris la ~ 14.
<Cotovțea>, pîrîu, v. **Goțovțea.**
<**Cotu Vameș,** sat, c. s. Horia, m. Roman, j. Neamț>; sat în ~, v. **Dragomirești;** mori, cu șteze, la ~, v. **Roman** (mai jos de ~).
Coțman (Coțmani), sat; <azi R.S.S. Moldovenească, or. Coțmani, r. ~, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Rădăuți 220, 239; în hotar 190;
satele de la ~ ale Mitropoliei de Rădăuți, v. <***Bludna, Ceaplinți, Clivodin**, **Davidăuți, Gavrilăuți,** <**Hlivești Sadcău**>, **Suhoverhul,** <**Valeva**>.
Covasna, hotar cu prisacă, în braniștea domnească de la Bohotin; <la Covasna, c. Costuleni, j. Iași>; dăruit, cu scutiri, m-rii Neamț 39;
prisacă lîngă ~, v. **Bozea** (prisaca lui ~).
Covasna, pîrîu; <afluent al Jijiei la Costuleni, c. ~, j. Iași>; stăpînire pe valea pîrîului ~ 39.
Covărlui (Covur), lac, v. **Cuhului.**
Covurlui, iezer, <pe Prut, la gura Covurluiului; în Foltești, c. ~, j. Galați>; jumătate din ~, întărită lui Șteful Cernătescul 154.
Covurlui, rîu; <afluent al Prutului în c. Foltești, j. Galați>; sat pe ~ 154.
<pîrîu confluent cu ~>, v. **Cneaja.**
Cozancea, munte; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; hotar IV.
Cozancea, pîrîu; <afluent al Sitnei la Cernești, c. Todireni, j. Botoșani>; sat pe ~ 108.
***Cozărești,** sat, <la Terebne; azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Terebna, c. ~, r. Edinița>; boieri din ~ 218.
Cozia, prisacă, în braniștea domnească de la Bohotin; <lîngă Cozia, c. Costuleni, j. Iași>; întărită m-rii Bistrița 107; în hotar 52 (identificare nesigură; v. și **Cozia,** prisacă a m-rii Neamț).
Cozia (la marginea Coziei), prisacă din hotarul Covasna, în braniștea domnească de la Bohotin; <lîngă Cozia, c. Costuleni, j. Iași>; dăruită m-rii Neamț 39; în hotar 52 (identificare nesigură; v. și **Cozia,** prisacă a m-rii Bistrița).
Cozia, top.; <în Munții Stînișoarei, j. Neamț>; în hotar IV.
Coziia (pe ~), loc pustiu, <sec. XVI: sat>, în braniștea domnească de la Bohotin; <Cozia, c. Costuleni, j. Iași>; dăruit lui Duma Micaci 52;
sat lîngă ~, v. ***Nourești;** cîmp, cu prisacă, lîngă ~, v. **Zlătăroaia.**
Coziia (sec. XVII: Coziia), pîrîu; <afluent al Jijiei la Roșu, c. Răducăneni, j. Iași>; prisacă lîngă valea pîrîului ~ 39; loc și sat pe ~ 52.
Cozma; se judecă pentru satul Onești și falsifică act 61.

www.dacoromanica.ro

Cozma, fiul lui Băloş; vinde jumătate din Tortoreşti 107; primeşte întărire pentru jumătate din Tortoreşti şi pentru Băloşeşti 202.
Cozma, fratele lui Ilea şi al lui Duma; primeşte întărire pentru jumătate din satele Hlăpeşti şi Măleşti 217.
Cozma, logofăt; ispravnic de acte 40, 41.
Cozma, nepotul lui Oană, al lui Ioil ş.a.; vinde satul Ştefăneşti 264.
Cozma, tătar; întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Cozma, tătar, fratele lui Pantea şi al lui Ciurlica; întărit, cu sălaşul său, m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Cozma, uşar; cumpără satul Cobîlia 244.
Cozma, vistier, v. **Cozmiţă.**
Cozma al lui Şandru (Şandrovici), boier în sfat 4, 16, 21—27, 32, 33, 35, 36, 39, 45, 48—54, 56, 58, 59, 61, 65, 66.
Cozma Buşteanul, soţul Anuşcăi, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Cozma Coteţ, fratele lui Giurgiu; cumpără satul Coteciari 177.
Cozma Mocrul, fratele lui Soltan; primeşte scrisoare din Ţara Românească 232.
Cozma Rîzan, fratele lui Draguş; primeşte danie pămînturi pustii pe Vişnovăţ XXIV.
<Cozmeşti, sat, c. Deleşti, j. Vaslui>; sat lîngă ~, v. ***Grozeşti.**
Cozmiţă (Cozma, Cozmiş, Cozmiţea greşit: Cotmiţă), vistier; în sfatul lui Alexandru voievod 21, 28, 32, 33, 35, 39;
fost vistier; în sfatul lui Ştefan cel Mare 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97; hotarnic 87, 99.
Cracalii, v. **Vasîle ~.**
Cracău, rîu; <afluent al Bistriţei, la Zăneşti c. ~, j. Neamţ>; sate pe ~ 16, 107;
<pîrîu confluent cu ~>, v. **Zahorna.**
Crai, v. **Mic ~.**
Crainicăuţi, sat; <Nedăbăuţi, (după Nădăbaico, ajuns stăpîn al satului în sec. XVI?), azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuţi, sau Crăiniceni, înglobat în Horodiştea, c. Păltiniş, j. Botoşani>; întărit lui Sin de la Hotin 59.
Crasna. pîrîu; <afluent al Bahluețului în o.s. Tîrgu Frumos, or. ~, j. Iaşi>; sat pe ~ 61.
Crasna, pîrîu; <probabil afluent al Şomuzului Mare, în c. Horodniceni, j. Suceava>; hotar 60; iazuri pe ~ 74.
Crasna, rîu; <afluent al Bîrladului la Crasna, c. Albeşti, j. Vaslui>; sat pe ~ 260.
Crasnăş (Crasneş, Crasniş, Crasnîş), postelnic; în sfat 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97; se judecă cu Husin şi Maruşca şi pierde satele Molniţa, Stroinţi şi Urvicolesa 100;
vornic; în sfat 119—124, 127—129, 131, 133, 135—138, 140—145, 147—149; greşit: Iacăş, Ianăş, mare vornic; în sfat VI;
pecetea sa 123.
Crăciun, (hotarul lui ~); <lîngă Criveşti; c. Tutova, j. Vaslui>; loc pustiu lîngă ~ 142.
Crăciun v. şi **Piatra lui ~,** tîrg.
Crăciuna, cetate; <lîngă or. Odobeşti sau în c. Suraia, j. Vrancea, sau în c. Independenţa, J. Galaţi>; pîrcălab de ~ 260.
***Crăhan** '<hotarul lui> ~, sec. XVII: s. Cărhăneşti, Crăhăneşti); <lîngă Cîrja, c. Murgeni, j. Vaslui>; loc mai jos de ~ 140.
<**Crăiniceni,** sat, înglobat în Horodiştea, c. Păltiniş, j. Botoşani>, v. **Crainicăuţi.**
Crăşcăuţi (Caracicăuţi), sat, pe Căinari; <azi R.S.S. Moldovenească, Crişcăuţi, c. ~, r. Donduşeni>; în hotar VI, XIII.
***Crepătureni,** sat; <lîngă Sineşti, c. ~, j. Iaşi>; întărit lui Stanciul Sinescul 78.
Creţeanu, Creţescu, Creţevici, greşit: Creţovnecul, v. **Hodco ~.**
Creţu, v. **Hodco al lui ~.**
Creţu de la Ialan, tatăl lui Benea 140; v. şi satul unde a fost curtea lui.
***Creţu** (unde a fost curtea lui ~), 'sat, <azi Creţeana, vale la Blăgeşti, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Benea, fiul lui Creţu 140.
Criacu, tătar, tatăl lui Torca 107.
Crîcevici, greşit: pentru Creţevici, v. **Hodco Creţeanu.**
Cristea, pîrcălab de Tighina; boier hotarnic II.
Cristeşti, sat, pe Calnaş; <în Ardeoani, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Danciul Boldăş 178.
<**Cristeşti,** sat, c. Brăeşti, j. Iaşi>; sate în ~, v. **Coşeşti** şi **Popîcicani.**
<**Cristeşti,** sat, c. Puieşti, j. Vaslui>; sate lîngă ~ v. ***Borceşti, *Glodeni, *Hălmăgeşti.**
<**Criscăuţi,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni>, v. **Crăşcăuţi.**
Crîmcovici, greşit: pentru Gîrbovăţ 222, v. **Radul Gîrbovăţ.**
Crîstea, pisar; în sfat 21, 58.
Crîstea, v. şi **Cîrstea.**
***Crîstieneşti** (Cîrstieneşti), <sec. XVIII: Băhneni>, sat, la gura Neamţului; <lîngă Timişeşti, c. ~, j. Neamţ>; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163.
Crupenschi, v. **Ianachi ~** şi **Scarlat ~.**
<**Cubani,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Făleşti>; sat lîngă ~, v. ***Vasileuţi.**
Cubolta, rîu; <afluent al Răutului la Putineşti, azi R.S.S. Moldovenească, c. Gura Căinari, r. Floreşti>; sat între ~ şi Căinari XIII.
Cubolta, selişte, pe Cubolta; <azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Livădeni (fost Mîndîc), c. ~, r. Donduşeni>; în hotar XIII.

www.dacoromanica.ro

Cucoran, v. **Toader ~.**

⟨**Cudalbi,** sat, c. ~, j. Galați⟩; v. **Gerul** (peste ~), loc;
sate lîngă ~, v. ***Bujorăști, *Gologanul.**

Cudalbul, v. **Ștefan ~.**[1]

⟨Cuejdiu⟩, pîrîu, v. **Chivejdi.**

⟨**Cuejdiu,** sat, c. Gîrcina, j. Neamț⟩; sat în ~, v. **Oprișani;** poieni probabil la ~, v. **Chivejdi** (la ~); top. la ~, v. **Meftodie** (groapa lui ~).

⟨Cugurlui⟩, lac, v. **Cuhului.**

Cuhărești, sat, mai jos de seliștea Unchetești; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Cuhureștii de Sus, c. ~, și Cuhureștii de Jos, c. ~, r. Florești⟩; în hotar 254.

Cuhne, v. **Oană ~.**

***Cuhnești,** ⟨sec. XVI: Rohați, Rohătești⟩, sat, cu două cuturi, ⟨pe Rebricea Mare; lîngă Tatomirești, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; cumpărat de Toader Rohat de la Oană Cuhne 258.

Cuhului (Covur, Covărlui), lac, lîngă Dunăre, unit cu Ialpugul; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Cogurlui (Cugurlui), r. Ismail, reg. Odesa⟩; jumătate din ~, dăruită m-rii Moldovița 6.

Cuhureștii de Sus și **Cuhureștii de Jos,** sate, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Florești⟩, v. **Cuhărești.**

Cunicea, sat, deasupra Nistrului, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Florești⟩; întărit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.

Cupce Marco Cavadinu, frate cu Ivanco hotnog; primește întărire pentru satul Cotiujeni XIV.

Cupcea, fratele lui Filip (?); vinde un loc pustiu pe Bahlui 61.

Cupcea, pîrcălab de Hotin; hotarnic II.

Cupcici, v. **Grozea ~** și **Ion ~.**

Curca, țigan; întărit, cu sălașul său, m-rii Bistrița 107.

Curtea lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată curtea.*

Curticești, sat; același cu Dvorenești (?), ⟨azi Zvorănești, c. Timișești, j. Neamț⟩; jumătate din ~, întărită lui Zianco 12.

Cușterca (Cușterța), v. **Ion ~.**

D

Dajbog, ceașnic; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;
pîrcălab de Neamț; cumpără sate și țigani 212; în sfat 211, 213, 214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV;
boier în sfat 263—265, XX.

Damaschin de la Cernat, pîrcălab; hotarnic II.

Dan, tatăl lui Costea, v. **Costea al lui ~.**

Dan Poiană, unchiul lui Mihăilă și al lui Pițurcă; privilegiul lui de la Alexandru cel Bun pentru satul Șirăuți 211.

Dan Socol, frate cu Purcar; vinde satul Horgești, cu fîntînă, și un loc de iaz 196.

Dan, v. și **Mihail ~.**

Danciul, cneaz 173;
v. și satele unde au fost cneji **Băloș și ~.**

Danciul, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Mihalco ș.a.; vinde jumătate din satul Urdești 147.

Danciul, fiul lui Moișă Filosoful, fratele Marușcăi; vinde satul unde a fost Moișă Filosoful 112.

Danciul, jude 48;
v. și satul unde este jude **Cîrstea și ~.**

Danciul, tatăl lui Tador 212.

Danciul Boldăș, boier; primește întărire pentru satul Cristești ș.a. 178.

Danciul (Danciol) **Cernu** (Negru, greșit: Roșiul), tatăl lui Pătrașco A, B, V.

Danciul Cneajnici, pîrcălab; în sfatul lui Bogdan, al lui Alexandru și al lui Petru voievozi 11, 33, 36, 45, 47, 48—52, 54, 56, 59, 61;
în sfatul lui Ștefan cel Mare IV.

Danco, fiul lui Sima, nepotul lui Dragoș Gîrbea (Viteazul), unchiul lui Giurgea, al Anușcăi ș.a.; vinde domnului satul Selivestrii 233, iar lui Oniță, satul Gîrbești 250.

Danilo (unde sînt ~ și Budul), sat, v. **Izbișcea.**

Danovici, v, **Costea al lui Dan.**

Danu, boier; primește întărire pentru satele Tulești și Vlădești II.

David (prisaca lui ~), pe Bîc; ⟨lîngă Bahmut, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Călărași⟩; întărită m-rii Pobrata 138.

Davidăuți, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; ⟨cătun al satului Coțmanul Mare (1413); azi R.S.S. Moldovenească, Davidești, c. Clivodin, r. Coțmani, reg. Cernăuți⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239; în hotar 21.

Davidești (unde au fost curțile lui Zianco cele vechi), sat; ⟨Davideni, c. Țibucani, j. Neamț⟩; întărit lui Zianco 12.

⟨**Dămăcuș**⟩ (Dămăcușescul), unchiul lui Stețco ⟨Dămăcuș⟩ 167.

Dămăcuș, v. și **Iațco ~, Stețco ~.**

***Dănișoara,** sat, pe Prut; ⟨probabil lîngă Stănilești, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.

Dărmănești, sat, pe Chivejdi, ț. Neamț; ⟨în m. Piatra Neamț, j. Neamț⟩; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.

Dealul Mare, deal, între Teleșeuca și Samaleuca; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Teleșeuca sau Rudi, r. Dondușeni⟩; hotar XIII.

Dealul cel Mare, deal; la Covasna, ⟨c. Costuleni, j. Iași⟩; hotar 39.

www.dacoromanica.ro

Dealul Rusului, munte; <în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ>; hotar III.
Dealul Sărli, deal; la Bacău, <m. ~, j. ~>; vie din ~, întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Dealul Vechi, deal, la Drăgăneşti, <azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk>; hotar X.
Debrici (Debriţ), v. **Pavel ~.**
Delea, soţul Nastei, ginerele lui Becu 177.
<Delea>, pîrîu, v. **Teliţa.**
Deleni, sat; <c. ~, j. Iaşi>; loc de mori, din hotarul satului ~, dăruit m-rii Neamţ 8;
Delţag, v. **Pătru ~, Petru ~.**
Deochiaţi (la ~), poiană, mai sus de seliştea lui Tatul, <pe Sohului; în Diocheţi, contopit cu Drăguşeni, c. ~, j. Galaţi; cumpărată de Şteful Cernat de la Herman 115, 154.
Deocktiş, greşit: pentru Theoctist 98, v. **Theoctist.**
<**Derehlui,** pîrîu, afluent al Prutului la Ostriţa; pîraie confluente cu ~>, v. **Ceahorn, Ostra, Soloniţ.**
Derenul (la capătul Derenului), loc de prisacă, de moară şi de fînaţ, unde cade Grueţul în Şacovăţ; <probabil la Grieşti, c. Ţibăneşti, j. Iaşi>; întărit lui Petru Durnea 15.
Dersca (Derţsca), sat; <c. ~, j. Botoşani>; jumătate din ~, întărită lui Ureche 170, iar cealaltă jumătate, lui Gheorghe, lui Ivanco şi lui Lazor 171.
***Dieniş** (<unde a fost> seliştea (curtea) lui ~), sat, la obîrşia Soloneţului; <între Pîrteştii de Jos, c. ~, şi Humoreni, c. Botoşana, j. Suceava>; întărită m-rii Homor, 32, 201.
<Dilţegani>, sat, v. **Şteful Cernat** (unde este casa lui ~).
Dima, fratele lui Sima logofăt; vinde satul Tungujăni 250.
Dima, pentru Duma 100, v. **Duma.**
<Dimca> sau Trestiana, sat, v. **Trestiana.**
Dimitrescul, v. **Toma Dumitrescul.**
Dinga, ţigan, fiul lui Micula (Nicula), fratele lui Manciul; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ, 25, 163.
<**Diocheţi,** sat, contopit cu Drăguşeni, c. ~, j. Galaţi>, v. **Deochiaţi** (la ~), poiană.
Diordie Şelum, din satul Bacsani, tatăl lui Ioan XVI.
Direptul, pîrîu; <Dreptu, afluent al Bistriţei la Dreptu, c. Poiana Teiului, j. Neamţ>; hotar III.
Dîmba, jude 76;
v. şi satul unde au fost juzi **Draganici şi ~.**
Dirlă, v. **Postolache ~.**
Doamna, top., <pe valea Bistriţei; la Doamna, l. c. a m. Piatra Neamţ, j. Neamţ>; sat la ~ 107; hotar IV;
v. şi **Zdvijinţi.**
Dobco din Bîşov, castelan de Belz (Polonia); sol în Moldova 152.
Dobre, v. **Dobrul.**
Dobrişan, (greşit: Dobriţaş 235), v. **Toader ~.**
***Dobromireşti,** sat, pe Smila, <lîngă Pătrăşcani, azi Alexandru Vlahuţă, c. ~, j. Vaslui>; întărit lui Ignat stolnic 20.
Dobrotvor, pîrîu; <afluent al Zeletinului la Ţepoaia, c. Motoşeni, j. Bacău>; sate pe ~ 22, 23, 238;
<pîrîu confluent cu ~>, v. **Pojerita.**
Dobrul (Dobre, Dobro, greşit: Zobrul, Broul), numit şi Ioan 135, fratele Anei 168, 228, 243, probabil tatăl lui Stanciul şi al Stancăi, vărul lui Barsu comis şi al lui Şuşman 168;
scriitor de acte 14, 17, 19, 25, 27, 28, 45—48, 50, 51, 53, 54, 59, III, diac 29, 39;
pisar; în sfat 21, 58;
logofăt; ispravnic de acte 65—67, 69, 70, 73—75, 77—79, 81, 83—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106—113, 115, 117, 119—124, 127—129, 133—139, 141—149, 151, C, IV—VI; în sfat 131, 135;
pecetea lui 85.
***Dobruleşti,** sat, la obîrşia Oarbicului; <lîngă Mărgineni, c. ~, j. Neamţ>; cumpărat de Stanca 228.
Dobruşa (lectură probabilă), fiica lui Gherasim şi a Ilenei; primeşte întărire pentru satul Probota XII.
<**Dofteana,** c. ~, j. Bacău>, v. **Duhtana.**
Dolga, medelnicer; cumpără satul Păşcani 223.
Dolha, v. **Andreiu ~, Iaţco ~.**
***Dolieşti,** sat, pe Tazlăul Sărat; <lîngă Leontineşti, c. Ardeoani, j. Bacău>; întărit Duşcăi şi fiilor ei 68; probabil acelaşi, după numele primului stăpîn: Roman diac (1412), cu **Romîneşti.**
Dolj, tatăl vitreg al lui Nistor 212; probabil acelaşi cu **Oancea Doljescul.**
Doljescul, v. **Oancea ~.**
Doljeşti, sat, la gura Albinei; <c. ~, j. Neamţ>; cumpărat de Dajbog pîrcălab 212.
Domacuş (Domocuş), v. **Steţco Dămăcuş.**
Domireşti, sat, v. **Idomireşti.**
***Donceşti,** sat, la Poieni, <ţ. Roman, pe stînga Siretului; j. Neamţ>; întărit lui Dajbog pîrcălab 212.
Donici, logofăt; autentifică act 238 (1828).
<**Dorneşti,** sat, c. Costişa, j. Neamţ>, v. **Durneşti.**
Dorohoi, tîrg; <or. ~, j. Botoşani>; judecători de la ~ 83; boieri de la ~, în sfat 22—24, 26, 32 (?), 33, 39, 47, 48, 67, 97, 124, 128, 148, 149;
v. şi <**Mihail de la ~**>.

www.dacoromanica.ro

Doșnea (movila lui ~), la Podoleni,⟨c. ~, j. Neamț⟩; punct de hotar XX.
Draganești, sat, v. **Drăgănești.**
Draganici, jude 76;
v. și satul unde au fost juzi ~ și **Dîmba.**
Draganici și Dîmba (unde au fost juzi ~), sat, cu două judecii, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș; ⟨lîngă Borlești, c. ~, j. Neamț⟩; întărit lui Oană Grama 76.
Draghița, fiica lui Duma Tătăreanu, sora lui Ion, a lui Dragoșe și a Anghelinei; primește întărire pentru satele Mireni și Tătăreni XXII.
Dragomir, hotarnic (?) C.
Dragomir, vornic; în sfat 11, 13.
***Dragomirești,** sat, ⟨pe Șomuzul Mocirlos; lîngă Valea Glodului, c. Vulturești, j. Suceava⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44.
Dragomirești, sat, cu pod umblător, pe Moldova, ⟨în Cotu Vameș, c.s. Horia, m. Roman, j. Neamț⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 70.
Dragoslav, boier; în sfat 48—54, 56, 58, 61.
Dragoș, boier; primește întărire pentru satele Fauri, Băhneni ș.a. 151.
Dragoș, ceașnic; în sfat 11, 40, 41, 48—52, 54, 56, 58, 59, 61.
Dragoș, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ion ș.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.
Dragoș, portar de Suceava, nepotul lui Ștefan; trimis de domn cu poruncă în Țara de Jos XVIII.
Dragoș (Dragul) spătar; în sfat 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
Dragoș, ușar; cumpără satul Ivancăuți 190.
Dragoș Viteazul, v. **Dragoș Gîrbea.**
Dragoș (pîrîul lui ~), ⟨la Gănești, c. s. Tîrgu Frumos, j. Iași⟩; hotar 143.
Dragoș, v. și **Cîmpul lui ~.**
Dragoș Albescu, fratele lui Petru; cumpără o jumătate din satul Albești 11.
Dragoș ⟨Boul⟩, pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247;
boier în sfat 249—254, 258, 259, 261, 262, XXII;
vornic; în sfat 263—265, XX.
Dragoș (Draguș) **Gîrbea,** (probabil același cu Dragoș Viteazul), tatăl lui Sima, bunicul lui Danco 233, 250;
uricul lui ~ pentru satul Gîrbești 250.
Dragoșani, sat, pe Șomuz ⟨și Moldova⟩, mai jos de Maxinești; ⟨Drăgușeni, c. ~, j. Suceava⟩; în hotar 229.
Dragoșe, fiul lui Duma Tătăreanul, fratele lui Ion, al Draghiței și al Anghelinei; primește întărire pentru satele Mireni și Tătăreni XXII.
Dragoșe, soțul Anușcăi, ginerele lui Severin, cumnatul Stanei; primește întărire pentru satele Fundești și Lațcani 257.
Dragoșe, v. și **Fîrțe ~.**
Dragotă Tămășanul, fratele lui Tricolici, cumnatul Negritei, unchiul Neagșei, al Marei ș.a.; primește scrisoare din Țara Românească 232.
***Dragotești,** (greșit: Dragoșești), sat, pe Miletin; ⟨j. Botoșani⟩; întărit lui Giurgiu Mijatco 16.
Dragotești, v. și **Drăgotești.**
Dragsini, sat, la obîrșia Studenței; ⟨Drăxeni, c. Gherghești, j. Vaslui⟩; întărit lui Petru comis 49.
Dragul, v. **Dragoș.**
Draguș, fratele lui Cozma Rîzan; primește danie locuri pustii pe Vișnovăț XXIV.
Draguș, v. și **Dragoș, Drăguș.**
⟨**Draxeni,** sat, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; seliște lîngă ~, v. **Giurgiu Blidarul** (seliștea lui ~).
Drăgan, boier; primește întărire pentru satele Biești, Gegurani și Hăjdieni VII.
Drăgan, v. și **Iliaș ~, Nicolae ~.**
Drăgălina, fiica lui Mircea, sora lui Fătu, a lui Ion ș.a., nepoata lui Trifu Gîlcă; vinde satul Pășcani 223.
***Drăgănești** (Draganești), sat, pe Cracău; ⟨j. Neamț⟩; parte din ~, dăruită lui Giurgiu Mijatco 16.
Drăgănești, sat, pe Soloneț, ț. Soroca; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk⟩; întărit lui Nicolae Drăgan și nepotului său, Ionașco Heretei X.
***Drăgești,** sat, pe Rebricea, mai sus de satul unde au fost Grecii lui Duma Negrul; ⟨lîngă Ciocîrlești (?), c. Scînteia, j. Iași⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
Drăgoești, sat; ⟨c. Drăgoiești, j. Suceava⟩; întărit lui Lațco 113.
Drăgoești, sat, la gura Dobrotvorului; ⟨în Țepoaia, c. Motoșeni, j. Bacău⟩; întărit lui Oană Cîndescul 22, lui Isaiu Muste și fratelui său, Toader 238.
Drăgoi, boier; privilegiul lui ~ pentru satele Drăgoești, Lucăcești ș.a., de la Alexandru cel Bun, pierdut 113.
Drăgoi, boier; se judecă pentru satele Geamiri, Moimești și Sîrbi 182.
Drăgoi, boier; vinde sălașe de țigani 229.
⟨**Drăgoiești,** sat, c. ~, j. Suceava⟩, v. **Drăgoești;**
sat lîngă ~, v. ***Căcăceani.**
Drăgonicea (care se numește și Pogruba, apa Pogrubenilor), pîrîu; ⟨Driginița sau Drizinicea, afluent al Răutului lîngă Furceni, azi R.S.S. Moldovenească, c. Ivancea, r. Orhei⟩; sate pe ~ VII.
***Drăgoteștii,** sat, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoș; ⟨lîngă Borlești, c. ~, j. Neamț⟩;

www.dacoromanica.ro

dat, în schimb, domnului, de Marina Lolca 233.
Drăgoteşti, v. şi **Dragoteşti.**
Drăguş (Draguş), boier; mama lui ~ 1.
⟨Drăguşanca⟩, sat, v. **Drăguşani.**
***Drăguşani,** sat; ⟨lîngă Broscăuţi, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Pobrata 83.
Drăguşeni, sat; ⟨Drăguşanca, înglobat în Mănăstioara, l. c. a or. Siret, j. Suceava⟩; întărit lui Şteful pîrcălab de Hotin 226.
⟨**Drăguşeni,** sat, c. ~, j. Galaţi⟩, v. **Deochiaţi** (la ~).
⟨**Drăguşeni,** sat, c. ~, j. Suceava⟩, v. **Dragoşani;**
sate lîngă ~, v. ***Ivăneşti, *Maxineşti, *Săcueni, *Stroeşti.**
Drăncăleştii, selişte, pe pîrîul Telejna; ⟨lîngă Zăpodeni, c. ~, j. Vaslui⟩; cumpărată de Toader şi fraţii săi 213.
⟨**Drăxeni,** c. Gheorgheşti, j. Vaslui⟩, v. **Dragsini;**
prisacă probabil lîngă ~, v. **Jica** (prisaca de la ~).
⟨Dreptu⟩, pîrîu, v. **Direptul.**
⟨Driginiţa, Drizinicea⟩, pîrîu, v. **Drăgonicea.**
***Drîngeşti,** sat, pe Bahlui; ⟨lîngă Hoiseşti, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; cîştigat, prin judecată, de Ion Negoescul 85; în hotar 61.
Druleul, top.; ⟨la Berezlogi, azi R.S.S. Moldovenească, c. Susleni, r. Orhei⟩; punct de hotar VII.
Dubovăţul, sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. Berhomet, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Andreico Ciortorîischi 124.
Duhtana, sat, pe Trotuş; ⟨Dofteana, c. ~, j. Bacău⟩; parte din ~, cumpărată de Ion Ulan 265.
Dulce, tatăl lui Toader, v. **Toader al lui Limbădulce.**
Dulcescul, v. **Duma ~, Mircea ~.**
⟨**Dulceşti,** sat, c. ~, j. Neamţ⟩; sat în ~, v. **Beşicureni.**
Duma, clucer (cliucinic), fratele lui Pătru Brudur şi al lui Oană, nepotul lui Oană Giuratul, soţul Nastei; primeşte întărire pentru satele Brudureşti, Săcălişeşti ş.a. 156, Cîndeşti, Lozna ş.a. 229; primeşte, în schimb, satul Băleşti 255; cumpără satul Ştefăneşti 264.
Duma, fiul lui Simion Tansa, fratele lui Toader şi al Stanei; primeşte, în schimb, satul Grozeşti 255.
Duma (Dima, greşit: Dumoe), fiul lui Vlaicul;
staroste (pîrcălab) de Hotin; în sfat 153, 155, 156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, VII—XI, XIII—XVI, XX;
pîrcălab de Cetatea Albă; primeşte întărire pentru satul Rogojeni 216; în sfat 211—214, 216—219, 221, 224, 226—230;
boier în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 258, 259, 261—265, XXII.
Duma, fratele lui Mihail logofăt şi al lui Tador; primeşte întărire pentru satele Vînători, Procopeni ş.a. 33; rechemat în ţară 152.
Duma, fratele lui Ilea şi al lui Cozma; primeşte întărire pentru jumătate din Hlăpeşti 217.
Duma, popă 23;
v. şi satul unde este popa **Duma.**
Duma, vistier; în sfat 19, 22—28.
***Duma** (unde este popa ~), sat, pe Dobrotvor; ⟨probabil lîngă Stănişeşti, c. ~, j. Bacău⟩; întărit lui Trişor şi lui Tador 23.
Duma (Dima, greşit: Toma) **al lui Brae** Braevici, greşit: Brauevna, Graevici, Gravici); vornic; în sfat 3, 4, 16, 19, 20—30, 32, 33, 35, 36, 39;
boier în sfat 45, 58, 59, 61, 90, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110, 111—113, 115, 119—124, 127—129; 131, 133, 136, 138, 140, 141, C, III-VI.
Duma ⟨**Dulcescul** (?)⟩ pîrcălab; în sfat 40, 41, 48, 49.
Duma Galbinu, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Duma Micaci, boier; loc pustiu dăruit lui ~ 52;
spătar; în sfat 40, 41;
boier în sfat 48—54, 56, 58, 59, 61.
Duma (Dima) **Negru,** boier; actul lui ~, de la Ilieş şi Ştefan voievozi, pentru satele Molniţa, Stroinţi şi Urvicolesa 100.
Duma Negrul (unde a fost cetatea lui ~), sat, v. **Muncei.**
***Duma Negru** (unde a fost curtea lui ~), sat, pe Rebricea; ⟨lîngă Scînteia, c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
***Duma Negru** (unde au fost Grecii lui ~), sat, pe Rebricea; ⟨lîngă Scînteia, c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
Duma Tătăreanu, tatăl lui Ion, al lui Dragoşe, al Draghiţei, şi al Anghelinei XXII.
***Dumbrava,** sat, ⟨pe Tutova; lîngă Călimăneşti, c. Puieşti, j. Vaslui⟩; om de la ~ 142.
⟨**Dumbrava** (fost Graşi), sat, c. Timişeşti, j. Neamţ⟩; sate lîngă ~, v. ***Băloşeşti, *Liseţul.**
Dumbrava Înaltă, pădure, ⟨pe Iubăneasa; lîngă Vorniceni, c. ~, j. Botoşani⟩; sate sub ~ 201.
Dumbravă, v. **Ion ~.**
Dumbrăviţa, sat, pe Şomuz ⟨şi pe Moldova; c. Vadu Moldovei, j. Suceava⟩; întărit m-rii Neamţ 163.
⟨**Dumeşti,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat în ~, v. **Unde a fost moara.**
⟨**Dumeştii Vechi,** sat, c. Dumeşti, j. Vaslui⟩, v. **Andrieşti.**
Dumicica, jude 106;
satul unde a fost jude ~, v. **Unghiul.**

www.dacoromanica.ro

Dumitra, pîrîu; ⟨azi Mihoaia, afluent al Elanului la Murgeni, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 20.
Dumitrescul, v. **Toma ~.**
Dumitri Budeci, fratele lui Ghiorghie; primeşte întărire pentru jumătate din satul Mîrzeşti XV.
Dumitru, fiul Anghelinei, nepotul lui Ştefan Prodan VI.
Dumitru, tătar, fiul lui Baico; dăruit, cu sălaşul său, m-rii Pobrata 29, 138.
Dumitru (unde a fost casa lui ~), cut al satului Popeni, ⟨c. George Enescu, j. Botoşani⟩; întărit lui Ivaşco Popovschi 215.
Dumitru Savin, 30 (menţ. tîrzie).
Dumoe, greşit pentru Duma, v. **Duma.**
Dumşa, fiica Elenei şi a lui Manoil Raicu, sora Zoicăi; vinde satul Iucşanii 241.
Dumşa, postelnic; în sfat IV.
Dumşa, tătar; dăruit , cu sălaşul său, m-rii Pobrata 26.
Dunăre, fluviu; vamă la ~ 41, 42, 134, 164;
  lac lîngă ~ 6;
  boier trimis dincolo de ~ XVIII.
Durnea, v. **Pătru ~.**
Durneşti, sat, cu m-re; ⟨Dorneşti, c. Costişa, j. Neamţ⟩; întărit lui Mihul sulger 199.
Duşca, fiica lui Toader Dobrişan, soţia lui Majar, mama lui Toma, a lui Petre şi a lui Coste; primeşte întărire pentru satele Dolieşti, şi Lionteneşti 68; ocina ei: satele Româneşti, jumătate din Măzăreşti ş. a. 235.
Duşeşti, sat; ⟨c. Ştefan cel Mare, j. Neamţ⟩; întărit Anei, după judecata cu Şandrul Negrul 109.
Dvoreneşti, sat, pe Moldova; ⟨Zvorăneşti, c. Timişeşti, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 245; v. şi **Curticeşti.**
Dvorniceani (sec. XVI: Dvorniceni), sat, sub Dumbrava Înaltă; ⟨Vorniceni, c. ~, j. Botoşani⟩; întărit m-rii Homor 201.
Dzbiaroe, greşit pentru Zbierea, v. **Zbierea.**
Dzemeşti, sat, v. **Zămişăşti.**

E

Echimovici, v. **Petru al lui Iachim.**
Ecuşani, sat, la obîrşia Voronei; ⟨Icuşeni, c. Vorona, j. Botoşani⟩; întărit, după judecată, lui Şteful pîrcălab de Hotin 226.
Ecuşoae, v. **Icoşoae.**
⟨**Ediniţa,** oraş, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~⟩, v. **Viidinciu,** sat.
Edomireşti (Edumireşti), sat, v. **Săcăloşăşti.**
Edomireşti, v. şi **Idomireşti.**
Efrem, ieromonah; traduce acte 193, 217 (1772).
⟨Elan⟩, rîu, v. **Ialan.**
Elena (Olena), fiica lui Ştefan cel Mare, sora lui Alexandru; danie pentru pomenirea ei către m-rea Zografu 135, 138.
Elena, fiica lui Iliaş Drăgan, sora lui Nicolae Drăgan, soţia lui Gavril Heretei, mama lui Ionaşco X.
Elena, soţia lui Manoil Raicii, mama Dumşei şi a Zoicăi; vinde satul Iucşani 241.
Elena, soţia lui Toma Bontică; primeşte întărire pentru satele de la Poieni 173.
⟨Episcopia⟩ de Rădăuţi, v. **Mitropolia de Rădăuţi.**
⟨Episcopia⟩ de Roman, v. **Mitropolia de Roman.**
⟨**Epureni,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Şoldeşti.**
Eremia, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Eremia (Erimia), postelnic, v. **Ieremia.**
Eulogbi, v. **Evloghie.**
Eustafie Rughi, fost mare armaş de Suceava, frate cu Nicolae, Rughina şi Măriuţa, nepotul lui Ionaşco Rudi; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică şi Şalvira XIII.
Eustatie, popă, egumen al m-rii Neamţ 26.
Eustatie, popă, egumen şi arhimandrit al m-rii Bistriţa 84, 93, 107, IV; în sfat 47—49.
Evdochia (Ovdotia), soţia lui Ştefan cel Mare, mama lui Alexandru şi a Olenei 138; danie pentru pomenirea ei 157.
Evloghie (Euloghie), dascăl, tatăl lui Gheorghe ~; traducător de acte (1759 mai 16 — 1768 iunie 19) 8, 12, 30, 73, 136, 137, 215, 250;
  ⟨în descrierea arhivistică⟩ 27, 56, 73, 136, 137, 147, 189, 250, IV.
Evloghie, v. şi **Gheorghe ~.**
Ezer, v. **Pîrîul Iezerului.**
Ezereanu, v. **Petru ~.**

F

***Fara** (unde a fost ~, ⟨anterior Fărești⟩), sat, pe Prut; ⟨lîngă Folteşti, c. ~, j. Galaţi⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.
Faraoni, sat; ⟨c. Faraoani, j. Bacău⟩; om din ~ 197.
⟨**Farcaşa,** comună, j. Neamţ⟩; hotar în ~, v. **Neamţ** (hotarul m-rii ~).
Farcaşa, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la Farcaşa, c. ~, j. Neamţ⟩; hotar III.
Fasechiş, sărac din Hîrlău; vinde domnului o vie de la Hîrlău 166.

www.dacoromanica.ro

Fauri, sat, cu loc de iaz pe Bistriţa; ⟨înglobat în Zăneşti, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Bistriţa 146; parte din ~, întărită lui Dragoş 151.
Făgulcţul (vadul Făguleţului), pe Moldova; ⟨lîngă Berchişeşti, c. Drăgoieşti, j. Suceava⟩; hotar 193.
Făiva, pîrîu; ⟨la Negriteşti, unde se află dealul Fuiva, c. Podoleni, j. Neamţ⟩; hotar XX.
⟨**Fălciu,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; vad la ~, v. **Vadul Călugăresc.**
Fălciu, ţinut; sate în ~ XXIII.
***Făreşti,** sat, v. ***Fara** (unde a fost ~).
***Fărloeşti,** ⟨sec. XVI: Fărlăeşti⟩, sat, pe Tazlăul ⟨Sărat şi Solonţ; lîngă Stăneşti, c. Măgireşti, j. Bacău⟩; cumpărat de Luca Pîrcălăbescul de la Petrişor 101.
Fătul, fiul lui Mircea, fratele lui Ion, al lui Toader ş.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Paşcani 223.
Făurei, sat; ⟨c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Gostilă 87.
Făuroane, sat, pe Tutova, mai jos de Grădeşti; ⟨Stîncăşeni, c. Voineşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Petru comis 49.
Fedca, fiica lui Marmure de la Bîrlădzel, sora lui Toma şi a lui Giurgiu; primeşte întărire pentru satul Mărmureni 145.
Fedca, mama lui Iurie Şerbici şi a **Anuşcăi**; dăruieşte un loc de prisacă şi jumătate din cîmpul de la Ʌlătăroae m-rii **Homor** 148.
Fedco, fiul lui Iachim Babici, fratele lui Vasco, nepotul lui Stan şi al lui Simion Babici; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.
Fedco (Fetco) **Starostescul** (Stărostescul), tatăl lui Stanciul 243, 260.
Fedor, ţigan, fiul lui Lal, fratele lui Boşa; întărit, cu sălaşul său, lui Ilea Huru comis 183.
Fedor Posadnicu (al Posadnicului), tatăl lui Toader şi al lui Fedorel 131; în sfat 40, 41; vornic în sfat 45.
Fedora, fiica lui Căpăţînă, sora Nastei, nepoata lui Corui; vinde un loc de moară pe Brădăţel 262.
Fedora, fiica lui Petru Brăescul, sora Nastei, a Oliuşcăi şi a lui Iurie, cumnata lui Duma clucer; primeşte întărire pentru satele Cîndeşti, Lozna ş.a. 229.
Fedorel, fiul lui Fedor, fratele lui Toader; vinde seliştea de la fîntîna Albişoara 131.
Fepiul, corupţie: din „logofăt", v. **Toma,** logofăt.
***Feredeieni** (Feredieni), sat, cu moară, ⟨pe Sitna; j. Botoşani⟩; moară din ~, cumpărată de domn de la Gheorghe mitropolitul Sucevei şi dăruită m-rii Putna 225.
Fetca, fiica lui Cămilă, soţia lui Şteful Spineanul; vinde satul Cobîlia 244.
Fetco, v. **Fedco.**
Fete Brătulescu, se judecă cu Oană şi pierde satul Stroeşti 130.
Fete (Fetea, greşit: Feteguş) **Gotcă** (greşit: Sotcă), boier în sfat 156, 161;
pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 162, 163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, VII—XI, XIII, XV, XVI;
boier în sfat 199, 201—203, 206, 221, 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249, 251—254, 257—259, 261, 262, XXII.
Fetion boier în sfat 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97.
Fetu, corupţie: din „logofăt", v. **Toma,** logofăt.
Fevronia, stareţă a M-rii lui Iaţco 28.
***Fileşti,** sat, pe valea Gerului; ⟨între Cudalbi, c. ~, şi Costache Negri, c. ~, j. Galaţi⟩; în hotar XVII.
Filip, boier; vinde un loc pustiu pe Bahlui 61.
Filipeşti, sat; ⟨c. ~, j. Bacău⟩; om din ~ II.
Filipeşti, sat, pe Octuz; ⟨c. Bogdăneşti, j. Bacău⟩; parte din ~, întărită lui Petru Negrea 111;
sat lîngă ~, v. ***Hîrtăneşti.**
⟨**Filosofi,** sat, în Sîrbi, ulterior Ciocîrleşti, c. Scînteia, j. Iaşi⟩, v. **Moişă Filosofu** (unde a fost ~).
Fimu, tătar, tatăl lui Cozma şi al lui Roman 107.
⟨**Fitioneşti,** sat, c. ~, j. Vrancea⟩; sat în ~, v. **Şoldeşti.**
***Fîlfoe** (⟨hotarul lui⟩ ~, ⟨sec. XVI: Fîlfoeşti⟩), mai sus de Unghiul; ⟨în Bosia (?), c. ~, j. Iaşi⟩; în hotar 106.
⟨**Fîlfoeşti,** sat⟩, v. **Fîlfoe** (hotarul lui ~).
***Fîntîna Albă** (la ~), sate, pe Răut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, probabil lîngă Bălăşeşti, c. Maşcăuţi, r. Dubăsari⟩; întărite lui Mihail logofăt 33.
Fîntîna Albişoara (la ~), selişte, cu moară, la Chişinău, ⟨pe Bîc; ulterior s. Visterniceni, inclus în or. Chişinău, R.S.S. Moldovenească⟩; cumpărată de Vlaicu de la Toader 131.
Fîntîna Călugărului (la ~), loc, la obîrşia Bîrzotei, la horodişte; ⟨lîngă Căuieşti, c. Drăguşeni, j. Galaţi⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.
Fîntîna Împuţită, fîntînă; ⟨la Chiperceni, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei⟩; punct de hotar VII.
Fîntîna Mesteacănului, fîntînă, în poiana lui Brumar, ţ. Chigheci; întărită m-rii Moldoviţa 189.
Fîntîna lui Peperig (Peperigului), fîntînă, în hotarul satului Horjăşti, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Horjeşti, c. Minjir, r. Leova⟩; cumpărată de Stan Horja de la Dan Socul ş.a. 196 şi întărită acestuia 246.

www.dacoromanica.ro

Fîntina lui Ştiubei (la ~), selişte (loc pustiu), la Cirligătura, între Găneşti, Popîcicani (sau Coşeşti), şi Ruscani; ⟨lîngă Găneşti, c. s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iaşi⟩; cumpărat de Moica şi de fratele său, Costea, de la Popîşco şi de la fraţii săi 143, 144; v. şi **Ştiubeieni.**
Fîntîna lui ... = *pentru celelalte cazuri de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicată fîntîna.*
Fîntînele, sat, v. **Cîrniceni.**
Fîntîniţe (la ~), loc de poiană; ⟨probabil lîngă Tîrzii, c. Olteneşti, j. Vaslui⟩; dăruit de Nastea lui Giurgea şi lui Cozma Coteţ 177.
Fîntîrele, sat, pe Siret; ⟨în or. Paşcani, j. Iaşi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163.
⟨**Fîrţăneşti,** sat, c. ~, j. Galaţi⟩; sat în ~, v. **Rădiceşti.**
Fîrţe Dragoşe, boier; se judecă şi vinde satul Cheţeleşti 92.
***Floceşti,** sat, pe Tazlăul Mare; ⟨probabil lîngă Frumoasa, c. Balcani, j. Bacău⟩; întărit lui Petru Bîlco 188; privilegii arse în casa lui Rusul din ~ 188.
***Floci,** tîrg; ⟨ la Piua Petrii, c. Giurgeni, j. Ialomiţa ⟩; ars de Ştefan cel Mare 191.
Flocosul, deal; ⟨ azi R.S.S. Moldovenească, probabil lîngă Sudarca, c. ~, r. Donduşeni⟩; hotar XIII.
Florea, tatăl lui Ion, al lui Danciul ş.a. 14.
⟨**Floreni** (fost Broasca Veche), sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Sîngera, r. Anenii Noi ⟩; sate lîngă ~, v. ***Maraşa, *Sultana.**
⟨**Floreşti,** sat, c. Poieneşti, j. Vaslui ⟩; loc pustiu probabil lîngă ~, v. Smila (pe ~); top. probabil lîngă ~, v. **Bucoveni.**
Fofiş, v. **Tador** ~.
Fofîşeşti, neam; oprit să conteste vînzarea satului Negeşti 85.
⟨**Folteşti,** sat, c. ~, j. Galaţi ⟩; sat lîngă ~, v. ***Fara** (unde a fost ~); iezer în ~, v. **Covurlui.**
Frăsina, v. **Frusina.**
⟨**Frătăuţii Noi,** sat, c. ~, j. Suceava ⟩; sat în ~, v. ***Tîrnauca.**
***Frăteşti,** sat, pe Pîrîul Negru; ⟨ lîngă Briţcani, c. Dulceşti, j. Neamţ ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Freanţu, pîrîu; ⟨ Treanţa, afluent al Cernului la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău ⟩; hotar V.
Frînceşti, sat, pe Bahlui; ⟨ Budăi, c. Podu Iloaei, j. Iaşi⟩; întărit lui Frîncu ş.a. 153.
Frîncu, boier, rudă cu Trifu, Ion şi Isaiia; primeşte întărire pentru satul Frînceşti 153.
⟨Frumoasa⟩, sat, v. ***Floceşti.**
Frîncu, v. şi **Avram** ~.
Frumuşelul (unde a fost ~), selişte, pe Lucoveţ; ⟨probabil r. Leova, R.S.S. Moldovenească⟩; întărită lui Ignat stolnic 20.
Frusina, ţigancă, soţia lui Toader; vîndută lui Petru Brăescul 229.
⟨Fuiva, deal⟩; v. **Făiva,** pîrîu.
Fultuc, v. **Ivaşcu** ~.
Fumu, tatăl lui Şteful şi al lui Mîndrea 8.
⟨**Fundeanu,** sat, c. Drăguşeni, j. Galaţi ⟩, v. **Motîşeşti;** sat lîngă ~, v. ***Cernăteşti.**
* **Fundeşti,** sat, pe Albinea, în hotar cu Lăţcani; ⟨ lîngă Liţca, înglobat în Doljeşti, c. ~, j. Neamţ ⟩; întărit lui Dragoşe 257.
Fundu (la ~), prisacă, dincolo de Siret, unde a întemeiat Martie; ⟨ la Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău ⟩; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
⟨ Fundu lui Bogdan (azi Siretu) ⟩, sat, v. **Fundu** (la ~).
Furău, socrul lui Ivanco Ungureanul 133.
Fuzivca, sat, ţ. Orhei; ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, Fuzovca, c. Sămăşcani, r. Rezina ⟩; în hotar VIII.
⟨ Fuzovca ⟩, sat, v. **Fuzivca.**

G

Galaţi, tîrg; ⟨ m. Galaţi, j. Galaţi ⟩; pîrcălab de ~ II; loc de adunare al oştirii codrenilor XVIII.
Galbeni, sat, ţ. Neamţ (1793); ⟨ c. Nicolae Bălcescu, j. Bacău ⟩; Ştefan cel Mare voievod pentru ~ 95;
sat în ~, v. **Răpezeşti;** sat lîngă ~, v. ***Tuleşti.**
Galbenul, v. **Giurgiu** ~.
Galbinu, v. **Duma** ~, **Giurgiu** ~.
Galin, tatăl lui Petrişor 101.
Ganea, căpitan de roată, vărul lui Martin Musteaţă; primeşte întărire pentru satul Peciştul VIII.
Gangur, v. **Radul** ~.
Gangura Veche, sat; ⟨ azi R. S. S, Moldovenească, Gangura, c. ~, r. Anenii Noi ⟩; în hotar XI.
Gaşco, greşit: pentru Paşco, VII, v. **Paşco.**
Gaşparovici, v. **Theodor** ~.
Gavriil, ţigan, soţul Chiranei; întărit lui Hanco ceaşnic 191.
Gavril, fratele lui Hanco ceaşnic şi al lui Ivanco; primeşte întărire pentru satele Vascăuţi şi Vasileuţi 191.
Gavril, spătar; primeşte întărire pentru satele Mirceşti, Sîrbi ş. a. 47.
Gavril, vătăman II;
satul unde a fost casa lui ~, v. **Călugăriii.**
Gavril Boldur, mare vornic de Ţara de Jos; poruncă domnească către ~ XVIII.
Gavril Habăş, soţul Nastei, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Gavril Heretei din Ţarigrad, fost mare vornic, soţul Elenei, tatăl lui Ionaşco,

www.dacoromanica.ro

ginerele lui Iliaş Drăgan; moară făcută de ~ în satul Drăgăneşti X.
Gavrilă, pîrcălab de Brăila; hotarnic II.
Gavrilăuţi (Havrileşti), sat, lîngă granița dinspre Sneatin, mai sus de Ivancăuţi; < azi R. S. S. Ucraineană, c. Ivancăuţi, r. Coţmani, reg. Cernăuţi >; întărit lui Mihail logofăt şi fraţilor săi 33, 48; în hotar 190; cut al satului Coţmanul Mare (1503); dăruit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
Găgeşti (Găgeni), sat, pe Ialan; < c.~, j. Vaslui >; întărit lui Ignat şi lui Ivan 120;
iaz la ~, v. **Bancu** (iazul lui ~).
Găleşăsti, < sec. XVII: Tătărăni >, sat, cu două judecii, pe Crasna; < Tătărăni, c. ~, j. Vaslui; cumpărat de Mihul pîrcălab 260.
Găneşti, sat, la Cîrligătura, lîngă Popîşcani; < c.s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iaşi >; în hotar 143, 144; drum mare spre ~ 143; selişte (loc pustiu) lîngă ~, v. **Fîntîna lui Ştiubei** (la ~); sat lîngă ~, v. **Ştiubeieni.**
Găureni, sat; < Văleni, c. Ţibăneşti, j. Iaşi >; Ştefan cel Mare voievod pentru ~ 62.
Găurice, v. **Giurgiu ~.**
Geamăna, sat; <azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii Noi >; în hotar XI.
Geamănul, v. **Ivan ~.**
< Geameni >, sat v. **Roşiori.**
***Geamiri,** < sec. XVII: Tătărani >, sat, mai sus de tîrgul Iaşi; < lîngă Zahorna, contopit cu Horleşti, c.s. Rediu, m. Iaşi>; întărit, după judecată, lui Şandro Tătăranul şi soţiei sale, Magda 182.
Geamîră, v. **Barbă ~.**
< Gelea >, pîrîu, v. **Vilia.**
Gemenele, slav: Blisceatul, iezere, v. **Blisceatul.**
***Gemereşti** (unde a fost Barbă Geamîră), sat, pe Topoliţa; < lîngă Tîrpeşti, c. Petricani, j. Neamţ >; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163.
< **George Enescu,** sat, c. ~, j. Botoşani >, v. **Liveni,** fîntînă;
cut lîngă ~, v. ***Bogdăneşti;** sat lîngă ~, v. ***Borodiceni.**
Gerul, pîrîu; < afluent al Bîrladului la Piscu, c. ~, j. Galaţi >; loc peste ~ XVII; selişte la obîrşia sa 154;
< pîraie confluente cu ~ >, v. **Hereşti, Mănzina.**
Gerul (peste ~), loc; < Cudalbi, c. ~, şi *Vrăbieşti, lîngă Cudalbi, j. Galaţi >; dăruit lui Ştefan Cudalb vornic şi lui Ioan Vrabie iuzbaşă XVII.
Ghedeon, diac; scrie act 84; pecetea sa 103 (greşit).
Ghenadie, ieromonah; scrie act 208.
Gheorghe, heregar; ia în arendă vamă şi hereghie şi dă pentru o datorie un sat sub Vaslui şi case din Suceava 4.
Gheorghe, medelnicer, ispravnic; predă un act 202 (1763).
Gheorghe (Gheorghie), mitropolit de Suceava; dă, în schimb, domnului satul Jicovul de Jos 221; vinde domnului o moară din Feredieni 225.
Gheorghe (Gheorghi, Gheorghie) **Evloghie** (Eulogbi, Evloghi), fiul lui Evloghie; traduce acte 136, 238, 260;
~ în descrierea arhivistică: 23, 47, 156, 158, 163, 182, 258, 261.
< **Gheorghe Gheorghiu-Dej** (fost Oneşti), municipiu, j. Bacău >, v. **Lăbăşeşti** şi **Oneşti,** cătune.
Gheorghe Sîrbul (al Sîrbului), cîntăreţ; scrie acte 42, 55.
Gheorghe, v. şi **Ghiorghie.**
Gheorghi, primeşte întărire pentru o parte din satul Dersca 171.
Gherasim, soţul Ilenei, tatăl Dobrusei XII.
Gherman, postelnic; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230;
pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
Gherman, v. şi **Herman.**
Gherondie, popă, egumen al m-rii Homor 201.
Gheuroeşti, sat, < pe Horincea; Ghireasca, c. Măluşteni, j. Vaslui >; întărit lui Gostilă 87.
< **Ghicani,** sat, c. Alexandru Vlahuţă, j. Vaslui >; sat lîngă ~, v. ***Balosineşti.**
Ghiciul, v. **Baba Ghiciului.**
Ghidea, fiul Anei; cumpără satele Cobîlcini şi Bilosăuţi 168.
Ghigoeşti, sat, la obîrşia Pîrîului Negru; < Ghigoieşti, c. Ştefan cel Mare, j. Neamţ >; întărit lui Toader Urdiugaş 253;
sat lîngă ~, v. ***Trudeşti.**
Ghinda, fiica lui Andreico, sora lui Costea, a Nastei şi a Vascăi, nepoata lui Iliaş ceaşnic; vinde satul Peletiuceştii de Jos 263.
Ghinda, soţia lui Şerban; cumpără satul Mărtineşti 231.
Ghinde, pentru Cînde, v. **Toma Cînde.**
Ghiorghie (Ghiorghi) **Budeci,** fratele lui Dumitri Budeci; primeşte întărire pentru jumătate din satul Mîrzeşti XV.
Ghiroghie, v. şi **Gheorghe** (Gheorghi).
< **Ghireasca,** sat, c. Măluşteni, j. Vaslui >, v. **Gheuroeşti;** sat probabil lîngă ~, v. ***Soltăneşti.**
Ghirman, greşit: pentru Ieremia, 235, v. **Ieremia.**
Giugureni, sat, v. **Cegurani.**
Giulea, v. **Julea.**
Giuleşti (Juleşti), sat; < c. Secuieni, j. Neamţ >; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Giuleşti (Juleşti), sat, lîngă Cotnari; <în Hodora, c. Cotnari, j. Iaşi >; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pîşco 33.
Giuratul, v. **Oană ~.**

www.dacoromanica.ro

Giurcoaia, pîrîu; ⟨ afluent al Bistriței sau al Buhalniței, la Buhalnița, c. Hangu, j. Neamț ⟩; hotar IV.

Giurge, fiul lui Casco, fratele lui Nicoară, al lui Toader ș.a.; vinde un loc din satul Cascoești 250.

Giurge, nepotul Iooșoaei; se judecă pentru satul Iucușăni 30.

Giurgea (Giurgică, Giurgiu), comis; în sfat 4, 20, 22—28, 30, 32, 33, 35, 36, 39.

Giurgea, fiul lui Marmure de la Bîrlădzel, fratele lui Toma și al Fedcăi; primește întărire pentru satul Mărmureni, unde ıși avea casa 145.

Giurgea, fratele Anușcăi, al Vasutcăi ș.a., nepotul lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.

Giurgea Rotîmpan (Rotompan), fratele lui Malea; vinde satul Mihăiești 123, 128 și un loc de moară pe Brădățel 262.

***Giurgești,** sat, pe Stavnic; ⟨ probabil lîngă Bîcu, c. Ipatele, j. Iași ⟩; jumătate din ~, cumpărată de Candrea 123.

Giurgică, comis, v. **Giurgea.**

Giurgiu, boier; primește întărire pentru Hîrtănești 125.

Giurgiu, boier; vinde satul Găgești 120.

Giurgiu, gumelnic; în sfat 158.

Giurgiu, tatăl lui Costea și al lui Stan 127.

Giurgiu (menț. tîrzie: Jurgea), tătar, fratele lui Pantea; dăruit și întărit m-rii Neamț 35, 67.

Giurgiu (Giurgea) **al lui Ioil** (Ioilei), gramatic (pisar), fiul lui Ioil protopop; scrie act 40; primește întărire pentru satele Onești și Vorovești 56, 61.

Giurgiu Bildarul (seliștea lui ~), pe Rebricioara Mică; ⟨ lîngă Draxeni, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; cumpărată de Ivașco Goenescul de la Bîlea și de la Malea 90.

Giurgiu Coteț, fratele lui Cozma; cumpără satul Coteciari 177.

Giurgiu (Giurgea) **Galbenul** (Galbinul), boier; cumpără jumătate din satul Cățelești 92; hotarnic 167.

Giurgiu Găurice, boier în sfat 22, 23, 26, 33, 36.

Giurgiu Lențea, martor în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Giurgiu (Jurjea) **Mijatco,** fratele lui Ivan Cușterca; primește danie satul Dragotești și întărire, după judecata cu Vlașin, pentru o parte din satul Drăgănești 16.

Giurgiu Negru (prisaca făcută de ~), la Cîrligătura, în hotarul satului Onești; ⟨ lîngă Vorovești, c. Miroslava, j. Iași ⟩; întărită lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.

Giurgiu Oniceanul, vărul lui Ion Oniceanul; primește întărire pentru părți din satul Oniceani 247.

Giurgiu Pleșan, (moara lui ~, moara Pleșanului), la obîrșia Smilei; ⟨ probabil lîngă Buda, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui ⟩; în hotar 154.

Giurgiu, v. și **Jurja** (Jurjea).

Giușcă, v. **Ieremia ~, Ioan ~.**

Gîlcă, v. **Trifu ~.**

⟨ **Gîlțești,** sat, c. Puiești, j. Vaslui ⟩; sat în ~, v. **Stănigești;** sat lîngă ~, v. ***Panteleești.**

Gînde, pentru Cînde, v. **Toma Cînde.**

Gîrbea, v. **Dragoș ~.**

Gîrbești, sat, pe Șacovăț; ⟨ c. Țibana, j. Iași ⟩; cumpărat de Nicoară 250.

Gîrbovăț (greșit: Racovăț), pîrîu; ⟨ afluent al Bîrladului la Băcești, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 159; seliște pe ~ 156.

Gîrbovăț, v. și **Radul ~.**

⟨ **Gîrceni,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Borcești.**

⟨**Gîrdești,** sat, c. Voinești, j. Vaslui ⟩, v. **Grădești;** deal la ~, v. **Cetățea.**

Gîrla, pîrîu, peste Prut, sub Obîrșie; ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk ⟩; sat la gura Gîrlii 246.

Gîrla Bulhacului, pe ıPrut, ⟨ ț. Chigheci; azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Gotești, c. ~, r. Cahul ⟩; întărită m-rii Moldovița 189.

Gîrla Grigorcăi; ⟨ afluent al Cernului, probabil la Cernu, c. Poduri, j. Bacău ⟩; gura sa, punct de hotar B.

Gîrla Voevodului; afluent al Zagornei, ⟨ la Chițcani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Tiraspol ⟩; întărită m-rii Neamț 57.

Gîrla lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele de persoană în funcție de care este indicată gîrla.*

Glăvănești, numit și Șeapca, sat, v. **Șeapca.**

Gligaș Melciul, primește întărire pentru satul Puhoiul XI.

Gligoraș 110 (menț. tîrzie).

Gligorașco Hreapco, tatăl lui Aftanasie XVI.

Globnicu, tatăl lui Manu, v. **Manea Globnicu.**

Glodeanul, v. **Petru ~.**

Glodeni, sat, sub Dumbrava Înaltă; ⟨ ın Vorniceni, c. ~, j. Botoșani ⟩; întărit m-rii Homor 201.

Glodeni, sat, pe Telejna, mai sus de Murgu; ⟨ în Bereasa, c. Dănești, j. Vaslui ⟩; întărit lui Petru Glodeanul 110; cumpărat de Oană Tihul de la Pătru Glodeanul 259.

***Glodeni,** sat, ⟨ pe Tutova; lîngă Cristești, c. Puiești, j. Vaslui ⟩; cumpărat de Petru comis de la Mihul Tudora 49.

***Glodeni,** sat, ⟨ pe Vorona; lîngă Vorona, c. ~, j. Botoșani; ⟩ în hotar C.

Glodul Rotund, top.; ⟨ lîngă Știubieni, c. ~, j. Botoșani ⟩; punct de hotar 26.

Gloduri (la ~), loc pustiu, peste Bahlui, la Movila Mare, la Cîrligătura; ⟨ probabil lîngă Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iași ⟩; dăruit lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56.

Goean, v. **Goian.**

www.dacoromanica.ro

Goenescul, v. **Ivașco ~**.
Goga, pîrîu; < la Corlata și Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava >; hotar 193.
Goian (Goean, greșit: Oană, Poiană), boier; în sfatul lui Bogdan voievod 11;
ceașnic; în sfatul lui Alexandru voievod 22—25, 32, 33, 35, 36;
boier în sfatul lui Petru voievod 48, 58;
vornic; în sfatul lui Ștefan cel Mare voievod 65—67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, C, IV, V;
pîrcălab de Hotin; în sfat 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145;
boier în sfat 145, 147—149, 151—154, 156, 158;
pîrcălab de Chilia; în sfat 155, 161—163, 165—169, VII—IX, XI, XIV—XVI;
pecetea lui 85.
Golăescul, v. **Procopie Ardarievici ~**.
***Gologanul,** moșie a satului ~, pe Gerul; < lîngă Cudalbi, c. ~, j. Galați>; în hotar XVII.
Gora, v. **Toader ~**.
< **Gordiuți** >, sat, v. **Gorodiște.**
< **Gornești**, sat, c. Smulți, j. Galați >; sat lîngă ~, v. ***Cernătești.**
Gorodiște, sat, mai jos de Urmez; < Gordiuți, azi R. S. S. Ucraineană, c. Rișcov, r. Hotin, reg. Cernăuți sau Horodiște, c. Păltiniș, j. Botoșani >; întărit lui Sin de la Hotin 59.
Gostilă (Gostilo), se judecă și pierde satul Baloșești 53; primește întărire pentru satele Gostilești, Negoești ș.a. 87.
Gostilești (unde este casa lui Gostilă), sat; < în Vlădiceni, c. Bîrgăuani, j. Neamț >; întărit lui Gostilă 87.
< **Goșmani,** fost Bîrcu — ~, sat, c. Romîni, j. Neamț >; sat lîngă ~, v. ***Mîndrești.**
Gotcă, v. **Fete ~**.
< **Gotești,** sat, azi, R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul >; iezere lîngă ~, v. **Budoele, Secriiul;**
gîrlă lîngă ~, v. **Gîrla Bulhacului.**
< **Gotovăț,** pîrîu, afluent al Siretului; pîrîu confluent cu ~ >, v. **Trestiiana.**
Gotovțea (anterior Cotovțea), pîrîu; < azi cursul superior al Bîcului, pînă la confluența cu Pojarna (?) >; seliște pe ~ 251.
Grada, fiica lui Nicola, sora Cernei, cumnata lui Ivul Solca; dăruiește satul Miculești 99.
Graevici, greșit: pentru Braevici, v. **Duma al lui Brae.**
Grama, v. **Coste ~, Oană ~**.
Grasul, v. **Iuga ~**.
Grași, sat, pe Neamț; < azi Dumbrava, c. Timișești, j. Neamț >; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51; m-re lîngă ~ 1;
sat lîngă ~, v. ***Lisețul.**
Grădești (unde este casa lui Petru comis), sat, pe Tutova; < Gîrdești, c. Voinești, j. Vaslui >; întărit lui Petru comis 49.
Grădiștea de Jos, deal, la Băloșești, < azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț >; hotar 202.
Grădiștea de Sus, deal, la Băloșești, < azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț >; hotar 202.
Greaca, fiica lui Toader Rusu; vinde satele Coteciari 177, Buciumi ș.a. 222.
Greci, sat, pe Siret, lîngă tîrgul Siret; < în or. Siret, j. Suceava >; cumpărat de Tador Prodan de la mitropolitul Theoctist 123, 128.
Grecii lui Duma Negru (unde au fost ~ >, sat, v. **Duma Negru.**
Greul, greșit: pentru Negrilă 127, v. **Negrilă.**
< **Griești,** sat, c. Țibănești, j. Iași >; loc de prisacă, de moară și de fînaț probabil la ~, v. **Derenul (la capătul Derenului).**
Grigorcea, v. **Gîrla Grigorcăi.**
Grigore Ion < **Callimachi** >, voievod, domn al Moldovei; poruncă privitoare la un act vechi dată de ~ 202 (1763).
Grigori, serdar; posleduiește act 238 (1800).
Grinco, v. **Hrinco.**
Grohotiș, top.; < în Munții Ceahlăului, j. Neamț >; hotar IV.
Groza Coabincі (?) (sau Minovici?), jurător 122.
Grozea Cupcici, fratele lui Ion, tatăl lui Mihno, unchiul Marușcăi 198.
Grozea Micotici, rudă cu Stețco Micotici; vinde satul Hindășăni 150;
comis; cumpără satul Iucșani 241; în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XX, XXII;
pîrcălab de Orhei; în sfat 263—265.
Grozești, sat, < pe Oituz; azi Oituz, c. ~, j. Bacău >; întărit Anușcăi ș.a. 219.
***Grozești,** sat, pe Stemnic; < lîngă Cozmești, c. Delești, j. Vaslui >; dat, în schimb, de Duma clucer fiilor lui Simion Tansa 255.
Grubna, sat, v. **Hrubna.**
Grueț, pîrîu; afluent al Șacovățului, < la Griești, c. Țibănești, j. Iași >; loc de prisacă la gura sa 15.
Gruiul (la capătul Gruiului), prisacă, pe Pîrîul Fîntînilor, la Șacovăț, ț. Cîrligătura; < probabil lîngă Osoi, c. Sinești, j. Iași >; întărită lui Stanciul Sinescul 78.
Grumezoaia, vale, între Arionești și Rudi; < azi R. S. S. Moldovenească, c. Arionești sau Rudi, r. Dondușeni >; hotar XIII.
Gudici (Gudina), pentru Hudici, v. **Ițco Hudici.**
< **Gura Bîdiliței,** sat, c. Vînători, j. Iași >; sat lîngă ~, v. ***Negoești.**
Gura Brădățelului, v. **La ~**, sat.
< **Gura Cernului,** sat, înglobat în Romînești, c. Berești-Tazlău, j. Bacău >; sat lîngă ~, v. ***Bureni.**

www.dacoromanica.ro

Gura **Ocoalelor** (la ~), sat, < la Lăpuşna; probabil în c. Minjir, r. Leova, R. S. S. Moldovenească >; întărit lui Stan Horja 246.
Gura Răcăcinei, v. **La ~**, sat.
< **Gura Văii**, sat, azi Rebricea, c. Rebricea, j. Vaslui >; selişte lîngă ~, v. **Conu** (seliştea care a fost a lui ~).
Gurărec^ɔ, v. **Ştefan ~**.
Gurşava, pîrîu, peste Prut, sub Obîrşie; < azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk); loc de prisacă la obîrşia sa 246.
Gurşava (la obîrşia pîrîului ~), loc de prisacă, al lui Horja, peste Prut, sub Obîrşie; < azi R. S. S. Moldovenească, probabil r. Kotovsk >; întărit lui Stan Horja 246.

H

Habăş, v. **Gavril ~**.
Hajbur (Ajburili, Aşbure, Hajburili), corupţie din Bureni B, v. **Bureni**.
Haluca, munte; < în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ >; hotar III.
Hamza, v. **Miron ~**.
< **Hancăuţi**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Corpaci, r. Ediniţa >, v. **Vancăuţi**.
Hanco, boier; cumpără satele Zubriceni şi Vancăuţi 218.
Hanco, ceaşnic, fratele lui Gavril şi al lui Ivanco; primeşte întărire pentru satele Vascăuţi şi Vasileuţi 191.
Hanco, popă; jurător 122.
Hangu, m-re; < în ~, c. ~, j. Neamţ >; întărită m-rii Neamţ 67.
Harenco, v. **Vlaseian ~**.
Hasniş (podul lui ~); < lîngă Berchişeşti, c. Drăgoieşti, j. Suceava >; hotar 193.
Hasniş (unde a fost ~), selişte; < probabil s. Hănăşeni, înglobat în Murgeni, c. ~, j. Vaslui >; întărit lui Gostilă 87.
Hatcinţi, selişte, la graniţa < cu Polonia; azi R. S. S. Ucraineană, lîngă Gavrilăuţi, c. Ivancăuţi, r. Coţmani, reg. Cernăuţi >; cumpărată de Mihail logofăt de la Manu al lui Globnic şi de la fiii săi 21.
Havati, < sec. XVII: numit Bîrleşti >, sat, < pe Bahlui; Bîrleşti, c. Erbiceni, j. Iaşi >; obţinut, prin judecată, de Ion Negoescul de la Ivaşco din Sereţel 85.
Havaronea, vad, la Nistru; < azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Chiţcani, c. ~, r. Tiraspol >; întărit m-rii Neamţ 57.
Havrileşti, sat, v. **Gavrilăuţi**.
Hăjdeieni, sat; < azi R. S. S. Moldovenească, Hîjdieni, c. Bulăeşti, r. Orhei >; întărit lui Simon, Drăgan ş.a. VII.
< **Hălăreşti**, sat, c. Iana, j. Vaslui >; sat lîngă ~, v. * **Timişeşti**.
* **Hălmăgeşti**, sat, sub Cetăţea, < pe stînga Tutovei; la est de Cristeşti, c. Puieşti, j. Vaslui >; întărit lui Petru comis 49.
< **Hănăşeni**, sat, înglobat în Murgeni, c. ~, j. Vaslui >, v. **Hasniş** (unde a fost ~), selişte.
Hărman, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Moldoviţa 74.
Hărman, v. şi **Herman**.
< **Hărpăşeşti**, sat, c. Popeşti, j. Iaşi >, v. **Arpăşeştii lui Arpaş**.
Hărtăneşti, v. **Hîrtăneşti**.
Heci, sat, pe Siret; < c. Lespezi, j. Iaşi>; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Popîşco 33 şi întărit acestuia 48;
sate lîngă ~, v. ***Berindeeşti**, ***Cîrstea şi Danciul** (unde este jude ~), ***Pobrata**.
***Heciani**, sat, cu mori, pe Siret; dăruit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
< **Heghedişani** > (greşit: Hindăşăni), sat, <pe pîrîul Leleei; Rîpile, azi Mihail Kogălniceanu, c. Arsura, j. Vaslui >; cumpărat de Steţco Micotici de la Grozea Micotici 150.
Heleşteul lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat heleşteul.*
Hemeeani (Hemeiani), sat, pe Tazălul Mare, mai sus de Sîrbi; < Hemeeni, înglobat în Tărîţa, c. Pîrjol, j. Bacău >; primit, în schimb, de Iurie vistier, Petraşco ş.a. de la m-rea Bistriţa 167.
< Herătău >, pîrîu, v. **Hereşti**.
Hereşti, < sec. XVI: Heretei >, pîrîu; < Herătău, afluent al Gerului la Cudalbi, c. ~, j. Galaţi >; hotar XVII.
Heretei, v. **Gavril ~**, **Ionaşco ~**.
Herman, cliucinic; în sfat 158.
Herman (Hărman, Hîrman), nepotul lui Oţel, tatăl lui Bogdan 99; vinde satul Motişeşti, seliştea lui Tatul şi poiana de la Deochiaţi 115, 154;
pîrcălab de Cetatea Albă; cumpără cutul de sus al satului Siminiceani 227; în sfat 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 228—230;
boier în sfat 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII.
Herman, v. şi **Gherman, Hărman**.
Herseny, traducător de acte în limba germană 28 (1782).
Herţa, ţigan, tatăl lui Alexa 25, 163.
<Hilimoneşti>, sat, v. **Nicoară** (seliştea lui~).
Hindăşăni, sat, greşit: pentru Heghedişani, v. < **Heghedişani** >.
Hitioana, poiană; < în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ >; hotar IV.
< **Hîjdieni**, sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Bulăeşti, r. Orhei >, v. **Hăjdeieni**.
Hîrlău, tîrg; < or. Hîrlău, j. Iaşi >; oameni săraci din ~ 166; boier de la ~ 32(?); vii aproape de ~ 207; drumul spre ~ 153.
Hîrlău, ţinut; desetina de vin de la ~ 26.

www.dacoromanica.ro

Hîrleşti, sat, v. **Horleşti.**
Hîrman, v. **Herman.**
***Hîrtăneşti,** sat, pe Oituz; ⟨ lîngă Filipeşti, c. Bogdăneşti, j. Bacău ⟩; întărit lui Giurgiu 125.
⟨ **Hîrtop.** sat, c. Bîrgăuani, j. Neamţ ⟩, v. **Vîrtop.**
Hlăpeşti, sat, pe Pîrîul Alb; ⟨ c. Dragomireşti, j. Neamţ ⟩; jumătate din ~, întărită lui Ilea, lui Duma şi lui Cozma 217.
Hlăpeşti, sat, pe Prut, ţ. Lăpuşna; ⟨ în Nemţeni, azi R. S. S. Moldovenească, c. Obileni, r. Kotovsk ⟩; în hotar 252.
***Hlineşti,** sat; ⟨ probabil lîngă Naslavcea, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni ⟩; întărit de domn 80.
⟨ **Hliveşti** ⟩, sat de la Coţmani al Mitropoliei de Rădăuţi, ⟨ cătun al satului Coţmanul Mare (1413); azi R. S. S. Ucraineană, Cliveşti, c. Malatineţ, r. Coţmani, reg. Cernăuţi ⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
Hmiclov, cetate; ⟨ lîngă Şipeniţ, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi ⟩; drumul spre ~ 139, 190.
Hobiian, tatăl lui Vasco 218.
Hodco, (Hotco, greşit: Hudcu) **Creţeanu** (Creţescu, Creţevici, al lui Creţu, greşit: Creţovnecul, Cricevici), boier în sfatul lui Alexandru voievod 4, 16, 22—26, 32, 33, 39, al lui Bogdan voievod 11, şi al lui Petru voievod 40, 41, 58;
boier în sfatul lui Ştefan cel Mare 65, 67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 138, 140, 144, C, V, VI.
Hodco (Hotco) **Ştibor,** soţul Maruşcăi, ginerele lui Şteful Jumătate 229; dăruieşte m-rii Bistriţa satul Heciani 107;
boier în sfatul lui Alexandru voievod 27;
vornic; în sfatul lui Petru Aron 48—54, 56, 58, 59, 61;
boier în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104.
⟨ **Hodora,** sat, c. Cotnari, j. Iaşi ⟩; sat în ~, v. **Giuleşti.**
Hodorici (unde este ~), sat, v. **Şizcăuţi.**
⟨ **Hoiseşti,** sat, c. Dumeşti, j. Iaşi ⟩; sat lîngă ~, v. ***Bereşti, *Drîngeşti;** loc pustiu lîngă ~, v. **Bahlui** (pe ~).
⟨ **Holm,** sat, c. Podu Iloaiei, j. Iaşi ⟩; loc pustiu lîngă ~, v. **Gloduri** (la ~); fîntînă lîngă ~, v. **Berbeniţă** (fîntîna lui ~); top. probabil lîngă ~, v. **Bodicica, Movila Mare.**
Holm, tîrg, în Polonia; subcămăraş de ~, sol în Moldova 152.
Homor, m-re; ⟨ în s. Mănăstirea Humorului, c. ~, j. Suceava ⟩; hram, v. **Adormirea Maicii Domnului;** primeşte întărire pentru satele Dvorniceni, Stăuceni ş.a. 201; primeşte danie de la Iurie Şerbici ş.a. un loc de prisacă şi jumătate din cîmpul de la Zlătăroaia 148; primeşte slobozenie pentru satele Pîrteşti şi Selişte lui Dieniş 55, obroc 86 şi scutire de vamă 42.
Honcul, pîrcălab; act dat lui ~ 202 (1763).
Horga (la fîntîna Horgului, unde a fost m-rea lui Andrieş Slujăscul), loc de prisacă, ⟨ ţ. Bacău; probabil lîngă Horgeşti, c. ~, j. Bacău ⟩; dăruit m-rii Bistriţa 79.
Horgescul, v. **Băloş ~, Oană ~.**
***Horgeşti,** sat, pe Bogdana; ⟨ lîngă Tunseşti, c. Bogdăniţa, j. Vaslui ⟩; întărit lui Sima Tunsul, lui Băloş Horgescul ş.a. 32.
⟨ **Horgeşti,** sat, c. ~, j. Bacău ⟩; sat probabil lîngă ~, v. **Slujeşti;**
loc de prisacă probabil lîngă ~, v. **Horga** (la fîntîna Horgului).
⟨ **Horincea,** pîrîu, afluent al Prutului ⟩; pîrîu confluent cu ~, v. **Lişcov.**
Horincea, ⟨ zonă, cuprinzînd bazinul pîrîului Horincea şi cursul inferior al Elanului; j. Galaţi şi Vaslui ⟩; prădată de turci 209.
Horja cel bătrîn, tatăl lui Stan Horja 246; locul său de prisacă, v. **Gurşava** (la obîrşia pîrîului ~).
Horja, v. şi **Stan ~.**
Horjăşti (sat sub Capul Piscului, unde a fost casa lui Stan Horja), cu loc de iaz şi cu piuă, la Lăpuşna, mai sus de Scorţăşti; ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, Horjeşti, c. Minjir, r. Leova ⟩; cumpărat de Stan Horja de la Dan Socul ş.a. 196 şi întărit acestuia 245.
⟨ **Horjeşti,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Minjir, r. Leova ⟩, v. Horjăşti;
fîntînă în ~, v. **Fîntîna lui Peperig.**
Horleşti (Hîrleşti), sat; ⟨ c. ~, j. Iaşi ⟩; Ştefan cel Mare pentru 172.
Horodişte, sat; ⟨ în Voloca, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi ⟩; întărit Maruşcăi, fiica lui Mihail Misici 139.
Horodişte, sat, pe Cubolta; ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni ⟩; în hotar XIII.
⟨ **Horodişte,** sat, c. Păltiniş, j. Botoşani ⟩, v. **Gorodişte;** hotar mai sus de ~, v. **Urmez** (hotarul lui ~).
Horodnic, m-re; ⟨ în s. ~, c. ~, j. Suceava ⟩; hram, v. **Înălţarea Crucii;** primeşte întărire, cu scutiri, pentru satele unde a fost curtea lui Petru Vrană şi Balosineşti 34, 200.
Horodnic, sat; ⟨ c. ~, j. Suceava ⟩; boier de la ~ 198;
sate lîngă ~, v. ***Balosineşti, *Petru Vrană** (unde a fost curtea lui ~).
⟨ **Horodniceni,** sat, c. ~, j. Suceava ⟩; iaz în ~, v. **Pancu** (iazul lui ~).
Horoiata, pîrîu, v. **Hovrăiata.**
Hotarul cneaghinei, la obîrşia Vişnivăţului; ⟨ lîngă Căpriana, azi R. S. S. Moldo-

www.dacoromanica.ro

venească, c. ~, r. Strășeni >; vecin cu prisaca lui Chiprian 165.
Hotarul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele de persoană în funcție de care este indicat hotarul.*
Hotco, v. **Hodco.**
Hotin, tîrg și cetate; < azi R. S. S. Ucraineană, or. ~, reg. Cernăuți >; pîrcălabi (staroști) de ~: primesc întărire pentru sate 59, 226; hotarnici II; în sfat 3, 22—26, 33, 35, 39, 45, 47, 48, 52, 56, 58, 78, 119—124, 128, 129, 131, 133, 136, 138, 140, 144, 148, 149, 154, 155, 161—163, 165—169, 173, 175—177, 179, 183, 184, 186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 219, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, III, VIII—XI, XIII—XVI, XX, XXII;
sat mai sus de ~ 33; sate sub ~ 59; vezi și **Cupcea, Duma, Goian, Ion, Manoil, Șteful, Vlaicul;**
~, greșit: pentru Cetatea Albă 216.
Hotin, ținut; moșii de la ~ 139 (sec. XIX).
Hovrăiata, pîrîu; < Horoiata, afluent al Bîrladului la Banca, c. ~, j. Vaslui>; sate la obîrșia sa 230.
Hrană (Hrana), vornic; în sfat 211—219, 221, 224, 226—230, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
<Hrănești>, sat, v. **Uhrinești.**
Hreapco, v. **Gligorașco ~.**
Hrinco (Hrincu), tatăl lui Ivașco, v. **Ivașco al lui ~.**
Hrinco (Grinco) al lui Leu (Levici) de la Mamurinți, fratele lui Vasco; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58; hotarnic 60.
Hris (fîntîna lui ~), la Podoleni, < c. ~, j. Neamț >; punct de hotar XX.
Hrisant, ieromonah; traducător de acte (1835 martie 14—1840 septembrie 12) 241;
<în descrierea arheografică> 77, 187, 241.
***Hrițănki,** sat, la Nistru; < azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Niorcani, c. Rudi, r. Dondușeni >; în hotar VI.
Hritone, top.; < lîngă Știubieni, c. ~, j. Botoșani >; punct de hotar 26.
Hrubna (Hrobne), sat, < ț. Hotin; Grubna, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Secureni, reg. Cernăuți >; Ștefan cel Mare pentru ~ 88.
Hudcu, greșit: pentru Hodco, v. **Hodco Crețeanu.**
Hudici, v. **Ițco ~, Petru ~** și **Roman ~.**
***Huețeni,** sat, cu cuturi, pe Suceava; < lîngă Bosanci, c. ~, j. Suceava >; cut al său 154.
Huiban, v. **Avram ~.**
Hulturoaia, vale; < între Puhoiul, c. ~ și Gangura, c. ~, r. Anenii Noi, R. S. S. Moldovenească >; hotar XI.
Hulubăț, pîrîu; < afluent al Elanului mai sus de Murgeni, c. ~, j. Vaslui >; sat la obîrșia sa 159.
Humor, v. **Homor.**
< **Humoreni,** sat, c. Botoșana, j. Suceava>; sat lîngă ~, v. ***Dieniș** (< unde a fost > seliștea (curtea) lui ~).
Hura, v. **Iremo ~.**
Hurduga, vîrf; < în Munții Bistriței >; hotar III.
Huru, v. **Ilea ~.**
Hureşti (unde este curtea lui Ilea Huru), sat, pe Polocini; < Huruiești, c. ~, j. Bacău>; întărit lui Ilea Huru comis 183.
Husin, soțul Marușcăi; se judecă cu Crasnăș ș.a. și primește întărire pentru satele Molnița, Stroinți și Urvicolesa 100.
Husi (unde au fost casele Oncii), sat, pe Șomuz; <Huși, c. Preutești, j. Suceava>; întărit lui Zianco 12.
***Husova** (pentru: al Husului), sat, <pe Sărata; probabil lîngă Todireni, c. Pădureni, j. Vaslui >; în hotar 20.
Husova (pe din sus de: ~ =Husul), loc, <pe Sărata; probabil lîngă Todireni, c. Pădureni, j. Vaslui >; întărit lui Ignat stolnic 20.
Huși, v. **Vadul Hușilor.**

I

Iacăș, greșit: pentru Crasneș, v. **Crasneș.**
Iachim, boier; hotarnic 203.
Iachim (greșit: Sima), tatăl lui Petru și al lui Vasco, v. **Petru al lui ~, Vasco al lui ~.**
Iachim, greșit: pentru Ițco, v. **Ițco Hudici.**
Iachim Babici, fratele lui Stan și al lui Simion, tatăl lui Vasco și al lui Fedco; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.
Iachiș, greșit: pentru Sachiș, v. **Sacîș.**
< **Iacobeni,** sat, c. Dîngeni, j. Botoșani >; sat lîngă ~, v. ***Oniceni.**
Iacuș, vistier, tatăl Marenei, bunicul lui Șteful pîrcălab de Hotin 206, 226.
Iacuș, pentru Ițco, v. **Ițco Hudici.**
Ialan, rîu; < Elan, afluent al Prutului la Vădeni, c. Cavadinești, j. Galați >; sate pe ~ 120, 140;
< pîraie confluente cu ~>, v. **Dumitra, Hulubăț, Moisie.**
Ialomița, cetate (?), în Țara Basarabiei; < la gura Ialomiței, j. Ialomița >; arsă de Ștefan cel Mare 191.
Ialpug, loc, lîngă Dunăre, unit cu lacul Cuhului; < azi R. S. S. Ucraineană, r. Ismail, reg. Odesa >; gîrlă între ~ și Cuhului 6.
Ianachi Crupenschi, spătar; autentifică act 238 (1828).
Ianăș, greșit: pentru Crasneș, v. **Crasneș.**
Iancul Latif, autentifică act II (1798).
Iaosîp (greșit, pentru ...), boier; în sfat 235.
Iapa, pîrîu , v. **Valea Iapei.**

www.dacoromanica.ro

Iasaf, v. **Ioasaf.**
Iaşi, tîrg; < m. ~, j. ~); săracii din ~ XXI; hotarul tîrgului 157; vama 37, 41, 164; acte scrise la ~ 5, 45, 85, 161, 203, 206; prisacă şi sate din jur 157, 182; postelnic de ~ XIII; însemnări tîrzii: 40, 74, 181; sate în ~, v. **Bucium, Socola.**
Iaşi, ţinut; sate din ~ 189.
Iaţco, v. **Mănăstirea lui Iaţco.**
Iaţco Branici, tatăl Marenei, bunicul lui Ivaşco şi al lui Iliaş 155.
Iaţco Dămăcuş, boier în sfat 147.
Iaţco Dolha fratele lui Vlaicul; cumpără satul Peletiuceştii de Jos 263.
Iaţco (Iacuş, Iachim, greşit: Ivaşcu) **Hudici** (Gudici, Gudina, Hudeciu), fiul lui Petru Hudici, fratele lui Roman, cumnatul lui Şandru de la Dorohoi; vinde satul Verejani 33; dăruieşte prisaca Balica 98; în sfatul lărgit de la Vaslui 58; în sfatul lui Ştefan cel Mare 124, 128, 145 (?), 154—156, 158, 161, 162, 166—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XX, XXII; pecetea sa 203.
Iazul (iezerul) lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat iazul.*
Ibăneşti, greşit: pentru Ivăneşti, v. **Ivăneşti.**
Icomovici, greşit: pentru Echimovici, v. **Petru al lui Iachim.**
Icoşoae (Ecuşoae), mătuşa lui Giurge; pierde, în judecată cu Giurge, satul Iucuşăni 30.
< **Icuşeni,** sat, c. Vorona, j. Botoşani >, v. **Ecuşani.**
< **Icuşeni,** sat, c. Victoria, j. Iaşi >, v. **Iucuşăni.**
***Idomireşti** (Domireşti, sec. XVI: Sodomireşti), sat pe Tazlăul Mare; < probabil lîngă Balcani, c. ~, j. Bacău >; întărit lui Petru Bîlco 210; v. şi **Edomireşti.**
Ieremia (Eremia, Eremie, Erimia, Ierimia, Ierimie, greşit: Ghirman), postelnic; în sfat 235, 240, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII, XXIV.
Ieremia Giuşcă, stolnic (1824); se judecă pentru un sat 114.
Ieremia, v. şi **Eremia.**
Iezer, pîrîu; < afluent al Tutovei la Iezer, c. Puieşti, j. Vaslui >; sat de la ~ 77, 121.
Iezer, v. şi **Pîrîul Iezerului.**
Iezerul Alb, iezer, în hotarul de la Botna al m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
Iezerul lui ..., v. **Iazul lui ...**
Ifremo Hura, diac; scrie act VIII.
< **Igeştii Vechi,** sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi >, v. **Jijeşti;** sat probabil lîngă ~, v. ***Pitici.**
Ignat, boier; cumpără satul Găgeşti 120.
Ignat, fratele lui Ion Tintiul; cumpără jumătate din seliştea Şopîrleni şi o prisacă 252.
Ignat, stolnic (în text, greşit: postelnic); în sfat 11; sate întărite lui ~ 20.
***Ignat** (unde este casa lui ~ stolnic), sat, la Moina, < probabil pe cursul inferior al Tutovei, j. Vaslui >; întărit lui Ignat stolnic 20.
Ignat (unde este fratele lui ~), sat, v. **Romîneşti.**
Ignat Popescul, boier în sfatul lui Petru voievod 40, 41.
Ignatie, numit Iuga, v. **Iuga,** vistier.
Ignăţeni, sat, ţ. Orhei; <azi R.S.S. Moldovenească, Ignăţei, c. ~, r. Rezina>; în hotar VIII.
Ilarion, monah; scrie act 102.
Ilca, fiica lui Petru Ponici; pierde satul Brătieşti 195; vinde un ţigan 212.
Ilca, fiica lui Popşa; vinde satul unde a fost Moişă Filosoful 112.
Ilca (greşit: Iuca), vinde satul Tunseşti 32.
Ilea, fratele lui Duma şi al lui Cozma; primeşte întărire pentru jumătate din Hlăpeşti 217.
Ilea, vătăman tătar; întărit m-rii Bistriţa 107.
Ilea, vistier; în sfat 53, 54, 56, 58, 59, 61.
Ilea Huru, comis; sate, selişte, loc de moară şi sălaşe de ţigani întărite lui ~ 183; în sfat 173, 175, 177, 182, 184—186, 189, 192, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206; satul unde este curtea lui ~, v. **Hurueşti;** pecetea sa 186.
Ilea (Ilio) **Stravici,** <diac>; scrie acte 148, 151, 155, 159, 166, 168, 183, 195, 198.
Ilea Ureache, tatăl Măgdălinei 203.
Ileana, soţia lui Gherasim, mama Dobruşei XII.
Iliaş, ceaşnic, tatăl lui Andreico şi al lui Luca, bunicul lui Coste, al Nastei, al Vascăi şi al Ghindei 92, 263; privilegiul avut de ~, de la Alexandru <cel Bun>, pentru satul Peletiuceştii de Jos 263.
Iliaş, fiul lui Ivanco al lui Brae şi al Marenei, fratele lui Ivaşco, nepotul lui Iaţco Branici; vinde domnului o jumătate din Maneuţi 155.
Iliaş (Ilie), fiul lui Ştefan cel Mare, fratele lui Alexandru, al lui Petru şi al lui Bogdan; credinţa sa 191, 192.
Iliaş (Ilie, Ilieş), voievod, fiul lui Alexandru cel Bun, tatăl lui Alexandru voievod, unchiul lui Ştefan cel Mare; obroc acordat de ~ 2; ţigani dăruiţi de ~ 25, 31; acte de la ~ 100, 121, 141, 188, 209, 230, 240, 258.

www.dacoromanica.ro

Iliaş Drăgan, fost mare vistier de Suceava tatăl lui Nicola şi al Elenei, bunicul lui Ionaşco X.
Iliaş Modruz, pîrcălab de Suceava; în sfat 65;
boier; în sfat 67, 70, 89.
Ilie Purcelescul, fratele lui Vîlcu, tatăl Anuşcăi 249.
Ilie (Ilieş), v. **Iliaş.**
Ilio, pentru Ilea, v. **Ilea Stravici.**
⟨**Ilişeşti,** sat, c. Ciprian Porumbescu, j. Suceava⟩; sat în ~, v. **Săsciori.**
Imbriv, om sărac din Hîrlău; vinde domnului o vie 166.
⟨**Independenţa,** comună, j. Galaţi⟩; cetate în ~, v. **Crăciuna.**
Indrea (probabil pentru Andrei), rudă cu Petrea, cu Oană şi cu Duma, nepoţii lui Oană Giuratul 156.
Ioan, arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul; autentifică acte 57, 117 (1812).
Ioan, ieromonah de la m-rea Moldoviţa; traduce act 74 (sec. XVIII).
Ioan, fiul lui Diordie Şelum; primeşte întărire pentru satul Bacsani XVI.
Ioan, numit şi Dobrul, v. **Dobrul, logofăt.**
Ioan ⟨Casu⟩, paharnic; autentifică act I (1833).
Ioan Giuşcă, paharnic 136 (menţ. tîrzie).
Ioan Movici, greşit: pentru Iachimovici, v. **Petrică al lui Iachim.**
Ioan Munteanu, nepotul lui Onufreiu, tatăl Maruşcăi, socrul lui Husin 100.
Ioan Pîntece, v. **Oană Pîntece.**
Ioan Vrabie, iuzbaşă; primeşte danie un loc pe valea Gerului XVII.
Ioan, v. şi **Ion, Oană.**
Ioanichie, episcop de Rădăuţi; martor: la vînzări de sate 184, 190, la o răscumpărare 195;
drept de judecată acordat lui ~ 220, 239;
în sfat 184, 195.
Ioaniş Borilescul, tatăl Mărinii Lolca 233.
Ioaniş Izvareţ, boier; cumpără satul Munte 133.
Ioasaf (Iasaf), popă, egumen al m-rii Neamţ; în sfat 123; vinde satele Cobîlceni şi Bilosăuţi 168;
egumen şi arhimandrit al m-rii Putna 155, 162, 175, 184, 192, 211, 214, 221, 225; făgăduieşte pomenire unui boier 205, 207, 208.
Iohann Marcińkiewicz, traduce acte 16, 40, 42.
Ioil, fiul lui Ştefan Roşul, fratele lui Oană şi al Ceuţei, unchiul lui Cozma; vinde satul Ştefăneşti 164.
Ioil, protopop, tatăl lui Giurgiu gramatic; sate, prisăci, selişte şi locuri întărite lui ~ 56; cumpără un loc pustiu pe Bahlui 61.
Ioil, v. şi **Giurgiu al lui ~.**
Ion, boier; primeşte întărire pentru satul Frînceşti 153.
Ion, boier; cumpără satul Găgeşti 120.
Ion (Ionaşcu), ceaşnic; în sfat 211, 212, 214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV;
acelaşi cu ~ pîrcălab de Hotin (?); în sfat 265.
Ion, dascăl, fratele lui Coste şi al lui Toader; scrie acte 199, 201, 206, 247, 251—253, 258, 259, 261, XXII, XXIV.
Ion, diac; scrie act 147.
Ion, diac; scrie act 257.
Ion, diac, fratele lui Luca; scrie acte 220, 239, 247, 254.
Ion, fiul lui Duma Tătăreanu, fratele lui Dragoşe, al Draghiţei şi al Anghelinei; primeşte întărire pentru satele Mireni şi Tătăreni XXII.
Ion, fiul lui Florea, fratele lui Danciul, al lui Mihalco ş.a.; vinde jumătate din satul Urdeşti 147.
Ion, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Toader ş.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Păşcani 223.
Ion, fratele lui Toader, al lui Puiu, al lui Zaharia ş.a.; cumpără seliştea Drăncălăeşti 213.
Ion, pîrcălab; în sfat 52, 61.
Ion, pîrcălab de Hotin, v. **Ion,** ceaşnic.
Ion (Ivan), stolnic în sfatul lui Alexandru voievod 16, 23, 25—27, 30, 32, 33, 35, 39;
probabil acelaşi cu ~ vistier, socrul lui Ivaşco comis 97; în sfatul lui Petru voievod 40, 41, 48—51.
Ion, tatăl Malei 90.
Ion, tătar; dăruit m-rii Neamţ 35.
Ion, vistier, v. **Ion stolnic.**
Ion, v. şi **Grigore ~ ⟨Callimachi⟩.**
Ion Armeanul (Armenciocul), din Suceava; casă a lui ~, scutită de dări 7; casă dăruită de el m-rii Moldoviţa 43; v. şi **Ivaşco Armeanul.**
Ion Baico, fratele lui Toader şi al lui Andriicu; primeşte întărire pentru satul Petreşti 238.
Ion (Ivan) **Balcean** (Baicean, Bălcian), boier: în sfatul lui Alexandru voievod 3, 4, 16, 20—29, 33, 35, 36, 39;
în sfatul lui Petru voievod 47—54, 56, 58, 61.
Ion Bucium, boier; în sfatul lărgit de Vaslui 58;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 85, 93, 97, 99, 121, 123, 124, 127;
pîrcălab de Chilia; în sfat 128, 129, 131, 133, 136, 138;
pecetea lui 85(?).
Ion Bulbosii, fratele lui Mihul din Faraoni; primeşte danie satul Anteleşti 197.
Ion (Ioan) **Buoreanul** (Booreanul, Boureanul, Buorianul), boier; în sfatul lui Petru voievod 40, 41;
comis; în sfatul lui Ştefan cel Mare 65 — 67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106,

www.dacoromanica.ro

108, 110—113, 115, 119, 121, 122, 124, C; boier în sfat 123;
pîrcălab de Neamţ; în sfat 127—129, 131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149; boier în sfat 151, 154—156, 161, 163, 165.
pecetea lui 85(?).
Ion Căţelean, boier hotarnic 26.
Ion Ciocîrlie (Ciocoerlie, greşit: Ciocan), boier în sfat 154, 155, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 183—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, VIII, IX, XI, XIII, XV, XVI.
Ion Cupcici, fratele lui Grozea, tatăl Măruşcăi, unchiul lui Mihno 198.
Ion (Ivan) **Cuşterca** (Cuşterţa), fatele lui Giurgiu Mijatco; dăruieşte parte din satul Drăgăneşti 16.
Ion Dumbravă, fratele lui Toader Urdiugaş; primeşte întărire pentru satele Ivăneşti, Obîrşia ş.a. 253.
Ion Negoescu, nepotul lui Ivaşco din Sereţel; cîştigă, în judecată, satele Bereşti, Drînjeşti ş.a. 85.
Ion 〈Negrilescu (1493)〉; vinde satul Voineşti 96.
Ion Onicianul, vărul primar al lui Giurgiu Oniceanul; primeşte întărire pentru părţi din Oniceani 247.
Ion Parava, boier; cumpără seliştea Berivoieşti 261.
Ion Purcărescu, fratele lui Mihai; vinde loc de ţarină lîngă Pilişăoani 236.
Ion Secară (Săcară), pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 263—265, XX.
Ion (Ioan, Ioniţă) **Stamate** (Stamati), pitar, (fost pitar); traduce acte (1806—1820) 32, 96, 104, 168, 202, 203.
Ion Tintiul, fratele lui Ignat; cumpără jumătate din seliştea Şopîrleni şi o prisacă 252.
Ion Ulan, boier; cumpără parte din satul Duhtana 265.
Ion, v. şi **Ivan.**
Ionaşco Heretei, fiul lui Gavril şi al Elenei, nepotul lui Nicolae Drăgan şi al lui Iliaş; primeşte întărire pentru jumătate din satul Drăgăneşti X.
Ionaşco Rudi, bunicul lui Eustafie Rughi, al lui Nicolae, al Rughinei şi al Măriuţei XIII.
Ionaşco, ceaşnic, v. **Ion,** ceaşnic.
Ionaşco, pentru Ivaşco, v. **Ivaşco,** pîrcălab.
Ioniţă, act păstrat de el 139 (sec. XIX).
Ioniţă Anton Ciolpan, boier; se judecă pentru satul Viltoteşti 114 (1824).
Ioniţă Bontăş, boier; cumpără părţi din Corneşti şi Filipeşti II (1798).
I〈oniţă〉 Sandu Sturza, domn al Moldovei 114 (1824).
Ioniţă, v. şi **Ion.**
〈Iorcani, sat, c. Tătăruşi, j. Iaşi〉, v. **Iurcani.**
Iosaf, v. **Ioasaf.**
Iosif, v. **Osif.**
Irimia, v. **Ieremia.**
Isac, vistier; în sfat IV.
Isac, greşit: pentru Sacîş, v. **Sacîş.**
Isaia (Isaie, Isaiea, Isaiia, greşit: Isail, Isan), postelnic; în sfat 65—67;
pîrcălab de Neamţ; în sfat 70, 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, C, IV;
pîrcălab de Chilia; în sfat 127—129, 131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149;
vornic; în sfat 151—156, 158, 161—163, 165—169, VII—IX, XI, XIII—XVI.
Isaia Băloşescu, arhimandrit; traduce acte 3, 24, 75 (1804—1811).
Isaia (Isaiia, greşit: Iurie) **al lui Şuşman,** diac; scrie acte 69, 78, 81, 86, 93, 97, 110, 113, 120, 175, 176, 181, 182.
Isaiia, boier; primeşte întărire pentru satul Frînceşti 153.
Isail, greşit: pentru Isaia, v. **Isaia.**
Isaiu Muste, fratele lui Toader; primeşte întărire pentru satele Drăgoeşti şi Simeşti 238.
Isan, greşit: pentru Isaia, v. **Isaia.**
Ismail, cetate; 〈la ~, azi R.S.S. Ucraineană, reg. Odesa〉; pîrcălab de ~ XXIII.
Istrati, v. **Ştefan ~.**
〈Işnovăţ〉, pîrîu, v. **Vişnivăţ.**
〈Işnovăţ, azi Rediu〉, sat, v. **Vîşniveţ.**
Iştifan, v. **Toth ~.**
Itchil, rîu 〈afluent al Nistrului〉; prisacă la ~ 107.
Itchil (la ~), prisacă; 〈azi R.S.S. Moldovenească, r. Călăraşi sau Străşeni〉; întărită m-rii de la Piatra lui Crăciun 107.
〈Iteşti, sat, c. Bereşti-Bistriţa, j. Bacău〉; sat lîngă ~, v. ***Păstrăveşti.**
〈Iţcani, sat, contopit cu m. Suceava〉; m-re din ~, v. **Mănăstirea lui Iaţco.**
***Iubaneşti,** sat, 〈probabil pe Neamţ; în c. Timişeşti j. Neamţ〉; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Iuca, greşit, pentru Ilca, v. **Ilca.**
Iucaş, top.; 〈între Mărgineni, c. ~, şi Dochia, c. Girov, j. Neamţ〉; sate la (lîngă) ~ 23, 202, 243; boier de la ~ 23.
Iucşe, act în posesia lui 30 (menţ. tîrzie).
Iucuşăni (Iucşani, Iucşăni, Iucşeni), sat, cu moară, pe Jijia; 〈Icuşeni, c. Victoria, j. Iaşi〉; cîştigat, prin judecată, de Giurge şi fraţii săi 30; cumpărat de Groza comis de la Elena şi fiicele ei 241.
Iuga, pîrcălab de Neamţ; în sfat XIII.
Iuga (Iurga), postelnic; în sfat 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201, 203, 206, VII—XI, XIII, XV, XVI.
Iuga (Iurga) numit şi Ignatie, vistier, soţul Nastei, tatăl lui Mihul şi al Sofiei; danie făcută de el m-rii Moldoviţa 102,

www.dacoromanica.ro

m-rii Putna 205, 207, 208; în sfat 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 135—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161, 163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 205, 206, 212, 214, 217, 218, 221, 233, 237, 240, 241, 245, C, VII—XI, XIII—XVI;
boier în sfat 219, 227—230, 243, 244, 247, 249, 250—254, 257—259, 261, 262, XXII;
pecete 103, 123, 186, 203.

Iuga Grasul de la Zăbrăuţi; cumpără cîte o jumătate din satele Şoldeşti şi Bătineşti 160.

Iura, ginerele lui Hobiian, cumnatul lui Vasco; vinde satele Vancăuţi şi Zubriceni 218.

Iurcani, sat, pe Pobrata, ţ. Suceava; ⟨Iorcani, c. Tătăruşi, j. Iaşi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii din Poiană 187.

Iurga, v. **Iuga.**

Iurghici, boier; vinde satul Balcăuţi 175.

Iurie, boier; se judecă 103.

Iurie, boier; vinde sălaşe de ţigani 229.

Iurie de la Cîmp; în sfat 11.

Iurie, fiul lui Călian din Cetatea Albă, fratele lui Ivaşco; vinde un tătar 227.

Iurie, fiul lui Manu al lui Globnic, fratele lui Luca şi al lui Lazor; vinde seliştile Hatcinţi, Ivancăuţi şi Pogorilăuţi 21.

Iurie, fiul lui Petru Brăescul, fratele Nastei, al Fedorei şi al Oliuşcăi, cumnatul lui Duma clucer; primeşte întărire pentru satele Cîndeşti, Lozna ş.a. 229.

Iurie, vistier, ginerele lui Steţco şi al Anuşcăi, cumnatul lui Petraşco, al Nastiei şi al Soficăi; primeşte, în schimb, satul Sîrbi 167.

Iurie al lui Mihăilaş, boier în sfat 33;
v. şi satul unde a fost curtea lui Iurie.

Iurie (unde a fost curtea **lui ~**), sat, v. **Şizcăuţi.**

Iurie, greşit: pentru Isaia, v. **Isaia.**

Iurie Buceaţchi, cumnatul Marenei 226.

Iurie Şerbescu (Şerbici), fiul Fedcăi, fratele Anuşcăi şi al lui Manoil, tatăl Mărenei, al lui Şandrea şi al lui Vasco 148, 251;
loc de prisacă şi cîmp dăruite de el m-rii Humor 148, 201;
martor la o hotărnicire 60.

Iustin, monah; traduce act 179 (1835).

Ivan, boier; vinde domnului satul Ursăşti 234.

Ivan (Ivanco), fiul lui Vasco de la Horodnic; se judecă pentru moştenire 198.

Ivan (Ivanco) **al Vlădicăi,** diac; scrie acte 144, 153, 156, 158.

Ivan Arbure, v. **Ivan ⟨Marmure⟩.**

Ivan Geamănul, tatăl lui Sima; cumpără jumătate din satul Roşiori 137.

Ivan ⟨Marmure⟩ (greşit: Arbure) de la Bîrlădzel, tatăl lui Giurgiu, al lui Toma şi al Fedcăi 145; primeşte întărire pentru satul Leucuşeni 38.

Ivan, v. şi **Ion, Ivaşco.**

Ivancăuţi, sat (selişte), la graniţa ⟨cu Polonia⟩, ţ. Cernăuţi; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; cumpărat de Mihail logofăt de la Manea Globnicu 21, 48, de Dragoş uşer de la Cîrste 190.

Ivanco, boier; primeşte întărire pentru satul Dersca 171.

Ivanco, boier; vinde sălaşe de ţigani 229.

Ivanco, fiul lui Stan Babiş, fratele Lunei, cumnatul lui Luca Cauteş; răscumpără satul Cobîlia de Sus 149.

Ivanco, fratele lui Hanco ceaşnic şi al lui Gavril; primeşte întărire pentru satele Vascăuţi şi Vasileuţi 191.

Ivanco, hotnog, fratele lui Cupce Marco Cavadinu; primeşte întărire pentru satul Cotiujeni XIV.

Ivanco (prisaca lui ~), în hotarul Zagorna al m-rii Neamţ 57.

Ivanco al lui Brae (Braevici), soţul Marenei, tatăl lui Ivaşco şi al lui Iliaş, ginerele lui Iaţco Branici 155.

Ivanco al Vlădicăi, v. **Ivan al Vlădicăi.**

Ivanco Ungureanul, ginerele lui Furău; vinde satul Munte 133.

⟨Ivanosu⟩, pîrîu, v. **Ivaponosu.**

Ivaponosu (greşit: Răpănosu), pîrîu; ⟨Ivanosu, afluent al Răutului la Orhei, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~⟩; şleah pe valea ~ VII.

Ivaşco, comis, ginerele lui Ion vistier cîştigă, în judecată, cu Toma Dumitrescul ş.a., satele Romîneşti şi Săseşti 97; hotarnic 192.

Ivaşco, diac; scrie act 41.

Ivaşco, fiul lui Călian din Cetatea Albă, fratele lui Iurie; vinde un tătar 227.

Ivaşco, fiul Marenei şi al lui Ivanco al lui Brae, fratele lui Iliaş, nepotul lui Iaţco Branici; vinde domnului o jumătate din satul Maneuţi 155.

Ivaşco din Sereţel, unchiul lui Ion Negoescul; pierde, în judecată cu nepotul său, satele Bereşti, Drîngeşti ş.a. 85.

Ivaşco (Ionaşco), pîrcălab; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211;
boier în sfat 212—214, 216—218, 221, XXIV;
pîrcălab; în sfat 219, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249, 251—254, 257, 259, 261, 262, X, XII.

Ivaşco, vornic de Suceava; în sfat X.

Ivaşco (Ivan, Ivaşcu) **al lui Hrinco** (Hrincu), boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 145, 153—156, 158, 161, 162, 166—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, VII—XI, XIII, XV, XVI.

Ivaşco Armeanul (Armenciocul), boier; martor hotarnic 60; dăruieşte m-rii Moldoviţa jumătate din satul Ostăpceni 189;
v. şi **Ion Armeanul.**

www.dacoromanica.ro

Ivaşco Fultuc, martor la o hotărnicire 60.
Ivaşco Goencseul, boier; cumpără seliştile lui Conu, a lui Nicoară şi a lui Giurgiu Blidarul 90.
Ivaşco Păşcu, fratele lui Oană şi al Stanei; primeşte întărire pentru satele Lipovăţ, Suhuleţ ş.a. 169.
Ivaşcu Usteclă, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Ivaşco Vitoltescu, ginerele lui Mălin şi al Vişei; primeşte, în schimb, satele Ruşi şi Rădeni 77.
Ivaşcu, greşit: pentru Iaţco, v. **Iaţco Hudici.**
Ivaşcu Andronic, boier; loc pustiu dăruit lui 236.
Ivaşcu Orbul, fratele lui Mihul; vinde părţi din satele Vorona şi Ruşi C.
Ivaşcu Popovschii, fratele lui Pătraşcu; cumpără părţi din satele Borodiceni şi Popeni 215.
⟨**Ivănceşti,** sat, c. Boloteşti, j. Vrancea⟩; sat în ~, v. **Cătina.**
***Ivăneşti** (greşit: Ibăneşti), sat, mai jos de Săcueni, ţ. Suceava; ⟨lîngă Drăguşeni, c. ~, j. Suceava⟩; întărit lui Ilea Huru comis 183.
Ivăneşti, sat, pe Şacovăţ; ⟨în Ţibăneşti, c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Ion Dumbravă şi fratelui său 253.
⟨Iveşti, sat, c. ~, j. Vaslui⟩; silişte probabil lîngă ~, v. **Negrileşti.**
Ivul, diac; cumpără satul Văleni 243.
Ivul **Solca,** soţul Cernei, socrul lui Bogdan, unchiul Stanei; primeşte întărire pentru satul Miculeşti ş.a. 99.
Ivul Voinescul, boier; cumpără satul Voineşti 96.
⟨Izbeşti⟩, sat, v. **Izbişcca.**
Izbişcea (unde sînt Danilo şi Budul), sat, cu prisăci, pe **Răut**; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Izbeşti, c. Cruglic, r. Dubăsari⟩; întărit lui Mihail logofăt 33, 48.
Izvareţ, v. **Ioaniş ~.**
Izvorul Alb, v. **Pîrîul Alb.**
Izvorul Mustei, pîrîu; ⟨afluent al Neamţului la Vînători-Neamţ (?), c. ~, j. Neamţ⟩; hotar III.

Î

Înălţarea Crucii, hramul m-rii Horodnic 34; act scris a doua zi după ~ 141.
Înălţarea Domnului, hram al m-rii Neamţ 13, 19, 25, 35, 39, 44, 45, 54, 67, 117, 163—165, 168, 245;
~, greşit: pentru **Adormirea** 214, 221.
Învierea lui Hristos, act scris în ziua ~ 92.

J

⟨**Jadăuţi,** sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Jadova Veche, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩, v. **Jodeşti.**
Jamîn, v. **Barbă ~.**
Jărcani, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Şărcani, c. Pohrebeni, r. Orhei⟩; în hotar VII.
Jeravăţ, pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Griviţa, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 97;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Lipova.**
⟨**Jevreni,** azi Viişoara, sat, c. s. Ştefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩, v. **Munte.**
Jica (prisaca de la ~); ⟨probabil lîngă Drăxeni, c. Ghergheşti, j. Vaslui⟩; întărită lui Petru comis 49.
Jicovul de Jos (Vicove), sat, cu moară şi vamă, pe Suceava; ⟨Vicovu de Jos, c. ~, j. Suceava⟩; primit, în schimb, de domn de la Mitropolia de Suceava şi dăruit m-rii Putna 221.
Jicovul de Sus, sat, pe Suceava; ⟨Vicovu de Sus, c. ~, j. Suceava⟩; cumpărat de domn de la Stan, Iachim şi Simion Babici 141.
Jideşti (?), sat, v. **Jodeşti.**
⟨**Jigoreni,** sat, c. Ţibăneşti, j. Iaşi⟩; sat lîngă ~, v. ***Mireşti.**
Jijeşti, sat, pe dealul Putnei; ⟨Igeştii Vechi, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩; cumpărat de Zbera de la Sima, Şteful şi Maseico 237.
Jijia, rîu; ⟨afluent al Prutului⟩; sate şi mori pe ~ 73, 83, 106, 201, 206, 226, 241; iezere între Prut şi ~ 106;
boier de la ~ 73;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Covasna, Coziia, Tătarca.**
Jitomir, tîrg; ⟨R.S.S. Ucraineană⟩; stolnic din ~ VI.
Jivert din Cozăreşti, rudă cu Roman; vinde satele Zubriceni şi Vancăuţi 218.
Jodeşti (Jideşti?), sat; ⟨Jadăuţi (?) azi R.S.S. Ucraineană, c. Jadova Veche, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩; cumpărat de Zbera de la Sima, Şteful şi Maseico 237.
⟨**Joldeşti,** sat, c. Vorona, j. Botoşani⟩; cut lîngă ~, v. ***Mihul** (cutul Mihului).
Joseff Kaufman, cronicar; act din colecţia sa 203 (sec. XIX).
Julea, fratele lui Ioan Pîntece; vinde satul Mihăieşti 128.
Juleşti, v. **Giuleşti.**
Julici, v. **Oană ~.**
Jumătate, v. **Mîndrea ~, Şteful ~.**
Juratul, v. **Giuratul.**
Jurja Necorescu, se judecă cu Husin şi Maruşca şi pierde satele Molniţa, Stroinţi şi Urvicolesa 100.
Jurgea, Jurjea, v. **Giurgiu.**

K

Kaufman, v. **Joseff ~.**
Kiev, sat din graniţa Kievului VI.

www.dacoromanica.ro

L

La Gura Brădăţelului, sat, v. ***Borhineşti.**

La Gura Răcăcinei, sat, pe Siret; ⟨Răcăciuni, c. ~, j. Bacău⟩; întărit lui Mihu Buzatul 240.

Lal, ţigan, cumpărat de Hărman pîrcălab de Cetatea Albă 227.

L ţigan, tatăl lui Boşa şi al lui Fedor; întărit, cu seminţia sa, lui Ilea Huru comis 183.

Lalu, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, m-rii Pobrata 26.

Larga, pîrîu; ⟨afluent al Prutului la Chircani, azi R.S.S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul⟩; loc şi sat la obîrşia sa 158;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Suha.**

Larga (la fîntîna de la obîrşia Largei), loc pustiu, mai sus de Rîşcani; ⟨lîngă Cîrpeşti, azi R.S.S. Moldovenească, c. Lărguţa, r. Leova⟩; dăruit lui Vlad Mursea 158.

⟨**Larga Nouă,** comună, azi R.S.S. Moldovenească, r. Cahul⟩;
poiană în ~, v. **Brumar** (poiana lui ~);
prisacă în ~, v. **Brumar** (prisaca lui ~);
sat în ~, v. ***Sîngureni.**

Largul, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la Poiana Largului, c. Poiana Teiului, j. Neamţ⟩; hotar III.

Laslău, tatăl lui Carlac 166.

⟨**Laştiuca,** sat; azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; sat în ~, v. ⟨**Sadcău**⟩.

Latif, v. **Iancu ~.**

Laţco, nepotul lui Petru Ponici, ginerele lui Romaşco; primeşte întărire pentru satele Drăgoeşti, Lucăceşti ş.a. 113.

Laţco, ţigan, tatăl lui Luca şi al lui Alexa 25, 163.

Lazea (Lazăr, Lazul) **Pitic,** boier în sfatul lui Alexandru 4, 19, al lui Bogdan 11, şi al lui Petru Aron 40, 41, 58;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, C, V; hotarnic 99.

Lazor, boier; primeşte danie satul Dersca 171.

Lazor (Lazăr), ⟨fiul lui Ion vornic⟩, fratele lui Stanciul; în sfatul lui Alexandru 4, 16, 19, 21, 25, şi al lui Petru Aron 47, 48, 53, 58.

Lazor, fiul lui Manu al lui Globnicu, fratele lui Iurie şi al lui Luca; vinde seliştele Ivancăuţi, Pogorilăuţi şi Hatcinţi 21.

Lazor, fiul Măruşcăi, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.

Lazor, fratele lui Băloş, nepotul lui Petru Vilna; primeşte danie o treime din satul Petreşti şi jumătate din Poiana lui Miculiţă 185.

Lazor, globnic; primeşte întărire pentru satul Petia Mare 248.

Lazor Piscu, fiul Anuşei, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.

Lazul, v. **Lazea.**

Lazul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat lazul.*

Lăbăşeşti, cătun, la Maluri; ⟨în Oneşti, azi m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; dăruit m-rii Bistriţa 79.

Lăpuşna, tîrg; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, s. ~, c. ~, r. Kotovsk⟩; vamă la ~ 41, 164.

Lăpuşna, zonă; sate la ~ 246;
~, ţinut; sate în ~ IX, XI;
⟨oşteni⟩ lăpuşneni XVIII.

Lăţcani, sat, ⟨pe Albinea⟩, în acelaşi hotar cu satul Fundeşti; ⟨Liţca, înglobat în Doljeşti, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Dragoşe şi soţiei sale 257.

Leahul (iezerul Leahului), cu gîrlă, moară şi vamă, ⟨pe Prut; la Rogojeni, c. Suceveni, j. Galaţi⟩; întărit lui Lînă Rugină 81.

⟨**Lecuşeni,** sat, înglobat în Săbăoani, c. ~, j. Neamţ⟩, v. **Leucuşani.**

Lenţea, v. **Giurgiu ~.**

Leondari, v. **Constantin ~.**

Leonta (unde este mănăstirea), baltă, cu fîneţe şi prisăci, pe Nistru; ⟨lîngă Leontina, azi R.S.S. Moldovenească, c. Grădiniţa, r. Suvorovo⟩; întărită m-rii Moldoviţa 91.

⟨Leontina⟩, sat, v. **Leonta,** baltă.

⟨**Leontineşti,** sat, c. Ardeoani, j. Bacău⟩, v. **Liontineşti;** sate lîngă ~, v. ***Dolieşti, *Romîneşti.**

⟨**Lespezi,** sat, c. ~, j. Iaşi⟩; sat lîngă ~, v. ***Lieşti.**

Leu, tatăl lui Hrinco şi al lui Vasco, v. **Hrinco al lui ~, Vasco al lui ~.**

Leucăuţi, selişte, pe Gotovţea, la Botne; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, r. Călăraşi⟩: cumpărată de Tăutul logofăt 251.

Leucuşani, sat, cu moară, mai sus de tîrgul Roman; ⟨Lecuşeni, înglobat în Săbăoani, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 70.

***Leucuşeni** (unde a fost casa lui Ivan ⟨Marmure⟩), sat, pe Bîrlăzel; ⟨lîngă Băbuşa, c. Băceşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Ivan ⟨Marmure⟩ 38.

Leurdiş (Liurdeş), fîntîna lui ~; ⟨la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; întărită lui Moranciu şi lui Petria Roşca B; hotar V.

Leurinţ, fiul Tuzoanei, nepotul lui Conatas; vinde ocina sa de peste Pîrîul Sec m-rii Neamţ 19.

Levici, v. **Hrinco ~, Vasco ~.**

***Lieşti,** sat, în hotar cu Sireţelu, ţ. Suceava; ⟨lîngă Lespezi, c. ~, j. Iaşi⟩; dăruit m-rii Pobrata 116.

www.dacoromanica.ro

Limbădulce, v. **Toader al lui ~.**
Liontenești, sat, pe Tazlăul Sărat; ⟨Leontenești, c. Ardeoani, j. Bacău⟩; întărit Dușcăi și fiilor ei 68.
Lipova, pîrîu ⟨azi Vinderei, afluent al Jeravățului la Vinderei, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 209.
Lipovăț, sat, cu moară, pe Bîrlad, mai jos de Vaslui; ⟨c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ivașco și Oană Pășcu 159.
***Lisețul,** sat; ⟨lîngă Grași (?), azi Dumbrava, c. Timișești, j. Neamț⟩; întărit lui Toader al lui Limbădulce 51.
Lișcov, pîrîu; ⟨afluent al Horincei la Grăpeni, înglobat în Cavadinești, c. ~, j. Galați⟩; sat pe ~ 140.
Liteanul (greșit: peste Nalov), hotarnic (?) C.
⟨**Lițca,** sat, înglobat în Doljești, c. ~, j. Neamț⟩, v. **Lățcani;**
sat lîngă ~, v. ***Fundești.**
Liurdeș, v. **Leurdiș.**
⟨**Livădeni,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni⟩, v. **Mindic;**
seliște lîngă ~, v. **Cubolta.**
Liveni, fîntînă, în hotarul satului Borodiceni; ⟨ulterior s. ~, azi George Enescu, c. ~, j. Botoșani)⟩; cumpărată de Ivașcu Popovschi de la Armanca 215.
Lînă Rugină, boier; primește întărie pentru satele Rugineni, Tăuți ș.a. 81.
Lolca, v. **Marina ~.**
Lopatințschii, v. **Mihail ~.**
Łopeisky, traducător de acte slavone în limba germană 184, 193, 262 (1780—1782).
Lozna, sat; ⟨c. Dersca, j. Botoșani⟩; întărit lui Duma cliucinic 229; pricină pentru ~ 176 (1832).
Luca, călugăr; hotarul lui ~ C.
Luca, diac; scrie acte 32, 36.
Luca, diac, fratele lui Ion; scrie acte 220, 239, 247, 254.
Luca, fiul lui Iliaș paharnic, fratele lui Andreico; pierde, în judecată cu Fîrțe Dragoșe, jumătate din satul Cățelești 92.
Luca, fiul lui Manu al lui Globnicu, fratele lui Iurie și al lui Lazor; vinde seliștele Ivancăuți, Pogorilăuți și Hatcinți 21.
Luca, fiul lui Petru logofăt, soțul Marenei; primește întărire pentru jumătate din satul Toporăuți, cumpărată de soția sa și danie cealaltă jumătate de sat 119.
Luca, ieromonah; traduce act XV.
Luca (greșit: Neculai), stolnic; în sfat 123, 131, 136, 137, 138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, VII—XI, XIII, XV, XVI;
pîrcălab de Cetatea Albă 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206.
Luca, țigan, fiul lui Lațco; întărit m-rii Neamț 25, 163.
Luca, ușer; în sfat 47.
Luca (hotarul Lucăi călugărului); ⟨ulterior m-rea Vorona, c. ~, j. Botoșani⟩; în vecinătatea satului Vorona C.
Luca Arbure (al lui Arbure, Arbore), portar de Suceava; primește întărire pentru satele Vorona, Ruși, ș. a. C; în sfat 264, IV.
Luca Cauteș, ginerele lui Stan Babiș, soțul Lunei, cumnatul lui Ivanco; cumpără satul Cobîlia de Sus 149.
Luca Pîrcălăbescul; obține, în urma judecății cu Petrișor, satul Fărloești 101.
Lucăceni, sat, ⟨ț. Hotin; azi R.S.S. Ucraineană, c. Nelipăuți, r. Chelmenți, reg. Cernăuți⟩; om din ~ 88 (menț tîrzie).
Lucăcești, sat; ⟨c. Drăgoești, j. Suceava⟩; întărit lui Lațco 113;
sat lîngă ~, v. **Căcăceani.**
Lucăcești, sat, pe Tazlăul Sărat; ⟨contopit cu or. Moinești, j. Bacău⟩; întărit m-rii Bistrița 84, 107.
Lucoveț, pîrîu; ⟨afluent al Tigheciului?⟩; seliște pe ~ 20.
Lujani, sat, pe Prut, mai jos de Ripujinți; ⟨Lujeni, azi R.S.S. Ucraineană, c. Șipeniț, r. Coțmani, reg. Cernăuți⟩; cumpărat de Vitolt de la Coste Vranici 36.
Luna, fiica lui Stan Babiș, soția lui Luca Cauteș, sora lui Ivanco; răscumpără satul Cobîlia de Sus 149.
⟨**Lunca** (fost Cîrna), sat, contopit cu Tochilea, c. Răchitoasa, j. Bacău⟩, v. **Cîrna.**
Lunca Mare, loc, ⟨pe Siret; lîngă Răcăciuni, c. ~, j. Bacău⟩; incursiune turcească pînă sub ~ 240.
⟨**Lunca Moldovei**⟩ (fost Buzați), sat, c. Păstrăveni, j. Neamț⟩, v. **Buzați.**
⟨**Lungani,** comună, j. Iași⟩; moară în ~, v. **Bahluețul Mic** (pe ~).
Lungul, fiul lui Basea; vinde satele Costești și Săcătura 235.
Lupoaia, pîrîu; ⟨lîngă Berchișești, c. Drăgoiești, j. Suceava⟩, hotar 193.
Luzea (fîntîna lui ~), sub Mesteacăre; ⟨la Bucșești, c. Poduri, j. Bacău⟩; punct de hotar V.

M

M . . ., pîrîu; la Șopîrleni, ⟨c. Drînceni, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 252.
Magda, soția lui Șandro Tătăreanul; primește întărire pentru satele Moimești, Sîrbi și Geamiri 182.
Magdalena, v. **Măgdălina.**
Mahomet ⟨al II-lea⟩, sultan; trimite oastea otomană asupra Moldovei XVIII.
Majar, soțul Dușcăi, tatăl lui Toma, ginerele lui Toader Dobrișan; răscumpără satele Costești și Săcătura 235.
Malea, fiica lui Ion; vinde seliștea lui Nicoară și seliștea lui Giurgiu Blidarul 90.
Malea, sora lui Giurgea Rotîmpan; vinde loc de moară pe Brădățel 262.

www.dacoromanica.ro

Malinţi, sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59; Ştefan cel Mare pentru ~ 63.
Maluri, top.; ⟨la confluenţa Caşinului şi Oituzului cu Trotuşul; atestat ulterior de satul Maluri, azi Răcăuţi, c. s. Ştefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; cătune la ~ 79.
Maluşca, fratele lui Neicea; primeşte danie pămînturi pustii pe pîrîul Vişnovăţ XXIV.
Mamurinţi, sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Mamorniţa, c. Ostriţa, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; boier de la ~ 60;
v. şi **Grinco de la ~.**
Manciul, fiul lui Stoica; cumpără jumătate din satul Urdeşti 147.
Manciul, tatăl Muşei 212.
Manciul, ţigan, cumpărat, cu sălaşul său, de Dajbog pîrcălab 212.
Manciul, ţigan, fiul lui Micul, fratele lui Dinga; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 163.
Mane (unde a fost seliştea lui ~), pe Prut, aproape de Vadul Huşilor; ⟨lîngă Stănileşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărită lui Ignat stolnic 20.
Manea (Manu) **Globnicu** (al lui ~), tatăl lui Lazor, al lui Luca şi al lui Iurie; vinde lui Mihail logofăt seliştile Pogorilăuţi, Ivancăuţi ş.a. 21, 48.
Manea Mogoşescul, boier; primeşte întărire pentru satul Mogoşeşti 118.
Maneuţi, sat, cu moară şi m-re, pe Suceava; ⟨Măneuţi, c. Frătăuţii Vechi, j. Suceava⟩; o jumătate din ~, cumpărată de domn de la Marena şi dăruită m-rii Putna 155.
Manoil (Manoilă, Manoilo, Manole, Manuli), pîrcălab de Hotin; în sfatul lui Alexandru voievod 3, 4, 16, 22—29, 32, 33, 35, 39, 45, şi al lui Petru voievod 47, 48, III; boier în sfat 49—54, 56, 58, 59, 61;
fost pîrcălab; de Neamţ (?) 65 şi de Hotin 78; boier în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 70, 77, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106, 107, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, C, IV.
Manoil (Manuil) **Raicii,** soţul Elenei, tatăl Dumşei şi al Zoicăi 241.
Manoil (Mănăilă) **Şerbescul,** fratele Anuşei, al Maruşcăi, şi al lui Iurie 251.
Manoli Prodan, fiul Mariei, nepotul lui Mihail Dan; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică VI.
Manu, v. **Manea.**
Manuil, v. **Manoil.**
Mara, nepoata lui Tricolici vornic, a lui Nicoară din Vaslui şi a lui Dragotă Tămăşanul; scrisoare către ea 232.
***Maraşa,** sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Broasca Veche, denumire schimbată în Floreni, c. Sîngera, r. Anenii-Noi⟩; pămînt pustiu lîngă ~ XXIV.
v. şi **Sultana şi ~.**
Marcińkiewicz, v. **Iohan ~.**
Marco, fiul Măruşcăi, fratele lui Mihul, al lui Mircea, şi al lui Lazor, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde lui Tăutul logofăt seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Marco (Marcu) **Bălaur,** fratele Varvarei şi al Nastei; cumpără satul Vîrtop 224.
Marco, v. şi **Cupce ~ Cavadinu.**
Marena, fiica lui Iacuş vistier, mama Anuşcăi şi a Vasutcăi, mătuşa lui Şteful pîrcălab de Hotin; se judecă pentru ocini 226.
Marena, fiica lui Iaţco Branici, soţia lui Ivanco al lui Brae, mama lui Ivaşco şi a lui Iliaş; vinde domnului jumătate din satul Maneuţi 155.
Marena, fiica lui Ulea, nepoata Stanei; dăruieşte jumătate din satul Şperleşti şi vinde seliştea lui Coman 104.
Marena, sora lui Toader Zvîştală, a Stanei şi a Maruşcăi; cedează satele Zvîşteleşti şi Şerbăneşti 161.
Marena, soţia lui Luca; cumpără jumătate din satul Toporăuţi 119.
Maria, fiica lui Camarin, sora Anuşcăi; primeşte întărire pentru satele Grozeşti, Măneşti ş.a. 219.
Maria, fiica lui Mihail Dan, mama lui Manoli Prodan; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică VI.
Maria, mama lui Ştefan cel Mare; danie pentru pomenirea ei 138.
Maria, v. şi **Măria.**
Marina, fiica lui Mircea, sora lui Fătul, a lui Ion ş.a. nepoata lui Trifu Gîlcă; vinde satul Paşcani 223.
Marina, nepoata lui Oniţă, a lui Necoară şi a lui Once; primeşte întărire pentru satul Gîrbeşti 250.
Marina, soţia lui Alexandru ⟨cel Bun⟩ voievod III, mama Chiajnei 165.
Marina (Mărina) **Lolca,** fiica lui Ioanăş Borilescu; dă, în schimb, domnului satele Borileşti şi Drăgoteşti 233.
Marişca, v. **Maruşca.**
***Marişeşti,** sat, lîngă Ceretiani, ⟨Certieni, c. Bîrgăuani, j. Neamţ⟩; jumătate din ~, întărită lui Trifu Borzescu, iar cealaltă jumătate, obţinută, prin schimb, de Beţea 50.
Marmure de la Bîrlădzel, v. **Ivan ~.**
Marta, soţia lui Mihul Androinic; cumpără satul Unghiul 106.
Marta, călugăriţă 136;
v. şi m-rea unde a fost ~ călugăriţa.
Marta (unde a fost ~ călugăriţa), m-re, mai sus de Tamaş, peste Siret; ⟨la

www.dacoromanica.ro

Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău⟩; cumpărată de m-rea Bistrița de la Șteful din Tămaș 136.
Martie (unde a întemeiat ~ ⟨m-re(?)⟩), loc peste Siret, la Fundu; ⟨în Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău⟩; prisacă lîngă ~ 107.
Martin Musteață, vărul lui Ganea căpitan de roată; primește întărire pentru satul Peciștul VIII.
Martina, baltă, lîngă m-rea unde a fost Marta călugărița, peste Siret; ⟨la Fundu lui Bogdan, azi Siretu, c.s. Letea Veche, m. Bacău⟩; cumpărată de m-rea Bistrița de la Șteful din Tămaș 136.
Martinești, v. **Mărtinești.**
Marușca, fiica lui Ion Cupcici, soția lui Andreico Șerbici, mătușa lui Mihno; obține, în urma judecății cu Grozea, satele și averea tatălui ei 198.
Marușca (Marișca), fiica lui Ioan Munteanu soția lui Husin; obține, în urma judecății cu Crasnăș ș.a. , satele Strointi și Molnița 100.
Marușca, fiica lui Oancea Doljescul; vinde două părți din satul Doljești 212.
Marușca, fiica lui Mihail Misici, primește întărire pentru satele Mihailăuți, Mihuceni și Horodiște 139.
Marușca, fiica lui Moișă Filosoful, sora lui Danciul, vinde satul unde a fost Moișă Filosoful 112.
Marușca, fiica lui Șteful Jumătate, soția lui Știbor; vinde satul Cîndești 229.
Marușca, sora lui Toader Zvîștală, a Stanei și a Marenei; cedează satul Zvîștelești și primește întărire pentru satul Șerbănești 161.
Marușca (Mărușca) **Stroiasa** (lui Stroe), mătușa lui Oană postelnic; primește danie de la mama lui Drăguș m-rea Boiște 1; dăruiește lui Oană satul Stroești 27, 130.
Marușca, v. și **Mărușca.**
Maseico (Masiico), fiul lui Rotîmpan, fratele lui Sima și al lui Șteful; vinde lui Zbera satele Zberești, Jîdești ș.a. 237.
⟨**Mastacan,** sat, c. Borlești, j. Neamț⟩, v. **Măsteacîru.**
⟨**Mastacăn,** c. Dragomirești, j. Neamț⟩, v. **Măsteacîrul.**
⟨**Mașcăuți,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~ , r. Dubăsari⟩; sat lîngă ~, v. ***Procopeni.**
Matei, aprod, fiul Anușcăi, nepotul lui Costea al lui Sărăcin; vinde seliștea Drăncălăești 213.
Matei (?) fost șetrar; traduce act 49 (1837).
Matei Canta, tatăl domniței Ralo II (1798).
Matei, v. și **Mătei.**
Matosgada, v. Niculae ~.
Maxim (Macsim, Macsin, Maxin), pîrcălab de Chilia; în sfat 212, 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.
***Maxinești,** sat, pe Șomuzul ⟨Rece⟩, mai sus de Dragoșani; ⟨lîngă Drăgușeni, c. ~, j. Suceava⟩; întărit lui Duma clucer 229.
Mă..., top.; ⟨în Munții Stînișoarei, j. Neamț⟩; hotar IV.
Măgdălina, fiica lui Ilea Ureache; vinde a treia parte din satul Măsteacîru și Poiana Lungă 203.
⟨**Măgirești,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **Măzărești;** sat probabil lîngă ~, v. ***Poiana Călugăriței.**
Măgura, vîrf; ⟨în Munții Stînișoarei⟩; hotar IV.
***Mălești,** sat, pe Pîrîul Alb, ⟨la obîrșie: lîngă Borniș, c. Dragomirești, j. Neamț⟩; jumătate din ~, cumpărată de Cozma 217; cealaltă jumătate întărită lui Ion Dumbravă și lui Toader Urdiugaș 253.
Mălin, soțul Vișei, socrul lui Ivașco Vitoltescu; dă, în schimb, satele Ruși și Redeni 77.
Mănăilă, v. **Manoil.**
Mănăstirea de la (din sus de) Piatră (Piatra lui Crăciun), v. **Bistrița.**
Mănăstirea din Poiană, v. **Pobrata.**
Mănăstirea lui Iațco, m-re, lîngă Suceava; ⟨la Ițcani, contopit cu m. Suceava⟩; primește drept de întemeiere a unei slobozii în hotarul m-rii 28.
Mănăstirea lui ... = *pentru celelalte cazuri de acest fel, v. numele persoanei în stăpînirea căreia este arătată mănăstirea.*
*⟨**Mănești**⟩, sat, ⟨la obîrșia Elanului⟩, ț. Fălciu; ⟨mai sus de Urlați, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; dăruit lui Theodor Cantemir XXIII.
Mănești, sat, ⟨pe Neamț; azi Blebea, l. c. a or. Tg. Neamț, j. Neamț⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamț 44, iar apoi lui Gostilă 87.
***Mănești,** sat, pe Tazlău, ț. Trotuș, alături de Zămișești și Săcăloșești; ⟨la sud de Ciortea, înglobat în Brătila, c. Helegiu, j. Bacău⟩; întărit Anușcăi și Mariei, fiicele lui Camarin 219; în hotar I.
Mănzina ⟨sec. XVI: Măngina⟩, pîrîu; ⟨Mînjina, afluent al Gerului în s. Costache Negri, c. ~ , j. Galați⟩; hotar XVII.
Mărăței (unde au fost vătămani Tăvuciu Penea și Ananie), sat cu moară și heleșteu, pe Bistrița, ț. Neamț; ⟨în m. Piatra Neamț, j. Neamț⟩; întărit m-rii Bistrița 107, 132, cu scutiri 146.
Mărena, fiica lui Iurie Șerbescul, sora lui Șandrea și a lui Vasco, nepoata lui Manoil Șerbescul vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
Mărena, v. și **Marena.**
Mărgineni, sat, la Iucaș; ⟨c. ~, j. Neamț⟩; întărit lui Trișor și lui Tador 23;
sate lîngă ~, v. ***Dobrulești, *Mele...**
Măria (Mărie), sora lui Giurgea, a Anușcăi ș.a., nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.

www.dacoromanica.ro

Măria, v. şi **Maria.**
Măriuţa, sora lui Eustafie Rughi, a lui Nicolae şi a Rughinei, nepoata lui Ionaşco Rudi; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică şi Şalvira XIII.
Mărmureni (unde sînt casele lui Giurgiu şi Toma), sat, pe Bîrlădzel; ⟨c. Oniceni, j. Neamţ⟩; întărit lui Giurgiu şi lui Toma 145.
Mărtineşti, sat, la vadul Trotuşului; ⟨în or. Adjud, j. Vrancea⟩; cumpărat de Şerban şi soţia sa 231.
Măruşca, fiica lui Andrieş Slujăscul, soţia lui Negrilă; dăruieşte m-rii Bistriţa jumătate din satul Slujeşti, cuturile Oneşti şi Lăbăşeşti şi un loc de prisacă 79.
Măruşca, mama lui Lazor, probabil sora lui Manoil Şerbescul, a lui Iurie şi a Anuşei 251.
Măruşca, sora lui Andrei Dolha şi a lui Micle, nepoata Oşmeloaiei; vinde satul Mărtineşti 231.
Măruşca, v. şi **Maruşca.**
Măsteacăre, top., ⟨pe Cernu; lîngă Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; fîntînă sub ~ V.
Măsteacîru (sec. XIX: Măstacănul), sat, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨Mastacăn, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; o treime din ~, cumpărată de Micul Şoşa de la Măgdălina 203.
Măsteacîrul, sat; ⟨Mastacăn, c. Dragomireşti, j. Neamţ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.
Măşcat, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, Episcopiei de Roman 129.
Mătei, stolnic; în sfat 263 (?), 264.
Mătei, v. şi **Matei.**
⟨Măzăreanu⟩, v. **Vartholomei ~.**
Măzăreşti (Măzănăeşti, Măzărăiţi), sat; ⟨Măgireşti, c. ~, j. Bacău⟩; jumătate din ~, întărită Duşcăi 68 şi fiilor ei 235.
Meftodie (groapa lui ~), top.; ⟨în Munţii Stînişoarei, la Cuejdiu, c. Gîrcina, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Melciul, v. **Gligaş ~.**
***Mele...** sat, la Iucaş; ⟨lîngă Mărgineni, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Trişor şi lui Şandru 23.
Mereni, sat; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii Noi⟩; Ştefan cel Mare pentru ~ 204.
Mesteacănul (balta Mesteacănului), la gura Roşiei, pe Moldova; ⟨lîngă Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava⟩; hotar 193.
Mic (Micu) **Crai,** boier, în sfatul lui Bogdan voievod 11 şi al lui Alexandru voievod 32, 39;
vornic de gloată; în sfatul lui Petru voievod 58, 61; martor la o hotărnicire 60;
boier; în sfatul lui Ştefan cel Mare 65, 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99.
Micaci, v. **Duma ~.**
Miclăuş, vornic, tatăl Stanei, străbunicul lui Roman spătărel 186.
Miclăuşani, sat, ⟨Miclăuşeni, c. Butea, j. Iaşi⟩; parte din ~, dăruită lui Roman spătărel 186.
Miclea, fratele lui Andreiu Dolha şi al Maruşcăi, nepotul Oşmeloaiei; vinde satul Mărtineşti 231.
Miclescul, v. **Vasile ~.**
Micleşti, sat, cu cuturi; întărit lui Colţea 10.
Micotă (greşit: Micul), pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 249—254, 258, 259, 261, 262, XXII, XXIV;
pîrcălab de Neamţ; în sfat 263—265; hotarnic XX.
Micotici, v. **Grozea ~, Steţco ~.**
Micu, v. **Stan ~.**
Micul, nepotul lui Popîcica, vinde un loc pustiu la Fîntîna lui Ştiubei 143.
Micul, postelnic; în sfat 40, 41, 48—54, 56, 59—61;
spătar (?); în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Micul, greşit: pentru Micotă, v. **Micotă.**
Micul Orgoaiei, fiul lui Ştefan Orgoaie, tatăl lui Mircea 230.
Micul Şoşa, boier, cumpără a treia parte din satul Măsteacîru şi Poiana Lungă de la Măgdălina 203.
Micula, tătar; cumpărat de Arbure portar C.
Micula, ţigan, v. **Nicula.**
Micula, greşit: pentru Vlaicul 246, v. **Vlaicu.**
Miculeşti (unde a fost casa lui Nicola, sec. XVI: Trifeşti), sat, cu vad la Moldova, pe Pîrîul Negru, ⟨Trifeşti, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Ivul Solca şi surorii sale, Cerna 99.
Miculiţă (poiana lui ~), pe Uşiţa; ⟨lîngă Urşiţa, c. Mironeasa, j. Iaşi⟩; jumătate din ~, dăruită lui Lazor şi lui Băloş 185.
Mihail ⟨din Glodeni (?)⟩, rudă cu Sandul 110 (menţ. tîrzie).
Mihail (Mihul), logofăt, fratele lui Duma şi al lui Tador; cumpără selişţele Ivancăuţi, Pogorilăuţi şi Hatcinţi 21; primeşte întărire pentru satele Procopeni, Vînători ş.a. 33, 48; vinde satul Hălmăgeşti 59; ispravnic de acte 2—5, 16, 19, 20, 22—30, 32, 34—37, 39;
în sfat 49—54, 56, 58, 61;
împuternicit de Petru voievod şi de sfatul ţării să încheie pace cu turcii 58;
salv-conducte trimise lui de Ştefan cel Mare pentru a se întoarce în ţară 66, 89, 152, 169.
Mihail (⟨unde este⟩ curtea lui ~ logofăt), v. **Negoeşti.**
⟨Mihail de la Dorohoi⟩, v. **Mihăilaş.**
Mihail Dan, tatăl Mariei, bunicul lui Manoli Prodan VI.
Mihail Lopatinţchii, soţul Armancăi 215.
⟨**Mihail Kogălniceanu** (fost Rîpile), sat, c. Arsura, j. Vaslui⟩, v. **Heghedişani.**
Mihail Misici (Misiciul), tatăl Maruşcăi; vislujenia lui ~, întărită fiicei sale 139.
Mihailăuţi (unde a fost jude Petrinco), sat, ⟨unde se împreună Sireturile; Petriceanca (?), azi R. S. S. Ucraineană, Şiroka Poliana, r. Hliboca, reg. Cernău

întărit Maruşcăi, fiica lui Mihail Misici 139.
⟨Mihailivca⟩, sat, v. **Mihuceni.**
Mihalu Purcărescu, fratele lui Ion; vinde un loc de ţarină lîngă Pilişăoani 236.
Mihalco, fiul lui Florea, fratele lui Ion, a lui Danciul ş.a.; vinde jumătate din satul Urdeşti 147.
Mihăieşti (Mihăeşti), sat, cu moară şi şteze, pe Brădăţel, mai sus de Borhineşti; ⟨c. Horodniceni, j. Suceava⟩; cumpărat de Giurgea Rotompan de la Julea şi vîndut apoi mitropolitului Teoctist 123, 128;
sat lîngă ~, v. ***Borhineşti.**
Mihăilaş ⟨Mihail de la Dorohoi⟩, tatăl lui Iurie, bunicul sau unchiul soţiei lui Sin de la Hotin 59.
Mihăilă, fratele lui Piţurcă, nepotul lui Dan Poiană; vinde satul Şirăuţi 211.
Mihăilă Şopîrlă, tatăl Neagşăi 252.
Mihău, spătar; în sfat 191—193, 195, 196, 198—199, 201—203, 206.
Mihnea, rudă cu Marena, soţia lui Luca; cumpără jumătate din satul Toporăuţi 119.
Mihno, fiul lui Grozea Cupcici, nepotul lui Ion Cupcici şi al Maruşcăi; cîştigă, prin judecată cu Grozea, averea lui Ion Cupcici 198.
⟨Mihoaia⟩, pîrîu, v. **Dumitra.**
⟨**Mihoreni** (denumire schimbată în Petroşîvca (?), azi R.S.S. Ucraineană, c. Bairaki (fost Mogoşeşti), r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩, v. **Nahoroie.**
Mihuceni, sat, pe Trestiana, în gura Rudii; ⟨azi R. S. S. Ucraineană, denumire schimbată în Mihailivca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; întărit Maruşcăi, fiica lui Mihail Misici 139.
Mihul, ceaşnic, fiul lui Iuga vistier şi al Nastei, fratele Sofiei; danie pentru pomenirea lui 102, 205, 207, 208, 211.
Mihul din Faraoni, fratele lui Ion Bulbosea; primeşte danie satul Anteleşti 197.
Mihul, fiul Măruşcăi, fratele lui Mircea, Marco, şi Lazor, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Mihul, fratele lui Ivaşcu Orbul, vinde părţi din satele Ruşi şi Vorona C.
Mihul, logofăt, v. **Mihail.**
Mihul, pîrcălab de Crăciuna; cumpără satul Găleşăşti 260.
Mihul, stolnic; în sfat 48—54, 56, 58—61.
Mihul, sulger, fratele lui Ciopei şi al lui Sima; primeşte întărire pentru satul Durneşti 199.
Mihul, ţigan, fiul lui Vlad, fratele lui Nanu şi al lui Voico; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 25, 163.
***Mihul** (cutul Mihului), pe Siret; ⟨lîngă Joldeşti, c. Vorona, j. Botoşani⟩; în hotar C.
Mihul (heleşteul Mihului), la Popeni, ⟨c. George Enescu, j. Botoşani⟩; întărit lui Ivaşcu Popovschi 215.
Mihul (⟨unde este⟩ curtea panului ~), v. **Negoeşti.**
Mihul Androinic, soţul Martei 106.
Mihul Buzatu, boier; primeşte întărire pentru satul La Gura Răcăcinei 240.
Mihul Starostici, ⟨fiul lui Giurgiu de la Frătăuţi⟩; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Mihul Tudora, boier; vinde satul Glodeni 49.
Mihuţă, nepotul lui Tricolici vornic, al lui Nicoară din Vaslui şi al lui Dragotă Tămăşanul; scrisoare adresată lui 232.
Mijatco, v. **Giurgiu ~.**
Miletin, rîu; ⟨afluent al Jijiei la Vlădeni, c. ~, j. Iaşi⟩; sat pe ~ 16.
Miloiala, vale, la Bieşti, ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, c. Chiperceni, r. Orhei⟩; hotar VII.
Miloş; scrisoare adresată lui 232.
Mindic, sat, pe Cubolta; ⟨ azi R. S. S. Moldovenească, Mîndîc, denumire schimbată în Livădeni, c. ~, r. Donduşeni⟩; în hotar XIII.
⟨**Minjir,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Leova⟩; sat lîngă ~, v. ***Scorţăşti;** sat probabil lîngă ~, v. ***Gura Ocoalelor** (la ~).
Minovici, v. **Groza Coabinci.**
Mircea, fiul Măruşcăi, fratele lui Mihul, al lui Marco ş. a., nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Mircea, fiul lui Micul Orgoaie, nepotul lui Ştefan Orgoaie; primeşte întărire pentru satele Orgoeşti şi Neagomireşti 230.
Mircea, fiul lui Trifu Gîlcă, tatăl lui Fătul, al lui Ion ş.a. 223.
Mircea, ploscar; în sfat 123.
Mircea Dulcescul, ⟨fratele lui Duma Dulcescul⟩; în sfat 3.
Mirceşti, sat, ⟨pe Siret; c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Gavril spătar 47.
Mireni, sat; ⟨c. Coroieşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Ion, Dragoşe ş.a. XXII;
sat probabil lîngă ~, v. ***Tătăreni.**
***Mireşti,** sat; ⟨lîngă Jigoreni, c. Ţibăneşti, j. Iaşi⟩; Ştefan cel Mare voievod, pentru ~ 62.
Miron, logofăt; izvod de urice al lui ~ 80, 150 (1714).
⟨**Miron Costin** (fost Brăniştenii de Jos), sat, c. Trifeşti, j. Neamţ⟩, v. **Bărboşi;**
sat înglobat în ~, v. **Branişteri.**
Miron Hamza, ispravnic de act VII.
Mirul, stăpîn (?) al satelor Mireşti şi Găureni 62.
Mîrzăşti, sat, v. **Mîrzeşti.**
Misail (greşit: Misaim), egumen al m-rii Voroneţ 181.
Misea, nepotul lui Bera; obţine, prin judecată cu Mîndrea, satul Tîrnauca 122 şi-l vinde apoi domnului 214.

www.dacoromanica.ro

Misea, nepotul lui Tricolici vornic, al lui Nicoară din Vaslui și al lui Dragotă Tămășanul, vărul Neagșăi, al Marei și al lui Mihuț; scrisoare adresată lui 232.

Misici, v. **Mihail ~.**

Mitești, sat, pe Moldova; <c. Miroslovești, j. Iași>; primit, în schimb, de Vîlcu Purcelescul de la Pătru stolnic 249.

Mitropolia de Rădăuți, hram, v. **Sfîntul Nicolae;**
imunitate acordată ei pentru satele Rădăuți și cele de la Coțmani 220, 239;
episcop de ~ 184, 190, 195, 220.

Mitropolia de Roman (Tîrgul de Jos), hram, v. **Sfînta Paraschiva;** primește întărire cu scutiri pentru satele Leucușani, Dragomirești ș.a. și drept de judecată asupra săracilor 70; primește danie, de la Isaia pîrcălab, țigani 129;
mitropolit (episcop) de ~ 123, 128, 134, 138, 141, 155, 162, 166, 167, 169, 175, 184, 190, 195;
pecete 85.

Mitropolia Sucevei (de Suceava); hram, v. **Sfîntul Gheorghe;**
primește sălașe de țigani 31, 94, prisăci 98, 157, vie 157; cumpără satul Mihăiești 123, 128; vinde satul Greci 123 și o moară 225; dă, în schimb, satul Jicovul de Jos 221;
mitropoliți, v. **Theoctist, Gheorghe;**
țîrcovnic de la ~ 123;
biserica Mitropoliei, loc de odihnă (?) al Evdochiei, soția lui Ștefan cel Mare 157;
traducător de acte de la ~ 109, 159, A (1804—1805); condică de acte de la ~ I (1833);
pecete 186.

***Mitulița,** sat, <probabil pe Botna; azi R. S. S. Moldovenească, r. Kotovsk>; om din ~ IX.

<Mîndîc (azi Livădeni)>, sat, v. **Mindic.**

Mîndre, fiul lui Fumu, fratele lui Șteful, dăruiește m-rii Neamț loc pentru mori din hotarul satului Dileni 8.

Mîndre, ginerele lui Voineag; pierde, în judecată cu Misea, dreptul de a stăpîni satul Tîrnauca 122.

Mîndrea Jumătate, boier, vinde satul Rașcăuți 48.

Mîndrești, sat; <c. Vlădeni, j. Botoșani>; preot din ~ 60 (1741).

***Mîndrești,** sat, pe Orbic, ț. Neamț; <lîngă Goșmani, fost Bîrcu-~, c. Români, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.

Mîndricica, boier în sfat 11.

<Mînjina>, pîrîu, v. **Mănzina.**

Mîrza (Mirze, Mîrzea, greșit: Moera, Moerdza, Moerzea, Moerzoe, Moerzoi, Moroz), fiul lui Stanciul pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 153, 155, 156, 158, 161—163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206;
pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat VII—XIII, XV, XVI.

Mîrzăști, (Mirzești), sat, cu iaz, livezi și vii, ț. Orhei; <azi R. S. S. Moldovenească, Mîrzești, c. Bulăești, r. Orhei>; întărit lui Dumitru și Gheorghe Budeci XV; în hotar VII.

<**Moara Ciornei,** sat, c. Țibana, j. Iași>, v. **Veja** (la gura Vejii), loc de moară.

Moara lui... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată moara.*

Mocrul, v. **Cozma ~.**

Modruz, v. **Iliaș ~.**

Moera (Moerdza, Moerea, Moerzoe, Moerzoi), greșit: pentru Mîrza, v. **Mîrza.**

Mogoșescul, v. **Manea ~.**

Mogoșești, sat, pe Vilna, ț. Vaslui; <denumit ulterior Slobozia, înglobat în Ipatele c. ~, j. Iași>; întărit lui Manea Mogoșescul 118.

Mogoșești, sat, <pe Siret; Mogoșești-Siret, c. ~, j. Iași>; vamă la ~ 41.

<**Mohorîți,** numit anterior Simești, denumire schimbată în Cornățelu, sat, c. Motoșeni, j. Bacău>, v. **Simești.**

Moica, fratele lui Costea; cumpără o seliște la Cîrligătură, la Fîntîna lui Știubei 143, 144.

Moica, fratele lui Toader Moica; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Moica, Moicescul, v. și **Toader Moica.**

Moimești, sat, mai sus de tîrgul Iași; <c. Popricani, j. Iași>; întărit, după judecată cu Cernu, Romănel și Drăgoi, lui Șandro Tătăranul și soției sale, Magda 183.

Moina, top., <probabil pe valea inferioară a Tutovei; j. Vaslui>; sat la ~ 20.

Moisie, pîrîu; <afluent al Elanului mai sus de Poșta Elan, c. Vutcani j. Vaslui>; sat la ~ 99.

Moisie (la ~), sat; <Oțeleni, c. Hoceni, j. Vaslui>; al lui Ivul Solca și al lui Bogdan fiul lui Herman 99.

<**Moișa,** sat, c. Boroaia, j. Suceava>; v. **Moișești.**

Moișă Filosofu, tatăl lui Danciu și al Marușcăi 112.
v. și satul unde a fost ~.

Moișă Filosofu (unde a fost ~), sat, pe Rebricea; <Filosofi, în Sîrbi, azi Ciocîrlești, c. Scînteia, j. Iași>; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.

Moișești, sat; <Moișa, c. Boroaia, j. Suceava>; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.

Moldova, rîu; <afluent al Siretului>; sate pe ~ 27, 33, 130, 163, 173, 193, 245, 249; mori și șteze pe ~ 70, 173; pod umblător pe ~ 70; posadă pe ~ 3, 24;
<pîraie confluente cu ~>, v. **Bîlcoaia, Pîrîul Alb, Șimuz, Șomuz, Toplița.**

Moldovița, m-re; <în s. Vatra Moldoviței, c. ~, j. Suceava>; hram, **Bunavestire;**
primește întărire, cu scutiri, pentru sate, 40, 60, 74, 189, iezere 6, 90, case 9,

www.dacoromanica.ro

43, 64, obroace, 14, 24, 75, posade 3, 24, prisăci 24, 90, vămi 41, 90; danii particulare întărite ei 3, 24, 102; egumen 123; v. şi **Anastasie;** călugări 75; catastif al ei 75.

Molniţa, sat; ⟨azi R.S .S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; întărit, după judecata cu Crasnăş postelnic ş.a., lui Husin şi soţiei sale, Maruşca 100.

Molovateţ, pîrîu; afluent al Vişnevăţului ⟨superior; R. S. S. Moldovenească, r. Străşeni⟩; gura sa, punct de hotar 163, 165.

Monca, greşit: pentru Moica 16, v. **Tador Moica.**

Moranciul (Murance, Muranciu), boier; cumpără jumătate din satul Bucşeşti A, B, V; primeşte întărire pentru satele Colibeni, unde a fost Petria Roşca ş.a. A, B.

⟨**Morăreni,** sat, c. Alexandru Vlahuţă, j. Vaslui⟩; mori probabil în ~, v. **Petru Delţag** (unde a fost moara lui ~); **Şteful ⟨Cernat⟩** (lîngă moara lui ~); mori probabil lîngă ~, v. **Vulpaş** (morile lui ~).

Moroz, greşit pentru Mîrza, v. **Mîrza.**

Motişeşti, sat (cu o selişte, a lui Tatul, în hotar), la obîrşia Corodului, mai sus de Cernăteşti; ⟨în Fundeanu, c. Drăguşeni, j. Galaţi⟩; dăruit lui Herman, nepotul lui Oţel, şi vîndut de acesta lui Şteful Cernătescul 115, 154.

Movici (Ioan ~), greşit: pentru Iachimovici, v. **Petru al lui Iachim.**

Movila Mare, peste Bahlui, la Cîrligătura; ⟨probabil la Holm, c. Podu Iloaiei, j. Iaşi⟩; loc pustiu la ~ 56.

Movila Mare (~ a lui Ştiubei); ⟨lîngă Ştiubieni, c. ~, j. Botoşani;⟩ punct de hotar 26.

Movila Săpată (la ~), loc pustiu, şi moară, pe Răut, în capul Briahnii; ⟨s. Tîrzieni, azi R. S. S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei⟩; dăruit lui Ivaşcu Andronic 236.

Movila Turcului, movilă, la Drăgăneşti, ⟨azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Lazovsk⟩; punct de hotar X.

Movila lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicată movila.*

Movilău (drumul mare al Movilăului); greşit: pentru Hmielov, v. **Hmielov.**

Movile (la ~), loc, mai jos de Crăhan; ⟨lîngă Cîrja, c. Murgeni, j. Vaslui⟩; întărit lui Benea 140.

Movile, v. şi **Patruzăci di Movili.**

Muhrum, v. **Toder ~.**

Muncei (unde a fost cetatea lui Duma Negru), sat, pe Rebricea; ⟨Poiana cu Cetate, c. Grajduri, j. Iaşi⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.

Muncel, pîrîu; afluent al Solonţului ⟨în c. Solonţ, j. Bacău⟩; loc la gura sa 178.

Muncel (în ~), poiană, pe pîrîul Muncel, afluent al Solonţului; ⟨în c. Solonţ, j. Bacău⟩; întărită lui Danciul Boldăş 178.

Muncelul (la gura Muncelului), loc de sat, pe Solonţ; ⟨în c. Solonţ, j. Bacău⟩; întărit lui Danciul Boldăş 178.

Muncelul, pîrîu; ⟨la Corlata şi Berchişeşti, c. Drăgoieşti, j. Suceava⟩; hotar 193.

Muncelul, poiană, cu m-re; ⟨în Corlata, c. Drăgoieşti; j. Suceava⟩; întărită lui Corlat 193.

Munte, sat, ţ. Trotuş; ⟨Jevreni (anterior Ijvereni, Izvereni (?), azi Viişoara, c.s. Ştefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; cumpărat de Ioaniş Izvareţ de la Ivanco Ungureanu 133.

Munteanu, v. **Ion ~.**

⟨Muntele Athos⟩, v. **Sfîntul Munte.**

Muntele Mare; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; hotar IV.

Murance, v. **Moranciul.**

Murgeni (unde este casa lui Benea), sat, pe Ialan; ⟨c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Benea 140.

Murgu (⟨hotarul lui⟩ ~, ulterior Murgeşti), pe Telejna, mai jos de Glodeni; ⟨în Bereasa, c. Dăneşti, j. Vaslui⟩; în hotar 110.

Mursea, v. **Vlad ~.**

Muste, v. **Isaiu ~.**

Muste, v. şi **Izvorul Mustei.**

Musteaţă, v. **Martin ~, Vasile ~.**

Muşa, fiica lui Manciul; vinde o parte din satul Donceşti 212.

Muşa, soţia lui Pentelei, mama Cernei şi a lui Cîrstea, soacra lui Petru Oţelescul; primeşte întărire pentru satul Pînteleeşti 121.

Muşa, soţia lui Vindereu; primeşte întărire pentru satul Vinderei 209.

⟨Muşat⟩, v. **Ştefan ~.**

Muşat, vornic, v. **Onică ~.**

Muşat (fîntîna lui ~), loc; ⟨probabil la Muşata, c. Berezeni, j. Vaslui⟩; întărit lui Stan Horja 246.

⟨Muşata⟩, sat, v. **Muşat** (fîntîna lui ~), loc.

N

Naharoie (Nihovoi), sat, pe Siret (?)); ⟨Mihoreni (?), azi R. S. S. Ucraineană, denumire schimbată în Petraşivc(?), c. Bairaki (fost Mogoşeşti), r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Toma Cînde 71.

Nalov (peste ~), greşit: pentru Liteanul, v. **Liteanul.**

Nan, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.

Nan, ţigan; dăruit, cu sălaşul său, de Isaia pîrcălab, Episcopiei de Roman 129.

Nan, ţigan, fiul lui Vlad, fratele lui Mihul, al lui Voica şi al lui Radul; întărit m-rii Neamţ 25, 163.

www.dacoromanica.ro

Nan (fîntîna lui ~); ⟨la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; punct de hotar V.
Narnat, tătar; vîndut lui Arbure portar C.
⟨**Naslavcea,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; sat probabil lîngă ~, v. ***Hlineşti.**
Nasta, sora Varvarei, a lui Marcu şi al lui Bălaur; primeşte întărire pentru satul Vîrtop 224.
Nasta, soţia lui Gavril Habăş, sora lui Iurie Şerbescul, cumnata lui Mihul, a lui Mircea ş.a.; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Nastasia, sora lui Tăbuci şi a lui Pojar; vinde domnului satul Ostriţa 184.
Nastasia (Nastea), soţia lui Ignatie zis Iuga vistier, mama lui Mihul ceaşnic şi a Sofiei 102, 205, 207, 208, 211.
Naste, soţia lui Boldur; pierde, în judecata cu Oană, satul Stroeşti 130.
Nastea, fiica lui Andreico, sora lui Coste, a Vascăi şi a Ghindei, nepoata lui Iliaş ceaşnic; vinde satul Peletiuceştii de Jos 263.
Nastea, fiica lui Becu, soţia lui Delea; dăruieşte un loc de poiană la Fîntîniţe 177.
Nastea, fiica lui Steţco şi a Anuşcăi, sora Soficăi; dă, în schimb, satul Hemeiani 167.
Nastea, fiica vitregă a lui Căpăţînă, sora Fedorei, nepoata lui Corui; vinde un loc de moară pe Brădăţel 262.
Nastea, soţia lui Duma clucer, fiica lui Petru Brăescul, sora lui Iurie, a Fedorei şi a Oliuşcăi; primeşte întărire pentru satele Cîndeşti, Lozna ş.a. 229.
Nastea, soţia lui Toader Urdiugaş; ocina ei, satul Ghighoeşti, întărită soţului 253.
Naşterea Maicii Domnului; hramul m-rii Boişte 1.
Neacşul, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Neag, v. **Neagu, Niagu.**
Neagoe, ⟨logofăt⟩; sat vîndut de verii săi 48;
satul ⟨unde este⟩ curtea de jos a lui ~ (care a fost a lui ~), v. **Negoeşti.**
Neagoe, v. şi **Neagu.**
***Neagomireşti,** sat, la obîrşia Hovrăiatei; ⟨la sud de Orgoieşti, c. Bogdăneşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Mircea 230.
Neagşa, fiica lui Mihăilă Şopîrlă; vinde jumătate din seliştea Şopîrleni 252.
Neagşa, fiica Negritei şi a lui Tricolici vornic, vara Marei, a lui Mihuţă şi a lui Misea, nepoata lui Nicoară din Vaslui şi a lui Dragotă Tămăşanul; scrisoare adresată ei 232.
Neagşa, sora lui Giurgea, a Anuşcăi şi a Vasutcăi, nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.
Neagşa, soţia lui Albul, nora lui Iurie Şerbescul, cumnata lui Mihul ş.a.; vinde seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.
Neagu (Neag, Neagoe, Niagu, greşit: Neaigu), comis; în sfat 123, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, VII—XI, XIII—XVI;
pîrcălab de Chilia; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211;
boier în sfat 212—214, 216—219, 221, 224, 226—228, 230, 233, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249—254, 257—259, 261—265, XX, XXII.
Neagu (pîrîul lui ~); ⟨afluent al Cernului lîngă Bucşeşti; c. Poduri, j. Bacău⟩; hotar V.
Neagu Cîmpeanu, boier; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Neagul, nepotul lui Poiană, vărul lui Tatul; dă, în schimb, satul Timişeşti 77.
Neagul, v. şi **Niagu.**
Neamţ, cetate; ⟨în or. Tîrgu Neamţ, j. Neamţ⟩;
pîrcălabi de ~ 65, 70, 76—78, 81, 86, 87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106, 107, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136, 138, 140, 141—145, 148, 149, 152, 154—156, 158, 161, 162, 166—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—245, 247, 249, 250—254, 257—259, 261—265, C, VI—XI, XIII, XV, XX, XXII; v. şi **Albul, Arbure, Ciopei, Dajbog, Ion Buorean, Isaia, Manoil, Micotă, Reaţeş;**
în hotar III.
Neamţ (Mînăstirea de la ~); ⟨în s. Mănăstirea Neamţ, c. Vînători-Neamţ, j. Neamţ⟩; hram, v. **Înălţarea;**
primeşte întăriri pentru sate 19, 54, 67, 163, 245, prisăci 39, 57, 117, 163, 165, locuri (pămînt) 8, 45, hotare 39, III, mănăstiri 67, 163, ţigani 25, 163, tătari 13, 33, 67;
primeşte întăriri cu scutiri pentru sate 44 şi iezere 57, 117; scutită de vamă şi desetină 39, 164;
vinde satele Bilosăuţi şi Cobîlcini 168;
egumeni de la ~ 19, 44, 123, 163, 165, 166, 168, 245;
v. şi **Ioasaf, Pimen, Siluan, Simon;** călugări de la ~ 168; dregători de la ~ 44;
prisacă a m-rii, în hotar 52 (identificare nesigură; v. şi **Bistriţa,** m-re).
Neamţ, munte; întărit m-rii Neamţ III.
Neamţ, pîrîu; ⟨afluent al Moldovei la Timişeşti, c. ~, j. Neamţ⟩; sate pe ~ 51, 53, 54, 67, 87; sat la gura sa 163; hotar 26, III;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Cacova, Carpenul, Izvorul Mustei, Nemţişor, Peperig, Sasca;** v. şi **Neamţul Mare.**
Neamţ, tîrg ⟨or. Tîrgu Neamţ, j. Neamţ⟩; tîrgoveţi 19, 45; tătari domneşti de la ~ 29, 132, 138; dregător de ~ 29;
acte scrise la ~ 29, 44, 57;
loc lîngă ~ 45.

www.dacoromanica.ro

Neamţ, ţinut ⟨j. Neamţ⟩; sate din ~ 134, 146, 243, II, XX, menţ. tîrzie: 107, 242;
dregători din ~ opriţi a intra în sate scutite 134, 146;
isprăvnicia de ~ 95 (1793).
Neamţ (hotarul m-rii ~), de la cetatea ~, din sus şi din jos de m-rea ~; ⟨în c. Vînători-Neamţ, Pipirig, Farcaşa şi Poiana Teiului, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Neamţ III.
Neamţul Mare, pîrîu; ⟨cursul superior al Neamţului (numit şi Ozana), afluent al Moldovei la Timişeşti, c. ~, j. Neamţ⟩; loc pe ~ 26;
v. şi **Neamţ,** rîu.
Neamţul Mare (pe ~), loc, de la gura Cacovei la gura Sascăi; ⟨probabil în c. Vînători—Neamţ, j. Neamţ⟩; dăruit m-rii Pobrata 26.
Nechid (Nichid), pîrîu, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨afluent al Bistriţei la Ruseni, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; sate şi mori pe ~ 76, 233, 234;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Pîrîu.**
Nechid, v. şi **Nichid.**
⟨**Nechit,** sat, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Poiana** de la Pîrîu;
moară lîngă ~, v. **Nichid** (la ~);
poieni lîngă ~, v. **Poiana Lungă, Runcuşorul.**
Necoară, fiul lui Casco, fratele lui Giurge al lui Toader ş.a.; vinde o parte din satul Cascoeşti 250.
Necoară (Negoară), fiul lui Oniţă, fratele lui Once, unchiul Marinei; cumpără satul Tungujani şi o parte din satul Cascoşeti şi primeşte întărire pentru satul Gîrbeşti 250.
Necoară, v. şi **Nicoară.**
Necorescu, v. **Jurja** ~.
Neculai, boier; în sfat VI.
Neculai, stolnic, greşit; pentru Luca, v. **Luca.**
Neculai, traducător 253 (1827).
Neculai, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Neculai, v. şi **Nicolae, Nicolai.**
⟨**Nedăbăuţi,** sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuţi⟩, v. **Crainicăuţi.**
***Negeşti,** sat, pe Pîrîul Carului, ⟨lîngă Păuşeşti, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; cumpărat de Ion Negoescul de la Tador Fofîş 85.
Negoară, v. **Necoară.**
Negoescul, v. **Ion** ~.
Negoeşti, sat, pe Pîrîul Negru; ⟨înglobat în Dragomireşti, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Gostilă 87; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Roman 138.
***Negoeşti** (unde este casa lui Cîrstea Negoiu), sat, pe Vaslui; ⟨mai sus de Soleşti (?), c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Cîrstea Negoiu 179.
***Negoeşti** (⟨unde este⟩ curtea de jos a lui Neagoie — care a fost a lui Neagoie—, ⟨unde este⟩ curtea lui Mihail logofăt — curtea panului Mihul —), sat şi curte boierească, pe Siret; ⟨lîngă Gura Bîdiliţei, c. Vînători, j. Iaşi⟩; cumpărat de Mihail logofăt 33, 48, apoi confiscat de domn şi promis a fi restituit 152, 169.
Negoi, fratele lui Bratul; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Negoteşti (greşit: Nepoteşti), sat, ţ. Suceava; ⟨Nigoteşti, c. Vadu Moldovei, j. Suceava⟩; întărit lui Oană şi fratelui său, Ivaşco Păşcu 159.
Negrea, v. **Petru** ~.
Negrilaş, diac; scrie act 186.
Negrilă, boier; stăpîn în Borceşti 49.
Negrilă (Negrilo, greşit: Neprilă, Neprilo), ceaşnic; în sfat 103, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, C, VIII—XI, XIII, XV, XVI.
Negrilă, pîrcălab de Galaţi; hotarnic II.
Negrilă, soţul Măruşcăi, ginerele lui Andrieş Slujăscul 79.
Negrilă (greşit: Greul), tatăl lui Condrea 127.
Negrilă, vornic ⟨de gloate⟩; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
⟨Negrilescul⟩, v. **Ion** ~, **Petrică** ~.
Negrileşti, selişte, pe Tutova; ⟨probabil lîngă Iveşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărită lui Ignat postelnic 20.
⟨**Negrileşti,** sat, c. s. Munteni, m. Tecuci, j. Galaţi⟩,
sat lîngă ~, v. ***Verişeşti.**
Negrita, soţia lui Tricolici vornic, mama Neagşei, cumnata lui Nicoară din Vaslui şi a lui Dragotă Tămăşanul; scrisoare adresată ei 232.
Negriteasca, pîrîu; afluent al Bistriţei ⟨la Podoleni, c. ~, j. Neamţ⟩; sat la gura pîrîului ~ XX.
Negru, v. **Danciul Cernu** (~), **Duma** ~, **Giurgiu** ~.
Negru (al Negrului), v. **Şteful Cernat.**
Negru (cel ~), v. **Şandru** ~.
Negru, v. şi **Negrea.**
Neicea, fratele lui Malişca; primeşte danie pămînturi pustii pe pîrîul Vişnovăţ XXIV.
Nemţeanul, pentru: de Neamţ, v. **Isaia,** pîrcălab de Neamţ.
⟨**Nemţeni,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Obileni, r. Kotovsk⟩; sat în ~, v. **Hlăpeşti.**
Nemţişor, pîrîu; ⟨afluent al Neamţului la Vînători-Neamţ, c. ~, j. Neamţ⟩; m-re pe ~ III.
Nenciul, nepotul lui Basea; vinde satele Costeşti şi Săcătura 235.
Nepoteşti (greşit), v. **Negoteşti.**
Neprilă, greşit: pentru Negrilă, v. **Negrilă.**
***Niag** (unde este ~), sat, la Vadul Huşilor, pe Prut; ⟨lîngă Săratu, c. Stănileşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Niagu, v. **Neagu.**
Nichid (la ~), moară; ⟨lîngă Nechit, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; întărită lui Oană Grama 76.

www.dacoromanica.ro

Nichid, v. şi **Nechid.**

Nichil, voit din Suceava; în sfat 4.

Nichita, boier; primeşte întărire pentru satele Bieşti, Giugureni şi Hăjdieni VII.

Nicoară din Vaslui, fratele lui Tricolici vornic şi al lui Dragotă Tămăşanul, unchiul Neagşei, al Marei ş.a.; scrisoare adresată lui 232.

Nicoară (seliştea lui ~, ⟨sec. XVII: Nicorina, apoi Hilimoneşti⟩), pe Rebricea Mică; ⟨lîngă Bolaţi (?), c. Rebricea, j. Vaslui⟩; cumpărată de Ivaşco Goenescul 90.

Nicoară Sîrbescul, fratele Ciorbinei; cumpără satul unde a fost Moişă Filosoful şi primeşte întărire pentru satele unde a fost curtea lui Duma Negru, unde au fost Grecii lui Duma Negru ş.a. 112; vinde domnului 100 de stupi 157.

Nicola, tatăl Gradei şi al Cernei; socrul lui Ivul Solca 99; satul unde a fost casa lui ~, v. **Miculeşti.**

Nicolae, fratele lui Eustafie Rughi, al Rughinei şi al Anghelinei, nepotul lui Ionaşco Rudi; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare, Samaleuca Mică şi Şalvira XIII.

Nicolae Drăgan, fiul lui Iliaş Drăgan, fratele Elenei, unchiul lui Ionaşco Heretei; primeşte întărire pentru jumătate din satul Drăgăneşti X.

Nicolai Zîmbrada, unchiul (?) lui Vlasîn; primeşte întărire pentru satul Bugeani IX.

⟨Nicorina⟩, v. **Nicoară** (seliştea lui ~).

Nicula (Micula), ţigan, tatăl lui Dinga şi al lui Manciul 25, 163.

Niculae Matosgada, postelnic; primeşte întărire pentru satul Puhoiul XI.

Niculae, v. **Neculai.**

⟨**Nigoteşti,** sat, c. Vadu-Moldovei, j. Suceava⟩, v. **Negoteşti.**

Nimăiasă, v. **Ana ~.**

⟨**Niorcani,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Rudi, r. Donduşeni⟩; sat lîngă ~, v. ***Hriţănki.**

Nistor, fiul vitreg al lui Dolj; vinde o treime din satul Doljeşti 212.

Nistorian, v. **Vlasie ~.**

Nistru, fluviu; sate şi selişti pe ~ 33, 48, 56, 168, 191, 244, 254, XIII, XVI; prisăci la ~ 48, 69, 107; iezere, gîrle şi bălţi la ~ 46, 57, 91, 107; vaduri pe ~ 57, 91; loc pentru năvoade pe ~ 138; mreje la ~ 17; garduri de nuiele la ~ 69; hotar 46, 57, VI, XVI; scutire de vamă la ~ 41, 42, 134, 164;
poruncă domnească pentru oprirea tătarilor la ~ XVIII;
greşit: 139;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Rîuşorul Negru.**

⟨**Nîrnova,** rîu, afluent al Prutului⟩; pîrîu confluent cu ~, v. **Bujor.**

⟨Noua Suliţă⟩, sat, v. **Şizcăuţi.**

***Noureşti** (Noureţu), sat, sub Bohotin, mai jos de cîmpul de la Zlătăroaie; ⟨lîngă Cozia, c. Costuleni, j. Iaşi⟩; în hotar 148; drum spre ~ 39.

Noureţu, sat, v. **Noureşti.**

⟨**Novaci,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Tuzara, r. Călăraşi⟩; prisacă lîngă ~, v. **Vrabia.**

Novogorod, v. **Cetatea Nouă.**

⟨Novoseliţa⟩, sat, v. **Şizcăuţi.**

O

Oana (Oană, Oane), pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—251, 253, 254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV.

Oana, tătar; dăruit m-rii Bistriţa 132.

Oană, fiul lui Ştefan Roşu, fratele lui Ioil şi al Ceuţei, unchiul lui Cozma; vinde satul Ştefăneşti 264.

Oană, fratele lui Alexa spătar; vinde domnului satul Balcăuţi 175.

Oană, fratele lui Petrea şi al lui Duma, nepotul lui Oană Giuratul; primeşte întărire pentru satele Bruduréşti, Săcălîşeşti ş.a. 156.

Oană, pîrcălab de Chilia, greşit: pentru Goian, v. **Goian.**

Oană (Ona), postelnic, nepotul Maruşcăi Stroiasa; primeşte danie satul Stroeşti 27; obţine, prin judecată cu Boldur ş.a., satul Stroeşti 130.

Oană, tătar; fugit în Polonia; iertat de domn de robie 162.

Oană Cîndescul, boier; primeşte întărire pentru satele Drăgoeşti, Verişeşti ş.a. 22.

Oană Cuhne, boier; vinde satul Cuhneşti 258.

Oană Giuratul, bunicul lui Petrea, al lui Oană şi al lui Duma 156;
v. şi seliştea unde a fost casa lui ~.

Oană Giuratul (unde a fost casa lui ~, sec. XVI: s. Oneşti), selişte, pe Gîrbovăţ, ⟨lîngă Tălpălăi, c. Poienari, j. Neamţ⟩; întărită lui Petrea şi fraţilor săi 156.

Oană Grama, boier; primeşte întărire pentru satele unde a fost jude Draganici şi unde a fost jude Dîmba 76.

Oană Horgescul, fratele lui Băloş, ruda lui Sima şi a lui Ştefan Tunsulu; cumpără satul Tunseşti şi primeşte întărire pentru satul Horgeşti 32.

Oană Julici, v. **Oană Pînteco.**

Oană Păşcu, fratele lui Ivaşco şi al Stanei; primeşte întărire pentru satele Lipovăţ, Suhuleţ ş.a. 159;
v. şi **Oană Pîşco.**

www.dacoromanica.ro

Oană (Ioan)Pîntece (Julici), fratele lui Julea 128; dăruieşte m-rii Moldoviţa posadă peMoldova 3;
boier: în sfatul lui Alexandru voievod 4, 21—28, 32, 33, 35, 36, III, al lui Bogdan voievod 11, 13, al lui Petru voievod 40, 41, 45, 49—54, 56, 58, 59, 61 şi al lui Ştefan ⟨cel Mare⟩ 65, 66; hotarnic 26.
Oană Pîşco, cumnatul lui Raicu, vinde satele Pobrata, Berindeeşti ş.a. 33;
v. şi **Oană Păşcu.**
Oană Tihul, boier; cumpără satul Glodeni 259.
Oană, v. şi **Ion.**
Oancea, bulgar, tatăl lui Şteful 107.
Oancea, logofăt; în sfat 4.
Oancea, tătar, tatăl lui Petraş; întărit m-rii Bistriţa 107.
Oancea, tătar, tatăl lui Petraş; întărit m-rii Neamţ 67.
Oancea Doljescul, tatăl Maruşcăi 212.
Oane, v. **Oană.**
Oanică Muşat, vornic; cumpără seliştile Poprincani 206 şi Uncheteşti 254.
Oanţa, diac; scrie act 200.
Oanţa, hotarnic 61.
Oanţa Priseacă, boier în sfat 123.
Oanţă (Oanţa, Oanţe), pîrcălab de Cetatea Nouă; în sfat 141, 145, 147, 154—156, 158, 161.
Oanţă, ţigan, fiul lui Zavid, fratele lui Ţincă şi al lui Popuţea; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 163.
Oanţul, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la Oanţu, c. Pîngăraţi, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Oarbic, v. **Orbic.**
***Obărşie** (sub ~, ⟨la⟩ gura Gîrlii), sat, cu loc de prisacă, peste Prut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, probabil lîngă Strîmbeni, c. Bujor, r. Kotovsk⟩; întărit lui Stan Horja 246.
Obîrşia, (unde este casa lui Toader Urdiugaş), sat, la izvorul Pîrîului Alb; ⟨în Borniş (?), c. Dragomireşti j. Neamţ⟩; întărit lui Toader Urdiugaş 253.
Ochieni, sat, pe Polocini; ⟨Ocheni, c. Huruieşti, j. Bacău⟩; întărit lui Ilea Huru comis 183;
selişte lîngă ~, v. **Stînceoaia.**
Ochim, pentru Iachim, v. **Petru al lui Iachim.**
Ocoale, v. **Gura Ocoalelor.**
Octuz, rîu; ⟨Oituz, afluent al Trotuşului la m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; sat pe ~ 111.
⟨**Odobeşti,** oraş, j. Vrancea⟩; cetate lîngă ~, v. **Crăciuna.**
⟨**Oituz,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **Grozeşti.**
Olena, v. **Elena.**
Oliuşca, fiica lui Petru Brăescul, sora Nastei, a Fedorei şi a lui Iurie, cumnata lui Duma clucer; primeşte întărire pentru satele Cîndeşti, Lozna ş.a. 229.
Oloveanco, v. **Oţel.**
Ona, v. **Oană.**
Once, fiul lui Oniţă, fratele lui Necoară, unchiul Marinei; primeşte întărire pentru satul Gîrbeşti 250.
Oncea (unde au fost casele Oncii), sat, v. **Huşi.**
Oneşti, cătun, la Maluri; ⟨azi m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; dăruit m-rii Bistriţa 79;
v. şi **Lăbăşeşti,** cătun.
***Oneşti,** sat, cu mănăstire şi prisacă, la Cîrligătura; ⟨lîngă Brătuleni, c. Miroslava, j. Iaşi⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56, 61.
⟨Oneşti, sat⟩, v. şi **Oană Giuratul** (unde a fost casa lui ~), selişte.
Onica (Onicică) de la Jijiia, vistier 11; dăruieşte m-rii Pobrata satul unde este casa lui 73; v. şi **Oniceni.**
***Oniceni** (unde este casa lui Onică⟩, sat, cu moară, pe Jijia; ⟨lîngă Iacobeni, c. Dîngeni, j. Botoşani⟩; dăruit de Onică de la Jijia m-rii Pobrata 73, şi întărit, cu scutiri, acesteia 83.
Oniceani sat; ⟨Oniceni, c. ~, j. Neamţ⟩; părţi întărite verilor Giurgiu şi Ion Oniceanul 247; în hotar cu Mărmureni 145.
Onicianul, v. **Giurgiu ~, Ion ~.**
Onicică, vistier, v. **Onică.**
Oniţă, tatăl lui Necoară şi al lui Once, bunicul Mărinei; cumpără satul Gîrbeşti 250.
Onţa, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Onţeşti, sat, greşit: pentru Conţeşti, v. **Conţeşti.**
Onufreiu, bunicul sau unchiul lui Ioan Munteanu 100.
Onutul de Gios (1775: greşit Balamutiţa), sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. Onut, r. Zastavna, reg. Cernăuţi⟩; Ştefan cel Mare pentru ~ 63.
Opreşini, sat, v. **Oprişani.**
Oprişac, boier 60.
***Oprişani** (Opreşini, Oprişeni), sat, pe Chivejdi, ţ. Neamţ; ⟨în Cuejdiu, c. Gîrcina, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Bistriţa 107, cu scutiri 146; în hotar IV.
Oprişeşti, sat, pe Zeletin, ⟨menţ. tîrzie: ţ. Tecuci; c. Răchitoasa, j. Bacău⟩; întărit lui Trişor şi fratelui său, Tador 23.
Orbic (Oarbic), pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la or. Buhuşi, j. Bacău⟩; sate pe ~ 107, 228.
Orbul, v. **Ivaşcu ~.**
Orcidar, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Alcedar, c. ~, r. Rezina⟩; hotar XVI.
Orgoaie, v. **Micul ~, Ştefan ~.**
Orgoeşti, sat, la obîrşia Hovrăiatii; ⟨Orgoeşti, c. Bogdăneşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Mircea 230;
sat lîngă ~, v. ***Neagomireşti.**
Orhei, cetate; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, în or.~, r.~⟩; pîrcălabi de~163, 165,

www.dacoromanica.ro

166, 168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217, 218, 221, 224, 226, 227, 233, 235, 237, 240, 241, 244—247, 250—254, 258, 259, 261—265, VII—XI, XIII, XV, XVI, XXII, XXIV; v. și **Bileș** (?), **Grozea, Radul Gangur, Vlaicul.**

Orhei, ținut; sate în VII, VIII, XV; oșteni orheieni XVIII.

Oriș, v. **Coste ~.**

Osif, tatăl lui Șteful, v. **Șteful al lui ~.**

Osobțea, pentru Sobțea, v. **Sobțea.**

⟨**Osoi,** sat, c. Sinești, j. Iași⟩; loc de moară probabil lîngă ~, v. **Șacovăț** (pe ~); prisacă probabil lîngă ~, v. **Gruiul** (la capătul Gruiului).

Ostapco, vătăman 189; satul unde a fost ~, v. **Ostăpceani.**

Ostăpceani (unde a fost Ostapco vătăman) sat, la Turia, ț. Iași; ⟨în Perieni, c. Probota, j. Iași⟩; jumătate din ~ dăruită m-rii Moldovița 189.

Ostra, munte și slatină; ⟨la ~, c. ~, j. Suceava⟩; întărite m-rii Humor 201.

Ostra (în text, greșit: Nistru), pîrîu; ⟨probabil afluent al Derehluiului la Ostrița, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; hotar 139.

Ostrița, sat, cu loc de moară pe Prut; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; cumpărat de domn de la Tăbuci ș.a. și dăruit m-rii Putna 184.

Oșihlib (Oșohlib), sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți⟩; întărit lui Andreico Ciortorîischi 124; în hotar 190.

Oșmeloie, bunica (?) lui Andreiu Dolha, a lui Miclea și a Marușcăi 231.

Oșohlib, sat, v. **Oșihlib.**

⟨**Otaci,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Cuizovca, r. Rezina⟩, v. **Ataciul.**

Oțel (Oloveanco), tatăl Cîrstinei, unchiul lui Herman; dăruiește satul Motișești, seliștea lui Tatul și o poiană 115, 154; boier în sfatul lui Bogdan voievod 11, 13, și al lui Ștefan cel Mare 65, 67, 70.

Oțel, v. și **Petru ~** (Oțelescul).

⟨**Oțeleni,** sat, c. Hoceni, j. Vaslui⟩, v. **Moisie** (la ~).

Oțelescul, v. **Petru Oțel** (~).

Ovdotia, v. **Evdochia.**

⟨**Ozana**⟩, pîrîu, v. **Neamțul Mare.**

Ozăreni, sat, „din granița Kiului"; ⟨R.S.S. Ucraineană⟩; preot din ~ VI.

P

Paisie, arhimandrit și stareț al m-rii Neamț; adeverește acte 39, 245 (începutul sec. al XIX-lea).

Paisie, ieromonah, tahigraf de la m-rea Putna; scrie acte 205, 207.

⟨**Palanca,** sat, înglobat în Gîrbești, c. Țibana, j. Iași⟩; prisacă probabil lîngă ~, v. **Veja** (lîngă ~).

Palica, greșit: pentru Balica, v. **Balica.**

Panait, v. **Pavel ~.**

Pancu (iazul lui ~), ⟨probabil pe Șomuzul Mare, în c. Horodniceni, j. Suceava⟩; în hotar 60.

Pantea (Pîntea), tătar, fratele lui Giurgiu; întărit m-rii Neamț 35, 67.

Pantea Ciurlica, tătar, fratele lui Cozma; întărit m-rii Bistrița 107.

***Panteleești** (Panteliești, Pînteleești), sat, la Iezer; ⟨ț. Tutova; lîngă Gîlțești, c. Puiești, j. Vaslui⟩; întărit Mușei, fiicei sale Cerna și ginerelui ei Petru Oțelescul 121.

Pantelei (Pentelei), soțul Mușei, tatăl Cernei și al lui Cîrstea, socrul lui Petru Oțelescul 121.

Parava, v. **Ion ~.**

⟨**Pașcani,** oraș, j. Iași⟩; sate în ~, v. **Bașoteni, Brătiești, Fîntîrele;** sat lîngă ~, v. ***Ciumălești.**

Pașcani, v. și **Pășcani.**

Pașco, boier; scrisoare adresată lui 232.

Pașco (greșit: Gașco, Vîlco), postelnic; în sfat 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, C; pîrcălab de Chilia; în sfat 158, 161, 163, 165—168, VII—XI, XV, XVI; pîrcălab de Neamț; în sfat XIII; boier în sfat 179, 183, 185, 186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206.

Pașco, tătar; întărit m-rii Neamț 13.

Pașco, v. și **Pășcu.**

Patrașcu, v. **Pătrașco.**

Patruzăci di Movili, top., ⟨azi R.S.S. Ucraineană, probabil la Voloca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; hotar 139.

Pavel (Pavăl) **Debrici** (Debriț), pisar al Episcopiei de Huși; traduce act 186 (1782); polcovnic, de la Mitropolie; traduce acte 19, 45, 60, 106, 109, 133, 144, 148, 159, 196, 233, A, (1799—1807); clucer; traduce acte 27, 59, 139, 149, B (1809—1815).

Pavel Panait, căpitan; traduce act 253 (1814).

Pădurea lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcție de care este indicată pădurea.*

Părtănoși (Pîrtănoși, Pîrtănuși), sat, pe Siret, mai sus de curtea lui Neagoie; ⟨sec. XIX: Părtiniș, în Hîrtoape, c. Vînători, j. Iași⟩; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pîșco 33 și întărit acestuia 48; confiscat și promis apoi de domn a-i fi restituit 152, 169.

Păstrăv, v. **Stan ~.**

⟨**Păstrăveni,** sat, c. ~, j. Neamț⟩; sat probabil lîngă ~, v. ***Rătești.**

www.dacoromanica.ro

***Păstrăveşti,** sat, cu două cuturi, ⟨pe Bistriţa; lîngă Ciumaşi şi Iteşti, c. Bereşti-Bistriţa, j. Bacău⟩; cumpărat de Stan Păstrăv de la Ştefan, nepotul lui Bogdan stolnic 18.

***Păşcani,** sat, pe Bistriţa, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨lîngă Ruseni (?), c. Borleşti, j. Neamţ⟩; cumpărat de Trifu Gîlcoş de la Borileşti şi vîndut apoi de nepoţii săi lui Dolga 223.

Păşcani, v. şi **Paşcani.**

Păşcu, v. **Ivaşco ~, Oană ~.**

Păşcu, v. şi **Paşco.**

Pătraşco (Patraşcu), fiul lui Danciul Cernu; vinde jumătate din satul Bucşăşti B, V.

Pătraşcu, fratele lui Ivaşco Popovschii; stăpîn al unei părţi dintr-un heleşteu 215.

⟨Pătrăşcani (azi Alexandru Vlahuţă), sat, v. **Alexandru Vlahuţă**⟩.

Pătru Delţag (unde a fost ~), sat, v. **Şteful Cernat** (unde este casa lui ~); v. şi **Petru Delţag.**

Pătru Durnea, boier; primeşte întărire pentru un loc de prisacă, de moară şi de hlabnic pe Şacovăţ 15.

Pătru, v. şi **Petre, Petru.**

⟨Peciştea⟩, sat, v. **Peciştul.**

Peciştul, sat, cu iazuri şi grădini, pe Cogilnic, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Peciştea, c. ~, r. Rezina⟩; întărit lui Ganea căpitan ş. a. VIII.

Peletiuceştii de Jos, sat, pe Siret; ⟨Peletucii de Jos, înglobat în Siretu, c. Săuceşti, j. Bacău⟩; cumpărat de Iaţco Dolha 263.

Penea, vătăman 132; satul unde au fost vătămani Tăvuciu, ~ şi Ananie, v. **Mărăţei.**

Pentelei, v. **Pantelei.**

Pentenul, munte; ⟨în Munţii Stinişoarei, j. Neamţ⟩; hotar IV.

Peperig, pîriu; ⟨afluent al Neamţului (Ozanei) la Pipirig, c. ~, j. Neamţ⟩; hotar III.

Peperig, v. şi **Fîntîna lui ~.**

Peperig, v. şi **Pipirig.**

⟨Perecichi⟩, v. **Coste ~.**

Pereni, sat, ţ. Orhei; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Trifeşti, r. Rezina⟩; în hotar VIII.

Periceanul, v. **Theodor Peruşanul.**

⟨**Perieni,** sat, c. Probota, j. Iaşi⟩; sat în ~, v. **Ostăpceani.**

Periianul, v. **Sima ~.**

Peruşanul, v. **Theodor ~.**

⟨**Pervomaiscoe** (fost Ţarigrad), sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩, v. **Ţarigrad.**

Petia Mare, sat, cu cuturi; ⟨Petia, c. Buneşti, j. Suceava⟩; o jumătate din cutul de sus întărită lui Lazor globnic 248.

Petir, tătar 154;
v. şi seliştea unde a fost tătarul ~.

Petir (unde a fost tătarul ~), selişte, cu poiană, pe Suceava, mai jos de Hueţeni; ⟨probabil în c. Udeşti, j. Suceava⟩; întărită lui Şteful Cernătescul 154.

Petoc, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.

Petrachi, v. **Petrică.**

Petraş (Petrică), tătar, fiul lui Oancea; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 13, 67.

Petraşco, fiul lui Ştefan cel Mare, v. Petru.

Petraşco (Pătraşco), ginerele lui Steţco şi al Anuşcăi, cumnatul lui Iurie vistier; dă, în schimb, satul Hemeiani 167.

Petraşco, v. şi **Pătraşco.**

Petre (Pătre), fiul Duşcăi, fratele lui Coste şi al lui Toma, nepotul lui Toader Dobrişan; primeşte întărire pentru satul Româneşti, pentru jumătate din satul Măzăreşti, ş.a. 235.

Petre, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ion ş.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Păşcanii 223.

Petre Puiul, boier; cumpără seliştea lui Bălan 82.

Petre Stravici, boier; se judecă cu Oană şi pierde satul Stroeşti 130.

Petre Tîmpe, boier; primeşte întărire pentru satele Zămişăşti şi Săcăloşeşti I.

Petre Viltoteanul ⟨pentru Vitolteanu⟩, boier; primeşte întărire pentru satul Vitolteşti 114.

Petrea (Pătru) **Brudur,** fratele lui Oană şi al lui Duma cliucinic, nepotul lui Oană Giuratul; primeşte întărire pentru satele Brudureşti, Sacalişeşti ş.a. 156; cumpără satul Ştefăneşti 264.

Petreşti, sat, pe Vilna, mai jos de Pîrîul Cornilor; ⟨înglobat în Ipatele, c. ~, j. Iaşi⟩; o treime, dăruită lui Lazor şi fratelui său, Băloş 185.

Petreşti, sat, pe Zeletin; ⟨Chetreni, c. Motoşeni, j. Bacău⟩; o jumătate întărită lui Oană Cîndescul 22; întărit lui Ion Baico, lui Toader şi lui Andriicu 238.

Petria Roşca (Roşcanu), boier; primeşte întărire pentru jumătăţi din satele Bucşeşti şi Tocăniceşti ş.a. B.

Petria Roşca (Roşcanu), unde a fost ~, sat, v. **Colibeni.**

Petrică, comis, v. **Petru Ezereanu.**

Petrică (Petrachi, Petre, Petrea, Petru, greşit: Petricică) **al lui Iachim** (Iachimovici, gr.: Iacomovicea, Icomovici, Ioan Movici, al lui Sima), fratele lui Vasco 141, 144;
postelnic; în sfatul lui Alexandru voievod 19, 25—28, 30, 33, 35, 36, 39, 45, XXIV;
greşit: stolnic; în sfat 20;
boier în sfatul lui Ştefan cel Mare voievod 76—78, 81, 86, 87, 90, 92, 93, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 120, 122, 124, 127, 129, 131, 135, 136, 138, 140, 141, 143—145, 148, 149,

www.dacoromanica.ro

151, 154—156, 158, 161, 163, 165—167, 179, 183—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, C, VII—XI, XIII, XV, XVI.

Petrică ⟨**Negrilescul** (1493)⟩; vinde satul Voineşti 96.

Petrică, v. şi **Petraş.**

⟨**Petriceanca,** sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Şiroca Poliana, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; v. **Mihailăuţi.**

Petrinco, jude 139; satul unde a fost jude ~, v. **Mihailăuţi.**

Petrişor, fiul lui Galin; se judecă cu Luca Pîrcălăbescul şi-i vinde satul Fîrloeşti 101.

Petru, boier; stăpîn al unor părţi din satul Marişeşti 50.

Petru comis, v. **Petru Ezereanu.**

Petru (Petraşco), fiul lui Ştefan cel Mare, fratele lui Alexandru 176—239, XVII, al lui Bogdan 191—224 şi al lui Ilie 191, 192; credinţa sa 176, 179, 183—187, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211, 212, 214—218, 220, 221, 224, 226—229, 238 XVII; greşit: 239.

Petru (Petre), logofăt; tatăl lui Luca 119; isparavnic de acte în cancelaria lui Bogdan voievod, 8, 11—13, 15;
fost logofăt sub Alexandru şi Petru voievozi; scrie act 37; în sfat 40;
logofăt al cancelariei lui Petru voievod; ispravnic de acte 46—54, 56, 59—61; în sfat 41, 58.

Petru, pîrcălab, fratele lui Costea;
în sfatul lui Alexandru voievod 3 (de Cetatea Albă) 16, 20—28, 32, 33, 35, 36, 39, 45, III şi al lui Petru voievod 47—54, 56, 58, 59, 61;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 65—67.

⟨Petru, spătar⟩, v. **Spătăroae.**

Petru (Pătru, Petre, Petrea), stolnic, fiul lui Andrică; se judecă pentru moartea tatălui său şi primeşte satul Brătieşti 195; obţine, prin schimb, satul Purceleşti 249;
în sfat 211—214, 217—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237, 240, 241, 243 — 247, 249—254, 257—259, 261—262, 263(?), 265, XXII.

Petru, vistier; în sfat 3;
v. şi **Petru Scurtul.**

Petru, voievod, ⟨fiul lui Alexandru cel Bun⟩, fratele lui Ştefan voievod şi al lui Bogdan voievod; robi tătari dăruiţi de ~ m-rii Neamţ 13;
vamă şi hereghie dată de ~ lui Gheorghe heregariul 4.

Petru (unde este casa lui ~ comis), sat, v. **Grădeşti.**

Petru al lui Ardău (Ardanevici), diac; scrie acte 60, 74, 75, 109.

Petru al lui Iachim, v. **Petrică al lui Iachim.**

Petru Albescul, fratele lui Dragoş; cumpără parte din satul Albeşti 11.

Petru (Petre) ⟨**Aron**⟩, voievod; întăreşte sate, ţigani, iezere ş.a. 40, 45—54, 56, 57, 59—61, A, I; acordă slobozenie unor sate mănăstireşti 40, 43—45 şi scutire de vamă 41, 42;
acceptă, împreună cu sfatul lărgit al ţării, să plătească tribut turcilor 58.

Petru (Pătru) **Bîlco,** fiul lui Bîlcu, primeşte întărire pentru satele Floceşti 188, Bîlcanii şi Domireştii 210.

Petru Bräescul, tatăl Nastasiei, al lui Iurie ş. a., socrul lui Duma clucer; cumpără satul Cîndeşti şi ţigani 229.

Petru Delţag (unde a fost: moara lui ~, moara lui ⟨Şteful Cernat⟩); moară, la obîrşia Smilei, la Bucoveni; ⟨probabil în Morăreni, c. Alexandru Vlahuţă, j. Vaslui⟩; întărită lui Şteful Cernătescul 154;
v. şi **Pătru Delţag.**

Petru (Pătru, Petrică), **Ezereanu,** comis; primeşte întărire pentru satele Grădeşti, Stănigeşti, ş.a. 49; martor la o hotărnicire 60;
în sfat 40, 41, 48, 50—54, 56, 58, 59, 61, IV.

Petru (Pătru) **Glodeanul,** boier; primeşte întărire pentru satul Glodeni 110, pe care îl vinde 259.

Petru Hudici, tatăl lui Iaţco, socrul lui Şandru; vinde satul Verijani 33;
boier în sfat 3.

Petru Negrea (Negru), boier; primeşte întărire pentru satele Dzemeşti, Săcălişeşti ş.a. 111.

Petru Oţel (Oţelescul), soţul Cernei, cumnatul lui Cîrstea, ginerele lui Pantelei şi al Muşei; primeşte întărire pentru satul Panteleeşti 121.

Petru (Petre, Petrea) **Ponici** (greşit: Poenici, Ponoceu), tatăl Ilcăi 195, 212, al Voicăi (?) 227; bunicul sau unchiul lui Laţco 113;
boier în sfatul lui Alexandru voievod 33; pîrcălab; în sfatul lui Ştefan cel Mare voievod 65—67, VI;
boier în sfat 70, 77, 78, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140, C, V;
omor săvîrşit de ~ 195;
pecetea sa 85.

Petru Scurtul, boier; în sfat 4, 21, 33;
v. şi **Petru** vistier.

Petru Sîrbescul, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.

Petru Vilna, bunicul sau unchiul lui Lazor şi al lui Băloş; dăruieşte nepoţilor parte din satul Petreşti şi din Poiana lui Miculiţă 185.

***Petru Vrană** (unde a fost curtea lui ~), sat; ⟨lîngă Horodnicul de Sus şi de Jos, c. Horodnic, j. Suceava⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Horodnic 200.

Petru, v. şi **Pătru.**

Piatra (~ lui Crăciun), m-re de la (din sus de) ~, v. **Bistriţa.**

Piatra lui Crăciun, tîrg; ⟨m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; sate lîngă ~ 33, 107; hotarul tîrgului ~ 202;

www.dacoromanica.ro

act scris la ~ IV.
Piatra lui Crăciun (sub ~), moară, v. **Chivejdi** (moara de la gura Chivejdiului).
Piatra Cornului, top.; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; hotar III.
⟨**Piatra Neamţ,** m. ~, j. Neamţ⟩, v. **Piatra lui Crăciun;**
sate în ~, v. **Bulgari, Mărăţei.**
***Piatra Roşie,** sat, peste Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Beloci (?), c. ~, r. Rîbniţa⟩, hotar XVI.
Piliposchie, socrul lui Vasîle Cracalii; dă ginerelui său cutul Bogdăneşti 215.
***Pilişăoani,** sat; ⟨probabil lîngă Tîrzieni, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei⟩; loc de ţarină lîngă ~, întărit lui Ivaşcu Andronic 236.
Pimen, popă, egumen al m-rii Neamţ 245.
⟨**Pipirig,** comună, j. Neamţ⟩; hotar în ~, v. **Neamţ** (hotarul m-rii ~).
Pipirig, v. şi **Peperig.**
Pisc, v. **Radul ~.**
Piscu, v. **Lazor ~.**
Piscul (poiana Piscului), ⟨lîngă Găneşti, c. s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iaşi⟩; punct de hotar 143.
Piscul, v. şi **Capul Piscului.**
Pitic, v. **Lazea ~.**
Pitici, sat, pe Siriţel; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, probabil lîngă Igeşti, c. ~, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩; cumpărat de Zbera 237.
Piţigaia, vîrf; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; punct de hotar III.
Piţurcă, nepotul lui Dan Poiană, fratele lui Mihăilă; vinde satul Şirăuţi 211.
Pîngăraţi, top.; ⟨la ~, c. ~, j. Neamţ⟩; punct de hotar IV.
Pîngărăciorul, pîrîu; ⟨afluent al Bicazului la Pîngărăcior, c. Pîngăraţi, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Pîntea, ţigan; vîndut, cu sălaşul său, lui Dajbog pîrcălab 212.
Pîntea, v. şi **Pantea.**
Pîntece, v. **Oană ~.**
Pînteleeşti, sat, v. **Panteleeşti.**
Pîrcălăbescul, v. **Luca ~.**
Pîrîu, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨afluent al Nechidului superior⟩; sat la ~ 76.
Pîrîul Alb, pîrîu, ⟨Izvorul Alb, afluent al Bistriţei la Izvorul Alb, or. Bicaz, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Pîrîul Alb, pîrîu; ⟨ ~ sau Valea Albă, afluent al Moldovei la Tupilaţi, c. ~, j. Neamţ⟩; sate pe ~ 217, 253.
Pîrul Arinilor, pîrîu; ⟨afluent al Pîrului Alb la Hlăpeşti, c. Dragomireşti, j. Neamţ⟩; hotar 217.
Pîrîul Boului, pîrîu; afluent al Cernului ⟨la Gura Cernului, înglobat în Româneşti, c. Bereşti-Tazlău, j. Bacău⟩; hotar V.
Pîrîul Carului, ⟨slav.: Vozova⟩, pîrîu, ⟨azi Săuzeni, afluent al Bahluiului, lîngă Leţcani, c. ~, j. Iaşi⟩; sat pe ~ 85.
Pîrîul Cornilor, pîrîu; afluent al Vilnei ⟨mai jos de Ipatele, c. ~, j. Iaşi⟩; sat la gura sa 185;
v. şi **Valea Cornilor.**
Pîrîul Fînaţelor, pîrîu; ⟨probabil afluent al Suhuleţului în c. Tansa, j. Iaşi⟩; selişte pe ~ 156.
Pîrîul Fîntînilor, pîrîu, ţ. Cîrligătura; ⟨afluent al Şacovăţului, probabil în c. Sineşti, j. Iaşi⟩; prisacă pe ~ 78.
Pîrîul Iezerului (Ezărului), pîrîu, ⟨la Ştiubieni, c. ~, j. Botoşani⟩; hotar 26.
Pîrîul Iezerului (pe ~), loc pustiu; ⟨lîngă Ştiubieni, c. ~, j. Botoşani⟩; dăruit m-rii Pobrata pentru a întemeia sat, iaz şi văratec 26.
Pîrîul Negru (Valea Neagră), pîrîu; ⟨afluent al Siretului la Hîrleşti, c. Filipeşti, j. Bacău⟩; sate, mori şi iazuri pe ~ 51, 99, 134, 224, 242, 253;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Bahna.**
Pîrîul Plopilor (Plopului), pîrîu; ⟨afluent al Cernului la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; hotar V.
Pîrîul Sec, pîrîu; ⟨afluent al Topoliţei la Topoliţa, c. Grumăzeşti, j. Neamţ⟩; loc pustiu peste ~ 19.
Pîrîul Sec (peste ~), loc, pe Topoliţa, mai jos de Săcălişeşti; ⟨lîngă Topoliţa, c. Grumăzeşti; j. Neamţ⟩; vîndut m-rii Neamţ de Tuzoana ş.a. 19 şi întărit acesteia 45.
Pîrîul Sec, sat, v. **Valea Seacă.**
Pîrîul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat pîrîul.*
Pîrtănoşi, (Pîrtănuşi), sat, v. **Părtănoşi.**
Pîrteşti, sat, la obîrşia Soloneţului; ⟨Pîrteştii de Sus, c. Cacica, j. Suceava⟩; întărit, cu scurtiri, m-rii Homor 55, 201.
⟨**Pîrteştii de Jos,** sat, c. ~, j. Suceava⟩; sat lîngă ~, v. ***Dieniş** (⟨unde a fost⟩ seliştea (curtea) lui ~).
Pîşco, v. **Oană ~.**
Pîtcău, v. **Stan ~.**
*⟨**Plăvăţeşti**⟩, sat, ⟨la obîrşia Elanului⟩, ţ. Fălciu; ⟨mai sus de Urlaţi, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; dăruit lui Theodor Cantemir XXIII.
Pleş, deal; ⟨la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; hotar V.
Pleşa (capul Pleşii), munte; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; punct de hotar III.
Pleşan, v. **Giurgiu ~.**
Pleşanul (moara Pleşanului), v. **Giurgiu Pleşan** (moara lui ~).
Plotun, boier; hotarnic 120.
Plotuneşti, sat, pe Sărata, mai sus de Berivoeşti; ⟨Plotoneşti, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; în hotar 261.
Pobrata (m-rea de la ~, Mănăstirea din Poiană); ⟨în s. Probota, c. Dolhasca, j. Suceava⟩; hram, v. Sfîntul Nicolae;
primeşte danii şi întăriri: sate 73, 116, 187, cu scutiri 5, 83, 182, 187, poiană 26, prisăci 26, 138, iezer şi loc pentru

www.dacoromanica.ro

năvoade 138, obroace 2, 26, 138, tătari 26, 29; scutită de vamă 174;
biserici puse sub ascultarea m-rii ~ 5; oameni săraci puşi sub ascultarea m-rii ~ 187;
egumeni ai m-rii ~ 5, 83, 123, 138, 174, 187; v. şi **Selevestru, Stahie, Theoctist;** dregători ai m-rii ~ 83, 187; slugi ale m-rii ~ 174;
închinată Sfîntului Mormînt 187 (menţ. tîrzie).

Pobrata, pîrîu; ⟨afluent al Siretului la Heci, c. Lespezi, j. Iaşi⟩; sat la gura sa 48; sate pe ~ 187, 245.

***Pobrata,** sat, pe Siret, la gura Pobratei; ⟨lîngă Heci, c. Lespezi, j. Iaşi⟩; cumpărat de Mihail logofăt de la Oană Pîşco 33; v. şi **Cîrstea** şi **Danciul** (unde este jude ~), sat, menţionat ulterior în locul acestuia.

Podobitul (în dreptul Podobitului, sec. XVII: Podobiţi), prisacă; ⟨în Sineşti, c. ~, j. Iaşi⟩; întărită lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56.

⟨Podobiţi, sat⟩, v. **Podobitul** (în dreptul Podobitului).

Podoleni, sat, pe Bistriţa, la gura pîrîului Negriteasca, ţ. Neamţ; ⟨c. ~, j. Neamţ⟩; cumpărat de domn de la Bogdan stolnic şi dăruit lui Avram Frîncu XX.

Podul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat podul.*

Poenici, v. **Ponici.**

Poeniţa Calului, ⟨probabil pe pîrîul Muncel, afluent al Solonţului; în c. Solonţ, j. Bacău⟩; întărită lui Danciul Boldăş 178.

Pogorilăuţi, selişte (sat), la graniţa cu Polonia; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r Zastavna, reg. Cernăuţi⟩; cumpărată de Mihail logofăt de la Manea Globnic 21, 48.

Pogruba (apa Pogrubenilor, greşit: Rublenca, care se numeşte şi Drăgonicea), pîrîu, v. ***Drăgonicea.**

Pogrubleni (apa Pogrubenilor), sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Pohrebeni, c. ~, r. Orhei⟩ VII.

⟨**Pohrebleni,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Orhei⟩, v. **Pogrubleni.**

Poiana, sat, pe Nistru, ţ. Soroca; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina⟩; întărit lui Aftanasie şi lui Ioan XVI.

⟨**Poiana cu Cetate,** c. Grajduri, j. Iaşi⟩, v. **Muncei** (unde a fost cetatea lui Duma Negru).

Poiana de Sus, sat, pe Şacovăţ; ⟨c. Ţibana, j. Iaşi⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.

***Poiana de la Pîrîu** (unde este biserica) sat, în Cîmpul lui Dragoş, pe Nechid; ⟨lîngă Nechit, c. Borleşti, j. Bacău⟩; întărit lui Oană Grama 76.

Poiana Călugăriţei, sat; ⟨probabi îng Măgireşti, c. ~, j. Bacău⟩; jumătate din ~ întărită Duşcăi 68 şi fiilor ei, Toma, Petre şi Coste 235.

Poiana Lungă, poiană, în Cîmpul lui Dragoş, pe valea Nechidului; ⟨lîngă Nechit, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; jumătate din ~, întărită lui Oană Grama 76; cumpărată de Mihul Şoşa 203.

⟨**Poiana Teiului,** comună, j. Neamţ⟩; hotar în ~, v. **Neamţ** (hotarul m-rii ~).

Poiana lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicată poiana.*

Poiană, vornic, greşit: pentru Goian, v. **Goian.**

Poiană, v. **Dan ~, Stan ~.**

Poiană (M-rea din ~), v. **Pobrata.**

Poieni, top.; ⟨zona dealurilor împădurite dintre Siret şi cursul inferior al Moldovei, după confluenţa acesteia cu Neamţul⟩; sate la ~ 173.

Poieni, top.; ⟨zona dealurilor împădurite de pe stînga Siretului, de la obîrşiile pîraielor care se varsă în Siret mai sus şi mai jos de m. Roman şi de la cele ale pîraielor care se află între izvoarele Bîrladului şi Şacovăţ⟩; sate la ~ 212, 264.

⟨**Poienile Oancei,** sat, c. Stăniţa, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Ştefăneşti.**

Pojar, fratele lui Tăbuci şi al Nastasiei; vinde satul Ostriţa 184.

Pojerita, pîrîu; ⟨Pojorîta, afluent al Dobrotvorului la Negoaia, contopit cu Cornăţelul, c. Motoşeni, j. Bacău⟩; sate pe ~ 22, 238.

Polocini, pîrîu; ⟨Polocinul, afluent al Siretului la Homocea, c. ~, j. Vrancea⟩; sate pe ~ 183.

⟨Polonia⟩, ţară, v. **Ţara Leşească.**

Ponici, v. **Petru ~.**

Ponoceu, greşit: pentru Ponici, v. **Petru Ponici.**

Popa, tatăl lui Tador, v. **Tador al lui ~.**

Popeni, sat cu cuturi şi cu heleşteu; ⟨c. George Enescu, j. Botoşani⟩; cutul de sus, întărit lui Ivaşco Popovschi 215.

Popescu, v. **Ignat ~.**

⟨**Popeşti,** sat, c. Micleşti, j. Vaslui⟩, sat lîngă ~, v. ***Botuleşti.**

Popîcicani (Popîşcani), sat, la Cîrligătura; ⟨în Cristeşti, c. Brăeşti, j. Iaşi⟩; în hotar 143.

Popîşco (Popîcico), fratele lui Costea 144, unchiul lui Micul 143; vinde un loc pustiu de la Fîntîna lui Ştiubei 143.

Popovschi, v. **Ivaşcu ~.**

Poprincani, sat (selişte), pe Jijia, între Posadnici şi Cîrniceni; la Tihova; ⟨Popricani, c. ~, j. Iaşi⟩; cumpărată de Muşat vornic de la Şteful pitar (pîrcălab de Hotin) 206, căruia îi revine în urma împărţitii ocinilor moştenite de la Iacuş vistier 226.

www.dacoromanica.ro

Popşa, tatăl Ilcăi 112.
Popuţea, ţigan, fiul lui Zavid, fratele lui Oanţă şi al lui Ţincă; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 163.
Porcar (Purcaru), fratele lui Dan Socul; vinde un sat sub Capul Piscului, Fîntina lui Peperig şi loc de iaz 196.
Porcu, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Porusaca, pîrîu; ⟨afluent al Răutului în c. Lazo, R.S.S. Moldovenească, r. Orhei⟩; hotar VII.
Posadnici, sat, pe Jijia, mai jos de Poprincani; ⟨în Stînca, c. Victoria, j. Iaşi⟩; în hotar 206.
Posadnicu, v. **Fedor ~.**
Postolache Dîrlă, boier; act luat din porunca lui Grigore Ion voievod (1763) de la ~ 202.
⟨**Praxia,** sat, c. Vadul Moldovei, j. Suceava⟩; sat lîngă ~, v. ***Blăgeşti.**
⟨**Prelipca,** sat, c. s. Salcea, m. Suceava⟩; loc lîngă ~, v. **Suceava** (pe ~).
Prisaca, moşie, în hotar cu Sireţelul, ţ. Suceava; ⟨lîngă Lespezi, c. ~, j. Iaşi⟩; în stăpînirea m-rii Pobrata 116 (1841).
Prisaca lui .. = (făcută de ..) *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicată prisaca.*
Priseacă, v. **Oanţa ~.**
***Probota,** sat, ţ. Soroca, lîngă Cotijănii Mari, ⟨c. Cotiujeni, r. Floreşti, R.S.S. Moldovenească⟩; întărit fiicei lui Gherasim şi a Ilenei XII.
Procelnic, tatăl lui Bratu 106.
***Procopeni,** sat, cu moară şi prisăci, pe Răut; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, lîngă Maşcăuţi, c. ~, r. Dubăsari⟩; întărit lui Mihail logofăt 33, 48.
Procopie Ardariovici Golăescul, uricar; traduce acte 154, C (1773—1801).
Prodan, tatăl lui Toader;
v. **Toader al lui ~.**
Prodan, v. şi **Manoli ~, Ştefan ~.**
Prundul Roşu, top., pe Siret; ⟨la Corneşti, c. Filipeşti, j. Bacău⟩; punct de hotar II.
Prut, rîu; sate, mori şi iazuri pe (peste) ~20, 106, 114, 154, 184, 189, 191, 211, 246, 252;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Covurlui, ⟨Delea, Derehlui⟩, Horincea, Larga, Sărata, Tegheci, Vilia.**
Pruteţ, gîrlă, la balta Bogata, ⟨peste Prut; la Roşu, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul⟩; hotar 81.
Puhoiul, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Puhoi, c. ~, r. Anenii Noi⟩; întărit lui Nicolae Matosgada şi lui Gligaş Melciu XI.
Puiu, fratele lui Toader, al lui Ion, al lui Zaharia şi al Todorei; cumpără seliştea Drăncălăeşti 213.
Puiul, v. şi **Petre ~.**
Purcaru, v. **Porcar.**
Purcărescu, v. **Ion ~, Mihai ~.**
Purcel, boier; vinde un ţigan, cu sălaşul său, lui Dajbog pîrcălab 212.
Purcelescul, v. **Ilie ~, Vîlcu ~.**
***Purceleştii,** sat, pe Siret; ⟨lîngă Stolniceni-Prăjescu, c. ~, j. Iaşi⟩; obţinut, prin schimb, de Petru stolnic 249.
Putna, deal; ⟨între Sireţelul inferior şi Suceava, lîngă Crasna-Putnei, azi R.S.S. Ucraineană, c. Crasna-Ilschi, r. Storojineţ, reg. Cernăuţi⟩; sat pe ~ 137.
Putna, m-re; ⟨în ~, c. ~, j. Suceava⟩; hram, v. **Adormirea Maicii Domnului;**
primeşte danii de la domn: sate 141, 155, 175, 184, 214, 221, m-re 155, mori 192, 225, obroc de vin 192, vamă 221, vie 166; de la Iuga vistier: 205, 207, 208, 211;
egumeni 162, 166, 175, 184, 192, 205, 207, 208, 211, 214, 225, 237 (sec. XVIII);
v. şi **Ioasaf, Vartolomei;**
fraţi călugări 205, 207, 208; tahigraf 205;
acte scrise la ~ 174, 205, 207, 208.
Putna, rîu; ⟨afluent al Siretului la Călieni, c. Năneşti, j. Vrancea⟩; sate pe ~ 160, 183.

R

Racovăţ, greşit: pentru Gîrbovăţ 156, v. **Gîrbovăţ.**
Radul, tătar; vîndut, cu fiii săi, lui Arbure portar C.
Radul, ţigan; întărit, cu seminţia sa, lui Ilea Huru comis 183.
Radul, ţigan, fiul lui Vlad, tatăl lui Andrea, fratele lui Nanul, al lui Mihul şi al lui Voica; întărit m-rii Neamţ 25, 163.
Radul, voievod, domnul Ţării Româneşti; împreună cu sultanul Mahomet se pregăteşte să atace Moldova XVIII.
Radul Gangur, spătar; în sfatul lui Petru voievod 48—52, 54, 56, 58, 61;
boier în sfatul lui Ştefan cel Mare 141, 144, 145, 147, 148, 151, 154—156, 161, 162;
pîrcălab de Orhei; în sfat 163, 165—168, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217—219, 221, 224, 226, 227, VII—XI, XIII, XV, XVI;
boier în sfat 229, 230, 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, 265, XX, XXII, XXIV;
ceata boierului ~ XXIV.
Radul Gîrbovăţ (greşit: Crîmcovici), stolnic; cumpără satele Rusi, Buciumi ş.a. 222.
Radul Pisc, boier; în sfatul lui Alexandru voievod, 4, 19, 23—25, 32, 33, 35, 36, 39 şi al lui Bogdan voievod 11;

www.dacoromanica.ro

în sfatul lui Ştefan cel Mare 85, 119, 121, 123, 124, 127, C.
Raicu, cumnatul lui Oană Pişco 33.
Raicu, v. şi **Manoil Raicii.**
Ralo, soţia lui Matei Canta vistier; vinde părţi din satele Corneşti şi Filipeşti II (1798).
Raşcăuţi (Raşcov), sat, pe Nistru, mai sus de cetatea Hotin; ⟨azi R. S. S. Ucraineană, Raşcov, c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuţi ⟩; întărit lui Mihail logofăt 33, 48; Ştefan cel Mare pentru ~ 63.
Raşcov, sat; ⟨Vadu Raşcov, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩; în hotar cu Poiana XVI.
Răcăciuna, pîrîu; ⟨Răcăciuni, afluent al Siretului mai jos de Gîşteni, c. Răcăciuni j. Bacău⟩; sat la gura sa 240;
v. şi **La Gura Răcăcinei,** sat.
⟨**Răcăciuni,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **La Gura Răcăcinei;**
loc lîngă ~, v. **Lunca Mare.**
⟨**Răcăuţi,** sat, c.s. Ştefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩, v. **Maluri,** top.
Răchitiş, sat, pe Zeletin; ⟨Răchitoasa, c. ~, j. Bacău⟩; întărit lui Trişor şi lui Tador 23.
Răchitiş, top.; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; punct de hotar IV.
Răchitoasa, m-re 22 (menţ. tîrzie).
⟨Răchitoasa⟩, sat, v. **Răchitiş.**
Răcicanul, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Rădăiceşti, sat, v. **Răidăceşti.**
Rădăuţi, sat; ⟨or. ~, j. Suceava⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei de Rădăuţi 220, 239;
v. şi **Mitropolia de ~.**
⟨**Rădeni,** sat, c. Dragomireşti, j. Vaslui⟩, v. **Redeni.**
⟨**Rădeşti,** sat, c. Costeşti, j. Vaslui⟩; sate lîngă ~, v. ***Buciumi,** ***Ruşi.**
Rădiceşti, sat, pe Covurlui; ⟨în Fîrţăneşti, c. ~, j. Galaţi⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.
Rădiul lui . . ., v. **Rediul lui . . .**
***Răidăcesti** (Rădăiceşti), sat; ⟨probabil lîngă Turtureşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Bistriţa 107, cu scutiri 146.
Răoseni, sat, pe Suceava; ⟨Reuseni, c. Udeşti, j. Suceava⟩; jumătate din ~ întărită lui Şteful Cernătescul 154.
Răpănosu, greşit: pentru Ivaponosu, v. **Ivaponosu.**
Răpezăşti (numit ulterior Buciumi), sat, ⟨ţ. Neamţ; în Galbeni, c. Nicolae Bălcescu, j. Bacău⟩; Ştefan cel Mare pentru ~ 95.
Răspop, v. **Şerbu ~.**
Răspopeni, sat, ţ. Orhei; ⟨azi. R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩; în hotar cu Peciştul VIII.
***Răteşti** (unde sînt casele lui Zianco), sat, pe Topoliţa; ⟨probabil lîngă Păstrăveni, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Zianco 12.
Răut, rîu; ⟨afluent al Nistrului⟩; sate pe ~ 33, 48; loc pustiu pe ~ 236;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Cogîlnic, Drăgonicea, Porusaca, Sahalui, Soloneţ.**
Reateş, pîrcălab de Neamţ; în sfat 263—265, hotarnic XX.
Rebricea (~ Mare), pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Bîrzeşti, c. Ştefan cel Mare, j. Vaslui⟩; sate şi selişti pe ~ 90, 112, 258.
⟨**Rebricea** (fost Gura Văii), sat, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; selişte lîngă ~, v. **Conu** (seliştea care a fost a lui ~).
Rebricioara Mică, pîrîu; ⟨probabil Rebricea Seacă, afluent al Rebricei la Bolaţi, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; selişte pe ~ 90.
Redeni, sat, pe Tutova; ⟨Rădeni, c. Dragomireşti, j. Vaslui⟩; primit, în schimb, de la Mălin, Vişa şi Ivaşco Vitoltescu, de către Neagul şi Tatul 77.
⟨**Rediu,** (fost Işnovăţ), sat, c. Rădăuţi-Prut, j. Botoşani⟩; v. **Vişniveţ.**
⟨**Rediu Galian,** sat, c. Codăeşti, j. Vaslui⟩; sate lîngă ~ , v. ***Ruginoasa,** ***Sacaluşa.**
Rediul lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat rediul.*
Rentea ⟨(hotarul lui (?))~⟩, mai sus de balta Bogata, ⟨peste Prut, lîngă Zărneşti; azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul⟩; în hotar 81.
⟨**Reuseni,** sat, c. Udeşti, j. Suceava⟩, v. **Răoseni.**
***Ripujinţi,** sat, pe Prut, mai sus de Lujani; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, lîngă Şipeniţ, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; în hotar 36.
⟨Rîpa Iepii, sat, v. **Bogdăneşti**⟩.
Rîpa Roşie, vale; ⟨la Slobozia Mielului, azi Slobozia, l. c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; hotar I.
Rîpcinsca, vale, la Roşiori (?); sat pe ~ 194.
⟨Rîpile, azi Mihail Kogălniceanu⟩, sat, v. **Heghedişani.**
***Rîşcani,** sat, la obîrşia Largei; ⟨lîngă Cîrpeşti, azi R. S. S. Moldovenească, c. Lărguţa, r. Leova⟩; în hotar 158.
Rîuşorul Negru, pîrîu; ⟨Cerna, afluent al Nistrului la Cerna, azi R. S. S. Ucraineană, or. Rezina, r. ~⟩; sat pe ~ XIV.
Rîzan, v. **Cozma ~.**
Rogojeni, (numit şi Rusăneşti), sat, cu două judecii (?), pe Siret, mai sus de Cîndeşti; ⟨Rogojeşti, c. Mihăileni, j. Botoşani⟩; întărit lui Duma pîrcălab 216; în hotar 229.
⟨**Rogojeni,** sat, c. Suceveni, j. Galaţi⟩; iezer la ~, v. **Leahul;** sate probabil lîngă ~, v. ***Botăşeni,** ***Ştoboreni,** între ~ şi Vădeni, v. **Telejna.**
⟨**Rogojeşti** sat, c. Mihăileni, j. Botoşani⟩; v. **Rogojeni.**
Rohat, v. **Toader ~.**
⟨Rohaţi, Rohăteşti⟩, sat, v. ***Cuhneşti.**
Roman, boier; se judecă 103.

www.dacoromanica.ro

Roman, diac; scrie acte 122, 133, 140, 154, 228, 230.
Roman din Cozăreşti; vinde satele Zubriceni, Vancăuţi ş.a.
Roman, spătărel, nepotul Stanei, strănepotul lui Miclăuş; primeşte de la Stana partea ei din satul Miclăuşani 186.
Roman, tătar; întărit, cu copiii săi, m-rii Bistriţa 107.
Roman, ţigan; întărit Mitropoliei de Suceava 31.
Roman, cetate, v. **Cetatea Nouă.**
Roman (Tîrgul de Jos); ⟨m. ~, j. Neamţ⟩; vamă la ~ 41; sat şi mori lîngă ~ 70; acte scrise la ~ 3, 13, 69, 74, 142, 143, 169, 200;
v. şi **Mitropolia de ~.**
Roman (mai jos de ~), mori, cu şteze, pe Moldova; ⟨la Cotu Vameş, c.s. Horia, m. Roman, j. Neamţ⟩; întărite Mitropoliei de ~ 70.
Roman (unde a fost ~), sat, v. **Româneşti.**
Roman Hudici, fratele lui Iaţco; boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Roman Temeşescul; cumpără satul Căţeleşti 92.
Roman Tula; martor la o hotărnicire 60.
Romaşco, socrul lui Laţco; privilegiul lui ~ pentru satele Drăgoeşti, Lucăceşti ş.a. pierdut de Corui 113.
Românei, boier; se judecă cu Şandro Tătăreanul şi pierde satele Moimeşti, Sîrbi ş.a. 183.
* **Romîneşti** (Româneşti), sat, pe Tazlăul Sărat; ⟨lîngă Leontineşti, c. Ardeoani, j. Bacău⟩; întărit Duşcăi şi fiilor ei 235; probabil acelaşi, după locul ocupat printre proprietăţile Duşcăi, cu **Dolieşti.**
***Romîneşti** (unde este fratele lui Ignat stolnic), sat, pe Tutova; ⟨j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Romîneşti (unde a fost Roman), sat, cu două părţi, pe Jeravăţ, ⟨Bălăbăneşti (?), c. ~, j. Galaţi⟩; obţinut, în urma judecăţii cu Toma Dumitrescul ş.a. de Ivaşco comis 97.
Roset, v. **Vasili ~.**
Roşca, v. **Petria ~.**
Roşcani, sat, ⟨pe Almaş; în Almaş, c. Gîrcina, j. Neamţ⟩; în hotar IV.
Roşcanu, v. **Petria Roşca.**
Roşia, pîrîu; ⟨la Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava⟩; hotar 193.
Roşiori, ⟨sec. XVII: jumătate din ~, numită Geameni⟩, sat, cu moară şi m-re, la Cîrligătură; ⟨în Chilişoaia, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; cumpărat de Ion Geamănul şi fiul său, Sima 56; în hotar cu seliştea lui Scandal 56.
Roşiori, sat, cu prisacă, pe valea Rîpcinsca (?); întărit lui Theodor Peruşanul 194.
Roşiul, greşit: pentru Negru, v. **Danciul** Cernu (Negru).
⟨**Roşu,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul⟩; gîrle confluente la ~, v. **Bogata, Andrieş** (gîrla lui ~).
Roşul, v. **Ştefan ~.**
Rotînpan (⟨Stanislav⟩ ~), tatăl lui Sima, al lui Şteful şi al lui Maseico; privilegiul lui de la Alexandru cel Bun pentru satele Jodeşti, Zbereşti, ş.a. 237.
Rotîmpan (Rotompan), v. **Giurgea ~.**
Rublcca, deal, lîngă Bologanul, ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Bolohani, c. Lazo, r. Orhei⟩; hotar VII.
Rublenca, greşit: pentru Pogrubenilor VII, v. **Pogruba.**
Ruda, pîrîu; afluent al Trestianei la Mihuceni, ⟨azi R. S. S. Ucraineană, Mihailivca, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; sat la gura sa 139.
⟨**Rudi,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩, v. **Samaleuca Mică** şi **Samaleuca Mare.**
Rudi, v. şi **Ionaşco. ~,**
⟨Rugăşeşti⟩, sat, v. **Rusăneşti.**
Rughi, sate, v. **Samaleuca Mare** şi **Samaleuca Mică.**
Rughina, mama lui Constandin, sora lui Eustafie Rughi, a lui Nicolae şi a Măriuţei, nepoata lui Ionaşco Rudi; primeşte întărire pentru satele Samaleuca Mare şi Samaleuca Mică şi Şalvira XIII.
Rugină, v. **Lînă ~.**
Rugineni (unde a fost casa lui Lînă Rugină), sat, ⟨pe Horincea; înglobat în Cavadineşti, c. ~, j. Galaţi⟩; întărit lui Lînă Rugină 81.
***Ruginoasa,** moşie ⟨a satului ~⟩, ţ. Vaslui; ⟨probabil lîngă Rediu Galian, c. Codăeşti, j. Vaslui⟩; în hotar cu moşia Sacaluşa 256 (1804).
Runcul, pîrîu; ⟨la Corlata şi Berchişeşti, c. Drăgoeşti, j. Suceava⟩; hotar 193.
Runcul lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel v. numele persoanei în funcţie de care este indicat runcul.*
Runcuşorul, poiană, în Cîmpul lui Dragoş, pe valea Nechidului; ⟨lîngă Nechit, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; întărită lui Oană Grama 76.
Rus, v. **Toader ~.**
Rusăneşti, sat, v. **Rogojeni.**
Rusca, fiica lui Casco, sora lui Necoară, a lui Giurgea ş.a.; vinde parte din satul Cascoeşti 250.
***Ruscani,** sat, la Cîrligătura; ⟨lîngă Buznea, c.s. Tîrgu Frumos, or. Tîrgu Frumos, j. Iaşi⟩; în hotar cu Fîntîna lui Ştiubei 143, 144.
Rusco (poiana lui ~), ⟨probabil pe pîrîul Secu, afluent al Neamţului; c. Vînători-Neamţ, j. Neamţ⟩; în hotar 26.
⟨**Ruseni,** sat, c. Borleşti, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Păşcani.**
Rusu, popă, tatăl lui Bogdan; martor la o hotărnicire 60.
Rusu, v. **Toader ~.**
Rusul din Floceşti; acte arse în casa lui ~ 188.

www.dacoromanica.ro

Ruşciori, sat, pe Suceava; ⟨Ruşii-Mănăstioara, c. Udeşti, j. Suceava⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.

***Ruşi,** ⟨sec. XVII: Stolniceni⟩, sat, pe Bîrlad, mai sus de Buciumi şi mai jos de Bîrgăoani; ⟨lîngă Rădeşti, c. Costeşti, j. Vaslui⟩; cumpărat de Radul Gîrbovăţ stolnic 222.

⟨**Ruşi** (Rusi)⟩, sat, la Iezer; ⟨c. Puieşti, j. Vaslui⟩ ;primit, în schimb, de la Mălin, Vişa şi Ivaşco Vitoltescu, de Neagul şi Tatul 77.

Ruşi, sat, ⟨pe Siret şi Vorona; în Tudora, c. ~, j. Suceava⟩; cumpărat de Arbure portar de la Ivaşcu Orbul şi de la Mihul C.

Ruşi (Vadul Ruşilor), greşit: pentru Huşi 20, v. **Vadul Huşilor.**

⟨Ruşii-Mănăstioara⟩, sat, v. **Ruşciori.**

S

Sacalîşeşti, v. **Săcălişeşti Săcălîşeşti.**

Sacaluşa, moşie, ⟨a satului Sacalăş (sec. XVII)⟩, ţ. Vaslui; ⟨probabil lîngă Rediu Galian, c. Codăeşti, j. Vaslui⟩; Ştefan cel Mare pentru ~ 256.

Sacîş (Sacheş, Sachiş, Sacoş, Seacîş, greşit: Iachiş, Isac, Savin), spătar; în sfat 67, 70, 76—78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 136—138, 140—145, 147—149, 151—156, C.

Sacovăţ, pîrîu, v. **Şacovăţ.**

⟨**Sadcău**⟩, sat de la Coţmani al Mitropoliei de Rădăuţi, ⟨cătun al satului Coţmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, înglobat în Laştiuca, c. ~, r. Coţmani. reg. Cernăuţi⟩; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.

⟨Sagala⟩, pîrîu, v. **Sahalui.**

Sahalui, pîrîu; ⟨Sagala, afluent al Răutului lîngă Sărăţeni, c. Ciocîlteni, r. Orhei⟩; hotar VIII.

Sairbi, greşit: pentru Sîrbi 47, v. **Sîrbi.**

Salcean, greşit: pentru Balcean 16, v. **Ion Balcean.**

Samaleuca (Samoilovca) **Mare** (numit şi Rughi), sat, pe Nistru; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Samoileuca sau Rudi, c. Rudi, r. Donduşeni⟩; întărit Mariei, fiica lui Mihail Dan, şi fiului ei, Manoli Prodan VI; întărit lui Eustafie Rughi ş.a. XIII.

Samaleuca (Samoilovca) **Mică,** (numit şi Rughi), sat, pe Nistru; ⟨azi R. S. S. Moldovenească; Samoileuca sau Rudi, c. Rudi, r. Donduşeni⟩; întărit Mariei, fiica lui Mihail Dan, şi fiului ei, Manoli Prodan VI; întărit lui Eustafie Rughi ş.a. XIII.

Samaşcani, sat, ţ. Orhei; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Sămăşcani, c. ~, r. Rezina⟩; în hotar cu Peciştul VIII.

Samoil, vătăman 44;
v. şi satul unde este ~.

***Samoil** (unde este ~ vătăman, ⟨anterior: Seucăuţi, Sauceşti⟩), sat, ⟨la gura Cracăului; lîngă Slobozia, c. Roznov, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44.

⟨**Samoileuca,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Rudi, r. Donduşeni⟩, v. **Samaleuca Mare** şi **Samaleuca Mică.**

Samoilovca, sat, v. **Samaleuca Mare** şi **Samaleuca Mică.**

⟨Sancăuţi⟩, sat, v. **Zamcăuţi.**

Sandu, v. **Ioniţă ~ Sturdza.**

Sandul ⟨din Glodeni(?)⟩, rudă cu Mihail 110 (menţ. tîrzie).

Sasca, pîrîu; ⟨afluent al Neamţului în c. Vînători-Neamţ sau Pipirig, j. Neamţ⟩; hotar 26.

Satul Bulgăresc (unde a fost ~), sat, pe Covurlui, mai sus de Rădiceşti; ⟨lîngă Viile, c. Fîrţăneşti, j. Galaţi⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.

Satul lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicat satul.*

⟨Sauceşti⟩, sat, v. ***Samoil** (unde este ~ vătăman).

Savin, spătar, greşit: pentru Sacîş 137, v. **Sacîş.**

Savin, v. **Dumitru ~.**

Savoi, greşit: pentru Vasco 6, v. **Vasco,** grămătic.

Să ..., top.; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; hotar IV.

Săcară, v. **Ion Secară.**

⟨**Săcăleni,** sat, c. Poienari, j. Neamţ⟩, v. **Săcălişeşti.**

Săcălişeşti (Sacalîş şti, Săcălîşeşti), sat, pe Topoliţa; ⟨Săcăluşeşti, c. Agapia, j. Neamţ⟩; în hotar 19.

***Săcălişeşti** (Săcălişeşti, Săcăloşăşti, „cari i-au zis Edomireşti", Edumireşti), sat, la gura Tazlăului, ţ. Trotuş; ⟨lîngă Slobozia Mielului, azi Slobozia, l.c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; întărit Petru Negrea 111; întărit lui Petre lui Tîmpe I.

Săcălîşeşti (Sacalîşeşti), sat, pe Bîrlădzel; ⟨Săcăleni, c.Poienari, j. Neamţ⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.

⟨**Săcăluşeşti,** sat, c. Agapia, j. Neamţ⟩, v. **Săcălişeşti;** sat în ~, v. **Ceahlăeni.**

Săcătura, sat, v. **Secătura.**

Săcueni, sat, ţ. Suceava, mai sus de Ivăneşti; ⟨lîngă Drăguşeni, c. ~, j. Suceava⟩; în hotar 183.

Săcul, pîrîu; ⟨Secu, afluent al Bistriţei la Vaduri, c. Viişoara, j. Neamţ⟩; hotar IV.

⟨**Sămăşcani,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩, v. **Samaşcani.**

Sămeşti, sat, v. **Simeşti.**

Sărata, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei, la m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; hotar IV.

Sărata, pîrîu; ⟨afluent al Prutului la Gura Sărăţii, fost sat în c. Berezeni, j. Vaslui⟩; sate şi selişti pe ~ 20, 261.

www.dacoromanica.ro

⟨**Săratu,** sat, c. Stănileşti, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. * **Niag** (unde este ~); vad la ~, v. **Vadul Huşilor.**
Sărăcin, tatăl lui Coste, bunicul Anuşcăi, străbunicul lui Matei aprod 213.
Sărăcin, v. şi **Coste al lui ~.**
Săret, rîu, v. **Siret.**
Săsciori (Sosciori), sat, ⟨pe Costîna; în Ilişeşti, c. Ciprian Porumbescu, j. Suceava⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Moldoviţa 40.
Săseşti, sat, pe Bîrlad, ⟨în m. Tecuci, j. Galaţi⟩; întărit, în urma judecăţii cu Toma Dumitrescul ş.a., lui Ivaşco comis 97.
⟨**Săuceşti,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **Stăuceani;**
sat probabil lîngă ~, v. ***Şerbu Răspop** (satul lui ~).
⟨**Săuzeni**⟩, pîrîu, v. **Pîrîul Carului.**
⟨**Săvineşti,** sat, c.s. ~, m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; sate lîngă ~, v. ***Soboleşti,** ***Vascăuţi.**
Sberea, v. **Zbearea.**
Sbîro, greşit: pentru Sbearea XIV, v. **Zbearea.**
Scandal (seliştea lui ~), lîngă Roşiori, ⟨la Cîrligătură; lîngă Chilişoaia, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; întărită lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56.
Scarlat Calimah domn al Moldovei; întăreşte stăpînirea asupra satului Vitolteşti 114 (1819).
Scarlat Crupenschi, vornic; stăpîn al moşiilor Zămişu şi Săcăloşeşti I (1833).
Schender-beg, fratele lui Ali-beg; conduce o expediţie de pradă a turcilor în Moldova 240.
⟨**Schineni,** sat, c. Murgeni, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Cioră̦şti.**
⟨**Schitul,** sat, contopit cu Petricani, c.~, j. Neamţ⟩; m-re în ~, v. ***Boişte.**
⟨**Scînteia,** sat, c. ~, j. Iaşi⟩; sate lîngă ~, v. ***Duma** Negru (unde a fost curtea lui ~), ***Duma** Negru (unde au fost grecii lui ~).
***Scorţăşti,** sat, la Lăpuşna, mai jos de Horjăşti; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Minjir, c.~, r. Leova⟩; în hotar 246.
Scurtul, boier; pierde, în judecata cu Ioil, satul Oneşti 61.
Scurtul, v. şi **Petru ~.**
Sebiştian, sărac din Hîrlău; vinde dmnului o vie din hotarul tîrgului Hîrlău 166.
Secară, v. **Ion ~.**
Secătura (Săcătura), sat, pe Valea Iapei; ⟨în Rîpa Iepii, azi Bogdăneşti, c. Scorţeni, j. Bacău⟩; întărit lui Toma şi fraţilor săi, Petre şi Coste 235.
Secriiul, iezeraş, cu gîrlă, pe Prut; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Goteşti, c. ~, r. Cahul⟩; întărit m-rii Moldoviţa 189.
⟨**Secu,** sat, or. Bicaz, j. Neamţ⟩; poieni lîngă ~, v. **Ceahlău** (sub ~).
⟨**Secueni**⟩, sat, v. **Săcueni.**
Secul, pîrîu, v. **Săcul.**
Selevestru, popă, egumen al m-rii Pobrata 138.
Selevestru, v. şi **Silvestru.**
Seliştea lui . . . = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în stăpînirea căreia este arătată seliştea.*
Selivestri, sat, cu două cuturi, la Cobîle, ⟨Tisa-Silvestri, c. Secuieni, j. Bacău⟩; cumpărat de Ştefan cel Mare voievod de la Danco şi dat apoi, în schimb, Marinii Lolca 233.
Serchiz, voit armean, din Suceava; martor în sfat la o judecată 4, la o hotărnicire 60.
Sereţel, sat, v. **Sireţel.**
⟨**Seucăuţi**⟩, sat, v. ***Samoil** (unde este ~ vătăman).
Severin, tatăl Anuşcăi şi al Stanei, socrul lui Dragoşe 257.
Sfîntul Atanasie, hram al bisericii de lîngă Suceava 100.
Sfîntul ⟨**Ioan**⟩ **Bogoslov,** m-re cu hramul ~; întărită m -rii Bistriţa 107.
Sfîntul Dimitrie, pomenire cu o zi înainte de ~ 102.
Sfîntul Gheorghe (Gheorghie), hram al Mitropoliei din Suceava 31, 128, 157, 221; al m-rii Voroneţ 181; al m-rii Zografu 135, 176;
act scris în ziua de ~ 93.
Sfîntul Ilie, amendă pentru ziua de ~ 70.
Sfîntul Mihail şi Gavril, praznic stabilit de săracii din trg. Iaşi în ziua ~ XXI.
Sfîntul Mormînt, m-rea Pobrata, închinată la ~ 187 (menţ. tîrzie).
Sfîntul Munte; ⟨**Muntele Athos,** Grecia⟩; m-rea Zografu de la ~ 135, 176.
Sfîntul Nicolae, hram al m-rii Pobrata 4, 5, 26, 29, 73, 83, 138, 174, 187; al Mitropoliei de Rădăuţi 220, 239.
Sfînta Paraschiva, hram al Mitropoliei de Roman 70, 129.
Sfîntul Vasile cel Mare, act scris în ziua de ~ 39; pomenire cerută pentru ziua de ~ 207, 208.
Sihla, vîrf; ⟨în Munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩, hotar III.
*⟨**Silşteni**⟩, sat, ⟨la obîrşia Elanului⟩, ţ. Fălciu; ⟨lîngă Urlaţi, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; dăruit lui Theodor Cantemir XXIII.
Siluan (Siloan), popă, egumen al m-rii Neamţ 163—165; în sfat 166.
Silvestru, arhimandrit şi stareţ al m-rilor Neamţ şi Secul; adevereşte act 57 (1814).
Silvestru, v. şi **Selevestru.**
Sima, fiul lui Dragoş Gîrbea viteazul, tatăl lui Danco, bunicul lui Giurgea, al Anuşcăi ş.a. 233; vinde satul Gîrbeşti 250.
Sima, fiul lui Ivan Geamănul; cumpără jumătate din satul Roşiori 137.
Sima, fiul lui Rotinpan, fratele lui Şteful şi al lui Maseico; vinde satele Jîdeşti, Zbereşti şi Pitici 237.
Sima, logofăt; fratele lui Dima şi al Annei, cumnatul lui Bîrsan 109, 250.

www.dacoromanica.ro

Sima, fratele lui Mihul sulger şi al lui Ciopei; primeşte întărire pentru satul Durneşti 199.
Sima, postelnic, greşit: pentru Paşco 137, v. **Paşco.**
Sima, greşit: pentru Iachim 122, v. **Petru al lui Iachim.**
⟨Sima⟩ Boldur, v. **Boldur.**
Sima Corcea; primeşte întărire pentru satul Corceşti 108.
Sima Periianul; vinde seliştea lui Bălan 82.
Sima Tunsulu fratele lui Ştefan ,ruda lui Băloş şi Oană Horgescul; primeşte întărire pentru satele Horgeşti şi Tunseşti 32.
Sima Turluianu, soţul Stanei; cumpără seliştea lui Coman 104.
Simeşti (la Baicu, Sămeşti, „care se chiamă Mohoriţii"), sat, la gura Pojeritei; ⟨Mohoriţi, denumire schimbată în Cornăţelu, c. Motoşeni, j. Bacău⟩; întărit lui Oană Cîndescul 22; lui Isaiu Muste şi fratelui său, Toader 238.
⟨Siminicea⟩, v. **Siminiceani.**
Siminiceani, sat, cu cuturi; ⟨Siminicea, c. ~, j. Suceava⟩; cutul de sus al satului cumpărat de Hărman pîrcălab de la Ivaşco şi Iurie 227.
Simion, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Danciul ş.a.; vinde jumătate din satul Urdeşti 147.
Simion (lazul lui ~), la Cîrligătura, ⟨mai sus de Voroveşti, c. Miroslava, j. Iaşi⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56.
Simion Babici, fratele lui Stan şi al lui Iachim, unchiul lui Vasco şi al lui Fedco; vinde lui Ştefan cel Mare voievod satul Jicovul de Sus 141.
Simion Cheşco, uricar; traduce act 259 (1760).
Simion Tansa, tatăl lui Toader, al lui Duma şi al Stanei 255.
Simon, boier; primeşte întărire pentru satele Bieşti, Giugureni şi Hăjdieni VII.
Simon, egumen al m-rii Neamţ, 19.
Sin, soţul nepoatei lui Mihăilaş;
stolnic; în sfat 40, 41;
boier în sfat 48—51; pîrcălab de Hotin 52, 56, 58, 67; primeşte întărire pentru satele Malinţi, Şizcăuţi ş.a. 59.
Sin, v. şi **Sîn.**
Sinat, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Mihalco ş.a.; vinde jumătate din satul Urdeşti 147.
Sinescul, v. **Stanciul ~.**
⟨Sineşti, pîrîu, afluent al Bahluetului⟩, v. **Bahluetul Mic.**
Sineşti, sat, pe Cireşniţa, ţ. Cîrligătura; ⟨c. ~, j. Iaşi⟩; întărit lui Stanciul Sinescul 78;
prisacă în ~, v. **Podobitul** (în dreptul Podobitului); sat lîngă ~, v. ***Crepăturen.**
Sion, jude XIX;
v. şi locul unde este judele ~.
Sion (unde este judele Sion, Valea Cornilor), loc pe Apa Mărului, în susul Bîrladului; ⟨pe Pîrîul Cornilor (?), afluent al Vilnei, lîngă Ipatele, c. ~, j. Iaşi⟩; dăruit lui Avram Huiban XIX.
⟨**Siret,** oraş, j. Suceava⟩; sat în ~, v. **Greci.**
Siret (Săret), rîu; ⟨afluent al Dunării⟩; sate pe ~ 33, 44, 47, 48, 71, 123, 128, 136, 163, 195, 216, 221, 229, 240, 249, 263, II, C; curţi pe ~ 152; m-re peste ~ 136; mori pe ~ 107, 123, 192, 221, 229; prisacă dincolo de ~ 107; vaduri la ~ 221, II;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Albinea,** ⟨**Gotovăţ**⟩, **Pîrîul Negru, Pobrata, Polocinul, Răcăciuna, Vorona, Zăbrăuţi.**
Siret, tîrg; ⟨or. ~, j. Suceava⟩; vornici de tîrg, şoltuzi şi pîrgari de ~ 220, 239; morile domneşti din ~ dăruite m-rii Putna 192; sate lîngă ~ 123, 128, 175.
⟨**Siretu** (fost Căţeleşti), sat, c. Săuceşti, j. Bacău⟩, v. **Căţeleşti.**
⟨**Siretu** (fost Fundu lui Bogdan), c. s. Letea Veche, m. Bacău⟩; m-re la ~, v. **Marta** (unde a fost ~ călugăriţa);
sat în ~, v. **Martie** (unde a întemeiat ~);
prisacă la ~, v. **Fundu** (la ~).
Sireţelu (Sereţel), sat, 1841: ţ. Suceava; ⟨Sireţel, c. ~, j. Iaşi⟩; boier din ~ 85, în hotar 116 (1841).
Siriţel, rîu; ⟨Sireţel, afluent al Siretului la Suceveni, azi R. S. S. Ucraineană, Şiroka Poliana, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩, sat pe ~ 237.
⟨**Sitna,** rîu, afluent al Jijiei; pîrîu confluent cu ~ ⟩, v. **Cozancea.**
Sîn, cliucinic; în sfat 147.
Sîn, v. şi **Sin.**
⟨Sîncăuţi⟩, sat, v. **Zamcăuţi.**
***Sîngureni,** sat, ţ. Chigheci; ⟨probabil lîngă iezerele Gemenele de pe Prut; azi R. S. S. Moldovenească, c. Larga Nouă, r. Cahul;⟩ întărit m-rii Moldoviţa 189.
Sîrbescul, v. **Nicoară ~, Petru ~.**
Sîrbi, sat, pe Tazlăul Mare, mai jos de Hemeiani; ⟨înglobat în Floreşti, c. Scorţeni, j. Bacău⟩; dat, în schimb, de m-rea Bistriţa lui Iurie vistier ş.a. 167.
Sîrbi, sat, mai sus de tîrgul Iaşi; ⟨Zahorna contopit cu Horleşti, c.s. Rediu, m. Iaşi⟩; întărit, după judecata cu Cernu ş.a., lui Şandro Tătăranul şi soţiei sale, Magda 182.
***Sîrbi,** sat; Ştefan cel Mare pentru o jumătate din ~ 126.
Sîrbi (greşit: Sairbi, ⟨anterior: Bugari, apoi Şcheia⟩), sat, pe Siret; ⟨Şcheia, c. Alexandru I. Cuza, j. Iaşi⟩; întărit lui Gavril spătar 47.
⟨**Sîrbi,** azi Ciocîrleşti, c. Scînteia, j. Iaşi⟩, v. **Moişă Filosofu** (unde a fost ~).
Sîrbul, boier în sfat 11.
Sîrbul (al Sîrbului), v. **Gheorghie ~.**
⟨**Sîrca,** sat, c. Bălţaţi, j. Iaşi⟩; top. la ~ v. **Chicere.**
Sîrcul, v. **Constantin ~.**
Slatina, top.; ⟨lîngă Pluton, c. Pipirig, j. Neamţ⟩; punct de hotar III.

www.dacoromanica.ro

⟨**Slobozia,** sat înglobat în Ipatele, c. ~, j. Iaşi⟩, v. **Mogoşeşti.**
⟨**Slobozia,** sat, c. Roznov, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Samoil** (unde este ~ vătăman).
⟨**Slobozia,** sat, c. Voineşti, j. Iaşi⟩; loc de moară lîngă ~, v. **Stavnic** (pe ~).
⟨**Slobozia,** fost Slobozia Mielului, l.c. a m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; sat lîngă ~, v. ***Săcăloşeşti.**
Slujăscul, v. **Andrieş ~.**
***Slujeşti** (unde a fost curtea lui Andrieş Slujăscul), sat, ⟨ţ. Bacău; probabil lîngă Horgeşti, c. ~, j. Bacău⟩; dăruit m-rii Bistriţa de Maruşca, fiica lui Andrieş Slujăscul 79.
Smila, pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Simila, c. Zorleni, j. Vaslui⟩; locuri, mori şi sate pe ~ 20, 154;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Bogdana, Smilişoara.**
Smila (pe ~), loc pustiu; ⟨probabil lîngă Floreşti, c. Poieneşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Şteful Cernat 154.
Smilişoara, pîrîu; ⟨afluent al Smilei la Băcani, c. ~, j. Vaslui⟩; sat pe ~ 20.
Sneatin, tîrg, ⟨în Polonia; azi R. S. S. Ucraineană⟩; sate lîngă ~ 33, 48.
Soare (gîrla lui ~), la iezerul Leahului, ⟨în Rogojeni, c, Suceveni, j. Galaţi⟩; întărită lui Lînă Rugină 81.
***Soboleşti,** sat, ţ. Neamţ; ⟨lîngă Săvineşti, c.s. ~, m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; întărit m-rii Bistriţa 107, cu scutiri 146.
Sobţea (Sofia, zisă ~), v. **Sofia.**
Soci, sat; ⟨c. Ştefan cel Mare, j. Neamţ⟩; întărit, după judecata cu Şandru Negrul, Anei, soţia lui Bîrsan 109.
Soci, sat, cu m-re, ⟨la obîrşia Dumitrei; în Bursuci, c. Epureni, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Socola, sat; ⟨în m. Iaşi⟩; vie între ~ şi Bucium, cumpărată de domn de la Slavoan şi dăruită Mitropoliei de Suceava 157.
Socoloţchi (fîntîna lui ~), de cealaltă parte a Nistrului; ⟨R. S. S .Ucraineană⟩; piatră de hotar în dreptul fîntînii lui ~ XIII.
Socul, v. **Dan ~.**
⟨Sodomireşti⟩, sat, v. **Idomireşti.**
Sofia (Sobţea, Sopţea), fiica lui Iuga şi a Nastiei, sora lui Mihul ceaşnic; danie pentru pomenirea ei 102, 205, 207, 208, 211.
Sofica, fiica lui Steţco şi a Anuşcăi, sora Nastei; dă, în schimb, m-rii Bistriţa satul Hemeiani 167.
Soholeţul, gîrlă, pe Prut; ⟨la Berezeni, c. ~, j. Vaslui⟩; loc pe ~ 20.
Soholeţul (pe gîrla ~), loc, unde a fost iaz şi moară, pe Prut; ⟨la Berezeni, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Soholeţul, v. şi **Suhuleţi.**
Solca, sat, ⟨cu două părţi: de sus, azi or. ~, şi de jos, azi Arbore, c. ~, j. Suceava⟩; Ivul de la ~ cedează lui Bogdan şi Stanei, din partea sa din satul ~ o casă sau o slatină 99.
Solca, v. şi **Ivul~.**
⟨**Soleşti,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sate lîngă ~, v. ***Negoeşti, *Ungureni.**
Soliman, v. **Suliman.**
Solomon, diac; scrie acte 13, 26; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Soloneţ, pîrîu; ⟨afluent al Răutului la Roşietici, azi R. S. S . Moldovenească, c. ~, r. Floreşti⟩; sat pe ~ X.
Soloneţ, pîrîu; ⟨afluent al Sucevei la Costîna, c. Todireşti, j. Suceava⟩; sat şi curte pe ~ 201.
Soloniţ, pîrîu; ⟨probabil afluent al Derehluiului; r. Hliboca, R. S. S. Ucraineană, reg. Cernăuţi⟩; hotar 139.
⟨**Solonţ,** comună, j. Bacău⟩; loc de sat în ~, v. **Muncelul** (la gura Muncelului).
Solonţ, pîrîu; ⟨afluent al Tazlăului Mare, la Tăriţa, c. Pîrjol, j. Neamţ⟩; loc pe ~ 178;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Muncel.**
Soltan, fratele lui Cozma Mocrul; prizonier al lui Basarab voievod 232.
***Soltăneşti,** sat; ⟨pe Dumitra, probabil lîngă Ghireasca, c. Măluşteni, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Sopţea, v. **Sofia.**
Soroca, cetate; ⟨în or. ~, azi R. S. S. Moldovenească, r. ~⟩; pîrcălab de ~ XIII.
Soroca, tîrg; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, or. ~, r. ~⟩; şleahul către ~, hotar XIII.
Soroca, ţinut; sate în ţ. ~ X, XII, XVI.
Sosciori, sat, v. **Săsciori.**
Sotcă, greşit: pentru Gotcă, v. **Fete Gotcă.**
⟨Spătăreşti⟩, sat în ~, v. **Anteleşti.**
Spătăroae, ⟨soţia lui Petru spătar⟩, mama lui Stanciul 225.
Sperleşti, v. **Şperleşti.**
Spineanu, v. **Şteful ~.**
St ... aia pîrîu; ⟨în munţii Stînişoarei, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Stahie, popă, egumen al m-rii Pobrata; în sfat 123.
Stamate (Stamati), v. **Ion ~.**
Stamnicău (Stamnicoi), greşit: pentru Stan Micu 160, v. **Stan Micu.**
Stan, fiul lui Giurgiu, fratele lui Costea; vinde lui Candrea jumătate din satul Giurgeşti 127.
Stan (runcul lui ~); ⟨la Bucşeşti, c. Poduri, j. Bacău⟩; hotar V.
Stan Babici, fratele lui Iachim şi al lui Simion, unchiul lui Vasco şi al lui Fedco; jurător 122; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.
Stan Babiş, tatăl lui Ivanco şi al Lunei, socrul lui Luca Cauteş 149;
satul unde a fost casa lui ~, v. **Cobîlia de Sus.**
Stan Horja (Horjă), cumpără de la Dan Socul şi de la Purcaru un sat sub Capul Piscului, Fîntîna lui Peperig ş.a. 196; primeşte întărire pentru satele Horjăşti, Fîntîna Peperigului ş.a. 246;

www.dacoromanica.ro

satul unde a fost casa lui ~, v. **Horjăşti.**
Stan Micu (greşit: Stamnicău, Stamnicoi), vinde lui Iuga Grasul jumătate din satul Bătineşti 160.
Stan Păstrăv, cumpără de la Ştefan, nepotul lui Bogdan stolnic, satul Păstrăveşti 18.
Stan Pîtcău, vinde lui Şteful Cernătescul satul Cernăteşti 154.
Stan Poiană, unchiul lui Neagul şi al lui Tatul; dăruieşte lui Mălin şi Vişei satele Ruşi şi Redeni 77; privilegiul lui ~ pentru satul Timişeşti dat, în schimb, de Neagul şi Tatul 77.
Stan, v. şi **Stanciul.**
Stana, armeancă, casele din Suceava unde a locuit ~, dăruite m-rii Moldoviţa 9, 64.
Stana, fiica lui Miclăuş vornic, mătuşa lui Roman spătărel; dăruieşte lui Roman satul Miclăuşeni 185.
Stana, fiica lui Severin, sora Anuşcăi, cumnata lui Dragoşe; primeşte întărire pentru satele Fundeşti şi Lăţcani 257.
Stana, fiica lui Simion Tansa, sora lui Toader şi a lui Duma; primeşte, în schimb, de la Duma clucer satul Grozeşti 255.
Stana, sora lui Oană şi a lui Ivaşco Păşcu; dăruieşte lui Ivaşco satele Lipovăţ, Suhuleţ şi Negoteşti 159.
Stana, sora lui Toader Zvîştală. a Marenei şi a Maruşcăi; dăruieşte lui Toader Zvîştală satul Zvîşteleşti 161.
Stana, soţia lui Bogdan, nepoata lui Ivul Solca; primeşte danie două case şi o slatină 99.
Stana, soţia lui Sima Turluianul, mă uşa Marenei; primeşte danie jumătate din satul Şperleşti 104.
Stanca, nepoata Anei şi a lui Dobrul logofăt; cumpără satul Dobruleşti 228.
Stanciul, aurar; cumpără un loc de moară pe Brădăţel 262.
Stanciul, comis; în sfatul lui Alexandru şi al lui Bogdan voievozi 3, 4, 11.
Stanciul, fiul lui Fetco Stărostescul, nepotul Anei şi al lui Dobrul logofăt; vinde lui Ivul diac satul Văleni 243, şi lui Mihul pîrcălab satul Găleşăşti 260.
Stanciul (Stan, Stance), ⟨fiul lui Ion vornic⟩, fratele lui Lazăr, tatăl lui Mîrza ;în sfatul lui Alexandru voievod 16, 20(?) — 25, 27—29, 32, 33, 35, 36, 39, 45; pîrcălab de Cetatea Albă 26 (?);
în sfatul lui Petru voievod 47—54, 56, 58—61; pîrcălab 60;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 85, 90, 92, 96, 97, 99—101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, C, III, V, VII, VIII;
pîrcălab de Cetatea Albă; trimis în solie 152; în sfat 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, 161—163, 165—168, XI, XIII—XV;
boier în sfat 169, 173, 175, 177, 179, 182—1856, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 217, 218, IX, X;
greşit: stolnic în sfat VI;
pecetea sa 85, 203(?).
Stanciul, fiul Spătăroaei; vinde lui Theoctist mitropolit o moară din Feredieni 225.
Stanciul Sinescul, boier; primeşte întărire pentru satele Sineşti, Crepătureni ş.a. 78.
Stanimir, vistier; în sfat 65—67, 70, 89.
Stanislav, din Tencin, subcămăraş de Holm; trimis de craiul Poloniei în solie în Moldova 152.
⟨Stanislav⟩ Rotinŭpan, v. **Rotinŭpan.**
Stanul (cu ~), greşit: pentru slavonescul „stava (să ~)" = iaz (cu ~) 20, v. **Soci.**
Starostescul, v. **Fedco ~.**
Starostici, v. **Mihul ~.**
Staşco, sărac din Hîrlău; vinde domnului o vie în hotarul tîrgului Hîrlău 166.
Stavnic, pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Vultureşti, c. ~, j. Vaslui⟩; sat şi locuri de moară pe ~ 56, 127;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Uşiţa.**
Stavnic (pe ~), loc de moară; ⟨probabil lîngă Slobozia, c. Voineşti, j. Iaşi⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiului său, Giurgiu gramatic 56.
Stăjarul, pîrîu; ⟨Stejarul, afluent al Bistriţei la Stejaru, c. Pîngăraţi, j. Neamţ⟩; hotar IV.
⟨**Stăneşti,** sat, c. Măgireşti, j. Bacău⟩; sat lîngă ~, v. **Fărloeşti.**
Stănigeşti, sat, pe Tutova; ⟨în Gîlţeşti, c. Puieşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Petru comis 49.
⟨**Stănişeşti,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; sate probabil lîngă ~, v. ***Borzăşti, *Ciocăneşti;** selişte lîngă ~, v. **Mane** (unde a fost seliştea lui ~).
⟨**Stănileşti,** sat, c. ~, j. Bacău⟩; sat lîngă ~, v. ***Duma** (unde este popa ~).
Stărostescul, v. **Fedco Starostescul.**
Stăuceani (Stăuceni), sat, sub Dumbrava Înaltă; ⟨în Vorniceni, c. ~, j. Botoşani⟩; întărit m-rii Homor 201.
Stăuceani, sat, cu două cuturi, cu moară şi iaz, ⟨pe Siret; Săuceşti (?), c. ~, j. Bacău⟩; întărit m-rii Bistriţa 107.
Stemnic (Stebnic), pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Bălteni, c. ~, j. Vaslui⟩; sate pe ~ 11, 158, 255.
Steca, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Stefan, spătar, greşit: pentru Costea 215, v. **Costea.**
⟨**Stejăreni** (fost Cîrlani), azi R. S. S. Moldovenească, c. Lozova, r. Călăraşi⟩, v. **Cîrlani.**
Steţcani, sat, v. Teţcani.
Steţco; loc pe care tîrgoveţii din Neamţ au vrut să-l vîndă lui ~ 45.
Steţco, diac; scrie acte 21, 58, 103, 104, 106, 129, 161, 162, 173, 177, IX—XI, XIII—XV.

www.dacoromanica.ro

Stețco (Stețcu) **Dămăcuş** (al lui Dămăncuş, Dămocuş, Domacuş, Domăcoş, Domocuş), soțul Anuşcăi, tatăl Nastasiei şi al Soficăi, socrul lui Iurie vistier şi al lui Petraşco 167;
în sfatul lui Petru voievod 48, 59; în sfatul lui Ştefan cel Mare 65, 67, 70, 76—78, 81, 86, 87, 92, 93, 96, 97, 99, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129, 131, 133, 138, 140, 141, 143—145, 148, 149, 151, 153, 154, C, V.
Stețco Micotici, rudă cu Grozea Micotici; cumpără de la Grozea satul Hindăşăni 150.
<**Stînca** sat, c. Victoria, j. Iaşi>; sat în ~, v. **Posadnici.**
Stînca Albă, top.; <la Poiana, azi R. S. S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina>; punct de hotar XVI.
<**Stîncăşeni,** sat, c. Voineşti, j. Vaslui>, v. **Făuroane;** deal la ~, v. **Cetățea.**
Stînceoaia, selişte, pe Polocini; <lîngă Ochieni, c. Huruieşti, j. Bacău>; întărită lui Ilea Huru comis 183.
Stîncioița, greşit: pentru Căpoteşti 183, v. **Căpoteşti.**
Stoica, tatăl lui Manciul; cumpără de la fiii lui Florea jumătate din satul Urdeşti 147.
<Stolniceni>, sat, v. **Ruşi.**
<Storneşti>, sat, v. **Şturneşti.**
Stravici, v. **Ilea ~, Petre ~.**
Strîmbenii, sat, la Bujor; <azi R. S. S. Moldovenească, Strîmbeni, c. Bujor, r. Kotovsk>; întărit lui Stan Horja 246;
sat probabil lîngă ~, v. ***Obârşie** (sub ~).
***Stroeşti,** sat cu două cuturi şi cu moară, la gura Şomuzului, pe Moldova; <lîngă Drăguşeni, c. ~, j. Suceava>; dăruit de Maruşca Stroiasa lui Oană postelnic 27, 130; întărit, după judecata cu Boldur, ş.a., lui Oană 130;
urice pentru ~ 1 (1715).
Stroi, soțul Maruşcăi, v. **Maruşca Stroiasa.**
Stroiasa, v. **Maruşca ~.**
Strointi, sat, <ț. Cernăuți; Buda Mare, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți>; întărit, după judecată, lui Husin şi soției sale, Maruşca 100.
Studineț, pîrîu; <afluent al Tutovei la Iana, c. ~, j. Vaslui>; sat la obîrşia sa 49.
<**Stuhuleț,** sat, c. Berezeni, j. Vaslui>, v. **Suhuleți.**
Sturneşti, sat, v. **Şturneşti.**
Sturza, v. **Ioniță Sandu ~.**
Suceava, cetate; <în m. ~>; lucru la ~ 74; act scris în ~ 131;
pîrcălabi de ~ 65; v. **Iliaş Modruz** şi **Petru Ponici;**
portari de ~ 212—214, 217—219, 221, 223, 224, 226, 227, 229, 230, 235, 237, 264, IV, XIII;
v. şi **Dragoş, Luca Arbure, Şandrea.**
Suceava, tîrg; <m. ~>; tîrgoveți 4, 9, 64; boier 7; preot 100; case 4, 7, 9, 43, 64; mahalaua tîrgului 4, 100; biserici 100;
țarina tîrgului 28; sat lîngă ~ 56; m-re lîngă ~, v. **M-rea lui Ialco;** drumul mare către ~ 60;
şoltuzi şi pîrgari 220, 239; voiți 4, 60; vornici de tîrg 28, 55, 220, 239; judecători 55; vameşi 164;
scaun domnesc 5; vornicii curții domneşti: **passim;** v. şi **Bodea, Costea** <**Perecichi**>, **Crasneş, Dragomir, Dragoş, Duma al lui Brae, Fedor, Goian, Hodco Ştibor, Hrană, Isaia, Ivaşco;** mare armaş de ~ XIII; mare vistier de ~ X.
acte scrise la ~: **passim;**
v. şi **Mitropolia Sucevei.**
Suceava, rîu; <afluent al Siretului>; sate pe ~ 141, 154, 155, 221; selişte şi loc de moară pe ~ 154;
<**pîrîu confluent cu** ~>, v. **Soloneț.**
Suceava, ținut; sate din ț. ~ 116, 159, 183, 187, 197 (1793);
dregători şi slujitori de ~ 55, 74, 220, 239.
Suceava (pe ~), loc de moară, mai jos de Unguraşi; <lîngă Prelipca, c. s. Salcea, m. Suceava>; întărit lui Şteful Cernătescul 154.
<**Sudarca,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni>; deal lîngă ~, v. **Flocosul.**
Suha, pîrîu; <probabil afluent al Largăi în c. Larga Nouă, r. Cahul, R.S.S. Moldovenească>; fîntîni la obîrşia sa 189.
Suha (la obîrşia Suhăi), fîntîni, în poiana lui Brumar, ț. Chigheci; întărite m-rii Moldovița 189.
<**Suhoverca**>, sat, v. **Suhoverhul.**
Suhoverhul, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți, <cătun al satului Coțmanul Mare (1413); azi R.S.S. Ucraineană, Suhoverca, înglobat în Coțmani, c. ~, r. ~, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239; drum la ~ 190.
<**Suhuleț,** pîrîu, afluent al Bîrladului; pîrîu confluent cu ~>, v. **Pîrîul Fînațelor.**
Suhuleți (Soholeț), sat, pe Gîrbovăț; <Suhuleț, c. Tansa, j. Iaşi>; întărit lui Ivaşco şi lui Oană Păşcu 159; în hotar cu Bereşti 156; selişte lîngă ~, v. **Căscioarele.**
Suhuleți (Soholeț), sat, la obîrşia Hulubățului; <Stuhuleț, c. Berezeni, j. Vaslui>; întărit lui Ivaşco şi lui Oană Păşcu 159.
Suhuleți, v. şi **Soholețul.**
Suliman, paşa, vizir; conducătorul oştirii turceşti pornite asupra Moldovei XVII.

www.dacoromanica.ro

***Sultana**, sat, la gura Vişnovăţului; ⟨lîngă Sîngera, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii-Noi⟩; în hotar XXIV.

Sultana şi Maraşa (în faţa Sultanii şi Maraşii), locuri pustii, pe ambele părţi ale Vişnovăţului, la vărsarea acestuia în Bîc; ⟨lîngă Sîngera, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Anenii-Noi⟩; dăruite în jumătate lui Maluşca şi fratelui său, Neicea, şi lui Cozma Rîzan şi fratelui său, Draguş XXIV.

⟨**Suraia**, comună, j. Vrancea⟩; cetate în ~, v. **Crăciuna**.

Surtu (rădiu lui ~); ⟨lîngă Mîrzeşti, azi R.S.S. Moldovenească, c. Bulăeşti, r. Orhei⟩; punct de hotar VII.

Suşuş, v. **Şusaş**.

Ş

Şacovăţ (greşit: Ţacovăţ), pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului la Todireşti; c. ~, j. Vaslui⟩; prisăci pe 15, 78; locuri de moară pe 15, 56, 156, 159; poiană şi hlabnic pe ~ 15; sate pe ~ 250, 253;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Grucţ, Pîrîul Fîntînilor, Veja**.

Şacovăţ (pe ~), loc de moară; ⟨probabil lîngă Osoi, c. Sineşti, j. Iaşi⟩; întărit lui Ioil protopop şi fiului său Giurgiu gramatic 56.

Şalvira, sat, între Cubolta şi Căinari; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Şalvirii Vechi, r. Donduşeni⟩; întărit lui Eustafie Rughi ş.a. XIII.

⟨Şalvirii Vechi⟩, sat, v. **Şalvira**.

Şandrea, fiul lui Iurie Şerbescul, fratele Mărenei şi al lui Vasco, nepotul lui Manoil Şerbescul; vinde lui Tăutul logofăt seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251.

Şandrea (Şandru, Şendrea), portar de Suceava; în sfat 213, 214, 216—219, 221, 224, 226—230, 233, 235, 237.

Şandrică, v. **Şandru, Şendrică**.

Şandrişor, v. **Şandru Tolocico**.

Şandrişor, v. şi **Trişor**.

Şandrovici, v. **Cozma al lui Şandru**.

Şandro Tătăreanul, soţul Magdei; se judecă cu Cernu, Românel şi Drăgoi şi cîştigă satele Moimeşti, Sîrbi şi Geamiri 182.

Şandru, comis; în sfat 263—265, XX.

Şandru (Şandrea, Şandro), gramatic; scrie act 4; ispravnic de act 6;
logofăt; ispravnic de act 45.

Şandru, portar de Suceava, v. **Şandrea**.

Şandru, spătar; în sfat 36.

Şandru, tatăl lui Cozma; v. **Cozma al lui ~**.

Şandru de la Dorohoi, v. **Şandru Tolocico**.

Şandru de la Iucaş, tatăl lui Trişor şi al lui Tador 23; v. şi satul unde a fost casa lui ~.

Şandru Negru (cel Negru), vărul lui Sima logofăt, al Anei şi al lui Dima; se judecă cu Ana şi pierde satele Soci şi Duşeşti 109; vinde satul Tungujăni 250.

Şandru (Şandrică, Şandrişor, Şandro, Şăndrică, Şendrică) **Tolocico** de la Dorohoi (de la Hîrlău? 32), ginerele lui Petru Hudici 33; vinde satul Verijani 33; dăruieşte Mitropoliei, împreună cu Iaţco Hudici, prisaca lui Balica 98;
în sfatul lui Alexandru şi Petru voievozi 4, 16, 21—26, 32, 33, 39, 47, 48, 50, 51, 58;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 70, 115, 123, 124, 127, 128, 135, 141—145, 147—149.

Şandru (unde este casa lui ~ de la Iucaş), sat, la Iucaş; ⟨probabil în Dochia, c. Girov, j. Neamţ⟩; întărit lui Trişor şi lui Tador, fiii lui Şandru 23.

Şandru, v. şi **Borra ~, Cozma al lui ~**.

Şăndrica, v. **Şandru**.

⟨**Şărcani**, sat; azi R.S.S. Moldovenească, c. Pohrebeni, r. Orhei⟩, v. **Jărcani**.

Şchei, sat, ⟨pe Valea Albă; David, c. Boteşti, j. Neamţ⟩; întărit lui Tador al lui Limbădulce 51.

⟨**Şcheia**, sat, c. Alecandru I. Cuza, j. Iaşi⟩, v. **Sîrbi**.

Şcoala slovenească; dascăl de la ~ traduce act 250 (sec. XVIII).

Şeapca (numit şi Glăvăneşti), sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Şipca, c. Mihuleni, r. Rezina⟩; hotar XVI.

Şelum, v. **Diordie ~**.

Şendrea, portar de Suceava, v. **Şandrea**.

Şendrică (Şandrică), aprod; în sfat 3, 4.

Şendrică (acelaşi cu Şendrică Tolocico, de la Dorohoi?), boier; vinde lui Mihail logofăt jumătate din satul Şirăuţi 33.

Şendrică Tolocico, de la Dorohoi, v. **Şandru Tolocico**.

Şendrică, v. şi **Şandrică**.

Şerăuţi, sat, v. **Şirăuţi**.

Şerban, jitnicer; hotarnic 11 (1818).

Şerban, soţul Ghindei; cumpără jumătate din satul Mărtîneşti 231.

Şerbăneşti, sat, pe Bogdana; ⟨lîngă Bogdana, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit Marenei, Maruşcăi şi Stanei 161.

Şerbescu, v. **Manoil (Mănilă) ~**.

Şerbeşti, sat, pe Pîrîul Alb; ⟨în Talpa, c. Bîrgăoani, j. Neamţ⟩; în hotar cu Hlăpeşti 217.

Şerbescul (Şerbici), v. **Iurie ~**.

Şerbici, v. **Andreico ~**.

***Şerbu Răspop** (satul lui ~, sec. XVI: Beşicani); ⟨probabil lîngă Săuceşti, c. ~, j. Bacău⟩; întărit m-rii Bistriţa 107.

⟨**Şesuri**, sat, c. Măgireşti, j. Bacău⟩; sat probabil în ~, v. **Costeşti**.

Şimuz, pîrîu; ⟨Şomuzul Băii, afluent al Moldovei la Ciumuleşti, c. Vadu Moldovei, j. Suceava⟩; sat pe ~ 163.

Şimuz, v. şi **Şomuz**.

⟨**Şipca**, sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Mihuleni, r. Rezina⟩, v. **Şeapca**.

www.dacoromanica.ro

⟨**Şipeniţ**, sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coţmani, reg. Cernăuţi⟩; sat lîngă ~, v.***Ripujinţi.**

Şirăuţi (Şerăuţi), sat, peste Prut, mai sus de Budilcea, ţ. Cernăuţi; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Şirăuţii de Sus, c. ~, r. Zastavna, reg. Cernăuţi⟩; jumătate din ~, vîndută de Şendrică lui Mihail logofăt 33; vîndut de nepoţii lui Stan Poiană lui Iuga vistier 211; dăruit de Iuga vistier, m-rii Putna 205, 207, 208, 211.

Şiverde, top., la Roşiori, ⟨în Chilişoaia, c. Dumeşti, j. Iaşi⟩; hotar 137.

Şizcăuţi (unde a fost curtea lui Iurie, ⟨sec. XVIII:Novoseliţa⟩), sat, pe Prut; ⟨Noua-Suliţă, azi R.S.S. Ucraineană, or. ~, r. ~, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.

Şizcăuţi (unde este Hodorici), sat, mai jos de Zamcăuţi; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Şişcăuţi, c. Rîngaci, r. Noua-Suliţă, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.

***Şoldeşti,** sat, pe Dumitra; ⟨lîngă Epureni, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.

Şoldeşti, sat, pe Zăbrăuţi; ⟨în Fitioneşti, c. ~, j. Vrancea⟩; jumătate din ~ vîndută de Aldomir lui Iuga Grasul 160.

Şomuz (Şimuz, Şumuz), pîrîu; ⟨Şomuzul Rece, afluent al Moldovei la Drăguşeni, c. ~, j. Suceava⟩; sate pe ~ 27, 229.

Şomuz (Şiumuz, Şumuz), rîu; ⟨Şomuzul Mare, afluent al Siretului, la Dolhasca, c. ~, j. Suceava⟩; sate pe ~ 12, 60; ⟨pîraie confluenţe cu ~⟩, v. **Brădăţel, Crasna.**

Şomuz, v. şi **Şimuz.**

Şopîrlă, v. **Mihăilă ~.**

Şopîrleni (Şopîrleşti), selişte, pe Prut; ⟨Şopîrleni, c. Drînceni, j. Vaslui⟩; jumătate din ~ vîndută de Neagşa lui Ignat şi lui Ion Tintiul 252.

Şoşa, v. **Micul ~.**

***Şpătoreşti,** sat; ⟨probabil pe cursul inferior al Ialanului; j. Vaslui⟩; întărit lui Gostilă 87.

***Şperleşti,** sat, ⟨pe Turlui; lîngă Bîrzuleşti, c. Sănduleni, j. Bacău⟩; jumătate din ~, primită de Stana, soţia lui Sima Turluianul, de la Marena, fiica lui Ulea 104.

Şteaza lui . . . =*pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în funcţie de care este indicată şteaza.*

Ştefan, boier; primeşte întărire pentru s. Bieşti, Giugureni şi Hăjdieni VII.

Ştefan, nepotul lui Bogdan stolnic; vinde satul Păstrăveşti lui Stan Păstrăv 18.

Ştefan, spătar, greşit: pentru Coste 215, v. **Coste.**

Ştefan, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Pobrata 26.

Ştefan. voievod, domn al Moldovei, fiul lui Alexandru cel Bun 188, 230, fratele lui Ilie voievod 100, 121, 141, 188, 230, 240, 258, al lui Bogdan şi al lui Petru voievozi 13, unchiul lui Ştefan cel Mare, 100, 109, 121, 188, 208, 230, 240, 258; danii de la ~ 4, 13, 75; acte de la ~ 100, 109, 121, 141, 188, 209, 230, 240, 258.

Ştefan ⟨**cel Mare**⟩ voievod, fiul lui Bogdan şi al Mariei 138; soţul Evdochiei 138, 157; tatăl lui Alexandru 119—265, XII, XVII, XXIV, al Elenei 135, 138, al lui Petru 187—229, XVII, al lui Bogdan 191—224, al lui Ilie 191, 192 şi al lui Bogdan-Vlad 219, 231—265, XXII, XXIV; nepotul lui Alexandru ⟨cel Bun⟩ 138, 200, 209, 214, 221, 230, 237, 257, 263, VI, al lui Iliaş şi Ştefan voievozi 100, 209, 230, 240, 258, al lui Vlaicul 144 şi al Chiajnei 165;

credinţa lui 11—13, 15;

domn al Moldovei; acordă danii şi întăriri de stăpîniri şi venituri: **passim** (v. şi ⟨acte⟩); cumpără şi dăruieşte m-rii Putna satele Jicovul de Sus 141, Balcăuţi 175, Ostriţa 184, Tîrnauca 214, jumătate din satul Maneuţi 155, o moară la Feredeieni 225 şi o vie la Hîrlău 166; cumpără satul Ursăşti pe care îl dăruieşte m-rii Tazlău 234; cumpără satul Selivestri 233; schimbă satele Selivestri 233, Vereşcecani şi Ungureni 221 cu satele Borileşti, Dragoteşti şi Jicovul de Sus şi le dăruieşte m-rii Tazlău; cumpără satul Podoleni şi-l dăruieşte lui Avram Frîncu XX;

acordă tătarului Oană drept de a reveni în ţară eliberîndu-l din robie 162;

salv-conducte trimise de ~ logofătului Mihul 66, 89, 152, 169;

porunceşte vornicului din Ţara de Jos să se pregătească pentru lupta cu turcii şi tătarii XVIII.

Ştefan Cernat, v. **Ştefui Cernat.**

Ştefan Cudalbul, vornic; primeşte danie un loc peste valea Gerului XVII.

Ştefan Gurărece, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.

Ştefan Istrati, martor la traducerea unui act II (1798).

Ştefan ⟨**Muşat**⟩, voievod; sate dăruite de ~ bunicului lui Petre Tîmpe I.

Ştefan Orgoaie, tatăl lui Micul, bunicul lui Mircea 230.

Ştefan Prodan, tatăl Anghelinei, bunicul lui Dumitru VI.

Ştefan Roşul, tatăl lui Oană, al lui Ioil şi al Ceuţei, bunicul lui Cozma 264;

satul unde este casa lui ~, unde a fost ~, v. **Ştefăneşti.**

Ştefan Roşul (poiana lui ~), la Cîrligătură; ⟨lîngă Voroveşti, c. Miroslava, j. Iaşi⟩;

www.dacoromanica.ro

întărită lui Ioil protopop și fiului său, Giurgiu gramatic 56;
v. și **Ștefan Roșul.**

Ștefan Tunsulu; cumpără satul Tunsești și primește întărire pentru satul Horgești 32.

***Ștefănești,** sat, ⟨probabil lîngă Bețești, c. Rediu, j. Neamț⟩; întărit lui Trifu Borzescu 50.

Ștefănești (unde a fost Ștefan Roșul, unde este casa lui Ștefan Roșul), sat, cu pricuturi, la Poieni; ⟨lîngă Poienile Oancei (?), c. Stănița, j. Neamț⟩; vîndut de Oană, Ioil ș.a. lui Duma clucer și fratelui său, Pătru Brudur 264.

Ștefu1, boier; părțile lui din satul Marișești întărite lui Trifu Borzescu 50.

Ștefu1, bulgar, fiul lui Oancea; întărit m-rii Bistrița 107.

Ștefu1, diac; scrie acte 77, 83, 87, 90, 99, V.

Ștefu1 din Tămaș; vinde m-rii Bistrița balta Martina și m-rea unde a fost Marta călugărița 136.

Ștefu1, fiul lui Fumu, fratele lui Mîndrea; dăruiește m-rii Neamț un loc pentru două mori, la Deleni 8.

Ștefu1, fiul lui Rotimpan, fratele lui Sima și al lui Maseico; vinde lui Zberea satele Jîdești, Pitici ș.a. 237.

Ștefu1, nepotul lui Iacuș vistier și al Marenei, vărul Anușcăi și al Vasutcăi;
pitar; vinde seliștea Poprincani 206;
pîrcălab de Hotin; se judecă și primește întărire pentru satele Ecușani, Drăgușani, și Poprincani 226; în sfat 219, 233, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261—265, IV, XX, XXII.

Ștefu1 (Ștefan, Știfan) **Cernat** (Cernătescul, Negru), boier; cumpără de la Herman satul Motișești, Seliștea lui Tatul și o poiană 115, și de la Stan Pîtcău, satul Cernătești 154; vinde lui Ion Parava și lui Tatul Berivoescu satul Berivoești 261;
în sfat 155, 161—163, 165, 167, 168, 173, 175, 177, 182, 192, VII, VIII, X, XI, XIII, XV, XVI;
satele unde sînt casele lui Ștefu1 Cernătescu, v. ***Cernătești** și **Ștefu1 Cernat** (unde este casa lui ~).

Ștefu1 ⟨**Cernat**⟩ (lîngă moara lui ~), loc de moară, pe Smila, lîngă moara lui Giurgiu Pleșan; ⟨probabil în Morăreni, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui⟩; întărit lui Ștefu1 Cernat 154.

Ștefu1 Cernat (unde este casa lui ~, unde a fost Pătru Delțag; ⟨anterior Dilțegani⟩), sat, cu moară, pe Bogdana; ⟨Cernați, înglobat în Cepești, c. Bogdănița, j. Vaslui⟩; întărit lui Ștefu1 Cernat 154.

Ștefu1 Jumătate, tatăl Marușcăi, socrul lui Știbor 229.

Ștefu1 al lui Osif, boier în sfat 203, 206.

Ștefu1 Spineanul, soțul Fetcăi, ginerele lui Cămilă; vinde lui Cozma ușar, satul Cobîlia 244.

Ștefu1, v. și **Știfu1.**

***Ștelunova** (greșit: pentru Ștefulova?), seliște sau sat, pe Prut, la gura Săratei, ⟨lîngă Vetrișoaia, c. ~, j. Vaslui⟩; întărită lui Ignat stolnic 20.

Știbor, v. **Hodco ~.**

Știfan, v. **Ștefu1.**

Știfu1 (pădurea lui ~), lîngă Bologanul, ⟨Bolohani, azi R.S.S. Moldovenească, c. Lazo, r. Orhei⟩; hotar VII.

Știubei, v. **Fîntîna lui ~.**

Știubei (Movila lui ~), v. **Movila Mare.**

***Știubeieni,** sat, pe Crasna; ⟨lîngă Gănești, c.s. Tîrgu Frumos, j. Iași⟩; vîndut de Butaș lui Giurgiu al lui Ioil 61; v. și **Fîntînă lui Știubei.**

⟨**Știubieni,** sat, c. ~, j. Botoșani⟩; loc pustiu lîngă ~, v. **Pîrîul Iezerului** (pe ~).

***Ștoboreni,** sat; ⟨lîngă Rogojeni, c. Suceveni, j. Galați, unde se află dealul Ștoboranilor⟩; întărit lui Lină Rugină 81.

Șturnești, sat, ț. Cîrligătura; ⟨Stornești, c. Sinești, j. Iași⟩; întărit lui Stanciul Sinescul 78.

Șumuz, v. **Șomuz.**

Șusăș (Sușuș), boier; partea lui din satul Tocănicești vîndută de fiii lui Balin lui Moranciu și lui Petrică Roșca B.

Șușman, tatăl lui Isaia, fratele lui Barsu comis, vărul Anei; primește de la Ana satele Cobîlcini și Bilosăuți 168.

Șușman, v. și **Isaia al lui ~.**

T

Tabăra, top; la Alcedar, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina⟩; hotar XVI.

Tader Vascan, v. **Toader ~.**

Tador, fiul lui Danciul; vinde lui Dajbog pîrcălab o parte din satul Doncești 212.

Tador, fiul lui Șandru de la Iucaș, fratele lui Trișor; primește întărire pentru satele Oprișești, Cîrna ș.a. 23.

Tador, fratele lui Mihail logofăt; primește întărire pentru satele Vînători, Procopeni ș.a. 33.

Tador, sulger; hotarnic 60.

Tador al lui Popa, diac; scrie act 11.

Tador Fofîș, vinde lui Ion Negoescul satul Negești 85.

Tador, v. și **Teodor, Theodor, Toader.**

⟨**Talpa,** sat, c. Bîrgăoani, j. Neamț⟩; sat în ~, v. **Șerbești.**

⟨ **Tamași,** sat, c. ~, j. Bacău⟩, v. **Tămaș;** m-re mai sus de ~, v. **Marta** (unde a fost ~ călugărița).

Tansa, v. **Simion ~.**

⟨**Tansa,** sat, c. ~, j. Iași⟩, v. **Brudurești;** sat lîngă ~, v. ***Berești.**

www.dacoromanica.ro

Tarasie, episcop de Roman (Tîrgul de Jos); în sfat 123, 128, 138, 141, 155, 162, 166—169, 175, 184, 190, 195;
drept de judecată asupra oamenilor din satul Negoeşti, acordat lui 134.
Tarasova, sat, pe Nistru; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. Alcedar, r. Rezina⟩; în hotar cu Poiana XVI.
Tarcău, pîrîu; ⟨afluent al Bistriţei la Tarcău, c. ~, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Tartarcea, top.; ⟨în Munţii Stînişoarei; probabil lîngă Pîngăraţi, c. ~, j. Neamţ⟩; hotar IV.
Tatarca, v. **Tătarca.**
Tatari, sat, pe Pobrata, ţ. Suceava; ⟨Tătăruşi, c. ~, j. Iaşi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Pobrata 187.
⟨**Tatarovca Veche,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Soroca⟩, v. **Tătăreuca.**
⟨**Tatomireşti,** sat, c. Rebricea, j. Vaslui⟩; sat lîngă ~, v. ***Cuhneşti.**
Tatul, nepotul lui Stan Poiană, fratele lui Neagul; primeşte, în schimb, satele Ruşi şi Redeni 77.
Tatul de la Bîrzota; vinde lui Bodea de la Dumbravă un loc pustiu pentru a-şi întemeia sat şi prisacă 142.
Tatul Berivoescul, cumpără seliştea Berivoeşti 261.
Tatul (seliştea lui ~), la obîrşia Corodului, în hotarul satului Motişeşti, ⟨în Fundeanu, c. Drăguşeni, j. Galaţi⟩; dăruită lui Herman şi vîndută apoi de acesta lui Şteful Cernat 115, 154.
Tazlău, m-re ⟨în s. Tazlău, denumire schimbată în Zemeş, c. ~, j. Bacău ⟩; primeşte danie satele Borileşti, Drăgoteşti 233 şi Ursăşti 234; braniştea ei IV;
menţ. tîrzie 216.
Tazlău (la ~), vamă; întărită m-rii Bistriţa 65, 93.
Tazlăul Mare, rîu; ⟨afluent al Trotuşului la m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩; sate pe ~ 101, 111, 167, 188, 210, I;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Belicia, Cernu, Solonţ.**
Tazlăul Sărat, pîrîu; ⟨afluent al Tazlăului Mare la Tescani, c. Bereşti-Tazlău, j. Bacău⟩; sate pe ~ 68, 107;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Calnaş.**
Tăbăceşti, sat, ⟨ţ. Tutova; Tăbuceşti, c. Bogheşti, j. Vrancea⟩; parte din ~, întărită Cimbalei 180.
Tăbuci de la Cobîle, fratele lui Pojar şi al Nastasiei; vinde domnului satul Ostriţa 184.
Tălmaci, v. **Andrei ~.**
⟨**Tălpălăi,** sat, c. Poienari, j. Neamţ⟩; selişte lîngă ~, v. **Oană Giuratul** (unde a fost casa lui ~).
Tămaş, sat, pe Siret; ⟨Tamaşi, c. ~, j. Bacău⟩; boier din ~ 136.
Tămăşanul, v. **Dragotă ~.**
Tănase, uricar; traduce act 92 (sec. XVIII).
⟨Tărtăreşti⟩, sat, v. **Tortoreşti.**
Tătarca, pîrîu, în braniştea Bohotin; ⟨a fluent al Jijiei lîngă Bohotin, c. Răducăneni, j. Iaşi⟩; prisacă pe ~ 24.
Tătarca (pe ~), prisacă, în braniştea Bohotin; ⟨j. Iaşi⟩; dăruită de Coste Orîş m-rii Moldoviţa 24, ⟨41⟩.
⟨Tătărani⟩, sat, v. **Geamiri.**
⟨Tătărani⟩, sat, v. **Găleşăşti.**
Tătăraşi (menţ. tîrzie), v. **Tortoreşti.**
Tătăreanul, v. **Duma ~, Şandro ~.**
***Tătăreni,** sat; ⟨probabil lîngă Mireni, c. Coroieşti, j. Vaslui⟩; întărit lui Ion, Dragoşe ş.a. XXII.
Tătăreuca, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, Tatarovca Veche, c. ~, r. Soroca⟩; în hotar XIII.
⟨**Tătăruşi,** c. ~, j. Iaşi⟩, v. **Tătări;**
sat în ~, v. **Bodeşti.**
***Tăuţi,** sat, ⟨pe Horincea; la sud de Cavadineşti, c. ~, j. Galaţi⟩; întărit lui Lînă Rugină 81.
Tăutul, diac, în sfat 81; scrie acte 119, 123, 127, 146, 165, 179, 185;
logofăt; ispravnic de acte 199, 201—203, 206, 211—221, 224—230, 233, 235, 237—241, 243—245, 247, 249, 250, 252—254, 257—265, XX, XXII, XXIV; cumpără seliştea Leucăuţi şi prisaca Vrabia 251;
pecetea sa 198, 203.
Tăvuciu, vătăman 132;
satul unde au fost vătămani ~, Penea şi Ananie, v. **Măreţei.**
⟨**Tecuci,** m., j., Galaţi⟩; sat în ~, v. **Săseşti.**
Tecuci, ţinut; sat în ţ. ~ 23 (menţ tîrzie).
Tegheci, pîrîu; ⟨Tigheci, afluent al Prutului lîngă Stoieneşti, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Cahul⟩; selişte pe ~ 20;
⟨afluent al său(?), v. **Lucoveţ.**
Tegheci, v. şi **Tigheci.**
Teghina, v. **Tighina.**
Telebecinţi, sat, pe Siret; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Tereblecea, denumire schimbată în Porubne, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163.
***Telejina,** sat; ⟨între Vădeni, c. Cavadineşti, şi Rogojeni, c. Suceveni, j. Galaţi, unde se află balta Telejin⟩; jumătate din ~, întărită lui Lînă Rugină 81.
Telejna, pîrîu; ⟨Telejna, afluent al Bîrladului la Mărăşeni, c. Ştefan cel Mare, j. Vaslui⟩; sate şi selişti pe ~ 110, 213, 259.
Teleşeuca, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni; în hotar cu Samaleuca VI, XIII.
Teleşeuca, vale, la Teleşeuca, ⟨azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Donduşeni⟩; hotar VI, XIII.
Teleuca (Temlevca), tătăroaică; vîndută de Mihul, lui Arbure portar C.
Teliţa, pîrîu; ⟨afluent al Delei sau chiar Delea, afluent al Prutului la or. Ungheni, azi R.S.S. Moldovenească, r. ~⟩; loc

www.dacoromanica.ro

de moară mai sus de gura Teliţei dăruit m-rii Pobrata 26.
Temeşescul, v. **Roman ~.**
Temlevca, v. **Teleuca.**
Tencin, tîrg, în Polonia; boier din ~ 152.
Teoctist, v. **Theoctist.**
Teodor (Teodoru, Theodor), egumen şi arhimandrit al m-rii Bistriţa 136, 146, 167; în sfat 123, 166.
Teodor, v. şi **Tador, Theodor, Toader.**
Tepiul (Thepiul), corupţia din logofăt, v. **Toma,** logofăt.
⟨**Tereblecea** (denumire schimbată în Porubne), sat, azi R.S.S. Ucraineană, c. Porubne, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩, v. **Telebecinţi.**
⟨**Terebna,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. ~, r. Ediniţa⟩; sat lîngă ~, v. ***Cozăreşti.**
Teţcani (Steţcani), sat, pe Siret; ⟨c. Gherăeşti, j. Neamţ⟩; întărit lui Gavril spătar 47.
Theoctist, egumen al m-rii Pobrata 174.
Theoctist (Teoctist, greşit: Deocktiş), mitropolit de Suceava; în sfatul lui Petru Aron 47—54, 56, 58—61;
în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 73, 77—79, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 90, 93, 97—100, 104, 110, 113, 120—122, 136, 138, 141, 149, 152, 155, 162, 166—168, 169, 175, 184, 195, V;
vinde satul Greci şi cumpără satul Mihăieşti 123, 128; cumpără o moară din Feredeiani 225; pomenire făcută la Mitropolie, cu consimţămîntul lui ~ 157;
se roagă pentru victorie în războiul cu turcii XVIII; frăţia săracilor din tîrgul Iaşi, sub ascultarea lui XXI.
Theodor Balş, logofăt; autentifică act 238 (1828).
Theodor Cantemir, pîrcălab al Chiliei şi Ismailului, primeşte danie trei sate în ţinutul Fălciu XXIII.
Theodor Gaşparovici, diac de divan 8.
Theodor (Thador) **Peruşanul** (Perecianul), primeşte întărire pentru satul Roşiori 194.
Theodor Posadnicu, v. **Fedor.**
Theodor, v. şi **Tador, Teodor, Toader.**
Thepiul, corupţie: din logofăt, v. **Toma,** logofăt.
Tigheci, ţinut; codrul Tigheciului; călăreţi tigheceni XIII;
v. şi **Chigheci,** ⟨**Codru**⟩.
Tigheci, v. şi **Tegheci.**
Tighina (Teghina), tîrg şi cetate; ⟨or. Bender, R.S.S. Moldovenească⟩; dregător domnesc de ~ 17; pîrcălab de ~ II.
Tihova, top., la Poprincani, ⟨Popricani, c. ~, j. Iaşi⟩; selişte la ~ 206.
Tihul, v. **Oană ~.**
⟨**Timişeşti,** comună, c. ~, j. Neamţ⟩; sat în ~, v. ***Iubaneşti.**
Timişeşti, sat, la gura Neamţului; ⟨c. ~, j. Neamţ⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163;
sat lîngă ~, v. ***Cristieneşti.**
Timişeşti, sat, ⟨la gura Studineţului; lîngă Hălăreşti, c. Iana, j. Vaslui⟩; primit danie de Neagul şi Tatul şi dat, în schimb, de aceştia, lui Mălin, Vişei şi lui Ivaşco Vitoltescu 77.
Timpăşor, boier; vinde lui Petru Negrea satul Dzemeşti 111.
Tintiul, v. **Ion ~.**
⟨**Tisa-Silvestri,** sat, c. Secuieni, j. Bacău⟩, v. **Silvestri.**
⟨**Tişăuţi,** sat, c. s. Ipoteşti, m. Suceava⟩; sat lîngă ~, v. ***Unguraşi.**
Tîmpe, v. **Petre ~.**
Tîrgovişte, tîrg; ⟨m. ~, j. Dîmboviţa⟩; scrisoare trimisă din ~ de un prizonier moldovean 232.
⟨Tîrgu Trotuş⟩, v. **Trotuş.**
Tîrgul Albu, v. **Cetatea Albă.**
Tîrgul Frumos (sec. XVIII: greşit Tîrgu Roşu), tîrg; ⟨or. ~, j. Iaşi⟩; ceara strînsă din cîrciumile de la ~, dăruită m-rii Pobrata 2, 26, 138; vamă la ~ 41.
Tîrgul de Jos, v. **Roman.**
Tîrgul Roşu, greşit: pentru Tîrgul Frumos 138 (sec. XVIII), v. **Tîrgul Frumos.**
Tîrnauca, pîrîu; ⟨afluent al Botnei sau chiar Botna superioară pînă la confluenţa acesteia cu pîraiele Buda şi Horodca⟩; hotar 163, 165.
***Tîrnauca,** sat; ⟨azi top. la Frătăuţii Noi, c. ~, j. Suceava⟩; dat de Bera, nepotului său, Misea 122 şi vîndut de acesta domnului, care îl dăruieşte m-rii Putna 214.
⟨**Tîrpeşti,** sat, c. Petricani, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. ***Gemereşti.**
⟨**Tîrzieni,** sat, azi R.S.S. Moldovenească, c. Morozeni, r. Orhei⟩, v. **Movila Săpată** (la ~);
sat probabil lîngă ~, v. ***Pilişăoani.**
⟨**Tîrzii,** sat, c. Olteneşti, j. Vaslui⟩; sat probabil lîngă ~, v. ***Coteciari;** loc de poiană lîngă ~, v. **Fîntîniţe** (la ~).
Toader (Tador), ceaşnic, în sfat 65—67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 104.
Toader, diac, fratele lui Ion dascăl; scrie acte 259, 261, 263.
Toader, fiul lui Casco, fratele lui Necoară, al lui Giurge ş.a., vinde parte din satul Cascoeşti 250.
Toader, fiul lui Fedor, fratele lui Fedorel; vinde o selişte la Chişinău 131.
Toader, fiul lui Mircea, fratele lui Fătul, al lui Ioan, ş.a., nepotul lui Trifu Gîlcă; vinde satul Păşcani 223.
Toader, fiul lui Simion Tansa, fratele lui Duma şi al Stanei; primeşte, în schimb, satul Grozeşti 255.
Toader, fratele lui Ion, al lui Puiu ş.a.; cumpără seliştea Drăncălăeşti 213.
Toader, fratele lui Ion Baico şi al lui Andriicu; primeşte întărire pentru satul Petreşti 238.

www.dacoromanica.ro

Toader, fratele lui Isaiu Muste; primeşte întărire pentru satele Drăgoeşti şi Simeşti 238.
Toader, ţigan, soţul Frusinei; cumpărat, cu sălaşul său. de Petru Brăescul 229.
Toader (Tador) al lui **Limbădulce** (Dulce), primeşte întărire pentru satele Branişteri, Juleşti ş.a. 51; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Toader Anşanul, jurător 122.
Toader Buhuş, medelnicer, ispravnic al ţinutului Vaslui; autentifică act 159 (1812).
Toader Cocoran, preot; traduce act 60 (1741).
Toader (Toder) **Dobrişan** (Dobriţaş), tatăl Duşcăi, socrul lui Majar, bunicul lui Toma, al lui Petre şi al lui Coste 235.
Toader Gora, ieromonah; traduce act 129 (1785).
Toader (Tador, Theodor) **Moica** (al lui Moica, Moicescul, greşit: Monca), fratele lui Moica; în sfatul lui Alexandru voievod 4, 11, 16, 22—26, 32, 33, 35, 39; în sfatul lui Petru Aron 58, 59.
Toader (Tador, Teodor, Theodor) **Prodan,** diac (pisar); în sfat 21, 58; scrie acte 22—24, 100, 135, 141, 143, 145, 157; ispravnic de acte 33; cumpără satul Greci 123, 128; trimis în solie la craiul Poloniei 152.
Toader Rohat, cumpără satul Cuhneşti 258.
Toader Rusu (Rus), tatăl Greacăi 177; acte avute de ~ de la Alexandru voievod pentru satele Rusi, Buciumi şi Bîrgăoani 222 (1508).
Toader Trudescu, primeşte întărire pentru satul Trudeşti 242.
Toader (Tador) **Urdiugaş,** soţul Nastei, fratele lui Ion Dumbravă; vinde jumătate din satul Măleşti 217; primeşte întărire pentru satele Obîrşia, Ivăneşti şi jumătate din Măleşti 253; satul unde este casa lui ~, v. **Obîrşia.**
Toader (Tader, Tador) **Vascan** (Văscan, al lui Vasco, Vascovici), fost stolnic; în sfatul lui Alexandru voievod 4, 21—26, 32, 35, 36, 39 şi al lui Bogdan voievod 11.
Toader Zvîştală, fratele Stanei, al Marenei şi al Maruşcăi; primeşte întărire pentru satul Zvîşteleşti 161.
Toader, v. şi **Tador, Teodor, Theodor.**
Tocăniceşti, sat; <Valea Şoşii, c. Poduri, j. Bacău>; partea lui Şusăşi, din ~, cumpărată de Moranciu şi de Petria Roşca de la fiii lui Balea B.
Toder Muhrum; primeşte întărire pentru satele Bieşti, Giugureni ş.a. VII.
Tobereşti, sat, <la Cîrligătura; în Chilişoaia, c. Dumeşti, j. Iaşi>; întărit lui Ioil protop şi fiului său. Giurgiu gramatic 56.
***Todereşti** (poieniţa Todereştilor); <lîngă Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava>; în hotar cu Berchişeşti 193.
<**Todireni,** sat, c. Pădureni, j. Vaslui>; sat probabil lîngă ~, v. ***Husova;** loc probabil lîngă ~, v. **Husova** (pe din sus de ~).
Todora (Tudora), sora lui Toader, a lui Ion ş.a.; cumpără seliştea Drăncălăeşti 213.
Tolocico, v. **Şandru** (Şendrică) **~.**
Toma, comis; în sfat VI.
Toma (greşit: Tomeilo Fetu, Tomeilo Thepiul), diac; scrie acte 16, 65, 89, 92, 107, 108, 111, 112, 115, 121, 124, 138, 149, IV; logofăt; ispravnic de acte 152—159, 161—166, 168, 169, 173—177, 179, 181—187, 189, 190, 192, 193, 195, 196, 198, VIII—XI, XIII—XVI; în sfat 167; pecetea sa 198.
Toma, diac; scrie acte 212, 217, 218, 264.
Toma, fiul lui Florea, fratele lui Ion, al lui Danciul ş.a.; vinde jumătate din satul Urdeşti 147.
Toma, fiul lui Majar şi al Duşcăi, fratele lui Petre şi al lui Coste; primeşte întărire pentru satul Româneşti, jumătate din Măzăreşti ş.a. 235.
Toma, fiul lui Marmure de la Bîrlădzel, fratele lui Giurgiu şi al Fedcăi; primeşte întărire pentru satul Mărmureni 145.
Toma, sitar, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Toma, stolnic; în sfat 173. 175. 177. 179. 182—186. 189. 191—193. 196. 198; pecetea sa 186, 198.
Toma (unde sînt casele lui Giurgiu şi ~. fiii lui Marmure). sat, v. **Mărmureni.**
Toma Bontica, soţul Elenei; primeşte întărire pentru satele de la Poieni, unde au fost cneji Băloş şi Danciul 173.
Toma Cînde (Cîndea, Chinde, Gînde, Ghinde, al lui ~, greşit: Bende) în sfatul lui Petru Aron 40, 41; în sfatul lui Ştefan cel Mare 67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, 131, 133, 135, 136, 138, 140—145, 147—149, 151—156, 158, C, V; primeşte întărire pentru satele Vilneşti şi Nahoroie 71.
Toma Dumitrescul (Dimitrescul), se judecă şi pierde satele Săseşti şi Romîneşti 97.
Toma, greşit: pentru Duma, v. **Duma al lui Brae.**
Toman, tîrgoveţ din Suceava; în sfat 4.
Tomeilo Fetu (Fepiul, Tepiul, Thepiul), greşit: pentru Toma logofăt IX—XI, XIII, XVI, v. **Toma.**
Tonguzeni, sat, v. **Tungujeni.**
Topliţa (la ~), moară, pe Topliţa; <probabil lîngă Topoliţa, c. Grumăzeşti, j. Neamţ>; dăruită m-rii Pobrata 26.
Topoliţa (Topliţa), pîrîu; <afluent al Moldovei la Spieşti, c. Păstrăveni, j Neamţ>; în hotarul satului Săcăluşeşti 26; locuri pe ~ 19, 45; moară pe ~ 26; sate pe ~ 12, 19, 44, 47; <pîrîu confluent cu ~>, v. **Pîrîul Sec.**
<**Topoliţa,** sat, c. Grumăzeşti, j. Neamţ; loc lîngă ~, v. **Pîrîul Sec** (peste ~); moară probabil la ~, v. **Topliţa** (pe ~)

www.dacoromanica.ro

Toporăuţi, sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Noua Suliţă, reg. Cernăuţi⟩; întărit lui Luca 119.
Tora, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Torca, tătar, fiul lui Criacu; întărit m-rii Bistriţa 107.
Tortoreşti (menţ. tîrzie: Tătăraşi), ⟨probabil de la forma Tărtăreşti⟩; sat, ocolul tîrgului Piatra, ţ. Neamţ; ⟨Turtureşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; jumătate din ~, cumpărată de m-rea Bistriţa 107 şi întărită acesteia, cu scutiri 146, apoi răscumpărată de Cozma, fiul lui Băloş 202.
Toth Iştifan, om sărac din Hîrlău; vinde domnului o vie în hotarul Hîrlăului 166.
Trăstieni, sat, v. **Trestiana.**
⟨Treanţa⟩, pîrîu, v. **Freanţu.**
Trestiana (Trăstieni, Trestiiana), sat; ⟨azi R.S.S. Ucraineană, Trestiana (sau Dimca), înglobat în or. Hliboca, r. ~, reg. Cernăuţi⟩; întărit, cu scutiri, m-rii Neamţ 44, 163; în hotar 139.
Trestiiana, pîrîu; ⟨afluent al Gotovăţului la Trestiana⟩; hotar 139;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Ruda.**
Tricolici, vornic, soţul Negritei, tatăl Neagşei, fratele lui Nicoară din Vaslui şi al lui Dragotă Tămăşanul; scrie din închisoarea de la Tîrgovişte rudelor sale din Moldova 232.
⟨**Trifeşti,** sat, c. ~, j. Neamţ⟩, v. **Miculeşti.**
Trifu, rudă cu Frîncu, cu Ion şi cu Isaia; primeşte întărire pentru satul Frînceşti 153.
Triful Borzescu; primeşte întărire pentru satele Beţeşti, Ştefăneşti, ş.a. 50.
Trifu Borzescul (unde este casa lui ~), sat, v. **Beţeşti.**
Trifu (Trifo) **Gîlcă** (Gîlcoş), tatăl lui Mircea, bunicul lui Fătul, al lui Ion ş.a .; cumpără de la Borileşti satul Păşcani 223.
Trişor, fiul lui Şandru de la Iucaş, fratele lui Tador; primeşte întărire pentru satele Oprişeşti, Cîrna ş.a. 23.
Trîca, fiica lui Casco, sora lui Necoară, a lui Giurgea ş.a.; vinde o parte din satul Cascoeşti 250.
Troian (valea Troianului, greşit: Troiandol), la Cudalbi, ⟨c. ~, j. Galaţi⟩; hotar XVII.
Trotuş, rîu ⟨afluent al Siretului⟩; sate pe ~ 183, 231, 265; vad la ~ 231; hotar I;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Caraclău.**
Trotuş, tîrg; ⟨Tîrgu Trotuş, c. ~, j. Bacău⟩; boier de la ~ 265.
Trotuş, ţinut; sate din ţ. ~ 133, I.
Trudescu, v. **Toader ~.**
***Trudeşti,** sat, pe Valea Neagră, ţ. Neamţ; ⟨lîngă Ghigoieşti, c. Ştefan cel Mare, j. Neamţ⟩; întărit lui Toader Trudescu 242.
Truţea, ţigan; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Tudor, logofăt; ispravnic de act XVII.
Tudora, v. **Mihul ~.**
Tudora, v. şi **Todora.**
⟨**Tudora,** sat, c. ~, j. Suceava⟩; sat în ~, v. **Ruşi.**
Tula, v. **Roman ~.**
Tulea, boier; vinde satele Zubriceni şi Vancăuţi 218.
***Tuleşti,** sat, pe Siret, ţ. Neamţ; ⟨lîngă Galbeni, c. Filipeşti, j. Bacău⟩; întărit lui Danu II; poruncă hotarnică pentru ~ 95 (1793).
Tunga, boier; cumpără şi apoi vinde satul Tungujăni şi jumătate din poiana de la Ţibăneşti 250.
⟨Tungujei⟩, sat, v. **Tungujeni,** sat lîngă ~, v. ***Cascoeşti.**
Tungujeni (Tungujăni, Tonguzeni), sat, cu loc de moară pe Şacovăţ; ⟨Tungujei, c. Ţibăneşti, j. Iaşi⟩; jumătate din ~ întărită lui Petrea şi fraţilor săi 156; cumpărată de Tunga de la Dima şi vîndut apoi lui Nicoară 250.
Tunseşti, sat, pe Bogdana; ⟨c. Bogdăniţa, j. Vaslui⟩; cumpărat, de la Ilca, de Sima şi Ştefan Tunsul şi de Băloş şi Oană Horgescul 32;
sat lîngă ~, v. ***Horgeşti.**
Tunsulu, v. **Sima ~, Ştefan ~.**
Turbata, pîrîu; la Băloşeşti, ⟨azi Băluşeşti, c. Girov, j. Neamţ⟩; hotar 202.
Turbure, v. **Coste ~.**
⟨**Turcia**⟩; raporturile Moldovei cu Imperiul Otoman 58, 209, 240.
Turcu, v. **Movila Turcului.**
Turia, ⟨zonă deluroasă, la nord de m. Iaşi, de o parte şi de alta a Jijiei⟩; sat la ~ 189.
Turjuca, top. (?) ⟨lîngă Ştiubieni, c. ~, j. Botoşani⟩; hotar 26.
Turluianul, v. **Sima ~.**
⟨**Turtureşti,** sat, c. Girov, j. Neamţ⟩, v. **Tortoreşti;**
sat probabil lîngă ~, v. ***Răidăceşti.**
Tutova, rîu; ⟨afluent al Bîrladului la Criveşti, c. Tutova, j. Vaslui⟩; sate şi selişti pe ~ 20, 49, 77;
⟨pîraie confluente cu ~⟩, v. **Iezer, Studineţ.**
Tuzoana, fiica lui Conatas de la Neamţ, mama lui Leurinţ; vinde m-rii Neamţ un pămînt peste Pîrîul Sec 19.

Ţ

Ţacovăţ, pîrîu, greşit: pentru Şacovăţ 159; v. **Şacovăţ.**
Ţara Basarabiei; legături dintre Ştefan cel Mare şi Mihail logofăt în ~ 89;
expediţie întreprinsă de Ştefan cel Mare în ~ 191; boier moldovean prizonier în ~ 232.

www.dacoromanica.ro

oastea muntenească pregătită pentru expediţie în Moldova XVIII.
Ţara de Jos XVII.
Ţara Leşească, ⟨Polonia⟩; raporturi cu ~ 152; colonişti din ~ 28; rob domnesc fugit în ~ 162; sate lîngă graniţa cu ~ 21, 48, 59.
⟨Ţara Românească⟩, v. **Ţara Basarabiei.**
Ţarigrad, sat; ⟨azi R.S.S. Moldovenească, denumire schimbată în Pervomaiscoe, c. ~, r. Donduşeni⟩; boier din ~ X.
Ţăpăluş Basarab, voievod, domn al Ţării Româneşti; expediţie întreprinsă de ~ în Moldova 232, 240;
prizonieri luaţi de ~ 232.
⟨**Ţepoaia,** sat, c. Motişeni, j. Bacău⟩; sat în ~, v. **Drăgoeşti.**
Ţeţin, ţinut; staroşti, globnici şi pererubţi de ~ 220, 239.
***Ţibăneşti,** sat, pe Rebricea; ⟨lîngă Boroşeşti, c. Scînteia, j. Iaşi⟩; întărit lui Nicoară Sîrbescul 112.
Ţibăneşti, sat; ⟨c. ~, j. Iaşi⟩; jumătate de poiană la ~ cumpărată de Nicoară de la Tunga 250;
sat în ~, v. **Ivăneşti.**
Ţibleşul, top.; ⟨în Munţii Bistriţei⟩; hotar III.
Ţiganca, vale; ⟨în s. Costache Negri, c. ~, j. Galaţi⟩; hotar XVII.
Ţiganca, tătar; întărit, cu sălaşul său, m-rii Bistriţa 107.
Ţincă, ţigan, fiul lui Zavid, fratele lui Oanţă şi al lui Popuţea; întărit, cu sălaşul său, m-rii Neamţ 163.
Ţolici, v. **Coste ~.**
Ţuţora, vad, ⟨pe Prut; la ~, c. ~, j. Iaşi⟩; vamă la ~ 41, 164, 174.

U

⟨**Udeşti,** comună, j. Suceava⟩; selişte probabil în ~, v. **Petir** (unde a fost tătarul ~).
***Uhrineşti,** ⟨sec. XVI: Hrăneşti⟩, sat, pe Lişcov; ⟨lîngă Blăgeşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Benea 140.
Ulan, v. **Ion ~.**
Ulea, tatăl Marenei, fratele sau cumnatul Stanei 104.
Uliglig, gîrlă, între lacurile Cuhului şi Ialpug; jumătate din ~, dăruită m-rii Moldoviţa 6.
Unchetea, v. **Vasco ~.**
Uncheteşti, selişte, pe Nistru, mai sus de Cuhăreşti; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Unchiteşti, c. Cuhureştii de Sus, r. Floreşti⟩; vîndută de Vasco Unchetea lui Onică Muşat 254.
⟨Unchiteşti⟩, sat, v. **Uncheteşti.**
Unde a fost moara, sat, pe Bîrlad; ⟨probabil în Dumeşti, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Petrea şi fraţilor săi 156.
Unde a (au) fost..., unde este...; unde a (au) fost, este (sînt): biserica, casa (casele), călugăriţa cetatea, cneaz (cneji), curtea (curţile), fratele, grecii, jude (juzi), mănăstirea, moara (morile), piua, poiana, popa, prisaca, seliştea, satul (satele), tătarul, vătăman (vătămani)...; unde se cheamă...; unde cade, iese, se uneşte ⟨un pîrîu⟩ = *pentru toate cazurile de acest fel v. numele persoanei, al locului sau al apei la care se raportează expresia.*
⟨Ungheni⟩, sat, v. **Unghiul.**
Unghiul (unde a fost jude Dumicica), sat, mai jos de Fîlfoe, între Prut şi Jijia; ⟨Ungheni, c. Bosia, j. Iaşi⟩; cumpărat de Marta, soţia lui Mihul Andronic, de la Bratul 106.
***Unguraşi,** cut al satului Hueţeni, pe Suceava; ⟨lîngă Tişăuţi, c. s. Ipoteşti, m. Suceava⟩; întărit lui Şteful Cernătescul 154.
Ungureanul, v. **Ivanco ~.**
***Ungureni,** sat, cu moară, pe Vaslui; ⟨mai sus de Soleşti (?), c. ~ , j. Vaslui⟩; întărit lui Cîrstea Negoiu 179.
***Ungureni,** sat, ⟨pe Siret; lîngă Vercicani, c. Liteni, j. Suceava⟩; dat de domn, în schimb, Mitropoliei de Suceava 221.
Unîrea, capăt al lacului Cuhului 6.
Urdeşti, sat, ⟨c. Viişoara, j. Vaslui⟩; jumătate din ~ vîndută de Danciul, Mihalco ş.a. lui Stoica şi fiului său 147.
Urdiugaş, v. **Toader ~.**
Ureache, v. **Ilea ~.**
Ureacle (poiana lui ~), ⟨probabil pe pîrîul Secu, afluent al Neamţului; c. Vînători-Neamţ, j. Neamţ⟩; dăruită m-rii Pobrata 26.
Ureche, boier; primeşte întărire pentru satul Derţsca 170.
⟨**Urecheni,** sat, c. ~, j. Neamţ⟩, v. **Uricheni.**
Urecheşti, ⟨sec. XVII: Copăceşti⟩, sat, pe Trotuş, în faţa Ajudului; ⟨Copăceşti, c. Rugineşti, j. Vrancea⟩; întărit comisului Ilea Huru 183.
Uricariul, v. **Axinte ~.**
Uricheni, sat, pe Topoliţa; ⟨Urecheni, c. ~, j. Neamţ⟩; întărit lui Zianco 12.
⟨**Urlaţi,** sat, c. Dimitrie Cantemir, j. Vaslui⟩; sate lîngă, v. ***Măneşti, *Plăvăţeşti** şi ***Silişteni.**
Urmez (⟨hotarul lui⟩ ~), ⟨pe Nistru, mai sus de Gordiuţi, azi R. S. S. Ucraineană, c. Rîşcov, r. Hotin, reg. Cernăuţi, sau pe Prut, mai sus de Horodişte, c. Păltiniş, j. Botoşani⟩; sat mai jos de ~ 59.
Ursăşti, sat, pe Nechid, în Cîmpul lui Dragoş; ⟨în Borleşti (?), c. ~, j. Neamţ⟩; cumpărat de domn de la Ana Nimăiasă şi de la Ivan şi dăruit apoi m-rii Tazlău 234.
⟨Urşita⟩, pîrîu, v. **Uşiţa.**
⟨**Urşiţa,** sat, c. Mironeasa, j. Iaşi⟩; poiană lîngă ~, v. **Miculiţă** (poiana lui ~).
Urvicolesa, sat, ⟨ţ. Cernăuţi; Buda Mică (?), azi R. S. S. Ucraineană, c. Buda Mare, r. Hliboca, reg. Cernăuţi⟩; întă-

www.dacoromanica.ro

rit, după judecata cu Crasnăș ș.a. lui Husin și soției sale, Marușca 100.
Usteclă, v. **Ivașco** ~.
<**Ustia,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dubăsari>; prisacă probabil lîngă ~, v. **Bileac** (prisaca lui ~).
Ușița, pîrîu; < Urșița, afluent al Stavnicului, la Bîcu, c. ~, j. Iași>; poiană pe ~ 185.
Uvitna, capăt al lacului Cuhului 6.

V

Vadul Călugăresc (Călugărilor), <pe Prut; la Fălciu, c. ~, j. Vaslui>; scutire de vamă la ~ 41, 164.
Vadul Hușilor (greșit: Rușilor), vad, pe Prut; <la Săratu, c. Stănilești, j. Vaslui>; sat la ~ 20.
<**Vadul Rașcov,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Rezina>, v. **Rașcov.**
Vadul Rău, pe Moldova; <lîngă Capu Codrului, c. Păltinoasa, j. Suceava>; hotar 193.
Valea lui ... = *pentru toate cazurile de acest fel, v. numele persoanei în stăpînirea căreia este arătată valea.*
<Valea Albă>, pîrîu, v. **Pîrîul Alb.**
Valea Cornilor, pe Apa Mărului, în susul Bîrladului; <valea Pîrîului Cornilor(?), afluent al Vilnei lîngă Ipatele, c. ~, j. Iași>, v. **Sion** (unde este judele ~); v. și **Pîrîul Cornilor.**
<**Valea Glodului,** sat, c. Vulturești, j. Suceava>; sat lîngă ~, v. ***Dragomirești.**
Valea Iapei, vale; <în c. Măgirești, j. Bacău>; sat pe ~ 235.
<**Valea Moldovei,** sat, c. ~, j. Suceava>; sat lîngă ~, v. ***Toderești.**
Valea Neagră, v. **Pîrîul Negru.**
Valea Rîngoaei, vale, pe Bîrlăzel; <probabil la Băbușa, c. Băcești, j. Vaslui>; mărturie hotarnică pentru ~ 38 (1746); v. și **Bîrlădzel** (peste ~), poieni.
Valea Seacă (Pîrîul Sec), sat, pe Siret; <c. ~, j. Iași>; cumpărat de Mihail logofăt de la verii lui Neagoe 48; întărit lui Mihail logofăt 33, 49; confiscat și promis a fi înapoiat de către domn aceluiași, cu condiția reîntoarcerii sale în țară 169.
Valea Seacă, vale, între Arionești și Rudi; <probabil deschisă spre Nistru; azi R. S. S. Moldovenească, c. Arionești sau Rudi, r. Dondușeni>; hotar XIII.
<**Valea Șoșii,** sat, c. Poduri, j. Bacău>, v. **Tocănicești.**
<**Valeva**>, sat de la Coțmani al Mitropoliei de Rădăuți; <cătun al satului Coțmanul Mare (1503); azi R.S.S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți>; întărit, cu scutiri, Mitropoliei 220, 239.
Vană, v. **Oană.**
Vancăuți, sat, cu moară la Ciuhru; <az R. S. S. Moldovenească, Hancăuți (?), c. Corpaci, r. Edinița>; vîndut de Jivert, Roman ș.a. lui Hanco 218.
Vanton (hăleșteul lui ~), <pe Vorona; în c. Vorona, j. Botoșani>; hotar C.
Varlaam, ieromonah, egumen al m-rii Zugraf 176.
Vartholomei <**Măzăreanu**>, arhimandrit al m-rii Putna; traduce act 237 (1767).
Varvara, sora Nastei și a lui Marco Bălaur; primește întărire pentru satul Vîrtop 224.
Vasca, fiica lui Andreico, sora lui Costea, a Nastei și a Ghindei, nepoata lui Iliiaș ceașnic; vinde satul Peletiuceștii de Jos 263
Vascan, v. **Toader** ~.
Vascăuți, sat, <pe Bistrița>, ț. Neamț; <lîngă Săvinești, c.s. ~, m. Piatra Neamț, j. Neamț>; întărit m-rii Bistrița 107, cu scutiri 146.
Vascăuți, sat, la obîrșia Viliei, deasupra Nistrului; <azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Secureni, reg. Cernăuți>; întărit lui Hanco ceașnic și fraților săi 191.
Vasco de la Horodnic, tatăl lui Ivan 198.
Vasco, fiul lui Hobiian, cumnatul lui Iura; vinde satele Zubriceni și Vancăuți 218.
Vasco, fiul lui Iurie Șerbescul, fratele lui Mihul, al lui Mircea ș.a., nepotul lui Manoil Șerbescul; vinde seliștea Leucăuți și prisaca Vrabia 251.
Vasco (greșit: Savoi), gramatic; scrie acte 2, 5, 6.
Vasco al lui Iachim (Iachimovici), fratele lui Petru; în sfat 127, 141, 144.
Vasco al lui Leu (Levici), fratele lui Hrinco; în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Vasco Babici, fiul lui Iachim Babici, fratele lui Fedco, nepotul lui Stan și al lui Simion Babici; vinde domnului satul Jicovul de Sus 141.
Vasco Unchetea, boier; vinde seliștea Uncheteşti 254.
Vascovici, v. **Toader Vascan.**
Vasilcea, vameș; în sfat 4.
Vasile Albul din Zgurița; fîntîna lui ~ XIII.
Vasile Albul (fîntîna veche a lui ~); <lîngă Criscăuți, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Dondușeni>; punct de hotar XIII.
V<asile> **Balș,** vornic; autentifică act 238 (1826).
Vasile Miclescul, vel vornic; autentifică act 238 (1826, 1828).
Vasile Musteață, boier; posesor al unui act C (1801).
Vasile (Vasili) **Zotov,** tălmaci; traduce acte 97, 185.
***Vasileuți,** sat, pe Prut; <lîngă Cubani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Fălești>; întărit lui Hanco ceașnic și fraților săi 191.
Vasili Roset, vel logofăt; autentifică act 238 (1826).

www.dacoromanica.ro

Vasile Cracalii, ginerele lui Piliposchie; primeşte de la socrul său cutul Bogdăneşti 215.
Vaslui, rîu; ⟨afluent al Bîrladului la or. Vaslui, j. ~⟩; moară pe ~ 179.
Vaslui, tîrg; ⟨or.~, j.~⟩; boier din ~ 232; sate lîngă ~ 4, 159; vamă la ~ 41, 164; curtea domnească de la ~ XIX; lupta cu turcii din sus de ~ XIX; acte scrise la ~ 17, 58, 120, 121, 127, 185, 186, 198.
Vaslui, ţinut; sat în ~ 118 (menţ. tîrzie); ispravnic de ~ 159 (1812).
Vaslui (sub ~), sat, cu moară pe Bîrlad; ⟨lîngă or. ~, j. ~⟩; dat pentru o datorie, de Gheorghe heregar lui Coste pîrcălab 4.
Vasutca, fiica Marenei, sora Anuşcăi, nepoata lui Iacuş vistier şi a lui Iurie Buceaţchi, vara lui Şteful pîrcălab de Hotin; se judecă pentru moştenire cu Şteful pîrcălab de Hotin 226.
Vasutca, sora lui Giurgea, a Anuşcăi, ş.a., nepoata de soră a lui Danco; vinde domnului satul Selivestri 233.
⟨**Vădeni,** sat, c. Cavadineşti, j. Galaţi⟩; sat între ~ şi Rogojeni, v. * **Telejina.**
Văleni, sat, lîngă Iucaş, ţ. Neamţ; ⟨c. Boteşti, j. Neamţ⟩; vîndut de Ana şi de Stanciul lui Ivul diac 243.
⟨**Văleni,** sat, c. Ţibăneşti, j. Iaşi⟩, v. **Găureni.**
⟨**Văleni,** sat, azi, R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Vulcăneşti⟩; iezer lîngă ~, v. **Beleu.**
Văleşoae (unde a fost ~), prisacă, mai sus de Hlăpeşti, ⟨azi R. S. S. Moldovenească, în Nemţeni, c. Obileni, r. Kotovsk⟩; vîndută de Bîlco Bîrlădescul lui Ignat şi lui Ion Tintiul 252.
Văsiiu, ţigan, nepotul lui Coste, frate sau văr cu Vlaico; dăruit lui Zianco 12.
⟨Vedinţi⟩, sat, v. **Viidinciu.**
⟨Veia⟩, pîrîu, v. **Veja.**
Veja (la gura Vejii, greşit: Veţii), loc de moară pe Şacovăţ; ⟨azi s. Moara Ciornei, c. Ţibana, j. Iaşi⟩; întărit lui Ivaşcu şi lui Oană Păşcu 159.
Veja (greşit: Veţea), pîrîu; ⟨Veia, afluent al Şacovăţului la Moara Ciornei, c. Ţibana, j. Iaşi⟩; prisacă şi loc de moară pe~ 159.
Veja (lîngă~, greşit: Veţie), prisacă; ⟨probabil lîngă Palanca, înglobat în Gîrbeşti, c. Ţibana, j. Iaşi⟩; întărită lui Ivaşcu şi lui Oană Păşcu 159.
Velcea, boier; ⟨Vîlcea, boier în sfatul lui Alexandru cel Bun, al lui Iliaş şi al lui Ştefan voievozi⟩; hotarnic 91 (menţ.).
⟨Velia⟩, pîrîu, v. **Vilia.**
Veniamin (Veniieamin), mitropolit; autentifică acte 57, 117 (1812), I (1833).
⟨**Vercicani,** sat, c. Liteni, j. Suceava⟩; sat lîngă ~, v. ***Ungureni.**
⟨Verejeni⟩, sat, v. **Verezeni.**
Vereşcecani (Vercicani), sat, cu mori, pe Siret, la vad; ⟨Vercicani, c. Liteni, j. Suceava⟩; dat, în schimb, de domn Mitropoliei de Suceava 221.
***Verezeni,** ⟨anterior Verejeni⟩, sat, ⟨pe Prut; lîngă Ciulineşti, înglobat în Probota, c. ~, j. Iaşi⟩; Ştefan cel Mare pentru ~ 72.
Verijani, sat, cu trei cătune, pe Moldova; ⟨Verşeni, c. Miroslăveşti, j. Iaşi⟩; vîndut de Petru Hudici ş.a. lui Mihail logofăt 33.
***Verişeşti,** sat, la gura Berheciului; ⟨lîngă Negrileşt, c.s. Munteni, m. Tecuci, j. Galaţi⟩; întărit lui Oană Cîndescul 22.
⟨Verşeni⟩, sat, v. **Verijani.**
⟨**Verşeşti,** sat, c. Girov, j. Neamţ⟩; sat lîngă ~, v. * **Alexăndreni.**
⟨**Vetrişoaia,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; selişti probabil lîngă ~, v. **Buvina, Ştelunova.**
Veţie, Veţii, greşit: pentru Vejii 159, v. **Veja.**
⟨Vicovu de Jos⟩, sat, v. **Jicovul de Jos.**
⟨Vicovu de Sus⟩, sat, v. **Jicovul de Sus.**
Viidinciu (sec. XV: Vedinţi), sat, ţ. Hotin; ⟨or. Ediniţa, azi R. S. S. Moldovenească, r. ~⟩; identificare greşită, în sec. al XIX-lea, a unor sate din altă regiune 139.
⟨**Viile,** sat, c. Fîrţăneşti, j. Galaţi⟩; sat lîngă ~, v. ***Satul bulgăresc** (unde a fost ~).
⟨**Viişoara,** sat, c.s. Ştefan cel Mare, m. Gh. Gheorghiu-Dej, j. Bacău⟩, v. **Munte.**
⟨**Viişoara** (fost Băseşti), sat, c. ~, j. Vaslui⟩, v. **Băseşti;**
sat lîngă ~, v. ***Cîrpeşti.**
Vilia, pîrîu; ⟨Velia, Gelea, afluent al Prutului la Teţcani, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Briceni ; sat la obîrşia sa 191.
Vilna, pîrîu; ⟨afluent al Bîrladului lîngă or. Negreşti, j. Vaslui⟩; sate pe ~ 118, 185;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Pîrîul Corniloar.**
Vilna, v. şi **Petru ~.**
***Vilneşti,** sat, pe Siret; întărit lui Toma Cînde 71.
Viltoteanul, v. **Petre ~.**
⟨Viltoteşti⟩, sat, v. **Vitolteşti.**
Vinderii, sat, la gura Lipovei; ⟨Vinderei, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit Muşei, soţia lui Vindereu 209.
Vindereu, soţul Muşei 209.
Visoca, prisacă, la Botne, ⟨pe Dealul Înalt; azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Rădenii Vechi (?), c. ~, r. Ungheni⟩; scutire de dări pentru oamenii de la prisaca m-rii Pobrata 138.
⟨**Visterniceni,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, inclus în or. Chişinău⟩ v. **Fîntîna Albişoara** (la ~), selişte.
Vişa, soţia lui Mălin, soacra lui Ivaşco Vitoltescu; dă, în schimb, satele Ruşi şi Redeni 77.
Vişnivăţ (la obîrşia Vişnivăţului), m-re, în hotarul prisăcii lui Chiprian; ⟨m-rea Căpriana, în s. ~, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Străşeni⟩; dăruită, îm-

www.dacoromanica.ro

preună cu prisaca, de Chiajna, fiica lui Alexandru cel Bun, m-rii Neamț 163, 165.
Vișnivăț (Vîșnivăț), pîrîu; ⟨Ișnovăț, azi R. S. S. Moldovenească, afluent al Bîcului la Sîngera, c. ~, r. Anenii Noi⟩; prisacă cu m-re și poieni la obîrșia sa 163 165; locuri pustii pe ~ XXIV;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Molovateț.**
Vișnivăț, v. și **Vîșniveț.**
Vitolt, boier; cumpără satul Lujani 36; în sfat 25, 27.
Vitolteanul, v. **Viltoteanu.**
Vitoltescu, v. **Ivașco ~.**
Vitoltești, sat, lîngă Băsești; ⟨Viltotești, c. Viișoara, j. Vaslui⟩; întărit lui Petre Vitolteanul 114.
Vîlcan (fîntîna lui ~), la Băloșești, ⟨azi Bălușești, c. Girov, j. Neamț⟩; punct de hotar 202.
Vîlcea, pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 199, 201—203, 206; hotarnic 217;
pecetea sa 203.
Vîlcea, greșit: pentru Bîlco 191, v. **Bîlco.**
Vîlcea, v. și **Velcea.**
Vîlco, greșit: pentru Pașco XV, v. **Pașco.**
Vîlcu Purcelescul, fratele lui Ilie, unchiul Anușcăi; primește, în schimb, satul Mitești 249.
Vîlsănești, sat, cu dîrstă pe Bistrița, mai sus de Bacău; ⟨în m. Bacău, j. ~⟩; întărit m-rii Bistrița 107.
Vînători, sat, pe Bistrița, mai jos de Piatra lui Crăciun; ⟨în m. Piatra Neamț, j. Neamț⟩; dat, în schimb, de domn lui Mihail logofăt 33.
⟨**Vînători-Neamț,** comună, j. Neamț⟩; hotar în ~, v. **Neamț** (hotarul m-rii ~); loc în ~, v. **Neamțul Mare** (pe ~); poieni în ~, v. **Ureacle** (poiana lui ~) și **Rusco** (poiana lui ~).
Vîrful Oilor, top.; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, la Alcedar, c. ~, r. Rezina⟩; hotar XVI.
Vîrstatul, vîrf; ⟨în Munții Bistriței, j. Neamț⟩; hotar III.
Vîrtop, sat, cu iaz și moară, pe Pîrîul Negru; ⟨Hîrtop, c. Bîrgăoani, j. Neamț⟩; jumătate din ~, vîndută de Cîrstișor lui Marco Bălaur și surorilor sale 224.
Vîșniveț, sat, ⟨pe Prut; Ișnovăț, azi Rediu, c. Rădăuți-Prut, j. Botoșani⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.
Vîșniveț, v. și **Vișnivăț.**
Vlad, țigan, tatăl lui Nanul, al lui Mihul ș.a. 25, 163.
Vlad, v. și **Ion al lui ~.**
Vlad Mursea; primește întărire pentru o jumătate din satul Albești și danie un loc pustiu la obîrșia Largei 158.
Vlad Zlătărescu; vinde jumătate din satul Albești 11.
Vlaico, țigan, nepotul lui Coste; dăruit lui Zianco 12.
Vlaicul, fratele lui Iațco Dolha; cumpără satul Peletiuceștii de Jos 263.
Vlaicul (Vlaico, Vlaicol; greșit: Micula), unchiul lui Ștefan cel Mare, tatăl lui Duma; cumpără seliștea la Fîntîna Albișoara 131;
în sfatul lui Bogdan voievod 11;
pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 65—67, 70, 77, 78, 81, 85—87, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 101, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119—124, 127—129, C, IV, V;
boier în sfat 133, 135, 136, 138, 140—145, 147, VI;
pîrcălab de Hotin; în sfat 148, 149, 151—156, 158, 161—163, 165—169, 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226—230, VII—XI, XIII—XVI;
pîrcălab de Orhei; în sfat 233, 235, 237, 240, 241, 243—247, 249—254, 257—259, 261, 262, XXII, XXIV; privilegiul lui ~ ars în casa lui Rusu din Flocești 188;
pecetea sa 133, 203.
Vlaseian Harenco, diac; scrie act XVI.
Vlasie Nistorian, diac; scrie act VII.
Vlasîn, fiul lui Alicsandru Coroi, nepotul lui Nicolai Zîmbrada; primește întărire pentru satul Bugeani IX.
Vlașin, boier; se judecă cu Giurgiu și Mijatco și pierde satul Drăgănești 16.
Vlașin, boier; în sfat 22—24.
Vlașin (șteaza lui ~), peste Moldova; ⟨lîngă Valea Moldovei, c. ~, j. Suceava⟩; punct de hotar 193.
Vlădești, sat, probabil, greșit: pentru Aldești II, v. **Aldești.**
Vlădica, tatăl lui Ivan;
v. **Ivan al Vlădicăi.**
⟨**Vlădiceni,** sat, c. Bîrgăoani, j. Neamț⟩; sat în ~, v. **Gostilești.**
⟨**Vlădiceni,** sat, c.s. Tomești, m. Iași, j. Iași⟩; prisacă lîngă ~, v. **Balica** (prisaca lui ~).
Voica, fiica lui ⟨Petru⟩ Ponici; vinde un țigan lui Hărman pîrcălab 227.
Voica (Voico), țigan, fiul lui Vlad, fratele lui Nanul, al lui Mihul și al lui Radul; întărit, cu sălașul său, m-rii Neamț 25, 163.
Voico, țigan; întărit, cu sălașul său, Mitropoliei Sucevei 31.
Voineag, ⟨socrul⟩ lui Mîndre; ginerele și fiicele lui ~ se judecă cu Misea și pierd satul Tîrnauca 122.
Voinescul, v. **Ivul ~.**
Voinești, sat, cu m-re; ⟨c. ~, j. Vaslui⟩; vîndut de Ion și de Petrică lui Ivul Voinescul 96.
Volhoveț, pîrîu; la Ivancăuți, ⟨azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Coțmani, reg. Cernăuți⟩; hotar 190.
⟨**Voloca,** sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca, reg. Cernăuți⟩; sat în

www.dacoromanica.ro

~, v. **Horodiște**; top. la ~, v. **Patruzăci di Movili.**
Volovățu, probabil lectură greșită, în loc de „Ivulovu“ 99 (sec. XVIII).
⟨**Vorniceni,** sat, c. ~, j. Botoșani⟩, v. **Dvorniceani**; top. lîngă ~, v. **Dumbrava Înaltă.**
⟨**Vorona,** m-re, în c. ~, j. Botoșani⟩, v. **Luca** (hotarul Lucăi călugărului).
Vorona, pîrîu; ⟨afluent al Siretului la Joldești, c. Vorona, j. Botoșani⟩; sat la obîrșia sa 226; hotar C.
Vorona, sat, ⟨pe Siret; c. ~, j. Botoșani⟩; vîndut de Ivașcu Orbul și de Mihul lui Arbure portar C;
sat lîngă ~, v. * **Glodeni.**
Voroneț, m-re; ⟨în ~, l. c. a or. Gura Humorului, j. Suceava⟩; hram, v. **Sfîntul Gheorghe;**
scutită de vamă 181;
egumen al ~, v. **Misail.**
⟨**Vorotet,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. Chiperceni, r. Orhei⟩, v. **Vorutu.**
Vorovești, sat, la Cîrligătura, mai sus de Onești; ⟨c. Miroslava, j. Iași⟩; întărit protopopului Ioil și fiului său, Giurgiu gramatic 56, 61;
laz lîngă ~, v. **Simion** (lazul lui ~);
poiană lîngă ~, v. **Ștefan Roșul** (poiana lui ~).
Vorovești (unde au fost ~), seliște, ⟨probabil pe Chineja; j. Galați⟩; întărită lui Gostilă 87.
Vorutu, sat; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, Voroteț, c. Chiperceni, r. Orhei⟩; în hotar VII.
⟨Vozova⟩, pîrîu, v. **Pîrîul Carului.**
Vrabia, prisacă; ⟨pe Coțovțea; azi R. S. S. Moldovenească, lîngă Novaci, c. Tuzora, r. Călărași⟩; vîndută de Lazor, Piscu ș. a. lui Tăutu logofăt 251.
Vrabie, v. **Ioan** ~.
Vrană, v. **Petru** ~.
Vranici, v. **Coste** ~.
⟨*Vrăbiești⟩, sat, v. **Gerul** (peste ~), loc.
Vrăjitoarea, moșie, la Cociorbeni, ⟨azi Corcioveni, c. Brăhășești, j. Galați⟩; pricină pentru moșia ~ 82 (1805).
Vrînceanu, spătar; în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189.
Vulpaș, gramatic; scrie acte 3, 21, 34, 35, 49, 52, 56, 61, 70, 85, 142, 163, 164, 184, 211;
în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Vulpaș (morile lui ~), la obîrșia Smilei, la Bucoveni; ⟨probabil lîngă Morăreni, c. Alexandru Vlahuță, j. Vaslui⟩; în hotar 154.

Z

⟨**Zadobreni,** sat, azi R. S. S. Ucraineană, c. Șirăuții de Sus, r. Zastavna, reg. Cernăuți⟩; sat în ~, v. **Budilcea.**
Zagorna, deal; ⟨la ~, azi R. S. S. Moldovenească, c. Chițcani, r. Tiraspol⟩; hotar 46, 69.
Zagorna (Zahorna), hotar, cu iezer, gîrle, prisacă și vaduri pe Nistru, ⟨la confluența cu Botna, azi R. S. S. Moldovenească la Zagorna, c. Chițcani, r. Tiraspol⟩; întărit m-rii Neamț 57.
Zaharia, fratele lui Toader, al lui Puiu ș.a.; cumpără seliștea Drăncălăești 213.
Zahorna, pîrîu; ⟨afluent al Cracăului la Verșești, c. Girov, j. Neamț⟩; sat la gura sa 12.
⟨**Zahorna,** sat, contopit cu Horlești, c.s. Rediu, m. Iași, j. Iași⟩; v. **Sîrbi;**
sat lîngă ~, v. ***Geamiri.**
Zamcăuți, sat, mai sus de Șizcăuți; ⟨azi R. S. S. Ucraineană, Sancăuți (Sîncăuți), c. ~, r. Hotin, reg. Cernăuți⟩; întărit lui Sin de la Hotin 59.
Zavid, țigan, tatăl lui Oanță, al lui Țincă și al lui Popuțea; întărit m-rii Neamț 25; fiii lui ~ întăriți m-rii Neamț 163.
Zăbrăuți, pîrîu; ⟨afluent al Siretului la Pădureni, or. Mărășești, j. Vrancea⟩; sat pe ~ 160.
***Zăbrăuți,** sat (?) pe Zăbrăuți; ⟨j. Vrancea⟩; boier din ~ 160.
⟨**Zăbriceni,** sat, azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Edinița⟩, v. **Zubriceni.**
***Zămișăști** (Dzemești, sec. XIX: moșia Zemișu), sat (seliște), pe Tazlău, ț. Trotuș; ⟨la sud de Caraclău, c. Bîrsănești, j. Bacău⟩; vîndut de Tîmpișor lui Petru Negrea 111; întărit lui Petru Tîmpe I.
⟨**Zănești,** sat, c. ~, j. Neamț⟩; sat probabil lîngă ~, v. ***Bîrzotești.**
⟨**Zăpodeni,** sat, c. ~, j. Vaslui⟩; seliște lîngă ~, v. **Drăncălăești.**
⟨**Zărnești,** sat, c. ~, azi R.S.S. Moldovenească, r. Calul⟩; baltă lîngă ~, v. **Bogata; hotar** lîngă ~, v. **Rentea** (hotarul lui ~).
Zbearea (Sberea, Zbera, Zberea, Zbiarea, Zbiearea, Zbierea, Zbiiarea; greșit: Bere, Sbîro, Zbiaroe, Zbiroe), stolnic; în sfat 65—67, 70, 76—78, 81, 85—87, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 104, 106—108, 110—113, 115, 119, 121—124, 127—129 C;
pîrcălab de Cetatea Albă; în sfat 131, 136, 138, 141—145, 147, 148, 151, 152, 154—156, 158, 161—163, 165—168, VIII—XI, XIII—XVI;
boier în sfat 173, 175, 177, 179, 182—186, 189, 191—193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, 211—214, 216—219, 221, 224, 226, 227, 229, 230, 233, 240, 241, 243—247, 249—254, 257, 258, 261—265, XX, XXIII, XXIV; cumpără de la Sima ș.a., satele Jîdești, Zberești ș.a. 237;
pecetea sa 103.
***Zberești,** sat; ⟨probabil lîngă Corcești, azi R. S. S. Ucraineană, c. ~, r. Hliboca,

www.dacoromanica.ro

reg. Cernăuţi⟩; cumpărat de Zbera de la Sima, Ştefùl şi Maseico 237.
Zbiarea (Zbierea, Zbiiarea), v. **Zbearea.**
Zdvijinţi, (Zvijinţi, sec. XVI: Arca), sat, la Doamna; ⟨probabil Doamna, l. c. a m. Piatra Neamţ, j. Neamţ⟩; întărit m-rii de la Piatra lui Crăciun 107, cu scutiri 146.
Zcaico, boier în sfatul lărgit de la Vaslui 58.
Zeletin, rîu; ⟨afluent al Berheciului la Brăhăşeşti, c. ~, j. Galaţi⟩; sate pe ~ 22, 23, 238;
⟨pîrîu confluent cu ~⟩, v. **Dobrotvor.**
⟨**Zemeş** (fost Tazlău), sat, c. ~, j. Bacău⟩; m-re în ~, v. **Tazlău.**
⟨Zemişu, moşie⟩, v. **Zămişăşti.**
Zguriţa, sat; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, c. ~, r. Soroca⟩; om din ~ XIII; în hotar XIII.
Zianco (acelaşi cu Zeaico?), boier; primeşte danie satele Huşi, Uricheni, Răteşti ş.a. 12;
satul unde sînt casele lui ~, v. * **Răteşti,** unde au fost curţile lui ~ cele vechi, v. **Davideşti.**
Zîmbrada, v. **Nicolai ~.**
Zlătărescu, v. **Vlad ~.**
Zlătăroaia, cîmp cu prisacă, sub Bohotin; ⟨lîngă Cozia, c. Costuleni, j. Iaşi⟩; dăruită de Iurie Şerbescul ş.a. m-rii Homor 201.
Zobrul, greşit: pentru Dobrul 47; v. **Dobrul.**
Zoica; vinde o parte din satul Donceşti 212.
Zoica, fiica Elenei şi a lui Manoil Raicii, sora Dumşei; vinde satul Iucşani 241.
***Zorilă** (⟨unde a fost?⟩ ~), sat, pe Tigheci; ⟨azi R. S. S. Moldovenească, r. Leova⟩; întărit lui Ignat stolnic 20.
Zotov, v. **Vasile ~.**
Zubriceni, sat, ⟨la Terebne; azi R. S. S. Moldovenească, Zăbriceni, c. ~, r. Ediniţa⟩; vîndut de Jivert, de Roman din Cozăreşti ş.a. lui Hanco 218.
Zografu (Zugrafu), m-re, la Sfîntul Munte; ⟨Muntele Athos, Grecia⟩; hram **Sfîntul Gheorghie;**
primeşte de la Ştefan cel Mare obroc o sută de ducaţi ungureşti 135; 500 de aspri 176;
bolniţa m-rii ~ 176.
Zvijinţi, sat, v. **Zdvijinţi.**
Zvîştală, v. **Toader ~.**
Zvîşteleşti (unde este casa lui ⟨Toader Zvîştală⟩), sat, pe Bogdana; ⟨în Bogdana, c. ~, j. Vaslui⟩; întărit lui Toader Zvîştală 161.
⟨**Zvorăneşti,** sat, c. Timişeşti, j. Neamţ⟩, v. **Curticeşti** şi **Dvoreneşti.**

www.dacoromanica.ro

INDICE DE MATERII

A

<acte> (cărţi, dresuri, ispisoace, înscrisuri, privilegii, scrisori, urice, zapise);
<după natură>: cărţi de stăpînire: **passim,** de întemeiere a unor slobozii 28, 134, de hotărnicire 60, de scutire 7, 37, 41, 42, 164, 174, 181, de milostenie (obroace) 2,14, 24, 26, 65, 75, 86, 135, 138, 176, 192, de iertare de robie 162; ~ de garanţie 58; porunci XVIII; salvconducte 66, 89, 152, 169; zapise de danie 98, de învoială 102, 205, 207, 208; scrisori 232; ~ de constituire a unei frăţii XXI;
<după emitenţi>; ~ domneşti: **passim,** boiereşti şi mănăstireşti 98, 102, 205, 207, 208, 232, **obşteşti** 58, XXI;
<după beneficiari>; ~ acordate unor membri ai familiei domneşti: 131, Mitropoliei şi episcopiilor 31, 70, 94, 98, 128, 129, 134, 157, 220, 221, 239, unor boieri şi m-ri din ţară: **passim,** din alte ţări 135, 176, unui rob 162;
<după conţinut>: danii şi întăriri de stăpîniri şi venituri: **passim;** ~ de imunitate parţială sau totală 5, 9, 17, 34, 39—41, 43, 44, 46, 55, 57, 64, 65, 69, 70, 74, 83, 84, 91, 94, 117, 138, 146, 187, 200, 220, 239; ~ de judecată 4, 30, 53, 61, 85, 97, 100, 101, 103, 109, 122, 130, 182, 195, 198, 226; refaceri de ~ pierdute sau distruse 81, 100, 109, 113, 121, 188, 209, 230, 240; v. şi **danii, împărţiri, moşteniri, răscumpărări, schimburi, vînzări-cumpărări;**
~ menţionate 13, 21, 33, 40, 41, 53, 61, 65, 77, 81, 85, 93, 97, 99, 100, 109 113, 121, 122, 130, 141, 184, 188, 200, 206, 209, 211, 214, 221, 230, 237, 240, 249, 250, 257, 258, 262, 263, B, I, XX;
~ false (stricate în sfat) 30, 59, 61, 182;
v. şi **catastif, izvoade, pecete, <scriitori de ~>, tălmaci.**
ajutorinţă 162.
albine, desetină din ~ 24, 28, 34, 44, 46, 57, 69, 74, 84, 117;
v. şi **prisăci, stupi.**
aliaţi, ai ţării 58.
alune, interzicerea culesului de ~ IV.
<amenzi> 6, 21, 55, 75; v. şi **duşegubină, gloabe, tretină, zavescă.**
angherii, scutire de ~ 187 (menţ. tîrzie).
ape, venit din ~ 91; hotare pe ~ 55;
v. şi **bălţi, gîrle, heleşteie, iazuri, iezere, iezurcane, lacuri, şomuldoace.**
aprozi 3, 4, 213.
<arbori>; v. **corni, plopi, sălcii, stejari, ulmi.**
arat 28, 52.
arce, corni de ~ XIX.
<arendă>, v. **hereghie, vămi.**
argint, grivne de ~ 21; ruble de ~ 4, 19, 26, 27, 45, 53, 55, 85, 97, 100, 103, 113, 198; arginţi (zloţi tătăreşti) 131, 231, 234;
cădelniţă şi chivot de ~ aurit 102, 205, 207, 208.
arhiepiscopi, v. **mitropoliţi.**
arhimandriţi 47—49, 84, 107, 146, 167, 205, 207, 208, 214, 225, IV;
tălmăcesc acte 237 (1767); autentifică acte 3, 24, 39, 57, 75, 117, 238 1804—1814); v. şi **egumeni, stareţi.**
armaş, fost mare ~ XIII.
armeni 4, 7, 9, 43, 64.
ascultare 15, 33; sate şi poieni aflate sub ~ 1, 5; robi şi oameni săraci puşi sub ~ 29, 70; preoţi şi boieri puşi sub ~ 5, XIX; m-ri trecute sub ~ 67, 107, 136, 155, 163;
v. şi <**imunitate**>.
aspri 176; v. şi **bani.**
aur 102; argint aurit 205, 207, 208.
aurar 262.
avere (bunuri) 4, 21, 66, 89, 152, 198, 232, XVIII.

B

bani <dregători>, autentifică act 238 (1826).
bani <monede>, ~ gata (curaţi, drepţi) 4, 21, 33, 65, 104, 106, 115, 123, 136, 166, 175, 184, 190, 203, 211, 214, 218, 231, 233, 244, 251, 261, 265;
v. şi **aspri, ducaţi, galbeni, grivne, groşi, ruble, ughi, zloţi;**
v. şi **avere.**
bălţi 37, 42, 91, 136, 164, 236;
v. şi **heleşteie, iazuri, iezere, lacuri, şomuldoace.**
băutură 75, 135; v. şi <**bere**>, **cîrciumi, mied, vin.**
berbeci 134; v. şi **oi.**
berbînţe, de miere 69, 138.
<bere>, v. **hamei, malţ.**

www.dacoromanica.ro

bir, scutire de ~ XIX; v. şi **dări**, ⟨**tribut**⟩.
biserici 76, 100; biserica Mitropoliei 98, 220, 221 239;
v. şi **mănăstiri**.
⟨blănuri⟩, v. **helgi**, **jderi**.
boi 134; v. şi **vite**.
boieri (pani): **passim**; v. şi **jupani**;
v. şi **dregători**, **hotarnici**, **iscoade**, **mazili**, **soli**;
soţii de ~, v. **cneaghine**.
bolniţa m-rii de la Zografu 176.
bour, stejar cu ~ XIII, XX; v. şi **semne de hotar**.
branişti 24, 26, 39, 52, III, IV.
brănişter 39.
brodină 37, 42; v. şi **vamă**.
bulgari, ⟨ţigani(?) ~⟩ 107; sat bulgăresc 154.
bunuri, v. **avere**.
buţi, de vin 2, 14, 24, 26, 86, 134, 138, 192.

C

cai 232; ~ dăruiţi 102, 205; negoţ cu ~ 134; daţi în preţ 149, 236;
doi ~ buni înlocuiţi cu o sută de oi 205, 207;
v. şi **iepe**.
camănă de ceară, v. **pietre de ceară**.
camhă, de damasc 102.
care XVIII; vamă pentru ~ cu peşte, sare sau miere 6, 37, 41, 42, 91, 93, 164; drum de ~ 193;
~ echivalate cu măji 164;
v. şi **cărat**, **măji**.
case, ale unor boieri, din sate 12, 23, 38, 49, 50, 73, 81, 87, 99, 145, 149, 154, 156, 161, 179, 188, 202, 215, 246, 253, 264, II, VII—XI, XIII—XVI;
ale unor tîrgoveţi, boieri şi m-ri, din oraşe 4, 7, 9, 43, 64;
~ arse 188, prădate 81;
v. şi **curţi**.
catastif 75.
⟨catolic⟩, v. **episcop ~**.
cădelniţe, de argint aurit 102, 205, 207, 208.
călăraş, daraban făcut ~ XIX.
călăreţi, căpitan de ~ XXIII.
călugări (monahi, rugători) — **călugăriţe**, din m-ri 2, 8 9, 17, 53, 55, 75, 84, 123, 146, 200, XVIII; în denumiri 136, 154, C; scriitori de acte 102;
v. şi **chilii**, **frăţii**, **ieromonahi**, **mănăstiri**.
cămăraş 105 (1797).
căpitani, mari ~ XVIII; ~ de roată VIII; ~ ai codrenilor (tighecenilor) XVIII, XXIII;
~traduc acte 6, 29, 69, 253 (1796—1814).
cărat, scutire de ~ vinul 34, 74;
v. şi **carc**, **măji**, **podvoade**.
cărţi, v. ⟨**acte**⟩.
cătune (coturi, cuturi, pricuturi), ale unor sate şi selişti 10, 18, 21, 27, 33, 56, 79, 107, 154, 215, 227, 233, 248, 258, C;
v. şi **judecii**, **părţi**, **sate**.
ceară, dare din~în tîrguri, dăruită 2, 26, 65, 75, 138; scutire de darea din ~ 64, 134;
v. şi **pietre de ~**.
ceartă, v. **sfadă**.
ceaşnici (paharnici) 207, 208; stăpîni 92, 191; conduc oastea XVIII;
în sfat: **passim**;
v. şi **Andreico**, **Costea al lui Dan**, **Dajbog**, **Dragoş**, **Goian**, **Ion**, **Negrilă**, **Tador**;
menţ. tîrzii: 136, I.
ceată, de pază contra tătarilor XXIV.
⟨cereale⟩, v. **grîu**, **hamei**, **malţ**, **secară**.
cetăţi, apărate XXIII; în stăpînire 112; vamă la ~ 164; în hotar 33, III; acte scrise în ~ 135;
lucru la ~, v. **lucru**;
v. şi **horodişti**, **pîrcălabi**;
v. şi **Cetatea Albă**, **Cetatea Nouă**, **Chilia**, **Hotin**, **Neamţ**, **Orhei**, **Suceava**.
chilii, în hotar 262.
chivot, de argint aurit 205, 207, 208.
cîmp, parte a teritoriului sătesc 141, 207, XV; v. şi **ogoare**, **pămînturi**, **ţarină**; ⟨şes⟩ 19, 26, 65, 132, 148, IV, V;
v. şi **Cîmp**, **Cîmpul lui Dragoş**.
cîntăreţ, scrie act 42; v. şi **dascăli**, **ţîrcovnici**.
cîrciumi 2, 75, XIII; v. şi **băutură**, **ceară**.
cliucinici v. **cluceri**.
cluceri (cliucinici), în sfat 147, 158; stăpîniri ale unor ~ 229, 255, 264;
traduc acte (început sec. XIX), v. **Pavel Debrici**.
cneaghine: ⟨soţii de domn⟩, v. **doamne**; ⟨soţii de boieri⟩ 102, 167, 198, 211.
cneji, sate unde au fost ~ 173; v. şi **juzi**.
cnejie ⟨ţară⟩ 238 (1828).
codri C, XVIII, XXIII; v. şi **păduri**.
cojocari, scutiţi de dări şi slujbe 28.
colivă 135, 157.
coloade, de grîu şi de malţ 26, 162.
⟨**colonişti**⟩ străini, scutiţi de dări şi slujbe 28, 39, 70, 134;
v. şi **întemeiere**, **slobozii**.
comerţ, v. **negoţ**.
comişi, stăpîniri ale unor ~ 49, 97, 168, 183, 241; hotarnici 60, 192;
~ în sfat **passim**;
v. şi **Giurgiu**, **Grozea**, **Micotici**, **Ilca Huru**, **Ion Buoreanul**, **Neagu**, **Petru Ezereanu**, **Stanciul**, **Şandru**, **Toma**.
⟨**confiscare**⟩; luarea băuturii 75, a peştelui sau lemnelor 35, 69; v. şi **pripas**.
corni XIX; v. şi **Pîrîul Cornilor**, **Valea Cornilor**.
cosit, drept de ~ fîn 28, 52; scutire de ~ fîn 134.
coturi, v. **cătune**.
crai, ⟨al Poloniei⟩ 152.
cronicar 203 (sec. XIX).
cruce 19; **stejari** cu ~ IV.
cumpărări, v. **vînzări** — **cumpărări**.
curături XVI; v. şi **lazuri**.
curteni XVIII.
curţi, domneşti 220, XIX; boiereşti 12, 33, 48, 51, 59, 79, 112, 140, 152, 183, 200,

www.dacoromanica.ro

201, VI; mănăstirești 69;
v. și **case, lucru.**
cuturi, v. **cătune.**

D

damasc, camhă de ~ 102.
danii, domnești 6, 7, 12, 14, 26, 28, 29, 31, 35, 39, 45, 52, 55, 65, 74, 83, 116, 119, 132, 134, 135, 138, 141, 146, 155, 157, 158, 166, 175, 176, 184, 187, 192, 214, 220, 221, 225, 233, 234, 236, XVII, XIX XX, XXIII, XXIV; particulare 1, 3, 8, 16, 24, 27, 61, 73, 79, 85, 98, 99, 102, 104, 107, 115, 127, 129, 148, 165, 168, 177, 185, 186, 189, 201, 205, 207, 208, 211.
daraban, de munte XIX.
dascăli, scriitori de acte 199, 201,206, 251; traducători de acte (1759—1786) 8, 12, 30, 73, 136, 137, 147, 189, 215, 238. 250, IV; v. și **cîntăreț, țîrcovnici.**
datornic, heregar ~ 4.
dări și slujbe: domnești, v. ⟨scutiri⟩; boierești 162; bisericești 5, 84;
darea mare și mică 9, 64;
v. și **ajutorință, angherii, bir, cărat, ceară, desetină, gorștină, jold, lucru, munci, oaste, podvoadă, posadă, tretină,** ⟨**tribut**⟩.
dedină 87; v. și ocine.
⟨**depozit**⟩, drept de ~ al unui tîrg 93.
desetină din vin 2, 24, 26, 28; ~ din miere (stupi, albine) 24, 28, 34, 39, 44, 46, 57, 69, 74, 84, 91, 117, 138; ~ din porci, v. **gorștină.**
desetniceri, opriți să ia desetina din domenii scutite 46, 69, 117.
dieci, domnești, scriu acte 16, 29, 39, 41, 70, 129, 142, 173, 175, 177, 218, VII—X, XIII—XVI; cumpără sate 243; în solie 152;
v. și ⟨**scriitori de acte**⟩.
divan judecătoresc 238 (1828); v. și **sfat.**
dîrstă 107; v. și **piuă, șteze.**
doamne (cneaghine) 135, 138, 157, 165.
domni ai Moldovei: passim.
dregători (boieri, cîrmuitori, ureadnici), domnești 2, 5, 6, 17, 25, 34, 37, 41, 42, 44, 46, 55, 57, 65, 69, 70, 83, 117, 164, 174, 181, 187, 220, 239; mănăstirești 5, 44, 57, 65, 69, 83, 187; ai mitropoliei (episcopiei) 70, 134, 239;
~ de ținut 6, de tîrg 17, 70, ai judecătorilor 83;
v. și **bani, brănișteri, cămărași, ceașnici, clucerl, comiși, gumelnici, ispravnici, judecători, logofeți, medelniceri, pitari, pîrcălabi, pioscari, portari, postelnici, spătari, staroși, stolnici, sulgeri, șetrari, vistieri, vornici;**
v. și **slujitori.**
drept, de răzeșie XIX; al robilor și al tătarilor 162; al țării 230, 240;
v. și **întemeiere, judecată, legea țării.**
drese, v. **acte.**
drumuri 26, 39, 90, 137, 139, 143, 190, 193, III, IV, VI, VII, XI, XIII, XX; mari 60, 139, 143, 153; v. și **șleah.**
ducați, unguresti 135; v. și **bani.**
dușegubină 44, 146, 220, 239; v. și **omor.**
dvere 102.
dvornic, v. **vornic.**

E

egumeni (stareți) 5, 19, 26, 44, 83, 84, 92, 102, 107, 136, 138, 146, 159, 163—165, 167, 168, 174, 175, 181, 184, 187, 189, 192, 201, 205, 207, 208, 211, 214, 221, 225, 245, IV; stareță 28;
martori în sfat 123, 155, 162, 166, 167;
ai unor mănăstiri străine 135, 176;
v. și **arhimandriți, mănăstiri.**
episcopi 70, 134, 220, 239; martori în sfat 123, 128, 138, 155, 162, 166—168, 175, 184, 190, 195;
~ de Tîrgul de Jos (Roman), denumiți mitropoliți: 70, 134, 4175, 195;
~ catolici 84;
darea episcopească 84.
episcopie, v. **Episcopia (Mitropolia) de Rădăuți, Episcopia (Mitropolia) de Tîrgul de Jos** (Roman).

F

⟨**falsificare**⟩, v. **acte false.**
faptă, mare și mică 5, 34, 44, 70, 146, 162, 187, 220; v. și **treabă, vini;**
v. și **ceartă, furt, întoarcere a unei vînzări, lovire cu vînătăi, moarte de om, pescuit în hotar străin, rană sîngeroasă, răpire de fată, strîmbătate făcută cuiva, tăiatul lemnelor în hotar străin, tîlhărie, vînzarea băuturii nedeclarate, ziua de Sf. Ilie** (fapte nepermise în ~);
v. și **judecată, pîră, pricini;**
fălci 166.
ferecare, a unui prins 232.
fiare ⟨animale⟩ 134.
fier 134.
fîn (fînețe 15, 28, 52, 56, 91, 134, 141, 203;
v. și **cosit, locuri, poieni;**
v. și **Pîrîul Fînaților.**
fîntîni 56, 79, 131, 139, 143, 144, 153, 154, 158, 189, 196, 202, 215, 238, 246, B, V, XIII, XX;
~ cu cruce 139, de piatră 153.
v. și **Fîntîna...., top.**
frați (frăție), din m-ri 102, 135, 168, 174, 181, 205, 207, 208, IV; frăția săracilor din tîrgul Iași XXI;
v. și **călugări, mănăstiri.**
furt 134, 146, 220, 239.

www.dacoromanica.ro

G

galbeni 47, 101, 241; v. şi **bani.**
garduri, de nuiele, pentru peşte 46, 57, 69; v. şi **peşte, pescuit.**
giude, v. **judc.**
giudecătorie, v. **judecătorie.**
gîrle 46, 48, 57, 69, 81, 91, 107, 117, 138, 154, 189;
v. şi **ape.**
gît, plata cu ~ 25; v. şi **pedepse.**
gloabe 5, 30, 34, 44, 55, 69, 70, 75, 83, 146, 187, 220, 239; v. şi **⟨amenzi⟩.**
gloate XVIII; vornici de ~ 61.
globnici, stăpîniri ale unor ~ 48, 248; opriţi să intre în sate scutite 5, 34, 40, 44, 65, 70, 74, 83, 84, 134, 146, 187, 200, 220, 239.
gonitori pe urma **răufăcătorilor,** opriţi de a judeca 134.
gorştină (desetină), din porci 34, 44, 74; v. şi **dări şi slujbe.**
gramatici, scriu acte 2 — 5, 163, 164; primesc întăriri 56;
v. şi **⟨scriitori de acte⟩.**
graniţă, sate aproape de ~ cu Polonia 21, 48, 59; ~ a Kievului VI; v. şi **hotare.**
grădini, ale unor boieri VII—XI, XIII, XIV, XVI; v. şi livezi.
greci, în slobozii 28; v. şi **Grecii lui Duma Negru.**
grind, întărit 81.
grivne 21, 55, 69; v. şi **bani.**
grîne 28, 93.
grîu 26, 174.
groşi 28, 37, 65, 83, 84, 146, 174, 181; v. şi **bani.**
gumelnic, în sfat 158.

H

hamei IV; v. şi **malţ.**
heleşteie 132, 157, 215, C;
v. şi **bălţi, iazuri,** iezere, **lacuri, şomuldoace.**
helgi, scutire de vamă pentru ~ 134; v. şi **jderi.**
heregar 4.
hereghie dată în arendă 4.
hlabnic pentru fînaţ 15.
horodişte VIII; v. şi **cetăţi, zamcă.**
hotare: ⟨limite⟩, ale unor stăpîniri, indicate 19, 21, 26, 39, 46, 57, 60, 81, 87, 120, 137, 139, 143, 153, 163, 165, 190, 193, 202, 217, C, I—VIII, XI, XIII, XVI, XVII, XX; vechi: **passim:** nestabilite (cît va putea folosi îndestul, după obicei) 15, 52, 56, 78, 159, 236; ⟨stăpîniri⟩ 17, 28, 46, 55, 57, 69, 117, 142, 163, 165, 218, 238, A, C, IV; împărţite 104, 127, 148, 180, 185, 252, A; comune mai multor **aşezări** 115, 153;
semne de ~ 88, II; v. **pietre, stejari, stîlpi;**
~ ale unor tîrguri, v. **tîrguri,** ale unor cetăţi, v. **cetăţi,** ale unor ocoale, v. **ocoale;**
v. şi **graniţă.**
hotarnici, domnul şi mitropolitul 60; boieri ~ 26, 45, 60, 87, 91, 99, 167, 192, II, XX; megieşti martori ~ 26, 167; tîrgoveţi ~ 60;
⟨1818⟩: II.
hotărniciri 4, 21, 26, 45, 60, 61, 87, 91, 99, 120, 167, 192, 203, 217, C, II, XX;
⟨1793⟩: 95.
hotnogi XIV, XVIII.
hramuri: Adormirea Maicii Domnului 28, 42, 46, 55, 65, 69, 79, 84, 86, 93, 107, 136, 141, 146, 148, 155, 166, 175, 184, 192, 201, 202, 205, 207, 208, 211, 214, 221, 225, IV; Bunavestire 3, 6, 14, 24, 40, 41, 74, 75, 102, 189; Înălţarea Crucii 34; Înălţarea Domnului 13, 19, 25, 35, 39, 44, 45, 54, 67, 117, 163, 164, 165, 168, 245; Naşterea Maicii Domnului 1; Sf. Bogoslov 107; Sf. Gheorghe 31, 128, 135, 157, 176, 181, 221; Sf. Nicolae 2, 5, 26, 29, 73, 83, 138, 174, 187, 220, 239; Sf. Paraschiva 70, 129.
hrisoave, v. **⟨acte⟩.**
humelnic, v. **gumelnic.**

I

ialoviţe 134; v. şi **vite.**
iazuri 20, 60, 74, 120, 151, 202, 224, VII, VIII, XIII, XV, XX, XXIII.
întemeiere de ~ 21, 26 (sec. XVIII), 74, 107, 123;
v. şi **bălţi, heleşteie, iazuri, iezere, lacuri, şomuldoace.**
v. şi **lucrul la ~, locuri de ~.**
iepe 134; v. şi **cai.**
ieromonahi, egumeni 102, 176, 205, IV; scriitori de acte 205, 207, 208; traducători de acte (sec. XVIII—XIX) 74, 129, 187, 193, 217 241, XV;
v. şi **popi.**
iertare, de vinovăţie a unui boier 66, 93, 152, 169; de robie, acordată unui rob tătar 66;
v. şi **pedepse.**
iezercane 46.
iezere 17, 37, 42, 46, 48, 57, 69, 81, 106, 134, 138, 154, 181, 189;
v. şi **bălţi, heleşteie, iazuri, lacuri, şomuldoace;**
v. şi **Iezer** top., **Pîrîul Iezerului.**
iliş, scutire de ~ 28, 34, 44, 55, 70, 134, 200; v. şi **dări şi slujbe.**
ilişari, opriţi să intre în sate 40, 41, 44, 74.
⟨imunitate⟩ 5, 9, 17, 34, 39—41, 43, 44, 46, 55, 57, 64, 65, 69, 70, 74, 83, 84, 91, 94, 117, 138, 146, 187, 200, 220, 239.
v. şi **scutiri, slobozenie.**

www.dacoromanica.ro

iscoadă, XVIII.
ispisoace, v. <**acte**>.
ispravnic (1812), medelnicer ~ de ţinut 159.
isprăvnicie 95 (1793).
iuzbaşă XVII.
izvoade, de urice 80, 150.

Î

împărat, turcesc 230, XVIII.
împărţiri, de ocini 161, 184, 226; v. şi **părţi.**
încărcare, vamă la locul de ~ a peştelui 42.
înscrisuri, v. <**acte**>.
însemnare, printr-o crestătură, a desetinei 2.
întemeiere, de sate 26, 28, 52, 56, 61, 139, 140, 142, 143, 178, 185, 236, B, XXIV, mori 8, 21, 26, 65, 107, 123, 154, X, iazuri 21, 26, (sec. XVIII), 74, 107, 123, văratec 26 prisăci 142, 148.
<întemniţare>, v. <**temniţă**>.
întoarcere <retractare>, a unei vînzări, amendată 21.
înţelegere, v. **tocmeală.**
învoială, v. **tocmeală.**

J

<jalbă>, v. **plîngere.**
jderi, scutire de vamă pentru ~ 134; v. şi **helgi.**
jitnicer (1818), hotarnic II.
jold, scutire de ~ 44, 55, 134.
judecată, între boieri 30, 85, 92, 97, 100, 101, 122, 182, 195, 198, 226; între o m-re şi un boier 53; v. şi **pîră, pricini;**
drept de ~: al domnului 41, 55, 69, 134, acordat unor m-ri 5, 9, 28, 34, 41, 55, 69, 83, 84, 146, 187, mitropoliei şi episcopiilor 70, 134, 220, 239; lăsat vornicilor de tîrg 220, 239; venit provenit din ~ 6;
v. şi **drept,** <**imunitate**>, **legea ţării.**
judecători (sudeţi) domneşti 44, 65, 70, 83, 146, 174, 181; dregători ai ~ 83; globnici ai ~ 84.
mitropoliţi, episcopi şi egumeni în calitate de ~, v. **judecată.**
judecătorie 136 (1841).
judecii 48, 76, 260; v. şi **cătune, părţi, sate;**
v. şi **juzi.**
jupani 3, 29, 34, 39, 107.
jurămînt 58.
jurători 100, 122, 198; v. şi **martori.**
juzi, sate unde sînt, unde au fost ~ 48, 76, 106, 139, XIX; ~ ai văilor XVIII, v. şi **cneji.**

L

lacuri 6, 153; v. şi **bălţi, heleşteie, iazuri, iezere, şomuldoace.**
laz 56; v. şi **curături.**
legea ţării 53, 83, 85, 92, 97, 122, 130, 198, 230, 240; ~ românească 162; v. şi **drept, judecată.**
lemne, tăiat de ~ interzis IV.
liturghie pentru pomenire 102, 135, 157, 205, 207, 208.
livezi VII, XV; v. şi **grădini.**
locuinţă 9; v. şi **case.**
locuri, de fînaţ 56, IV, de iazuri 151, 196, 236, de m-ri 79, 91, 142, de mori 8, 15, 26, 56, 153, 154, 156, 159, 183, 184, 236, 262, de poieni 177, de prisăci 15, 56, 79, 142, 148, 246, de sate (pustii) 19, 52, 56, 61, 140, 142, 143, 154, 158, 178, 185, 236, XXIV; ~ din hotarul unor sate 153, 250;
~ de stînă IV, ~ de ţarină 236; ~ unde au fost m-ri, v. **mănăstiri;** v. şi **preţuri, pustii.**
logofeţi 109, 119, 168, 228;
în sfat 4, 41, 49—54, 56, 58, 61, 115, 122, 131, 135, 167, 203, 216, 228, foşti ~ 40; ispravnici de acte; **passim,** mari ~ 8, 16, 30, 131, 139, 159, 215, 216, 225, VI; primesc întăriri 21, 33, 48, 251; vînd sate 49; soli 58;
salv-conducte trimise unui logofăt 66, 89, 152, 169; ~ autentifică acte 238 (1826, 1828); izvod de urice aparţinînd unui logofăt (1714) 80, 150;
v. şi **Cozma, Mihail, Oancea, Petru, Sima, Şandru, Tăutul, Toma, Tudor.**
lovituri, cu vînătăi 146.
lucru, la cetate 28, 34, 40, 44, 55, 74, 134, 200, 220, 239; la curţile domneşti 220, 239; la iazuri 44; la mori 9, 28, 34, 40, 44, 55, 64, 70, 74, 128, 134, 200, 220, 239; v. şi **muncă.**

M

mahalale, din tîrguri 4, 100.
malţ (slad), coloade de ~ 26; v. şi **hamei.**
marfă, vie sau moartă 28, 93, 134, 174; v. şi <**negoţ**>, **tîrguieli, vămi.**
martori: domnul şi boierii de sfat ~: **passim;** clericii: v. **egumeni, episcopi, mitropoliţi, popi;** ~ la hotărniciri, v. **megieşi, oameni buni;**
v. şi **jurători.**
mazili, din Ţara de Jos; poruncă domnească dată acestora XVIII.
măji, de peşte 138, 164, 181; v. şi **care.**
mănăstiri, <în general> 123, 155, 166, XVIII;
domneşti: primesc danii şi întăriri 2, 3, 6, 8, 9, 13, 14, 17, 19, 24—26, 28, 29, 34, 35, 41, 43, 44, 46, 52—55, 57, 60, 64, 65, 67, 69, 74, 75, 83, 86, 91, 93, 107, 116, 117, 132, 134, 135, 138, 141, 146, 163, 164, 166, 167, 174—176, 181,

www.dacoromanica.ro

184, 187, 189, 192, 200, 201, 214, 221, 225, 233, 234, 245, III, IV, drept de a lua darea episcopească 84; v. şi **⟨imunitate⟩, obroace, ⟨scutiri⟩, slobozii;**
cumpără şi vînd, schimbă sau se judecă pentru stăpîniri 19, 53, 167, 168, 202;
danii particulare către ~ 3, 24, 43, 73, 79, 102, 136, 148, 165, 189, 205, 207, 208, 211;
mari ~ 123;
~ boiereşti 1, 20, 56, 61, 79, 96, 136, 137, 142, 155, 156, 163, 193, 199;
sub ascultarea altora ~ 67, 107, 136, 155, 163;
~ dăruite 1, 79, 137, 155, vîndute 1, 96, 136, împărţite 155; v. şi **preţuri;**
locuri unde au fost ~ 79, 91, 142; v. şi **chilii;**
~ de la Muntele Athos 135, 176;
acte scrise la ~ 65, 102, 174, 205, 207, 208; menţ tîrzii 22;
v. şi **arhimandriţi, biserici, călugări, egumeni, fraţii, hramuri, slugi;**
v. şi **Bistriţa, ⟨Căpriana⟩, Homor, Horodnic, M-rea lui Iaţco, Moldoviţa, Neamţ, Pobrata, Putna, Voroneţ, Zograf.**
mărturii, hotarnice, v. **hotărniciri;** la refacerea unor acte, v. **refaceri,** de acte; la tranzacţii de stăpîniri, v. **răscumpărări, schimburi, vînzări-cumpărări.**
⟨măsuri⟩, v. **berbinţe, buţi, care, coloade, măji, some;**
v. **fălci, prăjini, stînjeni.**
medelniceri, hotarnici C; cumpără sate 223; sec. XVIII—XIX: 159, 202.
megieşi, martori 21, 26, 45, 81, 99, 113, 121, 147, 167, 188, 203, 230, 240.
mere 37, 134.
meşteri 28; v. şi **cojocari, sitari, vase de lemne** (meşteri de ~).
⟨metale⟩, v. **argint, aur.**
mied 26 (sec. XVIII); v. şi **băutură, vin.**
miere, vamă din ~ 37, 41, 134, 174; zeciuială din ~ 37, 39, 69, 138;
v. şi **albine, mied, prisăci, stupi.**
mitropolie, v. **Mitropolia Sucevei, Episcopia** (Mitropolia) **de Rădăuţi, Episcopia** (Mitropolia) **de Tîrgul de Jos.**
v. şi **mitropoliţi.**
mitropoliţi (vlădici), în sfat 47—56, 58—61, 67, 73, 77—79, 81, 83, 84, 86, 87, 89, 92, 93, 97—100, 104, 110, 113, 120—122, 136, 138, 141, 149, 152, 155, 157, 162, 166—169, 175, 184, 190, 195, V, XVIII; cumpără, schimbă şi vînd stăpîniri ale mitropoliei 123, 128, 221, 225; primesc drept de judecată 70; opriţi să ia darea preoţească 5; intervin pentru iertare pe lîngă domn 152; ocrotitori ai frăţiei săracilor XXI; protopopi ai unor ~ 70;
arhiepiscopi şi ~ XXI;
autentifică acte 57, I (1817—1833);
~ de Rădăuţi, de Tîrgul de Jos, v. **episcopi;**
v. şi **Gheorghe, Theoctist, Veniamin;**
v. şi **Ivan al vlădicăi.**
moarte de om, v. **omor;** v. şi **duşegubină, gloabe, judecată.**
monahi, v. **călugări, ieromonahi.**
⟨monede⟩, v. **bani.**
mori 4, 26, 27, 33, 48, 50, 65, 70, 73, 76, 78, 79, 81, 107, 127, 128, 131, 132, 137, 139, 151, 154, 155, 159, 173, 179, 193, 218, 221, 224, 225, 229, 241; X, XX;
locuri de ~ 8, 15, 26, 56, 153, 154, 156, 159, 183, 184, 236, 262; întemeiere de ~ 8, 21, 26, 65, 107, 123, 154, X;
~ cu şteze 70, 128;
v. şi **lucru la ~, preţuri.**
moşii, sec. XVIII—XIX: 95, 116, 172, 197, 256, VII, XVII.
moşneni XVIII.
moştenìri 47, 198, 226; v. şi **ocini, dedine.**
movile XI, XIII, XVI, XX.
mreje 17, 46, 69; v. şi **garduri de nuiele, sctci.**
munci, scutire de orice ~ 55; v. şi **dări şi slujbe, lucru;**
(~ agricole): v. **arat, cosit, semănat**
munţi 201, III, XVIII.

N

nastavnici m-reşti 205, 207, 208.
năvăliri, ale turcilor 58, 209, 230, ale tătarilor XVIII.
⟨negoţ⟩, drept de ~ acordat oamenilor dintr-o slobozie 28, 134, tătarilor unei mănăstiri 41;
v. şi **marfă, negustori, vameşi, vămi.**
negustori, mari şi mici, autohtoni sau străini 65, 93.
nuiele, garduri de ~ pentru pescuit 69; tăiat de ~ interzis IV.
numărătoare, de la Bacău, întărită unei m-ri 93; v. şi **vămi.**

O

oale, negoţ cu ~ 28, 134; v. şi **vase de lemn.**
oameni, buni 4, 21, 121; ~ săraci 166, XXI; ~ străini, v. **⟨colonişti⟩, negustori.**
oaste, sate mănăstireşti scutite de a merge la ~ 34, 74, 200; oaste invadatoare XVIII.
obicei, al ţării (românesc) 21, 162, 198; al braniştilor IV; al prisăcilor 15, 159; al stabilirii hotarelor, v. **hotare;**
v. şi **drept, lege.**
obroace, acordate unor m-ri 2, 14, 24, 26, 65, 75, 86, 135, 138, 176, 192.
ocini ⟨proprietăţi moştenite⟩, întărite 16, 21—23, 32, 33, 47, 51, 56, 59, 61, 76, 78, 81, 96, 99, 108, 110—112, 119, 120, 124, 140, 153, 156, 158, 159, 173, 179, 182, 188, 191, 196, 202, 216, 219, 223, 227, 229, 230, 235, 248, 246, 247,

www.dacoromanica.ro

250, VIII, XI, XIV, XVI, împărțite 161, 184, 226, vîndute 137, 184, 190, 206, 211, 215, 224, 241, 254, 258—260, XX, schimbate 167, 249, 259, judecată pentru ~ 226;
v. și **dedine.**
ocne de sare 37; v. și **sare, slatine.**
ocol, sat înglobat într-un ~ domnesc 202.
ogoare 60; v. și **cîmp, pămînturi, țarină.**
oi 207, 232, IV; v. și **berbeci, stînă.**
omor, 55, 195; drept de judecată pentru ~ 5, 134;
amendă, pentru ~, v. **dușegubină.**
orașe, v. **tîrguri.**
osluhari, opriți să intre în sate scutite 34, 44, 55 70, 134.
<**oșteni**>, v. **călărași, darabani, străjeri, sutași, viteji, voinici.**

P

pace, tribut plătit pentru a avea ~ 58.
paharnici, v. **ceașnici.**
pani: passim; v. și **boieri.**
paraclis, pentru pomenire 205.
parastas, pentru pomenire 205, 207, 208.
pașă XVIII; v. și **vizir.**
pază, contra tătarilor XXIV.
păduri, VII, XV, XXIII; gloabă pentru tăiatul ~ 55; v. și **codri, curături.**
pămînturi: <diviziune a hotarului sătesc> 217;
<locuri> XVII, XXIV;
v. și **cîmp, ogoare, țarină.**
părți, de sate 11, 50, 97, 104, 111, 159, 184—186, 189, 202, 203, 212, 215, 217, 235, 247, 248, 250, 253, 265, A, B, C, X, XV; dintr-o poiană 250; dintr-o seliște 252;
v. și **cătune, judecii, sate.**
peceți: passim; pecete mare 65, și nouă 67.
pedepse, domnești 2, 6, 34, 37, 41, 42, 46, 69, 134, 162, 174, 200; v. și **urgie;**
v. și <**amenzi, confiscare**>, **dușegubină, gîtul** <plata cu ~>, <**întemnițare**>,**pradă;**
v. și **iertare.**
pererubți, opriți să intre în sate scutite 34, 44, 70, 220, 239.
pescărie (?) 6.
<**pescuit**>, interzis 46, 55, 69, IV;
v. și **garduri de nuiele, mreje, setci.**
pește, vamă din ~ 6, 28, 37, 41, 42, 55, 57, 70, 90, 134, 138, 164, 174, 181, IV; loc de încărcare a peștelui 42;
greșit: 26 (sec. XVIII);
v. și **care de ~, măji de ~.**
pietre, de ceară 64, 65, 138;
~ de hotar II, VI, VIII, XI, XIII, XVI, XX; fîntînă de piatră 153.
pisari, în sfat 21, 58; ispravnici de acte 21; primesc întărire pentru sate 61, 123;
v. și <**scriitori de acte**>.
pitar 206; traduc acte (sec. XIX), v. **Ion Stamate.**
piuă 196; v. și **dîrstă, șteze.**
pînză 134; v. și **camhă, postav.**
pîră 4, 16, 18, 27, 53, 85, 97, 99, 100, 103, 109, 122, 130, 162, 182, 195, 198, 226;
v. și **judecată, pricină, zavescă.**
pîrcălabi, primesc danii și întăriri 4, 129, 132, 212, 216, 226, 227, 261, XXIII; opriți de a judeca în sate scutite 134, 146; trimiși în solie 152; hotarnici 60, II, XX; poruncă domnească dată acestora XVIII;
în sfat: **passim;** foști ~ 65, 78;
sec. XVIII: 202;
v. și **Cetatea Albă, Cetatea Nouă, Chilia, Hotin, Neamț, Orhei,** Suceava; în doc. false: v. **Brăila, Galați, Ismail, Tighina.**
pîrgari 26, 70, 75, 220, 239, XVIII; v. și **șoltuzi.**
plată, cu prilejul unor tranzacții, v. **vînzări-cumpărări;** ~ a obligațiilor, v. **dări și slujbe.**
~ după legea românească 162;
~ cu gîtul 25; v. și **dușegubină.**
plopi IV; v. și **Pîrîul Plopilor.**
plîngere, mare ~ la domnie 240; v. și **pîră.**
ploscar, în sfat 123.
plute, vama din ~ 134.
pocrovăț, dăruit unei m-ri 102.
poduri, 137, 189, 193; ~ umblătoare 70;
v. și treceri peste **ape, vaduri.**
podvoade, scutire de ~ 34, 40, 44, 55, 70, 74, 83, 134, 146, 200;
v. și **cărat.**
poieni (poienițe), în stăpînire 1, 26, 38, 56, 76, 106, 107, 115, 117, 141, 154, 163, 178, 185, 189, 193, 203, 250;
~ cu prisăci 251; ~ făcute 56; locuri de ~ 177;
v. și **fîn** (fînețe);
v. și **Poiana...,** top.
polcovnic, de la Mitropolie (1799—1807), traduce acte v. **Pavel Debrici.**
pomenire, danii pentru ~ 157, 192, 205, 207, 208.
popi (preoți), egumeni ai unor m-ri 26, 84, 107, 123, 135, 136, 138, 146, 155, 163 —167, 175, 176, 181, 184, 189, 192, 201, 211, 214, 221, 225, 245; stăpîniri ale unor ~ 23, 163, C; puși sub ascultare 5; martori 60, 100, 122;
păstrează acte 100; traduc acte (1781) VI;
se roagă pentru izbîndă în lupta cu turcii XVIII;
v. și **ieromonahi.**
porci 232; gorștina din ~ 34, 44, 74.
portari, de Suceava, în sfat 212, 214, 216—219, 221, 224, 227, 229, 230, 233, 235, 237, 264, IV; primesc întăriri C; trimiși cu poruncă în Țara de Jos XVIII.
porți <de cetăți sau de tîrguri>, vamă la ~ 164.
posadă, dăruită unei m-ri 3, 24; sate scutite de ~ 28, 34, 40, 44, 55, 74, 134, 200.
posadnic, în sfat 40, 41.
poslușnici (sec. XVI) 70.

www.dacoromanica.ro

postav, vamă din ~ 134; v. şi **camhă, pînză.**
postelnici, primesc danii şi întăriri 27, XI, ⟨greşit⟩: 20;
în sfat: **passim**;
v. şi **Crasnîş, Eremia, Gherman, Isaia, Iuga, Micul, Paşco, Petrică.**
pradă, a unor sate 55, a ţării 58; v. şi **robire.**
prăjini, de vie 166.
preoţi, v. **popi.**
preţuri, ale unor sate, selişti şi locuri pustii 4, 11, 18, 21, 32, 36, 47, 49, 50, 61, 85, 90, 92, 96, 104, 106, 107, 111, 112, 115, 120, 123, 127, 128, 131, 133, 137, 141—144, 147, 149, 154, 155, 160, 168, 175, 177, 184, 190, 196, 202, 203, 206, 211—215, 217, 218, 223, 224, 227—229, 231, 233—235, 237, 241, 243, 244, 250—252, 254, 258—265, A, B, C, V, XX; pentru cai 149, 236; pentru m-ri 96, 136; pentru mori 225, 262; pentru prisăci 252; pentru sălaşe de ţigani şi tătari 212, 227, 229; pentru o vie 166; pentru hereghie şi vamă 4.
pricini, venit provenit din judecarea oricăror ~ 6;
v. şi **judecată, pîră, sfadă.**
pricuturi 264; v. şi **cătune, judecii, părţi, sate.**
prins ⟨prizonier⟩, v. **ferecare.**
pripas, vite de ~ 55, 84, 146, 220, 239; v. şi ⟨**confiscare**⟩, **zălog.**
pripăşari, opriţi să intre în sate scutite 5, 17, 34, 44, 55, 70, 83, 134, 187, 200.
prisăcari 46, 69.
prisăci 15, 17, 24, 26, 33, 37, 39, 46, 48, 49, 52, 56, 57, 69, 78, 79, 90, 98, 107, 117, 138, 140, 142, 148, 157, 159, 163, 165, 177, 189, 194, 201, 246, 251, 252;
v. şi **albine, miere, stupi;**
v. şi **întemeiere, locuri, obicei, preţuri.**
privilegii, v. ⟨**acte**⟩.
protopopi 5, 56, 70.
pustii, locuri ~ 15, 21, 26, 52, 56, 61, 142, 236, X;
v. şi **întemeiere.**

R

rană sîngeroasă, gloabă pentru ~ 146.
răcaviţe, din camhă 102.
răpire de fată, gloabă pentru ~ 146, 220, 239; tretină pentru ~ 55; judecată pentru ~ 134.
răscumpărare, de sate 50, 149, 202, 235; din robie 154.
răufăcători 81; v. şi **urmărirea răufăcătorilor.**
răzeşi 235 (1837).
răzeşie, drept de ~ XIX.
⟨**refaceri**⟩ de acte 100, 121, 188, 230, 240.
⟨**rege**⟩, v. **crai.**
roată, căpitan de ~ VIII.
robi 132, 162, C, XVIII; v. şi **tătari, ţigani.**
robie XVIII; iertare de ~ 163; răscumpărare din ~ 154.
robire ⟨prădare⟩, a unui ţinut 209.
robote, case scutite de ~ 43.
ruble, de argint 4, 19, 26, 27, 30, 45, 53, 55, 85, 97, 100, 103, 113, 198; v. şi **bani.**
rugători, v. **călugări.**
ruşi 28.

S

sare, negoţ cu ~ 28; scutire de vamă pentru ~ 37, 41, 134; ocne de ~ 37; v. şi **slatine**; v. şi **Dealul Sării.**
saşi, tîrgoveţi 26, 41.
sate, în stăpînire feudală: **passim;**
structura economico-teritorială: v. **ape, cîmp, fîneţe, grădini, hotare, mori, poieni, prisăci, ţarină, vii;**
structura social-teritorială: v. **cătunc, judeci', părţi;**
v. şi **întemiere, locuri, selişti;**
v. şi **cneji, juzi.**
sălaşe, de tătari 26, 29, 107; de ţigani 25, 26, 31, 70, 74, 129, 163, 183, 212, 229, C.
sălcii 139.
săpături, pe hotarul unui sat 60, XVI; v. şi **şanţuri.**
săraci, oameni ~ din tîrguri 70, 166, XXI.
scaun, domnesc 5; v. şi **Suceava, tîrg.**
schimb, de sate 33, 50, 77, 132, 167, 221, 233, 249, 255.
⟨**scriitor de acte**⟩, v. **călugări, cîntăreţi, dascăli, dieci, gramatici, ieromonahi, pisari, popi, tahigrafi, uricari;**
v. şi **Alexiiu, Andreico, Borcea, Costea, Dobrul, Ghedeon, Gheorghe Sîrbul, Giurgiu al lui Ioil, Ifrem Huru, Ilea Stravici, Ion, Isaia, Ivan al Vlădicăi, Ivaşco, Negrilaş, Oanţă, Petru al lui Ardău, Roman, Solomon, Steţco, Şandru, Şteful, Toader Prodan, Tăutu, Toma, Vasco, Vlaseian Harenco, Vulpaş.**
scrisori, v. ⟨**acte**⟩.
scule ⟨unelte⟩ 232.
⟨**scutiri**⟩, de vamă 7, 28, 37, 41, 65, 70, 90, 134, 164; de dări şi slujbe 5, 9, 28, 34, 39, 40, 43, 44, 55, 64, 70, 74, 83, 90, 94, 117, 134, 138, 146, 162, 187, 200;
v. şi ⟨**imunitate**⟩, **tarcan.**
secară (sec. XVIII) 26.
selişti 20, 21, 55, 56, 82, 87, 90, 104, 115, 131, 144, 154, 156, 182, 206, 213 251, 252, 254, 261, I, XIII; v. şi **preţuri.**
semănat, drept de ~ în ţarina unui tîrg 28; v. şi **munci.**
semne de hotar 88, I, VIII, XII, XX;
v. şi **bour, pietre, stejari, stîlpi.**
serdar, autentifică act 238 (1826).

www.dacoromanica.ro

setci 138; v. şi **garduri, mreje.**
sfadă (ceartă), judecată (gloabă) pentru ~ în tîrg 80, 70, 220, 239; v. şi **pricini.**
sfatul domnesc: **passim:** ~ lărgit 58, de obşte XVIII; v. şi **divan.**
sfetnici, de frunte 152.
sitar, ţigan ~ 107.
sîrb, traduce act 16 ; v. şi **Sîrbi,** sate.
slad (menţ. sec. XVIII), v. **malţ.**
slatine 99, 201, III; v. şi **sare.**
slobozenie ⟨eliberare din robie⟩ 162.
slobozii 28, 134; v. şi **⟨imunitate, scutiri⟩.**
slugi, domneşti: stăpîniri ale unor ~ : **passim;** oprite să încaseze taxe şi dări 65, 70, 85, 75 84, 117, 174, 181, 220;
~ ale judecătorilor 146, ale desetnicilor 117, ale sotirei 117;
~ boiereşti 66, 152;
~ mănăstireşti 174, ale episcopiei 84;
v. şi **dregători, slujitori.**
slujbe, ale boierilor pe lîngă domni: **passim;** ⟨însărcinări⟩: 66, XVIII;
~ pentru ţară XXIV;
⟨rentă feudală⟩: v. şi **dări** şi **slujbe,** **⟨imunitate, scutiri⟩.**
slujitori, v. **aprozi, desetuiceri, globnici, gonitori, ilişari, osluhari, pererubţi, posadnici, pripăşari, sotirea,** ⟨scriitori de acte⟩;
v. şi **dregători.**
soli 152.
some ⟨greutate pentru argint⟩ 205, 207, 208.
sotirca 117.
spătari, primesc întăriri 47, 175; foşti ~, vînd sate 149;
~ în sfat: **passim;**
v. şi **Albu, Bodea, Clănău, Costca, Dragoş, Duma Micaci, Mihău, Radul, Sacîş, Vrînceanu;**
~ autentifică acte 238 (1828).
spătărel, primeşte întărire 186.
stareţi, v. egumeni.
staroşti, în sfat 131, 161, 162, 166—169, 173, 175, 177, 182, 183, 189, 191, 193, 195, 196, 198, 199, 201—203, 206, VII—XI, XIII—XVI; **opriţi** să intre în sate scutite 134, 220, 239;
v. şi **Hotin, Suceava.**
stejari, 139; însemnaţi 143, cu bour XIII, XX, cu cruce IV.
stîlpi, semne de hotar 26, 143, 153, 202, 236, IV.
stînă IV; v. şi **oi.**
stînjeni, domneşti VIII.
⟨stofe⟩, v. **camhă.**
stolnici, primesc întăriri 20, 195, 222; vînd sate XX; schimbă sate 249; martori la o hotărnicire 60; ~ din Polonia VI; sec. XIX: 114.
în sfat: **passim;**
v. şi **Barsu, Luca, Mihul, Petru, Toader Vascan, Toma, Zbiarea.**
stolnicel 20 (1743).
strajă 34, 200.
străjeri XVIII.
strîmbătate ⟨fapt penal⟩, pîră pentru ~ 83.
stupi 91, 157;
v. şi **albine, miere, prisăci.**
subcămăraş, polonez: sol 152.
sudeţi, v. **judecători.**
sulgeri, primesc întărire 199; martori hotarnici 60;
autentifică act 8 (sec. XVIII).
sutaşi, poruncă domnească dată acestora XVIII.

Ş

şanţuri 163, 217, VI; v. şi **săpături.**
şetrar, traduce act 49 (1837).
şleau XIII; v. şi **drumuri.**
şoltuzi 26, 70, 75, 220, 239, XVIII; v. şi **pîrgari, tîrguri, voit.**
şomuldoace 91.
şteze 193; mori cu ~ 70, 128; v. şi **dîrstă, piuă.**

T

tahigraf, ieromonah ~ scrie act 205.
tarcan ⟨scutire de vamă⟩ 7.
⟨tăinuire⟩, a ţiganilor fugari 25.
tălmaci, de acte (sec. XVIII—XIX), v. **Andrei Tălmaci, Axinte Uricariul, Constantin Sîrcul, Efrem ieromonah, Evloghie dascăl, Gheorghe Evloghie, Hrisant ieromonah, Ioan arhimandrit, Ioan ieromonah, Ioan Stamate pitar, Isaia Băloşescul, Iustin monah, Paisie arhimandrit, Pavel Debrici, Pavel Panait, Procopie Golăescul, Silvestru arhimandrit, Simion Cheşco, Tănase uricar, Toader Gora, Vartolomei ⟨Măzăreanu⟩, Vasile Zotov.**
tătari, robi ~ 13, 26, 29, 35, 41, 67, 107, 132, 138, 227, C; eliberaţi din robie 162; selişte unde a fost tătarul Petir 154;
v. şi **preţuri, sălaşe;**
⟨din ~ Hanatul Crimeii⟩: răscumpărare de la ~ 159; pază contra tătarilor XXIV; năvăliri ale tătarilor XVIII, XXIII;
v. şi **arginţi, galbeni, zloţi tătăreşti.**
⟨temniţă⟩, prizonieri ţinuţi în ~ 232.
⟨termen⟩, v. zi.
tîlhărie, gloabă pentru ~ 146.
tîrguri, biserici 98, 100, 221; case 4, 7, 9, 43, 64: circiumi 2, 75, ceara ⟨de la circiumi⟩ 26, 64, 65, 138; **curţi** domneşti XIX: ⟨depozit⟩ 93; **heleşteie** 157; **hotar** 28, 45, 157; **mahalale** 4, 100; **mori** 26, 65, 70, 107, 192; **numărătoare** 93; **pămînt** 45; **porţi** 164; **prisăci** 157; **ţarină** 28; **vămi** 37, 41, 65, 93, 134, 164; **vie** 157;
scaun domnesc, v. **Suceava;** scaun mitropolitan, v. **Mitropolia Sucevei;** scaun

www.dacoromanica.ro

episcopal, v. **Episcopia** (Mitropolia) de **Tîrgul de Jos** (Roman);
tîrgoveţi 4, 26, 28, 45, 70; oameni buni 4; preoţi 100; vameşi 4; oameni săraci 70, XXI; v. şi **şoltuzi, pîrgari, voit;**
dregători domneşti din ~, v. **judecători, vornici;**
sate lîngă ~ 33, 70, 107, 123, 157, 175, 182;
v. şi **Bacău, Baia, Cetatea Albă, Chilia, Dorohoi, Hîrlău, Hotin, Iaşi, Neamţ, Piatra, Roman** (Tîrgul de Jos), **Siret, Suceava, Tîrgul Frumos, Vaslui.**
tîrguieli, scutire de vamă pentru ~ 37, 70; v. şi **marfă.**
tocmeală (înţelegere, învoială) 11, 21, 99, 101, 104, 106, 115, 123, 133, 137, 161, 167, 184, 190, 195, 205, 213, 218, 226, 237, 241, 243, 244, 249, 251, 252, 254, 258—265, B, V;
v. şi **răscumpărări, schimburi, vînzări-cumpărări.**
topliţă 193 v. şi **Topliţa,** top.
⟨traducători de acte⟩, v. **tălmaci.**
treabă ⟨litigiu⟩, judecată pentru ~ 69.
treceri peste ape, vamă la ~ 42; v. şi **poduri, vaduri.**
tretină 34, 44, 55, 70, 82.
⟨**tribut**⟩ (dare), către turci, pentru asigurarea păcii 58.
turci, invadînd ţara 209, 230, 240, XVIII, XIX, XXIII; v. şi ⟨**tribut**⟩, **zloţi** turceşti.

Ţ

ţară: passim; v. şi cnejie.
ţarini, ale unor sate 60, 143; ale unui tîrg 28; loc de ~ 236;
v. şi cîmp, ogoare, **pămînturi.**
ţigani, robi ~ 12, 25, 26, 31, 40, 70, 74, 94, 107, 129, 163, 183, 191, 212, 227, 229; v. şi **bulgari** (ţigani~);
v. şi **preţuri, sălaşe** de ~.
ţinuturi, sate în ~ 78, 79, 116, 118, 133, 146, 183, 187, 189, 190, 207, 208, 220, 242, 243, I, II, VII—XII, XV, XVI, XXIII;
dregători de ~ 6, 146, 220;
⟨sec. XVIII—XIX⟩: 95, 107, 109, 136, 159, 197;
v. şi **Bacău, Cernăuţi, Cîrligătura, Fălciu, Iaşi, Lăpuşna, Neamţ, Orhei, Soroca, Suceava, Tigheci, Trotuş, Vaslui.**
ţîrcovnici, ai mitropoliei 123; v. şi **cîntăreţi, dascăli.**

U

ughi 136, v. şi **bani.**
⟨unelte⟩, v. **scule.**
ulmi 137.
unguri puşi sub ascultarea unei m-ri 84; v. şi **ducaţi** ungureşti, **zloţi** ungureşti.
urgie ⟨pedeapsă⟩, domnească 34, 42, 46, 69, 134, 162.
uricari, traduc acte 92, 109, 154 259, C; v. şi ⟨**scriitori de acte**⟩.
urice ⟨stăpîniri⟩: **passim;**
⟨documente de stăpînire⟩: v. ⟨**acte**⟩.
urmărirea răufăcătorilor, sate scutie de ~ 40, 74, 146.
uşeri (uşari), în sfat 47; cumpără sate 190, 244.

V

vaduri 37, 41, 42, 46, 57, 90, 99, 174, 193, 221, 231, II, IV;
v. şi **brodină, poduri, treceri** peste ape; v. şi **Vadul...,** top.
vameşi, opriţi să ia vamă 6, 42, 37, 65, 70, 164, 174, 181;
martori la o judecată 4.
varză, vamă din ~ 70, 134.
vase de lemn 134; v. şi **oale.**
vătaf, hotarnic 11.
vămi ⟨taxe şi puncte vamale⟩ 4, 6, 17, 28, 37, 41, 42, 46, 57, 65, 69, 81 93, 181, 221; scutiri de ~ 7, 28, 37, 41, 42, 70, 91, 134, 164, 174, 181;
~ luate pe apă şi pe uscat 46, 69, la vaduri 42, 46, 174, la treceri peste ape 42, la locurile de încărcare 42, la porţile cetăţilor 164, la tîrguri 4, 37, 65, 93, 164, în sate 37, 164, 221, la margine 65, 93;
~ mari şi mici 93;
~ vîndute sau nevîndute 4, 28, 37, 41, 42, 134, 164, 181;
dregători de la ~ 6; v. şi **vameşi;**
moară ascultînd de o vamă 6;
v. şi **brodină, marfă, numărătoare.**
văratec 26.
vătămani, sate unde au fost ~ 44, 132, 189, II; v. şi **cneji, juzi;**
~ de tătari 107.
vii 28, 107, 157, 166, 207, XV; v. şi **preţuri.**
vin, căratul vinului 34, 74; buţi de ~, dăruite şi întărite 2, 14, 24, 26, 86, 138, 192;
v. şi **băutură, desetină, mied.**
vini, drept de urmărire şi de judecată pentru orice fel de ~ 5.
vislujenie, sate de ~, întărite 33, 48, 56, 99, 144, 211.
vistieri, stăpîniri ale unor ~ 102, 167, 205 208, 226; în sfat: **passim;**
mari ~ 102, 205, 207, 208; foşti ~ 90, X:
v. şi **Boldur, Chiracola, Cozma, Duma, Iacuş, Ilea, Ion, Isac** (?) **Iuga, Iurie, Onicică, Petru, Stanimir.**
vite 232; ~ de pripas, v. **pripas;**
v. şi **boi, ialoviţe.**
viteji 233, XVIII.
vizir XVIII.

www.dacoromanica.ro

vînzări — cumpărări 11, 18, 19, 21, 32, 33, 36, 47—49, 61, 82, 85, 90, 92, 96, 104, 106, 107, 111, 112, 115, 119, 120, 123, 127, 128, 131, 133, 136, 137, 140—144, 150, 154, 155, 157, 160, 164, 166, 168, 175, 177, 184, 190, 196, 202, 203, 206, 211—215, 217, 218, 223—225, 227—229, 231, 233, 234, 236, 237, 241, 243, 244, 250—252, 254, 258—265, A, B, C, V, XX.
vlădică, v. **mitropolit**; v. şi **Ivan al vlădicăi**.
voievod: **passim**; v. şi **Gîrla Voievodului**.
voinici, cete de ~ XVIII.
voit armean 460; v. şi **şoltuzi**.
vornici, stăpîniri ale unor ~ 186, 206, 254, I, X, XVII; în sfat: **passim**; hotarnici II;
~ de gloate 61, 232; de tîrg 28, 41, 55, 75, 220, 239; mari ~ X, de Ţara de Jos XVIII; ~ ai unei episcopii, v. **dregători**;
autentifică acte 238 (sec. XIX);
v. şi **Bodea, Costea al lui Dan, Crasniş, Dragomir, Dragoş, Duma al lui Brae, Feodor, Hrană, Isaia, Ivaşco, Mic Crai, Miclăuş, Negrilă, Onică Muşat, Ştefan Cudalbul, Vasile Miclescu.**
votcine, ale unor sate VIII—XIII; în hotar XVI.

Z

zamcă VI, XIII; v. şi **horodişte.**
zapise, v. **acte.**
zavescă 4, 16, 19, 21, 26, 27, 30 (în doc.: „gloabă“), 45, 53, 85, 97, 100, 113, 198;
v. şi **pîră.**
zălog, interzis a fi luat din sate scutite 134; v. şi **pripas.**
zeciuială, v. **desetină.**
zi <termen>, pentru o hotărnicire 21; <pomenire> 102, 135, 157, 165, 205, 207, 208.
zloţi 4, 11, 16, 19, 32, 33, 47, 49, 50, 61, 75, 85, 90, 96, 111, 112, 127, 133, 137, 142, 154, 157, 160, 235, 263, A; ~ tătăreşti 18, 92, 106, 107, 115, 120, 123, 141, 143, 144, 147, 149, 155, 166, 168, 175, 177, 184, 190, 195, 196, 202, 203, 211—215, 217, 218, 223—225, 227—229, 231, 233, 236, 237, 243, 244, 250—252, 254, 258—262, 264, 265, B, V, XX; ~ turceşti 21, 36, 104, 123, 128, C; ~ ungureşti 58, 102 205, 207, 208; v. şi **bani.**

www.dacoromanica.ro

LISTA DE CONCORDANȚĂ A DOCUMENTELOR, DUPĂ DATĂ ȘI CARACTER*

Nr. crt.	Datarea anterioară	Ediția	Datarea din volum
1	1449 (6957) martie 23, ca doc. autentic.	Codrescu, *Uricariul*, XXII, p. 338 (copie după trad.); Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 8—9 (copie după trad.); Costăchescu, *Regeste*, p. 198, și *Doc.*, II, p. 375, n. 1 (copie după trad., cu discuții asupra autenticității); *D. I.R.*, A, I, p. 239—240 (copie după trad.).	1449 (6957) martie 23, ca doc. fals.
2	1451 (6959) iunie 6.	Crețulescu, *Doc. Neamț* (b), p. 336 (trad.).	1446 (6954) iunie 6.
3	1451 (6959) iunie 10.	Ghibănescu, *Surete*, II, p. 167 (rez.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 398—399 (rez.).	1451 (6959) iunie 13.
4	1451 (6959) iulie 19.	Ghibănescu, *Surete*, XVIII, p. 154 (rez.).	idem.
5	1451 (6959) octombrie 24.	Codrescu, *Uricariul*, XXV, p. 69 (rez.).	14<8>1 (69<8>9) octombrie 24.
6	1452 (6960) aprilie 25.	Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 353 și IV, p. 97 (rez. germ.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 23 (rez.).	<1458 — 1461> (696...) aprilie 25.
7	1454 (6962) august 22.	Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64—65 (rez. germ.).	1454 (6962) august 25.
8	1455 (6963) iulie 20.	Уляницкïй, *Матеріалы*, p. 84—85 (text slav); Codrescu, *Uricariul*, XI, p. 9—11 și 79—81 (trad.).	1455 (6963) iulie 2.
9	1456 (6964).	Kałużniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 669—671 (text slav și trad. lat.).	1456 (6964) iunie 5.
10	1456 (6964) <martie-mai>.	*D.I.R.*, A, I, p. 286—287 (trad.).	idem
11	1456 (5964) iunie 15.	Уляницкïй, *Матеріалы*, p. 86—88 (text slav).	idem
12	1456 (6964) <iulie-septembrie>.	Costăchescu, *Doc.*, II, p. 797—800 (text slav.)	idem
13	1456 (6964) iulie 30.	Costăchescu, *Doc.*, II, p. 585 (rez.).	1456 (6964) iunie 30.
14	Fără dată.	<Melchisedek>, *Două urice*, p. 373—375 (text slav și trad.).	14<70> (69<78>) iulie 18.

* Lista cuprinde toate documentele atribuite în edițiile anterioare perioadei 1449—1486, dar a căror poziție s-a schimbat, fie în funcție de dată, fie în funcție de autenticitate. Nu au fost incluse documentele datînd din intervalul lunilor septembrie-decembrie, al căror veleat a fost socotit în edițiile anterioare conform stilului bizantin, și nici cele publicate cu deosebiri minime la data de zi, deoarece ele pot fi ușor identificate.

www.dacoromanica.ro

0	1	2	3
15	fără dată.	Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 70 (rez. germ.).	1462 (6970) ‹ianuarie-aprilie; septembrie-decembrie› 15.
16	‹1457—1504› iunie 27.	Costăchescu, *Doc.*, I, p. 217 (rez.).	‹1518—1525› iunie 27.
17	‹1457—1504› septembrie 13.	Kałužniacki, *Doc. Hurmuzaki*, II, 2, p. 683—684 (text slav şi trad. lat.)	‹1457› septembrie 13.
18	14 57›(69‹65›) septembrie 18.	Kozak, *Das Kloster Putna*, p. 4—5 (text slav şi trad. germ.); Dan, *M-rea Putna*, p. 87 (rez.).	1462 (6970) septembrie 18.
19	1458 (6966) martie 12.	Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 551 (rez. germ. şi trad.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 7 (rez.); *D.I.R.*, A, I, p. 293 (rez.).	1488 (6996) martie 12.
20	1458 (6966) martie 22.	Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez.).	idem.
21	1458 (6966) august 12.	Urechia, *Notiţe*, p. 151 (trad.).	1458 (6966) aprilie 12.
22	1459 (6967) ianuarie 13.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 27—28 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 303—304 (trad.).	146‹0› (696‹8›) ianuarie 13.
23	1459 (6967) iulie 2.	*Catalog*, I, p. 42, nr. 126 (menţ.).	‹1458—1459› iunie 2.
24	1460	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 43 (trad.).	1460 (6968) aprilie 13.
25	1460 (6968) iunie 12.	*Уляницкій*, *Матеріалы*, p. 96—97 (text slav); *Doc.* Kałužniacki, *Hurmuzaki*, II, 2,p. 285—286 (text slav şi trad. lat.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 269—271 (text slav şi trad.).	1460 (6968) ianuarie 12.
26	‹1460› septembrie 13.	Уляницкій *Матеріалы*, p. 99 (text slav).	‹1457› septembrie 13.
27	‹1461 (6969)› aprilie 22.	Ghibănescu, *Uricariul*, XVIII, p. 30—32 (text slav şi trad.).	‹1462 (6970)› aprilie 22.
28	1462 (6970).	Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 259 (menţ.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 69 (rez.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 589, şi *Doc. mold. Ştefan*, p. 44 (rez.).	1462 (6970) octombrie 18.
29	1462 (6970) aprilie 20.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 51—53 (text slav); *D.I.R.*, A, I, p. 317—318 (trad.); *Catalog.*, I, p. 43, nr. 129 (rez.).	1462 (6970) august 20.
30	1462 (6970) septembrie.	Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 4 (trad. incompletă); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 270 (trad.).	1462 (6970) septembrie 15.
31	1463 (6971) iulie 31, ca doc. autentic.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 77 (menţ.) şi p. 78 (rez.); Costăchescu, *Doc. mold. Ştefan*, p. 47—48 (trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 330—331 (trad.); Turcu, *O trad. necunoscută*, p. 274 (trad.).	1463 (6971) iulie 31, ca doc. îndoielnic.
32	1464 (6972) februarie 13.	Dan, *M-rea Putna*, p. 174 (rez.).	1464 (6972) august 13.
33	1464 (6972) mai 29.	Codrescu, *Uricariul*, XX, p. 100—102 (trad.).	1484 (6992) mai 29.
34	1465 (6973) ianuarie 15.	Popovici, *Index Żółkiewiensis*, III, p. 550 (rez. germ. şi trad.); Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 21 (rez.); Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 87 (rez.); *D.I.R.*, A, I, p. 337 (rez.).	1469 (6977) februarie 15.
35	1466 (6975) octombrie 15.	Ghibănescu, *Din domnia lui Ştefan-doc.*, p. 30. (rez.).	1467 (6975) octombrie 2.
36	1467 (6975) martie 15.	Wickenhauser, *Homor*, p. 177—179 (trad. germ.).	1488 (6996) martie 15.

www.dacoromanica.ro

0	1	2	3
37	1467 (6975) aprilie 6.	Wickenhauser, *Homor*, p. 179—181 (trad. germ.).	1488 (6996) aprilie 6.
38	1468 (6976) aprilie 5.	Mihailovici, *Mărturii*, p. 5—7 (trad. și facs.).	1488 (6996) aprilie 5.
39	1469 (6977)	Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 340 (rez.).	1469 (6977) iunie 6.
40	1470 (6978?) martie 16.	Wickenhauser, *Homor*, p. 205—207 (trad. germ.).	1490 (6998) martie 17.
41	1470 (6978) noiembrie 26 ca doc. autentic.	*D.I.R.*, A, I, p. 377 (trad.).	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. fals.
42	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. autentic.	Boga, *Doc. basarabene*, IV, p. 4—9 (trad.); Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 74—76 (trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 377—378 (trad.).	1470 (6978) noiembrie 26, ca doc. fals.
43	1471 (6979) ianuarie 17.	Mihailovici, *Doc. Constantinopol*, p. 4—6 (trad. edit.).	1491 (6999) ianuarie 17.
44	1472 (6980) iunie 25 ca doc. autentic.	Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 90—91 (trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 390—391 (trad.).	1472 (6980) iunie 25 ca doc. fals.
45	1474 (6982) mai 7.	Iorga, *St. și doc.*, V, p. 394 (rez.).	1479 (6987) mai 7.
46	1475 (6963)	*D.I.R.*,A, I, p. 402 (rez.).	1475 (6963) iunie 5.
47	1475 (6983) martie 11.	I. Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 196—198 (trad.); *Catalog*, I, p. 51, nr. 162 (rez.).	1495 (7003) februarie 3.
48	1475 mai 12, ca doc. autentic.	Solomon, *Com. Avrămeni*, p. 4 (trad.).	1475 mai 12, ca doc. fals.
49	1475 (6983) septembrie 20.	Erbiceanu, *Ist. Mitropoliei*, p. 20 (rez.).	1479 (6987) septembrie 20.
50	1475 (6983?) octombrie 27.	Wickenhauser, *Homor*, p. 86—87 (trad. germ.).	1491 (6999) octombrie 26, ca doc. fals.
51	1476 (6984) iunie.	Popescu, *Doc. mold.*, p. 17—18 (text slav și trad.).	1476 (6984) iunie 29.
52	1477 (6985)	Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 218 (rez.); *D.I.R.*, A, II, p. 4 (rez.).	1477 (6985) august 10.
53	⟨1479—1480⟩	Nandriș, *Doc. Ștefan*, p. 264—268 (text slav și trad.).	⟨1480 (6988) martie 15⟩.
54	1479 (6987) ianuarie 3.	Pîntea, *Doc. Ștefan*, p. 222—224 (trad.).	Doc. din sec. al XVII-lea (7187. ⟨1679⟩ ?).
55	1479 (6988) octombrie 17.	Ghibănescu, *Surete*, I, p. 190—194 (text slav și trad.); Antonovici, *Doc. schituri Tutova*, p. 67—69 (trad.).	1480 (6988) septembrie 17.
56	⟨1479 sau 1480⟩ noiembrie 15.	Costăchescu, *Doc. mold. Ștefan*, p. 104—106 (text slav și trad.).	⟨1480 (6988) martie 15⟩.
57	1480 (6988) ca doc. autentic.	Ionescu-Gion, *Ist. Bucureștilor*, p. 363 (text slav și trad.); Ghibănescu, *Breasla mișeilor*, p. 101 (text slav și trad.).	1480 (6988) ca doc. fals.
58	⟨1480—1481⟩ ianuarie.	Nicolaescu, *Doc. slav-rom.*, p. 313—315 (text slav și trad.	⟨1481⟩ ianuarie 1.
59	1480 (6988) aprilie 17.	Antonovici, *Doc. schituri Tutova*, p. 29 (rez.); Bogdan, *Doc. Ștefan*, I, p. 238—240 (text slav).	1480 (6988) septembrie 17.

www.dacoromanica.ro

0	1	2	3
60	1480 (6989) octombrie 5.	Hăjdeu, *Arch. ist.*, I, 1, p. 116 (text slav).	1481 (6981) octombrie 15.
61	1481 (6989) martie.	Wickenhauser, *Woronetz und Putna*, p. 201—203 (trad. germ.).	⟨1493⟩ martie.
62	1482 (6990)	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 265—266 (text slav).	⟨1484 (6992) mai 13⟩.
63	1483 (6991) septembrie.	Bogdan *Doc. Ştefan*, I, p. 274—276 (text slav); *D.I.R.*, A, II, p. 43—44 (trad.).	1483 (6991) septembrie 20.
64	1484 (6992) ianuarie 14.	Miletić-Agura, *Дако-ром. слав. писм.*, p. 375—376 (extras slav).	1484 (6992) mai 13.

LISTA DOCUMENTELOR ANULUTE

Nr. crt.	Data	Ediţia	Motivul
1	1453 (6961) ianuarie 1.	Wickenhauser, *Moldowiza*, p. 64 (rez. germ.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 441 (rez. rom.); *D.I.R.*, A, I, p. 256 (rez. rom.).	Identic cu doc. din 1453 (6961) septembrie 30 (orig.).
2	1453 (6961) martie 5.	Popovici, *Index Žółkiewiensis*, III, p. 690 (rez. germ. şi trad.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 465 (rez. germ. şi trad.); *D.I.R.*, A, I, p. 261 (rez. rom.).	Identic cu doc. din 1453 (6961) mai 31 (rez. rom.).
3	1454 (6962) octombrie 8.	Costăchescu, *Doc.*, II, p. 515—516 (rez.); *D.I.R.*, A, I, p. 272 (rez.).	Identic cu doc. din 1454 (6962) octombrie 2 (orig.).
4	1455 (6963) mai 12.	Rosetti, *Pămîntul*, p. 138 (rez.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 528 (rez.); *D.I.R.*, A, I, p. 274 (rez.).	Identic cu doc. din 1455 februarie 8 (orig.).
5	1456 (6964) octombrie 18.	Codrescu, *Uricariul*, VI, p. 311 (menţ.); Costăchescu, *Doc.*, II, p. 588, şi *Doc. mold. Ştefan*, p. 1 (rez.); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 420 (rez.).	Identic cu doc. din 1462 (6970) octombrie 18 (orig.).
6	1461 (6969).	*D.I.R.*, A, I, p. 313 (rez.).	Identic cu doc. din 1491 (6999) ianuarie 16 (orig.).
7	1461 septembrie 16.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, II, p. 51 (rez.).	Identic cu doc. din 1491 (6999) septembrie 16 (rez.).
8	1462 (6970) septembrie.	*D.I.R.*, A, I, p. 320 (trad. incompletă).	Identic cu doc. din 1462 (6970) septembrie 15 (foto.).
9	1463 (6971) februarie 13.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 73 (rez.); *D.I.R.*, A, I, p. 328 (rez.).	Identic cu doc. din 1483 (6991) februarie 17 (orig.).
10	1479 (6987) septembrie 20.	Bogdan, *Doc. Ştefan*, I, p. 233—234 (trad. de Evloghie dascăl).	Identic cu doc. din 1479 (6987) septembrie 20 (trad. germ. de F.A. Wickenhauser).
11	1484 (6982) mai 14.	*D.I.R.*, A, II, p. 52—53 (trad. din 1780).	Identic cu doc. fals din 1484 (6982) mai 14 (orig.).

[1] Nu au fost incluse în această listă decît documentele care figurează în principalele ediţii sau cataloage de două ori, fără ca identitatea de conţinut a pieselor arhivistice publicate să fi fost ulterior constatată.

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR ELIMINATE

Nr. crt.	Data	Ediția	Motivul
1	1456 (6964) aprilie, indicțion 14.	Bogdan, *Doc. false*, p. 106—122 (comentariu, cu edițiile anterioare) și p. 136—137 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 418—419 (trad.).	Doc. cu caracter extern.
2	1456 sau 1457 (6964 sau 6965), octombrie, indicțion 1 (sau 5).	Bogdan, *Doc. false*, p. 106—122 (comentariu, cu edițiile anterioare) și p. 137—138 (text slav și trad.); *D.I.R.*, A, I, *Doc. îndoielnice*, p. 419—420 (trad.).	Doc. cu caracter extern.
3	〈1457-1504〉	*Catalog, Supliment, I*, p. 39, nr. 40 (menț.).	Datează probabil, din vremea lui Ștefan Rareș.
4	1480 (6988) octombrie 31.	*Catalog*, I, p. 53, nr. 171 (menț.).	Conținut neidentificabil.

www.dacoromanica.ro

LISTA DE CUVINTE SLAVE DIN TRADUCERILE ȘI REZUMATELE ROMÂNEȘTI

biv vel	=	fost mare
dni	=	zile
gospod	=	domnesc (domnească)
i	=	și
i proci	=	și ceilalți
nerușuit	=	nestricat
ot	=	de la
pis	=	a scris
pol	=	jumătate
pojovăit	=	a trăit
sîn	=	fiu
tij	=	de asemenea
vel	=	mare
zet	=	ginere

LISTA DE CUVINTE SLAVE SCRISE PRESCURTAT *

г҃
ав   авг(ȣс а)

а҃ггли = агг(е)ли

п҃
а — ап(ри/лїа)

с҃
аплъ — ап(о)ст(о)лъ

л҃
апри = април(їа)

с҃ г҃ г҃
агоу, аѵ, аѵ = агоуст(а),
аѵг(ѵс а),
аѵг(ѵ)с (а)

Б҃а = Б(ог)а

м
Бг҃о. Бг҃ѵ, Бо҃ѵ = Б(о)гом(ъ),
Б(о)гѵ.
Б(ог)оѵ

бж҃їею, бж҃їю = б(о)жїею,
б(о)жїю

л
би = бил(и)

Бл҃говѣщенїю = Бл(а)говѣщенїю

Бл҃гопроизволи = бл(а)гопроизволи

м
бл҃гы = бл(а)гым(ъ)

л҃
боше = болше

б ѕ҃ѣ = б(о)ѕѣ

д
Бца, Бци = Б(огороди)ца,
Б(огоро)д(и)ци

Бъ҃ = Б(ог)ъ

д
вѵ = ѕѵд(и)

ч҃
веръ = веч(е)ръ

с҃
ве = вес(ъ)

---

* Nu s-au înscris în această listă decît formele de bază ale cuvintelor prescurtate sau, în lipsa lor, formele cele mai apropiate care apar în volum.

www.dacoromanica.ro

д
влка = вл(а)д(ы)ка

д д
влачници, влчцн = влад(ы)чицн,
вл(а)д(ы)ч(н)цн

т
влто, влѣ = в(ъ) л(ѣ)то,
в(ъ) лѣт(о)

м
вса = в(ъ) сам(ъ)

с с
Възнение = Възнес(е)ние

с
га, га = г(оспод)а,
г(о)с(под)а

д
д с с
гво, гво, гво = г(оспо)д(ст)во,
г(оспод)ство,
г(оспо)дство

с д
гвмн, гвмы = г(оспод)ств(о) мн,
г(оспо)д(ст)в(о) мы

д
гвомн = г(оспо)дство мн

с д
гдаръ, гдрь = г(о)с(по)даръ,
г(о)с(по)д(а)рь

гдства = г(оспо)дства

н
ге = ген(арїа)

д
гже = г(оспо)жде

д
д с
гнь, гне = г(оспо)д(н)нь,
г(о)с(по)д(н)не

д д
с с
гпво, гптво = г(ос)п(о)дство,
г(ос)п(о)дство

гпдрь, гпръ = г(о)сп(о)д(а)ръ,
г(о)сп(о)д(а)рь

д
х с х
гпре, гпре = г(ос)п(ода)рех(ъ),
г(о)сп(о)д(а)рех(ъ)

д д
с с
гпремъ, гпрмъ = г(о)сп(о)д(а)ремъ,
г(о)сп(о)д(а)р(е)мъ

д
с
гра = г(о)с(по)д(а)ра.

д
гспаръ = г(о)сп(о)даръ

к
де, дек = дек(еврїа)

н
де, днь = ден(ь),
д(ь)нь

дха = д(ѹ)ха

дша = д(оу)ша

е = ест(ъ)

г
еѵстн = еѵ(ан)г(елн)стн

н н
їю, ню = їюн(їа),
нюн(ї)а

Їс, Їѵ, Исѵ = Ї(исѹ)с,
Ї(сѹс)ѵ,
И(сѵ)сѵ

л
кднницѹ = к(а)днл(н)цѹ

с с
крпо, крѣпо = кр(ѣ)пост(ъ),
крѣпост(ъ)

с
Кртъ = Кр(ъ)стъ

с с
лн, лнмь = лнст(ь),
лнст(о)мь

г
лоѳеїа = лог(о)ѳеїа

р
м = м(а)р(та)

л
Мдавцн = М(о)лдав(н)цн

л м
малвнкъ, моблнко = м(о)л(е)бнык(ъ),
мол(е)бником(ъ)

мловаие = м(н)лование

с
мл їю, млтъ = м(н)л(о)стїю,
м(н)л(о)стъ

млы = м(н)л(остив)ы

ч
мннка = м(ѹ)ч(е)ннка

Мрїн = М(а)рїн

мтн = м(а)тн

мтре = м(а)т(е)ре

с с
мц, мца = м(ѣ)с(а)ц(а),
м(ѣ)с(а)ца

ш
намѵ, нашмѵ = наш(е)мѵ,
наш(е)мѵ

д
не — недѣл(ю)

е
но, нѡем = ное(мврїа),
нѡе(мврїа)

нше, ншмѵ = наше,
н(а)ш(е)мѵ

нѵ = н(аш)ѵ

с
нѣ = нѣст(ъ)

www.dacoromanica.ro

ѡ, ѡ = ѡк(товрїа),
ѡХ(товрїа)

ѡца, ѡцъ = ѡ(ть)ца,
ѡт(ь)цъ

перко, перковь = перед(ь)ков(ь),
перед(ь)ковь

печть = печ(а)ть

пи, пинна = пис(а),
пис(а)ннаг(о)

пне, пне = п(о)нед(ѣлнинкъ),
п(о)нед(ѣлни)к(ъ)

повны = под(о)вны

ппь = п(о)пь

пресвтѧн, пртѣ = преск(ѧ)тѧн,
пр(ѣ)с(вѧ)тѣн

прнодвы = пр(н)снод(ѣ)вы

пртыѧ = пр(ѣчн)стыѧ

прѣблвеннѣн = прѣбл(аго)с(ло)веннѣн

прѣблвеннѣн = прѣбл(аго)с(ло)веннѣн

прѣстыѧ = прѣс(вѧ)тыѧ

пргтыѧ = пр(ѣ)ч(н)стыѧ

ренаѧ = реч(е)наѧ

свглымъ, светлы, = св(ѣ)тлымъ,
св(ѣ)тлымъ,

светлн = св(ѣ)тьлнм(ъ)

светопочншїн = св(ѧ)топочнвшїн

свгы = св(ѧ)тыХ(ъ)

се, сеп = сеп(тебрїа),
сеп(тебрїа)

смртъ = с(ъ)мр(ъ)тъ

снъ, сно, снове = с(ы)нъ,
с(ы)нов(е),
с(ы)нове

Совѣ = Соч(а)вѣ

спа, спса = спас(а)
сп(а)са

спенїе, спсенїе = сп(а)сенїе,
сп(а)сенїе

срца, срца = ср(ъдь)ца,
ср(ъ)д(ь)ца

срце, срце = ср(ъдь)цем(ъ)
ср(ъ)д(ь)цем(ъ)

стаа, стон, стѣн = с(вѧ)таа,
с(вѧ)тон,
с(вѧ)тѣн

стопоешн, стопочнвшн = с(вѧ)топоч(н)вшнХ(ъ),
с(вѧ)топочнвшнХ(ъ)

сѹца = сѹд(ь)ца

фе, фе = фев(рѹарїа),
фе(врѹа)р(їа)

Ха, Ха, Хрта = Х(рист)а,
Х(рн)ста,
Хр(н)ста

Хрва = Хр(н)стова

Хртїанн = Хр(н)стїанин(ь)

Хѣ, Хѣ = Х(рист)ѣ
Х(рн)стѣ

цкен црвн, = цр(ъ)к(ъ)вн,
цр(ъ)к(ъ)вн,

црквъ, црко = цр(ъ)к(ъ)въ,
цр(ъ)ков(ь)

црь = ц(а)рь

ча, чѧ = част(ъ)
чѧст(ъ)

че, чты = чест(ъ),
ч(ес)ты

члвка, члка = ч(е)л(о)в(е)ка,
ч(е)л(ове)ка

чгнмъ, чты = ч(н)стнмъ,
ч(н)стымъ

чтнѣн = ч(ь)стнѣн

чтѹ = чтѹч(н)

ю, юлн = юл(їа),
юлн(а)

ю = юн(їа)

www.dacoromanica.ro

FOTOCOPII

www.dacoromanica.ro

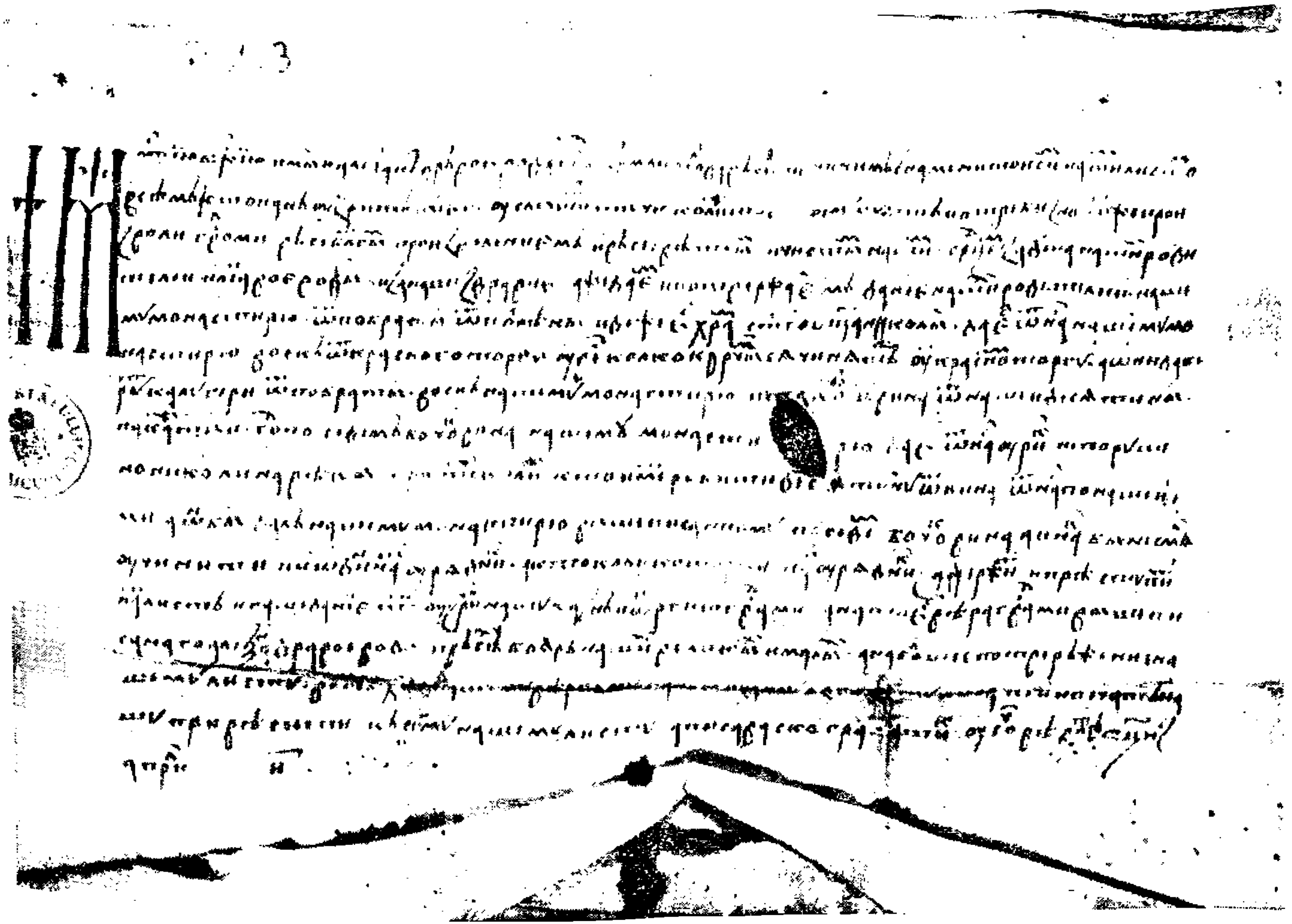

Pl. [illegible] 2

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. II = doc. nr. 3

www.dacoromanica.ro

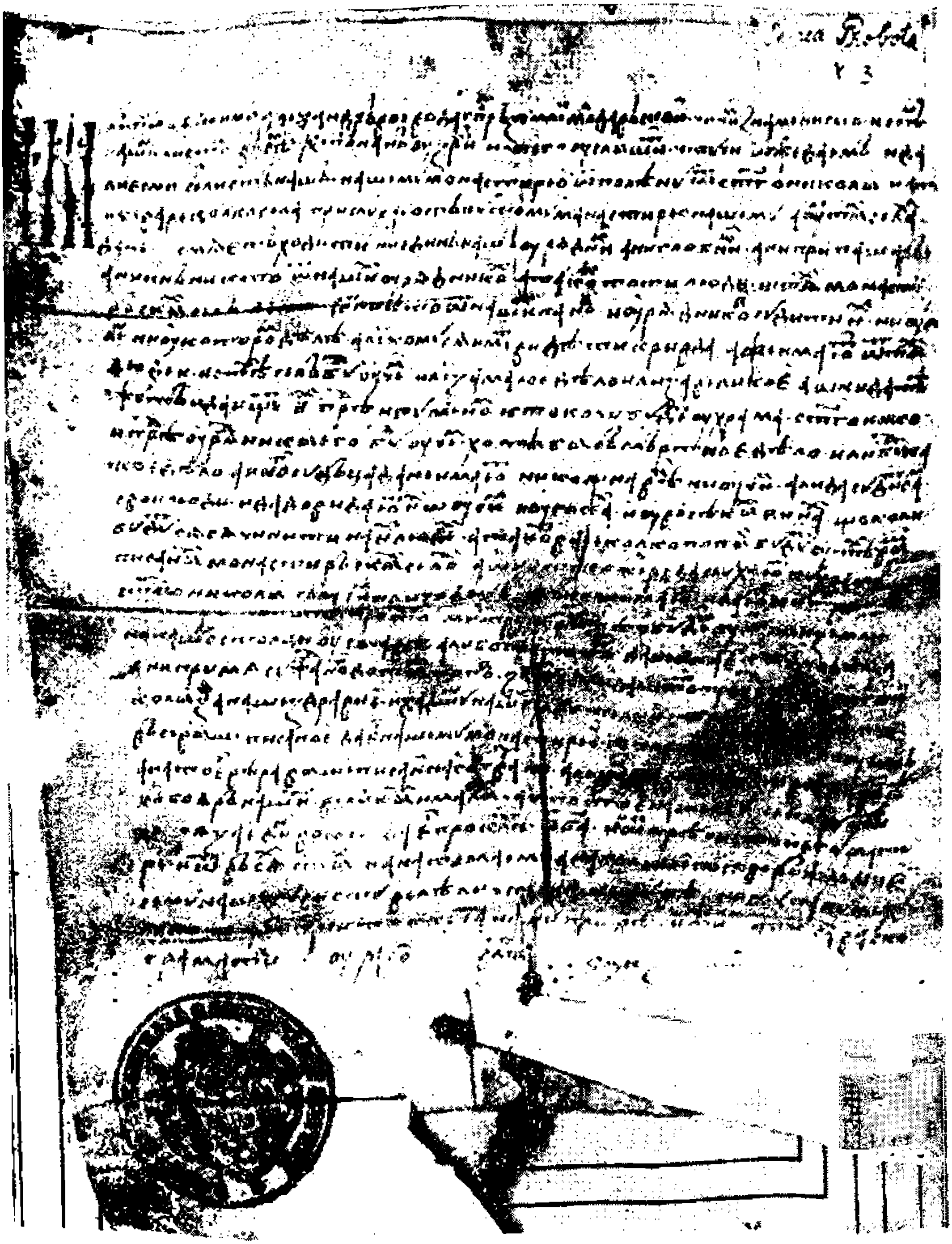

Pl. nr. III = doc. nr. 5

www.dacoromanica.ro

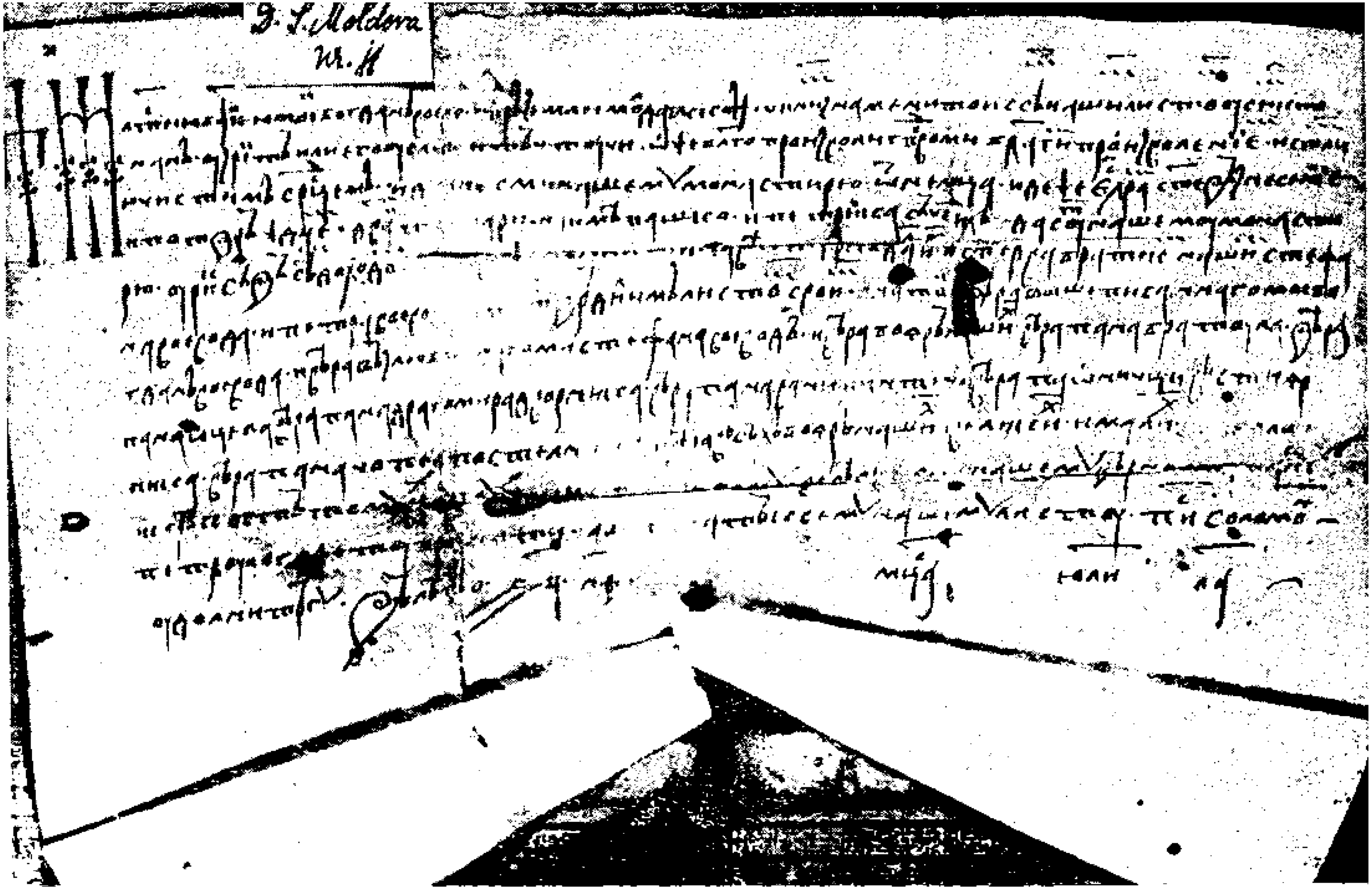

Pl. nr. IV = doc. nr. 13

www.dacoromanica.ro

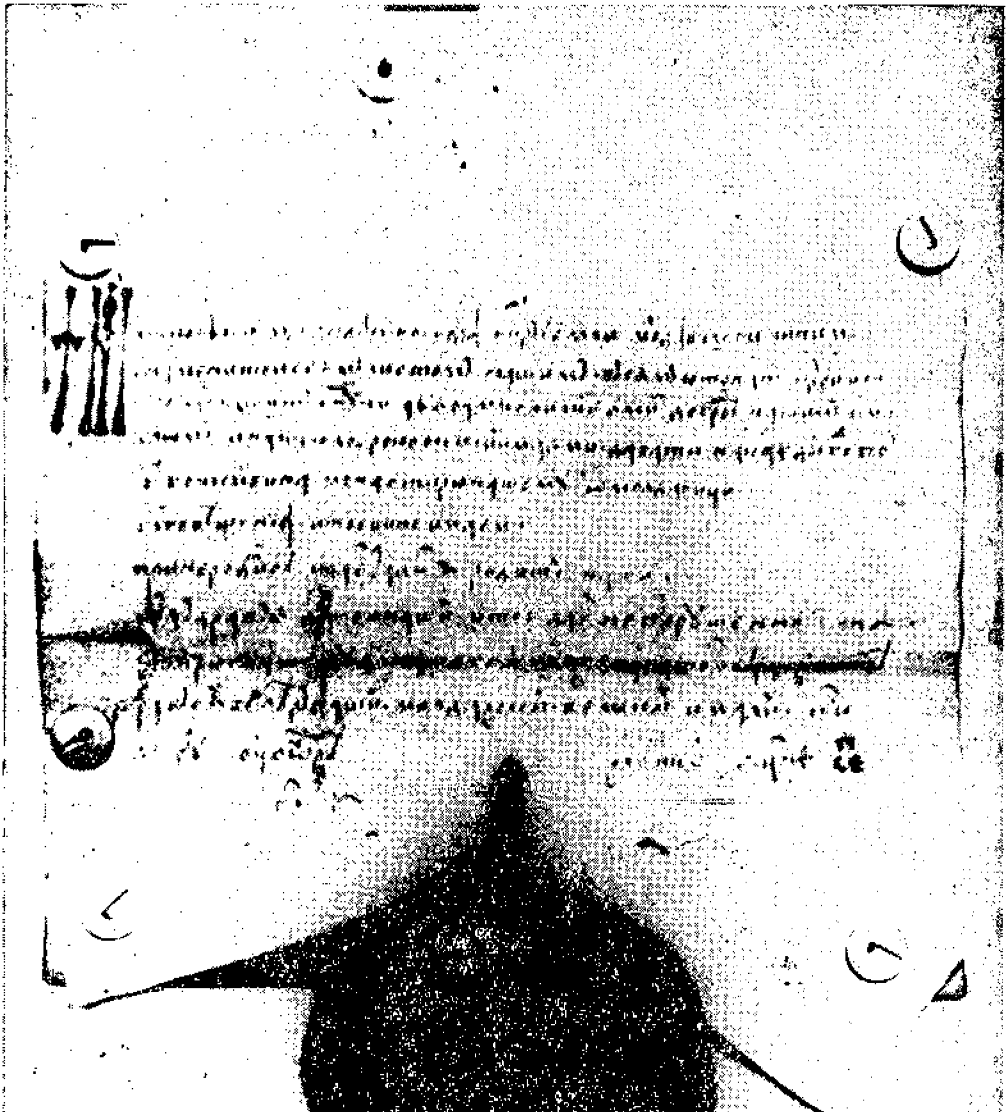

Pl. nr. V = doc. nr. 14

www.dacoromanica.ro

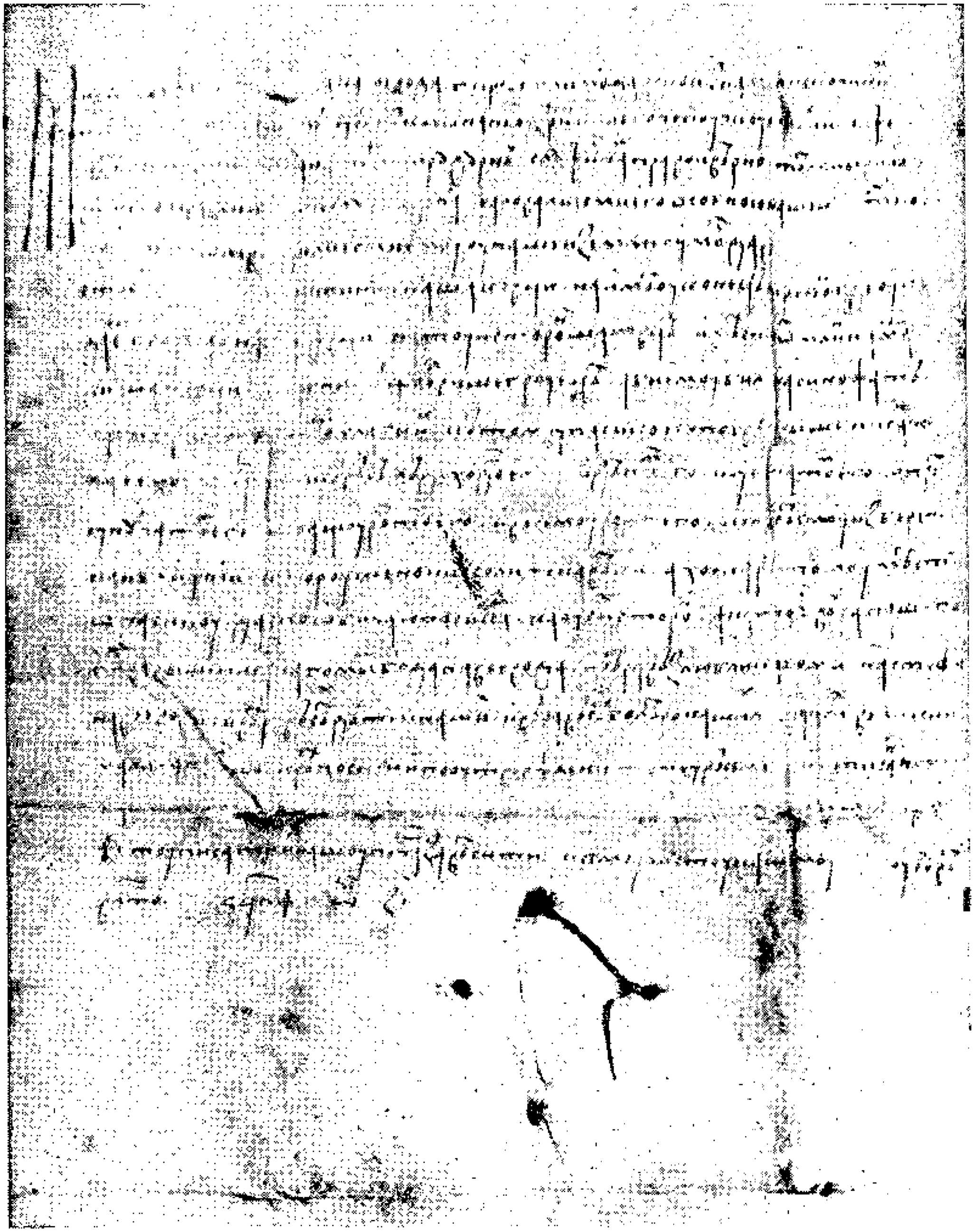

Pl. nr. VI = doc. nr. 15

www.dacoromanica.ro

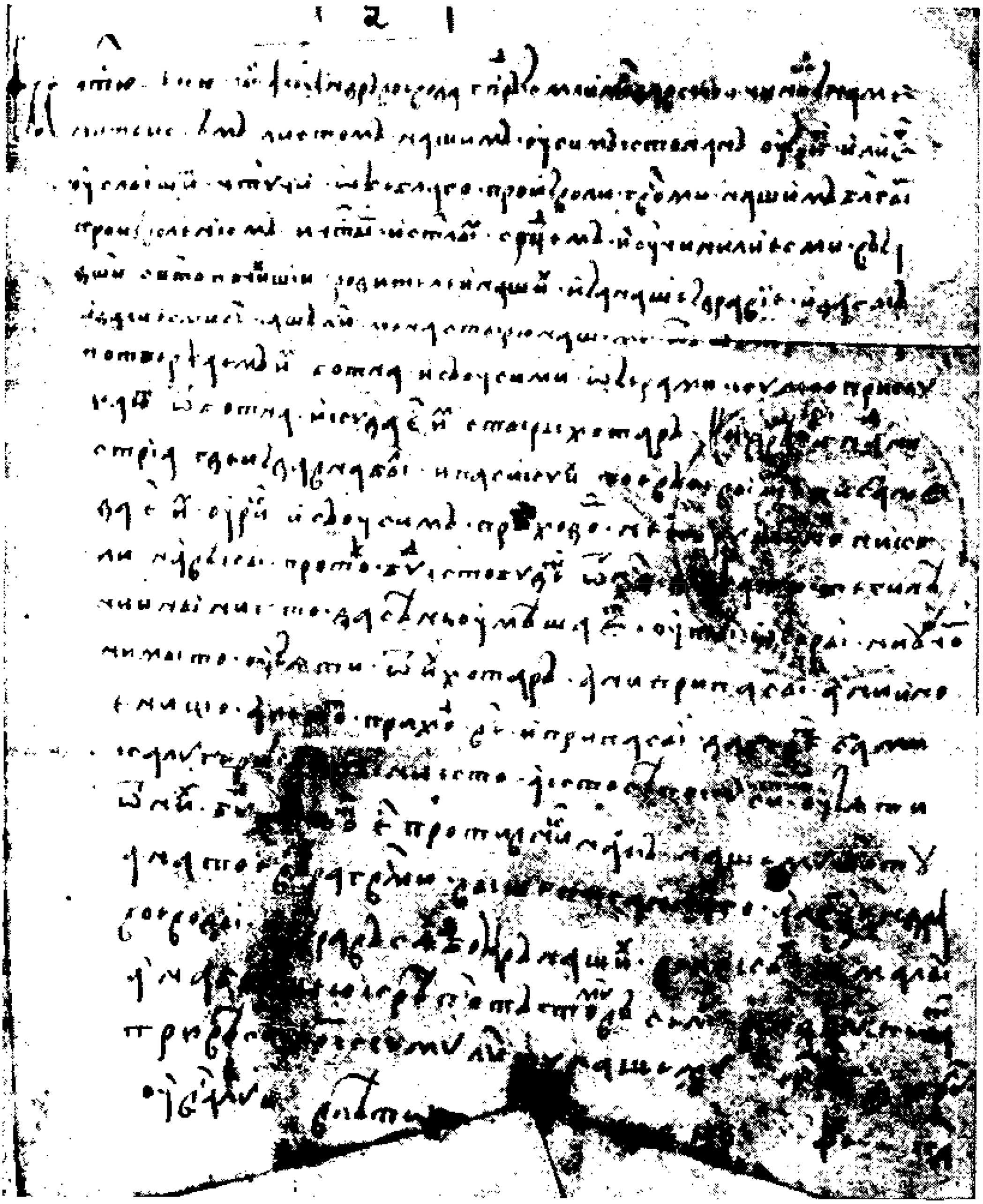

Pl. nr. VII = doc. nr. 17

www.dacoromanica.ro

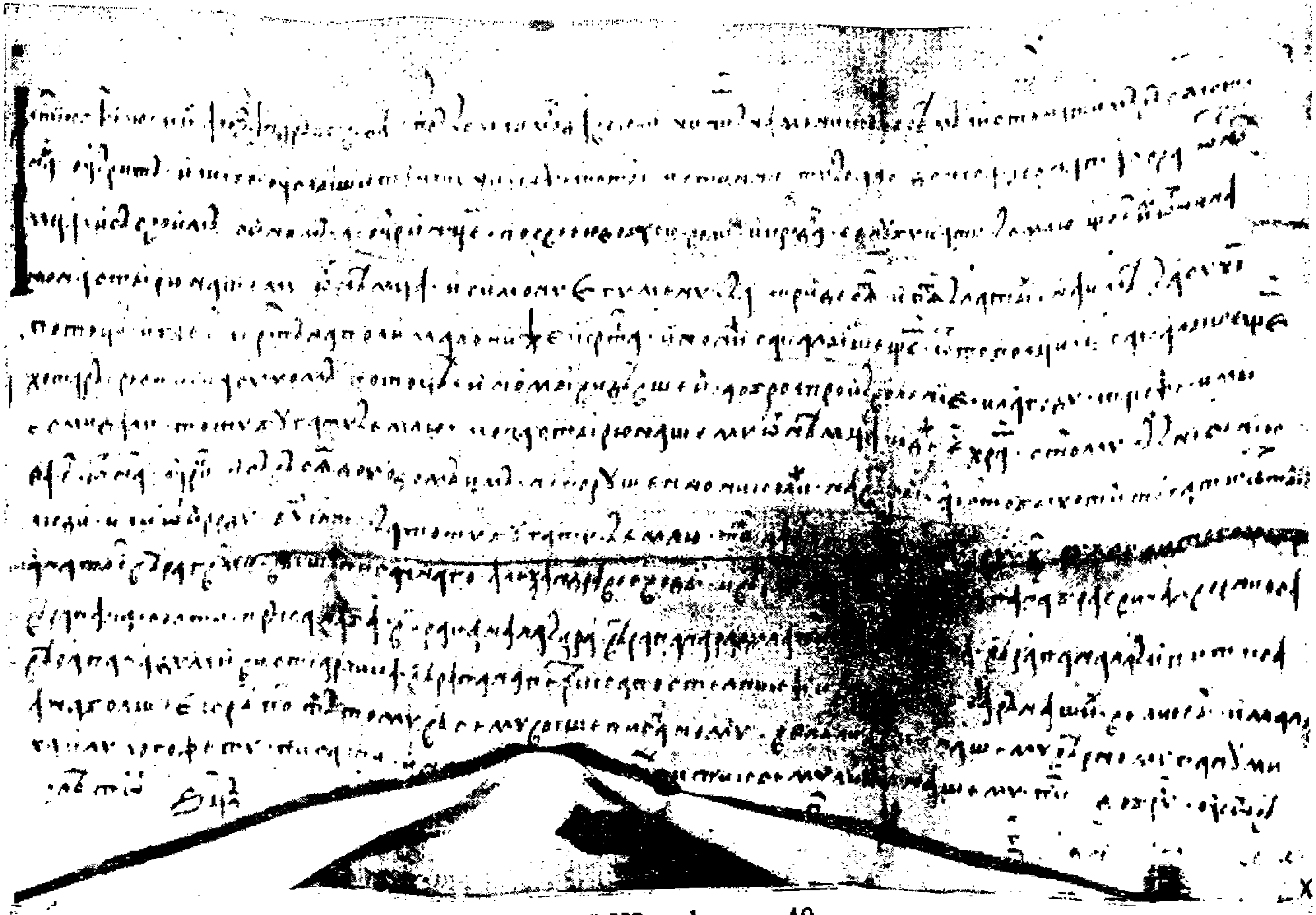

Pl. nr. VIII = doc. nr. 19

www.dacoromanica.ro

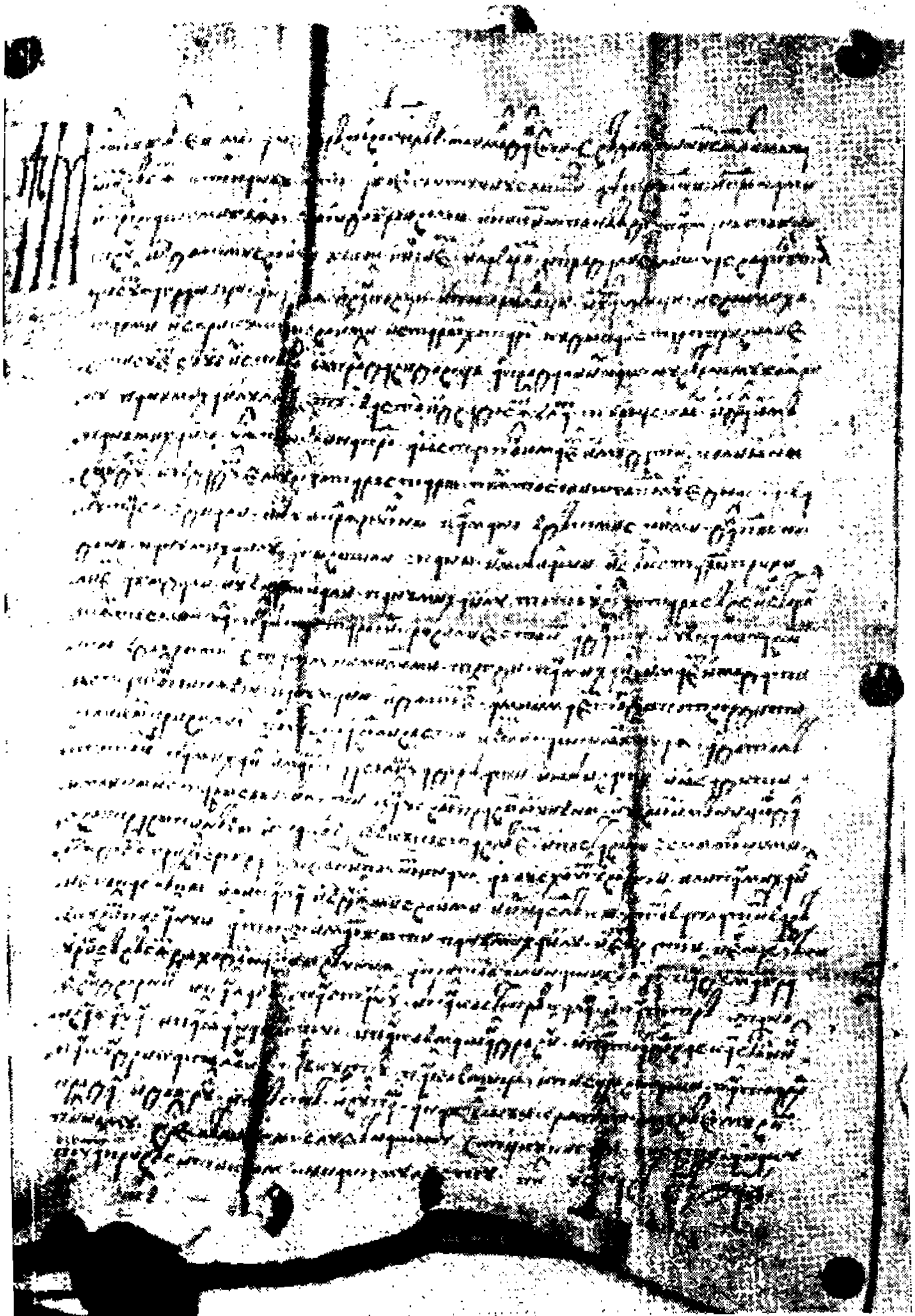

Pl. nr. IX = doc. nr. 21

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. X = doc. nr. 22

www.dacoromanica.ro

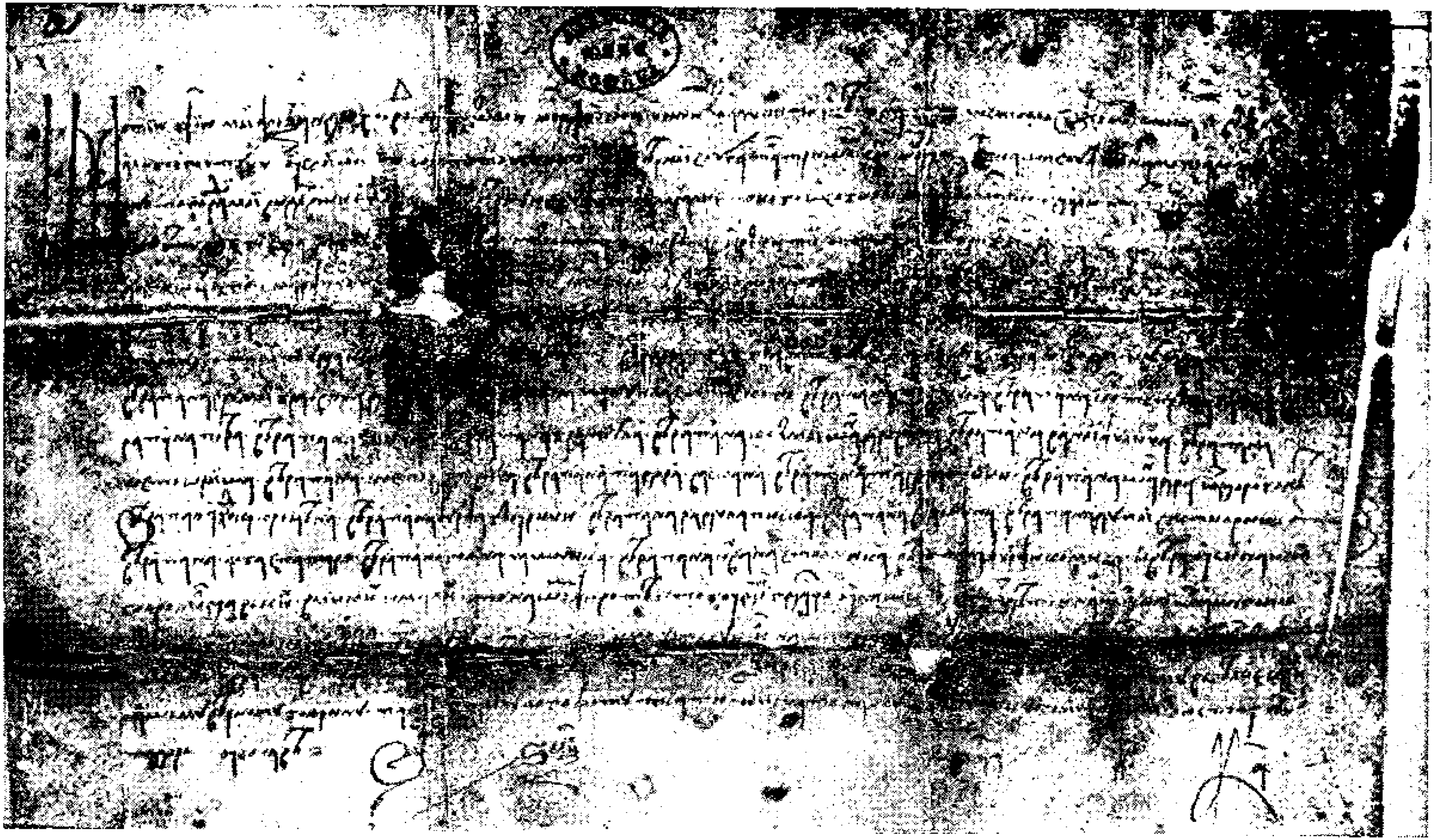

Pl. nr. XI = doc. nr. 23

www.dacoromanica.ro

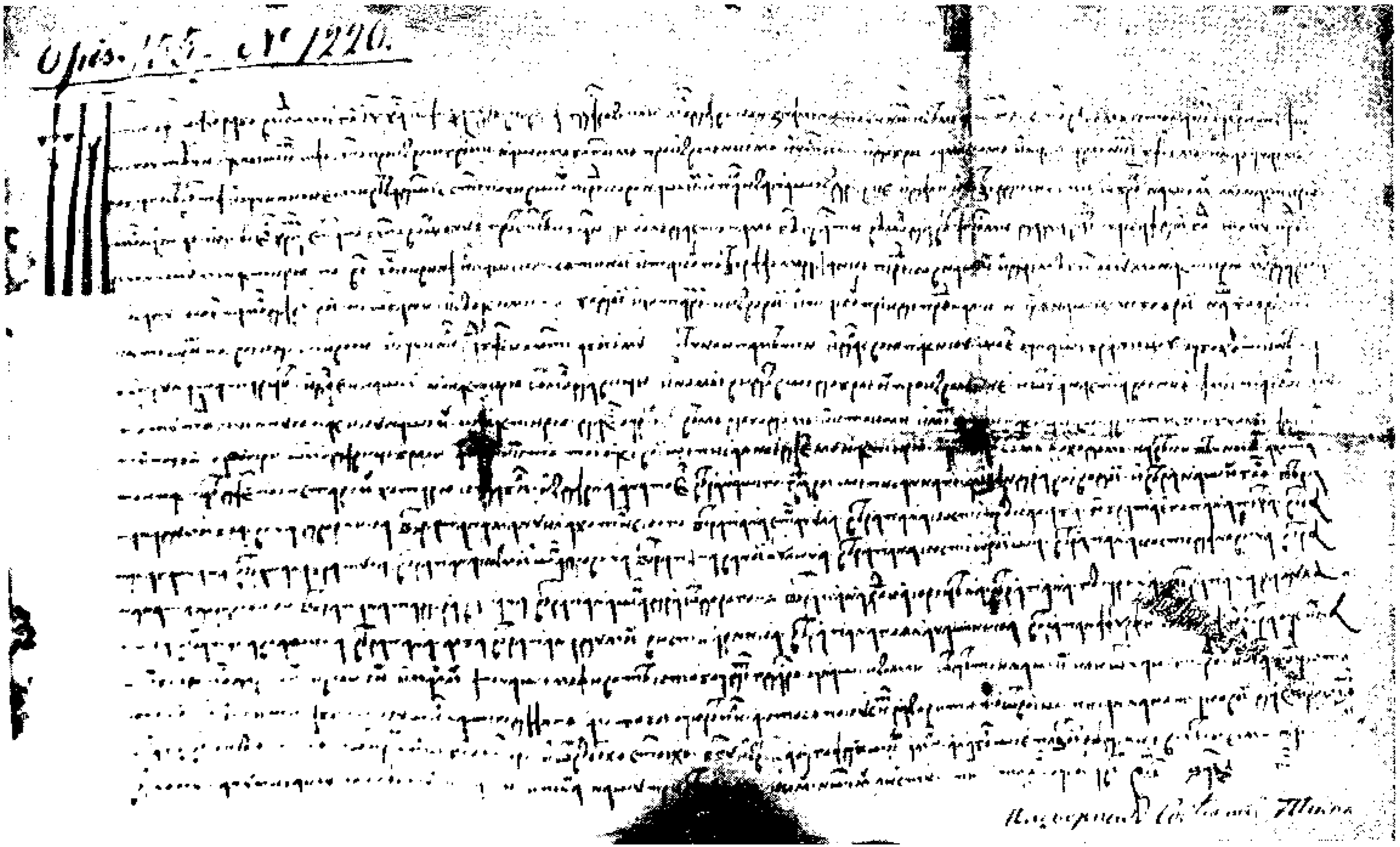

Pl. nr. XII = doc. nr. 24

www.dacoromanica.ro

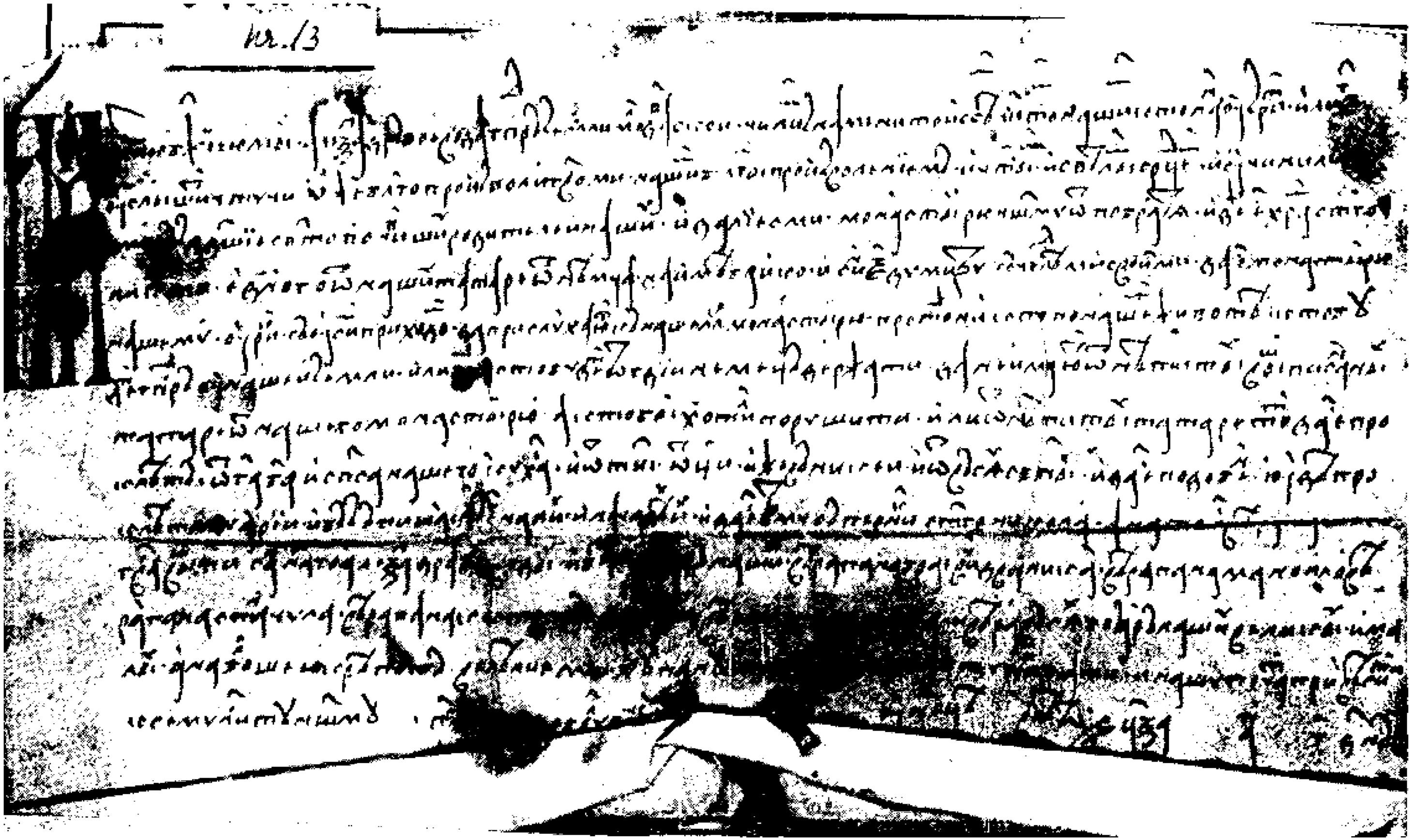

Pl. nr. XIII = doc. nr. 29

www.dacoromanica.ro

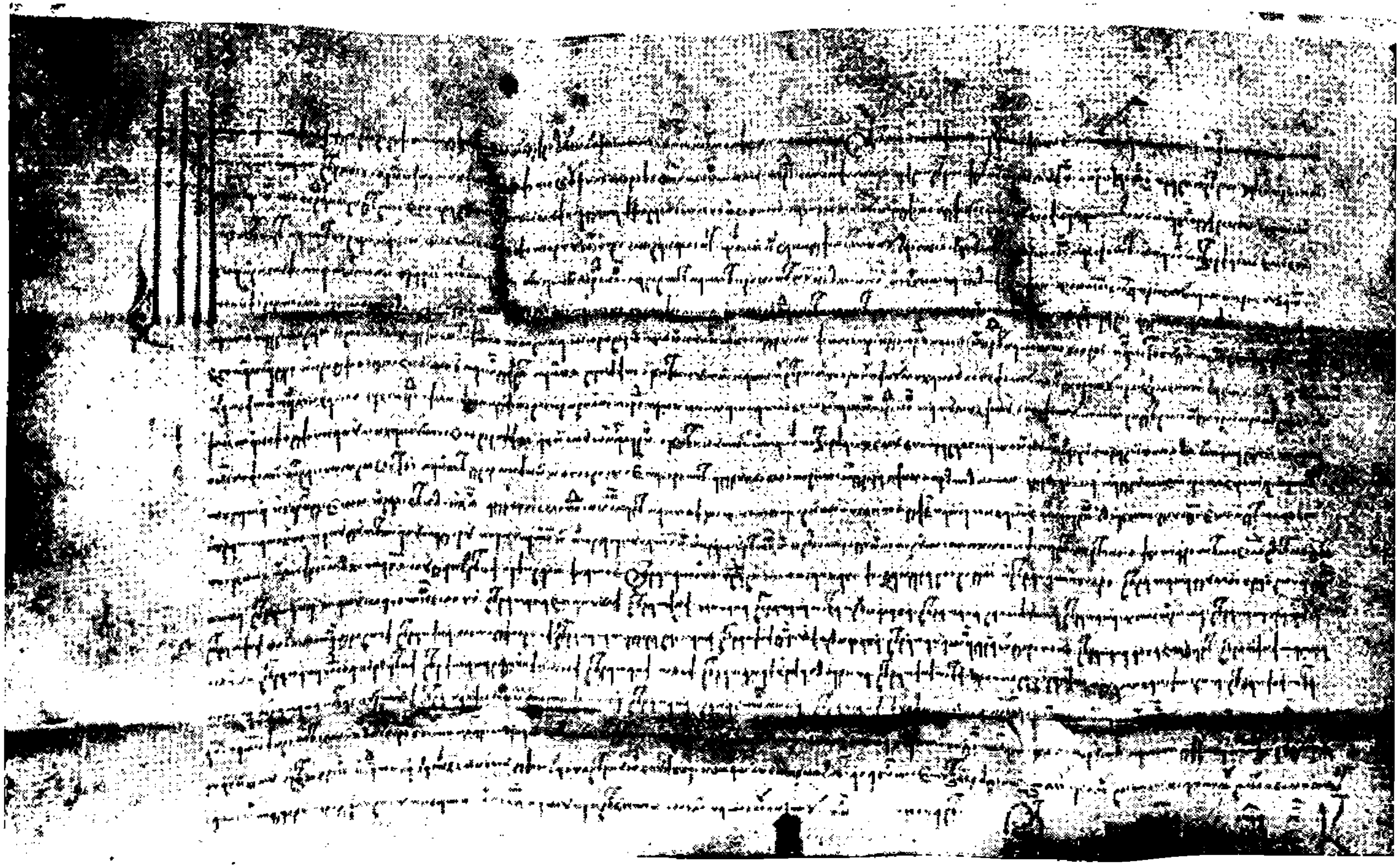

Pl. nr. XIV = doc. nr. 33

www.dacoromanica.ro

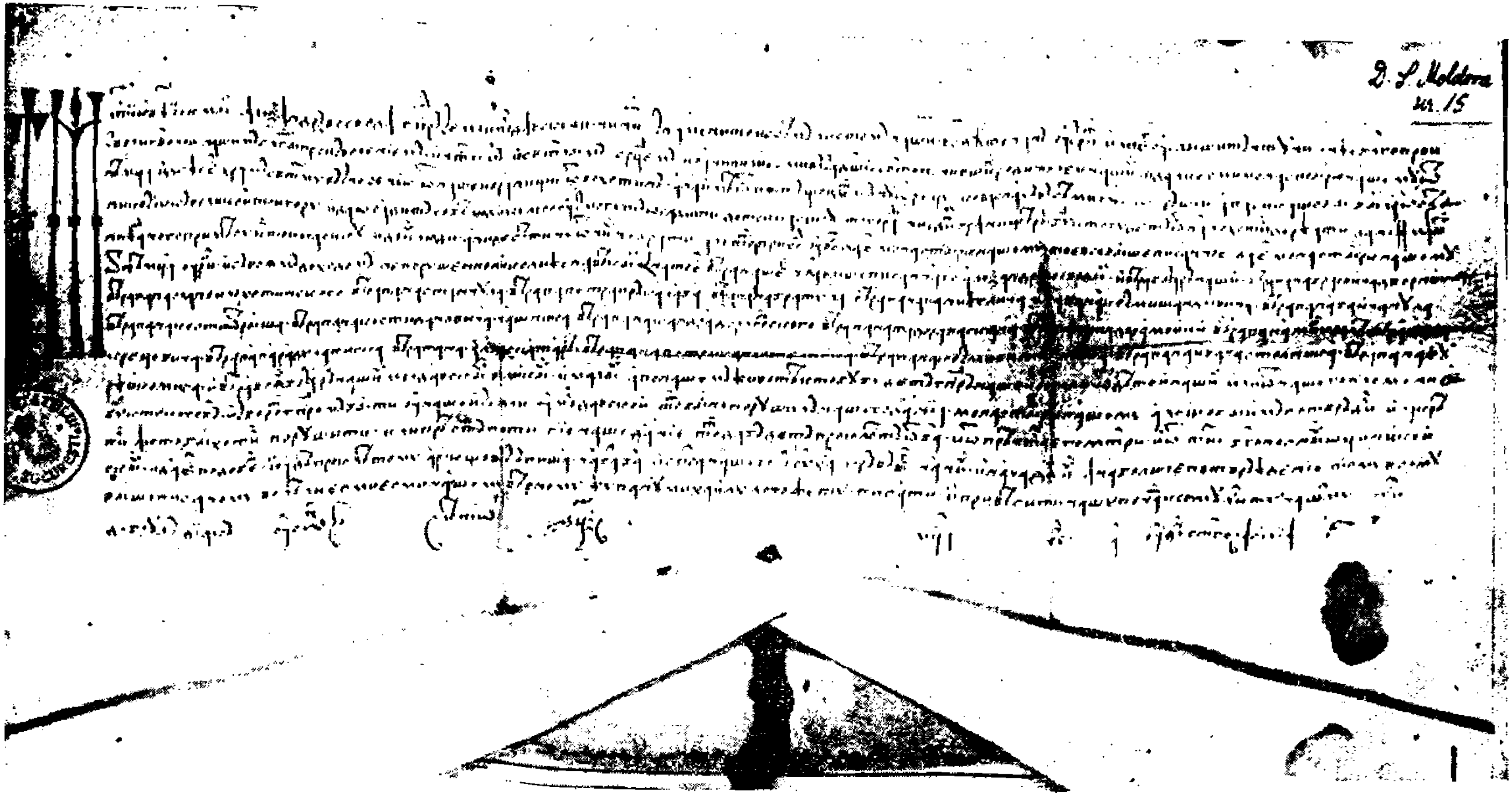

Pl. nr. XV = doc. nr. 39

www.dacoromanica.ro

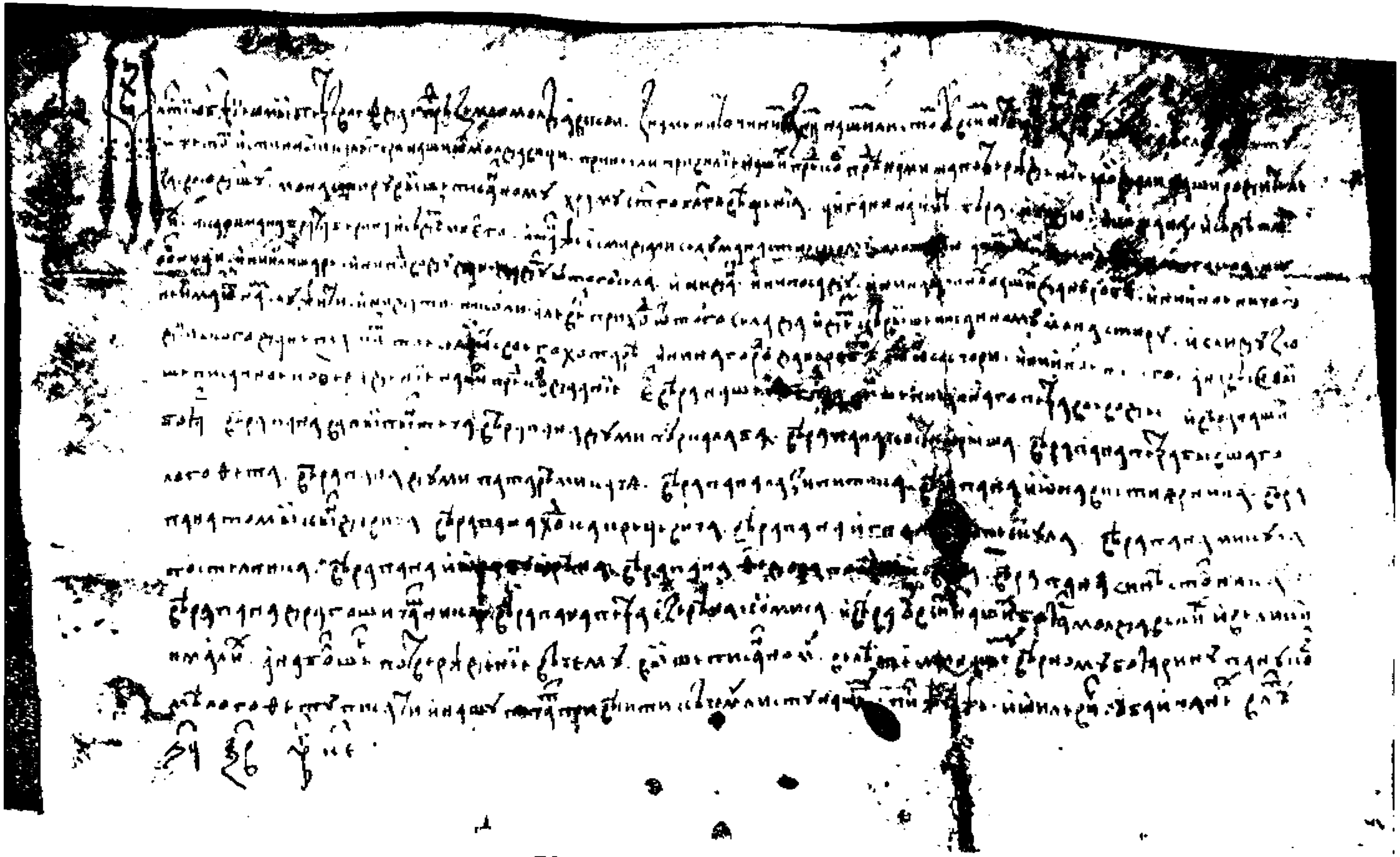

Pl. nr. XVI = doc. nr. 40

www.dacoromanica.ro

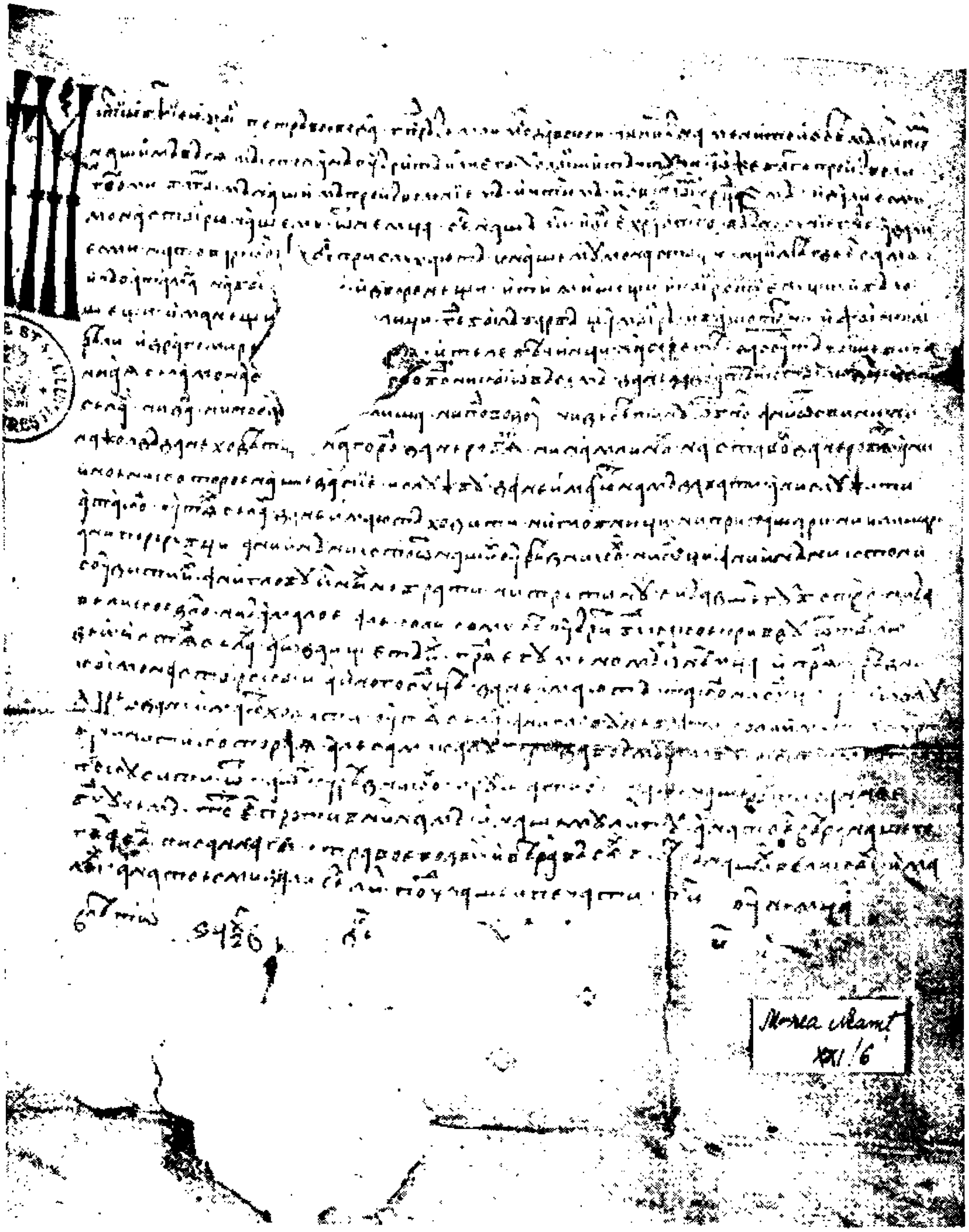

Pl. nr. XVII = doc. nr. 44

www.dacoromanica.ro

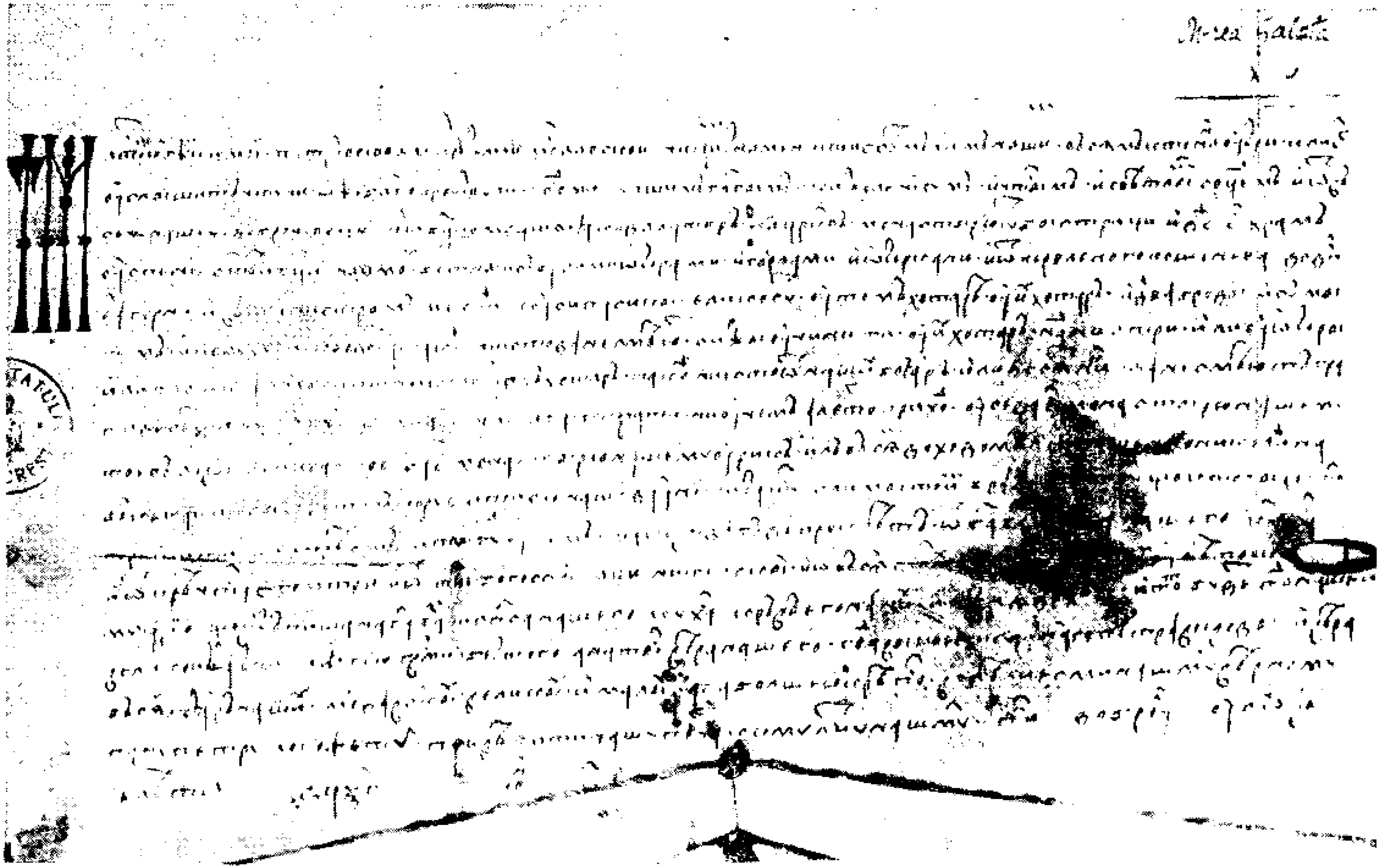

Pl. nr. XVIII = doc nr. 46

www.dacoromanica.ro

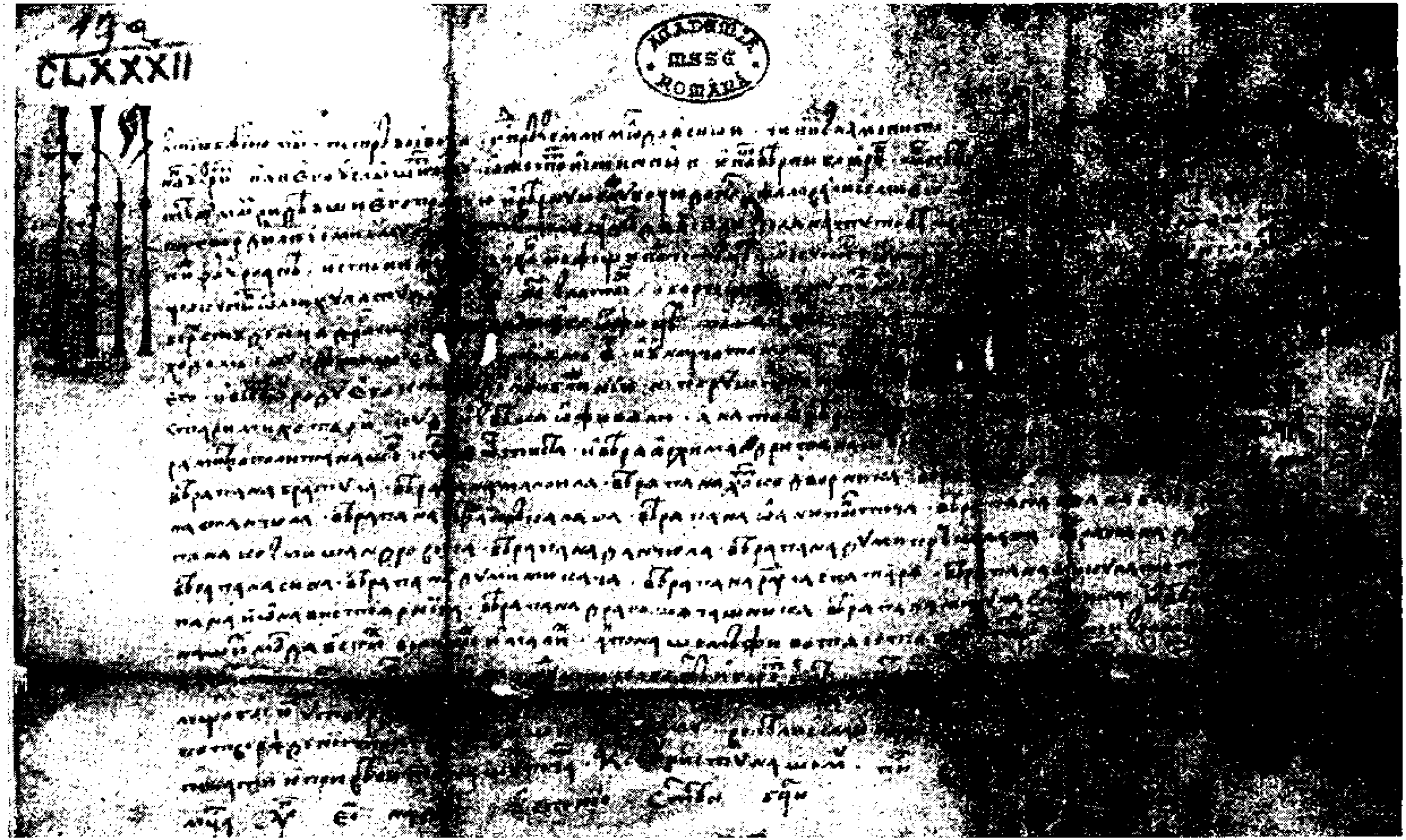

Pl. nr. XIX = doc. nr. 49

www.dacoromanica.ro

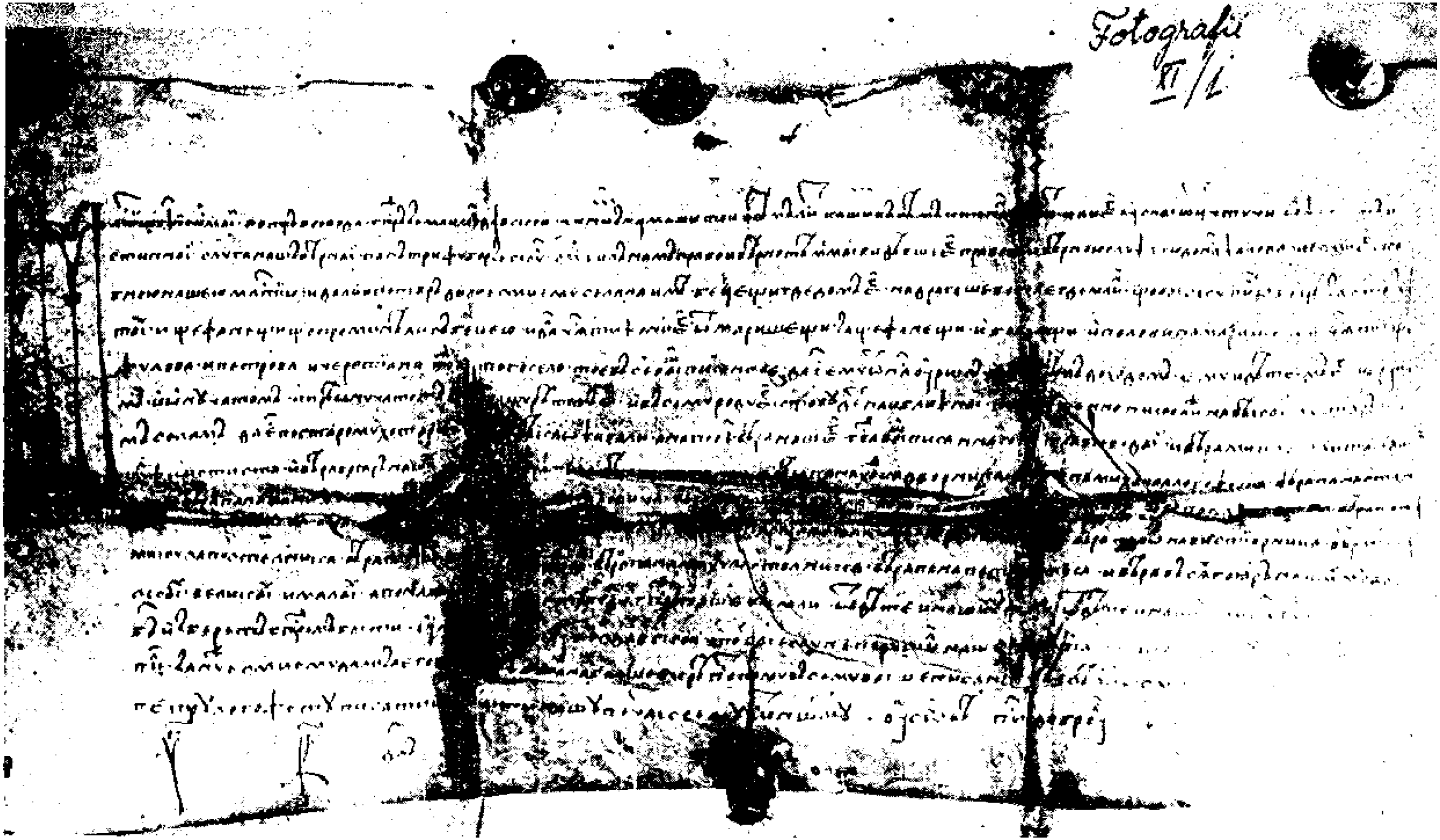

Pl. nr. XX = doc. nr. 50

www.dacoromanica.ro

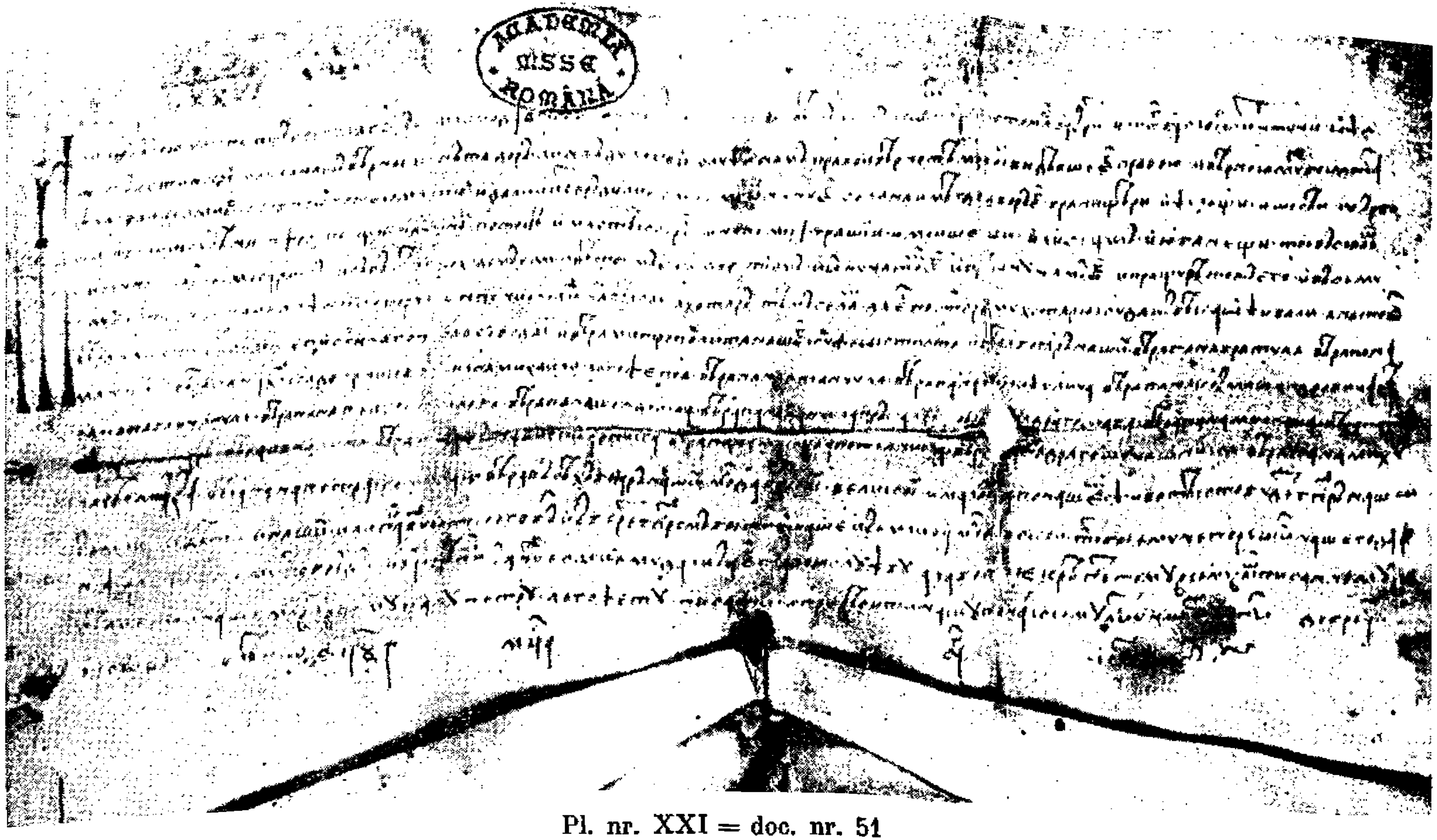

Pl. nr. XXI = doc. nr. 51

www.dacoromanica.ro

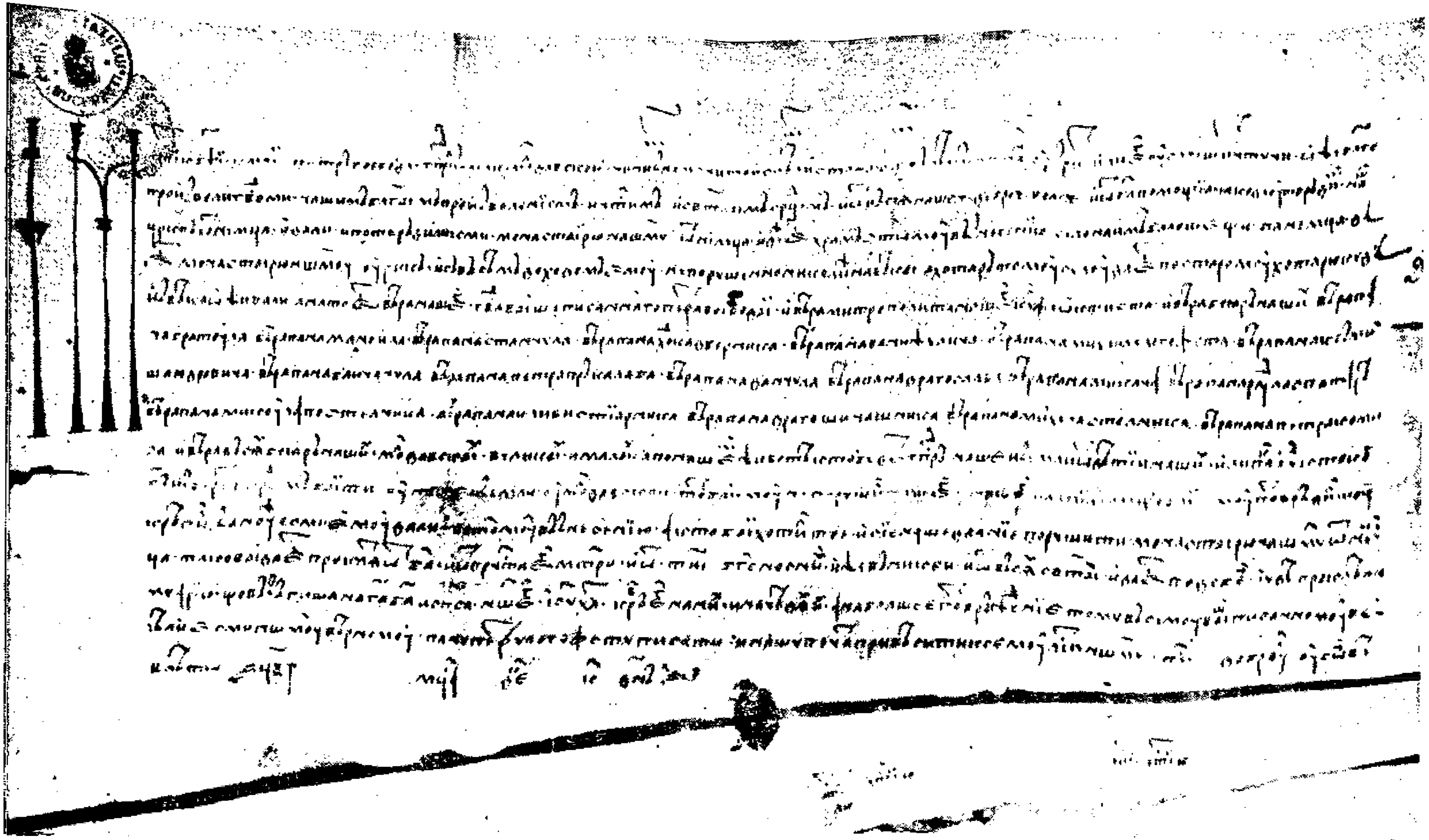

Pl. nr. XXII = doc. nr. 54

www.dacoromanica.ro

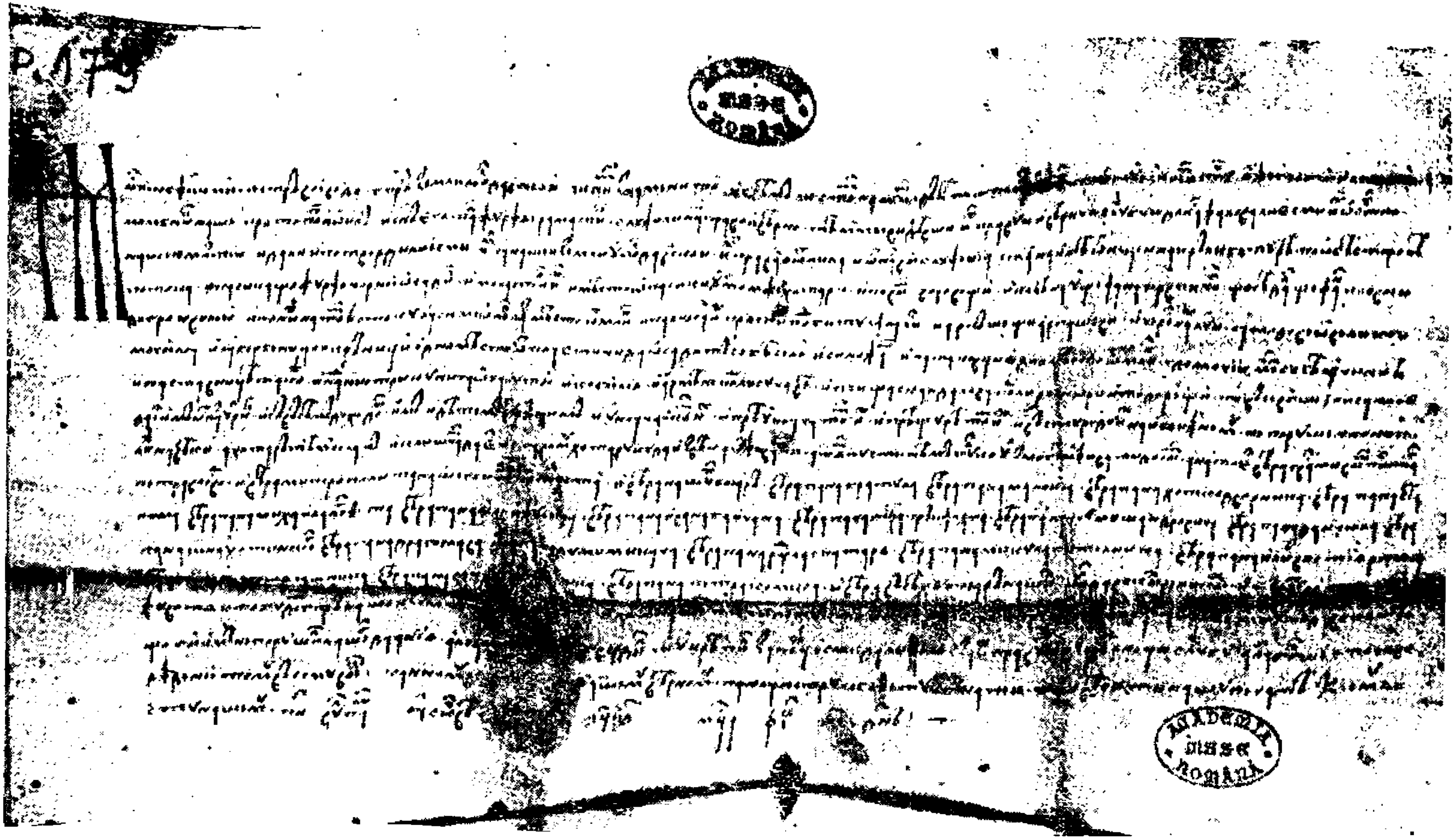

Pl. nr. XXIII = doc. nr. 56

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XXIV = doc. nr. 60

www.dacoromanica.ro

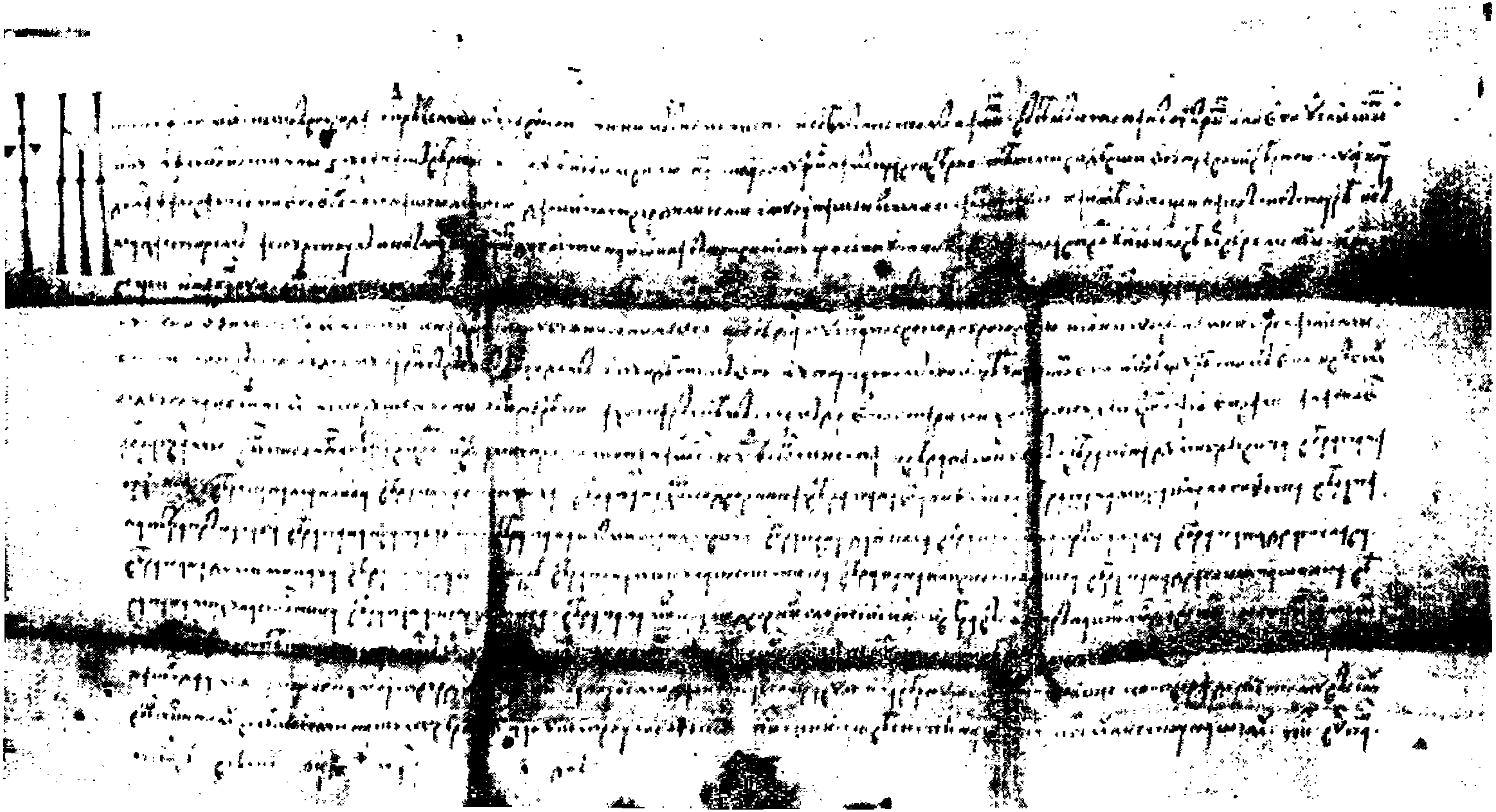

Pl. nr. XXV = doc. nr. 61

www.dacoromanica.ro

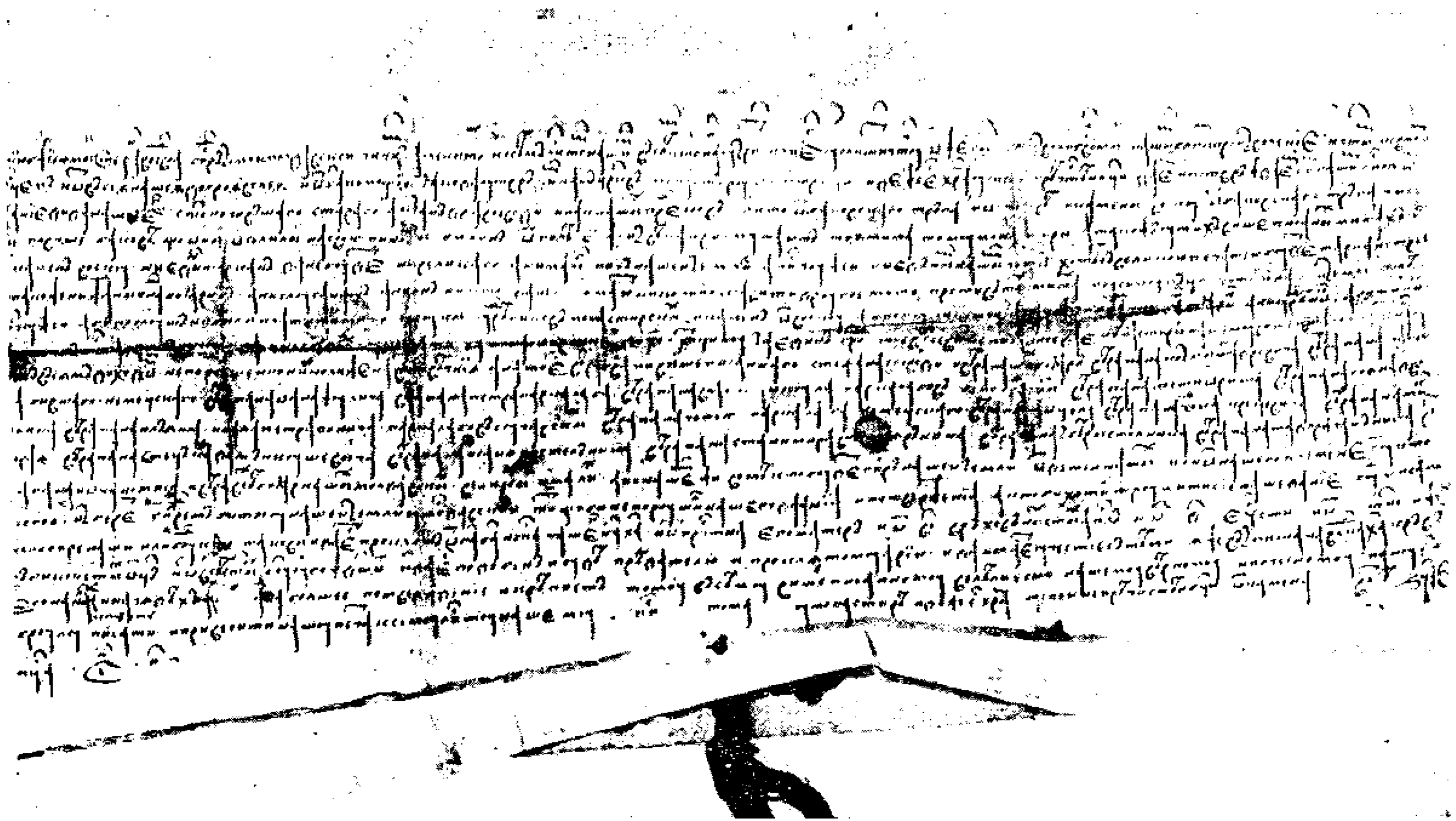

Pl. nr. XXVI = doc. nr. 65

www.dacoromanica.ro

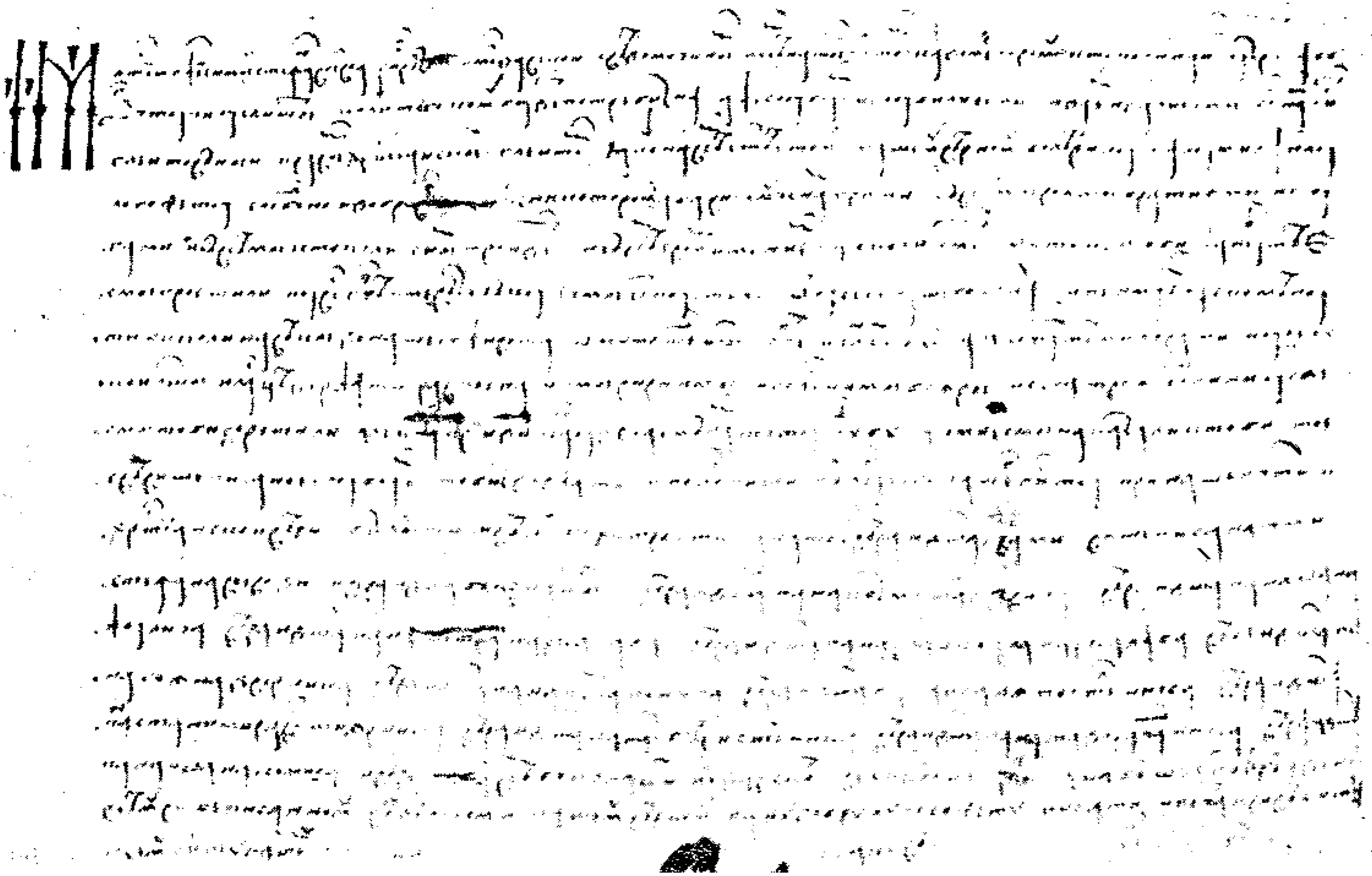

Pl. nr. XXVII = doc. nr. 66

www.dacoromanica.ro

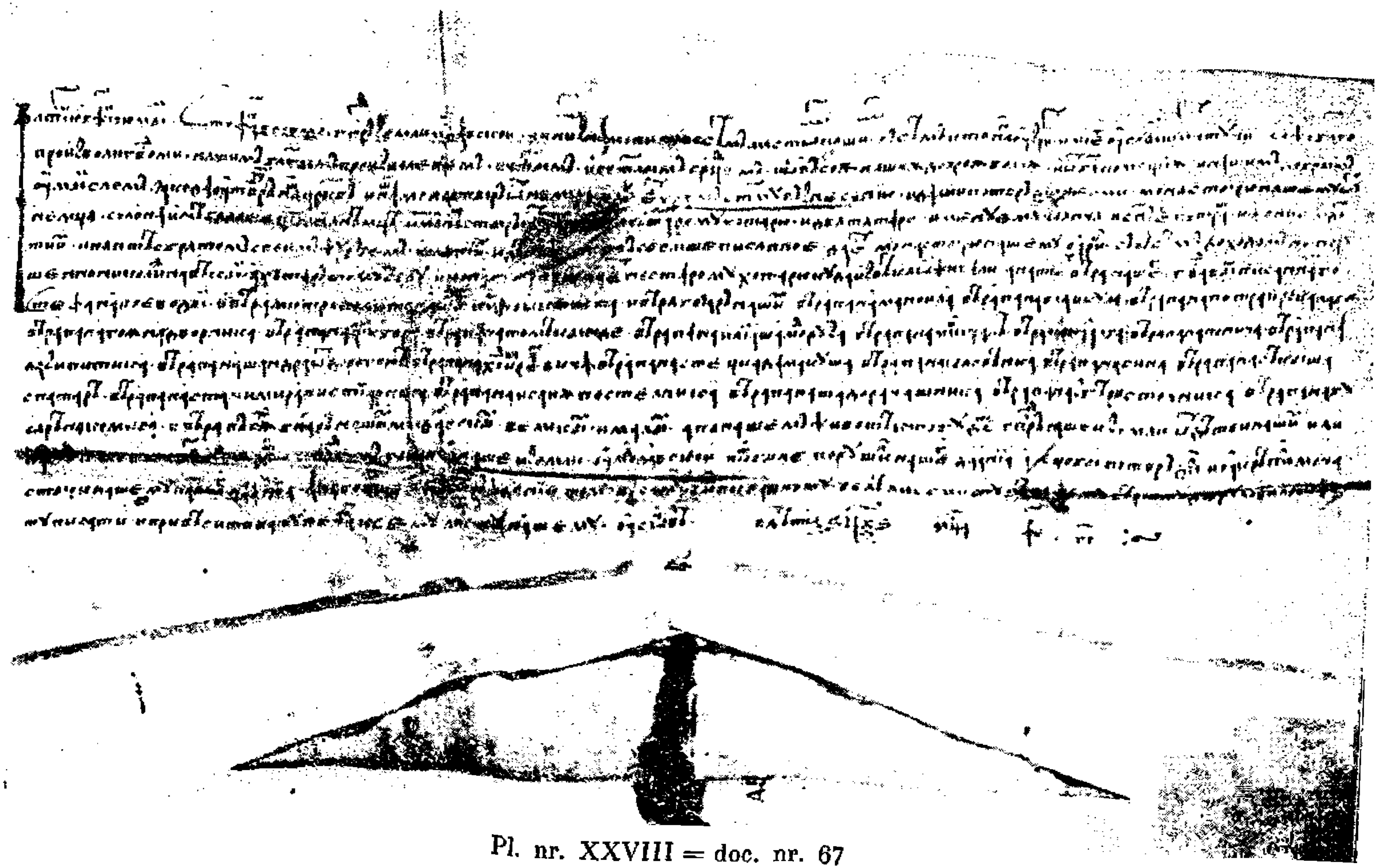

Pl. nr. XXVIII = doc. nr. 67

www.dacoromanica.ro

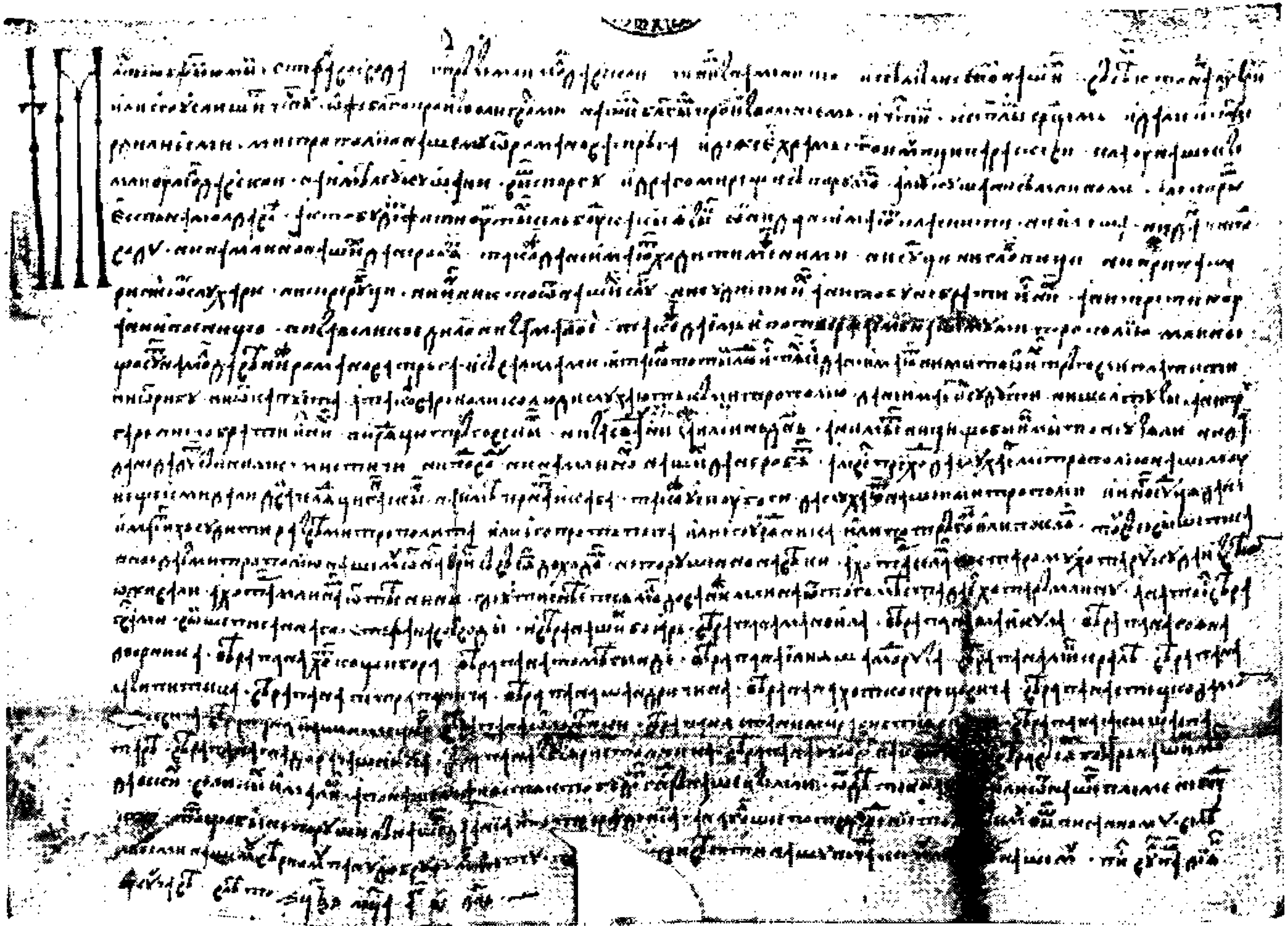

Pl. nr. XXIX = doc. nr. 70

www.dacoromanica.ro

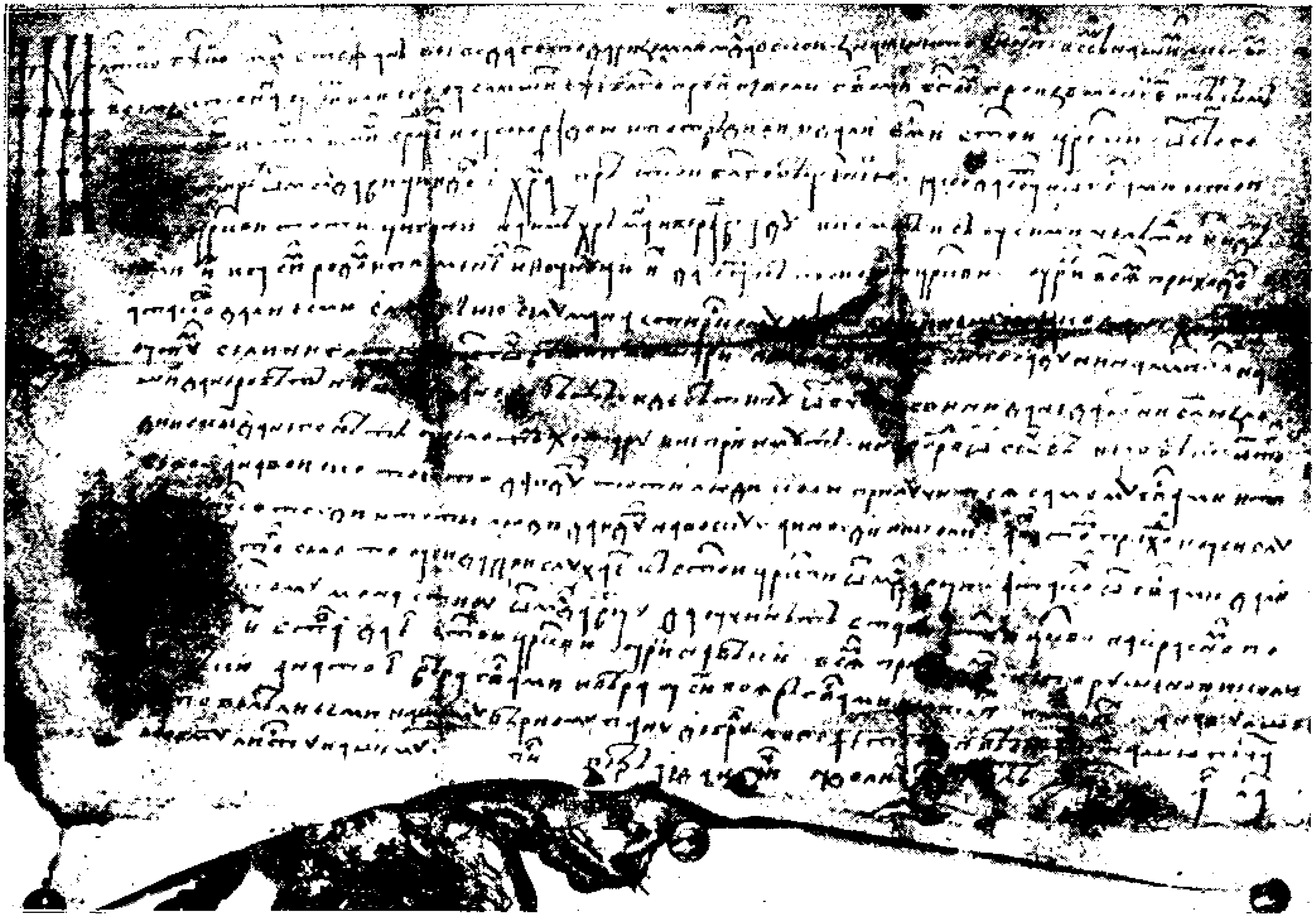

Pl. nr. XXX = doc. nr. 74

www.dacoromanica.ro

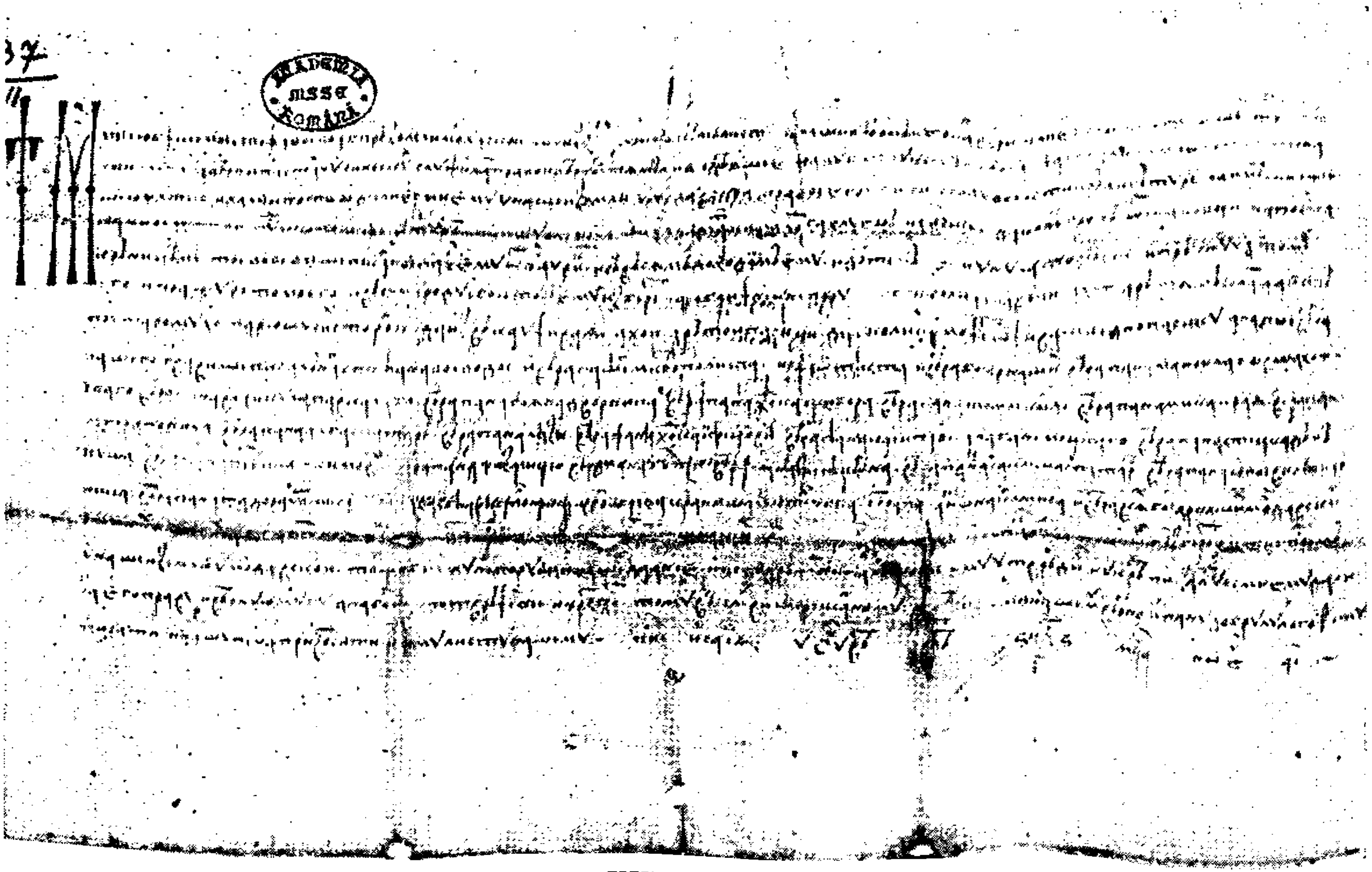

www.dacoromanica.ro

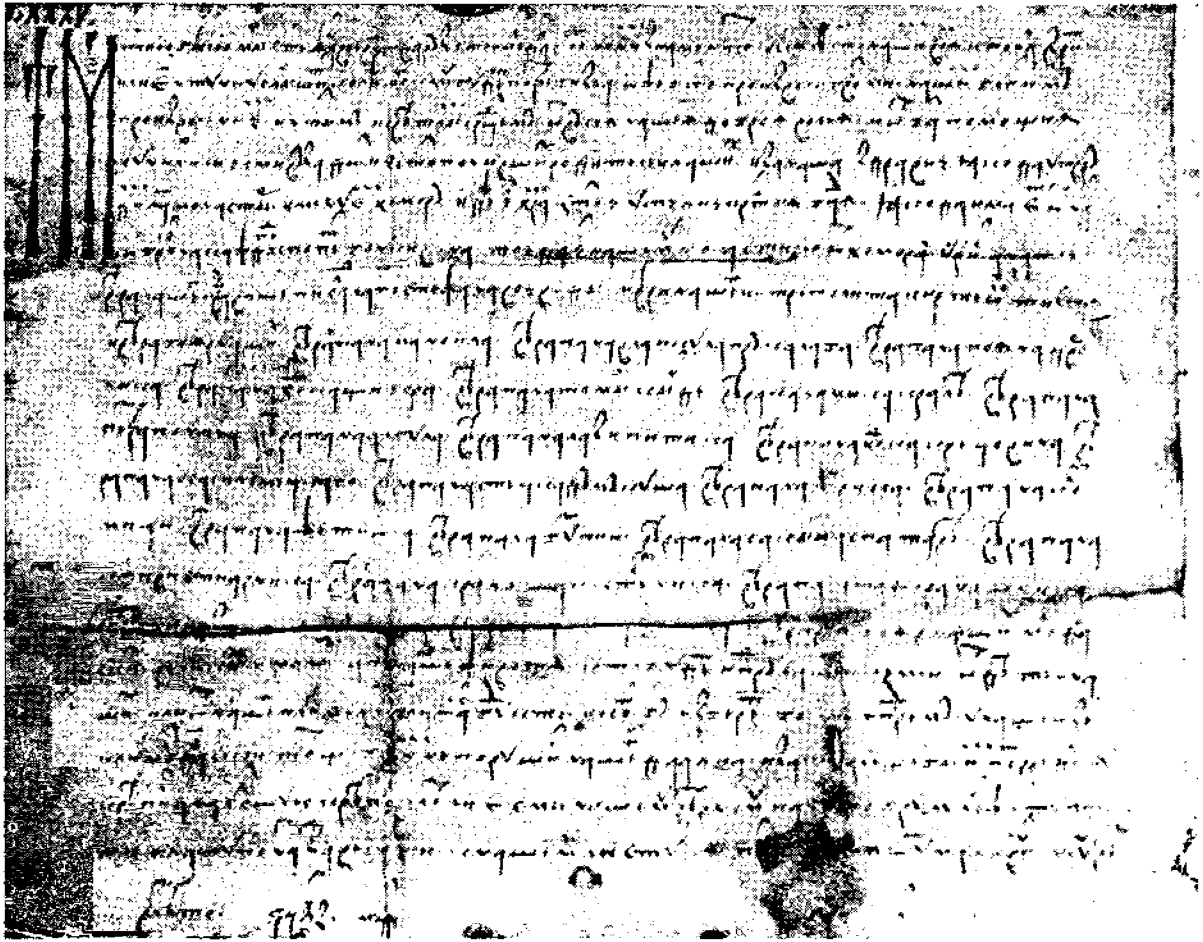

Pl. nr. XXXII = doc. nr. 86

www.dacoromanica.ro

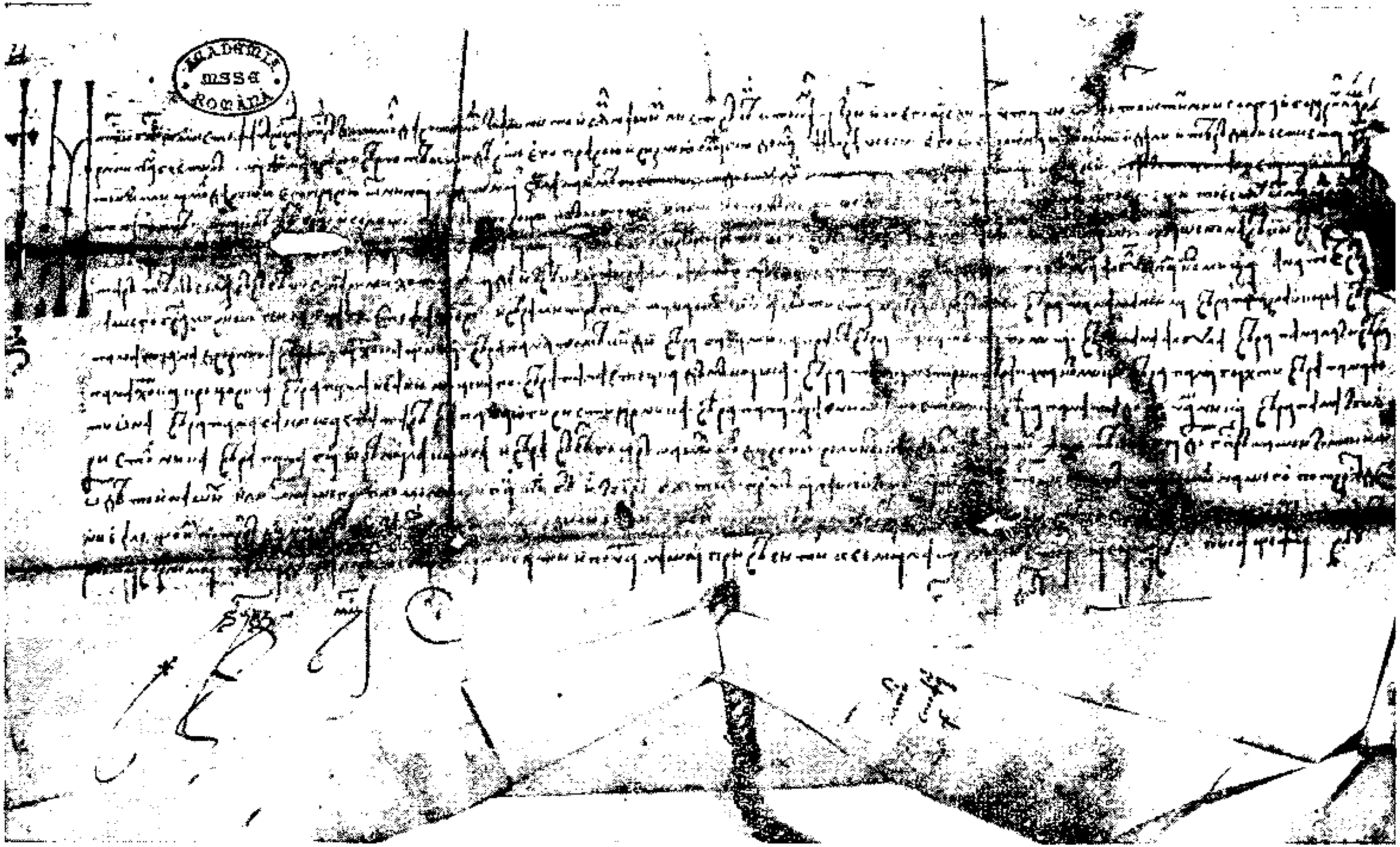

Pl. nr. XXXIII = doc. nr. 87

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XXXIV = doc. nr. 90

www.dacoromanica.ro

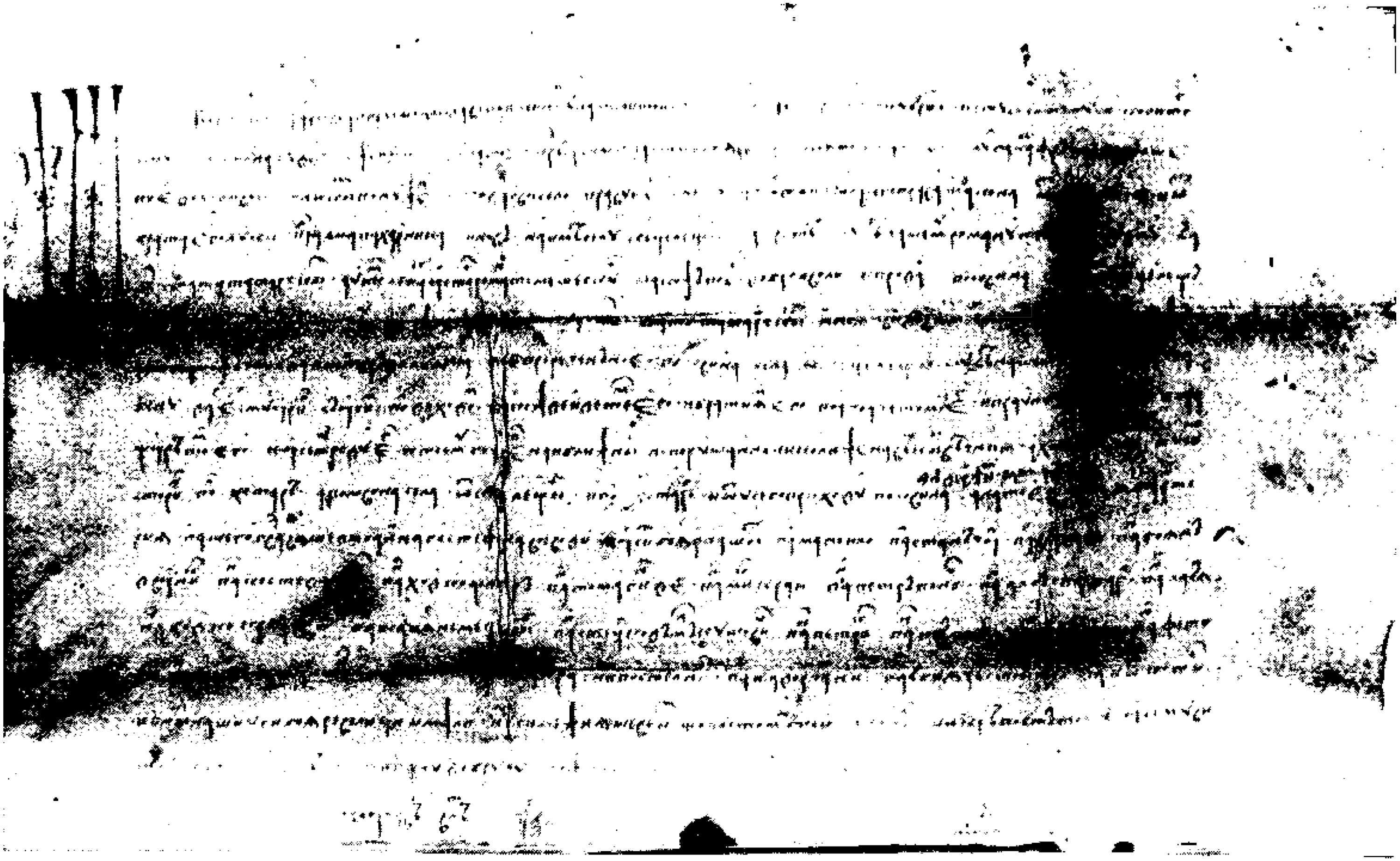

Pl. nr. XXXV = doc. nr. 92

www.dacoromanica.ro

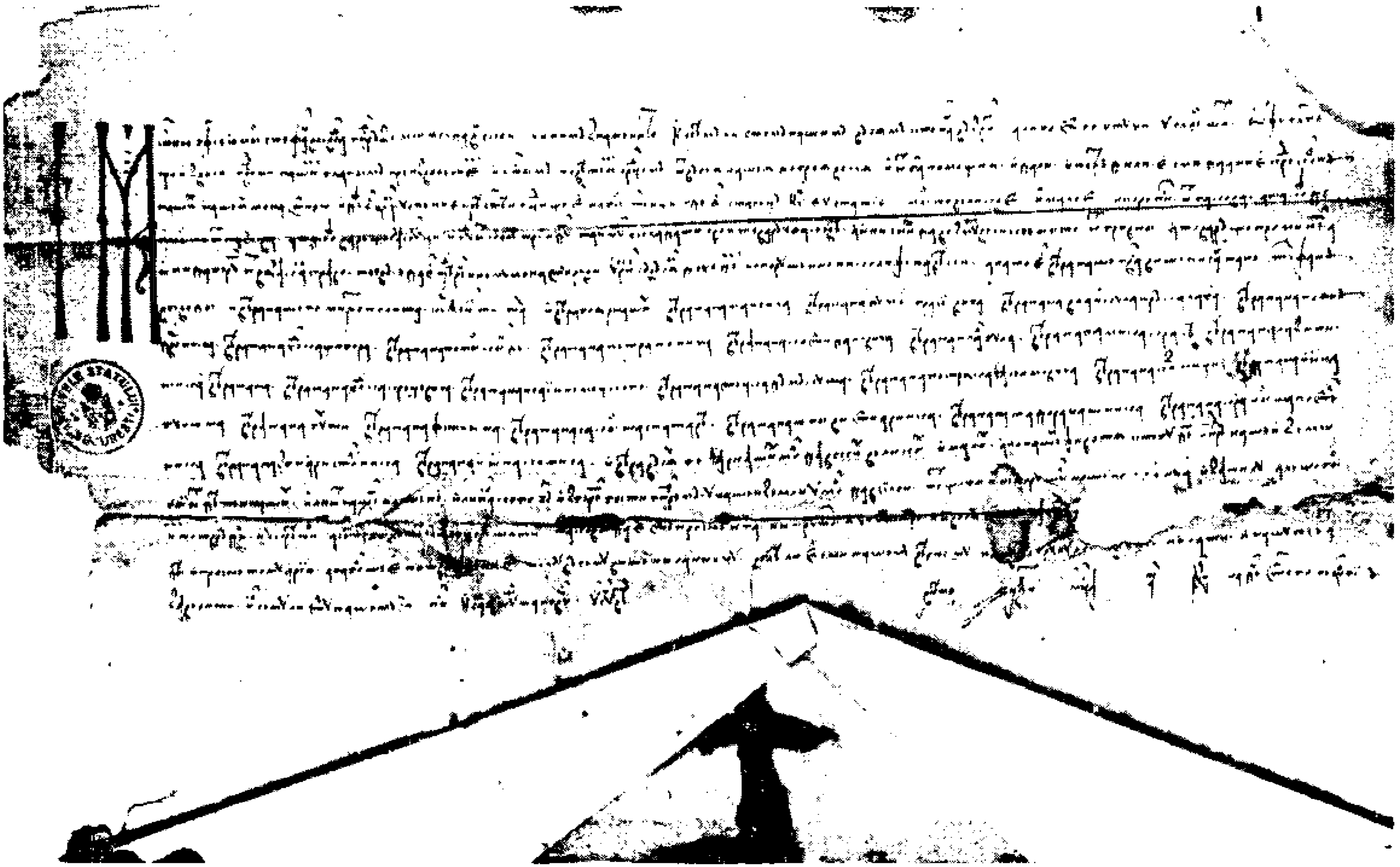

Pl. nr. XXXVI = doc. nr. 93

www.dacoromanica.ro

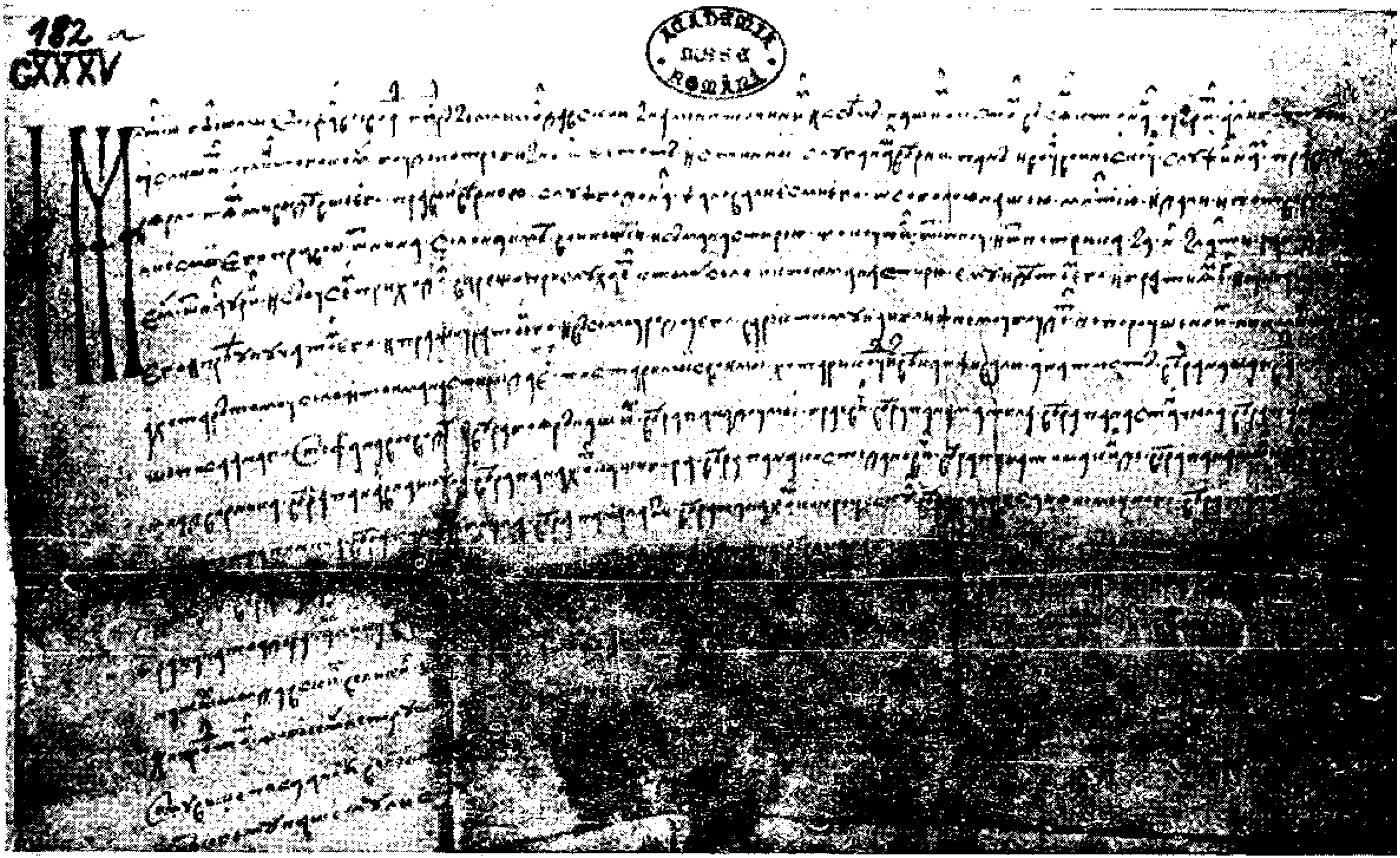

Pl. nr. XXXVII = doc. nr. 96

www.dacoromanica.ro

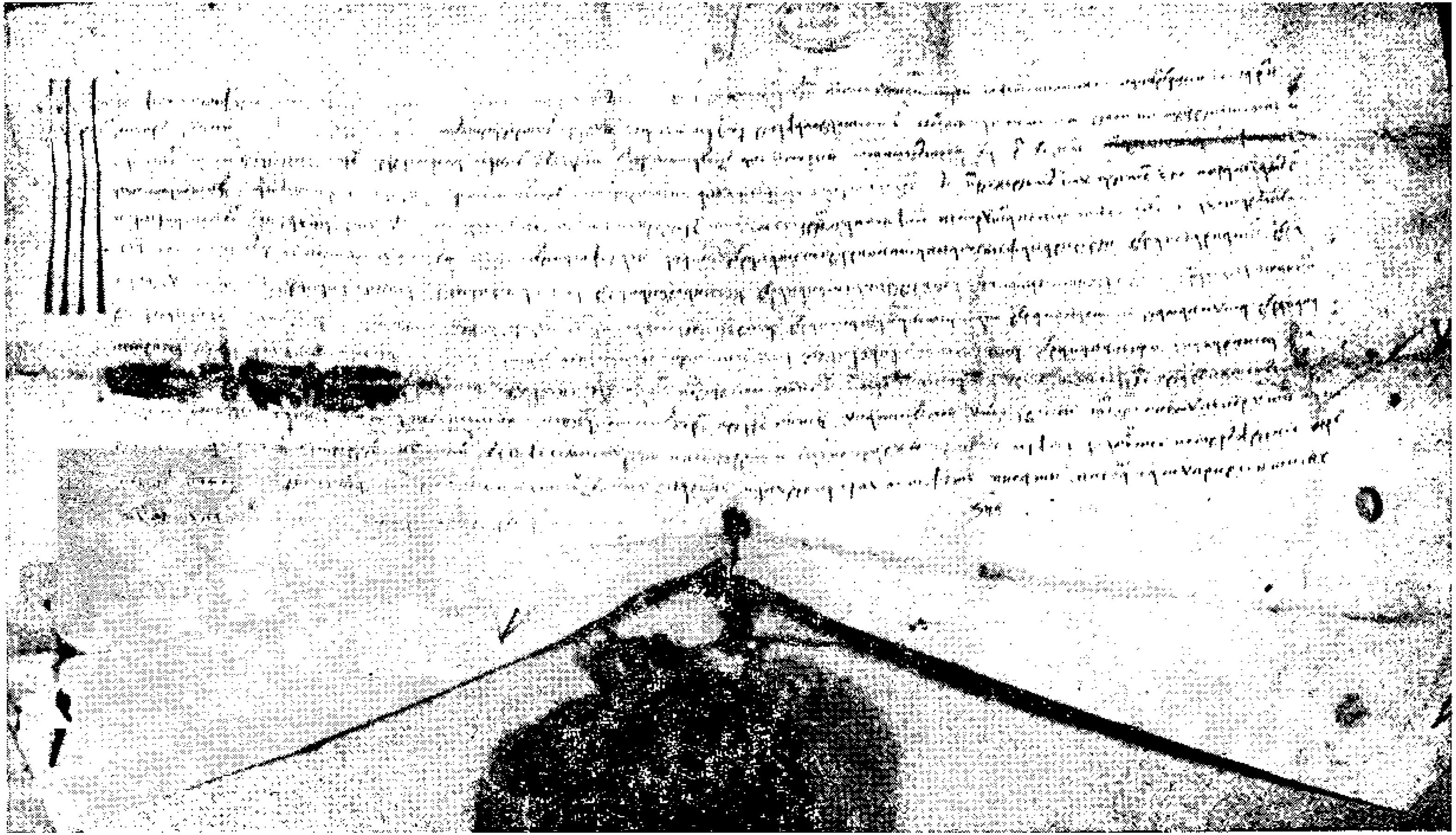

Pl. nr. XXXVIII = doc. nr. 111

www.dacoromanica.ro

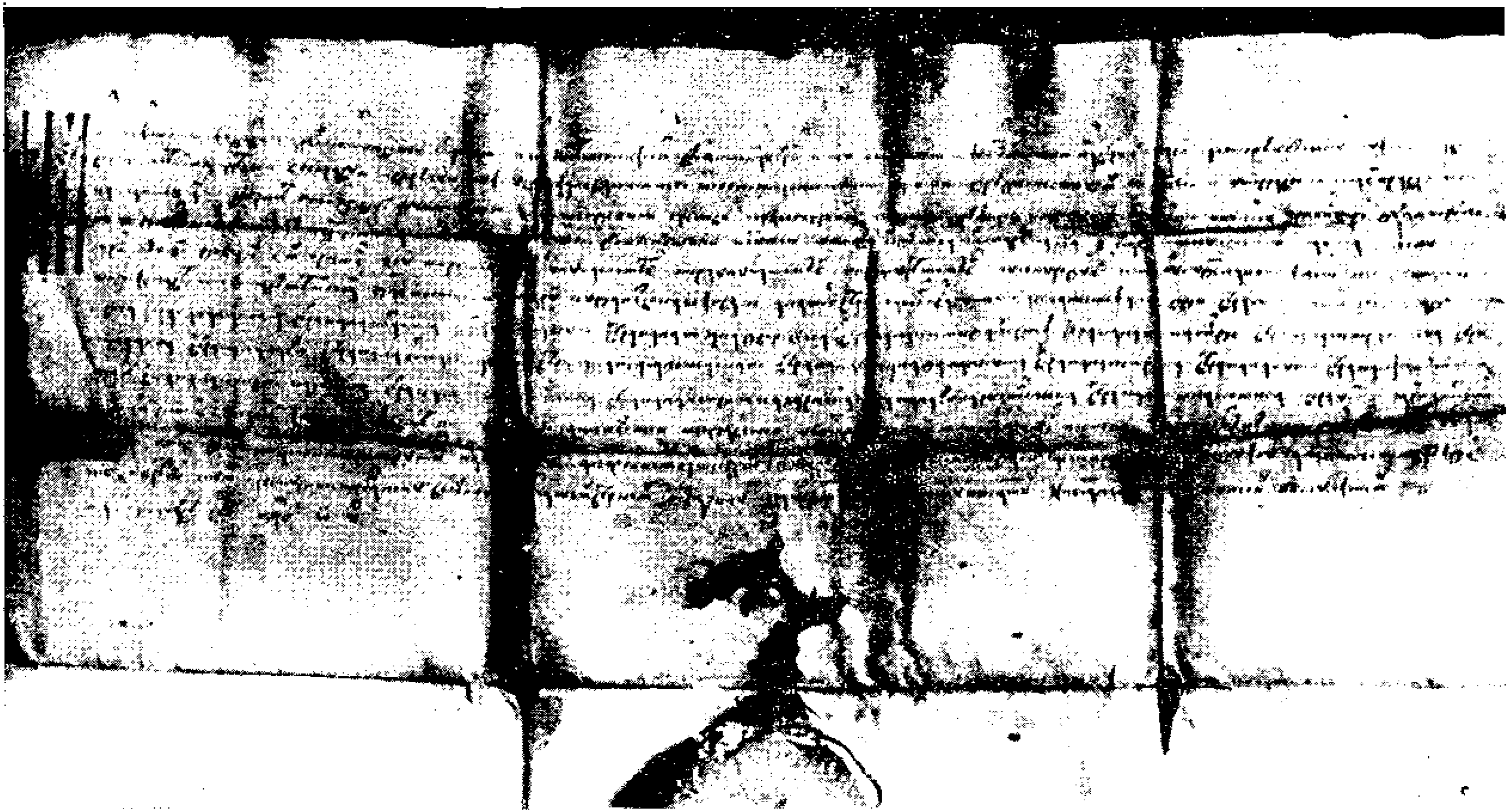

Pl. nr. XXXIX = doc. nr. 112

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XL = doc. nr. 113

www.dacoromanica.ro

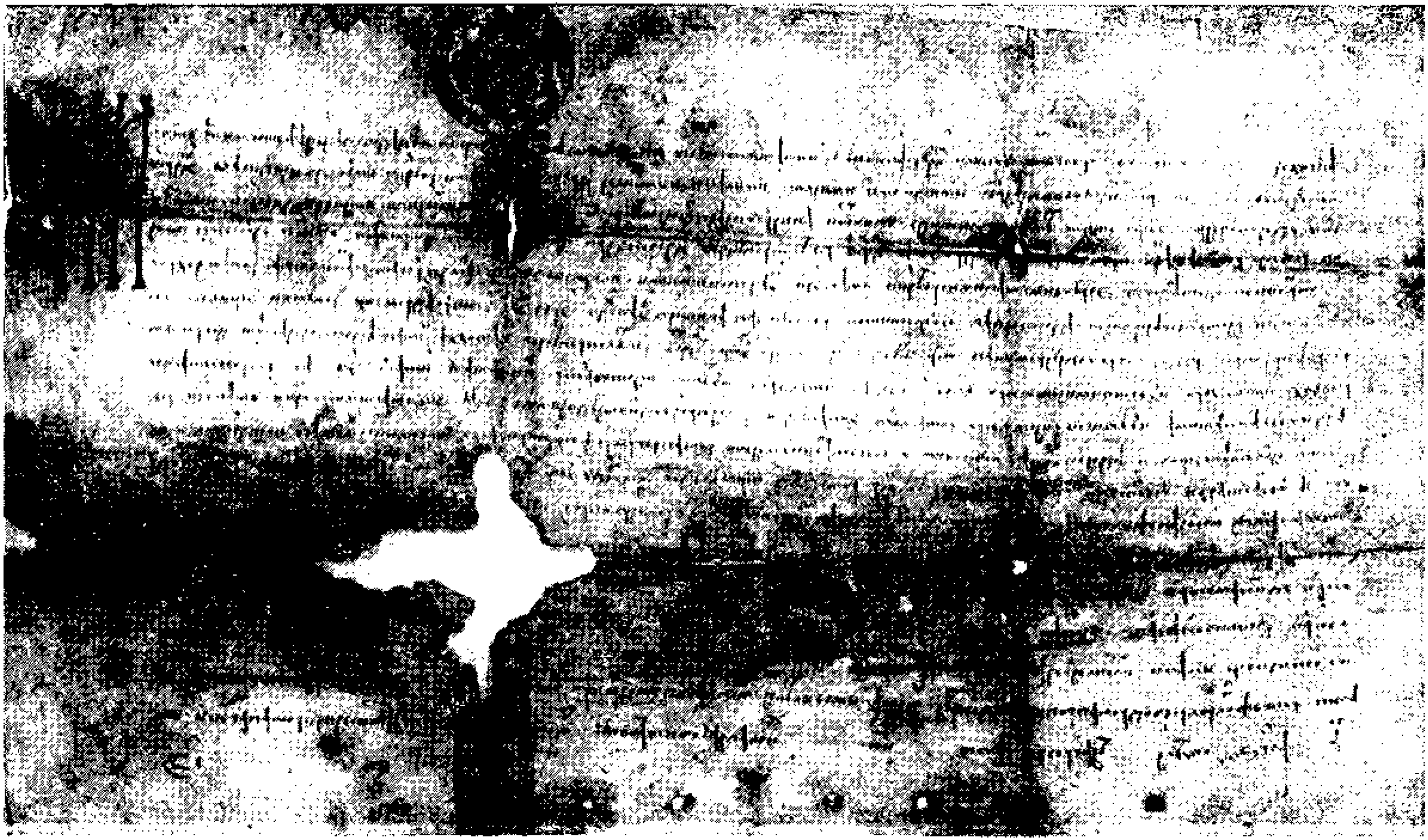

Pl. nr. XLI = doc. nr. 115

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XLII = doc. nr. 117

www.dacoromanica.ro

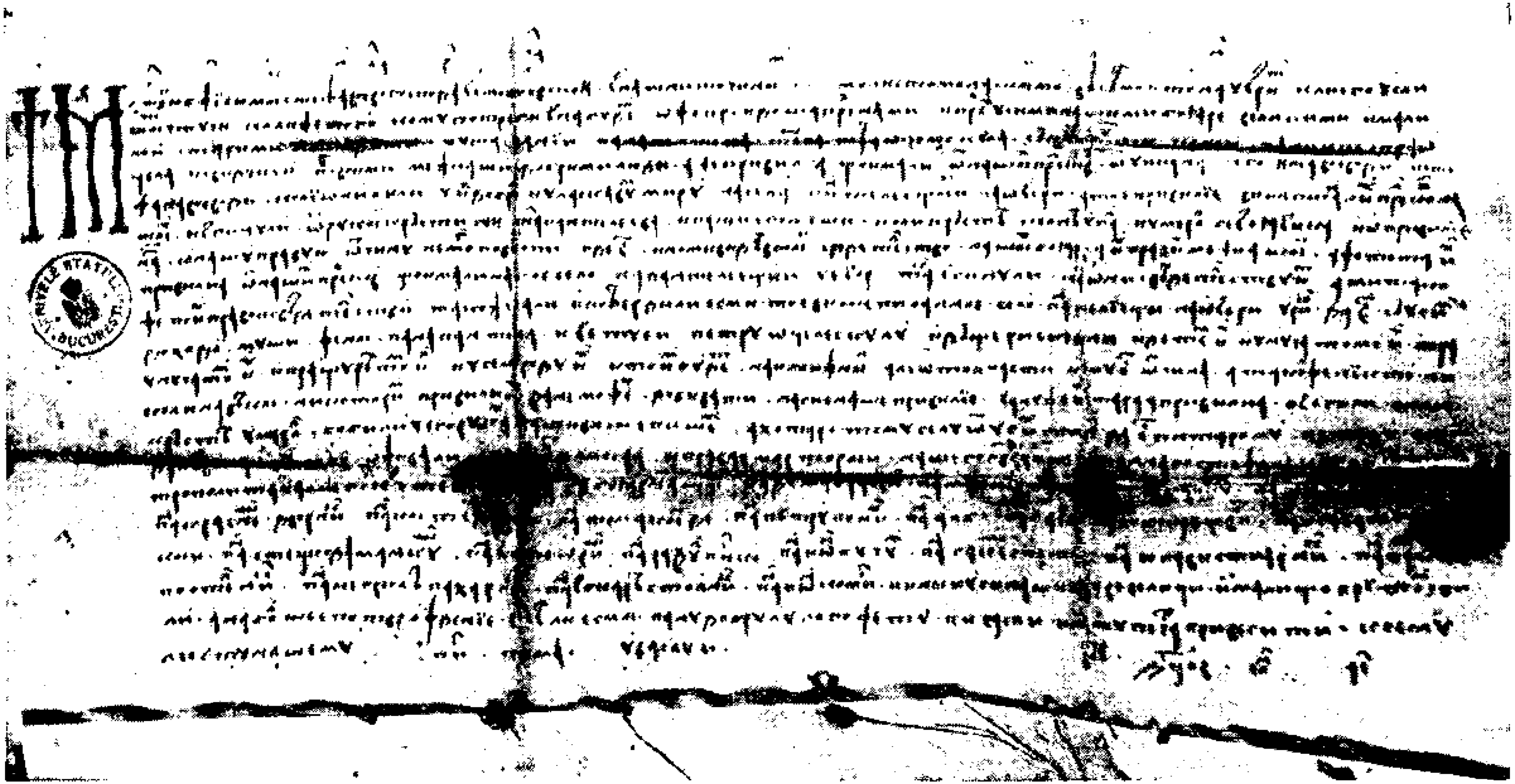

Pl. nr. XLIII = doc. nr. 121

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XLIV = doc. nr. 129

www.dacoromanica.ro

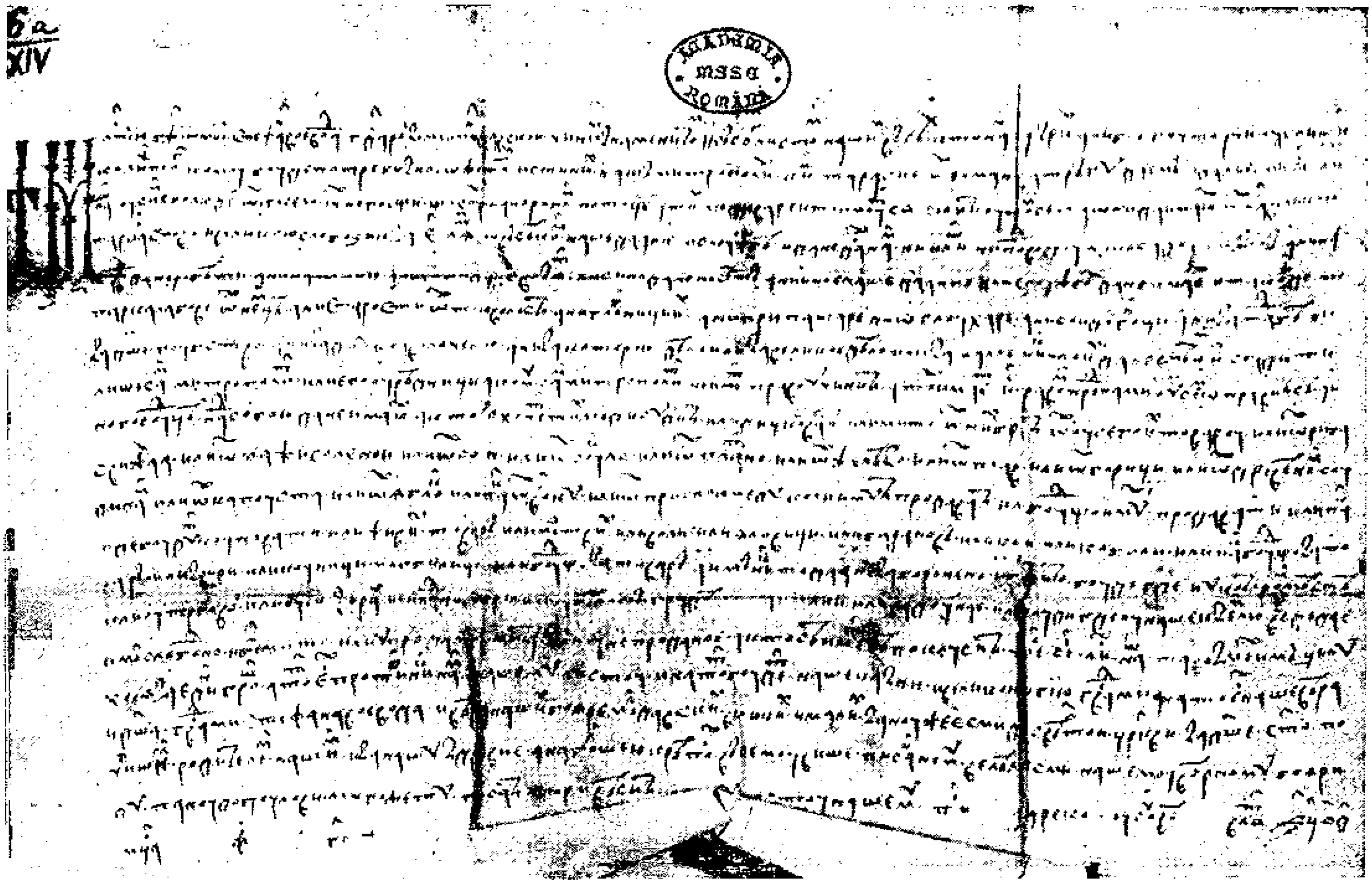

Pl. nr. XLV = doc. nr. 134

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XLVI = doc. nr. 138

www.dacoromanica.ro

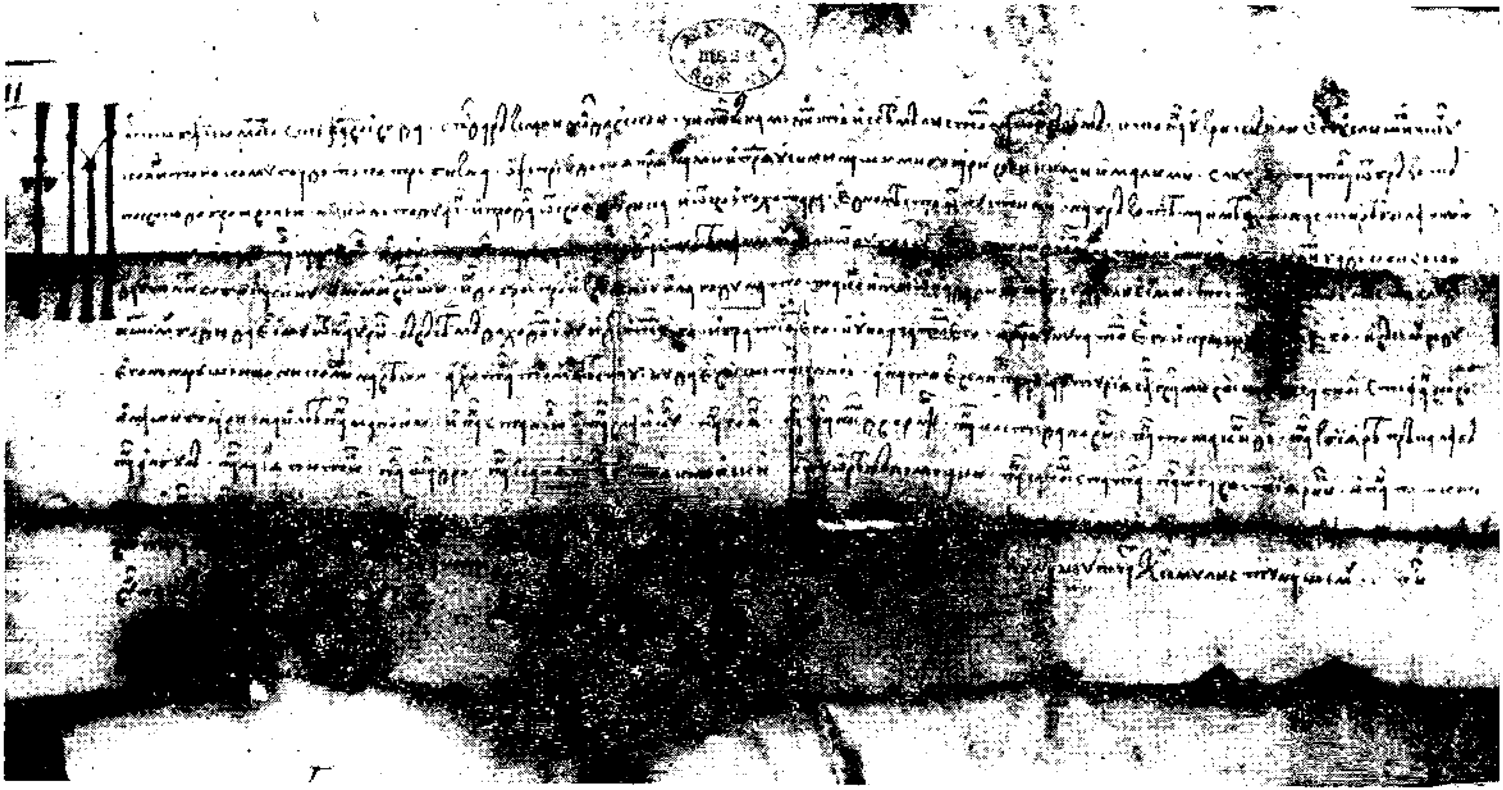

Pl. nr. XLVII = doc. nr. 142

www.dacoromanica.ro

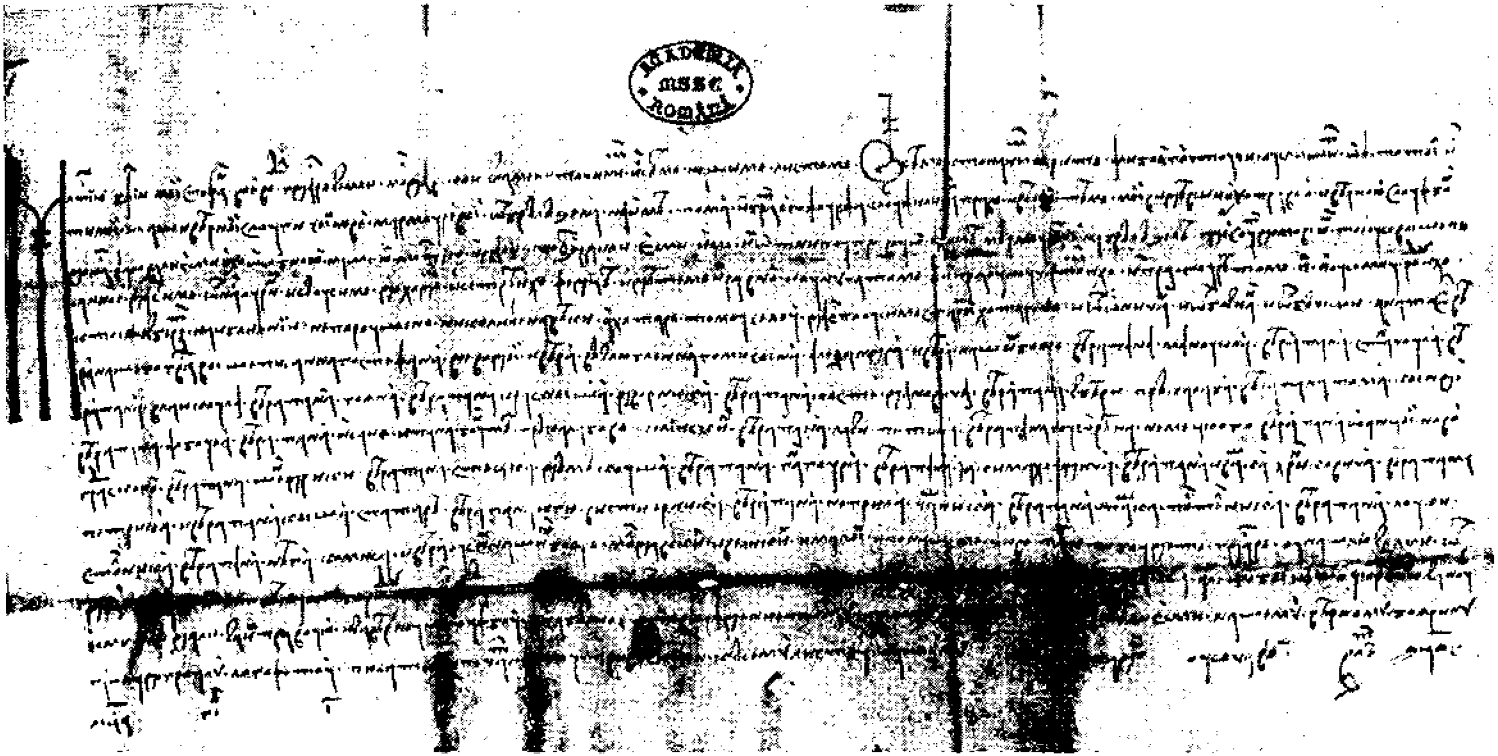

Pl. nr. XLVIII = doc. nr. 145

www.dacoromanica.ro

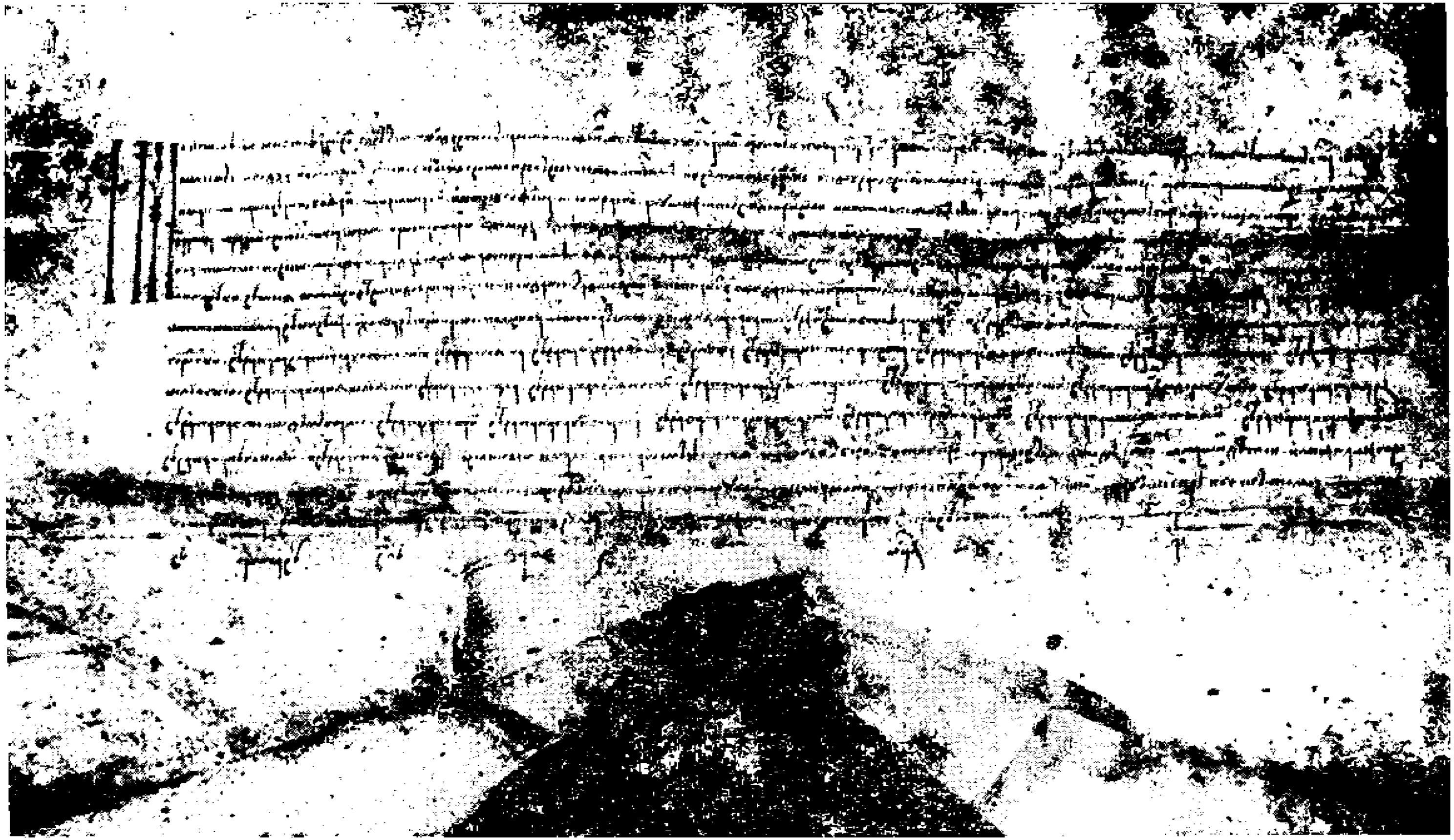

Pl. nr. XLIX = doc. nr. 148

www.dacoromanica.ro

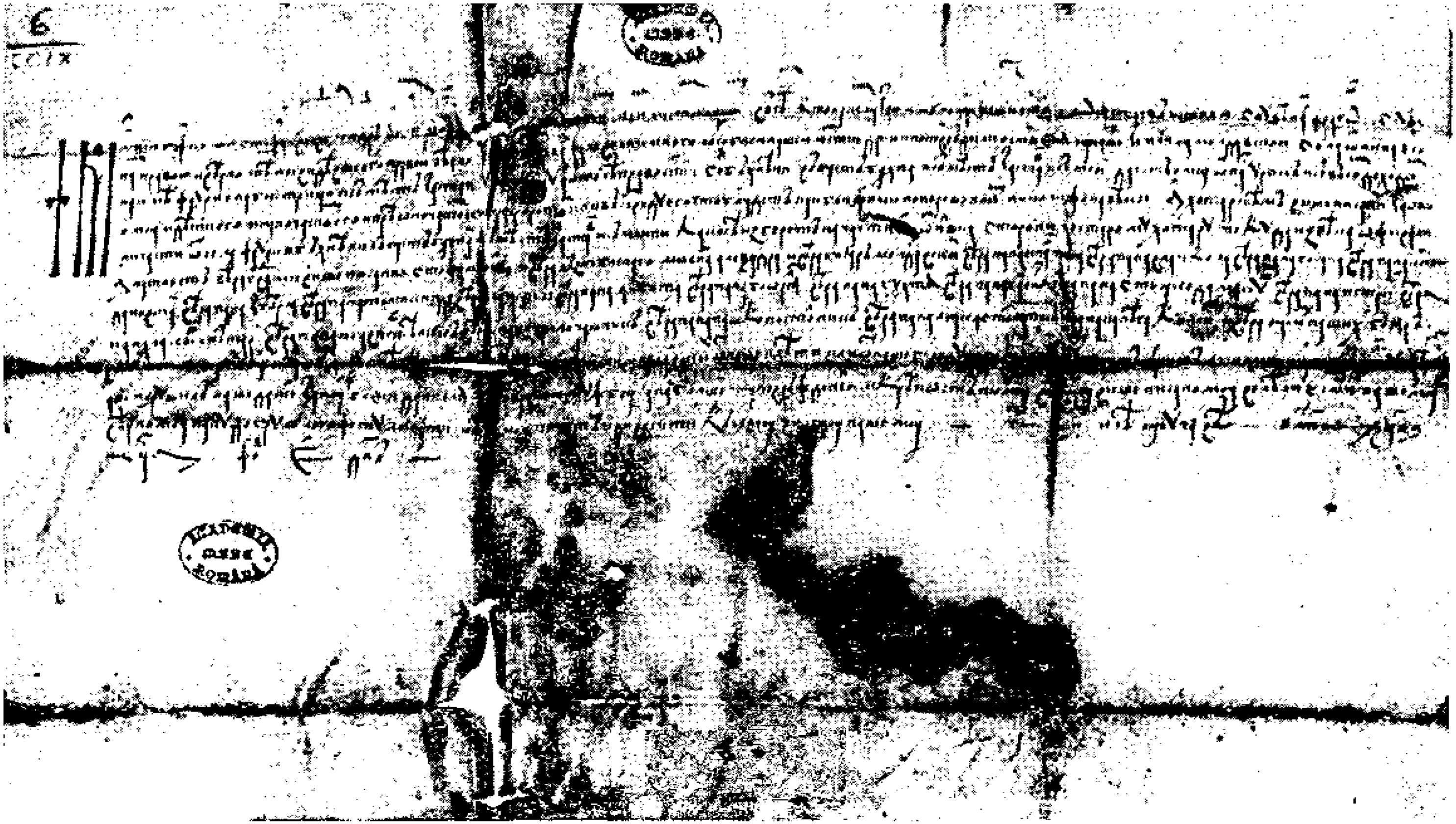

Pl. nr. L = doc. nr. 151

www.dacoromanica.ro

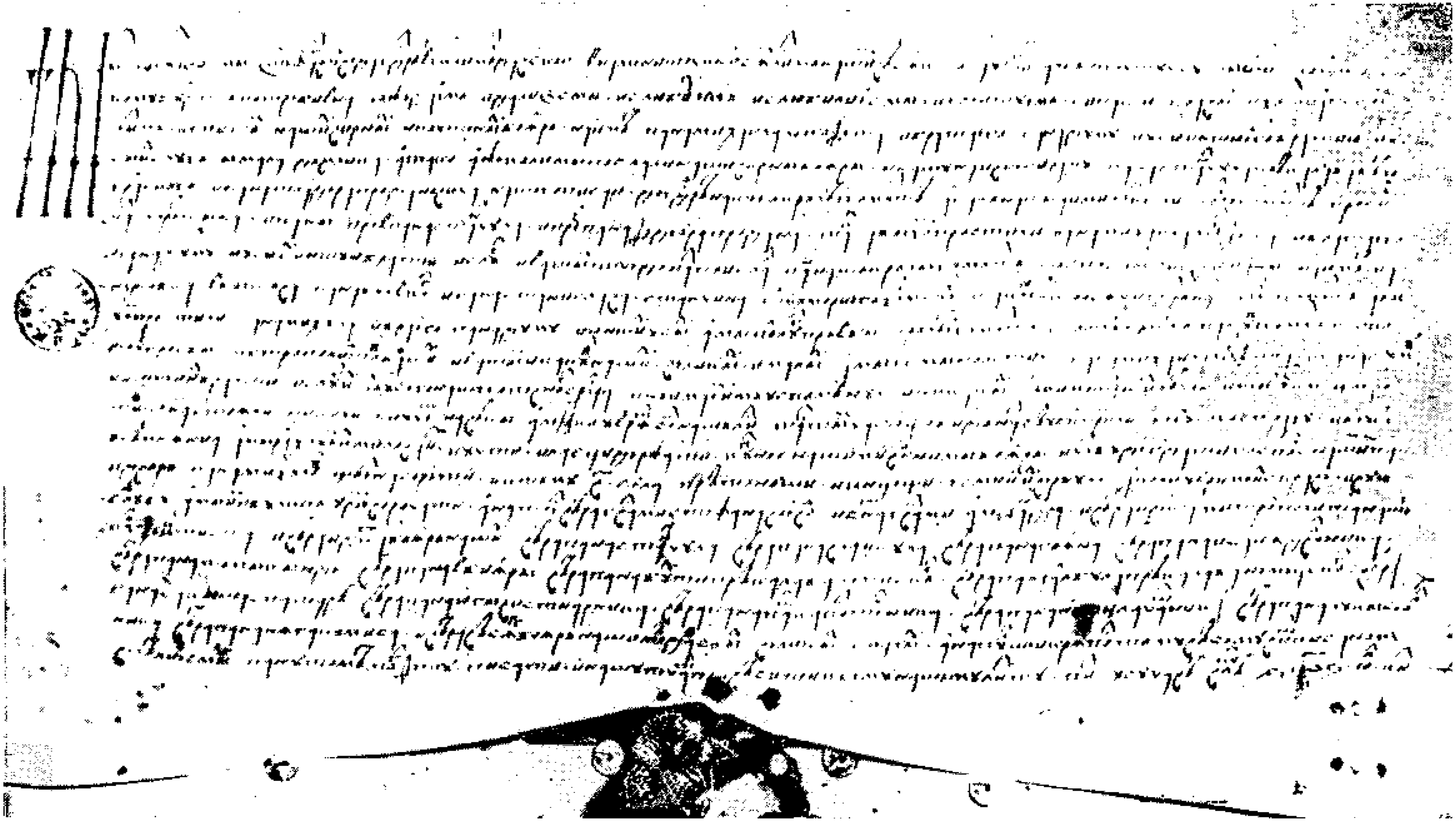

Pl. nr. LI = doc. nr. 152

www.dacoromanica.ro

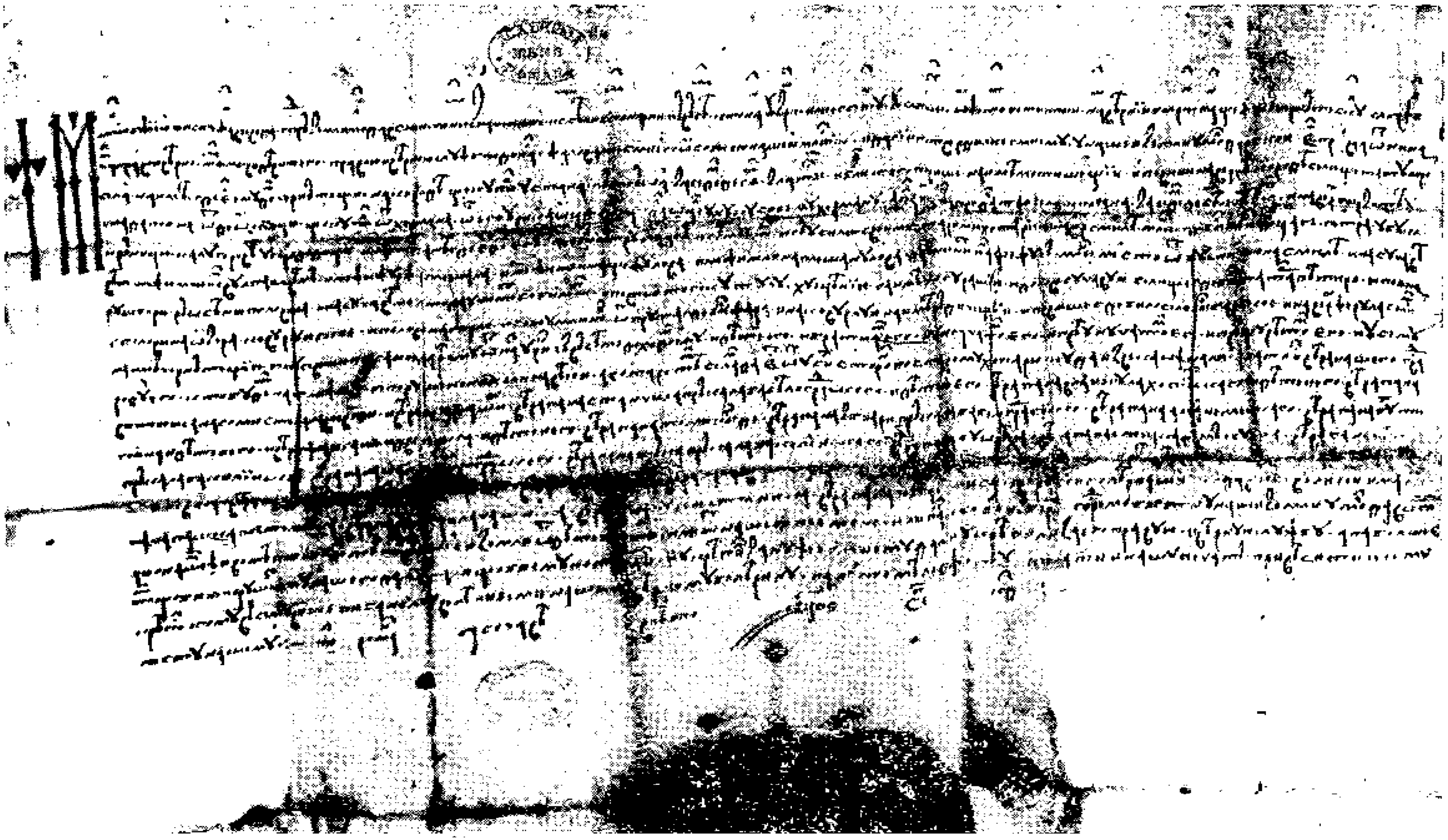

Pl. nr. LII = doc. nr. 154

www.dacoromanica.ro

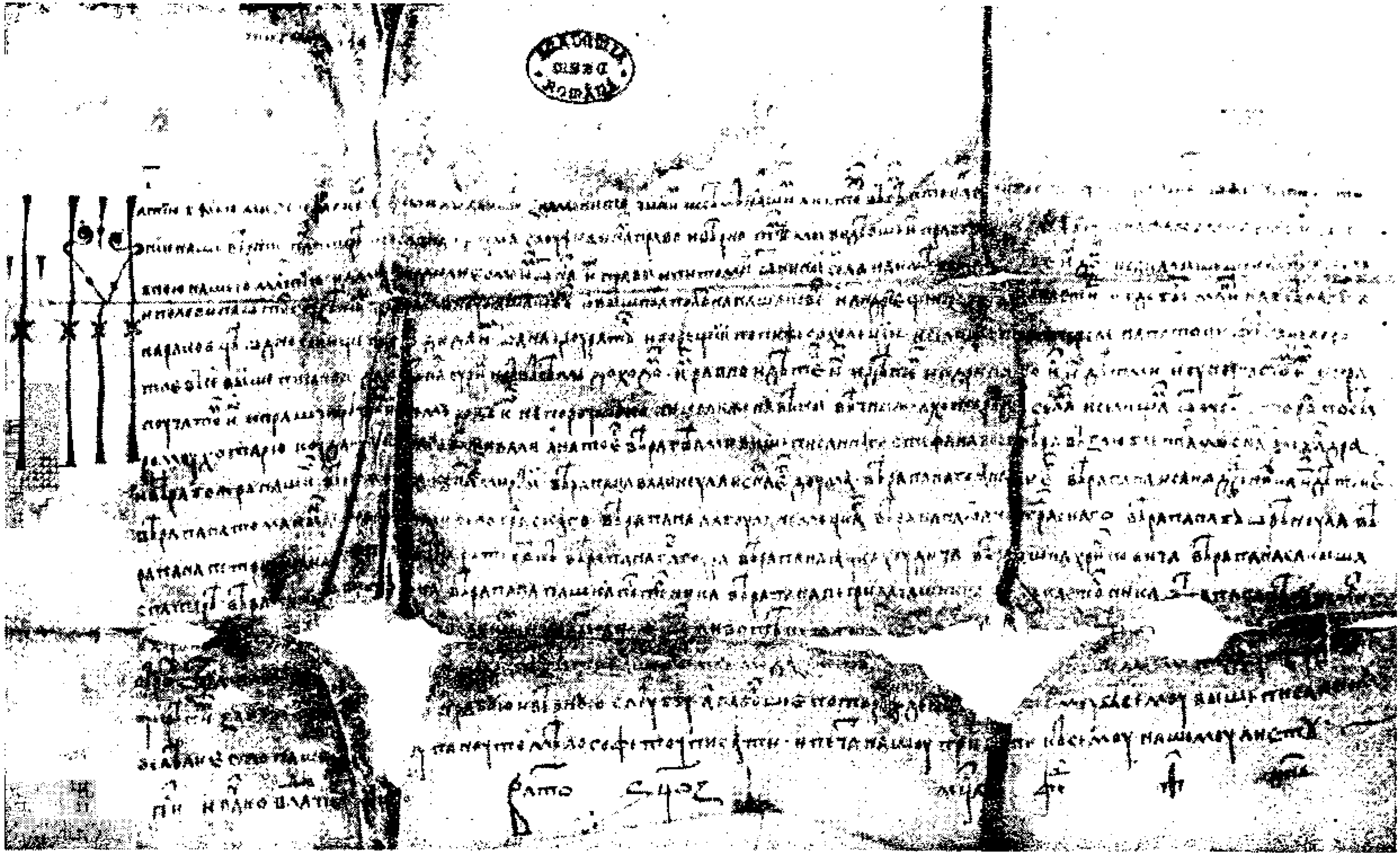

Pl. nr. LIII = doc. nr. 156

www.dacoromanica.ro

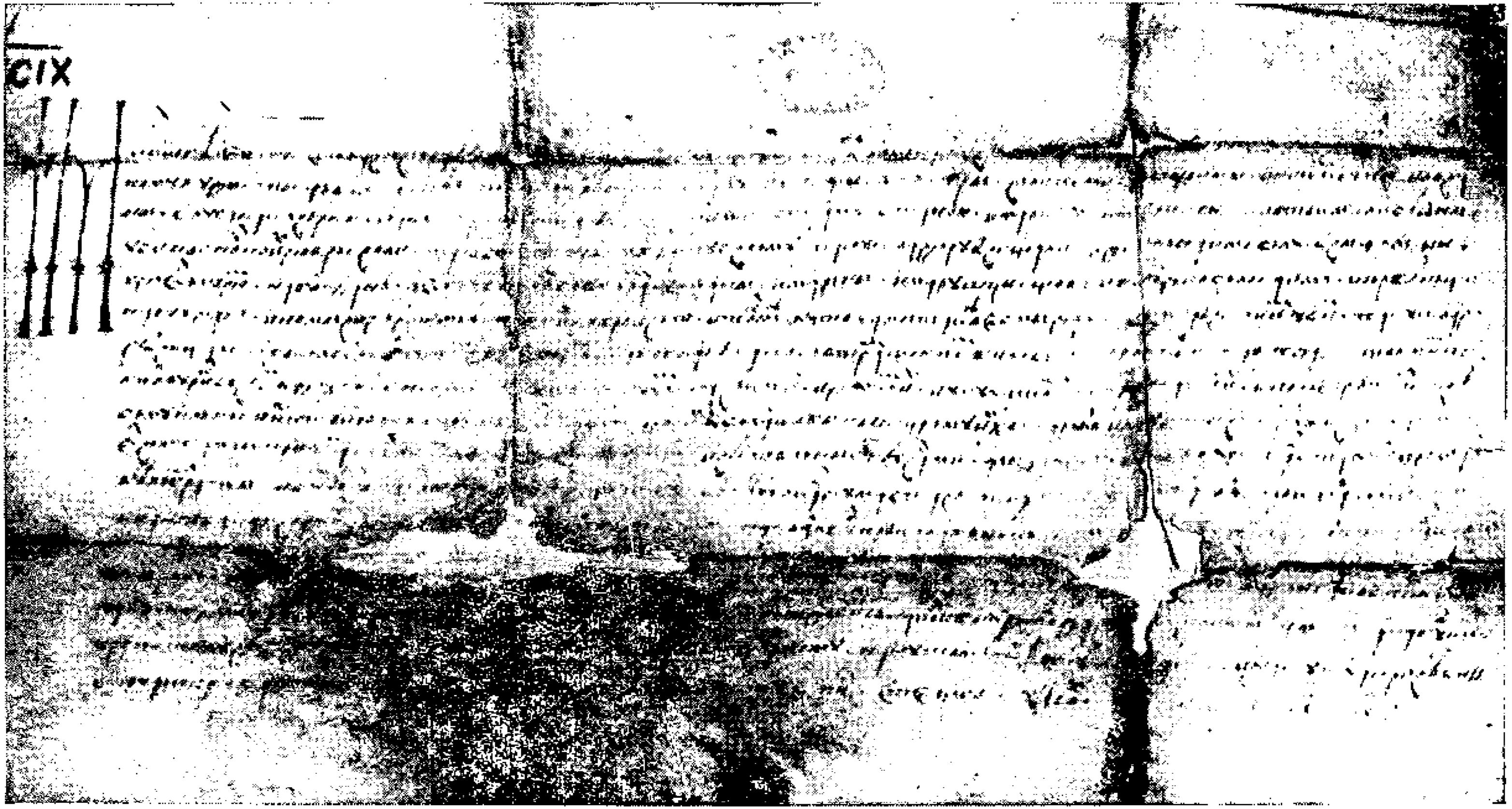

Pl. nr. LIV = doc. nr. 161

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LV = doc. nr. 162

www.dacoromanica.ro

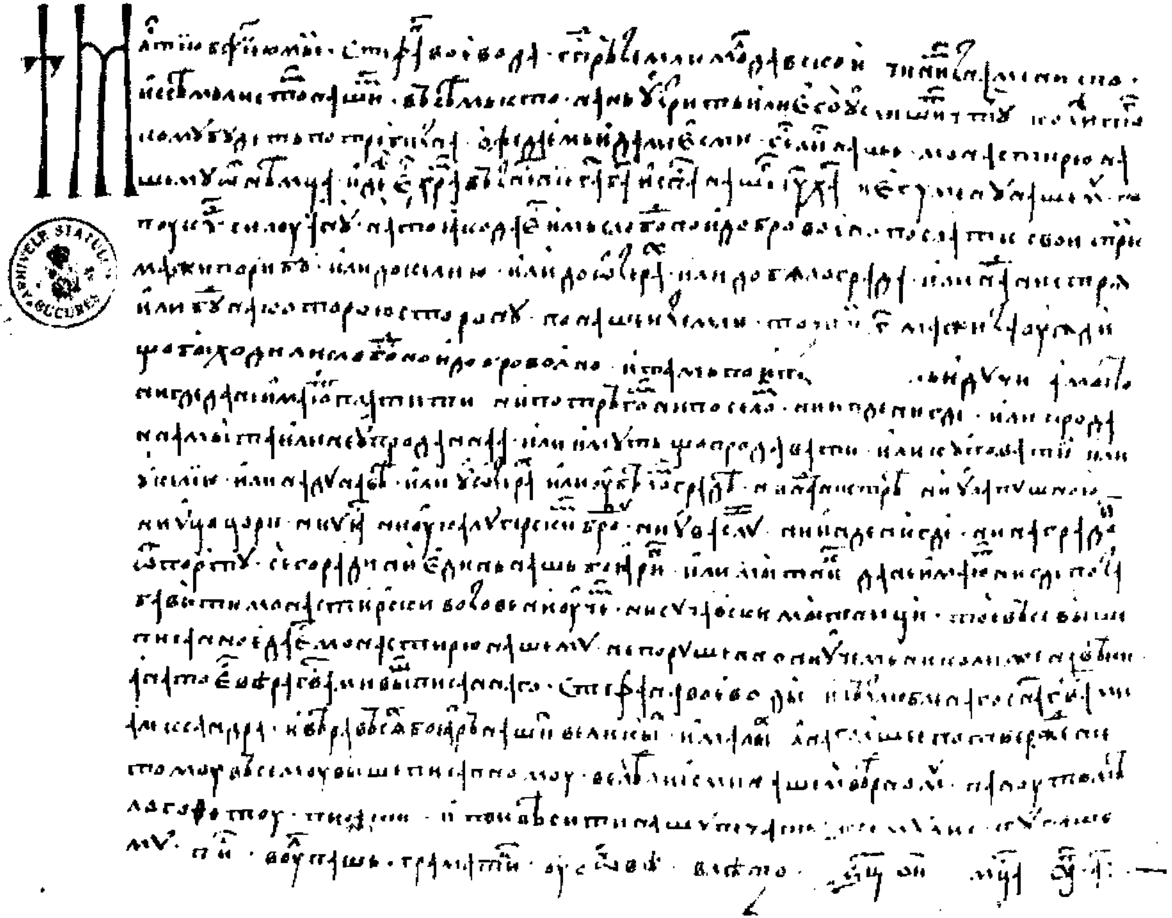

Pl. nr. LVI = doc. nr. 164

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LVII = doc. nr. 166

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LVIII = doc. nr. 173

www.dacoromanica.ro

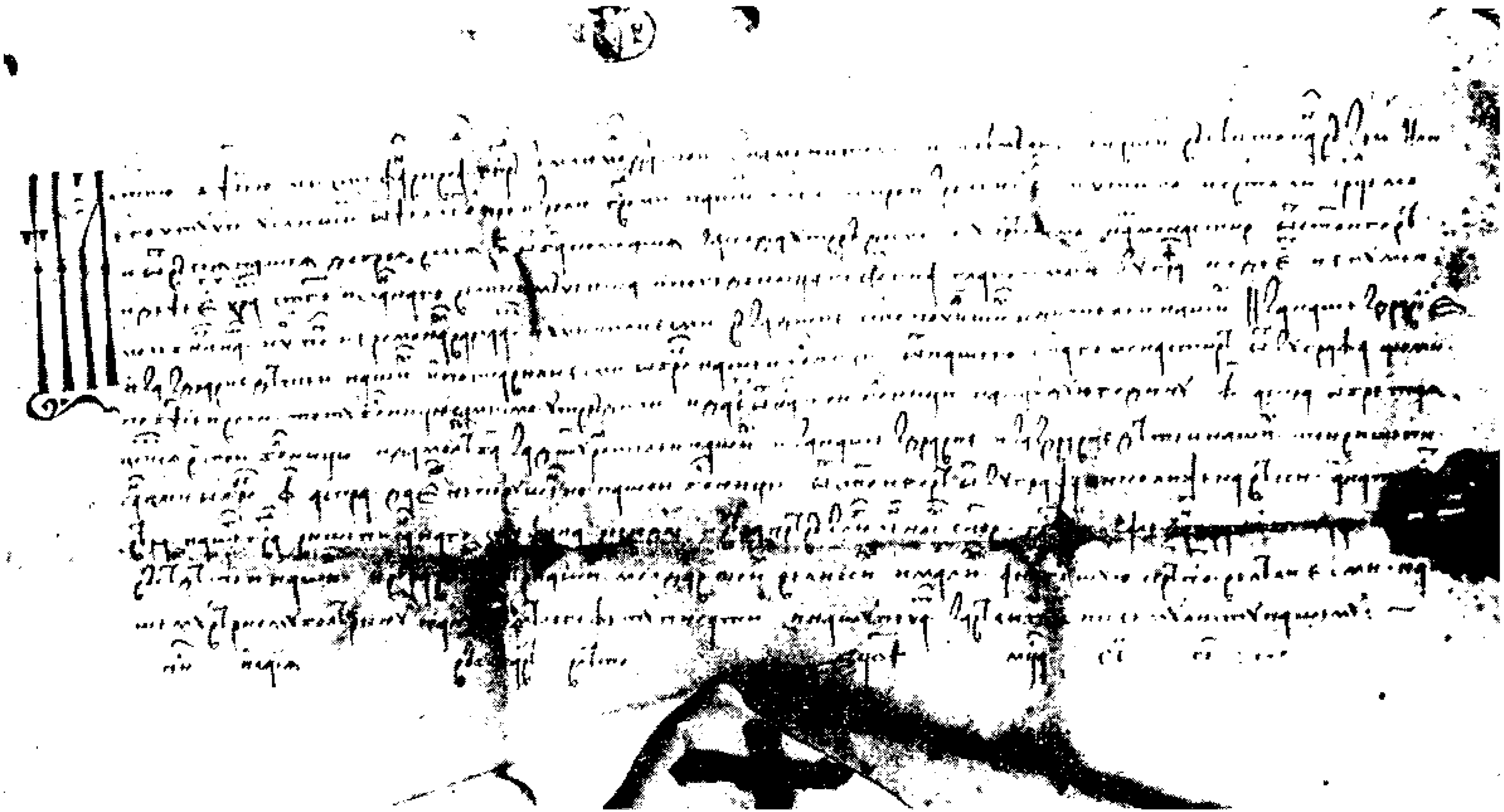

Pl. nr. LIX = doc. nr. 176

www.dacoromanica.ro

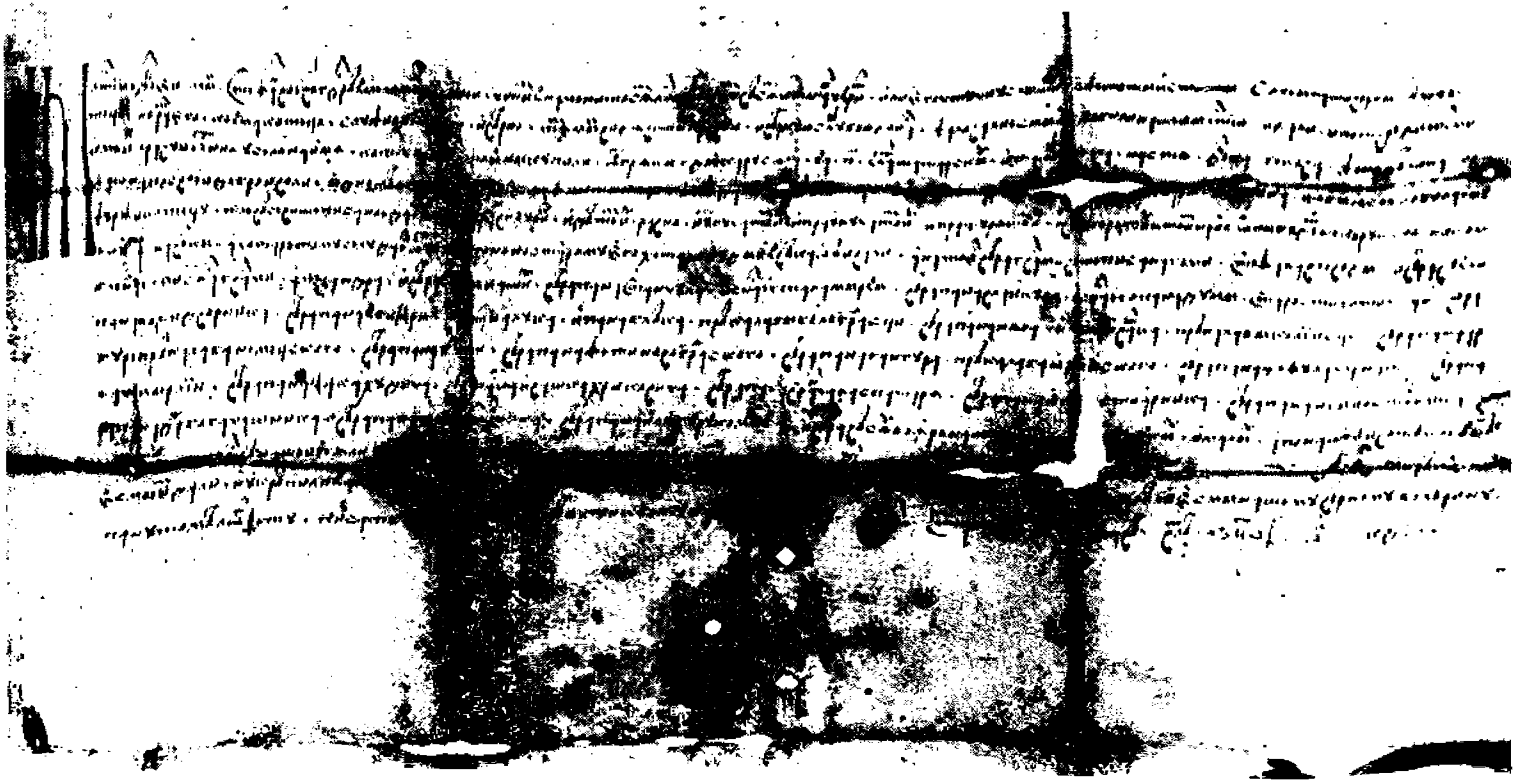

Pl. nr. LX = doc. nr. 177

www.dacoromanica.ro

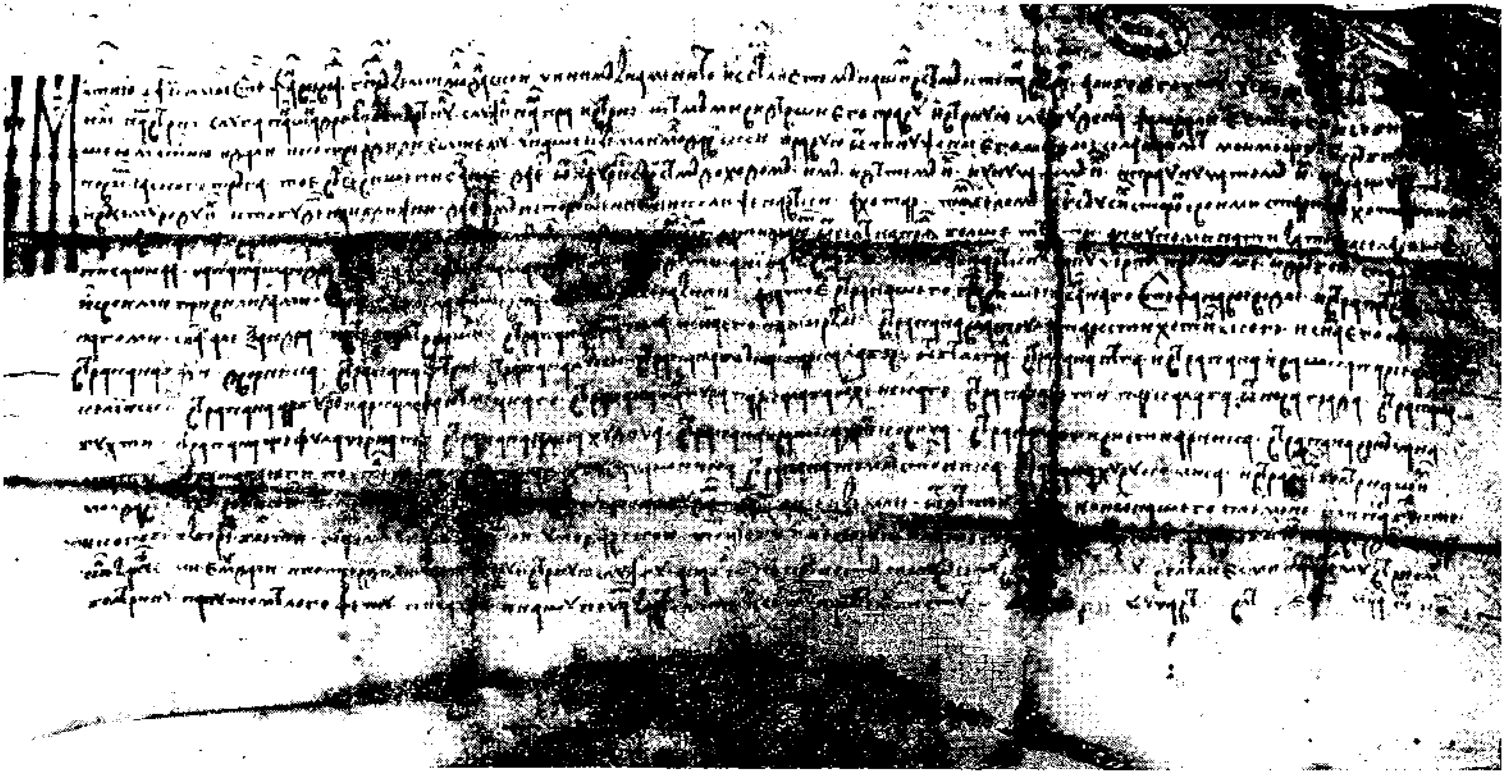

Pl. nr. LXI = doc. nr. 182

www.dacoromanica.ro

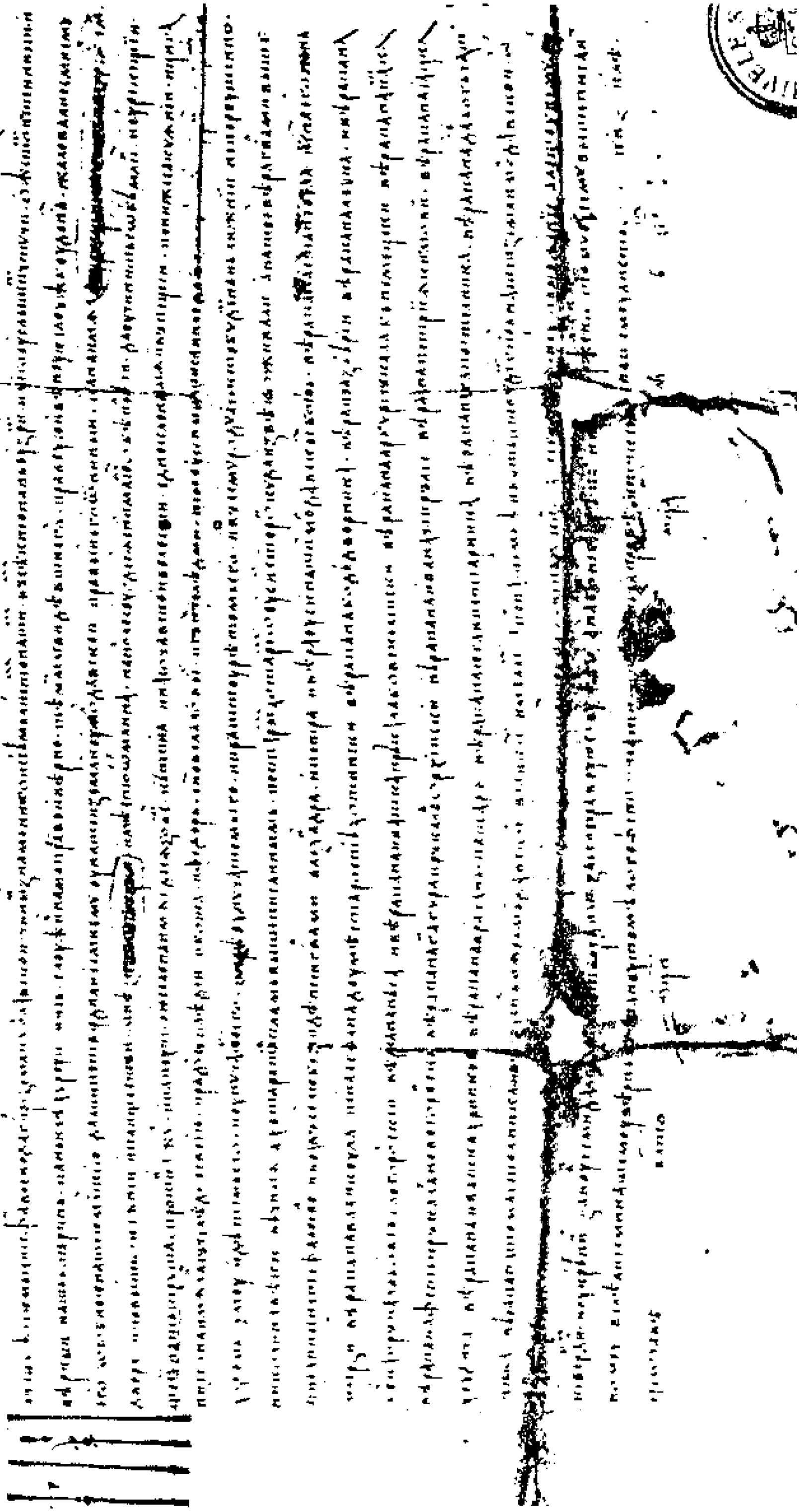

Pl. nr. LXII = doc. nr. 183

www.dacoromanica.ro

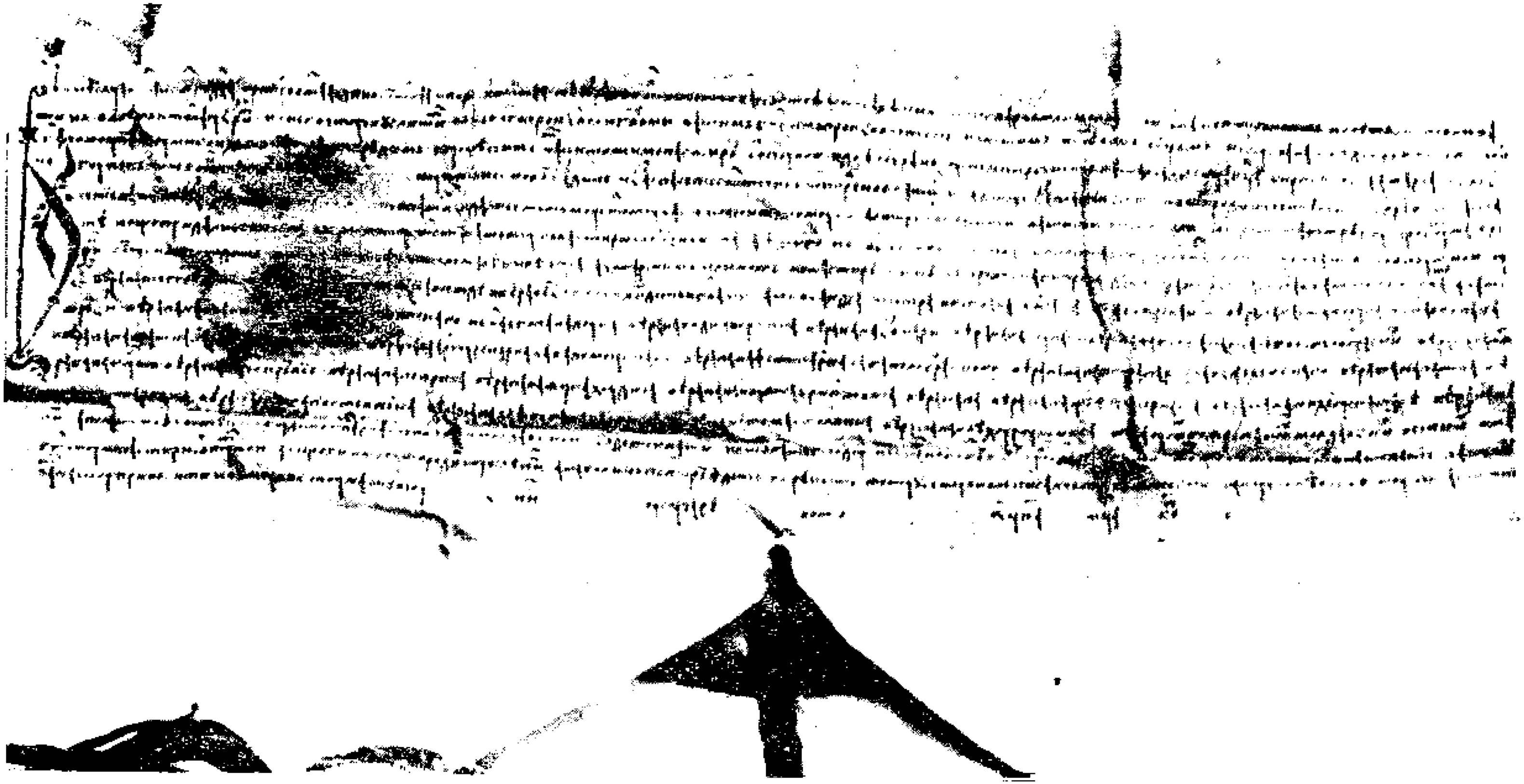

Pl. nrl LXIII = doc. nr. 192

www.dacoromanica.ro

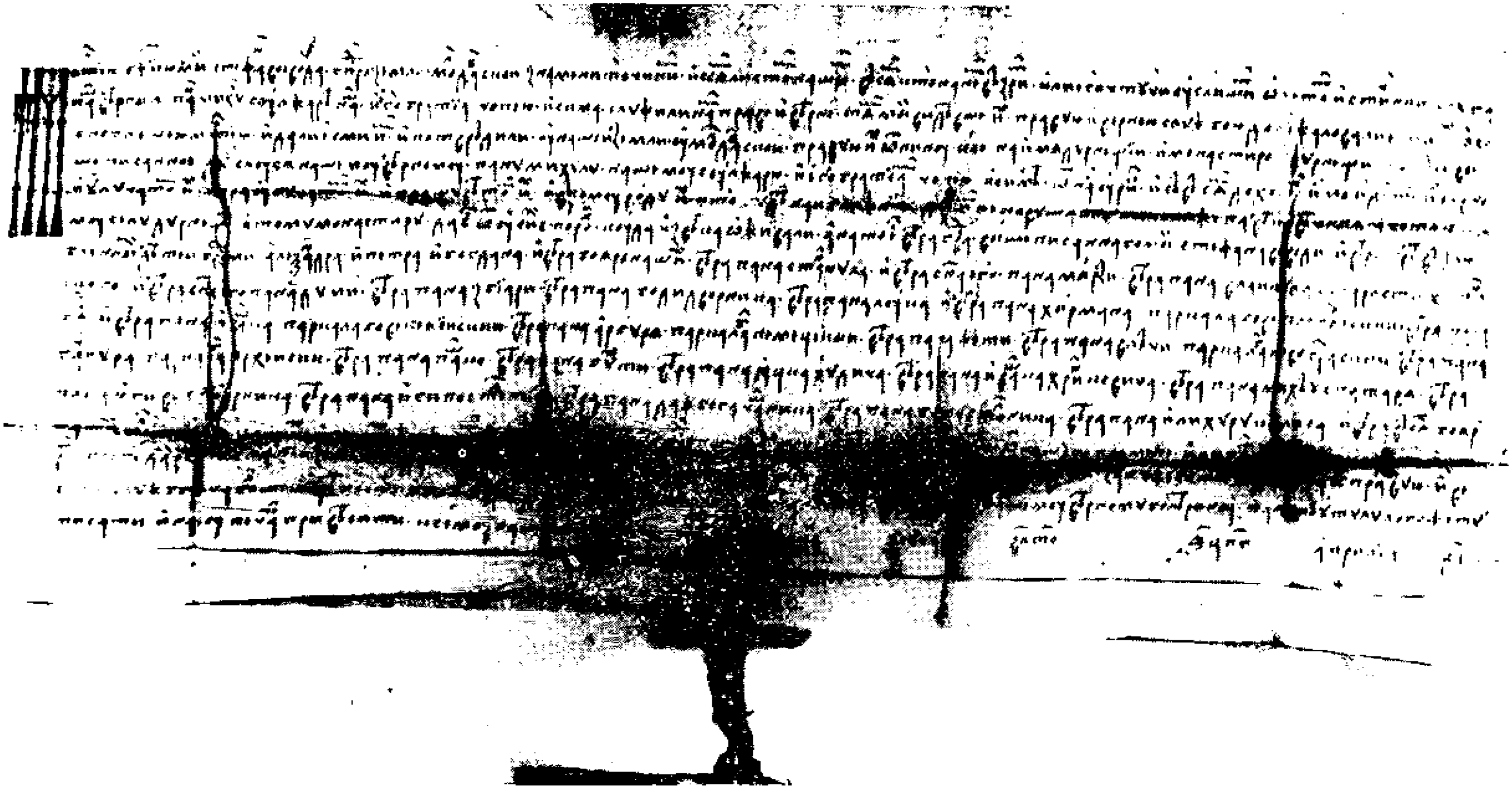

Pl. nr. LXIV = doc. nr. 199

www.dacoromanica.ro

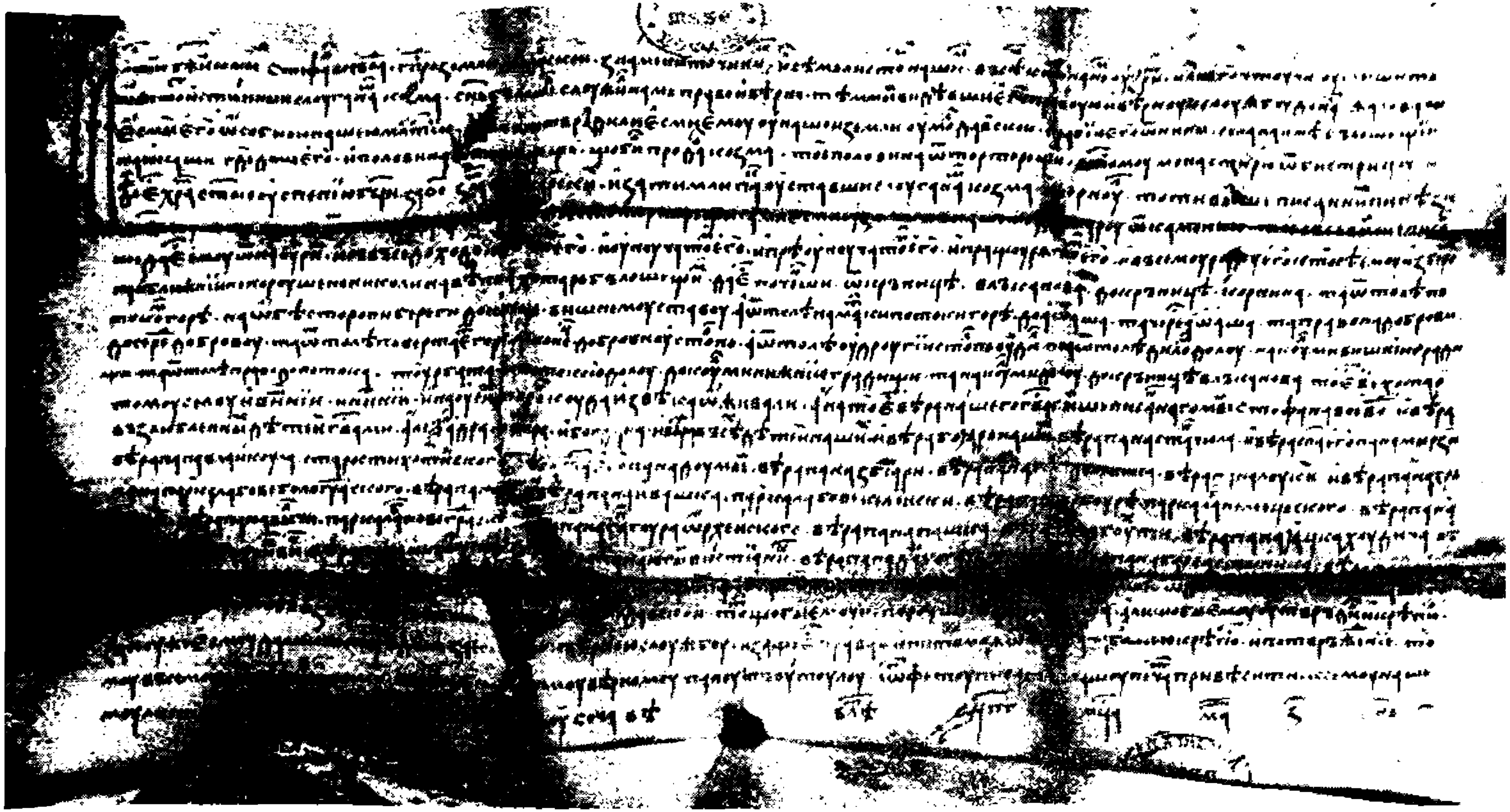

Pl. nr. LXV = doc. nr. 202

www.dacoromanica.ro

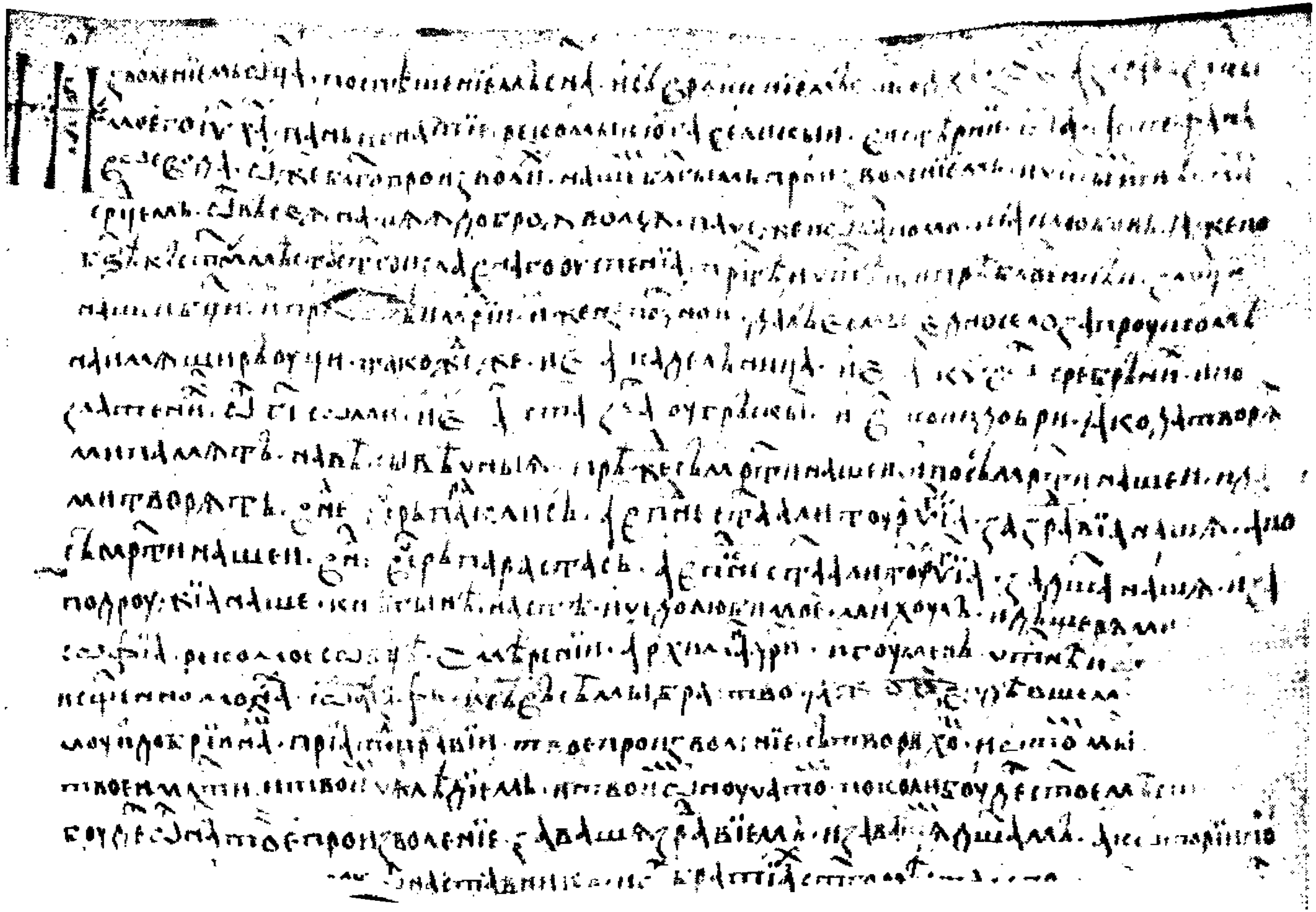

Pl. nr. LXVI = doc. nr. 205

www.dacoromanica.ro

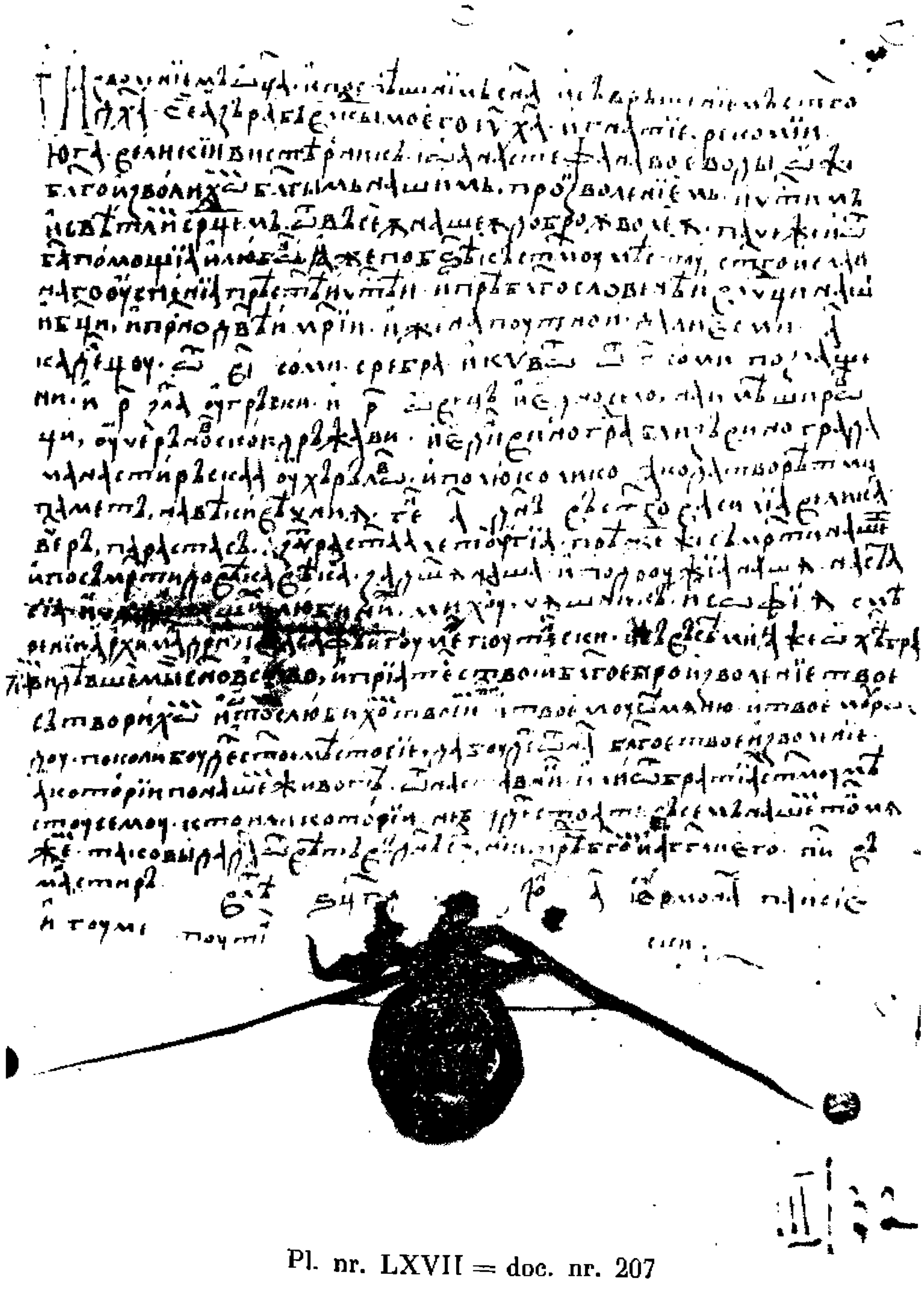

Pl. nr. LXVII = doc. nr. 207

www.dacoromanica.ro

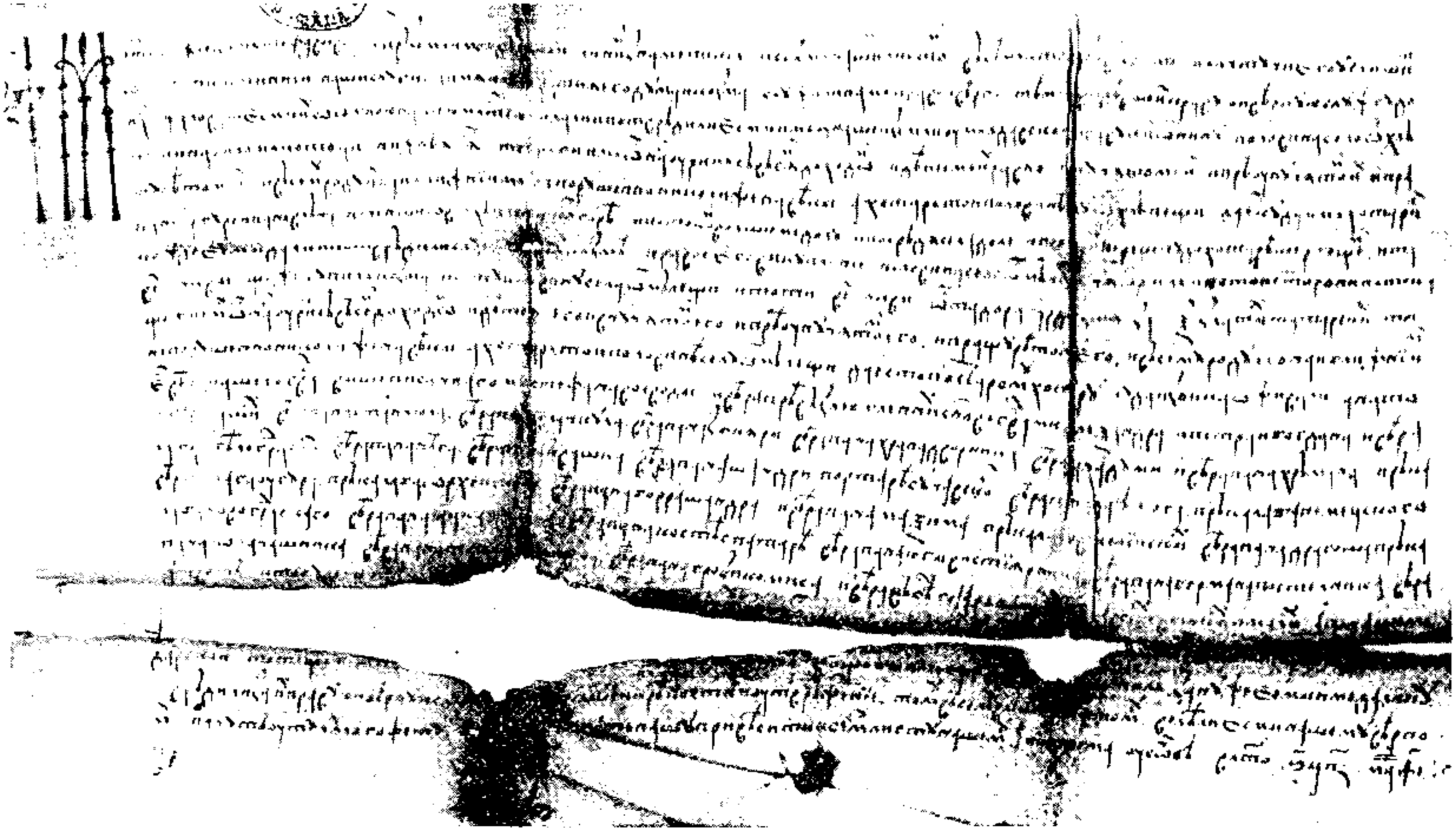

Pl. nr. LXVIII = doc. nr. 217

www.dacoromanica.ro

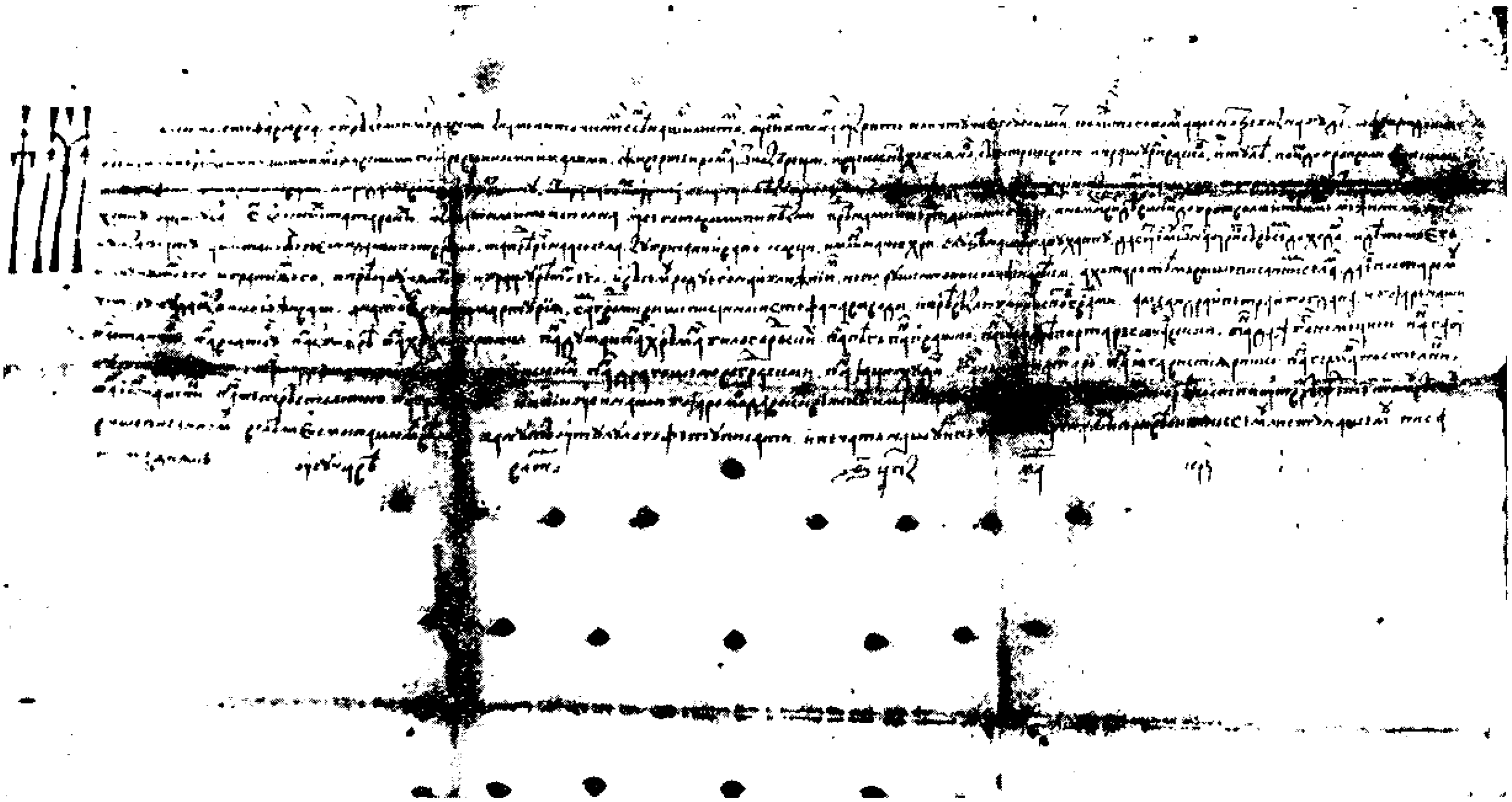

Pl. nr. LXIX = doc. nr. 218

www.dacoromanica.ro

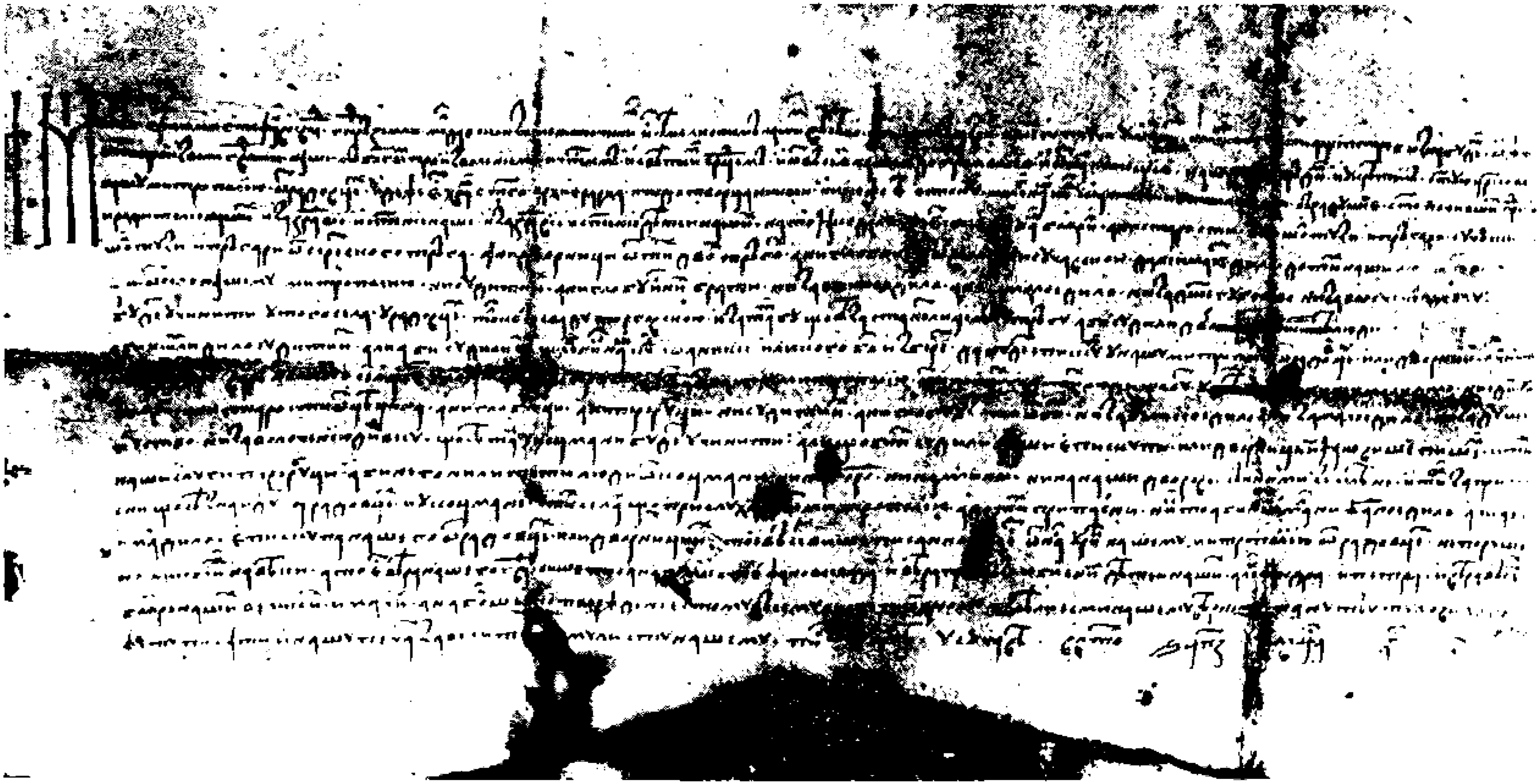

Pl. nr. LXX = doc. nr. 220

www.dacoromanica.ro

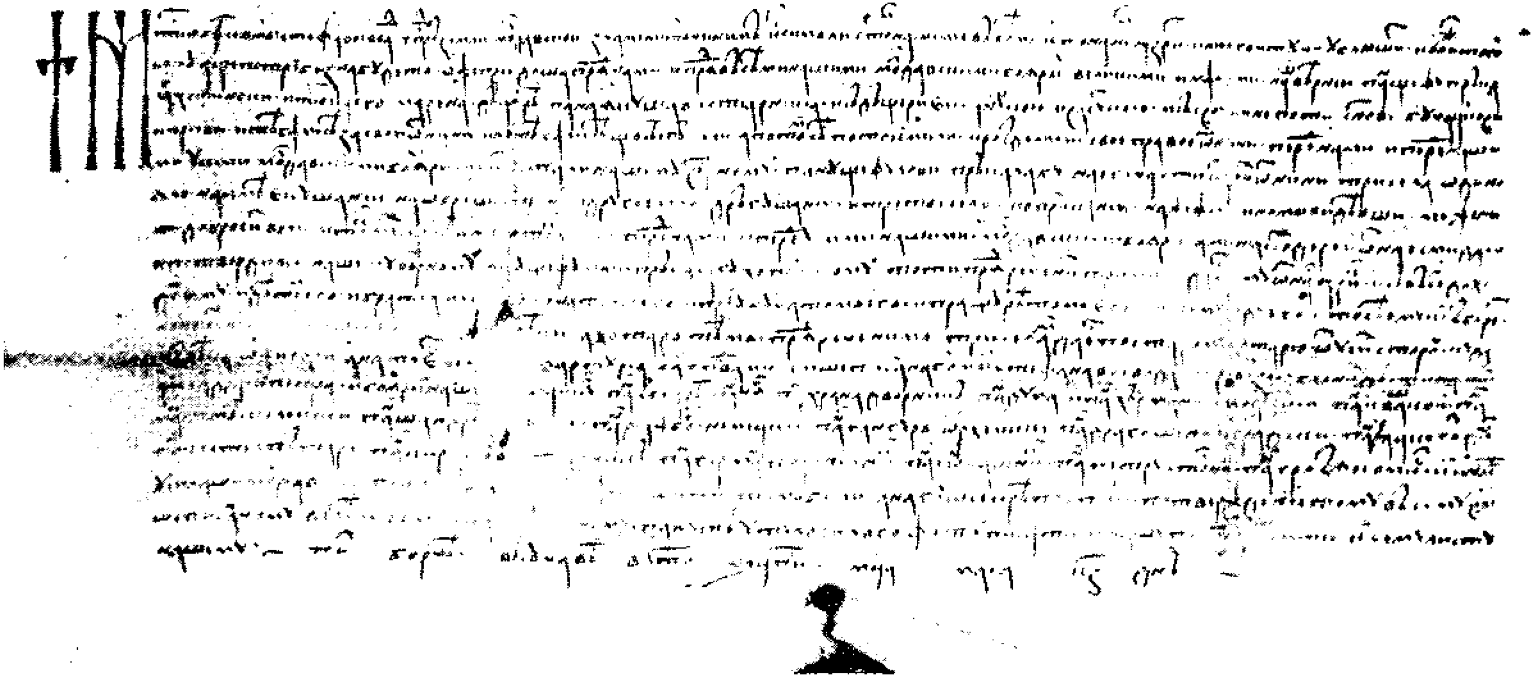

Pl. nr. LXXI = doc. nr. 226

www.dacoromanica.ro

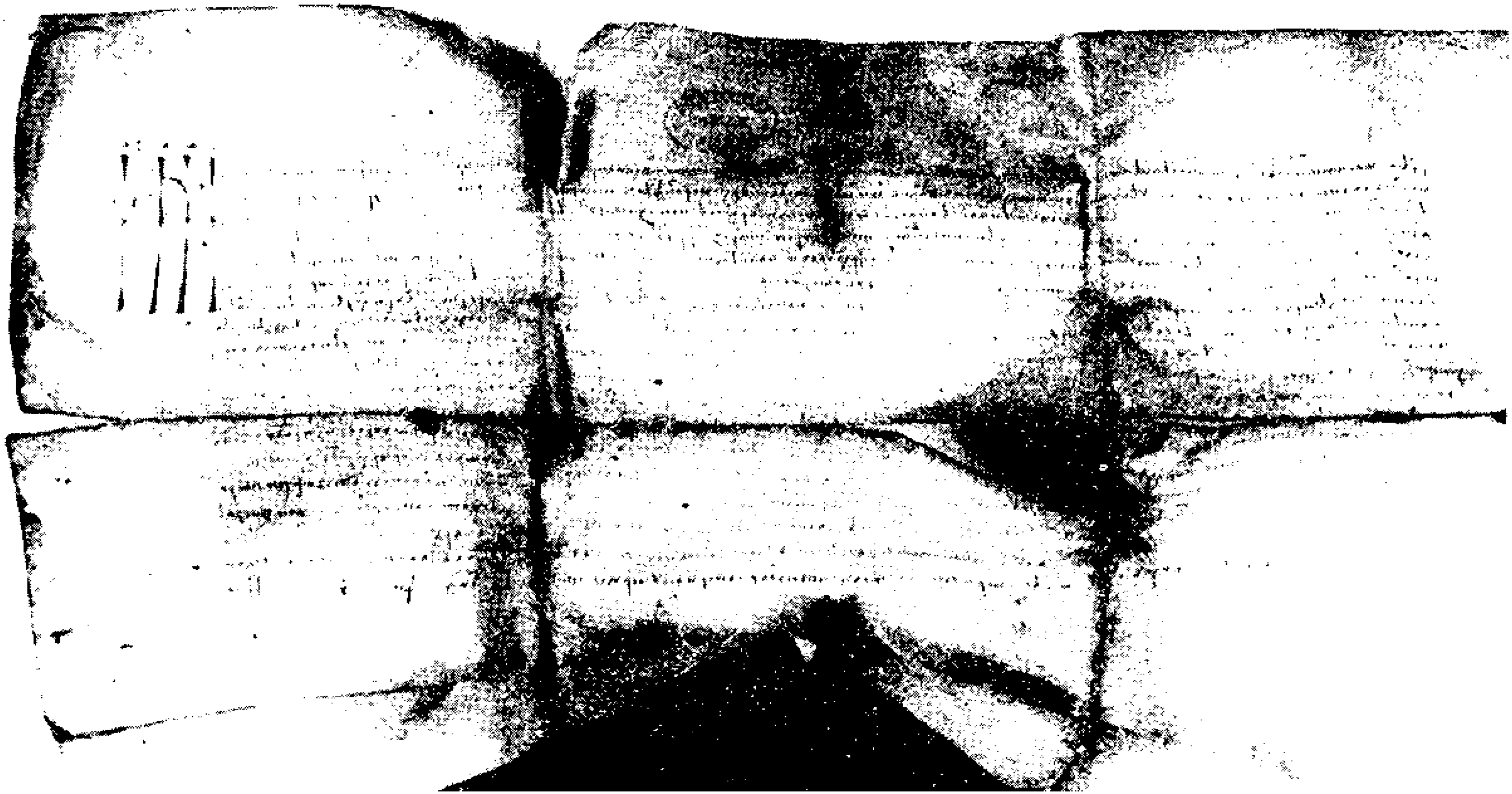

Pl. nr. LXXII = doc. nr. 227

www.dacoromanica.ro

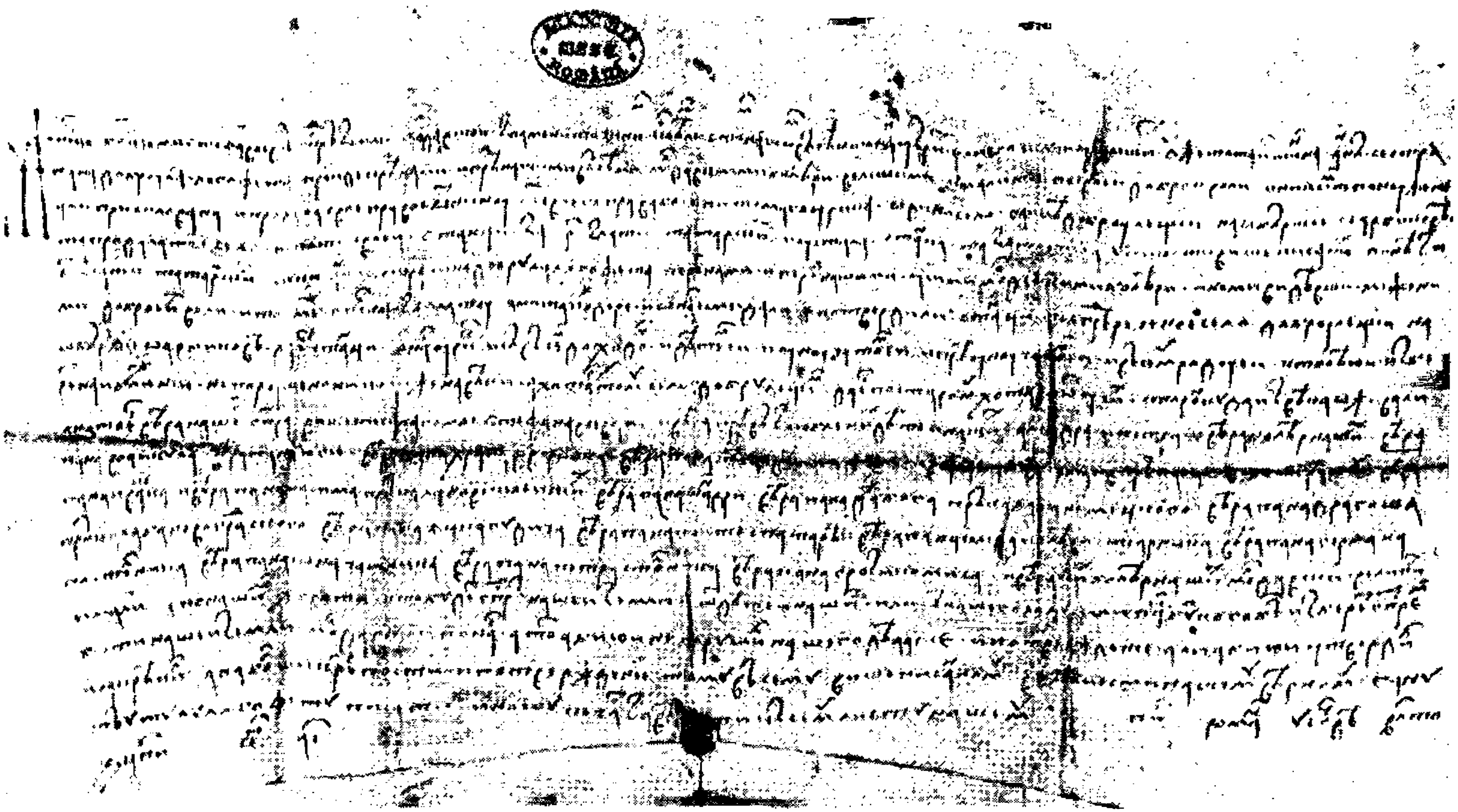

Pl. nr. LXXIII = doc. nr. 228

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LXXIV = doc. nr. 229

www.dacoromanica.ro

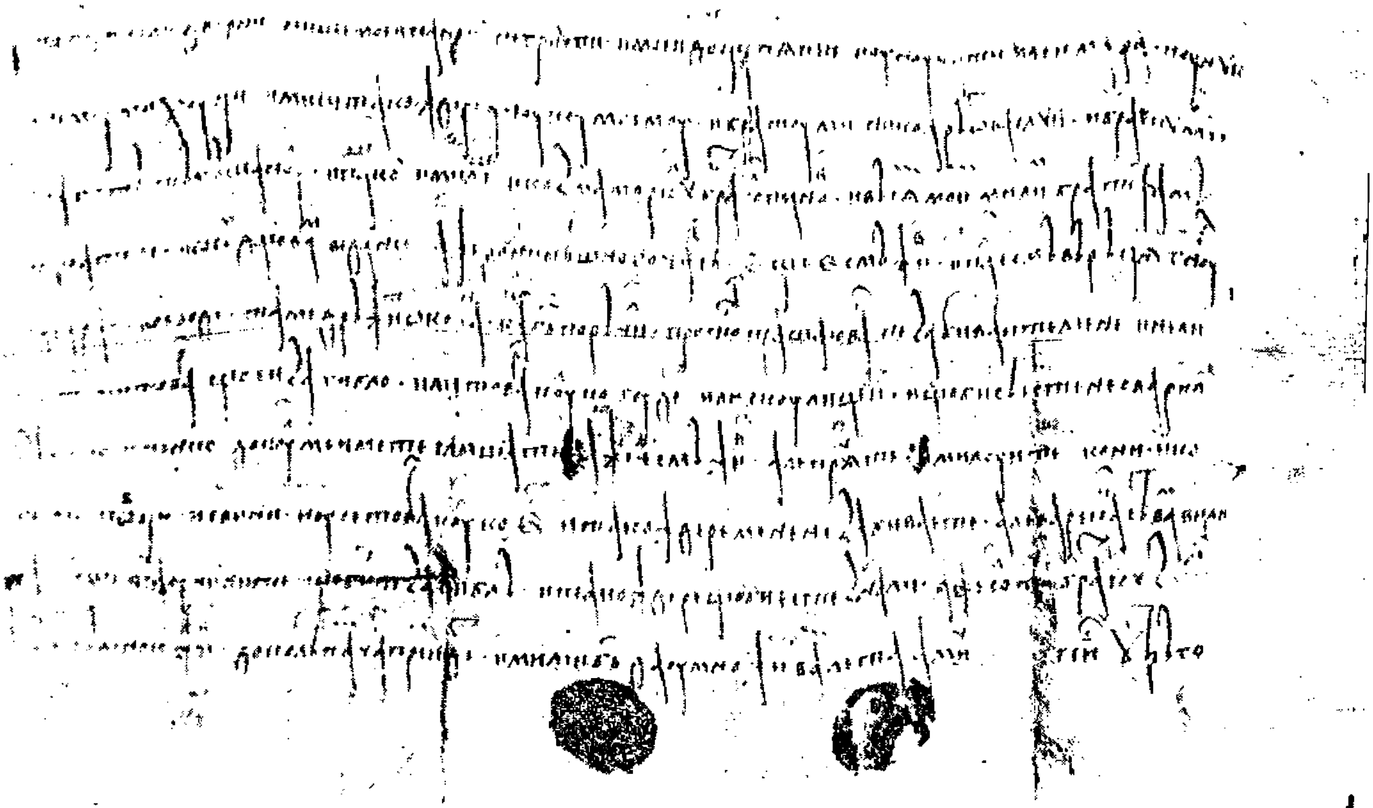

Pl. nr. LXXV = doc. nr. 232

www.dacoromanica.ro

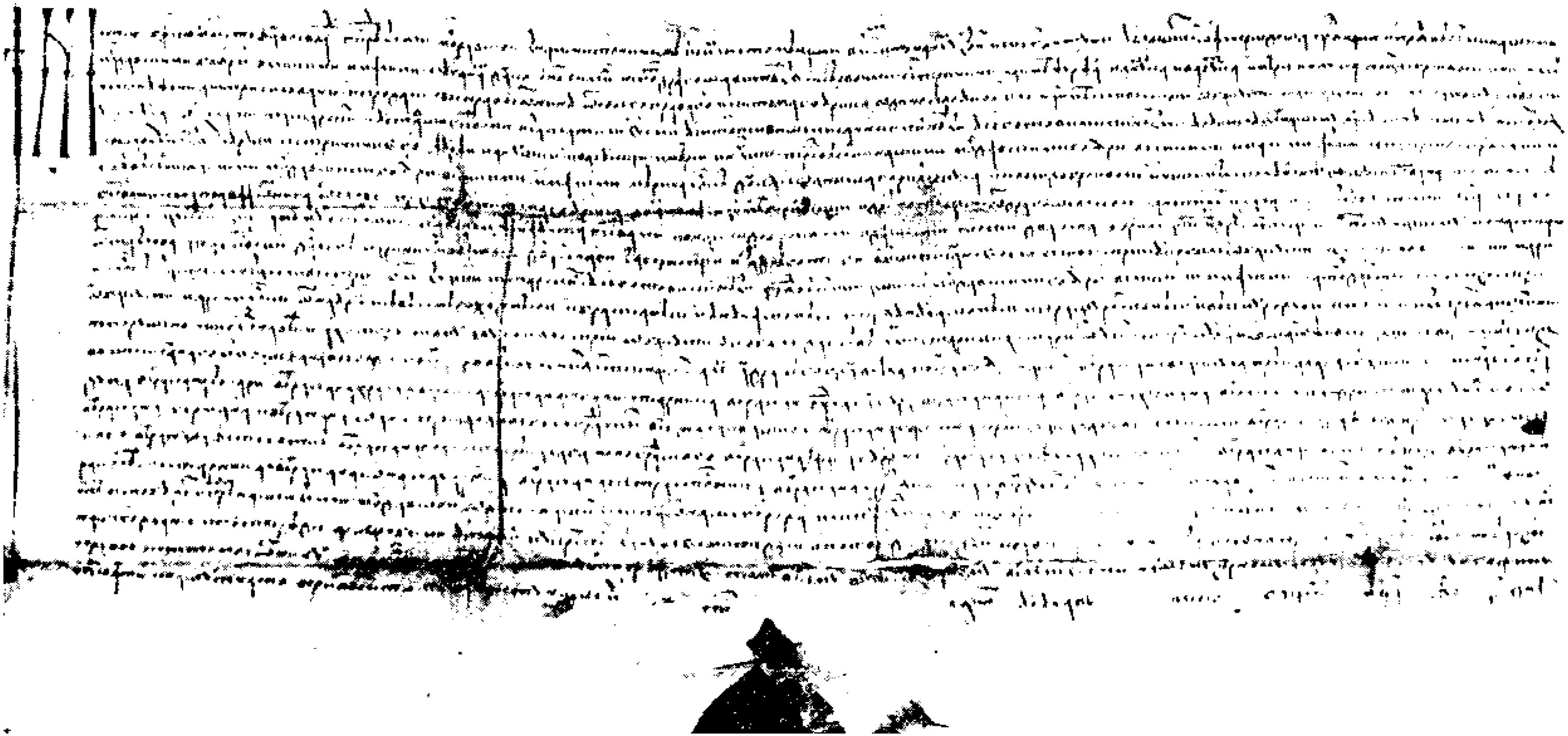

Pl. nr. LXXVI = doc. nr. 233

www.dacoromanica.ro

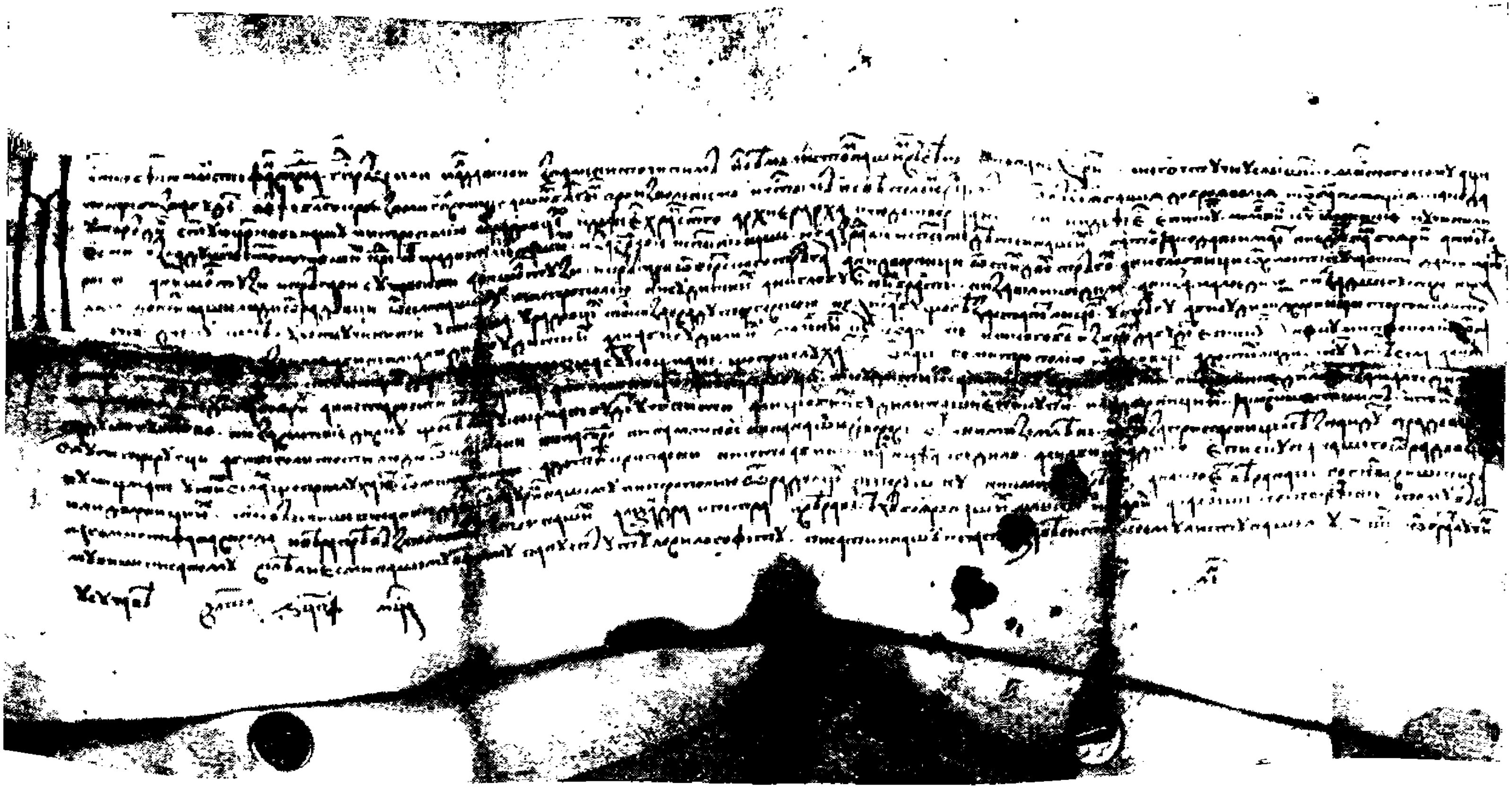

Pl. nr. LXXVII = doc. nr. 239

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LXXVIII = doc. nr. 243

www.dacoromanica.ro

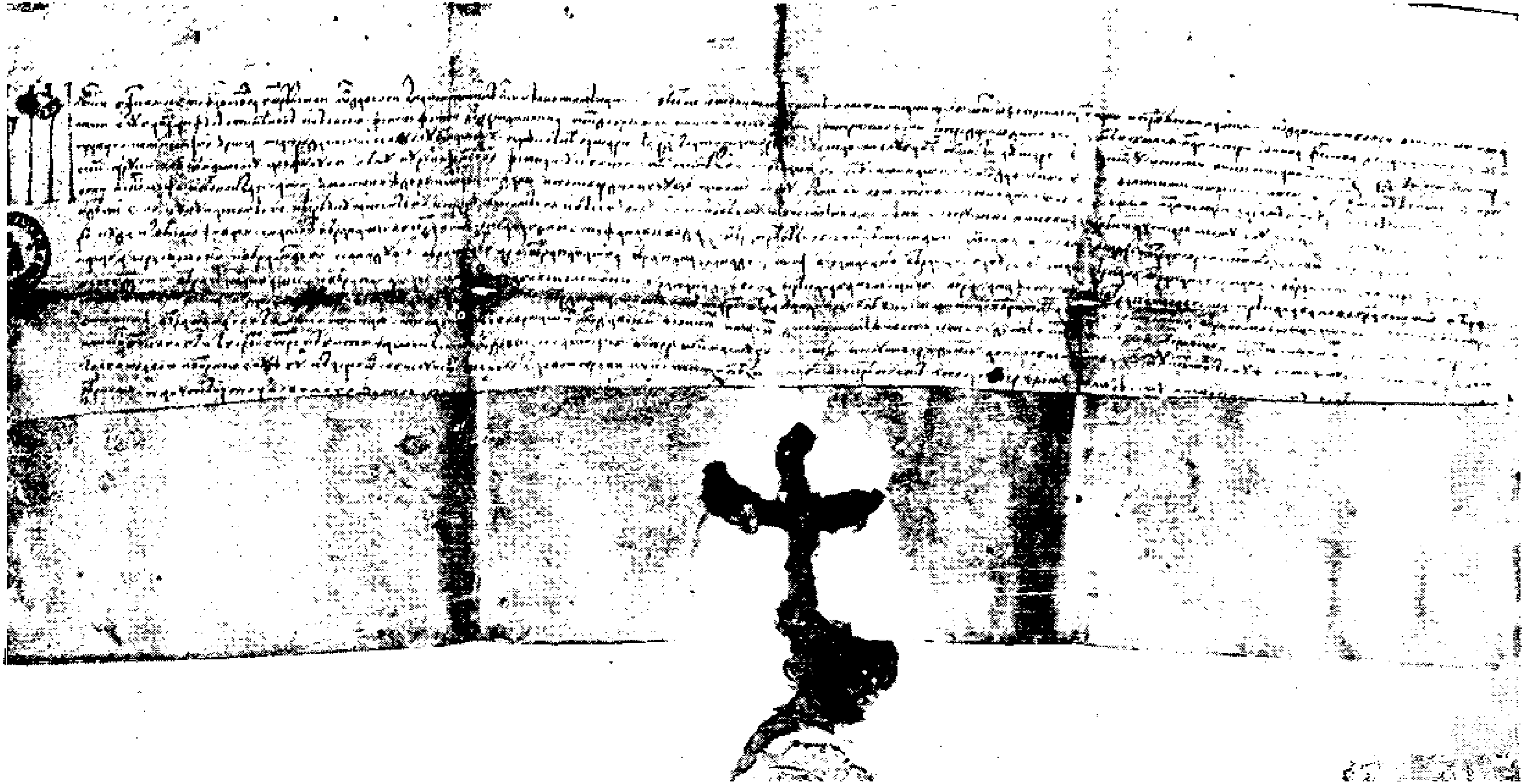

Pl. nr. LXXIX = doc. nr. 244

www.dacoromanica.ro

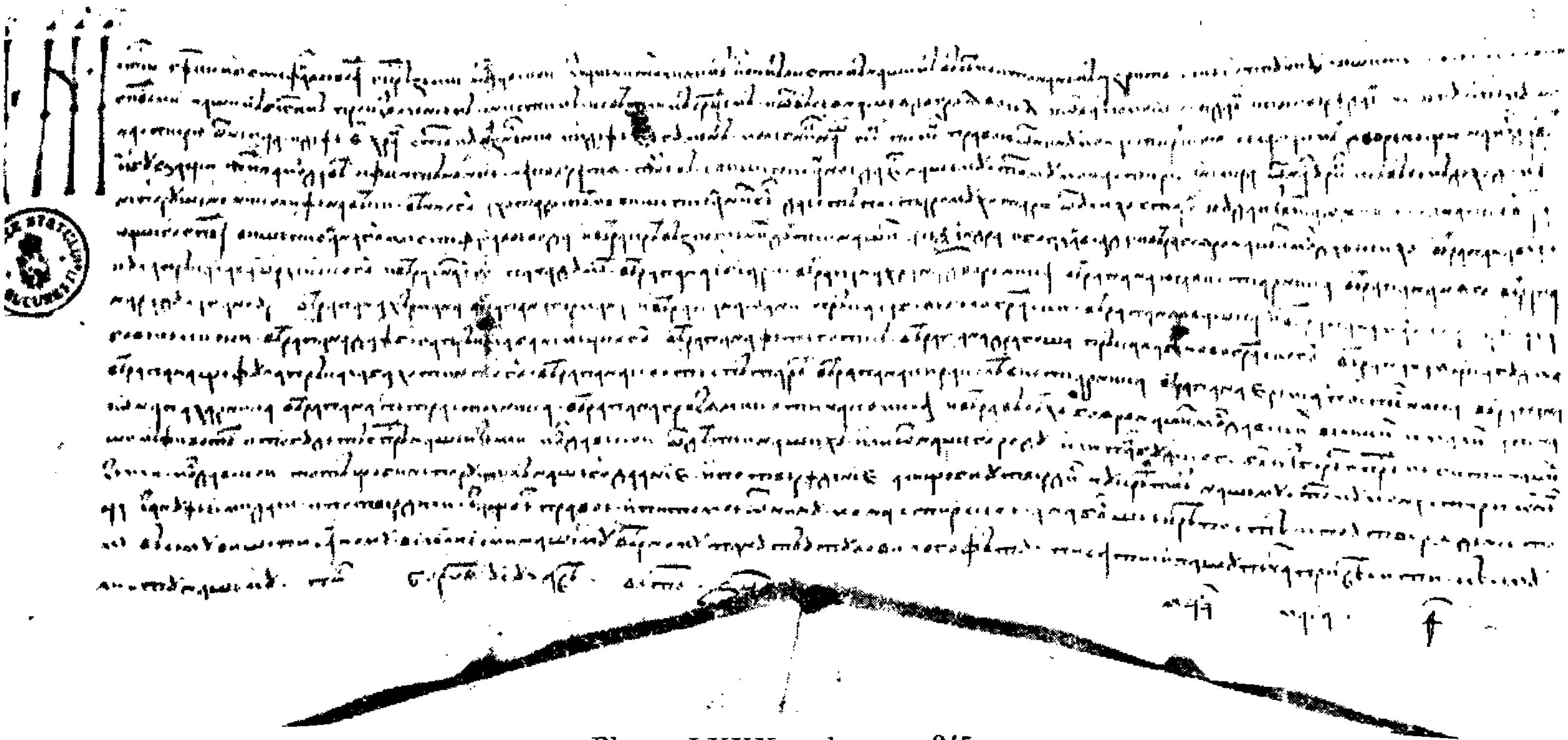

Pl. nr. LXXX = doc. nr. 245

www.dacoromanica.ro

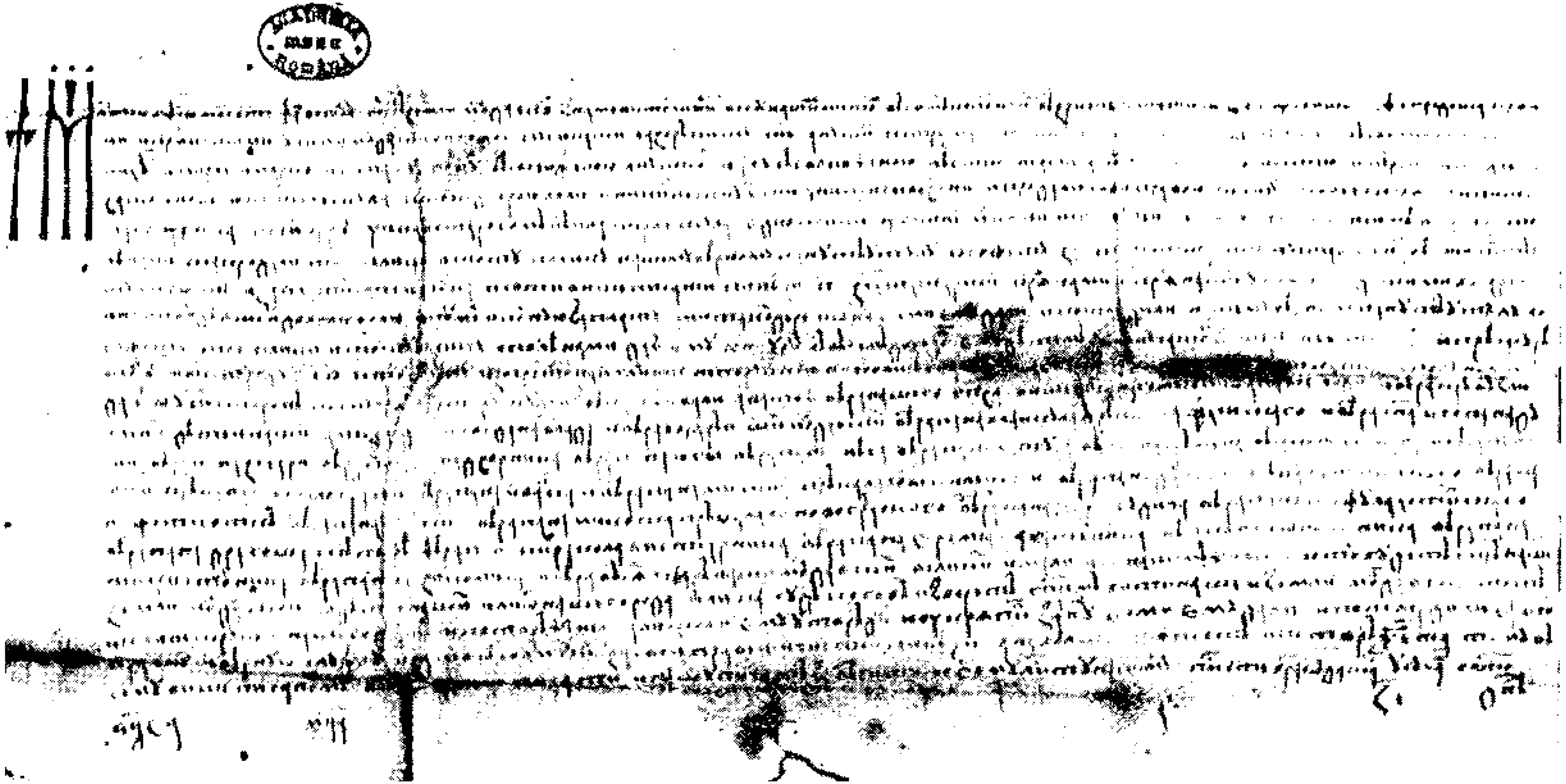

Pl. nr. LXXXI = doc. nr. 251

www.dacoromanica.ro

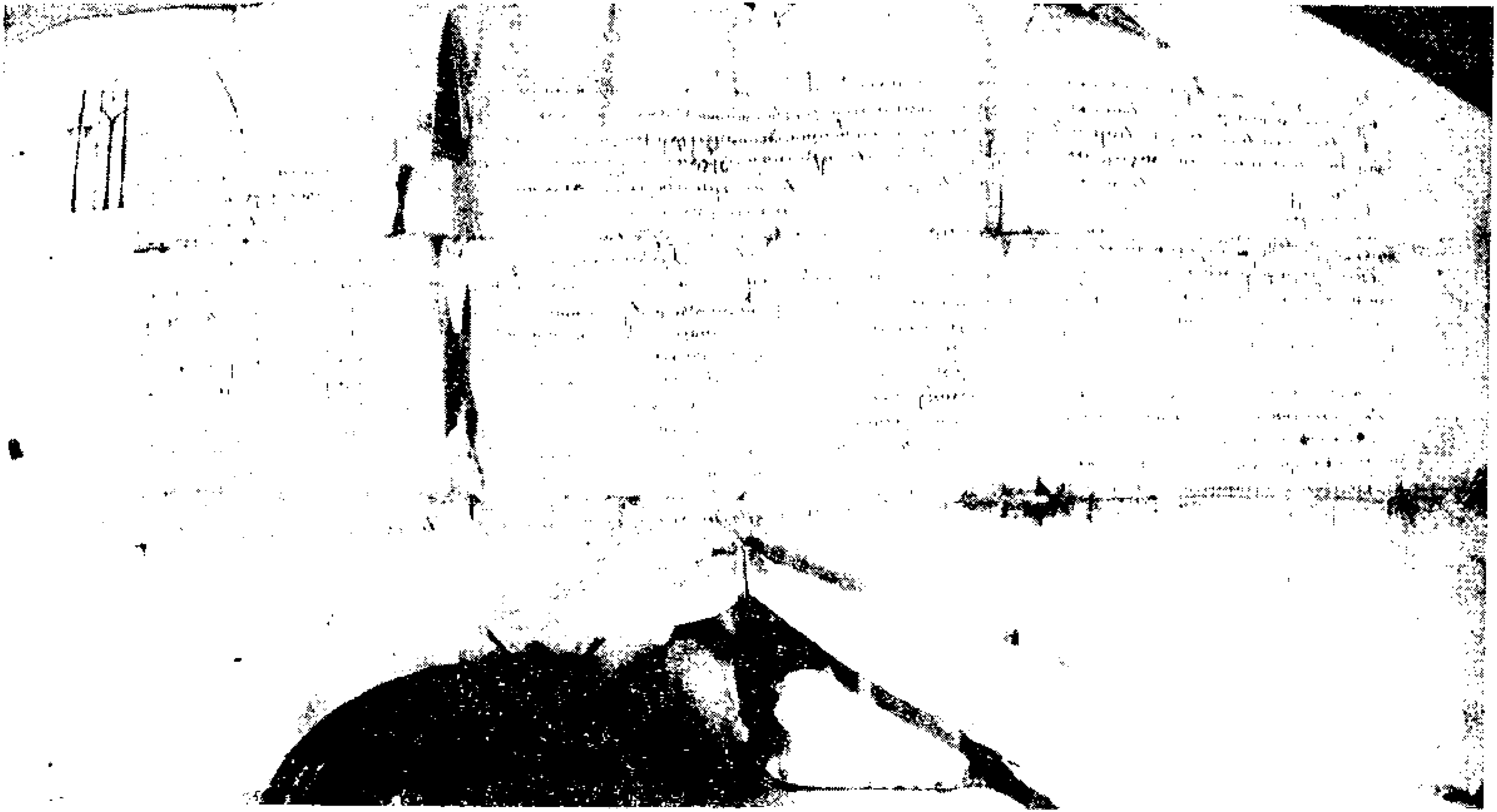

Pl. nr. LXXXII = doc. nr. 252

www.dacoromanica.ro

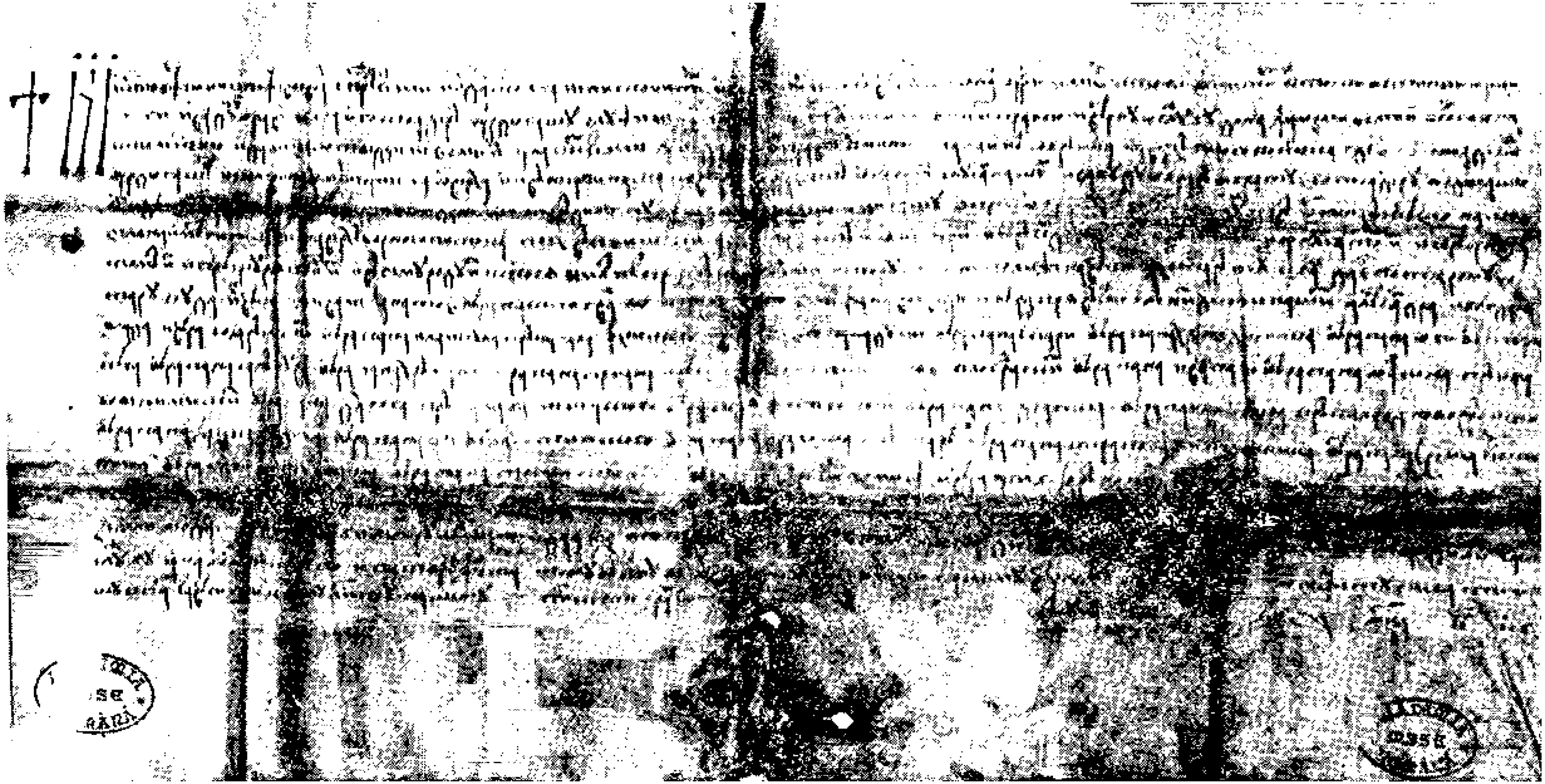

Pl. nr. LXXXIII = doc. nr. 253

www.dacoromanica.ro

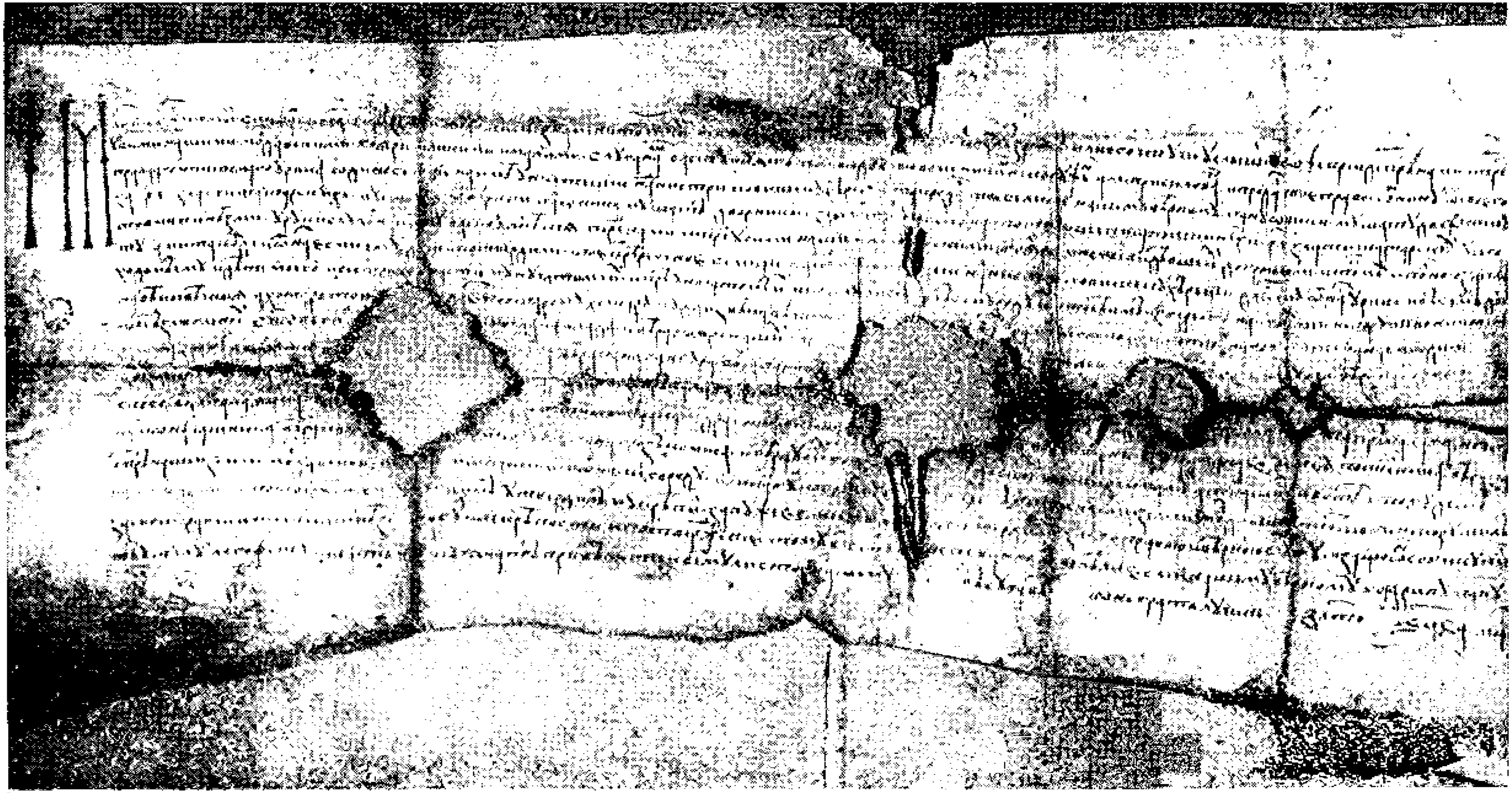

Pl. nr. LXXXIV = doc. nr. 254

www.dacoromanica.ro

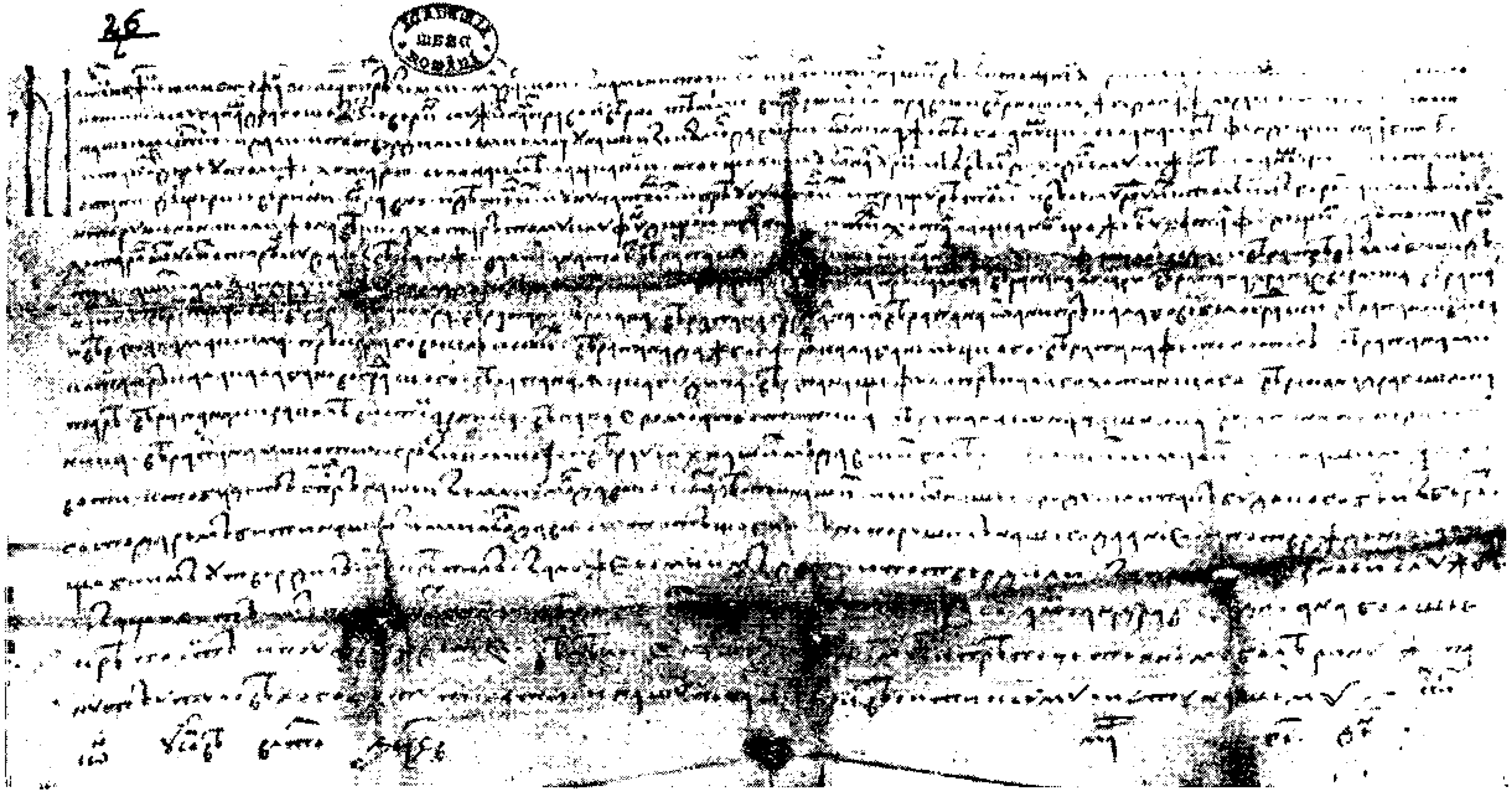

Pl. nr. LXXXV = doc. nr. 257

www.dacoromanica.ro

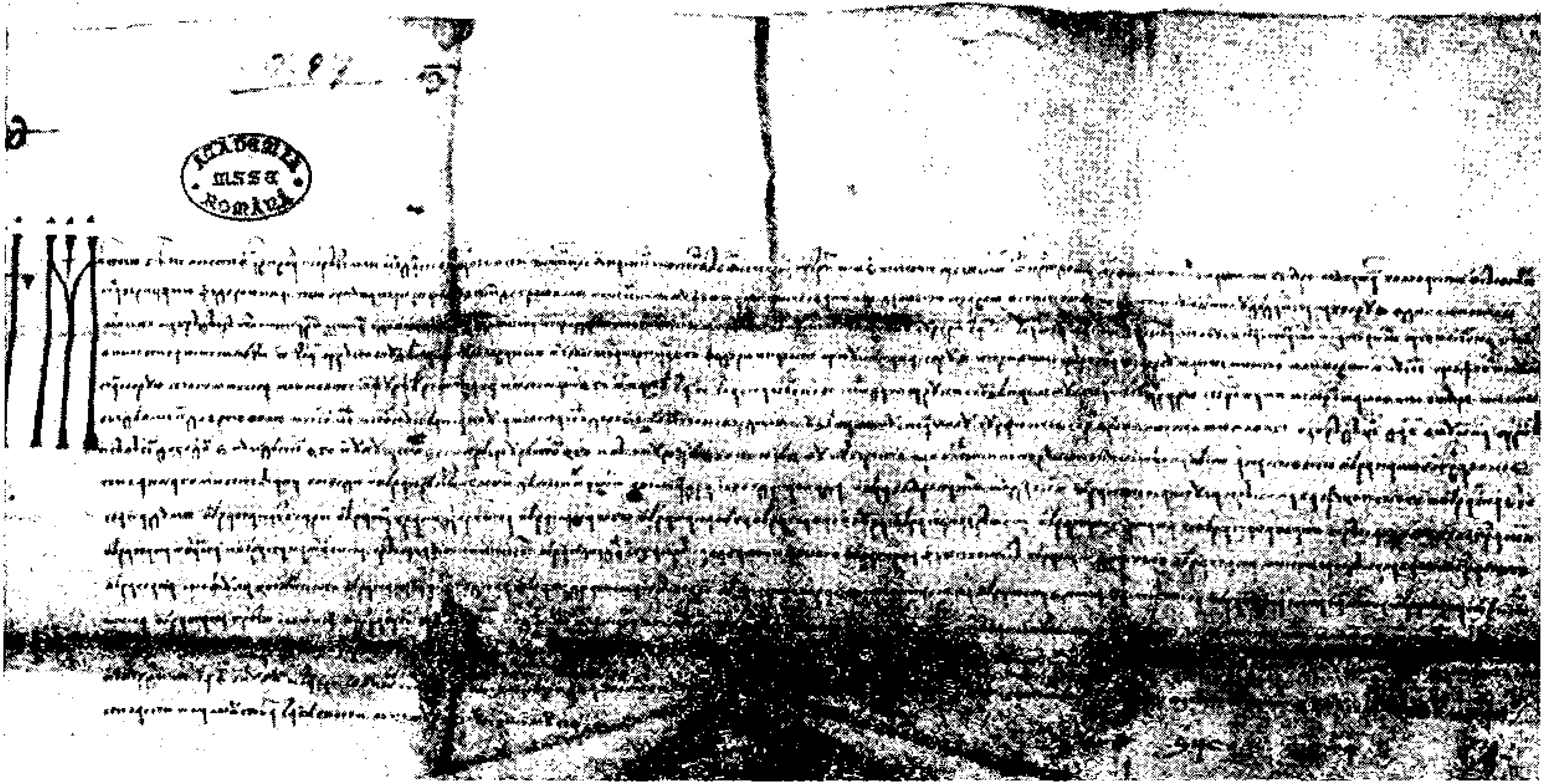

Pl. nr. LXXXVI = doc. nr. 262

www.dacoromanica.ro

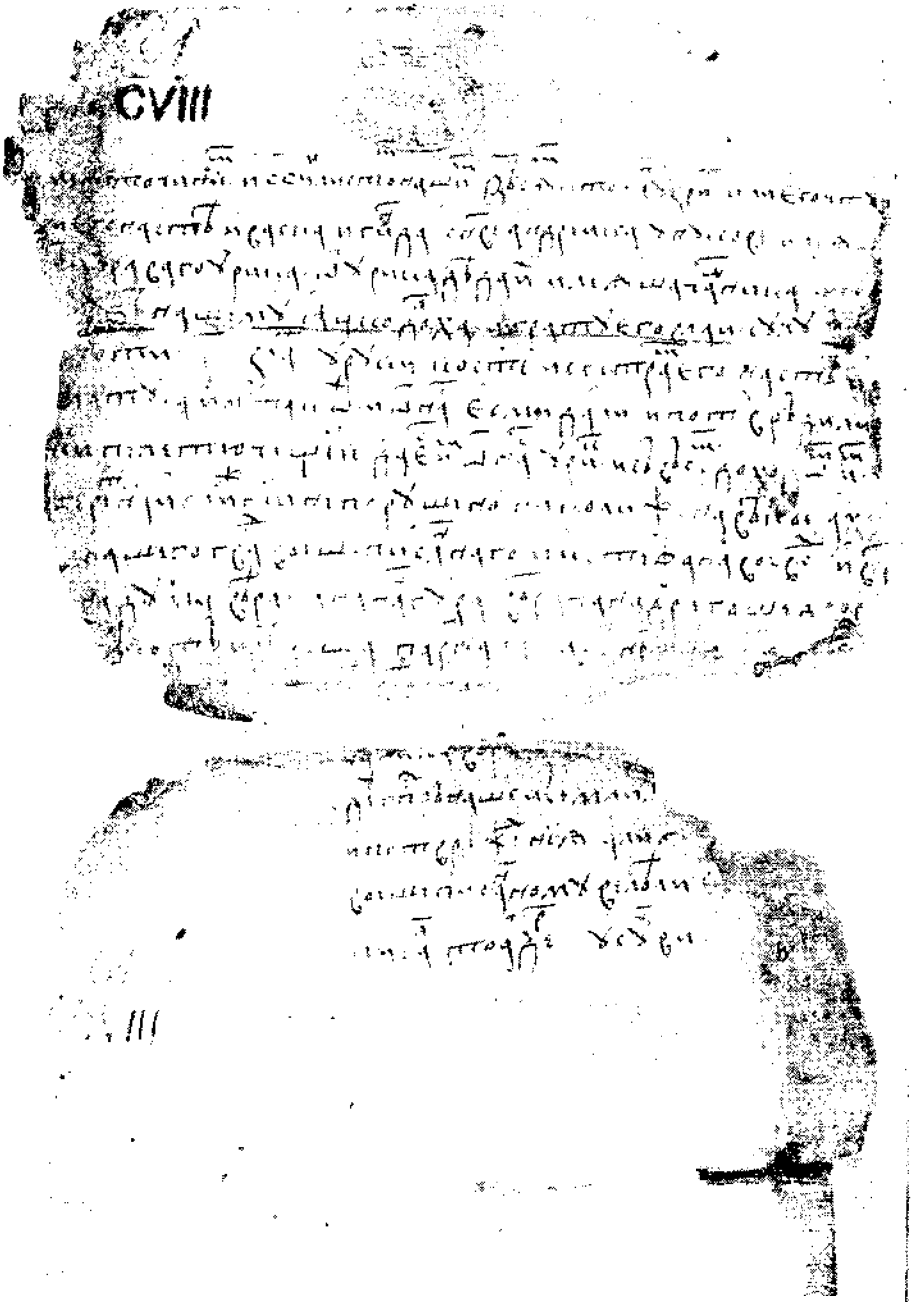

Pl. nr. LXXXVII = doc. nr. 263

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. LXXXVIII = doc. nr. 264

www.dacoromanica.ro

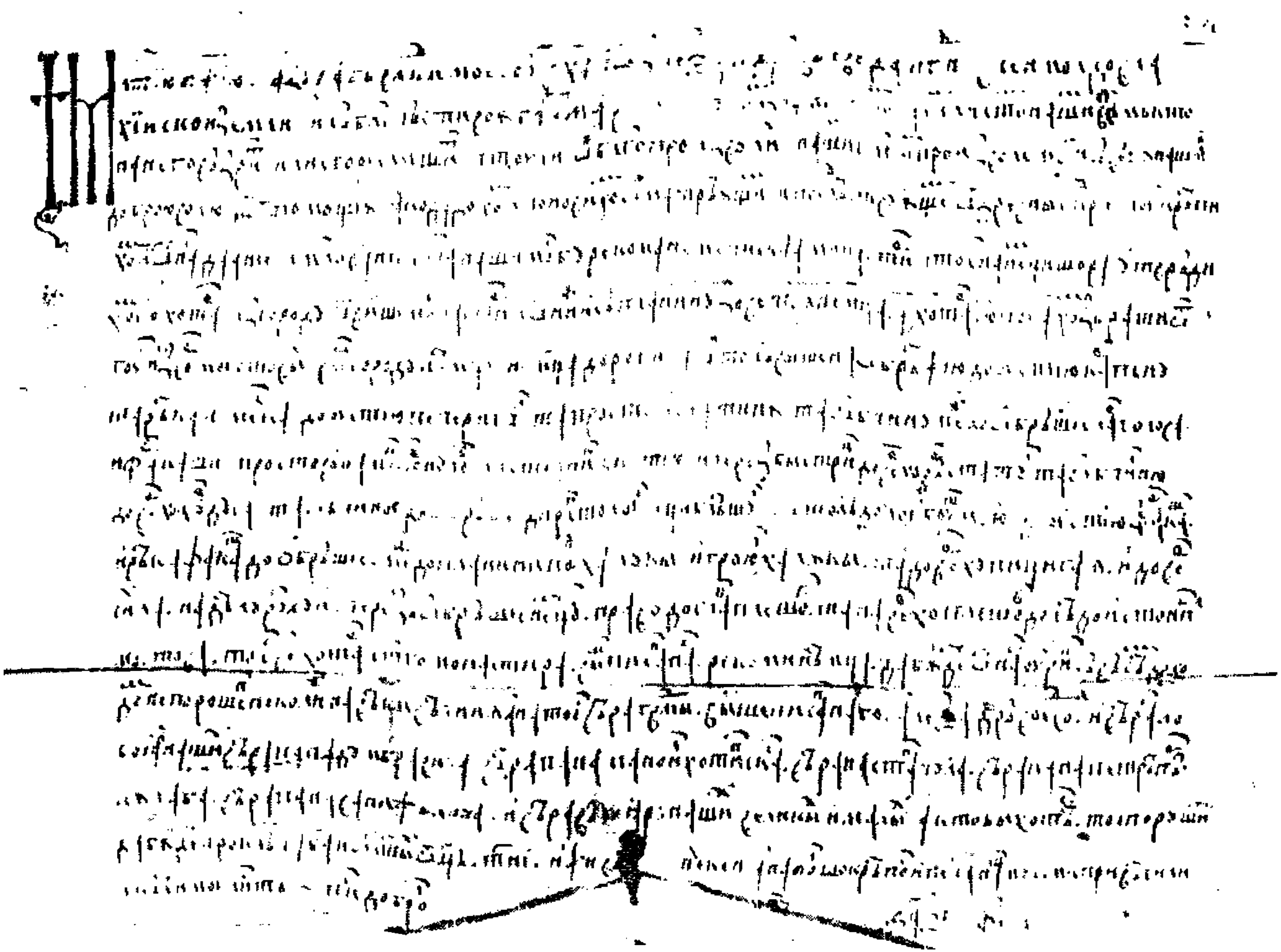

Pl. nr. LXXXIX — doc. nr. III

www.dacoromanica.ro

Pl. nr. XC = doc. nr. IV

www.dacoromanica.ro

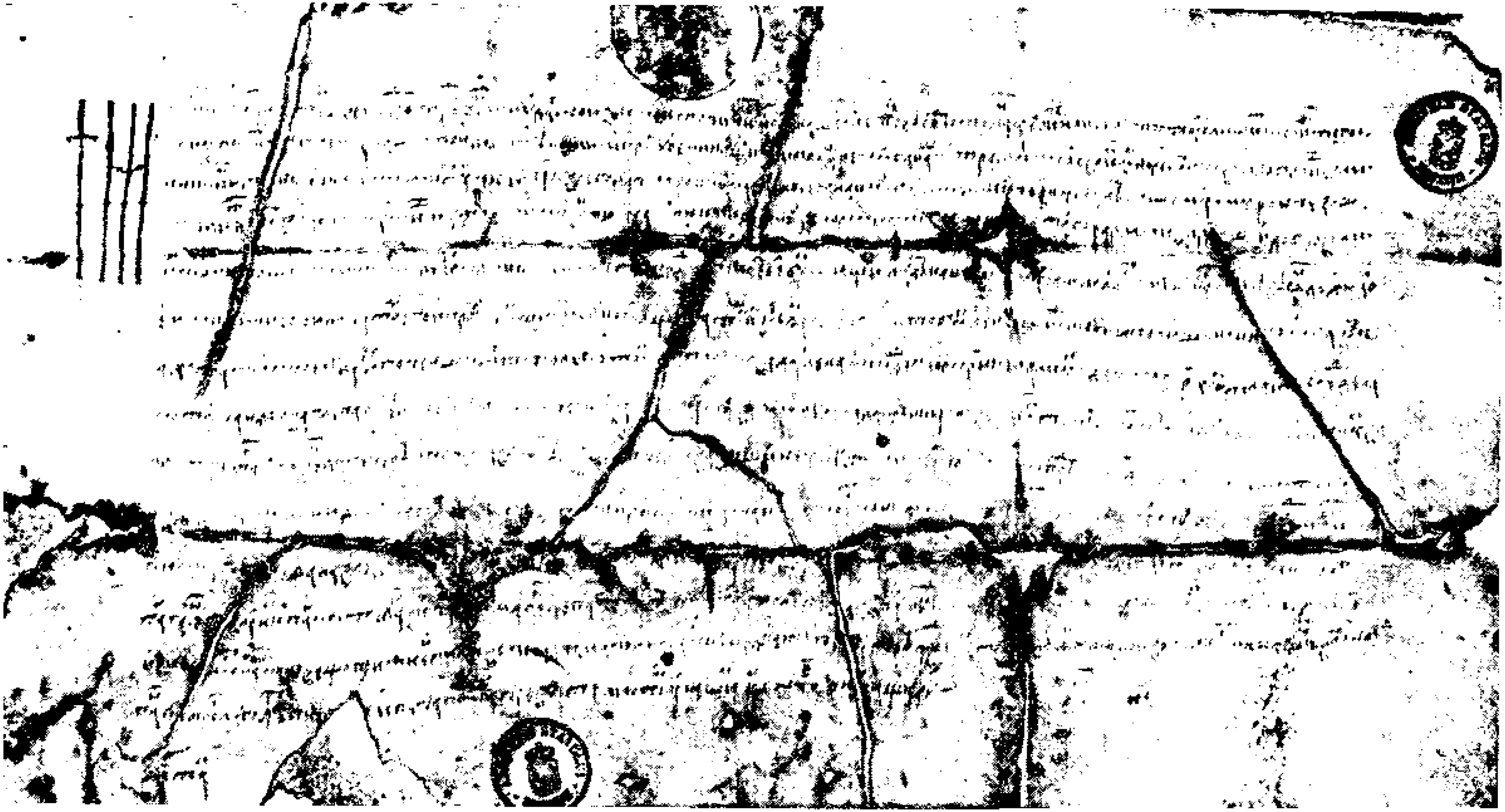

Pl. nr. XCI = doc. nr. V

www.dacoromanica.ro

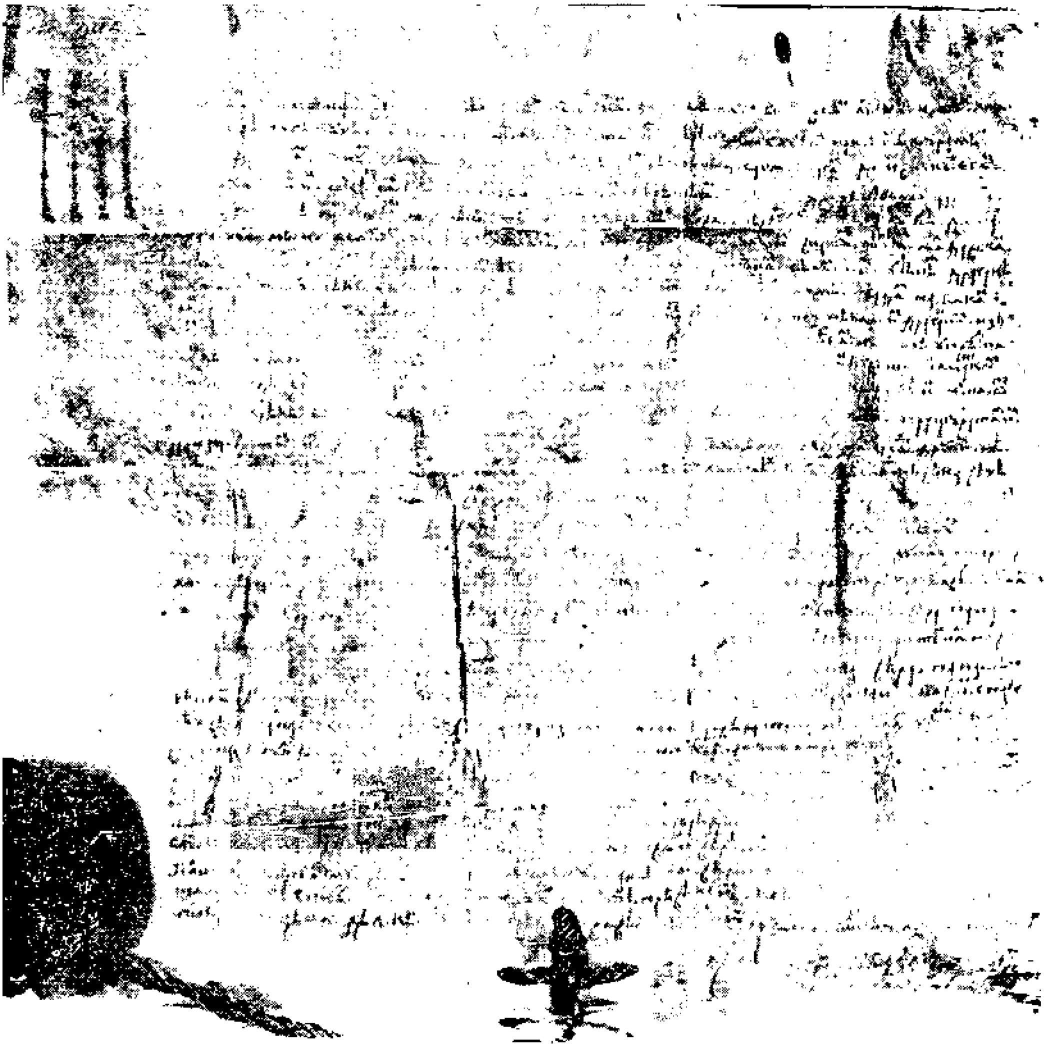

Pl. nr. XCII = doc. nr. X

www.dacoromanica.ro

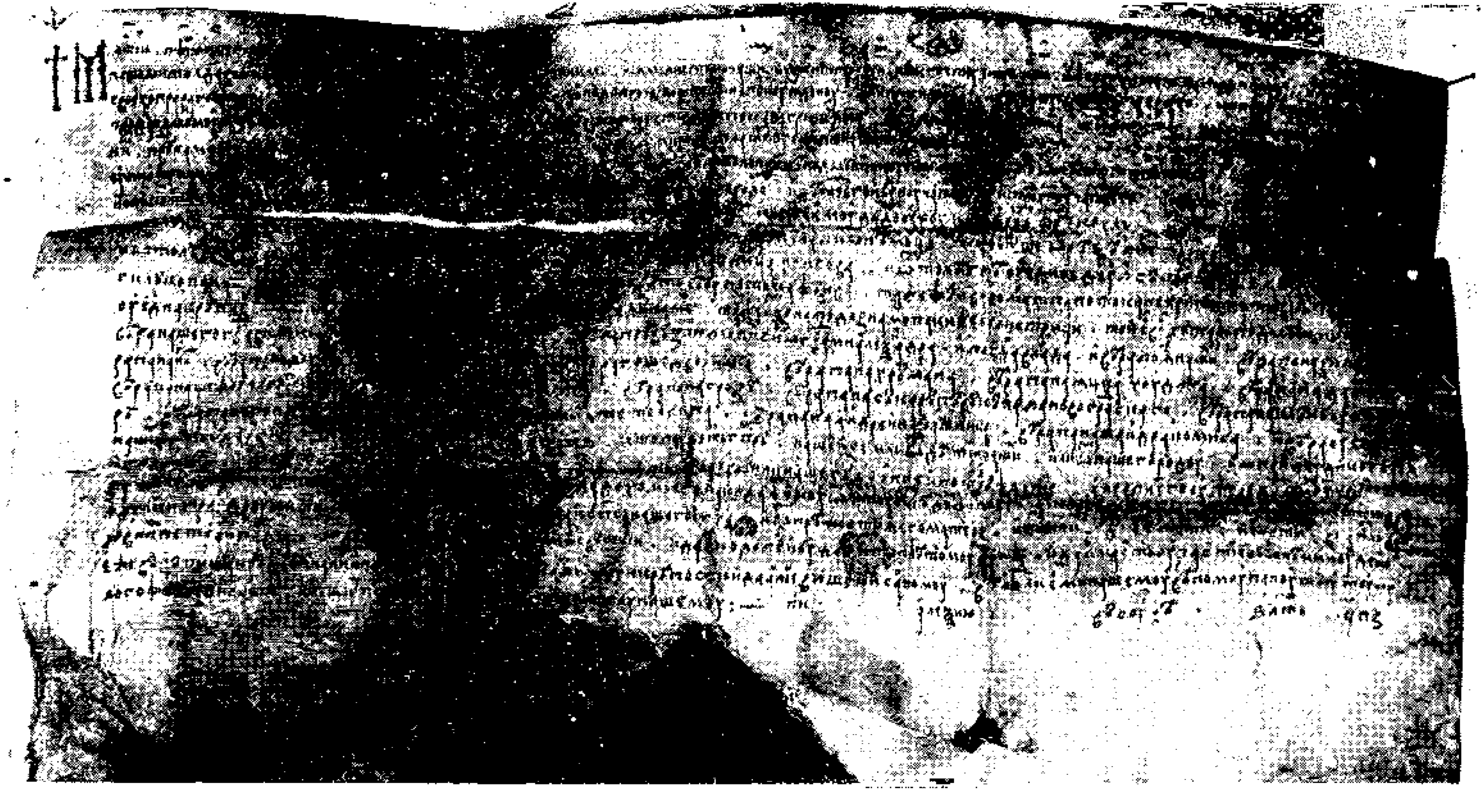

Pl. nr. XCIII = doc. nr. XX

www.dacoromanica.ro

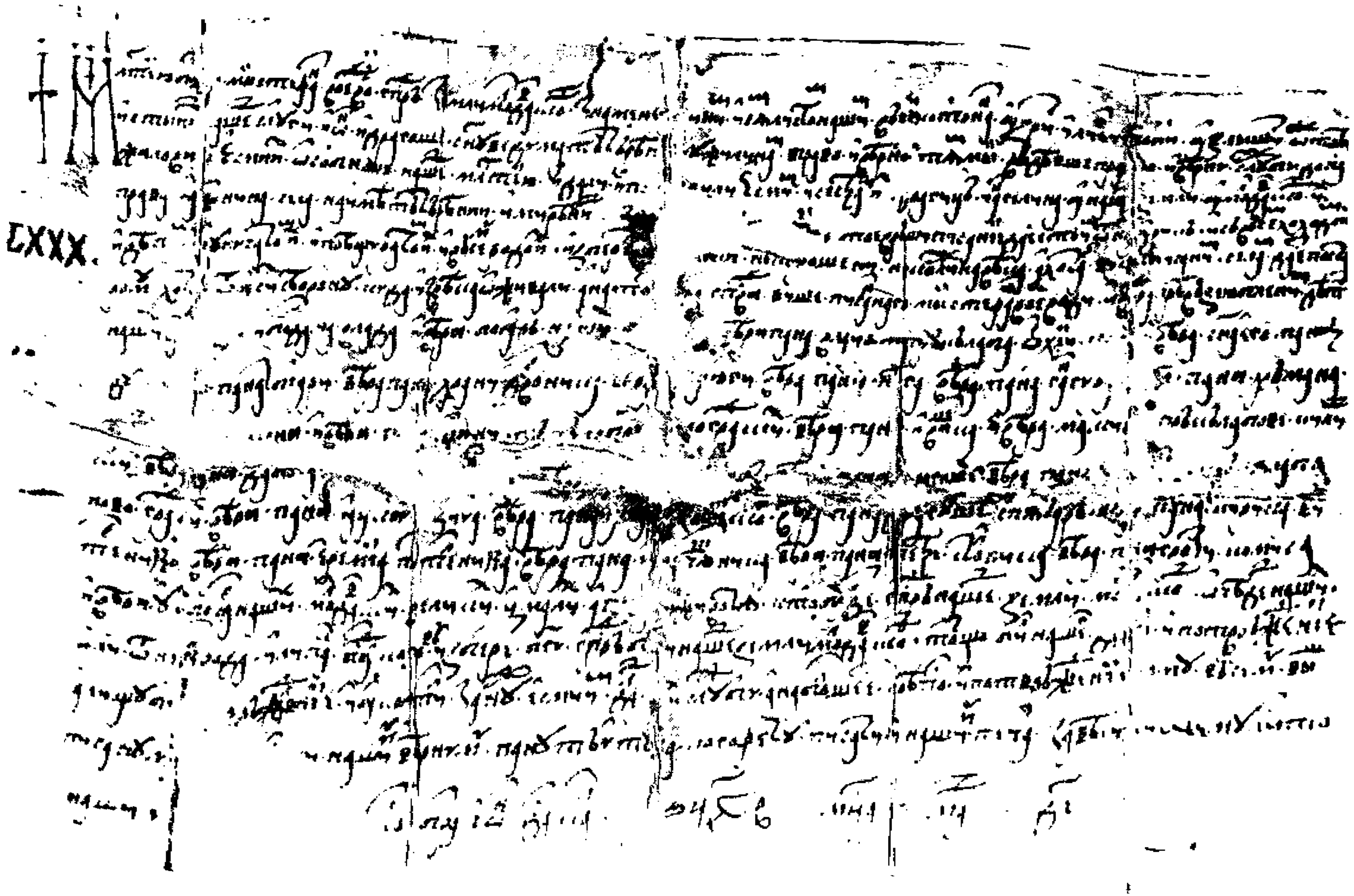

Pl. nr. XCIV = doc. nr. XXII

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII
Prescurtări—Bibliografie XI
Abrevieri XIX
Rezumatele documentelor XXI
Résumés des documents XXXVIII
Documente 1
Documente îndoielnice 410
Documente false 414
Indice de nume 461
Indice de materii 534
Lista de concordanță a documentelor după dată și caracter 545
Lista documentelor anulate.................. 548
Lista documentelor eliminate 549
Lista de cuvinte slave din traducerile și rezumatele românești 550
Lista de cuvinte slave scrise prescurtat 550
Fotocopii 553

www.dacoromanica.ro

Redactor: MIHAELA OPRIŞ
Tehnoredactor: SONIA BÂRZEANU

Bun de tipar 17.05.1976. Tiraj 1 600 ex. Hirtie scris I A tratată cu 83% gr. alb. Format 16/70×100 de 70 g/m². Coli de tipar. 44,25.
C.Z. pentru biblioteci mari 9(498.3) (00—1)
C.Z. pentru biblioteci mici 9(498)

Tiparul executat sub comanda nr. 1693 la
Intreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918"
str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97.
Bucureşti
Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

Lei 51

www.dacoromanica.ro